John Adams Library.

IN THE CUSTODY OF THE
BOSTON PUBLIC LIBRARY.

SHELF No
ADAMS
139.16

ſe fo...
verb... nam totiu...
verbis contin... ri dicebat, A...
Suſtine & a... ine. Domitiano autem imp...
te vel offenſu eius tyrannide, vel coactus ob ſe-
natuſconſultum de pellendis vrbe Philoſophis,
Roma Hierapolim commigrauit. Commo-
ratus autem dicitur Romæ vſque ad
tempora Marci An-
tonini.

(?) 3

132.16

... ἐνικᾶτ θεοθυμῳ.

...ασαφ... νιο καὶ οὐρανίους κενεῶνας,

...υχὴν ὑψικέλευθον ἐλαφρίζων ἀπὸ γαίης.

Ἄλλο.

Ὅς κεν Ἐπικτήτοιο σοφὴν τελέσσῃ μυθοσύνην,
Μειδιάᾳ βιότοιο γαληνιόων ἐνὶ πόντῳ.
Καὶ μετὰ ναυτιλίην βιοτήσιον, εἰσαφικάνει
Οὐρανίην ἀψῖδα καὶ ἀστερίην περιωπήν.

Ser[illegible] us,mu[illegible]

[illegible] per : at hæc int[illegible]

In Epicteti [illegible]

Mente tene memori præcepta ſalubria vi[illegible]
Quæ dat Epictetus: terrenas deſpice curas,
Sublimes animos ſuper ardua ſidera tollens.

Aliud.

Quiſquis Epicteti ſapientia dicta tuetur,
Infeſti pelagi ſecura mente procellas
Ridet: & in portum ſubducta naue, peracto
Ætatis ſpatio, cœleſti ſede quieſcit.

...tinet, ... us
...onnullis.
...implicio decerpta, vna
... & H... Aug. dialogo, & ſenten-
... , aliorumque Stoicorum, quæ hinc
inde citantur.

Tertius & poſtremus ea complectitur, ex Arriano collecta, quę loca Enchiridii ob breuitatem obſcuriora vel declarant, vel copioſius tractant.

132·16

... ΤΑΤ ...
ΕΓΧΕΙΡΙ...

EPICTETI ENCH[IRI]DION, SIVE PVGIO: HIERONYMO WOLFIO INTERPRETE.

Partitio rerum.

CAP. I.

RES quædam in poteſtate noſtra ſunt: quędam nõ ſunt. In noſtra poteſtate eſt, opinio, appetitio, deſiderium, auerſatio: &, vt vno complectar verbo, quælibet noſtræ actiones. Noſtri arbitrij nõ ſunt, corpus, pecunia, gloria, imperia: ad ſummam, ea quæ ipſi non agimus, omnia.

ΚΕΦ. α.

ΤΩΝ ὄντων τὰ μὲν ἐστιν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡμῖν. ἐφ' ἡμῖν μὲν, ὑπόληψις, ὁρμὴ, ὄρεξις, ἔκκλισις· καὶ ἑνὶ λόγῳ, ὅσα ἡμέτερα ἔργα. οὐκ ἐφ' ἡμῖν δὲ, τὸ σῶμα, ἡ κτῆσις, δόξαι, ἀρχαί· καὶ ἑνὶ λόγῳ, ὅσα οὐχ ἡμέτερα ἔργα.

Natura & conditio rerum.

CAP. II.

AC ea quidem quæ nobis parent, libera ſunt

ΚΕΦ. β.

ΚΑὶ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν ἐστι φύσει ἐλεύθερα, ἀκώλυτα,

τα

ερα

, ἐμ-

ήσει, ταραχθή-

κῃ θεοὺς καὶ ἀνθρώ-

ποὺς. ... δὲ τὸ σὸν μόνον οἰηθῇς σὸν εἶναι, τὸ δὲ ἀλλότριον ὥσπερ ἐστὶν ἀλλότριον, οὐδείς σε ἀναγκάσει οὐδέποτε, οὐδείς σε κωλύσει, οὐ μέμψῃ οὐδένα, οὐκ ἐγκαλέσεις τινὶ, ἄκων πράξεις οὐδὲ ἕν, οὐδείς σε βλάψει, ἐχθρὸν οὐχ ἕξεις· οὐδὲ γὰρ βλαβερόν τι πείσῃ.

el

PRo nde 1. memento, ea quæ natura ſeruiun libera putaris, & aliena pr tuis habueris: fore vt imp diaris, lugeas, perturberi deos hominesque accuſe Sin id ſolum tuum exiſt maris, quod tuum eſt: alien vero, vt ſunt, aliena: te ne mo coget vnquam, nem impediet, neminem accuſ bis, neminem criminaber nihil ages inuitus, nemo lædet, inimicum non hab bis. Neque enim vllam calamitatem accipies.

1 *Animaduerſio excitanda, & præparatio diligens a hibenda.*

2 *Idem virtuti & vanitati ſeruire non poteſt.*

ΚΕΦ. δ.

THλικούτων οὖν ἐφιέμενος, μέμνησο ὅτι οὐ δεῖ οὐδὲ μετρίως κεκινημένον ἅπτεσθαι αὐτῶν· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀφιέναι παντελῶς, τὰ δ᾽ ὑπερτίθεσθαι πρὸς τὸ παρόν. ἐὰν δὲ καὶ ταῦτ᾽ ἐθέλῃς, καὶ ἄρχειν καὶ πλουτεῖν, τυχὸν μὲν οὐδ᾽ αὐτῶν τούτων τεύξῃ, διὰ τὸ καὶ τῶν προτέρων ἐφίεσθαι. πάντως γε μὴν ἐκείνων ἀποτεύξῃ, δι᾽ ὧν μόνων εὐ-

CAP. IIII.

1 CVM igitur tantas appetas, ſic eas ſuſ piendas eſſe memento, lis non mediocriter incit tus, atque alia penitus reli quenda, alia in præſentia mittenda cenſeas. Quo & illas deſideraris, & ma ſtratus etiam atque o appetieris, & tuos flor volueris: 2 fortaſſe ne h quid

γίνεται.

...citas & liber...

...reſpectam ſuſt...

K...

I... ſp... cuiuis a- ...atim ſi vt reſpō-deas, operam dabis: viſum id eſſe, nec plane id quod videatur. poſt in exquirendo eas adhibeto regulas, quas habes: eamque cum primis ac potiſſimum, Vtrum id viſum in rebus verſetur noſtræ poteſtati ſubiectis, an vero alienis? Quod ſi in alienis: in promtu ſit, illud ad te nihil attinere.

Εὐθὺς οὖν ... τραχεῖ... ὅτι φαντασία ... τως τὸ φαι... ἔπειτα ... ζε τοῖς κα... τοις, οἷς ... εις. πρώτῳ δὲ τούτῳ, καὶ μάλιστα, πότερον περὶ τὰ ἐφ' ἡμῖν ἐστιν, ἢ περὶ τὰ οὐκ ἐφ' ἡμῖν. κἂν περί τι τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν ᾖ, πρόχειρον ἔστω τὸ, διότι οὐδὲν πρός σε.

Irrita incommodorum fuga calamitoſum, fruſtratio cupiditatum infortunatum facit.

CAP. VI. — ΚΕΦ. ϛ.

APPETITIONIS eam eſſe pollicitationē memento, fore vt conſequatur id quod appetat: Auerſationis, ne in id incidat quod auerſetur. Is porro quem appetitio fruſtratur, infortunatus eſt: qui in id incidit quod auerſatur, calamitoſus. Itaque ſi ea ſolum auerſere, quæ eorum naturæ quæ in tua poteſtate ſunt, repugnant: in eorum quæ auerſaris, nihil incides. At ſi morbum auerſeris, aut mortem, aut inopiam: calamitatem ſubibis.

Μέμνησο ὅτι ὀρέξεως μὲν ἐπαγγελία, τὸ ἐπιτυχεῖν, οὗ ὀρέγῃ. ἐκκλίσεως δὲ ἐπαγγελία, τὸ μὴ ἐμπεσεῖν ἐκείνῳ, ὃ ἐκκλίνεται. καὶ ὁ μὲν ὀρέξει ἀποτυγχάνων, ἀτυχής· ὁ δὲ ἐκκλίσει [περιπιπτ.] περιπίπτων, δυστυχής. ἂν μὲν οὖν μόνα ἐκκλίνῃς τὰ παρὰ φύσιν τῶν ἐπὶ σοι, οὐδενὶ ὧν ἐκκλίνῃς περιπεσῇ. νόσον δ' ἂν ἐκκλίνῃς, ἢ θάνατον, ἢ πενίαν, δυστυχήσεις.

Tiro doctrinæ virtutis, ne nimium ſibi aſſumat.

...ἔκκλισιν ἀπ...
...ν ...ῶν ἐφ' ἡ...
...ἐπὶ τὰ παρ...
...ἶν τὴν ὄρε-
...ι τῷ παρόν-
...γὰρ ὀρέγῃ τῶν
...ν..., ἀτυχεῖν
...ἡμῖν, [ὅσων]
...ὂν ἂν, οὐδέπω
...ὀρεγ... ...σοι ἐρμᾶν καὶ
πάρεστι. ...
...ὁρμᾶν χρῶ ...κούφως μέν τοι,
...καὶ μεθ' ὑπεξαιρέσεως, καὶ ἀνει-
μένως.

in eas ...
ræ eoru...
trij ſunt, ...el ppe...
titionem autem ...eme tem-
pore prorſus auferto. nam
ſi ea quæ noſtri arbitrij no...
ſunt, deſideraris, fruſtra
neceſſe erit. Ea vero qu...
nobis parent, quatenus re-
ĉte poſſint expeti, nondu...
es aſſecutus. Sed eo tantum vtitor motu animi, quo v...
accedas ad eas res, vel ab iiſdem recedas: verum leuiter, ...
cum imminutione, & remiſſe.

Adamatæ rei naturæ conſideranda.

ΚΕΦ. η.

Ἐφ' ἑκάστου τῶν ψυχαγωγούντων, ἢ χρείας [παρεχόντων] παρεχόντων, ἢ στεργομένων, μέμνησο ἐπιλέγειν, ὁποῖόν ἐστιν, ἀπὸ τῶν σμικροτάτων ἀρχόμενος. ἂν χύτραν στέργῃς, ὅτι χύτραν στέργεις· κατεαγείσης γὰρ αὐτῆς, οὐ ταραχθήσῃ. ἂν [παιδία] παιδίον σαυτοῦ καταφιλῇς, ἢ γυναῖκα, ὅτι ἄνθρωπον καταφιλεῖς· ἀποθανόντος γὰρ αὐτοῦ, οὐ ταραχθήσῃ.

CAP. VIII.

SINGVLIS in rebus, q... vel delectāt, vel vſui ſe... uiunt, vel diliguntur: m... mento conſiderare cuiu... modi ſint, exorſus a mini... tiſſimis. Si ollam * dilig... te ollam diligere. nam confracta, non perturbab... ris. Si filiolum, aut vxore... hominem a te diligi. na... eo mortuo, non perturb... beris.

Adiuncta cuiuſque negotii conſideranda.

ΚΕΦ. θ.

Ὅταν ἅπτεσθαί τινος ἔργου μέλλῃς, ὑπομίμνησκε σεαυτὸν, ὁποῖόν ἐστι τὸ ἔργον. ἐὰν

CAP. IX.

OPVS aliquod aggreſſ... rus, ipſe tibi ſubiicit... cuiuſmodi ſit illud opus.

lauatu...

[l]uatum abie[n]s, ea tibi ori[-]
[pr]onito, quę fiunt in balneo:
[a]lios perfundi, alios loco
[p]elli, alios conuitia facere,
[a]lios furari. Sic tutius rem
[a]ggredieris, ſi ipſe tibi d[ixer]is: Et ſtatim lauabo, & me-
um inſtitutum na[tu]ræ con-
gruens conſeruabo. Eodem-
que modo in vnoquoque
negotio. Sic enim, ſi quid
impedimento lauationi tuę
fuerit, in promtu erit. Equi-
dem non ſolum volui: ſed &
inſtitutum meum, naturæ
conſentaneum, tueri volui.
Neque vero tuebor, ſi ea
quæ fiunt, ægre tulero.

λουσόμενος ἀπίῃς, σεαυτῷ τὰ γινόμενα ἐν βα- λανείῳ· τοὺς ἀπορρέοντας, τοὺς κρουομένους, τοὺς λοιδορουμένους, τοὺς κλέπτοντας. καὶ οὕτως ἀσφαλέστερον ἅψῃ τοῦ ἔργου, ἐὰν ἐπιλέγῃς, ὅτι εὐθὺς λούσασθαι [...] καὶ τὴν ἐμαυτοῦ προαίρεσιν [...] φύσιν τηρῆσαι. καὶ ὡσαύτως ἐφ' ἑκάστου ἔργου. οὕτω γὰρ, ἄν [τι] πρὸς τὸ λούσασθαι ἐμποδὼν, πρόχειρον ἔσται, διότι [ἀλλ' οὐ] οὐ τοῦτο ἤθελον μόνον, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐμαυτοῦ προαίρεσιν κατὰ φύσιν ἔχουσαν τηρῆσαι. οὐ τηρήσω δὲ, ἐὰν ἀγανακτῶ πρὸς τὰ γινόμενα.

1 Opinionibus, non ipſis rebus perturbamur.
2 Sapiens ſine querela.

CAP. X.

1 HOMINES perturbantur non rebus: ſed iis quas de rebus habent, opinionibus. Verbi cauſa: Mors non eſt malum. alioqui enim & Socrati ita viſum eſſet. Sed opinio de morte, quæ malum eam facit. Cum igitur impedimur, aut diſtrahimur: non alios culpemus, ſed noſmetipſos, hoc eſt, noſtras opiniones. Alios accuſare in calamitate ſua, hominis eſt ineruditi: 2 ſeipſum, eius qui erudiri cœpit: nec ſe, nec alium, eruditi.

ΚΕΦ. ι.

Ταράσσει τοὺς ἀνθρώπους, οὐ τὰ πράγματα, ἀλλὰ τὰ περὶ τῶν πραγμάτων δόγματα. οἷον θάνατος οὐδὲν [δεινὸν, καὶ διότι,] δεινὸν, ἐπεὶ καὶ Σωκράτει ἂν ἐφαίνετο· ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ θανάτου, [ὅταν ἐμποδιζώμ. ἢ σπαραττώμεθα.] ὅτι δεινόν. ὅταν οὖν ἐμποδιζώμεθα, ἢ ταραττώμεθα, μηδέποτε ἄλλους αἰτιώμεθα, ἀλλ' ἑαυτοὺς, τουτέστι τὰ ἑαυτῶν δόγματα. ἀπαιδεύτου ἔργον, τὸ ἄλλοις ἐγκαλεῖν, ἐφ' οἷς αὐτὸς πράσσει κακῶς. ἠργμένου παιδεύεσθαι, τὸ ἑαυτῷ. πεπαιδευμένου, τὸ μήτ' ἄλλῳ, μήθ' ἑαυτῷ.

[B]onis, non fortunæ muneribus gloriandum.
[V]ſus viſorum hominis proprius.

ΚΕΦ. ια.

[Μ]ὴ μηδενὶ ἐπαρθῇς ἀλλο-[τρ]ίῳ προτερήματι. εἰ ὁ [ἵππ]ος ἐπαιρόμενος ἔλεγεν ἄν, [ὅτι καλό]ς εἰμι, οἰστὸν ἂν ἦν. σὺ δ' [ὅταν εἴπ]ῃς ἐπαιρόμενος, ὅτι ἵπ-[πον καλ]ὸν ἔχω, ἴσθι ὅτι ἐπὶ ἵππου ἀγαθῷ [ἐ]παίρῃ. τί οὖν ἐστι σόν; χρῆ-[σι]ς φαντασιῶν. ὥσθ' ὅταν ἐν χρή-[σει] φαντασιῶν κατὰ φύσιν σχῇς, [τηνι]καῦτα ἐπαρθήσῃ· τότε γὰρ ἐπὶ τῷ σῷ τινι ἀγαθῷ ἐπαρθήσῃ.

CAP. XI.

NVLLA aliena præſtantia efferaris animo. Si equus ſemet iactans diceret, S[u]m pulcer: ferendum eſſet. [T]u vero cum inſolenter gl[o]riaris, te pulcrũ equum habere: ſcito, equo te bono ſuperbire. Quid igitur eſt tuum? 2 Vſus viſorum. Quapropter cum in vſu viſorum ita moratus fueris, quemadmodum natura poſtulat, tum effereris. Tum enim aliquo tuo bono lætaberis.

Animo in Deum intento, rebus cæteris obiter vtendum.

ΚΕΦ. ιβ.

ΚΑθάπερ ἐν πλῷ, τοῦ πλοίου καθορμισθέντος, ἂν ἐξέλθῃς ὑδρεύσασθαι, ὁδοῦ μὲν πάρεργον, καὶ κοχλίδιον ἀναλέξῃ, ἢ βολβάριον [πίπτεσθαι] τετάσθαι δὲ δεῖ τὴν διάνοιαν ἐπὶ τὸ πλοῖον, καὶ συνεχῶς ἐπιστρέφεσθαι, μήποτε [ποτ]ε ὁ κυβερνήτης καλέσῃ· κἂν τότε πάντα ἐκεῖνα ἀφιέναι, ἵνα μὴ δεδεμένος ἐμβληθῇς, ὡς τὰ πρόβατα. οὕτω καὶ ἐν τῷ βίῳ, ἐὰν διδῶται ἀντὶ βολβίου καὶ κοχλιδίου γυναικάριον καὶ παιδίον, οὐδὲν κωλύσει. ἐὰν δὲ ὁ κυβερνήτης καλέσῃ, τρέχε ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἀφεὶς ἐκεῖνα πάντα, μηδὲν ἐπιστρεφόμενος. ἐὰν δὲ

CAP. XII.

QVEMADMODVM in nauigatione, ſubducto nauigio, ſi aquatum exieris, obiter fortaſſis etiam cochleolam colliges, aut bulbum: animo autem in nauigium intento eſſe oportet, ac continenter ſolicito, ne gubernator vocet: a[c] tum illa omnia relinquere vt ne vinctus tanquam oue[s] in nauim coniiciaris. Ita etiam in vita, ſi tibi vice cochleæ aut bulbi, detur vxorcula & puer: nihil impediet At ſi gubernator vocarit, curres ad nauim, relictis illis omnibus: neque reſpicies. Quod ſi ſenex es, caue vn quan

uam a naue recedas longius: ne quando vocatus, deſicias.

γέρων ῆς, μήποτε ἀπὸ τοῦ πλοίου μακρὰν ... λοῦντος ἐλλίπῃς.

1 Non optandum ... quod fieri nequit.

2 Animus ... utus, nulla re impeditur.

CAP. XIII.

NE ... quæ fiunt ... ita fieri quæque velis, vt fiunt. Morbus eſt corporis impedimentum, inſtituti non item, niſi ipſe velis. Claudicatio, pedis eſt impedimentum: inſtituti non item. 2 Quod ſi ſingulis in rebus, quæ incidunt, conſideraris: inuenies eas alterius cuiuſpiam rei, non tui, eſſe impedimentum.

ΚΕΦ. ιγ.

ΜΗ ζήτει τὰ γινόμενα γίνεσθαι ὡς θέλεις. ἀλλὰ θέλε γίνεσθαι τὰ γινόμενα ὡς γίνεται, καὶ εὐροήσεις. νόσος σώματός ἐστιν ἐμπόδιον· προαιρέσεως δὲ οὔ, ἐὰν μὴ ... θέλῃ. χώλανσις, σκέλους ἐστὶν ἐμπόδιον, προαιρέσεως δὲ οὔ. καὶ τοῦτο ἐφ᾽ ἑκάστου τῶν ἐμπιπτόντων ἐπίλεγε· εὑρήσεις γὰρ αὐτὸ ἄλλου τινὸς ἐμπόδιον, [σὸν] σοῦ δὲ οὔ.

Animi vires aduerſis rebus & prauis cupiditatibus opponendæ.

CAP. XIIII.

QVICQVID inciderit, in eo memento, ad te conuerſus, inquirere, qua facultate ſis ad vſum eius inſtructus. Si quem formoſum formoſamve videris: ad eam rem temperantiæ facultas in promtu erit. Si labor obiectus fuerit, tolerantiam reperies. Si conuicium, patientiam inuenies. Quod ſi te ita conſuefeceris: viſis non obtemperabis.

ΚΕΦ. ιδ.

ΕΦ᾽ ἑκάστου τῶν προσπιπτόντων, μέμνησο ἐπιστρέφων ἐπὶ σεαυτὸν ζητεῖν, τίνα δύναμιν ἔχεις πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτοῦ. ἐὰν καλὸν ἴδῃς, ἢ καλήν, εὑρήσεις δύναμιν πρὸς ταῦτα ἐγκράτειαν. ἐὰν πόνος προσφέρηται, εὑρήσεις καρτερίαν. ἂν λοιδορία, εὑρήσεις ἀνεξικακίαν. καὶ οὕτως ἐθιζόμενον σε, οὐ συναρπάσουσιν αἱ φαντασίαι.

Non amittimus noſtra, ſed Deo ſua reſtituimus.

ν. ιε.

CAP. XV.

Μ ...ποτε ἐπὶ μηδενὸς εἴ-
πῃς, ὅτι ἀπώλεσα αὐτὸ,
ἀλλ' ὅτι ἀπέδωκα. τὸ παιδίον ἀ-
πέθανεν; ἀπεδόθη. τὸ χωρίον ἀ-
...η; οὐκοῦν καὶ τοῦτο ἀπεδό-
...ὰ κακὸς ὁ ἀφελόμενος. τί
μέλει, [διὰ τίνος] διὰ τίνος
...ς ἀπῄτησε; μέχρι δ' ἂν
ὡς ἀλλοτρίου αὐτοῦ ἐπιμε-
...ς τοῦ πανδοχείου οἱ παριόν-
...ες.

NVNQVAM te quicquam perdidiſſe dicito, ſed reddidiſſe. Filiolus obiit? redditus eſt. Prædium eſt ereptum? an non id quoque eſt redditum? At improbus eſt qui eripuit? Quid id tua refert, per quem, is qui dederit, abs te repetierit? Sed quandiu conceſſerit, tãquam alienum, id curato, vt cauponam viator.

Animi culturæ cætera omnia poſthabenda.

ΚΕΦ. ιϛ.

CAP. XVI.

ΕἸ προκόψαι θέλεις, ἄφες τοὺς τοιούτους διαλογισμούς· ἐὰν ἀμελήσω τῶν ἐμῶν, οὐχ ἕξω διατροφάς· ἐὰν μὴ κολάσω τὸ παῖδα, πονηρὸς ἔσται. κρεῖσσον γὰρ λιμῷ ἀποθανεῖν, ἄλυπον καὶ ἄφοβον γενόμενον, ἢ ζῆν ἐν ἀφθόνοις ταρασσόμενον. κρεῖττον δὲ, τὸν παῖδα κακὸν εἶναι, ἢ σε κακοδαίμονα.

SI quid proficere ſtudes, iſtiuſmodi cogitationes miſſas facito: Si mea neglexero, non erit vnde viuam: Niſi puerum caſtigaro, malus erit. Præſtat enim perire fame, timoris ac moleſtiæ expertem: quam copiis omnium rerum circumfluentem, animo viuere perturbato. Et puerum malum eſſe præſtat, quam te infelicem.

1 A contemtu vilium rerum ad maiora veniendum.
2 Exſpectanda ingrata.

ΚΕΦ. ιζ.

CAP. XVII.

ἌΡξαι τοιγαροῦν ἀπὸ τῶν μικρῶν. ἐκχεῖται τὸ ἐλάδιον; κλέπτεται οἰνάριον; ἐπίλεγε, ὅτι τοσούτου πωλεῖται ἀπάθεια, τοσούτου ἀταραξία· προῖκα δὲ οὐδὲν περιγίνεται. ὅταν δὲ κα-

1 A Paruis igitur auſpicare. Oleum effunditur? villum ſurripitur? Subiice tibi: Tanti vænit tranquillitas, tanti conſtantia: gratis autẽ nihil acquiritur.

2 Cum

1 Cum vero puerum vocas, fieri poſſe cogita, vt præſto non ſit: &, vt ſit, nihil agat ex animi tui ſententia. Neq; vero ei tam bene ſit, vt tuarum perturbationum habeat ille poteſtatem.

λῇς τὸν παῖδα, ... μὴ δύνασθαι μὴ ὑπακοῦσαι· καὶ ὑπακούσας, μηδὲν ποιῆσαι [ὧν] ὧν θέλεις. καὶ οὐχ οὕτως ἐστὶν α[ὐτῷ] καλῶς, ἵνα ἐπ' ἐκείνῳ ᾖ [μὴ ταραχ] ταραχθῆναι

1 Æquo anim[o] ferenda, mala de nobis vulgi exiſtim[ationes].
2 Plura ſimul [c]urare, difficile.

CAP. XVIII.

ΚΕΦ. ιη.

1 SI quid proficere vis, ne recuſa quo minus ob res externas, amẽs & fatuus habearis. Ne quid ſcire videri velis. Quod ſi quis aliis eſſe videaris: ipſe tibi diffidito. 2 Scito enim facile non eſſe, inſtitutum tuum in eo ſtatu, qui ſit naturæ conſentaneus, conſeruare, & res externas amplecti: ſed aliter non poſſe fieri, quin is, alterum qui curet, alterum negligat.

ΕΙ προκόψαι θέλεις, ὑπόμεινον ἕνεκα τῶν ἐκτὸς ἀνοὺς δόξαι, καὶ ἠλίθιος. μηδὲν βούλου δοκεῖν ἐπίστασθαι. κἂν δόξῃς [τινὸς εἶναί τισιν] τισὶ εἶναί τις, ἀπίστει σεαυτῷ. ἴσθι γὰρ, ὅτι οὐ ῥᾴδιον, καὶ τὴν προαίρεσιν τὴν σεαυτοῦ κατὰ φύσιν ἔχουσαν φυλάξαι, καὶ τὰ ἐκτὸς· ἀλλὰ τὸν ἑτέρου ἐπιμελούμενον, τοῦ ἑτέρου ἀμελῆσαι, πᾶσα ἀνάγκη.

Fruſtra cupimus inuiolata conſeruare, quæ noſtri iuris non ſunt.

CAP. XIX.

ΚΕΦ. ιθ.

SI in id ſtudes, vt liberi tui, vxor, amici, perpetuo viuant & floreant, ſtultus es. Nam quæ in tua poteſtate non ſunt, ea in poteſtate tua eſſe vis, & aliena eſſe tua. Sic etiam ſi puerum peccare non vis, ſtultus es. Id enim poſtulas, vt vitium non ſit vitium, ſed quiddam aliud.

ΑΝ θέλῃς τὰ τέκνα σου, καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ τοὺς φίλους σου πάντοτε ζῆν, ἠλίθιος εἶ. τὰ γὰρ μὴ ἐπὶ σοί. [εἰ θέλ.] θέλεις ἐπὶ σοὶ εἶναι· καὶ τὰ ἀλλότρια σὰ [εἶναι, μωρὸς εἶ] εἶναι. οὕτω κἂν τὸν παῖδα θέλῃς μὴ ἁμαρτάνειν, μωρὸς εἶ· θέλεις γὰρ τὴν κακίαν μὴ εἶναι κακίαν, ἀλλ' ἄλλο τι. ἂν δὲ θέλῃς ὀρεγόμενος

...εἶν, τοῦτο δύνα-... τοῦτο οὖν ἄσκει, ὃ δύνασαι.

At ſi eo quod appetis, fruſtrari non vis: hoc quidem potes.

Dominus quis.

ΚΕΦ. κ.

...ρος ἑκάστου ἐστὶν, ὁ τῶν ... τ' ἐκείνου θελομένων, ἢ ...μένων, ἔχων τὴν ἐξουσί-... τὸ περιποιῆσαι ἢ ἀφε-... ὅστις οὖν ἐλεύθερος εἶναι ...έτω, μήτε θελέτω τι, μήτε φευγέτω τι τῶν ἐπ' ἄλλοις, εἰ δὲ μή, δουλεύειν ἀνάγκη.

CAP. XX.

Cuiuſque dominus is eſt, qui ea quę ipſe vult, aut non vult, poteſtatem habet vel conſeruandi, vel eripiendi. Quiſquis igitur liber eſſe volet, neque cupiat quicquam, neque auerſetur eorum quę penes alios ſunt. Sin minus, ſeruire neceſſe erit.

Quæ dantur, accipienda: quæ negantur, non appetenda.

ΚΕΦ. κα.

ΜΕμνησο, ὅτι ὡς ἐν συμποσίῳ, δεῖ σε ἀναστρέφεσθαι. περιφερόμενον γέγονέ τι κατὰ σε; ἐκτείνας τὴν χεῖρα, κοσμίως μετάλαβε. παρέρχεται; μὴ κάτεχε. οὔπω ἥκει; μὴ ἐπίβαλλε πόῤῥω τὴν ὄρεξιν, ἀλλὰ περίμενε, μέχρις ἂν γένηται κατὰ σε. οὕτω πρὸς τέκνα. οὕτω πρὸς γυναῖκα. οὕτω πρὸς ἀρχὰς, οὕτω πρὸς πλοῦτον, καὶ ἔσῃ ποτὲ ἄξιος τῶν θεῶν συμπότης. ἂν δὲ καὶ παρατεθέντων σοι μὴ λάβῃς, ἀλλ' ὑπερίδῃς, τότε οὐ μόνον συμπότης τῶν θεῶν ἔσῃ, ἀλλὰ καὶ συνάρχων. οὕτω γὰρ ποιῶν Διογένης καὶ Ἡράκλειτος, καὶ οἱ ὅ-

CAP. XXI.

MEmento ſic in vita eſſe verſandum, tanquam in conuiuio. Si quid circunferendo ad te peruenerit, porrecta manu partem modeſte capito. Præterit? Ne detine. Nondum adeſt? Ne longe appetitum extēdito: ſed exſpecta, dum ad te perlatum fuerit. Sic erga liberos, ſic erga coniugem, ſic erga magiſtratus, ſic erga diuitias ſi affectus fueris: aliquando dignus eris conuiuio deorum. At vero ſi oblata etiam non acceperis, ſed deſpexeris, non conuiua deorum modo, ſed & imperij conſors eris. Sic enim cum facerent Diogenes, Heraclitus, & ſimiles, merito diui-

ni vt

ni vt erant, ita & dicebantur.

μοιοι, ἀξίως θεῖοί τε ἦσαν, καὶ ἐλέγοντο.

Humanitatis ita habenda ratio, vt animi tranquillitas retineatur.

CAP. XXII. — ΚΕΦ. κβ.

CVm eiulantem quempiam videris in luctu, ſiue peregre profecto filio, ſiue rebus amiſſis: caue ne te viſum illud moueat, vt exiſtimes verſari eum in malis ob externa. ſed ſtatim ipſe tecum diſtinguito, ſitque in promtu vt dicas: Iſtum affligit non caſus ille (alium enim non affligit) ſed concepta de eo opinio. Ac oratione quidem tua eius perturbationi ſubſeruire, ne dubita: atque adeo, ſi res ita tulerit, congemiſcere. Cauebis autem, ne intrinſecus etiam congemiſcas.

Ὅταν κλαίοντα ἴδῃς ἐν πένθει, ἢ ἀποδημοῦντος τέκνου, ἢ ἀπολωλεκότα τὰ ἑαυτοῦ, πρόσεχε μή σε ἡ φαντασία συναρπάσῃ, ὡς ἐν κακοῖς ὄντος αὐτοῦ τοῖς ἐκτός· ἀλλ' εὐθὺς διαίρει παρὰ σεαυτῷ, καὶ λέγειν ἔστω πρόχειρον, ὅτι τοῦτον θλίβει, ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ τούτων. μέχρι μέντοι λόγου μὴ ὄκνει συμπεριφέρεσθαι αὐτῷ· κἂν οὕτω τύχῃ, συνεπιστενάξαι. πρόσεχε μέντοι, μὴ καὶ ἔσωθεν συνεπιστενάξῃς.

Vitæ fabula Dei arbitratu peragenda.

CAP. XXIII. — ΚΕΦ. κγ.

ACtorem eſſe fabulæ talis, qualis magiſtro probata fuerit, te memento: ſi breuis, breuis: ſi longa, longæ. Si mendicum agere te voluerit: fac eam quoque perſonam ingenioſe repræſentes. Ita ſi claudum, ſi principē, ſi plebeiū. Hoc enim tuum eſt, datam perſonā bene effingere: eam autem eligere, alterius.

Μέμνησο, ὅτι ὑποκριτὴς εἶ δράματος, οἷον ἂν θέλῃ ὁ διδάσκαλος· ἂν βραχύ, βραχέος· ἂν μακρόν, μακροῦ· ἂν πτωχὸν ὑποκρίνεσθαί σε θέλῃ, ἵνα καὶ τοῦτον εὐφυῶς ὑποκρίνῃ· ἂν χωλόν, ἂν ἄρχοντα, ἂν ἰδιώτην. σὸν γὰρ τοῦτ' ἐστι, τὸ δοθὲν ὑποκρίνασθαι πρόσωπον καλῶς· ἐκλέξασθαι δ' αὐτό, ἄλλου.

Vir prudens ex omni euentu fructum capit.

ΚΕΦ. κδ.

Κόραξ ὅταν μὴ αἴσιον κεκράγῃ, μὴ συναρπαζέτω σε ἡ φαντασία· ἀλλ' εὐθὺς διαίρει παρὰ σεαυτῷ καὶ λέγε, ὅτι τούτων οὐδέν ἐπισημαίνεται, τῷ σωματίῳ μου, ἢ τῷ κτησιδίῳ μου, ἢ τῷ δοξαρίῳ, ἢ τέκνοις, ἢ τῇ γυναικί. ἐμοὶ δὲ πάντα αἴσια σημαίνεται, ἐὰν ἐγὼ θέλω. ὅ,τι γὰρ ἂν τούτων ἀποβαίνῃ, ἐπ' ἐμοί ἐστιν, ὠφεληθῆναι ἀπ' αὐτοῦ.

CAP. XXIIII.

SI coruus inauſpicatum crocitarit, ne te viſum illud moueat, ſed ipſe tecum diuide ſtatim, & dic: Nihil iſtorum mihi portenditur, ſed aut corpuſculo meo, aut reculæ meæ, aut exiſtimationi, aut liberis, aut vxori. Mihi autem fauſta omnia portenduntur, ſi ego voluero. Quicquid enim iſtorum acciderit, ex eo penes me eſt, fructum vt capiam.

Paria viribus ſuſcipienda.

ΚΕΦ. κε.

ΑΝίκητος εἶναι δύνασαι, ἐὰν εἰς μηδένα ἀγῶνα καταβαίνῃς, ὃν οὐκ ἔστιν ἐπὶ σοὶ νικῆσαι.

CAP. XXV.

INuictus eſſe potes, ſi in nullum certamē deſcendas: quod vincere, tui arbitrij non eſt.

1 *Qui omnia bona a ſeipſo petit: is nec miratur quenquam nec inuidet vlli.*

2 *Vna ad libertatem via, rerum externarum deſpicientia.*

ΚΕΦ. κϛ.

ΟΡα μήποτε ἰδών τινα προτιμώμενον, ἢ μεγαλοδυναμοῦντα, ἢ ἄλλως εὐδοκιμοῦντα, μακαρίσῃς, ὑπὸ τῆς φαντασίας συναρπασθείς. ἐὰν γὰρ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἡ οὐσία τοῦ [ἀγαθοῦ] ἀπαθοῦς ᾖ, οὔτε ὁ φθόνος, οὔτε ζηλοτυπία χώραν ἕξει. σὺ δὲ αὐτὸς οὐ στρατηγός, οὐ πρύτανις ἢ ὕπατος εἶναι θελήσεις, ἀλλ' ἐ-

CAP. XXVI.

1 SI quem eximiis honoribus affectum, aut ampla poteſtate præditum, aut alioqui florentem videris: vide ne quando beatum illum prædices, viſorum impetum ſecutus. Nam ſi in rebus noſtræ poteſtati ſubiectis vis trāquillitatis conſtiterit, nec inuidia nec æmulatio locum habebit: tuque ipſe non imperator, non ſenator,

nator, non conſul eſſe voles, ſed liber. 2 Ad eam autem rem via vnica eſt: eorum quæ in poteſtate noſtra non ſunt, contemtio.

λεύθερος. μία δὲ ὁδὸς πρὸς [τοῦτο] ταῦτα, καὶ ἡ καταφρόνησις τῶν οὐκ ἐφ᾽ ἡμῖν.

1 Nemo læditur, niſi a ſeſe.
2 Mora iudicium confirmat.
3 Differ: habent parua commoda magna moræ.

Cap. XXVII.

1 Memento, non eum qui conuitietur aut verberet, autorem eſſe contumeliæ: ſed opinionem de eis tanquam contumelioſis conceptam. Cum igitur te quiſpiam irritarit, opinione tua te irritatum eſſe ſcito. Quapropter in primis operam dato, ne viſa tibi aſſenſum extorqueant. Nam ſi ſemel tempus & moram impetraris: facilius ipſe tibi imperabis.

Κεφ. κζ.

Μέμνησο, ὅτι οὐχ ὁ λοιδορῶν ἢ τύπτων ὑβρίζει, ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ τούτων, ὡς ὑβριζόντων. ὅταν οὖν ἐρεθίσῃ σέ τις, ἴσθι ὅτι ἡ σή σε ὑπόληψις [ἠρέθικε] ἠρέθικε. τοιγαροῦν ἐν πρώτοις πειρῶ, ὑπὸ τῆς φαντασίας μὴ συναρπασθῆναι. ἂν γὰρ ἅπαξ χρόνου καὶ διατριβῆς τύχῃς, ῥᾷον κρατήσεις σεαυτοῦ.

Præmeditatione malorum gliſcunt animi.

Cap. XXVIII.

Mors & exilium, & omnia quæ in malis habentur, ob oculos tibi quotidie verſentur: omniū vero maxime mors. Sic nihil vnquam humile cogitabis, nec impenſe cupies quicquam.

Κεφ. κη.

Θάνατος, καὶ φυγὴ, καὶ πάντα τὰ δεινὰ φαινόμενα, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔστω σοι καθ᾽ ἡμέραν· μάλιστα δὲ πάντων ὁ θάνατος. καὶ οὐδὲν οὐδέποτε ταπεινὸν ἐνθυμηθήσῃ, οὔτε ἄγαν ἐπιθυμήσεις τινός.

1 Philoſopho ludibria vulgi non curanda.
2 Conſtantia victoriam parit.

KΕΦ. κθ.

Φιλοσοφίας ἐπιθυμεῖς; παρασκευάζου αὐτόθεν, ὡς καταγελασθησόμενος, ὡς καταμωκησομένων σου πολλῶν, ὡς ἐρούντων, ὅτι ἄφνω φιλόσοφος ἡμῖν ἐπανελήλυθε, καὶ πόθεν ἡμῖν αὕτη ἡ ὀφρύς; σὺ δὲ ὀφρὺν μὲν μὴ σχῆς. τῶν δὲ βελτίστων σοι φαινομένων οὕτως ἔχου ὡς ὑπὸ τοῦ θεοῦ τεταγμένος εἰς ταύτην τὴν [χώραν] τάξιν. μέμνησο δὲ, ὅτι ἐὰν μὲν ἐμμείνῃς τοῖς αὐτοῖς, οἱ καταγελῶντές σου πρότερον, οὗτοί σε ὕστερον θαυμάσουσιν. ἐὰν δὲ ἡττηθῇς αὐτῶν, διπλοῦν προσλήψῃ καταγέλωτα.

CAP. XXIX.

1 Sapientiæ ſtudium ſuſcipere cupis? Statim te para, quaſi futurum ſit vt deridearis: vt multi te ſubſannent: vt dicant, te ſubito philoſophum exſtitiſſe: vt rogent, vnde ſupercilium iſtud? Tu autem ſuperciiium ne habeto: ea vero quæ optima tibi videbũtur, ſic teneto, quaſi a Deo ſis in ea ſtatione collocatus. 2 Cæterum memento, te, ſi in eodem ſtatu permanſeris, iis tandem admirationi fore, qui te prius deriſerunt. Sin eis ſuccubueris, dupliciter fore deridendum.

In ſua cuiq; virtutis conſcientia acquieſcendum.

KΕΦ. λ.

Ἐάν ποτέ σοι γένηται ἔξω στραφῆναι, πρὸς τὸ [ἠρέθικε] βουληθῆναι ἀρέσαι τινὶ, ἴσθι ὅτι. ἀπώλεσας τὴν ἔστασιν. ἀρκοῦ οὖν ἐν παντὶ, τῷ εἶναι φιλόσοφος. εἰ δὲ καὶ δοκεῖν βούλῃ, τῷ εἶναι σαυτῷ φαίνου, καὶ ἱκανὸς ἔσῃ,

CAP. XXX.

Si quando acciderit vt foras promineas, & alicui placere cupias: te de ſtatione tua deiectum eſſe ſcito. Quare in omnibus rebus illud tibi ſatis ſit, te eſſe philoſophum. Sin alicui etiam videri philoſophus cupis: tibi videre, idque tibi ſatis eſto.

Philoſophum vel in tenui fortuna multum prodeſſe reipubl. & virtute docenda, & exemplo morum ſuorum.

Ab vnoquoque, non niſi ea poſtulanda, quæ præſtare & poſſit & debeat.

Cap. XXXI.

1 IStæ cogitationes ne te crucient, fore vt ſine honore viuas,& nullo ſis loco. Nam ſi honore carere malum eſt: nihilo magis per alium in malo eſſe potes, quam in vitio. Nunquid igitur tui muneris eſt,imperio potiri? aut ad conuiuium adhiberi? Nequaquam. Qui igitur ea iam erit ignominia? Qui nullo vſquam loco eris? quem in iis ſolis aliquem eſſe oportet, quæ penes te ſunt, in quibus vel ſummo loco eſſe potes? At nihil opis amicis feres? quo pacto iſtud accipis? non argentum abs te habituri ſunt? nec eos in Romanam ciuitatem aſcribes? Et quis tibi dixit, ea penes nos eſſe, & non aliena munera? 2 Quis vero id alteri præſtet, quo ipſe careat? Parato ergo, aiunt, vt & nos habeamus. Si parare queo, conſeruata verecundia, & fide, & animi magnitudine, voſque eius rei viam oſtenderitis: parabo. Sin id poſtulatis, vt bona ego mea perdam, quo vos ea quæ in bonis non ſunt acquiratis: videte ipſi quam iniqui ſitis, & temerarij? Vtrum vero præoptatis?

ΚΕΦ. λα.

ΟΥτοί σε οἱ διαλογισμοὶ μὴ θλιβέτωσαν, ἄτιμος ἐγὼ βιώσομαι, καὶ οὐδεὶς οὐδαμοῦ. εἰ γὰρ ἀτιμία ἐστὶ κα[κ]ὸν, οὐ δύνασαι ἐν κακῷ εἶναι [δι'] ἄλλον, οὐ μᾶλλον ἢ ἐν αἰσχρῷ. μή τι οὖν τὸ σὸν ἔργον ἐστὶν, τὸ [ἐξ ἀρχῆς] ἀρχῆς τυχεῖν; ἢ παραληφθῆναι ἐφ' ἑστίασιν; οὐδαμῶς. πῶς οὖν ἔτι τοῦτ' ἐστὶν ἀτιμία; πῶς δὲ οὐδεὶς οὐδαμοῦ ἔσῃ, ὃν ἐν μόνοις εἶναί τινα δεῖ τοῖς ἐπὶ σοὶ, ἐν οἷς ἔξεστί σοι εἶναι πλείστου ἀξίῳ; ἀλλὰ σοὶ οἱ φίλοι ἀβοήθητοι ἔσονται; τί λέγεις τὸ ἀβοήθητοι; οὐχ ἕξουσι παρά σου ἀργύριον, οὐδὲ πολίτας ῥωμαίων αὐτοὺς ποιήσεις; τίς οὖν σοι εἶπεν, ὅτι ταῦτα τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐστὶν, οὐχὶ δὲ ἀλλότρια ἔργα; τίς δὲ δοῦναι δύναται ἑτέρῳ, ἃ μὴ ἔχει αὐτός; κτῆσαι οὖν, φασὶν, ἵνα καὶ ἡμεῖς ἔχωμεν. εἰ δύναμαι κτήσασθαι, τηρῶν ἐμαυτὸν αἰδήμονα, καὶ πιστὸν, καὶ μεγαλόφρονα, δείκνυτε τὴν ὁδὸν, καὶ κτήσομαι. εἰ δέ με ἀξιοῦτε τἀγαθὰ τὰ ἐμαυτοῦ ἀπολέσαι, ἵν' ὑμεῖς τὰ μὴ ἀγαθὰ περιποιήσησθε, ὁρᾶτε ὑμεῖς, πῶς ἄνισοί ἐστε, καὶ ἀγνώμονες. τί δὲ καὶ βούλεσθε μᾶλλον; ἀργύριον, ἢ φίλον πιστὸν, καὶ αἰδήμονα; εἰς τοῦτο οὖν μοι [μᾶλλον συλ.] συλλαμβάνετε, καὶ μὴ δ' ὧν ἀποβαλῶ αὐτὸ, ταῦτά με

…άσειν ἀξιοῦτε. ἀλλ' ἡ πατρίς, ὅσον ἐπ' ἐμοί, φησίν, ἀβοήθητος ἔσται· πάλιν, ποίαν [καὶ] ταύτην βοήθειαν; [ἢ στ.] στοὰς οὐχ ἕξει διά σε, οὔτε βαλανεῖα; καὶ τί τοῦτο; οὐδὲ [καὶ] γὰρ ὑποδήματα ἔχει διὰ τὸν σκυτέα; οὐδ' ὅπλα διὰ τὸν χαλκέα; ἱκανὸν δέ, ἐὰν ἕκαστος ἐκπληρώσῃ τὸ ἑαυτοῦ ἔργον. εἰ δὲ ἄλλον τινὰ αὐτῇ κατεσκεύαζες πολίτην πιστὸν καὶ αἰδήμονα, οὐδὲν ἂν αὐτὴν ὠφέλεις; ναί. οὐκοῦν οὐδὲ σὺ αὐτὸς ἀνωφελὴς ἂν εἴης αὐτῇ. τίνα οὖν ἕξω, φησί, χώραν ἐν τῇ πόλει; ἣν ἂν δύνῃ φυλάττων ἅμα τὸν πιστὸν καὶ αἰδήμονα. εἰ δ' ἐκείνην ὠφελεῖν βουλόμενος, ἀποβαλεῖς ταῦτα, τί ὄφελος ἂν αὐτῇ γένοιο, ἀναιδὴς καὶ ἄπιστος ἀποτελεσθείς;

Pecuniamne, an amicum verecundum & ſyncerum? Ad hoc igitur adiumento mihi eſte: non autem poſtulate vt ea faciam, per quæ illa ſim amiſſurus. At enim patriæ per me nihil affertur adiumēti? Cuiuſmodi quæſo adiumentum? Porticus per te non habitura eſt, non balnea. Iſtuc vero quid eſt? Neque enim calceos habet per fabrum ferrarium, neque arma per ſutorem. Satis autem fuerit, ſuo quēque fungi munere. At ſi quem alium ei ciuem inſtrueres integrum & verecundum, nihilne eam iuuares? Imo vero. Proinde ne tu quidem patriæ fueris inutilis. Quem ergo locum, inquis, habebo in vrbe? Quem poteris, integritate & verecundia conſeruata. Sin illi profuturus, hæc abieceris: quis ei tui fuerit vſus, qui impudens & perfidus euaſeris?

1 *Inuidendum nemini gratulandum omnibus.*
2 *Beneficium vulgo propter officium datur.*
3 *Qui fructu caret, etiam ſumtu & moleſtia caret.*

ΚΕΦ. λε.

Προετιμήθη σού τις ἐν ἑστιάσει, ἢ ἐν προσαγορεύσει, ἢ ἐν τῷ παραληφθῆναι εἰς συμβουλίαν; εἰ μὲν ἀγαθὰ ταῦτά ἐστι, χαίρειν σε δεῖ, ὅτι ἔτυχεν αὐτῶν ἐκεῖνος· εἰ δὲ κακά, μὴ ἄχθου, ὅτι σὺ αὐτῶν οὐκ ἔτυχες. μέμνησο δέ, ὅτι οὐ δύνασαι, μὴ [ταὐτὰ] ταῦτα ποιῶν, πρὸς

CAP. XXXII.

1 EST tibi prælatus aliquis in conuiuio, aut ſalutatione, aut dandi conſilij officio? Siquidem iſta bona ſunt, gratulari debes illi, cui ea contigerunt. Sin mala, ne doleas te in ea non incidiſſe: ſed memento, cum ea non agas quibus illa parantur

rantur quæ in noſtra poſtate non ſunt, fieri non oſſe vt eadem tibi tribuanur. 2 Nam qui valebit tanum is qui fores non frequentat, atque is qui frequentat? qui non aſſectatur, tque is qui aſſectatur? qui on laudat, atque is qui lauat? Iniuſtus igitur eris, & iexplebilis, ſi non numera eo pretio quo illa vænent, gratis ea conſequi te oſtules. Age quanti vænent lactucæ? Ponamus, obo. 3 Si quis igitur obolo da, lactucas acceperit: tu aum pretio non numerato, on acceperis: ne te deterio conditione eſſe putes eo ui accepit. Vt enim lactuas habet ille, ſic tu obolum nō dediſti. Ad eundem quoque modum & hic ſe res haet. Non inuitatus es ad cōiuium alicuius? Nec dediti quanti venit conuiuium. Vendit autem id conuiuaor laudatione, vendit obſequio. Dato igitur pretium, uanti vænit, ſi e re tua eſt. Quod ſi nec illa vis præſtae, & hæc accipere: auarus s, & væcors. Nihil igitur cœnæ vice habes? Imo habes: on laudaſti, quem noluiſti: non toleraſti eius inſolentiam n ingreſſu.

τὸ τυγχάνειν τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, τῶν ἴσων ἀξιοῦσθαι. πῶς γὰρ ἴσον [ἔχειν δύν.] δύναται, ὁ μὴ φοιτῶν ἐπὶ θύρας τινὸς, τῷ φοιτῶντι; ὁ μὴ παραπέμπων τῷ παραπέμποντι; ὁ μὴ ἐπαινῶν, τῷ ἐπαινοῦντι. ἄδικος οὖν ἔσῃ, καὶ ἄπληστος, εἰ μὴ προϊέμενος ταῦτα, ἀνθ' ὧν ἐκεῖνα πιπράσκεται, προῖκα αὐτὰ βουλήσῃ λαμβάνειν. ἀλλὰ πόσου πιπράσκονται θρίδακες; ὀβολοῦ, ἂν οὕτω τύχῃ. ἂν οὖν τις προέμενος τὸν ὀβολὸν λάβῃ θρίδακας, σὺ δὲ μὴ προέμενος μὴ λάβῃς, μὴ οἴου ἔλαττον ἔχειν τοῦ λαβόντος. ὡς γὰρ ἐκεῖνος ἔχει θρίδακας, οὕτω σὺ ὀβολὸν οὐκ ἔδωκας. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐνταῦθα. οὐ παρεκλήθης ἐφ' ἑστίασίν τινος; οὐ γὰρ ἔδωκας τῷ καλοῦντι, ὅσου πωλεῖται τὸ δεῖπνον. ἐπαίνου δ' αὐτὸ πωλεῖ, θεραπείας πωλεῖ. δὸς οὖν τὸ διάφορον, εἴ σοι λυσιτελεῖ, ὅσου πωλεῖται. εἰ δὲ κἀκεῖνα θέλεις μὴ προΐεσθαι, καὶ ταῦτα λαμβάνειν, ἄπληστος εἶ, καὶ ἀβέλτερος. οὐδὲν οὖν ἔχεις ἀντὶ τοῦ δείπνου; ἔχεις μὲν οὖν, τὸ μὴ ἐπαινέσαι τοῦτον, ὃν οὐκ ἤθελες· τὸ μὴ ἀνασχέσθαι αὐτοῦ ἐπὶ τῆς εἰσόδου.

De noſtris caſibus non ſecus iudicandum, ac de alienis.

ΚΕΦ. λγ.

Τὸ βούλημα τῆς φύσεως καταμαθεῖν ἐστιν, ἐξ ὧν οὐ διαφερόμεθα πρὸς ἀλλήλους. οἷον, ὅταν τοῦ γείτονος ἄλλο παιδάριον κατεάξῃ τὸ ποτήριον, πρόχειρον ἐστιν εὐθὺς λέγειν, ὅτι τῶν γινομένων ἐστίν. ἴσθι οὖν, ὅτι ὅταν καὶ τὸ σὸν κατεαγῇ, τοιοῦτον εἶναί σε δεῖ, ὁποῖον ὅτε καὶ τὸ ἄλλου κατεάγη. οὕτω μετάθες καὶ ἐπὶ τὰ μείζονα. τέκνον ἄλλου τέθνηκεν, ἢ γυνή; οὐδείς ἐστιν ὃς οὐκ ἂν εἴποι, ὅτι ἀνθρώπινον. ἀλλ' ὅταν τὸ αὐτοῦ τινος ἀποθάνῃ, εὐθὺς, οἴμοι, τάλας ἐγώ. ἐχρῆν δὲ μεμνῆσθαι, τί πάσχομεν, περὶ ἄλλων αὐτὸ ἀκούσαντες.

Cap. XXXIII.

Naturæ propoſitum e iis rebus, de quibu inter nos controuerſia eſt, cognoſci poteſt. Ex gratia: Si vicini puer poculum aut quid aliud cõfregerit, in promtu illud ſtatim eſt, ita fieri ſolere. Scito igitur, ſi & tuum cõfractum fuerit, eundem eſſe te oportere, qui fueris, cum frangeretur alienum. Sic transfe iſta ad maiora. Filius alteri us obiit, aut vxor? nemo e quin dicat, humanum id e ſe. Sin ipſi alicui id accide rit: ſtatim, Hei mihi inqui ô me miſerum. Meminiſſ autem oportebat, vt affecti ſimus, cum tale quippiam d aliis audiuerimus.

1 In nobis ſitum eſſe, ne opinione malorum perturbemur.
2 Præmeditatio & præparatio diligens ignominiam caue. & pœnitentiam.

ΚΕΦ. λδ.

Ὥσπερ σκοπὸς πρὸς τὸ ἀποτυχεῖν οὐ τίθεται, οὕτως οὐδὲ κακοῦ φύσις ἐν κόσμῳ γίνεται. εἰ μὲν τὸ σῶμά σου τις ἐπέτρεπε τῷ [ἀπαντήσ.] ὑπαντήσαντι, ἠγανάκτεις ἄν. ὅτι δὲ σὺ τὴν γνώμην τὴν σαυτοῦ ἐπιτρέπεις τῷ τυχόντι, ἵνα ἐὰν λοιδορήσηταί σοι, ταραχθῇ ἐκείνη, καὶ συγχυθῇ, οὐκ αἰσχύνῃ; τούτου ἕνεκα, ἑκάστου ἔργου σκόπει τὰ καθηγούμενα, καὶ τὰ ἀκόλουθα αὐτοῦ, καὶ οὕτως ἔρχου ἐπ' αὐτό. εἰ

Cap. XXXIIII.

1 Qvemadmodum abe randi cauſa meta no ponitur: ſic nec mali natu in mundo exſiſtit. Quod corpus quidem tuum ali quis obuio cuipiam permi teret, indignareris: Tu vere qui animum tuum cuilibe permittas, vt ſi conuitia ti bi dixerit, perturbetur & mœreat, nõ erubeſcis. Quã obrem cuiuſq; rei antece ſionibus & conſecutionibu conſideratis

conſideratis, ſic eam aggredere. 2 Alioqui primum alacriter eam ſuſcipies: eorum nullo, quæ conſequuntur, expenſo. poſt autem, turpitudine aliqua exorta, verecundabeis.

δὲ μή, τὴν μὲν πρώτην προθύμως [ἄρξεις, ἅτε μηδὲν] ἥξεις, μηδὲν τῶν ἑξῆς ἐντεθυμημένος. ὕστερον δέ, ἀναφανέντων τινῶν αἰσχρῶν, αἰσχυνθήσῃ.

Temeritas leuitatis & inconſtantiæ mater.

Cap. XXXV.

Vis Olympia vincere? Et ego mediusfidius, preclarũ enim habetur. Sed cõſidera, quid antecedere, quid ſequi ſoleat: atq; ita rem gerendam ſuſcipito. Oportebit te conſeruare ordinẽ: edere ingratis: abſtinere bellariis: exerceri neceſſario, & certo tempore: in æſtu, in frigore: non frigidam bibere, non vinum niſi præfinito. Ad ſummam, tãquam medico, ſic laniſtæ te tradas oportet. Deinde in certamẽ deſcẽdere: aliquando manum lædere, talum diſtorquere, multum pulueris deglutire: interdum flagris cædi, & vinci poſt hæc omnia. His omnibus conſideratis, pugilũ certamẽ ſuſcipe, ſi lubet adhuc. Sin minus, vt pueri reſilies: qui nũc pugiles ludũt, nunc tibicines, nunc gladiatores: iam tuba canunt, iam tragœdias repræſentant. Tu quoque ſic, nunc pugil, mox gladiator, poſtea orator, demum philoſophus: toto autem animo nihil. ſed

ΚΕΦ. λε.

Θέλεις ὀλύμπια νικῆσαι; κἀγώ, νὴ τοὺς θεούς· κομψὸν γάρ ἐστιν. ἀλλὰ σκόπει τὰ καθηγούμενα, καὶ τὰ ἀκόλουθα· καὶ οὕτως ἅπτου [τοῦ ἔργου] τῶν ἔργων. δεῖ σ' εὐτακτεῖν, ἀναγκοτροφεῖν, ἀπέχεσθαι πεμμάτων, γυμνάζεσθαι πρὸς ἀνάγκην, ἐν ὥρᾳ τεταγμένῃ, ἐν καύματι, ἐν ψύχει, μὴ ψυχρὸν πίνειν, μὴ οἶνον, ὡς ἔτυχεν· ἁπλῶς, ὡς ἰατρῷ παραδεδωκέναι σεαυτὸν τῷ ἐπιστάτῃ, εἶτα [ἐν τῷ ἀγῶνι παρέχ.] εἰς τὸν ἀγῶνα παρέρχεσθαι. ἔστι δ' ὅτε χεῖρα [λαβεῖν] βλαβεῖν, σφυρὸν στρέψαι, πολλὴν ἁφὴν καταπιεῖν· ἔσθ' ὅτε μαστιγωθῆναι, καὶ μετὰ [τῶν πάντων] τούτων πάντων νικηθῆναι. ταῦτα πάντα ἐπισκεψάμενος, ἐὰν ἔτι θέλῃς, ἔρχου ἐπὶ τὸ ἀθλεῖν, εἰ δὲ μή, ὡς τὰ παιδία ἀναστραφήσῃ. ἃ νῦν μὲν παλαιστὰς παίζει, νῦν δὲ αὐλητάς, νῦν δὲ μονομάχους, εἶτα σαλπίζει, εἶτα τραγῳδεῖ· οὕτω καὶ σύ, νῦν μὲν ἀθλητής, νῦν δὲ μονομάχος, εἶτα ῥήτωρ, εἶτα φιλόσοφος· ὅλῃ δὲ τῇ ψυχῇ οὐδέν, ἀλλ' ὡς πίθηκος, πᾶσαν θέαν, [ἣν] ἐὰν ἴδῃς μιμῇ, καὶ ἄλλο ἐξ ἄλλου σοι ἀρέσκει, οὐ γὰρ μετὰ σκέψεως ἦλθες ἐπί τι,

1 Religionis caput, in gubernatione diuina rerum humanarum acquieſcere.

2 Religio eorum nulla, qui felicitatem in bonis animi non conſtituunt.

3 Vbi vtilitas, ibi pietas.

4 Ritum patrium veritati anteponit.

ΚΕΦ. λη.

Τῆς περὶ τοὺς θεοὺς εὐσεβείας, ἴσθι ὅτι τὸ κυριώτατον ἐκεῖνό ἐστιν, ὀρθὰς ὑπολήψεις περὶ αὐτῶν ἔχειν, ὡς ὄντων, καὶ διοικούντων τὰ ὅλα καλῶς καὶ δικαίως· καὶ σαυτὸν εἰς τοῦτο κατατεταχέναι, τὸ πείθεσθαι αὐτοῖς, καὶ εἴκειν πᾶσι τοῖς γινομένοις, καὶ ἀκολουθεῖν ἑκόντα ὡς [ἐπὶ] ὑπὸ τῆς ἀρίστης γνώμης ἐπιτελουμένοις. οὕτω γὰρ οὔτε μέμψῃ ποτὲ [τοὺς θεοὺς] τοῖς θεοῖς, οὔτε ἐγκαλέσῃς ὡς ἀμελούμενος. ἄλλως [δὲ] τε οὐχ οἷόν τε τοῦτο γίνεσθαι, ἐὰν μὴ ἀποστῇς τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, καὶ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν μόνοις θῇς τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. ὡς ἄν γε τι ἐκείνων ὑπολάβῃς ἀγαθὸν ἢ κακόν, πᾶσα ἀνάγκη, ὅταν ἀποτυγχάνῃς ὧν θέλῃς, καὶ περιπίπτῃς οἷς μὴ θέλῃς, μέμψασθαί σε, καὶ μισεῖν τοὺς αἰτίους. πέφυκε γὰρ πρὸς τοῦτο πᾶν ζῶον, τὰ μὲν βλαβερὰ φαινόμενα, καὶ τὰ αἴτια αὐτῶν, φεύγειν καὶ ἐκτρέπεσθαι· τὰ δὲ ὠφέλιμα, καὶ τὰ αἴτια αὐτῶν, μετιέναι καὶ [τεθαυμακέναι] τεθηπέναι. ἀμήχανον οὖν, βλάπτεσθαί τινα οἰόμενον, χαίρειν τῷ δοκοῦντι

CAP. XXXVIII.

1 Religionis erga deos immortales precipuũ illud eſſe ſcito, rectas de eis habere opiniones: vt ſentias, & eſſe eos, & bene iuſteq; adminiſtrare vniuerſa: parendum eſſe eis, & omnibus iis quæ fiant acquieſcendũ: & ſequenda vltro, vt quæ a mente præſtantiſſima regãtur. Sic enim nec incuſabis eos vnquam, nec ab eis negligi te conquereris. Aliter 2 autẽ id fieri nequit, quam ſi iis quæ in poteſtate noſtra non ſunt, relictis, tam bona quam mala, in iis quę in nobis ſita ſunt collocaris. Nam ſi quid illorum ſenſeris eſſe bonũ aut malum, aliter certe fieri non poterit quin cũ iis fruſtratus fueris quæ velles, & in ea quæ nolles incideris, & culpes & oderis illarum rerũ auctores. Illud enim natura eſt inſitũ omni animantium generi, vt ea quæ nocitura videantur, eorumq; cauſas, fugiant & auerſentur: contra, vtilia, & cauſas eorum perſequantur & admirentur. Nulla igitur ratio eſt,

...o eſt', vt is qui noceri ſibi ...tat, eo lætetur, quod no... e videatur: vnde etiam ...ſo damno vt gaudeatur, ...ri nequit. Hinc fit, vt & ...tri filius conuitietur, cum quæ in bonis habentur, ...io non impertierit: & il... d eſt quod interfecit ... Po...icem bellum ... con... tarit, quod bonum exiſti... abant imperium. Hac de ...ſa deos exſecratur agri... la, ob hoc nauta, ob hoc ...ercator, ob hoc ij, qui libe... os & vxores amittũt: Nam vbi vtilitas, ibi etiam eſt ...ietas. Quamobrem qui id ...at operam, vt ſic & appetat ... auerſetur, quemadmodum decet: is eadem opera & pietati dat operam. 4 Libandum autem, & ſacrificandum, & offerendæ primitiæ ſunt vnicuique, ritu patrio, caſte, non luxurioſe, nec indiligenter, nec ſordide, nec ſupra facultates.

βλάπτειν. [ὥσπερ] ὅθεν καὶ τὸ αὐτῇ τῇ βλάβῃ χαίρειν, ἀδύνατον. [ἔνθεν] ὅθεν καὶ πατὴρ ὑπὸ υἱοῦ λοιδορεῖται, ὅταν τῶν δοκούντων ἀγαθῶν εἶναι, τῷ παιδὶ μὴ μεταδιδῷ. καὶ Πολυνείκην καὶ Ἐτεοκλέα τοῦτο πολεμίους ἀλλήλοις ἐποίησε, τὸ ἀγαθὸν οἴεσθαι τὴν τυραννίδα. διὰ τοῦτο ὁ γεωργὸς λοιδορεῖ τοὺς θεούς, διὰ τοῦτο ὁ ναύτης, διὰ τοῦτο ἔμπορος, διὰ τοῦτο οἱ [ἐκ] γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα [ἀπολλῦντες] ἀπολλύντες. ὅπου γὰρ τὸ συμφέρον, ἐκεῖ καὶ τὸ εὐσεβές. ὥστε ὅστις ἐπιμελεῖται τοῦ ὀρέγεσθαι ὡς δεῖ, καὶ ἐκκλίνειν, ἐν τῷ αὐτῷ καὶ εὐσεβείας [ἐπιμελεῖσθαι] ἐπιμελεῖται. σπένδειν δὲ καὶ θύειν, καὶ ἀπάρχεσθαι κατὰ τὰ πάτρια, [ἑκάστοτε] ἑκάστοις προσήκει καθαρῶς, καὶ μὴ ἐπισεσυρμένως, μηδὲ ἀμελῶς, μηδὲ γλίσχρως, μηδὲ ὑπὲρ δύναμιν.

1 Vates conſulendi non de officio, ſed de quarundam actionum euentu.
2 Quouis euentu ſapiens recte vtitur.
3 Officii ratio pericula & incommoda facit leuiora.

CAP. XXXIX. — ΚΕΦ. λθ.

1 AD vatem acceſſurus, memẽto te negotij euentum ignorare: ſed ea de cauſa adeſſe, vt eũ e vate cognoſcas. Quale autẽ id eſſet, vtiq; cum venires, ſciuiſti, ſiquidem philoſophus fueris. Nam ſi ex eorũ numero fuerit, quæ in noſtra poteſtate nõ ſunt: nec bonũ eſſe, neque

Ὅταν μαντικῇ προσίῃς, μέμνησο ὅτι μὲν, ὡς ἀποβήσεται, οὐκ οἶδας, ἀλλὰ ἥκεις ὡς ἀπὸ τοῦ μάντεως ἀποπευσόμενος. ὁποῖον δὲ τί ἐστιν, ἐλήλυθας εἰδώς, εἴπερ εἶ φιλόσοφος. εἰ γὰρ ἐστι τι τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, πᾶσα ἀνάγκη μήτε ἀγαθὸν αὐτὸ εἶναι, μήτε κακόν.

μὴ φέρε οὖν πρὸς τὸν μάντιν, ὄρεξιν, ἢ ἔκκλισιν. εἰ δὲ μὴ, τρέμων αὐτὸν προσέρχῃ. ἀλλὰ διεγνωκὼς, ὅτι πᾶν τὸ ἀποβησόμενον, ἀδιάφορον, καὶ οὐδὲν πρὸς σε. ὁποῖον δ' ἂν ᾖ, (ἔσται γὰρ αὐτῷ χρήσασθαι καλῶς) καὶ τοῦτο οὐδεὶς κωλύσει. θαρρῶν οὖν, ὡς ἐπὶ συμβούλους ἔρχου τοὺς θεούς. καὶ λοιπὸν, ὅταν τί συμβουλευθῇ, μέμνησο τίνας συμβούλους παρελάβες, καὶ τίνων παρακούσῃς ἀπειθήσας. ἔρχου δὲ ἐπὶ τὸ μαντεύεσθαι, καθάπερ ἠξίου Σωκράτης, ἐφ' ὧν ἡ πᾶσα σκέψις τὴν ἀναφορὰν εἰς τὴν ἔκβασιν ἔχει, καὶ οὔτε ἐκ λόγου, οὔτε ἐκ τέχνης τινὸς ἄλλης ἀφορμαὶ δίδονται πρὸς τὸ συνιδεῖν τὸ προκείμενον. ὥστε ὅταν δέῃ συγκινδυνεῦσαι φίλῳ, ἢ πατρίδι, μὴ μαντεύεσθαι, εἰ συγκινδυνευτέον. καὶ γὰρ ἂν προείπῃ σοι ὁ μάντις, φαῦλα γεγονέναι τὰ ἱερὰ, δῆλον ὅτι ὁ θάνατος σημαίνεται, ἢ πήρωσις μέρους σώματος, ἢ φυγή. ἀλλ' [ἐνὶ λόγῳ] ἑνὶ λόγος, καὶ σὺν τούτοις παρίστασθαι τῷ φίλῳ καὶ πατρίδι συγκινδυνεύειν. τοιγαροῦν τῷ μείζονι μάντει πρόσεχε τῷ πυθίῳ, ὃς ἐξέβαλε τοῦ ναοῦ, τὸν οὐ βοηθήσαντα ἀναιρουμένῳ τῷ φίλῳ.

malum, omnino eſt neceſſe. Noli igitur ad vatem afferre vel appetitionem, vel auerſationem: alioqui tremens eum accedes. 2 Sed illud conſtitutum eſſe oportet, nihil inter quemuis euentum intereſſe: neque ad te attinere eorum, cuiuſcunque modi ſit. Licere enim eo recte vti, neque in eo tibi fore quenquam impedimento. Magno igitur animo Deos, vt conſiliarios, accedito. Deinde, ſi quid conſilij datum fuerit, memento quos in conſilium adhibueris: & quorum, niſi parueris, auctoritatem ſis neglecturus. Sic autem ad oraculum accipiendum accedito, quemadmodum Socrat. placebat, iis videlicet de rebus, quarum tota conſideratio refertur ad euentum: & in quibus nec ex ratione, nec ex arte alia ſuppetunt occaſiones, ad id quod propoſitum eſt, conſiderandum. Quum igitur vel amicus, vel patria cum periculo defendēdo erit: noli conſulere vatē, ſintne defendēdi! Nam ſi tibi vates prædixerit, exſta infauſta eſſe: mortem ſignificari conſtat, aut alicuius membri truncationem, aut exilium. Sed ratio tamen ſubeſt, & cum his illud etiā coniungitur: vna cum amico & patria periculū eſſe adeundum. Quamobrē ad maiorē venito vatem Pythiū: qui templo eiecit eum, qui amico in vitæ periculo non ſuccurriſſet.

Con-

Conſtituendum, quos nos, & quales eſſe velimus.

CAP. XL.

Præſcribe iam tibi formam quandam, & le-
n, quã cuſtodias: quam-
e & ipſe tecum, & in con-
ſſibus hominũ obſerues.

ΚΕΦ. μ.

Τάξον τινὰ ἤδη χαρακτῆρα σαυτῷ, καὶ τύπον, ὃν φυλάξῃς ἐπί τε σεαυτοῦ ὢν, καὶ ἀνθρώποις ἐντυγχάνων.

Lingua moderandum.

CAP. XLI.

AC maiori quidem ex parte ſilentium præ-
etur: aut neceſſaria dican-
ır, eaque paucis. Raro au-
m, cum ſe obtulerit occa-
o, ad dicendum veniemus,
d non quiduis dicemus:
on de gladiatoribus, non
e ludis Circenſibus, non de
ugilibus, non de cibis aut
otionibus, quæ res paſſim
nculcantur. In primis au-
em de hominibus cum
verba fiunt, ne eos vel laudemus, vel cõparemus, caueatur.

ΚΕΦ. μα.

Καὶ σιωπὴ τὸ πολὺ ἔστω, ἢ λαλείσθω τὰ ἀναγκαῖα, καὶ δι' ὀλίγων. σπανίως δέ ποτε καιροῦ παρακελεύοντος ἐπὶ τὸ λέγειν τι ἥξομεν· ἀλλὰ περὶ οὐδενὸς τῶν τυχόντων. μὴ περὶ μονομάχων, μηδὲ ἱπποδρομιῶν, μὴ περὶ ἀθλητῶν, μὴ περὶ βρωμάτων ἢ πομάτων τῶν ἑκασταχοῦ λεγομένων. μάλιστα δὲ, μὴ περὶ ἀνθρώπων λέγοντες, ἢ ἐπαινοῦντες, ἢ συγκρίνοντες.

Caſtigandi futiles.

CAP. XLII.

QVod ſi potes, familiarium tuorum ſermones, tuis ſermonibus, eo quo decet traducito. Sin a peregrinis circũuentus fueris, taceto.

ΚΕΦ. μβ.

Ἂν μὲν οὖν οἷός τε ἦς, μέτα γε τοῖς σοῖς λόγοις τοὺς τῶν συνόντων ἐπὶ τὸ πρέπον· εἰ δὲ ἐν ἀλλοφύλοις ἀποληφθεὶς τύχοις, σιώπα.

Riſus.

CAP. XLIII.

RIſus ne ſit multus, nec ob multa, nec effuſus.

ΚΕΦ. μγ.

Γέλως μὴ πολὺς ἔστω, μηδὲ ἐπὶ πολλοῖς, μηδὲ ἀνειμένος.

Iuſiurandum.

ΚΕΦ. μδ.

Ὅρκον παραίτησαι, εἰ μὲν οἷόν τε, εἰς ἅπαν· εἰ δὲ μή, ἐκ τῶν ἐνόντων.

CAP. XLIIII.

IVſiurandum recuſa, ſi fieri poteſt, omnino: ſin minus, quantum potes.

Conuiuia.

ΚΕΦ. με.

Ἑστιάσεις τὰς ἔξω καὶ ἰδιωτικὰς διακρούου. ἐὰν δέ ποτε γίνηται καιρὸς, ἐντετάσθω σοι ἡ [προσοχὴ] προσοχὴ, μήποτε ἄρα ὑπορρυῇς εἰς ἰδιωτισμόν. ἴσθι γὰρ, ὅτι ἐὰν ὁ ἑταῖρος ᾖ μεμολυσμένος, καὶ τὸν συναναστρεφόμενον αὐτῷ μολύνεσθαι ἀνάγκη, κἂν αὐτὸς ὢν τύχῃς καθαρός.

CAP. XLV.

COnuiuia externa & popularia deuita. Sed ſi quando tulerit occaſio, animaduerſio excitetur, ne forte in vulgarem conſuetudinem prolabaris. Scito enim, ſi ſodalis pollutus fuerit, eũ etiam quem is attigerit, neceſſario pollui, etſi purus ipſe fuerit.

Vſui, non luxui ſeruiatur.

ΚΕΦ. μϛ.

Τὰ περὶ τὸ σῶμα, μέχρι τῆς χρείας ψυχῆς παραλαμβάνειν· οἷον τροφὰς, πόματα, ἀμπεχόνην, οἰκίαν, οἰκετίαν. τὸ δὲ πρὸς δόξαν, ἢ τρυφὴν, ἅπαν περίγραφε.

CAP. XLVI.

QVæ corpori ſeruiunt, eatenus adhibeantur, quatenus animo ſunt vſui: veluti cibi, potus, amictus, ædes, ſeruitium. Quicquid autem ad oſtẽtationem aut delicias attinet, repudiato.

Caſtitas ſine oſtentatione & acerbitate.

ΚΕΦ. μζ.

Περὶ ἀφροδίσια, εἰς δύναμιν, πρὸ γάμου καθαρευτέον. ἁπτομένῳ δὲ, ὡς νόμιμόν ἐστι, μεταληπτέον. μὴ μέντοι ἐπαχθὴς γίνου τοῖς χρωμένοις, μηδὲ ἐλεγκτικός· μηδὲ

CAP. XLVII.

ARe venerea, quantum fieri poteſt, ante nuptias purus eſto. Sin attigeris, ea legitime vtendum. Ne tamen iniquus ſis iis qui illa vtuntur, neque

eos

arguas: neque paſſim ia-,te ea non vti.

πολλαχοῦ τὸ, ὅτι αὐτοῦ οὐ χρῇ, περίφερε.

Maledicta negligenda.

CAP. XLVIII. — ΚΕΦ. μη.

I quis nuntiarit, quen-dam tibi maledicere: ne uta quæ dicta ſunt, ſed ponde, Eum neſciſſe cæ-a tua vitia. nam alioqui n illa ſola fuiſſe dictu-m.

Ἐὰν τίς σοι ἀπαγγείλῃ, ὅτι ὁ δεῖνά σε κακῶς λέγει, μὴ ἀπολογοῦ πρὸς τὰ λεχθέντα· ἀλλ' ἀποκρίνου, ὅτι ἠγνόει γὰρ τὰ ἄλλα προσόντα μοι κακὰ, ἐπεὶ οὐκ ἂν ταῦτα μόνα ἔλεγε.

Spectacula tranquillo animo videnda.

CAP. XLIX. — ΚΕΦ. μθ.

THeatra frequẽtare nõ eſt neceſſe: ſed ſi quan-o tempus tulerit, te nulli ſi tibi ipſi ſtudere appare-: hoc eſt, ea duntaxat fieri elis, quæ fiunt: & eum ſo-m vincere, qui vincit. Sic nim non impedieris. Cla-more autem, aut arriſione, ut longiore commotione enitus abſtineto. Ac poſt liſceſſum, ne multum de iis quæ acciderũt diſputa, cum ihil ad tui correctionem aciant. Alioqui ex eo appa-rebit, te ſpectaculum eſſe admiratum.

Εἰς τὰ θέατρα πολὺ παριέναι, οὐκ ἀναγκαῖον· εἰ δέ ποτε καιρὸς εἴη, μηδενὶ σπουδάζων φαίνου ἢ σεαυτῷ. τοῦτ' ἔστι, θέλε γίνεσθαι μόνα τὰ γινόμενα, καὶ νικᾶν μόνον τὸν νικῶντα. οὕτω γὰρ οὐκ ἐμποδισθήσῃ. βοῆς δὲ καὶ τοῦ ἐπιγελᾶν τινι, ἢ ἐπιπολὺ ἐπικινεῖσθαι, παντελῶς ἀπέχου. καὶ μετὰ τὸ ἀπαλλαγῆναι, μὴ πολλὰ περὶ τῶν γενομένων διαλέγου, ὅσα μὴ φέρει πρὸς τὴν σὴν ἐπανόρθωσιν. ἐμφαίνεται γὰρ ἐκ τούτου, ὅτι ἐθαύμασας τὴν θέαν.

Recitationes poematum & orationum ἐπιδεικτικαί.

CAP. L. — ΚΕΦ. ν.

AD recitationes ne ve-ni, neq; facile accede.

Εἰς ἀκροάσεις τινῶν μὴ ἔξει, μηδὲ ῥᾳδίως πάριθι

παρελθὼν δὲ τὸ σεμνὸν, καὶ εὐσταθὲς, καὶ ἅμα ἀνεπαχθὲς φύλασσε.

Sin acceſſeris, grauitatem & conſtantiam tuere: & id vna caue, ne cui ſis moleſtus.

In congreſſibus grauium virorum exemplis innitendum.

ΚΕΦ. να.

Ὅταν τινὶ μέλλῃς συμβάλλειν, καὶ μάλιστα τῶν ἐν ὑπεροχῇ δοκούντων, πρόβαλε σαυτῷ, τί ἂν ἐποίησεν ἐν τούτῳ Σωκράτης ἢ Ζήνων. καὶ οὐκ ἀπορήσεις, τοῦ χρήσασθαι προσηκόντως τῷ ἐμπεσόντι.

CAP. LI.

Cum aliquid negotii tibi futurum eſt cum aliquo, ex proceribus præſertim: ipſe tibi proponito quid in ea re facturus fuiſſet Socrates, aut Zenon. Ita fiet, vt te ratio non deficiat qua id quod obiectum fuerit, rite adminiſtres.

Difficiles magnatum aditus ferendi.

ΚΕΦ. νβ.

Ὅταν φοιτᾷς πρός τινας τῶν μέγα δυναμένων, πρόβαλε, ὅτι οὐχ εὑρήσεις αὐτὸν ἔνδον, ὅτι ἀπεκλείσθη, ὅτι ἐκτιναχθήσονταί σοι αἱ θύραι, ὅτι οὐ φροντιεῖ σου. κἂν σὺν τούτοις ἐλθεῖν καθήκῃ, φέρε τὰ γινόμενα, καὶ μηδέποτε εἴπῃς αὐτὸς πρὸς σεαυτὸν, ὅτι οὐκ ἦν τοσούτου. ἰδιωτικὸν γὰρ, καὶ διαβεβλημένου πρὸς τὰ ἐκτός.

CAP. LII.

Cum ad magnatum aliquem iturus es, propoſito tibi, fore vt eum domi non inuenias, vt incluſus ſit, vt occludantur tibi fores, vt ille te negligat. Quod ſi hoc rerum ſtatu venire decuerit, ea feras quæ fiunt neque ipſe vnquam tecum dicas, non fuiſſe tanti. Id enim plebeiũ eſt, & eius qui res externas calumnietur.

Περιαυτολογία vitanda.

ΚΕΦ. νγ.

Ἐν ταῖς ὁμιλίαις ἀπέστω, τὸ τινὰ τῶν ἑαυτοῦ ἔργων ἢ κινδύνων ἐπὶ πολὺ καὶ ἀμέτρως μεμνῆσθαι. οὐ γὰρ ὡς σοὶ ἡδύ ἐστι τὸ τῶν σῶν κινδύνων μεμνῆσθαι,

CAP. LIII.

In familiaribus congreſſibus abſit facinorum aut periculorum tuorum prolixa & immodica commemoratio. Nec enim, vt tibi iucundum

adum eſt tuorum certa- num meminiſſe: ſic & a- ſuaue eſt, ea quæ tibi acciderunt audire.

οὕτω καὶ τοῖς ἄλλοις ἡδύ ἐστι τὸ τῶν σοι συμβεβηκότων ἀκούειν.

Riſus non mouendus.

CAP. LIIII. — ΚΕΦ. νδ.

ABſit illud etiam, ne ri- ſum moueas. Nam is iſmodi locus eſt, e quo ocliuis ſit in plebeium orem lapſus: eamque vim bet, vt tui obſeruantiam ;ile apud familiares diminuat.

Ἀπέστω δὲ καὶ τὸ γέλωτα κινεῖν· ὀλισθηρὸς γὰρ ὁ τόπος εἰς ἰδιωτισμόν, καὶ ἅμα ἱκανὸς τὴν αἰδῶ τὴν πρὸς σὲ τῶν πλησίον ἀνιέναι.

Obſcœnitas fugienda.

CAP. LV. — ΚΕΦ. νε.

)Ericuloſum eſt etiam, ad orationis obſcœnita- m progredi. Cum igitur le quippiam inciderit: aut ſi feret opportunitas) ob- ırgabis eum, qui ſermonē lum iniecerit: aut tacitur- itate ſaltem & rubore vul- ıque oſtendes, eam orationem tibi diſplicuiſſe.

Ἐπισφαλὲς δὲ, καὶ τὸ εἰς αἰσχρολογίαν προελθεῖν. ὅταν οὖν τι συμβῇ τοιοῦτον, ἂν μὲν εὔκαιρον ᾖ, ἐπίπληξον τῷ προελθόντι· εἰ δὲ μή, τῷ γε ἀποσιωπῆσαι, καὶ ἐρυθριᾶσαι, καὶ σκυθρωπῆσαι, δῆλος γίνου δυσχεραίνων τῷ λόγῳ.

Voluptatem contemnere quam capere præſtat.

CAP. LVI. — ΚΕΦ. νϛ.

SI voluptatis alicuius i- maginem animo conce- eris, moderare tibi, ne ab a mouearis: ſed & rem exa- nina, & tibi ipſe deliberan- li præbe ſpatium. Deinde triuſque temporis memē- o, tum eius quo voluptate eıfrueris, tum eius quo ercepta iam voluptate do- ebis, teque ipſe obiurgabis,

Ἐὰν ἡδονῆς τινος φαντασίαν λάβῃς, [καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων φύλασσε.] φύλασσε σαυτόν, μὴ συναρπασθῇς ὑπ᾽ αὐτῆς. ἀλλ᾽ ἐκδεξάσθω [σε] σε τὸ πρᾶγμα. καὶ ἀναβολήν τινα παρὰ σεαυτοῦ λάβε. ἔπειτα μνήσθητι ἀμφοτέρων τῶν χρόνων, καθ᾽ ὃν τε ἀπολαύσεις τῆς ἡδονῆς, καὶ καθ᾽ ὃν ἀπολαύσας ὕστερον μετανοήσεις, καὶ αὐτὸς σε-

αὐτῷ λοιδορήσῃ, καὶ τούτοις ἀντίθες, ὅπως [ἀπεχόμενος χαρήσῃ] ἀποσχόμενος χαιρήσεις, καὶ ἐπαινέσεις αὐτὸς ἑαυτόν. ἐὰν δέ σοι καιρὸς φανῇ ἅψασθαι τοῦ ἔργου, πρόσεχε μὴ [ἡττήσῃ τε] νικήσῃ σε τὸ προσηνὲς αὐτοῦ, καὶ ἡδὺ, καὶ ἐπαγωγόν. ἀλλ' ἀντιτίθει, πόσῳ ἄμεινον τὸ συνειδέναι [σεαυτῷ ταύ.] ταύτην τὴν νίκην νενικηκότι.

atque his illa confer. Si a[b]ſtinueris, fore vt gaude[as]: teque ipſe collaudes. Qu[od] ſi tibi ſuſcipiendæ rei vid[e]bitur eſſe tempus, caue te vincant eius blanditi[æ] & ſuauitates, & illecebr[æ]: ſed illud oppone, quan[to] præſtantior ſit talis victo[riæ] conſcientia?

Officio, non vulgi ſermonibus moueri debemus.

ΚΕΦ. νζ. — CAP. LVII.

Ὅταν τι διαγνοὺς, ὅτι ποιητέον ἐστὶ, ποιῇς, μηδέποτε φύγῃς ὀφθῆναι πράσσων αὐτὸ, κἂν [ἀλλοῖόν τι] ἀλλ' οἷόν τι οἱ πολλοὶ μέλλωσι περὶ αὐτοῦ ὑπολαμβάνειν. εἰ μὲν γὰρ οὐκ ὀρθῶς ποιεῖς, αὐτὸ τὸ ἔργον φεῦγε· εἰ δὲ ὀρθῶς, τί φοβῇ τοὺς ἐπιπλήξοντας οὐκ ὀρθῶς;

CVm facis aliquid, qu[od] faciendum eſſe ſtatu[i]ſti, nunquam recuſes int[er] id agendum conſpici: tan[etſi] etſi futurum eſt, vt vulg[us] de eo ſecus iudicet. Nam [ſi] perperam facis, rem ipſa[m] fuge. Sin recte, quid eos v[e]reris qui non recte repr[e]hendunt?

1 Non priuatæ libidini, ſed communitati ſeruiendum.
2 In conuiuiis ſeruanda modeſtia.

ΚΕΦ. νη. — CAP. LVIII.

Ὡς τὸ, ἡμέρα ἐστὶ, καὶ νύξ ἐστι, πρὸς μὲν τὸ διεζευγμένον μεγάλην ἔχει ἀξίαν, πρὸς λείπει [πρὸς δὲ τὸ συμπεπλεγμένον (ἢ συνημμένον) ἀπαξίαν· οὕτω καὶ τῶν παρακειμένων τὰ μείζονα ἑλεῖν, πρὸς μὲν τὸ σῶμα μεγάλην ἔχει ἀξίαν, πρὸς δὲ τὸ κοινόν.] δὲ τὸ κοινὸν ἐν ἑστιάσει, οἷον μὴ φυλάξαι,

1 VT hoc pronuntiatum Dies eſt, & , Nox eſ[t] magnam habet in ſeiun[ctione vim], in coniunctio[ne] ne vero prorſus nihil vale[t]: ſic maxima quæque ex ii[s] quæ appoſita ſunt arriper[e], vt reſpectu corporis magn[i] eſt momenti, ita ſi commu[ni]tas cõuiuij ſpectetur, ma[g]num habebit, niſi caueris, dedecus. 2 Cum igitur conui[ui]ua e

a es alicuius: memento, orum quæ appoſita ſunt retium, quod ad corpus attinet, conſiderandum eſſe: d & eam quæ conuiuatori ebetur, reuerentiam eſſe onſeruandam.

ἀπαξίαν ἔχῃ. ὅταν οὖν συνεσθίῃς ἑτέρῳ, μέμνησο, οὐ μόνον τὴν πρὸς τὸ σῶμα ἀξίαν τῶν παρακειμένων ὁρᾷν, ἀλλὰ καὶ τὴν πρὸς τὸν ἑστιάτορα, οἵαν δεῖ φυλαχθῆναι.

Metiri ſe quemque ſuo modulo ac pede verum eſt.

CAP. LIX. — ΚΕΦ. νθ.

SI quam perſonam, quæ vires tuas ſuperat, indueris: tum eam indecore geres: um eam quam ſuſtinere oſſes, negliges.

ΑΝ ὑπὲρ δύναμιν ἀναλάβῃς τι πρόσωπον, καὶ ἐν τούτῳ ἠσχημόνησας· καὶ ὃ ἐδύνασο ἐκπληρῶσαι, παρέλιπες.

Mentis integritati ſtudendum.

CAP. LX. — ΚΕΦ. ξ.

QVemadmodũ in ambulando caues, ne clauum calces, pedẽve diſtorqueas: ſic in degenda vita caue, ne gubernatricem actionem, mentem tuam, lędas. Quod ſi in re vnaquaque obſeruabimus, omnia cautius aggrediemur.

ΕΝ τῷ περιπατεῖν καθάπερ προσέχεις, μὴ ἐπιβῇς ἥλῳ, ἢ στρέψῃς τὸν πόδα· οὕτω πρόσεχε, μὴ τὸ ἡγεμονικὸν βλάψῃς τὸ σαυτοῦ. καὶ τοῦτ' ἂν ἐφ' ἑκάστου ἔργου παραφυλάσσωμεν, ἀσφαλέστερον ἁψόμεθα τοῦ ἔργου.

Naturæ pauca ſunt ſatis, cupiditati nec infinita.

CAP. LXI. — ΚΕΦ. ξα.

MOdus pecuniæ corpus eſt vnicuique, vt calcei pes. Si igitur in eo inſtiteris, modum ſeruabis: ſin præterieris, iam veluti per

ΜΕτρον κτήσεως τὸ σῶμα ἑκάστῳ, ὡς ὁ ποὺς ὑποδήματος. ἂν μὲν οὖν ἐπὶ [τούτοις] τούτου στῇς, φυλάξεις τὸ μέτρον. ἐὰν δὲ ὑπερβῇς, ὡς κατὰ κρημνοῦ

ἀνάγκη φέρεσθαι· καθάπερ καὶ [ὑπὸ] ἐπὶ τοῦ ὑποδήματος, ἐὰν ὑπὲρ τὸν πόδα ὑπερβῇς, γίνεται κατάχρυσον ὑπόδημα, εἶτα πορφυροῦν, εἶτα κεντητόν. τοῦ γὰρ ἅπαξ ὑπὲρ τὸ μέτρον ὅρος οὐδείς ἐστιν.

præceps te ferri neceſſe eri vt & in calceo: ſi vltra pede progreſſus fueris, fit aurati calceus, deinde purpureu deinde interpunctus. Ei enim, quod ſemel tranſi ris modum, nullus eſt te minus.

Vxorum modeſtia pluris facienda, quam forma.

ΚΕΦ. ξϛ.

Αἱ γυναῖκες εὐθὺς ἀπὸ τεσσαρεσκαίδεκα ἐτῶν ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν κυρίαι καλοῦνται. τοιγαροῦν ὁρῶσαι, ὅτι ἄλλο μὲν οὐδὲν αὐταῖς πρόσεστι, μόνον δὲ συγκοιμᾶσθαι τοῖς ἀνδράσιν, ἄρχονται καλλωπίζεσθαι, καὶ ἐν τούτῳ πάσας ἔχειν τὰς ἐλπίδας. προσέχειν οὖν ἄξιον. ἵνα [αἴσθωνται] ἐσθονται, διότι ἐπ' οὐδενὶ ἄλλῳ τιμῶνται, ἢ τῷ κόσμιαι φαίνεσθαι, καὶ αἰδήμονες [σὺν] ἐν σωφροσύνῃ.

CAP. LXII.

MVlieres ſtatim ab an no decimoquarto viris dominę vocantur. pro inde cum vident, ſe nihil a liud habere muneris, niſi cum viris concumbant: co mere ſe incipiunt, atque i in ornatu ſpem collocar omnem. Quare operæpre tium eſt, dare operam ſentiant, ſibi non ob aliu honorem haberi, niſi quo & modeſtas ſe præbeant, verecundas cum tēperanti

Corpori parum, animo multum temporis tribuendum.

ΚΕΦ. ξγ.

Ἀφυΐας σημεῖον τὸ ἐνδιατρίβειν τοῖς περὶ τὸ σῶμα· οἷον ἐπὶ πολὺ γυμνάζεσθαι, ἐπὶ πολὺ ἐσθίειν, ἐπὶ πολὺ πίνειν, ἐπὶ πολὺ ἀποπατεῖν, ὀχεύειν. ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐν παρέργῳ ποιητέον, περὶ δὲ τὴν γνώμην ἡ πᾶσα ἔστω ἐπιστροφή.

CAP. LXIII.

HEbetis ingenij ſignu eſt, in rebus corpor immorari: velut exerce diu, edere diu, potare di cacare diu, coire diu. Na hæc quidem facienda ſu obiter: cura autem omn ad animum eſt transferen da.

Quid alii de nobis ſentiant aut loquantur, ipſi viderint.

CAP. LXIIII.

Vm tibi quiſpiam vel malefecerit, vel male- erit, memento eum opi- tum eſſe, id ex officio ſibi ſſe faciendum, & dicen- m. Neque vero fieri po- t vt id ſequatur ille quod i videtur, ſed id quod ſi- Quod ſi male iudicat, is mnum facit qui decipi- r. Nam connexum verum quis falſum, inuolutam ritatem ſi quis menda- m iudicet: non ipſum nnexum læditur, ſed ille ii deceptus fuerit. Sic igi- r inſtructus, æquo feres a- mo conuiciatorem. nam l ſingula dices, ita viſum eſſe illi.

ΚΕΦ. ξδ.

Ὅταν τίς κακῶς σε ποιῇ, ἢ κακῶς σε λέγῃ, μέμνησο ὅτι καθήκειν αὐτῷ οἰόμενος [ποιεῖν λέγει] ποιεῖ, ἢ λέγει, οὐχ οἷόν τε οὖν ἀκολουθεῖν αὐτὸν τῷ σοὶ φαινομένῳ, ἀλλὰ τῷ ἑαυτῷ. ὥστε εἰ κακῶς αὐτῷ φαίνεται, ἐκεῖνος βλάπτεται, ὅστις καὶ ἐξηπάτηται. καὶ γὰρ τὸ ἀληθὲς, συμπεπλεγμένον [ἐὰν ψευδὲς νομίζῃ τις] ἄν τις ὑπολάβῃ ψεῦδος, οὐ τὸ συμπεπλεγμένον [βλάπτεται] βέβλαπται, ἀλλ' ὁ ἐξαπατηθείς. ἀπὸ τούτων οὖν ὁρμώμενος, πρᾴως ἕξεις πρὸς τὸν λοιδοροῦντα. ἐπιφθέγγου γὰρ ἑκάστῳ, [ὅτι ἔδοξ.] ἔδοξεν αὐτῷ.

Anſa humanitatis, non vero immanitatis prehendenda.

CAP. LXV.

VNaquæque res duas habet anſas: vnam to- erabilem, alteram intole- abilem. Si frater iniuriam fecerit, nō ea prehende, qua facit iniuriam: ea enim eius anſa non eſt tolerabilis. Sed illinc potius: eſſe fratrem, eſſe vna educatum. Sic prehendes eum, qua eſt tolerabilis.

ΚΕΦ. ξε.

Πᾶν πρᾶγμα δύο ἔχει λαβάς, τὴν μὲν φορητήν, τὴν δὲ ἀφόρητον. ὁ ἀδελφὸς ἐὰν ἀδικῇ, ἐντεῦθεν [αὐτὸ] αὐτοῦ μὴ λάμβανε, ὅτι ἀδικεῖ· αὕτη γὰρ λαβή ἐστιν αὐτοῦ οὐ φορητή. ἀλλὰ ἐκεῖθεν μᾶλλον, ὅτι ἀδελφός, ὅτι σύντροφος· καὶ λήψῃ αὐτό, καθὸ [καθ' ὃ] φορητόν ἐστιν.

Non fortunæ muneribus, ſed animi bonis gloriandum.

CAP. LXVI. ΚΕΦ. ξϛ.

ΥΤοι οἱ λόγοι ἀσυνάκτοι· ἐγώ σου πλουσιώτερός εἰμι, ἐγώ σου ἄρα κρείσσων· ἐγώ σου λογιώτερος, ἐγώ σου ἄρα κρείσσων. ἐκεῖνοι δὲ μᾶλλον συνακτικοί· ἐγώ σου πλουσιώτερός εἰμι, ἡ ἐμὴ ἄρα κτῆσις τῆς σῆς κρείσσων. ἐγώ σου λογιώτερος, ἡ ἐμὴ ἄρα λέξις τῆς σῆς κρείσσων. σὺ δέ γε οὔτε κτῆσις εἶ, οὔτε λέξις.

ORationes hæ non hærent: Ego ſum te cupletior, ergo ſum te r lior. Ego ſum te eloquẽti ergo ſum te melior. At magis cohærent: Ego ſun ditior, mea ergo pecunia præſtat: Ego ſum te eloq tior, mea ergo dictio præſtat. Tu vero nec pe nia es, nec dictio.

Non ipſum modo factum, ſed cauſa etiam facti ſpectan

ΚΕΦ. ξζ. — CAP. LXVII.

ΛΟύεταί τις ταχέως, μὴ εἴπῃς, ὅτι κακῶς, ἀλλ' ὅτι ταχέως. πίνει τις πολὺν οἶνον; μὴ εἴπῃς, ὅτι κακῶς, ἀλλ' ὅτι πολύν. πρὶν γὰρ διαγνῶναι τὸ δόγμα, πόθεν οἶσθα εἰ κακῶς; οὕτως ἂν συμβήσεταί σοι, ἄλλας μὲν φαντασίας καταληπτικὰς καταλαμβάνειν, ἄλλοις δὲ συγκατατίθεσθαι.

LAuat quiſpiam cito dicas lauiſſe male, cito. Bibit quiſpiam m tum vini: ne dicas bib male, ſed multum. Pri quam enim id decreti diiudicaris, vnde ſcis an n le? Sic vſu tibi veniet, vt viſa certo comprehenſa l beas, aliis aſſentiaris.

Philoſophia non verbis, ſed factis declaranda.

ΚΕΦ. ξη. — CAP. LXVIII.

ΜΗδαμοῦ σεαυτὸν εἴπῃς φιλόσοφον, μηδὲ λάλει τὸ πολὺ ἐν ἰδιώταις περὶ τῶν θεωρημάτων· οἷον ἐν συμποσίῳ μὴ λέγε πῶς δεῖ ἐσθίειν, ἀλλὰ ἔσθιε ὡς δεῖ. μέμνησο γὰρ, ὅτι οὕτως ἀφῃρήκει πανταχόθεν καὶ Σωκράτης τὸ ἐπιδεικτικόν. ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν, βουλόμενοι φιλοσόφοις ὑπ' αὐτοῦ συσταθῆναι, κἀκεῖνος ἀπῆγεν αὐτούς· οὕτως ἠνείχετο παρορώμενος.

NVſquam te philoſ phum profitearis, r apud imperitos multu diſputes de præceptis: vel in conuiuio ne dic, quo p cto ſit edendum, ſed ede decet: ac memento, etiã S cratem ſic vndecunque ſ ſtuliſſe oſtẽtationem. Co ueniebatur ab illis qui ſe eo cõmendari vellent phil ſophis, atque ipſe abduc bat eos. Adeo leniter ferebat neglectum ſui.

1 Nihil temere effutiendum.
2 Oues lacte & lana oſtendunt quantum comederunt.

CAP. LXIX. — ΚΕΦ. ξθ.

ITaque ſi apud imperitos de præcepto aliquo rmo inciderit: maxima ex irte taceto. Magni enim :riculi eſt, ſtatim euomere iod non concoxeris. Quod quis dixerit, te nihil ſcire, ique commotus non fue-ſ: tum ſcito rem eſſe in-ıatam. Nam 2 & oues nō enum afferunt opilioni-ıs, ac demonſtrant quan-ım comederint: ſed paſtu ıtra ſe concocto, extra fe-int lanam & lac. Et tu igi-ır ne verba celeriter oſtendas imperitis, ſed opera quæ erborum concoctionem ſequuntur.

Ὥστε καὶ περὶ θεωρήματος τινὸς ἐν ἰδιώταις ἐμπίπτῃ λόγος, σιώπα τὸ πολύ. μέγας γὰρ ὁ κίνδυνος, εὐθὺς ἐξεμέσαι, ὃ οὐκ ἔπεψας. καὶ ὅταν εἴπῃ σοί τις, ὅτι οὐδὲν οἶδας, καὶ σὺ μὴ δηχθῇς, τότ' ἴσθι, ὅτι [ἦρξας] ἀρχὴ τοῦ ἔργου. ἐπεὶ καὶ τὰ πρόβατα, οὐ χόρτον φέροντα τοῖς ποιμέσιν ἐπιδεικνύει, πόσον ἔφαγεν· ἀλλὰ τὴν νομὴν ἔσω πέψαντα, ἔριον ἔξω φέρει, καὶ γάλα. καὶ σὺ τοίνυν μὴ ταχέως ῥήματα τοῖς ἰδιώταις ἐπιδείκνυε, ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν πεμφθέντων τὰ ἔργα.

Oſtentatio fugienda.

CAP. LXX. — ΚΕΦ. ο.

SI corpus frugaliter curare didiciſti, ne ob id tibi laceas: nec, ſi aquam potas, d quamuis occaſionem te otare aquam dictita. Quod i quando ad laborem te is exercere, in tuum, non n exterorum vſum, ne ſtauas amplectere: ſed ſi uando vehementer ſitieis, frigidam hauſtam expuito, ac nemini dicito.

Ὅταν εὐτελῶς ἡρμοσμένος ἦς κατὰ τὸ σῶμα, μὴ καλλωπίζου ἐπὶ τούτῳ· μηδ' ἂν ὕδωρ πίνῃς, ἐκ πάσης ἀφορμῆς λέγε, ὅτι ὕδωρ πίνεις. κἂν ἀσκῆσαί ποτε πρὸς πόνον θέλεις, σεαυτῷ, καὶ μὴ τοῖς ἔξω, μὴ τοὺς ἀνδριάντας περιλάμβανε· ἀλλὰ διψῶν ποτε σφοδρῶς, ἐπίσπασαι ψυχροῦ ὕδατος, καὶ ἔκπλυσον, καὶ μηδενὶ εἴπῃς.

In ſe ipſo cuique poſita omnia.

ΚΕΦ. οα. — CAP. LXXI.

Ἰδιώτου στάσις καὶ χαρακτὴρ, οὐδέποτε ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷ ὠφέλειαν ἢ βλάβην, ἀλλ' ἀπὸ τῶν ἔξω. φιλοσόφου στάσις καὶ χαρακτὴρ, πᾶσαν ὠφέλειαν καὶ βλάβην ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷ.

Plebeij ſtatus & nota e nunquam a ſeipſo v damnum exſpectare, vel tilitatem, ſed a rebus exte nis. Philoſophi ſtatus & e preſſa imago eſt, omnem tilitatem & damnum a ſemetipſo exſpectare.

Signa eius qui proficiat.

ΚΕΦ. οβ. — CAP. LXXII.

Σημεῖα προκόπτοντος· οὐδένα ψέγει, οὐδένα ἐπαινεῖ, οὐδένα μέμφεται, οὐδενὶ ἐγκαλεῖ, οὐδὲν περὶ ἑαυτοῦ λέγει, ὡς ὄντος τινὸς, ἢ εἰδότος τι. ὅταν ἐμποδισθῇ τι, ἢ κωλυθῇ, ἑαυτῷ ἐγκαλεῖ· κἄν τις αὐτὸν ἐπαινῇ, καταγελᾷ τοῦ ἐπαινοῦντος αὐτὸς παρ' ἑαυτῷ· κἂν ψέγῃ, οὐκ ἀπολογεῖται. περίεισι δὲ καθάπερ οἱ ἄρρωστοι, εὐλαβούμενός τι κινῆσαι τῶν [καθισταμένων] καθεστώτων, πρὶν πῆξιν λαβεῖν. ὄρεξιν ἅπασαν [ἦρκεν ἐξ ἑαυτ.] ἦρκεν ἀφ' ἑαυτοῦ· τὴν δ' ἔκκλισιν εἰς μόνα τὰ παρὰ φύσιν τῶν ἐφ' ἡμῖν μετατέθεικεν. ὁρμῇ πρὸς ἅπαντα ἀνειμένῃ χρῆται. ἂν ἠλίθιος ἢ ἀμαθὴς δοκῇ, οὐ πεφρόντικεν. ἑνί τε λόγῳ, ὡς ἐχθρὸν ἑαυτὸν παραφυλάσσει, καὶ ἐπίβουλον.

Signa proficientis ſun neminem reprehend re, neminem laudare, nem nem culpare, neminem a cuſare: nihil de ſeipſo præc care, quaſi aliquis ſit, aut a quid ſciat. Cum in aliqua impeditus fuerit aut proh bitus: ſeipſum accuſat. Si aliquo laudatur: ſecum ip deridet laudatorem. ſi r prehenditur, non defend ſe: ſed ritu infirmorum ci cuit, metuens ne ſtatum i lum conuellat, priuſqua is confirmetur. Omne de derium a ſe dependens h bet: auerſationem ad ea ſo quæ naturæ eorum rep gnant, quæ nobis paren tranſtulit. Appetitione a omnia remiſſa vtitur: ſi ſtolidus ſiue indoctus h beatur, non curat. Denique, vt inimicum & inſidiatoren ſeipſum obſeruat.

Grammatici, non philoſophi ſunt, qui præcepta ſapientum explicant, nec ſequuntur.

CAP. LXXIII.

I quis intelligentia & explicandi facultate librorum Chryſippi gloriar, ipſe tibi dic: Niſi obſcuſcripſiſſet Chryſippus, nil haberet ille quo gloriatur. Ego vero quid cognoere ſtudeo? Naturam, & inc ſequi. Quæro igitur uis ſit eius interpres? Cum diero, Chryſippum eſſe: im conuenio. At ſcripta on intelligo. Quæro igitur iarratorem. Ac hactenus uidem nihil præclari. Cum item enarratorem inueero, reliquum eſt vti præptis: id quod ſolum prærum eſt. Sin ipſam enarationem admiratus fuero: uid aliud niſi Grammatius philoſophi loco euaſi? o duntaxat excepto, quod ro Homero Chryſippum narro? Magis igitur, cum uis a me petierit prælegi ibi Chryſippum, erubeſco: um facta nequeo ſimilia erbis, & conſentanea præſtare.

ΚΕΦ. ογ.

Ὅταν τις ἐπὶ τῷ νοεῖν καὶ ἐξηγεῖσθαι δύνασθαι τὰ Χρυσίππου βιβλία σεμνύνηται, λέγε αὐτὸς πρὸς ἑαυτὸν, ὅτι εἰ μὴ Χρύσιππος ἀσαφῶς ἐγεγράφει, οὐδὲν ἂν εἶχεν οὗτος ἐφ' ᾧ σεμνύνεται. ἐγὼ δὲ τί βούλομαι; καταμαθεῖν τὴν φύσιν, καὶ ταύτῃ ἕπεσθαι. ζητῶ οὖν, τίς ἐστιν ὁ ἐξηγούμενος; καὶ ἀκούσας ὅτι Χρύσιππος, ἔρχομαι [ἔρχῃ ἐπ'] πρὸς αὐτόν· ἀλλ' οὐ νοῶ τὰ γεγραμμένα; ζητῶ οὖν τὸν ἐξηγούμενον. καὶ μέχρι τούτων οὔπω σεμνὸν οὐδέν. ὅταν δὲ εὕρω τὸν ἐξηγούμενον, ἀπολείπεται χρῆσθαι τοῖς παρηγγελμένοις· τοῦτο αὐτὸ μόνον σεμνόν ἐστιν. ἂν δὲ αὐτὸ τοῦτο ἐξηγεῖσθαι θαυμάσω, τί ἄλλο ἢ γραμματικὸς ἀπετελέσθην ἀντὶ φιλοσόφου; πλήν γε δὴ, ὅτι ἀντὶ Ὁμήρου Χρύσιππον ἐξηγούμενος. μᾶλλον οὖν ὅταν τις εἴπῃ μοι, ἐπανάγνωθί μοι Χρύσιππον, ἐρυθριῶ, ὅταν μὴ δύνωμαι ὅμοια τὰ ἔργα καὶ σύμφωνα ἐπιδεικνύειν τοῖς λόγοις.

Præceptis obtemperandum, non curandi ſermones.

CAP. LXXIIII.

HÆc obſerua tanquam leges, citra piaculum non violandas. Quicquid

ΚΕΦ. οδ.

Ὅσα προτίθεται, τούτοις ὡς νόμοις, καὶ ὡς ἀσεβήσων παραβησόμενος, ἔμμενε. ὅ, τι δ'

ἢ ἐρῇ τις περὶ σοῦ, μὴ ἐπιστρέφου· οὔτο γὰρ οὐκ ἔτ' ἴδιον σόν.

autem de te dictum fuerit, id ne curato. Id enim no iam tui eſt arbitrij.

1 *Tolle moras: ſemper nocuit differre paratis.*
2 *Qui non eſt hodie, cras minus aptus erit.*

ΚΕΦ. οε.

Εἰς ποῖον ἔτι χρόνον ἀναβάλλῃ, τὸ τῶν βελτίστων ἀξιοῦν σεαυτὸν, καὶ ἐν μηδενὶ παραβαίνειν τὸν διαιροῦντα λόγον; παρείληφας τὰ θεωρήματα, οἷς ἔδει σε συμβάλλειν, καὶ [συμβέβηκας] συμβέβληκας; ποῖον οὖν ἔτι διδάσκαλον προσδοκᾷς, [ἵνα] ἣν εἰς ἐκεῖνον ὑπερθῇς τὴν ἐπανόρθωσιν ποιήσῃ τὴν σεαυτοῦ; οὐκ ἔτι εἶ μειράκιον, ἀλλὰ ἀνὴρ ἤδη τέλειος. ἂν τοίνυν ἀμελήσῃς, καὶ ῥαθυμήσῃς, καὶ [μεθ' ὑπερθέσεως ποιῇς] ἀεὶ ὑπερθέσεις ἐξ ὑπερθέσεων ποιῇς, προθέσεις ἐκ προθέσεων, καὶ ἡμέρας ἄλλας ἐπ' ἄλλαις ὁρίζῃς, μεθ' ἃς προσέξεις σεαυτῷ, λήσεις σεαυτὸν οὐ προκόψας, ἀλλ' ἰδιώτης διατελέσεις καὶ ζῶν καὶ ἀποθνήσκων. ἤδη οὖν ἀξίωσον σεαυτὸν βιοῦν ὡς τέλειον, καὶ προκόπτοντα, καὶ πᾶν τὸ βέλτιστον φαινόμενον ἔστω σοι νόμος ἀπαράβατος. κἂν ἐπίπονόν τι ἢ ἡδὺ, ἢ ἔνδοξον, ἢ ἄδοξον προσάγηται, μέμνησο ὅτι νῦν ὁ ἀγὼν, καὶ ἤδη πάρεστι τὰ Ὀλύμπια, καὶ οὐκ ἔστιν ἀναβάλλεσθαι· [οὐκέτι, καὶ ὅτι παρὰ] καὶ ὅτι παρὰ μίαν ἧτταν καὶ ἔνδοσιν ἢ ἀπόλλυται προκοπὴ, ἢ σώζεται. Σωκράτης οὕτως ἀπετε-

CAP. LXXV.

1 QVouſq; tandem di feres præſtantiſſim quæque tibi vendicare, nullatenus diſtinctionē ra tionis violare? Accepiſti pr cepta quæ amplectenda ti fuerunt, eaq; amplexus e Qualē igitur adhuc docto rem exſpectas, cuius in ac uentum tui correctionē di feras? nō iam adoleſcens e ſed matura ætate vir. Itaq ſi neglexeris & ceſſaris, ſubinde moræ moram, pr poſito propoſitum adiu xeris, & dies alios poſt ali conſtitueris: non animad uertes nihil te profeciſſe, ſ hominē plebeium fore ta uiuentem quam morient Nunc igitur viri perfecti proficientis vitam tibi ſ me: ac quicquid tibi viſu fuerit optimum, ea lex inuiolabilis. Ac ſi quid l borioſum, aut ſuaue, a glorioſum, aut ignomini ſum ingruerit: memen tum adeſſe diſcrimen, tu inſtare Olympia, nec lice differre: ac profectum v clade ac remiſſione vel pe

re, v

el retineri. Ita Socrates urn euaſit, qui fuit: cum mnibus ſe ipſe promo- t, cum nemini auſculta- iſi Rationi. Tu vero et- ndum es Socrates, ſic tamen, vt qui Socrates eſſe ve- les viuere.

λέσθη, ἐπὶ πάντων προάγων ἑαυτὸν, μηδενὶ ἄλλῳ προσέχων ἢ τῷ λόγῳ. σὺ δὲ εἰ καὶ μήπω εἶ Σωκράτης, ὡς Σωκράτης γε εἶναι βουλόμενος, ὀφείλεις βιοῦν.

Præcepta & cauſis præceptorum, & methodo demonſtrationum potiora.

Diſputare de virtute, quam ex virtute viuere, promtius.

CAP. LXXVI. — ΚΕΦ. ος.

Rimus & maxime neceſſarius in philoſo- a locus eſt is, qui agit de vſu decretorum: veluti, non mentiendo. Alter, i demõſtrationes tradat: uti, cur non ſit mentien- m? Tertius, is qui has i- s cõfirmat & diſtinguit: uti, Qui fiat vt iſta ſit de- onſtratio? quid ſit demõ- atio? quid conſequentia? uid pugna? quid verum? uid falſum? Quare tertius cus neceſſarius eſt propter undum, ſecundus pro- er primum. Maxime autẽ neceſſarius eſt, & in quo quieſcendum ſit, primus. os vero diuerſum faci- us. Nam in tertio loco nmoramur, in eoq; omne udium noſtrum conſumi- us: primum autem pror- s negligimus. Proinde nentimur quidem: quomodo autem demonſtretur non ſe mentiendum, in promtu habemus.

Ὁ πρῶτος καὶ ἀναγκαιότατος τόπος ἐστὶν ἐν φιλοσοφίᾳ, ὁ τῆς χρήσεως τῶν δογμάτων. οἷον, τὸ μὴ ψεύδεσθαι. ὁ δεύτερος, ὁ τῶν ἀποδείξεων· οἷον, [πόθεν ὅτι οὐ.] πῶς οὐ δεῖ ψεύδεσθαι. τρίτος, ὁ αὐτῶν τούτων βεβαιωτικὸς, καὶ [διαρθρωτικός.] διαρθρωτικὸς· οἷον, πόθεν ὅτι τοῦτο ἀπόδειξις. τί γάρ ἐστιν ἀπόδειξις, τί ἀκολουθία, τί μάχη, τί ἀληθὲς, τί ψεῦδος; οὐκοῦν ὁ μὲν τρίτος τόπος ἀναγκαῖος διὰ τὸν δεύτερον, ὁ δὲ δεύτερος διὰ τὸν πρῶτον· ὁ δὲ ἀναγκαιότατος, καὶ ὅπου ἀναπαύεσθαι δεῖ, ὁ πρῶτος. ἡμεῖς δὲ ἔμπαλιν ποιοῦμεν. ἐν γὰρ τῷ τρίτῳ τόπῳ διατρίβομεν, καὶ περὶ [ἐκείνων] ἐκεῖνόν ἐστιν ἡμῖν ἡ πᾶσα σπουδή. τοῦ δὲ πρώτου παντελῶς ἀμελοῦμεν. τοιγαροῦν ψευδόμεθα μὲν, [πῶς δὲ δεῖ ἀποδείκνυσθαι ὅτι οὐ ψεύδ.] πῶς δὲ ἀποδείκνυται, ὅτι οὐ δεῖ ψεύδεσθαι, πρόχειρον ἔχομεν.

Toti a diuina voluntate pendere, ei parere, & res exter. contemnere debemus.

ΚΕΦ. οζ.

Ἐπὶ παντὸς προχείρου, ἑκτέον ταῦτα· ἄγε δή με ὦ Ζεῦ, καὶ σὺ ἡ πεπρωμένη, ὅποι ποθ' [ὑμῖν] ἡμῖν εἰμὶ διατεταγμένος, ὡς [εἰψόμενοι] ἕψομαί γε ἄοκνος. ἢν δὲ γε μὴ θέλω, [κακῶς γενόμενος οὐδ'] οὐδὲν ἧττον ἕψομαι.

CAP. LXXVII.

IN quouis incepto hæc ptanda ſunt: Duc me ô piter, & tu Fatum, eo q ſum a vobis deſtinatus. quar enim alacriter. Qu ſi noluero: & improbus e & ſequar nihilominus.

ΚΕΦ. οη.

Ὅστις δ' [ἂν] ἀνάγκῃ συγκεχώρηκε καλῶς, σοφὸς παρ' ἡμῖν, καὶ τὰ θεῖα ἐπίσταται.

CAP. LXXVIII.

NEceſſitati qui prob accommodat, ſap eſtque rerum diuinar conſcius.

ΚΕΦ. οθ.

Ἀλλ' ὦ Κρίτων] ἀλλὰ καὶ τὸ τρίτον· ὦ Κρίτων, εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ γινέσθω. ἐμὲ δὲ Ἄνυτος καὶ Μέλιτος ἀποκτεῖναι μὲν δύνανται, βλάψαι δὲ οὔ.

CAP. LXXIX.

SEd & tertium illum Crito, ſi diis ita viſ fuerit, ita fiat. Me aut Anytus & Melitus occid ſane poſſunt, lædere v non poſſunt.

Epicteti Enchiridii finis.

KEBI

ΚΕΒΗΤΟΣ ΘΗΒΑΙΟΥ ΠΙΝΑΞ.

CEBETIS THEBANI TABVLA, QVA VITÆ HVMANÆ PRVDENTER INSTITVENdæ ratio continetur:

HIERONYMO WOLFIO Oetingenſi interprete.

I Ædes Saturni.
II Pictura.
III Pythagorea & Parmenidea doctrina.
IIII Salutaris doctrinæ ignoratio & neglectio pernitioſa eſt.
V Sphinx, ignorantiæ ſymbolum.
VI Amentia Sphinx.
VII Enarratio picturæ: Primum ſeptum: Turba: Senex: Genius: Impoſtura: Poculum erroris & ignorantiæ: Opiniones: Cupiditates: Voluptates: Fortuna: Saxum rotundum: fruſtrationes: Inconſiderati.
VIII Fortunæ munera.
IX Primi ſepti domicilium: Incontinentia, Luxuria, Auaritia, Adulatio: Pœna, Mœſtitia, Ærumna, Luctus, Deſperatio, Infelicitas, Pœnitentia.
X Secundum ſeptum: Falſi nominis eruditio: Non vere docti: Poetæ, Oratores, Dialectici, Mathematici, Cyrenaici, Peripatetici, Grammatici, & reliqui.
XI Falſi nominis eruditio nullis erroribus, vitiis aut malis liberat.
XII Tertium Septum: Via ad veram eruditionem: Locus

editus: Ianua, Via, Tumulus, Aditus, Rupes, Continentia, Tolerantia, Robur, Fiducia, Beatorum domicilium, Virtus, Beatitudo, Eruditio, Veritas Suadela, Saxum quadratum, Fiducia, Securitas Tranquillitas.
XIII *Vis purgatrix, Excrementa purgatorum, Scientia Fortitudo, Iuſtitia, Integritas, Temperantia, Modeſtia, Liberalitas, Continentia, Clementia, Beatitudo, Corona.*
XIV *Victoria monſtrorum.*
XV *Spectaculum infelicium, Libertas, Tranquillitas.*
XVI *Coronati, Inornati.*
XVII *Comites ignauorum, & maledicta, peruerſumque iudicium.*
XVIII *Opinionum diſcurſatio.*
XIX *Genij præcepta.*
XX *Fortunæ non fidendum.*
XXI *Eruditionis munera expetenda.*
XXII *Incontinentia & luxuria fugienda.*
XXIII *Falſi nominis eruditionis muneribus vtendum.*
XXIV *Artes liberales non quidem eſſe neceſſarias, ſed tamen commodas ſtudioſo virtutis.*
XXV *Non vere eruditi, æque vitioſi ac cæteri mortales.*
XXVI *Stoicæ corporearum & fortuitarum rerum extenuationes.*
XXVII *Vita, Valetudo, Diuitiæ.*
XXVIII *Falſæ de rebus expetendis & fugiendis opiniones, omnium & vitiorum & malorum cauſa.*

Ἐτυγχάνομεν περιπατοῦντες ἐν τῷ τοῦ κρόνου ἱερῷ, ἐν ᾧ πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα ἀναθήματα ἐθεωροῦμεν. [ἀνέκειτο [ἀνέκειτο δὲ καὶ πίναξ τις ἔμπροσθεν τοῦ νεώ, ἐν ᾧ ἦν γραφή τις ξένη, καὶ μύθους ἔχουσα ἰδίους, οὓς οὐκ ἠδυνάμεθα συμβαλεῖν τίνες καὶ πότε ἦσαν. οὔτε γὰρ πόλις ἐδόκει ἡμῖν εἶναι τὸ γεγραμ-

IN æde Saturni deambulantes, cum alia complura donaria ſpectabamus: tũ tabulam quandam ante ſacellum dedicatam, quæ peregrinas & peculiares fabulas depictas haberet. Quæ cuiuſmodi & vnde eſſent, coniicere non poteramus. Pictura enim neque vrbem neque

ıe caſtra præ ſe ferebat: erat ſeptum quoddam duo ſepta continens, al- m maius, alterum mi- . Erat & porta in primo o, cui magna turba aſta- idebatur. Intra ſeptum o mulieres complures ıſpiciebantur. In aditu mi veſtibuli & ſepti, ſe- quidam ſtabat, eo geſtu habitu, vt ingredienti bæ præcipere aliquid vi- retur. Cum vero diu in- nos, quid commentum ıd ſibi vellet, ambigere- us, ſenex quidam aſtans, on mirum, inquit, eſt, ho- ites, vos de pictura hac du- tare. Nam & ex indigenis ıuci norunt fabulæ ſigni- cationem. Neque enim ci- itatis noſtræ donarium ſt: ſed olim hoſpes quidam, ir cordatus & eruditione ræſtans, qui & dictis & fa- tis Pythagoreæ & Parme- ıideæ vitæ ſtudium præ ſe erret, tam templum hoc, quam picturã Saturno de- dicauit. An vero, inquam, ipſum hominem vidiſti, & noſti? Atq; etiam, (inquit) longo tempore fui eum ad- miratus. Nam iunior cum eſſet, multa præclare diſſe- rebat: & huius ipſius fabu- læ doctrinam ſæpe eum audiui exponentem. Obſecro igitur, inquam, niſi magna quæpiam occupatio te

μένον, οὔτε στρατόπεδον, ἀλλὰ περίβολος ἐν αὐτῷ, ἔχων ἑτέρους περιβόλους δύο, τὸν μὲν μείζω, τὸν δὲ ἐλάττω. ἦν δὲ καὶ πύλη ἐπὶ τοῦ πρώτου περιβόλου. πρὸς δὲ τῇ πύλῃ, ὄχλος ἐδόκει ἡμῖν πολὺς ἐφεστάναι. ἔνδον δὲ τοῦ περιβόλου, πλῆθός τι γυναικῶν ἑωρᾶτο. ἐπὶ δὲ τῆς εἰσόδου τοῦ πρώτου πυλῶνος καὶ περιβόλου γέρων τις ἑστὼς, ἔμφασιν ἐποίει, ὡς προστάττων τι τῷ εἰσιόντι ὄχλῳ. ἀπορούντων δὲ ἡμῶν περὶ τῆς μυθολογίας πρὸς ἀλλήλους πολὺν χρόνον, πρεσβύτης τις παρεστὼς, οὐδὲν δεινὸν πάσχετε ὦ ξένοι, ἔφη, ἀποροῦντες περὶ τῆς γραφῆς ταύτης. οὐ γὰρ τῶν ἐπιχωρίων πολλοὶ ἴσασι, τί ποτε αὕτη ἡ μυθολογία δύναται. οὐδὲ γάρ ἐστι πολιτικὸν ἀνάθημα, ἀλλὰ ξένος τις πάλαι ποτὲ ἀφίκετο δεῦρο, ἀνὴρ ἔμφρων, καὶ δεινὸς περὶ σοφίαν, λόγῳ δὲ καὶ ἔργῳ Πυθαγόρειόν τινα καὶ Παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον, ὅς τό, τε ἱερὸν τοῦτο, καὶ τὴν γραφὴν ἀνέθηκε τῷ Κρόνῳ. πότερον οὖν, ἔφην ἐγὼ, καὶ αὐτὸν τὸν ἄνδρα γιγνώσκεις ἑωρακώς; καὶ ἐθαύμασά γε, ἔφη, αὐτὸν πολὺν χρόνον. νεώτερος γὰρ ὢν, πολλὰ καὶ σπουδαῖα διελέγετο. καὶ περὶ ταύτης δὲ τῆς μυθολογίας, πολλάκις αὐτοῦ ἠκηκόειν

διαξιοῦντος. πρὸς διὸς ξενίου, ἔφην ἐγώ. εἰ μή τις σοι μεγάλη ἀσχολία τυγχάνει οὖσα, διήγησαι ἡμῖν. πάνυ γὰρ ἐπιθυμοῦμεν ἀκοῦσαι, τί ποτέ ἐστιν ὁ μῦθος. οὐδεὶς φθόνος ὦ ξένοι, ἔφη. ἀλλὰ τοῦτο δεῖ ὑμᾶς ἀκοῦσαι, ὅτι ἐπικίνδυνόν τι ἔχει ἡ ἐξήγησις. οἷόν τι; ἔφην ἐγώ. ὅτι εἰ μὲν προσέξητε, ἔφη, καὶ συνήσετε τὰ λεγόμενα, φρόνιμοι καὶ εὐδαίμονες ἔσεσθε· εἰ δὲ μή, ἄφρονες, καὶ κακοδαίμονες, καὶ [πονηροὶ] πικροί, καὶ ἀμαθεῖς γενόμενοι, κακῶς βιώσεσθε. Ἔστι γὰρ ἡ ἐξήγησις ἐοικυῖα τῷ τῆς σφιγγὸς αἰνίγματι, ὃ ἐκείνη προὐβάλλετο τοῖς ἀνθρώποις. εἰ μὲν οὖν αὐτὸ συνίει τις, ἐσώζετο· εἰ δὲ μὴ συνίει, ἀπώλλυτο ὑπὸ τῆς σφιγγός. ὡσαύτως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξηγήσεως ταύτης. ἡ γὰρ Ἀφροσύνη τοῖς ἀνθρώποις σφίγξ ἐστιν. αἰνίττεται δὲ καὶ τάδε, τί ἀγαθόν, τί κακόν, τί οὔτε ἀγαθὸν, οὔτε κακὸν ἐστὶν ἐν τῷ βίῳ. ταῦτ' οὖν ἐὰν μή τις συνίῃ, ἀπόλλυται ὑπ' αὐτῆς, οὐκ εἰσάπαξ, ὥσπερ ὁ ὑπὸ τῆς σφιγγὸς καταβρωθεὶς ἀπέθνησκεν, ἀλλὰ κατὰ μικρὸν ἐν ὅλῳ τῷ βίῳ καταφθείρεται, καθάπερ οἱ ἐπὶ τιμωρίᾳ παραδιδόμενοι. ἂν δέ τις γνῷ, ἀνάπαλιν ἡ μὲν Ἀφροσύνη ἀπόλλυται, αὐτὸς δὲ σώζεται, καὶ μακάριος καὶ εὐδαίμων γίνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. ὑμεῖς οὖν προσέχετε, καὶ μὴ παρακούετε. ὦ ἡράκλεις,

impedit, fabulam nobis explica, cuius audiendæ auidiſſimi ſumus. Nihil, inquit, obſtat hoſpites: ſed illud vobis tenendum eſt, enarrationem periculi non expertem eſſe. Cuiuſmodi, inquam, id eſt? Quia ſi 4 auſcultaueritis, atque intellexeritis, ea quæ dicentur, prudentes & beati euadetis. Sin minus: facti væcordes, infelices, acerbi atque indocti, male viuetis. Eſt enim
5 expoſitio Spingis ambagibus ſimilis, quas illa hominibus proponebat: quas qui intellexerat, manebat incolumis: qui non aſſecutus erat, a Sphinge occidebatur. Eadem eſt & enarrationis huius ratio. Nam
6 AMENTIA Sphinx eſt hominibus: Obſcure autem & hæc innuit, quid in vita ſit bonum, quid malum: quid neque bonum, neque malum. Quæ qui non intelligit, ab ea non ſemel interit, vt is qui a Sphinge occiſus deuorabatur: ſed paulatim per omnem ætatem, vt qui coniecti in carcerem, manum carnificis exſpectant, contabeſcit. Sin ea cognorit aliquis, vice verſa perit Amētia: ipſe vero ſaluus manet, perque omnem vitam malorum expers, beatus efficitur. Vos igitur attenti

eſtote

tote, nec obiter audite. Dij
oni, quantam nobis cupi-
tatem inieciſti, ſi iſta ita
nt? Ita, inquit, res eſt.
uamprimum igitur nar-
s velim. Nam nos quidem
aud obiter audiemus, in
nti præſertim & premij &
pplicij exſpectatione Sub-
to 7 igitur baculo, & ad
icturam extento: Cernitis,
quit, ſeptum hoc? Cerni-
us. Hoc primum vo-
is tenendum eſt, locum
unc appellari Vitam: &
agnā multitudinem quæ
ortæ aſſiſtit, eos eſſe, qui in
itam venturi ſunt. Senex
ero is qui ſuperne ſtat,
hartam quandam vna ma-
u tenens, altera vero quid-
lam veluti monſtrans, Genivs dicitur. Mandat au-
em ingredientibus, quid
eis, vbi in vitam venerint,
faciendum ſit: & cui viæ ſe
committere debeant, ſi ſal-
ui eſſe in vita velint, oſten-
dit. Quam igitur, inquam
ego, viam ingredi eos iubet?
aut quomodo? Viden', in-
quit, iuxta portam ſolium
poſitum, qua turba ingredi-
tur, cui mulier inſidet ficto
vultu, argutaque ſpecie, &
manu poculum quoddam
tenens? Video, inquam: ſed
quæ ea eſt? Impostvra, inquit, quæ omnes homines ſe-
ducit. Ecquid agit ea? Iis qui in vitam ingrediuntur, facul-

ὡς εἰς μεγάλην τινὰ ἐπιθυμίαν
ἐμβέβληκας ἡμᾶς, εἰ ταῦθ' οὕ-
τως ἔχει. ἀλλ' ἔστιν, ἔφη, οὕτως
ἔχοντα. οὐκ ἂν φθονοίης τοίνυν
διηγούμενος, ὡς ἡμῶν προσε-
ξόντων οὐ παρέργως, ἐπείπερ καὶ
τὸ ἐπιτίμιον τοιοῦτόν ἐστιν. ἀνα-
λαβὼν οὖν ῥάβδον τινὰ καὶ ἐκτεί-
νας πρὸς τὴν γραφὴν, ὁρᾶτε ἔ-
φη τὸν περίβολον τοῦτον; ὁρῶμεν.
τοῦτο πρῶτον δεῖ εἰδέναι ὑμᾶς,
ὅτι καλεῖται ὁ τόπος οὗτος βίος.
καὶ ὄχλος ὁ πολὺς, ὁ παρὰ τὴν
πύλην ἐφεστὼς, οἱ μέλλοντες
εἰσπορεύεσθαι εἰς τὸν βίον, οὗτοί εἰ-
σιν. ὁ δὲ γέρων, ὁ ἄνω ἑστηκὼς, ἔ-
χων χάρτην τινὰ ἐν τῇ χειρὶ,
καὶ τῇ ἑτέρᾳ ὥσπερ δεικνύων
τι, οὗτος δαίμων καλεῖται. προ-
στάττει δὲ τοῖς εἰσπορευομένοις,
τί δεῖ αὐτοὺς ποιεῖν, ὡς ἂν εἰ-
σέλθωσιν εἰς τὸν βίον· καὶ δεικνύει
ποίαν ὁδὸν αὐτοὺς δεῖ βαδίζειν,
εἰ σώζεσθαι μέλλουσιν ἐν τῷ βίῳ.
ποίαν οὖν ὁδὸν κελεύει βαδίζειν,
ἢ πῶς; ἔφην ἐγώ. ὁρᾷς, εἶπε, πα-
ρὰ τὴν πύλην θρόνον τινὰ κεί-
μενον κατὰ τὸν τόπον τοῦτον, καθ' ὃν
εἰσπορεύεται ὁ ὄχλος, ἐφ' οὗ κά-
θηται γυνὴ πεπλασμένη τῷ
ἤθει, καὶ πιθανὴ φαινομένη, καὶ ἐν
τῇ χειρὶ ἔχουσα ποτήριόν τι; ὁ-
ρῶ, ἀλλὰ τίς ἐστιν αὕτη, ἔφην. Α-
πάτη καλεῖται, φησιν, ἡ πάντας
τοὺς ἀνθρώπους πλανῶσα. εἶτα,
τί πράττει αὕτη; τοὺς εἰσπορευο-
μένους εἰς τὸν βίον ποτίζει τῇ ἑαυτῆς

δυνάμει. τοῦτο δὲ τί ἐστι τὸ ποτόν; πλάνη, ἔφη, καὶ ἄγνοια. εἶτα τί; πιόντες τοῦτο πορεύονται εἰς τὸν βίον; πότερον οὖν πάντες πίνουσι τὸν πλάνον, ἢ οὔ; πάντες πίνουσιν, ἔφη· ἀλλ' οἱ μὲν πλεῖον, οἱ δὲ ἧττον. ἔτι δὲ οὐχ ὁρᾷς ἔνδον τῆς πύλης πλῆθός τι γυναικῶν ἑταιρῶν, παντοδαπὰς μορφὰς ἐχουσῶν; ὁρῶ. αὗται τοίνυν Δόξαι, καὶ Ἐπιθυμίαι, καὶ Ἡδοναὶ καλοῦνται. ὅταν οὖν εἰσπορεύηται ὁ ὄχλος, ἀναπηδῶσιν αὗται, καὶ συμπλέκονται πρὸς ἕκαστον, εἶτα ἀπάγουσι. ποῖ δὲ ἀπάγουσιν αὐτούς; αἱ μὲν εἰς τὸ σώζεσθαι, ἔφη, αἱ δὲ εἰς τὸ ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν ἀπάτην. ὦ δαιμόνιε, ὡς χαλεπὸν τὸ πόμα λέγεις; καὶ πᾶσαί γε, ἔφη, ἐπαγγέλλονται ὡς ἐπὶ τὰ βέλτιστα ἄξουσαι, καὶ εἰς βίον εὐδαίμονα καὶ λυσιτελῆ. οἱ δὲ διὰ τὴν ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν πεπώκασι παρὰ τῆς Ἀπάτης, οὐχ εὑρίσκουσι ποία ἐστὶν ἡ ἀληθινὴ ὁδὸς, ἡ ἐν τῷ βίῳ, ἀλλὰ πλανῶνται εἰκῇ, ὥσπερ ὁρᾷς. καὶ τοὺς πρότερον εἰσπορευομένους, ὡς [περιάγονται] περιάγοντας, ὅπῃ ἂν αὗται δεικνύωσιν. ὁρῶ τοῦτο, ἔφην. ἡ δὲ γυνὴ ἐκείνη τίς ἐστιν, ἡ ὥσπερ τυφλὴ καὶ μαινομένη τις εἶναι δοκοῦσα, καὶ ἑστηκυῖα ἐπὶ λίθου τινὸς στρογγύλου; καλεῖται μὲν, ἔφη, Τύχη. ἔστι δὲ οὐ μόνον τυφλὴ, ἀλλὰ καὶ μαινομένη καὶ κωφή. αὕτη οὖν τί ἔργον ἔχει; πε-

tatem ſuam propinat. Quæ vero eſt illa potio? Error, inquit, & Ignorantia. Quid tum? Hac pota, veniunt in vitam. Num ergo omnes errorem bibunt? Omnes bibunt, inquit: ſed alij plus, alij minus. Nonne præterea intra portam vides turbam quandam mulierum, meretricum, variis præditarum formis? Video. Hæ ergo OPINIONES, CVPIDITATES & VOLVPTATES appellantur: turbaque ingrediente exilientes, amplectuntur ſingulos, atque abducunt. Quo vero abducunt eos? Aliæ ad ſalutem, inquit, aliæ ad interitum ob impoſturam. O vir optime, quam grauem potionem dicis. Equidem omnes pollicentur ſe illos ad optima quæque perducturas, & ad vitam beatam, in qua acquieſcant. Illi vero propter ignorantiam & errorem, quem apud IMPOSTVRAM hauſerunt, veram degendæ vitæ viam non inueniunt: ſed temere oberrant, vt vides. Vide item prius ingreſſos circumire, quo illæ monſtrarint? Video hæc, inquam. Sed quæ eſt illa mulier, quaſi cæcæ & furenti ſimilis, ſaxo rotundo inſiſtit? Vocatur, inquit, illa quidem FORTVNA: neque cæca ſolum eſt, ſed & inſana & ſurda. Ea ergo

qu

quo munere fungitur? Paſſim, inquit, vagatur: & aliis quod habent rapit, aliiſque largitur: iiſdemque rurſus ſtatim eripit quæ dedit, eaque donat aliis, temere & inconſtanter. Recte igitur ſignum eius naturam declarat. Quodnam illud? inquam. Quod rotundo ſaxo inſiſtit. Id vero quid ſibi vult? Non tuta & firma eius eſſe munera ſignificat. Magnæ enim & graues iacturæ fiunt, cum quis ei fidem habet. Quid? magna illa turba quæ eam circumſtat, quid petit, & qui vocantur? Dicuntur hi Incōſiderati. Singuli vero ea petunt, quæ illa abiicit. Qui ergo fit, vt nō eodem ſint vultu: ſed alij lætari, alij mœrere paſſis manibus videantur? Qui lætari & ridere videntur, ij ſunt (inquit) qui aliquid a FORTVNA acceperunt, iidemque FORTVNAM PROSPERAM eam vocant. Qui vero plorantium ſpecie manus extendunt, ij ſunt, quibus ea eripuit quæ ante dederat. Hi contra MALAM FORTVNAM eandem appellant. Quæ ſunt ergo illa quæ largitur, quum & ij qui ea accipiunt, ita lætentur: & qui amittunt, plorent? Hæc quæ vulgo bona cenſentur. Ea quæ ſunt?

ἐμπεριπατεῖ πανταχοῦ, ἔφη, καὶ παρ' ὧν μὲν ἁρπάζει τὰ ὑπάρχοντα, καὶ ἑτέροις δίδωσι· παρὰ δὲ τῶν αὐτῶν πάλιν ἀφαιρεῖται παραχρῆμα, ἃ δέδωκε, καὶ ἄλλοις δίδωσιν εἰκῇ καὶ ἀβεβαίως. διὸ καὶ τὸ σημεῖον καλῶς μηνύει τὴν φύσιν αὐτῆς. ποῖον τοῦτο; ἔφην ἐγώ. ὅτι ἐπὶ στρογγύλου λίθου ἕστηκεν. εἶτα τί τοῦτο σημαίνει; ὅτι οὐκ ἀσφαλὴς, οὐδὲ βεβαία ἐστὶν ἡ παρ' αὐτῆς δόσις. ἐκπτώσεις γὰρ μεγάλαι καὶ σκληραὶ γίγνονται, ὅταν τις αὐτῇ πιστεύσῃ. ὁ δὲ ὄχλος, ὁ πολὺς οὗτος, ὁ περὶ αὐτὴν ἑστηκὼς, τί βούλεται, καὶ τίνες καλοῦνται; καλοῦνται καὶ οὗτοι ἀπερίβλεπτοι. αἰτοῦσι δὲ ἕκαστος αὐτῆς, ἃ ῥίπτει. πῶς οὖν οὐχ ὁμοίαν ἔχουσι τὴν μορφὴν, ἀλλ' οἱ μὲν αὐτῶν δοκοῦσι χαίρειν, οἱ δὲ ἀθυμοῦσιν ἐκτετακότες τὰς χεῖρας; οἱ μὲν δοκοῦντες, ἔφη, χαίρειν καὶ γελᾶν αὐτῶν, οἱ εἰληφότες τι παρὰ τῆς Τύχης εἰσίν· οὗτοι δὲ καὶ ἀγαθὴν Τύχην αὐτὴν καλοῦσιν. οἱ δὲ δοκοῦντες κλαίειν, καὶ τὰς χεῖρας ἐκτετακότες, εἰσὶ παρ' ὧν ἀφείλετο, ἃ δέδωκε πρότερον αὐτοῖς. οὗτοι πάλιν κακὴν Τύχην αὐτὴν καλοῦσι. τίνα οὖν ἐστιν ἃ δίδωσιν αὐτοῖς, ὅτι οὕτως οἱ μὲν λαμβάνοντες χαίρουσιν, οἱ δὲ ἀποβάλλοντες κλαίουσι; ταῦτα, ἔφη, ἃ παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις δοκεῖ εἶναι ἀγαθά. ταῦτα οὖν τίνα ἐστί; πλοῦτος δηλαδὴ, καὶ δόξα, καὶ εὐγένεια, καὶ τέκνα,

καὶ τυραννίδες, καὶ βασιλεῖαι, καὶ τἄλλα ὅσα τούτοις παραπλήσια. ταῦτα οὖν πῶς οὐκ ἔστιν ἀγαθά; περὶ μὲν τούτων, ἔφη, καὶ αὖθις διαλεξόμεθα. νῦν δὲ περὶ τὴν μυθολογίαν γενώμεθα. ἔστω οὕτως. ὁρᾷς οὖν, ὡς ἂν παρέλθῃς τὴν πύλην ταύτην, ἀνώτερον ἄλλον περίβολον, καὶ γυναῖκας ἔξω τοῦ περιβόλου ἑστηκυίας, κεκοσμημένας ὥσπερ ἑταῖραι εἰώθασι, καὶ μάλα. αὗται τοίνυν, ἡ μὲν Ἀκρασία καλεῖται, ἡ δὲ Ἀσωτία, ἡ δὲ Ἀπληστία, ἡ δὲ Κολακεία. τί οὖν ὧδε ἑστήκασιν αὗται; παρατηροῦσιν, ἔφη, τοὺς εἰληφότας τι παρὰ τῆς Τύχης. εἶτα τί; ἀναπηδῶσι, καὶ συμπλέκονται αὐτοῖς, καὶ κολακεύουσι, καὶ ἀξιοῦσι παρ' [αὐταῖς] αὐτοὺς μένειν, λέγουσαι ὅτι βίον ἕξουσιν ἡδὺν καὶ ἄπονον, καὶ κακοπάθειαν ἔχοντα οὐδεμίαν. ἐὰν οὖν τις πεισθῇ ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν ἡδυπάθειαν, μέχρι μέν τινος ἡδεῖα δοκεῖ εἶναι ἡ διατριβή, ἕως ἂν γαργαλίζῃ τὸν ἄνθρωπον, εἶτ' οὐκ ἔστιν. ὅταν γὰρ ἀνανήψῃ, αἰσθάνεται ὅτι οὐκ ἤσθιεν, ἀλλ' ὑπ' αὐτῆς κατησθίετο, καὶ ὑβρίζετο. διὸ καὶ ὅταν ἀναλώσῃ πάντα, ὅσα ἔλαβε παρὰ τῆς Τύχης, ἀναγκάζεται ταύταις ταῖς γυναιξὶ δουλεύειν, καὶ πάνθ' ὑπομένειν, καὶ ἀσχημονεῖν, καὶ

Diuitiæ ſcilicet, gloria, nobilitas, liberi, imperia, regna & id genus alia pleraque. Eho: numnam iſta bona ni ſunt? De his quidem alia diſputabimus: nunc auten explicationi fabulæ intent ſimus. Fiat ita. Vides ergo vbi portam iſtam præterieris, aliud ſeptum altius, & mulieres extra ſeptum ſtantes, meretricum inſtar ornatas? Omnino. Harum ali Incontinentia vocatur, ali Luxuria, alia Auaritia, ali Aſſentatio. Quid ergo hi aſtant iſtæ? Obſeruant eo qui aliquid a Fortuna acceperunt. Quid tum? Exſultãt & eos amplectuntur, & adulantur: vtque apud ſe manere velint, poſtulant: ac vitam eis pollicentur ſuauem otioſam, & omnis expertem moleſtiæ. Quod ſi qui eis obſecutus, delitias amplexus fuerit: ei iucunda videtur ad tempus illa vit ratio, dum hominem qua titillarit, cum reuera tali non ſit. Vbi enim reſipuerit ſe non comediſſe, ſed ab ii & comeſum & contumelioſe tractatum eſſe ſentit. Itaque iam conſumtis iis qu a Fortuna acceperat omnibus, mulieribus iſtis ſeruire cogitur, & omnia perpeti, indecoreque ſe gerere, & propte eas quæuis pernitioſa in ſe admittere: cuiuſmodi ſunt fraudare, fana ſpoliare, prodere, peierare, latrocinari, cæteraqu

...e his conſimilia. Sed cū hæc omnia defecerint: ...untur Pœnæ. Qualis ea ...ides a tergo eorum ali... feneſtellæ ſimile, & lo...quendam anguſtum & ...broſum? Atque etiam ...ieres quædam fœdæ & ...idæ, & pannis obſitæ, i...ſe videntur. Omnino. ...gitur quæ flagellum te... POENA dicitur. Quæ ...it ad genua demittit, ...ESTITIA. Quæ capillos ...lit, ÆRVMNA. Alius ...quidam illis qui aſtat, ...rmis, extenuatus & nu...: ac poſt eum mulier ...dam ei ſimilis, deformis ...enuis, quinam ſunt? ille ...dem, inquit, LVCTVS ...atur: eius vero ſoror, DE...ERATIO. His igitur tra...ur, & cum his in cruciati... vitam agit. Deinde rur... in aliam domum conii...ur INFELICITATIS: vbi ...od reliquum eſt æui, in ...ni miſeria exigit, niſi ei ...ENITENTIA forte for...na occurrerit. Quid tum ...? POENITENTIA obuiam ...facta ex iſtis malis eum e...it: eique OPINIONEM a...m, & CVPIDITATEM, ad ...ERAM ERVDITIONEM ...rducturam inſerit: vnaq; ..., qua ad FALSI NOMINIS ...RVDITIONEM perueniat.

ὅσα τούτοις παραπλήσια. ὅταν οὖν πάντα [αὐτοὺς ἐπιλίπῃ] αὐτοῖς ἀπολείπῃ, παραδίδονται αὐτῇ Τιμωρίᾳ. ποία δέ ἐστιν αὕτη; ὁρᾷς ὀπίσω τι αὐτῶν, ἔφη, ὥσπερ θύριον μικρὸν, καὶ τόπον στενόν τινα, καὶ σκοτεινόν; οὐκοῦν καὶ γυναῖκες αἰσχραὶ καὶ ῥυπαραὶ, καὶ ῥάκη ἠμφιεσμέναι δοκοῦσι συνεῖναι; καὶ μάλα. αὗται τοίνυν, ἔφη, ἡ μὲν τὴν μάστιγα ἔχουσα, καλεῖται Τιμωρία. ἡ δὲ τὴν κεφαλὴν ἐν τοῖς γόνασιν ἔχουσα, Λύπη. ἡ δὲ τὰς τρίχας τίλλουσα ἑαυτῆς, Ὀδύνη. ὁ δ' ἄλλος οὗτος ὁ παρεστηκὼς αὐταῖς, δυσειδής τις καὶ λεπτὸς, καὶ γυμνὸς, καὶ μετὰ ταύτης τις ὁμοία αὐτῷ αἰσχρὰ καὶ λεπτὴ, τίς ἐστιν; ὁ μὲν Ὀδυρμὸς καλεῖται, ἔφη, ἡ ἀδελφὴ αὐτοῦ Ἀθυμία. τούτοις οὖν παραδίδοται, καὶ μετὰ τούτων συμβιοῖ τιμωρούμενος. εἶτα πάλιν ἐνταῦθα εἰς ἕτερον οἶκον ῥίπτεται εἰς τὴν Κακοδαιμονίαν, καὶ ὧδε τὸν λοιπὸν βίον καταστρέφει ἐν πάσῃ κακοδαιμονίᾳ, ἂν μὴ Μετάνοια αὐτῷ ἀπὸ τῆς Τύχης συναντήσῃ. εἶτα τί γίγνεται; ἐὰν ἡ Μετάνοια αὐτῷ συναντήσῃ, ἐξαιρεῖ αὐτὸν ἐκ τῶν κακῶν, καὶ συνίστησιν αὐτῷ ἑτέραν δόξαν, καὶ Ἐπιθυμίαν, τὴν εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσαν· ἅμα δὲ καὶ τὴν εἰς τὴν Ψευδοπαιδείαν καλουμένην. εἶτα τί γίγνεται; ἐὰν μὲν φησι τὴν δόξαν ταύτην προσδέξηται, τὴν ἄγουσαν αὐτὸν εἰς τὴν ἀ-

ἀληθινὴν Παιδείαν, [καθαρθεὶς] καθαρεὶς ὑπ᾽ αὐτῆς σώζεται καὶ μακάριος καὶ εὐδαίμων γίγνεται ἐν παντὶ τῷ βίῳ. εἰ δὲ μὴ, πάλιν πλανᾶται ὑπὸ τῆς [Ψευδοπαιδείας] Ψευδοδοξίας. ὦ ἡράκλεις, ὡς μέγας ὁ κίνδυνος ἄλλος οὗτος. ἡ δὲ Ψευδοπαιδεία, ποία ἐστὶν, ἔφην ἐγώ. οὐχ ὁρᾷς τὸν ἕτερον περίβολον ἐκεῖνον; καὶ μάλα, ἔφην ἐγώ. οὐκοῦν ἔξω τοῦ περιβόλου παρὰ τὴν εἴσοδον γυνή τις ἕστηκεν, ἣ δοκεῖ πάνυ καθαρὰ καὶ εὔτακτος εἶναι; καὶ μάλα. ταύτην τοίνυν οἱ πολλοὶ καὶ εἰκαῖοι τῶν ἀνθρώπων Παιδείαν καλοῦσιν. οὐκ ἔστι δὲ, ἀλλὰ Ψευδοπαιδεία, ἔφη. οἱ μέντοι σωζόμενοι ὁπόταν βούλωνται εἰς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἐλθεῖν, ὧδε πρῶτον παραγίγνονται. πότερον οὖν ἄλλη ὁδὸς οὐκ ἔστιν ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν ἄγουσα; ἔστιν, ἔφη. οὗτοι δὲ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἔσω τοῦ περιβόλου ἀνακάμπτοντες, τίνες εἰσίν; οἱ τῆς Ψευδοπαιδείας, ἔφη, ἐρασταὶ, ἠπατημένοι, οἰόμενοι μετὰ τῆς ἀληθινῆς Παιδείας συνομιλεῖν. τίνες οὖν καλοῦνται οὗτοι; οἱ μὲν Ποιηταὶ, ἔφη, οἱ δὲ Ῥήτορες, οἱ δὲ Διαλεκτικοὶ, οἱ δὲ Μουσικοὶ οἱ δὲ Ἀριθμητικοὶ, οἱ δὲ Γεωμέτραι, οἱ δὲ Ἀστρολόγοι, οἱ δὲ Ἡδονικοὶ, οἱ δὲ Περιπατητικοὶ, οἱ δὲ

Quid tum ſit? Siquidem
quit, eam opinionem c
prehenderit, quæ ipſun
VERAM ERVDITIO N
perducat, ab ea purgatus
uatur, & omnis calamit
expers ac beatus, omni
pus ætatis degit. Sin mi
denuo a Falſi nominis
ditione ſeducitur. Proh
piter, vt ingens eſt & a
rum hoc diſcrimē. Ic Q
vero, inquam, eſt Falſi
minis eruditio? Nonne
des, inquit, alterum i
ſeptum? Vtique inqu
Extra id ſeptum, iuxta
ſtibulum ſtat mulier q
dam, quæ valde mund
compoſita eſſe videtur. E
vulgus & vani homines
ruditionem vocant: cun
non ſit, ſed Falſi nomi
eruditio. Ad hanc igitu
qui ſeruandi ſunt, & ad
ram eruditionem peru
turi, primū diuertunt. N
quid ergo alia via nulla
quæ ad Veram erudition
ducat? Eſt, inquit. Iſti v
homines qui intra ſepti
obambulant, qui ſunt? F
nominis eruditionis am
tores, inquit, decepti, atq
opinantes ſe Veræ erudit
nis frui conſuetudine. Quibus ergo nominibus app
lantur iſti? Alij Poetæ, inquit, alij Oratores, alij Dia
ctici, alij Muſici, alij Arithmetici, alij Geometræ, a
Aſtrologi, alij Voluptarij, alij Peripatetici, a

Critici, cæteriquc horum non diſſimiles. Mulieres vero illæ, quæ circumcurſare videntur, primis ſimiles, inter quas eſſe dicebas Incontinentiam & reliquas illius ſocias, quænam ſunt? Illæ ipſæ, inquit, ſunt. Nunquid ergo & huc ingrediuntur? Et huc medius fidius, ſed raro: nec ita frequenter, vt in primum ſeptum. Nūquid ergo & Opiniones? Næ, inquit. nam & in his etiamnum potio ab Impoſtura propinata, & Ignorantia manet: atque etiam mehercule vna cum ea, Amentia. Neque vero ab eis vel Opiniones vel cætera vitia recedent, donec repudiata 11 Falſi nominis eruditione, veram ingreſſi viam, Purgatricem illarum rerum vim biberint, & mala omnia quibus vrgentur, vt Opiniones & Ignorantiam, & reliquam omnem Vitioſitatem eiecerint: tum demum enim ſeruabuntur. Dum vero hic manſerint apud Falſi nominis eruditionem, nunquam liberabuntur: nec vllum malum, iſtarum quidem diſciplinarum ſubſidio, profligabunt. 12 Quæ ergo via eſt, quæ ad Veram eruditionem ferat? Videſne, inquit, editum illum locum, qui a nemine incoli ac deſertus eſſe videtur? Video. Ergo

Κριτικοὶ, καὶ ὅσοι ἄλλοι τούτοις εἰσὶ παραπλήσιοι· αἱ δὲ γυναῖκες ἐκεῖναι αἱ δοκοῦσαι ἀναστρέφεσθαι ὅμοιαι ταῖς πρώταις, ἐν αἷς ἔφης εἶναι τὴν Ἀκρασίαν, καὶ αἱ ἄλλαι αἱ μετ' αὐτῶν, τίνες εἰσὶν; αὗται ἐκεῖναί εἰσιν, ἔφη. πότερον οὖν καὶ ὧδε εἰσπορεύονται; νὴ Δία καὶ ὧδε· σπανίως δὲ, καὶ οὐχ ὥσπερ ἐν τῷ πρώτῳ περιβόλῳ. πότερον οὖν καὶ αἱ Δόξαι; ναὶ, ἔφη. ἔτι μὲν γὰρ καὶ ἐν τούτοις τὸ πόμα, ὃ ἔπιον παρὰ τῆς Ἀπάτης, καὶ ἡ Ἄγνοια μένει νὴ Δία, καὶ μετ' αὐτῆς γε ἡ Ἀφροσύνη· καὶ οὐ μὴ ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτῶν οὔθ' ἡ Δόξα, οὔθ' ἡ λοιπὴ Κακία, μέχρις ἂν ἀπογνόντες τῆς Ψευδοπαιδείας, εἰσέλθωσιν εἰς τὴν ἀληθινὴν ὁδὸν, καὶ πίωσι τὴν τούτων καθαρτικὴν δύναμιν· καὶ ἐκβάλωσι τὰ κακὰ πάνθ' ὅσα ἔχουσι, καὶ τὰς Δόξας, καὶ τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὴν λοιπὴν πᾶσαν Κακίαν. τότε αὖ οὕτω σωθήσονται. ὧδε δὲ μένοντες παρὰ τῇ Ψευδοπαιδείᾳ, οὐδέποτε ἀπολυθήσονται, οὐδὲ ἐκλείψει αὐτοὺς κακὸν οὐδὲν ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων. ποία οὖν αὕτη ὁδός ἐστιν, ἡ φέρουσα ἐπὶ τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν; ὁρᾷς, ἔφη, ἄνω τόπον τινὰ ἐκεῖνον, ὅπου οὐδεὶς ἐπικατοικεῖ, ἀλλ' ἔρημος δοκεῖ εἶναι; ὁρῶ. οὐκοῦν

θύραν τινὰ μικρὰν, καὶ ὁδόν τινα [πρὸ, vel πρὸς τὴν θύραν.] πρὸς τῆς θύρας, ἥτις οὐ πολὺ ὀχλεῖται, ἀλλὰ πάνυ ὀλίγοι πορεύονται, ὥσπερ δυσόδου τινὸς καὶ τραχείας καὶ πετρώδους εἶναι δοκούσης; καὶ μάλα, ἔφην. οὐκοῦν καὶ βουνός τις ὑφηλὸς δοκεῖ εἶναι, καὶ ἀνάβασις στενὴ πάνυ, καὶ κρημνοὺς ἔχουσα ἔνθεν κἀκεῖθεν βαθεῖς; ὁρῶ. αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ ὁδὸς, ἔφη, ἡ ἄγουσα πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, καὶ μάλα γε χαλεπὴ προσιδεῖν. οὐκοῦν καὶ ἄνω γε περὶ τὸν βουνὸν ὁρᾷς πέτραν μεγάλην, καὶ ὑψηλὴν, κύκλῳ ἀπόκρημνον; ὁρῶ, ἔφην. ὁρᾷς οὖν καὶ γυναῖκας δύο ἑστηκυίας ἐπὶ τῆς πέτρας, λιπαρὰς, καὶ εὐεκτούσας τῷ σώματι, καὶ ὡς ἐκτετάκασι τὰς χεῖρας προθύμως; ὁρῶ. ἀλλὰ τίνες καλοῦνται ἔφην, αὗται; ἡ μὲν Ἐγκράτεια καλεῖται, ἔφη· ἡ δὲ, Καρτερία. εἰσὶ δὲ ἀδελφαί. τί οὖν τὰς χεῖρας ἐκτετάκασιν οὕτω προθύμως; παρακαλοῦσιν, ἔφη, τοὺς παραγινομένους ἐπὶ τὸν τόπον, θαῤῥεῖν, καὶ μὴ ἀποδειλιᾷν, λέγουσαι, ὅτι βραχὺ ἔτι δεῖ καρτερῆσαι αὐτοὺς, εἶτα ἥξουσιν εἰς ὁδὸν καλήν. ὅταν οὖν παραγίνωνται ἐπὶ τὴν πέτραν. πῶς ἀναβαίνουσιν; ὁρῶ γὰρ ὁδὸν φέρουσαν οὐδεμίαν ἐπ᾽ αὐτήν. αὗται ἀπὸ τοῦ κρημνοῦ πρὸς καταβαίνουσι, καὶ ἕλκουσιν αὐ-

& ianuam paruam, & viam
quandam ante ianuam, pa
rum frequentem, & a per
paucis tritam, vt quę & pr
ceps & aſpera & prærupt
eſſe videatur? Omnino, in
quam. Ibi & tumulus excel
ſus cernitur, & anguſtus ac
itus, vtrinq; in profundum
præceps? Video. Hæc igitur
inquit, via eſt, quæ ad Ve
ram eruditionem ducit. E
quidem aſpectu, inquam
valde ardua. Ergo & ſuper
ne iuxta tumulũ magnam
rupem vides, & altam, vn
dique præruptam? Video
inquam. Vides ergo & dua
mulieres ſucciplenas, & ro
buſto corpore in rupe ſtan
tes, quæ manus alacriter ex
tendunt? Video, inquam
ſed quæ eis nomina ſunt
Vna, inquit, Continenti
vocatur: altera Tolerantia
Sunt autẽ ſorores. Cur vero
manus adeo alacriter exten
dunt? Hortantur, inquit
viatores ad eum locum pro
greſſos, vt bonis ſint ani-
mis, nec per ignauiam de
ſperent. Fore enim, vt poſt
parui temporis difficulta-
tes, in amœnam viam per-
ueniant. Vbi autem ad ru
pem acceſſerint: quo pacto
aſcendunt? nullam enim,
quæ eo ferat, viam proſpicio. Ipſæ a præcipitio ad eos non
nihil deſcendunt, eoſque ſurſum ad ſeſe attrahunt. Poſtea
iubent

bent eos requieſcere: &
ulo poſt eis dant Robur
Fiduciam, ac pollicentur
eos ad Veram eruditionē
rducturas: ac demonſtrāt,
iam ea via ſit amœna &
ana & expedita, & omnis
pers mali, vt vides. Ita cer-
quidem apparet. Videsne
rro, inquit, ante lucum il-
m, locum quendam, qui
amœnus videtur, & prati
ſtar, multaque luce illu-
ris? Vtiq;. Videsne in pra-
medio etiam aliud ſe-
um, & aliam portam? Eſt
a. Sed quomodo vocatur
cus ille? Beatorum domi-
lium, inquit. Hic enim de-
unt Virtutes omnes, &
eatitudo. Amœnus du-
io procul is locus eſt. Vi-
es ergo, inquit, iuxta por-
am ſtare matronam for-
noſam, conſtanti vultu, æ-
ate media, & iam ad ſene-
tutem declinante, veſte
implici, & aſcititij cultus
xperte. Inſiſtit autem ſaxo
non globoſo, ſed quadrato
itque immobili. Ei adſunt
liæ quædā duæ, filiæ eius,
vt videtur. Ita quidem vi-
detur. Harum igitur media,
Eruditio eſt, inquit: altera,
Veritas: altera, Suadela. Cur
autem quadrato ſaxo inſi-
ſtit? Indicio, inquit, eſt, &
viatoribus viam ad eam eſſe

τοὺς ἄνω πρὸς ἑαυτάς. εἶτα κελεύουσιν αὐτοὺς διαναπαύσασθαι, καὶ μετὰ μικρὸν διδόασιν Ἰσχὺν καὶ Θάρσος, καὶ ἐπαγγέλλονται αὐτοὺς καταστῆσαι πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, καὶ δεικνύουσιν αὐτοῖς τὴν ὁδὸν, ὡς ἔστι καλή τε, καὶ ὁμαλὴ, καὶ εὐπόρευτος, καὶ καθαρὰ παντὸς κακοῦ, ὥσπερ ὁρᾷς. ἐμφαίνει νὴ Δία. ὁρᾷς οὖν, ἔφη, καὶ ἔμπροσθε τοῦ ἄλσους ἐκείνου τόπον τινὰ, ὃς δοκεῖ καλός τε εἶναι, καὶ λειμωνοειδὴς, καὶ φωτὶ πολλῷ καταλαμπόμενος; καὶ μάλα. κατανοεῖς οὖν καὶ ἐν μέσῳ τοῦ λειμῶνος περίβολον ἕτερον, καὶ πύλην ἑτέραν; ἔστιν οὕτως. ἀλλὰ τίς καλεῖται ὁ τόπος οὗτος; Εὐδαιμόνων οἰκητήριον, ἔφη. ὧδε γὰρ διατρίβουσιν αἱ Ἀρεταὶ πᾶσαι, καὶ ἡ Εὐδαιμονία. εἶεν, ἔφην ἐγὼ, ὡς καλὸν τὸν τόπον εἶναι. οὐκοῦν παρὰ τὴν πύλην ὁρᾷς, ἔφη ὅτι γυνή τίς ἐστι καλὴ, καὶ καθεστηκυῖα τὸ πρόσωπον, μέση δὲ καὶ κεκριμένη ἤδη τῇ ἡλικίᾳ, στολὴν δ' ἔχουσα ἁπλῆν καὶ [ἀκαλλώπιστον.] καλλωπισμὸν; ἕστηκε δὲ οὐκ ἐπὶ στρογγύλου λίθου, ἀλλ' ἐπὶ τετραγώνου, ἀσφαλῶς κειμένου. καὶ μετὰ ταύτης ἄλλαι δύο εἰσὶ, θυγατέρες τινὲς δοκοῦσιν εἶναι. ἐμφαίνει οὕτως ἔχειν. τούτων τοίνυν ἡ μὲν ἐν τῷ μέσῳ, Παιδεία ἐστίν. ἡ δὲ, Ἀλήθεια. ἡ δὲ Πειθώ. τί δὲ ἕστηκεν ἐπὶ λίθου τετραγώνου αὕτη; σημεῖον, ἔφη, ὅτι ἀσφαλής τε καὶ βεβαία ἡ πρὸς αὐτὴν

ὁδός ἐστι τοῖς ἀφικνουμένοις, καὶ τῶν διδομένων ἀσφαλὴς ἡ δόσις τοῖς λαμβάνουσι. καὶ τίνα ἐστίν, ἃ δίδωσιν αὕτη; Θάρσος, καὶ Ἀφοβία, ἔφη ἐκεῖνος. ταῦτα δὲ τίνα ἐστίν; ἐπιστήμη, ἔφη, τοῦ μηδὲν ἄν ποτε δεινὸν παθεῖν ἐν τῷ βίῳ. ἡράκλεις ὡς καλά, ἔφην, τὰ δῶρα. ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν ἔξω τοῦ περιβόλου ἕστηκεν οὕτως; ὅπως τοὺς παραγινομένους, ἔφη, θεραπεύῃ, καὶ ποτίζῃ τὴν Καθαρτικὴν δύναμιν, εἶθ' ὅταν καθαρθῶσιν, οὕτως αὐτοὺς εἰσάγῃ πρὸς τὰς Ἀρετάς. πῶς τοῦτο, ἔφην ἐγώ; οὐ γὰρ συνίημι. ἀλλὰ συνήσεις, ἔφη. ὥσαν εἴ τις φιλοτίμως κάμνων ἐτύγχανε, πρὸς τὸν ἰατρὸν ἂν δὴ που γινόμενος, πρότερον καθαρτικοῖς ἐξέβαλε πάντα τὰ νοσοποιοῦντα. εἶτα οὕτως ἂν αὐτὸν ὁ ἰατρὸς εἰς ἀνάληψιν καὶ ὑγίειαν [κατέστησεν] καθέστηκεν, εἰ [δὲ] μὴ ἐπείθετο οἷς ἐπέταττεν, εὐλόγως ἂν δήπου ἀπωσθεὶς ἐξώλετο ὑπὸ τῆς νόσου. ταῦτα συνίημι, ἔφην ἐγώ. τὸν αὐτὸν τοίνυν τρόπον, ἔφη, καὶ πρὸς τὴν Παιδείαν ὅταν τις παραγίγνηται, θεραπεύει αὐτόν, καὶ ποτίζει τῇ ἑαυτῆς δυνάμει, ὅπως ἐκκαθάρῃ πρῶτον, καὶ ἐκβάλῃ τὰ κακὰ πάντα, ὅσα ἔχων ἦλθε. ποῖα ταῦτα; τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὸν πλάνον, ὃν ἐπεπώκει παρὰ τῆς Ἀπάτης, καὶ τὴν Ἀλαζονείαν, καὶ τὴν Ἐπιθυμίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, καὶ

tutam ac firmam: & accipiẽtibus, munerum eius fructū ſecurum. Ecquæ ſunt eius munera? Fiducia, Securitas, Vacuitas a perturbationibus, inquit ille. Quamnam iſta vim habent? Eam, vt ſciant, nihil vnquã in vita ſib mali euenturum. Dij boni inquam, quã præclara munera. Sed cur ſic extra ſepti aſtat? Vt hoſpites, inquit, ſanet, eiſq; Vim purgatricem propinet. Vbi vero purgat fuerint: tum demum eos ad Virtutes adducit. Quomodo iſtud? inquã. neq; enim intelligo. Sed intelliges, inquit. Fit enim hic perinde vt ſi quis graui affectus morbo ad medicū perducatur: i vero purgationibus in primis omnes morbi cauſas eiicit, ac tum demū vires cõfirmat, ſanitatēq; reſtituit. Sin æger medico non paruiſſet: merito eiectus morbo interiiſſet. Hæc inquam, intelligo. Ad eum ergo, inquit, modum ad Eruditionem vbi quis peruene rit, ea curat illum, ſuamqu illi vim propinat, vt ante omnia expurget & eiicia mala quæ ſecum attulera omnia. Quænam iſta? Ignorantiam, & Errorem apu Impoſturam hauſtum, & Arrogantiam, & Cupiditatem, & Incontinentiam, & Iracundiam

undiam, & Auaritiam, raque omnia quæ in no Septo ingurgitarat. quam autem purga- fuerit, quo eum mittit? o, inquit, ad Scienti-, & cæteras Virtutes. asnam iſtas? Non vi-, inquit, intra portam um matronarum, quæ formoſæ & modeſtæ entur, atque etiam i nihil habent, mi- nequæ comtæ ſunt, vt teræ? Video. Sed quæ t earum nomina? Pri- quidem, Scientia di- ur: reliquæ vero eius ſo- es, Fortitudo, Iuſti-, Vitæ integritas, Tem- rantia, Modeſtia, Li- ralitas, Continentia, Cle- entia. O pulcerrimas, quam. Quanta in ſpe ſi- ſumus? Si quidem in- llexeritis, inquit, & vſu tæ confirmaueritis ea uæ auditis. Enimuero, in- uam, ſummo ſtudio e- borabimus. Itaque ſal- i eritis, inquit. Hæ ve- o cum eum ſuſceperint, uo deducunt? Ad ma- rem ſuam, inquit. Ea ero quæ eſt? Beatitu- lo, inquit. Cuiuſmodi vero eſt? Videsne viam illam, quæ ducit ad faſtigium llud, quæ arx eſt ſeptorum omnium? In veſtibulo

τὸν Θυμὸν, καὶ τὴν Φιλαργυρίαν, καὶ τὰ λοιπὰ πάντα ὧν [ἐνεπλήσθη] ἀνεπλήσθη ἐν τῷ περιβόλῳ. ὅταν οὖν καθαρθῇ, ποῦ αὐτὸν ἀποστέλλει; ἔνδον, ἔφη, πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, καὶ πρὸς τὰς ἄλλας Ἀρετάς. ποίας ταύτας; οὐχ ὁρᾷς, ἔφη, ἔσω τῆς πύλης χορὸν γυναικῶν, [αἳ] ὡς εὐειδεῖς δοκοῦσιν εἶναι, καὶ εὔτακτοι, καὶ στολὴν ἀπερίεργον καὶ ἁπλῆν ἔχουσιν, ἔτι τε ὡς ἄπλαστοί εἰσι, καὶ οὐδαμῶς κεκαλλωπισμέναι ὥσπερ αἱ ἄλλαι; ὁρῶ, ἔφην. ἀλλὰ τίνες αὗται καλοῦνται; ἡ μὲν πρώτη Ἐπιστήμη, ἔφη, καλεῖται. αἱ δὲ ἄλλαι ταύτης ἀδελφαί, Ἀνδρεία, καὶ Δικαιοσύνη, Καλοκαγαθία, Σωφροσύνη, Εὐταξία, Ἐλευθερία, Ἐγκράτεια, Πρᾳότης. ὦ κάλλισται, ἔφην ἐγώγε, ὡς ἐν μεγάλῃ ἐλπίδι ἐσμέν. ἐὰν συνῆτε, ἔφη, καὶ ἕξιν περιποιήσησθ' ὧν ἀκούετε. ἀλλὰ προσέξομεν ὡς μάλιστα, ἔφην ἐγώγε. τοιγαροῦν, ἔφη, σωθήσεσθε. ὅταν οὖν παραλάβωσι αὐτὸν αὗται, ποῦ ἀπάγουσι; πρὸς τὴν μητέρα, ἔφη. αὕτη δὲ τίς ἐστιν; Εὐδαιμονία, ἔφη. ποία δὲ ἐστιν αὕτη; ὁρᾷς τὴν ὁδὸν ἐκείνην, τὴν φέρουσαν ἐπὶ τὸ ὑψηλὸν ἐκεῖνο, ὅ ἐστιν ἀκρόπολις τῶν περιβόλων πάντων; ὁρῶ. οὐκοῦν ἐπὶ τοῦ προπυλαίου γυνὴ

καθεστηκῦα εὐειδής τις κάθηται ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ, κεκοσμημένη ἐλευθέρως, καὶ ἀπεριέργως, καὶ ἐστεφανωμένη στεφάνῳ εὐανθεῖ πάνυ καλῶς; ἐμφαίνει οὕτως ἔχειν. αὕτη τοίνυν ἐστὶν ἡ Εὐδαιμονία, ἔφη. ὅταν οὖν ὧδέ τις παραγένηται, τί ποιεῖ; στεφανοῖ αὐτὸν, ἔφη, τῇ ἑαυτῆς δυνάμει ἡ Εὐδαιμονία, καὶ αἱ ἄλλαι πᾶσαι Ἀρεταὶ, ὥσπερ τοὺς νενικηκότας τοὺς μεγίστους ἀγῶνας. καὶ ποίους ἀγῶνας νενίκηκεν αὐτὸς, ἔφην ἐγώ; τοὺς μεγίστους, ἔφη· καὶ τὰ μέγιστα θηρία, ἃ πρότερον αὐτὸν κατήσθιε, καὶ ἐκόλαζε, καὶ ἐποίει δοῦλον, ταῦτα πάντα νενίκηκε, καὶ ἀπέρριψεν ἀφ᾽ ἑαυτοῦ, καὶ κεκράτηκεν ἑαυτοῦ, ὥστε ἐκεῖνα νῦν τούτῳ δουλεύουσι, καθάπερ οὗτος ἐκείνοις πρότερον. ποῖα λέγεις ταῦτα τὰ θηρία; πάνυ γὰρ ἐπιθυμῶ ἀκοῦσαι. πρῶτον μὲν, ἔφη, τὴν Ἄγνοιαν, καὶ τὸν Πλάνον. ἢ οὐ δοκεῖ σοι θηρία ταῦτα εἶναι, καὶ πονηρά γε, ἔφην ἐγώ. εἶτα τὴν Λύπην, καὶ τὸν Ὀδυρμὸν, καὶ τὴν Φιλαργυρίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, καὶ τὴν λοιπὴν ἅπασαν κακίαν. πάντων τούτων κρατεῖ, καὶ οὐ κρατεῖται, ὥσπερ τὸ πρότερον. ὢ καλῶν ἔργων, ἔφην ἐγὼ, καὶ καλλίστης νίκης. ἀλλ᾽ ἐκεῖνό ἔτι μοι εἰπὲ, τίς ἡ δύναμις τοῦ στεφάνου, ᾧ ἔφης στεφανοῦσθαι αὐτόν; εὐδαιμονικὴ, ὦ νεανίσκε. ὁ γὰρ στεφανωθεὶς ταύτῃ τῇ δυνάμει,

igitur Matrona conſtat
tate & formoſa, in alto
ſedet, ornata liberalit
citra luxum, corona fl
peregregie ornata. Ita
videtur. Ea igitur Beati
eſt, inquit. Cum autem
aliquis peruenerit, qui
agit? Coronat eum, in
ſua vi, cæteræque vir
omnes, vt eos qui max
ſint certaminibus defu
Quibus autem certam
bus is eſt defunctus? in
Tum ille: Maximis, in
& maximas beluas, 14
prius ipſum deuoraban
cruciabant, & ſeruitute
mebant, ſuperauit om
& a ſe profligauit, ipſe ſu
ris factus: adeo vt illæ
ei ita ſeruiant, quemadı
dum ipſe dudum illis
uiebat. Quasnam dicis
luas? per quam enim au
cupio. Primum, inqui
gnorantiam & Errorem
vero eas eſſe beluas non
ſes? Et quidem malefi
inquam. Deinde Dolor
Luctum, Auaritiam, Int
perantiam, & omnia ge
ra vitiorum. His omni
imperat, non paret, vt pr
O præclara, inquam, faci
ra, victoriamque pulce
mam. Verum illud eti
mihi dicito: quæ vis eſt
lius coronæ, qua cum ornari dicebas? Beatifica, ô adoleſc

Iam qui ea vi coronatur, fit beatus, & malorum expers: nec in aliis ſpem felicitatis habet repoſitam, ſed in ſemetipſo. O præclaram victoriam. Vbi autem coronatus eſt, quid facit, quoue abiit? 15 Virtutes eũ deducunt eo, vnde ante venerat: & oſtendunt ei illos qui ibi agunt, vt male & miſere viuant, & vt vitæ naufragium faciant, & errent: & quaſi victi ab hoſtibus ducantur, alii ab Incontinentia, alii ab Arrogantia, alii ab Auaricia, alii Vanæ gloriæ ſtudio, alii ab aliis malis. Quibus e difficultatibus, quibus conſtricti tenentur, ipſi eluctari non poſſunt, vt ſeruentur, & huc perueniant: ſed per omnem ætatem turbantur. Quod eo illis accidit, quod viam hanc inuenire nõ poſſunt: quippe obliti mandatum quod Genius dederat. Recte mihi dicere videris. Sed rurſus illud dubito, cur Virtutes eum locum illi monſtrent, vnde prius huc venerat? Non ſatis norat, neque intelligebat, inquit, quicquam eorum quæ ibi geruntur: ſed dubitabat, & ob ignorantiam & Errorẽ, quem imbiberat, ea quæ bona non ſunt, bona eſſe putabat: & mala, quæ mala non ſunt. Quare male viuebat, vt

εὐδαίμων γίνεται. καὶ μακάριος, καὶ οὐκ ἔχει ἐν ἑτέροις τὰς ἐλπίδας τῆς εὐδαιμονίας, ἀλλ᾽ ἐν ἑαυτῷ. ὡς καλὸν τὸ νίκημα λέγεις. ὅταν δὲ στεφανωθῇ, τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει; ἄγουσιν αὐτὸν ὑπολαβοῦσαι αἱ Ἀρεταὶ πρὸς τὸν τόπον ἐκεῖνον ὅθεν ἦλθε πρότερον, καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ τοὺς ἐκεῖ διατρίβοντας, ὡς κακῶς καὶ ἀθλίως ζῶσι, καὶ ὡς ναυαγοῦσιν ἐν τῷ βίῳ, καὶ πλανῶνται καὶ ἄγονται κατακεκρατημένοι, ὥσπερ ὑπὸ πολεμίων· οἱ μὲν ὑπ᾽ Ἀκρασίας, οἱ δὲ ὑπ᾽ Ἀλαζονείας, οἱ δὲ ὑπὸ Φιλαργυρίας, ἕτεροι δὲ ὑπὸ Κενοδοξίας, οἱ δὲ ὑφ᾽ ἑτέρων κακῶν, ἐξ ὧν οὐ δύνανται ἐκλῦσαι ἑαυτοὺς τῶν δεινῶν, οἷς δέδενται, ὥστε σωθῆναι, καὶ ἀφικέσθαι ὧδε· ἀλλὰ ταράττονται διὰ παντὸς τοῦ βίου. τοῦτο δὲ πάσχουσι, διὰ τὸ μὴ δύνασθαι τὴν ἐνθάδε ὁδὸν εὑρεῖν· ἐπελάθοντο γὰρ τὸ παρὰ τοῦ δαιμονίου πρόσταγμα. ὀρθῶς μοι δοκεῖς λέγειν. ἀλλὰ καὶ τοῦτο πάλιν ἀπορῶ, διὰ τί δεικνύουσιν αὐτῷ τὸν τόπον ἐκεῖνον αἱ Ἀρεταὶ, ὅθεν ἥκει τὸ πρότερον; οὐκ ἀκριβῶς ᾔδει, οὐδὲ ἠπίστατο, ἔφη, οὐδὲν τῶν ἐκεῖ, ἀλλ᾽ ἐνεδοίαζε, καὶ διὰ τὴν Ἄγνοιαν καὶ τὸν Πλάνον, ὃν δὴ ἐπεπώκει, τὰ μὴ ὄντα ἀγαθὰ ἐνόμιζεν ἀγαθὰ εἶναι, καὶ τὰ μὴ ὄντα κακὰ κακά. διὸ καὶ ἔζη κακῶς, ὥσπερ οἱ ἄλλοι οἱ ἐκεῖ διατρίβοντ-

τες. νῦν δὲ ἀπειληφὼς τὴν ἐπιστήμην τῶν συμφερόντων, αὐτός τε καλῶς ζῇ, καὶ τούτους θεωρεῖ ὡς κακῶς πράσσουσιν. ἐπειδὰν οὖν θεωρήσῃ ταῦτα τί ποιεῖ, ἢ ποῖ βαδίζει; ὅπου ἂν βούληται, ἔφη· πανταχοῦ γάρ ἐστιν αὐτῷ ἀσφάλεια, ὥσπερ τὸ κωρύκιον ἄντρον ἔχοντι. καὶ πανταχοῦ οὗ ἂν ἀφίκηται, πάντα καλῶς βιώσεται μετὰ πάσης ἀσφαλείας. ἀποδέξονται γὰρ αὐτὸν ἀσμένως πάντες, καθάπερ τὸν ἰατρὸν οἱ πάσχοντες. πότερον οὖν κἀκείνας τὰς γυναῖκας, ἃς ἔφης θηρία εἶναι οὐκέτι φοβεῖται, μή τι πάθῃ ὑπ' αὐτῶν; οὐδέν, οὐ μὴ διοχληθήσεται οὔτε ὑπὸ Ὀδύνης, οὔτε ὑπὸ Λύπης, οὔτε ὑπ' Ἀκρασίας, οὔτε ὑπὸ Φιλαργυρίας, οὔτε ὑπὸ Πενίας, οὔτε ὑπ' ἄλλου κακοῦ οὐδενός. ἁπάντων γὰρ κυριεύει, καὶ ἐπάνω πάντων ἐστὶ τῶν πρότερον αὐτὸν λυπούντων· καθάπερ οἱ ἐχιόδηκτοι. τὰ γὰρ θηρία δήπου πάντας τοὺς ἄλλους κακοποιοῦντα μέχρι θανάτου, ἐκείνους οὐ λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον αὐτοὺς τοῦτο. καὶ τοῦτον οὐδὲν λυπεῖ, διὰ τὸ ἔχειν ἀντιφάρμακον. καλῶς ἐμοὶ δοκεῖς λέγειν. ἀλλ' ἔτι τοῦτό μοι εἰπέ, τίνες εἰσὶν οὗτοι οἱ δοκοῦντες ἐκεῖθεν ἀπὸ τοῦ βουνοῦ παραγίγνεσθαι; καὶ οἱ μὲν αὐτῶν ἐστεφανωμένοι, ἔμφασιν ποιοῦσιν

cæteri qui ibi degunt. Nunc vero conducibilium rerum ſcientiam conſecutus, cum ipſe bene viuit, tum illorum miſerias perſpicit. Hæc autem contemplatus quid agit, aut quo vadit? Quocunque voluerit, inquit. Vbique enim in tuto eſt, non ſecus ac ſi Corycium antrum teneret. Et quocunque peruenerit, omnino honeſte viuet, ab omni periculo remotiſſimus. Omnes enim eum libenter ſuſcipient, vt ægroti medicum. Nunquid ergo illas quoque mulieres, quas dicebas eſſe beluas, timere deſiit, nihil ab eis exſpectans mali? Nihil. Neque enim vel afflictionem, vel Moleſtiam ſentiet: neque vel ab Incontinentia, vel Auaritia, vel a Paupertate, vel ab vllo alio malo vexabitur. Omnibus enim dominatur, omnibus eſt ſuperior iis a quibus ante exagitabatur, quemadmodum morſi a vipera. nam ſerpentes qui omnes alios ad necem vſque perſequuntur, illos non lædunt, eo quod hoc veneni remedium habent. Ita & hunc nihil lædit, eo quod remedium habet. Recte mihi dicere videris. Sed illud etiam mihi explica, quinam ij ſint, qui inde a tumulo aduentant? quorum alij coronati, ſpeciem hilaritatis

itatis præ ſe ferunt: qui coronis carent, deſpe-ndi, cum cruribus & tibus attritis eſſe, tum a ieribus quibuſdam de-ri videntur? Qui coro-geſtant, inquit, incolu-; ad Eruditionem perue-unt, eaque ſe potitos eſſe antur. Qui autem coro-carent, partim ab Erudi-ne repudiati recedunt, le ac miſere affecti: par-a ignauia debilitati, cum Tolerantiam aſcendiſ-it, retro redeuntes, nullo to itinere oberrant. Mu-res vero eos affectantes, æ ſunt? Ærumnæ, inquit, Moleſtiæ, & Deſperatio-es, & Ignominiæ, & Igno ationes. Si ita eſt, vt dicis, ala omnia eos affectantur. tique profecto mala o-nnia. Cum vero iſti in pri-num ſeptum ad Luxuriam Incontinentiam redie-unt, non ſemetipſos accu-ant: ſed ſtatim & Eruditio-ni, & id iter ingreſſis male-dicūt, vt ærumnoſis & miſe-ris atque infelicibus, qui ea vita, quā ipſi agant, relicta, male viuāt, nec perfruātur ipſorū bonis. Quę vero bo-na eſſe dicūt? Luxum & In-continentiā, vt ſummatim dicā. Nam pecudū more gu-lę ſeruire, maximorū bono-rum eſſe fructum opinātur.

εὐφροσύνης τινός. οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι, καὶ τὰς κνήμας καὶ τὰς κεφαλὰς δοκοῦσι τετρῖφθαι, κατέχονται δὲ ὑπὸ γυναικῶν τινων; οἱ μὲν ἐστεφανωμένοι, σεσωσμένοι εἰσὶ πρὸς τὴν Παιδείαν, καὶ εὐφραίνονται τετυχηκότες αὐτῆς. οἱ δὲ ἀστεφάνωτοι, οἱ μὲν ἀπεγνωσμένοι ὑπὸ τῆς Παιδείας ἀνακάμπτουσι, κακῶς καὶ ἀθλίως διακείμενοι. οἱ δὲ ἀποδεδειλιακότες, καὶ ἀναβεβηκότες πρὸς τὴν καρτερίαν, πάλιν ἀνακάμπτουσι, καὶ πλανῶνται ἀνοδίᾳ. αἱ δὲ γυναῖκες αἱ μετ' αὐτῶν ἀκολουθοῦσαι, τίνες εἰσὶν αὗται; Λῦπαι, ἔφη, καὶ Ὀδύναι, καὶ Ἀθυμίαι, καὶ Ἀδοξίαι, καὶ Ἄγνοιαι. πάντα κακὰ λέγεις αὐτοῖς ἀκολουθεῖν. νὴ Δία πάντα, ἔφη, ἀκολουθοῦσιν. ὅταν δὲ οὗτοι παραγένωνται εἰς τὸν πρῶτον περίβολον πρὸς τὴν Ἡδυπάθειαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, [οὐχ ἑαυτούς.] οὐχὶ αὐτοὺς αἰτιῶνται, ἀλλ' εὐθὺς κακῶς λέγουσι καὶ τὴν Παιδείαν, καὶ τοὺς ἐκεῖσε βαδίζοντας, ὡς ταλαίπωροι καὶ ἄθλιοι εἰσί, καὶ κακοδαίμονες, οἳ τὸν βίον τὸν παρ' αὐτοῖς ἀπολιπόντες, κακῶς ζῶσι, καὶ οὐκ ἀπολαύουσι τῶν παρ' αὐτοῖς ἀγαθῶν. ποῖα δὲ λέγουσιν ἀγαθὰ εἶναι; τὴν Ἀσωτίαν, καὶ τὴν Ἀκρασίαν, ὡς εἴποι ἄν τις ἐπὶ κεφαλαίου. τὸ γὰρ εὐωχεῖσθαι βοσκημάτων τρόπον, ἀπόλαυσιν μεγίστων ἀγαθῶν ἡγοῦνται εἶναι.

Αἱ δὲ ἕτεραι γυναῖκες αἱ ἐκεῖθεν παραγινόμεναι, ἱλαραί τε καὶ γελῶσαι, τίνες καλοῦνται; Δόξαι, ἔφη. καὶ ἀγαγοῦσαι πρὸς τὴν Παιδείαν τοὺς εἰσελθόντας πρὸς τὰς Ἀρετὰς, ἀνακάμπτουσιν, ὅπως ἑτέρους ἀγάγωσι· καὶ ἀναγγείλωσιν, ὅτι εὐδαίμονες ἤδη γεγόνασιν, οὓς τότε ἀπήγαγον. πότερον οὖν, ἔφην ἐγὼ, αὗται εἴσω πρὸς τὰς Ἀρετὰς εἰσπορεύονται; ἔφη, οὔ. οὐ γὰρ θέμις Δόξαν εἰσπορεύεσθαι πρὸς τὴν Ἐπιστήμην, ἀλλὰ τῇ Παιδείᾳ παραδιδόασιν αὐτούς. εἶτα ὅταν ἡ Παιδεία παραλάβῃ, ἀνακάμπτουσιν αὗται πάλιν ἄλλους ἄξουσαι. ὥσπερ αἱ νῆες τὰ φορτία ἐξελόμεναι πάλιν ἀνακάμπτουσιν, καὶ ἄλλων τινῶν γεμίζονται. ταῦτα μὲν δὴ καλῶς μοι δοκεῖς, ἔφην, ἐξηγῆσθαι. ἀλλ᾽ ἐκεῖνο οὐδέπω ἡμῖν δεδήλωκας, τί προστάττει τὸ Δαιμόνιον τοῖς εἰσπορευομένοις εἰς τὸν βίον ποιεῖν; Θαρρεῖν, ἔφη. διὸ καὶ ὑμεῖς θαρρεῖτε· πάντα γὰρ ἐξηγήσομαι, καὶ οὐδὲν παραλείψω. καλῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. ἐκτείνας οὖν τὴν χεῖρα πάλιν, ὁρᾶτε, ἔφη, τὴν γυναῖκα ἐκείνην, ἣ δοκεῖ τυφλή τις εἶναι, καὶ ἐπὶ λίθου στρογγύλου ἑστάναι, ἣν καὶ ἄρτι ὑμῖν εἶπον ὅτι Τύχη καλεῖται; ὁρῶμεν. ταύτῃ κελεύει, ἔφη, μὴ πιστεύειν, καὶ βέβαιον μηδὲν πιστεύειν, μηδὲ ἀσφαλὲς ἔχειν ὅ, τι ἂν παρ᾽ αὐτῆς λάβῃ τις, μηδὲ ὡς ἴδια

Alteræ vero mulieres illi profectæ hilares,& rident quibus nominibus app lãtur? 17 Opiniones, inqu & perductis ad Eruditio iis qui ad Virtutes ſunt i greſſi, redeunt, vt alios a ducant: atque renuncier eos quos illo adduxerin iam beatos eſſe factos. Vt igitur, inquam, iſtæ ad vi tutes ingrediuntur? Nor inquit: neque enim fas e Opinionem intrare ad Sc entiam: ſed Eruditioni tr dunt illos. Quos cum eru ditio ſuſceperit, redeũt iſta rurſus alios adducturæ: ve luti naues, expoſitis ſarcini reductæ, aliis rebus oneran tur. Iſta quidem mihi rect explicare videris. 18 Sed illu nondum declaraſti, qui Genius in vitam introeun tibus præcipiat? Vt boni animis ſint, inquit. Quar bonis animis eſte & vos. E narrabo enim omnia, neq quicquam prætermittam. Recte dicis inquã. 19 Rurſu igitur extenta manu: Videtis, inquit, mulierem iſtam, quæ cæca eſſe videtur, & rotundo ſaxo inſiſtere, quam vobis modo dixi Fortunam appellari? Videmus. Huic, inquit, Fidem haberi vetat, aut quicquam firmum putari, tutoue poſſideri, aut pro ſuo teneri, quod illi acceptum

ptum

…im referatur. Nihil enim …ſtare, quo minus ea eripi… & alteri tradat. Sæpe e…n eam hoc facere ſolere. …eam igitur cauſam mo…r, ne vincantur illius mu…ribus: neue gaudeant, …m largiatur; neue dole…t, cum eripiat: vtque eam …que laudent, neque vitu…rent. Neque enim quic…iam conſulto facere, ſed …mere atq; inconſiderate, …ut ante vobis dixi. Quare …enius monet, ne miren…r, quicquid illa faciat: ne… malos menſarios imiten…ır, qui accepta ab aliis pe…ınia gaudeant tanquã ſua, …ıdemq; repetita indignen…ır, atque iniuriam ſibi fa…am putent: obliti nimirũ, …a conditione apud ſe fuiſſe …epoſitam, vt abſque vllo …mpedimento a creditore …eciperetur. Eodem ergo …nodo iubet Genius, erga …ius munera eſſe affectos: & …d Fortunæ eſſe ingenium …neminiſſe, vt & quæ dede…it, eripiat, & ſubito longe …plura largiatur, rurſúſque …uferat ea quæ dederat: nec …a ſolum, ſed ea etiã quæ illi …ante habuerint. 20 Quę igi…ur det, accipi iubet ab ea: iiſ…que acceptis quamprimum …accedi ad cõſtantem & tutam largitionẽ. Quæ nam illa eſt?

ἡγεῖσθαι. οὐδὲν γὰρ κωλύει ταῦτα πάλιν ἀφελέσθαι, καὶ ἑτέρῳ δοῦναι· πολλάκις γὰρ τοῦτο εἴωθε ποιεῖν. καὶ διὰ ταύτην οὖν τὴν αἰτίαν κελεύει πρὸς τὰς [αὐτῆς.] ἑαυτῆς δόσεις [οὐχ.] ἥττους γίγνεσθαι, καὶ μήτε χαίρειν ὅταν διδῷ, μήτε ἀθυμεῖν ὅταν ἀφέληται, καὶ μήτε ψέγειν αὐτὴν, μήτε ἐπαινεῖν. οὐδὲν γὰρ ποιεῖ μετὰ λογισμοῦ, ἀλλ' εἰκῇ, καὶ ὡς ἔτυχε πάντα, ὥσπερ πρότερον ὑμῖν ἔλεξα. διὰ τοῦτον οὖν τὸ Δαιμόνιον κελεύει μὴ θαυμάζειν, ὅ, τι ἂν πράττῃ αὕτη μηδὲ γίγνεσθαι ὁμοίους τοῖς κακοῖς τραπεζίταις. καὶ γὰρ ἐκεῖνοι, ὅταν μὲν λάβωσι τὸ ἀργύριον παρὰ τῶν ἀνθρώπων, χαίρουσι, καὶ ἴδιον νομίζουσιν εἶναι· ὅταν δὲ ἀπαιτῶνται, ἀγανακτοῦσι, καὶ δεινὰ οἴονται πεπονθέναι, οὐ μνημονεύοντες ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔλαβον τὰ θέματα, ἐφ' ᾧ οὐδὲν κωλύειν τὸν θέμενον πάλιν κομίσασθαι. ὡσαύτως τοίνυν κελεύει ἔχειν τὸ Δαιμόνιον, καὶ πρὸς τὴν παρ' αὐτῆς δόσιν. καὶ μνημονεύειν, ὅτι τοιαύτην ἔχει φύσιν ἡ Τύχη, ὥστε ἃ δέδωκεν ἀφελέσθαι, καὶ ταχέως πάλιν δοῦναι πολλαπλάσια. αὖθις δὲ ἀφελέσθαι, ἃ δέδωκεν. οὐ μόνον δὲ, ἀλλὰ καὶ τὰ προϋπάρχοντα. ἃ γοῦν διδῷ, κελεύει λαμβάνειν παρ' αὐτῆς, καὶ συντόμως ἀπελθεῖν ἔχοντα πρὸς τὴν βεβαίαν καὶ ἀσφαλῆ δόσιν. ποίαν ταύ-

τὴν, ἔφην ἐγώ; ἣν λήψονται παρὰ τῆς Παιδείας, ἣν διασώσωσιν ἐκεῖ. αὕτη οὖν τίς ἐστιν; ἡ ἀληθὴς Ἐπιστήμη, ἔφη, τῶν συμφερόντων, καὶ ἀσφαλὴς δόσις, καὶ βεβαία, καὶ ἀμετάπτωτος. φεύγειν οὖν κελεύει συντόμως πρὸς ταύτην. καὶ ὅταν ἔλθωσι πρὸς τὰς γυναῖκας ἐκείνας ἃς καὶ πρότερον εἶπον, ὅτι Ἀκρασία καὶ Ἡδυπάθεια καλοῦνται, καὶ ἐντεῦθεν κελεύει συντόμως ἀπαλλάττεσθαι, καὶ μὴ πιστεύειν μηδὲ ταύταις μηδέν, ἕως ἂν πρὸς τὴν Ψευδοπαιδείαν ἀφίκωνται. κελεύει οὖν αὐτοῖς χρόνον τινὰ ἐνδιατρῖψαι, καὶ λαβεῖν ὅ, τι ἂν βούλωνται παρ' αὐτῆς, ὥσπερ ἐφόδιον· εἶτα ἐντεῦθεν ἀπιέναι πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν συντόμως. ταῦτ' ἐστὶν, ἃ προστάσσει τὸ Δαιμόνιον. ὅστις τοίνυν παρ' αὐτὰ τί ποιεῖ ἢ παρακούει, ἀπόλλυται κακὸς κακῶς. ὁ μὲν δὴ μῦθος, ὦ ξένοι, ὁ ἐν τῷ πίνακι, τοιοῦτος ἡμῖν ἐστιν. εἰ δὲ δεῖ τι προσπυθέσθαι περὶ ἑκάστου τούτων, οὐδεὶς φθόνος· ἐγὼ γὰρ ὑμῖν φράσω. καλῶς λέγεις, ἔφην ἐγώ. ἀλλὰ τί κελεύει αὐτοὺς τὸ Δαιμόνιον λαβεῖν παρὰ τῆς Ψευδοπαιδείας; ταῦθ' ἃ δοκεῖ εὔχρηστα εἶναι. ταῦτ' οὖν τίνα ἐστί; γράμματα, ἔφη, καὶ τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἃ καὶ Πλάτων φησὶν ὡσανεὶ χαλινοῦ τινος δύναμιν ἔχειν τοῖς νέοις, ἵνα μὴ

inquam. Quam ab e
tione ſunt accepturi ,
peruenerint incolume
vero quæ eſt ? Vera ſci
inquit,rerum vtilium,
tioq; conſtans, tuta &
mutabilis. Quare cel
ad hanc iubet confugi
que ad mulieres illas ,
ante dixi incontinen
& Luxuriam 21 appe
peruenerint , etiam a
ſtatim diſcedi,ac ne his
dem fidem haberi v
22 donec ad falſi nom
Eruditionem progreſſi
rint. Apud hanc vero
tempus eos commorari
bet : & quicquid voluer
ab ea pro viatico accip
Poſt celeriter inde ad
ram Eruditionem cont
dere. Hæc ſunt mand
Genij : quæ qui aut
obſeruat , aut non recte
cipit , malus male pe
Ac fabula quidem , hoſ
tes, quam tabula contin
huiuſmodi eſt. Si quid
ro amplius de horum v
quoque percontari plac
licebit. Ego enim vobis
cam. Recte, inquam,
cis. Quid ergo eos Genius
Falſi nominis Erudit
ne iubet accipere? Ea q
vſui eſſe videntur. Qu
nam illa ſunt ? Literæ , inquit, & cæteræ diſciplin
quas & Plato adoleſcentibus fræni eſſe inſtar ait ,

ali

liis rebus diſtrahantur. 3 Num vero neceſſe eſt i-as accipere eũ, qui ad Ve-ãm eruditionem peruenire elit, an non? Nulla id quidẽ eceſſitas cogit. Nam commodæ illę quidẽ ſunt, ſed ad ncremẽta virtutis nihil cõ-ſerũt. Itane eas nihil cõfer-e ad id dicis, vt viri melio-es euadamus? Licet enim el ſine his fieri meliores, nquit. Neq; tamen inutiles unt etiam iſtæ. Vt enim a-iquãdo per interpretem ea uę dicuntur cognoſcimus, x tamen non incommodũ uerit, nos ipſos illius lin-uæ accuratiorẽ habere co-nitionẽ, quamuis aliquid er interpretem perceperi-nus: ſic diſciplinis iſtis care-e, nihil eſt quod vetet. Non ergo meliore cõditione ſunt cæteris iſtis Mathematici, nec facilius poſsũt fieri meliores? Quo pacto, inquit, pręſtarẽt cęteris, cum eos de reb. bonis & malis non minus ſentire perperã conſtet, quam cæteros mortales, & omni adhuc vitiorũ genere cõſtrictos teneri? Nihil enim vetat noſſe literas, & tenere diſciplinas omnes: & æq; tamẽ eſſe ebrioſum, intẽperãtẽ, auarũ, iniuriũ, proditorẽ, deniq; amentẽ. Multos certe quidẽ tales videre licet. Quę ergo, inquit, iſtorum quaſi pręrogatiua eſt ob iſtas diſciplinas, vt in viros euadãt meliores?

εἰς ἕτερα περισπῶνται. πότερον δὲ ἀνάγκη ταῦτα λαβεῖν, εἰ μέλλοι τις ἥξειν πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν, ἢ οὔ; ἀνάγκη μὲν οὐδεμία, ἔφη. χρήσιμα μέντοι ἐστί. πρὸς δὲ τὸ βελτίους γενέσθαι οὐδὲν συμβάλλεται ταῦτα. οὐδὲν ἄρα λέγεις ταῦτα χρήσιμα εἶναι, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι ἄνδρας; ἔστι γὰρ καὶ ἄνευ τούτων βελτίους γενέσθαι. ὅμως δὲ οὐκ ἄχρηστα κἀκεῖνά ἐστιν. ὡς γὰρ δι' ἑρμηνέως συμβαλλόμεθα τὰ λεγόμενά ποτε, ὅμως μέντοι γε οὐκ ἄχρηστον ἦν καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν φωνὴν ἀκριβεστέραν ἔχειν, αὐτὴν συνήκαμεν· οὕτω ἄνευ τούτων τῶν μαθημάτων οὐδὲν κωλύει [καλοὺς κἀγαθοὺς.] γενέσθαι. πότερον οὐδὲν προέχουσιν οὗτοι οἱ μαθηματικοὶ, πρὸς τὸ βελτίους γενέσθαι τῶν ἄλλων ἀνθρώπων; πῶς μέλλουσι προέχειν, ἐπειδὰν φαίνωνται ἠπατημένοι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ὥσπερ οἱ ἄλλοι, καὶ ἔτι κατεχόμενοι ὑπὸ πάσης κακίας. οὐδὲν γὰρ κωλύει εἰδέναι μὲν γράμματα, καὶ κατέχειν τὰ μαθήματα πάντα, ὁμοίως δὲ μέθυσον καὶ ἀκρατῆ εἶναι, καὶ φυλάργυρον, καὶ ἄδικον, καὶ προδότην, καὶ τὸ πέρας ἄφρονα. ἀμέλει πολλοὺς τοιούτους ἔστιν ἰδεῖν. πῶς οὖν οὗτοι προέχουσιν, ἔφη, εἰς τὸ βελτίους ἄνδρας γενέσθαι, ἕνεκα τούτων τῶν μαθημάτων; οὐδαμῶς φαίνεται ἐκ τούτου τοῦ λόγου.

ἀλλὰ τί ἐστιν [ἔφη.] ἔφην ἐγὼ, τὸ αἴτιον; ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ διατρίβουσιν. ὥσπερ ἐγγίζοντες πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν. καὶ τί τοῦτο ὠφελεῖ αὐτοὺς, ἔφην; ὅτι πολλάκις ἐστὶν ἰδεῖν παραγινομένους ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου ἀπὸ τῆς Ἀκρασίας, καὶ τῆς ἄλλης κακίας εἰς τὸν τρίτον περίβολον, πρὸς τὴν Παιδείαν τὴν ἀληθινὴν, οἳ τούτους τοὺς μαθηματικοὺς παραλλάττουσιν. ὥστε πῶς ἔτι προέχουσιν. ἄρα ἢ ἀκινητότεροι, ἢ δυσμαθέστεροί εἰσι. πῶς, ἔφην, τοῦτο ἐγώ; ὅτι οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ εἰ μηδὲν ἄλλο, προσποιοῦνταί γε ἐπίστασθαι ἃ οὐκ οἴδασιν. ἕως δ' ἂν ἔχωσι ταύτην τὴν δόξαν, ἀκινήτους αὐτοὺς ἀνάγκη εἶναι, πρὸς τὸ ὁρμᾶν πρὸς τὴν ἀληθινὴν Παιδείαν. εἶτα τὸ ἕτερον οὐχ ὁρᾷς, ὅτι καὶ αἱ Δόξαι ἐκ τοῦ πρώτου περιβόλου εἰσπορεύονται πρὸς αὐτοὺς ὁμοίως· ὥστε οὐδὲν οὗτοι ἐκείνων βελτίους εἰσὶν, ἐὰν μὴ καὶ τούτοις συνῇ Μεταμέλεια, καὶ πεισθῶσιν ὅτι οὐ Παιδείαν ἔχουσιν, ἀλλὰ Ψευδοπαιδείαν, δι' ἣν ἀπατῶνται. οὕτω δὲ διακείμενοι, οὐκ ἄν ποτε σωθεῖεν. καὶ ὑμεῖς τοίνυν, ὦ ξένοι, ἔφη [ἐὰν μὴ] οὕτω ποιῆτε, καὶ ἐνδιατρίβητε τοῖς λεγομένοις, μέχρις ἂν ἕξιν λαβεῖν.

Nulla omnino eſſe videtur ſiquidē ita ſe res habet. Se quæ cauſa eſt inquam, cu in ſecundo verſentur ſepto tanquam Veræ erudition vicini? Et quem, inquit, ind capiunt fructum? cum ſæp videre liceat aliquos e primo ſepto ab incontinenti; cæteriſque vitiis in tertium ſeptum peruenire ad veram Eruditionem, qui iſtos diſciplinarum ſectatores prætereunt. Quis ergo iam dicat, eos preſtare ceteris? Au igitur ſegniores ſunt, au minus dociles. Quomodo iſtud? inquam. Quia qui in ſecundo ſepto ſunt, vt nihi aliud, illud certe peccant quod ea ſe ſcire profitentur quæ neſciūt. Qua opinione dū imbuti ſunt, ſegniores eos eſſe neceſſe eſt ad veram eruditionem expetendam. Deinde alterum illuc non vides, vt Opiniones etiam e primo ſepto adhuc ac eos commeent? Quare nihilo cæteris hi meliores ſunt, niſi cum ipſis etiam Pœnitentia ſe coniunxerit: perſuaſumque habuerint, non Vera, ſed Falſi nominis eruditione ſe eſſe præditos, a qua in errores inducantur, eoq; ſtatu rerum ſalui atq; incolumes eſſe nequeant. Et vos igitur hoſpites, inquit, niſi ita feceritis, & in iis quæ diximus, diu multūq; verſati fueritis, donec habitū acquiratis.

Nam

...m ſæpius eadem reuo-
...la ſunt; nec intermit
...a, ſed cætera præ his ſu-
...acanea putanda) nul-
...obis eorum vſus erit,
...auditis. Faciemus. Sed
...declara, cur 24 bona nõ
..., ea quæ homines a for-
... accipiunt? vt vita, vt ſa-
...s, diuitiæ, gloria, liberi,
...oria, cæteraque his ſimi-
... contraq; ea quæ his ad-
...antur, cur mala nõ ſint?
...nino enim admirabilis
...credibilis iſta nobis vi-
...ur oratio. Age ergo da,
...it, operam, vt ad ea quę
...ro, id reſpondeas, quod
... videtur. Ita faciam, in-
...m. Vtrum igitur etiam
...ui male viuit, bonum eſt
...ere? 25 Nõ videtur mihi,
... malum. Quo pacto ergo,
...uit, bonũ eſt viuere, ſi illi
...lũ eſt? Quia vt male vi-
...tibus, malum mihi vi-
...ur viuere: ita bene, bonũ.
...malũ igitur eſſe dicis vi-
...e, & bonũ? Ego vero. Ca-
...abſurde loquaris. Neque
...m fieri poteſt, vt res eadẽ
...mala & bona ſit. Sic enim
...tilis erit, & noxia, ſimul-
...e ſemper & expetenda &
...gienda. Abſurdum id
...idem. Sed ſi is qui ma-
...viuit, malum habet: quo
...cto ipſa vita mala erit? Atqui non idem eſt, in-
...it, viuere, & male viuere. An non & tibi videtur?

ἀλλὰ περὶ τῶν αὐτῶν πολλάκις
δεῖ ἐπισκοπεῖν, καὶ μὴ διαλεί-
πειν, τὰ δὲ ἄλλα πάρεργα ἡγή-
σασθαι. εἰ δὲ μή, οὐδὲν ὄφελος ἔσται
ὧν νῦν ἀκούετε. ποιήσομεν. τοῦ-
το δὲ ἐξήγησαι, πῶς οὐκ ἔστιν ἀ-
γαθὰ, ὅσα λαμβάνουσιν οἱ ἄν-
θρωποι παρὰ τῆς Τύχης; οἷον τὸ
ζῆν, τὸ ὑγιαίνειν, τὸ πλουτεῖν, τὸ
εὐδοξεῖν, τὸ τέκνα ἔχειν, τὸ νι-
κᾶν, καὶ τὰ λοιπὰ ὅσα τούτοις
παραπλήσια; ἢ πάλιν τὰ ἐ-
ναντία πῶς οὐκ ἔστι κακά; πάνυ
γὰρ ἡμῖν παράδοξον καὶ ἄπιστον
δοκεῖ τὸ λεγόμενον. ἄγε τοίνυν
πειρῶ, ἔφη, ἀποκρίνασθαι τὸ φαι-
νόμενον, περὶ ὧν ἄν σε ἐρωτῶ. ἀλ-
λὰ ποιήσω τοῦτο, ἔφην ἐγώ. πό-
τερον οὖν κἂν κακῶς τις ζῇ, ἀ-
γαθὸν ἐκείνῳ; οὔ μοι δοκεῖ, ἀλλὰ
κακὸν, ἔφην ἐγώ. πῶς οὖν ἀγα-
θόν ἐστι τὸ ζῆν, ἔφη, εἴπερ τοῦτο
ἐστὶ κακὸν; ὅτι τοῖς μὲν κακῶς ζῶ-
σι κακόν μοι δοκεῖ εἶναι, τοῖς δὲ
καλῶς ἀγαθόν. καὶ κακὸν ἄρα
λέγεις τὸ ζῆν καὶ ἀγαθὸν εἶναι;
ἔγωγε. μὴ οὖν ἀπιθάνως λέ-
γε. ἀδύνατον γὰρ, τὸ αὐτὸ πρᾶ-
γμα καὶ κακὸν καὶ ἀγαθὸν εἶναι.
οὕτω μὲν γὰρ καὶ ὠφέλιμον καὶ
βλαβερὸν ἂν εἴη, καὶ αἱρετὸν καὶ
φευκτὸν ἅμα ἀεί. ἀπίθανον μέν.
ἀλλὰ πῶς, εἰ τὸ κακῶς ζῆν, ᾧ ἂν
ὑπάρχοι, κακόν τι ὑπάρχει αὐ-
τῷ, κακὸν αὐτὸ τὸ ζῆν ἐστιν; ἀλλ'
οὐ τὸ αὐτὸ, ἔφη, ὑπάρχει τὸ ζῆν
τῷ κακῶς ζῆν. ἢ οὐ σοι φαίνεται;

ἀμέλει οὐδ' ἐμοὶ δοκεῖ τὸ αὐτὸ εἶναι. τὸ τοίνυν ζῆν οὐ κακόν ἐστιν· ἐπεὶ εἰ ἦν κακὸν, τοῖς ζῶσι καλῶς κακὸν δὴ ὑπῆρχεν, ἐπεὶ τὸ ζῆν αὐτοῖς ὑπῆρχεν, ὥστ' ἐστι κακόν· ἀληθῆ μοι δοκεῖς λέγειν. ἐπεὶ τοίνυν ἀμφοτέροις συμβαίνει τὸ ζῆν, καὶ τοῖς κακῶς ζῶσιν, καὶ τοῖς καλῶς οὐκ ἂν εἴη οὔτε ἀγαθὸν [εἶναι] τὸ ζῆν, οὔτε κακόν. ὥσπερ οὐδὲ τὸ τέμνειν, καὶ καίειν, ἐν τοῖς ἀρρωστοῦσίν ἐστι νοσερὸν καὶ ὑγιεινόν. οὐκοῦν οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ ζῆν ἐστὶ ταῦτα. σὺ τοίνυν οὕτω θεώρησον, πότερον ἂν βούλοιο ζῆν κακῶς, ἢ ἀποθανεῖν καλῶς καὶ ἀνδρείως; ἀποθανεῖν ἔγω γε καλῶς. οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖν κακόν ἐστιν, εἴπερ αἱρετώτερόν ἐστι πολλάκις τὸ ἀποθανεῖν τοῦ ζῆν. ἐστὶ ταῦτα. οὐκοῦν ὁ αὐτὸς λόγος καὶ περὶ τοῦ ὑγιαίνειν, καὶ νοσεῖν, πολλάκις γὰρ οὐ συμφέρει ὑγιαίνειν, ἀλλὰ τοὐναντίον, ὅταν ἡ περίστασις τοιαύτη. ἀληθῆ λέγεις. ἄγε δὴ, σκεψώμεθα καὶ περὶ τοῦ πλουτεῖν οὕτως, εἴγε θεωρεῖν ἐστιν ὡς πολλάκις ἐστὶν ἰδεῖν ὑπάρχοντά τινι πλοῦτον, κακῶς δὲ ζῶντα τοῦτον καὶ ἀθλίως. νὴ δία πολλούς γε. οὐκοῦν οὐδὲν τούτοις ὁ πλοῦτος βοηθεῖ εἰς τὸ ζῆν καλῶς. οὐ φαίνεται, αὐτοὶ γὰρ φαῦλοί εἰσιν. οὐκοῦν τὸ σπουδαίους εἶναι, οὐχ ὁ πλοῦτος ποιεῖ, ἀλλὰ ἡ Παιδεία. εἰκός γε. ἐκ τούτου ἄρα τοῦ λόγου πῶς ὁ πλοῦτος ἀγαθόν ἐστιν, εἴπερ

Profecto nec mihi vid
eſſe idem. Viuere igitur
eſt malum. Malum eni
eſſet, etiam bene viuent
vtique eſſet malum. vi
enim haberent, quæ ma
eſſet. Vera mihi videris c
re. Quia ergo fit, vt vit
triſque ſuppetat, tam r
quam bene viuentibus
uere neq; malū fuerit,
bonū, ſicut neq; ſecare
rere. Nā ægrotantib. q
ea ſalubria ſunt, ſanis
noxia. Eodem igitur m
& vita ſe habet. Proind
tu rem conſidera: Mall
male viuere, an mortē l
oppetere, ac fortiter?
vero honeſte mori. Ergc
que mori eſt malū. Siq
oppetere mortē ſępe m
eſt expetendū, quam v
re. Sunt iſta. Eadē ergo e
ſanitatis ratio, & morb
Sępe enim valere non
deſt, ſi caſus aliquis ita t
rit. Vera dicis. Age ver
Diuitias eodē modo cōſ
remus: ſi modo illud co
derare eſt, ꝙ ſępe vider
cet, eūdē & habere diui
& male miſereq; viuere.
hercule multos. Nihil
eis diuitię cōferunt ad b
beateque viuendū? Noı
detur, cum ipſi mali ſint

ros ergo bonos non diuitiæ, ſed Eruditio facit. Proba
quidem eſt. Hac ergo ratione Diuitiæ qui bonum ſi

n poſſeſſores ſuos in eo
idiuuent, vt fiant me-
?Ita videtur. Ergo nō-
; ne expedit quidem
iuites, cum diuitiis v-
ciant. Mea quidem o
ne. Quo pacto ergo id
uam bonum iudica-
quod ſæpe nullo modo
tere prodeſt? Si quis er-
uitiis bene & perite vti
t, bene viuet: ſin minus,
. Veriſſima dicere mihi
is. Ad ſummam, quia
aut in pretio ſunt, vt
: aut in contemtu, vt
: idipſum eſt quod ho
s perturbet & lædat,
ſcilicet ea mortales
nifaciunt, ſeque per ea
elicitatis fore compo-
opinantur: eorumque
a ordine faciunt omnia,
maxime impia eſſe vi-
itur. Hæc vero eis ac-
nt, quia quid bonum ſit ignorant.

FINIS.

οὐ βοηθεῖ τοῖς ἔχουσιν αὐτὸ, εἰς τὸ βελτίους εἶναι; Φαίνεται. οὕτως οὐδὲ συμφέρει ἄρα ἐνίοις πλουτεῖν, ὅταν μὴ ἐπίστωνται τῷ πλούτῳ χρῆσθαι δοκεῖ μοι. πῶς οὖν τοῦτο αὖ τις κρινεῖ ἀγαθὸν εἶναι, ὃ πολλάκις οὐ συμφέρει ὑπάρχειν οὐδαμῶς; οὐκοῦν εἰ μὲν τις ἐπίσταται πλούτῳ χρῆσθαι καλῶς καὶ ἐμπείρως, εὖ βιώσεται· εἰ δὲ μὴ, κακῶς; ἀληθέστατά μοι δοκεῖς τοῦτο λέγειν. καὶ τὸ σύνολον δὲ τὸ τιμᾶν ταῦτα ὡς ἀγαθὰ ὄντα, ἢ ἀτιμάζειν ὡς κακά, τοῦτ᾽ ἐστὶ τὸ ταράττον τοὺς ἀνθρώπους καὶ βλάπτον, ὅταν τιμῶσί τε αὐτὰ, καὶ οἴωνται διὰ τούτων μόνων εὐδαιμονεῖν, καὶ πάνθ᾽ ἑτοίμως πράττουσιν ἕνεκα τούτων, καὶ τὰ ἀσεβέστατα δοκοῦντα εἶναι. ταῦτα δὲ πάσχουσι διὰ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ ἄγνοιαν.

ΤΕΛΟΣ.

PLATONICA FABVLA

SORTITIONE ANIMARVM, C

Tabula Cebetis belle conueniens: Libro de Republica decimo.

SORTITVS ANIMARV

EX ERIS PAMPHYLII NARR

tione, De fine πολιτειῶν ί. Ioachimo Camerario interprete.

Innuit hoc commentum, eligendam eſſe optimam vi tionem, quam & iucundam & facilem redditi conſuetudo.

Σφᾶς οὖν ἐπειδὴ ἀφικέσθαι, εὐθὺς δεῖν ἰέναι πρὸς τὴν λάχεσιν. προφήτην οὖν τινα σφᾶς πρῶτον μὲν ἐν τάξει διαστῆσαι· ἔπειτα λαβόντα ἐκ τῶν τῆς λαχέσεως γονάτων κλήρους τε καὶ βίων παραδείγματα, ἀναβάντα ἐπί τι βῆμα ὑψηλὸν, εἰπεῖν·

Ανάγκης θυγατρὸς κόρης λαχέσεως λόγος.

Ψυχαὶ ἐφήμεροι, ἀρχὴ ἄλλης περιόδου θνητοῦ γένους θανατηφόρου; οὐχ ὑμᾶς δαίμων λήξεται, ἀλλ' ὑμεῖς δαίμονα αἱρήσεσθε. πρῶτος δ' ὁ λαχὼν, πρῶτος αἱρείσθω βίον, ᾧ συνέσται ἐξ ἀνάγκης. ἀρετὴ δὲ ἀδέσποτον· ἣν τιμῶν καὶ ἀτιμάζων, πλέον καὶ ἔλαττον αὐτῆς ἕκαστος ἕξει.

CVM ad PARCA niſſent, ſtatim cc aiebat fuiſſe ad LACH accedere. Ibi vatem (dam ipſos primum o collocaſſe: deinde acc de genibus Lacheſis bus, atq; vitarum exem conſcenſoq; editiore hæc locutum eſſe. ORA LACHESIS, QVAE NE SITATIS FILIA EST. mæ caducæ, initiũ alt ambitus mortalis & m feri generis: nõ vos ſo GENIVS, ſed vos Genii getis. Ac cuius primo exierit, is primus ſuma tam, quam deget poſte ceſſario. VIRTVS autẽ n dominatu premitur. Quã vt quiſq; coluerit, aut ſpreu ita illa magis minuſve potietur. Cuiuſq; autẽ futura p

CL

eſt: at Deus culpa ca-
Hæc loquutum, diſſi-
ſortes inter omnes: ce-
autem eam quenque,
nte ſe decidiſſet, ſe ex-
. nam capere ſibi non
ſum fuiſſe. Qui autem
et, illi ſtatim apparuiſ-
quotus eſſet numero.
a & vitarum exempla
ſuiſſe humi, multo
quam ipſi eſſent. Fuiſ-
tem multiplicia. nam
omnium animalium
in illis, tum vniuerſas
anas fuiſſe. Interq; has,
rannidas, alias ſtabiles,
vero minus durabiles,
e egeſtates & exilia &
dicitates deſinẽtes. In-
ue & probatorum viro-
vitas, quaſdam forma
ulcritudine, & præter-
obore atq; certaminum
le: quaſdam genere, &
orum virtute, ſimilique
le probatorum. Eodem-
modo & mulierum vi-
fuiſſe. Ordinẽ autem a-
æ nullum: propterea
d alienā vitā capeſſentẽ,
i illam reddi neceſſe ſit.
tera vero inter ſe, diuitiis
& egeſtate, alia morbis
anitate, quedā & medio-
tate quadā prædita eſſe.
c, mi Glauco, maximum
riculū hominibus obiicitur. Huiuſq; cauſa in primis ſtu-
dū, vt aliis omnib. diſciplinis neglectis, hāc vnā diſciplinā

αἰτία ἑλομένου, θεὸς ἀναίτιος. ταῦτα εἰπόντα, ῥῖψαι ἐπὶ πάντας τοὺς κλήρους· τὸν δὲ παρ' αὐτὸν πεσόντα, ἕκαστον ἀναιρεῖσθαι πλὴν οὗ, ἓ δὲ οὐκ ἐᾶν. τῷ δὲ ἀνελομένῳ δῆλον εἶναι ὁπόστος εἰλήφει. μετὰ δὲ τοῦτο αὖθις τὰ τῶν βίων παραδείγματα, εἰς τὸ πρόσθεν σφῶν θεῖναι ἐπὶ τὴν γῆν πολὺ πλείω τῶν παρόντων. εἶναι δὲ παντοδαπά. ζώων τε γὰρ πάντων βίους, καὶ δὴ καὶ τοὺς ἀνθρωπίνους ἅπαντας. τυραννίδας τε γὰρ ἐν αὐτοῖς εἶναι τὰς μὲν διατελεῖς, τὰς δὲ καὶ μεταξὺ διαφθειρομένας, καὶ εἰς πενίας τε καὶ φυγὰς, καὶ εἰς πτωχείας τελευτώσας. εἶναι δὲ καὶ δοκίμων ἀνδρῶν βίους, τοὺς μὲν ἐπὶ εἴδεσι, καὶ κατὰ κάλλη, καὶ τὴν ἄλλην ἰσχύν τε καὶ ἀγωνίαν· τοὺς δ' ἐπὶ γένεσι, καὶ προγόνων ἀρεταῖς, καὶ ἀδοκίμων κατὰ ταῦτα. ὡσαύτως δὲ καὶ γυναικῶν. ψυχῆς δὲ τάξιν οὐκ ἐνεῖναι διὰ τὸ ἀναγκαίως ἔχειν, ἄλλον ἑλομένην βίον, ἀλλοίαν γίνεσθαι. τὰ δ' ἄλλα, ἀλλήλοις τε καὶ πλούτοις καὶ πενίαις, τὰ δὲ νόσοις, τὰ δὲ ὑγιείαις μεμίχθαι, τὰ δὲ καὶ μέσον τούτων. ἔνθα δὴ, ὡς ἔοικεν, ὦ φίλε γλαύκων, ὁ πᾶς κίνδυνος ἀνθρώπῳ, καὶ διὰ ταῦτα μάλιστα ἐπιμελητέον, ὅπως ἕκαστος ἡμῶν τῶν ἄλλων μαθημάτων ἀμελήσας, τούτου τοῦ μαθήματος καὶ ζητη-

τὴς καὶ μαθητὴς ἔσται, ἐάν πόθεν οἷός τ' ᾖ μαθεῖν καὶ ἐξευρεῖν, τίς αὐτὸν ποιήσει δυνατὸν καὶ ἐπιστήμονα, βίον καὶ χρηστὸν καὶ πονηρὸν διαγιγνώσκοντα, τὸν βελτίω ἐκ τῶν δυνατῶν ἀεὶ πανταχοῦ αἱρεῖσθαι, ἀναλογιζόμενον πάντα τὰ νῦν δὴ ῥηθέντα, καὶ ξυντιθέμενα ἀλλήλοις, καὶ διαιρούμενα πρὸς ἀρετὴν βίου πῶς ἔχει, καὶ εἰδέναι τί κάλλος πενίᾳ ἢ πλούτῳ [κραθέν, ἢ κεκραθέν.] κραθὲν, καὶ μετὰ ποίας τινὸς ψυχῆς ἕξεως κακὸν ἢ ἀγαθὸν ἐργάζεται· καὶ τί εὐγένειαι καὶ δυσγένειαι καὶ ἰδιωτεῖαι, καὶ ἀρχαὶ, καὶ ἰσχύες, καὶ ἀσθένειαι, καὶ εὐμαθίαι, καὶ δυσμαθίαι, καὶ πάντα τὰ τοιαῦτα τῶν φύσει περὶ ψυχὴν ὄντων καὶ τῶν ἐπικτήτων, τί ξυγκεραννύμενα πρὸς ἄλληλα ἐργάζεται; ὥστε ἐξ ἁπάντων αὐτῶν δυνατὸν εἶναι συλλογισάμενον αἱρεῖσθαι, πρὸς τὴν τῆς ψυχῆς φύσιν ἀποβλέποντα, τόν τε χείρω καὶ τὸν ἀμείνω βίον. χείρω μὲν καλοῦντα, ὃς αὐτὴν ἐκεῖσε ἄξει εἰς τὸ ἀδικωτέραν γίγνεσθαι· ἀμείνω δὲ, ὅστις εἰς τὸ δικαιοτέραν· τὰ δὲ ἄλλα πάντα χαίρειν ἐᾶν. ἑωράκαμεν γὰρ, ὅτι ζῶντί τε καὶ τελευτήσαντι αὕτη κρατίστη αἵρεσις. Ἀδαμαντίνως δεῖ δὴ ταύτην τὴν δόξαν ἔχοντα, εἰς ᾅδου ἰέναι, ὅπως ἂν ᾖ καὶ ἐκεῖ ἀνέκπληκτος ὑπὸ πλούτων τε καὶ τῶν τοιούτων κακῶν, καὶ μὴ

exquiramus atq; diſca
vt liceat aliquãdo diſce
que inuenire, quiſnam
quenq; ad hoc inſtruer
leat, quo peſſimus vit
nam a praua diſtingue
meliorē ſemper, quoac
poterit, eligere: repet
animo, omnia quę di
diſputata ſunt, eaq; cor
tes & diuidentes in cō
ratione perfectæ virtu
tæ. Ne ignoremus, e
forma, egeſtate diui
tēperata, cumq; quali
dā animæ habitu, ma
nive cauſa exſiſtat. Iten
bilitates & ignobilitat
priuata vita & honora
reſq; & debilitas, inger
tas itē & tarditas anim
mniaq; hęc quę natur
animę attribuit: nec ni
titia quoq; cōmiſta int
quidnam efficiant. Vt
mnibus cōparatione
reſpectu naturę animę
ſimus meliorem a dete
vita diſcernere: eam qu
appellãtes deteriorem,
hanc illo abductura ſit
improbior fiat: melior,
vbi reddatur ꝓbior. C
vniuerſa valere iubebi
Vidimus enim hanc e
lectionem optimam &
uenti & morienti. Quare in hac adamantina quadam ſuaſione ad inferos deſcendendū eſt, vt anima illic etiã a diuitiis, neq; ab aliis huiuſmodi malis percellatur.

de

ipſa in tyrannides, & a-
nes ſimiles, cũ deſignet
ta & indigna facinora,
i vero maiora ipſa perſe-
Verùm vt nouit eã ſem-
vitam eligere, quæ me-
ſit quędam: & in vtram-
partem excedentia fu-
e, non in hac modo vita,
ad licebit, ſed & in tota
ſecutura. In hoc enim
mma hominis eſt felici-
. Ac tum quidem illarum
um nũtius narrabat, va-
n & hæc dixiſſe: Etiã qui
imo loco forte eliget, ei,
rudenter elegerit, & at-
ate vixerit, propoſita vita
non recuſanda, neq; ma-
. Nec princeps in electione
egligens, neq; vltimus tri-
s eſſe debebit. Hæc illo lo-
ato, aiebat, eum cui prima
rs obtigiſſet, ſtatim acce-
entẽ, maximã omniũ ty-
annidẽ elegiſſe: atq; ita qui-
ẽ elegiſſe, vt per amẽtiã &
uloſitatẽ nequaquã ſatis o-
nnia contẽplaretur: neq; a-
imaduerteret, includi fatũ
orandorũ liberum, & mala
uoq; alia. Poſtea vero quã
otioſe perſpexerit, tũ ſeipſũ
plãxiſſe, & deploraſſe electio
nẽ, oblitũ eorum quæ vates
prædixiſſet: neq; ſe, vt mali auctorẽ accuſauiſſe, ſed fortunã & deos, ac quẽuis poti⁹ quã ſeipſũ. fuiſſe autẽ vnũ de cœleſtib. hũc aduenis, qui ante in bene cõſtituta Republica vixiſſet, virtutis particeps, more quidem, non philoſophia.

ἐμπεσὼν εἰς τυραννίδας καὶ ἄλλας τοιαύτας πράξεις, πολλὰ μὲν ἐργάσηται καὶ ἀνήκεστα κακά, ἔτι δὲ αὐτὸς μείζω πάθῃ. ἀλλὰ γνῷ τὸν μέσον ἀεὶ [τῶν τοιούτων βίων.] τὸν τοιοῦτον βίον αἱρεῖσθαι, καὶ φεύγειν τὰ ὑπερβάλλοντα ἑκατέρωσε, καὶ ἐν τῷδε τῷ βίῳ κατὰ τὸ δυνατόν, καὶ ἐν παντὶ τῷ ἔπειτα· οὕτω γὰρ εὐδαιμονέστατος γίγνεται ἄνθρωπος. Καὶ δὴ οὖν καὶ τότε ὁ ἐκεῖθεν ἄγγελος ἤγγελλε, τὸν μὲν προφήτην οὕτως εἰπεῖν· καὶ τελευταίῳ ἐπιόντι, σὺν νῷ ἑλομένῳ, συντόνως ζῶντι, κεῖται βίος ἀγαπητὸς οὐ κακός. μήτε ὁ ἄρχων αἱρέσεως ἀμελείτω, μήτε ὁ τελευτῶν ἀθυμείτω. εἰπόντος δὲ ταῦτα, τὸν πρῶτον λαχόντα ἔφη εὐθὺς ἐπιόντα, τὴν μεγίστην τυραννίδα ἑλέσθαι, καὶ ὑπὸ ἀφροσύνης τε καὶ λαιμαργίας, οὐ πάντα ἱκανῶς ἀνασκεψάμενον ἑλέσθαι· ἀλλ᾽ αὐτὸν λαθεῖν ἐνοῦσαν εἱμαρμένην παίδων αὑτοῦ βρώσεις, καὶ ἄλλα κακά. ἐπειδὴ δὲ κατὰ σχολὴν σκέψασθαι, κόπτεσθαί τε καὶ ὀδύρεσθαι τὴν αἵρεσιν, οὐκ ἐμμένοντα τοῖς προρρηθεῖσιν ὑπὸ τοῦ προφήτου. οὐ γὰρ ἑαυτὸν αἰτιᾶσθαι τῶν κακῶν, ἀλλὰ τύχην τε καὶ [δαίμονα] δαίμονας, καὶ πάντα μᾶλλον ἀνθ᾽ ἑαυτοῦ. εἶναι δὲ αὐτὸν τῶν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἡκόντων, ἐν τεταγμένῃ πολιτείᾳ ἐν τῷ προτέρῳ βίῳ βεβιωκότα, ἔθει ἄνευ φιλοσοφίας ἀρετῆς μετειληφότα.

ὡς δὲ καὶ εἰπεῖν, οὐκ ἐλάττους εἶναι ἐν τοῖς τοιούτοις ἁλισκομένους τοὺς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἥκοντας, ἅτε πόνων ἀγυμνάστους. τῶν δὲ ἐκ τῆς γῆς τοὺς πολλοὺς, ἅτε αὐτούς τε πεπονηκότας, ἄλλους τε ἑωρακότας, οὐκ ἐξ ἐπιδρομῆς τὰς αἱρέσεις ποιεῖσθαι· διὸ δὴ καὶ μεταβολὴν τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν, ταῖς πολλαῖς τῶν ψυχῶν γίγνεσθαι, καὶ διὰ τὴν τοῦ κλήρου τύχην. ἐπεὶ, εἴ τις ἀεὶ ὁπότε εἰς τὸν ἐνθάδε βίον ἀφικνοῖτο, ὑγιῶς φιλοσοφοῖ, καὶ ὁ κλῆρος αὐτῷ τῆς αἱρέσεως μὴ τελευταῖος πίπτοι. κινδυνεύει ἐκ τῶν ἐκεῖθεν ἀπαγγελλομένων, οὐ μόνον ἐνθάδε εὐδαιμονεῖν ἂν, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνθένδε ἐκεῖσε, καὶ δεῦρο πάλιν πορείαν, οὐκ ἂν χθονίαν καὶ τραχεῖαν πορεύεσθαι. ἀλλὰ λείαν τε καὶ οὐρανίαν. ταύτην γὰρ δὴ ἔφη τὴν θέαν ἀξίαν εἶναι ἰδεῖν, ὡς ἕκασται αἱ ψυχαὶ ᾑροῦντο τοὺς βίους. ἐλεεινήν τε γὰρ ἰδεῖν εἶναι, καὶ γελοίαν καὶ θαυμασίαν. κατὰ συνήθειαν γὰρ τοῦ προτέρου βίου τὰ πολλὰ αἱρεῖσθαι. ἰδεῖν μὲν γὰρ ψυχὴν, ἔφη, τὴν ποτὲ ὀρφέως γενομένην, κύκνου βίον αἱρουμένην, μίσει τοῦ γυναικείου γένους, διὰ τὸν ὑπ' ἐκείνων θάνατον οὐκ ἐθέλουσαν ἐν γυναικὶ γεννηθεῖσαν γενέσθαι. ἰδεῖν δὲ τὴν θαμύρου, ἀηδόνος ἑλομένην. ἰδεῖν δὲ καὶ κύκνον μετα-

Ac ferme plures eſſe qui
cipiantur in his, illos co
ſtes aduenas, quippe ine
citatos laboribus. Pleroſ
autem terrenos, quippe
& ipſi in laboribus ver
ſint, & verſari alios v
rint, impetu quodam
eligere. Itaque multas
mas & malorum & bo
rum mutationem reper
in hac etiam ſortis fortu
Nam ſi quis in hanc vit
ingreſſus, rite philoſop
tur, & poſtea ſors elec
nis non poſtrema illi ob
nerit: is plane videtur,
cundum hanc narra
nem, non hic modo f
futurus, ſed etiam hinc i
& rurſum huc, iter non
reſtre, neque aſperum,
læue & cœleſte facturus
ſe. Atque illud dignum
fuiſſe memorabat ſpecta
lum, quo quæque ani
modo vitas eligerent, c
eſſet & miſerabile, & ridi
lum, & admirandum. I
ctionem enim pleraſque
ciſſe de prioris vitæ conſ
tudine. Vidiſſe enim ſe
nimam quæ Orphei ol
eſſet, oloris eligentem
tam, odio muliebris
xus: quod nollet, inter
ctus quondam a mulie
bus, mulieris partu in lucem edi. Vidiſſe & Tham
ræ, luſciniæ eligentem vitam. Vidiſſe & olorem, m

ta

a voluntate, humanā eligitem vitam. Itemq; alia militer animalia, Muſica mirum. Quandam etiam te oblata animā, leonis giſſe vitā: eamq; fuiſſe A-is Telamonii, qui in meoria iudicii armorum hoo fieri nollet. Poſt hanc oximam Agamemnonis, iæ & ipſa humanū ob mirias ſuas odiſſet genus, cōutaſſe priorem vitam cū quilina. Inter medios autē os ſorte obtigiſſe Atalanæ: eamq; conſpicatam manos honores viri, qui athleı eſſe deberet, præterire nō otuiſſe, ſed arripuiſſe. Poſt æc vidiſſe Epei F. Panopei nimā, abeuntē in ſexū mulieris artificioſe. Lōge vero n vltimis vidiſſe ridiculi ilius Therſitæ animā, quæ ſimiū indueret. Forte autem Vlyſſis animę obueniſſe omniū poſtremā ſortē, eam que abiiſſe ad electionē: ac memoria laborū veterū ambitione liberatā, quæſiuiſſe diu oberrantē hominis priuati & incurioſi vitā: vixq; inueniſſe iacentē alicubi, & ab aliis neglectā: dixiſſeque hac viſa, idē facturā ſe fuiſſe, etiāſi primā ſortē eſſet nacta: & libēter illā accepiſſe: Sed & de aliis beſtiis ſimiliter in homines, & in ſeſe abiiſſe: im ꝓbas in feroces, ꝓbas in mites, fuiſſeq; miſtiones mul-

βάλλοντα εἰς ἀνθρωπίνου βίου αἵρεσιν, καὶ ἄλλα ζῷα μουσικὰ ὡσαύτως, ὡς τὸ εἰκός. τὴν δὲ λαχοῦσαν ψυχὴν, ἑλέσθαι λέοντος βίον· εἶναι δὲ τὴν Αἴαντος τοῦ Τελαμωνίου, φεύγουσαν ἄνθρωπον γενέσθαι, μεμνημένην τῆς τῶν ὅπλων κρίσεως. τὴν δ' ἐπὶ τούτῳ, Ἀγαμέμνονος· ἔχθρᾳ δὲ καὶ ταύτην τοῦ ἀνθρωπίνου γένους, διὰ τὰ πάθη, ἀετοῦ διαλλάξαι βίον. ἐν μέσοις δὲ λαχοῦσαν τὴν Ἀταλάντης ψυχὴν, κατιδοῦσαν μεγάλας τιμὰς ἀθλητοῦ ἀνδρὸς, οὐ δύνασθαι παρελθεῖν, ἀλλὰ λαβεῖν. μετὰ δὲ ταύτην ἰδεῖν τὴν Ἐπειοῦ τοῦ Πανοπέως, εἰς τεχνικῆς γυναικὸς ἰοῦσαν φύσιν. πόρρω δ' ἐν ὑστάτοις ἰδεῖν τὴν τοῦ γελωτοποιοῦ Θερσίτου, πίθηκον ἐνδυομένην. κατὰ τύχην δὲ τὴν Ὀδυσσέως λαχοῦσαν, πασῶν ὑστάτην αἱρησομένην ἰέναι, μνήμῃ δὲ τῶν προτέρων πόνων φιλοτιμίας λελωφηκυῖαν, ζητεῖν περιιοῦσαν χρόνον πολὺν, βίον ἀνδρὸς ἰδιώτου ἀπράγμονος, καὶ μόλις εὑρεῖν κείμενόν που· καὶ παρημελημένον ὑπὸ τῶν ἄλλων, καὶ εἰπεῖν ἰδοῦσαν, ὅτι τὰ αὐτὰ ἂν ἔπραξε καὶ πρώτη λαχοῦσα, καὶ ἀσμένην ἑλέσθαι, καὶ ἐκ τῶν ἄλλων δὴ θηρίων ὡσαύτως εἰς ἀνθρώπους ἰέναι, καὶ εἰς ἄλληλα· τὰ μὲν ἄδικα, εἰς τὰ ἄγρια· τὰ δὲ δίκαια, εἰς τὰ ἥμερα μεταβάλλοντα, καὶ πάσας μίξεις μίγνυσθαι.

ἐπειδὴ δ' οὖν πάσας τὰς ψυχὰς τοὺς βίους ᾑρῆσθαι, ὥσπερ ἔλαχον, ἐν τάξει προσιέναι πρὸς τὴν λάχεσιν· ἐκείνην δ' ἑκάστῳ ὃν εἵλετο δαίμονα, τοῦτον φύλακα ξυμπέμπειν τοῦ βίου, καὶ ἀποπληρωτὴν τῶν αἱρεθέντων. ὃν πρῶτον μὲν ἄγειν [αὐτὸν] αὐτὴν πρὸς τὴν κλωθὼ, ὑπὸ τὴν ἐκείνης χεῖρά τε καὶ ἐπιστροφὴν τῆς τοῦ ἀτράκτου δίνης, κυροῦντα ἣν λαχὼν εἵλετο μοῖραν. ταύτης δ' ἐφαψάμενον, αὖθις ἐπὶ τὴν τῆς ἀτρόπου ἄγειν νῆσιν, ἀμετάστροφα τὰ ἐπικλωσθέντα ποιοῦντα. ἐντεῦθεν δὴ ἀμεταστρεπτεὶ ὑπὸ τὸν τῆς ἀνάγκης ἰέναι θρόνον. καὶ δι' ἐκείνου διεξελθόντα, ἐπειδὴ καὶ οἱ ἄλλοι διῆλθον, πορεύεσθαι ἅπαντας εἰς τὸ τῆς λήθης πεδίον, διά καύματός τε καὶ πνίγους δεινοῦ. καὶ γὰρ εἶναι αὐτὸ κενὸν δένδρων τε, καὶ ὅσα γῆ φύει. σκηνᾶσθαι οὖν σφᾶς ἤδη ἑσπέρας γιγνομένης παρὰ τὸν ἀμέλητα ποταμὸν, οὗ τὸ ὕδωρ ἀγγεῖον οὐδὲν στέγειν. μέτρον μὲν οὖν τι τοῦ ὕδατος πᾶσιν ἀναγκαῖον εἶναι πιεῖν. τοὺς δὲ φρονήσει μὴ σῳζομένους, πλέον πίνειν τοῦ μέτρου. τὸν δὲ ἀεὶ πίοντα, πάντων ἐπιλανθάνεσθαι. ἐπειδὴ δὲ κοιμηθῆναι, καὶ μέσας νύκτας γενέσθαι, βροντήν τε καὶ σεισμὸν γενέσθαι, καὶ ἐντεῦθεν ἐξαπίνης ἄλλον ἄλλῃ φέρεσθαι, ἄνω εἰς τὴν γένεσιν ᾄττοντας, ὥσπερ ἀστέρας.

tiplices. Iam vero vitis
ptis, cum legiſſent ſing
ſortito, acceſſiſſe anima
dine ad LACHESIM: e
que ſingulis electum
NIVM addidiſſe, vitæ cu
dem, & electionis conſ
matorem. Quem dux
quanq; primum ad CL
THO, ſubter illius manun
turbinis fuſi conuerſion
electũ poſt ſortẽ fatum
firmantem. Deq; huius
tactu deinde animã ad
TROPI duxiſſe filum, vt
rent irrecõuerſa ea quę C
tho ſanxiſſet. Hinc abi
recta ſub NECESSITA
SOLIVM: perq; illud tra
greſſo hoc, itemq; aliis, v
uerſos per feruorem & æ
horribilẽ deueniſſe in C
liuionis campum, plane
dum ab arboribus, atq; a
quæ de terra naſcũtur. T
toria igitur poſuiſſe, c
iam veſpera eſſet, ad flu
um INCVRIVM: cuius nu
vas aquam continet. cert
autem illius menſuram
bibere, neceſſe omnibus
ſe. at eos, quos prudentia
conſeruarit, bibere etia
amplius. Sed vt quiſq
biberit, obliuiſci mox
mnium. Cum vero iam o
dormiſſent, & noctis mediæ tempus eſſet, tonitru exſ
tiſſe, & terræmotum. Indeque repente alium alio ſub
tum, diſcurrentes ad generationem velut ſtell

e autem bibere illā aquam uiſſe prohibitum. verum ua ratione, quove modo n corpus redierit, plane neſcire : ſed repente oculis apertis, vidiſſe mane in rogum ſe impoſitum. Hæc fabula, ô Glauco, conſeruata eſt, & non periit. Noſque facile conſeruarit, ſi illi parere voluerimus: ſique & Obliuionis fluuium rite tranſierimus, neque animam polluerimus. Quare mihi quæſo, credamus : & in perſuaſione non modo immortalem eſſe animam, ſed nihil etiam eſſe neque mali neque boni, quod illa non ſuſtinere poſſit, ſurſum ducentem viam ſemper teneamus: iuſtitiæque vna cum prudentia omnibus modis ſtudeamus, vt & ipſi, & dij adeo nos ament: vtque cum hic in hac vita remanentes, tum vbi iam quaſi victores præmia illius conſecuti erimus, perfecto & huius & illius millenum annorum ſpatii curſu, beati ſimus.

αὐτὸς δὲ, τοῦ μὲν ὕδατος κωλυθῆναι πιεῖν· ὅπῃ μέντοι καὶ ὅπως εἰς τὸ σῶμα ἀφίκοιτο, οὐδὲν εἰδέναι, ἀλλ' ἐξαίφνης ἀναβλέψας ἰδεῖν ἕωθεν αὐτὸν ἤδη κείμενον ἐπὶ τῇ πυρᾷ. καὶ οὕτω, ὦ Γλαύκων, μῦθος ἐσώθη, καὶ οὐκ ἀπώλετο καὶ ἡμᾶς αὖ σώσειεν, ἂν πειθώμεθα αὐτῷ, καὶ τὸν τῆς λήθης ποταμὸν εὖ διαβησόμεθα, καὶ τὴν ψυχὴν οὐ μιανθησόμεθα. ἀλλ' ἂν ἐμοὶ πειθώμεθα, νομίζοντες ἀθάνατον τὴν ψυχὴν καὶ δυνατὴν, πάντα μὲν κακὰ ἀνέχεσθαι, πάντα δὲ ἀγαθὰ τῆς ἄνω ὁδοῦ ἀεὶ ἑξόμεθα, καὶ δικαιοσύνην μετὰ φρονήσεως παντὶ τρόπῳ ἐπιτηδεύσωμεν· ἵνα καὶ ἡμῖν αὐτοῖς φίλοι ὦμεν, καὶ τοῖς θεοῖς· αὐτοῦ τε μένοντες ἐνθάδε, καὶ ἐπειδὰν τὰ ἆθλα αὐτῆς κομιζώμεθα ὥσπερ οἱ νικηφόροι, περιαγειρόμενοι, καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ χιλιετεῖ πορείᾳ, ἣν διεληλύθαμεν εὖ πράττωμεν.

XENOPHON

ἀπομνημονευμάτων, Lib. 2.

HÆC G. BVDÆVS AD HVNC MODVM INTERPRETATVS eſt, in libello De ſtudio inſtituendo.

Φησὶ Πρόδικος, ἡρακλέα, ἐπεὶ ἐκ παίδων εἰς ἥβην ὡρμᾶτο, ἐν ᾗ οἱ νέοι ἤδη αὐτοκράτορες γιγνόμενοι δηλοῦσιν, εἴτε τὴν δι' ἀρετῆς ὁδὸν τρέψονται ἐπὶ τὸν βίον, εἴτε τὴν διὰ κακίας, ἐξελθόντα εἰς ἡσυχίαν, καθῆσθαι, ἀποροῦντα ὁποτέραν τῶν ὁδῶν τράπηται. καὶ φανῆναι αὐτῷ δύο γυναῖκας προσιέναι μεγάλας· τὴν μὲν ἑτέραν εὐπρεπῆ τε ἰδεῖν καὶ ἐλευθέριον φύσει, κεκοσμημένην τὸ μὲν σῶμα καθαρότητι, τὰ δὲ ὄμματα αἰδοῖ, τὸ δὲ σχῆμα σωφροσύνῃ, ἐσθῆτι δὲ λευκῇ. τὴν δ' ἑτέραν τεθραμμένην μὲν εἰς πολυσαρκίαν τε καὶ [ἁπαλότητα,] ἁπαλότητι, κεκαλλωπισμένην δὲ τὸ μὲν χρῶμα, ὥστε λευκοτέραν τε καὶ ἐρυθροτέραν τοῦ ὄντος δοκεῖν φαίνεσθαι. τὸ δὲ σχῆμα, ὥστε δοκεῖν ὀρθοτέραν τῆς φύσεως εἶναι· τὰ δὲ ὄμματα ἔχειν ἀναπεπταμένα· ἐσθῆτα δὲ, ἐξ ἧς ἂν μάλιστα ὥρα διαλάμποι. κατασκοπεῖσθαι δὲ θαμὰ ἑαυτήν. ἐπισκοπεῖν δὲ, καὶ εἴ τις ἄλλος αὐτὴν θεᾶται· πολ-

HErculem Prodicus ille doctus ſcripſit, cū primum pubeſceret (quod tēpus a natura, ad eligendum quam quiſque viam viuendi ſit ingreſſurus, datū eſt) exiiſſe in ſolitudinē, atq; ibi ſedentē, diu multūq; dubitaſſe: cū duas cerneret vias, vnā Voluptatis, alterā Virtutis, vtrā ingredi melius eſſet? Interim autē ipſi fœminas duas apparuiſſe ſtatura grandes: alteram aſpectu decenti, liberalique ingenio, ornatu corporis nitido, pudorem in aſpectu præferentem, & modeſtiam in geſtu, veſte candida indutam: alteram corpulentioris habitudinis, & ſimpliciter educatam, ornatu exquiſito cultam: ſic arte coloratam, vt & candorē cutis & ruborem maiores veris ementiretur: in motu corporis atq; habitu ita affectā, vt ꝓcerior appareret, quā ferebat natiua magnitudo: oculis etiā expaſſis: tum ea veſte indutam, quæ maximum corporis decorem efficeret: ſæpe etiam ſeipſam oculis circumactis perluſtrantem, identidemque aſpectantē, ecquis in ſe oculos conuerteret, atque

* περιτάννυμι, unde πεπετασμένα a Thoma: adv. πετάζω. vel a πίτνημι πτήσω.

atq; vmbrã ſuã obſeruantẽ. Quę cũ iã ꝓpius Herculem acceſſiſſet, illã alterã ſupra dictã pariter ꝓgredi inſtituiſſe: verũ hãc anteuertere illi volentẽ, curſu ad Herculem veniſſe, atq; his verbis loqui cœpiſſe: Video te Hercules addubitantẽ, ꝗ viã tandẽ ineas vitę, qui ſi me amica atque auctore vti tibi perſuaſeris, ego te in viã iucundiſſimã ſimul & facilimã ducã, & oblectabiliũ quidẽ rerum omniũ impertiã tibi guſtũ: grauiũ autẽ rerũ omniũ ad extremũ vſq; faciã te expertẽ. Iam primũ bellorũ negotiorũq; cura vacabis, in eaq; demũ cogitatione tute verſabere, conſiderandũ in primis vt habeas, quid cibi, q̃d potus inuenias ꝙ tibi gratiſſimũ ſit, quid oculos tuos oblectet, quid tactũ, quid olfactũ, tibi ſit iucũdiſſimum: quib. amorib. genio tuo indulgere, quonã modo molliſſime dormire, qua ratione omnib. perfrui voluptatib. nulloq; negotio poſſis. Caue vero in mentẽ tibi veniat, periculũ eſſe ac metuẽdum tibi, ne quando in deſideriũ incidas earũ rerum, vnde hæc quæ dixi ſuppeditari ſolẽt. Veto te hæc vereri. Nequaquam enim ad vitã te ducã laboris ac ærumnæ tolerantẽ aut animo aut corpore, vt inde ſuauitates huiuſcemodi ſuppetere tibi poſſint. Et quidẽ cũ alienis fruere laborib. tũ ab re nulla temperabis, vnde capturæ quippiã accedere poſſe videatur.

λάκις δὲ καὶ εἰς τὴν ἑαυτῆς σκιὰν ἀποβλέπειν. ὡς δ᾽ ἐγένοντο πλησιέστερον δὲ τοῦ Ἡρακλέους, τὴν μὲν πρόσθεν ῥηθεῖσαν ἰέναι τὸν αὐτὸν τρόπον. τὴν δ᾽ ἑτέραν φθάσαι βουλομένην προσδραμεῖν τῷ Ἡρακλεῖ καὶ εἰπεῖν· ὁρῶ σε, ὦ Ἡράκλεις, ἀποροῦντα ποίαν ὁδὸν ἐπὶ τὸν βίον τράπῃ. ἐὰν οὖν ἐμὲ φίλην ποιησάμενος, ἐπὶ τὴν ἡδίστην τε καὶ ῥᾴστην ὁδὸν ἄξω σε, καὶ τῶν μὲν τερπνῶν οὐδενὸς ἄγευστος ἔσῃ, τῶν δὲ χαλεπῶν ἄπειρος διαβιώσῃ. πρῶτον μὲν γὰρ, οὐ πολέμων, οὐδὲ πραγμάτων φροντιεῖς, ἀλλὰ σκοπούμενος δίεσῃ, τί ἂν κεχαρισμένον, ἢ σιτίον ἢ ποτὸν εὕροις, ἢ τί ἂν ἰδὼν τερφθείης, ἢ τίνων ὀσφραινόμενος ἢ ἁπτόμενος ἡσθείης. τίσι δὲ παιδικοῖς ὁμιλῶν, μάλιστ᾽ ἂν εὐφρανθείης· καὶ πῶς ἂν μαλακώτατα καθεύδοις· καὶ πῶς ἂν ἀπονώτατα τούτων πάντων τυγχάνοις. ἐὰν δέ ποτε γένηταί τις ὑποψία [σπάνιος. σπανίως ἀφ᾽ ὧν ἔσται ταῦτα, οὐ φόβος, μή σε ἀγάγω ἐπὶ τὸν πονοῦντα καὶ ταλαιπωροῦντα τῷ σώματι καὶ τῇ ψυχῇ ταῦτα πορίζεσθαι, ἀλλ᾽ οἷς ἂν οἱ ἄλλοι ἐργάζονται, τούτοις σὺ χρήσῃ, οὐδενὸς ἀπεχόμενος, ὅθεν ἂν δυνατὸν ᾖ τι κερδᾶναι.

πυνθανόμενον γὰρ ὠφελεῖσθαι τοῖς ἐ-
μοὶ ξυνοῦσιν, ἐξουσίαν ἔγωγε παρ-
έχω. καὶ ὁ ἡρακλεῖς ἀκούσας
ταῦτα, ὦ γύναι, ἔφη, ὄνομα δέ
σοι τί ἐστιν; ἡ δέ, οἱ μὲν ἐμοὶ φίλοι,
ἔφη, καλοῦσί με Εὐδαιμονίαν. οἱ
δὲ μισοῦντές με ὑποκοριζόμενοι,
ὀνομάζουσίν με Κακίαν. καὶ ἐν
τούτῳ ἡ ἑτέρα γυνὴ προσελθοῦ-
σα εἶπεν· καὶ ἐγὼ ἥκω πρὸς σέ,
ὦ ἡράκλεις, [ἡ δυνατοὺς τούστε]
εἰ δυνατοὺς γονέας σου, καὶ
τὴν φύσιν τὴν σὴν ἐν τῇ [παι-
δίᾳ] παιδείᾳ καταμαθοῦσα, ἐξ
ὧν ἐλπίζω, εἰ τὴν πρὸς ἐμὲ ὁδὸν
τράποιο, σφόδρ' ἄν σε τῶν κα-
λῶν τε καὶ σεμνῶν ἐργάτην ἀγα-
θὸν γενέσθαι. καὶ ἐμὲ ἔτι πολὺ ἐν-
τιμοτέραν καὶ ἐπ' ἀγαθοῖς δια-
πρεπεστέραν φανῆναι. οὐκ ἐξα-
πατήσω δέ σε προοιμίοις ἡδο-
νῆς, ἀλλ' ᾗπερ οἱ θεοὶ διέθεσαν,
τὰ ὄντα διηγήσομαι μετ' ἀλη-
θείας. τῶν γὰρ ὄντων ἀγαθῶν καὶ κα-
λῶν, οὐδὲν ἄνευ πόνου καὶ ἐπιμε-
λείας θεοὶ διδόασιν ἀνθρώποις.
ἀλλ' εἴτε τοὺς θεοὺς ἵλεως εἶναι
σοι βούλει, θεραπευτέον τοὺς θεούς;
εἴτε ὑπὸ φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι,
τοὺς φίλους εὐεργετητέον; εἴτε ὑπό
τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι,
τὴν πόλιν ὠφελητέον; εἴτε ὑπὸ
τῆς ἑλλάδος πάσης ἀξιοῖς ἐπ'

Quippe huiuſmodi licent
ſectatoribus mei ; largior,
cõmoda ſua comparent vn
diq;,& augeant. Quæ cum
Hercules audiſſet: Quodn
autem mulier, inquit, nom
tibi eſt? Tum illa: Amici (in
quit) mei, Felicitatẽ: at qu
me oderunt, vim huius vo
cabuli volẽtes imminuen
me appellant Inertiam. In
terea mulier illa altera acce
dẽs: Ego quoq; ipſa (inquit
ad te Hercules venio, vt qu
& parẽtes tuos nouerim, &
tuum ingenium ad percipi
endam inſtitutionẽ meam
ſperoq;, ſi viã ad me ferent
tute ingrediare, futurum te
ſane ſtrenuũ actorẽ honeſta
rum rerũ atq; grauiũ, indeq
honoratiorẽ me ipsã viſum
iri, atq; bonã in partem inſi
gniorem. Cæterum nequa-
quam exſpectes, vt fucum
tibi faciam exordiorum
concinnitate voluptuaria
nam vt dii ſtatuerunt, ita
rerum veritatem ſimplici-
ter commemorabo. At
qui eorum quæ bona &
honeſta ſunt, nihil dij ci-
tra laborem ipſi, & curam,
hominibus dare ſolent:
quos quidem ipſos ſi tibi propitios eſſe cupis, dij
tibi colendi ſunt ipſi. Si ab amicis amari, amici
quoque beneficiis emerendi ſunt. Sin in ciuitate ali-
qua honorem tibi haberi, vtilem te præbere ciuitati illi
oportet. Quod ſi per vniuerſam Græciam animus fert
admirationem

a niratione m tui ciere, ipſa t i Græcia quodam eſt af f enda beneficio. Porro au- t n, ſi terram abunde tibi f iges ſundere vis, ipſa tibi t ra excolēda eſt. Et ſi a ne- g tiatione pecuaria facere i n atq; augere inſtituiſti, i a tibi pecora diligenter curanda ſunt. Sin impe- m cœpiſti bellicis ex re- is faſtigium tuum attol- adi amicis tuis in liberta- m aſſerendis, inimicis ſer- tuti mancipandis, cum a tibi viſum fuerit: vtique ciendum tibi eſt vt artes ilitares ediſcas ab iis, qui is docere idonei ſunt, & oti: earumque vſum cum idiceris, vt exercitatione onfirmes: Poſtremo ſi in nimo tibi eſt athleticam orporis firmitatem com- arare, corpus eſt tibi ſer- uituti animi aſſuefaciendū, aboribuſq; & ſudore exer- endū. Cuius ſermonē Iner- ia excipiens, apud Prodicū: Animaduertis (inquit) ô Hercules, quā moleſtā tibi viā, & quā longā ad gaudia, mulier iſta tibi expoſuerit? At ego vero & prona te via, & breui ad felicitatē perductura ſum. Tū Virtus: O miſera tu (inquit) quid boni tandē habes? imo vero ecquid omnino ipſa ſuauitatis noſti? num tu harum parandarum ergo agere quicquam ſuſtines, quæ ne iucundorum quidem deſiderium cupiditatemq; exſpectes? deſiderio vero anteuertēs, expleri omnib. iis ſolita ſis? antequā eſuris, cibū ſumēs: priuſquā ſitis, bibens: & vt ſuauiter epuleris, eduliorum artifices

ἀρετῇ θαυμάζεσθαι, τὴν ἑλλάδα πειρατέον εὖ ποιεῖν; εἴτε τὴν γῆν θεραπευτέον; εἴτε ἀπὸ βοσκημάτων οἴει δεῖν πλουτίζεσθαι, τῶν βοσκημάτων ἐπιμελητέον; εἴτε διὰ πολέμου ὁρμᾷς αὔξεσθαι, καὶ βούλει δύνασθαι τούς τε φίλους ἐλευθεροῦν, καὶ τοὺς ἐχθροὺς χειροῦσθαι, τὰς πολεμικὰς τέχνας παρὰ τῶν ἐπισταμένων μαθητέον, καὶ ὅπως αὐταῖς δεῖ χρῆσθαι ἀσκητέον. εἰ δὲ καὶ τῷ σώματι βούλει δυνατὸς εἶναι, τῇ γνώμῃ ὑπηρετεῖν ἐθιστέον τὸ σῶμα, καὶ γυμναστέον σὺν πόνοις καὶ ἱδρῶτι. καὶ ἡ Κακία ὑπολαβοῦσα εἶπεν, ὡς φησὶ πρόδικος· ἐννοεῖς ὦ ἡράκλεις, ὡς χαλεπὴν καὶ μακρὰν ὁδὸν ἐπὶ τὰς εὐφροσύνας ἡ γυνή σοι αὕτη διηγεῖται; ἐγὼ δὲ ῥᾳδίαν καὶ βραχεῖαν ὁδὸν ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε. καὶ ἡ Ἀρετὴ εἶπεν· ὦ τλῆμον, τί δὲ σὺ ἀγαθὸν ἔχεις, ἢ τί ἡδὺ οἶσθα, μηδὲν τούτων ἕνεκα πράττειν ἐθέλουσα; ἥ τις οὐδὲ τὴν τῶν ἡδέων ἐπιθυμίαν ἀναμένουσ', ἀλλὰ πρὶν ἐπιθυμῆσαι, πάντων ἐμπίπλασαι· πρὶν μὲν πεινῆν ἐσθίουσα, πρὶν δὲ διψῆν πίνουσα· ἵνα μὲν ἡδέως φάγῃς, ὀψοποιοὺς

μηχανωμένη. ἵνα δὲ ἡδέως πί-
νῃς, οἴνους τε πολυτελεῖς πα-
ρασκευάζῃ, καὶ τοῦ θέρους χιό-
να περιθέουσα ζητεῖς. ἵνα δὲ
καθυπνώσῃς ἡδέως, οὐ μόνον
τὰς στρωμνὰς μαλακὰς, ἀλλὰ καὶ
τὰς κλίνας, καὶ τὰ ὑπόβαθρα
ταῖς κλίναις παρασκευάζεις·
οὐ γὰρ διὰ τὸ πονεῖν, ἀλλὰ διὰ
τὸ μηδὲν ἔχειν ὅ, τι ποιῇς, ὕπνου
ἐπιθυμεῖς. τὰ δ᾽ ἀφροδίσια,
πρὸ τοῦ δεῖσθαι ἀναγκάζεις,
πάντα μηχανωμένη, καὶ γυ-
ναιξὶ καὶ ἀνδράσι χρωμένη· οὕ-
τω γὰρ παιδεύεις τοὺς ἑαυτῆς
φίλους, τῆς μὲν νυκτὸς ὑβρίζου-
σα, τῆς δ᾽ ἡμέρας τὸ χρησιμώ-
τατον κατακοιμίζουσα. ἀθά-
νατος δὲ οὖσα ἐκ θεῶν μὲν ἀ-
πέρριψαι, ὑπὸ δὲ ἀνθρώπων ἀ-
γαθῶν ἀτιμάζῃ. τοῦ δὲ πάντων
ἡδίστου ἀκούσματος ἐπαίνου ἑαυ-
τῆς ἀνήκοος εἶ, καὶ τοῦ πάν-
των ἡδίστου θεάματος ἀθέα-
τος. οὐδὲν γὰρ πώποτε σεαυτῆς
ἔργον καλὸν τεθέασαι. τίς δ᾽ ἄν
σοι λεγούσῃ τι πιστεύσειε; τίς δ᾽
ἂν δεομένῃ τινὸς ἐπαρκέσειεν; ἢ
τίς ἂν εὖ φρονῶν τοῦ σοῦ θιάσου
τολμήσειεν εἶναι; οἳ νέοι μὲν ὄντες,
τοῖς σώμασιν ἀδύνατοί εἰσι.
πρεσβύτεροι δὲ γενόμενοι, ταῖς
ψυχαῖς ἀνόητοι. ἀπόνως μὲν

exquiris: vt bibas it
ſuauiter, vina pretioſa c
mens: æſtate (ſi diis
cet) vndique niuem ex
tens: iam vero iucunde
ſopiare, non molles m
lectos ſternendos tibi loc
ſed lecticas etiam ipſas m
liculas, earumque ſcan
facienda tibi mollia cu
nimirum quæ non ſon
laboriſque viciſſitudine
ſtitueris vti, ſed idcirco d
mire, quia nihil aliud h
beas potius quod faci
tum venerem ignauam
quiſitis machinamentis
eas, ſuapte vi immota
En quæ tui diſcere ex te
mici cupiant, vt per laſ
uiam noctes, diei op
mam partem per ſopore
exigant. Quocirca imm
talis cum eſſes, ex deoru
curia eiecta es: a morta
bus quoque deſpecta, q
probitate cenſentur. de
que orbata ſimul acroam
te iucundiſſimo, laudari
vt nunquam audieris: ſim
ſpectaculo ſane viſendo, n
quam vt opus aliquod t
ſpectaris aut pulcrum, a
houeſtum. [*Hactenus Budæus. Reliqua Beſſario conue tit, hoc modo.*] Quis igitur, cum aliquid dicas, cr deret tibi? aut cum indigeas, quicquam tibi præſta ret? Aut quis ſuæ compos mentis voluerit inter tu connumerari, qui in iuuentute quidem corpori bus debiles, in ſenio vero amentes efficiuntur? cui

adoleſcenti

dleſcentiam cum pigritia in
ctiis peragant, in ſenio au-
multis laboribus & in-
niratibus confringantur:
que verecundati ſuper his
egerunt, non tamen mi
i ſuper his quæ agunt gra-
atur: tanquam qui in iu
tute omnibus voluptati
i affecti, in ſenectutem ſibi
nia moleſta ſeruarunt. Ego
ſum quidem cum diis,
im vero bonis hominibus:
ilque operis boni, neque
ini, neq; humani, ſine me
i poteſt: magiſque aliis o-
ibus, & apud deos, & apud
nines optimos, honoribus
or. Etenim deſiderata co-
ratrix artificibus ſum, fida
norũ dominis cuſtos, be-
ola famulis patrona, ope-
n quæ pacis ſunt bona co-
utrix, bellicorum vero fir-
ſſima ſocia, amicitiæ opti-
i conſors. Ad hæc autem,
is neceſſariis ſuauis atque
ſta cibi potuſq; fruitio eſt:
pectant enim, quouſq, alia
iderẽt. Somnus autem vo-
tuoſior illis, quam otioſis
nit: & neque excitati mo-
te ferunt, neque ab illo de-
ati, quæ agenda ſunt, negli-
nt. Iuniores autem gaudẽt
iorũ laudibus: ſeniores ve-
lætantur iuniorũ honorib.
s quoq; geſtas a priſcis iu-
ndiſſime memoria repeten-

λιπαροὶ διὰ νεότητος τρεφόμενοι, ἐπιπόνως δὲ αὐχμηροὶ διὰ γήρως παρῶντες, τοῖς μὲν πεπραγμένοις αἰσχυνόμενοι, τοῖς δὲ πραττομένοις βαρυνόμενοι, τὰ μὲν ἡδέα ἐν τῇ νεότητι διαδραμόντες, τὰ δὲ χαλεπὰ εἰς τὸ γῆρας ἀποθέμενοι. ἐγὼ δὲ σύνειμι μὲν θεοῖς, σύνειμι δὲ ἀνθρώποις τοῖς ἀγαθοῖς. ἔργον δὲ καλὸν οὔτε θεῖον, οὔτε ἀνθρώπινον χωρὶς ἐμοῦ γίγνεται· τιμῶμαι δὲ μάλιστα πάντων καὶ παρὰ θεοῖς καὶ παρὰ ἀνθρώποις οἷς προσήκει· ἀγαπητὴ μὲν γὰρ συνεργὸς τεχνίταις, πιστὴ δὲ φύλαξ οἴκων δεσπόταις. εὐμενὴς δὲ παραστάτις οἰκέταις, ἀγαθὴ δὲ συλλήπτρια τῶν ἐν εἰρήνῃ πόνων, βεβαία δὲ τῶν ἐν πολέμῳ σύμμαχος ἔργων, ἀρίστη δὲ φιλίας κοινωνός. ἔστι δὲ τοῖς μὲν ἐμοῖς φίλοις, ἡδεῖα μὲν καὶ ἀπράγμων σίτων καὶ ποτῶν ἀπόλαυσις. ἀνέχονται γὰρ ἕως ἂν ἐπιθυμήσωσιν αὐτῶν. ὕπνος δ᾽ αὐτοῖς πάρεστιν ἡδίων, ἢ τοῖς ἀμόχθοις· καὶ οὔτε ἀπολιπόντες αὐτὸν ἄχθονται, οὔτε διὰ τοῦτον μεθιᾶσι τὰ δέοντα πράττειν. καὶ οἱ μὲν νέοι τοῖς τῶν πρεσβυτέρων ἐπαίνοις χαίρουσι· οἱ δὲ γεραίτεροι, ταῖς τῶν νέων τιμαῖς ἀγάλλονται, καὶ ἡδέως μὲν τῶν παλαιῶν πράξεων μέμνηνται. εὖ δὲ

τοῖς παροῦσιν ἥδονται πράτ-
τοντες. δι' ἐμὲ φίλοι μὲν θεοῖς
ὄντες. ἀγαπητοὶ δὲ φίλοις, τί-
μιοι δὲ πατρίσιν. ὅτ' ἂν δ'
ἔλθῃ τὸ πεπρωμένον τέλος,
οὐ μετὰ λήθης ἄτιμοι κεῖνται,
ἀλλὰ μετὰ μνήμης τὸν ἀεὶ
χρόνον ὑμνούμενοι θάλλουσι.
τοιαῦτά σοι ὦ παῖ τοκέων ἀ-
γαθῶν ἡράκλεις, ἔξεστι διαπονησαμένῳ, τὴν μα-
καριστοτάτην εὐ-
δαιμονίαν κε-
κτῆσθαι.

do, non minori cum iucu
tate res eis præſentes
gunt: quas ob res diis a
deſiderati amicis, hono
les patriis efficiuntur.
vero fatis datus finis per
rit, non obliuioni tradit
honoribus iacent: ſed m
ria hominum commer
in æternum florent. H
Hercules, inquit, bon
parentum fili, ſudoribus
exercendo beatiſſim
felicitatem habere.

F I N I S.

HIER

HIERONYMI WOLFII ANNOTATIONES IN ENCHIRIDION EPICTETI.

ANNOTATIO In Caput I.

.AETER Angeli Poli-
ani, & Thomæ Nao-
gi, doctiſſimorum vi-
n conuerſiones, in
culi huius interpreta-
: quinque codicibus
is ſum vſus: duobus
:æ, totidemque Ve-
s, ſed nec eodem tem-
, nec in eadem officina
s: & vno Argentinen-
iorum neque diſtinctio
um eſt eadem, & lectio
iullis in locis variat.
(ſi quid momenti ha-
viſa fuerint) annotare
n eſt, vt quid in conuer-
o ſim ſecutus, non i-
etur. Declarabimus et-
paulo accuratius ea vo-
la, quæ vt in hoc Opu-
ſubinde recurrunt, ita
us doctrinæ Stoicæ fun-
enta continent. Sumus
m ea diſtinctione ca-
n vſi, quæ lectoris &
itationi & memoriæ
modatura videbatur.

ἐφ' ἡμῖν ἐστιν ὑπόληψις. *In noſtra poteſtate eſt opinio.*] Negat hoc Homerus, quum, Cicerone interprete, ſcribit:

Tales ſunt hominum mentes, quali pater ipſe
Iuppiter auctiferas luſtrarit lampade terras.

Homeri verſus ſic habent:

Τοῖος γὰρ νόος ἐστὶν ἐπιχθονίων ἀνθρώπων,
Οἷον ἐπ' ἦμαρ ἄγησι πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε.

Sed hunc ſcrupulum Simplicius eixmit.

οὐκ ἐφ' ἡμῖν δὲ, τὸ σῶμα, ἡ κτῆσις, δόξα, ἀρχαί. *In noſtra poteſtate non ſunt, corpus, poſſeſſio.*] Nemo negabit opinor, non eſſe noſtri arbitrij, vt perpetuo valeat, nec vllo incommodo afficiatur corpus. Nam alioqui ægrotaret, mutilaretur, moreretur nemo. Etſi enim quidam apud Plinium ſponſionem cum Fortuna feciſſe legitur, ſi vnquam ægrotaſſet: nihilominus tamen lapſu ſcalarum interiit,

Maſiniſſam & Cyrum, robuſtiſſimos reges, longa ætas exſtinxit. Iam ſi diuitiæ, gloria, imperia, cæteraque nobis in manu eſſent: quis egeret, male audiret, ſeruiret? Quis cara vxore, liberis, amicis orbaretur? Hoc igitur extra controuerſiam eſt, non eſſe iſta noſtri iuris. Illud vero cui perſuaderi poteſt, cum noſtra non ſint, ne iacturam illorum moleſtiſſime feramus? Ne iis ereptis, vim & iniuriam nobis eſſe factam opinemur? Tanta eſt inconſtantia & peruerſitas. Occurritur autem Epicteto, Natura nobis eſſe inſitum talium rerum amorem: nec poſſe fieri, quin iis amiſſis doleamus. At viciſſim rogabit Epictetus: Annon illud etiam natura ferat, vt ſępe illa amittamus? an repugnare in eo naturæ, ſit viri boni & ſapientis? Fruſtra pręſertim, & vltro augere ſibi moleſtias, quæ animi æquitate minuendæ erant? Opponimus ſcilicet philoſophis non firmiores rationes, ſed affectus noſtros & prauam cõſuetudinem: pro quibus tanquam pro aris & focis, & monumentis maiorum pugnamus: maiorene ſtultitia dicam, an calamitate? Quod ſi dies adimit

hominibûs ęgritudin
cta ratio cur non a
Cur exempla vulgi,
virorum fortium &
tum ſequi malumus
quoque Natura fert,
aſſuetudo moleſtiam
vnde poeta:

χρόνος μαλάξει, νῦν δ'
ἀκμάζει κακόν·

Malum viget iam, l
tempore.

Eſto: ſed cur non, vt
Comico, ita & nobis
tata omnia mala
ſunt, vt ne quid an
nouum? Nam & ho
Epictetus, & docuer
lim multi, nec obten
ſe quenquam pœnitu
non & diuus Paulus n
ita eſſe vtendum m
quaſi non vtamur? N
bitandi, ſed commor
cum hic nobis eſſe d
Sed hæc alibi comm
Illud non alienum
verba quæ obſcurio
dentur, quæque ſubin
currunt in hoc Opu
declarare.

ἐφ' ἡμῖν μὲν ὑπόληψις, ὁρμή, ὄρεξις, ἔκκλισις. In
poteſtate ſunt, opinio, a
tio, deſiderium, declin
ὑπόληψις eſt opinio, ſe
tia, perſuaſio, iudiciu
quod de quaq; re ſenti
vt, mortem & morbu

ma.

aim, diuitias & volupta-
expetendas eſſe, fugien
eſſe flagitium & dede-
philoſophiam mederi
nis. ὁρμὴν Cicero alias
titionem, alias appeti-
ſeu appetitionem ani-
alias motum animi in
etatur. Politianus co-
m vertit, ὄρεξιν appeti-
. ἀφορμὴν huius contra-
eſt auerſatio, cum ani-
abhorret a re aliqua.
ὁρμᾶν καὶ ἐφορμᾶν, ap-
re, inclinare animo ad
id: ἀφορμᾶν, auerſari,
rrere. Peculiarem enim
verba vſum habent a-
Stoicos. Eſt & ὄρεξις ap-
tus: ſed Cicero βούλησιν,
ον ὄρεξιν exponit, volū-
m quæ quid cum ratio-
eſideret. Quare ὄρεξιν (ne
abulorū numerus immi-
retur) deſiderium verti.
ισιν idem, declinationē
alis, declinationē labo-
& periculi, dixit. Simpli-
; hunc ordinē tradit: Cū
d bonum aut malū iudi-
nus, omnino commoueri
linationē aut appetitio-
ſubſequi vero ὁρμὴν, quā
mi concitationē, appro-
ntis aut improbātis, pro-
uentis aut auerſantis ali-
id, definit. αἵρεσις eſt optio
appetitio, cum Cicero τὸ
ετὸν optabile & rem expe-
tendā vertat. προαίρετον Sim-
plicius ἄλλο ἑνὸς αἱρετὸν eſſe
dicit, cum alia aliis præfe-
runtur. Quo vno verbo cō-
mode queat exprimi,

Grammatici certant, & ad-
huc ſub iudice lis eſt.

Barbari prælectionē, alij de-
lectū, alij ꝓpoſitum, alij in-
ſtitutum, alij voluntatē, alij
conſiliū interpretātur. Nos,
vt quimus, quando vt volu-
mus licet. Omnino difficile
eſt cum Græcis, præſertim
Stoicis, certare verborū co-
pia & proprietate. Quare ve-
niā ab æquis lectoribus im-
petratam velim, ſicubi Epi-
cteto & acerrimis eorum iu-
diciis nō ſatisfecerimus. Sæ-
pe enim, eruditis ſcriptori-
bus facile eſt varia vocabula
congerere: ſed eadem diſtin-
guere, grammatico aut in-
terpreti non perinde prom-
tum. Imo (ſi, quod ſentio,
dicendum eſt) ipſi auctores
ſæpe riderent & grammati-
cos & interpretes, qui earum
rerum diſtinguendarum ſo-
licita cura tenerentur, quas
ipſi aut oſtentandæ copiæ,
aut rei inculcandæ gratia
congeſſiſſent.

ὅσα ἡμέτερα ἔργα. *Quæcun-*
que noſtra actiones.] ἔργον Ci-
ceroni eſt alias opus, alias
res, alias opera, alias difficul-
tas. Ego hic ἔργον intelligo,

non munus officij, τὸ καθῆκον, in qua ſignificatione ſæpe capitur: ſed ἐνέργειαν, actionem, id quod aut animis agitamus, aut miniſterio corporis agimus, ſiue bonum ſiue malum: vt cum agimus prudenter, iuſte, fortiter, temperate: contraue libidinoſe, effœminate, iniuſte, temere: cum philoſophamur, iraſcimur, cupimus, deambulamus, lauamus, ſcribimus, legimus, & id genus alia, quæ homo ſuapte natura, ſuoq; arbitratu facere poteſt aut non facere, niſi morbo aut externa vi impediatur. Quod cū ſit, actiones illæ in poteſtate noſtra eſſe deſinunt, opinor: & opinio tantū, appetitio & deſiderium, horumque contraria declinatio & auerſatio, nobis relinquuntur. Cum autem morbi ſint, qui animum etiam tentēt, vt phrenitis, melancholia, veternus, apoplexia, epilepſia, vulnera capitis, cerebri læſiones, ſimileſque peſtes: etiam illa, niſi fallor, euaneſcunt, quæ ſola in noſtra poteſtate eſſe affirmat Epictetus. Sed loqui Stoicos de natura integra, & non impedita, probabile eſt, quę tamen quandiu talis permanſura ſit, cōſtare nemini profecto poteſt. Conſideret ergo que ſecum, veriusne iſ cantur, an magnificen Animi tamen bona do corporis, & fortunæ m ribus præſtare, ac diutu ra eſſe, extra controuer eſſe arbitror. Quicqui men egeris, nunquan conſequeris, vt a Fort tyrannide ſis immunis: eſt, vt Deus ea tibi non ferre poſſit, quę largitus Valeat ergo Thraſonica vox, & inter Stoicas hy bolas numeretur, προκα λημμαί σε, ὦ τύχη, καὶ πᾶσαν φῆρημαί σου τὴν παρείσδ hoc eſt, Anteuerti tibi I tuna, & quaſi vallo firm mo oppoſito, omnes til ditus, omnes cuniculos terclusi. Prudentius ille, diſtichon illud per ſe ir lens, picturæ hominis m tui aſcripſit: cui, ſi in CH STO ſeruatore obdormie vere conuenit:

ἐλπὶς καὶ τύχη μέγα χαίρ
τὸν λιμέν' εὗρον·
οὐδὲν ἐμοὶ χ' ὑμῖν· παίζ
τοὺς μετ' ἐμέ·

Inueni portum, Spes & F
tuna valete:
Nil mihi vobiſcum: lud
nunc alios.

Neque enim ſpe ſua fruſt bitur, neque timebit qui quam, mortuus in Dom no,

...ab omnib. fortunæ in-
...is & ludibriis immunis,
...ue in portu tutiſſimo ſe-
...us & beatus conquieſcet.

In Caput 4.

...ηλικούτου οὖν ἐφιέμϑυος,
...νη(ο ὅτι οὐ δεῖ οὐδὲ μετρί-
...κεκινημϑύον, ἅπτεϑαι αὐ-
...: *In tantarum igitur ap-
...tione rerum, ſic eas ſuſci-
...das eſſe memento, vt pror-
...omni vaces animi pertur-
...ione.*] Rectius Simpli-
... Commentarius: τηλικού-
... οὖν ἐφιέμϑυος, μέμνησο ὅτι
... εἰ μετρίως κεκινημϑύων ἅ-
...ϑαι αὐτῶν: Quum igitur
...as res appetas, ſic eas ſuſ-
...iendas eſſe memento, vt
... non mediocriter incita-
.... Quam lectionem &
...litianus eſt ſequutus. De
...ribus locutus eſt: ergo
...ικ[έ]των. Serio ſuſcipien-
... monet philoſophiæ ſtu-
...um. ergo οὐδὲ redundat,
...od quatuor reliqui codi-
...s habent: a quibus dece-
...us, verterã: Vt prorſus o-
...ni vaces animi perturba-
...one. quæ ſententia etſi
...im ἀπαϑείᾳ Stoicorum
...uenit, philoſophiæ tyroni
...men haudquaquam con-
...enit, quem incredibili cu-
...iditate ſapientiæ inflam-
...atum eſſe vult, adeo vt il-
...id ex Euangelio deſum-
...um ei dici poſſit:

ἐν μαργαρίτην τίμιον,
ἀποδοὺς ἅπαντα, λάμβανε·
Vnam margaritam pretio-
ſam omnibus opibus tuis
emito.

ἐὰν ᾗ καὶ ταῦτ' ἐθέλῃς: *Sin & has volueris.*] Scilicet, τὰ ἐκ φιλοσοφίας περιγινόμϑυα: Ea quæ Philoſophia præſtat.

καὶ ἄρχειν καὶ πλουτεῖν: *Et imperare & eſſe diues.*] Politianus addit, Domeſticos dirigere. Legit fortaſſe, τοὺς οἰκείους εὐθύνειν. quod perperam ſcriptum fuiſſe reor, pro εὐθηνεῖν, neceſſarios tuos florere. Volumus autem in primis nobis bene eſſe, mox etiam noſtris & aliis. Diſcrimen τοῦ εὐθύνω καὶ εὐθηνέω, vel pueris notum eſt.

τυχὸν οὐδ' αὐτῶν τούτων τεύξῃ: *Fortaſſis nec hæc ipſa aſſequeris.*] τῶν ἀρχῶν τε καὶ τοῦ πλούτου: Nec magiſtratus nec opes aſſequeris.

διὰ τὸ καὶ τῶν προτέρων ἐφίεσθαι: *Eo quod priora quoque deſiderat.*] Ea ſcilicet, quæ philoſophia confert, libertatem, tranquillitatem animi, ſecuritatem. Significat animum in duas partes diſtractum, nec fortunæ mu-

neribus, nec philoſophię bonis potiri: quod altera cura impediat alteram, nec tantam eſſe patiatur, quanta ſit opus. Sed hoc intelligatur de philoſophiæ tyrocinio. Nam præcepta rebus gerendis prælucent, & illuſtrantur vſu vitæ & crebris virtutis actionibus, ſi probe intellecta & animis infixa fuerint. Philoſophandum eſt igitur ab ineunte ætate, animo aliis curis libero, vt quæ tum cognita perceptaq; fuerint, ad parandas & tuendas opes, ad magiſtratus adipiſcendos & gerendos, ad omnes denique vitæ caſus ferendos accommodentur. τὰ πρότερα, priora dicit: vel τὰ πρότερον εἰρημένα ea quæ ante expoſuit, quæque rectum iudicium ſequuntur: non autem τὰ πρὶν φιλοσοφῆσαι, ea quæ deſideraris ante philoſophiā, vt voluptates, honores, diuitias: vel τὰ σπουδαιότερα, præſtantiora. Nam tranquillitas animi, verumque iudicium, vtique diuitiis & honoribus præſtant.

ἐκείνων ἀποτεύξῃ: *Illis excides.*] τῶν προτέρων, prioribus & potioribus: Carebis animi tranquillitate, ſi auarus & ambitioſus fueris.

In Caput 5.

Πάσῃ φαντασίᾳ τραχείᾳ: *Cuiuis viſo aſpero.*] τὸ τραχ nonnulli codices non bent, & meo iudicio rec omittitur: etſi φάρμακον φὸν adhibet Simplicius. enim φαντασίαι non tant τραχεῖαι, aſperæ: ſed eti λεῖαι, hoc eſt, leues & bl dæ. Sed quia verba hæc nus exercitatis obſcura dentur, exemplo declara ſunt. φαντασίαν (quod viſi aut viſionem Latini dic appellat eas cogitatio quæ ex rebus obiectis ori tur: vt ſi adoleſcenti ſtuc ſo & pauperi formoſa & ues mulier deſpondeat phantaſia hæc ſtatim in excitatur, rem eſſe præ ram, paucis ſui loci atque dinis talem offerri occaſ nem: non igitur eſſe neg gendam. ſpecies pręclara incautumque facile deci Sed ſi idē paulo cordati ſecum reputet, Mulieres f moſas atq; diuites, laſciu ſuperbas, faſtidioſas, im rioſas eſſe: opes non ſine r gna ſolicitudine conſerua ſe deſpectui & deriſui f affinibus, aut certe inuiſu ſi morem gerere velit vxc aut læſurum valetudine aut alia grauiora tolerat rum: neglecturum eſſe ſt dia literarum: muliercu denique non tam amant

qua

ciam prætextũ libidinum ſuarum quærentis, fore mã-lorum: fortaſſis intelliget, quod Epictetus dicit, do-ctã & formoſam mulierem non ſummũ eſſe bonum, ſed plane φαντασίαν & falſam ſpeciem: Heſiodiæ Pandoræ inſtar, pyxidem malis omnibus refertam, ſecum afferentem. Idem eſto iudicium de phantaſiis imperij, honoris, aliarumq; rerũ, quæ ſæpius inani ſpecie blandiri, quam reuera beare ſolent. Eadem fere ratio eſt rerum triſtium & aduerſarum, vt putantur, quæ ſæpe in receſſu multum boni habent, quod prima fronte nequaquam pollicẽtur: vt paupertas ſobrios, modeſtos, induſtrios plerũque facit: opulentia luxurioſos, arrogantes, ignauos.

In Caput 6.

ὅτι ὀρέξεως μὲν ἐπαγγελία: *Appetitionis pollicitationem eſſe.*] Eſt proſopopœia quędam Cupiditatis cum homine colloquentis. Rudibus apertior eſſet oratio, ſi ita locutus eſſet: Cum aliquid appetis, fore ſperas vt id conſequaris, & voti compos fias, & reliqua.

παραπίπλων.] περιπίπλων legendũ videtur, idem quod ἐμπίπλων. vnde περίπλωσις, & περιπίτειν τύχης.

τὰ παρὰ φύσιν τῶν ἐπί σοι: *Quæ naturæ eorũ quæ in tua poteſtate ſunt, aduerſantur.*] His aduerſantur vtique, falſa opinio, prauus & corruptus appetitus, omnes animi perturbationes, quas in hominis eſſe poteſtate volunt Stoici: non ita fortaſſis, vt nõ exſiſtant (id enim Dei cuiuſdam potius quam hominis fuerit) ſed vt rationi obediant.

In Caput 7.

Μετάθες ἐπὶ τὰ παρὰ φύσιν τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν: *Transfer ea quæ naturæ illorũ repugnant, quæ in noſtra poteſtate ſunt.*] Videntur & hæc rudioribus obſcura quæ dilucidiora eſſent, ſi ſcripſiſſet: Auerſare falſas opiniones, ſtultas & prauas cupiditates, turpitudinem & dedecus. Hęc enim vt fugere, ita etiam effugere poteris.

Καὶ μεθ' ὑπεξαιρέσεως.] Politianus, cum ſupputatione: Naogeorgus, cum exceptione. Sed quia Simplicius interpretatur, μετὰ τοῦ ἐνδιδόναι τὶ ὀλίγον, καὶ μὴ εἰς ἄκρον ἐπιτείνειν, cedendo & laxando paululum, nõ ad ſummum intendendo: ego verti, cum imminutione. Etſi hæc tria, κούφως leuiter, ἀνειμένως remiſſe, μεθ' ὑπεξαιρέσεως cum imminutione, ſynonyma

fortaſſe ſunt. ὑπεξαίρεσις certe ſignificare id poteſt, cum paulatim aliquid affectui ſubtrahitur. Si quis autem intelligere mauult, cum exceptione vel conditione: ſenſus erit, vt opinor. Ea conditione res vel appete vel auerſare, ſi expetendæ fugiendæue ſint. Vult enim Epictetus, tirones philoſophiæ interdum Academico more ἐπέχειν καὶ διασκέπτεσθαι, cohibere aſſenſum, & amplius deliberare: & in ea ἐποχῇ, ἐλλείπειν μᾶλλον ἢ πλεονάζειν: hoc eſt, potius citra reſiſtere, quam vltra progredi, vt monet Iſocrates.

In Caput 8.

ἂν χύτραν στέργῃς: *Si ollam diligis.*] Etſi Epictetus, vt contemtor diuitiarum, vilium rerum exempla profert, vt balnei, vt lactucarum, & aliorum id genus: tamen Simplicius aptius, vt opinor, verbum habet, ἂν χύτραν σείῃς, ὅτι χύτραν σείεις: Si ollam tractas, aut agitas, te ollam tractare: hoc eſt, rem fragilem, & agitationis atque alliſionis impatientem, vt & vitrum. Vnde Mimographus: Fortuna vitrea eſt: quæ cum ſplendet, frangitur. Fortaſſis alluſit ad doliū Diogenis.

In Caput 9.

τοὺς ἀποῤῥέοντας.] deſtilla tes. Alij ἀποῤῥαίνοντας, ſe perfundentes, eodem ſenſ

ἐγκρουομένους.] id eſt, ἐνο λουμένους, quibus negotiu faceſſitur. Alij ἐκκρουομένε id eſt, ὠθουμένους, eos qui pr muntur, aut loco pellu tur.

In Caput 10.

Τὰ περὶ τῶν πραγμάτ δόγματα, *decreta de rebus* Et huic paradoxo medetu vt poteſt, Simplicius. Co ſiſtere certe nullo modo pc teſt, niſi aut grauiora ma nos vitare, aut maiora bor cōſequi putauerimus. Na alioqui iſta vnica, miſera i la quidem, & neſcio qua efficax in caſibus acerbiſſi mis conſolatio relinqui tur, quæ apud Homerur exſtat:

ὡς γὰρ ἐπεκλώσαντο θεοὶ δειλοῖ βροτοῖσι,
ζώειν ἀχνυμένους καὶ ἀτέρπ θυμὸν ἔχοντας.

Sic voluere dii, miſeris mo talibus æuum
Eſſet vt & mœſtum, & dur illætabile cura.

οἷον θάνατος οὐδὲν δεινόν: *I mortem nihil eſt mali.*] Si au anima cum corpore exſtin guitur, aut in locum melio rem transfertur. Sed ſi pœ næ ſcelerum dandæ ſunt: pe

riculoſ

riculoſæ plenum opus aleæ, ni veræ pietatis clypeo ſis munitus.

ἀπαιδεύτου ἐστίν. Ineruditi eſt.] id eſt, eius qui non conſideret, quæ ſui, quæ alieni iuris ſint: qui omnia ſuo arbitratu fieri poſtulat. id quod fieri neque poteſt, neque fortaſſe debet.

τὸ ἑαυτοῦ, Seipſum.] Agnoſcit enim culpam ſuam: ſimulque in id intentus eſt, ne denuo ad eundem lapidem impingat: hoc eſt, ne alienarum rerum ius ſibi arroget. Nā id quod antecedit, *ἐφ᾽ οἷς αὐτὸς πράσσει κακῶς*: verba (*ἄλλοις* & *αὐτῷ*) ſuam habent emphaſin. Dilucidius alio loco dicit, Per alium te non magis in calamitate eſſe poſſe, quam in vitio: hoc eſt, cum ſolum eſſe calamitoſum, qui male ſentiat & viuat: nō eū qui negligatur, aut male tractetur ab aliis.

In Caput 11.

ἡ χρῆσις τῶν φαντασιῶν: Vſus viſorum.] Obſcuriora videntur hæc, minus aſſuetis. Sed perinde eſt ac ſi diceret: In omnibus rebus non appetitum aut popularem opinionem, ſed rationis iudicium ſequi nos oportere. Viſis enim recte vti, quid eſt aliud, quam de rebus omnibus recte iudicare, & rationi parere, non affectui?

In Cap. 12.

Μήποτε καλοῦντος ἐκλείπῃς, Ne forte eo vocante deficias.] Politianus attexit, Inque id vinctus coniiciaris. Qui enim volens non ſequitur, neceſſitate hoc patietur. Quæ appendix nec in excuſis codicibus habetur, & eſt ſuperuacanea. Loquitur enim non de externa vi, ſed de imbecillitate virium: quę quo maior ſit ingraueſcente ætate, eo paucioribus rebus animum eſſe occupandum: quod & iis vacare, & parere philoſophiæ ſit difficilimum. Homo cœlebs (ſi cætera paria ſint) & in vita paucioribus eſſe contentus, & æquiore animo diſcedere e vita poteſt. Maritum & patrem, tam viuentem quam morientem, magis ſollicitant vxor, liberi, familia, quam ipſius ſalus. In hanc ſententiam ſcribit Cicero, trāquillitatē animi atq; ſecuritatē eo faciliorē eſſe philoſophis, quo minus pateant multa in eorū vita, quæ Fortuna feriat, & quo [illegible] multis rebus egeant: & [illegible] ſi quid aduerſi eueniat, [illegible] grauiter cadere non poſſint. [illegible] ſine vitæ inſtitut[illegible] go: gubernatore vero, [illegible]

cui qui vocanti non pareat, aut pro mancipio tractetur, aut plane deſeratur.

In Caput 13.

Μὴ ζήτει τὰ γινόμενα γίνεσθαι, ὡς θέλεις· ἀλλὰ θέλε τὰ γινόμενα, ὡς γίνεται, καὶ εὖ ποιήσεις.] Argentinenſis codex paulo aliter, ἀλλὰ θέλειν, ὡς τὰ γινόμενα γίνεται. vt ſit, ζήτει θέλειν, id ſtude vt velis: quaſi dicat, Voluntatem tuã facilius mutabis, quam naturam rerum. καὶ εὖ ποιήσεις, verti, Si ſapis. quod ſi diſplicet, repone, & recte facies Eſt enim idem quod καλῶς ποιεῖν, approbandi formula hoc loco. εὖ ποιῶ σε, bene de te mereor: & εὖ πράττω, facile agito, bene mecum agitur: non ſunt huius loci.

Χώλανσις ποδός ἐστιν ἐμπόδιον, προαιρέσεως δ' οὔ. *Claudicatio pedis eſt impedimentum, non inſtituti.*] At dices, inſtituto conficiendi itineris (præſertim ſi iumentum aut vehiculum deſit) obſtat claudicatio. Reſpondebit Epictetus: Si præceptis meis parueris, non inſtitues iter, quod conficere non poſſis. Sic quo plura & maiora fuerint impedimenta corporis, eo magis appetitum contrahes, paucioraque ſuſcipies. At iſtud ipſum, inquis, eſt inſtituti impedimentum, eoque moleſtiſſimum. Negat Epictetus eſſe impedimentum, nihil temere & fruſtra appetere: ſed id philoſophi proprium eſſe munus affirmat. Illud certe vel ſtultus intelligit, præſtare appetitum rationi obedientem præbere, quam irritis cupiditatibus æſtuare. At eſt factu difficile. Sic Deo viſum, cui, niſi vltro feceris, parebis inuitus. Illud tamen Epictetus (vt ea quę ſequuntur, docent) non vetat, quo minus commodis tuis, quatenus & natura poſtulet, & honeſte poſſis, conſulas.

ἄλλου τινὸς ἐμπόδιον, σὸν δὲ οὔ. *Id alterius cuiuſpiam rei, non tui eſſe impedimentum.*] Si concederet, pedem eſſe partem corporis (neque vero negat) corpus vero hominis partem eſſe (quod negare videtur) impedito pede, corpus: corpore impedito, homo ipſe, ex parte ſaltem, impediretur. Quod ſi corpus inſtrumentum eſt hominis (qua de re plura ex Simplicio afferemus) negari certe non poterit, quin mutilato inſtrumento, imperfectior & incommodior futura ſit actio. Male pugnabis gladio, cui vel capulus vel mucro defuerit. Sed hæc differantur.

In

In Caput 14.

ὃ συναρπάσουσιν αἱ φαντασίαι, Viſis non obtemperabis.] Hoc eſt, neque voluptati, neque dolori ſuccumbes: ſed prauas cupiditates atque affectiones, ſapientiæ virtutumque præſidio ſuperabis.

In Caput 16.

Κρεῖσσον γὰρ λιμῷ ἀποθανεῖν, ἄλυπον καὶ ἄφοβον γενόμενον: Præſtat enim emori fame, vacui doloris & timoris expers euaſeris.] Quæri non iniuria poſſit, tantane conſtantia cadat in fragilitatem humanam, vt Saguntina (quod aiunt) fame non afficiatur? Deinde quod de puero dicit, niſi ita intelligatur, vt tum demum eius cura abiiciatur, cum neque verbis neque verberibus quicquam profeceris: videbitur plena inhumanitatis oratio, & Timone μισανθρώπῳ quam homine philoſopho dignior, qui & ipſe aliquid ſtudij atque operæ ad conſociationem ciuilem afferre debet. Equidem exiſtimo ὑπερβολὰς eſſe, nimiæ ſolicitudinis reprimendæ cauſa vſurpatas. Quod ſi cauillari libeat, hypotheticam eſſe dices propoſitionem, ἄλυπον καὶ ἄφοβον γενόμενον, vbi & dolorem & metum propulſaris: tum enim nec fame dolebis, nec mortem metues: ſed quando id fiet? Pauciſſima certe in omnibus hiſtoriis exſtant exempla: & quæ exſtant, vt Socratis, Anaxarchi, Diogenis, Demonactis, Lælij, Catonis, & aliorum, dubitari poteſt an ſint Græcorum ingeniis ornata vehementius, & ſupra veri fidem amplificata.

In Caput 17.

ἀλλ᾽ οὐχ οὕτως ἐστὶν αὐτῷ καλῶς, Non adeo ei bene eſt.] Malim ἔστω, vel εἴη, Sit. Sententia eſt, contemni potius puerum oportere, quam eius ſiue contumacia ſiue inſcitia commoueri. Abſit vt tu commouearis, cum ſtultus & improbus puer, ſiue ex inſcitia, ſiue de induſtria peccauerit.

In Caput 18.

εἰ προκόψαι θέλεις, Si proficere vis.] Scilicet, in philoſophia, & animi cultura. Eam enim προκοπὴν intelligit, qua tranquillitas animi & libertas augeatur.

ὑπομεινον ἕνεκα τῶν ἐκτὸς ἀνους δόξαι: Ne recuſa, propter externa videri amens.] Qui enim voluptates, opes, honores minus curat, præſertim ſi illa con-

ſequi liceat: vulgo ſtultus habetur.

κἂν δόξῃς τινὸς εἶναί τισι.] Deeſſe videtur ἄξιος, dignus aliquo: ſed non eſt opus, ſi, vt cæteri codices habent, pro τινὸς, τὶς legatur.

In Caput 19.

θέλεις γὰρ τὴν κακίαν μὴ εἶναι κακίαν: *Id enim poſtulas, vt vitium non ſit vitium.*] Innuit opinor, pueros & omnes mortales natura eſſe vitioſos: nec vitia propulſari, niſi per philoſophiam, cuius non ſatis capax ſit tenera & rudis ætas: quæ vt caſtiganda ſit, non tamen ſit abiicienda.

In Caput 20.

κύριος ἑκάστου ἐστὶν ὁ τῶν ὑπ' ἐκείνου: *Cuiuſque dominus eſt is, qui cupiditatum eius.*] Quam multos ergo Fortuna dominos nobis impoſuit? Quanto plures ipſi nobis imponimus, inſatiabili caducarum rerum cupiditate?

In Caput 21.

Παρατεθέντων Σοί. *Vbi tibi appoſuerint.*] Simplicius, παρατεθέντων, appoſitis, Sed & alterum ἐλλειπτικῶς ferri poteſt, ſi intelligas, τῶν μαγείρων τὰ σιτία, ſi coqui vel miniſtri fercula tibi appoſuerint.

... τῶν θεῶν συμπότης, *Diis dignus compotor.*] Significat, Externarum rerum deſpicientiam diuinum eſſe quiddam, & reddere Deo ſimilem.

θεοί τε ἦσαν καὶ ἐλέγοντο *Diuini vt erant, ita & dicebantur.*] Inſolenter vtique & imperite. Quam enim infinito interuallo vel præſtantiſſimus homo ab extrema vmbra diuinitatis abeſt?

In Caput 22.

ἄλλον γὰρ οὐ θλίβει.] ὅτι ἄλλου οὐχ ἅπτεται. Alium non angit: quia non tangit. Facile omnes, cum valemus, recta conſilia ægrotis damus. Tu ſi hic ſis, aliter ſentias. Alterius vulnera & cędem ſpectare ſine dolore corporis poſſumus, ſed ipſi non ſine acerbiſſimo doloris ſenſu vulneramur & cædimur. Byzantinum incendium, peſtis, terræmotus, ſeditio, bellum, te Romæ degentem non angit, quia non tangit. At vero,

Et tua res agitur, paries cum proximus ardet.

Sed hæc eorum querela eſt ſcilicet, quibus perſuaderi non poteſt, corpus, opes, vxores, liberos, non eſſe ipſorum, ſed iuris alieni. Secus Hiob, qui opibus & liberis amiſſis

iſſis laudauit Deum, qui quæ dediſſet, abſtuliſſet.

μέχει μὲν τοι λόγου, μὴ ὄκνει συμπεριφέρεσθαι αὐτῷ: Verbotenus illi te accommodare ne pitita.] Sententia eſt, ne pites illius affectui & verbis & ſuſpiriis ſubſeruire, ac lorem præ te ferre. Rettit hic aliquid Epictetus Stoica ſeueritate *καὶ ἀπαθείᾳ*, vel potius *ἀσυμπαθείᾳ*, a vehementer offendunt ij qui in malis ſibi eſſe lentur: nec ſimulationem probat.

In Caput 23.

οἷον ἂν θέλῃ ὁ διδάσκαλος, qualem voluerit magiſter.] oc eſt, ὁ ποιητὴς, εἴτε κωμῳδοποιὸς, εἴτε τραγικός: poeta, ue Comicus, ſiue Tragicus. Sic in vita Sophoclis, ἐδίδαξε δὲ δράματα ρκγ, Edit fabulas centum & viginti tres. Quod ad rem ipſam tinet, idem Epigramma æcum docet:

Σκηνὴ πᾶς ὁ βίος, καὶ παίγνιον ἢ μάθε παίζειν,
Τὴν σπουδὴν μεταθεὶς, ἢ φέρε τὰς ὀδύνας.

Vita quid eſt? iocus & ludus. Vel ludere diſce,
Curis ſepoſitis: vel cruciare miſer.

Nazianzenus idem fere ſignificat, ſed maiore grauitate & pietate, his verſibus, dignis qui memoriæ mandentur:

Θυμὲ βλέψον ἄνω, χθονίων δ' ἐπιλήθεο πάμπαν,
Μηδέ σε νικήσῃ πρὸς κακότητα δέμας.
Τυτθὸς μὲν βίος οὗτος. ὁ δ' ὄλβιος, ὡς ἐν ὀνείρῳ
Τέρπεται· ἀλλοίῃ δ' ἄλλος ἔκυρσε τύχῃ.
Μούνης δὲ ζωῆς καθαρῆς βίος ἔμπεδος αἰεὶ,
Καὶ πολὺς, ὃν ζώειν ἐστὶν ἀρειότερον.

Mens age ſuſpice, terrenas age deſpice ſordes:
Corporis a vitiis neu ſubiugare caue.
Quam breuis eſt hæc vita? beatos ſomnia ludunt:
Sors vaga ſic alios, ſic alioſque rotat.
Vita diu durat, nullo peritura ſub æuo,
Sancta: labor fructu non caret ille ſuo.

In Caput 24.

Κόραξ ὅταν μὴ αἴσιον κεκράγῃ, *Si coruus inauſpicatum crocitarit.*] Auguriorum & auſpiciorum loco nos Aſtrologiam habemus: quæ ſi ex annuis reuolutionibus & ſiderum progreſſionibus incommoda & pericula minitabitur, Epicteti conſilio, ſed piis precibus adiunctis, vtamur.

ὠφεληθῆναι ἀπ' αὐτοῦ, *Fructum ex eo vt capiam.*] Quia.

Omnis commoditas ſua fert
incommoda ſecum:

& contra. Extrema vero mala, & omni conſolatione majora, vt ferenda ſint, Arrianus docet.

In Caput 25.

ἀνίκητος εἶναι δύνασαι, *Inuictus eſſe potes.*] Pendet & hoc dictum e diuiſione rerum initio facta. Vincuntur, qui res alienas expetunt: hoc eſt, eas quæ ad corpus pertinent, & fortunæ in manu ſunt. Vincunt, qui prauas opiniones & cupiditates oppugnant, modo legitime certent.

In Caput 26.

ὑπὸ τῆς φαντασίας συνεπαρθεὶς, *Imaginatione concitatus.*] Alij συναρπασθεὶς, correptus, impulſus: eodem ſenſu.

ἐὰν γὰρ ἐν τοῖς ἐφ' ἡμῖν ἡ οὐσία τοῦ ἀπαθοῦς ᾖ: *Nam ſi in rebus noſtræ poteſtati ſubiectis, vis tranquillitatis conſtiterit.*] ἡ οὐσία τοῦ ἀπαθοῦς, idem quod αὐτὴ ἡ ἀπάθεια, quam (Ciceronem ſecuti) vel indolentiam (etſi ea potius ἀναλγησία eſt) vel vacuitatem ægritudinis, in qua vita beata poſita ſit, vel vacuitatem ab angoribus [...] perturbationibus, appel[...] mus licet. Sententia eſt, [...] verbis obſcurioribus m[...] Stoico prolata: Eum qui [...] na omnia a ſeipſo petat, a[...] mo eſſe trãquillo: qui tr[...] quillo animo ſit, eum [...] inuidere, nec æmulari. C[...] enim ἀπάθεια perturbat[...] nes omnes excludat: inui[...] am vtique & æmulation[...] etiam excludere. Sin hi[...] fectus in aliquo domin[...] tur: ex eo plane colligi, p[...] cul eum ab animi tranqu[...] litate abeſſe, nec philo[...] phiæ præceptis obtempe[...] re. Sed cum apud Arrian[...] huius quoque libelli, Si[...] plicio ſi credimus, auc[...] rem, nunquam τὴν οὐσία[...] ἀπαθοῦς me legiſſe memi[...] rim: rectius id arbitror, qu[...] ibi crebro habetur, ἡ οὐ[...] τἀγαθοῦ.

In Caput 28.

Οὔτε ἄγαν ἐπιθυμήσῃς ἂν[...] *Neq; quicquam vehemen[...] appetes.*] Syracides, cogit[...] tionem mortis & diuini i[...] dicij a peccando deterr[...] affirmat. Quod ſi facit: m[...] to magis æquo animo [...] aduerſas ferre, ſecundaſq[...] contemnere docet, ob br[...] uem ſcilicet earum & dol[...] rem & fructum. Sic Ci[...] ro: Omnis (inquit) volupt[...]

P

r nihilo putāda eſt quod
um præterierit, perinde
ac ſi nulla fuiſſet. Sed in
gnis corporis cruciati-
& angoribus animi, v-
ora toto anno videtur
gior & vnus dies multis
lis.

In Caput 29.

ὀφρῦν μὲν μὴ σχῇς, *Tu ſuperciliosus ne esto.*] tum cogitabundū, tri- ſeueritatem ac faſtum ſupercilium intellige & c fuiſſe philoſophorum itum, e Menandri dicte- apparet: εὑρετικὴν, in- t, εἶναί φασι τὴν ἐρημίαν, ὀφρῦς αἴροντες: Medi- oni aptam eſſe aiunt ſo- dinem, ij qui ſupercilia unt.

In Caput 30.

ἄν ποτέ σοι γένοιτο ἔξω στρα- φῆναι: *Si quando tibi acci- it foras verti.*] Gloriolæ iditatē & oſtentationis dium, qui affectus tar- ſime in bonis & doctis e- m viris ſeneſcit, vetat. lt, philoſophum ſeſe in- conſcientię ſuæ limites, quam cochleam intra am continere, eamque pliſſimum virtuti ſuæ atrum proponere, ſtatu ac iudicare.

εἰ δὲ καὶ δοκεῖν ὅ θέλεις, τοῦ εἶ- ναι, σαυτῷ φαίνου: *Sin etiam videri vis, quia es, ipſi tibi videre.*] Politianus τοῦ εἶναι omiſit: nec eſt ſane neceſſa- rium, ni quis interpretari velit, Quia es, vel, eſſendo (ſi dicere liceat) tibi ipſe videre philoſophus.

τὴν ἔνστασιν ἀπώλεσας, *Te de ſtatione tua deiectum eſ- ſe.*] ἔνστασις apud Dialecti- cos quid ſit, notum eſt. Hic a pugilibus tranſlatio ſum- ta eſt, qui de gradu deiecti, vincuntur. Licet ἔνστασιν, in- ſtitutum vertere: id ſcili- cet, in quo homo animo, voluntate ac ſtudio ſic inſi- ſtit, vt pugil aut miles in ſuo gradu, non ceſſurus ad- uerſario, ἔνστασις philoſophi eſt, alte ſpectantem, & ad illam ſedem & ęternam do- mum contuentem, neque ſermonibus vulgi dare ſeſe, nec in præmiis humanis ſpem ponere rerum ſua- rum. Suis illum illecebris oportet ipſa virtus trahat ad verum decus, vt ait Ci- cero. In hanc ſententiam D. quoque Baſilius præcla- re monet: οὐκ εἶναι ὃ μᾶλλον φευκτέον εἴη τῷ σωφρονοῦντι, πρὸς δόξαν ζῆν, καὶ τὰ τοῖς πολλοῖς δοκοῦντα σκοπεῖν, καὶ μὴ τὸν ὀρθὸν λόγον ἡγεμόνα ποιεῖσθαι τοῦ βίου. ὥστε κἂν

πᾶσιν ἀνθρώποις ἀντιλέγειν, καὶ ἀδοξεῖν καὶ κινδυνεύειν ὑπὲρ τοῦ καλοῦ δέῃ, μηδὲν αἱρεῖσθαι τῶν ὀρθῶς ἐγνωσμένων παρακινεῖν. Hoc eſt, Nihil æque cauendum eſſe cordato viro, atque illud, ne vitæ ſuę rationem ad popularem opinionem accommodet, & quid vulgus ſentiat, circumſpectet. Rectam enim rationem vitæ ducem eſſe ſtatuendam: & ita ſequendam, vt etſi omnibus mortalibus refragandum, ſi exiſtimatio, ſi vita in diſcrimen adducenda ſit pro honeſtatis defenſione: tamen de recta ſententia nullo modo depellatur. Verum hic vigilandum, ne falſis opinionibus decepti, & rei cuiuſque natura non ſatis expenſa, pro conſtantibus rigidi, pertinaces, præfracti euadamus, & & in nugis tragœdias agamus, & nobis & aliis graues ac moleſti.

In Caput 31.

οὐ δύνασαι ἐν κακῷ εἶναι δι' ἄλλον: *Non potes in malo eſſe propter alium.*] Pendet hæc ſententia ex dogmate Stoico: Solum honeſtum eſſe bonum, ſolum vitium eſſe malum. Contemtus & neglectus mei, ſi ego officio fungor, non meum vitium, ergo neque meum malum eſt: ſed eorum & vitiu[m] malum, qui ex peruerſo [iu]dicio & voluntate praua immerentem contemn[unt], negligunt, male tractan[t] ficiunt.

δεικνύετε τὴν ὁδὸν, *V[iam] oſtendite.*] Significat, niſi malis artibus parar[e o]pes & dignitates: eaqu[e] cauſa viro bono illas a[s]nandas eſſe. neque enim iis loquitur, qui ſe ho[noribus] indignos præbent, ipſ[i] in cauſa ſunt vt cont[em]nantur.

ἀργύριον, ἢ φίλον π[ιστὸν]: *Pecuniam an amicum [fide]lem.*] Hoc tempore pec[uniam] plerique malunt. nequ[e e]nim pauperis amici vl[lum] eſſe vſum cenſent. Sic d[o]tæ puellæ pudicis & ben[e e]ducatis præferuntur, ſic forte ſunt tales, tale[s] permanent. Quare p[...] ignoſcendum fortaſſis qui tam incerta pudic[itiæ] & probitatis alea, diui[tias] vxorum quam paupe[rum] intemperias ferre ac tol[era]re malunt.

Καὶ τὸ ἔστω· οὐδὲ γὰρ ὑπ[ὸ] μαθ... ἔχει διὰ τὸν σκυτέα, ὅπλα διὰ τὸν χαλκέα: *N[eque] enim calceos habet per ſ[uto]rem, neque arma per fab[rum].* Sic in omnibus editioni[bus] legitur. Naogeorgus [...]

…im ſecutus, vertit: Nonne …abet calceos per ſutorem? …onne & arma per fa…rum? quaſi legiſſet, οὐχὶ γὰρ, …uod mihi ſane haud diſ…icet. Verũ e Simplicio ap…aret inuerſum eſſe verbo…m ordinem, & ſic legen…um: οὐδὲ γὰρ ὑποδήματα ἔχει ἀπὸ τῶν χαλκέα, οὐδὲ ὅπλα διὰ τοῦ σκυτέα: Neque enim cal…os habet a fabro ærario, …que arma a ſutore. Senſus …: Non magis a philoſo…o porticus & balnea, & …uitatem Romanam po…ulandam, quam arma a …tore, aut a fabro ferrario …lceos: cum philoſophi …unus ſit, ciues ad virtu…em inſtituere: vt ſutoris, …nficere calceos: & fabri, …ma.

οὐδὲν ἂν αὐτὴν ὠφελες, *Nihil ne ei prodeſſes.*] Malim, vt Simplicius, ὠφέλεις, vel potius ὠφελῇς.

In Caput 32.

εἰ μὲν ἀγαθὰ ταῦτα, *Si quidem bona iſta ſunt.*] Plerique complexionem iſtam uertũt, ἀντιστρέφοντες: Quia bona ſunt, ea ſibi negata eſſe dolent: quia mala, ea eueniſſe aliis gaudent.

εἰ μὴ περιέμενος ταῦτα, *Si innumeratis his.*] Id eſt, ἀναλώσας ἢ καταβαλών. vnde οἱ ἐλευθέριοι περὶ λῆψιν χρημάτων dicuntur apud Ariſtotelem.

τὸ μὴ ἀνασχέσθαι αὐτοῦ ἐπὶ τῆς εἰσόδου, *Quod non ſuſtinueris vel toleraris eum in atrio.*] Videntur faſtus diuitum & ambitioſæ ſalutationes intelligi, homini ſimplici & literato moleſtiſſimæ: item τὸ φοιτᾶν, προπέμπειν, ἐπαινεῖν, ſalutationes, deductiones, laudationes. Fortaſſis autem delicati diuites in medio incédentes, paraſitis ſuis vtrinque inniti ſoliti fuerunt. Nam & hunc ſenſum verbum ἀνασχέσθαι omnino admittit.

In caput 33.

ὅταν τὸ γείτονος ἄλλο παιδάριον.] Malim, ἢ ἄλλου παιδάριον: vel, κατεάξῃ τὸ ποτήριον, ἢ ἄλλο τι: Si vicini, vel alterius: aut, fregerit poculum, vel quid aliud.

ὅτι καὶ τὸ τοῦ ἄλλου, *Cum alterius.*] ἀλλὰ τὸ μὲν οἰκεῖον πιέζει, ἀλλότριον δ᾽ οὐ μέλει: Sua quemque premunt, aliena non curantur. Naturæ humanæ ſiue prauitas ſiue imbecillitas non fert, quicquid Epictetus de naturæ voluntate dicat, quicquid ſacræ literæ de impe-

rio Dei prædicent, vt alieni boni aut mali æque excitatus in nobis ſenſus ſit, atque noſtri proprii. Illud quidem natura nos docet, cum omnes eadem conditione ſimus: neque communem fortunam (vt ait Cicero) recuſandam, neque peculiarem optandam, & modice ferenda eſſe omnia: niſi indignando atque afflictando nos conduplicare mala atque exaſperare libeat.

In Caput 34.

οὕτως οὐδὲ κακοῦ φύσις ἐν τῷ κόσμῳ γίγνεται, *Sic neque mali natura in mundo exſiſtit.*] Obſcurus & dubius locus, de quo plura ex Simpl. adducemus, qui hæc verba ſic accipit, vt quicquã eſſe mali in mundo, aut ſi ſit, a Deo eſſe, negare videatur. Ego ſimpliciter ἀπὸ κοινοῦ repetiiſſem, ſic neque mali natura exſiſtit in mundo aberrandi cauſa: hoc eſt, neceſſe eſt homines in mala incidere. Proinde præparandus ad ea prudenter & fortiter ferēda eſt animus. Naogeorgus (quem honoris cauſa nomino) cum Simplicio cõſentit, noſque noſtrapte culpa & malos. & in malis eſſe affirmat. Accipiunt illi ἐν τῷ κόσμῳ, quaſi eſſet ὑπὸ τοῦ θεοῦ: & bonum ſcopo, malum a erratione a ſcopo com rant. Recte omnino τἀ- θὸν γὰρ πάντως ἐφίεται: I num enim ab omnibus petitur: & Deus optim mala non facit: & mala f taſſe non ſunt quæ nos malis numeramus. Sed hoc ſenſerit Epictetus, i viderit. Prorſus enim ex eius verbis elici ſenſus poteſt.

εἰ μὲν τὸ σῶμά σου τις ἐπὶ τῷ ἀπαντήσαντι, *Si quis c pus tuum obuio cuique p miſiſſet.*] A minori ad i ius argumentatur, hoc m do: Cum iis iraſcereris, corporis tui violandi cu poteſtatem darent (cu modi eſt proſcriptorum ditio) quanto magis tib raſci debes, qui cuiuis an tui lædendi poteſtatem re ſoleas: cum tui arbitri lædi prorſus a nemine?

ἑκάστου ἔργου σκόπει τὰ κα- θούμενα, *Rei cuiuſque a ceſſiones conſidera.*] Vult (vt monet Homerus) ν ἅμα πρόσσω καὶ ὀπίσσω, ne quæ ante pedes modo ſ videre, ſed etiam illa q futura ſunt proſpicere. iuſmodi ſit: Si quis do adoleſcentiam inſtituat id tantum conſideret, q pium, quam tranquillu

v

vle Reipub. munus ſit, nõ abhorrebit ab eo vitæ gene-r Sed priuſquam id munus ſceperit, anteceſſiſſe oportet magno ſtudio partam editionem, & aptam inge-s rudibus docendi rationem: oportet paucis eſſe cõtentum, non recuſare moleſtias & labores, non moueri labore irrito, contemnere ingratos & ſuperbos. Sine i præparatione ad docendum qui acceſſerit, vbi negligentiam magiſtratus, iniuriam parentum, hypodidaſcalorum inſcitiam & pigritiam, diſcipulorum ſtuporem & ceſſationem, plurimorum obtrectationes, & eorum, a quibus adiuuandus erat, aduerſationes expertus fuerit, ſi ſe fruſtra fatigando nihil niſi odium quærere intellexerit, quod optima quęque ingenia immatura ætate alio transferantur, caudicibus & ſtipitibus tantum relictis: & pudebit & pœnitebit temeritatis, qui quid ipſe vellet & poſſet, tantum cõſiderarit: non iis etiam cogitatis impedimentis, quæ aliorum ſtultitia & improbitate poſſent obiici.

ἀναφαύντων τινῶν αἰσχρῶν, *Turpibus aliquibus exortis.*] Turpis eſt plerunque & ridiculus temeritatis exitus: vt & ipſa turpis eſt per ſeſe. Poſſit fortaſſis pro αἰσχρῶν legi δυσχερῶν, moleſtiis ſubortis. etſi verbum αἰσχυνθήσῃ, τῷ αἰσχρῶν bene cõuenit. Saluo tamen aliorum iudicio.

In Caput 35.

ἀναγκοτροφεῖν, *Veſcendum vel inuito.*] Plinius libro decimooctauo: Athletarum (inquit) capacitas, iumentorũ ſimilis. Et Galenus in exhortatione ad artes diſcendas οἱ ἀθλητικοὶ (inquit) τροφαῖς προσφέρονται σὺν ἀνάγκῃ πολλάκις, ἄχρι μέσων νυκτῶν ἐκτείνοντες τὴν ἐδωδήν: Pugiles ſæpe coacti edunt, cœna in medias vſque noctes producta.

γυμνάζεσθαι πρὸς ἀνάγκην.] Id eſt, ἀκουσίως καὶ ἀναγκαίως, inuitos & neceſſario: ſicut dicimus πρὸς βίαν, de iis quę coacti facimus.

μὴ οἶνον, ὡς ἔτυχεν, *Non vinum, vt contigit.*] non ſuo arbitratu, ſed præfinitò, & ex præſcripto.

τῷ ἐπιστάτῃ.] magiſtro, laniſtæ: quẽ παιδοτρίβην alias appellant, ab exercẽdis pueris, & γυμνασιάρχην.

χεῖρα βαλεῖν.] Argẽtinenſis codex habet βλαβεῖν: ſed βλαβῆναι rectius legi videtur, quam ἀποβαλεῖν, aut λα-

βεῖν. Quod ſi χεῖρας βαλεῖν proiiicere manus aduerſario, & χεῖρας λαβεῖν prehendere intelligas (eſt enim quinquercionum, & impellere & attrahere aduerſariũ) vt ſententia per ſe abſurda non ſit: huic tamen loco nõ conueniet, in quo de infelici luctæ euentu agitur.

πολλὴν ἀφὴν καταπιεῖν, *Multam haphen deglutire.*] Hoc quid ſit, declarat Ouidius libro nono Metamorphoſeωn:

Ille cauis hauſto ſpargit me puluere palmis,
Inque vicem fulua tactu flaueſcit arena.

ἀφὴ tactus, παρὰ τὸ ἅπτεσθαι a tangendo, hic arenam ſeu puluerem ſignificat. puluis enim a pugnantibus iactari ſolet, qui Græce ἀφὴ dicitur Budæ ad l. athletas. ff. de iis, qui notantur infamia. Hinc Prouerb. citra puluerem.

In Caput 36.

ἄνθρωπε πρῶτον ἐπίσκεψαι, *Homo primum conſidera.*] Vt palæſtræ & luctæ, ſic philoſophiæ non quemlibet eſſe idoneum ſignificat: vtrique opus eſſe patientia & corporis & animi. Quibus bonis qui deſtituatur, vmbratilis potius & pugil & philoſophus futurus ſit, quam verus. Deterret i tur, vt apparet, homi molles & delicatos a phi ſophia: aut potius ad eii endam ex animo iſtam n litiem adhortatur, & ex tat. Vt enim ſcopum iſti a philoſophia propoſitu non attingamus:

Eſt aliquo prodire tenus, ſi datur vltra

Præſtat partem aliqu ſtultitiæ & vitioſitatis ab cere, quam integram vtra que retinere. Proponit ἀπάθεια, boni conſulam μετριοπάθειαν. Præſtat m derate iraſci, quam furere iræ plane reſiſtere non p ſis. Hoc idem de aliis qu que affectibus intelligat

ὁμοίως δυσαρεστεῖν, *Æq faſtidire.*] Refero ad faſ dium moroſorum hon num, in cibo & potu præſ tim δὶς ἀριστᾶν, bis prande videtur ineptum: niſi per terum prandium, ientac lum intelligatur, κατ' ἀκυ λογίαν. Plato certe epiſt ſeptima, negat quenqua poſſe fieri ſapientem, virt tiſque compotem, δὶς τῆς ἡμέρας ἐμπιπλάμενον ζῶντα καὶ μηδέποτε κοιμώμενον μόνον νύκτωρ, qui more Italico Siculo, bis eodem die in pleatur, & noctu nunquã ſolus dormiat. Quod aute

antec

cedit, δοκεῖς ὅτι ζῶν ζῆ πῶν ... nomen ζῶν ζῆ, ſenſum biguum facit. Sed refe- rum eſt ad philoſophi- non ad quinquercio- quorum exempli gra- mentio incidit. Igitur ποιῶν, ζῆ τῶν φιλοσόφων, φιλοσόφων: ea quæ philo- horum ſunt, ſiue, ſi phi- ophis.

γρίως. [ὥσπερ νῦν, æque vt nc: Philoſophia (inquit) in vitā affert, alios mo- poſtulat.

ὑπὸ παιδαρίου καταφρονηθῆ- *A puero contemni.*] Phi- ophi vtique contemni lgo ſolent, pugiles vero it admirationi.

αὐτῆς ἀταραξίας τούτων ..., *Redimere animi anquillitatem.*] Qui tur- lentis affectibus, vt ira, etu, cupiditate vehemen ſæpe agitatus, tranquilli imi qualemcunque gu- um ſemel duntaxat cepe t: cum haud dubie quouis retio redimendum puta- it. Sed ſubinde oggannit raua conſuetudo, animi anquillitatem negatam ſſe homini: neque fruſtra ffectandum, quod contin- ere nequeat, in nullis præ- ertim, aut rariſſimis exem- lis: iiſque imperfectis, & deæ philoſophicæ nequa- quam reſpondentibus. Pro- ficeremus tamen aliquid, ſi conaremur, & neruos inten- deremus. Id quod in iis cer- nimus, quos non philoſo- phia, ſed fortuna durius & diutius exercuit, quā mul- ta illi ferunt æquis & con- ſtantibus animis, quæ alij nullo modo poſſe ferri exi- ſtimant? Sed fit illud conſue tudine & ſtupore quodam: philoſophica vero æquani- mitas ratione moderatrice gloriatur.

ἕνα δεῖ σε ἄνθρωπον, *Vnū te oportet eſſe hominem.*] Ve- riſſimum præceptū, ac poti' oraculum: cui me ab ineun- te ætate non paruiſſe quan- topere pœniteat, dici non poteſt. Fui modo ſcholaſti- cus, modo ſcriba, modo au- licus, modo pædagogus, mo do Bibliothecæ præfectus, modo ſcholæ gubernator: idque eo vſque, vt nunc quid ſim, pene ipſe igno- rem. Mirabiliter diſtrahit varietas, & crebræ muta- tiones, ingenium. Quod ſi mihi in vno Philoſo- phiæ ſtudio ab ineunte æ- tate elaborare licuiſſet, cui me fuiſſe natū arbitror: for- taſſe profeciſſemus aliquid. Verum ita cum iis agitur, qui nec ipſi ſapiunt, & bo- norum doctorumque con-

ſiliis in adoleſcentia deſtituuntur. Magis tamen reprehendendi ſunt, qui recte monentibus non obtemperant: & diſcendi occaſione vel non vtuntur per ſocordiam, vel abutuntur ad luxum, nequitiam & omnis generis malitiam.

In Caput 37.

τοῖς σχέσεσι παραμετρεῖται.] Affectiones adhibētur tanquam norma quædam ad officia metienda. Alias διεγίσκεται, reperiuntur. σχέσεις appellat τὰ πρός τι, ea quæ cum aliquo conferuntur. quare affectiones, quam habitus, vertere malui.

ᾠκειώθης, ἀλλὰ πρὸς πατέρα.] Videtur interrogatiue legendum ᾠκειώθης, cōiunctus es? & addenda negatio, οὐκ ἀλλὰ πρὸς πατέρα: Non, ſed cum patre. Sed & hic ſtatim occurrit: Si pater pro hoſte ſe gerit, cur ego me ꝓ filio geram? In promtu eſt reſponſio: Aliena improbitas non eſt imitanda. At difficile eſt amare hoſtē? Difficilia, quæ pulcra. At iſta laude carere malo. Tuo vtique malo. Quem vero fructum ex alienæ improbitatis imitatione capis? Nullum, opinior: atque vtinam non impietatis etiam, aut certe neglecti officij cōd neris. Animi tranquilli omnino carebis, morſu ſcientiæ non carebis.

In caput 38.

ὅπου τὸ συμφέρον, ἐκεῖ εὐσεβὲς, *Vbi vtilitas, ibi tas.*] O admirabilem ſei tiam, atque adeo in ſpec impiam: ſed ita tractat vt & humani animi ſim tionem retegat, & religi vix quicquam poſſit m eſſe conſentaneum.

κατὰ τὰ πάτρια, *Ritu patr* Cum pietas in animo p ta ſit, de ceremoniis i magnopere putat eſſe la randum. Quod ſi noſtro culo perſuaderi poſſet, tr quillius viueretur. Perſ deri autem poſſet, ſi pot e religione viuere, quam religione diſputare ſtud mus: ſi veritatis cupidio eſſemus quam vanitat hoc eſt, ambitionis, æmu tionis, auaritiæ, vltionis, ſi quæ ſunt aliæ peſtes a morum.

ἑκάστῳ, *Vnicuique.*] Al ἑκάστοτε, quouis tempore.

καθαρῶς, καὶ μὴ ἐπισεσυρ νως.] Intelligere pro εἰλικ νῶς, καὶ μὴ ὑποκεκριμένως, animo, & non ſimulate: Simplicius ſcriberet, τὸ ἐ σεσυρμένον μεταλαμβάνει τ

τῷ ἐδάφους ἀναθυμιάσεως, Id quod attrahitur, ſordibus a ſolo contaminatur. Eo igitur auctore, hoc loco frugalitas luxui, aut munditiès ſordibus opponitur.

In Caput 39.

Ὅτι πᾶν τὸ ἀποβησόμενον ἀδιάφορον, *Quicquid euenturum ſit, id eſſe indifferens.*] Hoc eſt, neque bonum neque malum per ſe, ſed pro utentis animo vel bonum vel malũ. Veteres Stoici res corporeas & externas, non bona & mala, vt ceteri mortales, ſed προηγμένα producta, prælata: & ἀποπροηγμένα reiecta, improbata nominabant, ἀδιαφορίαν Ariſtoni, Pyrrhoni & Heryllo tribuit Cicero, quos rerum aliquẽ delectum reliquiſſe negat. In horum igitur ſentẽtiam inclinaſſe videtur hic Epictetus.

μέμνησο τίνας συμβούλους παρέλαβες, *Memento quales in conſilium adhibueris.*] Neceſſe eſt vatum, augurum, aruſpicum magnam fuiſſe in diuinando ſolertiam. Alioqui enim prædictiones eorum, vir tanta grauitate, pro diuinis reſponſis non habuiſſet.

ἐξέβαλε τῆς νεώς.] Hiſtoria eſt apud Simplicium.

In Caput 40

ἐπί τι σαυτοῦ ὤν.] Id eſt, μόνος καὶ κατ᾽ ἰδίαν: cum ſolus, & ipſe tecum es, hoc eſt, cũ nullis diſtringeris alienis cogitationibus.

In Caput 41.

καιροῦ παρακαλοῦντος *Tempore comitante.*] Rectius παρακαλοῦντος, aduocante, hortante.

In Caput 42.

ἐν ἀλλοφύλοις ἀποληφθείς τύχοις, *A peregrinis circumuentus.*] τοὺς ἀλλοφύλους τοῖς οἰκείοις opponit: & eos intelligit homines, quos pro auctoritate monere non licet.

In Caput 45.

τοὺς ἔξω ἰδιωτικούς.] τοὺς ἔξω, ſcilicet τῆς ἰδίου οἴκου, foris extra tuas ædes. τοὺς ἰδιωτικούς, τοὺς ἀφιλοσόφους, conuiuia plebeiorum hominum inerudita, quæ nihil cum philoſophia commune habent, nec commercij quicquam.

In caput 47.

μηδὲ ἐλεγκτικὸς, *Ne ſis obiurgator.*] Chriſtiana caritas, & peccantes argui, & contumaces vitari iubet.

In Caput 49.

ὅτι ἐθαύμασας τὴν θέαν, Te ſpectaculum eſſe admiratũ.] hoc eſt animo eſſe leui, & futilium rerum ſtudiõſo.

Horatius:

Nihil admirari, prope res eſt vna Numici,
Solaq; quæ poſſit facere & ſeruare beatum.

In Caput 51.

Τί ἂν ἐποίησεν ἐν τούτῳ Σωκράτης, Quid in eo feciſſet Socrates?] Id ex vtriuſque dictis & factis colligere licet, quoniam ſcripta neutrius habemus. Sed niſi eruditione & conſtantia vtriuſque præditus fueris, male tibi vertet inepta imitatio: & fortaſſis ne illi quidem vbique decorum cõſeruarunt.

In Caput 52.

Ὅτι ἐκλειχθήσονταί σοι αἱ θύραι] Sententia ſatis aperta eſt. Quid vero ſi ἐπικλειχθήσονταί σοι legatur? occludentur tibi fores cum impetu, per contemtum ſcilicet & indignationẽ. Aut eſt hypallage, pro, σὺ ἐκκλειχθήσῃ τῶν θυρῶν, eiicieris foribus. Argentinenſis codex habet, ὅτι οὐκ ἐκκλειχθήσονταί σοι, pro ἀνοιχθήσονται. Et paulo poſt, pro διαβεβλημένον πρὸς τὰ ἐκτὸς, habet διαπεπληγμένον alterũ [illegible] celli, alterum criminari [illegible] gnificat. Ego mallem π[illegible] βεβλημένον, eius qui proiec[illegible] ſit ad res externas, qui h[illegible] ſit abiectus, & rerum ex[illegible] narum mancipium: qui [illegible] iuſmodi fruſtrationes [illegible] ferre animo non didice[illegible] & contemnere.

In Caput 54.

ὀλισθηρὸς γὰρ ὁ τρόπο[illegible] Lubricus enim modus] [illegible] lim τόπος, locus.

In Caput 55.

Ἐπίπληξιν τοῦ προσπελθόντ[illegible] προσελθόντι, ſcilicet εἰς αἰσχ[illegible] λογίαν.

In Caput 56.

ἀλλ' ἐνδεξάσθω σε τὸ π[illegible] γμα, Exſpectet te negotium Argentinenſis rectius o[illegible] nor, ἀλλ' ἐξητιάσθω τε τὸ π[illegible] γμα, examinetur, expen[illegible] tur.

In Caput 57.

εἰ μὴ οὐκ ὀρθῶς ποιῇς, N[illegible] ſi non recte feceris.] Cyn[illegible] impudentia, in propat[illegible] facienda ea quæ naturæ [illegible] neceſſitas, Epicteto nõ p[illegible] batur. Vult tamen philo[illegible] phum auſteriorem eſſe, c[illegible] Cicero: qui monet, alior[illegible] iudicio permulta nobis [illegible] facien[illegible]

…nda & non facienda & …anda & corrigēda eſſe. …rectius parebit, qui …cam animi cōſtantiam …lum eſt aſſequutus.

In Caput 58.

…τὸ ἡμέρα ἐστὶ, καὶ νύξ ἐστι. …locus per ſe mutilus, in …que Baſilienſi editione …letus eſt. Sed haud abs …ireris, cur pronuntia… …dialecticum ad conui… …ationem accommoda… …Monere fortaſſis ado… …ntes voluit, elaboran… …eſſe potius, vt boni ſint …ocinatores officiorum, …m vt arguti dialectici …dant: & quæ dialecticis …onibus probata fuerint, …n cibo & potu omnique …a vſurpanda eſſe: & natu… …m appetitum ita mode… …dum, ne cæco noſtri a… …re impulſi, vel ciuilem …ſociationem violemus, … intemperantia noſtra …lecus aliquod ſuſcipia… …is. Cum autem ſupra vi… …n conuiuio compararit, …c præceptum ad omnes …æ noſtræ actiones accō… …odetur: & vbique non …uatæ cupiditatis & vtili… …is, ſed æquitatis & ſocie… …is ratio habeatur, & vo… …ntas conuiuatoris, hoc eſt …ei ſpectetur.

In Caput 61.

κεντητὸν.] Siue artificioſe diſſectos, ſiue pictos, ſiue gemmis aut imaginibus interpunctos calceos ſignificare videtur. Byzātinis, rubri calcei ſignum Imperij fuerunt: virides, inſigne Cęſarum: quibus aliquando aurea aquila intertexebatur. Politianus, Punctabundum vertit Vetera lexica vertunt, τὸ κεντητὸς punctus, punctis diſtinctus. Hinc ἀκέντητος ſtimulo ſeu aculeo non ictus. Pind. Olymp. de equo δέμας ἀκέντητον ἐν δρόμοισι παρέχων, id eſt, αὔτως κέντροιο θέων, vt Homerus loquitur.

In Caput 64.

καθήκειν αὐτῷ οἰόμενος ποιεῖ ἢ λέγει, *Eum opinatum eſſe i… ex officio ſibi fuiſſe.*] Idem & Pletho monet, & accuſandos nos ipſos eſſe, qui aliud perſuadere, atque alios in noſtram ſententiam perducere non poſſimus. At dices, ſæpe ſciunt iniurij & maledici homines, improba & ſe indigna eſſe quę faciant. Reſpondet Epictetus: Tanto igitur peiores & miſeriores ſunt ipſi: tu vero neque peior, neque miſerior.

Imo eorum improbitas mihi fraudi eſt, quod exiſtimationem meam lædũt, quod fortunas imminuunt, quod corpus vi aut veneficio affligunt, quod obſtant commodis? Reſpondebit Epictetus, iſta non tua eſſe, ſed aliena, & nihil ad te attinere. Qua de re & ſupra plura dicta ſunt: & e Simplicio, Tomo huius operis ſecundo proferentur.

τὸ ἀληθὲς συμπεπλεγμένον, *Veritatem complexam, ſiue inuolutam, intricatam, perplexam.*) Vt apud Sophoclem in Electra, non ideo mortuus erat Oreſtes, quod ſe illius oſſa vaſculo incluſa afferre Ægyſtho & aliis perſuaſerat. Simplicius aliam affert expoſitionem, quam ſuo loco videbimus. Noluмus enim huc omnia congerere.

In Caput 66.

σὺ δέ γε οὔτε κτῆσις εἶ, οὔτε λέξις: *Tu vero neque pecunia es, neque dictio.*) Dices Eſto: ſed propter opes, eloquentiam, potentiam, magnifico. Iſtud ipſum reprehendit Epictetus, qui ſolam ſapientiam & virtutem magnifaciendam cenſet. Quis vero, niſi homo peſſimus & abiectiſſimus adulator, magnifecit Neronem ...ſarem, quamuis præt... pes & imperium, diſer... poetam, muſicum? ... hominis animus abh... ab iis probandis, qu... nota eſt vel ſtultitia ... improbitas: vtut pr... fortunæ munera & pr... conſuetudinem honos ... ſpeciem ſit habendus ... ferendus.

In caput 67.

ἄλλας μὲν φαντασίας ... ληπτικὰς καταλαμβάνει... *lia viſa certe compreh... habeas, aliis aſſentia...* Fortaſſe καταληπτικῶς: Atticiſmi ſpecies aliqu... poteſt. Sed quid illi int... inter κατάληψιν & συγ... θεσιν? Nec enim aſſen... dum temere eſt iis, quæ ... certo comprehenderis. ... taſſis ergo addēda neg... οὐ συγκατάθεσαι non aſſe... ris, viſis ſcilicet non ... to comprehenſis & p... ptis. Simplicius & ... locum aliter interp... tur.

In Caput 71.

πᾶσαν ὠφέλειαν καὶ βλ... ἐξ ἑαυτοῦ προσδοκᾷν, *Om... vtilitatem & damnu... ſeipſo exſpectare.*) Vti... tem, ſi recte ſentiat, & n...

ngruenter viuat: dam-
, ſi contra.

vero & ponimus & ſu mus ſecures

trio popularis auræ: vt
. Horatius Poeta inter
cos optimus.

In Caput 72.

α ψέγ, Neminem vitu-
.] Scilicet curioſita-
iqua rerum alienarum,
cæco ſui amore impul-
Agrippinum laudat ipſe
letus: ſed cur? vt eius
lum alij imitentur. A-
reprehendit: quamob-
?vt emendentur. Vide-
igitur hæc ſententia μῦ
τδιοελσμῦ ἶν☉ intelli-
da.

τῶν καθεσώτων, Eorum quæ
pta ſunt, quæ iam ad-
.] Malim, vt alii codices
bent, τῶν καθισαμένων, pro
καθισαμένων, eorum quæ
ipiunt reſtitui in inte-
im: vt ſignificetur ini-
m, καὶ τὰ περὶ recupe-
ndæ valetudinis.

ὄρεξιν ἅπασαν ἦρκεν ἀφ' ἑ-
. Deſiderium omne a ſe
mouit.] Alii ἦρχεν, vel εἴρη-
, vtique perperam. Sed
iia ſequitur, Appetitione
miſſa vtitur: pro εἴρηκεν le-
ndum videtur ἤρτηκεν, ab
τάω: Omne deſiderium ex
ſe aptum habet, vt apud
Platonem in Epitaphio, ὅτῳ ἀνδρὶ ἐξ ἑαυτοῦ πάντα ἤρτηται.
Cic. in Paradoxis: Nemo nõ beatiſſimus eſſe poteſt, qui eſt totus aptus ex ſeſe, quique in ſe vno ponit omnia. In Catone interpretatur, bona omnia a ſe ipſo petere. Sententia Epicteti eſſe videtur: Eum qui proficiat, nihil deſiderare, quo fruſtrari poſſit. Sed ſi quis Simplicianam ὀρέξεως & ὁρμῆς diſtinctionem hic ſequi mauult, non impedio.

In Caput 73.

καταμαθεῖν τὴν φύσιν, Naturam cognoſcere.] Eam ſcilicet, quæ homini diuinitus tributa eſt: ſtudeo cognoſcere, qua conditione me Deus in terris eſſe ac viuere velit.

In Caput 75.

τὸν διαιρεῦντα λόγον, Rationem diuidentem: ſeu, *diſtinctionem rationis*: aut, ſi magis placet, *orationem diſtributricem.*] Eam partitionis rationem intelligo, qua initio dixit, quædam in poteſtate noſtra eſſe, quædam non eſſe. Quid vero ſi τὸν δὴ αἱρεῦντα λόγον legas? Frequens Stoicis formula, ὅπου ἂν ὁ λόγος αἱρῇ.

In Caput 79.

Mirum eſt, ſymbolum Epicteti ἀνέχου καὶ ἀπέχου, Suſtine & abſtine, eſſe prætermiſſum. Et Euripideum illud, οἰστέον κ' ἐλπιστέον, Tolerandum & ſperandum. Mihi vero precatio illi Euripidea valde probatur:

ὦ Ζεῦ πατήρ τε καὶ σοφὸς κλήζῃ θεὸς
βλέψον πρὸς ἡμᾶς, καὶ με-σονηκακῶν.

Quam eleganter conu vir doctiſſ. Vincentius ſopœus:

Iuppiter alme parens, ſap
iuſtiſſimus idem.
Reſpice nos miſeros, a
medere malis.

HIEI

HIERONYMI WOLFII IN TABVLAM CEBETIS

Annotationes.

CEBETIS Thebani mentio fit in Phædo- Platonis. Sed an hæc ta- la ſit illius, nonnihil du- to: quod præter alia, & ripatetici hic arguuntur, iorum nomen (niſi lõgiſ- ma ętate fuerit vſus Cebes) m nondum celebre fuiſſe, obabile eſt: & Platonis ci- tur auctoritas, & in Stoico im ſententiam auctor in- inare videtur. Suidas qui- ē, vt & Diogenes Laertius, ebetis in hanc ſententiam ieminit: Cebes (inquit) hebanus philoſophus, So- ratis diſcipulus, cuius Dia- gi tres circumferũtur, Se- tima, Phrynicus, Tabula, tque etiam rerum inferã- ũ narratio, & alia quædam. iræca verba, πίναξ ἐστὶ δὲ τῶν ν ᾅδου διήγησις, corrupta vi- entur: & pro ἐστὶ δὲ, legen- um, ἔτι δὲ: id quod a Iuſto Velſio, viro doctiſſimo, eſt nnotatum. Nam tabula æc, humanæ vitæ, non erum quæ geruntur apud nferos, deſcriptionem con- inet. Legi tamen ἔστι δὲ po- teſt: cum hæc expoſitio ſit non diſſimilis ei quæ eſt de ſortitione vitarum, in extre- mo Platonis lib. 10. de Re- publica, quæ apud inferos fieri perhibetur. & cum Py- thagorea pictura ſit: ad μετεμψύχωσιν, ac potius (vt re- cte Clemens) μετενσωμάτωσιν refertur.

ἐνέκειτο δὲ καὶ πίναξ, Inerat etiam tabula.] Quid vero ſi ἀνέκειτο legas? dedicata erat. Ab ἀνάκειμαι fit ἀνάθημα, ſi- cut a διάκειμαι διάθεσις: non originis, ſed ſignificationis habita ratione.

ἔμπροσθε τοῦ νεώ.] Τὸ ἱερὸν eſt totum templum: ὁ ναὸς, & Attice νεὼς, videtur hic eſſe pars templi interior. Suidas, ἱερὸν λέγουσι πᾶν τὸ ἀνατεθειμένον τοῖς θεοῖς. Pollux ναὸν καὶ ἱερὸν pro eodem capit, & ad- dit: ἔνθα δὲ καθιδρύομεν, σηκὸς, τέμενος. vt ſit ἱερὸν & ναὸς, lo- cus in quo deos colimus: ση- κὸς, & τέμενος, in quo ſimu- lacra collocamus. Videtur tamẽ ναὸς παρὰ τὸ ναίειν dici, vt ſit ędicula in qua ipſe De- habitet. Si cui vero hæc

diſtinctio τοῦ ἱεροῦ καὶ νεώ, vt Grammaticorum auctoritate non munita, diſplicet: Cebes primum ἱερὸν, deinde νεὼν, varietatis cauſa dixit.

τίνες καὶ τότε ἦσαν, Quæ & quando eſſent.] Quid ſi πόθεν, vnde? præſertim cum ſequatur, οὐ γὰρ ἔστι πολιτικὸν ἀνάθημα.

ὥσπερ περιεστῶτων τί.] τι, cũ graui.

πυθαγόρειον καὶ παρμενίδειον ἐζηλωκὼς βίον.] Cum Thebanus fuerit Cebes, ꝓbabile eſt, Thebis hæc quæ narrantur, geſta fingi, aut deſcribi: & per hunc Pythagoreum Lyſidem Epaminondæ & Philippi Macedonis præceptorem intelligi. Sed hæc nihil ad rem.

εἰ μὲν προσέξετε, καὶ συνήσετε.] Non προσέξητε, niſi etiam συνήσητε, per η legatur.

τι ἀγαθὸν.] τί cum acuto, etiam in iis quæ ſequuntur, ſcribendum.

ὡς αὖ εἰσέλθωσιν.] ὡς pro ἐπειδὴ, poſtquam.

εἰ σώζεσθαι μέλλουσι.] μέλλουσι, pro βούλονται.

τοῦ εἴδους.] εἴδει, ab εἶδος: non εἶθος, aut ἦθος.

ποτηρίον τι.] Non τί.

οἱ μὲν πλεῖον, οἱ δὲ ἧττον.] Ianus Pannonius ad animum ſuum:

Nec te, cum porta Cancri grederere calentis,
Lethea nimium proluit l[...]
mor aqua.

πῆ δὲ ἀπάγουσιν αὐτοὺς Non αὐτούς. nam ἐγκλισις ἐρώτησις acutum in fine p[...] poſtulant, non grauem.

αἱ μὲν εἰς τὸ σώζεσθαι, αἱ δὲ τὸ ἀπόλλυσθαι διὰ τὴν ἀπ[...]την.] Intelligi poteſt, fal[...] opiniones, prauas cupidi[...]tes, & turpes voluptates [...] ducere ad interitum: co[...]tra, veras, rectas & honeſt[...] ad ſalutem. Sunt enim [...]ξαι, ἐπιθυμίαι, ἡδοναὶ, τῶν [...]νων: hoc eſt, eiuſmodi voc[...] quæ alias in bonam, alias [...] malam partem capiunt atque adiectiuis nomini[...] diſtinguuntur: ſicut.

τύχη { ἀγαθὴ, κακή.

Sed quia ſequitur [...] τὴν ἀπάτην: ſignificare vi[...]tur, eos qui errore ſe ing[...]gitarint, perire: qui vero leuiter deguſtarint, ſeru[...] poſſe.

ὡς περιάγουσι.] Forta[...] περιάγονται, vides circũd[...]ci: vel, vt circumducant etſi περιάγουσι pro περιό[...] capere licet.

ὁρῶ τοῦτο.] Non τοῦτον.

ἡ παρ' αὐτῆς δόσις.] Fortu[...] leuis eſt: cito repoſcit q[...] dedit. Eademque vitrea [...] & c[...]

...um ſplendet, frangitur: ...tore Mimographo. Sic ...l momento eſt breuior, ...que leuior.

...κπλώσεις γὰ μεγάλαι.] ἐκ...πίπτειν, excidere aliqua re, ...trari ſpe ſua, voti non ...i compotem.

...των τις αὐτῇ πισεύσῃ] Nō ...ῇ.

...ῥιπτει.] ſcilicet ἡ τύχη, Ea ...æ Fortuna temere pro...t.

...κνα ἐστί] Non ἐστὶ vt pau...poſt, ἀγαθά.

...περὶ μὲν τούτων καὶ αὖθις.] ...uæ bona, quæ mala ſint, ...fine libelli docet. Sed & ...yricus hunc errorem ta...t his verſibus:

...nnibus in terris, quæ ſunt a Gadibus vſque
...uroram & Gangem, pauci dignoſcere poſſunt
...uæ ſint vera bona, atque illis diuerſa: remota
...rroris nebula.

παρ' αὐτὰς μένειν.] Fortaſ...s αὐταῖς aut eſt αὐτόπλωσις.

ὁρᾷς οὖν, ὡς ὅταν παρέλθοις ...ὴν πύλην ταύτην ἄνωτερον ...λον περίβολον;] Tria ſepta ...aiora facit, quorum pri...i & tertii οἰκήματα, hoc eſt ...xſtructa intra ſepta domi...ilia etiam περιβόλους vocat. ...æc neque ſine pictura fa...ile intelliguntur, & in ipſa ...ictura faciliime aberratur:

Præſertim ſi ſis ſpatiis excluſus iniquis.

ἀσωτία.] Non ἀσωλεία. Prodigalitas.

παρ' αὐτὰς μένειν.] Fortaſsis αὐταῖς, aut eſt αὐτόπλωσις.

ἔχοντα οὐδεμίαν.] Malim μηδεμίαν, vt concurſus vocalium vitetur.

Πειθῇ (non πείθῃ) ὑπ' αὐτῶν εἰς τὴν ἡδυπάθειαν.] Niſi verbum aliquod defuerit, rarior conſtructio videbitur.

ὅταν οὖν πάντα αὐτοῖς ἀπολείπῃ.] Malim αὐτοὺς ἐπιλείπῃ, vt Iſocrates in Parænesi: ἐπιλίποι δ' ἂν ἡμᾶς ὁ πᾶς χρόνος, &c.

ἂν μὴ μετάνοια αὐτῷ ἀπὸ τῆς τύχης συναντήσῃ.] Fortaſſis ἀπὸ τύχης, idem quod κατὰ τύχην, forte fortuna. ἀπὸ τῆς τύχης videtur ſignificare, pœnitentiam a Fortuna interdum obuiam mitti afflictis. Sed ſenſus eodem recidit vtroque modo.

πάλιν πλανᾶται ὑπὸ τῆς ψευδοδοξίας.] ψευδοδοξίας legendum (vt Clemens, Νικᾷ μὲν ἀλήθεια, ψευδοδοξία δὲ καταλύεται) ac potius ψευδοπαιδείας. nam de ea tantum hic agitur. Cum Cebete Plato conſentit Epiſtola ad Ariſtodorum, cuius verba aſcribere viſum eſt· τὸ βέβαιον, καὶ πιστὸν, καὶ ὑγιὲς· τοῦτο ἐγώ φημι

μι εἶναι τὴν ἀληθινὴν φιλοσοφίαν· τὰς δὲ ἄλλας τε, καὶ εἰς ἄλλα τεινούσας σοφίας τε καὶ δεινότητας, κομψότητας οἶμαι προσαγορεύων, ὀρθῶς ὀνομάζειν Hoc eſt: Conſtantiam, fidem, integritatem, veram philoſophiam eſſe iudico. Cæteras autem & alio ſpectantes ſcientias & artes, elegantiam quandam & venuſtatem ſi dixero, recte me dicere arbitrabor. Et alibi: πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς, πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται. Hoc eſt: Omnis ſcientia quæ remota eſt a Iuſtitia, cæteriſque virtutibus, calliditas potius quã ſapientia eſt appellanda.

πότερον οὖν καὶ ὧδε] Non οὐ.

ἀπογνόντες τῆς ψευδοπαιδείας.] Deſperata ope falſæ doctrinæ: vel ea reiecta: vel auerſati eam.

τὴν τούτων καθαρτικήν.) a καθαίρω. non τούτου καταρκτικήν.

πρὸ τῆς θύρας.] Non πρὸς niſi datiuo iungatur, πρὸς τῇ θύρᾳ: vel, πρὸς ταῖς θύραις, eodem fere ſenſu.

ἀποδειλιᾶν, & παραγίνων]. εἶεν, ἔφην ἐγὼ, ὡς καλὸν τὸν τόπον εἶναι.] Videtur aliquid deeſſe, aut ponitur pro συγχωρῶ, ὅτι καλὸς ὁ τόπος ἐστί: Aſſentior amœnum eſſe locum.

μέση δὲ καὶ κεκριμένῃ τῇ ἡλικίᾳ.] κεκριμένην ἡ αν intelligo, τὴν ἐπὶ τὸ μᾶλλον νεύουσαν. & ſi fort legendum κεκλιμένῃ, vt a dat ad Platonicum il Beatum eſſe, cui vel in ſ ctute contigerit veras h re de rebus opiniones. buit autem Cebes veræ ditioni iudiciũ de rebus nis, malis, & mediis: pr omnem aliam cognitio contemnit. Geneuenſe xicon κεκριμένην ἡλικίαν terpretatur ætatem, qu firmo iudicio prædita.

θυγατέρες τινές.] ſci ἐκείνης. & τὸ τινὲς, πλεονά ζει.

στολὴν ἔχουσα ἁπλῆν & λωπισμόν. [Aut ἁπαλὴν, ſte tenera & ornata: ἁπλῆν καὶ ἀκαλλώπιστον. veſtis ſimplex & inor magis decere videtur I ditionem. Niſi forte κα πισμὸς hic intelligatu καθάριον, mundities & gantia.

ἀλλὰ τίνος ἕνεκεν, ἔξω τοῦ περιβόλου ἕστηκεν οὕτως;] ἡ δεία ſcilicet, quæ τὸ καθα κὸν ποτήριον propinat. Ver enim iudicium, quo Er tio confert, aditus eſt ad tutem, & voluntatem citat.

φιλοτίμως κάμνων.] Dur

I

r χαλεπῶς : aut φιλοπόνως, ... ealo. Et paulo poſt pro ... δρ@, videtur legendum ... ϛμ@ : & pro καθέϛηκεν, ... vel καθέϛακεν per α, vel ... ϛησεν per τ. Nam καθέ-... ν, & κατέϛη, paſſiue ſeu ... bſolute : καθέϛακε vero, & ... ϛησεν, abſolute ſignificat. ... δὲ μὴ ἐπείθετο : & mox, ... θεὶς ἐξώλετο.

... ἕξιν περιποιήσηθ' ὧν ἀ-... τε.

... χ ἑαυτοὺς, pro οὐχ αὐτοὺς ... ndum videtur: & ſi hæc ... ariorum, vt opinor, vitio ... inde commutantur.

... λαρχί τε, non ἡλαραί τε.

... παιδεία παραλάξῃ ἀνα-... πλύνουσιν αὐτῷ.

... οὺς ὥς αὐτ δόσεις οὐχ ἧττους: ... ἀηττήτους.

... ῶθις δὲ ἀφελέσθαι ἃ δέδωκεν ... ὁνον redundat.

... ελθύει οὖν αὐτῇ χρόνον τινὰ ... λατρεῖψαι.

... αρ αὐτοί τι ποιεῖ.

... μὲν δὴ μῦθ@ ὦ ξένοι.

... μως μέντοιγε οὐκ ἄχρηστον ... καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς τὴν φωνὴν ... λεστέραν.

... χεν αὖ τι συνήκαμεν.]Forſ-... e κἄντι. & paulo poſt, οὐ-... αὐδὲ τούτων τῶν μαθημάτων ... ν κωλύσῃ γενέσθαι : videtur ... οὺς κἀγαθοὺς, vel εὐδαίμο-... addendum. niſi forte γεν-... αὐδὲ τούτων, capiatur pro ... χεν ταῦτα, καὶ ἀγνοεῖν. Si-militudo autem illa de interprete videtur obſcurior. ſed hanc tamen eius ſententiam eſſe reor, vt falſi nominis eruditionem interpreti virtutis: eos vero qui citra illam ad virtutem perueniant, orationem virtutis per ſe intelligentibus & conferat, & præferat alteris.

καί τι τοῦτ' ὠφελεῖ αὐτοὺς, ἔφη, ὅταν.

ἢ δυσμαθέστεροί εἰσι. & mox, ὅτι οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ περιβόλῳ, εἰ μηδὲν ἄλλο ἃ προσποιοῦνται.

καὶ πειθῶσιν, ὅτι οὐ παιδείαν.

δι' ἣν ἀπατῶνται καὶ οὕτω διακείμενοι.

ἀλλὰ ποιήσω τοῦτο, ἔφην ἐγώ.

ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτὸ πρᾶγμα, Neque enim fieri poteſt, vt res eadē & mala & bona ſit.] Scilicet eodem tempore, eodemque reſpectu. Diuerſis autem temporibus & reſpectibus poteſt: vt vini moderatus vſus bonus eſt homini recte valenti, febricitanti vero & immodice ingurgitanti nocet vinum. Stoicis cōcedi facile poteſt, opinor, eas res quæ hic recenſentur, ſuapte natura & per ſeſe medias atque indifferentes eſſe: ſed pro earū vſu atq; abuſu fieri eaſdem bonas aut malas, nec ipſi negabunt opinor, niſi con-

tentionis & nouitatis cupidiores fuerint quã veritatis & concordiæ. Neque vero cauſam habent a communi omnium mortaliũ loquendi ratione diſcedendi, & pro bonis vitam & ſanitatem indifferentia vocandi : niſi vt moueant, iis & recte vtendum, & non nimium tribuendum eſſe. Quanto ſimplicius, ciuilius & verius de rebus diſſerit Terentius: Miſerum? inquit. Quem minus credere eſt? Quid reliqui eſt quin habeat, quæ quidem in homine dicũtur bona? parentes, patriam incolumem, amicos, genus, cognatos, diuitias. Atq; hæc perinde ſunt, vt illius animus qui ea poſſidet. Qui vti ſcit; ei bona: illi qui non vtitur recte, mala. Voces *ἅμα ἀεὶ*, ſimul ſemper, a nemine ſano concedentur : nec eſſe quẽquam exiſtimo, qui ſic loquatur. ſed *ἐνίοτε, καὶ κατὰ διαφόρους χρόνους*, interdum, & diuerſis tẽporibus alias eſſe bona, alias mala, concedent opinor omnes.

οὐκ ἂν εἴη οὔτε ἀγαθὸν εἶναι τὸ ζῆν.] *τὸ εἶναι* redundare videtur, niſi peculiaris loquendi modus ſit : vt apud Ariſtotelem, *καταπορεῖται ἐν τῷ τι ἦν εἶναι.*

καὶ αἱρετὸν καὶ φευκτὸν ἅμα ἀεὶ. Et expetendum & fugiendũ ſimul ſemper.] Ne ſimul, neque ſemper; ſed orſim, & aliquãdo. Vita bono & ſapienti viro expeti eſt, ſtulto & malo non ite vt ſectio ægrotanti, vale nequaquam.

καλῶς καὶ ἀνδρείως leg dum.

οὐκοῦν οὐδὲ τὸ ἀποθανεῖ Mors non per ſe expetit ſed vt aut maius malum tetur, turpitudo & miſe aut maius acquiratur: nũ, immortalitas. His a ſublatis, vita morti ſem anteponetur.

ὅταν ἡ περίστασις τοιαύτ talis caſus inciderit.] V quis abutatur valetuc ad libidinem & iniurian

πῶς οὖν τοῦτο ἄν τις κρινεῖ γαθὸν εἶναι, ὃ πολλάκις οὐ φέρει ὑπάρχειν οὐδαμῶς, (pacto quiſquam id bon eſſe iudicet, quod ſæpe quaquam ſuppetere ex diat? Imo quis malum dicet id, quo ſemper vti cte liceat, quoq; carere n quam bono & prudenti ro ſit commodum? Iã qu ante dixit, diuitias non bonas, propterea quod num non reddant : nõ eodem argumento conc di poſsit, aurum non aurum, quod poſſeſſor aurei

...um nõ faciat? quo quid ...ius & magis puerile? ἢ οἴονται διὰ τούτων μόνων ...μονεῖν, Seque putãt per ...ſola beatos fore.] Hic ...em error iure merito- ...reprehenditur. Sed ſi ſa- ...tia & virtus maxima ...a ſunt, non ſequitur, ſa- ...tem & diuitias non eſſe ...a, ſed imperfectiora & ...ora bona, & cum illis ... comparanda: bona ta- ... ſuo loco, & recte vten- ...onum enim cõſenſu to- ... humani generis non id ...im dicitur, quod poſſeſ- ...em bonum facit: ſed il- ... etiam, quod ad natu- ... tum corporis, tum ani- mi conſeruandam & inſtaurandam facit. Cum igitur diuitiæ cibum, potum, veſtitum, domicilium, medicinam, præceptores, otium, libros ſuppeditent? quę cauſa eſt, cur aut vituperentur, aut negentur eſſe bonæ? Verum ὑπερβολαί τε καὶ μειώσεις. Stoicorum eo pertinent, vt admirationem virtutis augeant, rerum externarum minuant. Vt enim plerique virtuti parum, fortunæ muneribus nimium tribuunt: ſic hi contrariam ingreſsi viam, iniquum petere videntur, vt æquum ferant, more mercatorio atque etiam oratorio.

...ESIODVS, A QVO CEBE nonnulla mutuatus eſſe videtur.

...ὼ μέν τοι κακότητα καὶ ἰλαδὸν ἐστιν ἑλέσθαι,
...ϊδίως, ὀλίγη μὲν ὁδὸς, μάλα δ' ἐγγύθι ναίει.
...ς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν
...άνατοι, μακρὸς δὲ καὶ ὄρθιος οἶμος ἐπ' αὐτὴν,
...ὶ τρηχὺς τὸ πρῶτον. ἐπὴν δ' εἰς ἄκρον ἵκηται,
...ϊδίη ἤπειτα πέλει, χαλεπή περ ἐοῦσα.
...ος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτῷ πάντα νοήσει
...ρασσάμενος, τά κ' ἔπειτα καὶ ἐς τέλος ᾖσιν ἀμείνω.
...θλὸς δ' αὖ κἀκεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.
...δέ κε μήθ' αὐτὸς νοέῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούων
...θυμῷ βάλληται, ὁ δ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνήρ.

NICOLAI VALLÆ interpretatio.

Quam facile innumeras vitiorum amplectimur ar
Haud procul illa habitant, breuis eſt via qua ſit eun
Eſt via virtutis contraria: ſudor anhelus
Hanc ſequitur, quæ ſe ſcopuloſis ardua cliuis
In longum prorumpit iter: riget aſpera primo
Ingreſſu leuis eſt, poſtquam alta cacumina tanges.
Optimus hic, ſeſe qui nouit cuncta magiſtro,
Proſpiciens rerum fines, meliora ſequutus.
Dignum laude virum, parentem recta monenti,
Credimus: ille tamen ſibi qui non conſulit, aut qu
Alterius præcepta fugit, vir inutilis exſtat.

PYTHAGORAS, SIVE Philolaus.

Πρῆσσε δὲ ταῦθ' ἅ σε μὴ βλάψῃ, λόγισαι δὲ πρὸ ἔργου.
Μῆθ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
Πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων τρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν.
πῆ παρέβην, τί δ' ἔρεξα, τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη:
ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι καὶ μετέπειτα.
δειλὰ μὲν ἐκπρήξας ἐπιπλήσσεο, χρηστὰ δὲ τέρπου.
ταῦτα πόνει, ταῦτ' ἐκμελέτα, τούτων χρὴ ἐρᾶν σε,
ταῦτά σε τῆς θείης ἀρετῆς εἰς ἴχνια θήσει.

VIRGILIANA, VEL ALTERIS cuiuſpiam Paraphraſis.

Vir bonus & ſapiens (qualem vix repperit vllum
Millibus e cunctis hominum conſultus Apollo)
Index ipſe ſui, totum ſe explorat ad vnguem.
Quid proceres, vanique ferat quid opinio vulgi,
Securus, mundi inſtar habet, teres atque rotundus,
Externæ ne quid labis per læuia ſidat.
Ille, dies quam longus erit ſub ſidere Cancri,
Quantaque nox tropico ſe porrigit in Capricorno,
Cogitat, & iuſto trutinæ ſe examine penſat,

uid hiet,ne quis protuberet angulus, æquis
bus vt coeat, nil vt deliret amuſsis:
lidum quodcunque ſubeſt,nec inania ſubtus
et admotus digitis pellentibus ictus.
prius in dulcem declinat lumina ſomnum,
ia quam longi reputauerit acta diei.
prætergreſſus, quid geſtum in tempore,quid non?
ſti facto decus abfuit,aut ratio illi?
: mihi præteritum? cur hæc ſententia ſedit,
m melius mutare fuit?miſeratus egentem,
aliquem fracta perſenſi mente dolorem?
l volui,quod nolle bonum foret?vtile honeſto
nalus antetuli?num dicto,aut denique vultu
rictus quiſpiam?cur me natura magis,quam
plina trahit? ſic dicta & facta per omnia
:diens,ortuque & veſpere cuncta reuoluens,
nſus prauis, dat palmam & præmia rectis.

LITERA PYTHAGORÆ.

ra Pythagoræ,diſcrimine ſecta bicorni,
ianæ vitæ ſpeciem præferre videtur.
via virtutis dextrum petit ardua callem,
cilemque aditum primum ſpectantibus offert:
equiem præbet feſsis in culmine ſummo.
e oſtentat iter via lata: ſed vltima meta
ipitat captos,voluitque per ardua ſaxa.
ſquis enim duros caſus virtutis amore
rit,ille ſibi laudemque decuſque parabit.
ui deſidiam luxumque ſequetur inertem,
n fugit oppoſitos incauta mente labores,
ɔis inopſque ſimul miſerabile tranſiget æuum.

FINIS.

TOMVS II.

EPICTETI STO-
ICI PHILOSOPHI EN-
CHIRIDION, HOC EST PV-

gio, ſiue Ars humanæ vitæ corre-
ctrix:

Cum eruditiſſimis

SIMPLICII SCHO-
LIIS,

HIERONYMO VVOLFIO
Interprete.

Acceſſerunt & alia eiuſdem argumenti, non
incommoda ſtudioſis futura:

Vna cum Rerum & verborum Indice
copioſo.

Cum gratia & priuilegio Cæſ. Maieſt.

COLONIAE,

In Officina Birckmannica, Sumtibus Arnoldi Mylij.

Anno, M. D. XCV.

MPLICII COMENTARII IN EPICTETI Enchiridion, Hieronymo Vuolfio interprete.

OOEMIVM SIMPLICII, quo Epictetea doctrinæ fundamenta iaciuntur.

ARRIANVS vitam & obitum Epicteti prolixis libris eſt perſecutus. Vnde cognoſci poteſt, qui vir ille fuerit. Idem Arrianus & hunc libellum, quod Enchiridion inſcribitur, compoſuit, delectis ex Epicteti diſputationibus philo- *Arrianus ſcriptorum auctor, quæ Epicteti nomine circũferuntur.*
iæ locis maxime neceſſariis, & animos vehe-
tiſſime permouentibus: vt ipſe teſtatur in epi-
ad Maſgalenum, cui Opus ipſum dedicauit, vt
niciſsimo ſuo, & maximo Epicteti admiratori.
s autem libelli eſt (modo ſint qui obtemperent, *Enchiridii ſcopus.*
que his cognoſcendis non contenti, præceptis
afficiantur: eoque cum infixerint animis, vita
que & moribus exprimant) animum noſtrum
m aſſerere libertatẽ, in qua a parente & aucto-
eo productus fuit: vt neq; formidet quicquam,
ue vlla re doleat, neque vlli deteriori naturæ
iat. Enchiridion porro inſcribitur, quod vt pu-
militibus, ita hic libellus iis, qui recte viuere ſtu-
t, paratus atque in promtu perpetuo eſſe debe-
Genus orationis eſt neruoſum & acre, vt qui o- *Epicteti dictio.*
no mortui non ſunt, eo veluti ſtimulo quodam
igantur, & ſuas affectiones tum intelligant, tum
s corrigendas excitentur, alii plus alii minus.

Stoicæ doctrinæ fundamentum: Corpus eſſe inſtrumentum animi.

Qui vero his diſputationibus non afficitur: i niſi apud inferorum tribunalia corrigetur. O autem doctrina hæc, Naturæ humanæ funda to innititur, quæ poſita ſit in ratione & mente que corpore ita vt artifex inſtrumento quopi tatur. Qua de cauſa coniugium & procreatio liberum, cæterarumque rerum expetendarun ctum homini concedit. Sic tamen, vt menti & a corpore & a brutis affectibus vbique inu præſtare, eorumque vſum ad ſuum bonum r iubeat. Externarum igitur rerum, quæ in bon bentur, quæque cum vero bono conſentire pol fructum, vt dixi, concedit, ſed moderatum.

Vita beata etiam in terris.

vero ab illo diſſentiunt, ea plane reiicienda eſſe net. Illud autem in his diſputationibus mi quod eos qui obtemperant, & præcepta in vit ſeruant, felices & beatos efficiunt, nec tamen r ſe habent remunerationem virtutis poſt ob

Animorum immortalitas.

polliceri, quamuis & hęc omnino ſecutura ſit. (enim corpore, brutiſque affectibus pro inſtru tis vtitur: id ea procul dubio natura eſt, quæ lis ſeparetur, & poſt eorum permaneat interi ea nimirum perfectione præditum, quæ ſit n ſuæ conſentanea. Et vt animam vna cum co interire ſtatuas: tamen qui præcepta hæc obſe is perfectionem ſuam conſecutus, ſuoque perfr bono, vere felix eſt & beatus: ſicut & corpus hu num naturalem ſuam perfectionem conſecu ſuo bono potitur, nec quicquam præterea de

Præceptionum conſenſio.

rat. Dictio conciſa eſt, & ſententioſa, qualis pr ptionum quas ὑποθήκας Pythagorei dicũt, eſſe ſueuit. Atque etiam certo quodam ordine hæ ſentiunt, & inter ſeſe vbique fere cohærent, vt gius progreſſis apparebit. Quamuis enim c diſtincta ſint: ad vnam tamen artem omnia humanæ correctricem referuntur, & ad vnu nem ſermones tendunt, vt rationis particeps mus ad ſuæ dignitatis conſeruationem & ſua actionum naturalem vſum excitetur. Etſi a

oi

clara eſt: nihil tamen fortaſſe nocuerit, eam *Commenta-*
rili explicare. Nam & ipſe ſcriptor ea magis *rii ſcopus.*
tur, eiuſque veritatem rectius perſpiciet: &
ſis diſputationibus huiuſmodi minus aſſue-
ec interpretatio indicis loco erit, eosque velu-
nu ducet. Illud vero quod dixi in primis decla- *Quatuor vi*
m eſt, cũ quo homine ſermones iſti habean- *tæ genera.*
c ad cuius humanæ vitæ virtutem perducant
qui obtemperarit. Neque igitur ad eum perti- *α. ὁ καθαρτι-*
qui repurgare vitam ſuam ſtudet (is enim, *κῶς διωνηθεὶς*
tum licet, a corpore corporisque affectionibus *ζῶν.*
it, & veluti totus in ſeipſo vertitur) multoque *β. ὁ θεωρητι-*
s ad eum, qui contemplationi rerum eſt dedi- *κός.*
s enim vita rationi conſentanea non conten-
uantus quantus eſt, Deorum eſſe collega ſtu-
ed illis conueniunt, qui vitam rationi conſen- *γ. ὁ τῷ σώμα-*
m conſectantes, corpore pro inſtrumento v- *τι ὡς ὀργάνῳ*
ur: quique nec corpus animi, neque animum *χρώμενος.*
ris eſſe partem, neque hominem duabus con-
partibus animo & corpore, cenſent. Talis enim *δ. ὁ πολὺς*
lgaris homo, demerſus in materiæ ſordibus, *ἄνθρωπος.*
que oppreſſus, nihilo magis rationis particeps
al quam brutum, ac verbo potius homo quam
a. Qui autem verus homo eſſe ſtudet, & nobi- *Veri homi-*
m ſuam recuperare cupit, quam Deus, magna *nis officium.*
excellentia reliquorum animalium, ipſi dona-
is in eo elaborat, vt in viuendi ratione ſuum
um, prout eius natura capax rationis fert, ita
atur, vt corpori mens imperet, & ſuper id ſeſe
at: eoque non vt cohærente parte, ſed pro in-
nento vtatur. Huic enim & doctrina morum,
bernandæ tam Reipublicæ quam familiæ ra-
otiſſimum traditur: ad quas res hæ diſputatio-
ertinent. Verum autem hominem eum eſſe, *Corpus ani-*
s natura in animo rationis capaci conſiſtat, in *mi eſſe in-*
is oſtendit Platonis Socrates, cum Alcibiade *ſtrumẽtum,*
diſputans: qui hoc argumentum tractaturus *autoritate*
t, qua vitæ ratione, quibus actionibus, ij qui ſi- *Socratis*
ruerint, talem hominem perficere queant. Vt *probatur.*

enim corpus naturalibus motionibus inten
exercetur & corroboratur: ita etiam animi
naturales actiones naturam ſuam ad habitu
turæ congruentem perducit. Sed nihil fortaſ
rum ſermonum explicationi obſtat, ac poti
ceſſarium eſt, id quod Epictetus pro conceſſ
ſit: hominem vere eſſe animum rationis cap
qui corpore vt inſtrumento quodam vtatur:
quam ſingulas partes explicemus, in primis
rare ac demonſtrare. Epictetus enim tali h
conuenientibus & propriis actionibus ob
poſitis, hortatur & exſtimulat ſectatores ſuos
cognoſcendas & exſequendas, vt quod diximu
turam noſtram perficiamus. Cæterum cum eſ
rum hominem, non demonſtrat: ſed pro con
vt dictum eſt, ſumit. Socrates igitur exemplis
in oculos incurrentium vſus, hominem vt ſc
lo, ita manu etiam ad opus vti: deinde illo a
cto, alium eſſe vtentem, & aliud id quo is vta
inſtrumento: colligit, hominem eſſe, qui co
pro inſtrumento vtatur. Vti autem corpore p
ſtrumento cum in artibus, tum aliis action
non aliud niſi animum ratione præditum *
corpore pro inſtrumēto vtatur] Deinde ex his
cludit: id quod corpore vtatur, omnino imp
ei quo vtatur: idque hac diuiſione proponit, h
nem neceſſario vel animum eſſe, vel corpus, v
trumque. Quod ſi homo corpori imperet, i
vero corpus ſibi non imperet: hominem co
non eſſe, conſtare: ac ne vtrumque quidem ſi
eadem de cauſa. nam ſi homo eſt, inquit, co
qui imperet, corpus autem ſibi ipſum non imp
nullo modo vtrumque ſimul imperabit. Den
ſi corpus per ſeſe immobile ac mortuum eſt, ani
vero eſt qui moueat: & quoniam in artibus
mus artificem eſſe qui moueat, inſtrumenta
artis quæ moueantur: perſpicuum eſt, inſtrum
vice eſſe corpus, animi reſpectu. Is igitur eſt ho
& qui hominem curare voluerit, animum c

Animus fabro, corpus malleo comparatur.

* *hæc redundare videntur.*

Fabri eſt imperium, inſtrumenti ſeruitium.

opc

ebit ratione prædiɫum, & in propriis eius bo-rſetur. nam qui corpus curat, non hominem, quæ ſunt hominis curat, ſed inſtrumentum. ero pecuniæ & id genus aliis rebus ſtudet, nec nem curat, nec hominis inſtrumentum: ſed æ ipſi inſtrumento ſeruiunt.

Animus potius curandus quam corpus, & corpus magis quam pecunia.

EPICTETI ENCHIRIDII PRIMVM CAPVT,

Simplicii Commentarii, Hieronymo Vuolfio interprete.

EPICTETVS.

RES quædam in poteſtate noſtra ſunt: quædam non ſunt. In noſtra poteſtate eſt, opinio, appetitio, deſiderium, auerſatio: & vt vno complectar verbo, quælibet noſtræ ... nes.

SIMPLICIVS.

noſtra poteſtate ea eſſe dicit, quæ nec ab alio abemus, nec ab vllo alio impediri poſſunt: cu-modi ſunt, motus animorum, qui intrinſecus ote iudicio & arbitratu cientur. Voluntas enim inſecus moueri non poteſt. Quamuis enim id d expetitur, extrinſecus ſit: ipſe tamen motus llud, intrinſecus eſt: veluti, hoc illo ve modo, ire de rebus, vt diuitias, aut mortem, aut aliud generis, vel bonum, vel malum, vel neutrum. Cum igitur ſic aut aliter quapiam de re ſenti-s, ſiue noſtra ſponte, ſiue edocti ab aliis: non pi-& pſittacos imitabimur, qui id quod docentur riunt, nec intelligunt quid dicant. Neque enim pſittacus dicit, ſe conditum bibiturum: ita & nos imus, hæc opinio atque perſuaſio noſter motus aliquando extrinſecus excitatus, & prouocatus aliquo docente, non tamen ab eodem inſertus.

In noſtra poteſtate eſſe.

ἡ αἵρεσις internus motus eſt.

Sic alicuius rei appetitio intrinſecus & ipſa ori etſi res quæ appetitur, extrinſecus eſt. Vt enim petitioni occaſionem illa præbeat, ipſa tamen ap titio tota eſt intrinſecus. Neque enim vt ii, qui impulſionem alieno mouentur motu, extrinſe ſuam motionem habent, ita hic quoque fit: ſed tius vt in iis, qui ſuis viribus excitantur. Talis e appetitio, cum ſit animi velut extenſio quædam id quod appetitur, & declinatio appetitioni con ria, quæ eſt auerſio & fuga ab eo quod declinat Conſtat autem opinionem, quæ eſt cognitio q dam a ratione gubernata, digna homine, antece re. Quæ cum in eorum aliquo verſatur, quod ne bonum malumue eſt, aut eſſe videtur: omn propenſio aut auerſio commouetur, appetitio quitur. Prius enim quam appetas rem deſid tam, & amplectaris, aut eam quam declines, quæ rei deſideratæ contraria, auerſeris: animo prop deas aut abhorreas oportet. Ac Stoici quidem petitionem & auerſationem, tum deſiderio, t declinationi præponebant, iis animorum motib qui deſiderium & declinationem præcederent, c ſideratis. Cæterum brutæ appetitiones iræ & cu ditatis, contiguæ corporibus, & vita quædam c porum, adeo vt ex eorum temperie quaſi efflore re videantur: multum habent alieni motus, plane ſui iuris ſunt: neque proprie in eorum aliquid deſiderant, poteſtate ſunt, quamuis intr ſecus & ipſæ cieantur. Atque etiam ipſe partic rationis animus, cum ſeſe corpori dediderit, & b tis corporeisque motibus: veluti neruis quib dam trahitur atque impellitur, neque iam mot ſuos habet ita expeditos & ſolutos. Cum vero id ſic agit, vt eius naturali actioni conuenit: tum li re & ſua ſponte, intrinſecus a ſemetipſo cietur. in tali animo, quidnam in noſtra poteſtate ſit, ci controuerſiam cernitur. Quod vt accuratius c gnoſcatur, quidnam & quibus in rebus ſit, vtq radicem hominibus id eſſe ac principium bene be

ὑπόληψιν ὄρεξις ἢ ἔκκλισις, ὄρεξιν ἢ ἔκκλισιν ὁρμὴ ἢ ἀφορμὴ ſequitur.

Ira & cupiditas e temperie corporum orta, non plane ſunt in poteſtate hominis.

Animus corpori vel ſeruire vel imperare poteſt.

tecie aut contra viuendi intelligatur, rem paulo altius repetamus. Omnium rerum fons & princi-pi'n eſt bonum. Quod enim ab omnibus appeti-u & ad quod omnia referuntur: id omnium re-u eſt & principium & finis, & id quod bonum eſt, mnia producit, tam media quam prima & poſtre-m. Verum prima quidem, ſibique contigua, ſimi-bi ipſi producit, vna bonitas multas bonitates, na ſimplicitas atque vnitas (liceat enim nobis tarandæ rei cauſa & hiſce & aliis id genus vti vo-bulis) quæ omnes alias ſuperat, multas vnitates, mque principium multa principia. Idem enim num, principium, bonum, & Deus. Deus enim ceps eſt & cauſa rerum omnium, primum au-etiam ſimpliciſſimum eſſe neceſſe eſt. Nam quid compoſitum eſt, vtcunque compoſitum c multiplicatum, id eſt vno poſterius, eſtq; mul-do: & ea quæ bona non ſunt, bonum appetunt, e ipſis excellentius, quodque ipſum principium eſt, omnino a principio ortum eſt. Id princi-m vires habere ſummas atque vniuerſas neceſſe Amplitudo autem virium & quaſi abundantia o ſita eſt, vt cum omnia producat a ſeipſo: ſimi-producat prius quam diſſimilia. Quapropter lta principia vnum principium, multas ſimpli-tes, multas bonitates continenter a ſe ipſo pro-it. Res enim omnes cum inter ſeſe differant, ſu-ue differentiis compleantur, ad vnum ſingulæ m principium reducũtur. Veluti, pulcra omnia, ecunque & vbicunque ſunt, ſiue in corporibus in animis, ad vnum reducuntur pulcritudinis tem: ſic etiam moderata, ſic vera omnia, itemq; ncipia omnia, cum primo principio cohærent, atenus principia & fontes & bonitates ſunt, cum qua decet diminutione & proportione. Quam tem rationem habet vnum illud principium ad omnes, eandem habet vnumquodque principi-n ad eam multitudinem quæ ſub ipſius proprie-e continetur. Neque enim aliter fieri poterat,

Deus fons omnis boni, rebus conditis bonitatẽ ſuam non ex æquo communicat.

Synonyma, Vnum, principium Bonum Deus.

Vnus eſt, in quo, & ex quo, & per que omnia.

quin vnaquæque multitudo, diſcrimine aliqu
parata, ad ſuum illud principium contende
quo omnibus vna & eadem forma affulgeret. C
enim multitudinem vnum antecedit, & omni
in multis rebus eſt proprietas, ab vno ad multa
rigitur. Omnia igitur ſingularia principia in
conſiſtunt, ab eoq; cientur, non ratione inter
neq; loci: ſed vt in toto partes, & vt in vno mul
do, & in vnitate numerus. Illud enim eſt om
ante omnia: & in vno principio multa prin
multiplicantur, & in vna bonitate multæ bo
tes ſunt collocatę. Atque illud non eſt princip
& vnumquodq; reliquorum, aliud pulcri, aliu
ritatis, aliud congruentiæ, aut alterius alicuiu
ſed ſimpliciter eorũ quæ ſunt principium. ſed
cipium principiorum. Oportet enim principii
prietatem non a multitudine incipere, ſed in v
vnitatem colligi principium principiorum. A
ma illa quæ a primo bono producuntur, quia
hoc cohærent: a bonitate non receſſerunt, cum
mobilia & immutabilia ſint, & in eadem ſe
beatitate collocata, non indiga boni: quia
bonitates ſunt. Cætera vero omnia, ab vno
& multis bonitatibus producta, cum remota ſi
eo vt per ſe bona ſint, & immobiliter in eſſenti
uinæ bonitatis collocata: participatione ha
bonum. Verum extrema, & quæ aliunde mo
tur, veluti corpora, ſicut & eſſentiam & motum
unde habent, nec ipſa cohibere ſeſe poſſunt: pr
rea quod diuiſionem admittunt, & inſtabilia
nec tota per totum ſibi ipſis ita conſentiunt, v
numquodque totũ ſui totius ſit cauſa: nec ſeſe
uere poſſunt, quia per ſeſe mortua ſunt & exp
ſpiritus: ita & bonum ſuum extrinſecus habẽt.
dia vero infra naturam immobilem, quæ ſemp
ſimilis eſt, eodemq; modo ſe habet, ſubſiſtentia
extremis quæ aliunde mouentur præſtantiora:
uentur illa quidẽ, ſed a ſemetipſis mouentur, &
extrinſecus ab aliis quibuſdam, vt corpora. Hi

Beati ſpiritus immutabiles.

Animi participes bonitatis.

Extrema, hoc eſt, corpora cientur aliunde.

Animi per ſeſe mouentur, & corpora mouẽt.

...i ſunt animi, qui & ſeipſos & corpora mouent: ...ic corpora, quæ intrinſecus mouentur, anima-...cimus: quę vero extrinſecus tantum, inanima, ... ſcilicet animus, qui a ſeipſo mouetur, etiam ...ora mouet. Qui ſi corpus ita moueret, vt ipſe ab ...quopiam extrinſecus moueretur: ipſum corpus ...o proprie moueretur, quod animum moueret. ...gitur natura quæ a ſeipſa cietur, vt inferior im-...bili, quæque participatione bona redditur, mo-...ur illa quidem ad bonum: ſed a ſe ipſa mouetur, ...on ab alio: illudque & deſiderat & vehementer ...etit, eiusque propriæ motiones ſunt hæ: ſolici-...o, appetitio, deſideriū & delectus, quæ a Græcis ...ntur ἔφεσις καὶ ὄρεξις & ὁρμὴ καὶ αἵρεσις. Ac princi-...quidem animi, vt ab iis quæ per ſeſe bona ſunt ...tinenter producti, etſi nonnihil illis inferiores, ...bonitates non ſunt, ſed bonum appetunt: ta-...vt illi cognati, arctiſſime & indiuulſe illud ap-...unt, & voluntatem (αἵρεσιν) vniformiter ad ...d intentam habent, nunquam ad deterius decli-...ites. Quod ſi capiendi conſilii deliberatio (ſic ...m προαίρεσιν hic vertere liceat) alia aliis antepo-..., & aut e duobus alterum, aut vnum aliquid e ...ribus amplectitur: nulla fortaſſis in hoſce ani-...os cadit deliberatio, ni quis ipſam eo προαίρεσιν ...cet, quod prima bona amplectatur. Animi vero ...minum, quorum illa ratio eſt, vt ea coniungant, ...inter ſeſe quaſi deuinciant, quæ perpetuo ſupra ...petuoque infra manent, ea præditi natura, vt ...ad hæc & ad illa ſe conuertant: ſi ad ſuperna ...toti inclinarint, ſimplices habebūt & aduerſario ...entes appetitiones ſuas, ſuumque delectum. ...im vero ad ſuperna conuerti nequeunt, eo quod ...am ſecundum conuerſionem ad inferiora age-... volunt, quæ & ipſa ideo eis inſita eſt, vt animent ... moueant ea corpora quæ per ſeſe & inanima ...nt, & aliunde cientur: vtque gubernent ea, quo-...m illa ratio eſt vt alieno motu aliquid boni con-...quantur, quique ſuo motu ea mouent quæ aliun-

Medii animi bonum appetunt.

Animi principes, indiuulſi a bono, προαίρεσιν non habent.

Humani animi, corporis addicti deſideriis, libertatem ſuam amittunt.

Voluptatũ ſimulacris ineſcati animi, tum vero bono excidunt, tum in errata, peccata, calamitates incidunt.

Plus aloes quam mellis habet fucoſa voluptas.

Virtus Latine a viro, Græce ἀρετὴ dicitur, quod expetenda ſit.

decientur: tum igitur cum ſunt iis affixi rebu dediti, quæ res oriuntur atque intereunt, & ad priuationem prolabuntur, voluntas eorum (ἡ aduerſatio carere deſinit: ſemper tamen ad r petendas & bonas fertur, ſiue illæ vere bonæ ſiue ob adiunctas voluptatis illecebras falſa ſpecie blandiantur. Nam quia cum vero bono per & vera voluptas eſt coniuncta, vbicunqu mus adumbratum aliquod voluptatis ſimula animaduerterit, non conſiderans verane ea ſi roque bono cognata, an vero fallax & adult boni vmbra, tanquam ad bonum accurrit: nec expendit, multo plus ineſſe moleſtiæ tam c quentis quam antecedentis. Neque enim eſu ctatur quiſquam, niſi prius famis moleſtiam ſ rit: neque potu qui non ſitierit, moleſtia den cum voluptate cohæret. Proinde ſi voluptaten bibendo percipitur, inhibueris, ſitim adhuc i videbis: voluptasque durat, quandiu moleſ adhæret. Nam vbi fames, ſitis, algor, aut ſimil quid ſedatum fuerit: ſuauia illa eſſe deſinun potius aduerſa fiunt, & faſtidium cient. Om certe moleſtia eos comitatur, qui voluptatis pulſi illecebris, excedunt modum, & e iucundi ſtudio peccata noſtra omnia oriuntur, ſicut e ſt veri boni recte facta. Ac propter αἵρεσιν καὶ παραι & bonum & contrarium conſequimur. Nam voluntas ſoluta puraque & in ipſius rationis p ſtate fuerit, a qua natura noſtra pendet: tum a vere expetendas & ad veritatem fertur. Quare prium animi bonum virtus, a Græcis ἀρετὴ dici quod proprie ſit optabilis, & vera optione con ietur. Sin brutorum affectuum cupiditates ſe fuerit, & id quod horum eſt, ſuum duxerit: fall tum habet delectum. In noſtra enim poteſtat αἵρεσις & παραίρεσις noſtra. Nam opinio, appeti deſiderium & declinatio ad αἵρεσιν & παραίρεσιν feruntur, quæ omnes ſunt internæ animorum r tiones, & non externæ impulſiones. Quapro

&

Conſiliū & volūtas potius ſpectatur, quā facti euentus.

s dominatur: eaque de cauſa & Deus & leges omines prudentes conſilium & voluntatem intes, vt quæ in noſtra poteſtate ſint, peccata reue facta diſcernunt, non autem ipſas actiones u in noſtra poteſtate non ſunt, quæque conſiliis luntatibus diſcernuntur. Nam cædi non voariæ, vt quę non conſulto neq; arbitratu noſtro ſit, quæq; in noſtra poteſtate non fuerit, venia r. Qui vero iure meritoque aliquem occiderit, n laudatur. Ita non ipſæ actiones laudē aut virationem in ſeſe continent: ſed conſilio & voate, quæ in nobis ſitæ ſunt, diſtinguuntur. Regitur Epictetus ab his ſuæ inſtitutionis exordiumſit: & nos, vti huc omnia noſtra conſilia remus, monet, vt qui ex iis & bona & mala conſemur. Cum vero dicit res alias in noſtra poteſtate alias non eſſe: non totam rerum naturam parr, ſed eas tantum res complectitur quæ in nobis , & coniunctæ nobiſcum. neque enim vllam et adæquationem contentio, quæ diuiſiones et, ſi quis diuiſioni eorum, quæ in noſtra poteſtaunt, opponat omnia quæ & in mundo & ſupra ndum ſunt. Sed quoniam ſunt qui negent quicam eſſe in poteſtate noſtra, nonnullique omnes iones noſtras omnesq; caſus neceſſario fieri exinant: alii vero caſu fortuito & temere, quaſi nos indri inſtar agitemur: ſatis quidem eſſent ea quę diximus de ordine eorum quæ in noſtra poteſunt, deque delectu & voluntate, quibusque larauimus non poſſe fieri quin ita ſe res habeat: il tamen fortaſſe prohibet, ſeorſim etiam, & ex feſſo verba contra iſtos facere, qui voluntatis litatem tollunt. Ac caſus quidem, & negatio litatis, & fortuitum, ſi ita dicuntur, quaſi nos ſine quo præcipuo fine agamus: neque vera eſt ea tio: &, vera vt eſſet, non in omnibus actionibus ſtris vera eſſet. Etenim artes & naturæ omnes tam quandam & finem ſibi proponunt, ad quem initio ad extremum vſque actiones ſuas omnes

Epictetea rerum diuiſio, nō ad naturam vniuerſam, ſed ad hominē refertur.

Fatū & Fortuna libertati voluntatis opponuntur.

1. Nihil fortuito geri, ſed ad certū finem referri omnia.

referant. Atque adeo omnis omnium anim um motus & actio, boni alicuius gratia ſuſci ſiue id vere bonum ſit, ſiue tale eſſe videatur. & mali fuga tanquam vtilis, fit propter bo Sin aliquis fortuitum ſic accipiat, quaſi id qu ſideretur, aut fieri nequeat, aut non expediat temere & fortuito medicinam aliquem prop dicimus, quæ aut prodeſſe nequit, aut aliqu etiam obeſt) ne is quidem voluntatis noſtræ tatem ſuſtulerit. Non enim eorum modo fieri poſſunt, quæque proſunt, appetitionem gam penes nos eſſe dicimus: ſed eorum quæ fieri nequeunt, quæque nocent. Quar ea modo quæ recte, ſed & ea quæ perperam in noſtra eſſe poteſtate dicimus. Qui autem onem & appetitionem, coactam, non liberan in poteſtate noſtra eſſe dicunt, atque adeo ne lectum nec conſilium, vt quæ aliunde mouea & non intrinſecus a nobis progrediantur: h tim inopiam cauſantur (quis enim eſuriens a tiens aut algens velit nolit, cibum, potum, cal non appetit? Quis ægrotans non deſiderat ſa tem?) partim illud ipſum quod opineris, quo petas, quod fugias, volentem nolentem ad trahere dicunt. Quis enim, qui vel minim rithmeticæ partem didicerit, bis duo eſſe qua non exiſtimet? Quo pacto igitur tui arbitrii exiſtimare, ac non potius hoc ipſa rei natura co Quis vero bono & pulcro rebusue contrariis maduerſis, non & illa expetat, & has decline ipſis impellentibus? Nam & præſtantiſſimi que naturæ rerum indagatores, id quod appet primam mouendi vim habere dicunt. Id quod aliunde neceſſario plane moueatur, qu cto adhuc in noſtra eſſe poteſtate queat? pa eius qui appetat affectionem cauſantur, vt quæ ceſſario moueatur ad id quod ipſius natura fe cum aliter facere non poſſit, quin hoc modo a tat: Nam temperantiæ habitu præditus, ten

Earũ quoq; rerum quæ fieri nequeunt, quæq; nocent, appetitio, humani eſt arbitrii.

2. Neq; inopia, neq; obiectis, neque habitu cogi appetitionẽ.

1. Inopia.

2. Obiectũ.

3. Habitus, affectio, ſeu conſuetudo.

facta & ſtudia deſiderat: intemperans, intem-
ntia: nec in alterius vtrius poteſtate eſt, quam-
elit, non ſic appetere. Nonnulli certe quidem,
nuis appetitiones ſuas moleſte ferant, easque
nollent: tamen ab habitu & conſuetudine
elluntur ad res a ſeſe deſideratas, ab iiſque alie-
notu pertrahuntur, plane quaſi in ipſis ſitum
ſit facere aliter. Ac de rebus qui gnarus earum
ere, indoctus, male ſentit: neque aliter fieri po-
Neque enim vllo modo ſciens falſum opinari
ſt, neque rudis verum. Nam penes rudem qui-
eſt, opinari falſa: non falſa, penes ſcientem.
ue enim rudis falſum amplecteretur, ſi penes
m id eſſet, & doctus, ſi penes ipſum eſſet opina-
ra: falſum etiam opinari poſſet, ſi quis id eum
largiretur. Vt enim ſenſilibus in rebus fieri
uit vt ſenſus integri & vigentes fallantur: ita ſe
n iis etiam habet, quæ ratione percipiuntur.
ue hæc ſunt, quæ dicere ii queant, qui liberta-
voluntatis tollunt. Mortales autem plurimi,
lem cœli conuerſionem, vt cæterorum omni-
, ſic & appetitionum noſtrarum, itemque opini-
s & delectus ſtatuunt eſſe cauſam, aſtrologo-
n ſubnixi teſtimoniis, qui e poſitu aſtrorum in
eſi pronuncient, alium fore voluptuariũ, alium
irum, alium Muſarum & ſapientiæ amatorem:
ppetitiones prædicant, ſeſe per ætatem oſtenſu-
. Qui vera ſi dicant, omnino neceſſe eſſe exſiſte-
ppetitiones fato inſitas, nec ſitum in nobis eſſe
lias proferamus. Quomodo igitur penes nos
t, hoc aut illo modo appetere, ſi omnino neceſſe
bis eſt, nolentibus volentibus vniformiter ad
c illudue deſiderium incitari? Hæc & id genus
a contra libertatem voluntatis afferri queunt,
ibus id effici videatur, vt neque appetitiones, ne-
que declinationes, neque conſilia noſtra
in noſtra poteſtate eſſe vide-
antur.

III. Fatalem cœli cõuerſionẽ non tollere libertatem voluntatis.

REFVTATIO OPINIONV quæ Epicteti diuiſioni repugnare videntur.

Egeſtas, inopia ſiue penuria, non inſerit aut cogit, ſed mouet & excitat appetitionem.

I. Aduerſus rationem de egeſtate, dicendum eam non inſerere appetitionem. Multa enim pi ſus inanima, vt ſtirpes, qualitate aliqua egen velut humiditate aut ſiccitate, aut caliditate frigiditate: tamen eam non appetunt, quia vi petendi carent. Nam quæ appetunt, eadem eti ſentire id quod appetitur, neceſſe eſt, & ad id r ueri. Nec tamen appetitum inſerit egeſtas: ſe quod appetendi vim habet, aliqua re egens, ad e ſtatem propulſandam, appetitum prouocat. Ne vero pruritus nobis manus inſerit, ſed manus p ritum ſedant. Neque etiam a vitæ neceſſitatibus tes inſeruntur, ſed animus ad eas neceſſitates ſul uandas excogitat & opponit artes. Omnis enim petitio, motus internus eſt animi appetentis, ab ipſo progreſſa, non extrinſecus inſerta. Ac bru rum animantium vita, quæ corporea eſt, neque ſ quicquam habet quod ſupra corpora velut emi at: in egeſtate corporis, tanquam ſibi propria, v formes habet appetitiones. Vnde hæ coactæ vid tur, & non liberæ. At hominis animus rationis p ticeps, eo quod in medio ſitus eſt, triplici ratic præditus, vna qua ad deterius, corporeum illu brutū, altera qua ad ſeipſum: tertia qua ad id qu præſtantius eſt, mouetur: triplicem quoque vit & appetitionem habet. Ac quando corpori, & br corporis vitæ ſeſe dediderit: tunc illius egeſtate ſuam eſſe ratus, neceſſario vna cū illo appetit. Et l eſt appetitio illius, quæ libertatem controuerſ habeat. Cum vero ſuam vitam viuit, aut præſta tiorem: tum & appetitionem habet ei vitæ conſ taneam eiuſque bonum deſiderantem. Huius ig tur animi vere eſt ea autoritas, vt hæc aut illa de deret: vt qui appetitionum plura genera a natu

Animi humani triplex vita & appetitio.

inſ

:a proferre poſſit, alia deteriora, alia præſtantio-
quorum illis vitioſus redditur, his virtute auge-
Nam is delectus qui præſtantiora amplectitur, *Verus delectus.*
is delectus eſt. Vnde & ſæpe fit, vt corpore egen-
ſuriente & cibum appetente, animus ieiunium
deſideret, vel ob legem aliquam ita iubentem,
ropter corporis ſuiue ipſius curam. Perſpicuum
m eſt, licuiſſe illi tum vna cum corpore ap-
re, id quod plerique animi faciunt. Sed maioris
i deſiderio, appetitionem aliam profert. Animi
ır ratione præditi reſpectu, Epictetus hoc alioue
lo appetere, in noſtra eſſe poteſtate affirmauit.
vero appetitionem a rebus appetendis excita- *Appetitio quomodo a rebus appetendis excitetur.*
cunt: verum illi quidem ex parte dicunt, ſed
quantum ipſi putant. Hæ enim animum ad
:tendum non ita mouent, quaſi is aliunde ciea-
cum ſuggerunt ſuſceptionem ſui, idoneam ad
ıocandum id quod eas amplecti natura ſolet.
nim res ſubiecta ſenſui, ſentienti ſenſum non
rit, neque id, quaſi aliunde moueatur, ad ſe at-
ere ſolet, ſed ſeſe offert idoneam quæ cum eo
iungatur, cuius natura coniunctionem illam
ıittit: ſic & res appetenda ſuam conuenienti-
proponens, prouocat animi ad ſeſe deſiderium,
ad illud aptus eſt. Quamobrem rebus appeten-
propoſitis, alii eas appetunt, alii non. At ſi res
etenda eam naturam haberet, vt appetentem
eret, & motus ab ea inderetur, neceſſe omnino
t eam appeti ab iis quę appetendi vim haberent:
muis alia magis, alia minus. Ac ne appetitio
dem illa eſſet, ſed impulſio aut attractio violen-
qualem in corporibus cernimus. Nam appetitio
:nſio quædam eſt, manente eo quod appetit, &
ı recedente: quemadmodum manus extendi-
s, quamuis loco non moueamur. Eſt igitur ap- *Decipimur ſpecie recti-*
itio motus quidam noſter intrinſecus: itemque *que, boniq́;.*
nio, & ſimilia. Verum is motus alias conuenien-
ad rei appetitæ & opinatæ naturam fit, alias ab
ecedit, cum nos ad aliquid appetēdum ferri pu-

tam', cui plus ineſt quod auerſari debeamus: qu
que aliquid appetendum oſtentat eliciendi app
tus cauſa, ſed fugiendum aliquid in ſeſe occul
quod propter perplexitatem adumbrati boni, in
Exemplum furis. non animaduertitur. Nam qui furatur, dum a
pulentiæ ſimulacrum, vt rem appetendam fe
rem fugiendam tali opulentiæ adhærentem,
animum cum primis iniurium facit, neque no
neque veretur. Captiuitatem porro & ſupplici
quam ſolam in hac appetitione calamitatem
ſet, ob feruorem cupiditatis reiicit: illud vero
plectitur, multos qui talia faciant, non deprehe
Res quæ appetitur, examinanda. Poſſumus igitur rem quæ appetitur, examinar
ne reuera talis, an ſimulacrum duntaxat appete
rei adumbratum habeat: vt modo de opule
dicebamus. Atque illud magis etiam in noſtra
teſtate eſt, vt noſtram appetitionem erudiam
doceamus, ea quæ proprie appetenda ſunt, appe
& ſimulacris non falli. Aduerſus eos autem qu
Appetitio coerceri poteſt. cunt, quoniam appetitus appetentis, & opinio
nantis, ſuapte natura ad ſuum appetibile & op
bile feratur, non penes ipſum eſſe, vt ſic cont
feratur: ſicut neque penes glebam ſit deorſum
nam alioqui ſurſum etiam ferri poſſet. Adu
Neceſſitas externa. hos igitur dicendum, duplicem eſſe neceſſitat
vnam libertati voluntatis oppoſitam, alteram
eadem coniunctam. Externa itaque libertatem
lit (nemo enim qui extrinſecus aliquid facere c
Interna. tur, aut nō facere, libere agere dicetur) Interna
cogens omnia pro ſua natura agere, hæc mag
bertatem confirmat. Quod enim per ſe moue
pro natura ſua moueri a ſeſe neceſſe eſt: neq;
pterea ab alio mouetur. Neque enim extrinſ
neceſſitas ea prouenit, ſed cum eius quod per ſe
uetur natura coniuncta eſt: eamque conſeruat
Habitus in poteſtate hominis. ſuas actiones producit. Quod ſi habitus e
melioris & deterioris ſibi ipſe cauſa eſt anir
propter obedientiam & contumaciam: actio
etiam cauſa, quæ ab habitu oriuatur, illi erit a

bei

la. Neque tamen in omnibus libertas & pote- noſtra eo metienda eſt, quod etiam contraria e poſſit. Nam animi, bono ſemper affixi, bo- ique ampleƈtentes, liberum etiam deleƈtum nt: (neque enim is deleƈtus coaƈtus eſt) & bo- io ſemper inhærent, neque ad contrarium vn- n abſtrahuntur. Noſtri vero animi dum qui- boni ſunt, bona appetunt: cum vero mali ſunt, . Itemque a vitio tranſeunt ad virtutem, ſi cu- ur: & a virtute ad vitium, ſi negligantur: atque mque faciunt arbitratu ſuo, nullaque neceſſita- aƈti. Quare nullius vitii cauſa in Deũ conferri ſt. Etenim fecit animum qui malus fieri poſſit, uod non prima illa tantum condidit, ſed media n & poſtrema: vt ita omnia perfeƈta redde- ur, & prima vere manerent prima, non autem ema ſterilia, imbecilla euaderent, materiæue aiſcerentur. Fecit igitur animum qui malus poſſet, Deus qui bonus eſt, ob diuitias ſuæ bo- tis. Nec tamen aliter eum fieri malum paſſus iiſi ipſe voluiſſet. Aduerſus eos autem qui di- t fatali conuerſione non aƈtiones modo noſtras, & appetitiones cogi, nec quicquam liberum no- elinqui, nec libertatem aliud niſi nomen inane , dicendum eſt: ſiquidem rationis particeps nus, ortus atque interitus expers ſit (quod nunc conceſſum ſumatur, demonſtrandum alibi: t Stoici aliter de eo ſentiant) ſi igitur ortus at- interitus expers ſit rationis capax animus, ipſe obilibus cauſis effici atque affici dici non po- . Sed inſtrumentum eius, hoc eſt animal, quod corpus vitæ particeps, hoc inde commutatur. biles enim cauſæ pro diuerſa ad terrena habitu- e, alias alia efficiunt: inſtrumentum vero pro- citur aptum animo, qui eo eſt vſurus. Vt igitur ſcrimine inſtrumentorum artis, vſuros eis arti- s cognoſcere licet, hæc eſſe fabri lignarii, illa ificatoris, illa fabri ærarii: neque ſic in genere tum, ſed & habitus vtentium eis artificum, &

Libertas nõ in contrariis tantum, ſed etiam in eodem cernitur.

Cur DEVS ancipiti animo fecerit hominem.

Animus ortus & interitus expers, a ſideribus cogi nequit.

Corpus animo cuiq; pro meritis attributum, aſtris eſt obnoxium.

Ex inſtrumentis coniectura fit de artifice.

artis actiones atque opera dignoſci poſſunt
qui in artibus excellunt, etiam inſtrumentis n
ribus vtuntur) ſic aſtrorum periti, inſtrumen
turam e cauſarum diſcrimine perſpicientes,
de habitu eius qui inſtrumento ſit vſurus,
cturam capiunt, ac frequenter ſcopum attin
Nam plerique animi, in corruptis præſertim
publicis, in quas onerati vitiis, amiſſa priſtina
tate contrahuntur, cum ſeſe inſtrumentis e
dediderunt, iis non iam vt inſtrumentis ſuis,
ſui partibus vtuntur: itaque ſuas appetitione
ferunt corporibus accommodatas. Ad hæc,
conuerſio conſentanea eſt productioni anim
qua conuerſione animi corporibus inſeruntu
ita quidem vt ea cogat animos hæc aut illa a
re, ſed vt cum eorum appetitionibus conſe
Quemadmodum igitur in vrbibus ſacra ter
& loca religioſiores homines eodem congre
ad populares vero voluptates idonea, eos qui
viuunt & petulantius, contrahunt: atque ita
& temporibus etiam de appetitione & habit
qui conueniunt, capi coniectura poteſt: ſic
e temporibus & locis fatalis conuerſionis, d
mis qui ei conuenienter generantur, pronu
licet. Cum enim pro vltrice diuinæ bonitatis
habitudo fati congruens huic loco fuerit: t
eum locum animi, qui ſupplicio egent, demi
tur. In omnibus enim vim congregandi ſimil
& neceſſitudo habet. Fatum igitur, cum app
ones animorum non cogat, neq; libertatem t
ſed ipſi animi nunc cum hoc, nunc cum ali
conſentiant, & pro ſua dignitate paratis inſtru
tis, quod modo dicebam, conformentur: no
rum eſt, quas appetitiones habituri ſint, e fatali

Vitæ genus neceſſariũ, ſed ratio vitæ ac morũ libera.

uerſione cognoſci. Ac vitæ quidem genus ar
ctuntur animi pro ſuæ prioris vitæ dignitate
bitu. Vita autem bene aut male vtendi facult
in ſemetipſis habent. Vnde fit, vt nonnulli m
toriam amplexi vitam, bene viuant: & qui phi

ſtudium præ ſe ferunt, turpiter ſe gerant: quod quidem genus ipſum, veluti ruſticum aut atorium aut Muſicum, tum ipſi animi forti- r, tum locum eis pro dignitate aſſignat Deus: autem qualitatem, animi ſuo arbitratu adiun- . Proinde & laudem inueniunt, & reprehenſi- n incurrunt, pro diuerſa vitæ ratione. Ac ne obum quidem quicquam a fato inſeritur, vt am affirmari non dubitant: eo quod callidi, orum amatores atque adulteri naſcantur. Etſi quidam aſtrologi vere hæc prædicunt: id eo it, quod nos talem proprietatem inde ortam, oderate vel immoderate ſuſcipimus. Etenim tis deprauatio & calliditatem & fœdam libidi- gignit. Nam qui ſiderum impreſſionem mo- te ſuſcipiunt, adoleſcentiam tuentur: deque ea merentur. qui vero immoderate, peſtes eius rruptores euadunt. Nam & qui ſolares radios is non conniuentibus intuetur, obſcurato viſu ecatur: quamuis Sol largitor ſit luminis, au- que videndi omnibus. Cum igitur aſtrologi inde cognoſcunt, qui moderate, qui immode- vim illam ſuſcepturi ſint: alios prudentes, ali- allidos fore dicunt: ſi modo fieri poteſt, vt ha- n rerum certæ notæ, e figurarum illis delineati- ous cognoſcantur. Alia certe quidem perſpicua t omnibus: cuiuſmodi illud eſt, quod ſole Can- n peragrante, immoderato calore afficimur. obſcura & ignota iis qui artem ignorant aſtro- icam. Nam ea quæ ſemper naturam ſuam ſe- intur, & vim ab opifice inditam tuentur, ſum- que potentia prædita ſunt: omnino volunta- n etiam habere bonam, & nullius mali eſſe cau- n, conſtat. Omnis enim malitia ex imbecillitate tur: ſiquidem vires bonum quiddam ſunt. Ve- itamen bonorum etiam ſæpe affluentia & copia to maior, nocere ſolet. Atque hæc iis reſponſa t, qui propter fatum voluntatis libertatem tolle- onantur. Nunc aduerſus omnes dicatur, eos qui

Siderũ vim per ſe bonã, imbecillitate ac vitio materiæ corrumpi.

Abſurda quæ fatalē neceſſitatem conſequuntur. id quod in noſtra poteſtate eſt, & animi libertat tollant, naturam animi & ignorare, & tollere. N illius motum per ſeſe, tollunt: in quo natura e inprimis conſiſtit. Siue enim per ſeſe mouet intrinſecus e ſemetipſo excitatur ad appetitione

Animi motio. cupiditates: nec extrinſecus alicunde trahitur impellitur, vt corpora: ſiue extrinſecus mouet per ſeſe non mouetur. Deinde vitalem animi vi

Animi vires. & aſſenſionem & negationem non conſideran qui voluntatis libertatem tollunt. Quis enin ſe ipſo non animaduertit, ſe velle & nolle? am ꝺti & declinare? aſſentiri & refragari? quæ om interni ſunt ipſius animi motus, non externæ q dam impulſiones & tractationes, vt in rebus ina mis. Hoc enim viua corpora differunt ab inanir quod intrinſecus mouentur. Quod ſi verum id a quibus illa mouentur, per ſe & non aliu mouetur. Nam ſi extrinſecus illud moueret etiam corpus primum ab eo moueretur, quod trinſecus, vt ante dictum eſt, & non intrinſecus n ueret. At ſi extrinſecus moueretur: conſimili r do, vt reliqua inanima, & ipſum eſſet animæ exp

Diſcrimen virtutum & vitiorū. Præterea qui libertatem tollunt, qui velle & no qui delectum (αἵρεσιν) & conſilium (προαίρεσιν) appetitionem & declinationem ſimilesque anin rum motus tollunt, ſimul diſcrimen etiam virt

Præmia & pœna. & vitii tollunt, nec laudationē aut vituperation iuſtam relinquunt, atque etiam bonas leges hiſc

πρὸς ἀνάγκη, id eſt, voluntas coacta, non tollit libertatem. rebus latas euertunt. His vero ſublatis, vita cui modi eſt futura? Quid ab immanitate beluar diſtabit? At dicat aliquis: nonne ſæpe a tyran aut noſtris affectibus, amore atque odio coacti, atque alia ſuſcipimus, aut admittimus, non vol tes? Quo pacto ergo tum poteſtas noſtra & lit tas cernetur? Reſpondeo, tum etiam delectum iuris eſſe. Quamuis enim principaliter id optal

Qui ſine aſſenſu agit, non agit, ſed agitur. non ſit, ad quod neceſſitate ferimur: tamen det ori collatum optabile videtur, itaque id amplec mur, neque fieri poteſt, quicquam vt agas, niſi

ſenſus te facturum eſſe. Nam qui non conſulto
uid facere videtur, vt qui nolens in foueam in-
t impulſus ab alio: is inanimæ rei inſtar id fa-
c pati quam agere verius dicitur. Quare licet
ti agamus: tamen ſic agere volumus. Proinde
em neceſſitate propoſita, alii maioris mali me-
d ſuſcipiunt, quod imperatur: alii non ſuſcipi-
, quod maius malum exiſtimant id facere quod
eantur, quam pœnas contumacibus propoſitas
ire. Sic in iis etiam qui inuiti aliquid agere vi-
itur, poteſtas & libertas noſtra manet. Nec enim
m eſt voluntarium, & id quod in noſtra pote-
e eſt: ſed voluntarium id eſt, quod præcipue ex-
itur. In noſtra vero poteſtate, quod amplecti
ſumus, ſiue propter ſeſe, ſiue ob mali grauioris
gam. Fit etiam interdum, vt voluntarium cum
iito miſceatur: cum res expetenda, non plane
petenda fuerit, ſed & eius particeps quod auer-
nur. Hanc quaſi miſturam voluntarii & inuiti
obe deſcripſit Homerus, cum ait: Volens, inui-
pectore quamuis. Hæc copioſius exponere vo-
i, quod omnis fere propoſitus ſermo ab eorum
uiſione pendet, quæ in noſtra poteſtate ſunt, &
on ſunt. Nam cum is ad inſtitutionem animi per-
neat: bene ſtatim initio, vbi noſtrum bonum &
alum ſit collocandum, exponit. Et quia noſtra-
te ſponte moueamur, id in actionibus noſtris ha-
ere nos docet. Nam quæ aliunde mouentur, vt
aturam, ſic & bonum ſuum & malum aliunde
abent, pro ea affectione quæ extrinſecus eis acce-
lit. Quæ vero intrinſecus mouentur, cum ſui mo-
us & actionis ſint cauſæ: bonum quoque ſuum &
malũ in iis habent, eorumq; propriæ actiones ſunt,
n cognitione opiniones de rebus, in facultate vitali
& appetendi vi appetitiones, declinationes & deſi-
deria. Quare cum recte opinamur, cum ita vti de-
cet appetimus & declinamus, & bonum noſtrum
& naturæ conuenientem perfectionem habemus:
ſin minus, contraria. Peculiaria vero noſtra ſunt

τὸ ἑκούσιον & αὐτεξούσιον διαφέρει.

Miſta neceſſitate voluntas.

Hæc ſi longior videbitur oratio, cum magnitudine vtilitatis comparetur.

Homo bonũ ſuum in ſemetipſo poſitũ habet.

Animi functiones externa adiumenta non deſiderant.

opera hæc, vt quæ a nobis ſolis arbitratu n perficiantur. Nam rerum externarum actione artium, ſiue neceſſitatum vitæ, doctrinæ item ſciplinæ, & ſi quid his eſt præſtantius, multis e adiumentis. Opinari autem & perſequi, n propria ſunt opera, & in poteſtate noſtra ſita. Q in nobis ipſis bonum & malum noſtrum ſitun Nemo enim ea præſtare cogitur, quæ in ſua p ſtate non habet.

EPICTETVS.

IN noſtra poteſtate non ſunt, corpus, poſſeſſio, ria, principatus, quæcunque denique noſtra o non ſunt.

SIMPLICIVS.

Animus ad res fortuitas multum cōfert, ſed non omnia.

HÆC in noſtra poteſtate eſſe negat, non c animus ad hæc quoque & horum contraria ali conferat (nam & corpus, & res familiaris, an procúrante, pulcrius gubernantur: deſtituente, ius: idemque animus ſuo ſtudio & gloriam & p cipatum parat. imo ne magiſtratum quidem g ret quiſquam, in his præſertim rebus publicis, mo non aſſentiente) ſed quod his rebus non ſc ille dominetur, & ad ea conſequenda multis adiumentis egeat. Nam corpus firmum a prim ortu ſemen, & ſanam coagmentationem flagi flagitat & bonum victum, & exercitationes, ſa briaque loca, ſalubrem aerem, & aquas bonas. Q ſi omnia ſuppetant, fortius id ad cuiuſuis mun functionem efficere licebit. Neque vero quicqu horum noſtri arbitrii eſt, vt ea omnino vel con quamur omnia, vel propulſemus. Hoſtibus ce ingruentibus fortioribus, nos a nemine conſpi ægrotantes, ſubito conualeſcere vellemus. Ne trum tamen horum nobis datur. Eadem eſt & pum ratio: ad quas parandas vt multorum auxil eſt opus, ſic eædem a multis potentioribus imn

Corporis robur vnde.

Opes.

n

ſſunt. Exiſtimatio quoque de nobis, non ſita nobis, quamuis occaſiones quaſdam ei præ- is ipſi, ſed in iis qui de nobis exiſtimant. Penes im eſt, exiſtimare quicquid velint. Itaque im numen impie violent: & ſibi ipſi & aliis ſi videntur. Contraque alii, qui honeſtius & ficentius de numine ſentiunt, & humana im & imperfecta de eo profiteri recuſant, a illis impii exiſtimantur, & frugi homines qui- ardos exiſtimant. Ita nec gloria noſtri arbi- , ſed illorum quibus hoc aut illo modo ſen- nobis libuit. Iam magiſtratus ſine populo reat, & miniſtris qui operam nauent, conſtare oteſt. In quibus vero ciuitatibus vænales ſunt tratus, multoque auro addicuntur: inops pe- nullos ad magiſtratus habebit aditus, quan- s eos appetat. Sic iſta omnia non in poteſtate ſita ſunt, quia non ſunt actiones noſtræ. autem loco in diuiſione recenſet corpus, propter id iis egere cœpimus, quæ in noſtra ate non eſſent. Omnium enim bellorum pe cauſa eſt, quam ob victum & cultum corporis re cogimur.

Fama.

Magiſtratus.

Corpus egeſtatis, egeſtas bellorũ cauſa.

EPICTETVS.

C ea quidem quæ nobis parent, libera ſunt natura ſua, nec prohiberi ab vllo, nec impediri poſ- In quæ autem ius ipſi nullum habemus: ea ia, obnoxia ſeruituti, obnoxia impedimentis, s.

SIMPLICIVS.

Poſtquam dixit, quæ noſtra, quæ aliena ſint: cuiuſmodi vtraque ſint, declarat. Noſtra eſſe , quod neque vt fiant, cogi ab aliis: nec quo is fiant, prohiberi poſſunt, neque alius iis vten- teſtatem habet. Talis enim eſt libertas, quæ ris eſt, & poteſtatem habet ſui vſus. Aliena

Libertas.

vero,iis obnoxia, qui ea vel præbere vel prohi
poſſunt,dominos illos habent,iisque ſeruiunt.
ea quæ ſeipſis contenta ſunt, robuſta & firma ſi
Quæ vero alienam opem deſiderant, imbecil
egena. Illa prohiberi nequeunt, cum ſui iuris
Quis enim nos prohibebit hoc aut illo modo
nari,appetere,auerſari? Aliena vero, quæ ab ali
conferri & auferri ſolent: ſæpe quoque prohil
tur,cum vel non tribuuntur,vel adimuntur. C
ſtat igitur ea quæ in noſtra poteſtate ſunt, vt
noſtræ actiones,nobis eſſe propria. Quæ vero p
nos non ſunt,in aliorum ſita poteſtate: ea eſſe
na. Quare bona & mala, quæ in noſtra pote
ſunt, vt recte ſentire, aut male, recte appetere
perperam,noſtra bona ſunt aut mala. Quæ ve
noſtra poteſtate non ſunt,noſtra nō ſunt:ſed pa
corporis, inſtrumenti noſtri: partim pecunia
gloriolæ,remotiora etiam a nobis.

EPICTETVS.

*PRoinde memento, ſi ea quæ natura ſeruiunt, l.
putaris, & aliena pro tuis habueris: fore vt i
diaris, lugeas, perturberis, & Deos & homines a
ſes. Sin id ſolum tuum exiſtimaris, quod tuum eſt:
na vero, vt ſunt, aliena: nemo te coget vnquam
mo impediet, neminem accuſabis, neminem crim
beris, nihil quicquam inuitus ages, a nemine læ
inimicum non habebis. Neque enim quicquam c
detrimenti.*

SIMPLICIVS.

Poſtquam expoſuit quæ in nobis ſita ſint,
non ſint, & cuiuſmodi vtraque ſint, & quam
ſcum collata rationem habeant: & quæ in n
poteſtate ſint, ea eſſe noſtra: quæ non, aliena:
ceps monet, vt ea adminiſtremus, quemadmo
natura eorum fert, & non alio modo. Nam ha
bis felicitatis & miſeriæ cauſæ ſunt. Bonis p

nullum malum incidere, beatos facit. Bonis *Beatitas.*
libus rebus excidere,aut in noxias incidere, in- *Miſeria.*
es. Quod ſi bonum noſtrum in eo ſitum eſt, vt
ræ conuenienter appetamus & declinemus:
vero in rebus noſtri arbitrii ſita ſunt, in his bo-
eſt quærendum, vt omnino conſequamur id
l quærimus, (propterea quod eius adeptio pe-
nos eſt, ſiquidem appetitio & declinatio penes
eſt) & noſtrum bonum conſequamur. Sin ea
penes nos ſunt appetiuerimus,& in iis bonum
ſiuerimus: bifariam nos fruſtari neceſſe erit:
modo omnifariam, quod, etſi ea conſecuti fu-
ius, non noſtra tamen bona conſecuti ſumus:
o, quod plerunque fruſtrari neceſſe eſt eum,
aliena tanquam ſua quærit, quique ea deſide-
quorum poteſtas in aliis ſita eſt. Accidit igitur,
his etiam appetitiones impediantur, & tur-
tur, non recta via progredientes cum dolore v-
ie & luctu. Vt enim rerum expetendarum facti
potes, & euitatis contrariis delectamur: ſic re-
expetendis fruſtratos, aut in auerſandas delap-
dolere neceſſe eſt, & queri de autoribus earum
im, alias de hominibus,alias de iis qui vniuer-
tem adminiſtrant. Aliud quodque malum no-
accidit. Nam cum ea nobis eripiuntur quæ no-
iuris non ſunt,dum iis afficimur,ea etiam amit-
ius quæ in noſtra poteſtate ſunt, quæque nobis
pere nemo poteſt: rectum appetitum, & rectam
linationem. Expoſitis igitur malis quæ hanc
uerſionem ſequuntur: nunc ait, ſi recte noſtra
liena tractauerimus, & non aliena, ſed noſtra
na, & in noſtra ſita poteſtate amplexi fuerimus:
c eſt, ſi operam dederimus, vt ſecundum natu-
m appetamus & declinemus: fore vt nemo pror-
s nos cogat aut impediat ſic appetere & declina-
, ſiquidem id noſtri arbitrii eſt. Quod ſi ita eſt:
nquam etiam dolebimus. Nihil enim aliud no- *Moleſta.*
s eſt moleſtum niſi duo hæc: fruſtratio eorum *Fruſtratio.*
ıæ volumus, & eorum quæ nolumus perpeſſio. *Perpeſſio.*

Iis autem intenti rebus,quæ penes nos ſunt, ne vlla re fruſtrabimur quam deſideramus: nequ vllam incidemus quam declinamus. Itaque ne nem vnquam timebimus: ſi quidem eos timen qui aut nobis nocent, aut commoda noſtra in uertunt. Neque vero quiſquam adeo robuſtus eſ appetitiones & declinationes, in quibus bonur malum ſitum eſt, eius qui rationi congruenter uit, cogat. Quare nec inimicum quenquam ha bimus. Inimicus enim iudicatur, qui nocet. Ne vero ei nocet, cui ab alio noceri non poteſt. T igitur neque expoſtulabit cum quoquam, neque cuſabit quemquam: atque etiam nihil vnquam ciet inuitus. Hilaris igitur, ſecura, libera & vere b ta erit talis hominis vita, perturbationis exp plena voluptatis. Obſeruabis igitur, quemadr dum oſtendat, viri boni & ſapientis vitam non r do vtiliorem eſſe quam aliorum, ſed etiam iucur orem. Nam Platone auctore, Omne animal nat „ & voluptate ducitur, & moleſtias auerſatur. Res tem iucundæ partim cum bonis & vtilitatibus ſtris coniunctæ ſunt, partim cum malis & dam Proinde hic vigilandum, vt voluptates vtiles c gamus, & hiſce aſſueſcamus. Modeſtiam enim b viro ſuauiorem videri, quam luxuriam impro illud oſtendit, quod multi improbi modeſti fi Qui vero ratione & cōſilio modeſti ſunt, nunqu luxum amplectuntur. Enimuero niſi talis v modeſtis inſigniter iucunda eſſet: non eam v amplecterentur, nec in ea ſuauiter acquieſcere Vitam igitur viri boni & ſapientis iucundior etiam eſſe, demonſtrat e vitæ ratione eorum luntaria, impedimenti & iniuriarum experte, bonum & malum in iis rebus ſolis, quæ in no poteſtate ſunt, collocant.

Formidabiles. *Inimici.* *Voluptas.* *Dolor.*

EPICTETVS.

CVm igitur tantas res appetas, ſic eas ſuſcipien eſſe memento, vt ſis non mediocriter incitat ſed

lia prorſus relinquas, alia in aliud tempus diffe- Quodſi & hæc (philoſophicam animi tranquil- em) & magiſtratus atque opes etiam appetieris, iſſe nec hæc conſequeris ob priorum illorum (feli- is in animo ſita) deſiderium: illis certe quidem ino excides, per quæ ſola libertas & felicitas com- tur.

SIMPLICIVS.

Poſtquam oſtendit quibus in rebus bonum ſit um, in iis nimirum quæ in noſtra poteſtate : & qualis eorum vita ſit futura, qui id bonum petant, non autem a rebus externis & alienis: adeptione boni eam nullo modo impediri & prohiberi, nulloque damno eſſe violabilem, æ nullis noxiis rebus aditum præbeat: quæ non vtilis tantum, ſed & iucunda ſit: cuius nec titio impediatur, nec declinatio in aliquid ad- um incidat, ſed ab omni parte mali perpetuo rs & beata: nunc ſtudium & alacritatem audi- s excitat, monetque tantas res non modo non er tractandas eſſe, ſed dum iis occupatus ſis, ni- liud vel obiter agendum. Quapropter plane nqui iubet ea, quæ cum animi ratione præditi 1, naturæ conſentanea, non conſentiunt: cuiuſ- di ſunt, ſordidæ diuitiæ, principatus, imperia, itiæ & voluptates corporis, quod fieri non poſ- vt idem & his rebus occupetur, & animo exco- do ſtudeat. differri vero eas res externas iubet, æ prudenter tractatæ, bonis animi non officiũt: uſmodi ſunt, parare domum & ſeruitium, legiti- e nuptiæ, ingenuorum liberorum procreatio, iu- s magiſtratus, aliquando etiam rerum neceſſa- rum curatio. Hæc omnia, & id genus alia, in eſentia eſſe differenda, monet ſtudioſos, idq; me- o: quod nullis omnino rebus eos diſtrahi opor- t, & a ſtudio virtutis atq; exercitatione abſtrahi, i eam perfecte conſequi cupiunt. Ac eum qui externas non populariter, ſed more viri boni ad-

Relinquẽda.

Differenda.

miniſtrare voluerit: ea prudentia eſſe prædit oportebit, qua res vtiles & noxias diſcernat, & l tas appetitiones rationi obedientes præbeat, vt inſurgere illas aduerſus hanc patiatur, nec mo ſinat, niſi ob eas res appetendas quas ipſa iuſſeri quando, & quatenus: & ad illas res excitari, i præfinitum ipſis modum. Peccata enim exſiſt aut ratione quid fieri debeat, non dictante, ob dentiæ penuriam: aut ea quidem quamuis lan de, tamen perſpiciente quid facto ſit opus, ſed l tis appetitionibus, ob neglectam inſtitutionem rannice aduerſus languidum rationis iudiciun ſurgentibus. Talem tragœdia Medeam depingi

Ouidii Medea: Aliudq; cupido. Mens aliud ſuadet. Video meliora, proboq;: Deteriora ſequor.

Scio nefas quod, & quod in ſcelus ruam:
Sed ira mentis omne iudicium premit.

Ad verum igitur externarum rerum vſur ingenio doctrina exculto, & appetitu moderat que ſubacto eſt opus. Sic hiſce veluti firmiſſimi mis munitus, par tempus tales res ſuſcipere pot Quapropter ſtudioſos homines monet, vt res ex nas quæ cum virtute congruere poſſint, in a tempus differant, donec virtutem vtendi eis, tinenti exercitatione compararint. Neque e ad bellum inermem abire decet: neque res ge das abſque prudentia & moderatione animi ſ pere. Epictetus vero non modo inutile, ſed ir etiam eſſe eorum qui adhuc erudiuntur, rerum ternarum ſtudium pronuntiat. Animi enim i deratione & appetitionibus ac declinationibu tione moderatis, per quas ſolas hominibus libe & felicitas pariuntur, excidere omnino neceſſ eos, qui & appetunt & declinant ea quæ non ſunt in poteſtate noſtra. Neceſſe enim eſt ſer brutis cupiditatibus, tanquam agreſtibus & fu ſis dominis. Seruiendum item eſt hominibus, talia deſideria & explere & prohibere poſſunt prohibeant: iis item, qui in res fugiendas conii poſſunt. Adhæc, ſubtrahendo curandi noſtra otio, rerum externarum occupatio omnino in

Nemo ſimul & veritati & vanitati ſeruire poteſt.

ſa

e, vt noſtris bonis excidamus. Nam qui vtraque tunt, & vtriſque ſtudent: nec diſcernunt bona ala, neque iuſtam curam ſuis bonis impen-, nec legitimo ſtudio non adhibito iis potiri unt. Fit etiam fere, vt externis quoque bo- uſtrentur, non iis ſolis occupati ſcilicet, ſed o modo ſua etiam bona deſiderantes: neque pectore quiduis & facere & perpeti, propter a- ionem eorum volentes, retrahente verecundia am. Etſi autem talis vita minus praua eſt, n eius qui vnice rebus externis incumbit: la- oſior illa tamen, atque inſuauior eſt, & dum rrentia nexum, connectere ſtudet, ſecum ipſa iat, crebro pœnitet, fruſtratur vtriſque dum que conſectatur, moleſta vtique & auerſanda. utem obſeruatione dignum, cur Epictetus de- ps crebro vtatur verbo MEMENTO, quo ratio- compotem animum compellat, qui rationes m ſemper coniunctas ſecum habet, earumque itam veritatem: ſed aliquando velut deficiente ob diſtractionem natalitiæ eius facultatis, in uionem ruit, quæ ipſi malorum omnium cauſa ideoque flagitat, vt MEMENTO crebro ei in- etur. Cum non mediocriter incitatum eſſe o- tere dicit, eum qui tantas res appetat, non hoc t, non ſupra modum atque immodice, ſed non a modum, non minus quam par ſit, incitatum oportere. Nam ſi periculum eſt, ne ſuis bonis idat: periculum certe (vt ait Pindarus) ignauum im non admittit.

Miſeria diuerſis ſtudiis diſtrahi animi.

MEMENTO.

Non mediocriter.

ἀγὼν ἀκίνδυνος οὐκ ἄνδρα φῶτα λαμβάνει.

EPICTETVS.

Roinde viſo cuiuis aſpero ſic occurrere ſtatim aſ- ſueſcito: viſum id eſſe, nec plane id quod eſſe vi- tur. Poſt in exquirendo & probando eas adhibeto ulas, quas habes, eamque inprimis & maxime. V- m id viſum verſetur in rebus noſtræ poteſtati ſubie- , an alienis? Quod ſi in alienis, illud in promtu ſit, il id ad te attinere.

SIMPLICIVS.

Poſtquam monuit, eum qui ſuis potiri & propriam ſibi felicitatem comparare veli diſtrahi oportere rebus externis, cum iis etia ſua curant, viſa quædam occurrant, quibus i aut rem aliquam externam appetant, aut ea nent quæ alieni iuris ſunt: docet, quemadm his vtendum ſit, ne ea nobis noceant. Aſpe viſa appellat appetitiones & auerſationes externarum, vt quæ brutæ ſint & væcordes, q immoderatis & perturbatis commotionibu exaſperent vitam. Quod autem in iis quæ ſe tur apertius monet, ne ſtatim ſequamur q viſum, ſiue appetens ſiue declinans: iden quoque dicit, ſtatim ei vbi commotum fueri reſiſtendum, eiuſque impetum inhibendum tando, viſum id eſſe. Viſa porro modo res ve reque vtiles & iucundas repræſentant, modo ſimulacra ceu ſomnia comminiſcuntur. H igitur cogitatione viſi contentio laxatur, cu tim opponimus, rem non eſſe talem, qualis deatur: nec rationis iudicium impedit, quo cium, cum primum viſi tempeſtas remiſerit, tate imminuta, ad rem illam cōſiderandam eſſe adhibendum. Regulæ autem viſa iud ſunt multæ, quæ ſumuntur aut a natura viſ an ſcilicet ad animi, corporis, fortunæue bo tineant? item, ad vtilitatemne, an ad volup referantur? fierine poſſint, an ſecus? aut a D primis & prudentium hominum auctoritat quid probantium aut improbantium, mag entium aut negligentium. Quicquid enin & cordatis hominibus probatur: in eo vtic ſuæ ſalutis ſtudioſo elaborandum. Nemo adeo eſt aut amēs, aut ſuarum cupiditatum a vt exiſtimet luxuriam aut iniuriam placere Cum autem multæ ſint regulæ, quibus viſor ſcrimina diiudicentur: vna eſt hominum, qu

Viſa.

Regula viſa iudicandi.

Luxuria & iniuria Deo non placent.

ho

ines ſunt, propria, qua nobis communiter in ibus eſt vtendum: illam dico, quæ pendet a di- ne rerum noſtrarum & alienarum. Nam ſi vi- rei quæ nobis offertur, ſiue appetendæ, ſiue de- ndæ, non in noſtra poteſtate eſt, rectum eſt in- gere, & ſtatim dicere eam nihil ad nos attinere. cum noſtri arbitrii non ſit, neq; bonum neq; im noſtrum eſſe poteſt, ob libertatem volun- , quæ propria eſt naturæ humanæ prærogatiua. iino enim cum talis natura in natura rerum iſſet: aliter fieri non potuit, quin penes ipſam num eius & malum eſſet. *Libertas voluntatis.*

EPICTETVS.

Ppetitionis eum finem eſſe memento, vt id quod appetis, conſequare: auerſationis, ne in id inci- quod declines. Is porro quem appetitio fruſtratur, tunatus homo eſt: qui vero in id incidit, quod ſatur, calamitoſus. Itaq; ſi ea ſolum auerſere, quæ ræ rerum tuæ poteſtati ſubiectarum repugnant: rum quæ auerſaris nihil incides. At ſi morbum ſaris, aut mortem, aut inopiam: calamitatem is. Auerſationem igitur ab iis rebus amouebis o- bus, quæ in nobis ſitæ non ſunt: appetitionem au- hoc tempore prorſus auferto. Nam ſi ea quæ noſtri trii non ſunt, concupieris: fruſtrari neceſſe erit. ero quæ nobis parent, quatenus honeſte poſſint ex- nondum es aſſecutus. Sed eo tantum motu animi or, quo vel ad eas res accedas, vel ab iiſdem reco- verum leuiter, & cum exceptione, & remiſſe.

SIMPLICIVS.

Hoc quoque cum eo quod anteceſſit, cohæret: demonſtrat, ea quæ appetenda videantur, face- os votorum compotes & beatos, adhibita re- rerum quæ noſtri aut alieni iuris ſunt. Sin mi- : voti impotes & calamitoſos. Ac primum ex- it, quoſnam voti compotes & fortunatos di-

camus, quos infortunatos & calamitoſos. Item
clinationis promiſſum & finem eſſe, non inc
in id quod declinet: idque fortunatum eſſe..
infortunatum, id quod deſideres non conſequi
pterea quod conſecutus non ſis. Calamitoſum
fortunato contrarium, eſt incidere in id quod
as. Nam aſſecutus quidem es aliquid, ſed malt
aſſecutus His probe diſtinctis, ſubiicit ordine
ſola declines, quæ repugnent eorum naturæ
in tua poteſtate ſunt, cuiuſmodi eſt intemper
iniuria, & id genus alia, quæ vitare tui arbitı
fore vt in nihil eorum incidas. Itaque neque
mitoſus vnquam eris. Morbum autem, aut pa
tatem, aut aliquid aliud quod noſtri arbitri
eſt, ſi declines, quia penes te non ſit iſta effu
neceſſe eſſe, te aliquando in ea incidere & infe
fieri. Eodemque modo ſi ea deſideres, quæ tui
trii non ſunt: neceſſe eſſe ſæpe fruſtrari, non
tum eo quod deſideres. Si vero appetitio &
natio in iis verſetur quæ in nobis ſita ſint: nu
fruſtratum iri nos, nunquam calamitatem ſu
ros, ſed ſemper fortunatos fore, votorumque
potes. Oratio porro ſic inter ſeſe cohæret. C
rebus in noſtra poteſtate non ſitis, appetitic
& declinationem collocat: is & rebus deſid
ſæpe fruſtratur, & in eas incidit quas declinat,
pterea quod ea in aliorum poteſtate ſunt. T
autem infortunatum, calamitoſum, ærumno
infelicem eſſe conſtat. Vide autem quam So
ca hæc ratio ſit, & ad captum auditorum accom
data, qua appetitiones noſtræ ad res melior
pulcriores traducuntur. Nam omnes, tam
quam boni, felicitatem in eo collocant, ſi & op
ſuis fruantur, & ea quæ oderunt effugiant.
autem differunt, quod viri boni vera & ſyncer
na atque commoda expetunt, & vera mala a
incommoda auerſantur. Nam ratio eſt, quæ i
iudicet, & brutæ appetitiones eorum aſſuef
ſunt vt rationi pareant, iucundaque exiſtime

Omnibus in terris quæ ſunt a Gadibus vſq; Auroram & Gangē, pauci diſcernere poſſunt, Quæ ſunt vera bona, atq; illis diuerſa, remota Erroris nebula.

e ratio probarit. Vulgus autem hominum,
›d & rationem neglectam habet, & brutas appe-
ɔnes ob continentem motum exercitatas, vo-
:ate res appetendas metitur, non vtilitate & in
ıptates incidit ſæpe moleſtiis non adeo diſſimi-
Ac ne voluptates quidem illæ proprie ſunt, ſed
t vmbræ quædam voluptatum & ſimulacra.
nes tamen, vt dixi, felicitatem & ſucceſſus in
ıtione deſideratarum rerum ponunt, & in eui-
ɔne fugiendarum. Præceptio igitur hæc etiam
robis demonſtrat, ſi neque appetendo fruſtrari,
ɹe declinando impingere velint: vt in rebus
noſtri arbitrii ſunt, vtilia deſideria, & noxias
ſationes collocent. Nam ſi ea quæ nobis non
nt, deſiderarint aut declinarint, & fruſtrari
ıeceſſe erit, & ſubire calamitatem: quod &
ugiendum eſſe cenſeant. Aufer igitur decli-
ɔnem ab omnibus iis quæ in nobis ſita non
, & in ea transfer, quæ eorum naturæ quæ in
is ſita ſunt, repugnant. Nam morbum quidem
›aupertatem ſi declines, quia non plane penes
eſt effugere talia (etſi enim facultatem quan-
habemus, quæ ad ea effugienda nonnunquam
ıid confert: tamen ea neque ſemper valet, nec
virium habet) ideo neceſſe erit nos calami-
n ſubire, incidentes in ea quæ declinamus.
ˌpicteto paruerimus, declinationem in ea trans-
nus, quæ eorum naturæ quæ noſtri arbitrii
repugnant, vt declinemus falſas de rebus opi-
ıes, & ea quæ vitam naturæ ac rationi conſen-
am impediunt: quia penes nos eſt, effugere ta-
Quare ſola declinatione egemus, quæ penes nos
ed hæc perſpicua ſunt. Quomodo autem iubet *Appetitus tironum periculoſus.*
ıem appetitum in præſentia tolli? Nam appeti-
rerum quæ noſtri arbitrii non ſunt, ſublatio,
entem habet vtilitatem: quia eas nō conſecuti,
rum impotes erimus, & moleſte viuemus: & vt
ıando eas conſequamur, neq; vtile nobis, neque
rium bonum conſequemur. Cæterum auctor

noſter ſecus: bonorum quæ in noſtra poteſtat
ſunt appetitione quamobrem interdicit? Qui
quit, quatenus hæc recte appetantur, nondum
ciſti.* Quis vero bono potiatur, niſi id app
Quod ſi bonum noſtrum non in actionibus, ſ
appetitionibus & declinationibus naturæ conſ
neis ſitum eſt, qua ratione hortatur, vt in præſ
plane tollamus appetitum? Fieri qui poteſt, v
mo ſine appetitionibus viuat? Præterea pu
videtur hoc cum eo, quod paulo ante dictu
cum diceret: In tantarum igitur appetitione re
memento te non mediocriter incitatum ag
eas oportere. Neque enim de motu corporis l
batur, ſed de cupiditate & appetitione. Ian
pacto rem proſequi poſſumus, ſine appetit
Nam prius quam rem proſequamur, eam ap
mus neceſſe eſt. Quid vero ſi ad tyrones & n
os diſcipulos hæc verba pertinent, quibus ap
minime tutum eſt, priuſquam didicerint qu
appetenda: ſed proſequi rem & ab ea abh
ſatis eſt, pro ea propenſione, quæ appetitio
declinationem antecedit. Neque omnem ſo
appetitum rerum in nobis ſitarum tollit, vt
videtur, quamuis diſcipulos alloquens: ſed a
tus vehementiam improbat, vt & auerſat
quam permittit. Nam proſequi rem, & abho
re leuiter & remiſſe iubet. Conſtat autem no
ſequi rem, vbi deſiderauerimus: abhorrere a
clinando. Nam propenſionem antecedit app
auerſionem declinatio. Et cum prius dicere
tantarum appetitione rerum memento, no
diocriter incitatum eas aggredi oportere: no
hementem appetitum ſuaſit, ſed ea quæ ipſe
ne ſubiungit, quædam prorſus eſſe relinqu
quædam in aliud tempus differenda. Recte
igitur, ne ii qui erudiuntur, vehementi prop
ne & auerſione, appetitione item & declina
præ alacritate modum excedendo, & quaſi
tranſiliendo, vires eneruent. Hoc enim in ple
&a

** Vide Annotationes.*

Appetitionis vehementia moderanda.

Modus eſt pulcerrima virtus.

imi vigorem hebetat, & corpora ante tempus umit. Ac multis hoc iam accidit, qui importu- immodica alacritate ſunt exercitationem ag- i. Nam paucæ tum corporum tum ingeniorum ræ ſunt, quæ ſubito a deterioribus ad meliora ire poſſint. Id quod Diogeni, Crateti, Zenoni, nilibus contigit. Plerique autem & labi paula- *Lente feſti-* & erigi paulatim ſolemus, tam animis quam *nandum.* oribus. Via enim media conſtantior & tutior ii vim & alacritatem cohibet, tuetur, paulatim- iuget. Quare propendere & abhorrere leuiter niſſe iubet, καὶ μέθ' ὑπεξαιρέσεως: hoc eſt, ſic, vt nihil laxetur, & non ad ſummum extendatur titus & declinatio, propenſio & auerſio. Nam petulanti vita ad frugalitatem traducitur: non m ad ſummam tenuitatem & ieiunium proſi- lebet, ſed paulatim a priore victu ſubducere & vt Aureorum carminum auctor monet,

Cedendo molire fugam, ne talia vincant.

i cognitione quoque ii qui erudiuntur, viſa non m pro decretis amplecti debent: vt ſi mutanda *οὐ χρὴ δόγμα-* rte ſententia, non grauate id faciant. At vero *τα εὐθὺς τὰ* riſque leuiter & remiſſe affici ſtudioſis prodeſt: *φαντάσμα-* declinationem in ea quæ naturæ eorum, quæ in *τα ποιεῖσθ.* ra poteſtate ſita ſunt, repugnant, transferri iu- ? Appetitum vero in hoc tempore prorſus tolli? ie, quod ij qui a praua conſuetudine ad melio- *Repurgan-* vitæ rationem tranſire incipiunt, primum euo- *dus prius a-* e debent malæ vitæ venenum & dum demum *nimus, quā* æ vitæ cibis ali. Nam quod Hippocrates de im- *alendus.* is corporibus ait, quo magis alantur, eo magis edi: id de animis multo magis eſt verum. Nam s inhærens improbitas bona oblata corrumpit uerſatur, alias vt moleſta, alias vt noxia, alias vt tilia & ſupra vires. Simulque augetur, vt iudicio emnere meliora videri velit, & fit inſanabilis: vt ique meliores rationes & actiones, etſi facile ſet, non admittat. Peinde ac ſi quis in morbo io mel amarum ratus, poſt etiam id guſtare re-

Metiri ſe quemq; ſuo modulo ac pede verum eſt.

cuſet. Itaque ordo poſtulat, vt recta diſcipl admittatur. Nihilominus tamen hæc oratio etiam qui erudiri incipiunt, ad hilaritatem, ſecı tatem & libertatem præparat, vt ſuauem agant tam, quam omne animal natura cum primis coı ctatur. Etſi autem vacuitatem à perturbationil omnibus appetere præclarum eſt, & vitam natı ac rationi conſentaneam: incipientibus tamen tis ſit, moderari perturbationes, & cadere interd atque reſurgere. Tales igitur, ea quæ recte appetı tur conſequi nequeunt. Hoc enim verba volu Nondum es conſecutus. Si ea deſideraris, quæ ſu vires tuas ſunt: & dolere te & fruſtrari neceſſe e interdum etiam remolleſcere & animum deſp dere. Nam qui maiora ſuis viribus deſiderant: modis omnibus ſibi apta contemnunt, eaque cc paratione maiorum reſpuunt. Neque vero mag ante parua potiri licet: neque ante ea quæ comı derata nobis ſunt, ad maiora penetrare.

EPICTETVS.

Singulas res quæ vel delectant, vel vſui ſeruiunt diliguntur, memento conſiderare cuiuſmodi ſ exorſus a minutiſſimis. Si ollam agitas, te ollam ag re: ea confracta, non perturbaberis. Si filiolum vxorculam diligis, te hominem diligere: eo enim n tuo, non perturbaberis.

SIMPLICIVS.

Poſtquam ea diuiſit quæ in noſtra poteſ ſunt, aut non ſunt, quorum illa propria, hæc al putanda: & quo pacto tractanda ſint, edocuit: clinanda ſcilicet repugnantia naturæ, appeti nem vero in hoc tempore cohibendam, ob eas taſſe cauſas quas dixi: nunc cum iis etiam qua poteſtate noſtra non ſunt, ſæpe vtendum ſit, q modo ea, quamuis aliena, ſine tumultu & mol tractanda ſint, docet: trifariam partitus ea qua

no

a poteſtate non ſita ſunt. In ea quæ nudã vo-
tem præbent abſque vtilitate. talia enim ſunt,
oblectant animum. In res vtiles & fructuoſas:
ea quæ ob neceſſitudinem & affectionem dili-
ur, etſi neque vtilia neque fructuoſa ſunt. Nam
:ria, voluptas, vtilitas & naturæ neceſſaria ca-
mortalibus difficultatibus affigunt animum.
ctantur autem alii aliis, nonnulli tragœdiis & *1. Iucunda.*
ediis: nonnulli pugilum certaminibus, aut lu-
ircenſibus, rebuſue ſimilibus: alii ſaltatoribus,
igiatoribus, mimis, ridiculis: alii ſpectaculis
ndis: hisque vel naturalibus, vt qui pauonum
icularum elegantiam, pratorumue viriditatẽ,
emorum amœnitatem admirantur: vel artifi-
, vt qui picturis, ſtatuis, ædificiis, aut aliarum
m pulcritudine obſtupeſcunt. Sunt & qui auri-
lediti voluptatibus, pulcris vocibus & Muſico-
inſtrumentorum ſonis capiantur: & vero ma-
n ii voluptatem capiunt, qui hiſtoriis & fabu-
narrationibus (id quod a puero nobis inſitum
eliniri ſolent. Sunt & res vtiles ac neceſſariæ
vnius generis. Quædam enim ſunt animis
a: vt magiſtri, boni ſodales, libri eruditi, & ſi- *2. Vtilia &*
a Quædam corporibus: vt cibi, veſtes, exerci- *neceſſaria.*
ones. Alia ſunt rerum externarum: vt principa-
prædia, pecunia, & id genus alia. Cara vero *3. Cara.*
ob naturalem coniunctionẽ, etſi nullum præ-
it vſum: liberi, vxores, cognati, ciues. Horum
ır omnium, inquit, recordare, & in promtu ha-
naturam qualis ea ſit: nempe mortalis, ereptu
is, non arbitrii noſtri. Nam perpetua naturæ *Vis medita-*
um recordatio, ereptionis eorum eſt meditatio: *tionis & cõ-*
vbi aſſueueris, te, cum illa inciderit, perturbari *ſuetudinis.*
ſinet: ſicut & alia conſueta, quantumuis gra-
& corporibus & animis tolerabilia fiunt. Re- *Ab imis Qui*
utem & hic & in iis quæ ſequuntur monet, a *bene ſumma*
iis, atque adeo minimis eſſe incipiendum, ne, *petas, noue-*
rouerbio dicitur, figlinam a dolio auſpicemur. *ris eſſe viã.*
n qui maiora initio ſuſcipit, facile ſuccumbit,

fruſtratur, fractis viribus fit imbecillior, deſpe
Qui vero a minimis incipit, ſemel vtiq; fit aliqu
to robuſtior, fidentior & melior quam ante fuit:
iam & paria facile ſuperet, & paulo maiora tu
aggrediatur. Nam qui eodem die quater edere c
ſueuit, ſi totū ieiunare diem ſtatim conatus fue
& corpus mutatione ſubita turbabit, & ipſe ærı
noſe moleſteque viuet. Itaque talis progreſſio &
riculoſa, & inconſtans eſſe conſueuit. Sin a qua
nario ad ternarium deſcenderit, eique aſſueue
facile aſſueſcet bis, & multo facilius, atq; etiam
tius & conſtantius ſemel tantum edere conſue
Eadem eſt eorum quoque ratio quæ propter v
diliguntur, ſi quis in paruis & parui moment
bus aſſueuerit naturam eorum in promtu hab
quamque facile poſſint eripi cogitare. Cuiuſm
eſt olla, ob vſum cara, eam eſſe fragilem. Quid
ro eſt olla vilius? Ita paulatim progrediendo, &
res acquirendo, tandem etiam inter oſculand
filium, non verbo tantum dicere, aut animo
fingere, ſed per omnem ætatem ita ſentire pot
ſe hominem oſculari, rem fragilem & caducam.
vero ſentiens, ita conſuefactus: ſi is ereptus fu
non perturbabitur. Obſeruabis autem, vt pruc
& artificioſa ſit tractatio rerum: vtque ijs, quo
poteſtas in nobis ſita non eſt, per ea quæ penes
ſunt, quaſi noſtri arbitrii eſſent, ſit vſus. Nam a
trii noſtri non eſt, ne filius moriatur. Sed natu
eius in promtu habere, eoque cogitare, mori e
poſſe non minus quam viuere: non perturbar
mortuo, & ſic affectos eſſe, quaſi mortuus non e
illud, ne is moriatur, quod in nobis ſitum non
efficit, vt in nobis ſitum ſit. Talis enim dicere
teſt? Mihi vero filius non eſt mortuus: aut, q
verius eſt, vt mortuus ſit, ego animo ita ſum tr
quillo quaſi mortuus non eſſet. Recte autem
rum vtilium & cararum exempla poſuit: t
tum non digito demonſtrans, eos qui omn
progredi cœpiſſent, plane aſpernari oportere i

Senſim praua conſuetudo corrigenda.

Olla.

Filius.

Si noſtra cōſtanter tenuerimus: alienis etiā imperabimus.

Voluptas contemnenda.

nonnullis ſolius delectationis cauſa ſtudio

EPICTETVS.

Pus aliquod aggreſſurus: ipſe tibi ſubiicito, cuiuſmodi ſit illud opus. Si lauatum abieris, ea tiæ in balneo fiunt, proponito: alios perfundi, alios pelli, alios conuiciari, alios furari. Sic tutius rem edieris ſi ipſe tibi dixeris: Et ſtatim lauabo, & intum meum naturæ congruens conſeruabo. Idem n quouis negotio faciendum. Sic enim, ſi quid imnento lauationi tuæ fuerit: in promtu erit: E quinon hoc ſolum volui, ſed & inſtitutum meum naconſentaneum tueri. Neque vero tuebor, ſi ea fiunt, ægre tulero.

SIMPLICIVS.

Poſtquam docuit, quomodo in rebus extra nos tis, quibus ſtudemus, vt ſunt, iucundæ, vtiles & e, affecti eſſe debeamus: nunc quæ præparatio oſtris actionibus adhibenda ſit, præcipit, quaı euentibus caſus & fortuna ſæpe dominantur. igitur harum quoque naturam præmeditann: & cogitandum, qualia vna incidere ſoleant, ſe illa tibi quoque euenire: vt ſi quid grauius iderit, animo non ſit nouum. Cæterum ſi res ne-ària non erit, eam ne ſuſcipiet quidem. Nam Ca-naior & hoc vnum e ſuis erratis fuiſſe dicebat, od aliquando nauigaſſet, cum iter terra confice-potuiſſet. Vt autem nihil grauius accidat, ſi tan ea negotii natura ſit vt ſequi poſſit & ſoleat: n ſuſcipere id cum neceſſe non eſt, quam cum ture via inſiſtere liceret, periculoſiorem ingredi, od & eam incolumes multi conficiant, peccam erit. Si vero neceſſitas vrgeat omnino, vt aut inſulam nauigandum ſit, aut ex inſula: vt patri amico ferendæ ſuppetiæ, vt pugnandum pro paa: ipſum quidem opus reformidandum non eſt, natura eius præmeditanda, & ea quæ conſequi

Actionibus noſtris Fortuna ſæpe dominatur.

Nõ neceſſariis occupationibus ſuperſedendum.

Neceſſaria fortiter aggredienda, & euentus anceps æquo ferendus animo.

ſolent: vt pręmeditatione ad illa aſſuefacti, cum :
uenerint, non perturbemur. Nam qui ita ſe para
& cum non acciderint illa, gaudebit, vt euitatis
quæ meditatione ipſius iam quaſi acciderant:
cum acciderint aliquando, eo tranquillius & tu
ea ſuſcipiet, quod exſpectauit. At dices: primum
re timidos & ignauos, qui aduerſos rerum exi
ſubinde cogitarint. Deinde, moleſtam eſſe om
no fixam triſtium euentuum cogitationem, q
quidem diuturnitate temporis augeatur, ſi ne
tium prorogetur. Itaque Demoſthenicum il
magis laudabis, qui ſuadet, ſemper omnes res ho
ſtas ſuſcipiendas eſſe cum bona ſpe: & quemcun
Deus euentum dederit, magno animo ferendu
Sed heus tu, ſi Demoſthenes eam ſpem bonam
Sentẽtia Demoſthenicæ explicatio. cit, quæ conatu bonarum rerum nititur, qualiſc
que ſit exitus, cum Epicteto plane conſentit, :
quod methodum non adiicit, quã magno ani
ferenda ſint quæcunq; Deus dederit, etiamſi aſp
rima fuerint. Epictetus autem ferendi ration
tradit, pręmeditanda natura rei quæ & nos dec
& nonnunquam moleſtiis & difficultatibus im
cata ſit. Quæ vtroque modo tolerabilia fiunt: t
propter rei & dignitatẽ & vtilitatem, cum qua n
leſtię nonnunquam ſunt coniunctæ: tum quia p
meditatæ ſunt, neq; præter ſpem acciderunt. Se
Demoſthenes eam ſpem bonam appellat, qua &
Improuiſa tela grauius terrent. lus conſeruetur, & periculum euitetur: vix, ac ne
quidem fieri poteſt, vt is qui ſpem ſalutis atque ſ
ceſſum perpetuo foueat, ingruẽtes calamitates m
derato & æquo animo ferat. Neq; enim corpus
que animus ſubitas mutationes ſine perturbatio
fert: cum & anni tempora (licet eorũ mutatio p
latim fiat) morbos plerumque gignant. Neq; v
timidos, ignauos, mœſtos, iſta difficultatum &
Rei honeſtas cũ euentus moleſtia cõparanda. riculorum præmeditatio efficiet. Nam ſi action
& bonam & vtilem eſſe animo (hoc eſt homini)
tio monſtrarit, tametſi non abſque periculo, vt b
deſiderium & fidentes & actuoſos facit: ſic peric

cogit

tationem id conſolatur, quod rectæ rationi par-
it, quæ præceperit, expetendum illud opus et-
cum periculo fuiſſe. Nam periculum & damnũ
ad corpus & res externas pertineant, non pro-
mala ſunt noſtra, noſtrarumue rerum, ſi modo
nus. Vtilitas vero rei honeſtæ, vel cum periculo
piendæ, cum ſit animi, hoc eſt bonorum no-
um: multis doloribus, damnis, exiliis & igno-
is æquari, ac potius præponderare poteſt, &
lentia boni conſolari. Omnis enim homo
um maius cum minore malo coniunctum am-
itur, præſertim ſi bonum eſſe noſtrum, malum
alienum eſſe videatur. Cæterum non verbis
um & labiis iſta leui quodam impulſu animi,
ere & ex animo dicenda ſunt, vt diſcrimen il-
n vita & moribus appareat. nam tum quo pa-
dhuc triſtis & anxius, difficultates honeſtis co-
bus interdum obiici ſolitas exſpectabit? Nam
l ipſum ijs qui naturę congruenter viuunt, ma-
o ſolatio eſt, quod non citra ærumnam, ſed cum
culis, vitæque diſcrimine id quod bonum eſt,
lectuntur. Declarat hoc Menœceus, & alii qui *Menœceus.*
ro patriæ ſalute Dijs Manibus deuouerunt. Etſi
em Epictetus id quod vult, exemplo viliſſimæ *Nota & certa exempla efficacia ſunt.*
docet: tamen ſimul orationem ſuam per ea quæ
ltis & ſæpe accidunt, clariorem facit, & memo-
n atque aſſenſum auditorum excitat: ſimul (id
od ipſe ſtatim ſubiicit) tirones in minoribus
mum exercendos eſſe monet, ob eas cauſas quas
e diximus. Sed poſſunt hæc etiam ad maio-
transferri, quæ cum maioribus ſæpe periculis *Fructu bonæ conſcientiæ lætandum: euentu non dolendum.*
iuncta ſunt, & in ijs rei natura nobis digne con-
ſideranda, vna cum euentibus eam non raro con-
ſequentibus, vt quiſque ſecum conſtituat, ſe ea
oque, ſi inciderint, moderate laturum eſſe. Sic
m naturæ ſuę ſtatum tuebitur, ſi & bonæ actio-
fructum capiet, & euentibus non perturbabitur.
m ſi perturbatus fuerit, ſeque in malis eſſe puta-
rit: aut initio non recte iudicauit ſuſcipiendum

id eſſe: aut,ſi tum recte,nunc effœminatum in dum & timide perturbatur, mutatque ſenten quæ vtraque contra naturam ſunt

EPICTETVS.

Homines perturbantur non rebus, ſed iis qu rebus habent opinionibus,verbi cauſa: Mor eſt malum. Alioqui enim & Socrati ita viſum Sed opinio de morte eſt, quæ malum eam faciat. igitur impedimur, aut diſtrahimur: non alios c mus, ſed noſmetipſos,hoc eſt,noſtras opiniones.

SIMPLICIVS.

Hactenus expoſuit,quo pacto fieri poſſit,ne ficultatibus, quæ comitantur actiones, pert mur. Cogitandum enim, fore vt eæ ſequantu ſtatuendum, rem eſſe nihilo minus ſuſcipienc animo præmeditatione confirmato. Nunc a rationem tradit,ab ipſarum rerum natura ſum quæ difficiles eſſe videntur, nosque perturb exemplo hic vſus non paruo,ſed morte, eorum nos perturbant maximo.Nam eo quod propoſi eſt,per eam demonſtrato: multo magis in iis minus atrocia videntur, demonſtratum erit. igitur,res quæ nobis videantur acerbæ accidere oque nos turbent,vt in periculo conſtitutos,n acerbas eſſe per ſeſe, neque veras noſtræ pertur onis cauſas. Sed opinionem de earum acerb conceptam eſſe,quæ nos perturbet: atque oſte mortem immaturam humana vi illatam, qu mnium atrocium rerum atrociſſima videatur, eſſe atrocem. Oſtendit autem paucis ille quid ſed accurate & efficaciter,hac argumentatione. natura terribilia ſunt,omnibus terribilia viden vt natura calida, frigida, pulcra, & alia id genu mnibus talia videntur, iis præſertim quorum tura integrior eſt, & prudentia maior. Mors omnibus videtur terribilis, nam Socrati terri viſa

Qui mortē contemnit, cætera omnia minoris facit.

Naturalia ſunt vniuerſalia.

non eſt, qui cum eam effugere poſſet, ſuſtinuit en: totumque illum diem apud amicos im-talitatem animorum declarauit, & qualis ſit irgatrix philoſophorum vita edocuit. Concluſio que ex ijs quæ poſita ſunt perſpicua eſt, mortem pte natura non eſſe formidabilem. Itaque mors nos non peturbat: ſed opinio de mortis atroci-,ea eſt quæ nos perturbet, neque mel amarum ſed icterici affectio id amarum videri facit, ob indantem in eo amarum humorem. Is humor urgandus eſt, vt naturales rerum qualitates per-amus. Ita hic etiam opiniones de rebus corri-æ ſunt, adhibita regula noſtrarum & alienarum im, quæque in poteſtate noſtra ſunt aut non t, qua bonum & malum noſtrum iudicemus. * od ſi mors in noſtra poteſtate ſita non eſt: mala i erit. Quæ ſi non animi, ſed corporis malum noſtrum malum non erit. Plato autem, & tonis Socrates, eam etiam bonam eſſe, & melio-a vita corporea pronuntiant: nec his quidem nam, illis vero malam, ſed in vniuerſum bonam inibus. Nam Socrates in Phædone dicit: Fortaſ-hoc tibi mirabile videtur, ſi hoc ſolum cætera-m rerum ſit ſimplex, neq; vnquam homini malũ " cidat, vt reliqua omnia. Vnde etiam præſtiterit " e mortuum quam viuere. In Legibus autem, Pla- " ſuis verbis idem affirmat, hoc modo: Coniun- " o corporis & animi non eſt præſtantior ſeparati- " ie, ſi id quod ſentio, dicendum eſt. At Epictetus " ortem vt hominum opinione maxime formida-lem, inſtituti ſui probandi cauſa adhibuit. Sed nia vnuſquiſque noſtrum quamuis calamitatem orte grauiorem ducit (etenim aliquando dolore on modo vehementi vrgente, ſtatim mortem ptamus: cum paupertate vrgemur, paupertatem iorte grauiorem ducimus) licet in his etiam ea-em vti demonſtratione, qua Epictetus de morte us eſt. Nam vehementiſſimos cruciatus in mor-s, etiam plebeij homines vltro admittunt, cum ſe,

Socrates & Plato mortẽ vitæ præfe-runt.

Dolores poſ-ſe ferri.

Catapotia.
Sectiones.
Vſtiones.

mercede etiam medicis numerata, ſecandos & v
dos præbent. Etſi enim hoc vitæ cauſa faci
mortemque maius malum iudicant: at ferri p
dolores, ſi expedire videatur, hoc ipſo declarant.
Laconica verbera. Lacedæmoniorum adoleſcentes, terribilem il
flagellationem vltro gloriolæ tantum cauſa ſi
nebant, tolerantia pene ad necem vſque declar
idque eos æquis animis & alacres feciſſe conſtat
lioqui enim vltro in tale certamen non deſcer
ſent. Sic autem erga illos cruciatus affecti er
non quin cruciarentur, etſi fortaſſe minus quam
exercitati & delicati: ſed quod perſuaſum haber
cruciatus eſſe ornamenta potius & commoda
liter eos tolerantibus & ſine perturbatione, qu
Paupertatẽ non eſſe malum. malum. Ne in paupertate quidem mali eſſe q
quam dixerit Epictetus. Alioqui enim & Cra
Thebano ita viſum eſſet, qui bona ſua reipub.
conceſſit, cum dixiſſet:

Crates Cratetem priuat hac pecunia. ac t
demum ſe in libertatem aſſertum putauit, cum
uitias paupertate commutaſſet. Adeo neutrum
rum natura tam eſt graue atq; intolerabile, vt n
videtur: ſed & contrariis ſuis aliquando vtilius
ad noſmetipſos, hoc eſt, noſtrum rationis com
tem animum eorum vſum retulimus. Opus ig
eſt, vt qui ſe a talibus perturbari nolit, rectas d
habeat opiniones. Quod cum in noſtra poteſ
ſit, illud etiam in noſtra poteſtate erit, ne pertu
mur, & magnum ad id nobis afferet adiument
vt ijs etiam, quæ in noſtra poteſtate non ſunt,
vtamur, quaſi in noſtra poteſtate ſita eſſent.
enim an ignominia afficiar, an pecunia ſpolier,
vapulem, arbitrii mei non eſt: at recte de his ſent
Rerum aduerſarũ perpeſſio exornat animũ. non ea eſſe mala, ſed ſæpe vtilia, penes me eſt. T
autem decretum ſatis eſt ad illud, vt huiuſmodi
accidere quidem videantur: aut ſi acciderint, no
non iudicentur, ſed interdum conducibilia. Qui
enim, vt ego quidem exiſtimo, pulcrius nobis, h
eſt, animo exiſtimet, in rebus aſperis vacare pert
batio

one,quaṁ non incidere in res aduerſas: eoque
rius, quo res aduerſæ grauiores aſperioresque
int. Vt enim corpora vehementiſſimis quibuſ-
motionibus quæ quidem eas ferre queunt,ma-
e exercentur, tam ad valetudinem quam ad vi-
k celeritatem: ita & animi, vt vbi opus eſt, ali-
l quā facilime & tranquilliſſime feratur. Quod
bus hiſce rebus conſequemur: vna, vt recte de *Perſuaſio.*
ntiamus, altera, vt præparati ad ea ſimus, cum *Præparatio.*
tatione corporis aſperiore, quæ ad omnia op-
una eſt, quaque fit vt multi improbi homines
era, & ea quæ dolorifica cenſentur, contem-
t: tum præmeditatione & exſpectatione, quæ
ia in nobis ſita ſunt. Quod ſi neque mors,nec
iſmodi quicquam terribile eſt, conſtat, neque
neque eos qui illa inferunt, perturbationis no-
ſſe cauſam,ſed noſmetipſos, noſtraſque opini-
s. Nunquam igitur cauſa perturbationis noſtræ
ri aſcribenda eſt,ſiue is dolor ſit,ſiue metus, ſiue
d aliud eius generis: ſed nobiſmetipſis, & no-
opinionibus.

EPICTETVS.

*Lios accuſare ob calamitatem ſuam, hominis
eſt ineruditi: ſeipſum, eius qui erudiri cœpit.
ſe, nec alium, eruditi.*

SIMPLICIVS.

Cohæret hoc cum ſuperiore,ſique coniunctio
ddita legeretur: Nam ineruditi munus eſt, a-
accuſare ob ſuam calamitatem: cauſa recte ex-
eretur,cur alii nō accuſandi eſſent ob ea propter
e nos perturbamur, timemus, dolemus, aut in
lis eſſe nos exiſtimamus. Hoc enim ex inſcitia
is vſuuenit. Deinde ineruditi affectioni recte
ectit eius habitū,qui erudiri incipit, & qui iam
ruditus. Hic enim, vt naturæ congruenter vi-

uens,nec vnquam ſuis deſideriis fruſtrandus,n ea quæ declinat incidens: neque in vllo ſe malc putat, neq; vllum accuſat vt auctorem ſuæ cal: tatis. Sed is qui erudiri incipit, interdum fruſt ſuis deſideriis, & in ea quæ vitat incidit: quia in agendo brutas etiam affectiones adhibet. Se uiſione rerum,quæ in noſtra poteſtate ſitæ ſun non ſunt, occupatus, nouit ſeipſum ſibi auct eſſe & fruſtrationis & calamitatis: non auten um, ſi quando bonum aut malum ſuum in r alieni iuris collocarit. Cur autem dixerit ali is qui erudiri cœpit,cum in ſe bonum & malur um poſitum eſſe norit (niſi enim id ſciret, ſei non accuſaret) peccat, vt ſeipſum accuſet? A ſit,quod cognitio bonorum & malorum antec vt quæ rationis noſtræ ſit actio, ſed non ſtati omnibus brutæ affectiones ſe accommodant, formant & ſubiiciunt rectæ rationi: præſertim cum ob ſocordiam & diſſolutionem rationi continentem brutæ partis motionem corrob perturbationes quaſi tyrannidem occuparint affecta fuit ea quæ in Tragœdia dicit:

Non ſtatim exſequimur ea,quæ vera & recta eſſe intelligim⁹.

» *Sciam licet quod aggredi parem nefas,*
» *Tamen ira mentis omne conſilium premit*

Quamobrem ad tempus boni conſuler eſt, ſi ratio partim cogendo, partim veluti co carmine deliniendo, affectus in ſuam ſen am pertraxerit. Nam tum rationis etiam cog fit euidentior, & ſcientifica, & omnis dubitat expers. Non mirum igitur,eos qui erudiri cœp peccare interdum, affectibus nondum plane ctis, & ratione nondum ſecundum ſcientiam te: ſe ipſos autem accuſare, & non alios,ob di nem illam rerum noſtri & alieni iuris vtcunq miſſam. Prorſus ineruditi autem ſæpe & mu peccant,quod & ob affectionum commotione ob rationis ignorationem verum bonum & lum nondum diiudicarunt, neque ſe a bruta n vel nuda cogitatione remouerunt. Quam dico

Gens indocta ruit per vetitum nefas.

naturā ? Quod nos ipſos naturamque noſtram
orpus opinamur, auari autem a diuitiis pen-
Peccamus igitur cum ineruditi ſumus, propte-
uod bonum & malum noſtrum in rebus exter-
llocantes, quodnam verum bonum & malum
ũ ſit, & vnde ſit prorſus ignorantes: eos nobis
rum auctores eſſe putamꝰ, qui aut aliquid no-
timunt noſtra opinione bonum, & appeten-
in rebus externis, aut in ea coniiciunt, quæ a
; declinantur. Neque vero externa iſta, quæ vel
nis vel in malis habentur, omnino talia ſunt,
iterdum vtraq; rationem contrariam habent.
ropter ineruditi adoleſcentes, pædagogos, vt νέοι μισόπο-
bus male tractentur, oderunt: eos vero a qui- νοι καὶ φιλο-
d voluptates inuitantur, diligunt. Epictetus κόλακες.
n paucis ille quidem, ſed notas euidentes no-
poſuit, quib. eruditi ab ineruditis & tironibus *Eruditi.*
rnantur. Nam eruditi ab omni errore & pec-
remoti, ob rationis perfectionem, & brutæ par-
m ea conſenſionem & obedientiam, nemi-
vnquam accuſant vt vllius ſibi mali auctorem.
e enim in vllum ſuum malum vel ipſi ſeſe con-
nt, vel ab alio coniiciuntur, ſiquidem eruditi
. Quia ſi eruditi ſunt, non in rebus externis ma-
collocant. Ineruditi autem vtraque de cauſa *Ineruditi.*
it & peccant, eorum & ratione & bruta parte
: affecta: atque aliis ſuum vitium imputant,
i id in rebus externis ineſſe cernerent. Eſt au-
& facile & iucundum, & indoctis omnino di-
m, culpam eorum quæ ipſi deliquerint, in alios
erre. Qui vero erudiri incipiunt, & principia *Tirones.*
is habent: etiamſi peccarint, & in malum ali-
d inciderint, tamen vbi ſit malum, & vnde na-
ar, ſciunt, & quæ ſit ortus illius cauſa, ideoque
n accuſant. Neque quiſquam opinor, his iudi-
i velut inſtrumentis vtens, vnquam errabit in
dicando ſtatu eruditi, ineruditi & tironis. Nam *Puer & pæ-*
roprie eſt eruditio, cum puer qui in nobis eſt, a *dagogus in*
agogo, qui & ipſe in nobis eſt, caſtigatur. Puer *nobis.*

autem in nobis eſt bruta illa pars, quæ cum vti
deat, in ſolum iucundum eſt intenta, vt pueri.
dagogus vero eſt ratio, quę componit & mod
brutas in nobis appetitiones, easque ad vtili
dirigit. Itaque inerudit, qui puerilem in m
appetitum in vita inconſiderate ſequuntur, r
peccant, quamuis ignari ob incuriã, nec ſeme
accuſant. Qui vero erudiri incipiunt, hi pæ
gum alacrem & excitatum iam habent, & pu
obedire incipientem. Quamobrem etiamſi pe
tamen quis peccati ſit auctor ſentiunt, cum
non alium accuſant. Eruditi autem & pædag
habent ſobrium, & puero iam imperantem, &
rum caſtigatum, & ad ſuam perfectionem ia
ductum: eo quod pædagogo paret, cum eoqu
ſentit. Hæc enim pueri virtus eſt.

Vtilitas.
Voluptas.

EPICTETVS.

OB nullam alienam præſtantiam efferari mo. Si equus ſemet iactans diceret, ſur cer: ferendum eſſet. Tu vero cum inſolenter g ris, te pulcrum equum habere: ſcito, equo te bono bire. Quid igitur eſt tuum? vſus viſorum. Qu pter cum in vſu viſorum ita moratus fueris, qu modum natura poſtulat, tum effereris. tum eni quo tuo bono lætaberis.

SIMPLICIVS.

Docuit quemadmodum fieri poſſit, vt in mitatibus aliunde ingruentibus tranquilli, ſec alacres ſimus. Nunc, quales nos in externis r quæ expetendæ videantur, præbere debeamus dit. Vocat autem eas aliena bona, ea ratione c primum inſtituit, cum diceret, ea quæ in nob non eſſent, infirma, ſerua, impedita eſſe, & al nosque vetat vllius externi boni ſpecie efferri. πς autem, hoc eſt elatio, hic illi non leuitatem, ſimes ſpiritus aut arrogantiam ſignificat, vt in

ἔπαρσις.
Elatio.

ſæpe partem ea voce vti ſolemus (alioquin ſuaderet vt noſtris & veris bonis efferremur) vt mihi quidem videtur) ἔπαρσις hic ei ſignificat opinionem incrementi alicuius, & quaſi granditatis, ob alicuius boni acceſſionem. Non igitur, inquit, alienis bonis augeri nos atque excellere putandum eſt. Nam vnumquodque bonum, eius bonum eſt in quo eſt: & eius quod naturæ congruenter perficit, non autem alterius. Quod igitur in equo bonum eſt: id ipſius equi eſt bonum, non noſtrum. Siue enim animoſus, ſiue celer, ſiue tractabilis eſt, ſuam virtutē habet: quæ noſtra virtus non eſt, eoq; nec bonum noſtrum, neq; auget nos aut perficit. At dicet aliquis, nonne rerum & inſtrumentorum virtus ad poſſeſſores, & eos qui his vtuntur, referri ſolet? Solet illa quidem. Verum aſciæ virtus fabrum bonum non facit, niſi ante fuerit. Quoniam aſciæ, ratione aciei & figuræ alia virt⁹ eſt, alia fabri, ratione artis. Ipſius aſciæ bonum eſt acies, & elegantia formæ: eaque ad miniſterium facit, atq; ad opus quod per eam perficitur. hæc enim inſtrumenti virtus eſt. Ad fabri autem perfectionem nihil confert. nam fabri peculiare bonum in artis rationibus ſitum eſt, etiamſi opus externum peius confectum fuerit, ſiue ob materiam, ſiue ob inſtrumenta, ſiue ob aliquod aliud impedimentum. Quodnam igitur, inquit, noſtrum bonum eſt, quo ſic affici debemus, quaſi noſtro incremento & perfectione? Prius rectam opinionem in primis, nunc vſum opinionum naturæ conſentaneum id eſſe dixit: & quod illic ὑπόληψιν opinionem, hic φαντασίαν viſum appellauit. Videntur enim atque exiſtimantur a nobis res tales, aut tales, alias recte, alias perperam. Atque illud etiam naturæ congruenter vti fuerit, ſi res tales nobis videantur, quales ipſæ ſunt: neque commiſceantur inter ſeſe & immutentur, vt luxuriam bonum, temperantiam malum exiſtimemus. Recte autem is viſorum vſus naturæ conſentaneus dicitur, cum appetuntur bona, & declinantur

Alia inſtrumenti virtus eſt, artificis alia.

Bonum hominis, verū iudicium de rebus.

Viſorū vſus naturæ conſentaneus.

mala : non autem cum tantum intelligimu
eſſe bonum, illud malum : ſed cum & id quc
num viſum eſt, appetimus, & malum declin
Neque enim agendi poteſtas noſtra eſt,ſed ap
di ſecundum naturam, & declinandi. Quid
per vſum viſorum naturæ conſentaneum,
illud innuit, opera quoque noſtra conſentire
tere cum rectis opinionibus & appetitionibu
temperantiam bonum tantummodo iudic
ſed & temperanter viuamus: & iis muneribu
gamur, quæ naturæ, quæ rectis opinionibus
petitionibus congruant? Ne iuſtitiam bonu
dem iudicemus, & vtcunque expetamus, eo
omne bonum expetendum videatur, interin
iniurii ſimus : id quod incontinentibus a
cum voluptatis appetitus boni appetitionen
cit. Nam ratio obſcure illa quidem,ſed tamen
quid deceat, & aliquantiſper pro eo pugnat,e
tis etiam appetitionibus & declinationibus
licet obſcuris: ſed brutis affectibus eam vi
tibus & diſtrahentibus, & ſuis cupiditatibus
uiat cogentibus. Huius ea conditio eſt,vt ant
quæ in Tragœdia deſcribitur:

Aliudq́; cupido, Mēs aliud ſuadet: video meliora, proboq́; Deteriora ſequor.

Sciam licet quod aggredi parem nefas.
Tamen ira mentis omne conſilium premi.

Non igitur recte tantum ſentiendum,&
tendum & declinandum eſt,ſed etiam officia
ſentanea rectis opinionibus præſtanda. Atque
ſitus eſt viſorum vſus naturæ conſentaneus,
noſtrum eſſe bonum iudicandum eſt, nihil a
rerum externarum. Sicut enim fabri,quaten
ber, bonum eſt, artis rationibus congruens
quæ in rebus externis cernitur : ita philoſophi
in cogitationibus vertitur.

EPICTETVS.

*QVemadmodum in nauigando in portum ſi
cto nauigio, ſi aquatum exieris, obiter for
etiam cochleolam colliges aut bulbum : animo a*

in na

igium intento eſſe oportet, ac continenter ſolici-
ubernator vocet: ac tum illa omnia relinquere,
vinctus tanquam oues in nauem coniiciaris:
am in vita, ſi tibi viee cochlea aut bulbi, detur
ula & puer, nihil impediet. At ſi gubernator
it, curres ad nauim, relictis illis omnibus, neq;
es. Quod ſi ſenex es, caue vnquam a naue rece-
igius: ne quando vocatus deficias.

SIMPLICIVS.

reuiter & argute nos a ſpecie bonorum exter-
n auocauit, cum oſtendiſſet omnia illa eſſe a-
& nullum eorum noſtrum eſſe bonum. Ne
utem exiſtimet, eum nos prorſus & nuptiis &
eatione liberorum & omnibus poſſeſſionibus
: vſu rerum externarum prohibere: nunc or-
radit, quibuſnam ex illis, & quomodo vti lice-
Præcipit enim ea nos omnia ad Dei rerum o- *Mens addicta Deo.*
m gubernatoris curam referre oportere: & ſic
i modeſte, vt ab illo pendeamus, ac primum
ſaria neceſſariis, ſine quibus viui non poteſt, *Neceſſaria.*
aquatione ſignificauit, cuiuſmodi eſt victus,
tus, domicilium, quæ & quatenus homini fru-
it ſatis. His igitur aliquid curæ ſecundo loco
endum. Quæ vero neceſſaria non ſunt, ſed ad
n agendam opportuna, vt vxor, liberi, res fami- *Commoda.*
, & ſimilia: quæ obiter inquit ac tertio loco
ur a gubernatore vniuerſi, cum per tempus de-
, accipienda ſunt, animo ſemper in id quod
cipaliter appetendum eſt, intento. Delicias ve- *Superuacua.*
iuitias, principatus, & id genus alias rerum alie-
im occupationes, vt quæ cum vita rationi con-
anea coniungi nequeant, ne obiter quidem ad-
ti ſinit. Hæc enim ea ſunt, quæ ſupra penitus
relinquenda monuit. Coniugium autem, pro-
tionem liberorũ, & ſimilia, iis qui modo erudiri
erint, in aliud differendi tempus auctor fuit, vt
rinæ initia confirmarentur. Iis vero qui iam
uantum profecerunt, vt his abſque noxa vti

queant: obiter his etiam frui concedit. Aer quidem exemplo peropportuno videtur eſſe v. *Mare.* Nam mare ob profunditatem, fluctuationem bralque & varias mutationes, & quia ſuffocat qui id intrant, veteres etiam fabulatores genera nis ſymbolum eſſe dixerunt. *Nauis.* Nauigium autem erit quod animos ad ortum perducit, ſiue id fat ſiue ſors, ſiue quid aliud eſt dicendum. Nauis *Gubernator.* bernator Deus, qui & vniuerſa, & animorum tum ad ortum, ſua prouidentia eo quo decet, & dignitate cuiuſque, dirigit & gubernat. Nauis *Portus.* ductio, eſt animorum in ſuum locum, natione familiam perductio: qua fit, vt alii in aliis locis tionibus, familiis, & e diuerſis parentibus nat tur. *Aquatio.* Exitus ad aquandum, eſt rerum neceſſaria occupatio, ſine quibus propagari vita non pc Quid eſt enim aqua iis qui orti ſunt, ad victu *Cochlea.* potum magis neceſſarium? Obiter autem coc *Bulbus.* am aut bulbum tollere quid ſit, ipſe concinn plicauit: eſſe vxorem, & rem familiarem. Ac ſi a rectore vniuerſitatis dentur, accipienda illa dem eſſe, ſed non quaſi aut præcipua, aut noſtr na. Nam principale noſtrum bonum eſt, conte & conuerſio ad nauis gubernatorem. Imo ii nec vt neceſſariis eſt elaborandum, ſed vt reuer ceſſiones, & degendæ vitæ commoditates accip da ſunt. *Reuocatio ad nauem.* Quod ſi gubernator ad nauem reuocet eſt, ad ſeſe & veram patriam vnde venimus: Cu inquit, ad nauem, his omnibus, quæ ad generat pertinent relictis, vocantem ſequens, & minim ſpiciens, ne ab ipſa natura ſolutus, tuopte ſtud *Vincula.* voluntate ibi hæreas. Niſi enim vltro atque al inquit, ſecutus fueris, iſtis rebus omnibus rel vinctus in nauem pecudum inſtar coniicieris: eſt, inuitus, & tum teipſum, tum eos qui adſun plorans, vitam relinques, vt homines ament ouina præditi ſtoliditate ſolent. Eum autem obiter coniugio & procreationi liberûm, rebu ſimilibus operam daturus eſt: tempeſtiue id fa

de

,vt modo conuenienti rebus hiſce ſatiatus ſine
nora hinc recedat, & alacriter gubernatorem
item ſequatur. Si vero ſenex fueris, & prope
fine abfueris: nullo tali vinculo conſtringi
d totus in reditum & diſceſſum ex hac vita in-
is eſto: ne cum tempus diſcedendi adfuerit,
us ſarcinis onuſtus deprehendaris, & a vincu-
traharis, ac recens ductam vxorem & infantes
os lamenteris. Atque adeo ſenem, diſceſſum ex
ita, quam diuturnam in ea manſionem, magis
are & curare decet.

Seni mors potius quã vita meditanda.

EPICTETVS.

*poſtules ea quæ fiũt, ita fieri vt tu vis: ſed vt fiũt,
a velis ea fieri. Sic omnia ſecunda tibi accident.*

SIMPLICIVS.

uæ res externæ relinquendæ, quæ percipiendæ
s ſint, diſſeruit: ac neceſſariis vtendum neceſ-
, cæteris vero obiter: ſed harum nullam præ-
e expetendam, conceſſo ad hunc modum rerũ
rnarum vſu. Nunc regulas tradit, quibus obſer-
s, rebus externis, citra noxã & perturbationem,
ie etiam cum delectatione queas perfrui. Vt
m ſine moleſtia viuamus, nec ea quæ fiunt im-
pemus: aut rerum naturam ſe ad voluntatem
ram accommodare, aut nos ea quæ rerum na-
i nobis decreuerit, omnia probare neceſſe eſt. A-
enim fieri nequit, vt bene agi nobiſcum arbi-
nur. Neque vero aut fieri poteſt, aut ſemper no-
expedit, vt rerum vniuerſitas omnibus optatis
tris reſpondeat. Multa enim nobis placent, quæ
s etiam nobis ſunt inutilia: ſiue quod eorum
uram ignoramus, ſiue quod brutis affectibus
erdum indulgemus. Nos igitur, ſi beati eſſe vo-
nus, aſſueſcere, vt iis quæ ab vniuerſitate fiunt,
quieſcamus neceſſe eſt. Verum hoc præceptum
nnullis durum, atque adeo ne fieri quidem poſſe
ebitur, vt quiſquam velit ea quæ fiunt, ita fieri vt
nt. Quis enim ſanæ mentis homo probet vel

Multa fiũt, quæ viri boni eſſe non videatur, approbare.

Communia mala. communia mala, quæ ab vniuerſo oriuntur: vt ræ motus, diluuia, incendia, peſtem, famem, in tum omnis generis animantium & frugum? v quæ nefarie ab hominibus in homines perpet tur: vrbium excidia, captiuitates, cædes iniu latrocinia, direptiones, libidines, & tyrannican olentiam vſque ad impietatem adigentem, & eruditione & philoſophia repellentem, omni virtutis & amicitiæ & mutuæ fidei, & tam ſcien rum, quę vix multis ætatibus inuentæ confirma que ſunt, tantam euerſionem vt earum ſola non memorentur, quam artium multarum, quæ di tus iuuandi noſtri cauſa datæ ſunt, vt medicina fabrilis, vt architecturæ ac ſimilium eam depr tionem, vt earum vmbræ tantum & ſimulacra reliqua? Hæc igitur & id genus alia, quæ in noſt ætatem redundarunt, non dico videre, eorum particeps eſſe, eaque fieri, ſed vel audire quis v niſi homo maleuolus & omnis honeſtatis ini cus?

Hominum ſcelera.

Dubitatiões tollendæ. Huiuſmodi dubitationes non hominum go duntaxat, ſed & eruditioribus obſtrepentes, ſoluendæ ſunt, ſi & Epicteti orationi ſua deb conſtare auctoritas, & rerum auctoris Dei reprel ſione carere gubernatio. Vbi enim vtilitatem, dem etiam pietatem collocamus: vt paulo nos ipſe docebit Epictetus. Aio igitur, ſi vere n ca ſunt, quæ modo tragicis verbis dubitatrix dicauit oratio, & talia mala, qualia nobis viden nec vir bonus is fuerit, qui delectetur malis: ne eum qui hæc gubernat, non eſſe cauſam malor obtineri poteſt: aut ſi malorum auctor credatu eum honoremus, aut amemus, aut colamus, nequit, etiamſi infinitæ rationes in medium a rantur. Quoduis enim animal (vt ipſe dicturus noxias res earumque cauſas fugit & auerſatur, les vero earumque cauſas conſectatur & admira Sin hæc non eſſe mala quæ fiunt, vt putamus, bona potius, vt quæ ad magna bona conduca eorumque cauſa fiant, demonſtratum fuerit:

Non eſſe vere mala, quæ nos in malis habeamus.

q

omnino mali inſit iis quæ fiunt, id non in ipſis
e rebus, ſed in appetitionibus & affectionibus
ris: neque is malus erit, qui ea quæ fiunt, ita
voluerit vt fiunt, neque gubernator harum re-
videbitur malorum auctor. Iſta igitur in qui-
a fiunt, quæ mala videntur, in ortus & interi-
oco conſtituta, partim corpora ſunt, partim
æ brutæ, affixæ corporibus, nec fere quicquam
ctum ab iis habentes, cum ſint tantum vita
orum, & ſecundum illa vnaque cum illis mo-
ur. Rationis vero participes per ſe mouentur,
ctæ a corporibus, & ſui iuris voluntate appe-
ue præditæ ſunt, harum corpora motu prorſus
o agitata, omnemque naturam extrinſecus
ntia, præcipue quidem a cœli conuerſionibus
ıtur, intercidunt, variaſque mutationum vi-
ibeunt. Sin propiora & ipſam materiam ſpe-
a ſeſe inuicem afficiuntur. Id enim eſt conſe-
is, ea quæ naſcuntur & pereunt, ab æternis
titui: & ab iis quæ per ſeſe mouentur, ea quæ
ur aliunde: & ab iis quæ continēt, ea quæ con-
ıtur. Eſtque hic ordo, hoc ius vniuerſi, vt hæc
onſequantur, cum in ſeſe non habeant princi-
ı motionis, aut delectus: nec appetitio in eorū
it poteſtate: neque diſcrimen dignitatis eorum
a voluntate oriatur, ſed e ſuis cauſis pendeat:
: nec vmbræ corporum ſuo arbitratu hoc aut
modo conuertuntur aut afficiuntur, ſed cauſa-
ſuarum ſtatum ſequuntur, * ſemper eadem
litæ dignitate. Ac ne ipſis quidem quæ mutan-
orporibus, ſiue compoſitis ſiue ſimplicibus,
um eſt illa mutatio: primum quod eorum na-
eſt talis, nec fieri poteſt vt aliter ſe habeant.
nim nec rationis capacibus animis malum eſſet
rantia, & brutis appetitionibus vita conſenta-
niſi ita nati eſſent vt & verum cognoſcerent, &
is appetitionibus imperarent, ſupraque illas
t eminerent. Deinde quod compoſita rebus
rariis conſtant, & inter ſeſe pugnantibus quæ

Terra locus ortus & interitus.

Corpora.

Animæ brutæ.

Animi hominum.

Corpora a cœlo & elementis afficiuntur.

Corporum mutatio & diſſolutio nil habet mali.

in alienis collocatæ locis per morbos ſibi mu
ſunt infeſtæ atque iniuriæ: alias igitur ea qua
ipſis corrumpuntur excernentia, confirmantur:
as ad interitum tendentia, ipſa quidem a labor
ærumna & redundantia contrariorum, quæ eis
eſt, liberantur, & ſingula quæ in eis inſunt ſim
cia, ſuis totis reſtituuntur, vt quaſi repubeſcant
ab innata eis ex contrariis imbecillitate recreen
Eorum enim quodlibet agens aliquid in contr
um, vtiq; viciſſim aliquid etiam ab eo patitur. C
vero ſimplicia, contrariarum mutatione qual
tum in ſe mutuo conuertuntur: id fiunt den
quod ante fuerunt. Nam aqua in aerem muta
vnde prius facta erat: & aer in ignem, vnde fu
ortus. Neque in his ſcilicet quicquam eſt mali,
ἐκπυρώσεις κατακλυσμοί, ἐπιδήμια, σεισμοί. iam ſi inde vel diluuia, vel conflagrationes, vel
vehementiores mutationes efficiantur, ob elem
torum vniuerſi æquationem: ſiue etiam peſtile
aut terræmotus compoſita corpora dirimer
Quod ſi hæc etiam conducunt ob infinitam
quod ortum habet reuolutionem, eo quod v
interitus ortus eſt alterius: qui fieri poteſt, vt p
Partem ſuo toti ſeruire eſt æquum. interitus ſit malum, ſi toti conducit? Nam in ſi
lis etiam cernitur animantibus ipſa natura cõt
nere partem propter totum, cum fluxiones a p
bus communibus corde, ventre, hepate & cere
in extremos pedes relegat, & manus, & ad cu
per tubera, lichenes, & eius generis alia depelli
abſceſſus pernicioſos in membris facit ob inc
mitatem totius. Atque etiam ars medica natu
hoc imitatrix, apoſtemata putrefacit, ſecat, vr
intendit atque amputat partes totius ergo co
uandi. Neque quiſquam tamen eſt, qui mal
fieri arguat. Itaque ſi per ſe ſola eſſent corpora
Brutæ animæ naturã corporis ſequuntur. eorum quæ his accidunt quicquam ad hum
animos pertineret: nihil profecto in eorum m
tionibus ineſſe mali crederetur. Sed quia etiam
mæ corporibus inſunt: omnis ex eo querela n
tur. Quarum tamen brutæ cum corporibus c

,eiſq; vitam impertiunt,atq; in illis & cum illis n & naturam & vim & efficaciam habēt. Ratio- vero participes,& natura ſeiunctæ,ac plane ſepa- les a corporibus, tum per ſe mouentur, tum am voluntatem habent, & appetitiones atque tus ſuo arbitratu moderantur, vt ſupra oſten- eſt. Brutas autem contra, (ſiquidem ne veſti- n quidem proprii ſui motus, nec internam ap- tionem,aut qualemcunque motionem habent, lane corporum vita ſunt) perſpicuum eſt, ſuam que naturam vna cum corporibus fato attri- m, & dignitatem pro earum ratione & cum aſſignatam, quæ vna cum eorum motionibus iatur, habere, vt antea de vmbra eſt dictum. od ſi ſtirpium vitæ magis conuenit, quæ eo ra- s deorſum egerunt, ac ſenſu carent & motu, appetitione & concitatione animi coniuncto, res brutis etiam contigerunt: pecudum ani- , inter animas ſtirpium corporibus inhærenti- & eas quæ ſecundum naturam abſolutæ ac per iobiles ſunt mediæ, aliquod veſtigium habent etitionis & concitationis, intrinſecus in ipſis tatæ, quæ alias pro natura ſui generis mouea- , vt cum leo moderatam in ſuo genere habet n, alias efferueſcat aut deficiat. Itaque dignita- quoque imparem, & vitam diſſimilimam ha- t a fato attributam: quā ſic obtinent,vt aliunde ueatur. Debent enim ea quæ inter aliqua inter- a ſunt,cum vtriſque extremis quandam habere nitatem. Cæterū particeps rationis animus per iobilis,& appetitionis atq; affectionis ſuæ plane ninus, ea etiam eſt dignitate quam a libera vo- tate conſequitur: corpore autem vtitur, & affe- s habet,qui ad ipſum referantur. Is, cum natu- congruenter viuens, pro inſtrumento vtitur pore, ſeiunctus ab eo,& ſupra id eminens: tum æ corporis impediunt animi actiones quæ per pus fiunt, nullis tamen ipſum animum affici- malis. Nam dolorem in pede manere, diuinus

Anima brutorum inter ſtirpium & hominum animas interiecta.

Humani animi dignitas a libertate voluntatis pendet.

Seruitium corporis.

[...]litium corporis. Socrates aſſerebat. Si vero maiore quam par eſt n[...] ceſſitudine cum corpore contracta, id non iam inſtrumẽtum,ſed vt ſui partem, ac potius vt ſem[...] ipſum amplexatus: tum cum eo & per id affe[...] bus agitatus & obbruteſcens, & iracundiæ atq; [...] piditatis appetitiones, ſuas eſſe ratus, illisque inſ[...] uiens, rationesque ſubiiciens quibus illa deſide[...] expleantur: & prorſus corrumpitur, & morbis a[...] mi laborat, egetque medicina qua illis liberet[...] Solent autem contraria curari contrariis. De[...] igitur animus appetitu voluptatis & ſuauitatis,a[...] amore corporum,opum,honorum,potentiæ, ſir[...] liumque rerum vitiatus, earundem rerum fruſt[...] tione & puniri & ſanari, in primis vero corp[...] doloribus, quod eſt animo propinquius, cuiuſ[...] cruciatus magis ſentiuntur. Cum enim animu[...] Deum & ſeipſum deſeruerit,ſeque totum corpor[...] rebus externis dediderit, eaq; ſeipſum eſſe puta[...] & ſuum bonum in illis quæſierit, eaque ratione prauatus ægrotarit: quonam alio modo iſta aſ[...] naretur & ad ſeipſum & Deum conuerteretur, [...] his bonum ſuum quæreret, niſi præter noxam etiam moleſta experiretur. Nam quia propter [...]luptatem ad ea vergit, ſpe in eis & cum eis illa [...]tiundi: dum illa voluptate fruitur, affixus illis liqueſcit. Nullus enim clauus eſt, qui ita fort[...] affigat & agglutinet animos, vt voluptas, & ill[...] bræ voluptatis Bonus igitur ille medicus,ea qui[...] inhiat animus cum moleſtijs offerendo, cader[...] auerſetur facit: quemadmodum nutrices infa[...] ablactaturæ, aliqua re amara papillas inung[...] Animi ergo initio duobus propoſitis malis, do[...] corporis, mortem & diſceſſum a corpore ante[...] nunt: nunquam id facturi vigente & florente [...]pore, vnaq; conſueſcunt odiſſe & auerſari volu[...]tem, quæ hic percipitur maioris doloris formi[...] inde excitandi: ſicut & pueri primum a rebus no[...] metu retrahuntur. atque aliquis noxio quop[...] cibo aut potione impenſe gaudens, ſæpe dolori[...]

Morbi & calamitates aliæ, ſunt & pœna & medicina animorum.

Clauus fortiſſimus voluptas.

Initio conſecuturi doloris metu retrahimur a voluptate.

e affectus, magnæ moleſtiæ fuga & metu iis ab-
et. Etenim quis rebus iucundis ſine moleſtia
fruens, quamuis noxiis, ex animo ab iis abhor-
? Atque iſta voluptatum timore doloris maio-
bſtinentia, permutatio quædam potius eſt affe-
, quam liberatio. Nam ſuauitate quæ ineſt in
uitate a moleſtiis, fructum ſuauitatis permuta-
s, & affectus alium ſibi affectum adiungit. Expe-
autem hoc initio nobis, ob pueriles & ſtultos
ctus noſtros, vt ea ſuſpecta habeamus & inuiſa,
bus vehementer afficimur: poſteaque naturam
um conſiderantes, ea præterquam quod noxia
, multo etiam plus habere moleſti quam iucun-
& in nos ipſos deſcendentes, & bonum in nobis
m eſſe deprehendentes: non autem in corpore,
rebus externis, atq; ſimilitudinem noſtri quan-
a cum Deo ſentientes, eamque honorantes: iam
metu, ſed ſcientia & virtute vitam naturæ con-
taneam amplectamur. Nam & pueri quæ prius
linabant & proſequebantur metu, poſt aucta
dentia vltro faciunt. Et hunc ſcopum propoſi-
n habet curator noſter Deus & rationis particeps
mus neque adhæreſcat corpori & rebus exter-
, neque his metu, ſed iudicio abſtineat: tanquam
no & malo noſtro in appetitione & declinatione
s. & ad hunc finem prouidentiæ medicina con-
dit, vt reducat animum ad amplectendam vi-
n naturæ conſentaneam: quemadmodum etiam
timus quiſque medicus ſectionibus & vſtioni-
s naturalem habitum corporibus reſtituit, vt na-
alibus actionibus fungantur: eſtque improbita- „
medicina pœna: & eum vſum habent mala, vt „
bentur quæ nobis eueniunt. Vt autem medicis
cenſemus, vſtiones & ſectiones & moleſta reme-
adhibentibus: ſic homines væcordes & puerili
tentia, hæc moleſte ferunt. Et qui huiuſmodi
ibus & ſeipſum & alios obſeruarit, atque affecti-
es animorum animaduerterit: is facile nimirum
elliget, moleſta iſta velut anſam præbere animo

Tandem vl tro & per ſeſe, meliora amplectimur.

Quæ nocēt, docent.

corporis & rerum externarum, aut (vt Epicteti ſtri more loquamur) eorum quæ in noſtra pote ſita non ſunt, contemtionem. Vt autem co rum medicina duplex eſt, & eius vna pars æg corpora curat & per contraria corrigit: altera vi ratione & exercitationibus ſanitatem tuetur, firmat, auget: quædamque exercitationes ſunt de laborioſæ, nec niſi viris fortibus & conſtant tolerabiles: Sic & animorum auxiliator, non æ tantes tantum vitæ difficultatib. curat, ſed & ſ exercet, ac ſaniores & fortiores facit, eorumque tutem ad imitationem aliorum illuſtriorem re Nam etiam ſanos hominum animos, vt & vale corpo... indigere exercitationibus in promtu Motio enim confirmat, ignauia vero labefacit inquit Hippocrates. Cur? Quia ea quæ ſuam p ctionem ſemper obtinent, & naturæ ſuæ conu entes actiones: eaſdem paratas ſemper atqu promtu habent. Quæ vero nihil agunt, exercita ne egent ad imitationem perpetuæ motionis per ignauiam actionis oblita & velut emortua, tempus neceſſitasque poſtularit, ſuo muneri de. Quod enim alias actuoſum, alias otioſum eſt, id ob imbecillitatem, actione confirmandum eſt.

Deus & ſanat ægrotos, & ſanos exercet.

Exercitatio cum genere certaminis cognationẽ habet.

mnis autem exercitatio iiſdem rebus perficitur quas principalis actio ad quam exercemur. N excitatio ad luctam, iugi luctatione fit: ad cæſt crebro dimicando & verberibus aſſueſcendo. etiam ad bellum exercebere ſi colluſor hoſtem i tetur: quoque ii qui vna tirocinium faciunt iores robuſtioresque fuerint, eo magis exercit metam ſuam attinget. Itaque ſi quis ad id eti exerceatur, vt voluptatem contemnat: cum re iucundis tractandis ad earum contemtum aſſ ſcere neceſſe erit. Si ad ferendum moleſtiam, o eſt vt moleſtiarum ſit particeps. Si ad timorem in res timendas coniiciatur. Si ad cruciatus, vt bilium Lacedæmone adoleſcentum flagellatio certamen æmuletur, & omnes eas exercitatio

dol

oris plenas, quæ ad id certamen referuntur: aut
iſtium qui noſtra ætate, in viuum carbonem
ori impoſitum ſufflando periculum faciebat,
m diu ardorem illum tolerare poſſet. Nam
citationes a principalibus actionibus ipſo gene-
on differunt, ſed paulo maiore facilitate & de-
ndi, cum nobis viſum fuerit facultate. Quo-
n igitur qui humanos animos naſcendi cauſa
ittit Deus, vires etiam eis addidit, quibus in-
cti abſque noxa vti rebus terrenis tam allicien-
s quam terrentibus, easque ſuperare poſſent:
ires exercens idem Deus, ne per ignauiam la-
es & remiſſiores fierent, neue vſum earum tem-
: poſtulante ceſſarent, certamina multa pro-
it animis. Neque Hercules aut Theſeus aut
genes aut Socrates in tales viros euaſiſſent, nec
ianæ virtutis magnitudo quo vſque progredi
et eluxiſſet, niſi & illos cum beſtiis immanio-
s & ſceleratis hominibus commiſiſſet, & hos
ma victus tenuitate ad vitam naturæ conſen-
eam compuliſſet. Illud quoque attentis non eſt
urum, eos qui res aduerſas generoſe pertule-
, fortiores euadere in poſterum. Si enim rerum
ime formidabilium horrorem aſſuefactio lu-
n & iocum facit, vt in eiuſmodi certamen non-
li ob exiguam ſtipem vltro deſcendant: quo pa-
fieri poteſt, quin rerum leuiorum exercitatio
ciat, vt ea contemnantur, quæ inexercitatis per-
leſta videantur? Quæ igitur difficultates & æ-
nnæ habentur, hæ quia ſiue vt curationes ægro-
ium, ſiue vt valentium exercitationes animis
ibentur, malæ eis eſſe non poſſunt. Alioqui
em modo & medicamenta & gymnaſia corpo-
is grauia, mala diceremus. Cum autem pro di-
tate tum naturæ tum voluntatis fiant: mala nõ
nt. Quod enim pro dignitate fit, iuſtum eſt:
d iuſtum, bonum. Ac ne corporibus quidem ſu-
: natura ſenſus expertibus, malum eſt ſecari aut
Nam compoſito, in ſua ſimplicia reſolutio non

Saluſtii prærna.

Periculis & ærumnis gliſcunt animi

Naturæ & voluntatis dignitas.

Compoſiti reſolutio nõ eſt malum.

eſt malum. Quod ſi corporum medicinam exer tem, vrentem, intendentem, membra reſecan & plane ſæuos carnifices imitantem, malum dicimus, ſed bonum: ſi medicis cum gratiam h mus, tum mercedem numeramus: cur in med Dei non acquieſcimus? Neque enim iracunde vindictæ cupiditate, nec præter meritum, nequ cendi cauſa quicquam horum facit Deus: ſed i medici & curatoris & parentis, & ad maximam litatem noſtram, & (quo vno verbo rem com totam licet) pro ſua diuina bonitate. Multiſo autem eſt Dei medicina, vt qui alios morbis, in ignominia: alios peſtilentia, fame, terræmotu undatione, naufragio, bello: alios pœnis hun tus inflictis, medicetur. Neque vero mala hæc ſed bona: ſiquidem medicari bonum eſt. Si autem eſt qui hæc dicenda eſſe bona haud cer quod non præcipue ſint expetenda: qualia e proprie bona ſunt, eſſe oportet: non ſtatim ea vocet, ſed ad verum bonum acquirendum ne ria, quam ad rem ea neceſſario requirimus, & pter illa amplectimur. Nam & ſectiones & vſt medicas, & id genus alia nemo præcipue ſp ſed deſiderio ſanitatis illa admittimus, quam confequi neceſſe habemus. Ac recte illa nece vocarunt ſapientes: quæ omnia neceſſe eſt ad ri, ſi bono potiri ſtudeamus: quæ quidem bona ſunt, ſiquidem ad bonum conducunt, p ad valetudinem corporis, partim ad animi ſa tem, inferiora tamen principalibus bonis: cum bus ea vulgo conferentes, mala exiſtimant, vtique ſentientes: ſiquidem per hæc conſec quæ bona ſunt, eſt neceſſe. Si igitur propoſita bitationes profligatæ ſunt, & ea quæ fiunt or pro dignitate partim naturæ, partim volu fiunt, & quidem vtilitatis cauſa fiunt a Deo: procul quiuis cordatus homo & volet ea fier fiunt (niſi inuideat iis quibus ius ſuum tribu aut medicina adhibetur) & talem medicum

Medicina Dei ſalutaris & clementiſſima.

Medicinæ quæ faciunt dolorem, vt bona haud ſint, tamen ad parandũ bonum ſunt neceſſaria.

Epilogus.

vc

rabitur, ſyncereque diliget, & bene mereri ſta-
Ac eas quæ obiiciuntur hominibus difficulta-
uaſdam eſſe medicinas: & eam medicationem
m qui hac egent, & corporibus & animis pro-
,quiuis,vt opinor, conceſſerit. Ipſam vero ſeu
.i ſeu corporis ægrotationem, & medicationis
moleſtæ & dolorificæ neceſſitatem: quis bo-
, & non malum: atque eius auctorem, mali
orem non exiſtimet? An vero iterandum ea-
iſta mihi? corporis morbum nec ipſi corpori
nalum, cum & tali natura ſit præditum, & ad
oſiti ſpectet diſſolutionem, & reſtitutionem
licium ſuis totis, eorumque diſceſſum & libe-
nem ab habitatione alieno in loco & pugna
:ariorum: nec animo, ſiquidem eum medicati-
ı illius eſſe demonſtratum eſt*, & multifari-
uidenter apparet. Quod ſi morbus vni corpo-
t noxius, eiuſque interitus: ſed animo vtentis
, & compagi vniuerſi, & quæ in eo ſunt ele-
:orum & irrequietæ generationis circulo per
n infinitum progredienti, eo quod vnius inte-
ortus eſt alterius,expedire conſtaret: optimus
dminiſtrator eius quod corrumpi ſolet natu-
& partis deteriorisque interitum, ob præſtan-
& totum & perpetuam generationis ſeriem
emſerit. At morbidi animi ortus, neque ipſi
eſt neque vniuerſitati quicquam confert. Eius
r auctor, mali alicuius eſt auctor: & qui eum
auari & ægrotare vult, malus fuerit? Sic ea-
manere dubitatio videbitur. Quæ ergo mor-
malitiæ cauſa ſit animo, ex iis quæ prius de
s noſtri & alieni iuris dicta ſunt, recordemur:
ıi bonum in eo ſitum eſſe, vt ſecundum natu-
appetat & declinet, malum in eo quod ſit con-
aturam. Appetitionem autem & declinatio-
in nobis ſitas eſſe, demonſtratum arbitror.
re ipſi nobis & virtutis cauſa & vitii ſumus.
e fit, vt & boni laudentur, vt qui bonum ipſum
te vi ſint conſecuti, vnde virtus ipſa nomen ha-

Repetitio loci de natura corporũ, & animorum culpa.

ἐκ περιουσίας.

Deterius ob ſalutem præſtantioris negligendum.

Animus ſuapte culpa vitioſus.

bere videtur: & reprehenduntur improbi, v
non tales eſſe poſſent, & ex ſocordia improbi
rint. Nam ſi hæc extrinſecus infererentur: vol
bona aut mala eſſe deſineret, in eiusque locu
ſus & neceſſitas ſuccederet. Deus igitur ne hi
dem vllius auctor mali reperietur. Quid vero
ipſius morbus animi, quod vitium dicitur, on
malum eſt, ſed & ipſum habet aliquid ad hu
virtutis conſtitutionem neceſſarium? Vt eni
nitas horum corporum, ſanitas non eſſet, niſi
ra eorum magis etiam ferret vt ægrotarent, ſe
habitudo quædam perennis, nec morbis op
retur, cuiuſmodi cœlicolarum eſt: ſic etiam h
norum virtutes animorum, modeſtia, iuſtitia
dentia, & omnis ille reliquus earum cœtus n
ſtaret, niſi animorum ea natura eſſet, vt dep
poſſent. Alioqui virtutibus præditi eſſent a
cis, ac potius diuinis, non humanis: quæ q
tales ſunt, vt etiam ad vitium detorqueantu
igitur bonæ ſunt humanę virtutes, & valetud
ſpera corporis, nec prima tantum & inaſpect
bona promanare a fonte boni oportebat, ſed
dia & vltima: eorum quoque bonorum quæ c
uarētur, deprauationem exſiſtere neceſſe erat.
enim eſſentiam principalē habent, ſed iis quę
acceſſionis vice adiuncta fuerunt. Conſide
hoc loco eſt diuinæ bonitatis excellentia, q
corporis interitum, quod vmbræ inſtar, vt dix
cum cauſarum motu neceſſario circumagitur
num effecerit: tum ipſis ægris caducisque co
bus, ratione coniunctionis cum integris elem
& renouationis: tum animis, quorum inſtrun
ſunt corpora, qui per eum ſanentur: tum quoc
uerſo illi genito, ad infinitam, vt dictum eſt, c
butionem ſeruiant: & ſeipſum ab animi vitio,
ſolum vtcunque vitium videretur, liberarit.
mum quod id vt ad bonum neceſſarium, & n
malum conceſſione quadam rebus adiunctum
Deinde quod hoc ipſum voluntatem animi ſ

Animi vitia & virtutem illuſtrant, & a cœlicolis diſtinguūt, & ad bonum aliquod referuntur.

omn

ino iuſſerit, nec vnquam in rerum naturam trare,niſi ille vellet. Quamobrem non volun-,vt quæ mala non ſint,tam a Deo quam a legi-gnoſcuntur, & malum quodammodo non in-imo voluntarium. Neque enim animus vn-ı malum tanquam malum amplectitur, ſed vt quædam, alias pecuniam, alias voluptatem ɔris, aut potentiam aut honorem appetit: no-vero his adiunctam aut plane non videt, aut git, cupiditate adamatarum rerum ſubactus. ıdecunque eiectum eſt e rerum natura perfe-alum. Ac facilius concedi poſſit,eſſe id quod modo ſit, quam perfectum & arbitrarium ali humani animi malum exſtitiſſe. Si quis vero n mali auctorem exiſtimet, vt animi condito-uius animi fruſtratio & lapſus malum ſit: ſi-:m per ſe mobilis & libera natura animorum m eſt, mali dicere auctorem neceſſe eſt huius itorem. Sin bonum eſt, & multo iis quæ in do ſunt bonũ maius & honorabilius: qui ma-tor eſſe queat is, bonum qui condiderit? Cum r id quod naturæ congruit,& optabile & expe-ım ſit: quis mortalium (qui quidem humanã tem intellexerit) ſtirps aut quodlibet brutum al quam homo eſſe malit? Quamuis enim & :s & brutas animantes bona eſſe dicamus,certo n boni ordine, & inferiora bonis cæteris con-& ad certos vſus a Deo ſunt deſtinata. Iam ſi etiam in nobis ſitum eſt, vt vel boni vel mali s,eiusq; rei poteſtas noſtra eſt,neque quicquam ıod noſtram vel voluntatẽ vel declinationem ex parte vel cogere vel prohibere poſſit: hæc ra & vis libertatis (meo quidem iudicio) præ-eſt, & magnifica, & principalis, atque illius ɔr bonus & potens. Sin ipſe animus per ſeſe ab-it,cum ne aberraret penes ipſum eſſet: quis æ-s aberrationis illius auctor dicatur, quam ipſe ıus,qui principium & cauſa eſt tam boni quam ionis a bono, quique a ſe ipſo principium ha-

τὸ ἀκούσιον, συγγνωστόν.

Decipimur ſpecie boni.

Libertas voluntatis excellens Dei donum.

Homo quã quiduis aliud eſſe malis.

beat aueꝛſionis? Nam ea cauſa quæ initio eun
cit, non ſimpliciter talem fecit qui auerteretur
eum qui, ſi ipſi vellet, minime auerti poſſet. Si
voluntas eſt ipſius animi motus internus, ipſe
cauſa erit aueꝛſionis. Ac obſerua Dei ſolertiã. N
cum in medio eorum quæ ſemper ſurſum ſem
deorſum ſunt, quædam exſiſtere media, quæ
ſupernis, alias infernis aſſimilarentur, & ext
cum vniuerſi perfectione deuincirent, nutus
& propẽſio ad inferiora ſuborta vim habet eam
auerti a recto queat: tantam mediis hiſce vim
pertiit, vt quoad ipſa vellent, inconcuſſa mane
& ipſe vndecunq; nullius auctor mali conuin
tur. Atq; hæc prolixiꝰ tractata, non ad ea ſolum
tinent, quæ nũc ab Epicteto dicũtur: ſed ad ea q
declaranda, quæ de mali ortu & cauſa paulo
idem docebit. Nam in præſentia quidem hoc
ſatis eſt, cum dicit Epictetus. Velis ea quæ fiun
fieri vt fiunt: eum non loqui de animi improbi
(neque enim ille dixerit, bene agi cum illis, q
ſua & aliorum improbitate delectentur) ſed d
quæ corpori & rebus externis accidant, quibus
mo eruditus cuiuſcunq; fuerint modi recte vti
ſit, & quo duriora fuerint, eo fructum ex his ca
vberiorem. Nam illa ſunt ea quæ fiunt, quæ
dum ineruditi ſumus, noſtris appetitionibus &
clinationibus congruere volumus: non autem
appetitiones & declinationes, in quibus bonu
malum noſtrum eſt ſitum. Hæ enim penes
ſunt, noſtrique arbitrii. Quæ autem noſtri iuris
ſunt, ea ſuadet ne ſtudeamus fieri vt volumus, q
id nec penes nos ſit, nec perpetuo nobis exped
qui ſæpe ea quibus delectamur, quamuis perni
ſa, fieri cupiamus: aſperiora vero licet medic
loco adhibeantur, recuſemus.

Animus humanus in medio ſitus, vel ad cœlũ aſcendere, vel ad inferos deſcendere poteſt.

Epictetus de euẽtibus fortuitis loquitur.

EPICTETVS.

Morbus eſt corporis impedimentum: inſtituti item, niſi ipſe velis. Claudicatio pedis eſt impedimentu

entum, inſtituti non item. Quod ſi ſingulis in rebus
incidunt, conſideraris: inuenies eas alterius cu-
am rei, non tui, eſſe impedimentum.

SIMPLICIVS.

Qui res ſecundas ſibi eſſe velit, non id operam
oportere dixit, vt ea quæ fiunt, ita fiant vt ipſe
, ſed vt ita fiant vt fiunt. Quibus verbis ſimul
uod nunc propoſitum eſt, indicat, externarum
n difficultates ferendas eſſe, modice: ſimul, vt
or, quiddam quod obiici poſſit, diſſoluit. Ac
atio huiuſmodi fere mihi eſſe videtur. Siqui-
noſtri iuris eſſent externæ difficultates: vel ſic,
nobis expedirent, æquis animis, licet acerbio
uerint perferendæ. Si vero noſtri iuris non ſunt,
arum quælibet alterius cuiuſdam: quid mole-
rimus aliena? Morbus corporis eſt impedi-
tum. Et recte impedimentum dixit, non ma-
. Neque enim corpori malum eſt morbus aut
ritus, vt prius eſt demonſtratum: ſed impedi-
tum actionum illius eſt claudicatio, qua ipſe
litus fuit Epictetus. Quare verba eius non ex
ſed ex animo depromuntur. Claudicatio igitur
s eſt impedimentum: paupertas impenſæ, non
ntatis niſi ipſa velit. Quod ſi corpus eſſemus,
pes, aut pecunia, noſtrum iſta eſſent impedi-
tum. Quia vero nihil horum ſumus, ſed ani-
s rationis particeps, corpore pro inſtrumento
s, & rebus externis ad miniſterium: & quia bo-
n & malum in voluntate ſitum, ab iſtis non im-
itur: ne nos quidem impediri conſtat, neque no-
m eſſe impedimentum quicquid extrinſecus
iderit, ſed ſingula alterius alicuius, quorum nos
il ſumus: eoque ob illa non ſuccenſendum, quaſi
tra eſſent. Ita enim fit, vt voluntas ob res alienas
laboret malo, ægritudine. Et ſic id quod propo-
m eſt, demonſtratum eſſe arbitror. Soluit enim
uod ab vtili obiici queat, vt Rhetores dicunt.
erit enim aliquis ægrotare aut egere, non eſſe

Corporis & fortunarum incommoda nõ pertinere ad animũ, nec eius eſſe mala.

Et ægrotum & pauperẽ officio poſſe fungi.

vtile. Quis enim ægrotans muneribus naturæ fu
gi poteſt? Quis in extrema inopia quærendo vić
inuigilare non cogitur? Hoc igitur argumenti
ſoluit, quod morbus, paupertas & id genus inco
moda, non ſint impedimenta voluntatis, a qua tı
natura hominis, tum bonum & malum pende
Quis enim vetat ægrotantem naturæ ſuæ ample
conſentanea, declinare contraria? Extrema vero
Diogenes. opia, quomodo impellet ſuſcipere aliquid bono
Crates. ro indignum? An non & Diogenes & Crates & Z
Zeno. no tum germane philoſophati ſunt, vitamque n
Epictetus. turæ humanæ conſentaneam & tenuitatis diuiti
oculatis quidem hominibus tum vel maxime
monſtrarunt, copiis & opibus cum extrema ino
commutatis? Quis vero talem virum æquo anii
non alat? Quis non accipere ſe potius quam d
beneficium exiſtimet? Atque adeo, quid alia
empla requirimus, cum is ipſe qui hoc dicit Epić
tus, & ſeruus fuerit, & infirmo corpore, & ab inei
te ætate claudus, & extremæ paupertatis ita ſtud
ſus, vt eius domuncula Romæ nullis vnquam cl
ſtris eguerit? vt in qua nihil eſſet præter lectuli
& culcitram iu quibus dormiret. Et is eſt qui di
Claudicationem pedi eſſe impedimento, non
luntati: niſi ipſa voluerit, oratione e vita ſua
promta, nec in eo laborat, vt illa proferat quæ vu
laudantur, id quod plerique facimus. Quare hu
viri ſermones felicium animorum ſpecimen g
manum exhibent.

EPICTETVS.

QVicquid inciderit, in eo memento, ad te conu ſus, inquirere, qua facultate ſis ad vſum eius ſtructus? Si quem formoſum formoſamue videris: eam rem temperantiæ facultas in promtu erit. Si la obiectus fuerit, tolerantiam reperies. Si conuicium, tientiam inuenies. Quod ſi te ita conſueſeceris, v non obtemperabis.

SIMPLICIVS.

agna quædam propoſuit, quæque multis non *Ea poſſe fieri quæ ab Epicteto præcipiuntur.*
fieri videntur: cuiuſmodi eſt, morbum corpo-
alienũ malum eſſe deſpiciendum: velle quem-
lebere, vt ea quæ fiunt, ita fiant vt fiunt: item
xternarum rerum ſuauitatibus nos demulceri,
moleſtiis affligi oportere. Merito igitur nunc
dere inſtituit, fieri iſta poſſe, nec negata eſſe na-
humanæ quæ præſtare iubeamur. Oſtendit
m hoc modo: Humanum animum ſic eſſe con-
n, vt non ſemper ſupra maneat, vt angelicæ, &
nis diuinæ mentes: ſed vt & ad ortum aliquan-
eſcendat, & huiuſmodi rebus conflictetur. Da-
gitur vnicuique vires & facultates, quibus per-
ere incolumis, illasque res vincere & ſuperare
t: aduerſus opinionem rerum iucundarum, *ἐγκράτεια.*
inentiam (Dixit autem continentiam, & non *σωφροσύνη.*
perantiam, quia cum iis qui adhuc erudiuntur
io inſtitutus eſt) in quibus commouentur qui-
affectus, & cum ratione certant: ſed vincun-
ſi ratio efficax fuerit. Atque hoc eſt continens *Tanquam puer a pædagogo, ſic affectus a ratione cohibendi.*
e genus, quemadmodum cum non vincit affe-
n ratio, ſed ipſa vincitur: is habitus inconti-
s dicitur. In iis vero qui perfecte ſunt eruditi,
ctiones, quæ puerile quiddam in nobis ſunt,
fecte & citra controuerſiam rationi parent, vt ab
antum moueantur quæ ratio iuſſerit, & quando
quatenus: eſtque temperantia incolumitas & ››
minatus rationis noſtræ. * Diuiditur enim hæc, ››
n ab affectibus ſubigitur, ab eisque diſcerpitur:
ia vero manet & integra, cum affectiones ſupe-
r. Ad res porro laborioſas & moleſtas eruditis *ἀνδρεία.*
rtitudo præſto eſt, quæ dolorem ne ad veſtibu-
m quidem animi accedere patiatur, ſed omnia a-
era tanquam exercitationis ergo ſibi obiecta, ſine
oleſtia & afflictatione perferat. Iis autem qui
udiuntur tolerantia ſuccurrit, abiectis moleſtiis *καρτερία.*
neroſe reſiſtens, atque efficiens ne animus con-

cidat, ſed pugnet & propulſet doloris ictus. Nam cris tolerantiæ aduerſatio victoriam rationi cc fert, perturbationi cladem. Quæ ſi ſæpe adhib cum prudentia fuerit, perturbatio aſſueſcit par rationi, & non aduerſari: quippe iam erudita. N que iam opus eſt, vt cum moleſtia toleretur a quid. Neque enim qui talis eſt, adhuc dolet. Neq enim appetit quicquam, neque fruſtratur vlla neque declinat quicquam in quod incidit. Om autem dolor hiſce de cauſis excitatur. Ad conui um porro propulſandum patientia præſto erit. N que enim laborem, neq; afflictationem ſuapte n tura conuitium iis qui id audiunt infert, ſed deci tum quod in nobis eſt ſiue vanum, ſiue iracundu Illud quidem tantum facit vt improbet conuit torem. Ne igitur ex affectu noſtro improbatio i fiat: cognoſcenda quidem eſt conuitiatoris impr bitas (aut enim falſo conuitiatur, aut ob ſimult tem aliquam) ipſum vero conuitium ferendu cum nihil nobis noceat. Quid vero ſi conuitiato improbitas vel hac de cauſa, quod is ipſe læditur, f renda eſt, qui voluntatē ſuam, hoc eſt, qui ſeipſu contaminarit? E conuitio autem etiam fructus al quis eſt capiendus, iſque haud dubius, ſi falſum fuerit. Atque adeo etiam ſi verum fuerit, quod m lum aliquod noſtrum retegit, aut nobis ignotun aut vt notum ſit: eiuſmodi tamen, quod latere ali putemus. magnam enim hoc vim habet ad tiron eruditionis cohibendos, qui nondum propter ſc lum bonum, ſed & ex ambitione ſordidiores aff ctus moderantur. Vtilis enim eſt ad affectuum qu in nobis vigent, correctionem ambitio. Vnde extre ma tunica perturbationum ambitio dicitur, quo reliquis perturbationibus ipſa adiutrice exutus a nimus, hanc poſtremam exuit, vt tandem ad ipſum bonum nudus perueniat. Non debemus igitur (in quit) a quolibet externo caſu nos ad res externa trahente, ſtatim aſſentiri viſo eius, quo id quod ac cidit bonum malumve dicitur, neq; appetitionem

Fruſtratio. *Perpeſſio.* *ἀνεξικακία.*

Calumniator ſeipſum lædit.

E conuiciis fructum capere licet.

Fabius: Licet ipſa vitium ſit Ambitio, frequenter tamen cauſa virtutum eſt.

clinationem ſtatim commouere: ſed iis auxi-
iæ intra nos habemus, accitis & adhibitis,
id inciderit propulſare.

EPICTETVS.

*nquam te quicquam perdidiſſe dicito, ſed red-
idiſſe. Filiolus obiit? Redditus eſt. Prædium
tum? An non id quoq; eſt redditum? At impro-
qui eripuit? Quid id tua refert, per quem is
lerat, abs te repetierit? Sed quandiu conceſſe-
uam alienum, id curato, vt cauponam viator.*

SIMPLICIVS.

rebus externis vſurpandis, deque rerum qua- *Aliena reddimus.*
m euentu locutus, & vt rebus oblatis tam
us quam moleſtis vtendum ſit: nunc quem-
dum iis amiſſis affecti eſſe debeamus, docet.
em is qui ſua ſe retur amittere, non doleat, &
rem accuſet, fieri nequit. Qui vero aliena red-
iſſi plane ſit iniurius, neque dolet, neque ſuc-
ſua repetenti. Res externæ porro noſtræ non *Noſtra retinemus.*
oque nec in poteſtate noſtra ſitæ: ſed ſola hæc
i ſunt, deſiderium, appetitio & declinatio, in
is bonum & malum noſtrum ſitum eſt. Quæ
ta ſint, plane perſuaſum atque in promtu ha-
ebemus, res omnes externas nobis eſſe alie-
rit autem in promtu, ſi non verbotenus dun-
pro alienis ea habuerimus, ſed nos ad rem
conſuefecerimus. Qui igitur filio mortuo
t, eoque ſe priuatum queritur: eum apparet ſic
um eſſe, quaſi eum prius ſuum fuiſſe ſenſiſſet.
e de cauſa amiſſionem vocat reſtitutionem, *Vt ab animi affectionib. ſermo proficiſcitur: ſic affectiones animi ſermone excitantur.*
que moleſte fert: nec obſcurum eſt, talem, ſi
t, vlturum eſſe ereptorem. Qui vero ſe alie-
reſtituiſſe putat, nec ſeipſum affligit, nec eum
ſat qui repetiit id quod dederat. Obſeruabis au-
quid nobis per hæc oſtendat Epictetus: quod
modo cogitatio ſuam affectionem orationi
ab ea profertur imprimat, ſed etiam verbis ex-

citentur cogitationes,atque afficiantur. Sunt (inquit) res externæ alienæ appellandæ, vt ipſ minibus admoniti alienas eas iudicemus, i tanquam aliẹnis vtamur, & hoc ipſum ſemp eis ſentiamus. Et quoniam earum cura & ſtu amorem etiam erga illas auget: hæ quoque bus alienis adhibendæ ſunt, curandæ ſunt illa dem, non negligendæ: ſed non ita curandæ, propriæ, quæque eripi nequeant: ſed vt diue viatores,qui & alienum id eſſe norunt,ſeque ſ id relicturos cogitant.Dum vero adſunt,comn tatis eius pro virili rationem habent. Præcla tem QVAE DEDERIT inquit, vt in promtu alio eſſe data,eadem erepturo. Quia vero ſun etiam ereptionis modos ad augendum mole exaggerent: Quare mihi ſic,aut illo modo er Cur ſic periit puer,aut vxor? Facile ferrem, ſi non conuulſione deceſſiſſet? Perinde eſt (in iſtud, ac ſi moleſte feras, quod is qui dedera hunc illud,non autem per alium eripuerit. E uero eum qui ſuo arbitratu dedit,etiam ſuo ar tu repetere decet.Exempli autem loco protuli ctetus ea quæ maximam commiſeratione͂ mo liberos,vxorem: cum quibus reliqua compara a quibuslibet contemnuntur. Sed quod ipſe dixit, quodque poſt repetet, a paruis auſpican eſt.Furatus eſt aliquis pecuniam: ademit ſeru aut ædes,atq; etiam rem familiarem publicau dicas ea te perdidiſſe,ſed reddidiſſe.

Res externæ ita curandæ nobis, vt viatori diuerſorium.

Quod quis vtendum dedit, quouis modo repetendi poteſtate͂ habet.

EPICTETVS.

SI proficere ſtudes, iſtiuſmodi cogitationes facito: ſi mea neglexero, non erit vnde vi Niſi puerum caſtigaro, malus erit. Præſtat enin rire fame, timoris ac moleſtiæ expertem: quam omnium rerum circumfluentem, animo viuere turbato. Et puerum malum eſſe præſtat, quam te licem. A paruis igitur auſpicare. Oleum effundi

vi

... ſurripitur? Subiice tibi: Tanti venit tran... ... tanti conſtantia: gratis autem nihil acqui... Cum vero puerum vocas, fieri poſſe cogita, vt ... non ſit: & vt ſit, nihil agat ex animi tui ſen... Neq; vero ei tam bene ſit, vt tuarum perturba... habeat ille poteſtatem.

SIMPLICIVS.

...es externas pro alienis curandas eſſe, & vt di... ium a prætereuntibus, præcepit. Audit au... icere quoſdam: Si mea neglexero, non erit vn... am. Niſi caſtigaro ſeruum, improbus erit. ... ſpondet, primum ſermonis inſtitutum ob... is, quo bonum & malum noſtrum in rebus ... n noſtra poteſtate ſitæ ſunt collocatur, non ... in corpore, neque in rebus externis. Pertinet ... ad eos oratio qui adhuc erudiuntur, necdum ... uenerunt, vt ſimul & ſeipſos & res externas ... noxam curare poſſint. Hoc enim eruditorum ... i in tuto collocati, brutam ſui partem rati... bedientem præbuerunt: neque iam verentur, ... rte foras prominentes, a brutis appetitioni... ad res externas pertrahantur, earumque con... nem & perturbationem admittant. Hi enim ... intra ſeſe maneant, res etiam externas ſuo ... ue moderantur. In quibus autem appetitus ... c feruet, iis periculum eſt, ſi ad externa con... ntur. Nam brutæ appetitiones illis cognatæ ... nec dum moderatæ aut rationi ſubiectæ, eam ... hũt & demergunt in res externas, nondum ſua ... rnacula tenentem. Quid ergo faciendum eſt, ... qui eruditur, rebus neceſſariis egeat? Dici qui... potuiſſet, eius qui inſtituatur frugalitatem de... ientis rei familiaris ab incuria ortis facile poſſe ... oni, cum eum paucis contentum eſſe in primis ... ueniat. Si vero ne hæc quidẽ ſuppetant, non de... qui & paucis contentum, & ob ſui ipſius curam ... amiliaris contemtorem alere velint. Licuiſ... gitur, vt dixi, talibus verbis reſpondere, ac vere.

Auditorum diſcrimina conſideranda.

Rei familiaris detrimentis opponenda frugalitas, & alienum auxilium.

At is talibus rationibus tanquam mollibus, & uos virtutis incidentibus, eiusque puritatem taminantibus, ſi omnibus modis externaru rum acceſſionem & adiumenta deſideret pr miſſis, ad ſummum ipſius comparationis aſce præſtare fame emori doloris & timoris expe ſuamque perfectionem conſecutum, quam a perturbato copiis omnium rerum circumfl Quæ enim copiæ rerum externarum vtilitas qui naturæ congruenter viuit, cum potius ill datur? Quis vſus eſt ſumtuoſarum & vari epularum, ei qui per valetudinem citra noxan frui nequit? Illud etiam præſtat, corrumpi pue quam te fieri infelicem. Nam ſi fieri poſſet, vt & te ipſum conſeruares, & puerum curares: eſſet hoc pulcrius. Sin id fieri nequit, duabus de ſis, tum quod ipſe ineruditus alium erudire ne tum quod ſine vllo fructu pueri ipſe maxima menta capit: reliquum eſt, vt illum improl ſuæ relinquamus, & noſmetipſos curemus. Sic qui eruditur ad ſumma perductum cogit, vt perire malit, quam ob externarum rerum c manere ineruditus. Eſt igitur & pueri impro negligenda potius, quam mihi calamitas acci da. In ipſa vero comparatione monet, a paruis piendum. Nam & ipſius rei naturam, & tironis acute conſiderat. Moderata enim, & accomm viribus exercitatio, vt tuta, ita etiam efficax e quis autem moderata tanquam peruulgata a natus, in effuſione olei & vini furto exerceri ſ luerit, ac ſubito ad immoderata perruperit: is hæc tenere poterit, vt qui præter ſcalas ad ea a derit, neque per illa plus proficere quæ conte rit. Finge aliquem in paruis non exercitatũ ir ri Cratetẽ, & ſuam rem vniuerſam ſubito abii fieri ne poteſt quin eum facti pœniteat, neue rem opulentiam perpetuo requirat? Etſi enim tes, Diogenes, Zeno, aut quiuis alius ſubito ſur

Naturæ cõuenienter viuenti magnæ opes inutiles.

Noſmetipſos curemus potius quam famulos.

Eobanus: Ab imis quo bene ſumma petas, noueris eſſe viã.

Rara exempla periculoſa.

fru

..ditatem arripuit, vitamque naturæ conſentaneam: rarum tamen hoc eſt, & non tutum, cum eo raro fit, aliquem qui non & ipſe rarus quiſpiam, ſed vnus homo de multis fuerit, comparare. ...autem dixerit, quemadmodum initio a paruis ...exercendi ſimus, ad contemtum imminutæ ...ſſionis & pecuniæ, quo magis proficiamus: ...ngit, quomodo in famulis etiam, a paruis au...i, exercendi ſimus, ad contemnendam & ne...ndam eorum noſtri incuriam & contumaci... Ea enim eſt animo noſtro afferenda opinio: ...m vocatum aut non præſto fore: aut vt præ...i, imperata non facturum, eſtque ſic informan... animus, ne tam bene cum illo agatur, vt illius perturbari me velim. Nam quæ ſubita & im...iſa tironibus honeſtæ diſciplinæ obiiciuntur: ...hementer illos perturbant, & velut de gradu ...tos eo redigunt, vt inſtituti ſui obliuiſcantur. ...neditatio vero ſobrios & memores facit, atque ...aſſuetudine ad ea præparat quæ viſis & ſpei ...a ſunt. Quantum autem interſit præparatum ...mparatum aliquid excipere: cuiuis eſt perſpi...n. Neq; enim res acerbæ tantum, ſed & iucun... ...ræter ſpem oblatæ, animos perturbare ſolent. ...n moleſta quidem ſubito obturant & contra...t viſionem, vnaq; cum ea & corporis & ſpiritus ...peramentum. Iucunda vero ſubito diffundunt ...uellunt, ac diſſipant robur animorum. Hinc ...t ſimiles caſus vtraq; horum quantumuis inter ...ontraria ſequantur, vt animorum deliquia, vt ...res & exanimationes, ac ipſa prope mors. Atq; ... quidem perſpicua ſunt. Cæterum Epictetus in ...rum rerum imminutione monet ſubiiciendum ...: Tanti venditur vacuitas a perturbationib. tan...onſtantia & animi tranquillitas, gratis vero ni... acquiritur. In ſeruis autem, ſi quis vocet famu...), inprimis eſſe cogitandum, omnino fore, vt aut ...ſto non ſit, aut vt præſto ſit, imperata non factu...n. Præclarum igitur fuerit, vtrunque præceptum

Abſit vt ob viliſſimos homunciones perturbemur.

Præuiſa tela minus feriunt.

Et præparatio diligens, & vilium rerum cum animi tranquillitate comparatio, coniungẽda.

vtrobique coniungere, & ad eandem rem a
modare. Nam & rei familiaris diminutio ar
velut ob oculos ponenda,& animo concipien
& ſeruus ſiue vocatus non audiat, ſiue quod
fuerit non faciat,ſubiiciendum : tanti vendi
cuitas ab angoribus, & animi tranquillitas &
ſtantia, gratuito vero nihil contingit. Ipſe
fortaſſis in effuſione olei,aut vini furto,vt rel
lioribus præparatione nihil opus eſſe cenſuit,
tis eſſe ea verba, vbi tale quid acciderit ſubiu
In rebus etiam minorib. comparatio hæc ſa
bet virium ad mouendos animos: ſiquidem
rerum olei & vini iactura eo quemuis adduc
teſt,vt eas cum vacuitate a perturbationibus,
mi tranquillitate & cōſtantia permutet,nec a
pus duntaxat, ſed conſtanter & perpetuo, ſi c
hac quaſi mercatura ſolertem nauarit operam
enim,vt Homericus Diomedes,aureis ęrea no
mutet? Quis vero maxima animi bona,rerū
narum iactura non redimat? Etſi aliquand
etiam iactura vitari poteſt: & ipſa præparati
eſt,vt iacturam illam tua nihil intereſſe putes.

EPICTETVS.

SI proficere vis: ne recuſa, quo minus ob reru ternarum neglectum,amens & fatuus habe

SIMPLICIVS.

In honeſto propoſito nō reformidandæ cauillationes imperitorum.

Multi rebus externis ſtudemus, non mod
uentus ergo rerum neceſſariarum, ſed & ob v
dam apud alios ignauiæ & amentiæ opinioner
igitur iſtam quoque viſionem reprimat, tiro
monet proficiendi cupidum, ne propter eam
externis ſe dedat, internis neglectis. Nam qu
ratio eſt, permanere amentem, ne ab amen
amens iudiceris? Ac ipſa illa aſſuefactio,ne am
um in degenda vita iudicium ſequi velis, eo
nihil cures, vtcunque de te ſentiant, ſed in re

ratio

tiiem intuens, & iudicium eorum qui rationi
nenienter viuunt, ſequens res tuas adminiſtres,
am naturæ hominis, qui eſt rationis particeps
al, parandam, plurimum confert.

EPICTETVS.

E quid ſcire videri velis. Quod ſi quis aliis eſſe videaris: ipſe tibi diffidito. Scito enim facile ſe, inſtitutum tuum in eo ſtatu, qui eſt naturæ itaneus, conſeruare, & res externas amplecti: iter non poſſe fieri, quin is alterum qui curet, al- negligat.

SIMPLICIVS.

Oſtentatio doctrinæ & vanæ glorioliæ ſtudium fugiendum.

N eo vehementer elaborat Epictetus, vt tironis iũ, tempore inſtitutionis præſertim, ad ſeipſum ertat. Quoniam igitur non rei modo familia- ıra mentẽ ad res externas pertrahit, ſed etiam, idem multo magis, vanæ gloriolæ admiratio: ioribus etiam hominibus, & iam aliquo vſque reſſis obſtrepit: hanc quoque radicitus exſtir- iubet. Nihil, inquit, ſcire videri velis: non quod itiæ deſiderium impediat, ſed vt oſtentatio- eprimat cupiditatem. Hæc enim cum inflat num, & ad externa trahit, eoque redigit vt ad i opinionem non ſuo iudicio vitam inſtituat: ea opinione vulgi contentum ad veram ſcien- contendere non ſinit. Recte autem non dixit, il videare, ſcire: ſed, Ne videri velis ſcire aliquid, exiſtimatio de nobis, non eſt noſtra, nec in po- te noſtra ſita: velle aũt, noſtrum eſt opus. Quo- n igitur ſæpe aliquibus aliquid videmur, etiam iti: tum ipſe, Tibi, inquit, diffide. Id enim adiu- to eſt, ne quis populari ſe cẽſuræ ſubmittat, caue tentus diſcendo exercendoq; ſe longius nõ pro- diatur. Sibi autẽ non multũ placere nec magni- de ſeſe ſentire, ad eos qui erudiuntur pertinere ſtat. Nam ei qui ſcientiæ cõpos, de ſeipſo tuto &

vere iudicare poteſt, non opus eſt ſibi ipſi diff
Opinio porro in animis exſiſtit, non ſcienti
tum,ſed & modeſtiæ, aut iuſtitiæ,aut fortitu
aut prudentiæ, aut cuiuſcunque virtutis aut
facultatis, aut dignitatis humana conditione
rioris. Hæc,& id genus alia omnia, minuta par
Aliquis,complexus eſt,cum diceret: Ac tame
quis aliquibus videbere. Mox communem co
ſionem ſubiicit tam his quæ nunc, quam ii
antea dicta ſunt, de rerum internarum cura
eſſe facile tironi & voluntatem naturæ conſen
tueri, & res externas appetere, ſiue pecunia
ue gloriam. Voluntatis enim gubernatio, n
conſentanea, complectitur earum rerum, qu
in nobis ſita eſt poteſtas, ſtudium: & earun
noſtri iuris non ſunt, contemtionem. Cont
vero de rebus externis contrariū conſectatur. (
in vtroq; elaborare tironi difficile eſt. Caute a
non dixit, non poſſe fieri, ſed non eſſe facile, o
ingenia & raros motus excellentium ingenio
Sed neceſſe eſt, inquit, vnum vtrum recte ad
ſtrare volueris, prorſus negligere alterum.

EPICTETVS.

SI in id ſtudes, vt liberi tui, vxor, amici, pe
viuant & floreant: ſtultus es. Nam quæ
poteſtate non ſunt, ea in poteſtate tua eſſe vis, &
na eſſe tua. Sic etiam, ſi puerum peccare non vis
tus es. Id enim poſtulas, vt vitium non ſit vitium
quiddam aliud. At ſi eo quod appetis, fruſtrar
vis, hoc quidem potes.

SIMPLICIVS.

Expetenda & ſtudio digna.

Studio digna ſunt, quæ & rite confici po
(nam qui in rebus irritis elaborat, deſipit) &
decent illum qui id ſtudium ſuſcipit. Aliena
curare, ſuperuacaneum eſt. Præterea ſtudio dig
eſt, ſi res propoſitæ habeāt aliquod operæ pret

firmit:

itatem & conſtantiam. Quis enim cordatus o in rebus vilibus, vacillantibus & ſtudio indi- ſuum ſtudium conſumat. Tironem igitur a o rerum externarum auocaturus, diuiſione re- noſtri & alieni arbitrii initio propoſita: exter- iæ ſint, aliena etiam eſſe declarat. Neque enim s nos ſunt aliena, vt demonſtratum eſt. Qui r liberos, qui vxorem & amicos viuere vult, id vult & expetit eorum quæ in noſtra pote- ſita non ſunt: eaque de cauſa noſtri arbitrii eſt, eo potiri. Quarum enim rerum poteſtas a non eſt, ea plane conſequi non poſſumus: ſed m eſt illa dare, quorum eſt poteſtas. Præterea ternæ ſuapte natura ſunt viles, caducæ, infir- ncertæ. Mortalia enim, inſtante fato, mori ne- eſt. Item, qui poſtulat vt famulus ſeipſo inter- ſit melior (id quod nobis ſæpe accidit, qui pec- ſeruulorum ægre ferimus) ſtultus eſt, cum ea eret, quæ fieri nequeunt. Nec enim fieri poteſt, animus brutam ſui partem in degenda vita ſe- s (ſiquidem animi vitiũ eſt, perperam agere) ſe agat. Neceſſe igitur eſt earum rerum ſtudio- quæ nec fieri poſſunt, & alienæ caducæq; ſunt, ile amittuntur, fruſtrari iis, fruſtratumq; do- x plorare. Si ergo fruſtrari nolumus: in rebus noſtri ſunt arbitrii, elaborandum erit. Noſtri m arbitrii eſt, ea expetere, quæ ſecundum natu- nobis conueniunt. In eo igitur, & non in rebus nis ſtudium noſtrum conſumamus.

Heri poſtulant, vt ſerui ſint ipſis meliores.

EPICTETVS.

Viuſq; dominus is eſt, qui ea quæ ille vult, aut non vult, poteſtatem habet vel conſeruandi, vel eri- di. Quiſquis igitur liber eſſe volet, neque cupiat quam, neq; auerſetur, eorum quæ penes alios ſunt. ninus, ſeruire neceſſe erit.

SIMPLICIVS.

t hoc rerum externarum criminationem conti-

Duram ſeruitutem ſeruiūt, qui res externas deſiderant.

net, & animorum ad eas propenſionis, ob non modo fruſtrati iis quæ appetimus, & o iis quæ declinamus, dolemus & ploramus: iam ſeruire, nec vni ſolum, ſed multis, inte etiam acerbis dominis cogimur. Cuiuſque inquit, herus & dominus eſt is, qui poteſtate bet, ea quæ ille vult, & deſiderat, aut conferen auferendi. Nam iis qui noſtra deſideria expler ſunt, nos ſummittimus, paremus, & ſeruilē i dum miniſtramus, vt nobis morem gerant. qui ea quæ habemus, eripere poſſunt, cum t adulamur: tremimus, & demulcemus eum minum, qui ea quæ nos declinamus nobis i poteſt, ne inferat: & qui eripere poteſt, me e Conſtat autē & externa & nobis aliena eſſe ea rum alii poteſtatem habent vel conferendi, v ferendi. Noſtrarum enim rerū nos domini ſi & in noſtra poteſtate illæ ſunt. Quod ſi bon libertas: ſi liberi non autem ſerui eſſe volum appetamus quicquam quod penes alios eſt, e que non declinemus. Alioqui multifariam ſ neceſſe erit, vt res deſideratas & conſequamu tineamus: vt declinemus res fugiendas, nec incidamus. Vide autem, vt quauis in re bin minos habeamus: alterū intus, alterum foris tus enim appetitus ratione commota, hoc eſt, ipſis, quorum natura pendet a ratione, & capt vna cum illa ſeruit externo domino: vt non ſerui, ſed ſeruorum ſerui ſimus. Ac alii quidem ſaltem in ſomnis ab heris ſuis diſcedunt, & al vacationis ab eis impetrant. Nos vero etiam mnis petulantibus, iniuriis, & monſtroſis e immitium iſtorum dominorum paremus: ne iugum eorum ſubierimus, vllam vacationem bemus: ſed alias factis, alias verbis, alias ima bus & viſis ab eis exagitamur. & (quod peiu cordatiores ſerui abſurda heroum mandata i exequuntur: nos vero & lætamur, & rationes miniſcimur, quibus ea vel conſequamur, vel

Bini domini, alter internus, alter externus.

ne

is quæ illi imperant, nnnquam ſine damno &
nento.

EPICTETVS.

Emento ſic in vita eſſe verſandum, tanquam in conuiuio. Si quid circumferēdo ad te peruenerit, ta manu partem modeſte capito. Præterit? Ne de Nondum adeſt? Ne longe appetitū extendito, ſed ta dum ad te perlatum fuerit. Sic erga liberos, ſic oniugē, ſic erga magiſtratus, ſic erga diuitias ſi us fueris, aliquando dignus eris conuiuio deorū. ro ſi oblata etiam non acceperis, ſed deſpexeris: nuiua deorum modo, ſed & Imperii conſors eris. im cū facerent Diogenes, Heraclitus, & ſimiles, diuini, vt erant, ita & dicebantur.

SIMPLICIVS.

conum ad res externas propenſione multifari- frenata: ne prorſus ab eis dehortari videatur, am ex eis, & quomodo percipiēdæ ſint, docet. dixit, neceſſariis aut alioqui vitæ vtilibus re- biter eſſe vtendum, ad nauem animo ſemper to. Nunc vero monet, quæ ex his dentur, mo- eſſe accipienda: vt vxorem, liberos, principa- diuitias, & id genus alia, ſed appetitum ad ea xtendendum eſſe. Sed ſi data auferantur (hoc verbum præterire ſignificat opinor) non eſſe enda vi: ſed eorum ereptionem ægre non fe- m. Sin nondum adſunt, ne appete eas, neque in deſideriis & viſis iſtis eſto, & tui ipſius & ctus tui oblitus. Atque etiam ſi data fuerint, tabundus & auidus in illa totus incumbas: ſed e, modeſte, & ſummis (quod aiunt) digitis ttingito, vt iis & imperare, & vt oportet frui s, ſupra eas eminens, & non demerſus in iis. uentum autem hunc eorum qui eodem in loco o tanquam conuiuatore congregantur, conui- omparat, in quo quiſque ſibi attributis epulis, ruenter appetitionibus ſuis fruatur, alius mo- l, & pro natura ſua, & ex ſententia conuiuatoris: *Vita conuiuio ſimilis.*

alius inepte & petulanter, tam ſibi inutiliter, contra voluntatem conuiuatoris. Quod ſi q quit, eorum quæ vulgus maximi facit, non acceperis, ſed deſpexeris, vt Crates & Di fecerunt, qui rogatus ab Alexandro quid Recede, inquit, e ſole: nam apricabatur. Itaq ratus Alexander magnitudinem animi eius uit, ſi fieri poſſet, vt Diogenis ſimilis euadere minus: vt maneret Alexander. Qui igitur, in etiam cum dantur, non accipit, ſed aſpernatu eam vitæ excellentiam contendit, quæ a gen ne & ortu ſeiungitur, non compotor modo ſed & collega in imperio euadit. Nam prou Deorum in ortu hominum curando, conti les ſibi facit eos, qui ex eorum ſententia vit gunt. Si vero ſeiungantur, & ſuper omnia ant (Nam quod pro auctoritate imperat ſeiu eſt ab eo quod paret) hæc eadem imitatore nimos ad imperii ſocietatem vocat. Nam ſublimi verſantes, vniuerſitatem rerũ tanq ea exemti & liberi, vna adminiſtrant. Quare(ij qui hæc deſpexerunt, Heraclitus & Dioge uini & erant, & iure appellabantur. Diuini .1 qui ſecundum id quod in ipſis ſummum & ſe eſt a contagio corporis, ætatẽ exigunt. Quo ab omni parte ſummum, diuinum eſt. Or enim rerum ſummum faſtigium eſt Deus.

Compotores & collegæ deorum.

EPICTETVS.

CVm eiulantem quempiam videris in luct peregre profecto filio, ſiue rebus amiſſis: te viſum illud moueat, vt exiſtimes, verſari malis ob externa: ſed ſtatim ipſe tecum diſti ſitq; in promtu, vt dicas, Iſtum affligit non ca (alium enim non affligit) ſed concepta de eo Ac oratione quidem tua eius perturbationi uire, ne dubita: atque adeo, ſi res ita tulerit, miſcere. Cauebis autem, ne intrinſecus etiam gemiſcas.

S

SIMPLICIVS.

t in iis rebus externis quæ expetendæ viden-
n præproperum eſſe, nec eas auide arripere
,reputantem,cuiuſcunq; ſint modi, bonum
n in iis non eſſe collocatum: ita in iis etiam
s rebus, quæ fugiendæ videntur, conſtan-
e decet, quod nec mala noſtra in rebus exter-
ſint. Cum igitur eiulantem, inquit, aliquem
, ſiue filio mortuo aut peregre agente, ſiue re
ſua perdita: ne te viſum id impellat, vt eum
xternas in malis eſſe exiſtimes. Neq; enim
s externis mala noſtra ſunt, ſicut ne bona
n. Cur ergo iſte plorans, tanquam malus ſit
tus, affligitur? Nec is enim ſua natura talis
lioqui omnes affligeret eos quibus eueniſſet.
l quod natura calet, omnes eos a quibus at-
r,calefacit. At vero Anaxagoras audito filii *Anaxagoras.*
tu,placido ſimul & magno animo: Noram,
,me eum genuiſſe mortalem. Quid ergo af-
tum? Quod opinatur ſibi aliquid accidiſſe
d eſt quod eum affligit. Opinio autem no-
. Itaque verum malum eum affligit; verum
in rebus externis poſitum eſt, ſed in iis qua-
oteſtas in nobis ſita eſt, vt hoc illoue modo
imemus. Quid ergo? Vir bonus non afficie- *Aliorum ſtultitia dolenda.*
rum dolore,qui affliguntur,& improbata eo-
opinione ipſos negliget? Nequaquam. Sed
ri ſeruiendum,& quadantenus aſſentiendum
um oratione dolorem præ ſe ferente: tum, ſi
it,vna gemendo,idq; non ſimulate (nec enim
m virum decet ſimulatio) ſed illud gemen-
ſt,tantam eſſe hominum imbecillitatem, vt
nodi res gemitu dignetur. Eſt autem animad-
ne dignum, quatenus iſta progredi affectio
t,ne eo veniatur, vt ipſe etiam ex animo pro- *Qui ipſe ægrotat, mederi alteri non poteſt.*
aſum illum ingemiſcas. Neque enim opem ei
iam poteris qui lamentatur: cui affectui me-
ui vult, eum vt & aliquatenus ab eo affectu

retrahat, & aliquo modo eidem ſubſeruiat op
ipſum in tuto collocatum. Neq; enim is qui o
no in ſuo ſtatu permanſerit, retrahet eum c
flumine abripitur, nec ſi totus cum eo abripi
Qui enim rebus humanis plane exemtus eſt,
immiſericors videatur, nihil valet apud eu
angitur. Ei vero qui eodem affectu vincitur
conſolatione eſt opus.

EPICTETVS.

Actorem eſſe fabulæ talis, qualis magiſtro p ta fuerit, te memento: ſi breuis, breuis, ſi longa. ſi medicum agere te voluerit: fac eam quo ſonam ingenioſe repræſentes. Ita ſi claudum, ſi p pem, ſi plebeium. Hoc enim tuum eſt, datam per bene effingere: eam autem eligere, alterius.

SIMPLICIVS.

Prius conuiuio vitam hanc, & externarum vſum comparauit: & qui eas largitur Deum, c uatori, qui liberum nobis fecerit oblata vel a re vel repudiare eaque de cauſa noſtram appe nem inſtar pædagogi informauit, ac docuit, c admodum res externæ tam præſentes, quam ritæ & futuræ ſint amplectendæ. Nam in con ſuo quiſque arbitratu vel abſtinet appoſitis, v itur. Nunc eandem ſcenæ ſimilem facit, & e in ea verſantur vt fabulæ actores, Deum vero dilem & magiſtrum deſcribit: in qua eam nam quæ aſſignetur vel accipere vel repudiar ſit noſtrum. Omnino enim neceſſe eſt eam a re, qualia multa ſunt quæ a fato dependent. enim penes nos eſt, aſpernari diuitias: pau tem tamen aut morbum vitare, non omnino nos eſt. Etſi nobis licet non eſſe dominis au giſtratibus: at quo minus ſeruiamus aut pare non eſt noſtri iuris. Quare in his noſtri arbi vſus, & bonum aut malum noſtrum quod a

Vita quid eſt aliud niſi ſcena? Aut ludere diſce, Curis ſepoſitis, aut cruciare miſer,

at

, non in accipiendo, aut non accipiendo, vt ctum eſt, ſed in appetitu & vſu eſt ſitum: qui iuris eſt, vt ea vel bene vel male tractemus. ene morbum aut paupertatem ferre, & iis vti l vltro vel coactus acceperis, in tua poteſtate & in ſcena, vbi ſingulis hiſtrionibus aptam perſonam imponere, ſiue regis, ſiue ſerui, ſiue qualis eſt Oreſtis, eius eſt qui fabulam edit, am perſonarum quæ in ea ſunt, quam hiſtri- ingenia perſpecta habet. Sed impoſitam per- belle repræſentare deſignati hiſtrionis erit. ſæpe ſeruus, aut mendicus, aut furioſus pro- n fabula: diues autem, aut imperator, aut rex batur, cum illi datam perſonam belle expri- hi vero ſuam male, prout vtrique in eo ela- int. Sic etiam fit in vita. Quot enim regibus, ous, robuſtis, ſeruus pauper & claudus Epicte- m a chorago & magiſtro Deo, quam ab huius pectatoribus eſt prælatus, qui perſonam ſibi itam bene & ex magiſtri ſententia egit, & quod fuit, probe adminiſtrauit? in quo bonum & n hominis ſitum eſt, & id quod a cordatis ho- ous vel laudetur, vel vituperetur.

Epictetus, regius hiſtrio.

EPICTETVS.

oruus inauſpicatum crocitarit, ne te viſum il- l moueat: ſed ipſe tecum diuide ſtatim, & dic: iſtorii mihi protenditur, ſed aut corpuſculo meo, cula mea, aut exiſtimationi, aut libris, aut vxo- hi autem fauſta omnia portenduntur, ſi ego vo- Quicquid enim iſtorum acciderit, ex eo penes l, fructum vt capiam.

SIMPLICIVS.

Caput hoc, mea quidem opinione, ſi præpoſi- ſuperiori fuiſſet, ſuum locum tenuiſſet, poſt id præcedit, cuius initium eſt: Cum eiulantem piam videris in luctu. Nam ibi cum dixiſſet,

non affici oportere eorum dolore qui ob ext
alicuius rei iacturam in malo ſibi eſſe videa
neque aſſentiri, talem in malo eſſe. Siquidei
ſtri boni & mali vis ac ſumma in iis ſit, quæ i
ſtra poteſtate ſita ſunt. Nunc, ſiue auguriun
omen, ſiue diuinatio mali aliquid portendei
videatur: ne ſic quidem, inquit, aſſentiaris: ſ
poſitis corporeis & externis rebus cogites, bc
& malum tuum penes te eſſe. Si igitur ipſe in
eſſe nolueris, iſta quæ portenduntur mala, no
portendentur, ſed aut corpori tuo, aut famæ, :
pibus, aut liberis, aut vxori. Tibi vero prc
omnia ſignificantur, ſi ipſe vis, quia penes te e
num & malum tuum. Atque adeo fieri pote
mala quæ videntur in rebus externis, tibi prc
& tanto magis proſint: quanto maiora viden
recte ea tractaris. Atqui ſi ea tua mala eſſent,
rent, non iuuarent. Quoniam igitur ijs & i
potes, nec tibi quicquam accidet mali niſi ip
lis: etiam ea quæ portendi mala videntur, ſi
eris, non tua mala erunt, ſed eorum alicuiu
extra te & a te ſeiuncta ſunt.

EPICTETVS.

*INuictus eſſe potes, ſi in nullum certamen deſce
quod vincere tui arbitrii non eſt.*

SIMPLICIVS.

Quod dixit, nihil tibi portendi mali, niſi ipſ
lueris, vt in tua poteſtate ſit, non eſſe in malo:
ſubobſcure, vt opinor, his verbis cauſam & ra
affert. Nam penes te eſt, nunquam cum extern
bus congredi & certare, ſiue appetendo ſiue
nando: in quibus aliquando vinci neceſſe eſt,
fruſtratum rebus deſideratis, aut circumuer
declinatis: penes te eſt in ijs ſolis verſari, quib
vnquam fruſtrere ſiue appetendo ſiue declina
tui eſt arbitrii. Id vero non aliud eſt, quam ſi

nunquam ſuccumbas, ſed perpetuo ſis inui-
ſ penes te eſſe. Quod ſi hoc, illud etiam penes te
dio procul, ne vnquam ſis in malo. Nam qui
o eſt, a malo vincitur. Sin penes te eſt ne vn-
in malum incidas: illud etiam penes te erit,
d vnquam tibi mali portendatur. Recte igi-
tum, Nihil tibi portendi mali niſi ipſe velis:
, niſi in certamen deſcendas, cuius victoria
te non ſit: hoc eſt, niſi in rebus externis bo-
uum & malum tuum collocaris.

EPICTETVS.

*uem igitur eximiis honoribus affectum, aut am-
i poteſtate præditum, aut alioqui florentem vi-
vide ne quando beatum illum prædices, viſo-
npetum ſecutus. Nam ſi in rebus noſtræ poteſta-
ectis vis tranquillitatis conſtiterit, nec inuidiæ
nulatio locum habebit: tuq; ipſe non Imperator,
enator, non Conſul eſſe voles, ſed liber. Ad eam
n rem via vnica eſt, eorum quæ in poteſtate no-
on ſunt contemtio.*

SIMPLICIVS.

Cum inuictum eſſe dixiſſet eum qui nullum de
s alienis certamen ſuſciperet, exempla vero eo-
quibus hæ proſpere eueniſſe videntur, & æmu-
aduerſus eos & inuidia vel in primis eo attra-
t: compendio demonſtrat, eorum neminem
bonum humanum quærunt, vnquam inuidere
æmulari. Nam ſi bonum humanum in rebus
ræ poteſtati ſubiectis ſitum eſt: qui vero popu-
honore, potentia, gloria præcellunt, nihil eo-
n habent, quæ in noſtra poteſtate ſita ſunt: hu-
nodi homines, ne bonum quidem habere ho-
ni conueniens conſtat. Quid ergo loci aduerſus
s habeat inuidia, aut æmulatio? Nam & inuidia *Inuidia.*
lor eſt, ob alienum bonum ortus: & æmulatio *Æmulatio.*
ior quidam voluntatis exæquandi ſe cum eo

quod bonum habetur. Naſcuntur autem hæ
turbationes ex eo, quod quiuis homo ipſius
ræ impulſu honoris eſt appetens, nec paribus
gnitate vult concedere. Itaque ſi qui ſunt infi
ribus ingeniis, qui ipſi nihil proficere poſſunt
ximum quenque deprimendo æquare illum a
Inuidus. iam ſuperare contendunt, & ſucceſſibus ali
dolent, quæ eſt inuidia. Nam ad eum qui cum
agitur, vel agi videtur, inuidia velut arrepit, i
mis vel genere, vel ſtudio, vel fortuna parem. N
enim vel prorſus eminenti vel omnino inferic
uidet, neque cum talibus certat quiſpiam. In
bus vero aliquid animi & neruorum eſt, hi in
mati auiditate feruntur, vt illos ſtrenue pro
endo vel æquent, vel ſuperent, cum quibus ſit
tamen inſtituerunt. Quare inuidia ſemper eſt
Æmulatores. ſus affectus: æmulatio vero cum virtutem ſp
bona eſt, & cognata boni amoris: cum autei
externas, mala, nec inuidia melior. Si ergo &
dia & æmulatio opinione boni excitantur, h
verò & potentia & celebritas nominis, quæ v
in bonis habentur, bona non ſunt, cum bonu
rebus noſtræ poteſtati ſubiectis ſit collocatum
ſtat, in iis inuidiam & æmulationem nihil h
loci, ſi quidem veritas ſpectetur. Non decet ig
eum qui eruditur, inuidendo vel æmulando
quibus iſta ad voluntatem fluere videntur, i
Via libertatis. bonum collocare, Libertas enim ei expetenda
ſuis temerariis affectibus, nihil autem rerum e
narum. Vna vero, inquit, ad libertatem via d
rerum quæ in nobis ſitæ non ſunt, deſpiciei
quæ nos & libertate priuant, & victoria. In his e
& fruſtrari, eſt iis quæ appetimus, & in ea qua
gimus, incidere. In his verſantur brutorum
ſtrorum affectuum appetitus, & tyrannis eor
quam in nos exercent. Quamobrem rebus exte
deſpiciendis, etiam cognatas cum eis appetitio
veluti ſociis deſtitutas, rationi præbemus ob
entes.

EPICTETVS.

Emento, non eum qui conuicietur aut verberet, auctorem eſſe contumeliæ: ſed opinionem de quam contumelioſis conceptam. Cum igitur te am iritarit, opinione tua te iritatum eſſe ſcito. ropter inprimis operam dato, ne viſa tibi aſſen xtorqueant. Nam ſi ſemel tempus & moram aris, facilius ipſe tibi imperabis. Mors & exi & omnia quæ in malis habentur, ob oculos tibi lie verſentur: omnium vero maxime mors. Sic vnquam humile cogitabis, nec impenſe cupies uam.

SIMPLICIVS.

urſus eleuatis iis quæ in rebus externis haben ona, & via vnica ad libertatem demonſtrata, n quæ noſtri arbitrii non ſunt, contemtione: contra hæc afferri poſſunt vel oratione, vel ti m tacita cogitatione, diſſoluit, ipſis eruditio rincipiis innitens. Occurritur autem ei hoc o: Si res externas deſpexerimus, eaque de cau es & inopes permanſerimus multas potentio iniurias perferemus, cum & nullis muniti præ ſimus, & eis adulari recuſemus. Nam & con ntur & verberant, & variis nos contumeliis af nt, & quæ habemus eripiunt, & relegant, inter deniq; nos occidunt. Ipſe vero ad hæc reſpon nihil eſſe in iſtis graue, quod alioqui omnibus ia viderentur: ſed opinionem quæ ea grauia at, eſſe grauem. Quare non iſtos, cum talia faci, contumelia nos afficere: ſed quæ in nobis ſit o ionẽ, qua nos affici contumelia putemus, eam quæ contumelia nos afficiat. Opinionem au & exiſtimationem de ea, noſtrum opus eſſe. s igitur a nobis ipſis affici contumelia. Neque o grauem rem eſſe, aut indignatione dignam, tumeliam, inde conſtat. Aut enim verum eſt nen, aut falſum. Si verum: cur moleſte ferimus

Pauper vbiq; iacet.

Crimen ſeu verũ ſeu falſum, æquo ferendum animo.

veritatem? cur facere non piget, audire pige falſum: ille qui mentitur: læditur. Quid agendum? Ne tibi aſſenſionem extorqueat contumeliæ, vt vocifereris, & lamenteris, te i lo eſſe exiſtimans: ſed ſpatium ipſe tibi pr rei conſiderandæ, cuiuſnam modi ſit. Nam ſi poris aliquid & moræ impetraris, repentinu iectum te non commouebit, ſed ſimul interim quillus eris: ſimul ſpatium habebis principi ctrinæ promendi, & diſtinguendi, vtrum ille in noſtra poteſtate ſit, an non? Quod ſi in poteſtate non eſſe eum inueneris: adiunges, bonum neque malum noſtrum eſſe: & penes eo pro bono vti, & fructum inde capere, magn mo eum deſpiciendo. Ne autem aſſentiare, mum tibi conferet tacendi conſuetudo: ſi qui acciderit, donec æſtum animi deferbuiſſe inte ris, & canem tuum internum latrare deſiiſſe. F enim & Socrates, ſi quando commotus eſſet mentius, prorſus tacuiſſe. Cum his, mea ſent ſtatim reliqua ſunt connectenda, coniunction intellecta, vt dicas: Mors vero, exilium, cæte omnia, quæ in malis habentur, quotidie tibi ſi oculos, &c. Cum enim communi ſermone mnibus externis caſibus, & rebus, vt habe formidabilibus diſſeruiſſet, nullam earum n terribilem, neque contumelioſam, neque no eſſe, ſed opinionem de iis conceptam eſſe, qu mno aut contumelia nos afficiat: id adiumer ne viſis aſſentiaris, aduerſus conuicia & ve ſubiecit, ne iriteris ab eis, aut concidas. Adu exilium autem & mortem, & id genus alia gr ra, aliud remedium excogitauit, ne illa pute nunquam ad nos peruentura: ſed continent ſpectemus, vt quæ aliquando eueniant. Nam tio demonſtrarit, res externas neque bonas eſſe que malas, & conſuetudo nobis eam quaſi natu attulerit, vt aduerſus ea vt vſitata & quotid affecti ſimus: nec ijs quæ moleſta habentur,

Canis interior.

Silentium Socratis.

Diuerſorum morborum diuerſa remedia.

pri

ir:mur: nec ſuauium rerum imagine vltra mo-
ur alliciemur.

EPICTETVS.

pientiæ ſtudium ſuſcipere cupis? Statim te para, aſi futurum ſit vt deridearis, vt multi te ſub nnent: vt dicant, te ſubito philoſophum exſtitiſ- ut rogent, vnde ſupercilium iſtud? Tu autem rilium ne habeto: ea vero quæ optima tibi vide- ntur, ſic teneto, quaſi a Deo ſis in ea ſtatione col- cus. Cæterum memento, te, ſi in eodem ſtatu per- eris, iis tandem admirationi fore, qui te prius runt. Sin eis ſuccubueris, dupliciter fore de- a dum.

SIMPLICIVS.

ot præceptis omnes homines, quatenus homi- eunt, hortatus, vt rebus externis earumque ad- tione, vt alienarum, relicta, in ſemetipſis bonũ alum quærant, id quod libera voluntate, appe- tne ac delectu præditos animantes deceat: iam et cum ijs qui aliquantum profecerint, & philo- iam ament, loquitur pleraque, & huius deſide- rincipium ſtatim præmunit, ea quæ initio ta- ts euenire ſoleant prædicens, ne de improuiſo cta perturbent, & deſtruant inſtitutum. Nam lique mortales, eos qui a conſueta viuendi rati- recedere volunt, moleſte ferre conſueuerunt: alias ne peius cum ipſis agi videatur, familiares *Philoſophi deriſui expoſiti.* ſertim derident & ſubſannant: alias, quaſi prę- meritum inſoleſcentes, opprobriis petunt, irati- ſimul & inuidentes, alacritatem eorum retun- e ſtudent. Itaque multi hoc deriſu, his ſannis, e opprobriis victi, deſertis ordinibus ad priſtinæ e conſuetudinem redierunt. Neque vero vultu eſtu tantum ridentur, ſubſannantur, conuiciis gitantur omnes: ſed nonnulli cum ipſi, tum qui um inſtitutionis adiutores ſunt, capitis & fortu-

narum diſcrimen adeunt, partim a cognat
more, quod exiſtimant eos vitæ inutiles fore
tim ab alienis, qui tum excellentiæ vitæ eleg
ris inuident, tum ob ſui ſuæque vitæ conte
iraſcuntur. Fit autem omnino, vt aliqui pl

Elatio animi vanitatis argumentum.

phiam & bene viuendi rationem auſpicati, i
quadam bonitate & ſingulari felicitate, no
tamen prorſus ab ea occupati, ſed ſpe quac
nuda imagine eius excellentiæ præ reliquis v
neribus imbuti, eo ſeſe efferant, quia nond
peruenerunt. Nihil enim æque a philoſophi
cta viuendi ratione alienum eſt, ac elatum ſup
um, & inanis iſta elatio, diuinum illud de ſei

γνῶθι σεαυτ.

gnoſcendo præceptum non reputans: quod &
cipium & finis eſt philoſophiæ totius, & om
cte viuendi rationis. Statim igitur his indig
dentur, qui ſe efferunt. Nec enim ab animi m
tudine iſta oritur elatio, ſed eſt tumor inanis &
ter naturam, ad exteriora ſe diffundens, auul
interioribus. Nam ſalubris magnanimitatis
tio eſt, quæ corporis. Id enim naturalem aff
nem interiorum partium ſequitur, totumq
ſum æquabiliter, perpetuam temperiem & pr
tionem exteriorum ad interiora conſeruat. N
igitur philoſophiæ cupidos, vt eum quiden
ctum caueant, vt & hominibus inuiſum, & ca
cur iis penes quos eſt & facile & iure ſtruantu
diæ. Sin purus ab eo fueris, ne riſus, ſannas &

Philoſophiæ excellentia.

bra cures: ſed diligenter cogites, quid ſit hon
quid tali naturæ conueniat: conſtanterque in
vitæ melioris, velut e Deo incitatus, perma
Nihil enim maius deorum immortalium mu
hominibus datum eſt philoſophia. Atque ade
deriſores oſtendunt ſe magnifice de philoſo
ſentire: nos autem vt ea indignos deridere,
dicunt, Iſte nobis ſubito philoſophus eſt reu

Riſus in admirationem vertendus.

Multo autem magis, ſi manſuetis & moderatis
ribus inſtitutum noſtrum ad finem vſque ten
mus, admirabuntur: cum ipſius philoſophiæ
citud:

tuinem & grauitatem in eo perſpexerint, qui
id n contemnebatur. Si vero inquit, deriſu eorũ
ſt, ab inſtituto receſſeris, & ad prioris vitæ con-
et linem redieris: conduplicato riſu excipieris.
n primus ille riſus, te proficiente & deridenti-
mirationem conſecuto, nihil ad te pertine-
d in eos ipſos retorquebatur. Sin eis ceſſeris:
m: illo riſu dignus eris, qui clauam poſt cothur-
n rripere inſtitueris: & vitæ ratione vili & fru-
ſ cepta, ad philoſophiã acceſſeris: & alterum ri-
n ſe vltro merito elicueris, deſerta acie in qua
l atus fueras, riſu & ſannis aliisque nugis hoſti-
eo nequam ab ea depulſus. Merito igitur du
r deridebitur, qui & amentium riſu nihil ad
a nente, ſi inſtitutum ſuum tenuiſſet, victus
, & iuſtum iam ac prudentem ſui deriſum at-
x it. Hæc magnas vires habent ad iuuandum
ım proſus eneruatum, vt pulcerrima quæque
n ia vbique perſequatur. Sociam enim ei hone-
r n quoque rerum gloriam facit, iuſtos neruos
d item rationi, eaque ſe repurgantem, quod ho-
n non per ſe omnino, & propter honorantes
ectamur, & extrinſecus locemus bonum: ſed
eo argumẽto colligamus, nos habere aliquid
& honore digni. Quare non cuiuſuis honor
mittendus, ſed prudẽtum tantummodo, quo-
eſtimoniis tuto credi poteſt.

Riſus ob leuitatẽ conduplicandus.

Gloria teſtimonium virtutis.

EPICTETVS.

quando acciderit, vt foras promineas, & alicui
placere cupias: te deſtatione tua deiectum eſſe ſci-
. Quare in omnibus rebus illud tibi ſatis ſit, te eſſe
ſophum. Sin alicui etiam videri philoſophus cu-
s bi videre: idq; tibi ſatis eſto.

SIMPLICIVS.

Dixit ea quæ optima videantur ſic tenenda eſſe
s, quaſi a Deo mandata ſint: &, ſi recta conſilia

perſequamur, fore vt ii nos admirentur, qı deriſerunt. Sin ceſſerimus, conduplicatum n ſum lucrifacturos. Nunc in genere his ſubit a te ipſo ad externa conuertaris, vt alicui pla ſtitutũ philoſophi deſtrui, quod ad eum ip ad Deum ſit conuertendum. Eo, igitur, inqı per contentus eſto, quod ſis philoſophus, l vir bonus. Sin eo non contentus, etiam elu num tuum cupis (nam vera bona & pulcr nequeunt) quo magis credere poſſis te eſſe b ſi tua bonitas conſpiciatur: tum quoque, aciem tuam non in res externas & populun dito, qui talium rerum iudex eſſe nequit, ipſi te videri eſt ſatis. Cum enim iam phil ris (cum eo enim ſermo habetur) ſimul & inſtitutum tenebis, ad te ipſum conuerſus, te ipſum tui ipſius iudicem habebis popul rem. Obſeruabis autem diſcrimen eius qu illi dictum eſt, qui erudiri incipit, & huic nunc appetenti philoſophiæ dicitur. Ibi e cebat, nihil prorſus ſcire videri velis. Quia i. populo doctus videri volebat, & illa glorio nitus, iudex ſuiipſius idoneus nondum era vero, quia paratior eſt auditor ad conuerſio ſemetipſum, conſpicique ſe vult, vt teſtim habeat ſuæ bonitatis: ideo re ipſa conten iubetur. Sin etiam videri vis, & iam tuus eſ potes: tibiipſi videre, inquit, atq; id ſatis eri vero ſi aliam quoque vtilitatem caput hoc Nam mihi quidem videtur admirabilis hic te loquens, ſi quid dixerit quod perperan queat, ſtatim errorem illum corrigere. Cur prius dixerit: Si in iiſdem perſeueraueris, qu dum deridebant, admirabuntur. Sin ab ei fueris, conduplicatum riſum lucrifacies: ita deretur ab externo iudicio ſuſpendere audi hac admonitione a rebus externis eundem r & ab aliorum opinione foras trahente anin contaminante, ad ſeipſum reuocat: qui eſt

Diſcrimen auditorum.

Epictetus cauet, ne ſua dicta perperam accipiantur.

x cum ab omni vanitate ſit alienus, vſum ali-
præbet. Nam cordatis iudicibus videri bo-
rmum certe argumentum eſt bonitatis. Hoc
vt opinor, cum ſpectaret, dixit: Tibi ipſi vi-
que ſatis erit.

EPICTETVS.

ogitationes ne te crucient, fore vt ſine honore s, & nullo ſis loco. Nam ſi honore carere ma- : nihilo magis per alium in malo eſſe potes, quã . Nunquid igitur tui muneris eſt, imperio po- ut ad conuiuium adhiberi? Nequaquam. Qui a iam erit ignominia? Qui nullo vſquam loco uem in iis ſolis aliquem eſſe oportet, quæ penes te quibus vel ſummo loco eſſe potes? At nihil opis feres? Quo pacto iſtud accipis? Non argentum habituri ſunt? nec eos in Romanam ciuitatem es? Et quis tibi dixit, ea penes nos eſſe, & non munera? Quis vero id alteri praſtet, quo ipſe ? Parato ergo, aiunt, vt & nos habeamus. Si queo, conſeruata verecundia & fide & animi tudine, voſq; eius rei viam oſtenderitis, parabo. poſtulatis, vt bona ego mea perdam, quo vos ea bonis non ſunt, acquiratis: videte ipſi quam ſitis, & temerarii. Vtrum vero praoptatis? pe- nne, an amicum verecundum & ſyncerum? c igitur adiumento mihi eſte: non autem poſtu- t ea faciã per quæ illa ſim amiſſurus. At enim, per me nihil affertur adiumenti. Cuiuſmodi dium entum? Porticus per te non habitura eſt, lnea. Iſtuc vero quid eſt? Neq; enim calceos per fabrum ferrarium, neq; arma per ſutorem. autem fuerit, ſuo quemq; fungi munere. At ſi alium ei ciuem inſtrueres integrum & vere- m: nihilne eam iuuares? imo vero. Proinde quidem patriæ fueris inutilis. Quem ergo lo- nquis, habebo in vrbe? Quem poteris integri- verecundia conſeruata. Sin illi profuturus,

hæc abieceris: quis ei fuerit vſus tui, qui impu
perfidus euaſeris?

SIMPLICIVS.

Philoſophaturi aut inopiã, aut deriſum, aut contemtum ſui timent.

Homines in animi ſui curam intenti, alii
bus diſtrahuntur: eoque fit vt quædam & ſi
ipſis, & iis qui ipſos ad meliora hortantur,
nant. Ac ij quidem qui modo cœperunt eri
humiles & abiecti adhuc, dicunt: Si mea n
ro, non erit vnde viuam: Ni famulum ca
euadet improbus. Qui vero iam profeceru
vt parua deſpiciunt: itaque ſibi fidunt, vt c
quoduis munus obeundum ſint idonei, ſ
non perituros credant. Sed quo pacto ſun
officio, quod & bonum ſit & honorabile an
Nam veriſſimum honorem hi expetunt, & ig
niam fugiunt, & amicis ac patriæ ſuccur
lunt. Hinc igitur argumenta petunt, quæ n
dine omnia & præclare confutat Epictetus.
mum commune illud ponit, ab ignomin
tum: Si a rebus externis foroque receſſero,

„ *Quod ſolet exornare viros, illuſtribus act*

vt Homerus ait: ſine honore viuam, nullo
mero ero. Hoc argumentum hac ratiocinati
uit: Ignominia malum eſt: Malum in nobi
eſt, vt & bonum. Quod vero in nobis ſitum
nobis nec ab alio, nec per alium accidit. alio
haud ſitum in nobis eſſe iam diceretur. Igno
igitur quoties adfuerit, in nobis ſita, & in nob
ineſt: ſiue nos alii nullo, ſiue aliquo hono
gnentur. Non igitur ignominia aliorum eſt
meſcenda, ac ne ignominia quidē iudicanda
dem ignominia, ſi malum ſit in nobis erit. S
etiam propoſitiones videamus, quam vere ſ
hibitæ. Ignominia, inquit, malum eſt. Nam ſ
honorabile eſt, in quo conſentimus omnes, ig
nioſum & ipſa ignominia malum erit. Nam
num eſſet, honorabile eſſet, & non ignomini
Ad hęc bonum eſt honos, quia bonis omnibu

Penes nos eſt, ne inhonorati ſimꝰ.

ἀτιμία malum.

Nam & Deo, & geniis, & bonis hominibus it honos. Quo de cauſa cum bonus ſit, care- core malum eſſe conſtabit. * Nam ſi contra- exſiſtunt, vna etiam tollentur. Contrarium ſt honori, carere honore: vt bono malum. vero noſtrum, qui libera voluntate prædi- s, & malum in nobis & noſtra opinione eſſe neq; contra voluntatem noſtram vllum vel vel malum nobis accidere: prius vtique de- atum eſt, nec repetenda ſunt eadem. Si ergo nia in nobis ſita eſt, & in nobis ipſis ineſt, eſt: non honore carebimus, quamuis res ex- lane deſpexerimus. Nam ſi in nobis ſitum adipiſci magiſtratum, aut in cõſilium adhi- : inuitari ad conuiuium: non conſequi hæc, noſtrum haud fuerit. Itaque ne ignominia noſtra, ſiquidem ignominia malum eſt. Sed ud ſibi vult? Non potes in malo eſſe per ali- magis quã in turpitudine. Nam ſententio- luriuſcula eſſe videtur. * Illud autem, non enquã in malo eſſe per alium: euidens eſſe t. Nam quia bono euidentius eſt honeſtum, hoc eius occulta copulatione. Vt enim bo- eſtum, quod Græci τὸ καλὸν eo vocant, quod et, delinit, ad ſe vocat, & amorem omnibus tendi ſe ad ipſum ingenerat: ſic & turpe arius & euidentius eſt. Turpe autem dici- prauum vſum voluptatum. Hoc vero con- , & non per alium. Si quis ergo per alium in dine eſſe nequit, nec in malo magis eſſe po- alium quam in turpitudine, cum ne in ma- em per alium eſſe conſtat. Siquidem nihil æ, cur magis in malo ſit quã in turpitudine. enim æque in nobis ſitum eſt, atq; turpitu- rtaſſis autem euidentior erit oratio, negan- icula tranſpoſita, * vt ſit, magis ſic quam in x dicit: non poſſe te in malo eſſe per alium, articula magis, orationis confirmatio ſuma- bet autem veri aliquid oratio, ſi cogitemus,

Honeſtum. Bonum.

Rhetorũ ſententia, honeſtũ & turpe opinione, bonum & malum natura conſtat.

Rhetores honeſtum & turpe laudabili & vi bili definire,& vulgi iudicio ſubiicere. Vtile que inutile, ſiue conducibile & noxium (qu inde eſt) itemque bonum & malum, non i aliquo aut hominum iudicio, ſed natura eſſ mare. Quantum igitur ad hanc quidem cau tinet,quo turpitudinis iudicium reprehenſ non permittitur,ait: Non fieri poteſt, vt i malo per alium ſis,quam in turpitudine. fieri nequit, vt propter alium in turpitudin ante dictum eſt: multo minus fieri poteſ malo ſis per alium, quam in turpitudine ſcil mnino ergo fieri nequit, vt ſis in malo pe

Vel primum dignitatis gradum tenet, qui naturam ducẽ ſequitur.

Quomodo autem, inquit,nullo vſquam lo Reipub. gubernandæ poteſtate careas ? Nu tus es, non hunc eſſe locum, in quo bonur lum humanum ſitum eſt? Sed id ſitum eſ petitione, declinatione, iis denique rebus parent, in quibus tibi quantiuis pretii eſſe l eas naturæ congruenter tractare volueris?(tur & boni locum in te ipſo habeas, & in eo uis pretii eſſe poſſis, cur te nullo vſquam dicis? Eo nimirum, quod hactenus bonu bus externis collocas, quas germanus phil contemnere neceſſe habet. At vt ego, etſi t in me ipſo magni eſſe pretii poſſim: amici inquit,nihil a me iuuabuntur. Hæc eius eſ

Amicos adiuuandi honeſta cupiditas.

qui aliquantum profecit. Is enim,quod ad net,ſæpe res externas contemnit: ſed amic ferre cupit, quod id bonun iudicat honeſtu ſe: eaque de cauſa nonnunquam & opes & p tem ciuilem deſiderat, ne ſuis amicis ſit i Soluit igitur & hoc, argumento ab iis,quæ i poteſtate ſunt, petito: & comparatione, vtilior amicus is qui bona fide colat amiciti qui pecuniam & potentiam conferat. Ab in noſtra poteſtate ſunt: quod pecunia,ciuil ſtates, honores, in noſtra poteſtate non ſint ſi quis philoſophorum habeat, alacriter ela

cipere potius ea re quam dare beneficium t. Sin iis careat: nullam amicitiæ faciat in- Quis enim alteri det, quod ipſe non habet? gitur, inquiunt amici, vt & nos ea habea- uidem ſi ita parare poſſum, vt & vir bonus am, & vobis fidelis amicus, neque quic- mittam philoſopho indecorum: parabo, n oſtendite. Ac videtur hic vir concedere, m parare opes propter amicos, & adipiſci atus, ſi iſta ſic parari tenerique poſſint, vt ne mittatur ea vita indignum, quæ naturæ in- viro ſapienti conueniat. Sin hoc maxima fieri nequit, & eum qui hæc conſequi velit, eſt inſtitutum proprii ſui boni perdere: illud rato vt & nos habeamus, nihil aliud eſt, niſi t meum bonũ amittam: hoc eſt, animi ra- æditi bonum, quo homo homo eſt. * Alia ſunt aliarum appetitionum. Ingrati, væcor- c iniqui ſunt. Iniqui, vt deſertores amicitiæ. Pythagoreis auctoribus, amicitia eſt æqua- c iniquum eſt, amicum extrema calamitate ficere, brutæ tuæ cupiditatis explendæ cau- grati & væcordes, qui amico illorum com- ex animo inſeruienti, talia mandent: nec m interſit videant, inter id quod amicus il- quens perdit, & id quod ipſi conſequuntur. s quidem boni maximi iacturam facit: ipſi on tantum non ſuum bonum, ſed interdum malum adipiſcuntur. Ingratos autem eos es fortaſſis appellat, ob id quod ſequitur, pecuniam fideli amico & verecundo antepo- Atque per id euidentius etiam oſtendit talem non fore inutilem, ſed iis qui pecuniam ſup- nt vtiliorem. Nam ſi ſerui quoque fideles & indi, artificioſis & operoſis præſtant, pluriſque dominis: quanto magis tales amici pluris cordatis hominibus, quam ii qui nummulos t? Nam & ad iucundam vitæ conſuetudi- c ad conſilium dandum, & ad tuendas res ca-

Propter amicos, & diuitias & poteſtatem parare licet.

Iniqui flagitatores.

Fidus amicus pecunioſo præferendus.

riſſimas ac pretioſiſſimas,& in periculis & m
poſt obitũ. fideles amicos vtiliores eſſe conſt
la in re a familiaribus & amicis diſcrepantes
go veri amici ſunt, in eo iuuabunt amicum,
lis & verecundus permaneat, etiam priuati ſi
modi reſpectu: neq; id ab eo poſtulabunt, p
eo redigatur, vt nec fidelis amicus neque v
poſſit. Atque etiam fieri poteſt, vt per eade
illud quoque argumentum refutetur: Eoru
in te ſita ſunt, dominus es. Quis vero tibi d
te ſitum eſſe, vt patriæ porticus & balnea con
Quis vero alteri dare id poteſt, quod ipſe
bet? Quod ſi audierit, Parato igitur, vt & pa
beat: priora illa reſpondebit. Verum hæc,
munia, nobis conſideranda reliquit, magisq
priam & cognatam multa cum euidentia
mentia reſponſionem aduerſus patriam
Felix ciuitas, in qua ſuo quiſque munere fungitur, de alieno haud ſolicitus.
Quid ad te, inquit, ſi per te patria porticus &
non habebit. Neque enim calceos per fabr
rarium habet, ſed per ſutorem: neque arma
torem, ſed per armorum fabrum. Omnis eni
tum ſibiipſi vtiliter & iuſte adminiſtratur,
que ciuis & incola ſuo intentus operi, alie
curat: Si & faber ærarius, & quiuis alius op
rat, vt ſuum opus reipublicæ proſit. At dica
ſophiæ ſtudioſus: Ego vero qua re vtilis ero
blicæ? Cui viciſſim egregie reſpondet: Si effi
alium ciuem fidelem & verecundum habere
ne vtilius ei aliquid quam faber ærarius præ
Doctrina et exemplo patriam iuuat philoſophus.
Maxime igitur eam adiuuabis, cum aliis a
modum inſtituendis, monendo docendoqu
vita & moribus honeſti & boni ciuis munus
do, exemploq; tuo lõge maiores quam reliq
operibus afferes ad rempublicam vtilitates.
igitur, inquis, in republica tenebo locum? N
terorum quiſque ſuo quopiam munere fu
alius magiſtratum gerendo, alius propugnan
us aliquid ad degendam vitam vtile ſuppedi
Auctor igitur cõmuniter ad hæc reſpondet: (

ci

que locum in ciuitate tenere poteris, conſeruata verecūdia eum teneto. Si vero dum pecunia, porticibus, eam iuuare ſtudes, fidem & ve- iam amiſeris: fortaſſe ne illis quidem rebus ueris, ſemel perfidus & impudens factus. V- ero magis eam ornant? fideles & verecundi an porticus & balnea? Verum quærendum nem locum in republica philoſophus tenere ? Annon eius potiſſimum, qui homines fa fidelium ac bene moratorum ciuium quaſi quidam ſit? Nec enim aliud eius munus erit, & ſeſe & alios ita repurgare, vt vitam naturæ æ conuenientem agant, omniumque com- pater erit & pædagogus, & corrector & con- is, ſeque curatorem præbebit omnium, & ad- ritomnis boni. Congratulabitur iis quibus undæ ſunt, vicē dolebit calamitoſorum, eoſq; abitur. Denique ea faciet, quæ is qui perſua- abet, peculiare ſuum munus eſſe, & in repu- ocum & curationem, qua omnibus hominib. rili ſua bene faciat. Sin eum ad vnum aliquod ublica munus ſeorſim deſtinatum videre vo- , in bene conſtitutis ciuitatibus vtique princi- ei deferetur, vt cæteris antecellenti, ea ratione uibus opilio. Erit & ſenator prudens, & impe- ſi diſciplinæ militaris peritus fuerit, vt & con- animi robore ſuperior cæteris. Nam Socra- oque in prælio ad Delium commiſſo, fortiſ- pugnauit: & per hoſtile agmen ſe recipien- vnum eum nemo, vt aiunt, perſequi auſus magnitudine animi eius perterritis omnibus. & Xenophon decem illis Græcorum mil- conſeruatis, * Olympico præconio eſt orna- Cæterum ſciendum eſt, malas reſpublicas ino tum animis eſſe pernitioſas, tum diui- illuſtrationem repellere, tum honeſta inſtituta purcare, tum exempla recte viuendi abolere. propter ad veræ inſtitutionis initia plane im- untanimos, & ad doctrinæ confirmationem.

Philoſophi locus & animus in republica.

Socratis fortitudo.

Xenophon.

Mala reipublica pernicies.

Si quis tamen in tali republica repertus fueri
mus,ſingulari quodam fato corroboratus,is
ribus exercitationibus ad maiorem virtutis
ctionem acuetur. Verum igitur illud eſt, or
fortunam, omnem euentum, ſiue mollioren
aſperiorem, fructus aliquid atque vtilitatis :
ei qui prudenti delectu, quod in quaque re
boni, amplectitur.

EPICTETVS.

*ESt tibi prælatus aliquis in conuiuio,aut ſalu
ne,aut dandi conſilii officio. Siquidem iſta
ſunt, gratulari debes illi,cui ea contigerunt. Si
la,ne doleas te in ea non incidiſſe: ſed memento
ea non agas quibus illa parantur, quæ in noſtra
ſtate non ſunt, fieri non poſſe vt eadem tibi tri
tur. Nam qui valebit tantum is,qui fores n
quentat, atq; is qui frequentat? qui non aſſec
atq; is qui aſſectatur? qui non laudat, atq; is qu
dat? Iniuſtus igitur eris & inexplebilis, ſi non
rato eo pretio, quo illa vaneunt, gratis ea conſe
poſtules Age quanti vaneunt lactucæ? Ponam
olo. Si quis igitur obolo numerato lactucas acce
tu autem pretio non numerato non acceperis: ne
teriore conditione eſſe putes eo qui accepit. Vt
lactucas habet ille, ſic tu obolum non dediſti. Ad
dem quoq; modum & hic ſe res habet. Non inui
es ad conuiuium alicuius? Nec dediſti quanti
conuiuium. Vendit autem id conuiuator lauda
vendit obſequio. Dato igitur pretium quanti v
ſi e re tua eſt. Quod ſi nec illa vis præſtare, &
accipere: auarus es & væcors. Nihil igitur cœna
habes? Imo habes: non laudaſti quem noluiſti:
toleraſti eius inſolentiam in ingreſſu.*

SIMPLICIVS.

Etiam hæc oratio pars eſſe videtur ſuperi
reliquis argumentis occurrens, quæ ab iis obiic

i eodem modo ſunt affecti. Nam qui ad ſeſe
titur, & aliis res externas relinquit, cultu-
e diuitum & potentum deſpicit, ſine honore
r ætatem degere: cum ei complures & in ſa-
ne, & conuiuio, & petendo conſilio præpo-
. Ac potuiſſet ille quidem rurſus etiam ſic ab
d in noſtra poteſtate ſitum eſt, aut non eſt,
entum hoc refellere. Nam ſi bona noſtra in
ita ſunt, iſta vero in nobis ſita non ſunt, iſta
bona non erunt. Verum auctor hac diſſol-
ratione prætermiſſa, tanquam communi &
actata, vtitur alia huic loco magis propria,
ecte vtentibus ſubindicet, quo pacto maio-
iam ex huiuſmodi rebus fructum capere poſ-
Ait autem ea in quibus alii honeſtioris vitæ
ſis præferantur, aut bona eſſe, aut mala. Sed
dæ cauſa diuiſionis adiiciatur etiam, aut in-
entia. Multa enim talia quoque ſunt. Quod ſi
erentia, nihilo plus honoris quam ignominię
it. Quare hanc diuiſionis partem aſpernatus
ictetus. Reſtat igitur, aut bona eſſe, aut mala.
a ſunt, gaudere (inquit) debes, alium ijs eſſe
um. Hoc enim * tuæ facultatis eſt, quæ bene
omnibus, & gratulatur iis qui bonis rebus po-
ur. Vide quęſo quantū boni in iſta, vt habetur,
ninia deliteſcens, eluceſcat? Hæc .n. proprie eſt
itudo cum Deo, qua iis quæ inferiora, & poſte-
Deo ſunt, nullum maius bonum contingere
t. Deus enim facultate potentiſſima prædi-
c omnis facultatis auctor, voluntate etiam op-
, bona omnia, malum vero nihil eſſe voluit,
enus fieri poſſet. Cum autem par ſit eius & po-
ia & voluntas: omnia bona facit, quatenus
m quodque bonitatem ipſius capere poteſt.
nanus vero animus facultate ſumma eſſe præ-
s non poteſt, multis etiā Deo poſterioribus po-
ia inferior. Sed voluntatem accepit a Deo libe-
, cuius ea natura eſſet, vt bene cuperet omni-
modo ipſa id decreuiſſet. Merito igitur iſta ra-

Argumentū ἀπὸ τῶν ἐφ' ἡμῖν accommodari poteſt ad omnium externarum rerū deſpicientiam.

Qui omnibus bene cupit, Deo ſimilis.

tione potiſſimum fit Deo ſimilis, cum ex iſt
luntate agit: & quamuis omnia bona redd
Deus nequeat, ea tamen bona reddit quæ pot
quantum in ipſo eſt, omnia bona reddit, nō a
quæcunq; vult. Tum enim voluntas vere vol
eſt, & perfecta voluntas, cum ei facultas omn
qui vult, nauat operam. Eorum enim quæ in
ſita ſunt, domini ſumus. Cum autem bene ve
mnibus, in nobis ſitū ſit: cupit bonus homo o
bus hominibus benefacere, nec eis tantum,
brutis animantibus & ſtirpibus, eiuſque vol
vſque ad inanima porrigitur. Verum non pot
vult, bene mereri de omnibus, quod voluntas
dem in nobis ſita eſt, iſta vero facultas non ite
aliarum plurium cauſarum adiumenta deſid
earumque præſtantiorum nobis. Quare noſ
bonum in voluntate eſt, quod idem in nobis q
ſitum eſt. Et hoc quidem ita ſe habet. Si vero
quibus hic agitur, ſuapte natura mala ſunt: r
ne moleſte ferto, ſed gaude potius ea tibi nō ac
ſe, Sic bonus homo ſui deſpectum non interp
bitur, non potiri iſtis: ſed ſeu bona fuerint, eo
iis alius potitus fuerit, ſeu mala, quod ipſe ijs ca
lætabitur. Ad hunc modum loco ab vtili, ægri
nem iſtam non potiundi ijs quæ dicta ſunt, p
gauit. Siue enim ea bona ſunt, maius illi eſſe l
oſtendit, carere eis, qui Dei ſimilitudinem exp
ſiue mala, bonum eſſe in ea non incidiſſe. Dein
Cultura potētis amici. a loco facultatis, & mox a iuſto argumentatur.
cultate: Non poſſe fieri, vt a conuiuatore trib
tur eadem non colenti, quæ colentibus ipſum
buantur. Cultura vero eſt, frequentare fores eiu
ſectari in foro, omnia eius & dicta & facta lau
Vt igitur tu, qui, vt philoſophus iſta non facias,
dem conſequare, quæ qui faciunt, non modo
non poteſt: ſed iniquitatis etiam eſt, & inexple
auaritiæ, non dantem ea quibus ille cœnam ven
velle eam accipere. Iniquum enim eſt, aliena co
piſcere. Deinde te cœnæ illius expertem, non

detei

ore conditione eo qui cœnet: euidenter lactu-
cet exemplo. Nam cum ille cœnam habeat, tu
aliquid cœna præſtantius, libertatem tuam,
nudandi eum quem nolis, non perferendi ea
n eius veſtibulo feruntur. Si vero & hæc & cœ-
nabere vis: & iniquus es, & inſatiabilis, & talis
is minus bonus. Neque enim erit quo ſis in
aratione melior.

EPICTETVS.

Atura propoſitum ex iis rebus: de quibus nulla inter nos controuerſia eſt, cognoſci poteſt. Ex- gratia: Si vicini puer poculum aut quid aliud egerit, in promtu illud ſtatim eſt, ita fieri ſolere. igitur, ſi & tuum confractum fuerit, eundē eſſe rtere, qui fueris, cum frangeretur alienum. Sic fer iſta ad maiora. Filius alterius obiit, aut v- nemo eſt quin dicat, humanum id eſſe. Sin ipſi i id acciderit: ſtatim, Hei mihi, inquit, o me mi- r. Meminiſſe autem oportebat, vt affecti ſimus, tale quippiam de aliis audiuerimus.

SIMPLICIVS.

Communes hominum de rerum natura notio- in quibus non aliud, ſed idem ſentimus omnes: ti, Bonum eſſe vtile, & vtile bonum: &, Bonū ab ib. appeti: &, Æquale nec ſuperare, nec ſupera- , Bis duo eſſe quatuor. hæ igitur notiones, & id us aliæ recta ratione in nobis cōſtitutæ, longoq; pore exploratæ, veræ ſunt, & cum rerum natura gruentes. Peculiares vero ſingulorum notiones e hallucinantur, alias a ſenſu decepto acceptæ, uſmodi eſt, Lunā eiuſdem eſſe cum ſole magni- linis: alias a bruto appetitu, & ea eſt quę omnem uptatem eſſe bonum affirmat: alias a ratione n ſatis explorata, cuiuſmodi eſt eorum qui duo um omnium principia, animumque corpus eſſe, uunt. hæ igitur & ſimiles de quib. diſſentimus,

Notiones Communes & Peculiares.

non omnino veræ ſunt, ſed interdum eæ quæ hiſce contrariæ: neque tutum nobis eſt ex hi rum naturam æſtimare, quam auctor, naturæ poſitum aut voluntatem appellat. Euidens au illud argumentum eſt, cum leuitatis peculiar tum conſtantiæ communium notionum, c idem homo eundem caſum aliter ſi ipſi accid grauius ſcilicet & imprudentius fert: aliter, ſi a cum accidiſſe viderit. tum enim tranquillius & verius intuetur, magisque cum cæteris hon bus conſentit, quibus tale nihil accidit, quique ex affectu, ſed ratione iudicant. Et hoc rei vilis, fracti poculi, exemplo declarat. Nam cum alt puer poculum confregerit, in promtu nobis eſt teriſque ſine affectu iudicantibus, vt dicamus fieri ſolere, vt puer aliquando lapſus allidat v um poculum, aut vt id delapſum atq; alliſum fringatur. Cum vero noſtrum confractum fu indignamur, quaſi noui aliquid nobis accid Atqui tum quoq; cogitandum erat, ita ſolere Hæc igitur, inquit, transfer etiam ad maiora. S us alterius mortuus eſt, aut vxor: nemo eſt qui cat, humanum eſſe illum caſum, facto iudicio ſe dum communes notiones, naturæq; congruer Nam emori hominem, humanum eſſe, natura hominis mortalis conueniens. Sed cum ſuus a filius moritur, ſtatim auditur, Hei mihi: Me n rum: ploratus, tragœdiæ: quaſi nobis ſolis co naturam aliquid accidiſſet. Meminiſſe autem o tebat, quomodo alio plorante affecti ſimus: c tare nos tum, vt rectum eſt, non re ipſa, quæ n ralis ſit & neceſſario eueniat, illum turbari, ſed quem de re conceperit, affectu. Is vero condupl tus eſt, tum quod præter rationem & ſupra qu decet, rationis particeps animus mortale co diligit, quod moriturum eſſe conſentaneum tum quod ita vitam inſtituit, quaſi perpetua conſuetudine frui poſſit. Maxime autem perc & perturbat, quod inexſpectatum accidit. Na

Inexſpectati caſus grauiores.

quic

:m id meditatum & cogitando quaſi familia-
tum fuiſſet, non ita perturbaret atque doleret.
s rei illud euidens eſt vtique argumentum,
ii etiam, qui caſum aliquem acerbiſſime fe-
, paulo poſt ob aſſuetudinem, quaſi nihil tale
iſſet, leniuntur, & tum notiones naturæ con-
neas promunt: humanum eſſe, mortale mori
ſe: nobis etiam fatum breui impendere. Iam
t euentum, ob ſeiunctionis conſuetudinem,
tam facile ferimus: etiam ante euentum, ſci-
exſpectatione ſeiunctionis, ob aſſuefactionem,
adeo perturbatis animis excipiemus. Cuius
ırbationis illa inprimis cauſa eſt, quod talia
continenter ob oculos habemus, nec illis aſ-
imus: & quod rebus præſentibus complurium
iinum animi conformes fiunt, vt & in rebus
ndis eandem ſemper fortunam exſpectent, &
ıa moleſtia obiecta, nunquam ea ſe liberatum
edant. Altera eſt, & ea quidem hac non leuior,
ius & immodicus talium rerum amor. vnde
cogitatio ſeiunctionis, illis eſt moleſtiſſima.
no enim volens rebus moleſtis immoratur. A-
r igitur in primis moderandus eſt; vereque iu-
ndum, qui ſis qui ames: quid ſit quod ames?
n eſſe alienam, & ipſam conſuetudinem talium
ɔque rerum afferre ſatietatem. Miſſum igitur
endum, quicquid ſit immodicum: & verbis ab-
iendum, quæ affectionem illam augeant, factis-
: multo magis.

EPICTETVS.

*Qvemadmodum aberrandi cauſa meta non poni-
tur: ſic nec mali natura in mundo exſiſtit.*

SIMPLICIVS.

Diſputatio de natura atque ortu malorum, non
ne explicata tum impietatis erga Deum cauſa
ſtitit, tum morum honeſtæque diſciplinæ princi-

Diſputatio de natura malorum explicatiſſima eſſe debet.

pia perturbauit: tum multis, iiſque inexplica dubitationibus inuoluit eos, qui cauſas illiu veras reddiderunt. nam ſiue quis malum a conditum, ſiue principium eſſe dicat, vt du principia rerum, bonum & malum: multæ ma que abſurditates ſequuntur. Nam principale pronuntiatum ſi ſit vnum, & communiter vtr inſit, iiſque inter ſe contrariis, quo pacto eis cc niet, ſi ab vna cauſa ad vtrunque pertinente c neatur? Qui deniq; contraria erunt iſta, ni ſub communi genere collocentur? Neque enim di plane contraria ſunt. neque enim quiſquam rit, album contrarium eſſe calido aut frigido quæ vno communi genere comprehenſa, plu inter ſeſe differunt, ea contraria ſunt. vt albur gro, quorum commune genus eſt color, nam vt que ex æquo color eſt: & calidum frigido, quo genus eſt eodem modo tactilis qualitas. Quan rem vt contraria principia ſint, fieri nequit: neceſſe eſt ante ea eſſe commune genus, atqu iam quia neceſſe eſt vnum eſſe ante multitudin quod vnumquodque multorum, aut vnum neceſſe eſt ob participationem vnius, aut nihi prorſus. Præterea neceſſe eſt ante omnem pro tatem eſſe principalem vnitatem, vnde omnis prietas inter multa diſtributa oriatur. Nam a c no & principali pulcro pulcra omnia prodeun a prima diuina veritate omnis veritas. Neceſſe tur eſt multa principia ad vnum referri principi quod non ex parte principium quoddam ſit, reliqua ſingula: ſed quod ſit principiorũ omn principium & eximium, omniaq; cætera in ſeſe trahat, & omnibus a ſeſe principii dignitatem c tinẽter proximeq; impertiat, cum ea qua par eſt miſſione & diminutione. Ac ita quidem abſurd eſt, duo, aut omnino plura vno principia prima tuere. Qui autem duo rerum omnium princi BONVM & MALVM eſſe dicunt: cum quoque um quem ipſi bonum appellant, omnium auc

Vnum eſſe principium.

Abſurda Manichea opinionis de duobus principiis.

I

egare,neque vt omnipotentem celebrare, nec
am & omnem ei potentiam tribuere , atque
otius potētiæ vix ſemiſſem, neq; credere eum
ns bonitatis & lucis dicitur, bonitatem & lu-
npertiri omnibus,neceſſe habent. Quæ au-
quanta diuinę maieſtatis probra eorum ora-
n conſequuntur? Nam & timidum eum in-
.t, MALVM ipſius finibus appropinquans me-
:m,ne in ipſos quoque penetret: ob eumque
em iniuſte atque inutiliter,animos,cum nihil
eccaſſent,vt aiunt,ſui partes & membra obii-
m MALO,vt bonorum reliquias tueatur, in-
ıperatoris,qui hoſtibus ingruentibus partem
:rcitus obiiciat,vt reliquum conſeruet.Hic.n.
eorũ eſt,etſi fortaſſe verbis iiſdem non vtun-
ui vero, vt ipſi auctores ſunt,animas proiecit,
iue iuſſit,aut oblitus eſt,aut nõ cogitauit,quę
tienda eſſent animis MALO traditis: quippe
x vrantur,& in ſartagine torreantur, & modis
bus excrucientur,vt aiunt: idq; cum nihil an-
:ccarint,& Dei partes ſint. Poſtremo illud ad-
, ſi quæ earum impiæ euaſerint (tales autem
eos ſunt,nõ cædibus,non adulteriis,non aliis
ptæ vitæ ſceleribus pollutæ, ſed quæ duo re-
:ſſe principia bonum & malum negent) eas
r ad bonum nõ reuerti amplius, ſed MALO ad-
natas permanere. Itaque & imperfectus ille
et, partibus ſuis amiſſis, iiſdemque auctoribus
ue enim hoc a me dictum eſto) amens & væ-
qui nec quid ſibi expediret, reputare potuerit,
e MALI naturam intelligat. Nam quo pacto
i quaſi prouinciam intraret MALVM,cum li-
s eorum ab omni æternitate diſterminati ſepa-
; fuerint, vt aiunt, & pro ſua natura ſegregati?
uo autem? Caſu nimirum, & fortuito. Sic illis
s principium vtiq; fuerit, aut ab aliquo vtroq;
um ſuperiore. * Quo autem pacto illud ſe ha
t, quod id apud eos ante mundum factum eſt?
uod velut in terra partitionem faciunt? Nam

Sortitio prouinciarum: Boni & Mali.

Orientales, Occidentales & Septemtrionales
BONO tribuunt, Meridionales MALO.
quinque MALI conclauia, velut antra quæd
miniſcuntur: ibique arbores fingunt, & an
terreſtria & aquatica, perpetuo inter ſeſe p
tia: quę quamuis immortalia dicantur eſſe
tamen ab eorum QVINQVEFORMI de
tur. Cum autem ab initio loca natura diſtin
rint: fieri qui potuit, vt in BONI partem M
penetraret? Quomodo & contrarium fieri p
Sic enim album, quamuis album maneat, r
erit: & lux, cum maneat lux, tenebras ad
Quæ ſi fieri nequeunt, nonne cum ignauiæ
quitatis, tum vero amentiæ fuerit, DEVM ai
obiicere MALO, & ab eo tempore in hunc vſ
em eſſe occupatum, vt aiunt, cum eam plan
care non poſſit vnquam, eo quod nonnullæ a
vt ante memini, æuo infinito maneant in M
Idque eum præſcire negant: quamuis MAL
cant præſcire quid ad ſe mittendum ſit, & ma
eius rei cauſa præparare. Quanto autem p
fuiſſet, vt BONVM in ſeipſo MALVM com
ſineret: quam vt immiſceret ſe malo, quod
non poſſet? Nam ortus & interitus MALVM
atque BONVM expers ſtatuunt. Quin & i
eis reprehendas, quod æque hæc in MALO a
BONO ineſſe ſtatuunt, & ortu & interitu
cipio & fine carere vtrunque. Quibus rebus c
ſe queat excellentius? Iam de Mundi conc
quæ dicunt? Eſſe columnas quaſdam, non il

Quæ cœlos terraſq; ferunt immobile pondus
(neque enim fabuloſe horum quicquam
volunt) ſed eiuſmodi, quales eas gregaliun
rum quidam prodidit, quæ ſolido & impolit
de conſtent: adduntque duodenas feneſtras
rum ſingulis horis vna aperiatur. Eæ porro
quas defectus luminum afferunt, admirabilē
dam & excellentem ſapientiam præ ſe ferui
iunt enim, cum in ortu Mundi colligata ma
co

ὁ Πεντάμορφος.

Manichæorum κοσμοποιία.

ἐκλείψεις.

motionibus turbas atque tumultus cieant: lu-
n ſibi vela quædam obducere, vt ab illla pertur-
tione ſint immunia: nec Solis & Lunæ defectus
iuam eſſe aliud, niſi occultationes ſub illis ve-
Quid? Cuius inſolentiæ illud eſt, quod ſola to-
s eli duo lumina honorant, & in BONI parte
rant: cætera vero, vt quæ ad MALVM pertine-
ontemnunt? Quid quod Lunæ lumen non a
eſſe exiſtimant: ſed animas eſſe cenſent, quas
interlunio vſque ad plenilunium a terra at-
is, a plenilunio rurſus vſque ad interlunium
em tranſmittat? Quid multis moror? Nam
monſtra confingant, quæ ne fabularum qui-
nomine digna ſunt, pro fabulis ea haberi, aut
nbages aliud ſignificare nolunt, ſed vera credi
nt, MALVM QVINQVEFORME commenti,
conſtet ex leone, piſce, aquila, & neſcio quibus
duobus, & huius monſtri impetum formidāt.
us ineſt in ſermonibus hiſce contemtus nu-
; atque impietas, & quod mireris, hæc omnia
nxerunt, quaſi religioſa (ſi Diis placet) & Dei
entiam præ ſe ferentia. Quem cum auctorem
dicere nollent: peculiare MALI principium
erunt pari & dignitate & potentia cum BONO,
otius eo valētius. Siquidem hactenus in omni-
uis conatibus MALVM exſtitiſſe ſuperius appa-
quod quidem vbique amplectatur BONVM, &
uis moliatur, ne illud amittat: cum BONVM
ſeſe cum MALO commiſcuerit, ſeque & timi-
iniuſte & amenter (ſi illis credimus) geſſerit.
ue dum mali cauſam dicere Deum recuſant, ab
i parte malum deſcribunt: &, vt prouerbio di-
r, fumum fugientes in ignem inciderunt. Ideo
ur & impia aduerſus Deum eſt iſta ratio, & na-
lis diſciplinæ, quantū in ipſa eſt, principia cor-
pit, & voluntatis libertatem reuera tollit. Nam
LI principium & ortus & interitus expers & ro-
um introducit, volentes animos in MALVM
ellens, vt iam nō penes nos ſit peccare aut non

Vis Neceſſitatis impellens animos, MALI principiũ euertit.

peccare: quippe cum tanta vis ſit neceſſitatis
Deo quidē vinci poſſit. Enimuero cogitan
ſi ab aliquo robuſtiore coactæ animæ cæde
rint, aut adulterarint aut id gen⁹ aliquid ali
petrarint, eas illa malorum quæ dicitur impu
& non ſponte delinquere. Nam quæ vi & a
tis fiunt, & a Deo & a legibus ignoſcuntur,
vllum peccatum relinquitur Neque enim
id malum ſtatuet, nos a robuſtioribus cauſis
talia deſignare Quod ſi talium facinorum v
rum cauſam inquirentes, MALI principium
runt: eoque ſtatuto, & quidem vim inferen
lum nullũ relinquitur: feſtiue ſuo ipſi (quod
gladio iugulantur. Nam inde colligitur: ſi
principium ſit, nullum omnino eſſe malum.
malum non eſt, ne principium quidem MALI
Itaque ſi eſt principium MALI, vt aiunt, nec
erit, nec mali principium. Hoc igitur funda

Nec DEVM eſſe mali principium.

tam euidenter labefactato, ſi quis eiuſdem p
tandæ cauſa, Deum ipſum mali auctorem e
rere non dubitet, æque atque boni: maior
pendio is quoque & impietatis erga Deum &
dacii reus peragetur. Nam quo modo vera e
tio, maieſtatis Dei læſæ rea, omnis veri aucto
primo, quo pacto Deus ſumma & immutabi
ditus bonitate, malum a ſemetipſo prod
Si enim contrarium eſt bono malum, vt adu
exiſtimant: quomodo contrarium a contrar
ducetur? Præterea, qui aliquid a ſeipſo pro
eique vt ſit cauſa eſt, & cauſam illius habens
ea cauſa ſtans, id producit: ſi cauſam ſpectes,
eſt, quod id quod producitur, ipſius natura co
rata. Itaque imprudens iſta ratio, præter euid
in Deum impietatem, & mali principium, &
ceps malum; vt & prior illa, Deum conſtituit.

Quid ſit Malum.

ſi neque principium habet malum, neque
mali Deus eſt: malum vnde exſtitit? Neque
fieri poteſt, vt ortum habeat abſque cauſa. At
in primis quid id ſit quod malum dicitur, exp

dia,ac tum demum quærendum eſt vnde ſit? Qui enim quid quæque res ſit ignorat, ne cauſam qui-dem illius reperire poteſt. Dicendum igitur eſt, hoc malum, quod ii qui principium mali ſtatuunt, ple-rique dubitantium de eo ſentire principalem quan-dam & præcipuam habere ſubſtantiam & naturam, ſicut bonum: & potentiam bono æqualem, ex æquo contrariam, atque idipſum malum eſſentiam habere, quæ ſuapte natura cum eius contrario bono commiſceri nequeat: quæ ratio nigri eſt cum albo, calidi cum frigido. Enimuero tale malum pror-ſus non eſt in natura rerum. Nam ſi principalis ali-qua eſſet eſſentia, vt exempli gratia, homo & equus: haberet vtique ſuapte natura perfectionem ali-quam & formam, qua id eſſet, quod eſſet. Omnis autem forma perfectione ſuæ naturæ conueniente prædita, bona eſt, & non mala. Quapropter boni ma-lum illud & appetens & particeps eſſe, & fructũ ex eo capere, & amare participationem, & omnia face-re ne eam perdat, affirmant. Hoc igitur quo pacto, omnino malum, cogitari poteſt? Quod vero ma-lum eſt, quo mali dicimur, & peccatores, & vt mali exiſtimur: id vero accidens eſt, & nõ eſt eſſentia. Si-quidem & accedit & recedit abſq; ſubiecti interitu, & per ſe non ſubſiſtit. Quid enim erit malũ, niſi ali-cuius malum fuerit? Itemq; bonum huic oppoſitũ ipſum eſt accidẽs. Verum bonum id eſt, quod cu-iq; naturæ conuenit, quoque id ſuam habet per-fectionem. Malum vero affectio contra naturam eſt eius, penes quod eſt: qua caret, eo quod eius naturæ conuenit, ipſoq; bono. Nam ſi malum affectio eſſet naturæ conſentanea, & perfectio eius formæ in qua eſſet: ipſum quoque bonum eſſet, nec iam ma-lum diceretur. Quare non eſt principalis aliqua na-tura & ſubſtãtia mali, cuiuſmodi eſt boni: ſed eſt ac-ceſſio boni, cuius eſt fruſtratio atque priuatio. Sic enim ſeſe & morbus habet aduerſus ſanitatem, & improbitas animi aduerſus virtutem: & ſicut recte incedere principalis quædam actio eſt animantis,

Mali nulla eſſentia.

Malum peccati eſt accidens.

quam propoſitam habet,& ad quam contendit, tubare vero & claudicare ingrediendo, ex fruſtr one principalis actionis contingit, & eius acce eſt, cum ſit motio præter naturam: ita ſe hab mne malum aduerſus bonum ipſi oppoſitum, poſſunt hæc vel ęque principalia dici,vel paris i ſeſe momenti, vt album & nigrum. Nam ſi æ vtraque hæc, & non alterum altero magis aut nus naturalem habet perfectionem,ne priuatio dem eſt alterius alterum. Nam priuatio, aberr & fruſtratio formæ eſt,vt claudicatio inceſſus. rum vero vtrunq; ſynceram habet ſuam form nec altero minus. Illic autem cum alterum ſe dum naturam ſit, alterum contra naturam eſt accedit ad id quod ſecundum naturam eſt id q eſt contra naturam, videlicet malum ad bon Neque enim bonum ad malum.Sicut nemo dix ad aberrationem a ſcopo accedere adeptionem pi, ſicut neque morbo ſanitatem: ſed ad adep nem,aberrationem,& ad ſanitatem morbum. N principalis ſagittarii finis eſt,attingere ſcopum, de cauſa iaculatur: & naturæ principalis finis ſanitas, quæ ad conſeruationem animantis pe net.Denique finis eſt,ad quem actio refertur. A dit autem ad propoſitum adeptionis aberratio, actio ſcopum non attigerit, nec eum conſecut nem fuerit, ob quem ſuſcepta fuit, ſed illius fruſtrationem. Quod vero obiter accedit ad pri palem finem, merito acceſſio finis dicetur: non tem principalis finis,ei quod nolenti obiter acce Si ergo bonum appetunt omnia, & quicquid ag adipiſcendi boni cauſa agit, ſiue id vere bonum ſiue ipſi eſſe videatur, omnis actionis præcipuu eſſe finem boni adeptionem conſtat: malum ve interdum obiter incidere in actionem, cum n verum bonum deſideratur, ſed quod videtur e bonum,& cui coniunctum eſt bonum. Nam aliq voluptatem & opes appetens, furatur, & in m graſſatur, principaliter id quod ipſi bonum videt

Omnis actio ad bonum aliquod refertur.

appeten

tens, & eius adipiſcendi cauſa agens, ſed vna illo id malum etiam quod cum eó cóiunctum ſcipere cogitur. Nemo enim adulterium ob adulterium appetit, aut furtū ob ipſum fur- aut malū aliud eo quod malum eſt: quia ma- quatenus malum eſt, non appetitur. Nam ſi ipium & cauſa eſſet eorum quæ ab ipſo oriun- finis etiam eorum eſſet & eis appetendum ſi- onum. Si vero ita ſe haberet, bonum eſſet, & malum. Quod enim expetendum eſt, bonum: iod bonum, eſt expetendum. Omnia igitur vti- em appetunt, ſiue veram, ſiue imaginariam, ſed quoque tamen vt veram. Nemo enim volens itur, vt mendacium pro veritate amplectatur, nulacrum pro archetypo. Sed præ ſtupore & ad- tione apparentis boni, alias non perſpicimus erens cum eo malum: alias quamuis perſpexe- is, ipſi nos fallimus, quaſi bonum maius ſit, um vero cum eo coniunctum minus. Sæpe et- maius bonum admittimus cum minore ma- icut ſectiones & vſtiones toleramus, malo quod aeſt maius bonum ſanitatem iudicantes, quæ as acquiritur. Bonum vero appeti ab omnibus, ex eo conſtat, quod ipſum malum ſi eſſet, & ali- d ageret: id ſuæ vtilitatis cauſa ageret, hoc eſt, i ſui cauſa, quod idem valet. Proinde qui malum uid agere ſtatuunt: quicquid agat, ob adeptio- a boni & conſeruationem agere, eiuſque iactu- a cauere dicunt. Quod ſi nihil appetit malum, eſt eius principalis ſubſtantia. Sed quia omni- eſt, & fit eo quo dictum eſt modo: merito acceſ- ſie, & non natura exſtitiſſe dicitur. Verum, Eſto di aliquis, & accidens malum, & fruſtratio boni, & eſſio eius: quamuis tale ſit, quid erit? Cauſa enim quæritur, cum omne quod fit, ab aliqua cauſa t. Sin minus: vnde aditus qualicunque malo pa- tit in ea quæ ſunt? cum Deus (Deum autem cum o. rerum omnium principium dico) ſit bonus? Iſi autem hac de re prius etiam dictum eſt, cum in *Quæ ſit cauſa mali?*

diſputatione de libertate voluntatis, tum in ex
catione verborum, quibus iubemur ea quæ fiun
velle fieri vt fiunt: tamen etiam nunc breuius
Ordo rerum a Deo conditarum: perſtringemus. Deus fons & principium omnis
nitatis, non prima bona tantum produxit, quæ
ſeſe bona ſunt, nec media ſola cum his quæ in b
æternum permanent, ſed extrema etiam, quo
natura fert, vt ab eo quod ſecundum naturan
auerti queant, ad id quod malum dicimus. Ete
poſt æterna corpora, quæ ſuam naturam perpe
tuentur, & in bono infixa ſunt: ea quoque exſt
runt, quæ oriuntur atque intereunt, & poſt ani
bono ſemper infixas, animæ quæ ab eo auertun
exſtiterunt, vt ſimul & immenſa bonitas auct
rerum omnia bona conderet, quæ exſiſtere poſſe
ſimulque vt mundo ſua perfectio conſtaret, nō
ma tantum & media habenti, ſed extrema quoq
id quod eſt proprium perfectionis: ſimul vt ne
ma & media, cum plane bona eſſent, extrema &
noris expertia relinquerentur, atque infirma, ſi
trema quæ orirentur atque occiderent, non exſti
ſent. Talia enim extrema eſſe neceſſe eſt. Ad
fieri non poterat, cum talia eſſent prima & me
partim & natura & actionibus immutabilia: p
tim natura quidem immutabilia, ſed loci mutat
nem ſuis partibus admittētia: exſiſtere etiam ext
ma ſublunaria, quæ a cœleſtium corporum conu
ſione, etiam natura mutarentur & contra natur
ſuam afficerentur. Ob has igitur rationes & his
bio procul multo grauiores, ſublunaria exſtiteru
& mortalis locus, in quo locū haberet a bono au
In loco mortali locum habet auerſio a bono. ſio. Nam & infimum bonum exſiſtere oporteb
& infimi ea natura eſt, vt peruerti poſſit. Propter
que ſupra locum hunc nullum eſt malum, qu
mali natura quæ eſt auerſio ab extremo bono, qu
natura ſolet peruerti, ibi eſt, vbi & bonum infin
Idcirco etiam anima, natura generoſiore & imm
tabili prædita: cum quidem ſola eſt, nullius eſt m
li particeps. Sed cum natura in eo eſſe loco quada

conu

nientia,& cum huius loci corporibus coniun- d it (prouidentia patris & opificis vniuerſitatis id eſt, qui tales etiam animas produxit, vt cum primis, inſolubilibus vitalis comple- vinculis, deuincirentur) eius mali quod hic undum earum affectionem naturæ contrari- morbis & corruptionibus, conuenientem pere partem videtur, cum id ſcilicet malum t, ac potius bonum, ea quæ ſe inuicem com- in alienis locis ærumnas tolerant, diſſolui, æ- aque liberari, & ſimplicia potius, pugnæque ia iacere, ſuiſque locis & ſuis totis reſtitui, re- ionis ergo. Atque etiam ſi aliud in aliud mu- ne in eo quidem quicquã ineſt mali. Fit enim quoq; id, quod ante fuerat. Nam aqua in ae- utata, rurſus ex aere fit aqua. Illud vero ma- n eſt, quod & compoſitorum diſſolutio, & cium mutua commutatio rebus vniuerſis it. ſi modo alterius interitus ortus eſt alterius: cauſa eſt, cur earum rerum quæ oriuntur, cir- nunquam ceſſet. Ad hæc ſæpe videmus & na- & artem (vt ante diximus) partes propter to- ontemnere: naturam, quę fluxiones & abſceſ principalibus locis ad extima depellit: artem, ſecat & vrit, & ſæpe reſecat partẽ, conſeruan- ius cauſa. Quæ igitur corporibus accidunt, in potius quam in malis ſunt habenda: eorumq; bonorum cauſa eſt, & non malorum. Etenim cia corpora quæ ſub Luna ſunt, nihil habent cum & ipſa ſint æterna. Quod vero in partib. itur eſſe mali: in ipſis etiam ſuis partibus, vt m eſt, tam ſimplicibus quam compoſitis, plus habet quam mali. Quod ſi ad vniuerſum bo- referatur, plane fiet bonum: proptereaq; ma- non fuerit corporum contra naturam affectio. is vero contendit, vt ante a me dictum eſt, non ndum id eſſe bonum, quod ſit aliquid a natura rrens: is ne ſtatim appellet malum propter no- em quam de malo habemus indiſtinctã adhuc,

Separationẽ contrariorũ non eſſe malam.

Alterius in alterum mutationem nõ eſſe malam.

Pars ob ſalutem totius negligitur.

Quædã etſi per ſeſe non expetẽda, nõ ideo tamen mala ſunt.

quaſi id bono ſit prorſus contrarium: ſed n
potius eſt, vt per ſe non ſit expetendum: m
tamen conferre ad id, quod per ſeſe eſt expetē
Nam ſi ſimpliciter malū eſſet, nihil ad bonum
ferret. Neceſſaria porro, etſi per ſeſe non expe
ſunt: tamen quoniam ad bonum referuntur,
& ipſa fiunt: ac bona quidem ſunt & ipſa, ſi v
que ſunt expetenda. Nam & ſectiones & vſt
amplectimur, ac mercedem pro iis ſoluimus, &
tias medicis agimus: haud vtique facturi, ſi c
malas iudicaremus. Verum eſt bonum hoc r
ſius, & ex ſecundaria claſſe boni, vt nō princip
ſed ſecundaria quadam ratione ſit bonum. Q
obrem & eius auctor nequaquam mali auctor
fuerit, ſed aut boni aut neceſſarii, quod & ipſu
ſecundarium quoddam bonum. Nec imme
quippe quod & ipſum ex eodem fonte boni
Animarum diſcrimina. ſed cum remiſſione quadam, promanet. Ac ea
de malo corporum eiuſque cauſa diximus, in
ſentia ſufficiant. Quia vero mala & peccata p
mum habentur humani animi errata, etſi d
quoque ſupra dictum eſt, nihil tamen vetat, qu
nus etiam nunc naturam & cauſam eorum in
Genii. mus. Dicendum igitur, eorum animas qui r
præſtantiores ſunt, ſemper in ſublimi verſant
in bono æternum infixas, nihil vnquam ha
Bruta. mali. Brutarum autem animantium animas,
mediæ ſunt humanarum animarum, & earum,
in ſtirpibus affixæ radicibus hærent: quatenus
mam corporis referant, idem habere malum q
corpora. Quatenus vero appetitum habeant q
dam & impetum, quod in eis malum ſit, huma
rum animorum malo eſſe ſimile: & ex eo quo
Homines. illo dicetur, ipſum quoque cognoſcetur. Hum
autem anima in medio collocata earū quæ ſem
in ſublimi manent, cum ob animalis eſſentiæ c
tudinem, tum propter mentis communionem
earum quæ ſemper humi ſunt, ob brutæ vitæ c
corpore cognationem, quæq; vitale quoddam
cul

eſt ſuperiorum & inferiorum: propter
ntatis affectionem, alias his alias illis
Nā cum in ſublimi manet, omnis mali pro-
xpers, infixa bono. Sin aliquando nerui ac
i defuerint ad beatā illam vitam amplecten-
arcana illa ſynceraque ſpectacula intuenda,
ea quod eius natura fert, vt aliquando etiam
riora declinet, ſi voluerit: ipſa principium
uiuſcunque malitiæ deſcenſum voluntari-
hunc mortalem locum. Quamuis enim na-
ortita eſt ancipitem, non tamen coacta vel
t vel deſcendit: ſed ita condita eſt, vt vbi ipſa
t, & aſcendat & deſcendat. Et quis hoc in a-
atura per ſe mobili admiretur: cum & bru-
nantes, quæ amphibia dicuntur, ea quidem
ſint, vt & in aqua & in terra habitare poſſint:
en pro naturali ſuo appetitu vtroque ſe con-
oactæ a nemine, ſed cum ipſis lubet? Anima
eſcendens ob affectionem & habitudinem
d mortalem hunc locum, & cum mortali
e coniungenda, & vnum mortale animal
confectura, vitam brutam agit, partim co-
is, in qua ſunt ſenſus & viſa, partim appeti-
cuius generis eſt iracundia & cupiditas. Per
ortale animal & cognitionem haberet ſuæ
congruentem, qua & brutæ pecudes ſunt
æ: & quod decederet, cibo & potu perpetuo
ret: & procreatione ſui ſimilium æternitati
eris conſuleret: & velut armis muniretur,
ea quæ nocitura eſſent, propulſaret: quæ
li animanti non contigiſſent, niſi brutis hiſce
tibus expletum fuiſſet. Quis enim, præſer-
egantior, tanto tempore edere & excernere
brutæ pecudis inſtar, niſi a bruto appetitu in-
tur? Quis vero tantam agitationem tanto
re toleraret, niſi inſana iſta cupiditas gene-
ropagatio ſtimularet? Verum ea quæ & iam
e diximus, ſatis ſunt ad declarandum, boni
& propter abſolutionem animalis, brutas ap-

Animi humani voluntarius deſcenſus ad hæc inferiora, eſt cauſa mali.

Hominis bruta vita.

petitiones eſſe datas, atque ita nullum appa[...]
Humana hominis vita. lum. At vero rationis particeps animus, natu[...]
corpore brutaque vita præſtantior, & domi[...]
in hæc ſortitus: cum ſuum aduerſus ea ſtatu[...]
tur, & ſeiunctus ab eis, & pro inſtrumentis [...]
tens, & bonum miniſterii illorum ad ſuum [...]
referens: tum omnia bona ſunt, neque v[...]
Auerſio mentis a Deo, & ſeipſa, cauſa mali. malum vllum exoritur. Sin ſimilitudinis, [...]
cum Deo habet, oblitus animus, imperii ſce[...]
adiecerit, neglecta principatus auctoritate, [...]
ad corpus & brutam eius vitam inclinarit (i[...]
ei potiſſimum accidit, cum vehementiam &[...]
tum voluptatis brutarumque appetitionum [...]
tati & ſuauitati rationis anteponit, totam[...]
brutæ parti dedit, vt eam ſe ipſum eſſe opi[...]
tum, cum animus contra ſuam naturam ab[...]
tione agit, & contra ſuam dignitatem princi[...]
dominatu pollentem, ſeruire ac parere m[...]
tum vero malum exſiſtit, quod nec in eo qu[...]
ſe melius eſt, locum habet: neque in deterior[...]
ſuo loco maneat. Cæterum cum animus [...]
præſtantior, corpori deteriori implicatus, vlt[...]
dum ſimilitudinem deterioris amplexus [...]
eamq; ſimilitudinem præſtantioris prætuler[...]
eſt, cum pecudi & beſtiæ, quam genio aut De[...]
lis eſſe maluerit: id vero facit non coactus a[...]
ſed ipſe arbitratu ſuo, ob libertatem ſuæ volu[...]
& poteſtatem. Optio enim in noſtra poteſt[...]
1 cum noſter motus ſit internus. Hic tu mihi [...]
de animum, ne ipſe deceptus, te quoq; in err[...]
Epilogus. Lector inducam. Nam delectum & volunt[...]
internam eſſe animi motionem, & a re nulla [...]
na cogi, perſpicuum eſſe arbitror: prius cert[...]
2 dem & explicatum id eſt, & demonſtratum. [...]
item, animum delectu & voluntate ſua nun[...]
ſtantius eligere, nunc deterius præferre præſt[...]
ri: aperte opinor ex eo eſt oſtenſum, quod & [...]
& bonæ leges & homines cordati bonas & [...]
hominum actiones non factis & euentu m[...]

onſilio & voluntate: quodque & honorem
& pœnas irrogant, & laudant & vituperãt,
nſilium & voluntatem intuentes, quæ no-
noſtrique arbitrii ſunt. Iis autem quæ a co-
t, quamuis grauiſſima ſint, ignoſcunt: &
n non agenti, ſed cogenti tribuunt: quod
oluntate nolentem coegerit, ille autem
am voluntatem coactus egerit. Si ergo 3
a eſt voluntas, quæ integra eſt animi actio,
m violenta impulſio: quid aliud mali cau-
mus niſi animum, ac ne ipſum quidem
mali? Nihil enim eſt quod malum, qua- *Correctio.*
lum eſt, amplectatur: ſed quia id quod bo-
n habet, malum ſimul occultat, id quoque
e neceſſe eſt. Eſt & hac de re prius dictum.
ata igitur mali cauſa, elata voce clamam⁹,
ali cauſam eſſe Deũ, propterea quod ma-
animus libere atque vltro, non autem De-
ſi malum animus faceret coactus, fortaſſis
ccuſaret Deũ, qui eum ſine cauſa cogi per-
ac ne malum quidem eſſet quicquam
factum. Sed qui vltro & conſulto aliquid *Libertate*
t, ipſe merito in cauſa eſſe videatur. Nam ſi *voluntatis*
t, ne permittere quidem illi debuiſſe Deũ, *nihil homi-*
n amplecteretur: duorum alterum dicit: *ni datum a*
eius natura ſit, vt alias bonũ, alias malum *Deo excel-*
tur cogendum fuiſſe ne vnquam malum *lentius.*
retur: aut ita fuiſſe condendum, ne eius
nquam ferret vt malum amplecteretur.
prius illud aperte abſurdum eſt. Fruſtra
ectus, qui noſtrum opus eſt, fuiſſet factus, *Delectus.*
nquam licuiſſet in vtramuis agere partem.
delectus quidem relinqueretur, adiuncta
ite. Pugnant enim inter ſeſe delectus & ne- *Neceſſitas.*
Quod autem ad alterum attinet, cogitan-
, nullum vnquam eſſe malum optabile aut
dum. Deinde ſuadere iſta ratio videtur,
hanc animi naturam, quæ ſuapte volun-
bſque coactione, alias verum bonum am-

plectitur,alias imaginariū, e natura rerum
lendam,aut vt non bonum,aut vt magnu
neque reputat, quot rebus quæ in emun
habētur, & maius & honorabilius bonum
tas voluntatis. Omnibus enim hæc quæ
ſunt antecellit, nec quiſquā eſt,qui aut bru
cus aut ſtirps eſſe mallet quam homo. Cu
minora bona Deus ſuppeditaſſet,an non &
illis maius eſt,ſuppeditandum erat? Dein
hoc ſupra dictum eſt (ſublata e rerum na
penſione animorum in vtramque partem
ſimas etiam hominū virtutes vna tolli eſ
& totam formam humanam. Neque enim
& temperantia humana reſtabit,niſi etiam
animus poſſit. Quod ni ita eſſet,angelicus
diuinus,nec iam humanus. Hac itaq; ratio
ditur, auerſionem a bono, & quod ſecund
malum dicitur,eſſe neceſſariam: quod abſ
humanæ virtutes, nec ipſa etiam homin
in rerum natura exſtitiſſet. Quapropter et
quis a Deo productam dixerit auerſionem
bono, quatenus ad tot bona quæ natura
queunt,conſtituenda neceſſaria eſt: mali a
dicere Deum iure non putabitur. Nam & n
abſceſſus putrefacientem, & corpus vrent
cantem, & partes abſcindentem, nemo a
morbi,ſed ſanitatis potius quiſque auctor
quod ſine his illi homines curari non po
Atque etiam diuina VINDICTA, vltrice
ſuæ parte, quæ & permittit & auget aliqu
affectus,eatenus progreditur,quatenus alit
non poterant,niſi prius interdum,aut ſæpi
inſaniæ appetitioni morem geſſiſſent. Q
eſt, cur etiam boni pædagogi non omnibu
rum cupiditatibus aduerſentur, ſed ſæpe c
ant, interdum etiam obſequantur: quaſi
ille, huiuſmodi affectus non plane poſſit e
niſi aliquando iis obſecutus fuerit, & ipſi
ſaturatus. Neq; vero pædagogum vel diuin

Sublata libertate, virtus tollitur.

Auerſionē a bono, quatenus humanam formā conſtituat, non eſſet malum.

Diuina vindicta medico ſimilis.

mali dicimus eſſe cauſam, ſed boni, quod
ſa iſta fiant. Etenim quæ ſtudia ad modeſti-
nent, modeſta: & quæ ad ſanitatem, ſalu-
mus. Omnis porro actio fine, cuius cauſa
fuit, informatur atque perficitur. Itaq; De-
eſſariæ auerſionis a bono aliqua ex parte
t: merito cauſa eſſe mali dici non poſſet.
do autem ipſius neceſſariæ auerſionis a bo-
ctor, conſiderandum eſt. Neque enim ipſe
em facit (abſit hoc) ſed liberæ voluntati
ltatem dedit, vt & hoc genus in vniuerſi-
m locum haberet: & tot bona efficerentur,
auerſione iſta effici non poſſent. Proprie
ctor eſt liberæ iſtius naturæ, cum bona ſit,
mundi bonis pretioſior. Cuius actio paſſi-
erſio, volentis, & non coactæ. Bonam au-
liberam iſtam naturam, etſi aliquando et-
erti poteſt, conſtare opinor: & qui mali
am ſtatuunt, eo ipſo Deum MALI auctorē *Manichæos ſibi parum conſtare.*
affirmant. Hi enim cum non modo condi
a Deo dicant, ſed etiam partem eum aut
m eſſe Dei iactitent: talem tamen eum
ibēt, qui malus fieri poſſit, & conſulto ma-
Sic enim eos dicere par eſt, qui in nobis ſi-
dicunt, aut vincere malum, aut ab eo vinci,
aque & victum pœnis & victorem præmiis
Quæ cum dicunt, non expendunt, cum his
n animi ad malum impulſionem cohærere
e. Omnino igitur ſiue conſulto peruerti
dicunt, ſiue externa impulſione: eo vtique
t, quia natura eius hoc ferebat. Quod ni ita
on malus euaſiſſet. Proinde neque primum
deprauari dicunt, quod id eius natura pror- ἡ μήτηρ τῆς ζωῆς. ὁ δημιουργός. οἱ αἰῶνες.
uat: neque cætera bona cum illo proxime
cta, vt quam matrem vitæ vocant, & opifi-
illius loci ſecula. Quamobrem etiam hi qui
n a Deo talem eſſe conditum perhibent, vt
poſſet: quia talis natura non mala, ſed bo-
on dicunt mali cauſam eſſe Deum. Sed hæc

Verborum Epicteti declaratio.

hactenus, de natura & ortu malorum. R
eſt vt Epicteti verba conſideremus, & v
quemadmodum is ea quę nos fuſe perſecu
compendio perſtrinxerit. Cum enim diſci
rum in amplectendis bonis & declinãdis r

Natura MALI mirabilis.

ſetur, neceſſe fuit oſtendere, naturam mal
rabilem. Nam aliquo modo & eſt & non e
ceſſio quædam rei ſit, non ipſa res: eaqu
prorſus fugienda eſt, quod principalem
non habet, proptereaque a nemine expe
vllius actionis finis eſt. Nam eius qui don
ſtruit, ſcopus & finis eſt domus, ob quam
& fabro ianua, propter quam fabricat. M
cauſa nihil geritur. Eſt igitur Epicteti rat
breuiter huiuſmodi: Malum, aberratio a
Quod enim principaliter in mundo fit, ſ
eius qui facit: & finis, illius adeptio. Quo
attingit ſcopum is qui facit. Si igitur id q
cipue ſpectatur, & ſecundum naturam in m
non eſt aberratio a ſcopo (nam adeptio p
malum vero eſt aberratio a ſcopo: malum
cipue ſpectari, conſultoque in mundo fier

Malum eſt aberratio a ſcopo.

Malum autem eſſe aberrationem a ſcopo,
de eo diximus, clarum eſt. Nam ſi quis ſibi
tem tanquam metam & bonum propoſui
eo collimat, tanquam ad bonum: hoc e
otius ad eam, animi certe quidẽ impulſio
Qui ſi bono potitus non fuerit, ſed ab eo ſ
aberrarit: vtiq; is qui ſcopum nõ attingit, f
Ea porro quæ in mundo præcipue ſpectant
eſſe eius qui facit, & finem, eorũ adeption
conſtat, quę de ædificatore dixi, & fabro. Id
quod fit, ſcop⁹ eſt eius qui facit: quem intu
quam ſagittas ita ſuas actiones dirigit, eun
finem proponit, vt ſcopum attingat. Cu
„ ſic dixerit, Nec mali natura in mũdo ſit: na
mine id intelligit, quod ſecundum naturan
præcipueque ſpectatur. Quod ſi quis ſic
ratiocinationem hanc, vt minor propo
Q

admodum ſcopus aberrandi cauſa nō pona- »
(oc enim ſignificat, malum eſſe aberrationem
) prætermiſſa maiore, qua negatur, quod in
præcipue ſpectatur, eſſe aberrationem a ſco-
ptio cum ſit) concluſionem ſubiungat: ma-
n præcipue ſpectari, neque hanc fieri ſecun-
aturam in mundo. Poteſt etiam vt connexū
æc propoſitio, hoc modo: Si ſcopus aberran-
non ponitur, mali natura in mundo non
Nam ſi exſiſteret, ſcopus eſſet faciētis, quem
faceret. Sed ſcopus eſt vt id fugiatur. Fugi-
enim eſt malum. Quare non attingendi, ſed
di cauſa poneretur. Si igitur ſcopus aberran-
cauſa non ponitur, nec mali natura in mun-
ſtit.

EPICTETVS.

*rpus quidem tuum aliquis obuio cuiq; permit-
t: indignareris. Tu vero, qui animum tuum
permittas, vt ſi conuicia tibi dixerit, pertur-
mœreat: non erubeſcis?*

SIMPLICIVS.

omparatio iſta alterius permittentis, cum eo
: permittit, & corporis cum animo: rem val-
rat. Deterius enim eſt a ſemetipſo lædi, quā
Nam ſi amicis offenſi magis ſuccenſemus
aliis, cum ob cogitationem familiaritatis,
od præter exſpectationem id nobis accidit:
abſurdius erit a ſemetipſo lædi. Si corporis
m ægre ferimus: multo moleſtius ferendæ
nimi læſiones. Iam, ſi noſtri arbitrii non eſt,
aliquis corpus noſtrum cuiuis obuio per-
nec ne, hoc vero in nobis ſitū eſt, an permit-
nec ne cuiuis animum noſtrū, vt, ſi ille con-
aut contumeliam fecerit, perturbetur &
datur: vtrunq; pudendum eſt, & id ægre fer-
l neque in noſtra poteſtate, neque noſtrum
eſt: & id malum in nos admittere, quod

vitare ac propulſare licuiſſet. Recte autem ſuccenſendi abſtinuit. Succenſemus enim gnamur ob ea mala, quæ nobis alii faciunt: vero nos pudet, quæ in alios ipſi admittimu gis vero erubeſcendum ſi nos ipſos violamu magis, ſi id cauere nobis licuiſſet. Erubeſci is, qui turpitudine ſuorum peccatorum, q fecit, agnoſcit. * Quid vero turpius, quam ſe propoſitæ illuſtris comparationis huiu mina perſpicere?

EPICTETVS.

Quamobrem cuiuſq; rei anteceſſionibus cutionibus conſideratis, ſic eam aggrede qui primum alacriter eam ſuſcipies, eorum conſequuntur expenſo: poſt autem, turpitudin exorta, verecundaberis. Vis Olympia vincere medius fidius, præclarum enim habetur. Sed quid antecedere, quid ſequi ſoleat: atq; ita re dam ſuſcipito. Oportebit te conſeruare ordin ingratis, abſtinere bellariis, exerceri neceſſari to tempore, in æſtu, in frigore: non frigidam bi vinum niſi præfinito. Ad ſummam, tanquam ſic laniſta te tradas oportet: deinde in certa ſcendere. aliquando manum lædere, talum d re, multum pulueris deglutire, interdum flag & vinci poſt hæc omnia. His omnibus con pugilum certamen ſuſcipe, ſi lubet adhuc. S vt pueri reſilies: qui nunc pugiles ludunt, nu nes, nunc gladiatores: iam tuba canunt, ia dias repræſentant. Tu quoq; ſic, nunc pugil, m ator, poſtea orator, demum philoſophus: to animo nihil. Sed vt ſimius, quicquid ſpectau tabere, atq; aliud ex alio adamabis. Nec en pta cogitatione quicquam es aggreſſus, aut e prius: ſed temere, appetitus leuitatem ſecutu qui philoſopho ſpectato, & audito aliquo di Quam recte dicit Socrates, enimuero quis ita

te, vt ille? ipſi etiam philoſophari volunt. Homo, im conſidera, cuiuſmodi ſit res: deinde natura tua, eamne ferre queat, explora. Quinquercio es, aut palæſtrita? brachia tua intuere, femora & s conſidera. nam aliud alio natura pertinet. ne te hæc aggreſſum æque poſſe edere, æque bibe- ē faſtidire? Vigilandum eſt, laborandum, a tuis ndum: a puero contemni, in omnibus deteriore ione eſſe, in honore, in magiſtratu, in iudicio, in quolibet oportebit. Hæc conſidera: tecumque an his rebus redimere velis animi tranquilli- libertatem, conſtantiam? Sin minus, vide ne ri, nunc philoſophus, mox publicanus, poſt ora- niq; Cæſaris procurator fias. Iſta non conſentiũt: te oportet hominem, eumq; vel bonum vel ma- e? aut exercenda tibi ratio & mens eſt, aut res æ excolendæ: aut in internis elaborandum, aut rnis: hoc eſt, aut philoſophi tuendus locus, aut is plebeii.

EPICTETVS.

Mnia officia in vniuerſum, mutuis affectionibus int metienda. Pater eſt? præcipitur, curam eius m, cedendum ei in omnibus: ſi conuicietur, ſi et, ferendum eſſe. At pater malus eſt? Nunquid natura cum bono patre coniunctus es? non, ſed rte. Tu igitur munus tuum erga ipſum tuere, d ille agat conſidera: ſed quibus rebus agendis, nſtitutum naturæ futurum ſit conſentaneum. n alius non lædet, niſi ipſe velis. Tum autem læ- cum te lædi exiſtimaris. Sic igitur vicini, ſic ci- Imperatoris officium inuenies, ſi mutuas affe- ſpectare conſueueris.

SIMPLICIVS.

Oicia ſunt ea quæ fiunt, vt decet & conuenit, & æ uoque digna ſunt: & hæc eius iuſtitiæ mune-

ἐν δὲ δικαιοσύνῃ συλλήβδην πᾶσ᾽ ἀρετή ἐστι.

ra ſunt quæ omnem virtutem continet. Eſt
iuſtitia,quæ ab aliis virtutibus diſtinguitur.

Eſt & quæ reliquas in ſe complectitur omne
Nam iuſtitiæ eſt ſuum cuique tribuere. Qu
diſciplina morum, & ciuilis facultas in offici
ſatur. Iuſtitia,cum eſt animi gubernatrix, cui
nimi parti ſuum officium præſcribit. Iuſtiti
tatis moderatrix, & ipſa cuiuis reipublicæ p
tribuit,quo quæque digna eſt. Cum igitur ſu
ribus præceptis,quæ & ipſa ad officia pertinen
ditorem erudierit: hic ei nunc artem tractar
ficii & reperiendi & præſtandi tradit. Quæq
prolixis voluminibus tractarunt, cuiuſmod
libri de Officiis, & de interiore pulcritudine,
Nicolaus Damaſcenus. opus Nicolaus Damaſcenus edidit: ea hic
verſibus ita grauiter & luculente,vt morum a
afferat,perſtrinxit.Officia porro,vt in vniuerſ
Officiorum diuiſio. tes tribuantur, partim ſunt aduerſus homi
ſimiles,partim aduerſus præſtantiores, parti
uerſus deteriores, partim etiam fortaſſis ad
noſmetipſos. Et horum quodlibet multa hal
ſcrimina: quorum præcipua & ipſe perſequit
officiis erga homines exorſus. Ac præclare
docet,quomodo reperienda ſint officia: nec e
tribuenda eſſe patri & filio, ciui & hoſpiti,
merito & ei qui læſerit,alia denique aliis: pro
one affectionis & neceſſitudinis,quæ cum quo
intercedit. Alia ratio eſt aduerſus patrem,
poſt Deum ortus noſtri & totius naturæ noſt
auctor & benefactor. Alia erga filium, cuiu
cauſa ſumus, & qui noſtri quædam pars eſt.
σχέσις quid. in primis quid ſit σχέσις, quam Latine vel ne
tudinem, vel affectionem, vel habitum, vel
ctum,vel relationem (ſi cui forte voces hæ plac
dicere poſſumus, declarandum eſt prius, quan
rum varietatem perſequamur. Eſt igitur σχέσι
in genere dicamus, ordo quorundam inter ſe
mutuus reſpectus: isque vel a natura inſtitutus
voluntate ſuſceptus, ſimilium aut diſſimili

lli coniunguntur, hi diſſociantur. Mutua quænim inter illos affectio eſt, qua alii alios comintur: & quamuis diremti aliique facti fuetamen non prorſus diuelluntur: ſed ita mavt alter ſit alterius, & ea quorum eſt affectio, eſe conferuntur.

1. Natura. Fraterna coniunctio.

Eſt autem ordo naturalis ſicontrahens, coniunctio fraterna. Quare alteorum quæ inuicem affecta ſunt, altero definam frater fratris eſt frater, & par pari par, & tus cognato cognatus, & ciuis ciuitatis ciuis.

Alienorum diſſociatio.

m ordo naturalis diſſocians aliena ratione s. Nã & hic eſt ordo naturalis, & * ſimilitudiſtat. Quapropter ratione ſimilitudinis inter feruntur. Nam alienus alieni eſt alienus: ſed ic diſſocians eſt. Nam alienum ſeparat famiut cognatio coniungit. Verum propter ſidinem ſiue ea conſocians, ſiue diſſocians ſit, eadem ſunt in vtroque aduerſus alterum.

Diſſimilium coniunctio.

alis vero ordo diſſimiles coniungens inter ſe patris & filii. eſt enim coniunctio naturalis, ſimilium: quia non alter per alterum defivt fit in fratribus. Ibi enim dicebamus, frater eſt frater: hic vero, pater filii eſt pater, & fitris filius. Eſt igitur hic ordo naturalis diſſin coniungens. Sed diſſimilitudo ea eſt, quæ er cauſam, & id quod a cauſa proficiſcitur.

Contrariorum coniunctio.

lius ordo naturalis diſſimilium coniungens, trariorum, cuiuſmodi eſt dextrum & ſini- Nam hæc cum diſſimilia ſint, neceſſitudiuidem inter ſe quandam habent, ſed ratione rii loci.

Diſſimilium diſiunctio.

Eſt & ordo naturalis diſſimilium diſis: vt eſt, anno ſuperiore, & hoc anno. eſt & hæc affectio temporum diſcernens.

2. Voluntate.

Coniunctio amicorum & inimicorum.

Orluntate ſuſceptus & ſimilium coniungens, io amicorum: diſſimilium vero diſiungens, nimicorum. Nam & inimicorum idem eſt ecundum affectionem, voluntatibus diſſimi- Quare alter per alterum definitur, vt inimiinimici inimicꝰ, ſicut amicus amici. Diſiun-

gens autem eſt inimicorum ordo, ſicut amic
Docentis & diſcentis. coniungens. Eſt & ordo voluntarius diſſimi
coniungens, ratio docentis & diſcentis: vt cau
Vendentis & ementis. eius quod oritur a cauſa. Ratio vero vendenti
mentis, vt contrariorum. Eſt & ordo volunt
ratione diſſimilitudinis diſiungēs, ratio perſec
Perſequētis & fugientis. tis & fugientis. Perſequens enim fugientem
quitur * coniunctè quidem ratione voluntar
fectionis diſſimiliter, ſed ſeiungendo coniu
Mariti & vxoris. Mariti autem & vxoris affectio media quodam
do eſſe videtur inter naturales & voluntarias
vtrarumque particeps, & diſſimilitudine defi
da. Nam maritus vxoris eſt maritus, & vxor
Vicinorum inter ſeſe. vxor. Mediam & vicini habent affectionem,
ſimilitudine definiantur. imperans vero & o
Magiſtratus & populi. ens partim naturale eſt (imperat enim ſemper
ſtantius deteriori in vniuerſo:) partim volun
cum pactione quadam diuites imperant, pau
vero obtemperant: partim miſtum, cum pu
decretum fuerit, vt imperent prudentiores.
Naturales affectiones æternæ ſunt: voluntariæ, mutabiles. igitur (vt paucis complectar) tot ſint affecti
quacunque harum cum aliquo coniuncti ſimu
ipſa affectionis forma officium aduerſus eum
periemus & conſeruabimus: ſiue id ille conſe
ſiue non, in naturalibus officiis præſertim. Na
luntariam affectionem etiam alter, bona m
voluntate dirimere poteſt, amicitiam mala, ir
citias bona. Etenim voluntas eam affectionem
ſtituit: naturalem vero non voluntas, ſed na
Quamobrem ſi amicus noſter ob prauam volu
tem fit inimicus: ſoluit affectionem noſtram,
iam ei debemus amicitiæ officia, qui amicus eſſe
Neceſſitudo paterna. ſtitit, & inimicus eſſe voluit. Verum ſi pater im
ba voluntate fuerit, patris affectionem non ſ
voluntas. Ea enim naturalis eſt, & non volunt
& talis affectio eſt erga patrem, non vtique erga
num patrem. Etſi igitur malus fuerit pater, ta
officia quæ patri debentur, ei præſtanda ſunt.
mnibus itaque modis eſt obſeruandus & curan

y

vitæ noſtræ poſt Deum auctor, & quod eius
x caritate muniti huc vſque proceſſimus. Eſt
a parentibus reddenda, vt quam ab illis mu-
acceperimus, gratis animis atque vberiore
ra: eorumque mandata alacriter exſequenda
1,iis exceptis quæ animi vitia prouocant. Hæc
citra eorum offenſam, quantum fieri poteſt
nda ſunt, vt quæ patri animorum diſplice-
edendumque illis eſt cæteris rebus omnibus,
xternis,quam ipſo corpore. Nam ſi fortuitis

Quæ animorum patri diſplicent, recuſanda.

iis, argento numerato & corpora & peculia
um parent: quanto magis parebunt eadem
qui naturales ortus noſtri auctores fuerunt?
& verbera patrum æquioribus animis feren-
t filiis, quam ſeruis dominorum: multoque
conuicium aut contumelia. Itaque veteres
norum leges, tum excellentia naturæ conſi-
,tum laboribus quos filiorum cauſa parentes

Patria poteſtas apud Romanos.

it expenſis, tum eo etiam conſilio, vt liberos
io patriæ poteſtati ſubiicerent (fretæ ſcilicet
li parentum erga liberos pietate,& vendendi
ſi vellent, poteſtatem dedere parentibus, &
e occidendi. His vero antiquiores ita venera-
t parentes,vt Deos appellare eos non dubita-

θεοὶ θεῖοι.

Sed quamuis in hoc diuinam excellentiam
i, patres appellare deos ſit deſitum: fratres
patrum Græci adhuc θείους,quaſi diuinos,nō
mani) patruos appellant, vt demonſtrent,
rationem parentum aduerſus liberos eſſe ex-
it.Sunt autem officia aduerſus parentes,tum
æqua ſunt,præſtanda potiſſimum,vt ea ratio-
luntatem noſtram naturæ conſentaneam
uemus: tum diuinæ vindictæ ratio eſt ha-

Qualis tu in patrem fueris,tales ipſe liberos tuos experieris.

, quod conſentaneum eſt fore vt tales libero-
n nos animos experiamur, quales nos aduer-
entes noſtros præbuerimus. Quod ſi frater te
, tu aduerſus fratrem naturalem affectionis
m conſerua,& pactionem vniuerſitate rerum
arbitra initam,quæ tibi hos,& non alios pa-

Officia fraterna.

rentes fratres atq; cognatos deſtinauit. Illud
conſidera, vt ille te vel æque vel inique tractet
eſſe penes te: tuum vero munus eſſe penes te.
re non eſſe conſiderandum, quomodo is te tr
ſed quid tu facias, vt naturæ congruenter viua
que enim illius dominus es, ſed illud vt tui
munus exſequare. In eo enim & detrimentũ
& emolumentum ſitum eſt. Nam ille quide
cunque ſe geſſerit, te non lædet, ſi vtilitatem
mnum in te ipſo quæſieris. Sin iſta in externis
collocaris, id damnum non frater, ſed tu ipſe ti
deris. Atque etiam conſiderandum, ſi lenitate
ritate tua fratrem amicum tibi feceris: bina
ctiones permiſtas, mirabilem effecturas eſſe co
Officia diſcipulorum. ctionem. Officia porro erga bonarum artiu
ctores eadem ſunt, quæ erga parentes, & ſ
cum aliquo cumulo: quod hi altores & cur
nõ corporis noſtri, ſed noſtri ipſorum ſunt: id
naturali neceſſitate, vt parentes tum apud
animantes, tum apud homines, ſed bona vo
te, diuinam bonitatem imitante, quæ animas
tum delapſas eo vnde venerunt, reducere co
Illud etiam præterea habent officia aduerſus
ſtros, quod omnibus eorum præceptis, tanqu
Ariſtoteles: τῶν γονέων οἱ παιδεύσαντες ἐντιμότεροί εἰσι τῶν γεννησάντων μόνον. οἱ μὲν γὰρ τὸ ζῆν, οἱ δὲ τὸ καλῶς ζῆν παρέχουσι. uinis edictis, eſt obtemperandum. Earum en
rum doctor, quæ ſecundum naturam nobis c
niunt, nihil præcipiet, niſi quod ad hunc fine
ratur. Si vero parentes noſtri bonarum etian
doctores fuerint: tum binis affectionibus c
ctis, etiam officia vtriſque debita præſtanda
ipſique vt diuina quædam imago adorandi, q
vt eſſemus, & vt bene eſſemus, hi non ſecus a
auctores fuerint. Iam amicitiæ officia, quæ &
rabilia, & vtilia ſunt, quam breuiſſime percurr
Amicorum officia. In his primum eſt delectus: alterum, tracta
optima tractatione conſeruatio amicorum
1. Delectus. vniuerſum amicitiæ bonum exſiſtit. Ac d
quidem agendus eſt, morum ſimilitudine c
rata. Diſſimilia enim non facile in amicitia
le

ſcat,quamuis vtraq; bona eſſe videantur. Mores frigidiores & ſtabiliores, non cōueniunt cum orib. & feruidioribus. Deinde videndū,quemodum veteres ſuos amicos tractarit is,cuius aiā expetimus. Tertiū eſt,ac potius & primum dium & vltimum,vtrum brutis cupiditatibus t,an vtcunq; in eo ratio dominetur. Huic conus eſt,vt appetitiones ſpectentur,vtrum hæ ad neſtas & probatas bonis ferantur, an vero ad idas & fœdas,& hominum vulgo placitas: præq; num moderatæ tractabilesq; ſint appetitio: declinationes. rectæq; rationi facile pareant, hementes & effrænes,& ad id quod ipſis placet iendum ſemper incitatæ? Tales enim omnia rbitratu cogentes, nō ſunt idoneæ ad amicitiæ unctionem. Atq; ea etiam ingenia,quę ſummū um in rebus externis collocāt,vt in opibus,aut orib. aut ciuili auctoritate & gloria,ne ipſa quiapta ſunt ad amicitiam. Nam cum hæc diuidi nt,qui ea vehemētius appetit,plus capit,& mielinquit vtiq;,vt amicus paria nō obtineat. Ac cunia & corporibus id quidem clarum eſt. Sed oriolæ captator vnus ſcilicet,vult florere gloria. ni vero bona,quæ indiuiſa ii habēt penes quos ,vt virtutes, vt ſcientiæ, ſi alter eorum ſit parti-, in altero adeo non minuuntur, vt augeantur n. Simul enim excitantur & inflammantur hæc nimis eruditorum & bonorum virorum,& aliis municata multiplicantur, & velut ſilicis & ca-; attritu lux vna veritatis & honeſtæ vitæ inde cat. Præterea amici in verum bonum intenti,& ectæ rationis normam res ſuas dirigentes, vna ula vtuntur diiudicandæ vtilitatis. Nam vtriſ-& bonū commune eſt, & vna recta ratio. Cum tem in amicorum animis regula ſit communis, : vtilia & noxia diiudicet, itemque iucunda & eſta: coniungi eos inter ſeſe eſt neceſſe,omnem diſſenſionem & tumultum tolli e medio. Sin communi regula rectæ rationis non vſi ambo

καὶ αἱ ἀνομοιότητες τῶν ἠθῶν ἥκιστα φιλικόν.

2

3

4

Auari, ambitioſi, voluptarii, non apti ad amicitiam.

Amici veri, virtutis & ſapientiæ ſtudioſi.

fuerint,diuelli eos eſt neceſſe. Ac delectus qu
amicorum eſt talis. Tractatio autem & conſ
tio,vno verbo vt dicam,id quod rectum eſt,ter
Sic igitur vtendum eſt amicis, vt eos vti nobi
lumus. Ac beneficia quæ a nobis in illos pr
ſcuntur, extenuanda ſunt cogitatione noſtra:
traque amplificanda,quæ in nos illi contuleri
delictis autem contrarium faciendum eſt: illo
que extenuanda ſunt, noſtra exaggereanda &
probanda. Proprium vero nihil exiſtimandu
quin idem noſtris etiam amicis magis conue
& principatu libenter illis eſt cedendum, qua
bis ipſis cederemus. Siquidem amicus, veteri
uerbio, alter ipſe eſt. Quia vero fieri nō poteſt
homines aliquando delinquamus, & alii ali
fendamus: amicitiæ inſtitutum totis virib
tuendum,delictumque leniter caſtigandum,v
aureo illi præcepto pareatur,

Tractatio & conſeruatio amicorum.

Bona fide redeundum in gratiam.

„ *Crimen ob exiguum tibi ne fuat hoſtis amic*
„ *Quod liceat*:

& reditus in gratiam firmus & fidelis tam v
quam re ipſa declarandus, ne peccati conſcien
qui peccauit, de reliquo ſuſpectam faciat am
am,non credenti eum qui offenſus ſit, eandem
nere voluntatem. Illud vero perſpicuum eſ
amico tantum, ſed & eius neceſſariis beneuol
am & officia præſtanda eſſe, vt eorum coniu
nobiſcum non minor quam cum illis ducatur:
abſens minus, ac potius magis eſt curandus q
præſens,quod mihi de meo quodam amico co
Vt autem paucis complectar, ſi verus delectus
tur, & quaſi fundamenta amicitiæ rite iacian
iam ipſe ille cordatus amor eam ad conuenien
vſum perducit, & amicitiæ officia facile perd
Vltro enim amicus ſic amicum tractans,vt ſeip
omni fungetur officio. Quantum vero in ami
inſit boni, & quod ea bonorum ſit cauſa: proli
id quidem deſiderat commemorationem, ſe
men pauca dicantur quæ in mentem veniunt.

Amicitiæ commendatio.

primi

ı, vterque amicus duos habebit animos, to-
ue corpora: nec dubium, quin externa etiam
:untur bona communia. Quod ſi plures ta-
i fuerint, vnuſquiſq; multis augetur & ani-
orporibus & fortunis. Igitur & in rerum
inquiſitione magna lux veritatis ita con-
ınimis illuceſcit: & in virtutis vſu, ſi ea quæ
lıs excellunt, in commune conferantur &
tur, vna quædam integra & perfecta virtus
blice omnibus, tum ſeparatim ſingulis faci-
ngit, quæ & a numine illuſtretur ob perſe-
ı. Accedunt tuta cōſilia dubiis temporibus,
ıes conſtantes, prudentia ſimul & potentia
ıratæ. Iam peregre profectus amicus ſuis per
ıadeſt, bonoque animo eſt: non tantum
, ſed & moriens, quaſi vna cum iis ætatem
. Quanta vero in hac re ſuauitas ineſt? Quid
cundius amici conſpectu, ſermone, actioni-
des vero atque fiducia nec ob cognationem
ſe poteſt, nec ob principatum, nec ob pecu-
gnitudinem, quanta propter ſynceros ami-
:xander certe interrogatus vbi theſauros ſu- *Vbi amici, ibi opes.*
ret, amicos ſuos demonſtrauit. Eſt & pæda-
ıptimus, amicus. Nam a nemine quiſquam
:tum minore cum offenſa quam ab amico
r: neque veremur quenquam ſic, neglecto
ıliquo, vt amicum. Res lætas & ſecundas
mici præſentia, curas & ſolicitudines ne-
ıe leuat & conſolatur: tutaque eſt ad opti-
ominum tractationem exercitatio. Nam &
ıs locus amico libenter conceditur, & eius
facile ignoſcitur, & quæ ſentias citra fucum
amico dixeris. Pro acceptis autem beneficiis
ıeuolentia gratiam alacriter animo referre
s: nec humanitas & bonitas erga quenquam
ıeralitate & benignitate, atque aduerſus ami-
:claratur: nec periculi ſocius æque promtus,
n periculo capitis, atque amicus reperietur.
ſi exercitum ex amicis conſcribere liceret:

multo pauciores, facile plures hoſtes profl
Si quis ergo ſe erga amicos hiſce rebus ſoleri
cuerit, & ob amicitiæ caritatem citra mo
conſuefecerit: facile cum tempus poſtularit
aduerſus alios etiam homines vtetur, ead
cii ratione ſeruata. Eſt & illud animaduerſ
gnum, amicitiam naturalibus etiam affect
conferre deſiderium, caritatem, & præſtai
cii alacritatem. Nam & fratres, & liberi, &
& vxor, niſi amici inter ſeſe fuerint, quam
ѕtato obtemperantes, naturali affectioni tri
quod decet, tamen id nec alacriter, nec hilar
vltro denique, ſed veluti coacti facient, t
neceſſarium aliquod & vrgens munus obiti
autem ſingulari ſtudio incitati, nec eas re
cipua bona amplexi: ſed ideo aggreſſi, n
ſuo defuiſſe videantur. Cur autem amicit
ctio tantam vim habeat, illud in cauſa eſt,
conſilio & voluntate ſuſcepta eſt. Nam q
luntate non pendent, ea naturali ſunt affect
uincta. Voluntaria vero arctiore vinculo ſu
cta, quod rationis & voluntatis facultas, an
tura ſuperior eſt: & vni, omnia ad vnum
ti, propinquior. Etſi autem ea quoque n
admirabilia bona ſunt amicitiæ quæ expoſ
pleraque tamen humana ſunt. Quod vero i
ximum eſt, maximeque diuinum, ignoratu
ſincera amicitia mentes amicorum in vnu
trahens, meditatio pulcerrima eſt diuinæ
ctionis. Neque enim fieri poteſt, vt ad geni
Dei coniunctionem perueniatur, niſi ea qu
ter cognatos animos anteceſſerit. Recte igi
thagorei præ aliis virtutibus amicitiam col
eamque vinculum omnium virtutum eſſe p
tiarunt. Nam ſi vna quævis abfuerit virtu
ſe recuſat amicitia. Quis enim iniuſtus,
temperans, aut timidus, ac magis etiam
boni quod eſt in amicitia capax eſſe queat?
igitur, qui amicus eſſe vult, ſemetipſum rep
qu

Iſocrates: περὶ ἑταιρείαν πολλῷ κρείττων φύσις νόμου, καὶ τρόπος γένους, ἡ προαίρεσις ἀνάγκης.

D. Iohãnes: ὁ μὴ ἀγαπῶν τὸν ἀδελφὸν ἑαυτοῦ, ὃν ἑώρακε: τὸν θεόν, ὃν οὐχ ἑώρακε, πῶς δύναται ἀγαπᾶν.

Amicitia vinculum virtutum omnium.

m fieri poteſt, a brutis affectibus, ac tum ſui uærere: idque inuentum amplecti, quaſi di- nimæ ſuæ alteraue corporis ſui parte reper- ndum fabulam Ariſtophanis. Atque hæc x deſiderio tributa ſint, quam vel in paucis optabile eſt, noſtra ætate propemodum pe- vita mortalium profligatam. Sed eo rede- eſt, vnde diſceſſimus, & affectiones reliquæ endæ, quarum meminit Epictetus. Cum affectionum diſcrimine officiorum diſcri- periendum eſſe dixiſſet: Sic, inquit, & ab ne ciuis, officium erga illum eſt reperien- t autem quædam ea quoque cognatio. Nam nunis mater eſt ciuitas, & patrem ſimul ac repræſentat: ea ratione quaſi fratres quoſ- e ciues, conſtat. Eſt & illud in promtu, inter germanos ciues (de inquilinis enim non) etſi longinquam cognationem, tamen m intercedere, quanquam cognatio eiuſ- iginis, neceſſitudo ſatis ampla eſt. Magna t ingeniorum ſimilitudo, non in iiſdem mo- tatibus, ſed etiam nationibus iiſdem. Ciues ic tractandi ſunt, vt cognati: dandaque ope- ua re neceſſaria egeant: & diſciplina eorum ili curanda, vt is quoque fructus ex eis capia- & apud bonos viros habites, nec in victu & orporis tuendi cauſa quicquam deſideres, & culis auxilio non deſtituaris. Pupillis quidem iis parentis loco eſſe debes. Poteſt enim alius ia, alius pro auctoritate magiſtratus, alius per s, alius bono conſilio, alius opera corporis, denique (vt cætera deficiant omnia) animi a propenſione, & æque prope dolendo ciui ſuo nire. Ciuis autem, ſi etiam vicinus fuerit, anto arctiore deuincitur neceſſitudinis vin- Vt enim vrbem eandem, & familiam eandem, emere neque fortuito conſequimur: ſic etiam em vrbis locum communi quadã ratione ſor- r. Maior igitur beneuolentia & familiaritas

Ciuis officia.

Et quacunque potes arte iuuare, iuua.

Vicini officia.

vicino debetur quam ciui: quæq; de ciue dic
vberius & cumulatius in vicino obſeruantu
& communicantur & accepta referuntur q
ſunt omnia. Rebus eorum ſecundis gratula
aduerſis ingemiſcendum,ægrotantes tanqu
medici curandi: & in omnibus aliorum co
bus declarandum te vicino in re nulla iuſta c
rum,pro virili adiutando. Denique turpe h
& erubeſcendum eſt, vicinum ei in re ab ali
tum fuiſſe,qua adiuuari a nobis potuiſſet.Eſ
affectio quædam aduerſus peregrinos, qui
veniunt,ab hoſpitum curatore Deo concilia
igitur & his ſuum tribuendum tum ob cur
eorum Deum, tum propter incrementum h
tatis noſtræ, quæ non ſolius neceſſitudini
gnationis rationem habere, ſed ad vniuerſ
minum genus porrigi debet: tum vero, vt
cum fiducia ſupplicemus Hoſpitali Deo, diu
prouidentia & ipſi ea conſequamur, quæ h
bus tribuimus. Tenendum enim eſt,quem
am rectam voluntatem & bonas actiones m
Deo,eaſdemq; magna cum vſura, & vberiore
homines ſolent menſura ab eo rependi. Nu
tem modo violandus eſt hoſpes: ſed ſi ab ali
letur,ſumma vi defendendus. Eum enim o
mana deſtitutum, curator hoſpitum Deus m
reſpicit & vlciſcitur. Eſt & in eo negotio cui
ficiendi cauſa venit,adiuuandus ab eo qui po
victus egenti præbendus pro facultatibus:
morbo iuuandus eſt hoſpes, quantum licet
reditu ad ſuos quoad poſſis. Atque etiam m
officium,inquit,ex affectione erga Imperato
reperiendum. Conuenit autem & iubenti al
ſtatim parere, ob ſubitas bellicæ rei conuerſi
& fortiter pugnare cum iuſſerit Imperator, q
ipſo poſita ſit victoria exercitus: & pro eius
diſcrimen capitis adire, quod vno milite cæ
rum in bello ei parti nocetur: duce autem in
cto,vel victores eius milites ſtatim & animis c

Hoſpitum officia.

Virgilius: Iupiter, hoſpitibus nam te dare iura loquuntur.

Militum officia.

non ſecus atque oues opilione carentes, ludentibus alii alio diffugiunt, vt non caſtra ,ſed ipſa etiam patria, duce in bello cæſo per. Idque declarant ea quæ Cyri mor Xenophonte ſcribitur,conſecuta ſunt. Pom cum principibus ciuitatis quandam eſſe iem, perſpicuum eſt, & officia illi affectioni ntia. Legitimis autem & germanis princirere in omnibus populus debet,& alacriter erare, & venerari eos, vt qui proxime & ſe Deum maxima in rempublicam beneficia it. Veri enim principes ab animo ſuæ cura iunus auſpicantur, & hominis partes per ir: & quod de medicis dixit Hippocrates,in bus copioſius videre licet. Nam ob alienos , , uatis non quidem doloribus afficientur, ſi , , pareant: ſed curas & labores ſubeunt,rem em negligunt, occupationibus detinentur, x a ſui & rerum meliorum cura abſtrahun ue vero magiſtratibus obſequi tantum, ſed m qui poſſunt nauare debent, atque exiſtiiis niti ſalutem ciuitatis. Sin autem verbo principes erunt, & magiſtratus officia ne: improbandi illi quidem erunt, vt ſunt im ſed quod magiſtratui conuenit, eis præ, vt & principatum eis deferamus, & iis pareamus, quibus animus non læditur. eliqua Epicteti capita conuertatur oratio, eius declarationem mihi propoſuerim, ens officiorum doctrinam verboſe perſe-

Populi officia.

Magiſtratus officia.

Falſi principes.

EPICTETVS.

igionis erga Deos immortales præcipuum illud eſcito: rectas de eis habere opiniones: vt ſen eſſe eos, & bene iuſteq; adminiſtrare vniuerſa: im eſſe eis, & in omnibus iis quæ fiant acquie, & ſequenda vltro, vt quæ a mente præſtan-

tiſſima regantur. Sic enim nec incuſabis eos v: nec ab eis negligi te conquereris. Aliter auten nequit, quam ſi iis quæ in poteſtate noſtra non, lictis, tam bona quã mala in iis quæ in nobis ſ collocaris. Nam ſi quid illorum ſenſeris eſſe bon malum, aliter certe fieri non poterit, quin aut ſtratus quæ velles, aut in ea quæ nolles delapſu pes & oderis illarum rerum auctores. Illud enin ra eſt inſitum omni animantium generi, vt ea citura videantur, eorumq; cauſas, fugiant & a tur: contra, vtilia & cauſas eorum perſequa admirentur. Nulla igitur ratio eſt, vt is qui no putat, eo lætetur quod nocere videatur: vnde ipſo damno vt gaudeatur, fieri nequit. Hinc fi patri filius conuicietur, cum ea quæ in bonis ha filio non impertierit: & illud eſt quod inter E & Polynicem bellum concitarit, quod bonum mabant imperium. Hac de cauſa Deos execr gricola: ob hoc nauta, ob hoc mercator, ob hoc ii beros & vxores amittunt. Nam vbi vtilitas, eſt pietas. Quamobrem qui id dat operam, v appetat & auerſetur quemadmodum decet: is opera & pietati dat operam. Libandũ autem & ficandum, & offerendæ primitiæ ſunt vnicuiq patrio: caſte non luxurioſe, nec indiligenter, ne de, nec ſupra facultates.

SIMPLICIVS.

Expoſitis officiis aduerſus eos qui eiuſdei ditionis ſunt, hoc eſt homines: nunc ad pı tiores nobis tranſit. Eſt enim a proximis i dum, & ſic ad ſuperiora in officiis etiam aſc dum. Enimuero hæc quoque ex affectione r quæ cum eis eſt tanquam primis cauſis & ex tibus. Cum autem tales ſint, obſcurum non hil eos noſtris rebus indigere. Quare officia aduerſus illos ſunt, quæ nos illis concilient ſubiiciant. Hac enim ratione affectionem atq dinem naturalem ea quæ ex cauſis orta ſunt, ſi

Non deus nobis, ſed Deo nos egemus.

mas & eximias cauſas tuentur. Honorandi tur, & pie colendi, eorumq; actionibus obndum: libenterque illis cedendum, & in iis endum, vt quæ & optimo conſilio, & ſumuidentia adminiſtrentur Ea vero tum nobis ent, cum & cognitio noſtra vera fuerit, & vi- æ conuenienter inſtituta. Recte autem de emus, ſi iudicauerimus & eſſe eos primas uſas & res conditas gubernare, & conſulere s, eaq; recte & iuſte adminiſtrare. Siue quis eos eſſe non cenſet: ſiue cum ſint, non conbus humanis: ſiue cum & ſint, & rebus huonſulant, id tamen & iniuſte & imprudene opinatur, is neq; colet & venerabitur eos, lorum actionibus ſubſcribet ac parebit, vt no conſilio profectis. Vita porro bene & ſtitui, vt eorum quæ fiunt, cum vniuerſa ab mente adminiſtrentur, nec reprehendas m, neque auctores accuſes, non poteſt, niſi & malum in rebus noſtri iuris quæramus: & appetitiones noſtrę & declinationes verrtq; nunquam appetendo fruſtremur, nunicidamus in id quod declinamus. Siue enim nas vt bonas appetimus, & quaſdā earum s auerſamur: ſæpe & fruſtari deſideriis, & in ugias incidere neceſſe erit. Cum autem iis nur quæ deſideramus, & in ea quæ fugimus ius: fieri non poteſt quin culpemus & ode- uctores harum rerum: aut eos qui cum poſs non auertant, ſed conniueant. Omnes imantes, atque adeo res omnes bonum ap- eademq; ratione mala ſecundum naturam nt: eoque mala quæ aut ſunt aut eſſe videnumque cauſas auerſantur. Itemque vtilia ſeu falſa, eorumq; cauſas amplectuntur & pertur, & vt magna admirantur. Nullo igitur ieri poteſt, vt qui noceri ſibi putat, eo deleuod nocere videatur: ſicut fieri nequit, ipſo no gaudeatur. Sic .n. quiſque aduerſus dan-

Vera de Deo ſententia.

Vita bene inſtituta.

Quos nocere nobis putamus, odimus: quos prodeſſe, diligimus.

tem damnum affectus eſt, vt aduerſus ipſur
num. Damnum enim malum eſt: malum
dum,& odio dignum, ſicut bonum optabil
plectendum. Eum autem,qui rei alicuius qu
habetur, cauſa putatur, odium & conuici
non poſſe: ex eo conſtat, quod nec naturali
ſitudo & coniunctio ſatis virium habet ad
eorum profligandum, qui nos aut bonis c
bentur priuant, aut in ea quæ mala videntu
ciunt. Nam propterea & pater inuiſus a filic
ciis afficitur, ſi bona filio neget, aut quod
habetur inſlipat, ſiue id verberando fiat,
continentiam aſſuefaciendo. Nam & Polyn
Eteoclem Oedipodis filios, hoc quamuis fra
duellum & cædem mutuã adegit, quod im
bonum iudicabant, & alter eo ſe ab altero
Iupiter neq; pluuius, neq; ſerenus, placere omnibus poteſt.
putabat. Iam agricola ſi poſt ſationem no
aut aliquando plus pluit, aut aliquid aliu
bonum aut malum habetur fit, aut non fit:
res aut impiis verbis laceſſit, aut certe cogi
Naturæ quoque moleſte ferunt, cum ventu
cundus non ſpirat, quamuis ſæpe alius Auſt
Aquilone egeat. neque cogitant, fieri non
ſimul contrarii ſpirent: ſed tantum auctor
rum ſuccenſent, quod nec ſuum habeant, &
rium experiantur. Mercatores, cum emunt
um copiam eſſe volunt: & cum vendunt, p
& vtrum horum factum non fuerit, guber
vniuerſitatis huius accuſant, neque cogita
concupiſcere quæ fieri non poſſint. Qui vxo
liberos, qui denique cariſſima quæque amit
fruſtrati iis quæ appetunt, & in ea prolapſi
clinant, gubernatores accuſant. Qui enim i
bonum habetur: præbent eos & colere & v
ſolemus. Nam ratione vtilitatis ſtatim ve
excitatur, aduerſus eos qui vtilitatem præb
cut ob inutile, odium & auerſatio auctorum
qui operam dat vt quemadmodum decet,
& declinet, nec ad externa porrigit appeti
d

tionem: is eadem opera & pietati dat ope- mper enim ea quæ deſiderat adipiſcitur, nec cidit quæ declinat, quia hæc penes nos ſunt. cit igitur in iis quæ fiunt, & conuenientem auctoribus eorum tribuit. Qui autem res s deſiderat, easque declinat: niſi etiam vo- s hominum ad ſuam opinionem conuerſas & diuitias & paupertatem, & valetudinem um, & vitam & mortem, & victorias & cla- ue etiam ventos, & pluuias, & grandinem, a quæ in ſublimi fiunt, & fatum vniuerſum: n in has appetitiones & declinationes pro- t neceſſario, multis appetitionibus fruſtra multa aduerſa incidit. Proinde etiam mo- t omnia, & culpat auctores, & vitam agit cũ m & ærumnoſam, tum irreligioſam & im- uerſus Deum, vt omnibus modis ſit infelix.

Aut Deum eſſe te, aut Dei decretis parere, aut ringi eſt neceſſe.

s autẽ pietatis aduerſus deos pręcipuis cau- rtiſſima de eis ſcientia, vt vltro pareamus & s eorum actionibus, & acquieſcamus in iis, ab optimo conſilio proficiſcantur: & de- to, non poſſe hoc eos facere, qui bonum & in voluntate noſtra non collocent, ſed in re- rnis: ordine ſubiungit honores, qui ob res s Deo tribuuntur, quorum legitimos & vſu s Deus vtique hominibus oſtendit, vt hiſto- rant: vt & nos per eos neceſſitudine cum ngamur, & externæ res per oblationes fru- ſtratione diuina, & vberes naſcantur, & ſibus accommodatæ.

1. Ceremoniarũ cauſa.

Vt enim animum, auctor eſt, ei dedicamus & conſecramus, re- lo illum, tum vera de illo cogitatione, tum uræ conſentanea: ſic poſt eam, corpus etiam datum decet ei cõſecrari, a maculis tam con- quam latentibus repurgatum. Animus au- quas dixi rationibus repurgatus, repurgato ento, veſtimentis etiam quam puriſſimis rnarum quoque rerum, quas Deus dederit, s offerto. Nam ius faſque poſtulat, iis offerri

Omnia noſtra Deo cõſecranda.

primitias,qui dederunt: non quod his ege
(neque enim probitate noſtra eget, neque r
ſe opinionibus)ſed nos per hæc,pro ea menſ
nobis conuenit, illuſtrationis diuinæ facti c
Deum ſuſcipimus,ſi digni ſimus Sic externa
iam oblatæ & dedicatæ, ex vitæ ratione pur
Sacrorum miracula. uenienti modo illuſtrationis diuinæ fiunt
participes,ita vt diuina cõſpiciatur efficacita
& epilepſia ſe quiſpiam horum munere lib
oſtendit, perq; hæc & fluctus maris ſedauit:
ea ſancte offerunt, ob affectionem quam ei
habent,ipſi quoque diuinæ fiunt illuſtratio
ticipes,præterquam quod & iuſti & grati ani
gitur munere is, qui illa iis qui dederunt, c
Vtopia lex: Ne ſua cuiquam religio fraudi ſit. conſecrat. Quod vero dixi, per exiguas iſtas
tias totum genus illud dedicatur & cõſecrat
& conuenientem ipſius Dei opem conſequit
vero,inquit,patrio ritu fieri debent a ſinguli
Deus ſimul & vbique præſto eſt ſemper,cum
bus ſuis diuinis copiis. Cũ autem multa ſin
producta, nos qui vna diſtincta ſpecie con
humana, & pro humana forma, vnum gen
nunc, & vnam ætatis degendæ rationem ſo
in exigua parte vniuerſi & terræ adeo ipſius c
ti ſimus: alius alio Dei beneficio fruimur, a
Varietas vt locorum & temporum, ſic etiam religionum. temporibus & locis. Vides enim,cum aliis c
aliis eſſe noctẽ: cum alibi hiems, alibi æſtate
alias naſci & ſtirpes & animantes.in aliis loci
cum & terra,& quæ in ea ſunt, diuina benefi
uerſis percipiant modis. Singuli igitur partin
na patefactione, partim experientia edocti, d
vt locis & vitæ generibus, ſic etiam tempori
modis, victimarum item & oblationum va
numen placant. Ac cum diuina feſta rite cel
tur,ſtatis diebus euidens efficacia diuinæ illu
onis conſpicitur: quod alias nullo modo fit.
& ægroti curantur, & vtilia quædam prædici
Tanti intereſt diſcrimen temporum ad diu
neceſſitudinem, itemque locorum & dictorur

ctori

nque & oblationum accommodatio. Iubet omnia,quæ ad diuinum cultum pertineant, e facere,& non ſordide. Nam ab impuro pura i nefas eſt: purumque & ſincerum, ſi quid ei rinum admiſceatur,eo pollui ſolet. Neq; igi- dide quicquam faciendum, neq; negligenter gnauiam, quicquam factu neceſſarium aut mittendum, aut confundendum, aut per- idum. Sicut enim,ſi elemēta ſermoni ſubtra- t immutes, non manet eadem forma ſermo- : etiam diuinorum operum & ſermonum, ſi ut deeſt,aut immutatum eſt,aut perturbatū, itio diuina tollitur, & eorum quæ geruntur ıanidam reddit eius qui illa gerit, ſocordia: .d complementum & perfectionem cætero- xcitata cum ſcientia alacritas,multum valet. ero ſe in Dei cultu negligentem & ſocordem t, qua in re ſit ad officium fungendum exci- *Moderatio diuini cultus.*

At neque irreligioſe,inquit,eſt accedendum: : abſq; veneratione. Quanto enim religioſio- ſanctiores res diuinæ habentur: tanto magis quidem tales,percipimus. Nam & ipſi cultui iis pro virili nos ſubmittimus, & in eo veluti eſcimus. Cum autem dixiſſet,non eſſe negli- faciendum: veritus videtur,ne quis dicere ſe t,etiam ſupra vires iſta eſſe facienda. Vbi vero s eſſet optimus, ſi diuinis in rebus non eſſet: mnia moderantur, optimisq; terminis defi- ? Deinde nihil æque diuina continet opera, .n iis perennis æqualitas conſeruetur:& quo- ſ fieri poteſt, neque dicto, neque facto quic- immutetur. Neque vero fieri poteſt,vt ſupra æpe facias. Videntur autem ii qui in res diui- ofuſi ſunt,ſimul & Deū corruptelæ cōdemna- gnorare quem vſum iſta in diuino cultu habe- um primitiæ ſint eorum quæ diuinitus acce- us. Ego igitur mirabilem hunc virū ſecutus, rili hunc quoq; ſermonem declaraui.Sed quia ſ huius initio, tres de Diis quæſtiones com- *Veneratio.* *Modus rebus diuinis in primis adhibendus.*

pendio perſtrinxit, quæ ante omnem legum
nem, morumque diſciplinam certæ comper
habendæ ſunt, Deos & eſſe, & prouidere, & be
ſteque adminiſtrare omnia: nihil vetat obi
tunos quoſdam homines, demonſtrationes
cere quæſtionibus. Natura enim non homine
do, ſed & brutæ animantes & ſtirpes & lapi
denique omnia quæ ſunt, pro ſua quodque vi
numen reſpiciunt. Homines vero præter id
rentibus etiam ſtatim a puero ad pietatem a
unt, & communes hominum ſequuntur no
Omnes enim homines, tam Barbari quam
tum infinito ſuperiori tempore, tum nunc,
uis alii aliis rationibus, Deũ eſſe cenſent, Acr
tis exceptis: quos narrat Theophraſtus, cum
colerent numen, ſubito vniuerſos a terra abſ
eſſe: & ſi quis forte alius vnus atque alter, ab
æuo, talis fuiſſe perhibetur. Fit autem, vt q
eo quod abſque demonſtratione credunt,
bonos viros eſſe miſeros, beatos & felices im
vident, parum curent inſitas a natura ipſa
nes, & non aduerſentur Tragœdiæ dicenti,

Demonſtrationes de Deo.

Eſſe Deum, cōſenſus humani generis confirmat.

Acrothoitæ.

Dei prouidentiam rerum humanarum confuſio tollere videtur.

„ *Deos non eſſe, dicere an non audeam,*
„ *Res improborum tam ſecundas intuens?*

Rectum igitur fuerit, hos vel Epicteto obtem
tes, non in rebus externis, ſed in noſtra po
ſitis, bona & mala noſtra collocare. Sic enim
cum bono viro vnquam male agetur, nequ
improbus erit beatus. Nos quoque nudas i
Deo notiones demonſtratione firmare pro vi
nabimur. Eſt aut conſiderationis huius initi
quid Dei nomen ſignificet videamus. Sciendu
tur, Græcis θεὸς, quos Latini literis nonnihi
mutatis Deos vocant quæ in cœlo circumag
ſtellas, a curſu & motus celeritate (θεῖν enim
re ſignificat) appellaſſe. Poſt autem ad incor
quoque naturas, rerum cauſas, & ad vnicum
um principium & cauſam, id nomen tranſtuli
id

Felicitas in animo ſita inuiolabilis.

1. Etymologia Dei.

2. Definitio Dei.

nificet principium rerum, & cauſam mente ehendendam, primam omnium atque prin- Quæ enim fiunt, aut caſu atq; fortuito fiunt ,aut ex antegreſſis cauſis oriuntur. Enimue- d caſu & fortuito fit, neque cauſam effectri- efinitam, neque certum finem propoſitum quo referatur. Nam alioqui non caſu, ſed ex eſſa cauſa exſtitiſſet, atque ad finem aliquem tur. Neque vero eorum quæ temere ac for- iunt ortus, certum ordinem & conſecutio- erpetuam ſeruat. Ea vero quæ natura & con- runtur, & ordinem ſeruant, & ad finem cer- feruntur. Agricola certe quidem & ſerit & t eo fine, vt aliquid naſcatur, & animantium ſſus procreationem ſobolis ſpectat: & certa certus ordo ab initio ad finem vſque procre- ſeruatur, aliis in initio, aliis medio, aliis in fi- i ordine conſequentibus. Nam in plantis qui- men in terram cõiectum & irrigatum aqua, agit & germina primum, mox culmum pro- ut ramos alit, cæteraque ordine vſque ad fru- & maturitatem. In animalibus autem ſemen uo ſanguine perfuſum extenditur & infor- , dum fœtus fiat, qui eo vſque alitur & perfi- donec ſuo tempore in lucem edatur. Atq; hic ordo atque progreſſio perpetuo conſeruatur. ſi ea quæ natura conſilioque fiunt, & cauſam tam habent, & eorum auctor certum ſibi finẽ nit, & progreſſione atq; ordine eodem perpe- s abſoluuntur: vtiq; colligitur, ea quæ natura oque in mundo fiant, ac pręcipue ſpectentur, aſu & temere fieri, ſed cauſis antegreſſis. O- igitur cauſas eorum quæ oriuntur, ante s eſſe. Quæ ſi ortæ ſunt, neceſſe eſt eorum etiã eſſe cauſas priores, donec ad eas peruentum , quæ nullum habeant ortum: quæ non iam x eorum numero quæ oriuntur, ſed quæ res tentes dicuntur rectius, cum omni prorſus or- eant, quippe quæ cauſam cur ſint, nõ aliunde,

3. *Caſus & Fortunæ refutatio.*

Rerum naſcentium rectus ordo.

Ad vnam tandem primam cauſam veniendum.

ſed in ſemetipſis habeant. Itaque primæ cauſ tusq; expertes, aut per ſe ſubſiſtunt, aut his ſun ſtantiores : vt in progeſſu orationis oſtendetu inde etiam a motione aſcendendo, primas m tes cauſas inueniemus aut per ſe mobiles eſſe immobiles. Quod enim ſuo motu non ciet alio quopiam cietur, atque id ipſum rurſus ab fitque ſic progreſſio infinita, quam rerum n reſpuit. Nihil enim iſta ratione futurum eſt, vel moueat vel moueatur, ni ſit principium m Aut neceſſe eſt, id quod primum alieno cietu tu, ab eo cieri quod vel per ſeſe mouetur, vel eſt immobile. At vero quod ab omni motu ali eſt, magis ſiſtit & compingit, & ſingulis re confert, vt in eodem ſtatu permaneant, nec ir tentur. Neceſſe igitur eſt, per ſe mobile id eſſe, primũ mouet ea quæ aliunde cientur. Ea vero quæ oriuntur & occidunt, quæ augentur & i untur, quæ mutantur qualitatibus, quæ ab al cis in alia loca tranſeunt. Neque enim id qu tur, oriri a ſe ipſo poteſt (ſic enim eſſet, ante eſſet) neque id quod augeſcit, a ſe ipſo augetu acceſſione aliqua facta. neq; quod fit aliud a fit aliud, neq; etiam locum ſua ſponte mutat. enim ea quæ his, quos expoſui, modis mut corpora ſint: ea per ſe non poſſe moueri con Oportet igitur proximas iis, quæ oriuntur & de mouentur cauſas, per ſe eſſe mobiles. Na niuerſa ſtare fingas, non aliunde orietur m niſi a per ſeſe mobili. Nam quod immobile dem ſemper modo ſe habet: & quod aliund uetur, mouentis exſpectat facultatem. Pr principia ſimplicia quoque eſſe oportet. Com enim e ſimplicibus conſtant: itaque ab ipſa comparatum eſt, vt ſimplicia compoſitis a dant. Videamus igitur inferne aſcendendo, cinis auſpicando, vt quæratur, an corpora pri eſſe, & talia eſſe poſſint, qualia prima princip oportere ſtatuimus: an vero per ſeſe neque

A mobilib. & mouentibus ad immobile aſcẽdendum.

Id quod primũ mouet, per ſe mobile eſt.

Mobilis.

Motionis principium non eſſe poſſe corporeum.

ıeque moueri poſſint, mobilia iſta corpora.
enim eſt per ſe mobile, aut parte mouẽs, par- *αὐτοκίνητα.*
iendum, dicitur per ſe mobile, aut totum
n moueas,& a ſe ipſo mobile. Verum ſi par-
iet,parte mouetur: de mouente parte rurſus
ſt quærendum, vtrum per ſe mobilis ea ſit:
ı aliunde moueatur, moueat? Quod ſi hoc:
nfinitum progrediemur, aut per ſe mobile
nus primum illud, vt quod totum & moue-
oueatur. Eadem & de iis dicenda ſunt,quæ *αὐθυπόστατα.*
ſubſiſtunt. Neceſſe enim eſt primum illud
rie per ſeſe ſubſiſtens,eiuſmodi eſſe,quod to-
ſubſiſtere faciat,& ſubſiſtat. Quod vero nul- *ἀμερῆ καὶ ἀδιάστατα.*
ſt, in id mox etiam neceſſe eſt neque partiti-
neque diſiunctionem cadere. Nam ſi diuidi
ungi queat,nō poteſt totum ſecum ipſo con-
vt totum ſit mouens, Idemq; totum id quod
ur, aut totum id quod cōſtituat, & totum id
onſtituatur. Sed ne ſimplicia quidẽ eſſe poſ- *πρωτουργὰ εἴδη.*
rpora,quæ ſubiecto aliquo conſtãt,& forma,
tis quibus complectantur rebus,magnitudine,
colore & ſimilibus, quæ nō ſunt primæ & ef-
es ſpecies,ſed participationes earum ſpecierũ
iecto aliquo informi, ꝙ participat, exſiſtẽtes.
im primogeniæ formæ ſunt:vnumquodq; id
eſt quod eſt,nec eget ſocietate informis alicu-
i vero participatio eſt a primogeniis,omnino
eſſe oportet quod participat,cũ per ſe informe
tur ſi principia incorporea & indiuulſa ſunt &
cia,& per ſe efficacia & ꝑ ſe mobilia & ſubſiſtẽ-
it aliquid hiſce præſtantius corpora vero talia *Animam*
on poſſunt,corpora principia non eſſe conſtat. *eſſe primum*
ergo eſt per ſe mobile, quod eſſe corporũ dici- *mouens.*
quæ alieno cientur motu,atq; principii habere
is collata rationem? An hoc id eſt ꝙ intrinſe-
ouet? At ſi & ipſum ab alio moueretur,nō id
moueri diceremus,ſed extrinſecus, veluti cor-
Nam proprie mouens eſt primũ mouẽs: veluti
nu & baculo moueam lapidẽ, ego ſum proprie

is qui mouet. Quid ergo eſt quod corpora int cus moueat? Quid aliud, niſi id quod animan mus? Nam quod eſt animatum, intrinſecus n tur: & quod intrinſecus mouetur, animatun mus. Quod ſi anima eſt quæ intrinſecus m corpora, quod vero corpora intrinſecus mou ſe mobile eſt: anima per ſe mobilis, erit princ & cauſa eorum quæ oriuntur & mouentur, hc que rationes in ſeſe continens ſecundum qı fiunt quæ fiunt, & mouentur quæ mouentur. enim primariæ ſunt in corporibus formæ, ſed quod per ſe mobile eſt, proxime conſtituunti mirum cuiuſque ſpeciei corporum, atque ad rum quæ orta ſunt, primarium principium : eſt, atque illa ſunt ſinceriora & puriora. Vt vno rem exemplo declaremus, pulcritudo cc in carnibus ſita eſt, & iis quibus expletur corp que abſoluitur, ſi ita cadat, animalium: quæ quantum fieri poteſt exornet, & ipſam defoı tis eorum partem capiat, & in eam demergatı nimi vero pulcritudo his ſoluta omnibus, ne imago pulcritudinis, ſed ipſa pulcritudo, rati eſt, non alibi quidem pulcra, alibi vero non p ſed tota & penitus pulcra. Quare etiam cum vel ſuam, vel alterius animæ pulcritudinem p xerit, pulcritudinem corporis aſpernatur & de ad illam alteram inclinata. Sic etiam aliarui marum quælibet primaria & ſincera eſt in a Conſtat autem, vt corpora, ſic etiam animas di, quæ ſua corpora mouent: aliæque ſunt cc um, aliæ ſublunarium. Abſurdum enim eſt deteriora corpora ſint animata & viuant: pr tiora carere anima atque vita. Eſt etiam anim ratio quædam inter ſeſe, quemadmodum & c rum. Cœleſtes enim animæ earum cauſæ ſun infra lunam ſunt: ac reuera magnificum qui & pretioſum eſt anima, præſertim cœleſtis, principii rationem accommodata, neq; tame mi. Quod .n. per ſe & mouetur & ſubſiſtit, qu:

Pulcritudo corporis & animi.

Animæ cœleſtes, ſublunares.

Anima cœleſtis principium quidẽ, ſed non primum.

ii

: alieno motu cientur, & aliunde exiſt...
duplicem tamen rationem habent, mou...
mobilis, efficientis & effecti. Oportet au...
x antecedere compoſito, & vnum prius eſſe
s. Præterea quod per ſe mobile eſt, a ſe ip...
ſed mouetur tamen & mutatur, licet non eſ-
ratione, ſed ſecundum actiones: ac non cor-
mouetur motionibus (nam quod ad illas at-
mmobile eſt) ſed animalibus: quarum no-
unt, conſiderare, deliberare, cogitare, opina-
bus ipſa cum moueatur, corpora mouet cor-
motionibus. Omnino autem ante id quod
que mutatur, eſſe oportet id quod nullo
mutetur, vt & id quod mutatur, mutabi-
eat. Motio enim atque mutatio & cœleſti-
ſublunaribus inanimatis præſto eſt, mouente
prima. Quod vero ſemper eadem ratione,
iq; modo, & circa eadem, & vna ratione vnoq;
: ſunt, cœleſtibus vnde contigit? Vnde autem
naribus etiam contingit, ab iiſdem perpetuus
em veluti in orbem reditus? Elementorum
x animantium & ſtirpium, etiamſi numero
ermanent, eadem in orbem redeuntia tan-
cœleſtia: ſpecie tamen in eadem reſtituun-
am ex igne aer, & ex aere aqua, & rurſus ignis:
er, æſtas, & autumnus, & hyems, rurſusq; ver:
umento culmus, & herba, & ſpica, & rurſus
entum: & ab homine ſemen & menſtruum, &
s homo. Vnde igitur iſta ad idem reuerſio? Nã
notus diſcrimen diuerſitatemque efficit. Non
im quin ab immobili aliqua & prorſus immu-
cauſa, cuius vna eademque ratio perpetuo eſt.
ei quod alias celeriter cogitat aut facit, alias
rnas habet actiones, id antecedere neceſſe eſt,
l vno eodemque modo perpetuo ſe habeat, &
diuiſionis & motionis experte agat omnia.
nto enim eo quod per ſeſe mouetur ſit præſtan-
liud, cuius non eſſentia modo eſt immutabilis,
potentia & actio, clarum eſt. Quod vero præ-

Conſentiã motionum & mutationum ab immobili eſſe cauſa, Deo.

Nihil Dei maieſtate vel dici vel cogitari dignum poteſt.

ſtantius, idem etiam eſſentiæ ratione prius c ceſſe eſt deterioribus: eſtque ad principia aſce do quærendum, poſſit ne aliquid eo eſſe pri præſtantius quod ſtatuimus? Quod ſi repertu erit: rurſus in illo quærendum, donec ad mas cogitationes peruenerimus, quibus ni ſtet excellentius, nec prius ab aſcenſu deſiſter Neque enim verendum, ne inanis ſit noſtr greſſio, maiora quædam, quæque prima pri excedant, de iis cogitando. Neque enim fieri vt tantum ſaltum faciamus cogitatione noſt æquemus primorum principiorum dignitate dicam ſuperemus. Vna enim hæc quæ ad De contentio, eſt optima: & omnis, quantum fi teſt, erroris expers. Cui cum eorum bonorur cogitatione perſequimur, honeſtiſſima & ſan ma, & primaria tam nomina quam res tribu illud perſuaſiſſimum habendum, nihil nos i gnum ipſo tribuiſſe. Sed ad veniam impetra illud nobis ſatis eſt: quod nihil ſuperius illis l mus. Oratione igitur a per ſe mobili ad immo progreſſa, & omnibus modis immutabilen ſam, quæ vno eodemq; modo ſemper ſe habe eſſentia quam viribus & actionibus, & in æte te collocatam, quæ tempus cum iis quæ mo produxit: multorum quoque principiorum ſunt in per ſe mobili magis principales cau immobili ſpectemus immobiles, æternas, pe & inter ſe copulatas, vt vnaquæque continea uerſas ob coniunctionem, ea diſcretione, qu mo & mente fit, impermiſta manente. Vnde eſt formarum, quæ in mundo ſunt diiudicat mundi opifex Deus pro cauſis in ipſo diſtinct non produxit? Neque tamen illic talis eſt prir lium formarum fingenda diiudicatio, qualis imaginum: neque animalium rationum diſ talis eſt, qualis corporum. Sed eiuſmodi qua octo cœlorum, quorum quodlibet, & quæ in fixa hærent ſiderum, totius cœli pars eſt, & qu

In vno Deo principia omnia ſpectanda.

oluta & integra, atque eſſentia integra præ-
isque peculiaribus prædita facultatibus &
us. Neque vero cœleſtes tantum, ſed ſublu-
am formæ quælibet perpetuæ ſunt: vt ho-
x equi, vt ficus & vitis. Integra ſunt enim
ingula, etſi non in indiuiduis, vt corpora
: at ratione formarum, quæ ſuis differentiis
nt mundum. Eodemque modo ſimplicio-

Formæ ſeu ſpecies caducarum etiã rerum ſunt æternæ.

am generum quodlibet formas conſtituen-
eluti eſſentia, motio, ſtatio, & ea quam
imitatis identitatem dicere liceat, quæ illis
eſt, diuerſitas, pulcritudo, veritas, concinni-
raque omnia quę ſunt in mundo corporeo,
quodque genere totum & perfectum eſt,
que habet differentias in ſeipſo. Multo vero
n anima vniuerſi integrum vnumquodque
is eſt, principium & cauſa corporearum re-
æ hic ſunt, per ſe mobilis, earum differentias
e in ſe complectens, & ad illam vt perfectio-
ſinceriorem & euidentiorem res terrenæ
ctæ, multoque magis horum primogeniæ
intelligentes & diuinæ. Ob vnionem enim
llis, vt dixi, eſt, nõ contactu aut continuitate
nperamento corporeo, ſed inſeparabilium &
ibilium formarum copulatione & vnione,
n quodque perfectionem habet, vt imper-
naneat diſcretio: & vnum quodque princi-
ſt, & primaria effectio ſuæ formæ vſq; ad ex-
s. Multa vero illa principia rerum omnium
principio ſortita ſunt principii dignitatem.
nte multa illa, cauſam, ob quam & multo-
uodlibet vnum eſt, non tamen tale quale id
od multis antecedit, eſſe neceſſe eſt. Nam vnũ
ltis pars eſt multorum, viciſſimque ſimplici-
vnius ſuſcipit. Id vero vnum, quod multis
edit, multorumque cauſa eſt, multa in ſeipſo
ontinet, cũ vna communione ſit omnia ante
a, cauſa cauſarum, & principiũ principiorum,
us deorum, ſicut ab omnibus naturæ ipſius

inſtinctu celebratur. Eſt & bonitas bonitatum primam in ſingulis proprietatibus cauſam, tunt omnia quæ poſt eam ſunt. Quod vero tunt omnia, bonum eſt. Principium autem piorum, bonitas eſt bonitatum, itemque ſ tum. Quodlibet enim principium ſummam in ſuo genere facultatem: principium vero piorum, ſummam ſuper omnes facultates facultatem, quin & cogitatione præditam eſſ ma neceſſe eſt, neque enim quicquam a ſe cr ignorauerit. Omnia porro ab ipſo facile pr ſunt. Quare neceſſe eſt, quemadmodum ora monſtrandi ratione a partibus ad totum a (nec enim cognouiſſemus quantum eſſet to quale eſſet, niſi partes fuiſſemus ante conter Sæpe enim fit, vt partem aliquam ipſum tot iudicemus) ſic etiam honos & cultus per pa totum eſt referendus, ſicut & quodlibet prin eſt principium, eaque ratione agnatum tot nominis eiuſdem particeps. Neque enim tantum eſt commune: ſed & ipſa principalis tas & excellentia principiorum, qua a ſe ort perat, ab vno & toto multis illis & ſingulari conceſſa. Si quis vero non committendum p eodem appellentur nomine ſingularia prin quo totum: is primum recte omnino putat principalis illa dignitas communis eſſe vid Deinde cætera quidem principia vocet, illud principium principiorum. Etſi enim & ſingul quodlibet, principium principiorum, cum a guſtiora principia complectatur (aliud eſt eni turalis pulcritudinis principium, & aliud corp & commune quodammodo vtriſque pulcrit vt pulcritudinis principium) tamen id quod e prie principium principiorũ. illud eſt, quo n eſt ſuperius principium, itemque cauſa cauſar Deus deorum, & bonitas bonitatum. Prætere ſiderandum accuratius eſt, cauſæ omnium, q per ea omnia eſt quæ ſunt nullum eſſe pecul

Nullum Dei nomen proprium.

mne enim nomen diſtinctam aliquam mo-
complectitur: ſed ex iis nominibus, quæ re-
poſterioribus indita ſunt, honoratiſſima
nos illi tribuere. Atque adeo ipſum Dei
vt dictum eſt, a cœleſtibus corporibus eſt
um, quæ celeriter moueantur & currant. Fi-
m cum vocamus, & humanum & bonum,
num & fortem, nec eorum nos pudet quæ
hominibus tribuere ſolemus. Sed hæc hacte-
rima trium quæſtionum, qua propoſitum
monſtrare eſſe prima rerum principia, & au-
omnium rerum eſſe Deum, etſi gradus qui-
ſummum faſtigium aſcendendi, & abſolu-
n perfectionem, deſunt. Scio enim & horum
la viſum iri ſuperflua quibuſdam, quod qui-
principalem ſcripti ſcopum pertineat, qui
Epicteti enchiridion declaretur. Altera erat, *II. Quæſtio, Deum curare & adminiſtrare vniuerſa.*
curare & adminiſtrare vniuerſa: quod etſi
n, niſi fallor, copioſe in ſuperioribus eſt de-
atum, tamen ex profeſſo etiam tractari pro-
Sunt enim qui exſiſtiment eſſe numina, &
talia, qualia ſunt expoſita, bona, & ſumma
ia prædita, perfectiſſimaque cognitione: ſed
humanas contemnere tanquam viles, & ſua
ne indignas. In hanc vero ſententiam deue- *Aduerſariorum argumenta.*
ex humanarum rerum perturbatione, cum
es improbos vident imperiis, opibus, valetu-
orere, & vſque ad obitum ſecundis rebus vti,
interdum liberis ſuis quaſi per manus tra-
onos autem viros ab eis immaniter excarni-
nulla ſequente (vt putant) vltione. His enim
ſis, alii (vt prius dictum eſt) eſſe Deum negare
ubitant: alii, quamuis & eſſe Deum, & talem
opter communes notiones fateantur: tamen
manas ab eo curari non credunt, præſertim
is calamitatibus conflictati. Neque enim tan-
ore perturbationem, neque tam improbos
nitos, quam bonos viros multos permanſu-
uina prouidentia mundum procurante. Eſt

Argumentũ ἐκ διαιρέσεως. igitur de his etiam in vniuerſum dicendum uiſione explicanda hæc quæſtio. Nã ſi dii cu non conſulunt rebus humanis: aut quod ig iis eſſe conſulendum, non conſulunt. Quo aut quia non poſſunt, non prouident: aut q lunt. Iam ſi quia non poſſunt, id fit, aut magnitudinem rerum humanarum, Dei pot excedentium: aut ob paruitatem & vilitate uidentiam effugientium. Sin cum poſſit, no aut ob delicias & ignauiam eas negligit: au quod ob paruitatem & vtilitatem, quamuis eas aſpernatur. Cum autem generalis diuiſio

Generalis reſponſio. iuſmodi: interim ad omnes eius ſectiones cendum: Cum tale ſit numen, quale deſcripti cognitione præditum exquiſitiſſima, & p firmiſſima, & voluntate optima & omnes r ipſo producat: nec ignorat res a ſe conditas randas (qui ſtupor ne in ſtupidiſſimas quid cudes cadit: nam illæ quoque ſuos curant nec ob magnitudinem relinquit (qui enim erit res condita ſuo conditore?) neque vt vi quam quæ curentur, aſpernatur. nam ſi tale cur omnino condebantur? At nec voluntas accuſanda, quaſi ob delicias & ſocordiam e gligat. hominum enim iſti affectus ſunt, nec um, ſed non proborum: cum ne pecudes q ita vel delicatæ vel ignauæ ſint, vt fœtus ſuos gant. Neque vero tanquam viles eas cont quas condere non eſt dedignatus. Sic nullo fieri poteſt, quin Deus conſulat rebus a ſe co Sequitur, vt ſeorſim iis reſpondeamus, qui qu uinam magnitudinem intelligunt, ac potius

1. Res humanas ob vilitatẽ a Deo haud negligi. ligere ſibi videntur, res humanas extenuant, uina prouidentia indignas ducunt. Eſſe hon & res humanas non ex viliſſimis vniuerſi Nam & animans eſt homo, & anima prædit ximi pretii, & rationis capaci: nec eſt vllum a lium genus, quæ quidem naſci ſoleant, magis & religioſius, Quare homo nec inhonorata,

Dei poſſeſſio: neq; etiam res humanæ, quas
rationis particeps adminiſtrat. Quod ſi quis
,uam rem ſtatuat eſſe hominem, eo facilio-
s eſſe curationē fateatur. Sicut enim ſenſus
facilius apprehendunt, minoraque diffici-
m quo quæque minora ſunt, eo difficilius
tur & audiuntur) ita vires & facultates mi-
m facilius ferunt, tum magis retinent illa
naiora. Facilius enim geſtatur mina quam
m, medium iugerum facilius aratur & fodi-
n integrum. Quo quis igitur minorem ho-
ſtatuerit, eo faciliorem eius eſſe curationem
tur. Iam ſi totū mundum curat Deus, mun-
partes eum curare eſt neceſſe, vt & artifices
Nam medicus, cura totius corporis ſuſce-
partes quidem negliget: neque imperator,
aterfamilias, neque reipublicæ gubernator.
s enim neglectis, totum ipſum peius affici
ſſe. Abſit igitur vt Deus in ſua curatione ho-
diligentia vincatur, qui vna eademque arte
s & totum curant, cum ipſarum partiū cau-
vero propter totum. Nos vero euentꝰ quoſ-
: dictum eſt) ægre ferimus, ignorantes qua-
ta quoque conducant vniuerſo. Si quis vero
at Dei rerum humanarum curam, quæ
n habeant confuſionis, multum perturbati-
atque tumultuum, negotium faceſſere Deo,
a ſua beatitate abſtrahere: eum apparet hu-
curatoribus ſimiles putare Deos, & rationem
nis ignorare, qui neceſſe eſſe exiſtimet, ſicuti
Deum etiam, ſi quid curet, ſeorſim illi adeſ-
rſequi ſingulas ſuas actiones, nec vlli rei al-
care interim poſſe. Neque cogitat is qui ita
vel legislatorem, conſtitutis in republica
s, definiſſe, quæ cuique facto pœna, quæ pro
ſatisfactio debeatur: easque curatrices ad
iſſima quæque ſtatuiſſe, cum ipſe interim a
c conſuetudine ſua non recedat, & quandiu
urarint, tandiu per eas vrbi conſulat. Neque

Quo minores, eo curantur facilius.

Deus totum mundum curat. Ergo & homines, mundi partem.

Deus abſq; negotio conſulit rebus humanis.

Similitudo Legislatoris.

etiam conſiderat, Deum multo prius & mag
dito vniuerſo, animales eſſe noſtras actiones
tumque habere & virtutis & vitii, perſpexi
rationem excogitaſſe, qua ius cuique ſuum t
retur, vt & in loca deteriora detruderetur: &
fortuna vteretur, vt animus qui male ſe geſſe
uerſum, qui melius, bonam experiatur: & qui
perferendum aut faciendum ſit pro dignitat
ſeſe, & a ſeſe inuicem. Cæterum cauſas, vt tale
euadamus, & ab alia dignitate ad aliam per
mus, id voluntati cuiuſque noſtrum reliquit
Animi libertas. les enim fieri volumus, tales euadimus, ob
libertatem, & quia penes nos eſt tam virtus
vitia, omnibuſque Deus præfecit poteſtate
cuique deſinent id quo dignus eſt, vſque ad
Δυνάμεις ἔφορι. tiſſimas actiones. Neq; cum hæc initio ſeme
mentatus eſſet, tempore quodam a prouide
ceſſit: ſicut homo leges tuliſſe contentus eſt.
enim initium temporis habet diuina bonit
Deus ſemper adeſt operi ſuo. quam, quia ipſa eſt omnia bona fiunt: nequ
alias adeſt, alias abeſt, corporum enim iſta ſu
& ipſe ſemper omnibus adeſt, exemtus ab
bus: & eius prouidentia, quia ipſe ſemper
eſt, & bonus eſt, ad omnes res porrigitur pro
Similitudo ſolis. nienti cuique dignitatis diſtributione, & vt
ne Solis illuſtrãtur omnia & alia vident, alia
tur, alia virent, alia generantur, atq; etiam al
deſcunt, alia nigreſcunt, alia denſantur, alia
unt, & prout cuiuſque captus eſt, ita vnius &
bonitatis eius abſque negotio fit particeps, r
horum vllo ſole faciente, neque a ſua beatit
ſtracto: Sic multo magis diuina bonitate,
Solem mundo donauit, omnia fruuntur abſq
gotio, & bona fiunt, pro ratione ſui captus, n
hæc Deo faciente, neque diſtracto. Nequ
cum agit, viciſſim patitur, vt res naturales:
aduentitiam habet bonitatem, quæ aliquan
Animi ſimilitudo. hauſta deficiat: neque ea natura eſt, vt ali
agat, ſicut noſter animus, ac interdum procu

n

deſit,aut contentioni illi ad bonum,quod a prorſus exemtum eſt. Nam ſi humanus a- perfectus, & ad Deum reductus, in ſublimi & totum adminiſtrare mundum dicitur: magis Deus,auctor animi, citra ſolicitudi occupationem, conſulet rebus a ſe conditis? la quidem, quæ iis accidunt, qui boni aut i habentur,eam vim habent, vt loco moue uidentiæ curationem. Neque enim verum uod putamus,bonos aliquando calamitoſos ue affligi, malos vero fortunatos & beatos: illa vera ſunt,quæ ſupra diximus: neq; nos nugis occupati fuimus, cum demonſtrare- n eſſe bonum hominem, qui malum & bo- manum in rebus noſtræ poteſtati ſubiectis et: ac talis qui ſit,eum nunquam fruſtrari do, neque vnquam in id incidere quod de- . Quod ſi ita eſſet: nunquam ei quicquam mali? Nam & ii qui controuerſiam mo- alum eſſe dicunt fruſtrari deſideriis, & in ea lines incidere. Quare nunquam infortuna- omo bonus, neque male cum eo agitur: & malos homines eſſe infelices, qui vitam humanæ contrariam agant, omnes fatean- i vero ſuæ libertatis & facultatis obliti, qua humana a cæteris diſtinguitur, in rebus ex- onum humanum & malum collocant, in ine corporis proſpera, in diuitiis, potentia, te, deliciis, & ſimilibus: mala vero in con- Itaque ea quæ in his bona videntur, appe- ia,vt mala declinant. Neceſſe porro eſt in rebus, cum in noſtra poteſtate ſitæ nō ſint, æ appetuntur fruſtrari, & in ea quæ decli- incidere. Quæ vtraque ne aduerſariorum iudicio bona ſunt, ſed mala. Quare mali erunque in mala incidant, ſi paululper reſi- intelligent ſe neque fortunatos, neque bea- ſed contra miſeros & infelices. Quod ſi quis os in rebus externis aut plerunque, aut etiã

Caſibus humanis non tolli prouidentiam.

Quis vir & bonus, & beatus.

Vir malus idem & infelix.

ſemper ſecunda fortuna vti: magis etiam in
erunt. Quum enim iis rebus potiuntur, gliſci
eis affectus & cupiditates naturæ humanæ
gnantes. Cuilibet autem id quod eſt ipſius n
contrarium, & malum eſt, & calamitoſum.
vero non tantum neceſſitate demonſtrationu
gendi ſunt auditores, ſed paulatim etiam in
ſententiam adducendi, ſi eos amplecti velis e
de rebus externis, bonis, vt habentur, & ma
cuntur: eorum illos commonefacio, quæ ant
ſunt: nec ea quæ mala dicantur, eſſe mala, t
cum laboribus & difficultatibus coniuncta:
bona propria bona. ſed & mala quæ putantu
ægrotantium medicinas eſſe, tum valentiun
citationes. Bona vero & ipſa pro neceſſitat
gnitate tam accipiētium quam eorum quibu
muntur, dari atque auferri. Nam diuitiæ qui
qui recte iis vti poteſt contingunt, vt & ipſe f
agitet, & aliis habeat benefaciendi facultate
ad beneficia voluntatis incrementum. Im
vero in pœnam & caſtigationem. Etenim au
omnem ætatem in congerendis opibus ſolic
cupati, ſemper impendente metu, nullum ex
nia fructum capiunt. Qua pœna quæ iuſtio
cetior eſſe poſſit? Luxurioſi autem homine
dicis ſunt egentiores: & præ delitiis quidam
cunt, propterque diuitias in maxima peric
vocantur, neque ſui ipſorum pro dignitate
gerunt: ob diuitias neque boni quicquam c
tes, neque vitam naturæ humanæ conſenta
exquirentes & amplectentes. Sic valetudo,
tentia nocent, maxime improbis: ac partim
gandi, partim vlciſcendi cauſa tribuuntur, v
ctione perturbationū obſaturati, tandem euo
affectionum commotionem, & iam ad caſtig
& purgationem idonei reddantur. Nam cu
animorū id curæ eſt, non vt animæ actiones
dum affectus, ſiue metu, ſiue propter alios aff
cohibeantur: ſed vt ipſe malus habitus &
conſue

Quæ & quatenus bona aut mala?

Diuitiæ.

udo deſtruatur. Atq; hæc ſupra dicta ſunt
ıs: vnde,ſi cui ſit opus,ea repeti poterunt. Ac
s eos,qui ſuis diſputationib. Dei prouiden-
lere conantur,ſatis multa diximus. At ter-
ruatori, veteri conſuetudine. Ad tertiam

III. Quæſtio: Deum eſſe immutabilem.

iſputationem, Seruatore propitio, acceda-
æ & eſſe numina,& conſulere fatetur rebus
s: ſed eadem muneribus & donariis & ſtipis
tione a ſententia deduci ſtatuit, vt noſtræ
omines ſentiunt, vt iniuſti, auari, rapaces,
emnes,ſi partem exiguam in hæc impende-
n eos erogarint qui ob hæc vota ſe facere
tur,quiq; exorari Deum perhibent,permit-
nora eadem, nec dandas eſſe peccati pœnas.
s ſunt, qui id bonitate Dei dignũ eſſe dicãt,
re & dare veniam delictis: in quo non ſatis
e,mihi quidem, & ſentire videntur,& dice-
l ergo iſti rationi reſpondebimus? Sed cum
a ſit, diuidenda eſt in eum, qui facit iniuri-
ui accipit: & conſideranda iſta quæ iactatur
ntia & venia, quid & iniuſtis faciat, & quo
ffectos iniuriis tractet? Nam ſi bonum atq;
iniuſtis permitti iniurias,neque pœnas eos
ortaſſis a Deo proficiſcetur iſta indulgentia.

Impunitati ſcelerum expedire nemini.

nim omnia inde ad omnia perueniunt. Sin
mo eis malo eſt, & adiuuari ad iniuriam, &
e pœnas delictorum: quo pacto iſtorum au-
: Deus, vt omniũ bonorum auctor, ita mali
, vt multis verbis eſt demonſtratum? Iniu-
o, auaritia, luxuria, contumelia, cum affe-
ſint,animi naturæ contrariæ, ſiquidem ho-
ntraria naturæ ſunt conſentanea: morbi
m & probra & vitia ſunt animorum. Quæ
indulgentia fouet atque alit, nec medicinã
t: malitiam auget ſcilicet. Idq; ſi muneribus
delinitus facit: an non mediocribus etiam
ibus deterior habeatur? Quis enim eſt qui
a rei alicuius curatione, ob largitiones eam
pi ſinat? Nunquis ergo germanus medi-

Corruptela munerum vel homine indigna.

cus, eum qui cibis & potionibus aliquibus l: pretio aut precibus adductus, rebus noxiis a frui patietur, & ad earum vſum adiutabit? N quæ ſectionē vſtionemue deſiderant, accep neribus incurata relinquet? Quod ſi medicin dam improbitatis eſt vindicta diuina: huma dicina quo pacto deterior erit? Iam cum etiam qui iniuriis afficiuntur, rationem hal catur, curamque ſuſcipere: videamus & h modo tractet, cum iniurios quodam modo tet & adiuuet ob largitiones? Age vero quis diocris imperator hoſtibus ob largitiones exercitum? Quis oues lupis opilio? Quid opi dico? Num paſtorales canes accepta lacer ouium parte, diripiendum reliquum grege concedent? Et qui non erit impia ratio, quæ tribuat, quod & canibus ſit indignum? Den iniuſtis Deum ſeduci, quid habet rationis? religioſis quidem hominibus ſæpe muner acceptat, nō quod his egeat ſcilicet, ſed quia bus offeruntur, vt animis, ita etiam extern ad eum ſe conuertunt. Quod ſi munera & i offerrent, orantes pœnam ſibi irrogari, & a medicinam: fortaſſis ne ipſorum quidem Deus repudiaret. Sin vt deteriores fiant: qu eſſe poſſit? Nam ſi nihil aliud peccarent, ill eſſet, quod ſperant ſe Deum muneribus co ros, quo magis etiam ab eius familiaritat ueantur. Quæ eſt igitur iſta ratio peruulg quidem, & vnde ortum ſuum habet, quæ n bus & donariis & precibus & beneficiis & ſu tionibus ait a ſententia deduci Deum, & dare peccantibus? Fortaſſis enim non teme ei adhibetur. Videndum igitur, ne ſi hoc ita citer dicatur, & dictu nefas ſit, nec ſine ſcelere ri poſſit. Nam cum eos qui peccarunt, ex ani lictorum pœnitet: iſta conducunt ad reuer ad Deum, cum ſint argumenta pœnitentiæ: non animo tantum ſummiſſo, ſed etiam c

Iniuriis affecti non negligendi.

Munera impiorū Deus repudiat.

Nos vel ad Deum conuerti, vel auerti a Deo non contra.

i

x proſtrato, & rebus externis conſecrandis, quæ Deo probantur impendendis. Neque bis delinquentibus Deus aut auertitur, aut , aut recedit a nobis: neque pœnitentibus ſe reuertitur, aut accedit nos placatus. enim iſta ſunt, & a diuina beatitate, ab o- e immutabili, remotiſſima. Sed nos depra- contra naturā prolapſi, diuinæq; bonitatis s facti per iniuſtitiam, impietatem atq; a- n: nos inde auellimus. Neq; enim vnquam ia pertinentem eius prouidentiam effugere is: ſed tum velut ægroti per illas res impro- nedicinæ, vindictæ aditum in nobis ipſis us: nos ad eam prouidentiam & curatio- i attemperantes atq; accommodantes: re- que natura noſtra, & ad Dei ſimilitudi- ntendentes (ea vero Dei ſimilitudo eſt. i duce fieri iuſtum & ſanctum) Deum acce- & cum Deo coniungimur.

Dei ſimilitudo.

De hac autem l eum conuerſione perinde loquimur, ac ſi nos conuerteretur: non ſecus atque ii qui rinæ petræ iniecto, quia per ilium & ſeipſos ılam ad rupem attrahunt, ob imperitiam non ſe putēt ad rupem accedere, ſed rupem n ad ipſos appropinquare.

Similitudo nauiculæ.

Nam pœniten- licationes, vota, & ſimilia funis rationem Per eas enim res auulſis reditus datur: qui ictis, ſed factis, cum læſos a nobis iniuria, umelia ludibrioue quouis modo affectos is, vel ipſos vel eorum poſteros: cum odi ıriam: cum iniuſtos auerſati, eorum con- iem qui iuſtitiam venerantur, expetendo, pſos caſtigamus, donec plane repurgemur. one continenter eſt vtendum, nullis inter- terrumpenda, vt ipſi in nos vindicemus.

Pœnitentia non verborum, ſed factorum.

autem argumentum atque affectus eſt ve- tentiæ, rurſus nec eadem committere, nec illis. Debemus enim inæquali inclinatione, n nauigantes, in contiariam tranſire par-

Nec eadem, nec minora committenda.

tem. Veram autem pœnitentiam ſatis ad perſ
purgationem eſſe, conſtat ex eo, quod & Deu
purgationis finem ſpectat. Omnis enim caſt
& vltio tam hic, quam apud inferos, eo fin
betur, vt animam ſuarum calamitatum pig
que improbitatem & vitam naturæ repugn
oderit, vtque vltro amplectatur & diligat
tem. Suntque certiſſimæ rationes, & mentis
ctiones, cum quis ipſe ſibi fit vindicta. Atc
fortaſſis citius rem bene gerit, quod vltro
ſponte caſtigatur. Cruciatum enim & dolore
mi poſtulant, qui delitiis & voluptatum ill
ineſcati peccauerunt. Quos enim vere deli
& peccatorum pœnitet, hi acerbiſſimis conſ
cruciatibus ſeipſos mulctant: qui magis do
mordacioresque ſunt quam corporis crucia
conſolationem minus admittunt. Hæc con
tiam impietatem, trium illorum peſſimar
ſunto. Optabilius enim eſt, potius non eſſe
prouidere: quam ſi ſis, & prouidere videari
ſidiari quibus prouideas. Hoc enim eſt m
Malumus autem non eſſe, quam male eſſe. I
eſt, quod bonum altius eſt, quam id quod eſ
ipſum eſſe: & quia bonum, eius quod eſt, p
um eſt. Quare finis etiam omnium, hoc eſt,
cauſa fiunt omnia. Nam & ipſum eſſe, tanqu
num amplectimur. Quare cum male nobis
eſſe malumus. Longius fortaſſe quam hoc
tum poſtulat, explicandis hiſce quæſtioni
prouectus, eo quod omnis honeſtæ vitæ &
ctionis animi principium & finis eſt ad Deu
uerſio, cum & vere de eo ſentimus, eſſe D
conſulere rebus humanis, & bene iuſteque
gubernare: & cum paremus atque vltro
iis, quæ ab ipſo geruntur, tanquam ab optim
ſilio profectis. Etſi enim & per ſeſe mobilis
ma, & ſui iuris, & in ſeſe principia habet b
& malorum: tamen a Deo ita condita eſt,
moueret. Quapropter dum ſuæ cauſæ tanq

Omnis caſtigatio ad ei⁹ qui caſtigatur commendationem refertur.

Non eſſe, quam male eſſe, præſtat.

Vera de Deo ſententia, virtutis omnis fundamentum.

Summum & vnicum animi bonũ in Deo ſitũ.

hæret,& conſeruatur,& ſuam habet perfecti-
cũ qua Deus eam condidit. Si vero ſeſe inde
it,& ſuam quaſi radicẽ (quantum in ipſa eſt)
erit: marceſcit & contabeſcit, turpis & infir-
ta,donec de integro reuerſa,& ſuæ cauſæ con-
,perfectionem ſuam recuperarit. Neque vero
teſt,vt vere conuertatur, niſi tribus his quæ-
us & mente perceptis,& ipſa viuendi ratione
robatis. Quis enim aut ad id quod non ſit,
rtatur? aut quod cum ſit, nil nos curet: aut
um & ſit & curet, illam curam malo fine ac
di ſtudio ſuſceperit?

EPICTETVS.

*AD vatem acceſſurus, memento te negotii euen-
tum ignorare: ſed ea de cauſa adeſſe, vt eum e
ognoſcas. Quale autẽ id eſſet, vtiq; cum venires
i, ſiquidem Philoſophus fueris. Nam ſi ex eorũ
ro fuerit, quæ in noſtra poteſtate non ſunt: nec
eſſe, neq; malum, omnino eſt neceſſe. Noli igi-
l vatem afferre vel appetitionem, vel auerſati-
alioqui tremens eum accedes. Sed illud conſtitu-
ſſe oportet, nihil inter quemuis euentum inter-
eq; ad te attinere eum, cuiuſcunq; modi ſit. Li-
nim eo recte vti, neq; in eo tibi fore quemquam
limento. Magno igitur animo deos vt conſilia-
ccedito. Deinde, ſi quid conſilii datum fuerit,
ento quos in conſilium adhibueris: & quorum,
arueris, auctoritatem ſis neglecturus. Sic autẽ ad
lum accipiẽdum accedito, quemadmodũ Socrati
bat: iis videlicet de rebus, quarum tota conſide-
refertur ad euentũ: & in quibus nec ex ratione,
x arte aliæ ſuppetũt occaſiones ad id quod propoſi-
eſt, conſiderandum. Cũ igitur vel amicus, vel pa-
cum periculo defendẽda erit: noli conſulere vatẽ,
ne defendẽdi? Nã ſi tibi vates prædixerit, exta in-
ta eſſe: mortẽ ſignificari cõſtat, aut alicuius mem-
runcationẽ, aut exilium. Sed ratio tamen ſubeſt,*

& cum his illud etiam coniungitur: vna cum
& patria periculum eſſe adeundum. Quamobr
maiorem venito vatem Pythium: qui templo
eum, qui amico in vitæ periculo non ſuccuriſſet.

SIMPLICIVS.

Poſt officia aduerſus homines & Deum,
iuſq; officiis erga ſeipſum dicturus: medium
dam genus eſſe vidit, quod officium & erga I
& erga ſemetipſum poſtularet, diuinationem.
pertita eſt autem oratio. Nam & quibus de
ſint conſulendi vates dicit, & quo animo ade
& quo pacto reſponſis eorum ſit vtendum? A
catus autem eſt a medio, quod ipſe primum f
I. ſe ſtatuit, quo animo ſit adeundus vates, & a
Quo animo tione & declinatione ſepoſita. Nam alioqu
ſit adeũdus mentes accedemus, ſi appetimus timentes
vates. fieri poſſe neget vates. Sin declinamus: ne i
prædicat. Quo pacto autem & appetitionem
clinationem vitabimus? Si cogites, inquit, ex
eſſe ea, de quibus vatem conſulimus. Nam
quæ noſtræ poteſtati parent, vate non eſt
Quis enim illum roget, an res naturæ conſent
ſint expetendæ, eidemque contrariæ declina
Si igitur ea de quibus percontamur, penes no
ſunt: vt, An ſit nauigandum? An contrahen
matrimonium? An ager emendus? Ea vero
penes nos non ſunt, nec appetenda, nec declin
ſunt: ad vatem nec appetitionem, nec declin
nem afferendam eſſe conſtat. Quid enim eue
rum ſit, ignoramus. Id ipſum certe quidem e
quærimus. Sed cuiuſmodi id ſit, noſti, inquit, ſi
dem es philoſophus: eorum quæ noſtri arbitrii
ſunt, neque bonum eſſe quicquam, neque mal
eoque nec appetendum, nec declinandum.
harum rerum periti, ſigna etiam dicunt, conſu
rum auiditate confundi. Atq; hoc tibi vatem
ſulenti ad animi conſtantiam conferet, quod
quicquid eueniat, te fructum ex eo capere p
ec

naiorem, quo res aſperiores fuerint, recte
endo. Fidenti igitur (inquit) animo, & ni-
rum metuens, diuinum expete conſilium.
ır officium aduerſus Deum, vt omnino da-
nſilium ſequaris. Qui enim Deo ſuadenti
temperarit, cuinam obtemperabit? Nam
uſpicum reſponſis aliquando non obtem-
, illud vnum in cauſa eſt, quod noſtras appe-
; & declinationes non coercemus. Quare nec
ıtem nec declinantem accedere, non illud
onfert, vt fidenter & abſque trepidatione
: ſed & hoc, vt diuino conſilio pareas. His
is, ſubiicit, quibus de rebus ſint conſulendi
iis nimirum, quarum exitus ſit nobis incer-
rem peractam: cum ex ingenio & arte, ad
pertinente, atque experientia, finem animo
cti & proſpicere non poſſumus. Nemo enim
onſulit, an homini cibo & ſomno ſit vten-
mnino enim his eget animal. Nec an philo-
dum ſit, aut naturæ congruēter viuendum?
enim homini conſtat hæc eſſe vtilia. Neque
quæ ædificatur, qualis ſit futura. Ars enim
n eius antea delineauit. Nec agricola, ſit ne
ıdum aut ſerendum? hæc enim agricolæ
ceſſaria. Quando vero, aut vbi, aut qualia
, quales plantæ, ſi hæc ante vſitata non fue-
aut primum incoantur, fortaſſe rogabitur
tem an nauigandum ſit, alieno præſertim &
oſo tempore. Non tamen rogandus vates, an
ndum ſit in forum, aut exeundū in agrum.
uis enim & hæc euentus aliquando incom-
ſequatur, plerunq; tamen ex ſententia ſuc-
: id quod frequentius accidit, haruſpicina
ıon videtur. Licet enim ex ratione aliqua aut
ccaſiones ſuppetant, ad perſpiciendum id
propoſitum eſt: non tamen euentus erit o-
neceſſarius. Neque enim natura, neque ars,
conſilium & voluntas in rebus externis ne-
um habent euentum: ſed id quod plerunque

II. Haruſpicū reſponſis parendum.

III. Quibus de rebus ſint conſulendi vates.

Ob leuicu-las res non petendum oraculum.

fit,ſatis cauſæ eſt cur vate non egeamus. Nam natio de rebus omnibus,timidos reddit & igr & vt parua magni fiant facit. Illud vero conſ tione dignum eſt: ſi de rebus noſtræ poteſta iectis vates omnino cõſulendi non ſunt, quo ſentiendum ſit de anima, ſit ne ea mortalis: mortalis? & an hoc præceptore ſit vtendum? ſtat enim,multos veterum de rerum natura c luiſſe vates: quamuis hoc aut illo modo ſen rebus, noſtrum opus eſſe dicamus, & in noſt teſtate eſſe. Videntur autem ea quæ ratione ac demonſtrari poſſunt, ex demonſtratione c ſcenda eſſe. Sic enim ſcientifica parabitur cog ſi per cauſam demonſtratio facta fuerit. Audi tem ex Deo, immortalem eſſe animam, fide dem firmam parit, vti par eſt, non tamen rei tiam. Si quem vero cauſas etiam edocere dig Deus, & ſcientem reddere: aliud hoc diuinæ tatis genus eſt, non diuinatricis, cuius eſt, actionum humanis ingeniis obſcuros præ Quamobrem etſi quidam de rerum natura o conſuluerunt: tamen hi & rari fuere, nec ex pibus philoſophorũ, ſed ij qui certo credere ſuaſum aliquid habere,quam ſcientia rem co hendere maluerunt: cum probabile ſit,velle vt anima per ſe mobilis, per ſeſe etiã verum Atq; adeo Epictetus quoq; & Socrates illa ſci vetare videtur,quæ anima per ſe cognoſcere Eum certe non probant,qui roget,an periculi tas pro patria aut amico ſit coeunda.Recta en tio præſcribit, diſcrimẽ illud non eſſe recuſan Quamuis igitur difficilia quędam prædicta fu nihilominus defendendi ſunt. Quorſum igi tinet de iis interrogare, de quibus conſtat q agendum? Illud etiam patet, Apollinem ijs c garunt,an ſupplex dedendus eſſet, grauiter ſi ſuiſſe. Quæ.n.recta ratio fieri iubet:ea faciend abſq; interrogatione, licet cum moleſtiis atq culis corporum & fortunarum coniuncta, c

De rerum natura non vates, ſed ratio conſulatur.

De officio non percontandum.

æc l nos referantur. Poſtquam vero demonſtra-
it, : huiuſmodi rebus non conſulēdos eſſe vates,
o q)d cuiuſcunque modi victimæ fuerint, omni-
o v i periculum ſit adeundum: idem etiam A-
oll is auctoritate confirmat, qui eum qui amico
un iterficeretur opem non tuliſſet, fano eiecerit.
la duo Delphos petituri, in latrones inciderunt, *Hiſtoria Delphica.*
qu ? cum alter interficeretur, alter aut fuga elap-
is, t alioqui non opitulatus, ad oraculum venit,
qu eum eiecit Apollo, his verbis:

Cede meis adytis cædis reus, intereuntem
Qui ſocium non iuueris, et ſi proximus eſſes.

Qu quam autem conſtat eum, quamuis volu-
ſe vtique amicum periculo mortis non ereptu-
un uiſſe: tamen periculi ſocietas non fuit deſe-
en , ſed ferendum auxilium, licet vna pereun-
u fuiſſet. Ob eam igitur voluntatem Deus eum
ol tum iudicauit, vt qui ex nimio corporis amo-
e a icum deſeruiſſet, ſicut in alio voluntatē pro-
au ,quamuis aduerſo euentu. Cum enim iterum
u quidam in latrones incidiſſent, alter coniecto
n rones iaculo, eo fruſtratus, amicum percuſſit
i eremit. Profectus igitur ad oraculum, ædem,
t de amici pollutus, ingredi non fuit auſus. De-
is tem hos verſus edidit:

e cruor haud maculat: nunc purior, atq; fuiſti.
? occiſus enim tibi, dum defendis, amicus.

i itur cæde amici non modo non pollutus eſt,
e urior etiam factus quam fuerat, ob bonam
o ntatem: recte facta non in caſu atque euentu,
e n conſilio & voluntate poſita eſſe conſtat. Con-
i andum autem eſt, & hæc quo modo dicta ſunt,
& uo ordine dicentur omnia, referri ad medium
h itum eius qui non nullos progreſſus habet, & in
p loſophia verſatur. Etenim hæc verba (Siquidem
es philoſophus) in ijs etiam quæ ſequuntur,
tale aliquid multis locis ſigni-
ficant.

EPICTETVS.

PRæſcribe iam tibi formam quandam & le quam cuſtodias quamq; & ipſe tecum, & in greſſibus hominum obſerues. Ac maiori quid parte ſilentium præſtetur, aut neceſſaria dica eaq; paucis. Raro autem, cum ſe obtulerit occaſi dicendum veniemus: ſed non quiduis dicemus, n gladiatoribus, non de ludis Circenſibus, non de p bus, non de cibis aut potionibus, quæ paſſim incu tur. Inprimis autem de hominibus cum verba ne eos vel laudemus, vel cōparemus, caueatur. ſi potes, familiarium tuorum ſermones tuis ſer bus eo, quo decet, traducito. Sin a peregrinis cir uentus fueris, taceto.

SIMPLICIVS.

Officiis eius qui aliquantum profecit, & philoſophatur, traditis: conſtituenda iam (in atque definienda eſt certa quædam ætatis de ratio, iſti vitæ generi conſentanea: ad quam ſi læ actiones ſunt dirigendæ, quibus ipſe aucto ciatim recenſendis, formam & normam totius præſcribit, ſiue ſolus ſis, ſiue inter alios verſeri nendam: illud ſcilicet indicans, in eodem ſta habitu, quoad fieri poſſit, perſeuerandam e ſuam cuique vitæ rationem ſeruandam, nec e norum caſuum varietate, Euripi inſtar, mutan Socrates certe fertur, eodem ſemper vultu & h fuiſſe, a quo nec lætis nec triſtibus rebus dimo tur, quod vnam eandemque vitæ rationem, ſ vtique perpetuo ſequeretur. Eſt autem ea for vitę norma conſtituenda & definienda, quam pendio perſtrinxit, cum diceret: Eam ſeruan eſſe, ſiue tecum quid agas, ſiue cum altero co has. Eius autem formæ primum & maxime pr

Silentium. um eſt frequens ſilentium. Omnis enim inſtit nis ratio eo refertur, vt & a rebus externis, & a

ti

ſu affectionibus, & a corpore ad ſeipſum reuo-
nimus, vt ſuo more eodemque perpetuo te-
iuat. Quam ad rem ſilẽtium plurimum con-
uæ cauſa Pythagoreis fuit efficaciſſimum di-
æ ſuæ iaciendi fundamentum, quinquennii ἐχεμυθία
um. Vt enim ſenſus animum ipſis operam πυθαγορείων
tem ad externa trahunt (quod ii declarant, πενταετής.
m ſeſe colligere volunt, & in ſeſe deſcendere,
ni attentionem excitare, claudunt oculos:)
num etiam oratio, tum non operam nauan-
nſibus, ſed per ſeſe agentem, magis ad externa
it, cuius effuſionis remedium eſt ſilentium.
tamen non perpetuum indicit, neque ad Py-
icum illud genus, flagrans & diuinum ad
ur: ſed ad ciuile, & hominibus accommoda
Aut igitur tacendum eſt, inquit, aut neceſſaria *Quæ dicenda ſint?*
la, & paucis interroganti reſpondendum. Ac
m eorum de quibus ſit dicendum compen-
ſcripſit: ea eſſe neceſſaria oportere, cum ad vi-
egendam naturæ animi conſentaneam, tum
m animantis. Nam talia cum & pauca ſint,
ſubiectas habeant, nec inania & indefinita:
que turbant & abſtrahunt cogitationem ad
finitas. Deſcripſit & formam orationis, eam *Forma orationis.*
ere ſuccinctã eſſe, & breuem. Nam ſi vagari, &
erficie hærere earum rerum de quibus ſermo
ur, nec earum naturam habere perceptam, lo-
tatem gignit: e contrario, ſi mens eas directe
atur, & naturam earum velut in faſcem colle-
& vim ac præcipua capita perſpexerit: ſermo *Cicero:*
qui de eis habebitur, ad præcipua capita re- *Habentur*
us, erit breuis. Si quando autem, inquit, pluri- *plerunq; ſer-*
tiam verbis erit opus (hoc enim ſibi volunt *mones aut*
: AD DICENDVM ALIQVID VENIEMVS: non *de domeſti-*
ndendo tantum, aut interrogando: ſed perpe- *cis negotiis*
orationem habendo:) Si igitur, inquit, ora- *aut de Re-*
s aliquando neceſſario mutata forma fuerit, & *pub. aut de*
itatis loco prolixitas vſurpata: rerum tamen *artium ſtu-*
ibus verba fiunt genus idem cum priore ma- *diis & do-*
ctrina.

neat, vt de rebus neceſſariis ſermo habeatur, ſi
virtutem adhortando, ſiue docendo, ſiue conſi
do, ſiue conſolando, ſiue de veritate naturaqu
rum inquirendo & diſputando, ſiue Dei exce
tiam & prouidentiam celebrando, & auxiliu
degendam vitam naturæ congruentem voti
poſcendo. Non autem de rebus vulgaribus, de
bus verba fieri plerunque ſolent. Neque igit
compoſitionibus gladiatorum, neque de ludis
cenſibus, aut aliis: neque de cupediis & poculi
bus ille vel ille vtatur. Nam qui ſermones h
modi de rebus habentur, cogitationem etian
affigunt. Eſt & cum appetitum attrahunt, & v
ſibi conformem faciunt. In primis vero vetat,
hominibus verba faciamus ſiue vituperando
laudando, ſiue comparando, illum hoc eſſe h
ſtiorem aut deteriorem, in his aliisue rebus.
hoc quoque ſermonum genus facere, vt anim
externa porrigatur, a ſemetipſo auerſus, alien
curet, & fruſtra laboret, perſpicuum eſt. Cu
maxime vetat, ne de hominibus loquamur,
perando, laudando aut comparando? Quid
hoc habet peius cæteris? An illud primum, qu
cum quo agitur, initio ſuſceptæ philoſophiæ
ſtudiis gladiatorum & pugilum & ſimilibu
ctis, de hominibus potius loquatur? Ad quæ
propenſus eſt, ab iis eum maxime retrahit, ea
uere iubet. Deinde quod iidem affectus æque
que ſermonibus mouentur. Nam & ſtudia &
tam in his quam in illis concitantur, cum ver
iis fiunt: & peculiaris affectus eos comitatur
ſibi cenſuram de hominibus ſumunt, vt deſpi
& ſuperbia. Nam qui vitas hominũ iudicat, i
dicium fert, quaſi illis eſſet ſuperior. Atque e
grauius peccatum eſt in diiudicanda hominu
ta errare, quam in rebus ludicris. Neque vero c
dis ſolum iſtis, ſed audiendis etiam eſt abſtine
Nam & per auditum cogitationes excitantur, a
petitiones brutæ audientium. Adhæc, ii qu
di

Vt de ſeſe, ita nec de aliis temere loquendum.

Etiã aures occludendæ improbis & ſtultis ſermonibus.

in nisi auctoritate grauis alicuius viri deterre-
ar, unt impudentiores, & audaciā inuerecun-
n nilque reformidantem alunt. Quamobrem
ſi idem potes, traduc tales familiarium ſer-
ne d res grauiores. Si vero circumuentus fue-
ib ominibus, qui aliud vitæ inſtitutum ſe-
nt, praua inſtitutione & conſuetudine cor-
, ceto (inquit) ipſe te ſilentio repurgans, &
e one ad temetipſum.

EPICTETVS.

*I VS non ſit multus, nec ob multa, nec effu-
ſi*

SIMPLICIVS.

o ommune præceptum philoſophanti datū,
i em morib⁹ permaneat, quam ad rem plu-
n conferat ſilentium: maximum vitium ex-
a s lætitiæ reſtringit, quæ riſu declaratur, ea- *Riſus.*
q ratione contrariū huic vitium, mœſtitiam
, improbat. Nam lætantis animi ebullitio *Mœror.*
d i eſt riſus, fitq; ſpiritu intumeſcente, & ſoni-
e t ebullitioni non diſſimilem. Euertit igitur
ſt tem & placidam animi corporisq; habitu-
n vt & ploratus & eiulatus e contrario mode-
o ſtabilitati obſtat. Ob hæc itaque frequens
t vitandus: & ſi quando riſum res poſtulet,
n vllo riſu moribus aſperioribus euadamus,
n iaribus ſtupidi & gratiæ omnis expertes vi-
n , pauca certe riſu digna ſunt. Vnde qui cre-
ti t, eum apparet facile efferri lætitia. Quam-
n d non ſæpe admittēdum eſt, nec diu durare
e ſus (hic enim eſt quem multū dicit) nec effu-
e neq; cōfuſus, ſed labiis leuiter diductis fieri,
c magna vultus appareat mutatio.

EPICTETVS.

*ſ andum recuſa, ſi ſieri poteſt, omnino. Sin mi-
quantum potes.*

SIMPLICIVS.

In hac enumeratione officiorum erga ipſum, poſt repreſſas magnas & vehemente ſtantis animi & morum ſui ſimilium euerſi veneratione Dei orditur. Iuſiurandum eni um citat teſtem, & ſequeſtrum ac ſponſore eorum quæ dicuntur. Ob res humanas (quod perinde eſt ac ſi paruas & viles dicas) producere: contemtum eius quendam innu cuſandum igitur eſt iuſiurandum, ſiquide poteſt, omnino: & labor ac mulcta quævis poſſis luere, toleranda potius, quam iurand id aliquando neceſſe fuerit, vt vel amicum e lo eripias, vel pro parentibus aut patria ſpo quiduis perpeti præſtabilius fuerit, quam nem religione numinis ſancitam violare.

Iuſiurandū.

EPICTETVS.

Conuiuia externa & popularia deuita. quādo ſe tulerit occaſio, animaduerſio ex ne forte in vulgarem conſuetudinem prolabari enim, ſi ſodalis pollutus fuerit eum etiam que gerit, neceſſario pollui, etſi purus ipſe fuerit.

SIMPLICIVS.

Repreſſa leuitate aduerſus Deum, mu tem quoque reprimit cupiditatem, eique n adhibet, a maxime neceſſaria cibi & potion ditate auſpicatus: & per alias corpori ſeruien coniunctionis appetitum procreandi cauſa ditur. Nam eruditorum virorum conuiuia, quidem & pocula, cæterasque ſuauitates con tionum non præcipue ſpectant: ſed reuera ſ monum communicationes & diſputationes dicant Platonis, Xenophontis, Plutarchi & al conuiuia. Vulgaria vero quæ ad voluptate runtur, & corporum oblectationes, paſtioni

ἑστιάσεις λόγων μᾶλλον ἢ σιτίων.

utarumque pecudum non fere ſunt diſſimi-le recte dictum eſt, inter menſam abſque ſer-us, & præſepe nihil intereſſe. Decet igitur bonum plebeia conuiuia ſuo inſtituto non entia recuſare. Si vero vt iis interſit, tempus do tulerit: ſeu feſto aliquo poſtulante, ſeu gente, aut etiã obſequii gratia, aliaue qua auiore de cauſa: excitetur (inquit) animad-& vigilet animus, ſeq; intra ſemetipſum con-ne ſe ipſo relicto, & popularibus cupiditatib. ,ad populi quaſi tribum deficiat, & vna cum rutis appetitionibus inquinetur. Nam qui natis dedit, eorumque cupiditates ſequitur: uis antea purus, puras haberet cupiditates: contaminatur. Polluitur enim id quod pu-impuro commiſtum.

Menſa muta, præſepe.

EPICTETVS.

corpori ſeruiunt, eatenus adhibeantur, qua-nus animo ſunt vſui: veluti, cibi, potus, ami-s, ſeruitium. Quicquid autem ad oſtentatio-delitias attinet, repudiato.

SIMPLICIVS.

æ cauſa tuendi corporis adhibentur, in pri-are neceſſe eſt: ac tum demum iis vtendum. vero nunc de vſu eorũ loquitur, poſt etiam mparandis dicturus. Ac fortaſſe præclarum lla re egere hominem, qui ſit animus ratio-iceps. Sed quia mortalis corporis inſtru-vtitur: ſatis eſt ei offerri neceſſaria, nec ad m delabi. Sicut enim fabro ſatis eſt in cu-bipenni, efficere vt iſta ſit magnitudine, figu-ue prædita: nec eam auro bracteare cupit, aut is exornare, quod & ſumtibus exhauriretur, tra rationem artis curaret inſtrumentum, arti inutile redderet: ita & nos aduerſus no-inſtrumentum affecti eſſe debemus, nec illi

Corpus, hominis inſtrumẽtum, ita curandum ſapienti, vt fabro bipennis.

niſi ea quæ vſus & neceſſitas poſtulat offerre: & potionibus, ea quæ ſecundum naturam c humanum alunt, parabilia & naturæ conuen ora deligendo. Hæc enim etiam puriora dep duntur,& tenuiora,& ſalubriora. Victu enin eſt animanti : ſed non tali aut tali victu, cibo varietate. Neque enim Theorionibus & Pa nibus natura nos conciliauit,& culinariis im ris: ſed victui, quo id quod deceſſerit inſtai Atq; hoc ita ſe habere,ii declarant, qui ob in vti naturali victu coguntur: multo delicatis & rioſis ſaniores,vt agricolæ ciuibus, ſerui do pauperes diuitibus. Nam ſuperuacanea & ar quiſita naturam onerant, vt doloſa & alien genere venenorum quodammodo. Quare fl fluxiones inde generantur pernitioſæ. E & multitudo & qualitas ciborum ac potioni turali vſu inſtrumenti metienda, ne & p ſumtu ſuperuacaneo vexemur: & ſecus ac r tio præſcribit, inſtrumentum curemus, id vſum ineptius reddamus. Magnæ autem fel eſt,ab ineunte ætate enutritum eſſe,& aſſuef Sic enim corpori tolerabilis & accómodata uis erit,naturalis illa & tenuis & ſimplex dia dem & in veſtitu ratione vti bonum eſt. S certe veſtibus iiſdem & hyeme & æſtate vſu betur. Iis vero qui Socrati collati delicate ſatis erit aduerſus caloris & frigoris intem lino e terra nato, & vſitatorũ nobis animal na & velleribus vti. At vero flumina Occiden ſcrutari,& quæ in iis ſunt animalia excoriare rum orientalium egere opera, & fila vermic tioſiſſimis & firmiſſimis apud nos rebus au argento redimere: magni fuerit & luxus, & ſiderantiæ. Eadem & domiciliorum ratio eſſe bit. Nam Crateti quidem domũ idoneam p dolium, quamuis pulcram Hipparchiam v habenti. Nobis autem ſit ſane domus, ſed ac accommodata, tam magnitudine quam o

Theorion. Paxamon.

Quo tenuior victus, eo ſalubrius corpus.

Tenuiter educatum eſſe, vtiliſſimum.

Veſtit⁹ mundus, non luxurioſus.

Cicero: Ad vſum accommodanda eſt ædificandi deſcriptio.

: virorum & mulierum diſtincta habeat con-
: quamuis & hæc fortaſſis ſuperuacanea fue-
. quidem eſſe magnitudine vt triginta lectu-
iat, aut parietibus & pauimento marmoreo
:llato & picturato ſit, aut ſingulis menſibus
ɔria diſtincta habeat, nihil eſt neceſſe. Neque
el vſus iſta poſtulat: & miſerum eſt, huiuſ-
:ſſuetum, cæteras habitationes omnes im-
e. Neq; iam dico, qui his impenſe delectetur,
:licitatem etiam in hiſce collocare, ſuimet
ɔrorſus oblitum. Qui ſi his exciderit, (quod
multis de cauſis accidere poteſt) plorare ne-
it, & lamentari, ſeque infelicem tum iudica-
imuero tum infeliciores eramus, cum hiſce
circumfluerimus. Conſimili ratione ſeruo- *Serui neceſſarii tātum alendi.*
iam eo numero eſt vtendum, qui ſit ad vſum
miliaris copias accommodatꝰ, vt & neceſſa-
ɔræbeantur, & operæ exigantur tum diligen-
n tolerabiles. Qui enim multos circumdu-
nteambulones & pediſſequos, quorum id
munus eſt: hi non animaduertūt, ſe moleſtos
odes & obſeruatores circunducere, vt neque
ɔitratu quoquam abire, neque priuatim &
um cum vllo colloqui, nec ea quæ viſa fue-
ere clam famulis poſſint. Sunt iidem & aliis
ibus moleſti, res in foro venales partim fu- *Quot ſerui, tot hoſtes.*
partim rapiendo, atque impune verberando
ltando, conſeruorum ſubſidio freti. His
ebus & ignauo otio prorſus corrupti, pleri-
ofecto ſunt inimici & hoſtes dominorum,
o iſtorum delitias & elegantias & luxuriam
quos labores, quas vigilias tolerare? quam
item adulari & ſeruire neceſſe habent? &
nalorum caput eſt, a vita naturæ humanæ
iente deſciſcere? Cæterū iſta plurimum ab
i inſtitutione abhorrēs, meritas luat pœnas.
autem philoſophus, etiam ſeruitiis ad neceſ-
vſum accommodatis vtetur. Hic vero exi-
t, tum ob rei familiaris anguſtias, tum quod

ſuis ipſe manibus pleraque adminiſtrat,vt ei fa lo ſit opus aut ægrotanti, aut cum res adiutc deſiderat, aut ob rerum meliorum occupatio ſicut & admirandus hic Epictetus, cum mag ætatis partem ſolus exegiſſet, ſero tandem m culam nutricem aſciuit puero,quem ab amico dam ſuo,propter inopiam exponendum, ipſe ptum educauit. Nunc ſingulis rebus neceſſarii minatis, in genere ſubiungit, ſuperuacanea vl eſſe repudianda. Duo autem ſuperuacaneoru nera conſtituit, delitias & popularem opinio Hæc enim duo ſunt in omnibus iis quæ dixi quę neceſſarium vſum tranſiliamus,nec aliud quam. Tanto autem diuini illi viri ſtudio uacanea omnia repudiarunt, vt Diogenem d ligneum ſcyphum ſemper circumferentem in e quo hauſtam aquam potaret, quum per fl tranſiens, quendam manibus haurientem b temque vidiſſet, ſcyphum in flumen proi quod eo ſibi nihil eſſet opus, vola eundem præbente.

Epictetus magnam ætatis partẽ ſolus exegit.

Duo ſuperuacanea, delitiæ & popularis opinio.

Diogeni vola pro ſcypho.

EPICTETVS.

A Re venerea, quantum fieri poteſt, ante n purus eſto. Sin attigeris,ea legitime vten tamen iniquus ſis iis,qui illa vtuntur,neq; eos a neq; paſſim iactes te ea non vti.

SIMPLICIVS.

Cum omnis corporeæ voluptatis contin rationis capacẽ animum corroborat, & facit perimẽto fretus, coerceri poſſe brutam parten fidat: tum belluinas appetitiones cõtrahit, d modis marceſcentes, tũ ipſo otio, tum aſſuet ſuccumbendi. Continentia vero libidinum,q ea voluptas maior eſt cæteris, tanto eſt vtili mo,ac pretioſior. Non autem rationem ſolu

Victoria libidinum iucunda & vtilis.

ctrina & legibus optimis erudiri, ſed brutarũ appetitionum vehementiam, non tam vi re- i quam ſponte etiam remitti ſolere: ex eo t, quod & cibi appetitus & coitus, quanquam lis & violentus, ſi recte aſſuefiat, ſine vi ac- it. Nam & ieiuniis aſſuefacti, non vexantur etitu: ſed moleſtiis afficiuntur, cum præter i conſuetudinem comedunt, & appetentia in pugilibus, quamuis & carnibus implean- ob ætatem luxurient, tamen quieſcit: quod ere aſſueuerunt, ob oleagini germinis in O- a corollam. Iam cum lex & conſuetudo ſoro- ratris conſuetudine interdicat: appetitiones cus ac ab ipſius naturæ imperio, ſuppreſſæ, rſus ſunt immobiles: niſi forte aliquos fu- ntemperiæ, & diræ ſcelerum vltrices agita- Ante nuptias autem caſte viuere, præter alias tes, etiam iuſtum eſt, vt caſtitatis fides quam us ab vxore ſtipulatur, etiam vxori viciſſim a o ſeruetur. Sin ante nuptias neceſſe fuerit: pa- m eſt in eo legib⁹. Quod enim legi repugnat, eſt & impium. neque enim lex fruſtra illud oſiſſet. Eſt idem & magnæ incontinentiæ ſi- . Deinde aſſuefacit & ipſum, & imitatores d alias quoque leges contemnendas. Cæte- talibus abſtines, ne ſis iis qui vtuntur mole- eue eos arguas, nec te abſtinere paſſim iacta- udientibus enim acerbæ ſunt iſtæ criminatio- que opprobria. Neque enim vel præceptorum gationes æquis animis ferimus. Moleſtiæ cau- ſcilicet, quod errata & peccata noſtra latere nus, donec arguamur: eoque ne peccaſſe qui- nos putamus. Iam huius ipſius rei cauſa eſt, opinionem aliorum ad nos ipſos diiudican- dhibemus, & non noſmetipſos, & Deum: hoc eritatem. Quod ſi is qui arguit, non peccatum retegit, ſed & ſe peccati expertem facit, & ve- certamine ſuam de nobis victoriam procla- um & per collationem vinci nos magis etiam

Aſſuefactio & gulam, & inguina coercere poteſt.

Fratrum & ſororum cõtinentia.

Caſtitas, quã a ſponſa flagites, ad ſponſam afferenda.

Iactantia et reprehenſio odioſa & noxia.

ægre ferimus, eo qui ſe ipſe laudat, ægritudi augente. Eſt enim ideo grauius, quod aduerſ ſe iudicem facit. Atque is etiam qui alium ar & ſuum exemplum profert, ſibi ipſe nocet, a ad res externas extendendo, vt qui nec abſtine libus, nec arguat alios ſtudio virtutis, ſed vt ali guendis gloriam ipſe conſequatur. Qui a ſic tractat eum quem arguit, præterquam quo iurgationem grauiorem facit, defenſionem c compatione faciliorem reddit. In promtu eni vt dicat, Atqui ego non ſum philoſophus: ſt que ſibi ignoſcat.

EPICTETVS.

SI quis nuntiarit, quendam tibi maledicer refuta quæ dicta ſunt, ſed reſponde: eum r cætera tua vitia, nam alioqui non illa ſola ſu cturum.

SIMPLICIVS.

Defenſio in dicio eſt, te hominum applauſus quærere.

Hoc ad iracundiam reprimendam per videtur. Nam huiuſmodi nuntiis commoue nimus & ambitio, vanaque gloria coarguitur & ipſæ ſunt iracundiæ commotiones. Cu defenſionem vetat? Cur & aliorum crimin reum fateri iubet? An non immoderata vid bet iſta moderatio? aut potius, & hæc aucto ſtituto eſt conſentanea, quo a rebus extern ſtrahitur animus, & ad ſemetipſum reuocat ſibi, non aliis viuat? Qui vero ſe defendit, ſu ſcientia non contentus, & iudicio ſcientis c Dei: hunc ſatis apparet hominibus placere Quamobrem ſi illis falſo etiam perſuaſerit, peccare: acquieſcit, quaſi nihil peccans, con ijs hoc, quos ſibi iudices delegit, perſuaſiſſe cæteros aſpernatus, incorruptus ipſe ſui iud ſtiterit: peccatum eius ipſius teſtimonio cc citur. Iam vero ſeſe accuſare, vt & aliis pe

ec

ctum : id vero eſt ipſas gloriæ cupiditatis
excidere. Vehemens enim is affectus eſt,
inhærens animo, atque affixus, & a ſeipſo
ſolitus. Putamus enim nos non appetere
n, cum eam hoc affectu appetamus: nec ani-
rtimus turpem eſſe morbum animi, ob res
velle florere gloria. Nec enim conſideramus
ctu inquinari bonum, nec bonum manere
ut in primis expetendum, ſi non per ſeſe id,
conſequentem gloriolam amplectamur.

Ambitio fallit imprudẽtes, & virtutes contaminat.

pono etiam noſtro finis gloriola proponi-
d quam conſequendam neceſſario fortaſſis
tur, ſi ita ceciderit, iuſtitia. Hic tamen ad
fectus reprimendos eſt vtilis. Multos enim
ementes affectus gloriæ cupiditate ſupera-
& eius cauſa grauiſſimos labores capimus,
ſuppliciis nihilo interdum leuiores. Qua-
n extrema tunica reliquorum affectuum di-
loriæ cupiditas, propterea quod alios ſæpe
s, ipſa magis animo adhæreſcat. Reuera
, nec illis affectibus liberat gloriæ cupiditas:
um actiones, quo minus in apertum erum-
tantum coercet. Qui enim propter eam re
n ſcortantur: a fœdis cogitationibus tamen
iam ſunt otioſi. Ita fit, vt neque cæteros af-
reprimat, & ipſa magis augeatur ob repreſ-
iorum affectuum actionem. Videtur igitur
centi quidem eſſe vtilis initio, ad eius ætatis
s coercendos. Sin progreſſu ætatis reman-
nagna eſt eius pernities. Neque enim ad ſe-
uerti patitur animum externæ gloriolæ in-
m, neque bonum quicquam præcipue expe-
uam, ſed ob conſequentem gloriam: hoc eſt,
uam bonum, vt bonum amplecti. Iam quid
riſu dignum hiſce moribus accidit? Nam cum
no contemnamus & deſpuamus vulgus ho-
m, nec vllius eſſe pretii iudicemus: tamẽ quaſi
i viri ſint, ab eorum opinione tanquam a filo
mus. Cum autem huiuſmodi ſit gloriæ cupi-

Vulgi, quod ſpernas, expetere laudem, ridiculum.

Virtus latens, nota vitia.

ditas, nihil eam æque exſtirpare poteſt, ac: moderatio, ſuorumq; malorum confeſſio. C dum tamen, ne id quoque vanitate quadam mus. Nam ſiquidem ex animo fiat, ne ſpes qu vlla gloriæ relinquitur. Quod ſi neceſſitas imponi poſſet, ne virtutes noſtræ vlli mort innoteſcerent, vitia vero vniuerſis: exciſa iar glorię cupiditas, quam ſperare deſiſſemus, ne quam per oſtentationem faceremus.

EPICTETVS.

THeatra frequentare non eſt neceſſe. Sed ſi do tempus tulerit, te nulli niſi tibiipſi ſtude pareat: hoc eſt, ea duntaxat fieri velis quæ fiu eum ſolum vincere qui vincit. Sic enim non im ris. Clamore autem, aut arriſione, aut longior motione penitus abſtineto. Ac poſt diſceſſum, n tum de iis quæ acciderunt diſputa, cum nihil correctionem faciant. Alioqui ex eo apparebit ſtaculum eſſe admiratum.

SIMPLICIVS.

Non epularum tantum atque libidinur brutæ cupiditates, ſed & ſpectaculorum & re onum. Quo pacto igitur erga hæc affecti eſſe mus, docet. Crebro, inquit, in theatra venire r opus: ſed illud potius eſt opus, ne crebro in nias. Theatrica enim eorum vita eſt, qui th vacant. Si quando autem tempus tulerit, aut tum feſtiuitatis, cui & ludorum habetur hon popularis obſequii cauſa: (inuiſi enim popu ſolent, qui conſuetam vitæ rationem neglig dentur) aut experimenti periculiq; faciendi quomodo ſuperiori anno erga talia affecti mus, quomodo in præſentia, aut ob aliam pr lem rationem tempeſtiuum fuerit prodire in trum: intento animo eſſe oportebit, & excita maduerſionem, vt apud nos ſimus, nec iis q

os addicamus, ſed eum vincere velimus qui x ea quæ fiunt, ita fieri vt fiunt: hoc eſt, vt etitionem nec declinationem ad illa afferat quæ res externæ ſint. Itaque vultus ea con-eſſe debet, quæ nec odioſa ſit, & grauitatem ſuauitate temperatam, vt neque acclames, iſſurgas victoribus, nec effuſe rideas ob ridi-cta, ſed alios cum iudicio laudes, alios leni-lendo probes. Cum autem a ſpectaculo diſ-fuerit, ne multa, inquit, de iis quæ accide-erba facito, cum ad emendationem tui nihil. Neque enim ita erudiunt ea quæ ibi fiunt, io numero eſſe debeant. Aut igitur ſic acci-verba ſunt, QVAE NON FACIVNT AD TVI CTIONEM: quaſi ad omnia ea pertineant, ſpectaculi euentu dicimus, aut ſi certam ali-orum quæ dicuntur partem intelligit, for-adet, ea ſolum dicenda, quæ ad noſtram ationem faciant. Cuiuſmodi fuerint ea, quæ s motus parum decoros in ſpectaculo coar-

Multa vero verba de ſpectaculi euentis, ar-itum euidens fuerint, te ſpectaculum illud, ficum & admirabile quiddam iudicare: id ine plebeio affectu fieri non poteſt.

EPICTETVS.

D recitationes ne veni, neque facile accede: ſin acceſſeris, grauitatem & conſtantiam tuere: & caue, ne cui ſis moleſtus.

SIMPLICIVS.

Poſt ſpectacula de recitationibus diſſerit, quas nes eloquentiæ & poeticæ ſtudioſi, oſtentan-cundiæ ergo ſuſcipiunt, alias potentes aliquos ndo, alias vrbium inſtituta narrando, aut loca ibendo, aut forenſes quæſtiones tractando, aut e quippiam. Negat igitur ad has, vt oſtentati-omparatas, & res externas ſpectantes, facile ac-

cedēdum,& ſine ratione acceſſum permitten
id fiat ob amicitiam declamātis, ſiue ob pote
eius qui laudatur, ſiue obſequii alicuius & re
conſuetudinis cauſa, cuius ſæpe magnus vſu
eos mitigandos, qui iis inuident, qui a po
conſuetudine recedere volunt. Sin autem, i
ad recitationem acceſſeris, grauitatem, con
am & facilitatem conſerua: grauitatem, vt t
ſtiue & modice laudes: conſtantiam, ne perti
mouearis, neque acclames, aut quicquam i
tune interloquaris, ſed eodem habitu mod
corporis & morum conſerues. Facilitatem,
trico ſis vultu, quaſi aliis curis intentus:
vltra quam ſatis eſt taceas, ſed modice laudes
onem: nec acerbe iudices, aut redarguas, vt a
ſam, aut inconcinnam, aut infantem. Illud
plane facilitatis eſt & benignitatis, ſi & orat
cte dicenti, & ei qui vere meritoque laudatu
tulari videaris.

EPICTETVS.

*CVm aliquid negotii tibi futurum eſt cum a
ex proceribus præſertim: ipſe tibi proponit
in ea re facturus fuiſſet Socrates, aut Zenon. I
vt te ratio non deficiat, qua id quod obiectum
recte adminiſtres.*

SIMPLICIVS.

Qui ad ſemetipſos conuertuntur, & ſibi
volunt, haud fere magnates accedere conſueu
Quare Socratis exemplum nobis proponit,
nonis: in quos intuentes, rationem viſuri ſ
Quomodo magnates adeundi. qua illi nobis ſint adeundi. Cogitandum i
quo pacto Socrates & Zeno cum talibus con
eſſent, non ficte, non ſimulate: ſed pro ſuæ
ratione cordatam magnitudinem animi præ
rentes, ab omni deſpicientia & arrogantia pu
non humiles & abiecti ob faſtigium digni

iperbe illos contemnentes. Eiuſdem moris idulari ijs, nec contumelioſe illos arguere: recte facta modice collaudare, & inde durdium, ſicut medici acerba medicamina pe prælinunt, actum demum eorum quæ n fiunt, non acerbum inſectatorem ſe præd correctorem ſolicitum, & ægre ferentem, is actiones paucis interdum delictis quaſi inari. Ac mea quidem ſententia Socrates, ſimiles, omnino demonſtrarunt, quā mulint, nequaquam expetenda principatus & erū humanarum: & vnum in iis expeten-, benefaciendi facultatem: quam qui neeos & mala illius rei experiri, & bono fraunſtat autem Socratis & Zenonis exemplum gendum: ſed ſuæ cuique vitæ modum eſſe andum, eique conſentanea vltro & ſponte adhibenda. Cuiuſmodi enim eſt, eum qui t, vt proficiat, & adhuc Epicteti puerili inſtiindigeat, Socratis aut Zenonis vti ſermoniuo pacto is deriſum vitabit? Nam Antigoi poſt Alexandrum in Syria regnauit, dixiſſe Nunquam ſe angi & æſtuare ſolitum, quod iſi quando cum Zenone congrederetur. Altos ille alios philoſophos adierat. Ab hoc ictetus officia in congreſſibus ſeruanda traiis auſpicatus, quæ ad principes & potentes nt.

In poteſtate nihil ineſſe quod expetas, præter vnam benefaciendi facultatem.

κακοζηλία vitanda.

Antigonus de Zenone.

EPICTETVS.

n ad magnatum aliquem iturus es proponito bi, fore vt eū domi non inuenias, vt incluſus ſit, ludantur tibi fores, vt ille te negligat. Quod ſi tu venire decuerit, ea feras quæ fiunt: neq; ipſe m tecum dicas, non fuiſſe tanti. Id enim plebeiū eius qui res externas calumnietur.

SIMPLICIVS.

m fere dicit quod ſupra: Rem aliquā aggreſ-

ſurus, commonefac teipſum, & reliqua.
quidem ad lauationem oratio deducitur:
maius exemplum proponitur, congreſſus
tum. Illic orationis exitus fuit, contemn
eſſe quæ fiant, & ſuum inſtitutum naturæ
taneum tuendum: hic vero, maturo conſi
uidendum, nec oſcitanter, ſed proxime ve
proponendas eſſe impendentes moleſtias. S
enim profectione ad principem, ſecutis iis q
ſunt, valde nos facti pœnitet, & ea nobis a
indignamur, vel quia principio non recte co
mus, vel quia ſupra quam decet, euentis illi
perturbati. Vtrunq; autem plebeium eſt, &
qui rebus externis non recte vtuntur, neq
eorum natura fert, ſed eas magnifacientium
cutus autem prius de acceſſu magnatum fa
quo pacto cum eis agendum ſit, more Socr
Zenonio ſcilicet: nunc de iis qui aſperius
dent, dicere inſtituit, quo pacto & ad eoru
greſſum paratus eſſe debeas: primum, niſi
tas aliqua coegerit, eſſe prætermittendum.
neceſſarium & conſultum eſſe videatur, etia
leſtiis illis propoſitis accedere: ferenda eſſe
ciderint, ſine pœnitentia.

EPICTETVS.

IN familiaribus congreſſibus abſit facinor
periculorum tuorum prolixa & immodica
moratio. Nec enim, vt tibi iucundum eſt tuoru
taminum meminiſſe: ſic & aliis ſuaue eſt, ea
acciderunt, audire. Abſit illud etiam, ne riſu
ueas. Nam is eiuſmodi locus eſt, e quo procliu
plebeium morem lapſus: eamq; vim habet, vt
ſeruantiam facile apud familiares diminuat.
loſum eſt etiam, ad orationis obſcœnitatem pr
Cum igitur tale quippiam inciderit, aut (ſi ſ
portunitas) obiurgabis eum, qui ſermonem ill

ut taciturnitate ſaltem, & rubore vultuq;
am orationem tibi diſplicuiſſe.

SIMPLICIVS.

ongreſſum cum magnatibus, de congreſſu
im agit: quo modo & in eo gerere te debe-
quibus cum viuas, neque moleſtus, neque
ui ſis: ſed potius pro virili commodes.
ı facinora aut pericula non prolixe atque
:e commemorare, faſtidium tollit. (Mole- *περιαυτολογία moleſta.*
ferunt homines, eos qui ſeſe laudant, quaſi
s iiſdem accuſentur, & per collationem
ıfficiantur) ſimul etiam ea res foras pro-
m animum & gloriæ cupidum contrahit,
oſum quiddam præ ſe fert. Cum autem
:erit, non eſſe cuiquam ob multa ridendũ, *γελωτοποιοὶ parum habent auctoritatis.*
ſum multum eſſe oportere, neque effuſum:
is riſum mouere vetat, cauſa adiecta: eum
ſſe lubricum, vt facile ad plebeios mores
s. Nam ſi ea dicas, quę plebeculæ riſum mo-
indicio eſt, ea grata illi eſſe, & apta plebeiis
s. Æque igitur, aut magis etiam eum qui
ıouet, idiotam iudicant: vt ſi prius eum re-
:erint: ſatis hoc ad obſeruantiam eius ex-
dam virium habeat. Sunt tamen & ex iis
dentes habentur, qui riſum moueant, vt fa-
:pidi habeantur. Iam eum qui vtcunq; pro-
ab obſcœnis verbis ſibi temperaturum, in *Obſcœnitas cauenda.*
ı eſt: ac ne alios quidem ferendos, ſi vitare
nonet: ſed ita, ſi tempus ferat: hoc eſt, ſi ado-
eo prouectus fuerit, non inuerecundus neq;
; & dignitate inflatus. Quem & increpabis,
. Neque enim vel ipſi turpiloquo, vel iis qui
ıt, videberis arrogans. Sin natu grandior &
ıs fuerit, & ob diuitias elatus, aut dignita-
ncrepare quidem graue fuerit, & præter ina-
peram & odium ac ſimultatem: ridicula etiã
ns illa videbitur. Quid tum ergo faciendum?
o, inquit, moleſtiam præ te ferto. Ac obſerua,

vt modum conuenientem, adhibito diſcrimi
ſeruarit. Nam de gladiatoriis aut Circenſibu
itemque de epulis & potionibus cum verba
aut cum homines laudantur aut vituperãtu
poteſt, inquit, alio traduc ſermones eorum
vero, ſi tempeſtiuum fuerit, etiam obiurgare
Atque illic ſi traduci non poſſint ſermones,
inquit: hic moleſtiam præ te ferto.

EPICTETVS.

SI voluptatis alicuius imaginem animo c
ris, moderare tibi, ne ab ea mouearis: ſed
examina, & tibi ipſe deliberandi præbe ſpatiun
inde vtriuſque temporis memento, tum eius
luptate perfrueris, tum eius quo percepta ian
ptate dolebis, teq; ipſe obiurgabis, atq; his illa
Si abſtinueris, fore vt gaudeas, teque ipſe coll
Quod ſi tibi ſuſcipiendæ rei videbitur eſſe tempt
ne te vincant eius blanditiæ, & ſuauitates, &
bræ: ſed illud oppone, quanto præſtantior ſit t
ctoriæ conſcientia.

SIMPLICIVS.

Voluptatẽ, quia pernitioſa eſt, breuem Deus fecit.

Voluptas corporis nocentiſſima eſt anime
libet enim, quaſi clauis aliquibus affligit ani
eaque de cauſa Deus eam fecit breuem. Na
cibis & potionibus tamdiu voluptas durat,
diu in ore eas ſenſerimus: cum vero deglu
mus, prorſus interit, & in coitu ipſo tãtum a
tempore ſentitur voluptas: quæ cum præteri
inde eſt ac ſi nulla fuiſſet. Ac in ſenſu eſſe vol
conſtat. Quod enim non ſentit, etiam volupt.
ret omnino. Sed & externarum rerum oble
nes, vti veſtium, ornamentorum, pecuniæ, i
menti domeſtici, parum & ipſæ durant. E
enim adeptione exhilarati, vbi eis aſſueuer
voluptatem porro nullam ſentimus. Sin eæ
eripiantur, dolor vehemẽs ſuccedit, voluptate
to

pilior Ita voluptas vbi per exiguum tempus maximeque corporis, abit, noxa ſua modis s animo relicta, interdum vero etiam cor- auitas illa exceſſerit modum. At continen- *Continētia voluptas durabilis,* ptatum, durabilē affert & corpori & animo m, & aliud voluptatis genus parit cum ipſa coniunctum, & innoxium & perpetuum. s ita expoſitis, videamus quid dicat Epicte- um voluptatis, inquit, alicuius imaginem onceperis, vt in aliis, veluti diuitiis, princi- at ſimilibus rebus externis, ita & in hac, ac tiam, ſtatim ipſe te cuſtodi, ne viſum illud nago ad rem ipſam te impellat, ſed ea qui- liſper exſpectet: tu vero ſpatio impetrato, & animaduerſione excitata, tempus con-, tum ſuauitatis illud breuiſſimum, tum ſe- a noxæ diuturnum & pœnitentiæ plenum, pſe te victum accuſabis. His etiam illud confer, quo, ſi te continueris, & diuturnam em, & ſynceram voluptatem percipies, teip- audaturus & approbaturus. Nam ſi eius im- repreſſeris: facile conquieſcet appetitus, ulentæ victoriæ verecundia. Quod ſi iterum erum feceris: ita deprimetur, vt moleſtus inat. Quamobrem ſi voluptas ſtatim poſt ſinit, ac tū nihil inter eum intereſt qui eam t, & eum qui non percepit, excepta cogita- uauitatis, nihil habet voluptas magni æſti- m: idque declarat eorum memoria, quibus is fruimur, quæ obſcurum habet volupta- igium. Sed quia interdum voluptatibus llis recte frui poſſumus, cuiuſmodi eſt con- *Modus fruendæ voluptatis.* nis appetitus procreandi cauſa, aut balnei orem: cum, inquit, occaſio fuerit huiuſcemo- ius operis attingendi, vide ne te ſuauitas il- que illecebræ decipiant, vt tui oblitus totum ptati tradas, ſed eo tempore contentionem, quanto pulcrius ſit vincere voluptatem, ab ea vinci. Tanto nimirum, quāto pulcrius

eſt imperare brutis affectibus quam ſeruire, minem eſſe quam beſtiam.

EPICTETVS.

Cum facis aliquid, quod faciendum eſſe ſt. nunquam recuſes inter id agendum conſp metſi futurum eſt, vt vulgus de eo ſecus iudice ſi perperã facis, rem ipſam fuge. Sin recte, quid reris, qui non recte reprehendunt?

SIMPLICIVS.

Bonæ res propter ſeſe, non ob adiunctam gloriam repetendæ.

Vehementer in eo elaborat, vt bonum ipſum quod bonum ſit, amplectamur, non propter popularem opinionem. Nam qui p hanc aliquid expetit: in ea ipſa bonum collc in illo. Quamobrem ſi quis recte perſpexit, non eſſe faciendum: ipſa res eo fugienda e non bona. Sin aliquid bono conſilio fecit: r non debet propter eos, qui factum id perpe prehendunt, quo minus palam id agat. Fit e vero bono (id enim eſt, quod recte bonum tur) non bonum, ſed malum, vt eſt mend præferatur. Talis enim eſt vulgi non rect quod fit opinio. Præterea fit, vt quod recta ra num iudicauit, malum putetur & fugiatur. enim fugiendum, malum. Fit & illud vt ipſo & a rebus diſcedit, ad vulgi opiniones tur, atque ibi bonum & malum quærat, ite rum & mendacium.

EPICTETVS.

Vt hoc pronuntiatum, Dies eſt: &, Nox e gnam habet in ſeiunctione vim: in com ne vero prorſus nihil valet. Sic maxima qua quæ appoſita ſunt, arripere, vt reſpectu corpor gni eſt momenti: ita ſi communitas conuiuii ſp magnum habebit, niſi caueris, dedecus. Cu conuiua es alicuius: memento, eorum quæ

tium,quod ad corpus attinet, conſiderandum & eam quæ conuiuatori debetur,reuerentiam ſeruandam.

SIMPLICIVS.

S logiſmi hypothetici,in quibus enucleandis laborarũt,partim ſunt diſiuncti,partim coniuecomplexi. Diſiuncti, in quibus cum eſt unum,nullo modo alterum eſſe poteſt: & cum alterum non eſt, vtique eſt alterum. vt cum dico: Aut dies,aut nox eſt. Atqui nox eſt. Dies ergo non eſt. cum alterum ſtatuitur, alterum vtique tollitur. alterius vero negatione,alterum affirmatur, vt cum dico: Atqui dies non eſt,Nox igitur eſt. Atqui nox non eſt, Dies ergo eſt. Ac tale quidem eſt diſiunctum,in quo hæc verba, Aut dies eſt,aut nox eſt, axiomatis loco,hoc eſt,tanquam euidens & ſecundum communes notiones verum adhibetur. Quæ axiomata vocabant Stoici. Copulatum autem, cum duobus inter ſeſe ita complexis, vt alterum antecedat,alterum conſequatur: affirmatione antecedentis ſequitur conſequens, negatione conſequentis vna tollitur antecedens. veluti cum hæc copulantur: Si dies eſt, nox non eſt. nam dies eſt, vere antecedit: illud ſequitur, Si dies ſit, noctem non eſſe. In copulato igitur affirmatione antecedentis affirmatur conſequens: Atqui dies eſt, nox igitur non eſt. Negatione vero conſequentis tollitur etiam antecedens: Atqui non nox non eſt, ſed eſt ſcilicet, Dies igitur eſt (nam duæ negationes, vnam conſtituunt affirmationem) Dies non eſt. Ac tale quidem eſt complexum, ſiue copulatum. Iam autem Epicteti verba videamus: Aut dies eſt,aut nox eſt, in ſyllogiſmo diſiuncto, vt pronuntiatum certum adhibetur: in copulato non item. Nam quod ibi adhibetur pronuntiatũ, complexum eſt, Si dies eſt,nox non eſt. Sicut igitur in illo, Aut dies aut nox eſt: in ſeiunctione magnam vim habet, in coniunctione vero plane nullam (di-

ἀξιώματα Στωϊκῶν

uellit enim complexionem quæ ait, Si dies ſ... ctem non eſſe) ſic etiam in conuiuio maio... gere partem, corpori quidem vtile eſt & con... le & eximium : ad ſeruandam autem comm... in conuiuio, nihil valet. nam & hoc dirimi... munitatem, vt complexum illud. Quare c... edens, non ſolum appetitum tuum in iis ... poſita ſunt, conſidera, vt ex iis delectum agas... eam communitatem reſpice, quæ irrepreh... enda eſt. Quamuis autem de conuiuio verba... tamen ad omnem ſocietatem vitæque conſ... nem in genere hæc eſſe transferenda, perſp... eſt. Auaritia enim omnes dirimit neceſſitu... ſicuti æquabilitas, cum ſuum cuique tribuit... dem continet, auget, conſeruat. Nam & lat... communitas, quamuis ex talibus conflat... tantiſper durat, dum præceptum hoc ſerua... alii plus æquo ſibi appetant. Ob hoc enim ... veſtigium, etiam iniuſtitia illa permanet. C... tem prius multis locis auditorem hortatu... ad libertatem, & in aliis ad fortitudinem, ad ... tudinem animi, ad prudentiam & tempera... in hoc eum ad iuſtitiam vocat, & eius impe... ti auaritiæ fugiendæ auctor eſt.

Auaritia. Aequabilitas.

EPICTETVS.

SI quam perſonam, quæ vires tuas ſuperat, in... tum eam indecore geres : tum eam quam ... re poſſes, negliges.

SIMPLICIVS.

Cicero: Non id modo ſpectandum, quam honeſta ſit res: ſed illud etiã, vt adſit efficiendi facultas.

Non ei ſtudendum, quod per ſeſe optimu... ſed ei quod eſt ex iis quæ nobis accommoda... optimum. Nullus enim ea quæ extra modu... cipiuntur, fructus conſequitur. Quare non ... perſonæ maiores induendæ ſunt, vt doctor... philoſophi, aut in naue gubernatoris, aut i... magiſtratus. Præſtat enim perſonam inferior...

ſtinere, vt non par modo ſis, ſed etiam ea r: quam indecore gerere ſuperiorem, nec illnitati reſpondere. Honeſtius eſt optimum agogum, quam doctorem imperfectum: m patremfamilias, quam improbum mam. Nam maiorem perſonam indecore gec autem indecorum non ad opinionem, ſed s rei naturam referatur) illud etiam habet uod eam perdimus, quam noſtris rebus allle ſuſtinere poſſemus. Melior enim hiſtrio mœdia eſt, & in Tragœdia, qui ſeruum bene ıtat, quam is qui domini aut regis perſonam it. Et hoc ego caput ad iuſtitiā refero, quod ue perſonam ſe dignam iubet eligere, & non ad altiora.

EPICTETVS.

emadmodum in ambulando caues, ne clauum ılces, pedemue diſtorqueas: ſic in degenda vita e gubernatricem actionum, mentem tuam, laQuod ſi in re vnaquaque obſeruabimus, omnia aggrediemur.

SIMPLICIVS.

riam humanus anim⁹ læditur. Aut cum bructibus affixus, per eoſdem corpori agglutinaclamans ille quidem nonnihil, atque ægre ſed ſuperatus ab affectibus, qui corroborati idem in eum exercent: aut cum ſuopte iuorrupto, ſeipſum non diſcernit vt diuerſum s affectibus. Monet igitur pædagogus horum ; in degenda vita cauendum eſſe, quam ſimimbulationi facit, ne quis brutis affectibus ſucit: qui cum ſint corporei, clauorum inſtar agatum ſibi animum corpori affigunt. Quis veius ſic affigit, vt bruti iſti affectus? qui efficiūt, et animus, & ſeipſum & illos & corpus eſſe ? Peruerſitatē autem opinationis, & eius par-

Peccata vel ex corrupto iudicio, vel e prauis affectibus oriuntur.

tis animi quæ quaſi pedeſtris cum corpore a
& cum bruta vita commune habet, diſtorti
dis apte comparat, & hortatur, vt quemadm
in ambulando corpori cauemus: ſic in vita
tiorum tractatione cauendum eſſe, animo
rationis, qui naturæ inſtituto principatum
næ vitæ obtinet, qua hoc animal a ceteris diſ
tur, ne vel affectibus inflammetur ob auid
vel iudicium atque opinatio eius peruert
ſocordia. Nam ſi qualibet in re nos ipſos ol
uerimus, vt ii qui ambulant: tutius quamq
ſuſcipiemus. Nam in ea animaduerſione, etſi
cus aliquis lapſus contigerit: eum tamē fac
rigemus. Etſi enim paulum conniuentes
calcauerimus, aut inconcinne pedem prom
mus: propter obſeruationem & a clauo pe
cile auellimus non affixum, & greſſum pe
opera aliter dirigimus.

EPICTETVS.

Modus pecuniæ corpus eſt vnicuique, vt ca Si igitur in eo inſtiteris, modū ſeruabis: terieris, iam veluti per præceps te ferri neceſſe & in calceo, ſi vltra pedem progreſſus fueris, ſi tus calceus, deinde purpureus, deinde interp Eius enim, quod ſemel tranſierit modum, nu terminus.

SIMPLICIVS.

In rebus corporis, vt veſtibus, victu, poſſe
bus, pecuniis, duo hæc ſunt: eorum acquiſi
vſus. Prius igitur de vſu locutus, eatenus ii
dum eſſe, quatenus ad nudam corporis curat
faciant, omne ſuperuacuum quod ad gloria
delitias pertineat, remouendo: nunc de acqu
ne eorum docet, & huius quoq; modum di
corpus. Nam & acquiſitionis modus eſt vſ
enim acquirimus, vt vtamur) & ipſius vſus r
eſt corpus, eiuſque neceſſitates. Perſpicuum i

quiſitionis modum eſſe corpus, eiusque
ates. Quare ſi quis ad eas neceſſitates re-
pellibus ſimplicib. erit contentus: quarum
es foueant pedem & muniant, ſoleæ vero
nt ne pede nudo calcentur noxia. Sin quis
pes exigit exceſſerit, & ad ornatum delitias
it, auratus fit calceus, inquit: deinde pur-
poſt interpunctus. Tanta autem fuiſſe vi-
ud Romanos in conficiendis calceis purpu-
terpunctis curioſitas, vt auratis etiam præ-
ir. Eadem eſt & rei familiaris ratio ac rerum
neceſſariarum. Si quis enim menſuram ne-
s tranſierit, eiuſq; terminum: iam ſine ter-
gabitur, alia aliis adiiciendo, donec ad ex-
delitias & vanitatem præceps feratur. Per
m fit quoddam quaſi diuortium a regula: &
equitur, inexplebilis egeſtas, & eius comes
io. Nam ſi decē parauimus, volumus habere
ſi hæc, quadraginta, & ſic deinceps, nec vllus
prolabendi in vaſtum illud atque immen-
lagus inſatiabilis cupiditatis. Conſtat enim,
ulis iis, quæ ad vſum corporis adhibentur,
onem quæ limites excedit, recidere in infi-
vt iam & ſcopi & vſus obliuiſcatur ad quem
t, qui corporis eſt curatio. Quare ſæpe ipſum
amittimus, dum iſta ſine modo cumula-
Quid vero ſi calcei exemplum eo adhibuit,
, niſi magnitudini pedis reſponderit, quam-
atu modum non exceſſerit, ſæpe nos allidet,
net, denique in præcipitium aget? Ex iis por-
e de vſu dicta ſunt, ea quoque diſtinguenda
æ ad acquiſitionem pertinent. Docent au-
hæc capita conuenientem modum in acqui-
& vtendis rebus externis, noſque ad iuſtiti-
ducunt.

Horatius: Creſcit amor nummi, quantū ipſa pecunia creſcit.

Lucanus: Semper inops, quicunque cupit.

EPICTETVS.

Vlieres ſtatim ab anno decimo quarto a viris dominæ vocantur. Proinde cum vident, ſe nihil

aliud habere muneris, niſi vt cum viris concum
comere ſe incipiunt, atq; in ornatu ſpem colloc
mnem. Quare operæ pretium eſt, dare oper.
ſentiant, ſibi non ob aliud honorem haberi, niſ
& modeſtas ſe præbeant, & verecundas ac t
rantes.

SIMPLICIVS.

Etiam matrimonio iis qui vitam naturę cc
taneam ſequuntur conceſſo, qua ratione his c
dæ ſint vxores, paucis oſtendit: cum eaque i
fert, quod vulgus hominum facere ſolet, eoru
delicta corrigit, & ad normam hanc reuocat. I
mortales, inquit, vxoribus a prima ætate ad
tur, & honorem habent, easque dominas v
ſolius concubitus cauſa. Quare non immeri
ad hoc ſeſe parantes, comuntur, & in ornatu
ſuam omnem collocant. Nec tam illæ repr
dendæ ſunt quam mariti, qui eas propterea cc
Quare ab initio ſtatim ſic informandæ conſ
ciendæque ſunt, vt intelligant, ſe non alia v
cauſa a nobis honoratum iri, niſi quod ſint o
modeſtisque moribus, & marito verecunde pa
& obſequundent. Quibus dotibus ſi qua n
prædita fuerit, iam & ad tuendam rem famili
& ad educationem liberum, & ad mariti cu
nem, & ad vitæ frugalitatem facile aſſuefiet
officia honeſtas matronas decent.

Ipſi mariti corrumpunt vxores.

EPICTETVS.

TArdi ingenii ſignum eſt, in rebus corporis i
rari: velut, exerceri diu, edere diu, potare di
care diu, coire diu. Nam hæc quidem faciẽda ſun
ter: cura autem omnis ad animum eſt transfer

SIMPLICIVS.

Quemadmodum ingenioſi homines in ſum
perfectis & exquiſitis naturæ ſuæ rebus elab
& in

orantur: ita ſtupidi & hebetes in imperfe-
emis,generalibus,& vulgo tritis verſantur.
i homo, cuius ab animo rationis compote
endet, qui corpore vt inſtrumento vtitur,
aturalibus animi actionibus corpori im-
r: hebetis id ingenii ſignum eſt, vt & huius
eſt obtuſior acies animi. Quis enim artifex
pretii, in curandis inſtrumentis terit tem-
quæ his vſura eſt neglecta? Neque vero ob-
tum ingenii ſignum eſt, occupari circa cor-
immodici etiam eius amoris. Quibus enim
us atque afficimur,iis immoramur.Eſt igi-
quit, occupatio corporis, acceſſio quædam
da: præcipua vero cura ei impendenda,
orpore vtitur. Hæc enim iuſta eſt noſtri ad-
llud officii diſtributio.

EPICTETVS.

*M tibi quiſpiam vel malefecerit, vel male-
xerit: memento eum opinatum eſſe, id ex offi-
fuiſſe faciendum & dicendum. Neq; vero fieri
vt id ſequatur ille quod tibi videtur, ſed id
bi. Qui ſi male iudicat, damnum ipſe facit
ipitur. Nam verum connexum ſi quis men-
n iudicet: non ipſum connexum lædetur, ſed
i deceptus fuerit. Sic igitur inſtructus, æquo feres
conuiciatorem. Nam ad ſingula dices, ita vi-
ſe illi.*

SIMPLICIVS.

hoc præceptum ad patientiam & manſuetu-
n adhortatur,duplici argumento: vno,quem-
am opinionem & iudicium ſequi. Non igitur
ferendum, id eum ſequi, quod ipſi rectum vi-
r. Nam & tu & omnes homines idem faciunt.
ergo ſanus naturæ communi ſuccenſeat? Si
quia id quod neque honeſtum neque rectum
ecte ſe habere putauit,eo ſuccenſes: ea quoque

Simplices homines fortaſſis, & nō plane mali, faciūt iſtud. Sed homines callidi, & tyrānici,

contra iudicium & cõſcientiã ſuã in facin⁹ & ſcelus ruũt.

indignatio abſurda eſt, nam ille, non tu, dan facit. Qui enim honeſtum putat quod eſt in ſtum, deceptus eſt. Deceptus vero damnum Qui ergo tibi male dicit aut facit, ipſe eſt cui tur, quamuis neque tu neque potentiſſimus quam ei nocere poſſet. Externa enim incom quæ habentur, corpori aut rebus externis in modant. quare nec ipſi proprie incommodant nionis autem error, animi deceptio, in quo n eius ſita eſt, hæc eſt quæ ei noceat. Ei vero dam eſſe datum qui deceptus ſit, & non ei de quo ceptus: euidenter exemplo connexi demonſtr luti Si dies eſt, ſol ſupra terram verſatur. hoc falſum putet, non ipſum connexum damnum cui ſua conſtat veritas: ſed is qui falſum de e tit. Sic etiam qui ſecus ac decet, tibi conuic aut malefacit, ipſe eſt cui noceatur. Tibi v nocitum quidem eſt, neq; mali quicquam da præſertim ſi in rebus quarum poteſtas in nob eſt, vis & natura boni atque mali collocata eſt. re cogitans neceſſe eſſe, quenque id ſequi quo videatur, & ipſum eſſe qui faciat damnum, no lenem te & magnanimum præbebis aduerſus uiciatorem, ſi te aſſuefeceris vt in quolibet hc adiicias. Ita ei viſum eſſe: ac id eum neceſſari qui, quod ipſi videatur.

Sed interim patitur & perit aliquã do iuſtus, ſi non ſit Stoicus adamantinus.

Imo non error: ſed diabolica improbitas pleriſq; nocet.

EPICTETVS.

VNaquaque res duas habet anſas: vnam to bilem, alteram intolerabilem. Si frater in am fecerit, non ea prehende, qua facit iniuriam enim eius anſa non eſt tolerabilis. Sed illa potius fratrem, eſſe vna educatum. Sic prehendes eum, eſt tolerabilis.

SIMPLICIVS.

Pugna & concordia rerum inter ſeſe.

Omnes res quæ ſub ortum cadunt, quia conſ e contrariis, aliqua ex parte inter ſeſe conſenti

& cor

niunt, ac tolerabiles ſunt, aliqua ex parte
int,& ſunt intolerabiles. Velut, ignis qui
s & calidus, ratione caloris cum aere con-
ſtque ei tolerabilis: quatenus vero ſiccus,
pponitur & repugnat. ſic etiam frater, ſi
iuria. Et hic duas habet anſas, alteram to-
n, qua eſt frater: alteram intolerabilem,
niurius. Notum autem eſt, nos ea quæ to-
ſunt, leniter, facile, placideque ferre: into-
vero auerſari, grauiterque & iniquis ani-
i. Quamobrem ſi ſemper bono & manſueto
no, ſi acquieſcere volumus (quando res o-
as illas habent anſas, tolerabilem vnam,
intolerabilem) ea prehendemus eas, qua
erabiles. Nam omnia plane ſunt talia, diui-
pertas, ſanitas. morbus, coniugium, vita cæ-
ri, orbitas: cætera denique vniuerſa quæ in
ſantur. Nam diuitiarũ tolerabilis eſt abun- *Diuitiæ.*
intolerabilis vero occupatio & ſolicitudo.
tatis tolerabilis eſt tranquillitas & otium, *Paupertas.*
olerabilis egeſtas. Sanitatis tolerabilis eſt *Sanitas.*
s doloris, & expeditus membrorum vſus:
abilis contumacia & confidentia. Morbi to- *Morbus.*
s eſt moderatio animorum, ſed intolerabilis
a. In coniugio tolerabilis eſt procreatio li- *Coniugium.*
,& obſeruantia: intolerabilia vero multarũ
ndigentia, & rationis expers dilectio. Orbi- *Orbitas.*
edita eſt, vacare ſinit rebus pulcrioribus, nec
is poſt obitum relinquendis curare cogit: &
neo iudicio maximum eſt, non neceſſe habet
interdum malos amare. Tum enim fit, vt
bitas ametur. Iam contumelia & conuicium *Conuicium.*
bilia iſta habent, interdum quidem, quod ea
is noſtris cognoſcimus quæ prius ignoraba-
ſemper vero, quod noſtra patientia prouoca-
Et quam maxime fugimus, afflictio corporis, *Dolor corporis.*
bilem habet animi exercitationem & purga-
n. In quibus omnibus magnum ineſt bo-
t fortiter tolerentur. Nam in ea incidiſſe, ani-

miq; conſtantiam retinuiſſe, præclarius eſt * non incidiſſe. Nam in ea non incidere, corp rerum externarum: ſed ea pulcre tuliſſe, ani num eſt. Quin & inimici duas habent anſas, ctum ex eis capere licet, in affectus & perturba noſtras acrius inquirentibus, atque efficienti ſimus cautiores. Qua de re Plutarchus Chær integrum volumen ſcripſit.

** Verũ hoc optabilius. Ea enim virtus eſt* PATIENTIA, *cuius laude qui carent, beatiores mihi quidẽ certe videntur, quã qui fruuntur Inimici.*

EPICTETVS.

ORationes hæ non cohærent: Ego ſum te loc or, ergo ſum te melior: Ego ſum te eloque ergo ſum te melior. At illæ magis cohærent: eg te ditior, mea ergo pecunia tuæ præſtat. Ego ſum quentior, mea ergo dictio tuæ præſtat. Tu vero cunia es, nec dictio.

SIMPLICIVS.

Philoſophũ non eloquentia facit, ſed honeſta vita.

Homines ſtudioſi plerique faciendæ & po orationi, libriſque conſcribendis ſtudent, vt gnum eſt: niſi forte aliquis a puero in liber artibus accurate inſtitutus, eam dicendi facul quaſi naturalem, & non ſtudio quæſitam ſib pararit. Quod vt contingat, id hominem ph phum laudi ſibi ducere non vult: vt qui hunc ſibi propoſitum nõ habeat, nec inde pendeat. dictio quidem elegans ſi fuerit, ſuum hab num: & is cui propoſita eſt dictionis eleganti ta eſt, aut hiſtoricus. Is vero cuius virtus ſita vita rationi conſentanea, quiq; finem illi cor entem propoſitum habet: quamuis alio diſ eo ſe tamen eſſe meliorem, nullo iure dicet. enim ipſe dictio eſt, neque finis eius eſt dictio ea formam ſuam conſequatur, ſicut ex arte ſu uis artifex. Sed dicendum: Mea dictio eſt eleg quam tua. Etſi autem id præcipue ſpectat, vt nem ſtudioſum ab admiratione dictionis & reuocet: tamen increpationis moderandæ locupletioris vtitur exemplo.

EPICTETVS.

at quiſpiã cito? ne dicas lauiſſe male, ſed cito. it quiſpiam multũ vini? ne dicas bibiſſe ma- ultum. Priuſquam enim id decretum diiudi- nde ſcis, an male? Sic vſu tibi veniet, vt alia o comprehenſa teneas, aliis aſſentiaris.

SIMPLICIVS.

io nos de rebus ſolidiore eſſe vult, vt neque emus, neque laudemus facta cuiuſquam ni- eius cognito, ad quem illa referuntur. Ex eo dicium eſt ferendum, quod & qui verberat & qui alit nocet: & qui furatur, interdum it: & qui præbet, iniuſte. Sunt igitur, in- ta ipſa per ſe iudicanda, & ſi quis cito lauat, im, cito eum lauare: nec tamen adiicienda s, quaſi recte aut ſecus faciat, donec eius con- ognouerimus. Quid enim, ſi ob morbum, ibrationes, curatione lauationis eguit? Cõ- utem & finis in cauſa eſt, vt recte ſecuſue ſit . Et hic exſpectandus eſt, priuſquam celeris , bona malaue dicatur. Nam & multum vini icet, ob corporis temperiem, & qualitatem ante caniculam, & ſub caniculam: & ob lo- ſtilentem. Niſi autem ita fecerimus, vt ipſa ti ſunt, iudicemus: & dicamus celere ali- ut multum: qualitatem vero non adiiciamꝰ, nſilium cognitum: fit, vt alia intelligamus nim ſignificat φαντασίας καταληπτικῶς λαμ-) & comprehendamus id quod apparet, cu- di eſt celere & multum, & aliis aſſentiamur: , iudicium iis noſtrum interponamus, id ꝙ eſt laudando aut vituperando. Abſurdum eſt, cum aliud viteris, de alio ferre iudicium. lt ille, niſi fallor, ne temere laudemus aut vi- mus: ac potius, vt iniuſte vituperare recuſe- eoq; de hoc loquitur. Pertinet autem & hoc titiam.

Facta ipſa per ſeſe, & ex fine iudicanda.

EPICTETVS.

NVſquam te philoſophum profitearis, ne imperitos multum diſputes de præceptis: in conuiuio, ne dic quo pacto ſit edendum, ſed decet: ac memento, etiam Socratem ſic vnd ſuſtuliſſe oſtentationem. Conueniebatur ab ii ab eo commendari vellent philoſophis, atq; ipſe cebat eos, adeo leniter ferebat neglectum ſui. apud imperitos de præcepto aliquo ſermo incider xima ex parte taceto. Magni enim periculi eſt, euomere quod non concoxeris. Quod ſi quis d te nihil ſcire, tuque commotus non fueris: tur rem eſſe incoatam. Nam & oues non fœnum runt opilionibus, ac demonſtrant, quantum co rint: ſed paſtu intra ſe concocto, extra feru nam & lac. Et tu igitur ne verba celeriter oj imperitis: ſed opera, quæ verborum concoction quuntur.

SIMPLICIVS.

Gloriolæ cupiditas refrenanda.

Cum eo qui adhuc proficit loquens (neq: cum perfecto philoſopho, qui his admonitic non eget: cui non diceret, periculum eſſe ne euomeret, quod non concoxiſſet) quod iis c huc proficiunt, gloriæ cupiditas & oſtentati leſta eſt, eos affectus multis argumentis repı ſtudet, vt & hoc ipſo. Quemadmodũ falſum quod confietur adhuc, ſtatuam dicere: & fœt vtero conceptum, hominem: ſic eum etia adhuc proficit, dicere philoſophũ, eſt falſum. ſi quis cõſideret, quanta res ſit vita veri philo & quantum is cæteris mortalibus antecellat modo falſò id, ſed & impie dici videatur. Qui ro philoſophum eſſe negat: num is, nec in c philoſophi ſeſe collocans, cuius docere mun docere inſtituet? At quo pacto, inquies, ſe is e bit, qui proficit? ſi eũ cum idiotis loqui vetat quos non exercitationis, ſed oſtentationis erg ba

Incoata res, nondum perfecta.

Magna res eſt, eſſe philoſophum.

Exercitatio philoſophiæ non tam in dictis quam in factis cernitur.

? Quomodo ergo ſe illis accommodabit? Si
a præſtiterit, quæ verbis docet, nec inania
flarit. Finis enim eſt, non oratio, ſed actio
quæ dicuntur. Cum igitur in conuiuio fue-
dicere quomodo ſit edendum, ſed ede vti
ic enim, ſi docendi ſe dederit occaſio, vires
os tua habebit oratio. Cuiuſmodi enim eſt
quomodo ſit edendum? aut quomodo ſe-
int res aduerſæ, ſi legibus a te latis ipſe non
s? Non ſolum autem, inquit, ipſe caueto ne
mones ordiaris: ſed & ſi qui alii indocti de
eruerint, ne velis inter ineruditos haberi do-
ericulum enim erit, ne ea euomas, quæ non
eris. Vt enim cibi concocti habitudinem
ſalunt: ſic & concocti ſermones, animi ha-
nutriunt: e quo poſtea, vt e ſtabili radice,
ri ſermones effloreſcunt. Si quis vero habitu
m confirmato, ſermones quos audiuit, præ-
: reuera periculum eſt, ne euomat ea quæ
m concoxerit. Eſt enim vomitui ciborum
ea verba proferre, quæ audieris: ſed non ex
protuleris, ea doctrina confirmato. Quia ve-
s prominens animꝰ bonis exemplis iuuatur:
em producit, quamuis perfectum philoſo-
adeo vt ab Apolline omnium ſapientiſſimus
ntiaretur, qui oſtentationem a vita ſua vſque
emouit, vt cum a vecordib. quibuſdam con-
retur, qui ab eo ſe aliis præceptoribus com-
ari volebant, eos abduceret, ac ſophiſtis com-
aret: ſicut Hippocratē Apollodori F. rogatus
goræ commendauit: & in Theæteto idem di-
multos iam Prodico tradidiſſe, multos aliis
tibus & diuinis viris. Neq; vero in eo ſolum,
t, oſtentationem remouebis, ne apud imperi-
æcepta recites, illiſue loquentibus taceas: ſed
, ſi quis te nihil ſcire dixerit, ne mordearis.
nim certius argumentum eſt externæ gloriæ
mtionis, quam ſi præcepta non recitaris. Nam
c nondum conſtat, te indoctum videri aliis.

Cicero: Omnis laus virtutis in actione conſiſtit.

Qui cruda reuomunt, non nutriuntur.

Sophiſtæ Socrati prælati.

Sui contemptum æquo animo ferre, præclarū eſt & rarū.

Sin quamuis id audieris, non moleſte tuleri moleſte ferre ſolitus: tum vero eam te rem a tum eſſe ſcito, ob quam multi illi ſermones fuerunt: & ipſum philoſophiæ ſtudium ſu vt præſtes ea, quæ natura poſtulat, non dica dias. Nam ſi his auditis non mordebere: no iam erunt, ſed res: quippe popularis famę at miæ contemtus. Quod ſi quando magiſtro tum profeceris requirenti oſtendendum fue cta illi oſtendes, a concoctis orationibus & confirmato profecta, non autem verba. N nim oues gramen reuomentes paſtori oſte quantum comederint: ſed paſcuis concoctis ferunt, & lac.

EPICTETVS.

Vt in bruma faciebat Diogenes.

SI corpus frugaliter curare didiciſti, ne ob placeas: nec ſi aquam potas, ad quamuis oc te potare aquam dictita. Quod ſi quando ad l te vis exercere, in tuum, non in exterorum vſ ſtatuas amplectere: ſed ſi quando vehementer frigidam hauſtam exſpuito, ac nemini dicito.

SIMPLICIVS.

Gloriola variis rationibus ambitur.

Multæ ſunt cauſæ, cur ab hominibus laud cupiamus. Nam alii facinorib. ſuis commen dis gloriam venantur, alii ob eloquentiam, doctores officiorũ, alii propter frugalitatem rantiam celebrari volunt. Prioribus igitur il dicina iam adhibita, cum his nunc ſermonẽ monens, ne & ipſi frugalitate ſua gloriẽtur, citatione. Communis eſt .n. hæc oratio, ne q ſoleſcat, neue magnum quiddam ſe conſecut birretur: ſed cogitet primum, quanto ſint m nobis frugaliores, quantoq; tolerantiores? Et habeamus aliqua laude dignum: quot alia b habemus, quibus alii ſint præditi? Præterea o rogatiuam aliquam ſuperbire, ob hoc ipſum n quod id quod iam magnum putes, non rep

Mendici neceſſario frugi & tolerantes ſunt.

Vt vna atq; alia virtute ſis præditus: plures tamẽ tibi deſunt.

deſideres, illo contentus. Atque etiam caue, per oſtentationem illa facias: vt ſi aquam bouis modo in colloquiis ſermonem eo de- t per occaſionem te dicas aquam bibere, & d laborem, ad continentiam, ad toleranti- es, ſolus id facito: nec ſpectari velis ab aliis, pici a multis, vt ii quibus multi potentio- faciunt, qui, vt opem populi implorent, onſcenſis quiritantur, & multitudinem cir- gregant. Non igitur per oſtentationem, ſed rcere: vt vehemẽter ſitiens, frigidam hau- puas, ac ne poſt quidem cuiquã dicas quid Nam qui oſtentationis ergo iſta facit: pri- tus foras prominet, & a ſeipſo ad externa us. Deinde bona frugalitatis & tolerantiæ ad opinionem popularem illas referendo. itiones vero iſtæ & tolerãtiæ proſunt, quod aciunt corpus & brutas eius affectiones, ne ationem inſurgant, ſed & duriora imperan- it. Itaque, tempore poſtulante vir tolerans, rum aſſuetudinem, non cogitur amittere em.

ἡ οἴησις τῆς προκοπῆς ἐγκοπή.

EPICTETVS.

eii ſtatus & nota eſt, nunquam a ſe ipſo vel mnum exſpectare, vel vtilitatem: ſed a rebus . Philoſophi ſtatus & expreſſa imago eſt, omnẽ em & damnum a ſemetipſo exſpectare. Signa is ſunt, neminem reprehendere, neminem lau- eminem culpare, neminem accuſare: nihil de edicare, quaſi aliquid ſit, aut aliquid ſciat. aliqua re impeditus fuerit, aut prohibitus, ſe- ccuſat. Si ab aliquo laudatur ſecũ ipſe deridet rem. Si reprehenditur, non defendit ſe, ſed ritu rum circuit, metuens ne ſtatum illum conuel- ſquam is confirmetur. Omne deſiderium a ſe ns habet: auerſationẽ ad ea ſola, quæ naturæ epugnant, quæ nobis parent, tranſtulit: ap- e ad omnia remiſſa vtitur: ſiue ſtolidus, ſiue

indoctus habeatur, non curat. Denique, vt ini & inſidiatorem ſeipſum obſeruat.

SIMPLICIVS.

Poſteaquam tandem ad finem admonit peruenit, concluſionem additurus, non eſ quæ dicta ſunt, reſiſtendum, ſed vita & n doctrinam exprimendam: neque ipſum dic audire, finem ſtatuendum, ſed actionem & primum nobis tres habitus tradit, quibus homines comprehenduntur, quorum alii ſ docti, alii his oppoſiti philoſophi: alii, qui & doctis recedunt, & ad philoſophos accedun Proficientes ſiue Tirones vocat, & quibus ſu etiam dicta fuerunt. Sed hos in his ſermon uiſit in eos, qui incipiunt erudiri, & in eos nonnihil profecerunt. Vnumquemq; igitur trium habituum deſcribit, cum dicit: Ind tum & notam eſſe, nunquam bonum aut a ſemetipſo exſpectare: ſed ab aliis. Nam noſtra poteſtate ſit ratio, a qua natura noſt det, & brutæ affectiones, quibus brutis ani bus ſocietate coniungimur: ratio quidem, uerbio dicitur, communis omnibus eſt Me Etſi enim numero differunt rationes quæ i ſunt: ac ſic ſpecies ſunt vnum quiddam, eadem bona contendant, eademque mala d eademq; vera ducāt omnes homines ration ac viciſſim falſa omnia. Itaque in quolibet ratio inſtrumentum eſt & regula diiudican & mali, veri & falſi: formarumq; incorpore indiuiſibilium: & ſemper eodem modo con terque ſeſe habentium ſunt appetentes ra veluti modeſtiæ, iuſtitiæ, ſapientiæ, quaru rum quælibet eſt particeps, illa non immin ticipatione. Quæ quod recta ratione iudicar pugnant, ſed in omnibus conſentiunt, cum dem. * Bruti autem affectus, velut ira, cu eorumque ſpecies: quanquam ſpecie iidem

Indocti ſigna.

ὁ λόγος κοινὸς ἅπασιν ὁρμῆς.

**Bruti affectus & motus a ratione auerſi, nihil habent conſentiens, nihil certū, nihil communicabile.*

n te : at meus animus alia deſiderat, alia tu-
t & cupiditates diuerſæ, earumque obiecta :
quoque declinationes, & proprię cuiuſque.
dem numeri appetant : ſunt tamen illa cor-
: ſingularia, & diuiſibilia, & vnius participa-
ɔſſunt minui : veluti pecuniæ, corpora, aut
Et vt honorem dicas, aut magiſtratum, eo
hæc ſingularia ſunt : non poteſt quiſquam
cuiuſquam totius eſſe particeps. minuun-
n participatione. Quare diuerſa de his iudi-
, & cuiuſque peculiaria : pugnæ item, ſediti-
bella. Indoctus igitur eſt, qui relicta com-
gula & bono communi, ipſe ſibi peculiare
n, & bonum proprium atque indiuiduum
reum circumſcripſit : quod genus in rebus
eſt. Vbi autem appetitio & declinatio ver-
ue contra, ſiue ſecundum naturam : ibi bo-
e conſtat, & malum. Bonum enim habetur
petitur, malum vero quod fugitur. Philo- *Philoſophi*
autem relictis externarum rerum & con- *ſigna.*
n cupiditatibus, easque prorſus alienas iu-
t iam a ſimulacris repurgatus, & ab vmbra
id ſemetipſum, & ad id quod vere eſt con-
communes rationis formas, quæ in ipſo
mplectitur, & bonum in ſeſe deprehendit.
enim in eo locum non habet. Sic igitur iis
diametro pugnant, diffinitis : deinceps ea
git, quæ ſunt eius qui proficit, ad quē omnis *Tironis ſiue*
tio ſuperior pertinebat. Neque enim ad phi- *proficientis*
m (eius enim ea dignitas eſt, vt iam non *ſigna.*
tur & erudiatur: ſed ipſe inſtituat atq; erudi-
e philoſophi quidem propriū eſt vituperare
m, laudare neminem : ſed id pro tempore
um & correctorem decet) Neque etiam in-
conueniunt ii ſermones, niſi relicta inſcitia
uendum philoſophiæ tradiderit, & princi-
erfectius admiſerit. Compendio nos igitur
ctorum commonefaciunt ea, quæ nunc di-
iiſdemque pleraque verbis, vt illa nobis in

Hoſtis es ipſe tibi, propria tela caue.

memoriam reuocata, ob breuitatem nunqua[m] ... cidant. Eſſe autem cuiq; ſeipſum vt hoſtē obſ... dum, propterea dictū eſt, vt ſuſpectum habea[t] ... nondum confirmatum habitum, & vt in mo... acerbius inquirere ſtudeat: ſicut in inimi... delicta inquirimus, nihil illis ex amore con... tes: id quod pleriq; ergá nos ipſos facere ſolen[t] ... erga amicos, in quibus caſtigandis & arguen... miſſiores & leniores ſumus.

EPICTETVS.

SI quis intelligentia & explicandi facultat... rum Chryſippi gloriatur, ipſe tibi dic: Niſi ſcripſiſſet Chryſippus, nihil haberet ille quo gl... tur. Ego vero quid cognoſcere ſtudeo? Natur... hanc ſequi. Quæro igitur, quis ſit eius interpres ... audiero, Chryſippum eſſe: cum conuenio. At ... non intelligo. Quæro igitur enarratorem. Ac h... quidem nihil præclari. Cum autem enarrato... uenero, reliquum eſt vti præceptis: id quod ſol... clarum eſt. Sin ipſam enarrationem admiratu... quid aliud niſi Grammaticus philoſophi loco e... duntaxat excepto, quod pro Homero Chryſipp... ro. Magis igitur, cum quis a me petierit præ... Chryſippum, erubeſco: cum facta nequeo ſimil... bis & conſentanea præſtare.

SIMPLICIVS.

Tribus habitibus qui exſiſtere in homine ... diſtinctis, indocti, philoſophi, & proficientis ... quæ proficienti dicta fuere, cōpendio repetit ... concluſionem addit, & hoc & iis quæ ſeq[u]... capitibus: actiones eas, quæ verbis expoſit ... eſſe ſuſcipiendas. Finis enim orationis eſt act... ius etiam cauſa vſurpata fuit oratio. In his en... riſſima eſt ſummi oratoris ſententia: Omne... tionem, ſi facta deſint, vanum atque inane a... videri. Eſt igitur, i[n]quit, denuo conſidera...

Demoſthenis: Verba ſine factis inania.

velit homo, ſuum bonum quærens? Vult
um bonum inuenire, & quærit quæ ſua
:, & quid ſibi ſit faciendum aut patien-
iuſmodi eſt: qui vitam rationis capacem
ore vtitur vt inſtrumēto, ac debet eius vitę
i ſuam appetitionem & declinationem
dare. Cum igitur hoc quæro, Chryſippū
oſiſſe audio. Librum acceptum per me in-
on poſſum. Quæſito interprete intellexi
Chryſippus. Nec dum quicquam præcla-
l interpretis vel auditoris. Neq; .n. Chry-
de re ſcripſit, vt eſſet qui interpretaretur,
lligeret: ſed vt in vita ſcripta illa ſequere-
go ſcriptis illis vſus fuero: bono eorum
dmiror interpretem ob egregiam inter-
: ſi intelligere, atq; ipſe etiam interpreta-
deniq; ſi cętera omnia fuero conſecutus,
quod ſcriptis non vtor: quid aliud niſi
c⁹ ſum factus pro philoſopho? Vna enim
icæ pars eſt, ſcriptorum enarratio. Illud
r me & grammaticum intereſt, quod ego
ro Chryſippum enarro. Atq; etiam ſim-
entem Chryſippum, aut alteri petenti e-
, nō parere præceptis illius, reprehenden-
grotans enim, & remedia morbi ſcripta *Medicus æ-*
merito profecto erubeſcat, ſi ea perſpicue *grotans, nec*
legat, atq; aliis etiam ſi opus ſit, declaret, *ſuis medica-*
morbi ſui remediis non vtatur. *mētis vtens.*

EPICTETVS.

*q; proponuntur, ea tanquam leges obſer-
tra piaculum non violandas. Quicquid
dictum fuerit, id ne curato. Id enim non
arbitrii.*

IMPLICIVS.

ndo, vt prouerbio dicitur, non facit ver.
atq; iterum Chryſippi præceptis paruc-

Conſtantia & honeſtarum actionũ frequentatione eſt opus.

ris, habitum non confirmabis. Sed eſt, in
quod propoſitum fuerit, tanquã bono &
ſtanter permanendum: & religioni habe
violare. Nam ſi vilium rerum pactionib⁹
indecorum & nefas habetur, quaſi verit
quibus omnia tranſiguntur, rataque p
(quantum quidem in nobis ſit) abrogar
multo magis erit impium, pacta & con
philoſophia & honeſta vita facta violar
autem ea, qui cum dictis & ſcriptis aſſen
honeſtis & veris, iiſque vti cœperit: non
iis perſeueret. Perſeuerare igitur iubet.
alii de te loquantur, curare noli, vt ſupra d
Innuit enim, fore multos qui dicant, ſ

Qui manũ aratro admouit, ne reſpiciat.

pientem rediiſſe: quique rogent, vnde i
cilium, & id genus alia. Non enim quid
aut non dicant, noſtri eſt arbitrii. Vide
alludere ad id quod Pythagorei per an
ciat. Si ædem ſis ingreſſus, non debe
uerti: quo ſignificant, qui ad Deum ſe c
non eſſe debere ancipiti animo, neque
nas curare.

EPICTETVS

QVo vſq; tandem differes præſtantiſſi tibi vendicare, & nullatenus diſtinc tionis violare? Accepiſti præcepta quæ a tibi fuerunt, eaq; amplexus es. Qualem ig doctorem exſpectas? cuius in aduentum tu nem differas. Non iam adoleſcens es, ſed ma vir. Itaq; ſi neglexeris & ceſſaris, ac ſu moram, propoſito propoſitum adiunxeris, & poſt alios conſtitueris: non animaduertes n feciſſe, ſed hominem plebeium fore tam quam morientem? Nunc igitur viri perfe cientis vitam tibi ſume, ac quicquid tibi vi optimum, ea lex ſit inuiolabilis. Ac ſi qu ſum, aut ſuaue, aut glorioſum, aut ignomi gruerit: memento tum adeſſe diſcrimen, t

ec licere differre: ac profectum vna clade ne vel perire, vel retineri. Ita Socrates in qui fuit, cum in omnibus ſe ipſe promoue- nemini auſcultaret, niſi rationi. Tu vero n es Socrates, ſic tamen vt qui Socrates eſſe s viuere.

IMPLICIVS.

quoque decebat, qui præcepta perfecte ne cunctaretur & differret diutius. Re- us:

us, nunquam non conflictabere damnis.

ætextus mora eſt. In quod igitur, inquit, orogas, quo minus dignum ipſe te iudi- gulis iis quæ dicta ſunt, vtaris? Ea enim ia & perfectiſſima, & finis ac meta diſpu- vt nuſquam a recta ratione recedas, ſed adminiſtres omnia tam appetendo quã . Ac alius quidem dixerit: exſpecto dum endi præcepta, & doctrinæ quæ eſt de adiero. Tu vero qui iam nonnullos in iorum progreſſus habeas, præceptaque quibus in primis aſſentiendum eſt, vt iis, ac tum parendum vt notis & fami- em adhuc magiſtrum exſpectas in cuius correctionem tui ipſius differas? Alii centuli. Tu vero non iam es adoleſcens, ecta prudentia, ac ne decrepitus quidem od ſi ceſſas, aut per incuriam aliud atque us, aliam atq; aliam diem tibi præfinis, m ſis curaturus: ſpe inani lactaris, diem & craſtinum cogitando: itaque impru- im regrediere magis, quam progredieris : ſocordiæ, & rudis atque indoctus per- viuens & mortuus. Vt enim illa horum nt, & magnum adiumentum eſt naturę ii præparatio, quam inde habemus: ſic iunt, illorum ſunt principium & præ na enim eſt tota vita ratioque viuendi,

Cunctatores.

Vna quadã vita eſt hominis & ante natiuitatem, & in terris, & poſt obitum.

quæ hic & illic mutatur. Iam igitur, inqu
dum tibi eſſe ſtatue tanquam perfecto, n
perfectionem ſis aſſecutus (id enim ſerm
iuſn odunon deſiderat) ſed quaſi ratione p
um perfectus, qui nunquam progredi deſi
Semper amor laudis, ſemper victoria cura. quam ceſſes aut remolliſcas. Sed quicqu
etem videbitur, id legem putato, quæ ide
iubeat. Omnibus autem iis quæ inciderin
licebit atque etiam rebus inter ſeſe contra
recta ratione moderere: ſiue res laborioſæ
ues obiiciantur, ſiue gloria, ſiue ignomin
ſiue paruum fuerit illud quod offertur,
temnes: ſiue magnum, non reformidabi
illud præterfluere ſines, ſed in vno quolib
tamen eſſe propoſitum ſtatuito, in quo au
ri ſit neceſſe, aut repudiari. Nec enim ali
Parua neglecta magnam ſerum ruinam trahunt. quum inſtante certamine. Nec vero vll
neglegendus, nec vlla res, quod ex eius
nihil ad te damni rediturum exiſtimes.
enim diem & vnam rem, tua, inquit, pr
conſeruatur, & perit. Quomodo iſtud? A
qui vno die & in vna re ceſſarit, ſegnior fi
miſſior, vt alia re incidente minus hab
quam prius, & magis ei ſuccumbat qu
idque indies magis ac magis, dum aucta
ſocordia funditus perierit rectæ rationis p
quæ ratione contraria conſeruatur atque
Nam ab vno die & vna re, nota quædam
tur, & qualiſcunque fit acceſſio, vt quicq
die inciderit, eo minus offendaris, & mi
Socrates exemplo rationis iuſſa capeſſe. die tertio. Sic & Socrates, inquit, omniu
ſapientiſſimus euaſit, cum ſe conſueſeciſſ
in re ſui correctionem procraſtinaret: ſ
quolibet alii nemini pareret, niſi ei ratio
cogitanti optima videretur. Tu vero ſi n
Socrates, at ſic vt qui Socrates eſſe velis,
bes. Qui vero exemplum aliquod intue
eius ſimilitudinem contendit: nō comm
ſemper in eo imitando elaboret.

EPICTETVS.

mus & maxime neceſſarius in philoſophia lo-
: eſt is, qui agit de vſu decretorum: veluti de
ntiendo. Alter, qui demonſtrationes tractat:
, cur non ſit mentiendum. Tertius, is qui has
nfirmat & diſtinguit: veluti, qui fiat vt iſta ſit
ſtratio? quid ſit demonſtratio? quid conſequen-
uid pugna? quid verum? quid falſum? Quare
locus neceſſarius eſt propter ſecundum, ſecun-
pter primum. Maxime autem neceſſarius eſt,
uo conquieſcendum ſit, primus. Nos vero di-
facimus. nam in tertio loco immoramur, in
ne ſtudium noſtrum conſumimus: primum au-
orſus negligimus. Proinde mentimur quidem:
do autem demonſtretur non eſſe mentiendum,
tu habemus.

SIMPLICIVS.

oſophanti, vt qui naturalem ſuam perfectio- *Scientia con-*
m viuendi tum cognoſcendi recuperare cu- *ſtantem gi-*
uidnam ſit verum, ſcientia comprehendere *gnit aſſenſi-*
eſt: ne, ſi opinione tantum fretus, magiſtris *onem.*
: ratione ac rebus inexploratis crediderit,
& a ſcopo aberret, ſimul etiam alias ad aliud
e cogatur. Scientiæ porro cognitio demon- *Scientia de-*
ne comparatur. Demonſtrationem vero eſſe *mōſtratione*
nationem, quæ ex euidentibus propoſitioni- *cōparatur.*
e collocatis concludatur, & quæ propoſitio-
mamenta rationum non deſiderent, quotq;
inter ſeſe componantur: id docere artis diſ-
i munus eſt. Quod cum ita ſit, tres ſunt in *Tres loci phi-*
ophia loci maxime neceſſarii. primus, in vſu *loſophici.*
præceptorum: modeſtiam in factis, verita-
dictis eſſe colēdam. Alter demonſtrationis,
ionibus cōuincit, hæc eſſe facienda. Tertius,
ſerēdi præceptis confirmat, dilucideq; decla-
n eſſe demonſtrationem, & non deceptos eſſe
docet quid ſit demonſtratio, quid cōſecutio,

quid pugna? Conſequentia eſſe anguſtiorib quæ latius pateāt: vt ſi homo ſit, eſſe animal. traria inter ſeſe pugnare: Aliquis, nemo: O non omnis. Neque poſſe fieri vt ea ſimul ve aut falſa. Oſtendit etiam quæ vera ſit ratioci e quibus conflata propoſitionibus, qua comp one? quæ falſa? Perſpicuum autem eſt, hun dem tertium locum neceſſarium eſſe prop cundum, vt certa ſcientia comprehendamu noſtra bona ſint, & quomodo paranda? acq ipſis actionibus. Et hic quidem maxime eſt ne rius, & omnis inſtitutionis finis. Ob hunc er huius gratia cæteri adhibentur. Nos vero con cimus. nam in tertio loco immoramur potiſ alterum leuiter attingimus: primum vero, c uiunt cæteri, negligimus. Proinde mentimur modo autem demonſtretur, non eſſe mentien & quibus dialecticis viis: id in promtu hab Enimuero decebat, cum didiciſſemus quomo ſet demonſtrandum, Mentiri non oportere demonſtratione certaque ſcientia cognoſcere eſſe mentiendum, idq; vbi cognoſcemus, in petuo elaborare, quod ea gratia & ſecundus tius locus eſſet traditus. Optimo igitur ord acerrime etiam in hoc capite nos ad præſta quæ præcipiuntur, veluti manu duxit.

EPICTETVS.

IN quouis incepto hæc optanda ſunt:
Me Iupiter duc, & Fati neceſſitas,
Quocunq; veſtro deſtinatus numine
Sum. nam volens ſequar. Quod ſi minus veli
Sequar coactus, improbusq; & impius.

Item:

Euripidis. *Neceſſitati qui probe ſe accommodat,*
Sapit, eſtq; rerum diuinarum conſcius:

SIMPLICIVS.

Quia præceptiones fuſe traditas veterum in

endium redegerunt: eas in promtu ſemper is eſſe monet, vt & memoratu faciles, & vt nonium præſtantium virorum, ipſorumq; n leporem, fiduciam noſtram de hiſce ad-nibus confirment. P[illegible]a eſt Cleanthis, iloſophi, Aſſo nati, qui fuit Zenonis diſci-hryſippi magiſter. Huius ſtatuam admira-agnificentiæ Romani Senatus ſpecimen, ſſo vidi, in viri eius honorem dedicatam. autem in iis iambis, vt a Deo ducatur, &, o per omnia ordine tranſit, cauſa effectrice ce, quam Fatum appellabat: pollicens ſe atque vltro ſecuturum. Nam ſi repugnaro, ion modo malus ero, ſed & plorans & ge-quar. Neceſſe enim eſt, imbecilliora ſequi ea iora ſunt, & cauſas ea quæ orta ſunt de cau-& ipſe etiam Epictetus innuit in eo capite,

Cleanthis Aſſiæ ſtatua.

Voti enarratio.

Noli velle, vt ea quæ fiunt, ita fiant vt tu ››
ita velis ea fieri quæ fiunt, vt fiunt. Sic faci- ››
tabis. Hoc enim diſciplinam morū omnem ››
t, ſe cōiungere cum vniuerſo, & totum cum elle: non autem ab vniuerſo ſeſe auellen-n anguſtias, ac potiꝰ ad nihilum redactum, repugnare, & velle vt vniuerſum partem ē ſequatur. Alterum dictū Euripidis eſt Tra-ndemq; ſententiā continet. Neceſſitas enim : ad ſuperna diuinamq; cauſam reducat, o-m inuita quam voluntaria. Cui qui aſſenti-omitatur, nec renititur, ſed ſtrenue ſequitur, iens eſt: rerumque naturam, & partium ac iſcrimen ſatis intelligit, & honorem habet i decet diuinæ potentiæ.

EPICTETVS.

Et tertium illud: O Crito, ſi Diis ita viſum fu-er, ita fiat. Me autem Anytus & Melitus occi-ere poſſunt, lædere vero non poſſunt.

Platonis.

SIMPLICIVS.

Dictū Socratis eſt, e Critone Platonis, eandemq;

ſententiam maiore compendio complectitu
enim non tantum ita loquitur, ſed ita etiam
ſeparationi ſui ab vniuerſo, & fugæ a Deo m
& a deterioribus omnib. recedit, vniuerſitat
mancipatus. Ac videtur mihi hic vir per hoſ
in fine citatos innuere finem humani ani
ſectionem conuerſione ad Deum, eiusq; co
one abſolui & conſummari. Quod autem e
adiectum eſt, Me vero Anytus & Melitus c
ſane poſſunt, lædere autẽ non poſſunt: ſum
ex Apologia Platonica, & Socratis accuſator
nyto & Melito dictum. Finem autem princi
nectit, dum initio dicta in memoriam reuo
qui bonum & malum in rebus in noſtra p
ſitis collocet, non autem in rebus externis,
coactum iri vnquam, neq; læſum iri ab vllo

Conuerſio ad Deum humani animi perfectio.

Hæc habui quæ Epicteti ſtudioſis, ad dic
declaranda, pro mea virili conferrem: gaudi
datam mihi occaſionem de huiuſmodi ſerm
commentãdi, quæ quidẽ in tyrannicas graſſ
peropportune incidit. Peculiari autem voto
iecto, concludam hunc Commentariolum.

Simplicii votum.

Supplico tibi Domine, pater & dux ratio
ſtrę, vt noſtrę nobilitatis recordemur, qua tu
1 naſti: & vt tu nobis præſto ſis, vt iis qui per ſ
uẽtur: vt & a corporis cõtagio, brutorũq; aff
repurgemur, eosq; ſuperemus & regamus,
2 decet, pro inſtrumentis iis vtamur. Deinde v
adiumento ſis ad accuratam rationis noſtra
ctionem, & coniunctionẽ cum iis, quę vere ſu
3 lucem veritatis. Et, tertium Seruatori, ſuppl
vt ab oculis animorum noſtrorum caliginem
ſus abſtergas, vt quod apud Homerum eſt,

Norimus bene qui Deus aut mortalis haben

FINIS COMMENTARIORVM SIMPLICII
Epicteti Enchiridion. Hieronymo Vuolfio
Oetingenſi interprete.

CLARVS POST NVBILA Phœbus.

EPICTETI SEN-TENTIÆ ALIQVOT, E IANNIS STOBEI COLLECTA- ex iis (vt coniicimus) ARRIANI Commenta- s reliquæ, quibus ille (vt auctor eſt Simpli- cius) vitam & obitum Epicteti co- pioſe deſcripſit:

HIERONYMO VVOL- *ſio interprete.*

DE FORTVNA.

Ita quæ a Fortuna pendet, torrenti flumini ſi-
milis eſt: quippe turbulẽta, cœnoſa, imperuia,
nica, tumultuoſa, non diuturna.

De virtute.

nimus virtuti familiaris, perenni fonti eſt ſimi-
qui puram, placidam, potabilem, ſalubrem,
ibilem, innoxiam, incorruptam aquam ſup-
tat.

De profectu.

i bonus eſſe volueris, primum credito te ma-
eſſe. Caſtigato affectus, ne illi te puniant. Opi-
nem non tam verere, quam ipſius rei veritatem,
audire ſi cupis, diſce bene loqui: bene loqui
ctus, bene facere conare. Ita id conſequeris, vt &
audias.

De diuitiis & felicitate.

nquire in teipſum, diues ne malis eſſe, an beatus?
od ſi diues: ſcito id neq; bonum eſſe, neq; omni-
penes te. Sin beatus: id & bonum eſſe, & penes
Nam opulentia quidem vſura eſt ad breue tem-
, a Fortuna conceſſa. Beatitudo vero ab animo
oluntate pendet.

De improbitate in diuitiis.

Vt viperam aut aſpidem ſcorpiumue in eburnea
aurea ciſta viſum, non ob materiæ pretium
gnifacis & diligis, ſed ob peſtiferam naturam

odiſti & auerſaris: ita cum in diuitiis & fort ſplendore improbitatem conſpexeris, noli per diuitiarum magnificentia, ſed peruerſitatem rum aſpernare.

Modeſtia non temere cum opulentia coniungitur.

Diuitiæ non ſunt in bonis: luxus in malis eſt deſtia in bonis. Modeſtia vocat ad frugalitate paranda bona: opulentia ad luxum, & abſtral modeſtia. Difficile igitur eſt vel in diuitiis mod am colere, vel in modeſtia parare diuitias.

Præteras æquo ferendá animo.

Quemadmodum ſi in naui conceptus aut n eſſes, eius eſſe gubernator non ſtuderes: ita ne terris diuitiæ tibi expetendæ ſunt. Neq; enim natura tecum cohæret nauis, neque hic opulen ſed vbiq; RATIO. Quæ vt tibi cognata & a na tributa eſt: ita eam tuam eſſe ducito atq; excol Si in Perſia natus eſſes, habitare in Græcia non peres, ſed ibi degens beatus eſſe. Cum autẽ in pertate natus ſis, quid diteſcere cupis, ac non po in ea eſſe felix? Vt in paruo lectulo coarctatum lere præſtat, quam in amplo thalamo voluptat ægrotare: ſic in paruis copiis anguſte viuere pr quam in magnis opibus afflictari. Non paupe dolorem parit, ſed cupiditas: neq; diuitiæ met berant, ſed ratio. Ratione igitur exculta, nec diui optabis, nec paupertatem reprehendes. Neq; eq ob præſæpe, phaleras & tapetes, neque auis ob cr & nidum inſoleſcit, ſed vterq; ob celeritatem, a pedum, altera alarum? Neq; tu igitur ob victur amictum aut vllas externas copias efferaris, ſed humanitatem & beneficentiam.

Diſcrimen beatæ & luxurioſæ vitæ.

Beata vita differt a luxurioſa. Nam illa quid modeſtia, animo ſua ſorte contento, bona conſ tudine, temperantia, frugalitate paratur: hæc temperantia, delitiis, perturbatione ordinis, imn deſtia; ac finis illius laudatio vera eſt, huius vitu

ra

Si ergo beate viuere cupis, ne captato laudem
u.Modus tibi omnis cibi & potꝰ eſto,prima ex-
o appetitus: condimentum & voluptas, ipſe
ppetitus. Sic neque pluſquam oportet ingeres,
coquis egebis,& quouis potu contentus eris.
dia & cœnæ ſint neq; petulantes, neq; ſeueræ,
ilares & frugales: vt neque propter corpora
tes perturbentur ineſcatæ voluptatibus,neque
ſas negligant,opum delitiis & morbis corporis
ctæ.

Animus curandus potius quam corpus.

urato vt non ea tantum quæ ventri ingeſſeris,
udent: ſed & animi hilaritas, nam illa quidem
ercus redacta,torrentis inſtar effluunt: hæc ve-
iam ſeparato animo, perpetuo incolumis ma-
In conuiuiis meditare, quemadmodum duo
, corpus & animum,tractes. Quicquid autem
ori dederis, ſtatim effunditur: quod animo,
etuo conſeruatur.

Ira luxui non miſcenda.

oli miſta iræ luxuria frui. Luxuria enim intra
us recepta, non multo poſt perit: ira vero diu-
ne permanet. Quamobrem vide,ne ira impul-
conuiuas laute ſimul & contumelioſe tractes,
t eos potius placabilitate & frugalitate exhila-
Apum enim muneribus cibos quidem & po-
es delinire, dono vero deorum oratione vitia
uam aculeo acerbe inſectari, turpe eſt. In ſer-
s curæ tibi ſit, ne miniſtri locupletiores ſint ijs
ous miniſtratur. Abſurdum enim eſt, multos
ines paucis ſeruire lectulis.

Æqualitas ſeruanda in conuiuiis.

ptimum ſane fuerit, tum apparandis rebus ne-
riis manum admouere, tum in conuiuio mi-
ris impertiri de iis quæ adſunt. Quod ſi per
pus præſtari commode nequiuerit: memento
otioſo miniſtrare negotioſos, edenti eſurien-
bibenti ſitientes, loquenti tacentes, exhilarato
ſtos. Sic nec ipſe inflammatus quicquam in-

epti in te admittes, neq; in alium abs te irrrita committes.

Contentio aliena conuiuiis.

Contentio cum omni loco aliena eſt, tum co uiorum ſodalitatibus indigniſſima. Neque e ebrius aliquis ſobrium quicquam docebit, neq brius ebrio quicquam perſuadebit. Vbi auten brietas abeſt, inanis & irritus eſt contētionis la Cicadæ canoræ ſunt, cochleæ ſiccæ: ac hæ qui humectatione, illæ apricatione gaudent: alter teſtis emergant, ros prouocat: alteras Solis a excitat, quo feruente cantillant. Quare ſi hi elegans & vrbanus eſſe voles, cum animus in uiuiis irroratus vino fuerit, tum noli commit vt prominens inquinetur. Sed cum in conciliis tione inflammatus fuerit: tum reſpondere iub iuſtitiæ canere oracula.

Diſputatio, eius qui cum diſſeras, moribus accommodanda.

Eum cum quo diſſeris, trifariam conſidera vt præſtantiorem, vel vt inferiorem, vel vt pa Qui ſi te ſit melior, audiendus eſt, eiq; parend inferiori perſuadendum, pari aſſentiendum. nunquam in crimen contentionis incides.

Veritati cedendum.

Præſtat veritati cedendo vincere opinion quam opinioni cedendo vinci a veritate. Q dum inquiris, non id dabis operam, vt quouis do vincas. Nam ea inuenta, id conſequeris, vincaris. Veritas ipſa penes ſeſe vincit, opin pud alios.

Virtus libertatis, ſeruitutis vitium eſt nomen.

Duo nomina ſunt Libertas & Seruitus: illud tutis, hoc vitii: vtrunq; voluntatis opus, quæ bus tributa non eſt, ea neutrum horum attir Animus vero dominari ſolet corpori, & iis quę pori adiuncta ſunt, volūtatis expertia. Nemo e ſtudio & voluntate ſeruus, liber eſt. Malū vincu

c

rtuna corporis, ſic animi vitium. Nam cor-
ıtus, vinctus animo: ſeruus eſt. Contra, ſo-
ımo, vinctus corpore: liber. Ac vinculum
corporis & natura morte, & vitium pecu-
luit: animi vero vinculum virtus magni-
nimi, doctrina exercitatione.

Tranquillæ vitæ ratio.

nquille placideque viuere cupis: operam
ontubernales tui omnes ſint boni. Erunt
oni, ſi eos inſtitueris, alios volentes, alios
ac poſtea ſubactos dimiſeris. Nam cum iis
rint, vna & improbitas fugiet, & vitium:
utem qui apud te manſerint, vna remane-
nitas, & libertas. Præſtat cum vno libero
n, ſecurum eſſe, & liberum, quam cum
ruire.

Quæ tibi fieri nolueris, ea ne feceris alteri.

perpeti recuſas, id ne cui feceris. Recu-
n ſeruitutem: caue ergo ne tibi ſeruiatur.
eruiri tibi paſſus fueris, te ante ſeruum eſſe
e eſt. Neque enim virtus cum vitio, neque
ıitute libertas quicquam commune habet.
is qui valet, neque ſe curari ab ægrotanti-
ıue contubernales ſuos ægrotare vult: ſic
ɔer neq; a ſeruis ſibi miniſtrari, neque con-
ſeruire ſibi vult.

Libertatis recuperandæ ratio.

bſque ſeruis eſſe cupis, ipſe ſeruitute libera-
eraberis autem, ſi cupiditate ſolutus fueris.
nim Ariſtides, neque Epaminondas, neque
ıs, quod diuites eſſent, & ſeruos haberent,
:us, alius deus, alius ſeruator eſt appellatus:
, quamuis pauperes, Græciam ſeruitute li-
t.

Rei familiaris tuendæ ratio.

:m familiarem probe adminiſtrare cupis.
ım Lycurgum imitare. Vt enim is non vr-

bem mœnibus cinxit, ſed ciues virtute mu
biſque libertatem perpetuo defendit: ſic tu
gnam domum complectere, neque altis
adornato, ſed habitatores beneuolentia, fid
tia confirma. Sic nihil eam mali ingredietur
vniuerſæ improbitatis turmæ impetum
fecerint.

Ædium ornamenta.

Noli tabulis & picturis ædes tuas occup
modeſtia, ſobrietate, temperantia depingit
enim aliunde accedit, impoſtura quadã ad
dos oculos adhibetur. Modeſtia vero eſt i
& indelebile & perenne domus ornament

Amicitia armentis potior.

Dato operam, vt multi amici potius, qua
boues in tua domo ſint.

Aſſentatores cauendi.

Vt lupus ſimilis eſt cani: ſic & adulator
ter, & paraſitus ſimilis eſt amico. Caue erg
ceptus, canum cuſtodum loco peſtilentes
mittas.

Benignitatis ſplendor.

Elaborare vt gypſo candefacta domus ir
tione ſit, luxurioſi eſt: animum vero benig
beralitatis illuſtrare, eſt & ſplendidi, & hun

*Parua contemnenda, magna ample-
ctenda.*

Si initio parua admiratus fueris, magni
te præbebis. Sin parua contemſeris, in m
admiratione. Nihil minutius eſt ſtudio vc
auaritia, arrogantia: nihil præſtantius ma
ne animi, clementia, humanitate.

Spes moderanda.

Nec nauem vna ancora, nec vitam vn
decet. Et pedibus & votis ea perambular
quæ fieri poſſunt.

*Magiſtratus non temere inuaden-
dus.*

Vt nauim gubernaturus, omnino gu

erdiſceres: ſic rempublicam adminiſtratu-
is regendæ rationem diſcito. Nam vt ibi
s nauim: ita hic quamuis vrbem, arte vtri-
:i cognita, regere poteris.

Ornamenta vrbium.

i propoſitum eſt vrbem donariis ornare: te
n primis illi dedicato pulcerrimũ manſue-
iuſtitiæ, beneficentiæ monimentum.

Amplitudo vrbium.

ne de Repub. mereberis, non ſi tecta ædi-
tum eduxeris: ſed ſi ciuium animos eue-
ræſtat enim in paruis domibus magnos ha-
nimos, quam in magnis ædibus humilia
re mancipia.

Mœnia vrbium.

Euboicis & Spartanis lapidibus ſtructura
n interpolanda eſt, ſed Græca diſciplina ci-
magiſtratuum pectora adornanda. Floren-
1 & tranquillas faciunt reſpub. virorum
on ligna & ſaxa.

Fortitudo ciuium, luxu potior.

nadmodum ſi leones alere velles, non tam
vinculorum quam ipſius animantis natu-
ires: ita ſi ciuibus præeſſe ſtudes, non tam
donariorum curato, quam virtutem in-
.

*Ciues pro varietate ingeniorum tra-
ctandi.*

bonus equiſo, non quidem bonos pullos
nes vero eſurire ſinit, ſed ex ęquo alit vtroſ-
d alteros acrius caſtigat, & alteris æquare
ta etiam is cui reſpublica curæ eſt, quique
ciuitatis rationem tenet, moderatos ciues
s afficere ſtudet, improbos vero neq; ſubi-
t neque victum illis eundem inuidet: ſed
atius caſtigat & vrget eum, qui rationi &
rſatur.

Vulgus non timendum.

nec ſtrepitu anſer, nec balatu ouis percelli-

tur:ita neque te væcordis multitudinis vox
Vt multitudo temere aliquid ſuum poſtu
non perturbat:ſic tu neque populum iniqu
bantem tibi reformidato.

Vltro præſtandum quod debetur.

Quod Reipublicæ debetur,id vltro confe
quam poſtuletur: ſic nunquam abs te pc
tur,quod non debetur.

Vltro & alacriter largiendum.

Quemadmodum Sol non exſpectat pr
præſtigias, vt oriatur: ſed ſtatim ſplendet,
mnibus ſalutatur: ſic neque tu applauſus
tus & laudationes exſpectato, vt benefacia
tro bene merere, & æque ac ſol amaberis.

Corpus ſordidiſſimum & moleſtiſſimu natura inſtinctu amamus.

Mederi animo eſt magis neceſſarium,qu
pori. Nam mors improbæ vitæ præſtat. Py
cebat,nihil inter vitam & mortem intereſſ
gatus a quodam, Cur ergo ipſe non moren
iſtuc ipſum, inquit, quod nihil intereſt. M
dam res eſt Natura,&,vt ait Xenophon,vit
Corpus enim omnium moleſtiſſimum &
ſimum diligimus & curamus. Quod ſi quin
tum diebus vicini corpus curandum eſſet:
re moleſtiam non poſſemus. Quam eſſet gr
ne, cum ſurrexiſſes, alienos fricare dentes
purgare corporis partes, quæ ad naturæ n
tem datæ ſunt? Omnino mirum quiddam
nos rem diligere, cui toties ſingulis diebu
mus. Impleo ſacrum hunc, deinde exoner
hoc moleſtius? Sed Deo me parere oportet
de cauſa non recuſo manere in vita,& miſe
corpuſculum lauare, paſcere, tegere. Cum
nior eſſem, etiam aliud quiddam mihi im
egoque nihilo minus id ferebam. Cur igit
gnatis,cum Natura corpus,quod dederat, v
fert? Amo id, aiunt. Ergo id quod modo d

ſum amorem Natura vobis dedit. Eadem
: Amitte ipſum iam, neque ſis amplius oc-
i. Si adoleſcens mortem obit, accuſat Deos,
ite diem fato abreptus. Si ſenex curis & ne-
nplicatur: quæritur ſe tum eſſe occupatum,
uieſcendum eſſet, & nihilo minus ingruen-
e viuere vult: accerſit medicum, orat ne vlli
 diligentiæ parcat. Mirabiles profectò ho-
qui neque viuere velint, neque mori. Lon-
tæ & deteriori, breuior & melior omnibus
nodis eſt præferenda.

Virtus diuitiis potior.

tiis vtendum eſt, vt materia quadam non in
eodem modo. Virtutem igitur omnibus
præſtat, quam diuitias inſipientibus pericu-
Pecuniis enim augetur improbitas: & quo
ſtultior eſt, eo magis inſoleſcit, cum volu-
ſuarum rabiem explere poteſt. Nemo aua-
no voluptarius, nemo ambitioſus eſt, idem-
manus: ſed ſolus honeſtatis ſtudioſus.

neſtas paupertas luxurioſis opibus potior.

madmodum in naui magna, eleganti & au-
uigans, mergi nolles: ſic ne velis in ædibus
bus & ſumtuoſis ſedens iactari tempeſtate.
ertate quiſpiam felix ætatem exegit, rariſſi-
o in diuitiis & magiſtratibus. Tantum ex-
upertatis bonum, vt nemo vir bonus pau-
m cum turpibus diuitiis commutatam ve-
forte olim Athenienſium ditiſſimus The-
es, Neoclis F. in egeſtate virtutis melior fuit
e & Socrate. Opulentia vero eius & ipſa eua-
elebrarique deſiit. Nam cum improbo vi-
orte vna pereunt omnia: honeſtas vero eſt
.

Deorum muneribus acquieſcendum.

itati ad conuiuium, eo quod adeſt fruimur.
s vero poſtulet a conuiuatore vt ſibi piſces
centas apponat: ineptus habeatur. In mun-
em multa flagitamus a Diis immortalibus,

quæ illi negant: idque, cum multa ſint qu
dederunt.

Quis alio præſtantior?

Lepidi homines ſunt, qui rebus noſtræ p
non ſubiectis glorianter. Ego te, inquit, ſu
or. Agros enim multos habeo, tu vero fam
ctaris. Alius ait: Ego ſum conſularis, ego p
tor: alius, ego ſum criſpus. Equus vero e
dicit, ego ſum te melior, quia multum pa
beo, multum hordei: freni mihi ſunt aurei,
ephippia: ſed, quia ſum te celerior, atq; ade
uis animal ſuapte virtute aut vitio, vel me
vel peius. Hominis ergo ſolius nulla eſt virt
capilli nobis ſpectandi ſunt.

Philoſophi munus, & veſtes, & aui.

Vt medici eſt, ægrotos: ita philoſophi, h
vitioſos monere. Medico quidem nihil co
ſuccenſent ęgrotantes, eumq; de ſua deſpera
te autumant. Cur vero erga philoſophũ eod
do affecti non ſunt, vt exſtiment, eum de e
tione ipſorum deſperaſſe, ſi nihil vtile præ

Tolerantia & corporis & animi ſan-
tatem arguit.

Qui corpore valent, & æſtus & frigora t
Sic qui animo bene conſtituti ſunt, & iram
rem, & lætitiam & cæteros affectus ferunt.

Lycurgi patientia & prudentia.

Lycurgi. Lacedæmonii facinus quis noſt
miratur? qui a ciue quodã, altero mulctatu
eum a populo ſibi traditum, vt ſuo arbitrat
ctaret, nulla quidẽ pœna affecit, ſed inſtituit.
iam virum bonum effeciſſet, in theatrum pr
Admirãtibus autem Lacedæmoniis: Hunc,
cum a vobis ſuperbum & iniuſtum accepiſſe
bis æquum & popularem reſtituo.

Pittaci clementia.

Pittacus quendam a quo læſus fuerat, cun
ctare poſſet, dimiſit: & veniã vltioni præſtar
quod illa manſuetæ, hæc ferinæ eſſet naturæ.

Pi

Parcere humanitatis eſt.

n cum vehementia & minis inuadis: me-
bi dicere, te manſuetum eſſe. Ita cum nihil
egeris, nullius facti te pœnitebit, neque
accuſaberis.

Labor vtilis.

nes vllum laborem bonum eſſe negauit,
s non eſſet fiducia, & animi potius quam
obur.

Raro delinquendum.

: raro delinquere, profitentem te ſæpius
n eſſe: quam raro peccare, ſi te ſæpe dicas
e.

oluptas an ſit ſecundum naturam?

s dicunt eos eſſe philoſophos, qui volup-
naturæ conſentaneam non putant: ſed
a quæ ſecundum naturam ſint, iuſtitiã,
n, libertatem. Cur ergo anim⁹ commodis
quæ minora ſunt, gaudet: maximis vero
non lætatur? Atqui. Natura mihi dedit
am: & ſæpe erubeſco, ſi quid mihi videor
e. Is motus mihi obſtat, quo minus vo-
bonum & vitæ finem ſtatuam.

Iudex verus.

libra nec a vera libra regitur, neque a fal-
r: ſic etiam iuſtus iudex, neque a iuſtis
neque apud iniuſtos cauſam dicit.
m recto non eget, ſic neque iuſtum iuſto.
s in alio prætorio ius dicas, quam ab ipſa
ius redditum fuerit.
udicare voles, neminem neq; accuſato-
reorum cognoſcito: ſed ipſum IVS.
ando minime errabis, ſi ipſe in vita nihil
eliqueris.
a condemnato immerito accuſari, ſi re-
a Natura iure reprehendi, ſi iniuſte iudi-

quo aurum exploratur, non & ipſe ab

auro viciſſim exploratur: ſic neque is qui fa
iudicandi eſt præditus.

Turpe eſt iudicem ab alio iudicari. Vt rec
rectius, ita iuſto nihil iuſtius.

Illuſtris viri frugalitas publice vtilis

Vt in portubus pyræ paucis ſarmentis m
edentes flammam, errantib. in mari nauib
tum adferunt adiumenti: ſic vir illuſtris
afflicta, ſi ipſe paucis ſit contentus, magna b
confert in ciues ſuos.

Agrippini virtus.

Agrippinus ob hoc laude dignus eſt, qu
vir eſſet præſtantiſſimus, nunquam ipſe ſe
uit: ſed & cum ab alio laudabatur, erubeſc
vir talis erat, vt ſemper aduerſæ rei, quæ ipſi
ſet, laudationem conſcriberet. Si febri cit
bris: ſi male audiebat, infamiæ: ſi exulaba
cum vero aliquādo pranſuro interueniſſet,
tiaret, iubere Neronem vt exulatum iret: E
quit, Ariciæ prandebimus.

Delictorum defenſiones quærimus.

Romanæ mulieres Platonis de Republ
in manibus habent, quod communes
mulieres eſſe cenſet. Verba enim viri illiu
ctuntur, non ſenſum. Is quippe non contra
trimonium, & vnum vnius vti conſuetudi
& poſtea communes vult eſſe mulieres: ſe
nuptiis repudiatis, aliud coniugii genus:
Omnino enim homines delictis ſuis para
ſiones gaudēt, cum philoſophia neget vel
temere eſſe extendendum.

Voluptates commendat rarior vſus

Rariſſimæ quæque voluptates maxi
ctant. Sed ſi quis exceſſerit modum, ſi
quæque fiunt moleſtiſſima.

FINIS.

IERONYMVS WOLFIus Lectori S.

…iam epiſtolas Epicteti, quæ cũ Simplicii Com-
…ntariis in Florentina Bibliotheca exſtare di-
…abere potuiſſemus: vt ne quicquam tam præ-
…ilosophi deſideraretur. Sed eas, vti ſpero, aliud
…ſitu & tenebris in lucem proferet. Nunc vero
…ercatione quamuis φσυδεπίχαρφον, vt opinor,
…i vice adiicere viſum eſt, ob exiguam tan-
…hartæ iacturam, quam vel vna ſententia
penſare poteſt. Vale.

…ERCATIO HADRIANI …AVG. ET EPICTETI PHILOSOPHI.

…DRIANVS. Quid erit nobis, ſi cinctum ſol-
…s, neq; nudaberis ipſe? Reſpice corpus, quo
…doceri poſſis. EPIC. Epiſtola eſt. HAD. Quid
…ola? EPIC. Tacitus nuntius. HAD. Quid eſt *Epiſtola.*
…EPIC. Veritas falſa. HAD. Quare hoc dixiſti? *Pictura.*
…idemus enim poma picta, flores, animalia,
…argentum, & non eſt verum. HAD. Quid eſt *Metalla.*
…EPIC. Mancipium mortis. HAD. Quid eſt
…m? EPIC. Inuidiæ locus. HAD. Quid eſt fer-
…IC. Omnis artis inſtrumentum. HAD. Quid
…us? EPIC. Regimen caſtrorũ. HAD. Quid eſt *Gladius.*
…or? EPIC. Sine crimine homicida. HAD. Qui
…i ſani ægrotant? EPIC. Qui aliena negotia *Curioſi.*
…HAD. Qua ratione homo laſſus non fit?
…Lucrum faciendo. HAD. Quid eſt amici- *Lucrum.*
…IC. Concordia. HAD Quid eſt longiſſi- *Amicitia.*
…EPIC. Spes. HAD. Quid eſt ſpes? EPIC. *Spes.*
…ti ſomnus, exſpectanti dubius euentus. HAD.
…ſt, quod homo videre non poteſt? EPIC.
…s animum. HAD. Qua re peccant homines? *Animus.*
…Cupiditate. HAD. Quid eſt libertas? EPIC. *Cupiditas.*
…ntia. HAD. Quid regi & miſero commune *Libertas.*

 Commune.

eſt? EPIC Naſci & mori. HAD. Quid eſt opt ac peſſimum? EPIC. Verbum. HAD. Quid eſt alii placet, alii diſplicet? EPIC. Vita. HAD. Q optima vita? EPIC. Breuiſſima. HAD. Quid e tiſſimum? EPIC. Mors. HAD. Quid eſt mors? Perpetua ſecuritas. HAD. Quid eſt mors? EPI menda nulli, ſi ſapiens degat: Inimica vitæ, amantium, Metus parentum, Liberorum Teſtamenti gratia, Poſt obitum ſermo, Supre crymæ, Poſt memoriam obliuio, Fax rogi, Or pulcri, Titulus monumenti: Mors omnium rum finis eſt. HAD. Quare mortuus coror EPIC. Agonem ſe vitæ tranſegiſſe teſtatur. Quare mortuo pollices ligantur? EPIC. Vt poſt obitum eſſe † ſe neſciat. HAD. Quid eſt lo? EPIC. Quem multi deuitant, & nemo e HAD. Quid eſt rogus? EPIC. Contentio c perſolutio debiti. HAD. Quid eſt tuba EPIC incitamen, Caſtri ſignum, Arenæ admonitic næ commiſſio. Funeris deploratio. HAD. Q monumentum? EPIC. Saxa ſtigmoſa, Otio toris ſpectatio. HAD. Quid eſt homo pauper? Quem vt puteum deſertum omnes aſpiciunt, loco illum relinquunt. HAD. Quid eſt homo? Balneo ſimilis. Prima cella tepidaria vnctuar fans natus perungitur. Secunda cella ſuda pueritia eſt. Tertia cella aſſa, perferētaria iuu Quarta cella frigidaria, ſenectus, omnibus ſententiam. HAD. Quid eſt homo? EPIC. Po milis. * Poma vt in arboribus pendent, ſic ſ corpora noſtra: aut matura cadunt, aut, ſi cito, ba ruunt. HAD. Quid eſt homo? EPIC. Sicut lu in vento poſita. HAD. Quid eſt homo? EPIC. hoſpes, Legis imago, Calamitatis fabula. Ma um mortis, Vitæ mora: quo fortuna ſæpe ſu dos facit. HAD. Quid eſt fortuna? EPIC. Vt m na nobilis, quæ in ſeruos ſe impingit. HAD. eſt fortuna? EPIC. Sine iudicio proxima meta enorum bonorum caſus: Ad quem venit, ſpl

Sermo. *Vita.* *Mors.* *† ſeſe ſciat.* *Tuba.* *Tumba.* *Paupertas.* *Homo.*

Videtur eſſe diſtichon, ſic legendum: Poma vt in arboribus pendēt, ſic corpora noſtra. Aut matura cadunt, aut cito acerba ruunt.

Fortuna.

endit: a quo recedit, vmbram facit. HAD.
int autem fortunæ? EPIC. Tres. Vna cæca,
libet ſe impingit: & alia inſana, quæ conce-
aufert: tertia ſurda, quæ miſerorum preces
udit. HAD. Quid ſunt dij? EPIC. Oculorum *Dii.*
entis numina. Si metuis, timor eſt: ſi con-
ligio eſt. HAD. Quid eſt ſol? EPIC. Splendor ☉
ui tollit & ponit diem, per quem ſcire nobis
horarum datur. HAD. Quid eſt luna? EPIC. ☾
utrix, Noctis oculus, Fax tenebrarum. HAD.
ſt cœlum? EPIC. Culmen immenſum.
uid eſt cœlum? EPIC. Aer mundus. HAD. *Cœlum.*
int ſtellæ? EPIC. Littora gubernatorum ✶
uid eſt terra? EPIC. Horreum Cereris. HAD.
t terra? EPIC. Cellarium vitæ. HAD. Quid *Terra.*
? EPIC. Iter incertum. HAD. Quid eſt na- *Mare.*
IC. Domus erratica. HAD. Quid eſt nauis? *Nauis.*
bilibet hoſpitium. HAD. Quid eſt nauis?
Iumina Neptuni, Anni curſuum tabellari-
D. Quid eſt Nauta? EPIC. Amator pelagi,
eſertor, Contemtor vitæ mortiſque, Vndæ
HAD. Quid eſt ſomnus? EPIC. Mortis ima- *Somnus.*
D. Quid eſt nox? EPIC. Laboranti requies, *Nox.*
ti lucrum. HAD. Quid eſt culcitra? EPIC. *Culcitra.*
is volutatorium. HAD. Quare Venus nu-
tur? EPIC.

Venus picta eſt: nudi pinguntur amores. ♀
s hæc nuda placet, nudos dimittat oportet.

uare Venus Vulcano nupta eſt? EPIC. Oſten- »
orem ardore incendi. HAD. Quare Venus »
ſt? EPIC. Quia prauus eſt amor. HAD. Quid »
r? EPIC. Otioſi pectoris moleſtia, in puero *Amor.*
n virgine rubor, in fœmina furor, in iuuene
n ſene riſus, in deriſore delicti nequities eſt.
uid eſt Deus? EPIC. Qui omnia tenet. HAD. *Deus.*
t ſacrificium? EPIC. Delibatio. HAD. Quid *Sacrificiũ.*
ſocietate? EPIC. Regnum. HAD. Quid eſt re- *Regnum.*
EPIC. Pars deorum. HAD. Quid eſt Cæſar? *Cæſar.*
Publicæ lucis caput. HAD. Quid eſt Senatus? *Senatus.*

EPIC, Ornamentum vrbis, Splendor ciuium.

Miles. Quid eſt miles? EPIC. Murus imperii, Defenſ triæ, Glorioſa ſeruitus, Poteſtatis iudicium.

Roma. Quid eſt Roma? EPIC. Fons imperii orbis rum, Mater gentium, Rei poſſeſſor, Romar contuberniũ, Pacis æternæ conſecratio. HAD

Victoria. eſt victoria? EPIC. Belli diſcordia, Pacis

Pax. HAD. Quid eſt pax? EPIC. Tranquilla libertas

Forum. Quid eſt forum? EPIC. Templum liber

Amici. Arena litigantium. HAD. Quid ſunt amici? Statuæ aureæ ſunt. HAD. Quid eſt amicus? Pomo citreo ſimilis, foris beatus: nam int

acinum ctus * acidum occultat * malo. HAD. Quid

Paraſiti. paraſiti? EPIC. Qui tanquam piſces adeſcantur.

HVIC DIALOGO PROPT ET SIMILITVDINEM ET gantiam, Problemata Thaletis & aliorũ adſcribere viſum eſt.

PHILOSOPHORVM.

QVid eſt omnium antiquiſſimum? ortu enim caret.

Quid pulcerrimum? MVNDVS, opus Dei.

Quid maximum LOCVS. Capit enim om

Quid velociſſimum? MENS. Nam perc mnia.

Quid potentiſſimum? NECESSITAS. On enim dominatur.

Quid ſapientiſſimum? TEMPVS. Inueni omnia.

Dieſne prior fuit, an nox? Nox vno d exſtitit.

Quid eſt difficile? SESE NOSSE.

Quid facile? ALIVM MONERE.

Quid ſuauiſſimum eſt? VOTI FIERI POTEM.

d raro, vel (nam & ſic intelligi poteſt τὸ δύ-
ϑεάσασϑ) cum moleſtia ſpectatur? SENEX
NNVS.

) pacto calamitatem facilime feras? Si cum
is tuis peius agi videas.

) pacto optime iuſtiſſimeque viuemus? Si
ıon fecerimus, quæ in aliis reprehendimus.

s eſt BEATVS? Qui & corpore ſano eſt, & ani-
ıe inſtituto.

Beatitudo eſt, Mens ſana in corpore ſano.

n inter vitam & mortem nihil intereſſe di-
non moreris? Quia nihil intereſt.

ent ne Deum iniuriæ hominum? Imo ne co-
nes quidem.

ſnam ſapientiæ primas tenet? DEVS. Tri-
& Soloni.

id eſt numen? Quod neque principium, neq;
habet.

is pulcer? Non qui faciem exornat, ſed qui eſt
moribus præditus.

ıe adoleſcenti vxor ducenda? Nondum venit
ıs.

vero ingraueſcente ætate? Iam præteriit
us.

Muſæi.

de oriuntur omnia? Ex vno, & in idem reſol-
ır.

Anaxagoræ.

s omnes ſimul fuerunt: ſed Mentis interuentu
linem redacta ſunt omnia.

Pythagoræ.

ıis eſt ſapiens? Nullus homo, ſed ſolus Deus.

Apollinis.

σοφίη πάντων πρῶτος: τοῦτο τρίποδ᾽ αὐδῶ.
ius eſto tripos, cuius ſapientia vincit.

Thaletis, aut Socratis.

b hæc tria Fortunæ gratiam habeo: quod ho-
um, non beſtia: quod vir, non mulier: quod
cus, non Barbarus.

Anicula Thaleti prolapſo in foueam.

Cum ea quæ ante pedes ſunt, videre nequea taſne te cœleſtia cogniturum?

Thaletis.

Non deterius eſt adulterio periurium.

Solonis.

Quo pacto maxime deterreri poſſunt hon ab iniuriis? Si ij qui læſi non ſunt, æque iniq nimis tulerint, atque ij qui læſi ſunt.

Cur deploras filium, cum lacrymis nihil pr as? Ob hoc ipſum, quod nihil proficio.

Æſopi, a Chilone interrogati.

Quid agit Iupiter? Alta deprimit, extolli milia.

Chilonis.

Eruditi qua re præſtant indoctis? Spe bona.

Quid eſt difficile? Arcana tacere, otium rect locare, iniuriam poſſe ferre.

Cur aliis non maledicendum? Ne audias velis.

Quid agendum potenti? Adhibenda cler tia, vt homines eum magis reuerentur quam mident.

Pittaci.

Quid eſt optimum? Ea quæ adſunt, boni fulere.

Quod imperium eſt optimum? Depicti li hoc eſt, legum.

Biantis.

Quis eſt infelix? Infelicitatem ferre non poſ

Ea quæ fieri nequeunt oppetere, & aliena n non recordari, quid eſt? Morbus animi.

Quid eſt difficile? Res mutatas in peius pu ferre.

Quid agendo homo delectatur? Lucrando.

Adoleſcentia quod viaticum ad ſenectutem rare ſibi debet? Sapientiam & eruditionem, qu poſſeſſio conſtantior eſt rebus cæteris.

Quid ſuaue eſt hominibus? Spes.

Cleob

Cleobuli.

Vi s pater habet 12. filios,quorum ſingulis ſunt fili forma diſſimili, aliæ albæ,aliæ nigıæ. Quæ an is immortales, tamen omnes intereunt. tic oc eſt? Annus.

Periandri.

Qu cuſtodia principis optima? Si beneuolen- nc armis muniatur.

Anacharſidis.

'it quot vuas gignit? Tres: primam volupta- ilt am ebrietatis,tertiam moleſtiæ.

Qu ratione vitabis ebritatem? Si ebriorum de- ni tem ob oculos tibi poſueris.

Qu ıtum a morte abſunt nauigantes? Quatu- ig os.

Qu naues ſunt tutiſſimæ? In naualia redu-

la gantes quo numero habendi? Neque inter is eque inter mortuos.

Qu apud homines idem & bonum eſt, & ma- ? ingua.

u eſt forum? Certus locus, in quo alius ali- al t & circumueniat.

Myſonis Chenei.

nc petenda eſt oratio? E rebus & factis: non es: facta e verbis. Neque enim verborum cauſa res geruntur, ſed propter res verba fiunt.

FINIS.

PLVTARCHI
BELLVS, QVO DERI
STOICOS, VT ADMIRABILI

locutos quam Poetas: Hieronymo Wol
ſio interprete.

Iuſtius Stoicorũ ſapientem, quam Pindari Cæneum derideri.

PINdari Cæneus reprehenſus fuit, quod ſ
veri ſpecie ferro imperuius, & inuiolat
pore fingeretur: ac demum recto pede
a ſe diffiſſam inuulneratus ſubierit. At Stoi
pitha, velut ex adamantina materia, indoler
fabrefactus: non ille quidem eſt inuulne
neque morborum & doloris expers, ſed m
curus, hilaris, inuictus, liber quamuis vulr
doleat, torqueatur, in excidio patriæ, in hui

Epictetus animi robur huiuſmodi caſibus opponit.

cladibus. Pindari Cæneus ictus non vulr
Stoicorum vero ſapiens, incluſus non prol
præcipitatus, non cogitur: extortus, non cri
ambuſtus non læditur, in lucta proſtratus r
citur: vallo circumdatus, non obſidetur:
datus ab hoſte, non eſt captiuus: nauigior

Εὔπλοια καὶ πρόνοια σωζουσι θεραπεία.

diſſimilis, quæ cum inſcriptionem habeant
nauigationis, & prouidentiæ curæque ſer
tempeſtate iactantur, alliſæ ſcopulis frang
euertuntur. Euripidis Iolaus ſubito ex in

Subitæ mutationes Stoici ſtulti & ſapientis.

effœto adoleſcens & robuſtus ad pugn
quodam exſtitit. Stoicorum vero ſapiens,
odioſiſſimus ſimul & peſſimus, hodie ſubi
tutem tranſmigrauit: & e rugoſo pallido
ſo, afflicto & ærumnoſo ſene, decorus, De
formoſus euaſit. Vlyſſi Minerua rugas, c

Animi pulcritudo conſideratur, nõ corporis.

& deformitatem abſtulit, vt pulcer apparer
tum autem ſapiens, non recedente ſenio a
ſed augeſcente, & cum circumuallante,
forte gibboſus, edentulus, luſcus: neq, tur
deformis, neque tetro aſpectu eſt. Nam vt
us, relictis vnguentis, oletum perſequi di
Stoicus amor turpiſſimorũ & deformoſiſ

tudine vſus, eoſdem per ſapientiam pulcros
oſos factos auerſatur. Fingamus, apud Stoi-
uem mane fuiſſe peſſimum, idem veſperi
imus, & cum attonitus, rudis, iniuſtus, petu-
que etiam ſeruus, pauper, egenſque obdor-
eodem die reſurgit ſapiens, rex, diues &
factus modeſtus, iuſtus, conſtans, opinionis
imberbes & impubis, iuuenili & tenero cor-
nimo infirmo, effœminato, molli & incon-
mentem perfectam, ſummam prudentiam,
n affectionem, ſcientiam ab opinione re-
conſecutus, quamuis improbitas in eo nihil
niſerit, ſubito, parum abeſt quin dicam he-
uis, aut genius, aut Deus ex animali peſſimo
Nam qui Virtutem e Stoa petierit, ei dicere *Stoica Vir-*
pta quicquid vis, id optatum feres, hęc diui- *tus Amal-*
rt, regnum habet, felicitatem largitur, for- *thea cornu.*
facit, nullius rei egentes, ſua ſorte conten-
etiam qui ne denarium quidem domo ſecũ
ant. Poeticus ſermo, quo decorum ſeruet,
m Herculem rebus neceſſariis egere ſinit:
t e fonte ipſi & ſuis copiæ affluũt. Qui vero *Facta dictis*
Amaltheam acceperit, diues ille quidem *non conſen-*
ſt, ſed victum ab aliis emendicat: Rex eſt, *tanea.*
pta ſtipe ſyllogiſmos reſoluit: omnia ſolus
ſed mercedem ædium ſoluit, & farinã emit,
m ſæpe ab iis mutuatus, qui nihil habent.
ſis ille Rex, cum ſe cognoſci nollet, mendi-
uam maxime poteſt, ſe facit mendico turpi
. At Stoicus Rex clamitans & vociferans,
eſſe regem, ſe ſolum eſſe diuitem, ſæpe in
foribus conſpicitur, dicens:

eſtem dato Hipponacti: „
alde algeo, horreoq;. „

ALIVS PLVTA CHI LIBELLVS, EODEM TERPRETE: QVI GRYLLVS A nitu porcorum (qui Græcis γρυλλισμὸς eſt) inſc lectu non minus iucundus quam vtilis: quo d (quod quidem & deplorandum & deteſtand pleraſq; beſtias naturæ congruentius viuere, & oribus vitiis contaminatas eſſe, quam vulgu num. Conſideremus, Lector, quales ſimus quid Deo reſponſuri ſimus.

PERSONÆ DIALOGI

Vlyſſes. Circe. Gryllus.

VLYSS.

Vlyſſis ambitio & vacordia perſtringitur.

ISTA quidem intellexi, Circe, ac memi modum autem ex te audire cupio, nunqu iſtos, quos in lupos atque leones mutaſt cos aliquos habeas? C. Multos, ſuauiſſir ſes. Cur autem interrogas? V. Quod (perſuaſum habeo, mihi perquam honorific apud Græcos, ſi iſtos tuo beneficio priſtina reſtitutos acciperem, ac homines denuo re ne ſcilicet præter naturam in beluarum cor ſeneſcentes, adeo miſerabiliter atque ignc viuerent. C. Tanta eſt iſtius hominis inſ ambitionem ſuam non ſibi tantum & ſocii enis etiam calamitoſam eſſe oportere pute rumne, Circe, me abſurda iſta oratione, q modum alios, Cyceone tuo propinato, reddere ſtudes? Quid enim? Non ero belu ſuaderi mihi patiar, calamitoſum eſſe, hon belua fieri? C. Quaſi vero tu non longe al de te ipſo conſulueris, qui vitam immortale nectutis expertem agere mecum recuſans, lierem mortalem, vel anum potius iam eff

:eri libet, per infinita adhuc pericula prope-
bitione videlicet amplificandi nominis va-
glorioſæ ſtudio incitatus, vmbram inanem
lacrum vero bono præferens? V. Sint iſta
vt dicis, Circe. Quid enim neceſſe eſt nos
m re contendere toties? Viros vero iſtos di-
beros, mihique dona. C. Minime vero iſtuc
e fiet, vt tu putas. Nec enim ſunt vulgares
ı, ac plebeii. Sed tu prius eos interroga, vtrū
iec ne? Quod ſi negarint, perſuade illis, ſi
eſt eloquentia. At ſi ipſi diſputando te vi-
ſatis tibi ſit, tam male te & tibiipſi, & tuis
nſuluiſſe. V. Quas mihi delicias facis, o be-
ui enim iſti vel audient, vel reſpondebunt,
ni, ſues & leones fuerint? C. Bono animo
hominum ambitioſiſſime. Ego efficiam,
elligere & diſputare queant, vel vnus potius
n munere fungetur. En cum hoc diſſere. V.
ım nomine appellabo? Ecquis hominum
C. Quid iſtud ad rem? verum, ſi placet, Gryl-
ella. Ego autem interim cedam, ne diſſi-
ſententia ſua, ad gratiam loqui ac diſputare
r. G. Salue Vlyſſes. V. Et tu Grylle. G. Qua
terrogare vis? V. Intelligo vos homines
Miſeret me igitur ſortis iſtius cum veſtrum
n, tum (vti par eſt eorum clade in primis
ſi qui Græci ſunt inter vos. Quare modo *Gryllus mauult eſſe porcus quam homo.*
etii, vt quicunque veſtrum id vellet, eum
, priſtinæque figuræ redditum, abire no-
pateretur. G. Deſine Vlyſſes, neque quic-
tra dicas. Omnes enim valde te deſpici-
n intelligamus falſo prædicatam eſſe tuam
tiam, & eximiam quandam præter cæteros
am, vt qui incircumſpecte prorſus mutatio-
eterioribus in meliora metuendam ducas.
emadmodum pueri a medicorum phar-
horrent, & illas modeſtias fugiunt, quæ &
& mentis pariter ſtatum immutant, ac v-
& ſanitati & integritati conſulunt: ſic tu

valde caues,ne alius ex alio fias. Et tu ipſe ho
expaueſcis cum Circe degere, metuens ne te i
ſidias aut ſuem aut lupum faciat: ita nobis p
dere ſtudes, qui copiis omnibus rerum iucu
marum circumfluimus, vt & his, & ea quæ h
auctor eſt,relictis,vna tecum ſoluamus,denu
homines: quibus nullum aliud animal eſt
us,adeo vt miſeria ſua quaſi delectari videant
Tu mihi Grylle videris illa potione non ſo
tantum,ſed mentem etiam penitus amiſiſſe
refertus tam abſurdis & peruerſis atque præp
cogitationibus. Niſi forte conſuetudinis qu
in iſto corpore voluptas præſtigias tibi fece
Neutrum iſtorum in cauſa eſt, Rex Cephal
quod ſi diſputare nobiſcum, quam nos cri
malueris, mox tibi aliud perſuadebimus, vt
vitæ genus experti: ac oſtendemus, hæc a
non iniuria illis præferri. V Enimuero vos au
ac lubens. G. Et nos parati ſumus ad dice
Eſt autem a virtutibus, tanquam ab ipſo cap
ceſſenda diſputatio: quæ,vt apparet,maxim
bis animos faciunt: quaſi & iuſtitia & prude
fortitudine, & ſi qua ſunt alia huius generis
præſtetis reliquis animantibus. Reſponde m
tur,vir ſapiẽtiſſime. Audiui enim te Circe al
do commemorantem de Cyclopum terra,qu
neque arari neque plantari quicquam in ea
adeo tamẽ bona & fœcunda eſſe diceretur,vt
generis fructus vltro ferret. Vtrum igitur ha
dandam magis cenſes, an tuam illam Ithaca
prarum altricem, aſperam atque ſterilem, a
magnis multiſq; culta laboribus,& parua &
& vilia gignat agricolis? Neque vero velim te
ter hoc, atq; iniquo animo ferentem,amore
impulſum,aliud quam ſentias reſpondere. V
quidem (fatendum eſt enim) magis & pluri
meam patriam,laudo vero & admiror illam.
tebimur igitur iam id, quod ſapientiſſimus
num affirmat: alia quidem laudanda ac prol

Quanto per ſe fœcundus ager præſtãtior ſit laborioſe culto: tanto potiorem eſſe virtutem beluarum humana.

Abſurdũ alia laudare, alia ſequi.

ro ſequenda eſſe, & amplectenda. Sic autem illud accipio,quaſi idem de animo quoque reiſſes. Nam eadem eſt illius quæ præſtantis ſoli vt preferēdus is videatur,qui virtutem ex ſeſe fructum ſponte natum proferat abſque nego- labore. V. Non repugno. G. Iam igitur illud largiris,beluarum animum aptiorem eſſe, & tiorem ad gignendam virtutem, quam ſine io,ſine doctrina,tanquam ager neq; ſubactus conſitus, vnicuique in ſuo genere conueni- proferat, & ipſius naturæ vi perficiat. V. Et andem virtus eſt,o Grylle, cuius etiam beluæ rticipes. G. Et quæ tandem, qua non longe at mortalium omnium ſapientiſſimum? In- primum,ſi placet,fortitudinē, quæ tibi tollit os. Magnificum enim quiddam & præclarum nſes, ſi audacis atque vrbium euerſoris titulo ere: cum tamen, vir nocentiſſime, dolis & ibus, homines ad ſimplicē & generoſum belli im aſſuefactos, ignaros impoſturæ & menda- n, calliditate circumuentos viceris, improbi- q; honeſto vocabulo velaris, cum virtus im- tatem nullo modo admittat.

Fortitudo Vlyſſis inſidioſa.

At vero beluarū nina cum inter ipſas, tum contra vos, vides ſint expertia fraudis,quamq; ſimplicia: vtq; opugnent, ac defendant, maxime fretæ ſuis s ac robore? idque faciunt neque coactæ legi- eque metu actionis deſertæ militiæ: ſed ipſa a duce vinci timent, animumque infractum inſuperabilem ad extremum vſque ſpiritum nt. Nec enim eas ſuccubuiſſe putandum eſt atis corporibus: neque deſpondent animos, æliis immoriuntur. Quin etiam robur & ira- a decedens e multis iamiam moribundis, e colligens in vna aliqua parte corporis, re- nterficienti, palpitat, indignatur, donec tan- flamma quædam oleo deficiente prorſus ex- a intereat. Non ſupplicant,non commiſerati- mouent,non deprecantur,non ſeſe victas eſſe

Fortitudo beluarum.

Magnanimitas beluarū & libertatis amor.

confitentur. Neq; etiam ſeruit leoni leo, nec equo propter fortitudinem: quemadmodum ... mo homini, ſeruitute ignauiæ cognata, æqu... mo acquieſcens. Quaſcunq; autem feras, hor... laqueis aut dolis ſubegerunt, adultas ſaltem: nec cibo guſtato, & ſiti conſtantiſſime tolerat... cem ſibi ſumma cum voluntate conſciſcunt. ... earum quidem & catuli per ætatem flexibil... huc & teneri, multis adhibitis delinimentis ... illecebris fallacibus, per præſtigias volupta... quæ contra eorum naturam ſunt, tandem d... ac victi, cicurari ſeſe patiuntur, ſiue id effœm... potius eſt. Feras igitur maximo eſſe robore an... rum præditas, eoque naturali: hominum a... audaciam præter naturam eſſe, vel ex illo m... perſpicuum eſt. Nam in beluarum genere, e... eſt maris & fœminæ fortitudo, ſiue quid ope... ciendum, ſiue ea quę procreata ſunt defendēd... Nonne de Crommyonia ſue audis, cui ſexus f... neus minime obſtitit, quo minus Theſeo pl... negotii faceſſeret? & Sphinga illam non adeo... entia iuuiſſet, ad Phycium in edito loco ſede... ac ænigmata & griphos nectentem, niſi rob... fortitudine Thebanis longe præſtitiſſet. Ibide... cubi etiam de Telmeſſia vulpe cuius aſtuta ce... tur improbitas audis, & in vicinia de ſerpente... cum Apolline de oraculo Delphico certarit. A... autem rex veſter, optimo conſilio acccepit a S... nio illo, qui cupiebat immunis eſſe a militia. ... enim non malit præſtantem equam, victori... cupidam, quam virum ignauum? Ipſe porro... dales & leænas ſæpe vidiſti, quæ fœmellæ cum ... nihil de impetu ac ferocia & robore maribus ... cedunt: longe aliter quam tua vxor, quæ te ... militante, ipſa domi ad focum deſidet, hirun... bus ignauior contra eos a quibus & ipſa & ... miliaris per iniuriam petitur, quamuis Lacæn... Quorſum igitur mulieres Caricas & Mæonid... feram in medium? Nam vel ex his perſpicuu...

Fœmellarū inter beluas eadem fortitudo quæ marium.

Crommyonia ſus.

Sphinx.

Vulpes.

Serpens.

Equa.

Penelopes ignauia.

on a natura habere fortitudinem, ſiquidem lieres deſtituuntur. Itaque vos coacti legique vltro neque volentes, ſed ſeruili quadam tudine & probris & opinionibus aduentiluſti, vel impulſi potius, fortes eſſe medita aboreſque & pericula ſuſcipitis & ſuſtinetis, od id ſine horrore ac metu fiat: ſed quod alia m illa formidatis. Nam quemadmodum m tuorum primus quiſque leuiſſimum reccupat, non quod deſpiciat alium grauio- quod eum fugit & auerſatur: ſic qui plagam ,ne vulnera accipiat, & in aciem defenſionis ſcendere mauult quam ignominioſo geneicii occidi: non is illa fortiter aggreditur, liis trepide ignauiterque refugit. Vnde apveſtram fortitudinem nihil eſſe aliud niſi em timiditatem: audaciam vero metum ſociatum, qua alia per alia defugiantur. e ſi fortitudinis laudem feris præreptam qui fit vt poetæ veſtri, ſi quem, vt præclare iere functum, in prælio celebrare volunt, ationes de apris, lupis atque leonibus affe. n autem virorum impetu leones atq; vrſos es reddere ſtudeant? Inde illud nimirum d quemadmodum veloces ventis, formoiis ſimiles (ne quid omnino ad laudis amem poſſit adiici) eſſe prædicant, ſic egrelatores cum præſtantioribus cenſent eſſe ndos, iis videlicet quæ per contemtum catis animalia. In cauſa eſt autem, quod a ceu color atque acies ſeu cos eſt fortitui feræ in certaminibus habenas omnes laeſter autem impetus, ratione temperatus, num aqua infuſa, ſic diluitur, & euaneſcit lis, nec ſat nauiter inſtat atque vrget. At m e vobis, qui in pugnis omnino repudienſeant iracundiam, eaque reiecta ſobrie erque dimicandum: quos equidem ſalutis ationem non nego, verum ſi audaciam de-

Virorum coacta fortitudo.

Poetarum imagines ſumta a feris.

Iracundia cos fortitudinis.

fenſioni vindictæque neceſſariam ſpectes, abſurdius? Nam qui conuenit vos naturam in iudicium vocatam, ream agere, quod corpo veſtris neque ſtimulos addidit, neque vos den armauit, neque aduncis vnguibus inſtruxit, ipſi inſita animis arma reprimatis atque abiic V. Papæ Grylle, quam acutus mihi ſophiſta videris, qui nunc e roſtro ſuillo ſuggruniens tutam quæſtionem tam egregiis argumenti firmaris? At cur non ordine de temperant dicendum eſſe cenſuiſti? G. Quo exſpectabam vt tu hæc quæ dicta ſunt, prius reprehenderes autem, vt video, de temperantia ſtudes audir quod pudiciſſimæ mulieris maritus es: tum quod exemplum eſſe continentiæ te ipſum c ob ſpretum Circes concubitum. Neque v re vlli animalium, ſi continentiæ ratio habe præferendus, quæ relicto congreſſu præſtanti amatorias illecebras & voluptates in ſuo q genere conſectantur. Nō igitur mirum eſt, ſi, admodum Mendeſius in Ægypto hircus cu tis & elegantibus concluſus mulierculis, abl ab illarum amplexibus fertur (nam capra quarum ille amore magis deperit) ſic & tu c ta inuſitatis præferens, ſortis humanæ mem Dea in eodem dormire lecto recuſas. At Pe modeſtiam cornices innumerabiles glotie debunt, atque deſpicient: quarum nulla poſt coniugis obitum, nedum ad breue t ſed totas nouem ætates hominum vidua n Itaque tua Penelope a ſingulis cornicibus vincitur. Enimuero quoniam intellexiſti phiſtam eſſe, ordine quodam in diſputando diar, & temperantiæ definitione conſtitut piditatibus in genera diſtributis. Eſt igit perantia, modus atque ordo quidam cupidi

Continentia Vlyſſis eleuatur.

Mendeſius caper mulieribus capellas præfert.

Cornices Penelope modeſtiores.

Temperantia definitio.

» qui vt accerſitas atque ſuperuacaneas tol
» neceſſarias non vltra id quod ſatis eſt, quodc
» euagari patitur. Appetitionum autem imr

qi

am eſſe pelagus, te non præterit. Nam cibus
s, & ſecundum naturam, & neceſſarii omni-
? At rei venereæ illecebræ, etſi earum initia
a proficiſcuntur: tamen cum etiam ſine illis
commode viui poſſit, naturales ex eo qui
on etiam neceſſariæ ſunt appellatæ. Earum
lluuies, quæ neq; naturales, neque neceſſariȩ
l extrinſecus ab inani opinione atque negle-
gnoratione decori honeſtique ſeſe affunde-
arum abeſt quin veſtro in genere naturales
atq; exterminarit: perinde vt in rebuſpub-
i ſolet, cum indigenæ & ciues ab aduena-
inquilinorum multitudine opprimuntur.

Appetitiones neceſſariæ, Naturales, Superuacuæ.

grinis affectibus in animis beluarum nul-
t aditus, nulla conſociatio datur: earumque
cul ab omnibus vanis opinionibus, tan-
tempeſtuoſo mari, diſſita atque remota eſt:
rorſus a veſtra illa (ſi Diis placet) elegantia
ia. Temperantiam igitur, vt quæ neque co-
itque inſitis, neque adſcititiis & peregrinis
itibus violatur, conſtantiſſime retinent atq;
, & a naturæ præſcripto ac legibus non ab-

Bruta ſuperuacuis appetitionib. careant: in neceſſariis naturam optimam ducem ſequuntur.

de quidem non minus olim, quam te nunc,
ita reddebat attonitum, vt nihil cum illo
n comparandum: argentum & ebur in ſui
bat amorem ac admirationem: quarum
opiis vt quiſque maxime abundabat, ita
e a me prædicabatur & beatus & Diis carus,
Phryx eſſet, ſiue Car Dolone abiectior, aut
or Priamo. In eo erant omnes cupiditates
æ: adeo vt cæterarum rerum, quæ multæ
beres erant, nullum in vita fructum per-
: orbatusque mihi viderer, ac deſtitutus
is in vita bonis. Itaque (nam memini)
Creta te vidiſſem veſte ſplẽdida, cuiuſmodi
n feſtiuitatibus vti, exornatum: neque pru-
n admirabar, neq; virtutem tuã, ſed exqui-
c inſolitam tunicæ ſubtilitatem, purpureiq;
iolliciem, inque ſola pulcritudine mentem

Auaritia humana, & vanitas.

Veſtis maior admiratio, quam hominis.

& oculos cum ſtupore defigebam. Erat etia ipſa ex auro fibula, neſcio quid ludicrum, ſu (ni fallor) arte tornatum. Conſectabar igit mulierculārum plane more attonitus. Nun tem reiectis atque expurgatis inanibus illis op nibus, aurum & argentum perinde vt cæteros des, cum cōtemtu prætereo. Lænis autē tuis, m busq; tapetib. profecto ſomni capiendi cauſa r libentius indormire velim, quam profundil & molliſſimo cæno. Huiuſmodi enim acc cupiditates nullum habent in noſtris animi micilium: ſed noſtra vita vt plurimum neceſ & naturalibus cupiditatibus & voluptatib quieſcit. Iis autem quæ non illæ quidem ne riæ, ſed naturales tamen ſunt, neq; ſine ordine citra ſatietatem ingurgitamur. Et hæ quide cenſendæ primum erunt. Propria igitur illa, & accerſita voluptas, quæ e rebus odoratis perci olfactumq; halitu mouentibus, præterquam vtilitatem & gratuitam & ſimplicem habet, nonnihil confert ad cibos diſcernendos. Nan gua dulcium & acrium & auſterorum iudex & dicitur, quando ſapores cum vi dignoſcendi mixti confuſique fuerint. Noſter autem olf ante ſapores, vniuſcuiuſq; rei vim diiudicans, toque accuratius quam regii præguſtatores d nens, conuenientia quidem & accommodata admittit, aliena vero repellit, & ne quidem at patitur, ne forte guſtui moleſta ſint: ſed def accuſat eorum vilitatem, antequam lædatur. C ra nobis moleſta non ſunt, quemadmodum thymiamata, & cinnamoma, & nardi & foliat calani Arabici: quæ præclara ſcilicet vnguen orum arte mollita, & in vnum coacta, vos n argento emungunt, cum nihil inde conſequa pręter effœminatas, puellares & prorſus inutile litias, viroque indignas ſuauitates. Vnguento autem, tametſi hæc ratio ſit, non illa tamen m res ſolum corrupit omnes, ſed plurimos e vir

Sus lutum tapetibus præfert.

Bruta in naturalibus cupiditatib. modum ſeruant.

Odores.

Sapores.

Vnguentariorum curioſa artes.

o vt ſuas vxores auerſentur, niſi vnguenta ɔs olentes acceſſerint. At apros, ſues, & hir- :, & reliquæ fœmellæ ſui generis mares ad it ſuis propriis odoribus: redolenteſque ɔrem & prata, & herbas, ad ſuas nuptias int, ob communem beneuolentiam. Neq; ɔellæ faſtidio, fraudibus, impoſturis, nega- cupiditatem prætexunt atque contami- ɔres autem œſtro atque cupiditate inflam- ı pretio laboris & ſeruitii, ad opus procre- ſed ſine dolo, ſine mercede, & non intem- .ccedunt. Appetitus enim rei Venereæ ıi tempore, tanquam in plantis germina, mantibus excitatur, & poſt mox exſtin- Neq; enim fœmella concepto fœtu ſe iniri neque mas eam ſolicitat vlterius. Adeo ɔud nos voluptati tribuitur, naturæ autem Vnde non compertum eſt hactenus inter mutatis naturæ legibus prauaque inflam- ıpidine, a mare marem a fœmella fœmel- ıppetitam. Cuiuſmodi multa inter vos, ; etiam qui ſingularem grauitatis & ſan- e ſpeciem præ ſe ferunt, deprehenduntur. ıitto nihili homines: quid Agamemnon? ɔœotiam peragrauit, vt Argæum ſe fugi enaretur, ceſſationiſque cauſam in mare & ılſo tranſtulit? Deinde præclarus ille præ- nodum in Copaide palude ſeſe tinxit, vt videlicet ardorem reſtingueret, atque cupi- raretur. Neque aliter Hercules, ſocium im- perſequens, non conſecutus eſt Argonau- ctos ex omni Græcia, claſſemque deſeruit. autem Præi Apollinis veſtrum aliquis (qui ıbie fructum aliquem Achilleæ formæ tu- ſcripſit, Formoſus Achilles: cum is iam aberet. Eam inſcriptionem adhuc exſtare t ſi gallus gallum, penuria gallinarum con t: viuus exuritur. Id enim augur neſcio um omen atque portentum eſſe dixit. Atq;

Procreationis appetitus.

Brutorum nulla præpoſtera libido.

Agamemnon.

Argæus.

Hercules.

Hylas.

Achilles.

Gallus gallinaceus

ita homines ipſi confitentur, temperantia
dibus magis eſſe familiarem, neque illas ſtu
luptatum vim facere naturæ. Veſtras aute
natas libidines, ne lege quidem adiutrice,
intra limites cohibet, quo minus tanquam t
quodam incitatæ cupiditates frequenter
Monſtra ex peruerſa libidine orta. atque proturbent omnia, & ius naturæ al
venereæ ſanctiſſimum violent. Etenim & v
greſſi ſunt cum capris, ſuibus & equabus: &
res, maribus brutis inſano furore ſe proſtit
Nā ex iſtiuſmodi nuptiis Minotauri illi veſt
& Aegipanes. Inde etiam, vt ego quidem
& Sphinges & Centauri exſtiterūt. Enimue
adigente, canis interdum hominem deuora
ſtat volucris. At coire cum homine nulla v
beſtia conata eſt: multas quidem beſtias ho
laſciuia præter ius & fas ad talia perpetiēda
Qui cum in iſtiuſmodi rebus ita futiles & n
ſint, planeque nihil imperare ſibi poſſint:
magis in neceſſariis cupiditatibus longo int
Hominum in victu luxuria, morbis caſtigatur. ſuperantur. Sunt autem illæ, cibi potuſq; ap
quorum ſuauitate nos nunquam, niſi cum
eſt, fruimur. Vos autem qui voluptatis
quam naturalis vſus ſtudioſiores eſtis iuſto
multis & grauibus morbis pœnas datis: qui
tanquam vno ex fonte ex repletione &
ſcaturientes, corpora variis & impuris hum
inundant. Nam primum omnium vnicui
neri animantium, vnum quoddam cibi gen
gnatum eſt, veluti tribus quædam: aliis herl
dices aliis, nonnullis etiam fruges. Quæ ve
niuoræ ſunt, eæ ad nullum aliud paſtionis
ſeſe conuertunt, neque infirmiores eo defra
ſed & leo ceruum, & ouem lupus non imped
Homo feras omnes ſanguinaria crudelitate vincit. minus, vt eorum natura fert, paſcantur.
autem, vt eſt gula & ſtudio voluptatum pr
nihil non tentat, nihil non deguſtat, perin
cibum ſibi proprium & congruentem nond
gnouiſſet: ſolus omnium, omni ciborum
ve

indomitum diſtendit. Nam & carnibus
n quod neceſſitas aut penuria cogat (ſup-
aim ſemper pro anni temporibus, vel ex
s vel ſeminibus, quæ colligat, quæ accipiat,
rpat, tantaque illarum rerum copia eſt, vt
labore fere opus, valetudoque curari opti-
t) ſed quod delitiæ rerumque neceſſaria-
dium, etiam cum ſcelere cibos a natura ſua
ntes aggrediantur, & laniatu pecudum ſeſe
qua in re homo ferarum atrocitatem longe
ite ſuperat. Nam ſanguine, cæde, carnibus,
upi, dracones victitant, homines delician-
nde homo omni genere animãtium vtitur,
ræ plurimis abſtinet, cum paucisue, vt illæ,
s neceſſitatem bellum gerit: ſed neque
, neque natatile (vt in vniuerſum dicam)
rreſtre mites illas veſtras (ſi diis placet) at-
pitales menſas effugere poteſt. Verum illud
præclarum eſſe ducitis, quod ſingulari arti- *Condimẽta.*
os conditis & paratis: id quod negatũ nobis
ui, Vlyſſes, beluarum prudentia, inutilium
um artium nullum vlli relinquit locum.
ias autẽ, non aliunde accerſitas, nõ mercede
, non meditatione glutinatas, non ſpecula-
s inter ſeſe tenaciter compactas, ſed ipſa ex
ut familiares & inſitas ac natiuas profert. *Prudentia*
Egyptios quidem omnes audimus eſſe me- *brutorum.*
ex genere autem animantium ſingula non *Vide huius*
næ tantum in ſe artem habent, ſed & ad pa- *auctoris li-*
uærẽdum inſtructa ſunt, & ad fortitudinem, *bellũ, vtra*
nationem, & cuſtodiam ſui, & ad muſicam, *animalia*
us vniuſcuiuſque natura capax eſt. Vnde *prudentiora*
os (porcus intellige, quod hic ſophiſta porcꝰ *ſint: terre-*
licimꝰ in morbis, cancrorum gratia, ad fluui- *ſtria ne an*
dere? Quis teſtudines docuit, vt ſi de vipera *aquatilia?*
t, origanum arrodant? Quis Creticis capris
rauit, ſi ſagittis ictæ fuerint, vt dictamno ar- *Natura ar-*
uſpides telorum eiiciant? Nam ſi id quod ve- *te præſtan-*
ſt, confiteri volueris, doctricem harum rerum *tior.*

& magiſtram naturam eſſe: prudentiam b
ad principium ſummæ auctoritatis & ſ
reuocabis. Quam ſi prudentiam aut men
candam eſſe non cenſueris, iam diſpiciend
vt tanto honeſtiore & magnificentiore
appelletur, quanto eius vis reipſa maior,
& admirabilior elucet. Non illa quidem
aut inerudita: ſed a ſeipſa docta, & nullius
longum valere iubens, non ob infirmitaten
robur & perfectionem naturalis virtutis,
dicatam ab aliis per diſciplinam ſapiendi
Iam quibus in rebus animalia per delicias
dum ab hominibus ad diſcendum & medit
ducuntur, illas ipſas res, quamuis naturæ c
repugnantes, tamen quadam vbertate inge
diſcunt. Non enim dico iam de catulis, qui
inueſtigandas aſſueſiunt, & pullos equinos
tandum: ſed & corui loqui diſcunt, & ca
circos agitatos tranſſiliunt. Equi autem &
in theatris mirabilem in modum & recum
ſaltant, & ſtant & mouentur: eaque diſcunt
minerunt, quæ ne homines quidem ſine ſi
ſtudio & labore preſtare poſſunt. Etſi autem
rerum nulla prorſus vtilitas eſt: docilitatis
& ſolertiæ ſunt argumentum euidentiſſ
Quod ſi perſuaderi tibi non poteſt, nos diſcer
audi iam vt eas etiam doceamus. Nā & perd
profugiendo pullos docent occultare ſeſe,
bam obiicere pro ſe pedibus, in tergum reſi
tos. Ciconias iuniores in tectis vides, vt a
conantes ſubuolare adiuuent, & quaſi volatu
monſtratrices ſint. Luſciniæ pullos ad ca
inſtituunt, qui ſi minores, capti, & ab homi
nutriti fuerint, deterius canunt, tanquam int
ſtiue ludum egreſſi. In hoc itaque corpus ingr
miror rationes illas, quibus mihi ſophiſtæ p
debant, omnes animantes, vno homine exc
rationis & mentis expertes eſſe. V. Nunc
Grylle, tu aliter ſentis? & cum oues, tum
part

Vt homines, ita etiam beſtias, aliis alias acutiores eſſe.

eſſerationis aſſeris? G. Iſtis ipſis igitur, lyſſes, colligendum eſt, beluarum natu- nis & intelligentiæ non expertem eſſe. madmodum arbor vna non eſt magis aut animata quam alia (omnes enim pariter nt) ſic ne animalium quidem aliud alio & tardius videretur, niſi omnia ſimul que intelligentia prædita eſſent, ſic ta- a in aliis illuſtrior, in aliis obſcurior con- Illud enim cogitandum eſt,quorundam tem & ſtoliditatem, aliorum calliditate nia deprehendi. nihilo ſecius, ſi cum vul- o & ape,aſinum & ouem conferas,quam mum tecum,aut cum Autolyco auo tuo m illum Homerum. Nec enim cenſeo ter beluam intereſſe, quantum homo ab ngenii, cogitationis & memoriæ vi ſupe- Atqui vide Grylle,ne ſit nefas & violentũ, iis tribuere, quibus notitia Dei nulla in- i. Proinde non dicemus,o Vlyſſes,te cum que immodica ſapientia ſis præditus, Si- arentem habuiſſe.

Dei notitia eludit porcus.

t, propter argumenti ſimilitudinem ere locum Theodori Gaza, ex præfa- tione in hiſtoriam Anima- lium.

ero in contemplandis animalium mori- exempla ſuppetunt omnium officiorum, offeruntur virtutum, ſumma cum aucto- uræ omnium parentis, non ſimulatæ, non itiæ, non inconſtantes & labiles: ſed vere atque perpetuæ. Quis enim tam peruerſa ſtis ſui generis eſt, quin emendetur & ,cum nullum animal occidi a ſui generis eatur? Quis tam in parentes impius, ne iæ auis aut meropis pietatem erga paren- gat, pientior efficiatur? Quis adeo inhu-

manus, illiberaliſque eſt, quem oſſifragæ b
tas in pullos aquilæ non faciat benigniorem
tam piger, iners & ſegnis eſt, quin excitetur
munera, cum formicarum aut apum labor
induſtriam intuetur? Quem non pudeat
tum peccare, cum non ſolum leonis animu
ctum cogitat, ſed etiam reguli auiculæ, q
aquila pugnat, certatque de imperio? Qui
pem bonum non colat atque obſeruet, cu
apum in itinere aberrauerit, omnes eum in
odoratuque ſagaci perſequi, donec inuene
gnitum habeat: geſtari etiam regem a ple
volare non poteſt: & ſi perierit, omnes di
Nunquid parum exempli ad boni principis
ſiderium, ſiue obſeruantiam datur? Quis
non ad clemētiam facile inuitetur, cum reg
armari quidem aculeo, ſed eo nunquam vt
gat? Quæ fides, quis amor in canibus? Q
elephantis manſuetudo? Quæ in anſere ver
Quantum ſtudiū ornatus ac polituræ in
Quanta opera vocis amœnæ, ſuauiſque in
Quid de iuſtitia apum dicam, quæ colligū
ex iis, quibus aliquid dulcedinis ineſt, ſec
fructuum detrimento? Quid de caſtitate
tis, qui quam impleuerit coitu, eam rurſus
git? Aut columbæ, quæ neque coire cum
patitur, neque coniugium iam inde a pr
initum deſerit, niſi vidua, aut cœlebs? I
autem & eruditio elephanti, quem non ſ
dioſiorem? Omnino nulla pars vitæ hun
quæ non ſuorum officiorum exempla co
ſime hinc accipiat. Nam, vt omittā artes il
quæ & ipſæ ingeniis animalium non paru
tur, valetudinis exempla quæſo vnde cor
peti quam ex animalibus poſſint? Loca pr
ris conditione ſolent illa mutare: non pl
aut bibunt, quam ſibi ſalubre ſit: non diu
miunt, quam ratio valetudinis poſtulat:
mouendi, quieſcendique ſeruant: nouit ſu
me

ıenta: viuit ſua quodq; ſorte contentum, t. Hæc late a medicis præcipiuntur. At ve-ɔla, in quibus vis maior quam in præceptis imalibus certiora præbentur.

Finis II. Tomi Epicteti.

ıeronymus Wolfius Lectori S.

: Græci cognatarum rerum vocabulis abun-ıt & in iis ſubtiliter diſtinguẽdis nonnunquã in eas interpres anguſtias, propter Latini ſer-ſtatem (quam, vt Cicero ambitioſe negat, ſic ingenue agnoſcit) ſæpe redigitur, vt quo ſe noret. Neq; enim totidem verba ſuppetũt, & cuitiones permoleſtæ, neq; ſatis propriæ ſunt, uã præterire nefas ducitur. Quod idem cũ in : mihi accidiſſet, ea cõuerti quæ potui: quæ nõ ıca reliqui. Quæ quia perpauca ſunt, vt ὁρμὴ uæ Cicero appetitum & appetitionẽ vno vo-pellat: vt αἵρεσις καὶ προαίρεσις, & verba, vnde ucta ſunt, vt αἱρεῖσθαι καὶ προαιρεῖσθαι, ὀρέγεσθαι καὶ id genus alia nõnulla: huius mei facti veniã impetratã velim: præſertim cũ argutæ magis ctiones quam neceſſariæ videantur. Iam quia ητες & alia Platonica, itemq; ταὐτότητες & & neſcio quæ alia monſtra vocabulorũ huic ũtur: aut obmuteſcendũ mihi fuit, aut licen-rũ verborum vel contra Latini ſermonis con imitanda. De mendis Græci codicis hic nihil de iis in Annotationib. cuiuſq; capitis conie-ras, vt & quo pacto eæ voces quas Græce in-explicari queant, expoſuimus, liberum cuiq; icium relinquentes. Audendum certe ſæpe ræclarum hoc & lectu digniſſimum opus ab-. Quod quamuis antea Græce Latineq; fue-: tamen vel quia diſtracti libri omnes ſunt, oſter quoq; labor ſtudioſis hominibus profu-videbatur, neq; vllæ me difficultates, neque inuidorum (quas multiplices & peracerbas deo) a iuuanda re literaria deterruerunt. dide lector præmonitum volui.

ANNOTAT[IO]NES IN PROOEMI[VM] SIMPLICII.

KAI' τῆς αὐτοῦ τελευ-τῆς.] Cum in Arriani Epicteto, qui tertius huius noſtri Operis tomus erit, nudæ tantum diſputationes & præceptiones deſcribantur, de vita vero & obitu Epicteti fere nihil contineatur: illud Arriani opus Maſgaleno cuidam, aut Meſſalino fortaſſis dedicatum, cuius Simplicius hic meminit intercidiſſe exiſtimo. Id enim Opus quod adhuc exſtat, & a nobis olim conuerſum, nunc demum edetur, non Meſſalino, ſed Lucio Gellio cuidã, ab ipſo Arriano dedicatur.

τὰ καιριώτατα.] Opportuniſſima, ea quæ maxime ad rem faciunt. Poſſet etiam legi κυριώτατα, principalia, præcipua.

πολὺ ἢ τὸ δραςήριον.] Multum efficaciæ & acrimoniæ habẽt. Lector crebris interrogationib. veluti ſtimulis quibuſdam excitatur & vrgetur ad confeſſionem.

Frequentes ſu[nt]
ραὶ & ſubiecti
ipſius Enchiri[dii]
quatuor Arria[ni]
quos in tertiu[m]
ſtremum tom[um]
cimus. In quil[us]
guendis quia
tiſſimi fueru[nt]
librarii: lapſu[s]
ui eſt, eoq; ve[...]
or interpreti e[...]
ὑπευθυνωθεὶ[ς]
θυνος eſt reu[s]
tiones refere[...]
εὐθυνεῖν & εὐ[...]
tata ſunt, ſed
me alibi leger[e]
mini. Fortaſſ[e]
θεὶν, corrige[...]
ὑπευθυνωθεὶη r[...]
minatur ſupp[licium]
tumacibus. C[...]
quit) dicẽt ap[...]
Apparet eni[m]
cium fuiſſe [...]
cum, atq; τὴν
χωσιν, ac poti[us]
πεντωμαστῶσιν [...]
qui & initio h[...]
ris, & ſub fin[e]
æternitatem,
atque ſupplici[...]
tum ſtatuerit.

...μένον, τὴν τοῦ σώματος ... ἢ διὰ τοῦτο.] Vno
...er quam deprauato
...s, Venetiis apud Sa-
...1528 edito. Quare ſæ-
...are cogor, neq; ſcri-
...icubi ſequi poſſum.
...autem dedi, quan-
...otuit, ne coniecturę
... a ratione Gram-
... vel a ſenſu auctoris
...nt. Lego igitur hic,
...ματος, vel τὸν τοῦ σώ-
...μενον ὡς ὀργάνῳ, ᾧ διὰ
...ii homini propter
...umentum, corpus
...

...κὴν ἀδύνατον αὐ-
... σώματος καὶ τῶν ἀλ
...ν.] Lego τὴν λογι-
...μιν, ἀήττητον τοῦ τε
... καὶ τῶν ἀλόγων πα-

... ἐκείνων κρείσσιν.] Le-
..., vſum alienarum
... proprium bonum
...ndum: hoc eſt, cu-
...t menti ſeruiant.
...ordinanda ſunt, καὶ
... καὶ τῶν ἐκείνων ἀνα-
...cilicet τὴν λογικὴν
...ς τὸ οἰκεῖον ἀγαθόν.
...rationis particeps
...teris rebus vtitur,
... virtuti ſeruiunt.
...ίσιν maualt, non
... illud videtur me-

...μένως.] μερίζω di-

citur, non μερίζω, quod ſciã. Legendum igitur aut μεμερισμένως, diſtincte: aut, quod malim, μεμετρημένως, moderate, certo modo.

τοὺς πειθομένους καὶ ἐργαζομένους τὰ λεγόμενα.] Eos quibus hæc perſuadentur eſſe vera, & qui præcepta exſequuntur. Cum hi omnibus ſeculis pauciſſimi aut nulli (Chriſtianos martyres diuina conſtantia præditos excipio) fuerint: pauciſſimi aut nulli erunt calamitatis omnis expertes & beati.

δεηθέντας τοὺς.] Legendum τοῦ ἐπαγγέλματος.

χωριστὴν ἔχει τὴν οὐσίαν αὐτῶν.] Malim αὐτοῦ, vel αὐτοῦ, naturam ſuam habet ſeparabilem. Sed ſi αὐτῶν legis, ſic ordinabis verba: ἡ λογικὴ ψυχὴ ἔχει τὴν οὐσίαν χωριστὴν αὐτῶν, ſcilicet τοῦ σώματος καὶ τῶν ἀλόγων παθῶν. Mentis ea natura eſt, quæ a corpore & brutis affectibus ſeparetur. hoc eſt: Aliud quiddam eſt mens, aliud corpus: aliud teſta, aliud cochlea quam teſta continet.

ἀπολαμβανόντων, τὸ οἰκεῖον.] Lego, καὶ τὸ οἰκεῖον. Et paulo poſt, ἔτι.

οὗτος οὖν πρὸς τὸν καθαρτικῶς.] Lego, vt & ſententia & conſtructio poſtulat, οὔτ' οὖν. Facit quatuor vitæ ge-

nera, quarum a poſtrema nos, quam plane repudiat (quam recte, ipſe viderit) ordiemur. Primum genus eſt eorum, qui ſe ex animo & corpore conſtare putant, & corpus non minimam ſui partem iudicant, & eius commodis atque neceſſitatibus ſeruiunt. Excedunt illi fortaſſe modum in ea re, & corp⁹ magis quam animũ, ac ne ipſum quidem corpus recte curant, atque in ſtirpes & pecudes degenerant. Sint hi ſane vitioſi, nec idonei Stoicæ doctrinæ auditores. Sed hi tamen ii ſunt, qui quacunque de cauſa (ideo ſcilicet quod e re ſua id eſſe putant) curent, vt & Epictetus & Simplicius habeant quod edant, quod bibant, quo veſtiantur, quo a tempeſtatum iniuriis tegantur. Imo id quoque curant, ne deſit carta, calam⁹, atramentum, ſine quibus magnifica iſta dicta literis mandari, & ad noſtram ætatem propagari minime potuiſſent. Sit ergo hæc ſex infima plebis. Sed tamen ſine huius opera nec ipſe Epictetus, quamuis Iro pauperior, vixit. Fictilem enim illam lucernam, de qua tertio huius operis Tomo agitur, a figulo emit. Obolum, quo illam emit,

procedit monetarius
autem Epaphroditus
aut auditor atque
aliquis, aut labore m
ipſe quæſiuit Epictet
que Iouis ille filius
modo compotor, ſed
ſors deorum immor
fodit agrum, irrigat
tum, deſcripſit Chry
bellos, aut alia fecit
Vt haberet obolum
non reſtim, ſed lu
emeret: eamque fi
quo minus eſſet p
furibus, qui ianua
ſam fortaſſe non
ſent, ſed apertam i
crediderunt, vt cuili
domunculæ opibus
bitratu frui liceret. I
alibi, pituitam b
conſulendam, quoc
præſto ſint quibus a
tur: cur non furib
fores oppoſuit, ne i
rentur? Aut ſi cand
nihili fecit: cur an
1500 poſt, nobilis ill
ſophici cãdelabri fu
quidem ferrei, nec i
tis, celebratur? Sec
nus infimo generi
(εἷς γὰρ κἀγώ εἰμι τῶν ἀνθρώπων) vtcunque
cinari viſum eſt. Et
hæc non ad vulgi c
tum, ſed ad ſtudioſo
nendos & docendo

ntamen quia plerunq; dolefcentes falſa eru-s &virtutis opinione homines indoctos emnant, & odioſe ıtur : non inutile æc afferre in mediū. n genus eorum eſſe qui corpore vtantur umento. Animus t. Is ſua cauſa facit malleū & incudem à curat, dum & qua-eſt opus. Tertii ſunt λικῶς ζῶντες, qui (vt animum ab inſcitię um ſordibus repur-dēt: qui, an corporis entū prorſus negli-firmare nō poſſum. i ſunt οἱ θεωρητικοί, templationi dediti. n vt cicadæ rore pa-ignoro. breui certe s exiſtimo, niſi aut ore ſuo quæſierint ıtur, aut opera infi-; hominum ſuſten-Ad hæc vitæ genera ntelligenda, pauca Angeli Politiani E-efenſione aſcribere. (inquit) apud Pla-irtutum eſt gradus. m ſupremæ omni-is vocant exempla-les in ſapiente re-s, in Deo ſtatuim⁹. quuntur, purgati animi dicuntur: quales in eo eſſe philoſopho volumus, qui ſe ab omni corporis labe contagioneq; auocarit. Vnde & in Protagora Plato idem, cuius mihi dulciſſimum in ore verſatur nomen, emoriendum ei eſſe dicit, qui ſit philoſophus euaſurus. Tertium eſt virtutum genus, quas purgatorias vocant: quales in continente eſſe ſtatuimus, negamus in temperante. Has ſibi virtutes is iure vindicet, qui rationis participem animum vere hominem eſſe ſibi perſuaſerit, quique neque corpus animæ eſſe partem iudicet, neque ad hominem perficiendum concurrere ipſum arbitretur: ſed eo quaſi inſtrumento vtendum, animum induxerit. Nam qui aut paria aut ſuperiora corpori tribuat: eum non magis eſſe hominem putandū eſt, quam bruta illa, quæ vocemus animantia: quæ natura (vt egregie Saluſtius inquit) prona ac ventri obedientia finxit. Animi ergo (vt idem inquit) imperio corporis ſeruitio magis vtimur: vt quo vno a beluis differamus, quoque vno ſubſtantia conſtet hominis, id nobis liberum ſeruemus.

Corpore autem ipſo non quidem vt parte aliqua animo adiuncta, ſed vt inſtrumento vtamur. Hunc Epictetus hominem inſtituendum accepit. Neq; enim vel ille ſapiens his præceptis indigebat, qui ſe iampridem in libertatem vindicauit,

Quiq; metus omnis, & inexorabile fatum.
Subiecit pedibus, ſtrepitũq; Acherontis auari.

Neque cum eo ſibi eſſe negotium putat, qui a ſua tantopere natura degenerauit, vt ſit in brutorum numerũ referendus.

ὅλως εἶναι βούλεται τῶν κρειττόνων: Omnino eſſe vult pręſtantiorum.] οἱ κρείττονες hic videntur intelligendi dii: vt ſit ſententia, τὸν καθαρτικὸν diuinam vitam æmulari & totum pendere a numine. Malim ὅλος, hoc eſt, & animo & corpore.

ἑαυτῆς νομιζούσης.] Lego νομίζουσι.

οὐδὲ ὄντως.] Lego ὁ δέ.

προθυμούμενος ἀνακτήσασθαι.] Sed quomodo nobilitas illa amiſſa ſit, non explicat. Videtur & Iſocrates naturæ humanæ corruptionem intellexiſſe: quum extrema pareneſi ſcribit: μόλις γὰρ αὐτὰς ἐκ ταύτης τῆς ἐπιμελεί-

ας τὰς τῆς φύσεως ἐπανορθώσειεν.

ἀπουδίζει τὴν ἑαυ... go καθ' αὑτήν.

ἐ οὐχ ὡς μέρος συν... A συντείνομαι, vna Sed forte legendu ... ταγμένω, coniuncta eadem acie colloc...

οἱ λόγοι προτρέπουσι. ...πουσι tendunt, incli... τρέπουσι, impellunt

γινώσκων τε.] L... σκειν.

εἰς ὑπόθεσιν λαμβ... taſſis ὡς.

λαβὼν ἐκ τῆς ἐνεργ... actione ſeu efficaci... ἐναργείας, ab euide... eſt, iis rebus quæ ... cadũt. Sed iam or... bis, ad rem ipſam v... & quid virium ha... Platonicæ ſiue ... iſtæ rationes de ... inſtrumento, vide... Platoni quidem & ... Epicteto item & S... cæteriſque philoſ... per me quidem, c... conſtabit, vt debe... tas. Nobis autem ... dam ingenii luſus ... in re ſeria, conced... quidem exemplo ... qui niſi luſiſſet tot ... quam tot abſurdi... nibus occaſionem ... ſet. Sic igitur fer...

[illegible]riore diſputat Pla-
[illegible]ocrates, quem ſibi
[illegible]falſo tribuiſſe, ipſe
[illegible]lo lectis eius Dialo-
[illegible]maſſe fertur. Diuer-
[illegible]quorum diuerſa mu
[illegible]t, atque effectus, &
[illegible]appellanda nomi-
[illegible]Nam quia ignis vrit,
[illegible]mectat, candor vi-
[illegible]undit, nigredo con-
[illegible]nitas vires & formā
[illegible]morbus deſtruit:
[illegible]ſſe qui poſſunt? Iam
[illegible]mi & corporis quā
[illegible]officia, & fere con-
[illegible]periuntur? Animus
[illegible]uit, viget: corpus
[illegible]orpet, mortuum ia-
[illegible]imi imperium eſt,
[illegible]n corporis: animus
[illegible]ſt, corpus inſtrumē-
[illegible]imus hoſpitem re-
[illegible]it, corpus domicili-
[illegible]nus eſt qui hominē
[illegible]c pene dixerim De-
[illegible]pus ſi non ſtirpem,
[illegible]em. Corpus per ſe
[illegible]le, animi arbitratu
[illegible]. Et hæc non con-
[illegible]noſtra libidine, ſed
[illegible]erū natura ſpectan
[illegible]oni, atque adeo pal-
[illegible]anibus, quis eſt qui
[illegible]m viuentem & a-
[illegible]n, contraq; defuncti
[illegible]intuens, negare au-
[illegible]uod autē arthritici,
[illegible]i, vincti, debilitati,

corpus vt volunt mouere loco non poſſunt, aduentitiam id habet cauſam: aut ab externa vi, aut a prauis & deficientibus humoribus, aut ob inopia natiui caloris ortam, non a natura conſtitutā. Nec id aliud eſt, quam ſi debilis faber prægrandem malleum aut clauis affixum tollere nequeat, quem ſolutū alius, & viribus præditus, facile tolleret.

Quæ quum ita ſint, aliud eſſe corpus, aliud animum, eſt ſtatuendum, & animo deberi hominis appellationem, tanta prēſtātia ornato. οὐ γὰρ ἐστιν ἄνθρωπος τὸ ὁρώμενον, vt alio loco ait Plato. Nec enim ipſe homo: ſed hominis ſiue domicilium, ſiue ſepulcrum, ſiue veſtis & quaſi concha incurrit in oculos. Plauſibiliter hæc, & magnifice, nec ſine probabili ſpecie dici videntur iis, qui quis dicat potius, quam quid dicatur, & quam vere, conſiderant. Mens fabro, corpus malleo, alteriue inſtrumento comparatur. Sed quæ iſta ſimilitudo eſt, ſi propius intueare, nec in vno, quod conſentire videtur hæreas: ſed complura quæ diſſentiunt, ob oculos ponas? Nam malleus quidem a fabro ſine dolore & muti-

latione abiici vel in ardentem fornacem poteſt: manus pars inſtrumenti humani, nec ſine mutilatione corporis, nec abſque animi dolore ſecari & vri poteſt. Eſt enim longe arctior & interior corporis cum animo coniunctio & neceſſitudo quam fabri & mallei. Sed hæc eſt fortaſſis plebeii hominis ratio: illa vero num philoſophi eſt, eadem immortalitatis dignitate pecudum animas donare, qua hominum? quum & illæ motum ac vitam ſuis corporibus afferant:& nonnullæ hominis imperium veritæ, ſuos reprimant impetus & cupiditates? An vero menti & rationi tantum dominatus iſte eſt aſcribendus? Deinde ſi corpus ab homine ſeparaucis, homo ne erit ſoluta & libera mens: an genius quidam,& numen? Num mens ea quæ agit, extra corpus agit, & ſine ſenſu & adiumento corporis? Nullæ ne ſunt in ratiocinãdo cerebri partes? Nullæ cordis & ſanguinis in affectibus functiones? Non ea corporis & animi copulatio eſt, vt ancipiti ſæpe victoria de imperio decertent, vt vtrumque afficiat alterum, modo

vincat,modo vincatı
quo quiſque melior
tifex, an non eo c
tius inſtrumenta ſu
Secare cultri vſus eſt
artificis vtilitas. (
acutiorem habeat cı
& cote opus eſt, &
vbi recondatur. Sic
mus valeat, valere
eſt opus: vt corpu
victu & cultu ſalu
quem parandum δε
μάτων. Omnino
rebus fragilitati
vel ad mediocren
tatis vmbram eſt o
de re olim, quum
ſtotelis Ethicis di
nem de felicitate
legerem, paucos v
luſi, quos aſcribe
eſt:

σῶμ' ὑγιὲς, βίος αὐτα
λότητες ἄπλα
ἤ[μ]θύοι εὖ παῖδες π
δάμαρ.
εἰρωνή, νοῦς ὀξὺς, ἀκ
κακότητος,
ἔμπεδος εὐσέβεια,
σιν εὐδόκιμος
μή τι Ἀριστότελες, τὸ
ζῶντα τελέως
ἀρνήσαιο δρόμους
μονίης:

Qui valet inter ope
cum coniuge d
Pignoribusq; pro
diisq; boni

...micitias firmas & cō-
moda pacis,
...ine flagitiis, & pietatis
amans.
...ſi fallor, erit felix, mo-
diceq; beatus:
...od probat eximius do-
ctor Ariſtoteles.

...n igitur multitudo ...acit, quod fundos & ...s ſuos curat? quod va... ...ni dat operam? quod ...nſulit vel ad poſteri... ...? Non opinor. Sed in ...cat, quod nimis ma... ... ſtudium multamque ...n in hoc confert, nec ...s interim artibus ab... ..., neglecta fere mente, ...: non ſola hominem ...at (labaſcunt enim ...to iſtæ ſiue ἀκυρολο... ...ιε hyperbolæ) at ho... ... præcipua pars eſt, & ...m talis, in qua felici... ... ſummum in terris ...n magna ex parte col... ...r. Verum eſſe hoc vel ...e ſubtilibus rationib9, ...diana exempla docere ...it. Quis enim non ... ſuauius & beatius vi... ...on doctos modo ho... ...s, re tenui & otio lite... ...fruentes: ſed etiam ...es & agricolas pleroſ... ... ſua ſorte contentos, ...amque ſequentes du... ... quam eos qui in ſumma potentia, copiis rerum omnium, & deliciis ac voluptatibus circumfluentes, niſi cœlum & terra illorum moribus & cupiditatibus inſeruierint, cœlum terræ (ſi poſſent) miſcerent, infinita & inexplebili auiditatis ſiti æſtuantes? quam vt reſtinguant, vi, dolo, ferro, veneno, omni ſcelere graſſari, & (vt poeta ait)

Flectere ſi nequeunt ſuperos,
Acheronta mouere

non dubitant. Quid tali animo miſeri9 & ſceleratius? Quid ea mente melius & beatius, quæ Deo & naturæ parere ſtudet? Ad quod ſtudium, ſi a nimia corporis & rei familiaris cura homines reuocare philoſophi conantur, & in iis extenuandis, quæ plerique ſupra veri fidem exaggeramus, modum excedunt, animique viribus nimium tribuunt: probanda eſt eorum voluntas, & boni conſulenda orationis inſolentia, lectorum vtilitati ſeruiens. ἀπάθειαν illi poſtulant: ab iniquis philoſophiæ licitatoribus μετριοπάθειαν ægre impetraturi: rerum externarum contemtum exigūt, vix id conſequuturi, vt intra naturæ limites iis appetendis reſiſtamus. Illud

certe conſtat, ſuo quemque malo præcepta hæc contemturum: maximo ſuo commodo, quoad potuerit & licuerit, ſequuturũ. Conſtat & illud, in eo vehementer aberraſſe a ſcopo philoſophos, quod ſolidam felicitatẽ in terris & hac caduca vita quæſiuerũt: quę omnis e cœlo petenda eſt, vt vnicũ diuinæ liberalitatis munus: nec vlla hominis induſtria, in hac animorum caligine & infirmitate, parabilis. Sed hæc hactenus.

ANNOTATIONES,
Ad Cap. I. Pag 7.

Ἐφ' ἡμῖν ἐκεῖνα λέγει.] In nobis illa eſſe dicit, quorum domini ſumus, & quorum poteſtatem habemus. Hæc enim in vnoquoq; eſſe dicimus, quæ non ab alio habet, quæque ab alio impediri nequeunt. Sic verba Simplicii ſe habent, quæ nõ annumeranda cenſui, quod Græcum loquendi modum tantum declarant, quid τὸ ἐφ' ἡμῖν ſignificet. Dicunt & Latini, Quãtum in me erit: pro, quantum potero. Nolim tamen dicere, hæc res in me eſt: pro, in poteſtate mea, vel, arbitrii mei eſt. Cicero dicit, aliquid ſitum eſſe in aliquo, aliquid eſſe in poteſtate alicuius, pote
alicuius rei in aliquo
tam, in alicuius po
ſitum eſſe aliquid, &
ſtoteles προαίρεσιν de
κούσιον προβεβουλευμένο
τῶν ἐφ' ἡμῖν πρακτῶν:
λευτικὴν ὄρεξιν τῶν ἐφ
voluntarium aliquic
greſſa deliberatione,
agendis, quę in noſtr
ſtate ſitæ ſunt, & app
nem rerũ quæ in nol
ſunt cum deliberatic

ζῶντα δὲ ἐπ' αὐτῷ,]
ταῦτα γάρ.

οὐ γὰρ δυνατὸν ἔξω κ
τὴν αἵρεσιν.] Non po
ras moueri voluntas
ſatis aſſequor quid
lit. Nam ſi dicit volu
extra corpus non pr
re ita, vt cochlea e
ſtam prominet: quis
nam alioqui cern
Propendere tamen
tatem, & quaſi cõiun
re extra ſe poſita, a
uertimus.

ἡ αἵρεσις αὕτη.] Ma
τὴν, non hæc, ſed ipſa.

κἂν παρ' ἄλλου ἐν
tur prius membrum
ſum, cuiuſmodi fue
δι' ἀφ' ἑαυτῶν ἐννοι
Siue id ipſis in men
nerit, ſiue ab aliis ac
fuerit.

δοξάσομεν δὲ.] For

ἢ ὅλως, emphaſis eſt δοξάζειν, quo ſigni ominem non dare ıte ſonum, ſed quid r intelligere. Con- c locus eſt, & mendi ıe non vacat Quare interpreti veniam ὅτι ἐς ἀπ' ἔργων μὴ τι καλά, inquit So- Sic corrupti codicis eſt elegans eſſe con-

(μθύον. μθύον.]. Lego ἠρεθισ- ληψις καὶ λογική τις.] πόληψις ἡ λογική: vel ς λογική.

ἔσται πάντως ἔκκλισις ἐπακολουθεῖ ἢ ἡ ὁρμή.] mouetur omnino de- aut deſiderium, co- appetitio. Cicero τὸ em expetendam di- ὸ & ὄρεξιν, appetitum ıtitionem, interdum um. Tria igitur hęc, ρεξις, ὁρμὴ, vni Cice- appetitioni reſpon- ut idem σωφροσύνην, ιν καὶ σύνεργείαν, vno ıæ nomine interpre- um igitur animi du- ρεξις ne an ὁρμὴ appe- vertendum. Vtraq; x animi commotio- gnificat. Sed credam⁹ cio, & ὄρεξιν propen- ſiue inductionem & deſiderium: ὁρμὴν impetum, impulſionem animi, ſeu appetitionem vertamus.

φρεπίθεσιν τῆς ἐκκλίσεως.] Videtur legendum, τῆς τε ὀρέξεως καὶ τῆς ἐκκλίσεως. Sed ingenue fateor, me nec Stoicorum, neque Simplicii rationem ſatis intelligere, tam paruo diſcrimine lethi, vt Poetæ verbis vtar. Quod ſi ὄρεξις καὶ ἔκκλισις τὴν ὁρμὴν καὶ ἀφορμὴν antecedit: qui poſſunt ὁρμὴ καὶ ἀφορμὴ primi eſſe animorum motus?

πολὺ τὸ ἑτεροκίνητον.] Huic contrarium eſt τὸ αὐτοκίνητον. Significat iram & cupiditatem cieri a corporis humoribus. Qua de re præclare diſputat Ariſtoteles in Procemio τῶν φυσιογνωμονικῶν, & Galenus cum alibi, tum in eo libello quo probare inſtituit, animi affectiones corporũ temperiem ſequi.

καὶ ἐνέργειαν ἐνεργειῶν.] Lego ἐνεργῇ.

αὐτ' ἀρχή.] Lego ὑφὲν, αὐταρχὴ, quæ Platonica eſt compoſitio, frequentiſſima in Parmenide. quanquam nõ tantum αὐτάνθρωπον, ſed etiam αὐτὸ τὸ καλὸν καὶ ἀγαθὸν ibi διαιρέτως legitur.

ἀνάγκη δὲ καὶ δυνάμιν.] Scilicet τὴν αὐταρχὴν, neceſſe eſt ipſum principium eſſe potentiſſimum.

ὅσα τε ἐν οἷς.] Lego, ὅσα τε καὶ ἐν οἷς.

ὅπερ ἐστὶν ἡ μία.] Lego ὅπερ γάρ. Ad rem ipſam quod attinet, qui Porphyrii quinque voces didicerit, ex indiuiduorum, ſpecierum, generum & differentiarum ratione, ea quæ hic dicũtur, non ignorabit.

ἢ τὰ ὅμοια πρὸ τῶν ἀνομοίων παράγειν.] Similia producere ante diſſimilia. τὰ ὅμοια, ſcilicet ἑαυτῷ: Deus ſibi ſimilia procreat prius, quam diſſimilia. De ordine creationis, & rerum conditarum dignitate loqui videtur. Beati illi ſpiritus ſunt Deo ſimiliores, quam homo, aliæue res corporeæ.

ἀφωρισμένον.] Lege per ω, in ſecunda ſyllaba.

καὶ ὑπ' αὐτῆς οὐ διαστηματικῶς, οὐδὲ πολιτικῶς] Nullũ noui politicum motum in Phyſicis. Fortaſſe legendum, καὶ ὑπ' αὐτῆς κινεῖται οὐ διαστηματικῶς, οὐδὲ τοπικῶς. Mouetur ab eo principio, non ratione interualli aut loci, &c.

ἐν τῇ μονάδι.] ἑνὰς καὶ μονὰς idem eſſe videntur. Nam & quod vnum, ſolum: & quod ſolum, vnum eſt. Scipio cum ſolus erat: ſui ipſius reſpectu erat etiam vnus in eo loco, in quo erat. Etſi

autem in ratione l
communi, vnum
nonnihil differunt
μονάδα nõ habeo q
vertam, niſi vnitat
quis forte ſolitari
merum dicere mal
litatem comminiſc

παρεγγμένον.] Le
γγμένων, vel παρηγ
paulo poſt, οὐκ ἐνδε
θεῖ: & αὐτοαγαθότητι
τἀγαθῷ & ἐνιδρῦσθαι
ὑφέν.

ἐφεστάναι.] ἐφιστά
nere ſeſe, & conſerr
forte ὑφιστάναι, e
ſibiipſi tribuere.

ὑποστᾶσα ἢ αὐ(
Ipſam animam
αὐτοκίνητον, quæ vi
inferior eſſe nequit
dum igitur ἢ ἀκιν
quod non moueti
eodem ſtatu perma

καὶ εἰσιν αὐτῶν ἰδ
go αὐτῆς, ſcilicet
οὐσίας.

ἥτε ἔφεσις, καὶ ὄρεξ
μὴ ᾗ αἵρεσις.] Iterui
bis hæret aqua, & i
noſtræ coguntur c
vt quimus, quand
mus non licet. ἀρ
poſtremo ordiar)
hoc loco vix auſi
licet apud Cicero
Quorum ex electic
poſſit exſiſtere.]

placet, nec voluntas
ρεσις eſt id quod am-
ur, & in agendo ſe-
. Delectus vocabulũ
ferri poſſe. Apud
m αἱρεῦμαι παραλι-
reui prætermittere:
nittam, παραλείψω.
ἡρεῦμαι, potius volo,
ræopto. δυοῖν αἵρεσις
erutrum faciendum
tio datur e duobus
ſutrius. ἔφεσιν verti
idinem. Si quis ma-
upiditatem reponat,
vt ante. Qui aliquid
melius, eo vtatur.
ta vocabula ſunt, de
; mouendam con-
ſiam Galenus non

αἱ μὲν πρῶται τῶν ψυ-
t primæ quidem ani-
rdo hic eſt. 1. αὐτάρχη,
vnus, auctor omnis
αὐταγαθότητες ἀμετά-
per ſe bonitates im-
biles. Sic fortaſſe dicit
s genios, Dei mini-
qui Platoni ſunt θεοὶ
οι, dii iuniores, quibus
i & hominis creatio-
aſſignauit: quod a
pe illo Deo nihil mu-
, nihil interiturum
eari fas eſſe videatur.
ρῶται τῶν ψυχῶν, primi,
incipes animi. Hi qui
nec Simplicius decla-

rat, nec ego coniectura diuinare poſſum: niſi forte heroas aut inferioris ordinis genios intelligat. 4. αἱ ἀνθρώπων ψυχαὶ, humani animi facile mutabiles. Plato enim non hoc tantum dicit, ὅτι οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος τὸ ὁρώμενον, hominem non cadere ſub aſpectum oculorum: ſed illud etiam, ὅτι ὁ ἄνθρωπος ζῶον εὐμετάβολον φύσει, hominẽ eſſe animal ſuapte natura immutabile.

ὑπὸ τῶν αὐταγαθῶν.] Lego ὑφ᾽ ἓν, & mox, pro κἂν ἔχῃ τι, κἂν ἔχωσί τι.

τάχα οὐκ ἂν εἴη προαίρεσις ἐκείνοις.] Hæremus & hic. Nam neque præelectio, neque prælatio probatur. Sententia eſt: προαιρεῖσθαι, quum e duobus alterum, aut e multis aliquid præferre ſignificet: non poſſe hæc de beatis illis geniis dici, qui non multa, ſed vnum ſummum bonum Deum propoſitum habeant, ad quem vnicum eorum deſiderium feratur.

εἰ μή τις αὐτὴν προαίρεσιν.] αὐτὴν ſcilicet τὴν τῶν πρώτων ψυχῶν διάθεσιν, καλῇ προαίρεσιν. Niſi forte quiſpiam affectionem illam principum animorum appellet προαίρεσιν.

ὅταν δ᾽ ἀδυνατήσωσι πρὸς

τὴν ἀναστροφὴν διὰ τὸ καὶ τὴν πρὸς τὸ κάτω.] Et ſententia & conſtructio poſtulat vt legatur, πρὸς τὴν ἄνω στροφὴν, ad ſupernam cõuerſionem: &, καὶ κατὰ τὴν πρὸς τὸ κάτω.

τῶν καθ' αὑτὸ.] Lego αὐτά.

οὐκέτι ἀναντίθετον lege. Et paulo poſt, σκιαγραφίας: & συγχύσεις ἡ ἀπατηλή.

προηγούμενόν τε πάντως.] Videtur addendum, τὸ συνακολουθοῦν, vel παρεπόμενον, moleſtiam & antecedẽtem & ſequentem.

τὸν ἐν τῷ πίνειν ἡδόμενον.] Legi etiam poſſit τὸ ἡδόμενον, pro τὴν ἡδονὴν: ſicut poſtea ἀναγκάζειν τὸ ὀρεγόμενον, pro τὴν ὄρεξιν, aut certe τὸ ἔχον τὴν ὄρεξιν. Paulo poſt, οὐκέτι ἡδέα, ἀλλὰ τὸ προσηνὲς φαίνεται τὸ ἐναντία. & paulo poſt λύπη.

ἡ αἵρεσις εὔλυτος ᾖ.] Cum expedita fuerit: hoc eſt, non affixa brutis & corporeis cupiditatibus.

πρὸς τὴν διαίρεσιν τὴν ἐφ' ἡμῖν οὖσαν.] Ad diuiſionem quæ in nobis eſt. Malim, τῶν ἐφ' ἡμῖν ὄντων, diuiſionem eorum quæ in noſtra poteſtate ſunt.

ἐπειδή τινες ἐνίστανται μηδὲ εἶναι.] Lego, ἐπεὶ δέ τινες ἐνίστανται, μηδὲν εἶναι.

πάσας ἢ μὲν τάς.] Lego ἡμῶν.

τὰ ἤδη ῥυθέντα πε
ἡμῖν.] Lego ῥηθέντ
ſic ordinanda ſunt:
τάξεως τοῦ ἐφ' ἡμῖν κ
σεως.

τῆς ἀναγκαίας αὐτ
σεως.] ſcilicet τοῦ ἐφ'

αὐτόματον καὶ τὸ ἐ
Lege, τὸ οὐκ ἐφ' ἡμῖν.

ὡς ἀδυνατον ἢ ἐπι
Lege ἀδυνάτου. Et p
ὠφελῆσαι, pro ὠφελ
mox ὠφελίμων.

τὰς κατορθώσεις ἐν
γόμενα.] Lego, ἐφ' ἡ
λέγομεν. Mox ἁμαρτ
ἠναγκασμένην καὶ ε
ξούσιον.

εἶχεν αὖ καὶ τὸ ψε
αὐτὸν, καὶ εἰ πάνυ τι
Prius αὐτὸν videtu
dare: & pro καὶ εἰ, le
εἰ καὶ: & pro ὑποθοίη
θεῖτο, vt ratio Grar
poſtulat. niſi forte r
res ſcriptores veteri
maticorum inflexio
tarint.

τὰς γὰρ ὀρέξεις.] Ma
Et paulo poſt, τὰς ἡ
μένης. & infra, αἱ π
ἡμῖν ἐνστάσεις. Et pau
πρὸς μὲν τὸν ἀπὸ τῆς c

ὅμως οὐκ ὀρέγονται
men non appetunt
poetas tamen Tell
προσωποιΐαν orat Iou
exoneretur improbi
nibus: & ſitiunt he

...io ὄμβρος δ' ἐρᾷ γῆ, ...ς γαίας: Imbrem ...rra, & terram imber. ...ε, τῶν σωμάτων ὑπερ- ...ὑπεραναστηκὸς.

...νδειαν ἐκείνων ἡγουμέ... ...etur legendum ἐκεί- ...αν ἡγουμένη συνορέγε... ...ἠναγκασμένως.

...ὡς ζωὴν.] ἑαυτῆς lege, ...τῆς λογικῆς ψυχῆς.

...δὴ γὰρ χείροσι.] Fortaſ- ...δή γε.

...ὡς μεῖζον ἀγαθοῦ τὴν ... Videtur addendum, ...ον ἀγαθοῦ ἐφιεμένη, ...c.

...σι μέν τι ἀληθές.] Ma- ...ί τι, dicunt quidem ...l verum. Sic Plato α. ...ῦν: καὶ λέγουσι μέν τι, οὐ ...όσον οἴονται.

...ὡς ἐπεγκίνητον τὴν ψυ- ...εἰς ὄρεξιν, τὴν ἑαυτοῦ ...ν ὑποδοχὴν ἐπιτηδείαν, ...καλεῖται τὸ πρὸς αὐτὸ ...] Sic legendus eſt ...us: & τὸ ὀρεκτὸν ſub- ...idum in verbis κινεῖ, ...ον ἐκκαλεῖται. Res ap- ...la, inquit, prouocat ...idem appetitum, ex- ...m conuenientia ſui ...ppetitu (nam potus ...nicibus conuenit) ſed ...tus nihilominus per ...ouetur. τὸ πεφυκὸς ...ὑπὸ ἐκτείνεσθαι, ſcilicet ...τῆς ψυχῆς: eam animi partem, cuius ea natura eſt, vt ad rem appetendam extendatur: hoc eſt, αὐτὴν τὴν ὄρεξιν. Res appetenda excitat ſuis illecebris appetitum.

βίαιος ἐπὶ τῶν.] Addendū, βίαιος οἷα ἐπὶ τῶν.

ὅταν ὡς πρὸς ὀρεκτόν τι φέρεσθαι δοκῶμεν, ὀρεκτόν, πλεῖον δὲ ἔχον.] Alterum ὀρεκτὸν abundat. niſi forte legendum. τοῦ δ' ὀρεκτοῦ πλέον ἔχον.

Διὰ τὴν περὶ τὸ εἴδωλον τοῦ ὀρεκτοῦ εὐπορίαν.] Ob copiam in ſimulacro appetendæ rei. Lego ἀπορίαν, ob perplexitatem. Res, inquit, adeo ambigua, perplexa & anceps eſt, vt bona ne an mala ſit, ſtatui non poſſit.

εἴδωλον μόνον ὀρεκτόν.] Lego ὀρεκτοῦ, ſimulacrum appetendæ rei. Verba ſic ordinabis: εἴτε παρακέχρωσθαι εἴδωλον μόνον ὀρεκτοῦ, an fucatum ſit ſimulacro tantum appetendæ rei.

ἔτι δὲ μᾶλλον.] Scilicet ἐφ' ἡμῖν ἐστι: Atque illud magis etiā in noſtra poteſtate eſt. Niſi forte legas, ἔδει δὲ μᾶλλον, oportebat potius.

πρὸς δὲ τοὺς λέγοντας, τοῦ τὴν ὄρεξιν τῆς ὀρεγομένης καὶ τὴν ὑπόληψιν τοῦ ὑπολαμβάνοντος, ἐπὶ τὸ οἰκεῖον ὀρεκτὸν καὶ ὑποληπτὸν φέρεσθαι κατὰ φύσιν, μὴ εἶναι ἐπ' αὐτῷ τὸ οὕτως ἢ ἐναντίως φέρεσθαι· ὥσπερ οὐδὲ, &c.]

Sic compleri hunc locum, & ſententia & ratio ſyntactica poſtulat. Nam librarii incuria omiſſa fuerunt verba: τοῦ, τὴν ὑπόληψιν, τοῦ, & φέρεσθαι.

ἡ δὲ ἄνωθεν πάντα.] ἡ ἄνωθεν ἀνάγκη, primogenia, vel diuinitus impreſſa neceſſitas, intelligi poteſt. Malim tamen, ἡ ἔνδοθεν interna, vt ſit idem quod ἡ συνυπάρχουσα.

οὐ μὴν γὰρ οὐδὲ τοῦτο χρὴ κρίνειν.] Lego τούτῳ. ſequitur enim, τοῦ δύνασθαι.

τοῦ ἀγαθοῦ ἀεὶ ἔχουσιν αὐτῶν.] Malim ἔχονται αὐτοῦ, ſuo bono ſemper inhærent.

τὰς τάξεις ἡμῶν.] Lego πράξεις.

οὐκ ἂν ὑπὸ τῶν κινουμένων αἰτίων ὑφίστασθαι λέγοιτο.] Non dici poſſit a mobilibus cauſis conſtitui: hoc eſt, animi natura & ortus non poteſt ad aſtra referri, quum animus æque careat ortu vt aſtra, pariq; dignitate ſit. ὑφίστασθαι pro vrgeri, vel coerceri ſi quis intelligere mauult, non impedio. Sed Simplicius hoc verbum declarat, quum ſubiicit: ὅτι ἐστὶ τὰ ἄστρα ἄλλοτε ἄλλου ὑποστατικά. Hinc fit etiam ὑπόστασις. Quare τὸ ὑφίστασθαι, effici atque affici, conuerti.

τὸ δὲ ὄργανον οἰκεῖον παράγει)

τῇ χρησαμένῃ ψυχῇ.]
mentum producitu
côueniens, qui eo eſ
Hoc phyſiognomo
tis fundamentum e
tur, quod tamen a Pyth
illa ſiue μετεμψυχώ
μετενσωματώσει pend
illi fingunt animos
poribus nô human
ſed & beſtiarum, neſ
rum ſcelerum, veli
cere, dare pœnas.

τὰς ἐν τῇ τέχνῃ ὀρέξ
petitiones in arte.
πράξεις, actiones.

δυνατὰ διαγινώσ
δύναται διαγινώσκει
poſt, οἱ γὰρ περιττὸν τ.
χρησαμένης.

ἐν ταῖς μοχθηραῖς
αις.] In malis rebuſ
Recentiores Græci
etiam de vno homi
pant: vt quum dic
πολιτείαν τοῦ Γρηγο
hoc de mala edi
poſſit intelligi. Sed
magna ex parte a
diſciplina pendet,
cur aliam quæram
pretationem.

κεχρῆσθαι κατ' ἐκεῖν
καὶ κατ' ἐκεῖνα.

τῇ προβολῇ τῶν ψ
κατ' αὐτὴν ἐρχομένῃ
σιν.] τὴν προβολὴν n
pio: τὴν ἐκουσίαν
ἢ αἵρεσιν, voluntari

...at delectum gene-
...ale quo Platonis fa-
...'omo ſuperiore at-
... ſed fatalem neceſ-
... qua animis in cor-
...leundum ſit. vt
...,qualis ſit animus,
... Ipam neſcio quam
...t ingreſſurus: tale
... rpus certo ſtellarũ
...i decerni.

... ἢ εἰς γένεσιν.] ve-
... ortum. Quia hoc
...s futurum erat, re-
...qua corporibus in-
...: vel, in corpora de-
...ur.

... τὸ κολαστικὸν.] Lego,
...ϛικὸν.

...οσοφεῖν.] Lego, καὶ
...φεῖν δοκοῦντες ἀρχη-
...

...τε αἱ ψυχαὶ, καὶ τὸ
...ῆς.] Fortaſſe, τόπον ὁ
...ῖς ἀφορίζει: cum ipſę
...te eligunt, tum De-
...ignat locum, ipſo-
...ribus dignum. Si-
..., ipſos impuros
...conſentire cum di-
...untatę in vitæ gene
...ndo. Sed delectæ
...onem, ipſius animi
... liarem.

... τολμῶσι λέγειν.] For-
...endum τινές.

...υμβαίνει τὴν τοιάνδε
...ῶν ἰδιότητα ἀσυμ-
...χομένων ἡμῶν.] Mi-
rabilis eſt iſta ratio de ſuſceptione virium aſtrorum. neque video, quomodo locum habeat, niſi vitiorum pœnæ per alia vitia luendæ ſint, & ita flagitiorum null⁹ erit finis. Nam cum in maximo imbri iter facio, non mei arbitrii eſt modice madeſcere. imbris enim modus non a me eligitur: ſed dum in eo ambulo, neceſſario ſuſcipitur. Firmic⁹ & Manilius fatalem neceſſitatem humanorum operum atque euentuum ſtatuere videtur, ſuamque ſententiam hiſtoriis probare conantur, quæ quidẽ doctiſſimis quibuſq; improbatur. Poſſunt ergo verba hæc, δεχομένων ἡμῶν, nobis ſuſcipientib. intelligi de libera voluntate. quaſi dicat, eſſe penes nos, an inſitæ ab aſtris propenſioni velimus indulgere, an aduerſari. Vt ſit συμμέτρως δέχεσθαι, moderari cupiditatibus prauis, & appetitum rationi obedientem præbere: contraque ἀσυμμέτρως δέχεσθαι, indulgere prauis affectibus, & impetum corruptæ naturæ ſequi. Hanc ego Simplicii ſententiam eſſe puto, vt homo non nudo viatori in imbre ambulanti comparetur, ſed ei qui & penula & tecto ſe ab

imbri vindicare poſſit. Etſi eius qui bonam ſiderum vim ferre non poſſit, paulo poſt imbecillitatem cauſatur. Vt Virgilius:

Limus vt hic dureſcit, &
hæc vt cera liqueſcit,
Vno eodemq; igni, &c.

πόθεν οὖν.] Lego ποθὲν, alicunde. Diſſimulat aſtrologiæ ſcientiam, cuius aut nō ignarus, aut certe oppugnator non fuit, hic ſingulari & prudentia & pietate philoſophus.

εἰ ἄρα δυνατὸν ἐκεῖναι.] Fortaſſis εἰδέναι. Etiam ea quæ ſequuntur, mendi ſuſpicione non carent. Videntur enim quædam verba omiſſa. Durius certe cohæret oratio.

πᾶσα γὰρ κακία δι' ἀδυναμίαν συμβαίνει.] Omnis malitia ab imbecillitate oritur. Serpentes & diabolus a barbaris quibuſdam recens inuenti Orbis incolis, coli dicuntur ob nocendi vim. Eſt vero ea vis imbecillitas? an vero potentia & vis in recte ſentiendo & bene faciendo tantum cernitur?

ὅτι οἱ τὸ ἐφ' ἡμῖν ἀναιροῦντες, καὶ τὸ αὐτεξούσιον τῆς ψυχῆς. ἀγνοοῦσι τὴν οὐσίαν τῆς ψυχῆς διὰ τούτου φθείροντες.] Sic diſtinguendum & legendum hunc locum exiſtimo. Nam

τὸ ἐφ' ἡμῖν καὶ αὐτεξ...
ego toto cœlo erro...
ma ſunt: & pro α...
gendum οὐσίαν, vel...
ωτω quod mox
oſtendit. Et διὰ τοῦ
cum habet, propte...
lim tamē διὰ τούτ...
ſcilicet τοῦ ἀναιρεῖν τ...
Sic igitur verba o...
ἀναιροῦντες τὸ ἐφ' ἡ...
αὐτεξούσιον τῆς ψυχῆ...
hoc eſt, λανθάνουσι...
διαφθείροντες, hoc...
σιν ὅτι διαφθείρουσι...
τῆς ψυχῆς. Ignoſcat...
ctor velim, puerile...
dum ordinem Gr...
cum perſequenti:...
magnos, vt haben...
pretes, ſiue ex in...
ex ignoratione h...
nis, q legitima di...
commatum &...
multum adiuuat...
turpiter hallucina...

τὴν ζωτικὴν ε...
Vitalem extenſi...
aſſiduitatem verti...
talem, quæ in om...
diffunditur, atq; i...
actionibus cernitu...

ἐ τοῦ συνωτήθεος.]...
κατωπήθεος.

καὶ ἐκεῖ ἔνδοθε...
Diſtinguo & leg...
ἔνδοθεν κινούμενον·...
θεν, &c. Ab ἀ...
noua periodus,...

...nis abſurditas decla-
...ır
...πτυνον καὶ ψέγειν.] Et
...onem & vituperati-
...ollunt. M. Manilius
... Aſtronomicon ne-
... his verſibus:

...men hæc ratio facinus
...fendere pergit,
...nque ſuis fraudare in
...præmia donis.
... mortiferas quiſquã
...us oderit herbas.
...in arbitrio veniunt,
...d ſemine certo
...nec leuior tribuetur
...ulcibus eſcis,
...atura dedit fruges,
...ulla voluntas.
...num menti tanto ſit
...loria maior,
...lo gaudente venit,
...ſusque nocentes
...us magis in culpam
...naſque creatos:
...t ſcelus vnde cadat,
...s eſſe fatendum.

...ſa & magnifica eſt ...ec, quæ cœleſtibus ... humana iudicia ...e iubeat. Sed Sim-...oſter tantam rem ...cius & diſertius ex-...quam Firmicus & ...

...ὡδι.] Lege ἄνδι ξ.

...ωτὸν τὸ αὐτεξούσιον, ...μῖν.] Imo idem eſt ...ν, & τὸ αὐτεξούσιον. ſed ἑκούσιον, & τὸ ἐφ' ἡμῖν differunt. Lege igitur incunctanter, οὐ γὰρ ταὐτὸν τὸ ἑκούσιον, καὶ τὸ ἐφ' ἡμῖν: Neque enim id quod voluntariũ, & id quod in noſtra poteſtate ſitum eſt, ſunt idem.

καὶ τὸ ἑκούσιον συμμίγνυται τῷ ἀκουσίῳ.] Voluntarium commiſcetur cum inuito. Plato non abſimiliter: αἱ τῶν τυράννων, inquit, δεήσεις μεμιγμέναι εἰσὶν ἀνάγκαις. & Mimographus: Rogãdo cogit, qui rogat potentior.

ὅταν καὶ τὸ αἱρετόν.] Malim, ὅταν γε τό. & mox, ἀναιρέτου. Apud aſtrologos ὁ ἀφέτης, eſt ὁ βιοκράτωρ: ὁ ἀναιρέτης ſtella, radius aut locus interfector. Sed hic τὸ ἀναίρετον τοῦ αἱρετοῦ opponitur.

παιδευτικὸς γὰρ ὤν.] ſcilicet ὁ λόγος.

χρὴ ἐξετάζειν καί.] Lego, χρὴ ἐξετάζειν, ἐξηγεῖσθαι, καί. Et paulo poſt: πῶς δ' αὐτοκίνητα. & mox ἐνέργειαι δ' αὐτῶν.

ὑπολαμβανόμεθα καὶ ὀργώμεθα.] ὀργᾶν vſitatum eſt, ὀργᾶσθαι, quod ſciam, non item. Quare legendum cenſeo ὁρμώμεθα, cum περὶ τῆς ὁρμῆς ſubinde hic verba fiant.

καὶ ἐπὶ τούτου.] Lego, ἔτι τούτου.

ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν.] In nobis ipſis eſt bonum noſtrum. Sic Chriſtus ſerua-

tor: Intra vos, inquit, eſt regnum Dei.

ANNOTATIONES. *Ad Cap. 2. Pag. 24.*

Μάλιστα ἐν ταύταις ταῖς πολιτείαις.] In his præſertim rebuſpublicis, ſcilicet vbi nō deferuntur honores, ſed ambiuntur, vt olim Romę. Haud ſcio an pro ταύταις aliquid aliud legendum ſit. Nā ταύταις non ſatis placet.

εἶναί φησι.] Pro φασὶ lego.

ὅτι ἂν εἰς αὐτὸ βούληται.] Suſpecta lectio, ſed nihil occurrit melius. Paulo poſt lege, ἀπὸ τῶν ἄλλων ζῴων.

καὶ ἀνθρωπικά,] Et humana. Dubium, Chriſtianos ne an idololatras taxes.

ταῦτα χρᾶσθαι.] Hæc mutuari, aſciſcere, comparare. Alioqui χρῆσθαι τούτοις, his vti, cum datiuo.

ANNOTATIONES, *Ad Cap. 3. Pag. 25.*

Ὀρεχθῆναι τινός.] Aut appetere aliquid. Obiici poſſit, irritum fore appetitum, niſi re deſiderata potiaris: neq; poſſe fieri, quin ea quæ naturæ accommodata ſint, deſideres. Sed ad hæc partim ſupra in loco de neceſſitate reſpōdit, partim poſt reſpondebit, vbi docet quæ expetenda ſint. Etſi profecto reſponſio iunio, mihi non Nam vt biduū, tri vltro quacunque ieiunes: tamen (perire decreueris) poteſt, quin cibu tādem animo etiā nec id vana opini vero iudicio, & na

ANNOTAT *Ad Cap. 4. P*

Ἐστω δὲ καὶ σὺ οἰκι καὶ τοῦ οἰκείου & ἀποτυγχάνειν. & p τῶν ἐπ' ἄλλων ἐξου χαίνοντες τῶν αἱρετῶν, νοντες.

τοὺς τὰ ὅλα διοικ eſt, τοὺς θεοὺς & mo δέ τι καὶ ἄλλο δεινόν.

εἰπὼν δὲ ὅσα καὶ παραλλαγῇ.] Nō ſunt hæc verba, vi tabam, ſed deeſt a iuſmodi ſit, νῦ καλῶς τὰ οἰκεῖα, &

οὔτε ἀναγκαῖα ἐφ' ἡμῖν.] Tria p redundant.

ὥσπερ ὁ Πλάτων. tuendus videtur ὥσπερ γὰρ φησιν ὁ Πλ ζῶν κατὰ φύσιν τοῦ τέχνῃ, τὰ δὲ λυπ τῶν δὲ ἡδέων τὰ μὲ θοῖς ἡμῶν καὶ ὠφε ἐστι, τὰ δὲ τοῖς κακοῖ

Non multo poſt: ...ῦν εἰς σώφρονας μετα-
...

NOTATIONES,
Cap.5.Pag.28.

...γκελμάτων.] Lege ἐ-
...γκελμάτων.

...ή.] Lege τρυφαί. Vi-
...neceſſarius, delitiæ
...ſeruacaneæ ſunt.

...ς ματὸν ὄν.] Lege, ὡς ἐ
...α.

...κεκτῆσιν.] Lego οἷον

...ς ἐντὸς δημοτικῶς.]
...ia poſtulat, ἐν τοῖς
...ὶ δημοτικῶς. Sequitur
...νήσεως ἔλλειψιν: ἢ τοῦ-
...ὶ καὶ ἀτόνως, ὁρῶντος δ'
...δέον πραχθῆναι τῶν
...ν. Sic reſtituendus
...hic locus: quem
...o diſtinctionum, &
...particulę δ' & τὸ ob-
...nt.

...παιδείας] Malim δι'
...σίαν.

...πιστευμένων τ.] Obſer
...diores conſtructionē
...mpoſiti: pro, ἐξανι-
...κῶν τ κρίσεως.

...ς.] Lege εὐπιθὲς. &
...φρασμένω: ſicut ſupra,
...ντι.

...γεννικὴν ἀρετὴν αὐτῶν
...ται.] Malim κτήσων-

...ωγίας γδ.] Sic appel-
lat opinor honeſtam diſciplinam, & vitam recte inſtitutam.

πάντων ἀποτυγχάνειν.] Lego πάντως. & mox, ἐ τ σὸκ ἐφ' ἡμῖν.

ἔτι δὲ καὶ τ σχολῆς ἡμεῖς παρῃρημένη τ πρὸς τὴν τ οἰκείων ἐπιμέλειαν, &c.] Sic reſtituendus videtur hic locus. Diſtinctionum confuſio, adhibita conuerſione mea, facile tolletur.

μηδὲ αὐέδλω πάντα ποιεῖν καὶ πάσχειν ὑπὲρ.] Sic legendum cenſeo, pro πάντως, & ὑπὸ.

χρήσεται τῷ μέμνησο.] Pro τὸ.

πρὸς τὴν λογικὴν ψυχὴν, τὴν συνουσιωμένους ἔχουσαν ἀεὶ τοὺς τῶν ὄντων λόγους, καὶ σύμφυτον αὐτῇ τὴν τῶν ὄντων ἀλήθειαν.] Intelligit, opinor, pręnotiones naturales, quibus ducibus ac veluti lumen præferentibus, verū inueſtigatur, vnicum mentis & deſiderium & pabulum.

ὅτι τηλικούτων ἀφιέμενον.] Sic lege.

ἐπὶ τ ἐμμέτρου καὶ ἀσυμμέτρου.] ἔμμετρον, quod dimenſionē habet, quod certis modis & menſuris conſtat. ἄμετρον, immenſum, immodicum, ſine modo & mēſura. ἀσύμμετρον, quod proportione caret, ſiue modum excedat, ſiue citra reſiſtat. Puto le-

gendum, ἐπὶ τοῦ ἀμέτρου. Vtcunque ſit, declarat vocabulum οὐ μετρίως, attento lectori non obſcurum vel ſine commentario.

κίνδυνος τὸ ἀποπεσεῖν.] Poſſunt verba ſic ordinari: εἰ τὸ ἀποπεσεῖν τῶν οἰκείων ἀγαθῶν, ἐστὶ κίνδυνος. Si ſuis bonis excidere, periculum eſt. Alioqui genitiuo iungitur, κίνδυνος τῆς ἁλώσεως, periculum captiuitatis aut damnationis.

ἄναλκιν φῶτα.] Videtur legendum ἀγὼν, vel κίνδυνος ἄναλκιν, periculoſa negotia non patiuntur ignauiam.

ANNOTATIONES, Ad Cap. 6. Pag 32.

A*ἱ μὲν ὀρεκτικὴ.*]. Lege ὀρεκτικὴ. Mox, ὑπ', vel ἀπ' αὐτῶν.

εἰς ἀκριβῆ διάθεσιν τοῦ φαντασθέντος.] Sicut ſupra, τὸ διατεθῆναι, pro διανοεῖσθαι ἢ ὑπολαμβάνειν: ita hic διάθεσιν, pro διάκρισιν vel ἐπίσκεψιν ponere videtur.

εἰ δέ τις κοινόν.] Lego εἴη δ'. & paulo ante, ἀναφέρονται.

ὅπερ ἄρεστον δοκεῖ.] Lego ὅπερ ἄρεστον θεῷ δοκεῖ.

καὶ οὐκ ἐφ' ἡμῖν διακρίσεως.] Forte διαιρέσεως.

διὰ τὸ εἰδοποιὸν τῆς ἀνθρωπίνης οὐσίας αὐτεξούσιον.] Significat, ſublata libertate voluntatis, tolli etian[...] hominis: nec inte[...] nem & beſtiam, qu[...] ſuæ impetu fertur, [...] intereſſe.

αὐθαίρετον ἔχειν [...] Vtinam etiam αὐτο[...] cile concedi poteſt [...] animi in animo eſſ[...] poris bonum in co[...] reor: & tum dem[...] habere hominē, ſi [...] ſana in corpore ſan[...] arctiſſimam corpo[...] animi neceſſitudin[...] mus cogitando & [...] alitur: corpus cibu[...] exercitationem, ſo[...] alia deſiderat, qui[...] mus per ſe facile ca[...]

ANNOTATI[ONES,] Ad Cap. 7. Pa[g...]

K*αὶ ὅτι τῆς μὲν* [...] Lege ἐκκλίσεω[...] ὧ ἂν τύχῃ, legēdum [...] ὃ ἂν ἐκκλίνῃ.

τὸ τοῦ φεύκτου.] τὸ [...] commodius omitti[...]

ὅπως Σωκρατικὸς ὁ [...] Vide vt Socratica ſi[...] Quia Socrates συγκ[...] τοῖς προσδιαλεγομένοι[ς] commodabat ſe ca[...] rum cum quibus di[...] & ſententias eoru[...] interrogando elicui[...] futabat.

μετὰ τῶν ἐπὶ τὸ.] Leg[...]

...i. Et paulo poſt, εἰς ...ντῳ.

...ρεσι δὲ, ὅτι οἱ μὲν ἀπὸ ...eo autem differũt, ...ni & ſapientes. Vide ... orationẽ de Pace, ...ic exponitur. Item ...is epilogum.

...των καὶ εἰλικρινῶς.] ...ως, aduerbialiter.

...τρίμιον αὖθις] pro ...ν, vel τῶ ὀρέξεων αὐ...ητρίμων.

...ὐκ ἐφ' ἡμῖν ὀρεγομέ... & paulo ſuperius, ...α.

...λίνης ἐπειδὴ οὐκ ἔστιν, ...] Quia hæc durius ...t, particulam ἐπειδὴ ...

...;τούτων ὀρέγεται καὶ ...e, ὅτι φησὶ τούτων ἐφ' ...ὸ καλὸν.

...πω σοὶ πάρεστιν.] τὸ ...indare videtur, niſi ...tius neget. Cæteri ...odices id non ha...πω σοὶ πάρεστιν, non...adeſt: hoc eſt, non...cutus es, didiciſti, ...ti, tenes. Sicut D. ...ὸ μὲν ἐθέλειν μοι πα... ſed quid Simplicio ...m venerit, vt am...luderet verbi πα...ntelligo. Sequitur ...παρὸν, ſi adeſſet res ...a, & ὡς οὐ παρόντος, ...a ea res non adſit.

Cum autem hic ſiue luſus, ſiue lapſus, ſiue etiam mendum codicis mihi non probaretur, aut (fatendum eſt enim) non ſatis a me intelligeretur: quæ in cõuerſione omiſi, hic reponam. Atqui ſi adeſſet: fortaſſe tempus appetendi iam præteriſſet. Nam appetitio eſt extenſio appetitionis ad rem appetendam, quaſi ea non adſit. In fine huius loci, ipſe interpretatur τὸ οὔπω σοὶ πάρεστι: pro, οὐκ ἐφικτά πως ἐστί. Hæc inconſtantia me mouet, vt a Simplicio ſcriptum hunc Commentarium, ſed non ſatis emendatum fuiſſe exiſtimem: id quod hominibus ſtudioſis illis quidem, ſed pluribus rebus occupatis, aut immatura morte interceptis, ſolet accidere. Ac parum abfuit, quin idem & mihi in hoc Opere accideret.

τὴν μετὰ προθυμίαν.] Aut μετὰ προθυμίας καὶ ὀρέξεως, aut κατὰ προθυμίαν καὶ ὄρεξιν eſt legendum.

κατὰ τὴν ὁρμὴν τὴν τῆς ὀρέξεως προηγουμένην.] ὁρμὴ Stoicis prior eſt, ὄρεξις poſterior. Simplicio prior eſt ὄρεξις (vt ſupra monui) poſterior ὁρμή. Sed hic Stoicos ſequitur: & ſtatim poſt, ſeipſum· προηγεῖται γὰρ τῆς μὲν

ὁρμῆς ὄρεξις. Quare ignoſcat mihi æquus lector, cum in hac arguta diſtinctione ipſe ſibi auctor non conſtet.

τῆς ὀρέξεως, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐκκλίσεως.] Fortaſſis ὡς καὶ τῆς. Ioannes Moibanus, Auguſtanus phyſicus, in Græcis literis & in philoſophia non minus quam in re medica, in qua præclare ſuo munere fungitur, verſatus, ὄρεξιν ſæpius ad ἐπιθυμητικὸν, ὁρμὴν ad θυμοειδὲς referri putat: & tamen a Galeno taxari nonnullorum ſuperſtitionem in diſtinguendis vocabulis, qui in libro de dogmatibus Hippocratis & Platonis eo in loco quem e δ. πολιτειῶν citet, conſulto Platonem variis ſynonymis vſum eſſe ſcribat, vt oſtenderet, de vocabulis non eſſe litem faciendam. Idem μεθ' ὑπεξαιρέσεως, modeſte, placide, continenter, vertendum cenſet.

ἐκκλύει.] Lege ἐκλύει. & poſt, ἐπὶ τὰ εἰλικρινῶς ἀγαθά.

λιτότητι.] Lege λιτότητι καὶ νηστείᾳ.

οὐ χρὴ δόγματα εὐθὺς τὰ φαντάσματα ποιεῖσθαι.] Lego ποιεῖσθαι, aut πεποιῆσθαι. & poſt, εὐλαβείως, & συμφέρει, & ὅσῳ ἂν θρέψῃς.

μετὰ πεῖραν.] Poſt experientiam. Fortaſſe μετὰ πείρας, accedente [...]entia.

ὅτι δυνατὸν ἦν. Fo[...] ἦ, vt ſit articulus co[...]tus: Id quod fieri po[...]

ὑπὸ τῶν καλλιόνων [...] Fortaſſe λόγων τε κα[...] honeſtiorib. dictis [...] Poſt. ἀπαιτεῖ.

καὶ δυστυχεῖν καὶ α[...] Legendum, καὶ ἀτ[...] ἀγκη. & in fine, πε[...] μέτρων.

ANNOTATIO[...]
Ad Cap. 8. Pag.[...]

Καὶ τὸ δῶν.] Le[...] νάρθηκον. & mo[...] ζειν pro διασώζεσθαι [...] videtur.

τὰ ἐπισυμβαίνειν εἰω[...] κἂν συμβῇ ποτε τὸ [...] τῷ ἐλπίζειν, ἀπαράχ[...] ἀκινδύνως ἐνδέχεται [...] poſt, ἀποτυχίας, & ἀ[...] πίδα. &, καὶ αὐτὸς τὰ [...] πικτήτῳ λέγει, πλὴν [...] δεῖναι τὴν μέθοδον [...] γενναίως, &c. Ne[...] addenda eſt. Dem[...] enim tantum [...] quid faciendum [...] quomodo ſit fac[...] non docet. Mox, [...] φορίαν lege. ἀφορία [...] hic non ſterilitatem [...] tilitatem, ſed τὸ [...] γενναίως φέρειν τὰς [...] ſignificant.

τε συνέστη.] Poteſt
d rectius eſſe puto

ωνῆ τῶ κλιμακτῆρος.]
m ἀποφυγῇ. κλιμα-
o more aſtrologico
ericula. κλιμακτη-
i ſunt in genere
οὶ καὶ ἐννεαδικοὶ, ſe-
x nonus quiſque,
rno & Marti attri-
Hos nonnulli
ppellant. Deinde
uos geneſis habet
s κλιμακτῆρας κατὰ
δικῶν τόπων παρό-
τοὺς ἀναιρετικοὺς τό-
ἀστέρας καὶ ἀκτῖνας
. Sed hæc non ſunt
i.

πράξεσι lege: &, μετ
λέως.

ῶν ὄντως ἡμῶν.] Pri-
redundare puto.
ιαιπώρως lege.
έως.] Fortaſſis ὁ με-
hebanus, Creontis
abula ſiue hiſtoria

στέρων.] Lege γνωρι-
x mox ἐλάττοσι.
καὶ ἐπὶ τὰ μείζονα με-
φ᾽ ᾧ.] Aut legendũ
ut ἐφ᾽ ᾧ pro διότι ἐ-
κῶς accipiendum.
e καὶ ταῦτα φέρειν, εἰ
ατρείως.
ρόσθεν, ἐὰν καὶ τὸ τῆς,

ἄτοπ᾽ ἄμφω κατ.] Lege, aut οὐ κατ, aut παρὰ φύσιν.

ANNOTATIONES.
Ad Cap. 9. Pag. 44.

Καὶ ἐγκρίναντα.] Lego καὶ ἐγκρίναντες καὶ μετ᾽ αὐτῶν.

αὐτῶν δοκούντων.] Lego αὐτῶν τῶν δοκούντων.

Τὰ περὶ τόν.] Lege τὰ περὶ τῶν πραγμάτων. Mox, καὶ δεικνῦσιν ὅτι πάντων τῶν δεινῶν δοκῶν δεινότατον.

περὶ τοὺς ἑταίρους, Lege: & mox, ἐμφαίνων ἀλήθειαν, fortaſſe legendum ἐμφαίνων ἀθανασίαν καὶ τὴν ἀλήθειαν, & immortalitatem & veritatem declarans. Cæterum quod de conſtantia Socratis dicitur: Lucianus neſcio quid ſuſpicatur de eo molli uſculum commendante iudicibus ſuos liberos. Et fieri poteſt, vt diſſimularit mortis metum: & aliquo vanæ gloriolę choragio adductus, fuga ſalutem quærere noluerit. Fieri etiam poteſt, vt diſcipuli & amici multa de eo confinxerint. Nam quod de pictoribus ſcribit Ælianus, lege eos fuiſſe iuſſos, imagines ciuium vt formoſiores veris pingerent: idem a ſcriptoribus etiam Græcis obſeruatum fuiſſe probabile eſt. Nec illi hac in re

mendacii crimen extimuerunt, cum putarent, id pietatis & grati animi eſſe munus. Et quia Stoici natura in primis nituntur: producant mihi aliquem qui præſens vitæ periculum, ſubito præſentim obiectum, natura nō exhorreſcat? Etſi autem ea præmeditatio, quam hic tantopere prædicat, illum horrorem nonnihil mitigat & lenit: tamen plane eum tollere nullo modo exiſtimo. De hominibus deſperatis, & numine afflatis, nō loquor. nam alteri a natura deſciuerunt, alteri naturæ infirmitatem ſuperarunt.

εἰ οὖν ὁ θάνατος μήτε τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐστι, μήτε τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, οὐκ ἂν εἴη κακόν.] Si vita non eſt noſtri iuris, ne mors quidem noſtri iuris erit. Deprauatus ergo hic locus eſt, ſic fortaſſe corrigendus: *εἰ οὖν ὁ θάνατος μὴ τῶν ἐφ' ἡμῖν ἐστιν, ἀλλὰ τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν, οὐκ ἂν εἴη κακόν.* Si mors non in poteſtate noſtra eſt, ſed alieni iuris, non erit malum. Quanquam ne ſic quidem mihi ſatisfacit. Mox enim, mortem concedit corporis eſſe malum. Fortaſſis autē innuit, mortem neq; ad viuentes neque ad mortuos pertinere, quod a viuentib. abſit, mortui vero nihil ſint: quo dilemmate qui
luſit mortis metum

καὶ ἀγαθὸν αὐτὸν
κρείττονα, Lege & ſup
φροντέον.

καὶ οὐδέποτε τυγχάν
τῷ ἀνθρώπῳ.] Nec v
eſt homini malum.
tamen Socrates dic
μὲν ἀγαθαῖς ψυχαῖς
ταῖς δὲ κακαῖς κάκιον
nis animis fore meli
lis peius.

τὸν θάνατον ἑτοίμω
μὲν.] Vocamus quid
ſi veniret, imitarer
taſſis ſenem illum
cum. Vix enim q
ſana mente ſibi c
necem, ſed aut cor
animi dolorib. victi
poſt lege, *χρῆσθαι ὥσπ*
τος.

Lege *διέκειντο δ'*
ἐκείνας τὰς ὀδυνίας,
ὀδυνῶντο, vel *ὠδίνον*
multo poſt lege, *ὅς*
πόλει παρεχώρησεν, εἰ

κράτης κράτιστα λ
ἀποστερεῖ. & mox, *οὐδ*
δεινόν ἐστι. & deinde
νυν τὸν μέλλοντα, &,
μὴ ἐφ' ἡμῖν, ὡς ἐφ'
χρῆσθαι.

καὶ πρὸς ἀσθένειαν
τοῦ παρεσκευάσθαι πρὸς

ANNOTATI
Ad Cap. 10. Pag

τὸ συνεχὲς τοῦ περὶ αὐτοῦ
,Lege. Et, ἐν κακῷ τινὶ
μείζομεν.
τὴν τοῦ παιδευομένου. ὁ
] Lege τοῦ πεπαιδευ-

παραπλώσεως.] Lego
ίσεως: a περιπίπλω. &
γὰρ αὖ ἑαυτοῦ, &c.
υραννοῦνται τὰ πάθη.]
ραννοῦντα, cum domi-
nt, tyrannidemque in-
ſe it. & mox τοιαύτην
εἰ.
στάνουσι μὲν ὅταν τινα.]
rt is, μέν ἐστιν ὅτε τινά.
ψων.] Lege ἠτλημένων,
ίω. & mox ἐνεργοῦντος.
όντα] Fortaſſe σφύ-
vnde σφυγμὸς, per υ.
ἑλκύσαντες.
χὴν ἔννοιαν.] Fortaſſe

φιλοχρήματοι ἁμαρ-
.] Videtur addendũ
λοχρήματοι τὸν πλοῦτον
ουσιν. ἁμαρτάνομεν,
paulo poſt, περιβάλ-
lege.
πειθεια μὲν τοι ἡμῖν ἐναρ-
: & mox, τῶν τε πεπαι-
μένων. & infra τὸ μὲν ὠφέ
ἡ ὁρῶσα, πρὸς δὲ τὸ ἡδὺ
μένη. Sic Terentius:
iſe cupitis, conſulitis
. Non multo poſt,
lum videtur pro αὐτοὶ
ς, διὰ τὸν ἐπίστροφον:
δότες, διὰ τὸ ἀνεπίστρο-
φον, οὔτε ἑαυτοὺς αἰτιώμενοι. οἱ δὲ ἀρχόμενοι, καὶ τὸν παιδαγωγόν. Hunc locum ita eſſe legendum, auctoris ſententia conſiderata, quiuis Græce doctus facile intelliget, nec deprauationis occaſionem ignorabit, in manuſcriptis codicibus verſatus. Nam dum librarii celerius quam diligentius ſcribunt, characteres & notę facile confunduntur, quas indocti pro ſua inſcitia, ſæpe etiam negligentia, fortuito legendo, & temere imitando, mendis implent codices. Nec tamen deſunt, qui pro oraculis haberi velint, quicquid in vetuſto codice ſcriptum inuenerint.

ἐκ τοῦ παιδὸς ἤδη κεκρατηκότα, lege. & mox, ἀπολαβόντα: & συμφωνεῖν αὐτοῦ, ſcilicet τοῦ παιδαγωγοῦ.

ANNOTATIONES.
Ad Cap. II. *Pap.* 50.

EΠΙ τοῖς αἱρετοῖς δοκοῦσι τοῦ ἐκτὸς.] Paulo ante, ἐπὶ τοῖς ἔξωθεν προσπίπτουσι δεινοῖς. Opponuntur igitur δεινὰ ſeu φευκτὰ, & αἱρετά.

ἡ ἔπαρσις οὐχὶ κουφότητα.] Lego & poſt pro ἀδρύσεως, fortaſſis ἀδρώσεως: ab ἀδρὸς, vnde ἀδρωῖσμαι.

χρωμάτων.] χρημάτων lege.

ἀναφέρεται, οὐδὲ ποιεῖ.] Videntur hic deeſſe quædam verba, ſic fortaſſe complenda: ἀναφέρεται; ἀναφέρεται μὲν οὖν, ὥσπερ τὸ σκέπαρνον εἰς τὸν τέκτονα: οὐχὶ δὲ ποιεῖ τέκτονα αὐτόν. Poſt, χλεύας ἀπὸ δὴ lege.

τὴν ὀρθὴν ὑπόληψιν.] ἔλεγε fortaſſis, aut ſimile verbum addendum.

ἐκεῖ τοῦτο νῦν, lege.

καὶ μὴ παραλλάττειν ἐν τῇ συμπλοκῇ αὐτῶν.] Non immutare aut diuerſum ſtatuere in earum complexione: hoc eſt, ea non confundere atque inuertere.

ἀγαθῶν ὄρεξις καὶ κακῶν ἔκκλισις, lege. ἀλλ' ἡ τοῦ φανέντος κακοῦ ἔκκλισις. Sententia poſtulare videtur ἀλλ' ἡ τοῦ φανέντος ἀγαθοῦ μὲν ὄρεξις, κακοῦ δὲ ἔκκλισις. Et paulo poſt, κατὰ φύσιν καὶ ἐκκλίνειν, & προσενδείκνυσθαι, vno verbo.

καὶ ἡμῖν νομίζειν] Lego, καὶ μὴ νομίζειν. Hoc enim ſententia poſtulat.

καὶ ἐκκλίνειν ἐπὶ πολλὰ καὶ τὰ ἔργα.] Lego, καὶ ἐκκλίνειν: ἀλλὰ καὶ, & paulo poſt,

τοῦ τέκτονος ἀγαθὸν ἔργον.] τὸ ἔργον videtur redundare. Et ſupra καὶ τούτοις ὡς ἐστίν.] Fortaſſe καὶ γὰρ ἐν τούτοις ἐστίν.

ἡ μὲν ἐν ταῖς.] Præcedit, ἡ κατὰ φύσιν τῶν φαντασι-ας. Ad quam vocem articulus referatur, dum eſt ἡ μὲν. Multa capite diuinanda fu quare ſicubi coni noſtræ aberraſſe a videbuntur, venia erit. τίς γὰρ μάντις ἐστ' α ὀλίγ' ἀληθῆ, πολλὰ δὲ λέγει.

ANNOTATIO
Ad Cap. 12. *Pag.*

OΥδὲν αὐτῶν οὐδέ Lege ἡμέτερον.

κλίσεως.] Lege κτίσ

τῆς πρὸς θέσιν ἐπιστ Lege τὸ πρὸς θεόν.

ἀμπεχομένην.] Le πεχουσιν.

οἷον γυνή.] Lege γυ ἀπὸ τοῦ παντὸς προσδ Adde ἀπὸ τοῦ παντὸς κ τε προσδέχεσθαι. Sic quoque vox hæc de detur. niſi forte τὸ π eſt vniuerſitatem r pro deo ponat: quod placet.

διδῶται, τὰ μὲν ἀεὶ ἡγούμενον.] Legendum τεταγμένον ἀεὶ πρὸς τὸ γούμενον ἐφετόν.

ὡς δυνάμενα τό.] Ac negatio, ὡς οὐ δυνάμεν

διὰ τὸ ἐμβριθὲς δαινόμενον.] Quæ ma uitas aut conſtantia

o. Quid vero ſi ἐμπαρὰ τὸ βύθον, legas?
unditatem & fluctu-
n.

φύσεως αὐάγων.] Aut
ba redundant (nihil
l ſententiam faciūt)
a plura deſunt.

πλύσαι.] Lego, μυθο-
. Nam πλωίειν μύθους
n puto, ſed πλάττειν
Vnde etiā κοροπλάσοι
πλαθοι dicuntur.

ἑαυτῶν.] Lege ἑαυτοῦ.

αθόρμησις.] A καθορ-
ſcribendum per ι in
ma, καθόρμισις. Dif-
enim ὁρμᾶν, ὁρμεῖν,
, vt & οἰκεῖν & οἰκίζειν:
m ſimilibus, imperi-
rii ſæpe confundunt,
re Grammatica non
ercitati non animad-
it.

ὸν προσήκοντα τόπον καὶ
] In conuenientem
& nationem, &c.
iuina prouidentia ſe
oco & ea conditione
i eſſe intelligit, impiis
tis querelis abſtinet:
vulgo audiuntur eo-
qui ſe in locupleti &
familia non eſſe na-
dignantur.

ουτώδης] Lege προσοδ-
. Et ſupra πλοῖον lege,
λεῖον.

πάρεργον καὶ παιδοποιίας.] Videtur addendum, γάμου καὶ παιδοποιίας.

κατὰ καιρὸν ἅπτεσθαι χρή.] Per tempus, tempeſtiue, id eſt, matura ætate. Sententia eſt: Coniugium non eſſe differendum vſque ad ingraueſcentem ætatem, viribus iam imminutis, & morte inſtante.

ἀχέτως ἀπελθεῖν.] Sic diſcedere, vt a nemine retinearis, vt nihil te remoretur, vt ipſa ſatietas talium rerum mortem tibi faciat leuiorem.

ἀλλ' ὅλως.] Malim ὅλος, etſi parum refert.

τὸν ἐνθάδε χωρεῖς.] Malim ἐντεῦθεν. Etſi me non fugit, aduerbia loci diuerſæ ſignificationis ſæpe permiſceri, ſiue id librariorū culpa, ſiue ſcriptorum incuria fiat. Hinc ἐκεῖσε pro ἐκεῖ apud Iſocratem ſæpe legitur, & id genus alia multa.

τοῦ καιροῦ ἐνστάντος.] ὁ ἐνστὰς πόλεμος eſt bellum iam conflatum aut geſtum, non imminens aut impendens. Sic ὁ ἐνστὰς καιρὸς, tempus quod iam adeſt.

ὀπισθοβαρής.] Retro oneratus, ſarcinis onuſtus. His enim vxorem, liberos, familiam, opes comparat: quas res ſunt qui etiam Compedes appellent.

τῷ γένει καθῆκε.] Cū tan-

ta vitæ ſit incertitudo ac fugacitas: nulla ætas ſecura, aut caducæ huius vitæ rebus nimis affixa, ſed ad emigrationem perpetuo parata eſſe debet. Optima autem præparatio ad mortem, eſt animus in Deum intentus, & omnis aduerſus homines officii conſcientia.

ANNOTATIONES.
Ad Cap. 13. Pag. 55.

Τῶν δὲ οὐδὲ πάρεργον.] Lege οὐδ' ὦ πάρεργον, vt eſt in Epictetoipſo, & poſt in Simplicii quoque commentario.

λοιπὸν παραδίδωσι καθ' ἃς.] Videtur addendum, λοιπὸν κανόνας παραδίδωσι, deinceps regulas tradit.

ὡς τοῖς ἀπὸ τοῦ παντὸς γινομένοις ἀρέσκει.] Lego ἀρέσκεσθαι, ſcilicet ἡμᾶς. Vt nos acquieſcamus in iis quæ a natura rerum decernuntur.

τῶν ἀφρονούντων.] Lege εὖ φρονούντων.

καὶ ἐκπλώσεις. Poſſunt exilia aut ruinæ ciuitatum intelligi Sed ἐκπυρώσεις, quæ τοῖς κατακλυσμοῖς opponuntur, videtur eſſe rectius. Mox, φθορὰς παντοίων: & poſt, σκιὰς μόνας & ἀστέρας, quos Ariſtoteles χαρίεντας appellat.

κἂν μυρία ἐπὶ μυρίοις ἀπομνύμεθα, ſi iuremus, ſacramento contendamu
ſatis placet: nec tan
currit aliud melius, n
μηκυνώμεθα, aut ἀπ
νοώμεθα non diſplice:

τοῦτο μὲν ὂν ἀλλ' ἐ
Fortaſſe τοῦτο μὴ οἱ
πράγμασι, vel, ταῖς
ἀλλ'. Tale certe aliqu
tentia poſtulat.

περιστεχῶς δὲ καὶ ὑλ.
ὑπ' ἀλλήλων.] Eleme
inuicem, vt poſtea
clarabit, afficiuntur,
mantium corpora ci
tionibus, aere, mu
violentia. Hoc ni
Simplicius, non ſat
ſibi velit aſſequor.
ge, κυρίως ὑφίστασθαι S
errore librarii tertia
præſentis indicatiui
finitiuo hic legitur.

καὶ τὸ ἀρχήν.] Vel, ε
χὴν: vel, quod magis
ἡ ἀρχὴν, abſque artic

καὶ πλεονεκτούντων
διὰ τῶν νόσων.] Sanitas
peries quædam hu
& qualitatum, mo
dundantia vel penu
hæc accuratius tracte
dici. Cæterum πλ
plerunque abſolute c
aut cum genitiuo p
& accuſatiuo aut da
iungitur. Quare pro
fortaſſe legendum ἀ
vt apud Iſocratem ir

...ἰ δίκαιοι τῶν ἀδίκων, εἰ
...λο πλεονεκτοῦσιν, ἀλλ'
...ς γε σπουδαίαις ὑπὲρ
... & apud Platonem,
... ἐν χρήματι. Mox
... ἐν αὐτοῖς τῶν ἐναντίων
...ίας ἀπαλλάττεται.

... δοται] Malim ἀποδί-
... αὐτοῦ ὁλότητι Vnum-
... ſuo toti reſtituitur.
... cribere pereruditos
... is verſus, declarandi
...oci cauſa:

... δ' ἕκαστον εἰς τὸ σῶμ'
ἀφίκετο
... θ' ἀπῆλθε. πνεῦμα μὲν
πρὸς αἰθέρα,
... δ' εἰς γῆν. οὐδὲ γὰρ
κεκτήμεθα
...ερον αὐτό, πλὴν ἐνοικῆ-
σαι βίον μόνον.

...nde corpꝰ intrauere,
ſingula
...o cedũt. Spiritus namq;
æthera,
...uſq; terram repetit.
...aud id mancipi
...latur, ſed incolentis
vſui.

...ανίσωσιν τῶν ἐν τῷ παν-
...ων.] Ob mutuam ad-
...onem elementorum
...tatis, ne ignis aut
...lundet.

...πὶ τῶν μερικῶν ζώων καὶ
... Coniunctione tranſ-
...c legendum cenſeo:
...πὶ τῶν μερικῶν ζώων ἢ
...

καὶ ἀποσκαίμματα.] Lege, καὶ ἀποσήματα.

καὶ τὴν ἀξίαν κατ' ἐκεῖνά τε καὶ μετ' ἐκείνων, lege: non κατ' ἐκεῖνα δέ.

καὶ ἐρριζωμένα.] Vel, κάτω ἐρριζωμένα: vel ὑφὲν, κατερριζωμένα, à κατερριζόω.

τῶν τῇ ὀρέξει καὶ ὁρμὴν.] καὶ ὁρμῇ lego, niſi malis καθ' ὁρμήν.

ὡς τῶν ἀλόγων ψυχὰς μέσους οὔσας τῶν ζώων, τῶν τε καταρριζομένων.] Lego, τῶν φυτῶν τῶν, &c.

κινούμενον ὅταν ὁ λέων.] Malim ὡς, vel οἷον, ὅταν ὁ λέων.

πρὸς τῇ καὶ τὴν εἱμαρμένην διαθέσει.] Videtur aut ſubintelligendum, aut deeſſe participium, cuiuſmodi fuerit δοθέντα, vel ἀφωρισμένον, vitã a fato aſſignatam.

χρὴ γὰρ τὰ μεταξύ τινων ὄντα ἑκατέρῳ πρὸς τῶν ἄκρων κοινωνεῖν.] Lego, τὰ μεταξύ τινων ὄντα ἑκατέρῳ πως τῶν, &c.

καὶ τὴν ἀξίαν ἔχει πρὸς τὴν προαίρεσιν.] Malim, παρὰ τὴν προαίρεσιν, &c.

τὸ ἀλγεῖν ἐν τῷ σκέλει μένειν.] Poſſit etiam legi, τὸ ἀλγοῦν. Sententia eſt, dolorem non pertingere ad animum, ſed in corpore reſiſtere. Sic Poſſidonius apud Ciceronem 2. Tuſcul. Nihil agis dolor: quamuis ſis moleſtus, nunquã te confitebor eſſe malũ.

ἐ τ ἐπιθυμίας ὀρέξεις νομίζουσα.] Lego, *καὶ τὰς τ ἐπιθυμίας ὀρέξεις, ἰδίας* vel *οἰκείας νομίζουσα.*

καὶ χρὴ τὴν δὲ ἡδονῆς ὄρεξιν καὶ γλυκυθυμίας κακωθεῖσιν τῆς πρὸς σώματι.] Puto legendum, *κακωθεῖσαν ψυχὴν, διὰ τὴν πρὸς σώματα* &c.

ἐν ἐκείνοις ζητήσασα lege. & , *πρὸς τῷ βλαβερῷ καὶ λυπηρῶν πέρα θῇ.*

ἀπολάβοι ταύτης.] Lege *ἀπολαύοι*, per *υ*, non *β*.

οὐδεὶς γὰρ ἥλιος οὔτ' ἰσχυρότερός ἐστιν.] Aut *τὸ οὔτ'* redundat, aut alterum inciſum deeſt.

καὶ βιωτικῶν περιστάσεων.] Poſſunt cum omnes vitæ calamitates in genere, tum penuria rei familiaris ſeorſim intelligi. Poſt, *ὑπῆρξεν αὐτοῖς* lege

συνεθίζονται δ' ὅμως.] Malim *ἐμοῦ* vnaq; conſueſiunt. Mox *τὴν ἐνταῦθα ἡδονὴν.*

ὑφηδόμενος] Forte *ὑπερηδόμενος.*

μετὰ τὸ ἐ ἄλλο πάθος προσλαμβάνειν τὸ πάθος.] Fortaſſe *μετὰ τοῦ. ὥσπερ τοῖς ἰατροῖς*, &c. *διὸ ἐ.*] Male cohærent. Ratio Grammatica poſtulat, *ὥσπερ δὲ, οὕτω καὶ.*

ὅστις πέρα πταίει ἐν τοῖς συμβαίνουσιν ἑαυτοῖς.] Malim *ὅστις πέρα πταίει τοῖς συμβαίνουσιν ἑαυτῷ πα-*

ρακολουθεῖν. Mox, ...
ἀρχὴν lege.

ἵνα μὴ τῇ ἀρχῇ τ ... ἐπιλαθόμεθα.] Lego ... *ἀργία τ ἐνεργείας ἐπι ... ἐ νεκρωθέντα.*

δι' ἀτονίαν τοῦτο π... id illi ex imbecillit... tigerit. Veniebat in ... *δι' ἀπονίαν*, ob inte... laborem, poſſe legi. ... pudio coniecturam ... *ἡγοῦν πρὸς πάλιν*, & ... *γαῖς συνεθίζεσθαι.*

ἀγνοῶν.] *εὐγνοῶν* ... pe *α* & *ευ* oſcitant... peritia librariorum ... tantur, cum rep... inter ea ſit maxim... lo poſt, *ἢ τὸν ἐφ' ἡμ... σιον.* Scribunt alii ... um, Horatium imi... Saluſtium, ſimplic... rectius opinor, ſiue ... ue a ſalute deriu... mox, *πεπυρακτωμένῳ ... γυμνῷ τῷ μηρῷ.*

εἰς λιτότητα ἄκρα... κρον, vel *ἄκρως.*

τὴν πρὸς τὰ φ... ἄγνοιαν.] Lege ... Reliqua leuiora ... corrige: *ἐμβάλλει ... πέμπων, γίνονται, ... χοῦς, διεφάνη, φοβερ... ρεῖσθαι.*

τὴν δὲ τῆς φύσεω... τήν τε.

ἀλλ' οὐδὲ τοῖς σώμα...

ὑμᾶς αἰσθήτοις.] τὸ ὡς σύ-
...dundare videtur.
...ς λιμοῖς.] Cũ pauper
...s ite mentionem fece-
...h pro fame peſtilentiã
...o ndam cenſeo. τοὺς δὲ
...ῷ ἢ σεισμοῖς ἢ ἐπικλύσεσι:
...υ pn per η.
...αθοὺς διὰ τούτων οἶμαι
...χειν.] τὸ οἶμαι redun-
...e to.
...κ), καὶ φαίνε) πολλαχοῦ
...αὐτῇ.] Suſpecta le-
...: tamen quid melius
...item venit. Sicut &
...oſt, τῇ ἐν αὐτοῖς στοιχεί-
...ῷ præponatur.
...ρεγέννησεν ἂν τῆς φθαρτοῦ
...πιν.] Pro κατὰ τὴν φύσιν,
...ὑσιν.
...τὸ ἄριστον τῆς νόσου κακί-
...puto legendũ, τί οὖν;
...τῆς νόσου καὶ κακίας τῇ
...κ τῆς ἀσεβ. &c.
...ἀγαθὸν.] Addendus
...t articulus, αὐτὸ τὸ
...
...διὰ τοῦτο ἀρετὴ καλεῖ-
...ilicet quaſi αἱρετὴ, o-
..., expetenda. Alii πα-
...ω, a Marte: alii quaſi
...placitam dici putãt.
...hæc verba omitte-
...irtutem non a viro,
...deduxi: vnde etiam
...us videtur.
...χθηροὶ πέμπεσθαι.] Lege
...a μέμφομαι.
...εισὶ μὲν ὄντες τοῦ μὴ εἶ-
ναι τοιοῦτοι.] Vt qui poſſent non eſſe tales. Dubitari poteſt de iis, quorum ingenia rudiora ſunt, quique ab ineunte ætate inter nefarios homines educati recta inſtitutione caruerunt. Sed eſt illud fortaſſe τὸ κολαστικὸν τῆς θείας ἀγαθότητος εἶδος, de quo ſupra dictum: & ſtulti a pecudibus nihil diſtare putantur.

οὐκ ἂν οὖν αὐτὴ ὑγεία.] Fortaſſis, οὐκ ἂν ὑγίεια.

ἢ ἀκήρατα ἀγαθὰ εἶναι ἀπό.] τὸ εἶναι redundat: vt & mox, καὶ τοὺς παρατρέποντας οὐχ ὑποστῆναι, τὸ οὐχ delendum.

ἀλλ' ἀγαθὰ εἶναι ἐποίει καὶ τοῖς νοσοῦσιν αὐτά.] τὸ ἀλλ' & αὐτὰ redũdare, aut corrupta eſſe videntur.

ἀλλὰ παρυποστῆναι τοῖς οὖσι.] Lege παρυποστῆσαι.

καὶ ἔδει μὴ τὰ πρῶτα μὲν καὶ ἀκήρατα.] Hæc fortaſſe cauſa fuit Ariſtoteli, cur diuinã prouidentiam orbe lunæ terminaret. Hinc & Epicurei tam Dei prouidentiam, quam animorum immortalitatem ſuſtulerunt: quod tanta eſſet perturbatio, miſeria, imbecillitas, improbitas vitæ humanæ. Sed aliud docent ſacræ literæ, quæ & ſupplicium improbis minantur, & lapſum angelorum etiam tradunt.

τ͂ μόνης φανείσης ὁπωσοῦν κακίας.] Quæ ſola vtcunque malum viſa eſt. Ne animi quidem vitia prorſus eſſe mala contendit, ſecus quam Theologi.

ὡς ἀναγκαῖον αὐτὸ.] Scilicet τὸ κακὸν. nam κακία antecedit.

συγχωρήσει.] συγχωρήσεις & ſententia & conſtructio poſtulat.

ἢ καταγωνίζεται lege.

τ͂ ἐρωμένων.] τῶν ἀγαπωμένων. Sic ea vocat quæ adamantur, non amaſios aut amicas.

ἢ περὶ τὸ τελέως καὶ αὐτεξουσίως τ͂ ἀνθρωπίνης ψυχῆς παρυφίσταται.] Puto legendum, ἢ αὐτεξουσίως κακὸν, &c. παρυφίστασθαι. Facilius concedi queat, id eſſe, quod nullo modo ſit, quam perfectum & arbitrarium animi humani malum. Sed vnde illa coacta ſiue ignorantia ſiue malitia ſit, non explicat: vt nec D. Paulus, qui diſputatione interrupta, ſcrutatores diuinorum arcanorum obiurgat.

ἡ αὐτοκίνητος καὶ αὐτεξούσιος οὐσία τ͂ ψυχῶν.] Quia vero pleriq; omnes hac libertate ad perniciem & ſuam & aliorum abutuntur: quid dicas? Cur puero gladium, aut potius furioſo? Sunt hæc

arcana Dei, nullo hu
ingenio explicabilia
quis illud forte probe
Ludit in humanis diu
tentia rebus.

Sed hunc ludum r
Dei Socraticum, ſacr
deteſtantur.

εἶναι ἂν ἕλοιτο ἀνθρ
τῶν τῆς] Puto lege
οὐκ ἂν ἕλοιτό τις ἀνθρ
γε τῆς ἀνθρωπίνης.
ipſam quod attinet,
cruciatus inferoru
ceſſerit, quorum teſ
orum plenæ ſunt ſac
ræ, quis non malit
vel nihil omnino
eſſe, quam æternas
eaſque intolerabil
pœnas? Nemo mi
quidem, vnquam p
bit, vt malim in
eſſe, quam nihil eſſe
rum morborum c
nas expertus, vt alia
nas & moleſtias ta
poſt ipſe Simplicius
tur, ipſum eſſe id
quod bonum ſit.

ἀγαθὰ λέγομεν ἐν
τ͂ ἀγαθοῦ.] Bona di
ordine quodam bo
ſubobſcura ſunt:
eũ velle, ſtirpes &
res ſuo loco eſſe bo
quę continenter ſe
ita vel obſcura vel
ta ſunt, vt ea me no

ϗ τῇ πρὸς ἄλληλα ἐφέ-
... τῶν ἀφορισμένων: Et
...io ſui mutuo a ſepara
...leſtinatis. Sed ſi diui-
...eat, ſic reſtituendum
...n hunc locum: ϗ τὰ
... τὰ ἄλογα ἀγαθὰ λέγο-
... ἐν τάξει τινὶ τοῦ ἀγαθοῦ,
... πρὸς ἄλλα ὑφέστη παρὰ
... ἀνεγνωσμένα: Et ſtirpes
...antia bona dicimus,
...ne quodam boni, &
...ne erga alia, diuini-
...inata. hoc eſt: Deus
...x animalia deſtina-
...onos vſus, ſic tamē,
...ico bona eſſent, &
...a bona cęteris. Hanc
...am in conuertendo
...elius eſſe duxi, quā
...re, quæ nec ipſe nec
...ligerent. Paulo poſt
... κωλύσαι δυνατὸν τὴν
...πν

... αὐτοῦ ἔχει τὴν ἀρχήν.] ϗ ἀφ᾽ ἧς. niſi hic periodum incipias: ...ri poteſt.

...σεν.] Lege ὑπέστησεν. ...παρυφισταμένη, ἔχει πα- ...τὴν δύναμιν ἐνδέ- ...ἡ παρυφισταμένη, φύ- ...παρατρεπομένην: δύ- ...δέδωκε.

... τὸν Ἐπίκτητον ῥηθέντα ...] Lege, οὐ πρὸς τὸν ... μόνον ῥηθέντα, &c.

... τῆς κακοῦ ἀποστάσεως.] ...ποστάσεως. Et poſt,

ἀριστοκομένους, & ἢ τὰ ἐκτὸς, & σκληρότερα τοσούτῳ, & ὠφεληθῆναι, & ἅπερ ἀπαίδευτοι ὄντες ζητοῦμεν ἀκολουθεῖν ταῖς ἡμετέραις ὀρέξεσι.

ANNOTATIONES.
Ad Cap. 14. Pag. 69.

OTI εὐφόρως δεῖ φέρειν lege. Et, ἢ καλῶς ἐμπόδιον εἶπε. &, προαίρεσις δ᾽ οὔ. &, τούτων μὲν οὐδέν.

τὰ δὲ κατὰ φύσιν ἐκκλίνειν.] Lege παρὰ φύσιν. Et mox pro ἠνάγκασε, malim ἀναγκάσει. & pro ἐφιλοσόφησε, ἐφιλοσόφησαν, cum & cætera verba pluralia ſint.

αὐτὴ τῆς ἀπορίας.] Lege, εὐπορίας ἠλλάξαντο, ἧς γὰρ οὐκ ἀγαπῶ τρέφων.

ἀπὸ ζωῆς προφέρων τοὺς λόγους.] A vita proferens ſermones: hoc eſt, oratio eſt vitæ conſentanea.

οὕτως εἰσὶ δεκτικοί.] Lego ὄντως, id eſt, τῷ ὄντι εἰσὶ δεκτικοί, oſtendunt generoſos animos. Aut δηκτικοί, a δάκνω, mordēt generoſos animos: hoc eſt, τὸ κέντρον ἐγκαταλείπουσι. δεκτικοὶ non video quē ſenſum habeat, ſi conuerteris recipiunt, admittunt.

ANNOTATIONES.
Ad Cap. 15. Pap. 70.

EXtremo verſu lege, ὑπὸ μὲν τῶν ἡδέων.

ὅτι τὴν ψυχὴν ποιήσας τὴν.] Senſus & conſtructio poſtulare videtur, ὅτι τὴν ψυχὴν ἐποίησεν ὁ θεὸς τὴν ἀνθρωπίνην.

καθ' ἑκάστη παρ' ἃς διωνήσεται.] Suſpicor legendum, καθ' ἕκαστα παρ' ἃς: vel, δι' ὧν διωνήσεται. Et pro διαβαίνειν, malim διαμένειν niſi forte placeat, διαβαίνειν τὴν γένεσιν, tranſire generationem, & incolumis ad ſuam originem reuerti.

ὑφ' ὧν κινεῖται μὲν,] Lego ἐφ' ὧν. ſicut poſt, ἐπὶ δὲ τῶν τελείως πεπαιδευμένων.

τὸ παθητὸν ὅταν ἐν ἡμῖν παιδικὸν καθέστηκε τελέως καὶ ἀναμφισβητήτως ὑπακέκλιται τῷ λόγῳ. Sic corrigatur hic locus.

μερίζεται γὰρ τοῦτο.] Videtur deeſſe, θανατοῦται γὰρ καὶ μερίζεται, Occiditur enim & diuiditur. Sequitur enim, ζῶον δὲ μένει καὶ ὁλόκληρον, viuum manet & integrum. Quid vero ſi μελείζεται, vt apud Homerum, ἀλλὰ διὰ μελεϊστὶ τομὼν, membratim diſſecatur.

αὐτοῦ ἀμυντήριον.] Lege αὐτῆς. & mox, οὔτε θλίψιν, addendum φέρει, vel ſimile verbum. Et poſt, ἀνέχεσθαι δεῖ. Deinde, ὠφελεῖσθαι πάντως ἐστὶ, περιφανῶς. Cætera errata, vt κατὰ πάθος ἡμέτερα καταγνωσις, & αὐτὰ ὡς οὐδὲν, & νοοῦντας, & κρατοῦντας quouis hoc modo potuiſſent.

ANNOTATIO[NES]

Ad Cap. 16. Pag[...]

Τίνων τὰ ὅπως.] I[...] καὶ ὅπως.

ἐστὶ δὲ περιχθεῖν.] [...]σαι. Et mox, δια[...] ſubiunctiuo: vt δι[...] optatiuo modo.

ἐπ' ἰδίῳ.] Lego, ὡς [...] &, καὶ δυσχεραίνων ἐ[...] Et poſt, χρῆσθαι αὐτο[...] λοτρίοις.

δίδοσθαι.] Malim, [...] ἀφαιρουμένῳ.

ἐδήμησε.] Lege ἐ[...]

ὅτι οὐ μόνον ἡ ἔννοια[...] τῆς διαθέσεως.] Quo[...] do cogitatio ſuam[...] nem, &c. Obſcura [...] hæc minus attenti [...] ſententia eſt: Vt [...] animi affectionib[...] ciſcitur: ſic animi [...] nes oratione excita[...]

ANNOTATI[ONES]

Ad Cap. 18. Pa[...]

Ἀκούω.] Malim [...] ἐστὶ δὲ ὁ λόγος [...] ἔτι πεπαιδευμένους.] [...] μὲν παιδευομένους, ἔτι [...]

καὶ τῶν ἑξῆς.] Fortaſ[...]

τὴν ἐν ἑαυτοῖς.] M[...] τι ἐν.

…σύρωσι.] Lege παρα-
…t ſit ἀόρ. β. paſſiuus.
…: εἰσδέξωνται.
…ει.] σφύζει per υ. vnde
… apud medicos, pul-

…ίνεαξ συγγενῶς.] Adde
…νῶς.
…δόμενοι.] Lege ἐπι-
…ῳ, ſcilicet τοῦ λόγου.
…m ad ὀρέξεις referen-
…:
…παιδευόμενον μὴ ἀποχω-
… Lego, τὸ παιδευόμενον
…ίσαι.
…] Lego, σώζοντα,
…ὸς ἐπιμεληθῆναι: οὐδὲν
…άλλιον.
… ἤδη ἀνάγκη περιορᾶν.]
…m neceſſe eſt negli-
…t hoc vtcunque fer-
… τὸ ἀνάγκη redundare

…τῇ τῇ κρίσει.] In ipſo
… Non placet, ac ne
… quidem. Quid vero
…?
…υνάμεως.] Annota-
…nus, τὸ καὶ ſæpe re-
… apud auctores. Re-
… uidem. Sed videtur
… am prius membrũ
… s ante καὶ deeſſe: vt
… iſſis omiſſum eſt, τῶν
… ς τῶν πραγμάτων καὶ τῶν
… ς.
… ῆ τοῦ ἐλαίου.] Fortaſſis
… .
… κείνων ἔτι περισκέψαι.]

Fortaſſis, οὔτ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνων, ſcilicet τῶν συμμέτρων. Poſt, τοὺς ἀπὸ τῶν μικρῶν ἀρξαμένους lege.

ἀπὸ τῶν μιαρῶν.] μικρῶν lege.

οὐχ ὑπακούσει.] Verbũ hoc vſurpatur de iis qui alienas fores pulſantibus reſpondent. Hic, obaudire aut non parere ſignificat.

τὸ ἐμὲ παραχθῆναι.] Malim ὥστ᾽ ἐμέ.

ἀνελπίστως προσπίπτοντα.] Addendum videtur, ταράττειν πέφυκε τὴν ψυχήν.

ἐπὶ σύγκρισιν.] Fortaſſe, τὴν σύγκρισιν: quanquam ne hoc quidem ſatis placet.

μετὰ τὸ γνῶναι.] ſcilicet τὴν μείωσιν.

ὅτι καλοῦντος.] Malim καλοῦντα.

ὅτι οὐ πάντως.] Malim, ὅτι ἢ πάντως οὐχ ὑπακούσει ἢ ὑπακούσας οὐ ποιήσει τὸ προσταχθὲν, καλῶς ἔχον ἐπ᾽ ἀμφοῖν τὸ τῶν προστεταγμένων ὑπακούειν. Cũ autem ipſe Epictetus ponat, μηδὲν ὧν σὺ θέλεις: per incogitantiam puto Simplicium τῶν προστεταγμένων inculcaſſe: vt eſt interdum curioſior, &, vt Aſianus, verboſior, nimiſq; lectorum ingeniis diffidens.

προῖκα δ᾽ οὐδὲν παραγίνεται.] Malim περιγίνεται.

τίς δὲ ἐστι ἂν ἔχων.] Fortaſſis ἑκὼν, vltro.

τ͂ ἀδιαφόρȣ.] Malim ἀδιαφόρως.

ANNOTATIONES, Ad Cap.18. Pag.78.

OΥτως.] Lege, ἀνόητον οὕτως ἀπολειφθῆναι, vere amentem relinqui, vel permanere.

τὰ καθ' ἑαυτὸν.] Lege, καθ' ἑαυτοὺς.

ANNOTATIONES, Ad Cap.19. Pag.79.

Eχει τὴν ψυχὴν.] Lego ἕλκει. & mox, κενὴν δόξαν. & χαυνοῖ.

ἡμῶν γὰρ δόκησις.] Lege, ἡ μὲν γὰρ δόκησις.

τότε γάρ φησι.] τὸ γὰρ redundat.

περιττοτέραν παρ' ἀνθρώποις τιμὴν.] Inſignem apud homines honorē. Malim παρ' ἀνθρώπους, honoratiorem eſſe humana conditione, diuinos honores meruiſſe.

μοιρίας τ͂ τὶς.] Particula, Aliquis. Latini fere neutro genere, vt Satyricus:

Aude aliquid breuib. Gyaris & carcere dignum.
Si vis eſſe aliquid. Probitas laudatur, & alget.

περίσπουδον μὲν.] Fortaſſe, σπουδὴ μὲν περὶ τὰ ἐφ' ἡμῖν, καταφρόνησις δὲ τῶν οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἐστι.

οὐ ῥάδιον τοῦ πεπαιδευμένῳ.] Lege, τοῦ παιδευομένῳ. ... οὐκ εἶπεν.

ANNOTATIO... Ad Cap.20. Pag...

ΠΕρὶ τὰ ἀνόητα. ... ἀδιάνατα, vel ... ἀνόνητα hic locum ... non videtur.

τὸ ἀλλότριον πολυ... νεῖν lege.

σπουδῆς ἄξιον τὸ λό... ἄξια εἶναι.] Lego, ... καὶ λόγου τινὸς ἄξια εἶνα...

τὰ σαθρὰ.] ἐ σαθρὰ ...

καὶ ὅταν οἰκέτην.] L... τὸν οἰκέτην.

ὅπερ ἐστι.] Malim ἐ... κακία ψυχῆς περ... ἐνεργεῖν.] μὴ καὶ τὰς.

καὶ ἀποτυγχάνον.] I... τυχάνοντα.

ANNOTATIO... Ad Cap.21. Pag...

Kαὶ ὧν ὀρέγεσθαι. ... καὶ ἐφ' ἡμῖν ἐστι... εἶναι.] τὸ ἐπ' redund...

τοῖς ἀκολάστων.] ἀ... lege.

ἀποταγῶμεν.] ὑποτ...

ANNOTATIO... Ad Cap.22. Pag...

Oλως γίνου.] Mal... τεταγμένως ἀκ... ταγμένως.

τούτων ὑπὸ] τούτων ... ἐπ' αὐτὸν θερμαιν...

Fortaſſis ὑπ' αὐτ͂.

ν διεσχίζειν γίνεσθαι.] ...rūt: Niſi Alexander ... Diogenes eſſe vellē. ...ελθόντες τοῦτον.] For... ...των, vel ζῶντα.

...OTATIONES. ...Cap. 23. Pap. 84.

...ικλινὸν.] Lege ἐπι... ...κὸν, ab ἐπιδέχομαι, ...πιδείκνυμι.

...δήματα στεναγμοῦ ἄξια ...] Lego νομίζει, aut ...ι, καὶ τοῦ βιαιότατα πράγ...ιγμοῦ ἄξια νομίζειν. ...ῆς.] Malim ἐπὶ τοῖς ...

...OTATIONES, ...Cap. 24. Pag. 86.

...συμποσιάρχη lege. Et ...ς τε τὰ παρόντα. ...ἐκ ῥ.] Lege, ἑαυτοῦ ...φος ἢ ἀπέχεται καὶ ...αύει. Alia ſunt La...a noſtrorum τῶν κυ...ων conuiuia, in qui...d... præclarum habetur, ...pes neq; caput offi...iat. Edere quidem ...git: ſed niſi biberis ...libidine, non raro ..., odium certe qui...atum eſt ſemper. ...ratio melior, ea quę ...reſciſcendi vel con... (vt audio) in con...; Imperii, quam ...certandi poculis. A quibus ſtatim in ſenatum itur, & de republica, de religione, de incolumitate patriæ præclaras ſententias dicunt ii, qui neque mentem neque linguam incolumem habent. Et miramur res noſtras indies ruere in deterius, ac periculum eſſe ne vel externa vi, vel inteſtinis diſſidiis oppreſſi concidamus?

ἐφ' ἡμῖν ἐστὶν ἐκκλῖναι.] Lego πενίαν ἐκκλῖναι. quæ vox, vt & ſupra καὶ ἀπέχεσθαι, librarii oſcitantia videtur omiſſa.

τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν, ἢ τὸ κακὸν ἐν τούτοις οὐκ ἐν τῷ ὀρεχθῆναι ἡμῖν. Deprauatus haud dubie locus, ſic fortaſſe reſtituendus: καὶ τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ κακὸν ἐν τούτοις ἡμῖν, οὐκ ἐν τῷ λαβεῖν, ἢ μὴ λαβεῖν. ὡς πρότερον ἐλέγετο, ἀλλ' ἐν τῷ ὀρεχθῆναι ἢ τυχεῖν &c. Vidētur enim verba tranſpoſita eſſe. Sententia certe quidem tale aliquid poſtulat.

διατεθεῖσθαι.] Videtur omiſſum ἐπὶ τούτοις.

ANNOTATIONES. *Ad Cap. 25. Pag. 89.*

Ἐγκλίνοντα.] Inclinantē. Lege ἐκκλίνοντα, etiam in iis quæ ſequuntur.

ἢ ζηλοῖ ποτε.] Fortaſſe ζηλοτυπεῖ.

ἢ ἐπὶ τούτῳ φθόνος.] Legen-

dum aut ὃ ἐστὶ τοῦ το, aut ὃ ἐπὶ τούτῳ φθόνος, vt ſubintelligas γίνεται, hæc eſt inuidia, vel inuidia inde exſiſtit.

ANNOTATIONES, Ad Cap. 26. Pag. 91.

ΑΤελεῖς.] Lege ἀντιτελεῖς. Et mox ὑπερεχόντων, pro ὑπαρχόντων. & paulo poſt ἀφαιρεθῶσι.

νομίζοντες.] νομίζοντας.

ἀλλὰ μὲν ἅμα δὲ.] Lacuna hæc fortaſſis explebitur: ἀλλ' ἅμα μὲν ἡσυχάσῃς ἐν τῷ μεταξὺ, ἅμα δὲ, &c.

ἑξῆς συμπλέκειν.] Lego δεῖ συμπλέκειν. Et mox προσεννοεῖν, λέγονται, θάνατος δὲ καὶ φυγή.

ANNOTATIONES, Ad Cap. 27. Pag. 93.

Αὐτὰ χρόνως.] Malim αὖθι.

διὰ συμπαθείας.] Lego, διὰ συμπάθειαν.

καὶ τὴν ἐντὸς.] Locũ hunc ſic reſtituendum & diſtinguendum cenſeo: καὶ τῶν ἐντὸς ἀποσπωμένον, τοῦ ὑγιεινοῦ μεγέθους (ſcilicet τῆς ψυχῆς) ὥσπερ ἐπὶ τοῦ σώματος, τῇ κατὰ φύσιν διαθέσει τῶν ἐντὸς ἑπομένου, καὶ δι' ὅλου γινομένου ὁμαλῶς, καὶ συνεχῆ τὴν κρᾶσιν πρὸς τὰ ἐντὸς τῶν ἐκτὸς διασώζοντος, παραγγέλλει.

τοῦ ἐπιβουλεύεσθαι.] Suſp
mihi hoc verbum eſt
tamen occurrit meli

αἱρέσεως.] αἱρέσει leg

ἔννοιαν φιλοσοφίας.
taſſe περὶ φιλοσοφίας.

θαυμάσωσι καὶ αὐτὸ
σοφίας κάλλος, καὶ μέγ
τῷ πρότερον καταγ
ὁρῶντες.] Incertum
τὸ κάλλος καὶ μέγεθος
bum θαυμάσωσι, an a
cipium ὁρῶντες ref
Mihi placet θαυμάσω
lute poni, & pro καὶ,
τό γε τὸ φιλοσοφίας, &c
buntur, quippe q
ipſo, &c.

ἐπὶ κοθόρνῳ ῥόπαλον
σας.] Alludit opino
chum Ariſtophanis
nis, qui Herculis hal
ſcendit ad inferos.

καὶ ἐπισεσυρμένης.
us auctoris interp
nem ſequimur, ſord
ratio intelligenda e
omnem elegantiar
natur.

καὶ ἀνοήτων ἡ πληθεί
tentia poſtulare vid
γέλωτι τῶν ἀνοήτων ἡ πλη

διόπερ τὴν.] Le
οὐ τὴν.

ANNOTATIO[NES], Ad Cap. 28. Pag

ΔΙόπερ τὴν τοῦ τυ
Addenda neg

ἢ διαφαίνοιτο.] Lege
Et poſt, pro διαφθο-
διαφορὰν.
φαίνει] Lego, σεαυ-
,φησὶ καὶ ἱκανόν ἐστι μὴ

ίπῃ τὸ παρακούεσθαι]
ὅταν εἴπῃ τι τὸ παρα-

OTATIONES.
Cap.29.Pag 98.

ις ἄχρηστοι.] Legen-
n, οὕτως δύχρηστοι πρὸς
εν ἔργον, ὡς οὐχ ὑπὸ

των φέρουσι.] Videtur
coniunctio, ἀπὸ Ἰο-
vel τοίνυν φέρουσι τοὺς
ις διαλύειν νῶ.
δυνάμει συλλογιζόμε-
δυνάμει, pro δυνατῶς,
it. Quid pro eo le-
ſit, non occurrit.
αρῇ.] Fortaſſis, ὅθεν

ῳ ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον
] Fortaſſis συνυπάρ-
ἐναντίῳ τὸ ἐναντίον
ἐθήσεται.
τυχεῖν.] Lege τὸ μὴ

τὸ μὴ δύνασθαι.] Loc⁹
s obſcurior certe,
a me ſatis intelli-
b neſcio quam σύγ-
ἀνακολουθίαν, καὶ
γίαν.
Lege σιωπῶ.

καὶ μετ᾽ ἐμαυτόν.] τὸ μετ᾽ redundat.

κακῶς τῷ.] κακῷ, vel κακῶν τῷ ἐσχάτῳ.

ἐκεῖνο μὲν.] ἐκεῖνος μὲν.

αὐτῷ δὲ τὸ ἦ.] Lego αὐτὸ ἦ.

ἐπασώμενον.] ἐπαγόμενον.

ἀδύνατον μὲν καὶ.] Sententia poſtulat, δυνατὸν μὲν οὖν διά.

μετὰ πολλῆς ἐνεργείας.] Fortaſſis ἐναργείας.

χρησιμώτερόν τε παρέχειν.] Legendum, χρησιμώτερόν τι παρέχεις.

εἰ δὲ κατὰ πόλεμον.] Lege εἰ τὸ.

ἐπὶ δήλῳ.] ἐπὶ δηλίῳ μάχῃ. Delium autem oppidulum Bœotiæ.

καὶ τὸν ὀλυμπίων ἐξεκηρύχθη.] Cuius iniquitatis eſſet, decies mille ciuium conſeruatorem proſcribere, & arcere celebritate Olympiorum? Puto igitur legendum, καὶ ἐν ὀλυμπίοις ἐκηρύχθη, vel ἀνεκηρύχθη: In Olympiis proclamatus eſt, præconio Olympico ornatus.

ANNOTATIONES. Ad Cap.30.Pag.104.

Τὰς λοιπὰς ἐνστάσεις lege. Et προσταγμένας.

ἄλλῳ δὲ ἰδίῳ μᾶλλον lege. Et paulo poſt τὸν τῶν καλλίονα βίον αἱρουμένων.

χαίρειν σε δεῖ φησιν.] Lege δεῖ φησιν.

τουτέστι ἡ ἐν σῇ δυνάμει.] Nō aſſequor quid hęc verba ſibi velint, nec occurrit vt emendanda ſint. Mox βουλομένη & συγχωρέσῃ, & ἐξέφηνεν, & δύναμιν ἔχων, & καὶ πάσης δυνάμεως, & λειπομένη, & δύνηται.

πάντα ἀγαθύνει, & ὅσα βούλεται.] Aut redundat hoc inciſum, aut legendum καὶ οὐχ ὅσα βούλεται.

ἐπὶ τοῦ αὐτὸς μὴ τυχεῖν lege. Et ἀπὸ τοῦ μὴ τυγχάνειν, & τὸ φοιτᾷν, & τὰ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενα, & αὐθ' ὧν πωλεῖ.

ἐνεργῶς.] Quid ſi ἐναργῶς:

ANNOTATIONES,
Ad Cap.31.Pag.102.

HN εἶδε βούλημα.] Lege ἣν εἶπε. Et ὡς καινοτέρου τινός.

μὴ τὸ πρᾶγμα πράττειν ἐκεῖνον, φυσικὸν ὄν.

ἀλλ' οὐ τὸ ζῆν.] Fortaſſis & οὕτω ζῆν ὡς ἀεὶ συνεσομένου, ſcilicet τοῦ σώματος τῇ λογικῇ ψυχῇ, vt cohæreant hæc συμπάθειά τε ἄλογος καὶ τὸ οὕτω ζῆν.

διατιθέντας.] διατεθέντας.

οὕτως αὐτὸν περιχαρῶς.] Sententia poſtulat ταραχωδῶς, aut λυπηρῶς.

καὶ τῆς συνηθείας καὶ τούτο χρησμοῖ τὸ πολὺ παραιτητέον.] Fortaſſis καὶ τοῦ τῆς συνηθείας καὶ τούτων χρησμῶν, τὸ πολὺ παραιτητέον. vt alludat illud, πλησμονὴ ἁπάν[...]

ANNOTATIO[NES,]
Ad Cap 32. Pag.1[...]

ΠΕρὶ τῆς.] Lege ὁ[...] ὑποστάσεως.

διορθωθείς.] Malin[...] θρωθείς.

δυσσεβείας.] Lege ἀ[...] vt & mox ἀπειρίας.

εἴτε ἀρχὴν τις λέγοι[...] paret alterum memb[...] librario prætermiſſu[...] iuſmodi fuerit, εἴτε [...] παραχθῆναι.

εἰ ὑπὸ μιᾶς αἰτίας [...] φοῖν οὔσης.] Videtur [...] dum verbum περιέχ[...] ſimile.

τοῦ μέλανι κοινὸν ἔ[...] Lego ἔχοντι.

κατὰ ζῶντα.] Mali[...] ζῶντα.

περὶ πάσης ἰδιότητος [...] ſpectum mihi hoc [...] eſt. Nec tamen ali[...] nare audeo.

οἷα δὲ ὅσα.] Lege καὶ [...] interrogatione poſt [...] θεῖ: Et poſt, ἐξαγίστων.

καὶ σῶα.] Lege ζῶα[...]

μετὰ τοῦ δήλου.] Lege [...]

αἱ γαῖαι τε.] Lege [...] mox ἀξιοῦσι, & ὁποίους, φηνεν ἐκ κεράτου λίθου

ἀναγλύφου.] Super[...] pto vel cœlato. Fort[...] γλύφον, rudi & impo[...]

, ἂν ἔχοι τοῦτο.] Vide-
. eſſe mutilus: mi-
obſcurus eſt & du-
rum τοῦτο ad κακὸν
, an vero ad τὸ ὑπὲρ

ὡς ἐν γῇ.] Fortaſſe
m, καὶ ὅτι ὡς ἐν γῇ.
δυνατὸν ἦν τὸ εἶναι
ubintelligitur εἰσελ-
um bono contrari-
ligo: aut quid τὸ
rocet, non intelli-
orte aliquid deſit.
λουσαν ἀποστολήν.] ſci-
υχῶν præſcire miſ-
no iri ad ſe animas
iis metu.
ἦν κάλλιον.] Scilicet
. Quanto præſtitiſ-
num pateretur con
um? Pro ἑαυτοῦ lege
n bonum non poſ-
re malum.
νῶνται.] Lege plu-
ero. Et mox συγκι-
καταπεπλάσματί τινα.
τὸ τοῖς παραπεπλάσ-

τον ἐπιόντα.] Fortaſ-
αὐτό. Et mox ἀσέ-
ἔπλασαν, & ἰσότιμον

τι τοῖς ἑαυτοῦ ἐπιχ-
Fortaſſis ἐγχείρη-
paulo poſt, ἑκουσίως

ντες τὸ πῦρ.] Verba
ita ſunt. Lege φού-

γοντες τὸν καπνὸν εἰς τὸ πῦρ ἐμπεπτώκασι.

πράττωσι τῶν λεγομένων.] Lego τοῦ τῶν λεγ.

οὐχ ἑκουσίως ἂν ἁμάρτητοι.] Aut addenda negatio οὐχ ἀναμάρτητοι, aut οὐχ ἑκουσίως ἁμαρτωλοὶ vel ἁμαρτητικοί.

καὶ οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἔστιν..] Fortaſſis οὐδὲν ἔτι. Sic & inferius.

βιαζομένης.] βιαζομένους.

κακὸν οὐδὲν ἀρχή.] Lege κακὸν, οὐδὲ ἀρχή.

ὁ παράγων τι ἐφ' ἑαυτοῦ.] ἀφ' ἑαυτοῦ.

ἐννοοῦσιν ἥντινα.] Malim ἐννοοῦσί τινα προηγουμένην ἔχον ὑπόστασιν.

οὐσίαν ἄμικτον τῇ ἑαυτοῦ.] Videtur omiſſum participium, οὐσίαν ἄμικτον ἔχον τῇ ἑαυτοῦ φύσει.

εἰ γὰρ οὖν προηγουμένη.] Lego εἰ γὰρ ἦν.

καὶ καθ' ἑαυτὴν οὐχ ὑφίσταται.] τί γὰρ legendum. Et mox τοῦτο ἀγαθόν.

ἀλλὰ παρυφίσταται τοῦ ἀγαθοῦ.] τὸ ὑφίστασθαι de rebus bonis, & certo fine a Deo conditis. τὸ παρυφίστασθαι, quæ præter finem auctoris vltro exſtiterunt, nec vtilia & neceſſaria, ſed ſuprauacanea & noxia ſunt. Difficile eſt verbo vno hunc ſenſum exprimere: ſed quia melius non occurrit, acceſſionem verti τὸ παρυφιστάμενον.

τὸ δὲ σκιάσαι.] Lego σκάσαι, a σκάζω.

περὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτὸ.] αὐτῷ lege.

διὰ γὰρ τὴν σωτηρίαν καὶ ὑγίειαν.] Fortaſſis διὰ γὰρ τὴν σωτηρίαν ἢ ὑγίεια τοῦ ζώου.

καὶ ὅλως τὸ δι᾽ ὃ γίνεται ἡ ἐνέργεια.] Niſi repetatur τέλος ἐστὶ, non intelligo quid ſibi velit.

ἐπιλαμβάνει δὲ.] Lego ἐπισυμβαίνει δὲ.

ᾧ συνέστι τὸ ἀγαθὸν. Fortaſſe τὶ ἀγαθὸν.

ἡδονῆς γάρ τις ἐφιέμενος καὶ ἐπιθυμῶν.] Legendum puto, ἐφιέμενος μοιχεύει. Et mox τοῦ φαινομένου αὐτοῦ.

διὰ τὸ κακὸν.] Lege τῷ. Et τὸ συνὸν αὐτῷ κακόν.

τί ἂν εἴη τὸ αἴτιον.] Puto legendum, τί ἂν εἴη τὸ αἴτιον, τὸ αἴτιον γὰρ ζητεῖ ὁ λόγος. Mox τοῦ θεοῦ, &c.

ἀγαθοῦ ὄντος οὐδὲ τὰ μέσα μόνα κατὰ τούτων.] Fortaſſe, μετὰ τούτων. Etſi hęc verba prorſus omitti poſſent abſque detrimento ſententiæ.

καὶ ἀδρανῆ καὶ μηκέτι.] Fortaſſe legendum, καὶ ἀδρανῆ τῶν ἐσχάτων μηκέτι. Etſi ne ſic quidē ſatis intelligo. Id quidem dicere videtur: niſi aliqua extrema eſſent eorum quæ nunc prima & media ſint, eam fore conditionem, quæ ſit extremorum.

πεφυκῆα δ᾽ ἐκ τού[...]
go ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ κ[...]
habitudine quadam [...]
fectione: vt conue[...]
quædam ſit inter a[...]
& hunc terrenum l[...]
cuiuſmodi eſt inter [...]
& fœminam.

ἀπαλλάττεται.] ἀπαλ[...]

μύχης.] μοίχης.

οὐδὲ ἔχει.] οὐδὲν ἔχ[...]

καὶ γὰρ τὰ μὲν ἄλλα [...] πλείων σωμάτων οἱ [...] κακὸν.] Puto legen[...] μὲν ἁπλᾶ τῶν ὑπὸ [...] Simplicia corpora, i[...] menta.

πρὸς δὲ τὸ τῶν ἄλλων α[...] Fortaſſis πρὸς δὲ τὸ [...] ἀγαθὸν.

ἢ ἔχομεν.] Lego ἣν [...] διάρθρωσιν περὶ τοῦ κ[...] mox, μὴ ὂν αἱρετὸν.

καὶ δευτέραν.] δευ[...]

καὶ εἰκότως συνοῦ.] [...] εἰκότως, ὡς καὶ αὐτοῦ.

ὅταν ἐθέλῃ ταύτην ἔχειν.] Legendum, ὅτ[...] ταύτην ἀρχὴν ἔχει.

φύσιν μὲν ἔχειν.] ἔχ[...]

συμπληρωθέντα.] [...] ρωθέντι lege.

τοῦ καθαρωτέρου.] [...]

καὶ ἀποπαθεῖν.] [...] ποπατεῖν per τ. ὡς [...] ζῶον.

κίνημα τηλικοῦτον. [...] tantum. Sic τὰ ἀφρ[...] cat. Nam ſi κίνημα [...]

tantum pertine-
παρεῖσρȣ.

ὸν ἡδονῆς.] Lego διὰ
κὸν τ ἡδονῆς.

κρείττονι.] Lego ȣ̓́τε
ίττονι καθ' αὐτὸ ὄντα,
ν, οὔτ' ἐν τῷ χείρονι
μένοντα.] Sententia
m eſſe coniunctum
ι, non ſimplex,
καθ' αὐτὸ εἶναι, &
μένειν idem va-
ɔpinor, quod τὸ μό-
ιȣ̃ν εἶναι: idque ar-
ɔum συμπλακῆναι,
uitur.

ν τὸ κρεῖττον, &c. ἀνα-
εδτο δὲ πάχει.] Diu
t hic locus, donec
ierti, τὸ ἀναδέξηται
ὄντων, & τȣ̃το δὴ
n in apotheſi. Verti
motam periodū pro-
uritatem περιφρασ-
ab omnibus intel-
ε.

ὴν τὸ αὐτεξούσιον αὐ
ε διὰ τὸ.

τ' οὐδενὸς ἔνδοθεν.]
a poſtulat ἔξωθεν,
pra ſæpe ſcriptum
nox ἡ ψυχή ποτε μὲν
ν ἐκλέγεται, ποτὲ
ίρον αὐτὶ τȣ̃ κρείττο-
, κατὰ προαίρεσιν ἑκουσίως.

φαινομένȣ μὲν.] Con-
postulat ἀλλ' ὡς φαι-
ὲν ἀγαθὸν, κρύπτων δὲ.

Quia præcedit, non ὀρέγεται.
ſed αἱρεῖται.

ὁ θεὸς αἰτίας ἀναίτιος.] Sententia poſtulat κακίας, aut ἁμαρτίας.

αὐτῇ.] αὐτὴ ἡ αἰτία.

αἵρεσις ἐφ' ἡμετέρου πεφυκυῖα.] Lego ἔργον ἡμέτερον, vel certe ἐφ' ἡμῖν πεφυκυῖα.

ἀπὸ τοῦ κόσμȣ, ἢ ὡς μέγα.] Apparet prius membrum incuria librarii omiſſum. Lego igitur ἀπὸ τȣ̃ κόσμȣ ἢ ὡς μὴ ἀγαθὸν, ἢ ὡς μέγα τι κακὸν οὖσαν.

καὶ ȣ̓δεὶς ἂν ἕλοιτο φυτὸν.] Nemo ſtirps eſſe malit. Pendet hæc ſententia ab illo dicto, Præſtare male eſſe quā non eſſe. Ego vero haud ſcio an aliqui non malint non modo ſenſus omnis expertes, ſed & prorſus nihil eſſe, quā aut hic perpetuis morborum doloribus excarnificari, aut poſt obitum æternas improbitatis dare pœnas, cum vtriſque malis infiniti ſint obnoxii.

προηγȣμένας.] προηγουμένως. Reliqua quiuis facile corriget, vt ἐνδέξαιτο, πρόπτωσιν.

τὸ λυφθὲν τοιȣ̃τον.] Fortaſſis τὸ ληφθὲν τοιούτως, vel τοιοῦτον ὄν.

ANNOTATIONES,
Ad Cap. 33. Pag. 127.

Πολλὼ ἐργίαν.] Corruptus hic locus eſt, ſic vtcunque reſtituendus, πολλὼ ἐνάργειαν ἡ σύγκρισις ἀλλ' ἐπιτρέποντος, περὶ ἐμὲ ἐπιτρέποντα καὶ τοῦ σώματος, &c.

ἐνεργοῦς συγκρίσεως.] efficacis. Malim ἐναργοῦς, illuſtris: Et in fine, τὸ τὰ κατ' ἀξίαν.

ANNOTATIO, AD Cap. 34. Pag. 128.

NIhil in hæc Capita extat Simplicii, ſiue ipſe perſpicua eſſe putarit, ſiue oſcitans librarius prætermiſerit, ſiue codex iniuria temporis mutilatus ſit: quod quidem eſt veriſimilimum.

ANNOTATIONES, Ad Cap. 35. Pag. 129.

Καὶ αὐτὴ τῆς πῆς.] καὶ αὐτὴ τῶν τῆς πόλεως μερῶν ἑκάστῳ τὸ κατ' ἀξίαν ἀποδιδοῦσα.

περὶ τῶν ἐν τοῖς καλῶν.] Fortaſſis περὶ τῶν ἐντὸς καλῶν, de interiore pulcritudine, de animi formoſitate: aut certe aliquid deeſt.

ὡς καθόλου μέρη.] Malim εἰς μέρη διελεῖν.

καὶ οὐ τὰ αὐτά.] Lego καὶ ὅτι οὐ τὰ αὐτά.

μετὰ θεὸν καὶ ὁλότητα] Fortaſſe μετὰ θεὸν τῆς ὁλότητος ἡμῶν.

Συναγωγῆς.] συναγωγοῖς.

περιαιρετικῶς ὅμοιοι ὄντες.] Fortaſſis ἀνόμοιοι. Ni
dicat illos eſſe ſimile
vterque alterum pe
cupit.

ἀγωνίζοντος.] Le
ἐρίζοντος.

συντεταγμένως μὲν κ
ρετικῶς.] τὸ συντεταγμ
telligi poteſt, quia
ſine altero eſſe pot
vero coniunctio hab
militudinem & diſ
quod fugiens antece
gans ſequitur: hic co
ille effugere conatu
pud Homerum H
Achilles, de quibus
πρόσθε μὲν ἐσθλὸς ἔφευγ'
δὲ πολλῷ ἀμείνων.

σχέσιν ἀνομοίας αι
lego: vt & ſupra, pro
σις ὡς τὸ πέρυσι, leg
διαστατικὴ ὡς τὸ πέρυσι

ἢ τὸ ἐρχόμενον] Leg

οὐκέτι φίλον.] Mal
ἔτι φίλῳ εἶναι βουλομ

μετὰ θεὸν τοῦ εἶναι.] P
telligi, voluntate D
malim μετὰ θεόν, poſt
primam cauſam. M
ἐπαφήμεν, & διανεισα

ὑπερέχοντα.] Leg
videtur, ἀπαρέσκοντα

εὐλαβηθέντες δὲ τ
θεὸς pater, θεῖος p
Voce τοῦ θείου, nil
oſtendere vult, pat
θεοὺς fuiſſe dictos:
nomen abolitum c

, θείου tamen re-
.
ειν.] φονδύειν.
ύτους εἶναι.] Lego ὄν-
ικὸς.
νεῖς ἐλθεῖν πρὸς αἱρῆ
] Fortaſſe προαιρουμε-
ιοχτὸ μὲν ἐκεῖνον.
ύερ@.] Lego οὐ γὰρ
ύερ@ εἶ, τοῦτο δὲ
καλῶς, vel κατὰ λόγον

προστάττοντ@ lege.
ἥμια καὶ χρειώδη.
διὰ σταθερώτερα καὶ
α.] Fortaſſe legen-
γὰρ δὴ αὐστηρότερα καὶ
α τῶν ἠθῶν, πρὸς τὰ
καὶ παράδειγμα. niſi
διὰ σταθερώτερα, pla-
ψυχρα aut δραστικώ-
et id τῷ παραδείγματι nō
ιr.
τον.] Sententia po-
ἢ ἐχαλτον πότερον ὑπὸ
ον ἄρχεται παθῶν ἢ
Et paulo poſt, πότε-
ὰ καλά.
οι.] ἐπιτήδειοι, ἀλλὰ
αθὸν. Paulo poſt,

ίρη).] Fortaſſe σιω-
Et mox, καὶ μεταδιδό-
κπλασιάζεται, καὶ
πυρείων.
δέλιμα.] Lege πάντε.
οῦσα.
ἥξει.] Lego ἕξει.
ῆσα.] Fortaſſis οὕτω

ἐφ' ἡμῶν.] Lego ἀφ' vel ὑφ' ἡμῶν. Poſt lege πρατείων τε παραχωρεῖν ἡδέως, ὡς ἑαυτοῖς παραχωρουμένων.

ἔχειν πρὸς αὐτὸν νομίζειν ἢ πρὸς τῶν ἑαυτῶν, ἀπόντος δὲ lege. & mox, ἵνα δὲ συντέμω. Poſt, καὶ σώματι καὶ τοῖς ἐκτὸς. ἔντε οὐσίᾳ τῇ τῶν ὄντων ζητῆσαι.

Et mox, ἀπὸ τῶν καθ' ἕκαστον πλεονεκτημάτων. (ἀρετῇ.

Et mox, μία τις ὁλοτελὴς

Poſt, πάρεστιν αὐτοῖς. Et, τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραττομένων.

καὶ τὰς δυσημερίας δὲ, lege,

καὶ τὰς λοιπὰς φροντίδας.] Fortaſſe τὰς δὲ λύπας καὶ φροντίδας.

κατὰ τὸ αὐτὸ προσῆκον.] Eadem officii ratione ſeruata: Fortaſſis αὐτῷ, vt eum decet: vel, quatenus id ei conuenit.

ἀλλ' οὐκ ἐπιθήγοντες.] ἐπιθήγω eſt exacuo, incito, τὸ παρορμῶ. ἐπιθίγω, tango. Fortaſſis eſt heteroſis generis, pro ἐπιθηγόμενοι.

τῆς ψυχῆς οὐσίας.] Malim τῆς ψυχικῆς

ἀδυνάτον τῷ πρὸς. Fortaſſis ἀδυνάτον πρὸ τῷ πρὸς.

ὅσῃ] Lege ὅση δύναμις.

τὸ ἥμισυ τοῦ ἐναντίου.] Τὸ ἥμισυ τὸ ἑαυτοῦ lego. Nota eſt Ariſtophanis fabula de binorum corporum ſectione, vt mutuo amore frui poſſent, e Platonis conuiuio.

τῇ κἂν ἐν ὀλίγοις.] Vel in paucis. Quid ſi κἂν ἐν λόγοις: vel in verbis, & oratione amicitiam cernere: quia ſequitur, e vita ſublatam eſſe.

ὑπὸ τοῦ καθ' ἡμᾶς.] Malim ἀπό.

τῆς τε τῶν ἀγαθῶν διαγωγίας αὐτῶν.] Verba τῶν ἀγαθῶν videntur redundare: niſi forte legendum ſit, τῆς τε τῶν παίδων διαγωγίας, αὐτὸν καὶ τὰ.

παραφαίνεσθαι] παρεμφαίνεσθαι legendum.

ἡ δὲ διὰ σωματικῆς.] Malim ὁ δὲ διά.

ὁ δὲ γείτων, ἐὰν καὶ πολίτης ᾖ.] At vicinus ſi ciuis etiam fuerit. Ferri poteſt hæc lectio, quod & hoſpites & inquilini vicini eſſe poſſunt. Sed quid ſi (vt ſupra etiam factum eſſe oſtendi) inuerſus ordo verborum ſit, & ſic legendum: ὁ δὲ πολίτης ἐὰν καὶ γείτων ᾖ. At ciuis ſi etiam vicinus fuerit.

τυγχάνομεν, οὕτω.] Puto legendum, τυγχάνομεν ἔχοντες, οὕτω.

ἐπί τινος ἐπιπτώσεως.] Lego μετά τινος.

καὶ μετὰ λαμβάνοντα.] Lege ὑφὲν, καὶ μεταλαμβάνονται. niſi cætera etiam verba in participia mutaris, vt legas φυλάττοντα, μεταδιδόντα,

μεταλαμβάνοντα: qui
tur, συνηδόμενον καὶ
ζοντα.

ἐν ταῖς πρὸς ἄλλους
μιλίαις.] τὸ αὐτῶν re
videtur: & pro βοη
malim βοηθήσοντα.

ἀπὸ τῆς παρὰ τοῦ
Malim περί.

οὐ μόνον ὑπουργεῖν
ἐνεργεῖν.] ὑπουργεῖν
ἐνεργεῖν nauare ope
capere laborem, i
tor: quanquam
pro πείθεσθαι poi
tur.

πρωτείων γοῦ.] Leg
ων τε. Poſt, παραδοὺς
τῶν παρ' ἡμῶν.

ANNOTATI
Ad Cap. 36. Pag

LEuicula quæd
ta ſic corrig
οὖν αὐτοὺς, & εἰκει
& καὶ ἀγαθῆς περι
μένης, & καὶ δικη
θωσει.

ἐκ τοῦ μὲν γνώσεως.
periodus : cuius
membrum eſt τῆς
quam de induſtria

ὑπείκειν καὶ πείθεσθ
ὑπείκει: & mox, γ
μήτε ἐγκαλοῦσης.

τοῦ δὲ ζωῆς διαιρέσεως
Fortaſſis δὲ καὶ ὁσίως

ζητοῦμεν.] Mali
μεν. Poſt, ὀργιζόμεθα

ζις, καὶ περιπίπτο-

εμποροι. Et periti. Le-
ροι, mercatores.
ἧς μὲν ὅλα.] Fortaſſe
ὅλα. Sin τὸ μὲν non
t, membrum alte-
ſt: cuiuſmodi fuit,
τι δὲ, ὅτι ἀδυνάτων
Accuſant illi qui-
ıs, ſed nō cogitant,
iderare, quæ fieri
int.

κλισιν.] ἔκκλισιν lege.
ιν ἀναγκαίως.] For-
τεῖνεν ἑαυτὸν, ἀναγ-
lox, πολλοῖς δὲ ἐκ-

ν.

νοῦσι ὑπό.] For-
ὑπὸ, vt ſupra. Et
περιτίθησι.] Malim

νομίμοις καὶ ἐνθέσμοις
ντως τοῖς ἀνθρώποις
] De ceremoniis &
Iudæorum loqui-
inor. Nam Numæ
& Lycurgi, alio-
egiſlatorum com-
hoc tribuere alie-
letur a Simplicii
na.

ε διὰ τοῦ.] Corrup-
, ſic fortaſſe reſti-
ἔξωθεν, τοῦ τε φανε-
φανεῖς κηλῖδας ἀπο-

ιαυτὸς.] Lego, καὶ τῶν

ἐπιτηδείων γινομένων.] Lego ἐπιτήδειοι γινόμενοι.

καὶ αὐτὸ τοῦ θείας.] καὶ αὐτὰ legendum.

ἀπηλλάχθαι καὶ διὰ.] καὶ redundat.

ἔπαυσε τῶν τοιούτων πολλάκις ὁσίων καὶ οἱ.] Puto legendum ἔπαυσε διὰ τῶν τοιούτων πολλάκις, καὶ οἱ προσφέροντες.

ἀφωρισμένοι τὸ ἀνθρώπινον εἶδος.] Poſterius εἶδος redundare videtur.

ἀπὸ θεοῦ.] Malim ὑπό. Et mox, διὰ αἵρεσιν ἑνὸς ἀποτεμνόμενοι. Et, καὶ χρόνοις ἄλλοις.

διὰ τοῦ πείρας.] Lege πέρας.

καὶ τῇ τῶν ἐσθιομένων.] Fortaſſe θυομένων.

καὶ ὅτε τὸ μὲν θεόν.] Corruptus locus. Sententia poſtulare videtur, καὶ ὅτε κατ᾽ ἀξίαν, vel τεταγμένως τὰ περὶ θεὸν ὀργιάζεται, δήλη γίνεται ἡ ἐν ταῖς ἀφωρισμέναις ἡμέραις. Poſt, lege τῶν συμφερόντων.

πάντα δέ φασι.] Lege φησι, ſcilicet Epictetus.

ὑπήλακται.] ὑπήλλακται, ab ὑπαλλάττω.

ὥσπερ κυρτὴν εἰς συμπλήρωσιν.] Fortaſſis ὥσπερ κυρεῖ, vt in fine legatur τοῦ ποιοῦντος, omiſſo verbo ἦν: aut eo retento, legendum κυρία, &c. τοῦ ποιοῦντος ἦν.

ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἀσεβῶς.] Hoc alii codices non habent.

ὑπολαπλόμεθα.] Scilicet τῷ θεῷ. fortaſſis ἐπιπτυόμεθα, cũ ſequatur, καὶ ἀδρυνόμεθα.

οἱ τὸ θεῖον περιοσῶς.] Lego οἱ εἰς τὸ θεῖον.

καὶ τὸ παρὸν.] Lego, ὃ τὸ παρὸν.

κατανθωίουσι.] Lege καταθειώουσι.

ἄνθρωποι δὲ πρὸς τοῦτο.] Lege πρὸς τούτῳ.

ποτὲ μὲν ἀγαθοὺς δοκοῦντας, ποτὲ δέ.] Pro δοκοῦντας, aut ἀτυχοῦντας legendum, aut δοκοῦντας ἀτυχεῖν.

ποτὲ δὲ κακοὺς ἐν ἑαυτοῖς εὐεργοῦντας.] Aut τὸ ἐν ἑαυτοῖς redundare, aut deprauatum eſſe videtur.

ἐπιπλήττουσί με.] Lego ἐκπλήττουσί με.

Σκοπὸς ὡρισμένος ἐστὶ τοῖς. οὐ γάρ.] Lego, ſententia ſic poſtulante, ἐστί τις. οὐδὲν γάρ.

ὑφίσατο αἴτιον καὶ σκοπὸν ποίει.] Fortaſſis, ὑφίσαιτό τι αἴτιον καὶ σκοπὸν ποιοῖ. ἀλλ᾽ οὔτε τάξιν, οὔτε ἀκολουθίαν τὴν αὐτὴν ἡ τῶν τοιούτων ἀεὶ γένεσις φυλάττει.

τὸ καταπαῦσιν.] Lego τὸ κατὰ πᾶσαν κίνησιν, ἀκίνητον ἵστησι μᾶλλον: quod omnis motionis eſt expers, ſiſtit potius. Sed hac ratione duo ſtatuentur principia, niſi fallor: Deus immobilis, & cœlum per ſe mobile, a quo cætera omnia cieantur. Ipſe appel-

lat τὸ αὐτοκίνητον καὶ
στατον.

ἐφ᾽ ἑαυτοῦ γίνεται.] i
lego.

Στασίν τὴν πάντα.
τὰ πάντα, & mox, ἀρξ

οὐδαμόθεν ἄλλοθεν
αὖ τὸ αὐτοκίνητον, εἰ
αὐτοκινήτου.] Fortaſſ
τὸν, vel κινούμενον, vel
νητον. Ego, mobil
non dubitaui. Qu
diſplicet, librarii τα
reponat: Non aliu
tur per ſe mobile,
ſe mobili.

ἐξ ὑποκειμένου τιν
ὄντα lege.

πρωτουργὰ εἴδη.]
primum efficaces,
mam & principem
di vim habent. Po
κειμένῳ τινὶ lege.

τὸ πρῶτος κινου
πρώτως aut πρῶτον.

καὶ λόγους ἔχουσι
Fortaſſis ἐν ἑαυτῇ.

πρὸς ἐκεῖνό τε μέ
Malim ἐκεῖνό γε, niſ
participium deſit.

διὰ τὰ σώματα κι
go τὰ ἴδια σώματα.

ἄτοπον γὰρ τὸ μὲν.
τὰ μέν.

καὶ ὑφεστῶτος καὶ ὑ
Puto legendum a
ὑφιστάντος καὶ ὑφιστα
tentia certe quid
ſtulat.

λ@ ἀμετάβλητον.]
λέως.
ίτης κινούσης.]Fortaſſe
τα
μὴ τοιαῦτα.] For-
τοιαῦτα, vel ταῦτα τὰ

ικὴ ἐστὶ ἐπεργοποιός.]
Διαςαλτικὴ καὶ ἐπεργ-
ονομοῦ ὅτι·
ὲ μὲν παῖδε νεοῦντος.]
uitur ποτὲ δὲ χρονι-
iſſe legēdum τοῦ ποτὲ
, vel ταχείας.
ῆσαι.] Fortaſſe καὶ μὴ
ῆσαι. Cętera depra-
orrige, οὕτω γὰρ τοῦτο.
τ ἐπὶ. Et, ζητεῖν, &
ν ἐννοοῦντες. Et, εἰδό-
ς.
τοῦ παιδὸς ψυχῇ.] In
ma. Sententia po-
ιτῇ τοῦ παντὸς ψυχῇ.
a vniuerſi, ſeu
di
τον.] ἀσύγχυτον.
γὰρ περὶ τῶν πολλῶν.]
m fortaſſis περὶ τῶν
ἶναι τὸ αἴτιον, διὸ καὶ
ἕκαστον ἕν ἐστιν.
ἐντῷ ἐφίεται] Lege

πρὸς τὸ ὅλον.] Aut
aut mox αὐώνυμον
endum.
νει καὶ πράγματι.]
ςάγματι. & mox ὑφ'
ω.
ικοῦ.]Lego ψυχικοῦ.

εἰσὶ γάρ τινες εἶναι.] Fortaſſis οἴονται γάρ τινες vel εἰσὶ γάρ τινες οἱ νομίζοντες εἶναι τὰ θεῖα, τοιαῦτα.

ἀγνοοῦντα ὅτι ἢ χρή.] Lego ὅτι χρή.

Διὰ σμικρότητα καὶ εὐτέλειαν (ἀποφαινομένων τὴν περὶ ὅνοιαν αὐτοῦ, εἰ δύναται μὲν, οὐ βούλεται δέ.] Verba his incluſa lineis redundant.

ζώων ὑπάρχει.] Lego ζώων οὐδενὶ ὑπάρχει.

καὶ περὶ ἀνθρώπων lege & κρατοῦσιν ἐκείνων.

αὐτὰ καὶ τῶν μερῶν.] Fortaſſis αὐτάρκη. vel ἅμα, &c. περινοεῖ. Infra lege ἐπιμελοῦνται. Et. οὐδενὶ σχολάζειν ἄλλῳ. Et, ἤθει μὲν, & ἕως αὖ οἱ νόμοι.

ποίαις συντάττεται ψυχαῖς.] Lego τύχαις. ἕκαστος γὰρ ἡ ψυχή ἐστι.

τοῦ εἶναι ἐκείνην.] Aut aliquid deeſt, aut hæc verba redundant.

ἐφήπλωται.] ἐφήπλωται Et mox, ὑπὸ τοῦ ἡλιακοῦ.

ἀποτυγχάνει ποτὲ ὀρεγόμενος.] Fortaſſis ἀποτυγχάνει οὔτε ὀρεγομένης, οὔτε περιπίπτει ἐκκλίνων.

ἄνθρωπος ὡς ἄνθρωπος.] Non video quorſum τὸ ὡς ἄνθρωπος pertineat. Neque enim homo vel Deus eſt, vel beſtia. ſed hoc fortaſſe dicit, quatenus a natura ſua non recedat homo. Quod

ſequitur τοὺς παρὰ φύσιν ὡς ἀνθρώπους διαζῶντας, pro τοὺς παρὰ φύσιν τὴν ἀνθρωπίνην.

ἀπολίθεται. ἀπολίθενται.

καὶ τρόφιμος.] Fortaſſe τρυφῆς. (go ἢ ἀεί.

ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ καὶ ἀεὶ.] Le-

πρὸς τὴν χεῖρον.] χεῖρον.

αἱ μὲν κολαστικῶς, αἱ δὲ κατὰ τιμωρίαν.] τὸ κολαστικὸν refero ad caſtigationem vitandi mali cauſa in poſterum: τὴν τιμωρίαν vero, pœnam ob admiſſum facinus irrogatam.

ὑπομνησθῆναι, εἴη lege.

ἀλλὰ δεῖτο.] Lege ἀλλὰ δὴ τὸ τρίτον τῷ Σωτῆρι. Prouerbium ſatis notum eſt.

καὶ τοῖς ὑπὸ τοιούτοις.]Puto legendum καὶ τοὺς ἐπὶ τοιούτοις εὐχέσθαι προστειμένους.

ὁ θεὸς αἴτιος ὡς.] Lego αἴτιος ὁ, ὡς.

τοῖς ἀδικοῦσι συνεργῶν.]Lege καὶ συνεργῶν.

καὶ τοι τὶς ἂν μέτριος ὢν ἕλοιτο τοὺς ἐπιμελουμένους πολεμίων προδοίη ἂν αὐτοῖς.]Plane corruptus locus, ita fortaſſe reſtituendus, καὶ τοι τὶς ἂν μέτριος ὢν στρατηγὸς δωροδοκούμενος ὑπὸ τῶν πολεμίων προδοίη, &c.

ὅπως οὐδὲ νυσῇ] κινεῖ lege. Et mox, οὐκ αὐτῶν δηλονότι.

Καὶ εἰ μὲν προστῆκον.] προστῆγον lege, à προστάζω. Et poſt, οὐ πλημμέλησαν.

οὔτω λεγόμενος, οὔτε
Videtur legendum
γόμενος, οὔτε ἀληθὴς
&c.

ὡς νομίζοντες τότε δι'
τὸ δι' αὐτοὺς etſi inte
teſt, eos vel ſua culp
tare, vel ſponte ſec
tradere, tamen n
placet.

ἐπιρεασθέντας.] ἐπ
τας lege.

καὶ αὖ τελέως.] I
αὖ τελέως καθαρθῇ
ταύτῃ.

καὶ ἡ αὐτῷ γινόμεν
ſtructio & ſententi
lat, καὶ ἑαυτοῖς γινομεν
Sicut apud Xenoph
ὁ κῦρος αὐτὸς ἑαυτ
Σάκας. Poſt, αὐτο
lege. Et, καὶ ἐν ταῦτα
τέλος ἔχει τὸ μετὰ
τὴν ψυχὴν, ἐπὶ τ
ἀτυχήμασι.

ἐάν τις ἑαυτῷ.] N
γάρ τις.

καὶ κλητικώτερα.
dum aut νυκτικώτερ
τω: vel δηκτικώτερ
να, acrius pung
mordent. Paulop
αν lege.

ἢ ὄντα τινα προνοεῖ
τινὰ καὶ προνοεῖν. mo
μᾶλλον ἢ κακῶς.

καὶ προνοεῖ καλῶς.]
καὶ καλῶς καὶ δικαίως
καλοθῶσιν.

A

NOTATIONES.

Cap.37.Pag 167.

περιαγρεύεσθαι αὐτὸ.] Fortaſſis μὴ περιαγρ-εύεσθαι αὐτὸ.

μαντεύεσθαι.] Lego, ...

μὴ.] Constructio po-... δὲ τοῦ μή.

... βάλλοντα.] τὰ ἀποβαί-... e.

συμβουλεύοντι.] Lego τῷ θεῷ συμβουλεύοντι. pro τῇ ἰδίᾳ βουλῇ, o-... legendum τῇ θείᾳ potius συμβουλῇ.

πλαστέον.] πλευστέον

νοῦν ἐκφεύγει.] Lego

... ποιεῖ.] δῆλος lege.

... ος γνῶσις.] γενήσεται

... οὐ ποιεῖ.] Lego ἐμποιεῖ. Sic enim poſtulat, vt Te-... Non Apollinis ma-... n, atq; hoc reſpon-... Et Hermogenes, τοῦ cenſet τὸ ψεύδεσθαι ...

... τὸ εἶδος.] ἄλλο lege.

... ώτησιν.] Fortaſſis, ...ώτησιν τινες.

... τεύσαντες.] Malim ...τεύσαντες. De ani-... mmortalitate con ... pollinem reſpon-... antius narrat, ὅτι

οὐχ ὅσιον θάνατον ψυχῆς καταγνῶναι: Nefas eſſe quaſi capitis damnare animam, hoc eſt, mortalem ſtatuere. Exſtat & oraculum verſibus expoſitum, quod & Græcū, & a me conuerſum, ſubiungere viſum eſt:

ἀθάνατος ψυχὴ κ' οὐ χρῆμα σὸν, ἀλλὰ προνοίης,
ἣ μετὰ σῶμα μαρανθέν. ἅτ' ἐκ δεσμῶν θοὸς ἵππος.
ῥηϊδίως προθοροῦσα, κεράννυται ἀέρι κούφῳ,
δεινὴν καὶ πολύτλητον ἀποστέρξασα λατρείην.
σοὶ δὲ τί τοῦδ' ὄφελος; ὁπότ' οὐδ' ἔτι τῶνδε δέξεις.
ἢ τί μετὰ ζωοῖσιν ἐὼν περὶ τοῦ ματεύεις;

Morte carens animus, non res tua numinis eſt res,
Corpore qui pereunte leues miſcetur in auras.
Sicut fortis equus, quem duræ lupata coercent,
Effugiens celeri pede, ſeruitiumq; peroſus
Triſte, laboriferumq;. Sed hæc tibi cura quid affert.
Vtilitatis homo? Quid viuēs talia quæris?
Ipſemet experiere, vbi nō eris amplius idem.

Hic humanam curioſitatem obiurgat Apollo, quaſi vero non plurimum noſtra interſit ea cognitio. Iis autē verſibus, quibus Polytę cui-

dam reſpondit Apollo Mileſius, æque immortalitas animorum aſſeritur, ſed eorum diſcrimẽ tolli videtur. Sunt autem hi:

ψυχὴ μὲν μέχρις οὗ δεσμοῖς
πρὸς σῶμα κρατεῖται,
φθαρτὰ νοοῦσα πάθη θνηταῖς
ἀλγηδόσιν εἴκει.
ἡνίκα δ' ἀνάλυσιν βροτέην, μετὰ
σῶμα μαρανθὲν,
ὠκίστην εὕρηται ἐς αἰθέρα πᾶσα
φορεῖται,
αἰὲν ἀγήραος οὖσα, μένει δ' εἰς
πάμπαν ἀτειρής.
πρωτόγονος γὰρ τοῦτο θεοῦ διέταξε
πρόνοια.

Vincla tenent animam dum
corporis, obruta curis
Mortales alit affectus, cedit-
que dolori.
Aſt ſimul interiit ſtratum
lacrymabile corpus,
Mox reſoluta volat ſuper ar-
dua culmina cœli,
Atq; expers ſenii, perq; omnia
ſecla ſuperſtes
Illabefacta manet. Deus hoc
ſanciuit ab æuo,
Conſilio nutuq; ſuo quicun-
cta gubernat.

ἢ ἀδεῶς μὴ ἐπαμύνας.] Fortaſſis ἢ ἄλλως. Nam quę ſecuritas eſſe poſſit inter latrones, non video.

προσδοθέντα.] προσδόντα lege.

ἐκ γὰρ ἐν ζῶντι.] Lego καὶ γὰρ τὰ ἐνταῦθα. Et mox, τὸ ζωιστὸν ἐστιν ἐπισημασμένον τα.

ANNOTATIO
Ad Cap 38. Pag

Καὶ κατὰ μέρος.] καὶ τὰ κατὰ μέρος.

καὶ μὲν τοῖς ἔξωθεν.] tia poſtulat ἐ μη

ἔλεγεν οὖν καὶ Σω Xantippe vxor hoc crate ſuo prædicaſſ ſe nunquam eum riorem vel triſtiore domum redeuntei ergo ſi pro ἔλεγεν, l γετο γοῦν; Videtur e rioſulum, ſi ipſe c am ſuam prædicet.

ἀλλὰ τὸ μίαν τὴν Malim μίαν καὶ τὴν

τῆς καθ' ἑαυτῆς lege. & mox, συν συναγαγεῖν.

τὸ τελέως, ἀνημμ ἀνάπτω fieri puto, i inflammatum, fla ἀνειμένον hic minu re videtur, ab ἀνίη ηγμένον placet.

ἐρῶντα.] ἐρωτῶν

τὸ διαβαίνειν.] τοὐναντίον τὸ διαβαί

συνεφέλκοντα δὲ πλεῖστοι.] Fortaſſe συ ταί τε καὶ συντυποῦσιν.

δῆλόν ἐστι διὰ τί δὲ Corrupt⁹ locus, ne tẽ venit quomodo dus. niſi forte ſit le διὰ τί δὲ, ſcilicet εἶ

ἀνθρώπων, ψέγοντα ἢ
ὕπτα ἢ συγκρίνοντα;
ἀρχὴν τοῦ φιλοσοφεῖν.]
is εἴπερ κατ' ἀρχὴν, vel
ιος.

ιείτω.] Fortaſſis ἂν
modo optandi. Nec
ὸ ἂν imperatiuo, ꝙ
ungitur: & πιεῖσθαι
ſitatius eſt, quam

ἐπῶς.] ἐπιῤῥεπῶς. &
ναχαιτίζει. ἐπεὶ ἔλεγε
τα. etſi malim ἀνα-
καὶ λέγει δὴ μάλιστα.
ἰδιόντι.] Lege λόγοις,
τι. & mox, οὐ μόνον δὲ
ἐγεν. & in fine, εἰ δὲ
ῆς, ab ἀπολαμβάνω,
ἀπολείπω.

NOTATIONES.
Cap 39. Pap.175.

νούμενος] χαυνούμενος.
καὶ συγκεχωνημένον.]
ε συγκεχυμένον con-
quanquam nec hoc

NOTATIONES,
Cap.40 Pag.176.

περ τοῦ ἡ πατρίδος.]
rtaſſis ὑπὲρ γονέων ἤ.
περ θεοῦ non ſatis pla
paulo poſt τὴν διὰ
ους γινομένην ὁμολογίαν.

NOTATIONES,
Cap.41. Pag.176.

μὲν τῶν λοιπῶν.] Corru-
us locus, ſic fortaſſe
dus ex ſenſu: αἱ μὲν γὰρ τῶν σοφῶν ἀνδρῶν ἐπιμέλεις ζωῆς τε τροφαῖς καὶ πόσεις, καὶ τὰ ἐν συμποσίοις τερπνὰ, πάρεργα ποιοῦνται, λόγων δὲ, &c.

τῆς ἐπιεικῆ τε.] Lego τῆς ἐπιεικῆ ζωῆς ἔξω, &c.

καταπτηξάσης.] κατεπτηξάσης: ἐντετάσθω.

ἀρχηγορείας τι.] Fortaſſe, τοῦτ' ἐστι, χορηγορείτω τὸ προσεκτικόν.

ἑαυτῷ οὐδεὶς.] Lego ὁ ἑαυτοῦ.

ANNOTATIONES. Ad Cap.42.Pag.177.

LEuicula errata ſic corrige: καλὸν ἦν, & ὀλισθαίνειν. Et, ἐν τόμασι τὴν κατὰ φύσιν τρεφόντων τὸ ἀνθρώπινον σῶμα, τὰ εὐπόριστα. Et, τὸ ζῶον.

περὶ θεωρίωνας ἐν παξάμενας.] Inſignes fuiſſe coquos apparet. Paulo poſt lege τρυφώντων.

ἐπωφελής.] ἐπωφελὴς καὶ ἡδίων ἐστι. & δίαιτα.

τὸ δὲ τοὺς ἐν τῇ δύσει ποταμοὺς.] Cordubenſes pelles & coria noſtra ætate in pretio ſunt. Sed ex vltimo Septentrione merces huius generis longe pulcriores afferuntur. De quibus igitur occidentalium fluminum animalibus loquatur, me non intelligere fateor.

ἐν τῶν μονιμωτάτων παρ' ἡμῖν. Materias maxime durabiles: non male conuenit.

Nam ſericū facile atteritur, aurum nec igni cōſumitur. Quid vero ſi τιμιωτέτων; pretioſiſſima metalla.

ἀπὸ ποικίλων.] Videtur deeſſe λίθων.

Διαφόρους ἔχων καταγωγάς.] Diuerſa cōclauia, tempeſtatib. ſcilicet accommodata. Vnde Luculli iocus, ſe prudentia non vinci a ciconiis, quæ pro anni tempore mutarent locum.

ἔτω γδ.] Lege ἔτι γδ.

τῶ οἰκετῶν] Lego, τ̃ οἰκετ̃ χρηστέον.

αὐτάρκ@.] αὐτάρκως καὶ ἐργάζονται.

ἅμα μὲν ἀθλίπτως.] Abſq; afflictione: hoc eſt, ne laboribus atterantur. Rectius hoc videtur, quam quod in mentem veniebat ἀθρύπτως, abſque deliciis.

ἰδία λογίσασθαι.] Sententia poſtulat, ἰδία λαλῆσαι ζῆνι.

ἐχθροὶ πάντες.] πάντως lege: & τρέφειν τρυφῶντας ἢ καλλωπιζομένους.

συμμετρημένη.] Legendum aut συμμετρουμένη, aut συμμεμετρημένη.

ἢ νοσοῦντος.] νοσοῦντα. & δι' ἀσχολίαν, & καὶ οὐδὲν ἄλλο, & ὡ τὸ ὕδωρ ῥεόμεν@.

ANNOTATIONES.

Ad Cap. 43. Pag. 180.

Η πλᾶσαι τῷ λόγῳ.] M... τ̃ λόγου.

ὑποστέλλεσθαι δῆλον.] Pu... gendum, ὑποστέλλεσθαι πε... σι, δῆλον ἐκ τ̃ ἢ τὴν πε... φὴν ὄρεξιν.

ἐμπιπλαμένοις.] ἐμπ... μένοις. & addendum fo... καὶ διὰ τὴν ἡλικίαν σφε... ὅμως ἠρεμοῦ συνεθισθέντ... κρατεύεσθαι διὰ, &c.

ὡς ἐπ' αὐτῆς.] Lego ... αὐτ̃ ταχθεῖσαι τ̃ φύσεως.

ὧν νόμιμον.] Quæ p... ſa ſunt legibus. Epi... habet ὡς νόμιμον. Poſt ... θῆς lege.

ἔτι βαρούμεθα.] Le... μᾶλλον βαρυνόμεθα.

διὰ τ̃ τ̃ ἀνταγωνιστ... lim διὰ τὸ τ̃.

ἔξω ζῆνων.] Lego ... αὐτ̃ τὴν ψυχὴν, καὶ ... ἀπέχεσθαι τῶν, &c.

ὄντος δὲ.] Lego ὄντ... ἐλεγχομένῳ περὶ σφετέρ...

ANNOTATIO[NES.]

Ad Cap. 44. Pag. 1...

Ε οἰκετεύειν.] Lege ... Et mox ἀπαγγελί... καὶ κενόδοξον αἰτιᾶται ... bum hoc parum fa... ſenſum videtur, nec ... occurrit melius.

τ̃ θυμοῦ αἰνίγματα.] ... ſe κινήματα.

δῆλός ἐστιν εὑρίσκειν ... gendum, ῥέειν.

...τὴν.] Malim δι' αὐτὴν ...ην. Et mox μετριώτε- ...τη προσίζεται.

...NOTATIONES,
...Cap. 45. Pag. 184.

...μένοις.] Lege ἡμω- ...ίης. Refertur enim ...ς.

...κτὸς τὰ ἔξω, πάντε ὄν- ...γο ὡς τῶν ἐκτὸς ὄντα. ...etera verba redun- ...dentur.

...μνὸν μὲν οὕτως ὡς βα- ...etur, τὸ σεμνὸν proba- ... eſt grauitatem, ſed ...ritare immodica.

... πάντων εἰρημένων τῶν ... Hæc verba vel de- ... eſſe, vel aliunde huc ... videntur. Nec e- ... eo quid ad inſtitu- ... iant. Et mox eadem ...tur, ſi non ex ſuper- ...), tamen obſcure, vt ...detur.

...θέα τῶν.] Fortaſſis ... τῶν.

...ſοσα.] Fortaſſe ἢ τοῦ- ...

...NOTATIONES,
...Cap. 46. Pag. 185.

...τὰ δὲ πάτρια πόλεων.] ...ſtituta vrbiū. Quid ...πόλεων, de vrbibus? ...t generalius.

... εἰς.] μήτε εἰς.

... πρὸς.] οὕτως καὶ πρὸς.

τοῦ δημηγόρους.] τοῖς τῆς δημώδους.

κόσμον.] κόσμιον. & ſupra παρελών. poſt πάντως δέ.

ANNOTATIONES.
Ad Cap. 47. Pag. 186.

MEγαλοφροσύνης lege. & καθυφεῖσαν διελέχθην.

τοῖς λόγοις ἐνίοτε.] Fortaſſe τοῖς ὀλίγοις, vel ἀλόγοις. Ad rem quod attinet, docet Simplicius, quemadmodū catuli leonum tractādi ſint, vt & ipſos emendes, & ab eis non lacereris. Quis enim fructus eſt eius orationis, quæ & auctori perniciem affert, & aliorum animos non emēdat, ſed irritat atq; exaſperat?

πάντως δ' οἶμαι τὸ τοιοῦτον.] Fortaſſe τι τοιοῦτον.

τὰ μὲν κακὰ τοῦ πράγματος.] Videtur addendum πάσχειν, aut ſimile aliquod verbum. Paulo poſt περιιθέναι, & καίτοι πολλοῖς.

ANNOTATIONES.
Ad Cap. 48. Pag. 187.

TA' συμβησόμενα δυσχερῆ.] ἐλόμενοι γὰρ, lege. Et paulo poſt, μεταμελόμεθα.

καὶ γὰρ] Lego ἢ γὰρ. Et poſt, καὶ οὐ καλῶς χρωμένων. &, μεγάλα αὐτὰ νομιζόντων.

ἀκολουθότερα δέ.] Fortaſſis εὐκολώτερα δέ. Nam ἀκω-

λυτότερον, minus placet. Fortaſſis etiam ἐντυγχανομένων legendum.

ἔνταξιν.] ἔντευξιν.

ANNOTATIONES. *Ad Cap. 49. Pag. 188.*

TOὺς ἐν ὑπεροχῇ.] Vel τῇ, vel πρὸς τοὺς ἐν ὑπεροχῇ, περὶ τῇ.

ὀλισθηρὸς γὰρ ὁ τρόπος.] Quidam codices habent ὁ τόπος, quod ad ὀλισθηρὸς magis conuenit. Deinde lege συμβουλεύει, & ἀναιδὴς, & κεχαυνωμένος, & ἐπιπλήξεις, & φανήσῃ.

ἐπαινούντων.] Lege ἐπαινούντων ἢ ψεγόντων, ἐὰν οἷόν τε ᾖ, φησὶ, μετάγε τοῖς σοῖς λόγοις τοὺς τῶν συνόντων ἐπὶ τὸ προσῆκον· ἐν τούτῳ δὲ, ἐὰν δύσκολον ᾖ, ἐπιπλῆξαι κελεύει· καὶ ἐκεῖ μὲν εἰ μὴ δυνατὸν μεταγαγεῖν, σιώπα φησὶν, ἐνταῦθα δὲ καὶ δῆλος γίνου δυσχεραίνων.

ANNOTATIONES, *Ad Cap. 50. Pag. 190.*

KAτ' αὐτὸν ἐκεῖνον τὸν μόνον τῆς.] Fortaſſe κατ' αὐτὸν μόνον τὸν καιρὸν τῆς ἐνεργείας.

ἐν τῷ αἰσθητῷ εἶναι.] Fortaſſe ἐν τῷ αἰσθητῷ μόνῳ.

ἄβλαβῆ τε καὶ ἀπλήκτον.] Innoxiam & tranquillam: hoc eſt, neque corpus neque animum percellentē. Quid vero ſi ἄληκτον; durabilem, conſtantem, perpet

Paulo poſt ἐπὶ τῶν ἄλλων
ἑρμηνευέτω, & ἐπιτεινομένη

ἐὰν γὰρ ταύτης ἀπηκ
τὴν σύγκρισιν.] Suſpe
ctio, nec tamen quic
in mentem. Me quid
ſatis, quid ſibi velir
verba intelligere fate
forte legas σύγκρουσιν
tum, concitationem
Hanc ego lectionem
neo, donec ſe melio
rat. ἐνέργειαν τῆς ἥττη
vertas, vim & effi
victoriæ de ſe partæ.
ἐνάργειαν legi poteſt,
clius eſt literarum
permutatio.

πλὴν τῇ φαντασίᾳ
λακωνεῖναι.] Fortaſſis
λακωνεῖναι. οὐκ ἔχει τι λόγ
ἡδονή. δηλοῖ ἡ μνήμη, &
tur enim ineptum
ἡδονὴ οὐκ ἔχει ἡδονήν.

οἷον διά.] Legendi
τῶν ἀφροδισίων διὰ παιδι

καὶ ἀγαθόν.] καὶ ἀγωγ
potius ἐπαγωγόν.

ANNOTATIO *Ad Cap. 51. Pag. 1*

TOὐ τὸ ἀγαθὸν δι'
ge. & ταύτην εἶνα
& φυγεῖν δεῖ τὴν πρᾶξ
ὄντως ἀγαθοῦ. & πρὸς
& ἀποφέρεσθαι.

ANNOTATIO. *Ad Cap. 52. Pag.*

ἑτέρȣ μὴ ὄντ☉, πάν-
ς τὸ ἕτερον ἐςιν, lege. Et
ὅταν εἴπω, & ὡς ἐναρ-
συμπεπλεγμένων.
ῶ τȣ́τȣ συμπεπλεγ-
Malim ἐπὶ γεῶ τοῦ
t mox, pro ἀναιρεῖ-
lim συναναιρεῖται.
ἀξίαν. διαπράττει γὐ.Et,

ίαν.] Fortaſſis ὀρε-
n ἀνορεξία non ma-
l lautiſſima queque

κοινωνικὸν τῦ ψυχῆς.]
um fortaſſe, ϐλέπε

ίσης.] Malim πάσαις.
οις.] ἀλλήλȣς.
πλεονεξίαν, εἰσηγȣ́με-
rtaſſe φθόγγον, vel φθό-
εἰσηγȣ́μεν☉.

OTATIONES,
Cap. 53. Pag. 194.

τῶ ἡμῖν σύμμετρον ἄ-
ον.] Fortaſſis συμμέ-
t πῶν delendum, &
endum ἐςίν.

ῶς ἐπιγίνεται.] Vide-
t ponendum ὀφιλ☉
ται, & πρὸς τῷ ἀρχῇ
παραινοῦ.

OTATIONES,
Cap. 54. Pag. 195.

ἀεῖς ἀλόγοις.] Lego ἢ
. Sequitur enim ἢ
ωτῆς.
.] Fortaſſis ὅτε ȣ̓δὲ

διηνεκὲς ἑαυτὴν. ὡς ἄλλην ȣ̓σαν
τῶ ἀλόγων παθῶν.

καὶ τὴν ἐν βίῳ.] κἰ τὴν ἐν
βίῳ.

ὥστε μήτε τοῖς.] Aut legen-
dum μὴ τοῖς, aut alterum
membrum deeſt. Poſt lege,
τὴν δὲ διαστροφήν.

ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ ζώῳ.] Ma-
lim ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ζωῇ. Poſt
lege, ἐὰν γὰρ ἐφ' ἑκάςȣ παραφυ-
λάττωμεν ἑαυτȣ̀ς ὥσπερ οἱ βα-
δίζοντες. & poſt, ἐπανορθȣ́μεν.
κἂν γὰρ μικρὸν ὑφέντες. & πα-
ρατηρεῖν.

ANNOTATIONES,
Ad Cap. 55. Pag. 196.

KAτὰ τὴν ψυχήν.] ψιλὴν
videtur ſenſus poſtu-
lare.

δὲ πρὸς δόξαν.] τὸ πρὸς δό-
ξαν ἢ τρυφήν.

τῶ δὲ κτήσεως μέτρον τὸ σῶ-
μα,] Sententia poſtulat, τῶ δὲ
χρήσεως.

τῶ τὴν χρείαν.] Lege Tὶς τὴν.

εἶτε φησί.] εἶτα φησὶ πορ-
φυρȣ̃ν, εἶτα κεντητόν. Τοιαύτη
δὲ ἦν.

αὐτὰ ἱμάτια.] Lego περὶ ἱ-
μάτια.

χρείας κἰ.] Lego, χρείας
καὶ τόν.

εἰς τὸ βαρύτατον.] Quid ſi
βαθύτατον, etſi & illud nihil
habet incommodi.

ἡ ἐκτροπὴ κὐ τῶ.) Aut no-
men aliquod deeſt (quod

tamen cuiuſmodi ſit,nõ occurrit) aut hi genitiui mutandi in nominatiuos, hoc modo: ἡ ἐκτροπὴ, καὶ ἡ ἀκολουθοῦσα τῇ ἐκτροπῇ πολυδεὴς ἔνδεια, καὶ ἐπ' αὐτῇ θλίψις. Appellat autem ἐκτροπὴν, deflexionem & aberrationem a præſcripto naturæ. Ptolemæo in Apoteleſmaticis ἐκτροπὴ eſt, cum infans ex vtero materno in lucem editur, duo hominis initia conſtituenti, τήν τε σποράν καὶ τὴν ἐκτροπήν.

ἡ τὴν ὄρεξιν ἐκβᾶσα φύσις.] Fortaſſe κτῆσις.

δι' ἀπλῆς τῶν τούτων.] Fortaſſe διὰ τῆς ἀπλήστου τούτων κτήσεως, vel διὰ τὸ ἄπληστον τῆς τούτων κτήσεως, &c.

παράδειγμα ἐὰν κατὰ τὸ μέγεθος.] Mutilus locus & deprauatus, ſic fortaſſe reſtituendus: παράδειγμα παρείληφεν, ὅτι ἐὰν μὴ κατὰ τὸ τοῦ ποδὸς μέγεθος ληφθῇ, κἂν μὴ κατὰ τὸν καλλωπισμὸν, &c. Declarant hoc quod dicit Simplicius, Hiſpanicæ mulierculæ: quæ quo grandiores appareant, iis vtuntur cothurnis, vt niſi ſuſtententur ab aliis, incedere non poſſint.

διδάσκοντε.] διδάσκοντα φυλάττειν, καὶ πρὸς διηγηστικὴν ἡμᾶς ἀποδυθιώοντα. Nota: εἰς διδάσκοντα καὶ ἀποδυθιώοντα, pro δι… αὐ καὶ ἀποδυθιώεις. Si… λέγων, pro ἔλεγε, not… ciſſimo.

ANNOTATIO…
Ad Cap 56. Pag. 1…

LEge γαμεῖν, & βίο… εἰ γυναῖκας ἐκεῖναι περὶ τοῦτο.] πρὸς τοῦτο. & καὶ ἐν τούτῳ ἔχουσι τὰς ἐλπίδας.

ANNOTATIO…
Ad Cap. 57. Pag. 1…

OὕΤως οἱ ἀφυεῖς … deinde σημεῖον … Et, τίς γὰρ τεχνίτης. Et … μῆνς αὐτοῖς.

ANNOTATIO…
Ad Cap. 58. Pag. 1…

EI μὴ καὶ αὐτῷ ὁμοι… νοιτο.] Aut aliq… eſſe, aut hæc verba re… re, aut pro αὐτῷ leg… eſſe ἄλλῳ videtur. P… νοῦν ἔχων.

ἡ δὲ ἀπάτη τῆς ψυχ… ἦν.] Videtur legend… ψυχῆς βλάβη ἐστὶ καθ'… βέβλαψαι lege.

ἀνάγκη δὲ τῷ δοκ… κολουθεῖν.] Quaſi v… tus animorum a… auerſi, reprimi non… Nimis hic argutanti… philoſophi, ſi dicer… hiſq; argutiis omne… doctrinam euertun…

mihi videtur, ſe-
eſt: hoc vtiq; mihi
conuitio conuitiũ,
ulnere penſandum
olerandam iniuri-
tra quam ipſi præ-
Si enim hoc in alio
ne cur non valeat?
inſtitutio ſcilicet
eruditum a ple-
nguit. Philoſophi
rationem ſequi,
titum. Valere igi-
debent ad mode-
indictæ cupidita-
ad impunitatem
rum.

θῶς συμπεπλεγμέ-
codices omnes ha-
ἀληθὲς συμπεπλεγ-
; legit Politianus,
, verum coniuga-
Naogeorgus, qui
mplicatum. Ean-
ipſe lectionem in
mi editione ſecu-
ram, Inuoluta ve-
eſt, res vera illa
ſed ignota, cuiuſ-
perioribus ſeculis
s orbis. Sed nunc
aſſentior Simpli-
ἀξίωμα συμπεπλεγ-
clarandi cauſa pro-
auctor ſupra et-
υμπεπλεγμένου καὶ
ιου mentionem

ANNOTATIONES, Ad Cap. 59. Pag. 200.

Τὴν τοῦ ἀδίκου lege. Et poſt, εἰ δεῖν οὖν εὐθυμεῖν, aut addita negatione μὴ ἀθυμεῖν, & πρὸς ἅπαντα βουλόμεθα. & ἀγαμία, & εὐγενεία.

τῶν ψυχῶν παθῶν.] Lege ψυχικῶν.

πότε πολυειδὲς.] Multiformes occupationes. Vnde vulgo dicitur, cui nihil ſit negotii, ducendam eſſe vxorem, aut ædificandam nauẽ, aut laceſſendam aniculam. Sed rectius videtur τὸ πολυδεὲς, qua voce & ſupra eſt vſus, vt neceſſaria eſſe multa intelligas marito, cum τὸν μόνον ὄντα καὶ κοινὴ τύχη τρέφει. Mox, καὶ ἡ ἀτεκνία δὲ. nam ευ & α (vt ſupra quoq; monui) ſcriptorum vitio ſæpe permutantur, cum tantum interſit.

συμπλέκειν] Significat hic amare, & carum habere potius, quam vicem alicuius dolere. Vnde συμπάθεια & ἀντιπάθεια.

ὅλον τὸ.] ὅλον περὶ τὸ.

ANNOTATIONES, Ad Cap. 60. Pag 202.

Εἰς τὴν περὶ μίξιν.] Vtinã hoc falium eſſet. Sunt enim plerique adoleſcentes in Academiis, quarum cor-

ruptiſſima eſt diſciplina, vel nulla potius, peni magis dediti, quam dictioni. Sed ſententia poſtulat, περὶ λέξιν.

πρεσβεύειν ἐκφέροντες.] Fortaſſis εἰσφέρουσιν.

εἰ μὴ ἄρα.] εἰ μὴ ἄρα τὶς ἐπιμελῶς ἀχθεὶς ἐκ παιδὸς διὰ τῶν ἐγκυκλίων λόγων, αὐτοφυὴ καὶ μὴ ἐπιτετηδευμένην, &c. Poſt lege ἐσιωπημένος, & λέγει

ἀλλὰ τό.] Lego, ἀλλὰ δίκαιον εἰπεῖν, ἡ ἐμὴ λέξις, &c. Poſt ἀναστεῖλαι. εἰς παράδειγμα δὲ. & τὴν ἐπίπληξιν.

ANNOTATIONES, *Ad Cap. 61. Pag. 203.*

Μήτε ἐπαινεῖν, lego.

καὶ κλέπτων ἐνίοτε δικαιοποιεῖ.]. Vt ſi furenti gladium, febricitanti vinum ſurripias.

ὡς τὸ καλόν.] Fortaſſis, ἕως τὸ σκοπόν.

τί γὰρ εἰ κάμνων.] τὸ ταχέως, Simplicium retuliſſe non ad breuitatem lauationis: ſed ad præproperum balnei ingreſſum, ex hiſce exemplis morbi & lucubrationū colligo. Quam recte, ipſe viderit.

ὥσπερ περὶ σκύμνος καὶ περὶ σκύνια]Ex Hippocrate legendū, περὶ κυνὸς καὶ ὑπὸ κυνός.

ἢ τὸ φανὲν ἢ κακῶς ἢ καλῶς λέγοντας.] Ferri poteſ[t] κῶς λέγω σε. Malim t[…] κακὸν ἢ καλόν.

ἄλλαις μὲν φαντασί[…] ληπτικὰς καταλαμβαν[…] λοις δὲ συγκατατίθεσθαι.] […] καταληπτικὰς λαμβα[…] Simplicius legit, [...] ληπτικῶς ἔχειν, pro κα[…] ναι. Tu vide Lector […] tentiam auctoris re[…] pias: quæ eſt, ne in […] pro cognitis habeas […] to concludas incert[…] iuſmodi fuerit hoc […] poſt Angelum Poli[…] poſt Angelum Ca[…] poſt Thomam N[…] gum, poſt Iacobu[…] gium, clariſſimos […] ſimos viros, Epictet[…] uertit. Hæc eſt […] καταληπτική. conſt[…] eum hoc feciſſe: c[…] in ſenſus atque i[…] incurrit, ipſe fatet[…] cauit, exſtat opus, i[…] eſt. Sed ſi attexueri[…] go vel intolerabili […] tia, qui ſe illis d[…] putet: vel maleuol[…] ſigni, qui lucu[…] tantorum homin[…] lere cupiat: vel ma[…] pudētia, qui alien[…] ſeſe ornet: vel Cor[…] tior, qui actū peic[…] lioribus ſubſtitua[…] dicas, inique cenſo[…]

lucubrationū me- timator, ἐπέχειν iu- καὶ διασκέπτεσθαι, καὶ μὴ προσθεῖναι περὶ τῆς καταλή- ec enim iſtæ φαντα- ληπτικαί ſunt, ſed εἰ- μᾶλλον δὲ εἰκασίαι τε καὶ Neque enim ſe con- iſſimis viris Vuolfi- magnifacit & colit, inteponit. Sed Epi- hiridiō puer adhuc auit, edidicit. Mul- s ante Scheggium eorgum conuertit lion, Arrianum in- . Idq; fecit erudiendi s cauſa potiſſimum, r eſſet inter ſcriben- imi attentio. Dein- is codicib. diſtractis, itione lectores alli- luit: grati animi iam erga viros præ x præclare de ſe me- tari voluit. Et quia odices erant corru- : eis & inter ſeſe . & ſagacibus conie lhibitis, multa loca ta correxit. Vt autē m quaſi corpus Epi- octrinæ conficere, pliciū etiam adiecit. uid forte vidit, quod interpretes, grauio- diis occupatos, fe- : eone doctiorem eri ſeſe, illorumue lucubrationes abolere poſtulet? Abſit. Prodeſſe cupit ſtudioſorū cœtui Vuolfius, non præſtantium virorum gloriam obſcurare: quod neque vellet, ſi poſſet: neq; poſſet, ſi vellet. Et eo fortaſſe magis prodeſſe potuit, quod hi tāti viri ante ipſius editionem, iiſdem in operibus elaborarunt. Hæc de me ſcribenda cenſui etiam contra Epicteti præceptum, οὐ παρὰ μικρὸν ἡγούμενος, καὶ τὸ καλὸν ἱστορεῖν, τὸ παρὰ τοῖς πεπαιδευμένοις εὐδοκιμεῖν. μᾶλλον δὲ, τὸ μὴ ἀδοξεῖν παρὰ τούτοις.

ANNOTATIONES,
Ad Cap. 62. Pag. 204.

KAθαίρειν.] purgare. Poſſit & καθαιρεῖν legi. deſtruere, euertere.

ὥσπερ διὰ τούτου καὶ ψεύδους ὄν.] Fortaſſe ὥσπερ καὶ διὰ τούτου. ψευδοῦς ὤν.

φαίη τις.] Lego, φαίη τις, ὁ προσκόπτων, εἰ τό. Poſt ὀρασήριοι lege. & , μὴ μόνον δὲ φησιν. & διαλέγωνται.

τοῦ ἀποπλοδώρου.] Puto legendum, ὥσπερ ὑπὸ ὀχετῷ τοῦ ἀποπλοδώρου δεηθέντι αὐτοῦ, τῷ πρωταγόρᾳ συνέστησε.

οὕτω γάρ.] Sic locum hunc legendum cenſeo: οὕτω γὰρ ἐξ ἐκείνου δῆλον ἦν, ὅτι νομίζει παρὰ τοῖς ἐκτὸς μηδὲν εἰδέναι.

δεικνύουσι τά.] Fortaſſe δεικνύωσι χρὴ τά. & δείκνυσι τοῖς ποιμέσι.

ANNOTATIONES, Ad Cap. 63. Pag. 206.

Τοῦτέστι μή.] Fortaſſe οὗτός ἐστι μή. Poſt, τὸ ἐπί τινι πλεονεκτήματι, & καὶ σαυτὸν ποίει.

ἀλλ' ὑπακούειν καὶ σκληρότερον ἐπιτάττοντι, lege.

Διαφέρει πονίαν.] Legendũ: aut διὰ φερεπονίαν, ſi referatur ad οὐκ ἀναγκάζεται: aut δι' ἀφερεπονίαν, ſi ad τὴν ἐλευθερίαν στερεῖσθαι. Quia laboribus aſſueuit, non cogitur: vel, amittere libertatem cogitur, quia nõ aſſueuit laboribus.

ANNOTATIONES. Ad Cap. 64. Pap. 207.

Ἀνθρώπους περιλαμβάνούσας, Lege. & μηδέποτε ἐξ ἑαυτοῦ.

ὧν ὅλον.] Lego, ὧν ὅλων ἕκαστος μετέχει, ἐκείνου οὐ μερισθέντος τῇ μεταλήψει, ἃ καὶ διά. Poſt, ὧν συμφέρει ἡ χρεία, lego. Et mox διὰ τὸ ἄτομα εἶναι καὶ ταῦτα οὐ δυνατὸν ὅλου ἑκάστου μετέχειν. μειοῦται γὰρ τῇ μεταλήψει, διὸ περὶ τοῦτο διαφορεῖ αἱ κρίσεις, καὶ ἴδιαι ἑκάστων, καὶ αἱ μάχαι, καὶ αἱ στάσεις.

ἐφεκτόν.] Non ab ἐπέχω: ſed ἐφετὸν, ab ἐφίεμαι legendum, εἰς κρίσιν.

καὶ ἀπὸ συστάσεως.] ... dum videtur ἐπιθυμ... ὀρέξεως. Mox, ἅτε κει... νος. & κακὸν γὰρ ἐνα... πρὸς ὄν.

καὶ καιρὸν δὲ τοῦ δειδε... Lego, & ἐγχείρησε, & ... ζηται.

τοῦ γνῶ σαυτὸν μάθης. F... taſſis, ἐστὶ γνῶ. Sed ... ſatis placet.

κινητά] Fortaſſe ... μέθαλης δὲ ὁ ἐκ... τοῖς μεμαλαγμένοις ὅμοιος ὤν.] Sic put... dum hunc locum ... tamen non intellig... pro ἐκλεκτὸν legas ... vel ἐχθρός. Ne aut... dicerem, ſic verti: I... arguendis remiſſio... niores ſumus. Suid... riſtophanis interpr... θλης ἰδίως ὁ μεμα... λακὸς & ἔκλυτος.

ANNOTATIO... Ad Cap. 65. Pag...

Τὸ οὗ ῥήτορες le... ἑαυτοῦ ἀγαθόν. ... ζητῶν ὅτι βούλεται εὑρ... verba redundare v... ac legendum eſſe, ... ἀγαθὸν, & τὴν ἑαυτοῦ ... ἐστι. Poſt lege, ἐνόησα, & καὶ οὔπω σεμνόν. & ... ἐξηγήσασθαι. & οὗ ἀγ... μετέχω.

καὶ νοῆσαι καί.] For...

...ώαμαι ἢ αὐτός. Et, ...ῆλω.

NOTATIONES,
Cap. 66. Pag. 211.

ἀσεβὴς.] Malim ἢ ἀ- ...ῆες.

...ἐπίσταται.] Fortaſ- ...εται, aut συνίσταται. ...υργουμένων; & τ̃ χρή- ...ῶν.

...ιστρέφει τὰ.] Lego κα- ...

NOTATIONES.
Cap. 67. Pag. 213.

...σαι τ̃ τυχόντα.] For- ſe τ̃ ἀκηδόσαι τυχόντα. ...γίας πρόφασις. & τὰ ... πλειόντα. Et, καὶ ...

...οσοφίαν περιειληφώς.] ... ἐπὶ φιλοσοφίᾳ καὶ ...ως.

...ς.] Lege ἄλλοις. Et ἐλ- ...κενλῶ.

ἀρχή.] ἐρχῇ lego. Ini- ...ui, Pythagorice de ...entire Simplicium. ...icit, vitam quam in ...gimus, pendere a animæ in corpus: ...um ad cœlos, a vita ...acta. Mox, τῶν ἐκεῖ ...προσδυτρεπισμός. Et ...ώς.

...γῦ.] Fortaſſis ἐκεῖ- ...ilicet ὁ ἀπειληφώς τὸ

καὶ ἐπίπονον.] κἂν ἐπίπονον μὲν εἶναι τι, κἂν ἡδὺ προσαχθῇ, vel προσληφθῇ. Et κἂν μικρὸν, μὴ καταφρονῶν. Et, παρατρέχειν αὐτό. & τ̃ ἀποκηρύττεσθαι. οὐδὲν γάρ ἐστι λοιπὸν, ἐνεστηκότος τ̃ ἀγῶνος.

ἡ τάξις αὐτῶ.] ἡ τάξις αὐτ̃ μετ' ἄλλον κατὰ τὸ πρότερον, ἢ ἐπὶ μᾶλλον ἄλλου, καὶ οὕτω κατ' ὀλίγον αὐξανομένης τῆς ἀτονίας, &c.

Σημεῖον ὁπόση.] Fortaſſe ἢ ὁπόση. & ἀπροσκοπώτερον.

καταφαίνεται.] κατεφαίνετο.

ANNOTATIONES.
Ad Cap. 68. Pag 215.

Τήν τε ζωτικὴν lege. & τί δὴ τὸ ἀληθές. & ἄλλοτε ἐπ' ἄλλο μεταβαίνειν ἀναγκάζηται. & ὅτι συλλογισμὸς δὶ ἐναργῶν προτάσεων τεχνικῶς συντιθεμένων συναγόμενος, καὶ τίνες αἱ ἀναπολόγητοι προτάσεις. Niſi forte ἀναίτη πρότασιν dixerit, cuius nulla ratio poſtulanda ſit.

ἀντ̃ τέρπον.] Lege τέρπει.

τὸ μὲν ψεύδεσθαι.] Fortaſſis addendum ἐν λόγῳ.

περιποιεῖσθαι δὲ.] Lego ὅτι δι' αὐτῶν.

ἢ τὸ τέλος ὅπου Non placet, nec occurrit aliud melius.

Poſt ἐφεξῆς ἀποδείξει lege.

καὶ τ̃ πρῶτον τόπον παραδοθέντα.] καὶ τὸν δεύτερον

καὶ τὸ τρίτον παραδοθέντα ſententia poſtulat.

καὶ ἀμεθόδως.] ἐμμεθόδως ſententia poſtulat.

ANNOTATIONES, Ad Cap. 69. Pag. 216.

Παιδευτικοὺς λόγους lege. & συμβουλεύει.

ἐξ ἀπὸ τοῦ ἀναγοῦ.] Diogenes Laertius, κλεάνθης φανίου ἄσσιος. Eſt autem Aſſus vrbs Troadis, Sarcophage lapide nobilis.

δεῖσμαζα τῆς ῥωμαίων συγκλήτου πρὸς.] Lego δεῖγμα. & ante πρὸς videtur deeſſe μεγαλοπρεπείας aut ſimile nomen.

ἀναλυθέντα.] ἀνατεθέντα, & ἐν τάξει φοιτώσης.

φησὶ μόνον ὅτι.] Lege φησὶν, οὐ μόνον καλὸς ἔσομ[...] & οἰμώζων. Et poſt, λ[...] ζα. Et, καὶ τὰ ὅλα οὐ π[...] λεῖ μέρει.

καί τινα ὕμῶν. In lacunula eſt, quan[...] quidem diuination[...] re non poſſumus.

ANNOTATIO[...] Ad Cap. 70. Pag.[...]

Ἀλλὰ καὶ ζῶον αὐτὸ[...] go ἀλλὰ καὶ ζῶν[...] ἀπό. Et καὶ τῶν χρεῶν[...] στεθέντων. Et, ὅτι ὁ π[...] & ὄχλον δὲ ἐπὶ πέλ[...] αὐτῆς.

καὶ τὸ τρίτον καὶ σω[...] Fortaſſe καὶ τὸ τρίτον [...] ει, vt ſupra etiam. E[...] & ὀμμάτων.

FINIS.

TOMVS III.

RIANI COM-
NTARIORVM DE
ICTETI DISPVTATIONIBVS
LIBRI IIII.

RONYMO WOLFIO
Oetingenſi interprete.

n Rerum ac verborum copioſo
INDICE.

COLONIÆ,

Officina Birckmannica, Sumti-
bus Arnoldi Mylij.

Anno, M. D. XCV.

INDEX CAPITVM
RIMI LIBRI AR-
RIANI.

D[illegible]ebus quæ in noſtra poteſtate ſunt, & non ſunt.

Q[illegible]o pacto perſonæ decorum in omni re conſiderari queat.

Q[illegible]emadmodum ex eo, quod Deus hominum pater ſit, progredi ad cætera liceat.

D[illegible]rofectu.

Co[illegible]tra Academicos.

D[illegible]rouidentia.

De [illegible]ſu earum rationum, quæ λόγοι μεταπίπτοντες καὶ ὑποθετικοὶ dicuntur, & aliarum id genus.

Fa[illegible]ltates, hoc eſt vim diſſerendi & dicendi, periculoſas eſſe indoctis.

Q[illegible]o pacto e cognatione noſtra cum Deo, ad reliqua progrediendum ſit.

A[illegible]eos qui Romæ honoribus inſeruiunt.

De [illegible]ritate.

De [illegible]nimi æquitate.

Q[illegible]modo ſic adminiſtrari poßint omnia, vt Deo placeant.

14 *Numen cunctà intueri.*
15 *Quid profiteatur philoſophia.*
16 *De prouidentia.*
17 *Artem diſſerendi eſſe neceſſariam.*
18 *Non grauiter ea eſſe ferenda, quæ pe[r*
fiunt.
19 *Quo pacto erga tyrannos affecti eſſe deb*
20 *De ratione ſuimet contemplatrice.*
21 *Ad eos qui admirationi eſſe volunt.*
22 *De prænotionibus.*
23 *Ad Epicurum.*
24 *Quomodo aduerſus pericula decertand*
25 *Eadem de re.*
26 *Quæ ſit viuendi lex.*
27 *Quot modis viſa exſiſtant, & quæ adi*
aduerſus ea comparanda ſint.
28 *Non iraſcendum eſſe hominibus: & q*
gna, quæ parua ſint in rebus huma
29 *De conſtantia.*
30 *Quid ſit in promtu habendum in fort*
ſibus.

Finis Indicis,

ARI

ΡΡΙΑΝΟΣ
ΟΥΚΙΩ ΓΕΛΛΙΩ
ΧΑΙΡΕΙΝ.

RIANVS LVCIO
ELLIO SALVTEM.

IERONYMO WOLFIO
Oetingenſi interprete.

G o ſermones Epi-
ᶜteti neq; ſic cōſcri-
pſi, vt talia cōſcribi
ſolent: neq; ipſe pu-
nu vt qui vel conſcripſiſſe
ne em. Sed quæ ipſum au-
i centem, ea verbis etiam
cr, quoad eius a me fieri
tu, annotare ſtudui: quo
r onumenta quædam in-
ac in dicendo libertatis
u mihi ipſi conſeruarem.
p ro ſunt eiuſmodi, vti
t, qualia citra vllam
editationem alius ad a-
in dixerit: non quæ ita

ΟΥΤΕ συνέγραψα ἐγὼ τοὺς Ἐπικτήτου λόγους οὕτως, ὅπως ἄν τις συγγράψειε τὰ τοιαῦτα· οὔτε ἐξενήνοχα εἰς ἀνθρώπους αὐτὸς, ὅς γε οὐδὲ συγγράψαι φημί. ὅσα δὲ ἤκουον αὐτοῦ λέγοντος, ταῦτα αὐτὰ ἐπειράθην αὐτοῖς ὀνόμασιν, ὡς οἷόν τε ἦν γραψάμενος, ὑπομνήματα εἰς ὕστερον ἐμαυτῷ διαφυλάξαι τῆς ἐκείνου διανοίας, καὶ παρρησίας. ἔστι δὴ τοιαῦτα, ὥσπερ εἰκὸς, ὁποῖα ἄν τις αὐτόθεν ὁρμηθεὶς, εἴποι πρὸς ἕτερον· οὐχ ὁποῖα ἂν ἐπὶ

τῷ ὕστερον ἐντυγχάνειν τινὰς αὐτοῖς συγγράφοι. τοιαῦτα δ' ὄντα, οὐκ οἶδα ὅπως οὔτε ἑκόντος ἐμοῦ, οὔτε εἰδότος, ἐξέπεσεν εἰς ἀνθρώπους. ἀλλ' ἐμοί γε οὐ πολὺς λόγος, εἰ οὐχ ἱκανὸς φανοῦμαι συγγράφειν. Ἐπικτήτῳ δὲ οὐδ' ὀλίγος, εἰ καταφρονήσει τις αὐτοῦ τῶν λόγων. ἐπεὶ καὶ λέγων αὐτοὺς, οὐδενὸς ἄλλου δῆλος ἦν ἐφιέμενος, ὅτι μὴ κινῆσαι τὰς γνώμας τῶν ἀκουόντων πρὸς τὰ βέλτιστα. εἰ μὲν δὴ τοῦτό γε αὐτὸ διαπράττοιντο οἱ λόγοι οὗτοι, ἔχοιεν ἂν οἶμαι, ὅπερ χρὴ ἔχειν τοὺς τῶν φιλοσόφων λόγους. εἰ δὲ μὴ, ἀλλ' ἐκεῖνο ἴστωσαν οἱ ἐντυγχάνοντες, ὅτι αὐτὸς ὁπότε ἔλεγεν αὐτοὺς, ἀνάγκη ἦν τοῦτο πάσχειν τὸν ἀκροώμενον αὐτῶν, ὅπερ ἐκεῖνος αὐτὸν παθεῖν ἐβούλετο. εἰ δ' οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐφ' αὐτῶν τοῦτο οὐ διαπράττονται, τυχὸν μὲν ἐγὼ αἴτιος, τυχὸν δὲ καὶ ἀνάγκη οὕτως ἔχειν. ἔρρωσο.

ſcripta ſint, vt ad p
propagentur. Quæ cur
habeant, neſcio quo
me nec volente nec ſ
in manus hominum
nerunt. Ego vero, a
bendo parum valere
haud in magno diſc
poſuerim: Epictetus
ne in paruo quidem, ſ
ſermones eius aſpe
Nam quum eos habe
iam, nihil aliud ei eſſ
poſitum apparebat, ni
nimos audientium ad
ma quæque expetend
taret. Quamobrem h
mones ſi id ſaltem in
rint, id habebunt (niſi
quod habere debent ſ
nes philoſophorum. S
nus: at illud lectores
quum ipſe eos recitare
ceſſe fuiſſe ſic affici audi
vt eum ipſe affici v
Quod ſi vero ſermone
ipſi per ſe id non conſe
tur, ego fortaſſis in cauſ
fortaſſis etiam ſe res aliter habere non poteſt, Vale.

APP

...ΡΡΙΑΝΟΥ
ΕΠΙΚΤΗΤΟΣ ΒΙ-
ΒΛΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ.

...RRIANI EPICTE-
TVS. LIBER I.

...æ in noſtra poteſtate
...quæq; non ſunt.

CAP. I.

A LIARVM faculta-
...tum nullam reperie-
tis ipſam ſuimet con-
templatricem: ac pro-
inde ne approbatri-
n cidem, aut improba-
...en Grammaticæ con-
np...tio quo vſque progre-
...ur Ad diſtinctionem lite-
run Muſicæ quo vſque? Ad
ſce...endam cantilenā. Num
go...rū aliqua ſcipſam con-
pla...ir? Nequaquā: ſed cum
mic reſcribendū eſt, quid ei
t ſc...bendum, Grammatica
icei vtrū autē amico ſit ſcri-
enc...m, necne, Grammatica

Περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν, καὶ οὐκ
ἐφ' ἡμῖν.

ΚΕΦ. α.

ΤΩΝ ἄλλων δυ-
νάμεων οὐδεμί-
αν εὑρήσετε αὐ-
τὴν αὑτῆς θεω-
ρητικήν. οὐ τοίνυν οὐδὲ δοκιμα-
στικὴν, ἢ ἀποδοκιμαστικήν. ἡ
γραμματικὴ μέχρι τίνος κέ-
κτηται τὸ θεωρητικόν; μέχρι
τοῦ διαγνῶναι τὰ γράμματα.
ἡ μουσική; μέχρι τοῦ διαγνῶ-
ναι τὸ μέλος. αὐτὴ οὖν αὑτὴν
θεωρεῖ τις αὐτῶν; οὐδαμῶς.
ἀλλ' ὅταν μὲν ἄν τι γράφειν
τῷ ἑταίρῳ δέῃ, τούτῳ τι γρα-
πτέον, ἡ γραμματικὴ ἐρεῖ. πό-
τερον δὲ γραπτέον τῷ ἑταίρῳ,
ἢ οὐ γραπτέον, ἡ γραμματικὴ

οὐκ ἐρεῖ. καὶ περὶ τῶν μελῶν ὡσαύτως ἡ μουσική· πότερον δ' ᾀστέον νῦν καὶ κιθαριστέον, οὐκ ἐρεῖ. τίς οὖν ἐρεῖ; ἡ καὶ αὑτὴν θεωροῦσα, καὶ τ' ἄλλα πάντα. αὕτη δ' ἐστὶ τίς; ἡ δύναμις ἡ λογική. μόνη γὰρ αὕτη καὶ αὑτὴν κατανοήσασα παρείληπται, τίς τέ ἐστι, καὶ τί δύναται, καὶ πόσου ἀξία οὖσα ἐλήλυθε καὶ τὰς ἄλλας ἁπάσας. τί γάρ ἐστιν ἄλλο τὸ λέγον, ὅτι χρυσίον καλόν ἐστιν; αὐτὸ γὰρ οὐ λέγει. δῆλον, ὅτι ἡ χρηστικὴ δύναμις, ταῖς φαντασίαις. τί ἄλλο τὴν μουσικὴν, γραμματικὴν, τὰς ἄλλας δυνάμεις διακρῖνον, δοκιμάζον τὰς χρήσεις αὐτῶν, καὶ τοὺς καιροὺς παραδεικνύον; οὐδὲν ἄλλο. ὥσπερ οὖν ἦν ἄξιον, τὸ κράτιστον ἁπάντων καὶ κυριεῦον, οἱ θεοὶ μόνον ἐφ' ἡμῖν ἐποίησαν τὴν χρῆσιν τὴν ὀρθὴν ταῖς φαντασίαις· τὰ δὲ ἄλλα, οὐκ ἐφ' ἡμῖν. ἆρά γε, ὅτι οὐκ ἤθελον; ἐγὼ μὲν δοκῶ, ὅτι εἰ ἠδύναντο, κἀκεῖνα ἂν ἡμῖν ἐπέτρεψαν· ἀλλὰ πάντως οὐκ ἠδύναντο. ἐπὶ γῆς γὰρ ὄντας, καὶ σώματι συνδεδεμένους τοιούτῳ, καὶ κοινωνοῖς τοιούτοις, πῶς οἷόν τ' ἦν εἰς ταῦτα ὑπὸ τῶν ἐκτὸς μὴ ἐμποδίζεσθαι; ἀλλὰ τί λέγει ὁ Ζεύς; Ἐπίκτητε, εἰ οἷόν τε ἦν, καὶ τὸ σωμάτιον ἄν σου, καὶ τὸ κτησείδιον, ἐποίησα ἂν ἐλεύθερον, καὶ ἀπαρεμπό-

non dicet. In cātilenis
eodem modo. an autem
canendum ſit, & citha
ſanda aut nec canendū
thara pulſanda: nō dice
facultas igitur id dicet?
tū ſemetipsā, tū cetera
contēplatur. Ea vero q
Ratiocinādi ac diſſerēd
tas. Sola enim hæc trac
quæ tum ſeipſam perſp
quænam ſit, & quid pc
quāti ſit æſtimāda, tū
vniuerſas. Quid enim a
ꝙ dicat, Aurum eſſe
Ipſum enim nō loquitu
apparet, eā eſſe facultat
vtatur viſis. Quid aliu
Muſicā, Grammaticā,
facultates diiudicet, vſu
ꝓbet, modūq; demōſtr
hil aliud. Quamobrē, I
mortales, id ꝙ eſt omn
ſtātiſſimū & imperator
vt decebat, in noſtra pc
eſſe voluerunt, rectū vi
viſorū visū: reliquorū p
tem nobis ademerūt? E
cauſa, ꝙ tribuere noluer
dē exiſtimo, ſi potuiſsēt
iā nobis fuiſſe cōceſſur
eos nullo modo potuiſ
cū & in terra eſſemus,
corpori alligati, & ſoci
bus: fieri qui potuit vt
res quę extra nos eſſent,
nō impediremur? Sed q
ter ait, Epictete? Si fieri
iſſet, etiā corpuſculū tuū & reculā libera, & ab impedi

ta feciſſem. Nunc te n debet, iſtud non eſ- ſed lutum eſſe, belle im. Quoniam au- d non potui: dedi ti- dam noſtri partem, m appetendi & auer- perſequendi & decli- denique eam quæ vi- ſſet. Quam ſi exco- eaque omnia tua col- , nunquam prohibe- unquam impedieris, mes, non quereris, dulabetis cuiquam. rgo? paruane tibi vi- ſta? Abſit. Eis igitur us eſto: Diis autem talibus vota facito. um vnum curare poſ- , & vni rei adhærere: us curare multa, ac alligati eſſe, vt corpo- ei familiari, vt amico, & ſeruo. Fit igitur, vt multis quibus alligati oneremur ac deprima- aq; cũ nauigari nequit, ur, & ſubinde ꝓſpecta- qui vẽtus flet? Aquilo. ũ illo rei nobis eſt? Quã onius flabit? cum ei vi- erit, ô bone, aut Æolo. e Deus ventorũ condũ i nõ fecit, ſed Æolum. ergo eſt opus? Vt ea quæ ra poteſtate ſunt, quã o- faciamᵒ: cęteris autẽ ꝓ m natura vtamur. Quæ

διστον. νῦν δὲ μή σε λανθανέτω· τοῦτο οὐκ ἔστι σόν, ἀλλὰ πηλὸς κομψῶς πεφυραμένος. ἐπεὶ δὲ τοῦτο οὐκ ἠδυνάμην, ἐδώκαμέν σοι μέρος τι ἡμέτερον, τὴν δύναμιν ταύτην τὴν ὁρμητικήν τε, καὶ ἀφορμητικὴν, καὶ ὀρεκτικήν τε, καὶ ἐκκλιτικὴν, καὶ ἁπλῶς τὴν χρηστικὴν ταῖς φαντασίαις· ἧς ἐπιμελούμενος, καὶ ἐν ᾗ τὰ σαυτοῦ τιθέμενος οὐδέποτε κωλυθήσῃ, οὐδέ ποτ' ἐμποδισθήσῃ· οὐ στενάξεις, οὐ μέμψῃ, οὐ κολακεύσεις οὐδένα. τί οὖν; μή τι μικρά σοι φαίνεται ταῦτα; μὴ γένοιτο. ἀρκοῦ οὖν αὐτοῖς, εὔχου δὲ τοῖς θεοῖς. νῦν δ' ἑνὸς δυνάμενοι ἐπιμελεῖσθαι, καὶ ἑνὶ προσηρτηκέναι ἑαυτοὺς, μᾶλλον θέλομεν πολλῶν ἐπιμελεῖσθαι, καὶ πολλοῖς προσδεδέσθαι, καὶ τῷ σώματι, καὶ τῇ κτήσει, καὶ ἀδελφῷ, καὶ φίλῳ, καὶ τέκνῳ, καὶ δούλῳ. ἅτε οὖν πολλοῖς προσδεδεμένοι, βαρούμεθα ὑπ' αὐτῶν, καὶ καθελκόμεθα. διὰ τοῦτο ἂν ἀπλοΐα ᾖ, καθήμεθα σπώμενοι, καὶ παρακύπτομεν συνεχῶς, τίς ἄνεμος πνεῖ. βορέας; τί ἡμῖν καὶ αὐτῷ; πότε ὁ ζέφυρος πνεύσει, ὅταν αὐτῷ δόξῃ, ὦ βέλτιστε, ἢ τῷ αἰόλῳ. σὲ γὰρ οὐκ ἐποίησεν ὁ θεὸς ταμίαν τῶν ἀνέμων, ἀλλὰ τὸν Αἴολον. τί οὖν δεῖ; τὰ ἐφ' ἡμῖν, βέλτιστα κατασκευάζειν· τοῖς δ' ἄλλοις χρῆσθαι, ὡς πέφυκε. πῶς

οὖν πέφυκεν; ὡς ἂν ὁ θεὸς θέλῃ. ἐμὲ οὖν νῦν τραχηλοκοπεῖσθαι μόνον; τί οὖν, ἤθελες πάντας τραχηλοκοπηθῆναι, ἵνα σὺ παραμυθίαν ἔχῃς; οὐ θέλεις οὕτως ἐκτεῖναι τὸν τράχηλον, ὡς Λατερανός τις ἐν τῇ Ῥώμῃ κελευσθεὶς ὑπὸ τοῦ Νέρωνος ἀποκεφαλισθῆναι; ἐκτείνας γὰρ τὸν τράχηλον, καὶ πληγείς, καὶ πρὸς αὐτὴν τὴν πληγὴν ἀσθενῆ γενομένην ἐπ' ὀλίγον συνελκυσθείς, πάλιν ἐξέτεινεν. ἀλλὰ καὶ ἔτι πρότερον, προσελθόντι Ἐπαφροδίτῳ τῷ ἀπελευθέρῳ τοῦ Νέρωνος, καὶ ἀνακρίνοντι αὐτὸν ὑπὲρ τοῦ συγκρουσθῆναι, ἄν τι θέλω, φησίν, ἐρῶ σου τῷ κυρίῳ. τί οὖν δεῖ πρόχειρον ἔχειν ἐν τοῖς τοιούτοις; τί γὰρ ἄλλο, ἢ τί ἐμὸν, καὶ τί οὐκ ἐμόν· καὶ τί μοι ἔξεστι, καὶ τί μοι οὐκ ἔξεστιν. ἀποθανεῖν με δεῖ· μή τι οὖν καὶ στένοντα; δεθῆναι· μή τι καὶ θρηνοῦντα; φυγαδευθῆναι· μή τι οὖν κωλύει, γελῶντα, καὶ εὐθυμοῦντα, καὶ εὐροοῦντα; εἰπὲ τὰ ἀπόρρητα. οὐ λέγω· τοῦτο γὰρ ἐπ' ἐμοί ἐστιν. ἀλλὰ δήσω σε. ἄνθρωπε τί λέγεις; ἐμέ; τὸ σκέλος μου δήσεις· τὴν προαίρεσιν δὲ, οὐδ' ὁ Ζεὺς νικῆσαι δύναται. εἰς φυλακήν σε βαλῶ, τὸ σωμάτιον ἀποκεφαλίσω σοῦ. πότε οὖν σοι εἶπον, ὅτι μόνου ἐμοῦ ὁ τράχηλος ἀναπότμητός ἐστι; ταῦτα ἔδει

autem eorum natura
Quam Deus eſſe voluit.
igitur nunc ſolum ſecu
cuti? Quid ergo? V
omnes ſecuri percuti, n
ſolatio tibi deeſſet? N
ita porrigere iugulum,
mæ Lateranus quidam
Nerone capite plecti, i
porrecto iugulo percuſſ
ad ictum infirmiorem
liſper conſternatus, rurſ
rexit. Quin prius etiã,
ronis libertus Epaphr
eum conueniſſet, ac d
iuratione percontaret
quid, inquit, voluero
tuo dicam. Quid igi
li tempore in promtu
bendum? Quid vero
quam, quid tuum ſit
non tuum? & quid
ceat, quid non licea
tibi moriendum: n
etiam gementi? in v
eſſe oportet: nunqu
lantem? Ire in exiliu
quis prohibet ire cu
hilaritate & alacritat
arcana. Non dico, hc
penes me eſt. At in
te coniiciam. Hom
ais? me? pedem meum
inſtitutum autem meu
pſe quidem Iupiter ſup
In cuſtodiã te dabo: co
lũ capite trũcabo: Quã
tibi dixi meas vnius
ferro eſſe inuiolabiles
me

tar a erant philoſophiæ
oſi hæc indies ſcribenda,
ex citanda. Thraſeas
e ſo bat: Se hodie malle
fici quam cras relegari.
la em Rufus ei dixit? Si-
em tud tanquam graui-
tas: quam ſtulta eſt
n vt leuius: quis o-
tibi dedit? Non ope-
s, vt eo quod datum
itentus? Agrippinus
d iſto quid dixit? Sei
i non eſſe impedi-
to Eſt ei nuntiatum, in
udicium de ſe fieri.
d ne vertat, inquit. At
dies adeſt hoc autem
poris exercitationem
frigida conſueuerat.
is, inquit, noſque ex
s. Cum ſe exercuiſſet,
eum accerſit, & da-
n eſſe refert. Num ea
quit, an exilio? Exilio.
s quid? Non ademta
ritiam ergo profecti
d mus. Hoc eſt ea medi-
æ meditanda ſunt: id
, vt appetitus & decli-
ulli ſint impedimento,
iſibus obnoxia. Eſt mi-
endum. Si iam, mo-
paulo poſt, nunc pran-
n hora aderit, tum ſta-
oriar. quomodo? vt
cet, qui reſtituit aliena.

μελετᾶν τοὺς φιλοσοφοῦντας, ταῦτα καθ' ἡμέραν γράφειν, ἐν τούτοις γυμνάζεσθαι. Θρασέας εἰώθει λέγειν σήμερον ἀναιρεθῆναι θέλω μᾶλλον, ἢ αὔριον φυγαδευθῆναι. τί οὖν αὐτῷ Ῥοῦφος εἶπεν; εἰ μὲν ὡς βαρύτερον ἐκλέγῃ, τίς ἡ μωρία τῆς ἐκλογῆς, εἰ δ' ὡς κουφότερον, τίς σοι δέδωκεν; οὐ θέλεις μελετᾶν, ἀρκεῖσθαι τῷ δεδομένῳ; διὰ τοῦτο γὰρ Ἀγριππῖνος τί ἔλεγεν; ὅτι ἐγὼ ἐμαυτῷ ἐμπόδιος οὐ γίνομαι. ἀπηγγέλη αὐτῷ, ὅτι κρίνῃ ἐν συγκλήτῳ. ἀγαθῇ τύχῃ. ἀλλὰ ἦλθεν ἡ πέμπτη· ταύτῃ δ' εἰώθει γυμνασάμενος ψυχρολουτρεῖν. ἀπέλθωμεν, καὶ γυμνασθῶμεν. γυμνασαμένῳ λέγει τις αὐτῷ, ἐλθὼν ὅτι κατακέκρισαι. φυγῇ, φησὶν ἢ θανάτῳ; φυγῇ. τὰ ὑπάρχοντα τί; οὐκ ἀφῃρέθη. εἰς Ἀρίκειαν οὖν ἀπελθόντες, ἀριστήσωμεν. τοῦτ' ἔστι, μεμελετηκέναι ἃ δεῖ μελετᾶν, ὄρεξιν ἔκκλισιν, ἀκώλυτα, ἀπερίπτωτα παρεσκευακέναι. ἀποθανεῖν με δεῖ. εἰ ἤδη, ἀποθνήσκω. εἰ μετ' ὀλίγον, νῦν ἀριστῶ τῆς ὥρας ἐλθούσης, εἶτα τότε τεθνήξομαι. πῶς, ὡς προσήκει τὸν τὰ ἀλλότρια ἀποδιδόντα.

Πῶς ἄν τις σώζοι τὸ κατὰ πρόσωπον ἐν παντί.

ΚΕΦ. β.

Τῷ λογικῷ ζώῳ μόνον ἀφόρητόν ἐστι τὸ ἄλογον. τὸ δ' εὔλογον, φορητόν. πληγαὶ οὐκ εἰσὶν ἀφόρητοι τῇ φύσει. τίνα τρόπον; ὅρα πῶς Λακεδαιμόνιοι μαστιγοῦνται, μαθόντες ὅτι εὔλογόν ἐστι. τὸ δ' ἀπάγξασθαι, οὐκ ἔστιν ἀφόρητον. ὅταν γοῦν μάθῃ τις, ὅτι εὔλογον, ἀπελθὼν ἀπήγξατο. ἁπλῶς ἐὰν προσέχωμεν, ὑπ' οὐδενὸς οὕτως εὑρήσομεν τὸ ζῷον θλιβόμενον, ὡς ὑπὸ τοῦ ἀλόγου· καὶ πάλιν ἐπ' οὐδὲν οὕτως ἑλκόμενον, ὡς ἐπὶ τὸ εὔλογον. ἄλλῳ δ' ἄλλο προσπίπτει τὸ εὔλογον καὶ τὸ ἄλογον, καθάπερ καὶ ἀγαθὸν καὶ κακὸν ἄλλῳ ἄλλο, καὶ συμφέρον καὶ ἀσύμφορον. διὰ τοῦτο μάλιστα παιδείας δεόμεθα, ὥστε μαθεῖν τοῦ εὐλόγου καὶ ἀλόγου κρίσιν ταῖς ἐπὶ μέρους οὐσίαις ἐφαρμόζειν συμφώνως τῇ φύσει. εἰς δὲ τὴν τοῦ εὐλόγου καὶ ἀλόγου κρίσιν, οὐ μόνον ταῖς τῶν ἐκτὸς ἀξίαις συγχρώμεθα, ἀλλὰ καὶ τῶν κατὰ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ ἕκαστος. τῷ μὲν γάρ τινι εὔλογον, τὸ ἀμίδα παρακρατεῖν, αὐτὸ μόνον βλέποντι ὅτι μὴ παρακρατήσας μὲν, πληγὰς λήψεται, καὶ

Quo cuiq; pacto perſon
rebus omnibus tuena

CAP. II.

ANimanti ratione
to id ſolum eſt i
bile, quod ratione care
autem rationem habe
bile: Plagæ non ſunt i
biles ſuapte natura.
cto? Vide vt Laced
flagellentur, cum id r
habere didicerint. S
um non eſt intolerabi
cum quis id rationem
cognouit, abit ac ſuſp
Denique ſi animadue
nulla re ita angi a
reperiemus, vt eo quo
ne caret: ac rurſus ad
rem ita ferri, vt ad id
tionem habet. Fit au
aliis alia vel probabili
probabilia ſint: vt &
mala, & vtilia ac inut
aliis alia. Quamobr
tutione nobis vehem
opus, vt probabiliun
probabilium iudiciu
gruenter naturæ, ſing
ſonis accõmodare d
Ad ꝓbabiliũ autẽ &
biliũ diiudicationẽ n
rũ dũtaxat rerũ pretiũ
in⁹, ſed earũ etiã quę
tã cuiuſq; perſonã per
cuipiã ꝓbabile eſt pre
tulã, id intuẽti ſolũ, ꝙ
buerit, plagas acceptu

non accepturus: ſin
it, nihil aſperum aut
in laturus. Alteri autē
nō modo præbere vi-
tolerabile: ſed vt vel
ebeat, tolerare. Qua-
ogabis an præbere de-
itulam? dicam tibi,
eſſe pretij accipere vi-
uam non accipere: &
indignitatis, flagris
taque ſi his rebus tua
: abi, & præbe. Sed
ura non eſt mea. Iſtud
eliberationem eſt affe-
, non a me. Tu e-
s, qui ſcias quanti pre-
ſi ſis: & quanti te i-
ndas. Alij enim ali-
unt. Itaque Agrippi-
oro deliberanti, an ad
ſpectacula deſcende-
ue ipſe etiam muneris
obiret: Deſcende, in-
Illo autem rogante,
ipſe deſcenderet? Quia
uit, non delibero. Qui
mel ad tales delibera-
& externarum rerum
demiſit, & calculos
tis parum abeſt a per-
æ obliuione. Quid e-
: percōtaris, morsne an
gis ſit expetenda? Dico
abor, an voluptas? Di-
ptatem. At niſi tragœ-

τροφὰς οὐ λήψεται· παρακρατήσας δ' οὐ πείσεταί τι τραχὺ ἢ ἀνιαρόν. ἄλλῳ δέ τινι οὐ μόνον τὸ αὐτὸν παρακρατῆσαι ἀφόρητον δοκεῖ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄλλου παρακρατοῦντος ἀνασχέσθαι. ἂν οὖν μου πυνθάνῃ, παρακρατήσω τὴν ἀμίδα ἢ μή, ἐρῶ σοι, ὅτι μείζονα ἀξίαν ἔχει τὸ λαβεῖν τροφὰς τοῦ μὴ λαβεῖν, καὶ μείζονα ἀπαξίαν τὸ δαρῆναι. ὥστ' εἰ τούτοις παραμετρεῖς τὰ σαυτοῦ, ἀπελθὼν παρακράτει. ἀλλ' οὐκ ἂν κατ' ἐμὲ τοῦτο. σὲ δεῖ συνεισφέρειν εἰς τὴν σκέψιν, οὐκ ἐμέ. σὺ γὰρ εἶ ὁ σεαυτὸν εἰδώς, πόσου ἄξιος εἶ σεαυτῷ, καὶ πόσου σεαυτὸν πιπράσκεις. ἄλλοι γὰρ ἄλλων πιπράσκουσι. Διὰ τοῦτο Ἀγριππῖνος Φλώρῳ σκεπτομένῳ, εἰ καταβατέον αὐτῷ ἐστὶν εἰς Νέρωνος θεωρίας, ὥστε καὶ αὐτόν τι λειτουργῆσαι, ἔφη· κατάβηθι. πυθομένου δ' αὐτοῦ, διὰ τί σὺ οὐ καταβαίνεις, ἔφη, ὅτι ἐγὼ οὐδὲ βουλεύομαι. ὁ γὰρ ἅπαξ εἰς τὴν περὶ τῶν τοιούτων σκέψιν καθεὶς καὶ τὰς τῶν ἐκτὸς ἀξίας συγκαθεὶς καὶ ψηφίζων, ἐγγύς ἐστι τῶν ἐπιλελησμένων τοῦ ἰδίου προσώπου. τί γάρ μου πυνθάνῃ, θάνατος αἱρετώτερόν ἐστιν ἢ ζωή; λέγω ζωή. πόνος ἢ ἡδονή; λέγω ἡδονή. ἀλλ' ἂν μὴ τραγῳδῆ-

σω. τραχηλοκοπηθήσομαι. ἄπελθε τοίνυν, καὶ τραγῴδει. ἐγὼ δ' οὐ τραγῳδήσω. διὰ τί; ὅτι σὺ σεαυτὸν ἡγῇ μίαν τινὰ εἶναι κρόκην τῶν ἐκ τοῦ χιτῶνος. τί οὖν σε ἔδει φροντίζειν; πῶς ἂν ὅμοιος ᾖς τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις. ὥσπερ οὐδ' ἡ κρόκη πρὸς τὰς ἄλλας κρόκας θέλει τι ἔχειν ἐξαίρετον. ἐγὼ δὲ πορφύρα εἶναι βούλομαι, τὸ ὀλίγον ἐκεῖνο, καὶ στιλπνὸν, καὶ τοῖς ἄλλοις αἴτιον τοῦ εὐπρεπῆ φαίνεσθαι καὶ καλά. τί οὖν μοι λέγεις, ὅτι ἐξομοιώθητι τοῖς πολλοῖς; καὶ πῶς ἔτι πορφύρα ἔσομαι; ταῦτα εἶδε καὶ Πρίσκος Ἑλουίδιος, καὶ ἰδὼν ἐποίησε. προσπέμψαντος γὰρ αὐτῷ Οὐεσπασιανοῦ, ἵνα μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν σύγκλητον, ἀπεκρίνατο, ἐπὶ σοί ἐστι μὴ ἐᾶσαί με εἶναι συγκλητικόν. μέχρι δ' ἂν ὦ, δεῖ με εἰσέρχεσθαι; ἄγε, ἀλλ' εἰσελθὼν, φησι, σιώπησον. μή μ' ἐξέταζε, καὶ σιωπήσω. ἀλλὰ δεῖ με ἐξετάσαι. κἀμὲ εἰπεῖν, τὸ φαινόμενον δίκαιον. ἀλλ' ἐὰν εἴπῃς, ἀποκτενῶ σε. πότε οὖν σοι εἶπον, ὅτι ἀθάνατός εἰμι; καὶ σὺ τὸ σὸν ποιήσεις, κἀγὼ τὸ ἐμόν. σόν ἐστιν, ἀποκτεῖναι· ἐμὸν, ἀποθανεῖν μὴ τρέμοντα. σὸν, φυγαδεῦσαι· ἐμὸν, ἐξελθεῖν μὴ λυπούμενον. τί οὖν ὠφέλησε Πρί-

dias egero, ſecuri fer
igitur, & age tragœd
vero non agam. Cu
tu te vnum quoddan
filum eſſe exiſtimas
ergo tibi curandun
Quemadmodum alii
nibus eſſe ſimilis, ſicu
lum aliquid præ cæt
eximium poſtulat. E
purpura eſſe volo, e
illud & nitidum: quo
ſa eſt, vt cætera decor
cra eſſe videantur. Q
me iubes vulgo fieri ſ
qui enim adhuc ero p
Hæc Priſcus Heluidiu
& cum vidiſſet, fecit
cum ad eum Veſpaſia
ſiſſet, ne in Senat
niret: Penes te, inq
ne me ſenatorem e
tiaris. Quandiu au
loco non moueris,
Curiam mihi veni
Age: at ingreſſus
inquit. Ne me roga
cebo. At eſt mihi
dum. Et dicendum
quod rectum eſſe
Verum ſi dixeris, o
te. Quando ergo tib
me immortalem eſſe
tuum facies, ego
Tuum eſt, occiden
um, mori non t
tem. Tuum, relegar
um, exire non t
Quid ergo promoui

um vnus eſſet? Quid
mouet in veſte pur-
Quid enim aliud, niſi
in ſeſe eminet, vt pur-
& cæteris honeſtum
im præbet? Alius au-
ſtatu rerum, Cæſa-
icente ſenatu, reſpon-
e gratiam ei habere,
i parceret. Talem
atum quidem venire
: cum ſciret, eum
uam fictilem ſtatuam
m: aut ſi loqueretur,
um, quæ Cæſarem
et, ac plura etiam ac-
urum. Hoc modo
am quidam, cum de
ericlitaretur, niſi ei
m virile abſcindere-
greſſo eum fratre
em ille philoſophus)
te: Age frater, quid
es? reſecemus hanc
gymnaſium diutius
emus: recuſauit, ob-
ue animo eſt mor-
ercontante autem
, quomodo iſtud fe-
philoſophus, an vt
Vt vir, inquit: vt
Olympiis proclama-
ctatus: atque in ta-
is loco, non autem
illam vngi ſolitus.
o, etiam collum re-
i paſſus eſſet, ſi abſ-
viuere potuiſſet. Ta-
onæ ratio: itaque fir-

σκος, εἷς ἄν; τί δ' ὠφελεῖ ἡ πορφύρα τὸ ἱμάτιον; τί γὰρ ἄλλο, ἢ διαπρέπει ἐν αὐτῷ, ὡς πορφύρα; καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ καλὸν παράδειγμα ἔκκειται. ἄλλος δ' αὖ, εἰπόντος αὐτῷ Καίσαρος ἐν τοιαύτῃ περιστάσει, μὴ ἐλθεῖν εἰς σύγκλητον, εἶπεν· ἔχω σοι χάριν, ὅτι μου φείδῃ. τὸν τοιοῦτον οὐδ' ἂν ἐκώλυεν εἰσελθεῖν. ἀλλ' ᾔδει, ὅτι ἢ καθεδεῖται ὡς κεράμιον· ἢ λέγων, ἐρεῖ ἃ εἶδεν, ὅτι ὁ Καῖσαρ θέλει, καὶ προσεπισωρεύσει ἔτι πλείονα. τοῦτον τὸν τρόπον καὶ ἀθλητής τις κινδυνεύων ἀποθανεῖν, εἰ μὴ ἀποκόπτῃ τὸ αἰδοῖον, ἐπελθόντος αὐτῷ τοῦ ἀδελφοῦ (ἦν δ' ἐκεῖνος φιλόσοφος) καὶ εἰπόντος, ἄγε ἀδελφὲ τί μέλλεις ποιεῖν; ἀποκόπτωμεν τοῦτο τὸ μέρος, καὶ ἔτι εἰς γυμνάσιον ἀπερχώμεθα; οὐχ ὑπέμεινεν, ἀλλ' ἐγκαρτερήσας ἀπέθανε, πυνθανομένου δέ τινος, πῶς τοῦτο ἐποίησεν; ὡς ἀθλητής, ἢ ὡς φιλόσοφος· ὡς ἀνήρ, ἔφη· ἀνὴρ δ' ὀλύμπια κεκηρυγμένος καὶ ἠγωνισμένος, ἐν τοιαύτῃ τινὶ χώρᾳ ἀνεστραμμένος, οὐχὶ παρὰ τῷ βάτωνι ἀλειφόμενος. ἄλλος δὲ καὶ τὸν τράχηλον ἀπετμήθη, εἰ ζῆν ἠδύνατο δίχα τοῦ τραχήλου· τοιοῦτόν ἐστι τὸ κατὰ πρόσωπον, οὕτως ἰσχυ-

ἐὰν παρὰ τοῖς εἰθισμένοις αὐτὸ συνεισφέρειν ἐξ αὐτῶν ἐν ταῖς σκέψεσιν. ἄγε οὖν Ἐπίκτητε, διαξύρησαι. ἂν ἦ φιλόσοφος, λέγω, οὐ διαξυρῶμαι. ἀλλ' ἀφελῶ σου τὸν τράχηλον. εἴ σοι ἄμεινον, ἄφελε, ἐπύθετό τις, πόθεν οὖν αἰσθησόμεθα τοῦ κατὰ πρόσωπον ἕκαστος; πόθεν δ' ὁ ταῦρος, ἔφη, λέοντος ἐπελθόντος, μόνος αἰσθάνεται τῆς αὑτοῦ παρασκευῆς· καὶ προβέβληκεν ἑαυτὸν ὑπὲρ τῆς ἀγέλης; ἢ δῆλον, ὅτι εὐθὺς ἅμα τῷ τὴν παρασκευὴν ἔχειν, ἀπαντᾷ καὶ συναίσθησις αὐτῆς. καὶ ἡμῶν τοίνυν ὅς τις ἂν ἔχοι τοιαύτην παρασκευήν, οὐκ ἀγνοήσει αὐτήν. ἄφνω δὲ ταῦρος οὐ γίνεται, οὐδὲ γενναῖος ἄνθρωπος· ἀλλὰ δεῖ χειμασκῆσαι, παρασκευάσασθαι, καὶ μὴ εἰκῇ προσπηδᾶν ἐπὶ τὰ μηδὲν προσήκοντα. μόνον σκέψαι, πόσου πωλεῖς τὴν σεαυτοῦ προαίρεσιν, ἄνθρωπε. εἰ μηδὲν ἄλλο, μὴ ὀλίγου αὐτὴν πωλήσῃς· τὸ δὲ μέγα καὶ ἐξαίρετον, ἄλλοις τάχα προσήκει, Σωκράτει καὶ τοῖς τοιούτοις. διὰ τί οὖν, εἰ μὲν τοιοῦτοι πεφύκαμεν, οὐ πάντες ἢ πολλοὶ γίνονται τοιοῦτοι; ἵπποι γὰρ ὠκεῖς ἅπαντες γίνονται, κύνες γὰρ ἰχνευτικοὶ πάντες. τί οὖν, ἐπειδὴ ἀφυὴς εἰμί,

ma, apud eos qui ean
vltro adhibere in conſi
deliberationibus. A
Epictete, rade te. Si
phus ſum, nego raſur
auferam tibi collum.
videtur, aufer. Perc
eſt quiſpiam: Vnde e
ſonæ decorum quiſq
et? Vnde vero, inqu
rus ingruente leone
ſtructionis ſuæ mem
que pro armento o
Nonne perſpicuum e
ac quis inſtructionem
ſenſum etiam eiuſde
occurrere? Noſtrum i
iam quiſquis talem
inſtructionem, is nor
bit eam. Subito aut
rus non fit, nec homo
ſus: ſed per hyemer
exercendum eſt, ac pr
adhibenda, & non te
rumpendum in ea, q
ad nos attinent.
conſidera, quanti in
tuum vendas homo
hil aliud, non parui
vendes. Magnum a
lud & eximium aliis
conuenit, Socrati & ſi
Cur ergo, ſi omnes it
mus, non omnes, aut
fiunt tales? Equi enir
naſcuntur omnes: ca
gaces in odorādo om
ergo? cum ingenio

c um eius rei abiici-
A it. Epictetus Socra-
eſt tior non eſt? Modo-
ct or? hoc mihi ſatis
N que enim Milo ſum
us & tamen corpus
eg go: neque Crœſus,
am rem familiarem
: ullam denique cu-
ne , ob eorum quæ
na unt deſperationem,
qu ius.

ex eo quod Deus eſt
ominum, ad reli-
a progredien-
dum ſit.

AP. III.

qu illud infigere poſ-
mo, vt decet. nos
Deo præcipue eſ-
, ac Deum pa-
hominum & Deo-
m nihil abiectum
ile de ſeipſo cogi-
arbitror. Atqui ſi
r adoptaſſet: quis
m tuum ferret? v-
n cognoris, te Io-
filium: non effe-
Nunc id non faci-
ed cum duo hæc
noſtro permiſta
rpus commune cum
animantibus, ratio
cum Diis com-
alij quidem ad co-
m illam inclinant

ἀποςῶ τῆς ἐπιμελείας τούτου ἕνεκα; μὴ γένοιτο. Ἐπίκτητος κρείσσων Σωκράτους οὐκ ἔστιν· εἰ δὲ μή, οὐ χείρων· τοῦτό μοι ἱκανόν ἐστιν. οὐδὲ γὰρ Μίλων ἔσομαι, καὶ ὅμως οὐκ ἀμελῶ τοῦ σώματος· οὐδὲ Κροῖσος, καὶ ὅμως οὐκ ἀμελῶ τῆς κτήσεως· οὐδ' ἁπλῶς ἄλλου τινὸς τῆς ἐπιμελείας, διὰ τὴν ἀπόγνωσιν τῶν ἄκρων, ἀφιστάμεθα.

Πῶς ἄν τις ἀπὸ τοῦ τὸν θεὸν πατέρα εἶναι τῶν ἀνθρώπων, ἐπὶ τὰ ἑξῆς ἐπέλθοι.

ΚΕΦ. γ.

Εἴ τις τῷ δόγματι τούτῳ συμπαθῆσαι κατ' ἀξίαν δύναιτο, ὅτι γεγόναμεν ὑπὸ τοῦ Θεοῦ πάντες προηγουμένως, καὶ ὁ Θεὸς πατήρ ἐστι τῶν τ' ἀνθρώπων καὶ τῶν θεῶν, οἶμαι ὅτι οὐδὲν ἀγεννὲς οὐδὲ ταπεινὸν ἐνθυμηθήσεται περὶ ἑαυτοῦ. ἀλλ' ἂν μὲν Καῖσαρ εἰσποιήσηταί σε, οὐδείς σου τὴν ὀφρὺν βαστάσει. ἂν δὲ γνῷς ὅτι τοῦ Διὸς υἱὸς εἶ, οὐκ ἐπαρθήσῃ; νῦν δ' οὐ ποιοῦμεν· ἀλλ' ἐπειδὴ δύο ταῦτα ἐν τῇ γενέσει ἡμῶν ἐγκαταμέμικται, τὸ σῶμα μὲν κοινὸν πρὸς τὰ ζῶα, ὁ λόγος δὲ καὶ ἡ γνώμη κοινὸν πρὸς τοὺς θεούς, ἄλλοι μὲν ἐπὶ ταύτην ἀποκλίνουσι τὴν συγγένειαν τὴν

ἀτυχῆ καὶ νεκράν· ὀλίγοι δέ τινες ἐπὶ τὴν θείαν καὶ μακαρίαν. ἐπειδὴ τοίνυν ἀνάγκη πάντα ὁντινοῦν οὕτως ἑκάστῳ χρῆσθαι, ὡς ἂν περὶ αὐτοῦ ὑπολάβῃ, ἐκεῖνοι μὲν οἱ ὀλίγοι, ὅσοι πρὸς πίστιν οἴονται γεγονέναι, καὶ πρὸς αἰδῶ, καὶ πρὸς ἀσφάλειαν τῆς χρήσεως τῶν φαντασιῶν, οὐδὲν ταπεινὸν οὐδ᾽ ἀγεννὲς ἐνθυμοῦνται περὶ αὑτῶν· οἱ δὲ πολλοί, τἀναντία. τί γάρ εἰμι; ταλαίπωρον ἀνθρωπάριον, καὶ τὰ δύστηνά μου σαρκίδια. τῷ μὲν ὄντι δύστηνα· ἀλλὰ ἔχεις τι καὶ κρεῖσσον τῶν σαρκιδίων. τί οὖν ἀφεὶς ἐκεῖνο τούτοις προστέτηκας; διὰ ταύτην τὴν συγγένειαν, οἱ μὲν ἀποκλίναντες, λύκοις ὅμοιοι γινόμεθα, ἄπιστοι καὶ ἐπίβουλοι καὶ βλαβεροί· οἱ δὲ λέουσιν, ἄγριοι καὶ θηριώδεις, καὶ ἀνήμεροι· οἱ πλείους δ᾽ ἡμῶν ἀλώπεκες· καὶ ὡς ἐν ζώοις, ἀτυχήματα. τί γάρ ἐστιν ἄλλο λοίδορος καὶ κακοήθης ἄνθρωπος, ἢ ἀλώπηξ, ἢ τι ἄλλο ἀτυχέστερον καὶ ταπεινότερον; ὁρᾶτε οὖν, καὶ προσέχετε, μή τι τούτων ἀποβῆτε τῶν ἀτυχημάτων.

Περὶ προκοπῆς.

ΚΕΦ. δ.

Ὁ Προκόπτων, μεμαθηκὼς παρὰ τῶν φιλοσόφων, ὅτι ἡ μὲν ὄρεξις ἀγα-

infelicem & miſera
ci autem ad hanc
& beatam. Quo
go neceſſe eſt, c
ita ſingulis rebus
de iis exiſtimarit:
li, qui ſe ad fid
eſſe putant, & ad
diam, & ad tut
rum vſum, nihi
aut abiectum de
gitant: vulgus au
tra. Quid enim
ſellus & homunci
lamitoſum corpuſc
re quidem illud
ſum, ſed & p
quiddam corpuſcu
Quid ergo illo c
affixus es? Ob
flexionem fit, v
pis ſimiles ſimus
inſidiatores, no
leonibus, agreſtes, fe
manes. pleriqne
vulpeculas degener
monſtra quædam ve
ſtias. Quid enim
maledicus & ſubdol
vulpes? aut aliquid
iectius & infelicius?
gitur & cauete, ne ta
monſtrum euadatis

De Profectu

CAP. III

QVI proficit
philoſophis
appeti res bonas,

lia: proſperitatem vero
anni tranquillitatem ali-
hnini non contingere,
in appetitione fruſtetur,
ind quod auerſatur inci-
: & appetitionem pror-
a remouit ac reiecit, &
iſ one in ſolis iis vtitur
r eius poteſtate ſunt.
in quid eorum quæ no-
ir trij non ſunt, auerſe-
: fore, vt aliquando in
in liquid incidat quæ a-
t', vtque calamitoſus
m autem virtutis pol-
ia ſit, præſtare felicita-
, anquillitatem & pro-
item: quando ad virtu-
i progreſſio, ad hæc et-
ſi gula fit vtique progreſ
ninino enim profectus
o inper conſiſtit, cum ad
m us acceditur, in quo
e rei perfectio ſita eſt.
igitur, vt cum virtu-
t aliquid eſſe fateamur:
eum in aliis neſcio qui-
& uæramus, & oſtente-
s uis eſt virtutis effectus?
p tas. Quis ergo profi-
q multa Chryſippi opera
git? nunquid enim illa
eſt, Chryſippea mul-
egiſſe? Nam ſi res ita
at, citra controuerſiam
s nihil aliud eſt, quam
a hryſippea intelligere.
c iud afferre ipſam vir-
m öſitemur: & aliud eſſe

θῶν ἐστιν, ἡ δ' ἔκκλισις πρὸς κακά· μεμαθηκὼς δὲ καὶ ὅτι οὐκ ἄλλως τὸ εὔρουν καὶ ἀπαθὲς περιγίνεται τῷ ἀνθρώπῳ, ἢ ἐν ὀρέξει μὲν μὴ ἀποτυγχάνοντι, ἐν ἐκκλίσει δὲ μὴ περιπίπτοντι· τὴν μὲν ὄρεξιν ἦρκεν ἐξ αὐτοῦ εἰς ἅπαν, καὶ ὑπερτέθειται τῇ ἐκκλίσει δὲ πρὸς μόνα χρῆται τὰ προαιρετικά. τῶν γὰρ ἀπροαιρέτων ἄν τι ἐκκλίνῃ, οἶδεν ὅτι περιπεσεῖταί ποτε τινὶ παρὰ τὴν ἔκκλισιν τὴν αὐτοῦ καὶ δυστυχήσει. εἰ δ' ἀρετὴ ταύτην ἔχει τὴν ἐπαγγελίαν, εὐδαιμονίαν ποιῆσαι, καὶ ἀπάθειαν, καὶ εὔροιαν, πάντως καὶ ἡ προκοπὴ ἡ πρὸς αὐτὴν, πρὸς ἕκαστον τούτων ἐστὶ προκοπή. ἀεὶ γὰρ πρὸς ὃ ἂν ἡ τελειότης τινὸς καθάπαξ ἄγῃ, πρὸς αὐτὸ ἡ προκοπή συνεγγισμός ἐστι. πῶς οὖν τὴν μὲν ἀρετὴν τοιοῦτόν τι ὁμολογοῦμεν, τὴν προκοπὴν δ' ἐν ἄλλοις ζητοῦμεν καὶ ἐπιδεικνύμεθα; τί ἔργον ἀρετῆς; εὔροια. τίς οὖν προκόπτει, ὁ πολλὰς Χρυσίππου συντάξεις ἀνεγνωκώς; μὴ γὰρ ἡ ἀρετὴ τοῦτ' ἐστί, Χρύσιππον ἀνεγνωκέναι; εἰ γὰρ τοῦτ' ἐστὶν, ὁμολογουμένως ἡ προκοπὴ οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν, ἢ τὸ πολλὰ τῶν Χρυσίππου νοεῖν. νῦν δ' ἄλλο μέν τι τὴν ἀρετὴν ἐπιφέρειν ὁμολογοῦμεν, ἄλλο

δὲ τὸν συνεγγισμὸν, τὴν προκοπὴν ἀποφαίνομαι. οὗτος, φησιν, ἤδη καὶ δι᾽ αὐτοῦ δύναται Χρύσιππον ἀναγινώσκειν. εὖ, νὴ τοὺς θεοὺς, προκόπτεις ἄνθρωπε. ποίαν προκοπήν; τί ἐμπαίζεις αὐτῷ; τί δ᾽ ἀπάγεις αὐτὸν τῆς συναισθήσεως τῶν αὐτοῦ κακῶν; οὐ θέλεις δεῖξαι αὐτῷ τὸ ἔργον τῆς ἀρετῆς, ἵνα μάθῃ ποῦ τὴν προκοπὴν ζητεῖ; ἐκεῖ ζήτησον αὐτὴν ταλαίπωρε, ὅπου σου τὸ ἔργον. ποῦ δέ σου τὸ ἔργον; ἐν ὀρέξει καὶ ἐκκλίσει, ἵν᾽ ἀναπότευκτος ᾖς, καὶ ἀπερίπτωτος· ἐν ὁρμαῖς, καὶ ἀφορμαῖς, ἵν᾽ ἀναμάρτητος· ἐν προθέσει καὶ ἐποχῇ, ἵν᾽ ἀνεξαπάτητος. πρῶτοι δ᾽ εἰσὶν οἱ πρῶτοι τόποι, καὶ ἀναγκαιότατοι. ἂν δὲ τρέμων καὶ πενθῶν ζητῇς ἀπερίπτωτος εἶναι, ἄρα οὔπω προκόπτεις. σὺ οὖν ἐνταῦθά μοι δεῖξόν σου τὴν προκοπήν. καθάπερ εἰ ἀθλητῇ διελεγόμην, δεῖξόν μοι τοὺς ὤμους· εἶτα ἔλεγεν ἐκεῖνος, ἴδε μου τοὺς ἁλτῆρας. ὄψει, σὺ καὶ οἱ ἁλτῆρες, ἐγὼ τὸ ἀποτέλεσμα τῶν ἁλτήρων ἰδεῖν βούλομαι. λάβε τὴν περὶ ὁρμῆς σύνταξιν, καὶ γνῶθι πῶς αὐτὴν ἀνέγνωκα, ἀνδράποδον· οὐ τοῦτο ζητῶ, ἀλλὰ πῶς ὁρμᾷς καὶ ἀφορμᾷς, πῶς ὀρέγῃ καὶ ἐκκλίνεις, πῶς ἐπιβάλ-

appropinquationem: id eſt, profectum, tiamus. Iſte ſe ait ſuo Marte Chryſipp legere. Multum, ita ament, profeciſti hor modo autem? quic ipſe tibi? quid ipſe t a ſenſu malorum Non oſtendes ipſe tit munus, vt ſcias prof ſit quærendus? Illic rito miſer, vbi tuur eſt. Vbi autem eſt m um? in appetitione natione: vt neque quam fruſtreris, neq in contraria: in pe & fugiendo vt ſis ex tum, in aſſentiendo do aſſenſu ne fallari pes autem ſunt pri loci, maximeque Si vero tremens & quæris, ne in vllu malum: quis te dicat? Tu igitur ctum tuum oſtend inde hoc eſt, ac ſi p ſtendere mihi hum rem, atque ille plum monſtraret. Tu vide batę iſtę tuę: ego ver plũbatarũ videre cu opus de Appetitu, pellegerim? Mãcipi quęro, ſed quomodo & fugias: quomodo auerſeris: quomodo

aſſentiaris & te præ- aturæne conuenien- ontra? Nam ſiqui- gruenter: id vbi mi- ſtraris, dicam te pro- Sin aliter, diſcede: 1 interpretare libel- x ipſe ſcribe tales. & oi inde vtilitas? An um libellum quin- riorum eſſe? Qui interpretatur, num quam quinque dena- ſſe exiſtimat? Nun- itur alibi officium , alibi profectum. eſt profectus? Si quis externis rebus reli- inſtitutum ſuum ſe :, vt illud exſpoliat t, quo naturæ con- m fiat, altum, libe- idele, verecundum, hiberi, quod impe- ueat: Si quis didi- 1 qui res alienæ ditio- petat vel auerſetur, um eſſe poſſe, nec , ſed neceſſario i- uoque vna cum il- ari ac transferri: ne- aliis ſe ſubiicere, vel præſtare vel poſſunt. Si quis ane ſurgens, lauat no fidelis, vt ve- is, comedit eodem pro materia quæ tempore incidit in

λεις καὶ προσίθεσαι καὶ παρασκευάζῃ· πότερα συμφώνως τῇ φύσει, ἢ ἀσυμφώνως. εἰ μὲν γὰρ συμφώνως, τοῦτό μοι δείκνυε, καὶ ἐρῶ σοι ὅτι προκόπτεις. εἰ δ᾽ ἀσυμφώνως, ἄπελθε, καὶ μὴ μόνον ἐξηγοῦ τὰ βιβλία, ἀλλὰ καὶ γράφε αὐτὸς τοιαῦτα. καὶ τί σοι ὄφελος; οὐκ οἶδας, ὅτι ὅλον τὸ βιβλίον πέντε δηναρίων ἐστίν, ὁ οὖν ἐξηγούμενος αὐτὸ δοκεῖ, ὅτι πλείονος ἄξιός ἐστιν ἢ πέντε δηναρίων; μηδέποτε οὖν ἀλλαχοῦ τὸ ἔργον ζητεῖτε, ἀλλαχοῦ τὴν προκοπήν. ποῦ οὖν προκοπή; εἴ τις ὑμῶν ἀποστὰς τῶν ἐκτὸς, ἐπὶ τὴν προαίρεσιν ἐπέστραπται τὴν ἑαυτοῦ, ταύτην ἐξεργάζεσθαι καὶ ἐκπονεῖν, ὥστε σύμφωνον ἀποτελέσαι τῇ φύσει, ὑψηλὴν, ἐλευθέραν, ἀκώλυτον, ἀνεμπόδιστον, πιστὴν, αἰδήμονα. μεμάθηκέ τε, ὅτι ὁ τὰ μὴ ἐφ᾽ αὐτῷ ποθῶν ἢ φεύγων, οὔτε πιστὸς εἶναι δύναται, οὔτ᾽ ἐλεύθερος, ἀλλ᾽ ἀνάγκη μεταπίπτειν καὶ μεταρριπίζεσθαι, ἅμα ἐκείνοις καὶ αὐτόν· ἀνάγκη δὲ καὶ ὑποτεταχέναι ἄλλοις ἑαυτὸν, τοῖς ἐκεῖνα περιποιεῖν ἢ κωλύειν δυναμένοις. καὶ λοιπὸν ἕωθεν ἀνιστάμενος, ταῦτα τηρεῖ καὶ φυλάσσει, λούεται ὡς πιστὸς, ὡς αἰδήμων ἐσθίει, ὡσαύτως ἐπὶ τῆς ἀεὶ παρα-

πιπλούσης ὕλης τὰ προηγούμενα ἐκπονῶν. ὡς ὁ δρομεὺς δρομικῶς, καὶ ὁ φωνασκος φωνασκικῶς, οὗτός ἐστιν ὁ προκόπτων τῆς ἀληθείας. καὶ ὁ μὴ εἰκῇ ἀποδεδημηκὼς, οὗτός ἐστιν. εἰ δ' ἐπὶ τὴν ἐν τοῖς βιβλίοις ἕξιν τέταται, καὶ ταύτην ἐκπονεῖ, καὶ ἐπὶ τοῦτο ἐκδεδήμηκε. λέγω αὐτῷ, αὐτόθεν πορεύεσθαι εἰς οἶκον, καὶ μὴ ἀμελεῖν τῶν ἐκεῖ. τοῦτο γὰρ, ἐφ' ὃ ἀποδεδήμηκεν, οὐδέν ἐστιν· ἀλλ' ἐκεῖνο μελετᾶν, ἐξελεῖν τοῦ αὐτοῦ βίου πένθη καὶ οἰμωγὰς, καὶ οἴμοι, καὶ τὸ τάλας ἐγὼ, καὶ δυστυχίαν, καὶ ἀτυχίαν, καὶ μαθεῖν τί ἐστι θάνατος, τί φυγή, τί δεσμωτήριον, τί τὸ κώνειον· ἵνα δύνηται λέγειν ἐν τῇ φυλακῇ, ὦ φίλε Κρίτων, εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ γινέσθω. καὶ μὴ ἐκεῖνα, τάλας ἐγὼ, γέρων ἄνθρωπος, ἐπὶ ταῦτά μου τὰς πολιὰς ἐτήρησα; τίς λέγει ταῦτα; δοκεῖτε, ὅτι ὑμῖν ἄδοξόν τινα ἐρῶ, καὶ ταπεινόν; Πρίαμος αὐτὰ οὐ λέγει; ἀλλ' ὁπόσοι βασιλεῖς λέγουσι; τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ τραγῳδία, ἢ ἀνθρώπων πάθη, τεθαυμακότων τὰ ἐκτὸς, διὰ μέτρου τοιοῦδ' ἐπιδεικνύμενα; εἰ γὰρ ἐξαπατηθέντα τινὰ ἔδει μαθεῖν, ὅτι τῶν ἐκτὸς ἀπροαιρέτων οὐδέν ἐστι πρὸς ἡμᾶς.

præcipuis elaborans, ſor, more curſoris, & ſcus, more phonaſci: i vere profecerit, & qui n ſtra peregrinatus ſit, i quis vero lectitandor brorum exercitationi tentus, in eaque elabo de cauſa peregrination cepit: recta eum red mum iubeo, & rem rem haud negligere. cuius cauſa peregrine nihil: ſed illud medi vt e vita ſua tollat luct mitus, & voces iſtas, I &, o me miſerum: ite fortunium, & fruſtr diſcendum porro eſſ mors, quid exilium, cer, quid aconitum: ſtodia poſſit dicere, to: ſi Diis ita viſum at. & non illa: Me r hominem ſenem: a nos meos ſeruaui? Q cit? Cenſetis me obſc quem vobis & humi rare? Nonne Priam cit? Imo reges o cunt. Quid enim Tragœdia, quam tiones hominum, ex admirantium, tali genere demonſtrat ſi cui decepto cogn eſſet, nullas res quæ noſtri arbitrij quicquam ad nos

nalem deceptionem
quia fieret vt felici-
io tranquillo viue-
autem ipſi vid. bi-
pteris. Quid igitur
tat Chryſippus? Vt
inquit, ea non eſſe
ibus oriri proſperi-
ni tranquillitas ex
tur. Cape libellos
ognoſces ea vera &
ıſentanea eſſe, quæ
illum reddant. O
felicitatem? o quan-
beneficium, qui vi-
demonſtrat? Ergo
io fana & aras mor-
es erexerunt, quod
ruges nobis tradide-
m qui veritatem in-
ie illuſtrauit, & o-
iominibus commu-
quæ res non ad vi-
atandam, ſed ad bea-
m agendam perti-
uis noſtrum hac de
m erexit, aut ædem
e dedicauit, aut De-
nomine adorauit?
m qui vitem dedit
nentum, immola-
od autem illi talem ex
animo fructum pro-
quo veram de felici-
entiam oſtenderent,
uſa Deo gratias non

ἐγὼ μὲν ἤθελον τὴν ἀπάτην ταύτην, ἐξ ἧς ἤμελλον εὐρόως καὶ ἀταράχως βιώσεσθαι. ὑμεῖς δ' ὄψεσθε αὐτοί, τί θέλετε. τί οὖν ἡμῖν παρέχει Χρύσιππος; ἵνα γνῷς, φησίν, ὅτι οὐ ψευδῆ ταῦτά ἐστιν, ἐξ ὧν ἡ εὔροιά ἐστι, καὶ ἀπάθεια ἀπαντᾷ. λάβε μου τὰ βιβλία, καὶ γνώσῃ ὡς ἀληθῆ καὶ σύμφωνά ἐστι τῇ φύσει, τὰ ἀπαθῆ με ποιοῦντα. ὢ μεγάλης εὐτυχίας, ὢ μεγάλου εὐεργέτου τοῦ δεικνύοντος τὴν ὁδόν. εἶτα Τριπτολέμῳ μὲν ἱερὰ καὶ βωμοὺς πάντες ἄνθρωποι ἀνεστάκασιν, ὅτι τὰς ἡμέρους τροφὰς ἡμῖν ἔδωκε· τῷ δὲ τὴν ἀλήθειαν εὑρόντι, καὶ φωτίσαντι, καὶ εἰς πάντας ἀνθρώπους ἐξενεγκόντι, οὐ τὴν περὶ τοῦ ζῆν, ἀλλὰ τὴν πρὸς τὸ εὖ ζῆν, τίς ὑμῶν ἐπὶ τούτῳ βωμὸν ἱδρύσατο, ἢ ναόν, ἢ ἄγαλμα ἀνέθηκεν, ἢ τὸν θεὸν ἐπὶ τούτῳ προσκυνεῖ; ἀλλ' ὅτι μὲν ἄμπελον ἔδωκεν, ἢ πυρούς, ἐπιθύομεν τούτου ἕνεκα. ὅτι δὲ τοιοῦτον ἐξήνεγκαν καρπὸν ἐν ἀνθρωπίνῃ διανοίᾳ, δι' οὗ τὴν ἀλήθειαν, τὴν περὶ εὐδαιμονίας δείξειν ἡμῖν ἤμελλον, τούτου δ' ἕνεκα οὐκ εὐχαριστήσομεν τῷ θεῷ;

Πρὸς τοὺς ἀκαδημαϊκούς.

ΚΕΦ. ε.

ΑΝ τις, φησὶν, ἐνίσηται πρὸς τὰ ἄγαν ἐκφανῆ, πρὸς τοῦτον οὐ ῥᾴδιόν ἐστιν εὑρεῖν λόγον, δι' οὗ μεταπείσει τις αὐτόν. τοῦτο δ' οὔτε παρὰ τὴν ἐκείνου γίνεται δύναμιν, οὔτε παρὰ τὴν τοῦ διδάσκοντος ἀσθένειαν· ἀλλ' ὅταν ἀπαχθεὶς ἀπολιθωθῇ, πῶς ἔτι χρήσεταί τις αὐτῷ διὰ λόγου; ἀπολιθώσεις δ' εἰσὶ διτταί· ἡ μὲν, τοῦ νοητικοῦ ἀπολίθωσις· ἡ δὲ, ἐντρεπτικοῦ· ὅταν τις παρατεταγμένος ᾖ, μὴ ἐπινεύειν τοῖς ἐναργέσι, μὴ δ' ἀπὸ τῶν μαχομένων ἀφίστασθαι. οἱ δὲ πολλοὶ τὴν μὲν σωματικὴν ἀπονέκρωσιν φοβούμεθα, καὶ πάντα μηχανησαίμεθ' ἂν ὑπὲρ τοῦ μὴ περιπεσεῖν τοιούτῳ τινί· τῆς ψυχῆς δ' ἀπονεκρουμένης, οὐδὲν ἡμῖν μέλει. καὶ νὴ Δία, ἐπὶ αὐτῆς τῆς ψυχῆς ἂν μὲν ᾖ οὕτω διακείμενος, ὥστε μηδὲν παρακολουθεῖν, μηδὲ συνιέναι μηδὲν, καὶ τοῦτον κακῶς ἔχειν οἰόμεθα· ἂν δέ τινος τὸ ἐντρεπτικὸν καὶ αἰδῆμον ἀπονεκρωθῇ, τοῦτο ἔτι καὶ δύναμιν καλοῦμεν. καταλαμβάνεις ὅτι ἐγρήγορας; οὔ φησιν. οὐδὲ γὰρ, ὅταν ἐν τοῖς ὕπνοις φαντάζωμαι, ὅτι ἐγρήγορα. οὐδὲν οὖν διαφέρει

Aduerſus Academ

CAP. V.

SI quis, inquit, re
tiſſimas oppugna
ſus hunc nulla facile
perietur, qua deduca
tentia ſua. Neque v
accidit vel facultate i
imbecillitate docen
cum quis captus at
pidem conuerſus fue
nam ille pacto dein
tione tractabitur ?
tem conuerſionis i
duo genera : vnum
alterum reformidati
quis ita eſt offirmat
vt rebus euidētibus
dum eſſe non putet
gnantibus receden
nos cum vulgo mo
poris metuamus
modis omnibus a
nemur, animi mor
ſus negligimus.
eo ipſo in animo
ita ſit affectus vt
ſequatur , nihil i
eum quoque ma
opinamur. Sin al
formidatio & pu
tuus fuerit : id
iam facultatem &
genij appellamus
te vigilare ? nega
ne tum quidem
cum in ſomnis vi
videatur. Nihil erg

hoc ab illo. Cum
il amplius ego diſ-
am quem ei ignem,
rum admouebo, vn-
eſſe mortuum ani-
at? Sin, cum ani-
tat, diſſimulat: mor-
lcterior. Pugnam iſte
rſpicit? male habet
n perſpiciat. hic non
r, neque proficit?
iam habet. reſectus eſt
lor & reformidatio, ac
n illa quidem reſecta,
ata eſt. Hanc ego facul-
icam abſit, niſi cynæ-
m tribuatur, qua quic-
animum inciderit, pa-
licunt & faciunt.

αὕτη ἡ φαντασία ἐκείνης. οὐδὲν ἔτι τούτῳ διαλέγομαι. καὶ ποῖον αὐτοῦ πῦρ, ἢ ποῖον αὐτοῦ σίδηρον προσάγω, ἵν' αἴσθηται, ὅτι νενέκρωται; αἰσθανόμενος οὐ προσποιεῖται. ἔτι χείρων ἐστὶ τοῦ νεκροῦ. μάλλον οὗτος οὐ συνορᾷ. κακῶς ἔχει, μὴ συνορῶν. οὗτος οὐ κινεῖται, οὐδὲ προκόπτει, ὅτι ἀθλιώτερον ἔχει. ἐκτέτμηται τὸ αἰδῆμον αὐτοῦ, καὶ ἐντρεπτικόν· καὶ τὸ λογικὸν οὐκ ἀποτέτμηται, ἀλλ' ἀποτεθηρίωται. ταύτην ἐγὼ δύναμιν εἴπω; μὴ γένοιτο. εἰ μὴ καὶ τὴν τῶν κιναίδων, καθ' ἣν πᾶν τὸ ἐπελθὸν, ἐν μέσῳ καὶ ποιοῦσι καὶ λέγουσιν.

De Prouidentia.

CAP. VI.

ſingulis quæ in mun-
fiunt rebus, proui-
laudari facile poteſt,
ſuo hæc inſint: vnum,
s naturam cuiuſque
rſpiciendi: alterum,
animus. Nam alio
l vtilitates multiplices
conditarum non intel-
vel gratiam pro iis
habebit. Si colores fe-
Deus, vim autem
contemplatricem non
: quænam eſſet eo-
tilitas? Nulla prorſus.
s ſi vim illam feciſſet,
um autem rerum nō ta-

Περὶ προνοίας.

ΚΕΦ. ϛ.

Ἀφ' ἑκάστου τῶν κόσμῳ γινομένων, ῥάδιόν ἐστιν ἐγκωμιάσαι τὴν πρόνοιαν, ἂν δύο τις ἔχῃ ταῦτα ἐν ἑαυτῷ, δύναμίν τε συνορατικὴν τῶν γεγονότων ἑκάστῳ, καὶ τὸ εὐχάριστον. εἰ δὲ μὴ, ὁ μὲν οὐκ ὄψεται τὴν εὐχρηστίαν τῶν γεγονότων· ὁ δ' οὐκ εὐχαριστήσει ἐπ' αὐτοῖς οὐδέν. εἰ χρώματα ὁ θεὸς πεποιήκει, δύναμιν δὲ θεατικὴν αὐτῶν μὴ πεποιήκει, τί ἂν ἦν ὄφελος οὐδοτιοῦν· ἀλλ' ἀνάπαλιν, εἰ τὴν μὲν δύναμιν πεποιήκει, τὰ ὄντα δὲ μὴ τοιαῦ-

τα, οἷα ὑποπίπτειν τῇ δυνάμει τῇ ὁρατικῇ, καὶ οὕτω τί ὄφελος, οὐδέν. τί δ' εἰ καὶ ἀμφότερα ταῦτα πεποιήκει, φῶς δὲ μὴ πεποιήκει, οὐδ' οὕτω τι ὄφελος. τίς οὖν ὁ ἁρμόσας τοῦτο πρὸς ἐκεῖνο, κἀκεῖνο πρὸς τοῦτο; τίς δ' ὁ ἁρμόσας τὴν μάχαιραν πρὸς τὸν κολεὸν, καὶ τὸν κολεὸν πρὸς τὴν μάχαιραν; καὶ μὴν ἐξ αὐτῆς τῆς κατασκευῆς τῶν ἐπιτετελεσμένων ἀποφαίνεσθαι εἰώθαμεν, ὅτι τεχνίτου τινὸς πάντως τὸ ἔργον, οὐχὶ δ' εἰκῇ κατεσκευασμένον. ἆρ' οὖν τούτων μὲν ἕκαστον ἐμφαίνει τὸν τεχνίτην· τὰ δ' ὁρατὰ, καὶ ὅρασις καὶ φῶς οὐκ ἐμφαίνει; τὸ δ' ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ, καὶ ἡ προθυμία πρὸς τὴν συνουσίαν ἑκατέρου, καὶ δύναμις ἡ χρηστικὴ τοῖς μορίοις τοῖς κατεσκευασμένοις, οὐδὲ ταῦτα ἐμφαίνει τὸν τεχνίτην; ἀλλὰ ταῦτα μὲν, ἡ δὲ τοιαύτη τῆς διανοίας κατασκευὴ, καθ' ἣν οὐχ ἁπλῶς ἐπιπίπτοντες τοῖς αἰσθητοῖς, τυπούμεθα ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκλαμβάνομέν τι, καὶ ἀφαιροῦμεν, καὶ προστίθεμεν, καὶ συντίθεμεν τάδε τινὰ δι' αὐτῶν· καὶ νὴ Δία, μεταβαίνομεν ἀπ'

lem, vt ſub vim illar ſpiciendi caderet, qu etiam eius eſſet vt Nulla penitus. Quid vtrunque ſic feciſſet, autem non feciſſet? N quidem vlla eſſet eius tas. Quis ergo eſt hoc cum illo, & illu hoc coagmentarit? Q qui gladio vaginam a & vaginæ gladium? mone? Atqui ex ip rum perfectarum ſtr pronuntiare ſolemus, no artificis alicuius e opus. Itane hæc la artificem ſuum de ſtrant, res autem a biles & aſpectus & lu demonſtrant? Itane fœmina, & vtriuſq coitum alacritas, & bus ad eam rem deſ vtendi facultas: n quidem artificem de ſtrant? At hæc quide demonſtrant: talis aut tio cogitationis, vt no pliciter rerum ſen formæ nobis imprim ſed ea vi prædita, iam inde aliquid c mus, & abſtrahamu ſenſu perceptis rebu quid adiungamus, & dam per eas compon atque adeo tranſeam

ilia hiſce finitima:
uidem permouere
liquos, eoque ve-
adigere, ne arti·
ſerant? Explicent
is quid illud ſit,
ſingula peragat? aut
poſſit, vt res tam
& artificioſæ, te-
fortuito exſtiterint?
o? in nobis ſolis
iunt? multa qui-
nobis ſolis, quæ
neceſſaria fuerunt
rationis animan-
& multa reperies,
mmunia cum bru-
iquid ergo illa, res
t, intelligunt? Ne-
. aliud enim eſt rei
iud intellectus. Ac
ſic inſtruenda cen-
viſa ſequerentur: nos
: rerum vſum intel
is. Itaque ſatis illis
, bibere, quieſcere,
e, aliæque cuiuſque
functiones. Nobis
quibus intelligendi
vim ille tribuit,
em hæc ſufficiunt.
m rite & ordine, &
cuiuſque rei ac ratio-
uenienter egerimus,
uam noſtro fine po-
Quorũ enim ratio di-
t, eorũ & officia & fines
erſi. Cuius ergo ratio
n tantum eſt deſtinata:

ἄλλων εἰς ἄλλα τὰ οὕτω
πως παράκειμαι. οὐδὲ
ταῦτα ἱκανὰ κινῆσαί τινας
καὶ διατρέψαι πρὸς τὸ μὴ
ἀπολιπεῖν τὸν τεχνίτην;
ἢ ἐξηγησάσθωσαν ἡμῖν, τί
τὸ ποιοῦν ἐστιν ἕκαστον τού-
των· ἢ πῶς οἷόν τε τὰ οὕ-
τω θαυμαστὰ καὶ τεχνικὰ
εἰκῇ καὶ ἀπὸ ταὐτομάτου γίνε-
σθαι. τί οὖν; ἐφ' ἡμῶν μόνον
γίνεται ταῦτα; πολλὰ μὲν
ἐπὶ μόνων, ὧν ἐξαιρέτως
χρείαν εἶχε τὸ λογικὸν ζῶον.
πολλὰ δὲ κοινὰ εὑρήσεις ἡ-
μῖν καὶ πρὸς τὰ ἄλογα. ἆρ'
οὖν καὶ παρακολουθεῖ τοῖς
γινομένοις ἐκεῖνα; οὐδαμῶς.
ἄλλο γάρ ἐστι χρῆσις, καὶ ἄλλο
παρακολούθησις. ἐκείνων
χρείαν εἶχεν ὁ θεὸς, χρωμέ-
νων ταῖς φαντασίαις· ἡμῶν
δὲ, παρακολουθούντων τῇ χρή-
σει. διὰ τοῦτο ἐκείνοις μὲν
ἀρκεῖ τὸ ἐσθίειν καὶ πίνειν, καὶ
ἀναπαύεσθαι, καὶ ὀχεύειν, καὶ
τ' ἄλλα ὅσ' ἐπιτελεῖ αὐτῶν
ἕκαστον· ἡμῖν δ' οἷς καὶ τὴν
παρακολουθητικὴν δύνα-
μιν ἔδωκεν, οὐκέτι, ταῦτ'
ἐπαρκεῖ· ἀλλ' ἂν μὴ κατὰ τρό-
πον καὶ τεταγμένως, καὶ ἀκο-
λούθως τῇ ἑκάστου φύσει, καὶ
κατασκευῇ πράττωμεν, οὐκέ-
τι τοῦ τέλους τευξόμεθα τοῦ
ἑαυτῶν. ὧν γὰρ αἱ κατασκευαὶ
διάφοροι, τούτων καὶ τὰ ἔρ-
γα, καὶ τὰ τέλη. οὐ τοίνυν ἡ
κατασκευὴ μόνον χρηστικὴ

τούτῳ χρῆσθαι ὁποσοῦν ἀπαρκεῖ· ᾧ δὲ καὶ παρακολουθητικὴ τῇ χρήσει, τούτῳ τὸ κατὰ τρόπον ἂν μὴ προσῇ, οὐδέποτε τεύξεται τοῦ τέλους. Τί οὖν ἐκείνων ἕκαστον κατασκευάζει. τὸ μὲν ὥστ' ἐσθίεσθαι, τὸ δ' ὥστε ὑπηρετεῖν εἰς γεωργίαν, τὸ δ' ὥστε τυρὸν φέρειν, τὸ δ' ἄλλο ἐπ' ἄλλῃ χρείᾳ παραπλησίῳ. πρὸς ἃ τίς χρεία τοῦ παρακολουθεῖν ταῖς φαντασίαις, καὶ ταύτας διακρίνειν δύνασθαι; τὸν δ' ἄνθρωπον θεατὴν εἰσήγαγεν αὐτοῦ τε, καὶ τῶν ἔργων τῶν αὐτοῦ· καὶ οὐ μόνον θεατὴν, ἀλλὰ καὶ ἐξηγητὴν αὐτῶν. διὰ τοῦτο αἰσχρόν ἐστι τῷ ἀνθρώπῳ ἄρχεσθαι, καὶ καταλήγειν, ὅπου καὶ τὰ ἄλογα. ἀλλὰ μᾶλλον ἔνθεν μὲν ἄρχεσθαι, καταλήγειν δ' ἐφ' ὃ κατέληξεν ἐφ' ἡμῶν καὶ ἡ φύσις. κατέληξε δ' ἐπὶ θεωρίαν καὶ παρακολούθησιν, καὶ σύμφωνον διεξαγωγὴν τῇ φύσει. ὁρᾶτε οὖν, μὴ ἀθέατοι τούτων ἀποθάνητε. ἀλλ' εἰς ὀλυμπίαν μὲν ἀποδημεῖτε, ἵν' εἰδῆτε τὸ ἔργον τοῦ Φειδίου. καὶ ἀτύχημα ἕκαστος ὑμῶν οἴεται, τὸ ἀνιστόρητον τούτων ἀποθανεῖν. ὅπου δ' οὐδ' ἀποδημῆσαι χρεία ἐστὶν, ἀλλ' ἔστιν ἤδη, καὶ πάρεστι τοῖς ἔργοις, ταῦτα δὲ θεάσασθαι καὶ κατανοῆσαι, οὐκ ἐπιθυμήσετε; οὐκ αἰσθήσεσθε τοίνυν,

ei qualiſcunque vſus e
Quod vero intellectu
coniunctum habet: id,
lud etiam acceſſerit, v
mnia gerantur, finen
nunquam aſſequetur. (
go eſt animantis cuiu
tio, & quaſi fabrica?
deſtinatum eſt vt ſit eſ
vt rei ruſticæ ſit vſui,
caſeum ferat, aliud v
conſimilem habeat
tem. Quas ad res quid
intelligere viſa, eaqu
nere? Hominem aute
tam introduxit Deus
ctatorem tum ſui, tu
rum ſuorum: nec ſpect
duntaxat eorum, ſed
catorem. Quare homi
eſt, inde & auſpicari,
ſinere, vbi brutę anim
mo potius inde quide
candū eſt: ſed ibi deſini
& natura in nobis deſi
autē in contēplatione
telligētia, & totius vit
ne naturę cōuenienti.
videte, ne ſpectaculi h
pertes moriamini. A
pia quidē ꝓficiſcimini
dię aliquod opus videa
malis quiſq; ſuis num
illis non viſis moriatu
vero opera ſpectāda &
gēda, vbi nulla peregri
eſt opus, quæ iā adſun
præſto atq; in prōtu ſu
auide cōfluetis? Non t
t

s, neq; qui ſitis, neque ſitis: neq; etiã quid illius ſpectãdi vobis co- eſt? At in vita moleſta : acerba eueniũt: nun- ympię nõ eueniũt? nõ ? nõ in anguſtiis verſa- male lauatis? nõ ma- ũ pluit? non tumultũ , reliquaſq; moleſtias imirũ hęc omnia, cum centia ſpectaculi con- , toleratis & ſuſtinetis. ro, non vires accepiſtis c̃ euentum ferendum? dinem animi non ac- fortitudinem non ac- quibus quæcunq; ac- feratis? tolerantiam iſtis? Et quid amplius mihi ſunt, quæ euenit , ſi ſim magnanimus? quaſi tumultuantem u deiiciet? aut quid do- num exſiſtet? Nõ vtar tate ad illa, quorũ cau- i cam? ſed lugebo & ſu- ? Næ. ſed mucores mihi nt. Qua ergo gratia habes, mancipium? vt ipſe te emungas? Er- onſentaneum eſt, mu- mundo exſiſtere? At præſtat, te emungere, naturam accuſare? In virum euaſurum fuiſ- s Herculẽ, niſi leo talis et, & hydra, & ceruus , & iniuſti quidã homi-

οὔτε τίνες ἐστὲ, οὔτ' ἐπὶ τί γεγόνατε, οὔτ' ἔτι τί ποτέ ἐστιν, ἐφ' ὃ τὴν θέαν παρειλήφατε; ἀλλὰ γίνεταί τινα ἀηδῆ καὶ χαλεπὰ ἐν τῷ βίῳ. ἐν ὀλυμπίᾳ δ' οὐ γίνεται; οὐ καυματίζεσθε; οὐ στενοχωρεῖσθε; οὐ κακῶς λοῦσθε; οὐ καταβρέχεσθε, ὅταν βρέχῃ; θορύβου δὲ καὶ βοῆς καὶ τῶν ἄλλων χαλεπῶν οὐκ ἀπολαύετε; ἀλλ' οἶμαι, ὅτι ταῦτα πάντα ἀντιτιθέντες πρὸς τὸ ἀξιόλογον τῆς θέας, φέρετε καὶ ἀνέχεσθε. ἄγε, δυνάμεις δ' οὐκ εἰλήφατε, καθ' ἃς οἴσετε πᾶν τὸ συμβαῖνον; μεγαλοψυχίαν οὐκ εἰλήφατε, ἀνδρείαν οὐκ εἰλήφατε; καθ' ἃς οἴσετε πᾶν τὸ συμβαῖνον; καρτερίαν οὐκ εἰλήφατε; καὶ τί ἔτι μοι μέλει μεγαλοψύχῳ ὄντι, τῶν ἀποβῆναι δυναμένων; τί με ἐκστήσει, ἢ ταράξει; ἢ τί ὀδυνηρὸν φανεῖται; οὐ χρήσομαι τῇ δυνάμει, πρὸς ἃ εἴληφα αὐτήν; ἀλλ' ἐπὶ τοῖς ἀποβαίνουσι πενθήσω, καὶ στενάξω; ναί. ἀλλ' αἱ μύξαι μου ῥέουσι. τίνος οὖν ἕνεκα χεῖρας ἔχεις, ἀνδράποδον; οὐχ ἵνα καὶ ἀπομύσσῃς σεαυτόν; τοῦτο οὖν εὔλογον μύξας γίνεσθαι ἐν τῷ κόσμῳ; καὶ πόσῳ κρεῖττον ἀπομύξασθαί σε, ἢ ἐγκαλεῖν; ἢ τί οἴει ὅτι Ἡρακλῆς ἂν ἀπέβη, εἰ μὴ λέων τοιοῦτος ἐγένετο, καὶ ὕδρα, καὶ ἔλαφος, καὶ σῦς, καὶ ἄδικοί τινες ἄνθρω-

ποι καὶ θηριώδεις, οὓς ἐκεῖ-
νος ἐξήλαυνε καὶ ἐκάθαιρε.
καὶ τί ἂν ἐποίει, μηδενὸς τοι-
ούτου γεγονότος; ἢ δῆλον, ὅτι
ἐντετυλιγμένος ἂν ἐκάθευ-
δεν. οὐκ οὖν πρῶτον μὲν οὐκ ἂν
ἐγένετο Ηρακλῆς, ἐν τρυφῇ
τοιαύτῃ καὶ ἡσυχίᾳ νυστά-
ζων ὅλον τὸν βίον. εἰ δὲ καὶ
ἐγένετο, τί ὄφελος αὐτοῦ; τίς
δὲ χρῆσις τῶν βραχιόνων τῶν
ἐκείνου, καὶ τῆς ἄλλης ἀλκῆς
καὶ καρτερίας καὶ γενναιότη-
τος, εἰ μὴ τοιαῦταί τινες αὐ-
τὸν περιστάσεις καὶ ὕλαι διέ-
σεισαν καὶ ἐγύμνασαν; τί οὖν;
αὐτὸν ταῦτά σε δεῖ κατα-
σκευάζειν, καὶ ζητεῖν πόθεν
λέοντα εἰσαγαγεῖν εἰς τὴν
χώραν τὴν αὑτοῦ, καὶ σῦν,
καὶ ὕδραν; μωρία τοῦτο καὶ
μανία· γενόμενα δὲ, καὶ εὑ-
ρηθέντα, εὔχρηστα ἦν πρὸς
τὸ δεῖξαι καὶ γυμνάσαι τὸν
Ηρακλέα. ἄγε οὖν καὶ σὺ τού-
των αἰσθόμενος, ἀπόβλεψον
εἰς τὰς δυνάμεις, ἃς ἔχεις·
καὶ ἀπιδὼν, εἰπέ· φέρε νῦν
ὦ Ζεῦ, ἣν θέλεις, περίστασιν.
ἔχω γὰρ παρασκευὴν ἐκ σοῦ
μοι δεδομένην, καὶ ἀφορμὰς,
πρὸς τὸ κοσμῆσαι διὰ τῶν
ἀποβαινόντων ἐμαυτόν. οὔ;
ἀλλὰ κάθησθε, τὰ μὲν, μὴ
συμβῇ, τρέμοντες· τῶν δὲ
συμβαινόντων ἕνεκα ὀδυρό-
μενοι, καὶ πενθοῦντες, καὶ στέ-
νοντες· εἶτα τοῖς θεοῖς ἐγ-
καλεῖτε. τί γάρ ἐστιν ἄλλο ἀκο-

nes & feri, quos il
& expurgauit? quidı
ſet, ſi nihil huiuſm
tiſſet? nonne ſtraguli
tus dormiſſet? Itaqu
non factus fuiſſet He
talibus delitiis & oti
per omnem ætatem.
vt factus eſſet, quæ
lius vtilitas? quis vſu
rum eius? quis tant
quis tolerantiæ & an
roſi, niſi tales conſi
eum ad talia certan
taſſent atque exe
Quid ergo? hæc te
oportet: ac dare oper
cunde leonem in ei
introducas, & apru
dram? Stultitiæ i
dem, atque inſan
Cum vero exſtitiſſe
taque eſſent: per
fuerunt ad Herculen
ſtrandum, & exercer
ge igitur & tu his an
ſis, inſpice facultat
es præditus, eaſque
dic: Inuehe nūc, ô lu
uis caſum. Habeo eni
menta a te data, & o
quibus id conſequar
quid acciderit, ornan
eſſe poſſit. Sed vos hę
recuſatis: ſed partin
accidat tremētes deſi
tim ob ea quę accide
tes, lugētes & gemēt
Deos incuſatis. Qui

quitur talē mollitiem, pietas? Enimuero Deus odo facultates nobis t,quibus omnes euenremus animis neque neq; fractis:ſed, quod ni regis & veri patris, n ita tribuit, vt neque ri neque cogi neque i poſſet: ac totam noeſtati commiſit, ne ſiquidem vi aliqua reli am vel prohibendam ediendam. Hæc cum propria habeatis, eis mini: neque animad-, quæ acceperitis, & a d lugentes ſedetis, & es, alij erga ipſum dakcæcati, neque auctoeneficij agnoſcentes: mollitie ad querel incuſationes ipſius erſi? Enimuero ad nagnitudinem & form ſuppetere tibi oc- atque inſtructiod ego tibi demono ad conquerendum & accuſandum, quas es habeas, id tu mihi rato.

λουθον τῇ τοιαύτῃ ἀγεννείᾳ ἢ καὶ ἀσέβεια, καί τοι ὅγε θεὸς οὐ μόνον ἔδωκεν ἡμῖν τὰς δυνάμεις ταύτας, καθ' ἃς οἴσομεν πᾶν τὸ ἀποβαῖνον, μὴ ταπεινούμενοι, μηδὲ συγκλώμενοι ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλ' ὃ ἦν ἀγαθοῦ βασιλέως καὶ τῷ ἀληθείᾳ πατρὸς, ἀκώλυτον τοῦτο ἔδωκεν, ἀναγκαστον, ἀπαραπόδιστον, ὅλον αὐτὸ ἐφ' ἡμῖν ἐποίησεν. οὐδὲ αὐτῷ τινὰ πρὸς τοῦτο ἰσχὺν ἀπολιπὼν, ὥστε κωλῦσαι ἢ ἐμποδίσαι. ταῦτα ἔχοντες ἐλεύθερα, καὶ ὑμέτερα, οὐ χρῆσθε αὐτοῖς; οὐδὲ αἰσθάνεσθε, ἵνα εἰλήφατε, καὶ παρὰ τίνος; ἀλλὰ κάθησθε πενθοῦντες, καὶ στένοντες, οἱ μὲν πρὸς αὐτὸν τὸν δόντα ἀποτετυφλωμένοι, μηδὲ ἐπιγινώσκοντες τὸν εὐεργέτην· οἱ δὲ ὑπ' ἀγεννείας εἰς μέμψεις καὶ τὰ ἐγκλήματα τοῦ θεοῦ ἐκτρεπόμενοι, καί τοι πρὸς μεγαλοψυχίαν μὲν καὶ ἀνδρείαν, ἐγώ σοι δείξω, ὅτι ἀφορμὰς καὶ παρασκευὴν ἔχεις· πρὸς δὲ τὸ μέμφεσθαι καὶ ἐγκαλεῖν ποίας ἀφορμὰς ἔχεις, σὺ δέ μοι δείκνυε.

m propoſitionum quæ μεταπίπτοντες καὶ ὑποθετικοί *dicuntur, ac ſimilium*

Περὶ τῆς χρείας τῶν μεταπιπτόντων καὶ ὑποθετικῶν, καὶ τῶν ὁμοίων.

CAP. VII.

ΚΕΦ. ζ.

Ἡ περὶ τοὺς μεταπίπτοντας καὶ ὑποθετικοὺς, ἔτι δὲ τῷ ἠρωτῆσθαι περαίνοντας, καὶ πάντας ἁπλῶς τοὺς τοιούτους λόγους πραγματεία, λανθάνει τοὺς πολλοὺς περὶ καθήκοντος οὖσα. ζητοῦμεν γὰρ ἐπὶ πάσης ὕλης, πῶς ἂν εὕροι ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς τὴν διέξοδον, καὶ ἀναστροφὴν τὴν ἐν αὐτῇ καθήκουσαν. οὐκοῦν ἢ τοῦτο λεγέτωσαν, ὅτι οὐ συγκαθήσει εἰς ἐρώτησιν καὶ ἀπόκρισιν ὁ σπουδαῖος· ἢ ὅτι συγκαθεὶς, οὐκ ἐπιμελήσεται τοῦ μὴ εἰκῆ, μηδ᾽ ὡς ἔτυχεν ἐν ἐρωτήσει καὶ ἀποκρίσει ἀναστρέφεσθαι. μὴ τούτων δὲ μηδέτερον προσδεχομένοις, ἀναγκαῖον ὁμολογεῖν, ὅτι ἐπίσκεψίν τινα ποιητέον τῶν τόπων τούτων, περὶ οὓς μάλιστα στρέφεται ἐρώτησις καὶ ἀπόκρισις. τί γὰρ ἐπαγγέλλεται ἐν λόγῳ; τἀληθῆ τιθέναι, τὰ ψευδῆ αἴρειν, τὰ ἄδηλα ἐπέχειν. ἆρ᾽ οὖν ἀρκεῖ τοῦτο μόνον μαθεῖν; ἀρκεῖ, φησιν. οὐκοῦν καὶ τῷ βουλομένῳ ἐν χρήσει νομίσματος μὴ διαπίπτειν, ἀρκεῖ τοῦτο ἀκοῦσαι, διότι τὰς μὲν δοκίμους δραχμὰς παραδέχου, τὰς δ᾽ ἀδοκίμους ἀποδοκίμαζε; οὐκ ἀρκεῖ. τί οὖν δεῖ τούτῳ προσλαβεῖν; τί δ᾽ ἄλλο, ἢ δύναμιν δοκιμαστικήν τε καὶ διακριτι-

TRACTATION
rationum, quæ m
nem habent & condi
atque etiam interro
bus concludunt, omn
nique id genus : ad
pertinere , vulgus
Nam in quauis mater
rimus, quo pacto vir
explicatione illius &
uenienti, proſpero ſu
tatur. Aut igitur ho
virum bonum inter
nem & reſponſionem
ri: aut, ſi eo deſcende
curaturum, ne teme
tuito in reſponſionib
terrogationib. verſet
ſi neutrum horum
neceſſe habet confite
eos aliquo modo
randos eſſe, in qu
terrogatio & reſpon
xime verſatur. N
profitetur ? ſe in
vera poſiturum, fa
diaturum, de obſ
bitaturum. Nunq
ſolum didiciſſe ſ
Satis, inquit. Erg
iam qui in vſu n
tum fruſtrari non v
audiſſe ſatis eſt: prob
mas eſſe accipiendas
bas repudiandas ? N
Quid ergo huic a
dum ? Ecquid aliu
facultas probas &
drachmas ꝓbandi &

nec in ſermone ſatis
quod dictum eſt: ſed
veri, falſi & obſcuri
di facultate? Opus
hæc quid præcipitur?
ne id quod a te con-
ſequens fuerit, pro-
ttendum eſſe. Age,
hic ſatis eſt hęc noſ-
eſt ſatis: ſed & cogno-
, quo modo aliquid
ſit conſentaneum,
o vnum vni ſit con-
quando pluribus
iter. Videndum i-
& hoc aſſumendum
oratione prudenter
quique cum ipſe ſin-
rerum demonſtra-
fferre, tum demon-
s aliorum intelligere:
ſophiſtis decipi ſtu-
eorum argutias pro
rationibus amplecta-
id igitur animaduer-
tractationem con-
um quoque oratio-
modorum, earum-
rcitationem eſſe ne-
n. At vero fit, vt quas
iones recte conceſſi-
iis aliquid concluda-
uod vt falſum ſit: ni-
us tamen inde con-
. Quid igitur agen-
num admittendum
ium? id vero fieri qui
imo dicendum, ea
feſſi ſimus, non recte

κλῶ τῶν δοκίμων τε καὶ ἀδοκίμων δραχμῶν; οὐκοῦν καὶ ἐπὶ λόγου οὐκ ἀρκεῖ τὸ λεχθὲν, ἀλλ' ἀνάγκη δοκιμαστικὸν γενέσθαι, καὶ διακριτικὸν τοῦ ἀληθοῦς καὶ τοῦ ψευδοῦς, καὶ τοῦ ἀδήλου; ἀνάγκη. ἐπὶ τούτοις τί παραγγέλλεται; ἐν λόγῳ τὸ ἀκόλουθον τοῖς δοθεῖσιν ὑπὸ σοῦ καλῶς, παραδέχου. ἄγε, ἀρκεῖ οὖν κἀνταῦθα τοῦτο γνῶναι; οὐκ ἀρκεῖ. δεῖ δὲ μαθεῖν, πῶς τί τισὶν ἀκόλουθον γίνεται, καὶ πότε μὲν ἓν ἑνὶ ἀκολουθεῖ, πότε δὲ πλείοσι κοινῇ. μή ποτε οὖν καὶ τοῦτο ἀνάγκη προσλαβεῖν, τὸν μέλλοντα ἐν λόγῳ συνετῶς ἀναστραφήσεσθαι, καὶ αὐτόν τ' ἀπόδειξιν ἕκαστα ἀποδόντα, καὶ τοῖς ἀποδεικνύουσι παρακολουθήσειν· μὴ δ' ὑπὸ τῶν σοφιζομένων διαπλανηθήσεσθαι, ὡς ἀποδεικνύντων; οὐκοῦν ἐλήλυθεν ἡμῖν, ὡς ἡ περὶ τῶν συναγόντων λόγων καὶ τρόπων πραγματεία καὶ γυμνασία, καὶ ἀναγκαία πέφηνεν. ἀλλὰ δή ἐστιν, ἐφ' ὧν δεδώκαμεν ὑγιῶς τὰ λήμματα, καὶ συμβαίνει τι ἐξ αὐτῶν· ψεῦδος δὲ ὄν, οὐδὲν ἧττον συμβαίνῃ. τί οὖν μοι καθήκει ποιεῖν; προσδέχεσθαι τὸ ψεῦδος; καὶ πῶς οἷόν τε; ἀλλὰ λέγειν, ὅτι οὐχ ὑγιῶς παρεχώρησα τὰ ὁμολογη-

μένα; καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτο δί-
δοται. ἀλλ᾽ ὅτι οὐ συμβαίνει
διὰ τῶν παρακεχωρημένων;
ἀλλ᾽ οὐδὲ τοῦτο δίδοται. τί οὖν
ἐπὶ τούτων ποιητέον; ἢ μή
ποτε ὡς οὐκ ἀρκεῖ τὸ δανείσα-
σθαι πρὸς τὸ ἔτι ὀφείλειν,
ἀλλὰ δεῖ προσεῖναι καὶ τὸ ἐπι-
μένειν ἐπὶ τοῦ δανείου, καὶ μὴ
διαλελύσθαι αὐτό. οὕτως οὐκ
ἀρκεῖ πρὸς τὸ δεῖν παραχω-
ρεῖν ἐπιφερόμενον, τὸ δεδω-
κέναι τὰ λήμματα, δεῖ δ᾽
ἐπιμένειν ἐπὶ τῆς παραχωρή-
σεως αὐτῶν· καὶ δὴ μενόντων
μὲν αὐτῶν εἰς τέλος, ὁποῖα
παρεχωρήθη πᾶσα ἀνάγκη
ἡμᾶς ἐπὶ τῆς παραχωρήσε-
ως ἐπιμένειν, καὶ τὸ ἀκόλου-
θον αὐτοῖς προσδέχεσθαι. οὐ-
δὲ γὰρ ἡμῖν ἔτι, οὐδὲ καθ᾽ ἡ-
μᾶς συμβαίνει τοῦτο τὸ ἐπι-
φερόμενον, ἐπειδὴ τῆς συγ-
χωρήσεως τῶν λημμάτων ἀ-
πέστημεν. δεῖ οὖν καὶ τὰ
τοιαῦτα τῶν λημμάτων
ἱστορῆσαι, καὶ τὴν τοιαύ-
την μεταβολήν τε καὶ με-
τάπτωσιν αὐτῶν, καθ᾽ ἣν
ἐν αὐτῇ τῇ ἐρωτήσει, ἢ τῇ
ἀποκρίσει, ἢ τῷ συλλογί-
ζεσθαι, ἤ τινι ἄλλῳ τοιού-
τῳ, λαμβάνοντα τὰς μετα-
πτώσεις, ἀφορμὴν παρέχει
τοῖς ἀνοήτοις τοῦ ταράσ-
σεσθαι, μὴ βλέπουσι τὸ ἀ-
κόλουθον. τίνος ἕνεκα; ἵν᾽
ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ μὴ πα-
ρὰ τὸ καθῆκον, μὴ δ᾽ εἰκῇ,

fuiſſe conceſſa. Atqu
quidem datur. Dicat
non concludi hæc ex
cõceſſa fuerint. At ne
dẽ datur. Quid ergo
agendum? an non vt i
eſt mutuo ſumſiſſe, a
adhuc debeas, ſed illi
adiungendũ vt ære al
ſtrictus maneas, idq;
diſſolueris: ſic propo
conceſſio, non ſatis e
cedatur id quod infer
& inſiſtendum eſt ea
ceſſioni. Quæ ſi ad ex
vſque tales permanſe
les ſunt conceſſæ: om
ceſſarium eſt, conceſſ
habere ratam, & id qu
conſequens amplecti.
enim nobis id adhuc
arbitratu noſtro con
quod infertur, poſtqu
ceſſione propoſitionũ
rimus. Eſt igitur & hu
propoſitionum ratio,
que mutatio & re
perquirenda: qua is,
modi retractationes
in ipſa interrogatio
reſponſione, aut
ſione, aut alia qua
eius generis, occ
perturbationis præb
gitantibus, dum n
dent quid conſequat
de cauſa? Vt in h
non temere, nequ
quam decet, neque

nur. Atque id i-
in hypotheſibus &
icis orationibus eſt
m. Aliquando enim
t, hypotheſin poſtu-
veluti ſcala quadā ad
dine ſequuntur, trāſ-
nquid ergo quælibet
otheſis concedenda
n quælibet? Quod ſi
ibet, quænam? [Qua
beratur? de officio] Si
eſſeris: eſtne perpe
um eo quod conceſ-
liquando ab eo rece-
ac cōſequentia qui-
ittenda, pugnantia
dianda ſunt? Næ. At,
quis, efficiam vt ad-
otheſi rei quæ fieri
d id perducaris quod
it. Cum hoc corda-
rei ſibi nihilne eſſe
eius diſputationem
iū auerſabitur? Quis
ſupereſt, qui vti poſ-
ie, tam interrogandi
dendi peritus? atque
vt neq; decipi, neq;
luſione in fraudē il-
Imo cū eo aget: ſed
aborabit, ne temere
ā philoſophū dece-
ito in oratione ver-
o pacto ergo adhuc
alē cū eſſe oportere
? At ſine tali aliqua
ne & inſtructione
i locū poterit? Oſtē-

μὴ δὲ συγκεχυμένως ἀναστρεφώμεθα.

Καὶ τὸ αὐτὸ ἐπί τε τῶν ὑποθέσεων, καὶ τῶν ὑποθετικῶν λόγων. ἀναγκαῖον γάρ ἐστιν ὅτε, αἰτῆσαί ἵνα ὑπόθεσιν, ὥσπερ ἐπιβάθραν τῷ ἑξῆς λόγῳ. πᾶσαν οὖν τὴν δοθεῖσαν παραχωρητέον, ἢ οὐ πᾶσαν. καὶ εἰ οὐ πᾶσαν, τίνα; περὶ τίνος ἡ σκέψις; περὶ καθήκοντος. παραχωρήσαντι δὲ, ἐμμενετέον εἰσάπαν ἐπὶ τῆς τηρήσεως; ἢ ἔστιν ὅτε ἀποστατέον, τὰ δ' ἀκόλουθα προσδεκτέον, καὶ τὰ μαχόμενα οὐ προσδεκτέον; ναί. ἀλλὰ λέγει τις, ὅτι ποιήσω σε δυνατοῦ δεξάμενον ὑπόθεσιν, ἐπ' ἀδύνατον ἀπαχθῆναι. πρὸς τοῦτον οὐ συγκαθήσει φρόνιμος, ἀλλὰ φεύξεται ἐξέτασιν καὶ κοινολογίαν. καὶ τίς ἔτι ἄλλος ἐστὶ, λόγῳ χρηστικὸς, καὶ δεινὸς ἐρωτῆσαι καὶ ἀποκρίνασθαι, καὶ νὴ Δία ἀνεξαπάτητός τε καὶ ἀσόφιστος. ἀλλὰ συγκαθήσει μὲν, οὐκ ἐπιστραφήσεται δὲ, τοῦ μὴ εἰκῇ καὶ φιλόσοφον καὶ ὡς ἔτυχεν ἀναστρέφεσθαι ἐν λόγῳ. καὶ πῶς ἔτι ἐστὶ τοιοῦτος, οἷον αὐτὸν ἐπινοοῦμεν; ἀλλ' ἄνευ τινὸς τοιαύτης γυμνασίας καὶ παρασκευῆς φυλάττειν οἷός τέ ἐστι τὸ ἑξῆς; τοῦτο δεικνύ-

τωσιν, καὶ παρέλκει τὰ θεωρήματα ταῦτα πάντα ἄτοπα ἦν καὶ ἀνακόλουθα τῇ προλήψει τοῦ σπουδαίου. τί ἔτι ἀργοὶ καὶ ῥάθυμοι καὶ νωθροὶ ἐσμὲν, καὶ προφάσεις ζητοῦμεν, καθ' ἃς οὐ πονήσομεν; οὐδ' ἀγρυπνήσομεν, ἐξεργαζόμενοι τὸν αὐτὸν λόγον; ἂν οὖν ἐν τούτοις πλανηθῶ, μή τι τὸν πατέρα ἀπέκτεινα; ἀνδράποδον. ποῦ γὰρ ἐνθάδε πατὴρ ἦν, ἵν' αὐτὸν ἀποκτείνῃς; τί οὖν ἐποίησας; ὃ μόνον ἦν κατὰ τὸν τόπον ἁμάρτημα, τοῦτο ἡμάρτηκας. ἐπεὶ τοῦτ' αὐτὸ καὶ ἐγὼ Ῥούφῳ εἶπον, ἐπιτιμῶντί μοι, ὅτι τὸ παραλειπόμενον ἐν συλλογισμῷ τινι οὐχ εὕρισκον· οὐχ οἷον μέν φημι τὸ Καπιτώλιον κατέσκαψας; ὁ δ' ἀνδράποδον, ἔφη, ἐνθάδε τὸ παραλειπόμενον Καπιτώλιόν ἐστιν; ἢ ταῦτα μόνα ἁμαρτήματά ἐστι, τὸ Καπιτώλιον ἐμπρῆσαι, καὶ τὸν πατέρα ἀποκτεῖναι; τὸ δ' εἰκῇ καὶ μάτην καὶ ὡς ἔτυχεν χρῆσθαι ταῖς φαντασίαις ταῖς αὑτοῦ, καὶ μὴ παρακολουθεῖν λόγῳ, μηδ' ἀποδείξει, μηδὲ σοφίσματι, μηδ' ἁπλῶς βλέπειν τὸ καθ' αὑτὸν καὶ οὐ καθ' αὑτὸν ἐν ἐρωτήσει καὶ ἀποκρίσει, τούτων δ' οὐδέν ἐστιν ἁμάρτημα;

dant hoc, vt appareat
pta hæc omnia ſuperi
eſſe, abſurda, & inſtit
boni aliena. Quid aut
& ſocordes atque igi
mus, & fugiendi labo
liarumque cauſas c
mus? Non vigilabi
orationem noſtram
mus? Si ergo in h
raro, nunquid pat
cidi? mancipium.
pater erat, vt eum
res? Quid ergo feciſ
vnum huius loci deli
rat, in eo deliquiſti. I
ipſum & ego Rufo c
me obiurganti, quod
in ratiocinatione qua
termiſſum non re
Negabam id eſſe e
ac ſi Capitolium
ſem. At ille: Ma
inquit, quod hic pr
titur, Capitolium
ea ſola delicta ſunt
diſſe Capitolium,
diſſe patrem? teme
& fruſtra fortuito
vti viſis, nec ration
demonſtrationem au
nem intelligere: deni
videre, quid ſibi ſit
modatum, quid
in reſponſione & in
tione, in his vero
eſt peccatum?

...ves & facultates nõ be-
...ſtutis nõ ſint ſalutares.

...AP. VIII.

ct ates indoctis eſſe pe-
cu ſas. Quot modis ea
pa m inter ſe vim ha-
m tari poſſunt: totidem
s iam epicherematum
th nematum genera in
e o mutari poſſunt,
er modo: Si mutuatus
nc reddidiſti, debes mi-
u am. Nonne cum mu-
is s, & non reddideris,
hi mihi debes? & hoc
e cere, nullius magis
i philoſophi. Nam ſi
ſt ta ratiocinatio eſt en-
ic a: eum qui in ratio-
c e perfecta eſt exercita-
c ſtat nihilominus in
ct ta quoque ſuo mu-
p e fungi. Cur ergo non
ſ etipſos, & alios hoc
o ercemus? Nam nunc
e , etſi in his non exer-
n neque a cura morum,
n uidem, auellimur: ta-
v tute nihilo reddimur
o s. Quid ergo exſpectã-
t iſtam occupationem
n rimus? præſertim cum
o rebus magis neceſſa-
c modo abſtractura ſit,
& arrogantiæ & inſo-
ti a occaſio non parua in-
ac ſſura. Magna enim
e argumentandi ac di-

Ὅτι αἱ δυνάμεις τοῖς ἀπαιδεύτοις οὐκ ἀσφαλεῖς.

ΚΕΦ. η.

Καθ' ὅσους τρόπους μεταλαμβάνειν ἐστὶ τὰ ἰσοδυναμοῦντα ἀλλήλοις, κατὰ τοσούτους καὶ τὰ εἴδη τῶν ἐπιχειρημάτων τε καὶ ἐνθυμημάτων τῶν ἐν τοῖς λόγοις ἔξεστι μεταλαμβάνειν. οἷον φέρε τὸν τρόπον τοῦτον· εἰ ἐδανείσω, καὶ μὴ ἀπέδωκας, ὀφείλεις μοι τὸ ἀργύριον. οὐχὶ ἐδανείσω μὲν, καὶ οὐκ ἀπέδωκας, οὐ μὴν ὀφείλεις μοι τὸ ἀργύριον. καὶ τοῦτο οὐδενὶ μᾶλλον προσήκει, ἢ τῷ φιλοσόφῳ, ἐμπείρως ποιεῖν. εἴπερ γὰρ ἀτελὴς συλλογισμός ἐστι τὸ ἐνθύμημα, δῆλον ὅτι ὁ περὶ τὸν τέλειον συλλογισμὸν γεγυμνασμένος, οὗτος ἂν ἱκανὸς εἴη, καὶ περὶ τὸν ἀτελῆ οὐδὲν ἧττον. τί ποτ' οὖν οὐ γυμνάζομεν αὐτούς τε καὶ ἀλλήλους τὸν τρόπον τοῦτον; ὅτι νῦν, καί τοι μὴ γυμναζόμενοι περὶ ταῦτα, μηδ' ἀπὸ τῆς ἐπιμελείας τοῦ ἤθους ὑπό γε ἐμοῦ περισπώμενοι, ὅμως οὐδὲν ἐπιδίδομεν εἰς καλοκαγαθίαν. τί οὖν χρὴ προσδοκᾶν, εἰ καὶ ταύτην τὴν ἀσχολίαν προσλάβοιμεν· καὶ μάλισθ' ὅτι οὐ μόνον ἀσχολία τις ἀπὸ τῶν ἀναγκαιοτέρων αὐτῇ προσγένοιτ' ἂν, ἀλλὰ καὶ οἰήσεως ἀφορμὴ, καὶ τύφου, οὐχ ἡ τυχοῦσα. μεγάλη γάρ ἐστι δύ-

νάμις ἡ ἐπιχειρηματικὴ καὶ πιθανολογικὴ, καὶ μάλιστ' εἰ τύχοι γυμνασίας ἐπὶ πλέον, καί τινα καὶ εὐπρέπειαν ἀπὸ τῶν ὀνομάτων προσλάβοι· ὅτι καὶ ἐν τῷ καθόλου πᾶσα δύναμις ἐπισφαλὴς τοῖς ἀπαιδεύτοις καὶ ἀσθενέσι προσγενομένη, πρὸς τὸ ἐπάρειν καὶ χαυνῶσαι ἐπ' αὐτῇ. ποίᾳ γὰρ αὖ τις ἔτι μηχανῇ, πεῖσαι τὸν νέον τὸν ἐν τούτοις διαφέροντα, ὅτι οὐ δεῖ προσθήκην αὐτὸν ἐκείνων γενέσθαι, ἀλλ' ἐκεῖνα αὐτῷ προστεθεῖναι; οὐχὶ δὲ πάντας τοὺς λόγους τούτους καταπατήσας, ἐπηρμένος ἡμῖν καὶ πεφυσημένος περιπατεῖ, μηδ' ἀνεχόμενος ἐάν τις ἅπτηταί τι αὐτοῦ, ὑπομιμνήσκων τίνος ἀπολελειμμένος, ποῦ ἀποκέκλικε; Τί οὖν Πλάτων, φιλόσοφος οὐκ ἦν; Ἱπποκράτης γὰρ ἰατρὸς οὐκ ἦν; ἀλλ' ὁρᾷς, πῶς φράζει Ἱπποκράτης; μή τι οὖν Ἱπποκράτης οὕτω φράζει, καθὸ ἰατρός ἐστι; τί οὖν μιγνύεις πράγματα, ἄλλως ἐπὶ τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων συνδραμόντα; εἰ δὲ καλὸς ἦν Πλάτων, καὶ ἰσχυρὸς, ἔδει κἀμὲ καθήμενον ἐκπονεῖν, ἵνα καλὸς γένωμαι, ἢ ἵνα ἰσχυρὸς, ὡς τοῦτο ἀναγκαῖον πρὸς φιλοσοφίαν; ἐπεί τις φιλόσοφος; ἅμα καὶ καλὸς ἦν, καὶ φιλόσοφος; οὐ θέλεις αἰσθάνεσθαι, καὶ διακρῖναι, κατὰ τί οἱ ἄνθρωποι γίνονται φι-

cendi probabiliter eoq ior ſi exercitatione d acuatur, & bella quæda borum ſpecies adiunga in vniuerſum, quælib tas hominibus indoct firmis magnum affert lum, ne propter illam tur & inſoleſcant. N ratione adoleſcenti h præſtanti, perſuaderi i terit, non ipſum illis fa bus, ſed illas ipſi addi vice eſſe oportere? A n putationibus his omn culcatis, elatus & infl bis obambulabit, nec eum qui admonere i quid ei deſit, quo de Quid ergo? Plato phil non fuit? Hippocrate cus non fuit? at vide Hippocrates? nunqu Hippocrates ſic dicit nus medicus eſt? Q res inaniter miſces, dem hominibus con Quod ſi formoſus f to, & robuſtus: mil que per otium el dum fuit, ſcilicet moſus, aut etiam r euaderem? quaſi id loſophiam neceſſario ratur, cum quidam ſophus ſimul & fo fuerit. Non diſcer que animaduertes, tione homines fian

& quæ res alias eis e vero, ſi ego philo- ſem : vosne etiam ri oporteret? Quid to facultates iſtas? uc enim videndi fa- uerto. Sed tamen ſi, quod ſit hominis aliud non habebo n, niſi certū quod- im inſtitutum.

a cognatione quæ cū is intercedit, pro- ad reliqua poſ- ſit fieri.

AP. IX.

unt quæ de cogna- Dei & hominum di- ſapientibus: quid a- minibus reliquum, icum illud, vt nemo us cuias ſit, ſe Athe- ut Corinthium eſſe t, ſed mundanum. te Athenienſem eſ ac non potius ex xat angulo ortum, proiectum fuit tu- aſceretur corpuſcu- onne conſtat, no- Athenienſis & Corinthij umere ab eo loco, aior eſt auctoritas: i ſolum illum angu- mq; domum tuam ſed omnino illud et- ū, vnde maiorū tuorū l te propagatum eſt?

λόσοφοι, καὶ ἵνα ἄλλως αὐτοῖς περίεστιν; ἄγε εἰ δ' ἐγὼ φιλόσοφος ἤμην, ἔδει ὑμᾶς καὶ χωλοὺς γίνεσθαι; τί οὖν; ἀναιρῶ τὰς δυνάμεις ταύτας; μὴ γένοιτο· οὐδὲ γὰρ τὴν ὁρατικήν. ὅμως δ', ἄν μου πυνθάνῃ, τί ἐστιν ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου; οὐκ ἔχω σοι ἄλλο εἰπεῖν, ἢ ὅτι ποιὰ προαίρεσις φαντασιῶν.

Πῶς ἀπὸ τοῦ συγγενεῖς ἡμᾶς εἶναι τοῦ θεοῦ, ἐπέλθοι ἄν τις ἐπὶ τὰ ἑξῆς.

ΚΕΦ. θ.

Εἰ ταῦτά ἐστιν ἀληθῆ τὰ περὶ τῆς συγγενείας τοῦ θεοῦ καὶ ἀνθρώπων λεγόμενα ὑπὸ τῶν φιλοσόφων, τί ἄλλο ἀπολείπεται τοῖς ἀνθρώποις, ἢ τὸ τοῦ Σωκράτους, μηδέποτε πρὸς τὸν πυθόμενον ποδαπός ἐστιν, εἰπεῖν ὅτι Ἀθηναῖος ἢ Κορίνθιος, ἀλλ' ὅτι κόσμιος; διὰ τί γὰρ λέγεις Ἀθηναῖον εἶναι σεαυτὸν, οὐχὶ δ' ἐξ ἐκείνης μόνον τῆς γωνίας, εἰς ἣν ἐρρίφη γεννηθέν σου τὸ σωμάτιον; ἢ δῆλον ὅτι ἀπὸ τοῦ κυριωτέρου, καὶ περιέχοντος οὐ μόνον αὐτὴν ἐκείνην τὴν γωνίαν καὶ ὅλην σου τὴν οἰκίαν, ἀλλὰ καὶ ἁπλῶς ὅθεν σοῦ τὸ γένος τῶν προγόνων εἰς σὲ κατελήλυθεν, ἐντεῦθέν ποθεν καλεῖς σεαυτὸν Ἀθηναῖον καὶ Κορίνθιον.

ὁ τοίνυν τῇ διοικήσει τοῦ κόσμου παρηκολουθηκώς, καὶ μεμαθηκώς, ὅτι τὸ μέγιστον καὶ κυριώτατον καὶ περιεκτικώτατον πάντων τοῦτό ἐστι τὸ σύστημα τὸ ἐξ ἀνθρώπων καὶ θεοῦ, ἀπ' ἐκείνου δὲ τὰ σπέρματα καταπέπτωκεν οὐκ εἰς τὸν πατέρα τὸν ἐμὸν μόνον, οὐδ' εἰς τὸν πάππον, ἀλλ' εἰς ἅπαντα μὲν τὰ ἐπὶ γῆς γεννώμενά τε καὶ φυόμενα, προηγουμένως δ' εἰς τὰ λογικὰ (ὅτι κοινωνεῖν μόνον ταῦτα πέφυκε τῷ θεῷ τῆς συναναστροφῆς κατὰ τὸν λόγον ἐπιπεπλεγμένα) διατί μὴ εἴπῃ τις αὑτὸν κόσμιον; διατί μὴ υἱὸν τοῦ θεοῦ; διατί δὲ φοβηθήσεταί τι τῶν γινομένων ἐν ἀνθρώποις; ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸν Καίσαρα ἡ συγγένεια, ἢ ἄλλον τινὰ τῶν μέγα δυναμένων ἐν Ῥώμῃ, ἱκανὴ παρέχειν ἐν ἀσφαλείᾳ διάγοντας, καὶ ἀκαταφρονήτως, καὶ δεδοικότας μηδ' ὁτιοῦν· τὸ δὲ τὸν θεὸν ποιητὴν ἔχειν, καὶ πατέρα, καὶ κηδεμόνα, οὐκέτι ἡμᾶς ἐξαιρήσεται λυπῶν καὶ φόβων; καὶ πόθεν φάγω, φησί, μηδὲν ἔχων; καὶ πῶς οἱ δοῦλοι, πῶς οἱ δραπέται, τίνι πεποιθότες ἐκεῖνοι ἀπαλλάττονται τῶν δεσποτῶν; τοῖς ἀγροῖς, ἢ τοῖς οἰκέταις, ἢ τοῖς ἀργυρώμασιν; οὐδενί, ἀλλ' ἑαυτοῖς. καὶ ὅμως οὐκ ἐπιλείπουσιν αὐτοὺς τροφαί. τὸν δὲ φιλόσοφον ἡμῖν δεήσει, ἀλ-

Qui igitur mundi adn
tionem ſcrutatus, c
illud opificium maxi
ſummum, in ſe con
mnia, quod ex homi
Deo conſtat: a quo
delapſa ſunt, non tan
trem tuum aut au
cum in vniuerſa quæ
generantur & naſcun
veio in ea quæ rati
prædita: eo quod n
fert, vt ea ſola diui
ſuetudinis ſocietaten
ne & mente ſint adep
nolis dicere mundan
non Dei filium ? c
quam timeas rerum
rum ? Nam cum
cognatio, aut alteri
ius Romanorum p
ſatis virium habeat,
to & ſine contemt
poſſimus, ſineque o
tu: Deum habere au
patrem & curatorem
nos triſtitia metuq
rare non poterit ?
de comedam, inqu
nihil habeam ?
ſerui, quomodo
qua illi re freti re
dominis ? num ag
ſeruis, aut pecuniæ
nulla alia re, niſi
pſis. Et tamen non
victus. Philoſop
oportebit ſcili
tum & acquieſcen

:regre, neque ipſum λοις θαρρῦντα, καὶ ἐπαναπαυόμενον ἀποδημεῖν, καὶ μὴ
e curam, & brutis ἐπιμελεῖσθαι αὐτὸν αὐτοῦ; καὶ
ibus eſſe deteriorem τῶν θηρίων τῶν ἀλόγων εἶναι
iorem: quorum ſin- χείρονα καὶ δειλότερον, ὧν
ietipſis contenta, ne- ἕκαστον αὐτὸ αὑτῷ ἀρκούμε-
ı ſuo carent, neque vi- νον, οὔτε τροφῆς ἀπορεῖ τῆς οἰ-
.e, accommodata na- κείας, οὔτε διεξαγωγῆς τῆς
& conſentanea? Ego καταλλήλου καὶ κατὰ φύσιν; ἐγὼ
:enſeo, natu grandiori μὲν οἶμαι, ὅτι ἔδει καθῆσθαι τὸν
n hic eſſe, non ida- πρεσβύτερον ἐνταῦθα, οὐ
: ne humilibus ſitis a- τοῦτο μηχανώμενον ὅπως μὴ
ut abiectis & ſordidis ταπεινοφρονήσητε, μηδὲ τα-
›nibus occupati de πεινοὺς μηδ' ἀγεννεῖς τινας
is: ſed ne qui tales ex- διαλογισμοὺς διαλογιεῖσθε
dolescentuli, qui co- αὐτοὶ περὶ ἑαυτῶν· ἀλλὰ μή
: deorum agnita, qui- τινες ἐμπίπτωσι τοιοῦτοι νέοι,
lligentes, nos vinculis οἱ ἐπιγνόντες τὴν πρὸς τὴν
àm conſtrictos eſſe θεοὺς συγγένειαν, καὶ ὅτι δεσ-
huius, & poſſeſſionis μά τινα ταῦτα προσηρτήμε-
›rpus requirit, earum- θα, τὸ σῶμα καὶ τὴν κτῆσιν
ım quæ propterea no- αὐτοῦ, καὶ ὅσα τούτων ἕνεκα ἀ-
›nſtituendam rem fa- ναγκαῖα ἡμῖν γίνεται εἰς οἰ-
n & vitæ conſuetudi- κονομίαν καὶ ἀναστροφὴν τὴν
:eſſariæ ſunt: iſta vt o- ἐν τῷ βίῳ, ὡς βάρη τινὰ καὶ
ædam & moleſta & in- ἀνιαρὰ καὶ ἄχρηστα ἀπορρί-
›iicere cupiant, & ad ψαι θέλωσι, καὶ ἀπελθεῖν
›s ſuos proficiſci. Hoc πρὸς τοὺς συγγενεῖς. καὶ τοῦ-
:n magiſtro veſtro & τον ἔδει τὸν ἀγῶνα ἀγωνίζε-
ori, ſi quis eſſet, de- σθαι τὸν διδάσκαλον ὑμῶν
um fuit, vt vos qui- καὶ παιδευτήν, εἴ τις ἄρα ἦν.
deſſetis, dicentes: E- ὑμᾶς μὲν ἔρχεσθαι λέγοντας,
:, nos corpuſculi hu- Ἐπίκτητε, οὐκέτι ἀνεχόμεθα
cula tolerare diutius μετὰ τοῦ σωματίου τούτου δεδε-
umus, vt ſimus cibum μένοι, καὶ τοῦτο τρέφοντες καὶ
que dando, & quietem ποτίζοντες, καὶ ἀναπαύοντες
do, eoque repurgando καὶ καθαίροντες, εἶτα δι' αὐ-
ti: & propter ipſum, a- τὸ συμπεριφερόμενοι τοῖσδε
ue aliis nos accommo- καὶ τοῖσδε. οὐκ ἀδιάφορα ταῦ-
.Nonne hęc indifferen-

τα, καὶ οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς; καὶ ὁ θάνατος οὐ κακὸς, καὶ συγγενεῖς τινες τοῦ θεοῦ ἐσμὲν, κἀκεῖθεν ἐληλύθαμεν. ἄφες ἡμᾶς ἀπελθεῖν, ὅθεν ἐληλύθαμεν. ἄφες λυθῆναί ποτε τῶν δεσμῶν τούτων, τῶν ἐξηρτημένων καὶ βαρούντων. ἐνθάδε λῃσταὶ, καὶ κλέπται, καὶ δικαστήρια καὶ οἱ καλούμενοι τύραννοι, δοκοῦντες ἔχειν τινὰ ἐφ' ἡμῖν ἐξουσίαν, διὰ τὸ σωμάτιον καὶ τὰ τούτου κτήματα. ἄφες, δείξωμεν αὐτοῖς, ὅτι οὐδενὸς ἔχουσιν ἐξουσίαν. ἐμὲ δ' ἐν τῷ λέγειν, ὅτι ἄνθρωποι ἐκδέξασθε τὸν θεὸν, ὅταν ἐκεῖνος σημήνῃ καὶ ἀπολύσῃ ὑμᾶς ταύτης τῆς ὑπηρεσίας, τότ' ἀπολύεσθε πρὸς αὐτόν. ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος ἀνάσχεσθε ἐνοικοῦντες ταύτην τὴν χώραν, εἰς ἣν ἐκεῖνος ὑμᾶς ἔταξεν. ὀλίγος ἄρα χρόνος οὗτος ὁ τῆς οἰκήσεως, καὶ ῥᾴδιος τοῖς οὕτω διακειμένοις. ποῖος γὰρ ἔτι τύραννος, ἢ ποῖος κλέπτης, ἢ ποῖα δικαστήρια φοβερὰ, τοῖς οὕτως παρ' οὐδὲν πεποιημένοις τὸ σῶμα καὶ τὰ τούτου κτήματα, μείνατε, μὴ ἀλογίστως ἀπέλθητε. τοιοῦτόν τι ἔδει γίνεσθαι παρὰ τοῦ παιδευτοῦ πρὸς τοὺς εὐφυεῖς τῶν νέων. νῦν δὲ τί γίνεται; νεκρὸς μὲν ὁ παιδευτὴς, νεκροὶ δ' ὑμεῖς. ὅτε χορτασθῆτε σήμερον, κάθησθε κλαίον-

tia ſunt, & nihil ad nos nent? Nonne mors mal eſt? Nonne cognatione attingimus, atque inde mus? Sine nos illuc redir de venimus. Sine tande berari nos compedibu quibus conſtricti & o ſumus. Hic latrones & & iudicia ſunt, & quos t nos vocant, qui ſibi pot aliquid in nos aſſumun pter corpuſculum hoc, que poſſeſſiones. Sine damus eis, nihil haber poteſtatis. Mihi vero c dum erat: Homines, I exſpectate, cùm ille ſign rit, & vobis muneris vacationem dederit, tu eum reuertimini. Nun æquo animo tuemini tionem iſtam, vobis attributam. Exiguum fecto tempus eſt habi nis huius, & ſic affecti nime graue. Nam qui tyrannus, qui fures, q dicia terrorem incutie qui corpus eiuſque p ſiones ita nihili fac Manete: ne inconſidera cedite. Hoc modo præc ri tractandi erant adol tes ingenioſi. Nunc quid fit? mortuus eſt ceptor: mortui eſtis & Cum hodie paſti fueriti detis plorantes, quidnan

? Mancipium ſi ha-
bebis: ſi non habue-
es e vita. Aperta eſt
id luges? Vbi iam lo-
crymis? quæ iam eſt
nis occaſio? quidnā
i inuidebit? Quam-
cupletes admirabi-
poteſtate cōſtitutos?
ſi & robuſti ſint, &
Quid enim nobis fa-
facere poterunt. Ea
obis ſunt eis nō per-
s. in ea enim nihil
Quis igitur iā impe-
ini ſic affecto? Quo
crates erga hæc ani-
t? nonne ſic, vt eum
qui ſe Deorū cognatū
ſum haberet? ſi mi-
nunc dicatis, Ea cō-
dimittimus, vt miſ-
diſputationes iſtas,
ctenus vſus es, neq;
centibus vel ſenibus
moleſtus: reſpōde-
ulos eſſe vos, qui qui-
tis, ſi me veſter Impe-
ua in ſtatione collo-
m mihi ſeruandā &
eſſe, & mille potius
ppetendas quā eam
n. Cum autem Deus
mihi locum vitæ-
ndæ rationem attri-
eam eſſe mihi relin-
. Hoc demū eſt ho-
ſſe deorū cognatum.
on ſecus ac ſi ventres

τες, περὶ τῆς αὔριον, πόθεν φάγητε. ἀνδράποδον. ἂν σχῇς, ἕξεις. ἂν μὴ σχῇς, ἐξελεύσῃ. ἤνοικται ἡ θύρα. τί πενθεῖς; ποῦ ἔτι τόπος δακρύοις; τίς ἔτι κολακείας ἀφορμή; διὰ τί ἄλλος ἄλλῳ φθονήσει; διὰ τί πολλὰ κεκτημένους θαυμάσει, ἢ τοὺς ἐν δυνάμει τεταγμένους, μάλιστ᾽ ἂν καὶ ἰσχυροὶ ὦσι καὶ ὀργίλοι; τί γὰρ ἡμῖν ποιήσουσιν; ἃ δύνανται ποιῆσαι, τούτων οὐκ ἐπιστρεψόμεθα, ὧν ἡμῖν μέλει, ταῦτα οὐ δύνανται. τίς οὖν ἔτι ἄρξει τοῦ οὕτω διακειμένου; πῶς Σωκράτης εἶχε πρὸς ταῦτα; πῶς δὲ ἄλλως, ἢ ὡς ἔδει τὸν πεπεισμένον ὅτι ἐστὶ τῶν θεῶν συγγενής; ἄν μοι λέγητε, φησί, νῦν, ὅτι ἀφίεμέν σε ἐπὶ τούτοις, ὅπως μηκέτι διαλέξῃ τούτους τοὺς λόγους οὓς μέχρι νῦν διελέγου, μηδὲ παρενοχλήσῃς ἡμῶν τοῖς νέοις μηδὲ τοῖς γέρουσιν· ἀποκρινοῦμαι, ὅτι γελοῖοί ἐστε, οἵτινες ἀξιοῦτε, εἰ μέν με ὁ στρατηγὸς ὁ ὑμέτερος ἔταξεν εἴς τινα τάξιν, ὅτι ἔδει με τηρεῖν αὐτὴν, καὶ φυλάττειν, καὶ μυριάκις πρότερον αἱρεῖσθαι ἀποθνήσκειν, ἢ ἐγκαταλιπεῖν αὐτήν. εἰ δ᾽ ὁ θεὸς ἔν τινι χώρᾳ καὶ ἀναστροφῇ κατατέταχε, ταύτην δ᾽ ἐγκαταλιπεῖν δεῖ ἡμᾶς. τοῦτ᾽ ἐστὶν ἄνθρωπος ταῖς ἀληθείαις συγγενὴς τῶν θεῶν. ἡμεῖς οὖν ὡς κοιλίαι,

ὡς ἔντερα, ὡς αἰδοῖα, οὕτω
περὶ αὑτῶν διανοούμεθα, ὅτι
φοβούμεθα, ὅτι ἐπιθυμοῦμεν,
τοὺς εἰς ταῦτα συνεργεῖν δυ-
ναμένους κολακεύομεν, τοὺς
αὐτοὺς τούτους δεδοίκαμεν. ἐ-
μέ τις ἠξίωκεν ὑπὲρ αὐτοῦ
γράψαι εἰς τὴν Ῥώμην, ὡς
ἐδόκει τοῖς πολλοῖς ἠτυχηκώς,
καὶ πρότερον μὲν ἐπιφανὴς ὢν
καὶ πλούσιος· ὕστερον δ' ἐκ
πεπτωκὼς ἁπάντων καὶ διά-
γων ἐνταῦθα. κἀγὼ ἔγραψα
ὑπὲρ αὐτοῦ ταπεινῶς. ὁ δ'
ἀναγνοὺς τὴν ἐπιστολὴν, ἀ-
πέδωκέ μοι αὐτὴν, καὶ ἔφη ὅτι
ἐγὼ βοηθηθῆναί τι ὑπό σου
ἤθελον, οὐχὶ ἐλεηθῆναι· κα-
κὸν δέ μοι οὐδέν ἐστιν. οὕτω καὶ
Ῥοῦφος πειράζων μ' εἰώ-
θει λέγειν· συμβήσεταί σοι
τοῦτο καὶ τοῦτο ὑπὸ τοῦ δεσπό-
του. καί μου πρὸς αὐτὸν ἀπο-
κρινομένου, ὅτι ἀνθρώπινα, τί
οὖν, ἔφη, ἐκεῖνον παρακαλῶ,
παρὰ σοῦ αὐτὰ λαβεῖν δυνά-
μενος. τῷ γὰρ ὄντι ὃ ἐξ αὑτοῦ
τις ἔχει, περισσὸς καὶ μάταιος
παρ' ἄλλου λαμβάνων. ἐγὼ οὖν
ἔχων ἐξ ἐμαυτοῦ λαβεῖν τὸ
μεγαλόψυχον καὶ γενναῖον, ἀ-
γρὸν παρὰ σοῦ λάβω, καὶ ἀρ-
γύριον, ἢ ἀρχήν τινα; μὴ
γένοιτο. οὐχ οὕτως ἀναίσθητος
ἔσομαι τῶν ἐμῶν κτημάτων.
ἀλλ' ὅταν τις ᾖ δειλὸς καὶ τα-
πεινὸς, ὑπὲρ τούτου τί ἄλλο, ἢ
ἀνάγκη γράφειν ἐπιστολὰς, ὡς
ὑπὲρ νεκροῦ. τὸ πτῶμα ἡμῖν

aut inteſtina aut pude
ſemus, ſic de nobis ipſi
tamus: quippe qui &
mus, & cupiamus: &
rum opera conſequi h
ſimus, adulemur, eoſc
formidemus. Quidar
petiit, vt ſua cauſa F
ſcriberem, vt vulgo pu
aduerſa fortuna vſus: c
us & illuſtris fuiſſet, 8
poſt autē his omnib
ſis, hic degeret. Ego ſc
eo humiliter. At ille,
cum eas legiſſet, mihi
Adiumenti aliquid,
non commiſeratione
petij. mihi enim nihil
mali. Sic Rufus, tenta
cauſa, dicere ſolebat: H
lud a domino in te c
tur. Me autem ei reſpo
Ea humana eſſe: Quid
quit, ab illo petam, c
accipere poſſim? Na
quod a ſeſe habet, ab
mit: is omnino vanus
que ineptus Ego igit
magnum & generoſi
mum a me ipſo poſſi
tere, agrum a te
& argentum, aut
ſtratum aliquem?
Non adeo neſcius e
ſeiſſionum mearum.
quis timidus fuerit
ictus: pro eo quid aliu
velut pro mortuo lit
ſcribendæ? hoc mod

donato nobis, & ſex-
iluti ſanguinis. Talis
era cadauer eſt, & ſan-
ktariꝰ, preterea nihil.
d amplius eſſet, alium
amitatis non eſſe cau-
maduerteret.

eos qui Romæ honoribus inſeruiunt.

Cap. X.

ta contẽtione nos ad
ĩ noſtrũ comparare-
ãta Romani ſenes in
incũbunt: fortaſſis &
id ꝓmouereꝰ. No-
minẽ me natu maio-
ic etiã Romę annonæ
m. Qui cum hac iter
, ab exilio rediẽs, quę
ihi dixit? vt priorem
xagitauit? quæ de re-
æ curſu fuit pollicitꝰ?
uc ꝑueniſſet, nihil a-
ã daturũ, niſi vt reli-
is trãquille citraque
tionẽ exigeret. Nam
i, inquit, adhuc vitæ
eliquum? Ego vero ei
ta eſſe facturũ: ſed cũ
l olfeciſſet Romã, ſo-
derent ei hæc omnia.
quis ei in aulã patue-
: eum lætantẽ & gra-
agentẽ accurſurũ. At
(inqt) Epictete, alte-
ulã ingreſsũ videris:
e me exiſtimato. Nũc

χάρισται τοῦ δεῖνος, καὶ ἐξέ-
στω αἵματος τοῦ γὰρ ὄντι πλά-
σμα ὁ τοιοῦτός ἐστι, καὶ ἐξέστης αἱ-
ματίου· πλέον δ' οὐδέν. εἰ
δ' ἦν πλέον τι, ᾐσθάνετ' ἄν,
ὅτι ἄλλος δι' ἄλλον οὐ δυ-
στυχεῖ.

Πρὸς τοὺς περὶ τὰς ἐν Ῥώμῃ προαγωγὰς ἐσπουδακότας.

ΚΕΦ. ι.

Εἰ οὕτω σφοδρῶς συντε-
ταγμένοι περὶ τὸ ἔργον
τὸ ἑαυτῶν, ὡς οἱ ἐν Ῥώμῃ
γέροντες περὶ ἃ ἐσπουδάκα-
σι, τάχα ἄν τι ἠνύομεν καὶ αὐ-
τοί. οἶδα ἐγὼ πρεσβύτερον
ἄνθρωπον ἐμοῦ, καὶ νῦν ἐπὶ τοῦ
σίτου ὄντα ἐν Ῥώμῃ, ὅτε
ταύτῃ παρῆλθεν ἀπὸ τῆς φυγῆς
ἀναστρέφων. οἷα εἶπέ μοι, κα-
τατρέχων τοῦ προτέρου ἑαυ-
τοῦ βίου, καὶ περὶ τῶν ἑξῆς ἐπαγ-
γελλόμενος, ὅτι ἄλλο οὐδὲν
ἀναβὰς σπουδάσει, ἢ ἐν ἡσυ-
χίᾳ καὶ ἀταραξίᾳ διεξαγα-
γεῖν τὸ λοιπὸν τοῦ βίου. πόσον
γὰρ ἔτι ἐστὶν ἐμοὶ τὸ λοιπόν; -
κἀγὼ ἔλεγον αὐτῷ, ὅτι οὐ
ποιήσεις· ἀλλ' ὀσφρανθεὶς
μόνον τῆς Ῥώμης, ἁπάντων
τούτων ἐπιλήσῃ. ἂν δὲ καὶ εἰς
αὐλὴν πάροδός τις διδῶται,
ὅτι χαίρων, καὶ τῷ θεῷ εὐχα-
ριστῶν εἰσεῖται. ἄν με εὕρῃς, ἔ-
φη, Ἐπίκτητε, τὸν ἕτερον πόδα
εἰς τὴν αὐλὴν τιθέντα, ὃ
βούλει ὑπολάμβανε. νῦν οὖν

τί ἐποίησε; πρὶν ἐλθεῖν εἰς τὴν Ῥώμην, ἀπήντησαν αὐτῷ παρὰ Καίσαρος πινακίδες. ὁ δὲ λαβὼν, πάντων ἐκείνων ἐξελάθετο, καὶ λοιπὸν ἓν ἐξ ἑνὸς ἐπισεσώρευκεν. ἤθελον αὐτὸν νῦν παραστὰς ὑπομνῆσαι τῶν λόγων, οὓς ἔλεγε παρερχόμενος, καὶ εἰπεῖν, ὅτι πόσου ἐγὼ κομψότερος μάντις εἰμί; τί οὖν ἐγὼ λέγω; ὅτι ἄπρακτόν ἐστι τὸ ζῷον, μὴ γένοιτο. ἀλλὰ διὰ τί ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν πρακτικοί; εὐθὺς ἐγὼ πρῶτον ὅταν ἡμέρα γένηται, μικρὰ ὑπομιμνήσκομαι, τίνα ἐπαναγνῶναί με δεῖ. εἶτα εὐθὺς ἐμαυτῷ, τί δέ μοι καὶ μέλει πῶς ὁ δεῖνα ἀναγνῷ; πρῶτόν ἐστιν, ἵνα ἐγὼ κοιμηθῶ. καίτοι τί ὅμοια τὰ ἐκείνων πράγματα τοῖς ἡμετέροις; ἂν ἐπιστῆτε τί ἐκεῖνοι ποιοῦσιν, αἰσθήσεσθε. τί δὲ ἄλλο, ἢ ὅλην τὴν ἡμέραν ψηφίζουσι, συζητοῦσι, συμβουλεύουσι περὶ σιταρίου, περὶ ἀγριδίου, περὶ τινῶν τοιούτων προκοπῶν. ὅμοιον οὖν ἐστιν, ἐντυξίδιον παρά τινος λαβόντα ἀναγινώσκειν, παρακαλῶ σε ἐπιτρέψαι μοι σιτάριον ἐξαγαγεῖν· ἢ παρακαλῶ σε παρὰ Χρυσίππου ἐπισκέψασθαι τίς ἐστιν ἡ τοῦ κόσμου διοίκησις, καὶ ποίαν τινὰ χώραν ἐν αὐτῇ ἔχει τὸ λογικὸν ζῷον· ἐπίσκεψαι δὲ καὶ τίς εἶ σὺ, καὶ ποῖόν τί σου τὸ ἀγα-

ergo quid fecit? priuſ
mam intraſſet, tabella
rianæ obuiam ei ſun
quibus acceptis, verb
lorum omnium eſt ob
iam negotium aliud e
bi accumulauit. Equi
lem ei in memoriam r
verba coram, quę pr
cerat: & dicere, Qua
ſum præſtãtior vates?
go ego iubeo? ignauu
nimal? Nequaquã. Sec
nõ ſumus actuoſi? Nã
taceam, ego vbi dilux
recordor, quænã mil
diendam prelectione
ſaria, legenda ſint? p
ſtatim ipſe mecum: Q
ad me attinet, quem
ille legat? hoc primun
ego dormiam. Enimu
res noſtræ illorumque
ſimile? Si cõſideraueri
illi agant, intelligetis
aliud, niſi totum diē
nes ſubducunt, confer
liberant de frumento,
lo, de huiuſmodi n
commodis. Nunquid
ter ſeſe ſimilia ſunt,
nem huiuſmodi lege
te, vt me frumētum e
ſinas: &, oro te vt apu
ſippum cõſideres, quæ
di gubernatio? & qu
locum teneat ration
ceps animal? Conſide
& tu quis ſis? & cuiu

ac malum tuum? Hęc-
ſimilia ſunt? hęc ſimi-
im requirunt? Num æ-
pe eſt hęc atque illa ne-
Quid ergo? nosne ſoli
ſumus & oſcitamus?
ed vos adoleſcentes
tiam, & prius quam
m nos ſenes, cum lu-
idemus adoleſcentes,
iadam colludendi cu-
incitamur. Multo i-
gis, ſi vos viderem ex-
ipſe fierem ad res ſe-
ior.

ite, ſeu pietate in ſuos.

CAP. XI.

aute quidam ex pro-
bus ad eum veniſſet,
iuata ſua negotia ex
illud etiã quęſiuit, an
ſet, ac liberi? quos cũ
reſpondiſſet: inter-
rrexit, Vt res illa ſuc-
ſiſſere, inquit. tum il-
acto? nec enim ſcili-
cauſa matrimonia
nt homines, liberoſ-
eant, vt miſeri ſint:
otius, vt felices. At
uit, adeo ſum miſer,
ga liberos, vt nuper
e filia, cum pericli-
etur, ne adeſſe qui-
ęgrotanti voluerim:
abduxerim, quoad
ã nuntiauit, eam be-
re. Quid ergo? recte

θὸν καὶ τὸ κακὸν; ταῦτα ἐκεί-
νοις ὅμοιά ἐστιν; ἀλλ' ὁμοίας
σπουδῆς χρείαν ἔχονται. ἀλλ'
ἀδύνατος ἀμελεῖν αἰσχρὸν
τούτων κἀκείνων. τί οὖν, ἡμεῖς
μόνοι ῥαθυμοῦμεν καὶ νυστάζο-
μεν; οὔ, ἀλλὰ πολὺ πρότε-
ρον ὑμεῖς οἱ νέοι. ἐπεί τοι καὶ
ἡμεῖς οἱ γέροντες, ὅταν παί-
ζοντας ὁρῶμεν νέους, συμπρο-
θυμούμεθα καὶ αὐτοὶ συμπαί-
ζειν. πολὺ δὲ πλέον, εἰ ἑώ-
ρων διεγηγερμένους, καὶ συμ-
προθυμουμένους ἂν, συνεσπου-
δάζειν καὶ αὐτός.

Περὶ φιλοστοργίας.

ΚΕΦ. ια.

Ἀφικομένου δέ τινος
πρὸς αὐτὸν τῶν ἐν τέλει,
πυθόμενος παρ' αὐτοῦ τὰ ἐπὶ
μέρους, ἠρώτησεν εἰ καὶ τέκνα
εἴη αὐτῷ, καὶ γυνή; τοῦ δ' ὁμο-
λογήσαντος, προσεπύθε-
το, πῶς τι οὖν χρῇ τῷ πράγ-
ματι; ἀθλίως, ἔφη. καὶ ὅς·
τίνα τρόπον; οὐ γὰρ δὴ τούτου
ἕνεκα γαμοῦσιν οἱ ἄνθρωποι,
καὶ παιδοποιοῦνται, ὅπως ἄ-
θλιοι ὦσιν, ἀλλὰ μᾶλλον ὅ-
πως εὐδαίμονες. ἀλλ' ἐγώ,
ἔφη, οὕτως ἀθλίως ἔχω περὶ
τὰ παιδάρια, ὥστε πρῴην
νοσοῦντός μου τοῦ θυγατρίου, καὶ
δόξαντος κινδυνεύειν, οὐχ
ὑπέμεινα οὐδὲ παρεῖναι αὐτῷ
νοσοῦντι, φυγὼν δ' ᾠχόμην,
μέχρις οὗ προσήγγειλέ τίς μοι
ὅτι ἔχει καλῶς. τί οὖν; ὀρθῶς

φαίνῃ σαυτῷ ταῦτα πεποιηκέναι; Φυσικῶς, ἔφη. ἀλλὰ μὴν τοῦτό με πεῖσον, ἔφη, σὺ διὰ τί φυσικῶς· κἀγώ σε πείσω, ὅτι πᾶν τὸ κατὰ φύσιν γινόμενον, ὀρθῶς γίνεται. τοῦτο, ἔφη, πάντες ἢ οἵγε πλεῖστοι πατέρες πάσχομεν. οὐδ᾽ ἐγώ σοι ἀντιλέγω, ἔφη, ὅτι οὐ γίνεται. τὸ δ᾽ ἀμφισβητούμενον ἡμῖν ἐκεῖνό ἐστιν, εἰ ὀρθῶς. ἐπεὶ τούτου γε ἕνεκα καὶ τὰ φύματα δεῖ λέγειν ἐπ᾽ ἀγαθῷ γίνεσθαι τοῦ σώματος, ὅτι γίνεται· καὶ ἁπλῶς τὸ ἁμαρτάνειν, εἶναι κατὰ φύσιν, ὅτι πάντες σχεδὸν, ἢ οἵγε πλεῖστοι, ἁμαρτάνομεν. δεῖξον οὖν μοι σὺ, πῶς κατὰ φύσιν ἐστίν. οὐ δύναμαι, ἔφη. ἀλλὰ σύ μοι μᾶλλον δεῖξον, πῶς οὐκ ἔστι κατὰ φύσιν, οὐδ᾽ ὀρθῶς γίνεται. καὶ ὅς· ἀλλ᾽ εἰ ἐζητοῦμεν, ἔφη, περὶ λευκῶν καὶ μελάνων, ποῖον ἂν κριτήριον παρεκαλοῦμεν πρὸς διάγνωσιν αὐτῶν; τὴν ὅρασιν, ἔφη. τί δ᾽ εἰ περὶ θερμῶν καὶ ψυχρῶν, καὶ σκληρῶν καὶ μαλακῶν, ποῖόν τι; τὴν ἁφήν. οὐκοῦν ἐπειδὴ περὶ τῶν κατὰ φύσιν, καὶ τῶν ὀρθῶς ἢ οὐκ ὀρθῶς γινομένων ἀμφισβητοῦμεν, ποῖον θέλεις κριτήριον παραλάβωμεν; οὐκ οἶδ᾽, ἔφη. καὶ μὴν τὸ μὲν τῶν χρωμάτων καὶ ὀσμῶν, ἔτι δὲ χυλῶν κριτήριον ἀγνοεῖν, τυχὸν οὐ μεγάλη ζημία. τὸ δὲ τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν, καὶ τῶν

τῶ

iſta te feciſſe putas? Na[...]
quit, cõuenienter. En[...]
illud tu mihi perſuad[...]
quit, cur naturę cõue[...]
Et ego tibi perſuadeb[...]
quid ſecundũ natura[...]
recte fieri. Hoc, inquit[...]
mnes, aut certe pleri[...]
affecti ſumus. Neq; e[...]
gno inquit, tibi, quin[...]
illud autẽ a nobis an[...]
an recte fiãt? Nã iſta [...]
tione dicendũ erit, et[...]
ob corporis cõmodu[...]
quoniã naſcũtur: atq;[...]
cata ſecundũ naturã [...]
fere omnes aut certe [...]
peccemus. Tu ergo n[...]
dito, quomodo ſecun[...]
rã ſit? Nõ poſſum, ir[...]
tu potius oſtẽdito n[...]
pacto nõ ſit ſecundũ [...]
neq; recte fiat. Tũ ill[...]
albo & nigro quęrer[...]
quit, quodnã inſtru[...]
diiudicationem con[...]
beremus? Viſum, inq[...]
vero? ſi de calidis & f[...]
duris & mollibus, q[...]
Tactum. Cum ergo [...]
naturæ conſentanea [...]
recte aut ſecus fiant[...]
mus: quodnam ir[...]
tum cenſes adhibẽd[...]
ro, inquit. Enimu[...]
calores & odores, at[...]
ſapores diſcernãtur, [...]
fortaſſe nõ magnun[...]
modum. ſed bona &[...]

minis aut conſenta-
pugnantia ignorare:
paruũ incõmodum
no vero maximũ. A-
ii, omnia quę aliqui-
ſta & decora eſſe vi-
e ne vidẽtur? an fieri
quæ Iudæi, Syri, Æ-
mani de victu atq; e-
ſentiũt, recte omnia
fieri qui poteſt? nam
ẽ opinione omnino
, ſi Ægyptiorũ inſti-
ſunt, vti reliquorum
nt. Si Iudaica bene ſe
terorũ nõ bene ſe ha-
dni vero? vbi autem
. ibidẽ & inſcitia eſt,
rũ neceſſariarũ diſci-
:edebat. Tu ergo, in-
nimaduerſis nihil a-
ſterũ ſtudio habebis,
nũ in aliud quicquã
niſi vt cognoſcas ꝙnã
turę cõgruentiũ iu-
oq; adhibito, ſingula
udices. In iſto autem
d id ꝙ vis, tantũ ad-
ferre tibi poſsũ. Ca-
uid ſecundum natu-
eſta tibi eſſe videtur?
Quid vero? Caritasne
aturã & honeſta eſt;
ratio nõ eſt? Imo ve-
uid ergo pugnę eſt re-
ni cum caritate? Mihi
ur. Nã alioqui ſi pu-
alterutrũ naturæ cõ-
oceſſe fuerit diſsẽtire

παρὰ φύσιν καὶ κατὰ φύσιν τοῦ ἀνθρώπου, δοκεῖ σοι μικρὰ ζημία εἶναι τοῦ ἀγνοοῦντι; ἢ μεγίστη μὲν οὖν. φέρε εἰπέ μοι, πάντα ἃ δοκεῖ τισιν εἶναι καλὰ καὶ πρέποντα, ὀρθῶς δοκεῖ; καὶ νῦν Ἰουδαίοις καὶ Σύροις καὶ Αἰγυπτίοις καὶ Ῥωμαίοις, οἷόν τε πάντα τὰ δοκοῦντα περὶ τροφῆς, ὀρθῶς δοκεῖν. καὶ πῶς οἷόν τε; ἀλλ' οἶμαι πᾶσα ἀνάγκη, εἰ ὀρθά ἐστιν Αἰγυπτίων, μὴ ὀρθὰ εἶναι τὰ τῶν ἄλλων· εἰ καλῶς ἔχει τὰ Ἰουδαίων, μὴ καλῶς ἔχειν τὰ τῶν ἄλλων. πῶς γὰρ οὔ; ὅπου δὲ ἄγνοια, ἐκεῖ καὶ ἀμαθία, καὶ ἡ περὶ τὰ ἀναγκαῖα ἀπαιδευσία. συνεχώρει. σὺ οὖν, ἔφην, τούτων αἰσθόμενος, οὐδὲν ἄλλο τοῦ λοιποῦ σπουδάσεις, οὐδ' ἐπ' ἄλλῳ τινὶ τὴν γνώμην ἕξεις, ἢ ὅπως τὸ κριτήριον τῶν κατὰ φύσιν καταμάθῃς· καὶ τούτῳ προσχρώμενος διακρινεῖς τῶν ἐπὶ μέρους ἕκαστον. ἐπὶ δὲ τοῦ παρόντος, τὰ τοσαῦτα ἔχω σοὶ πρὸς ὃ βούλει βοηθῆσαι. τὸ φιλόστοργον δοκεῖ σοι κατὰ φύσιν τε εἶναι, καὶ καλόν, πῶς γὰρ οὔ; τί δέ, τὸ μὲν φιλόστοργον κατὰ φύσιν τε καὶ καλόν ἐστι, τὸ δ' εὔλογιστον οὐκ; οὐδαμῶς. μὴ τοίνυν μάχην ἔχει τοῦ φιλοστόργου τὸ εὔλογιστον; οὐ δοκεῖ μοι. εἰ δὲ μή, τῶν μαχομένων ἀνάγκη θατέρου κατὰ φύσιν ὄντ[illegible], θάτερον εἶναι

παρὰ φύσιν. ἢ γὰρ οὔ; οὕτως, ἔφη. ἀκούω ὅ,τι ἂν διελέγχωμεν ὁμοῦ μὲν φιλόστοργον, ὁμοῦ δ' εὔλογον, τοῦτο θαρροῦντες ἀποφαινόμεθα ὀρθόν τε εἶναι, καὶ καλόν; ἔστω, ἔφη. τί οὖν; ἀφεῖναι νοσοῦν τὸ παιδίον, καὶ ἀφέντα ἀπελθεῖν, ὅτι μὲν οὐκ εὔλογον οὐκ οἶμαί σ' ἀντερεῖν. ὑπολείπεται δ' ἡμᾶς σκοπεῖν, εἰ φιλόστοργον. σκοπῶμεν δή. ἆρ' οὖν σὺ μὲν ἐπειδὴ φιλοστόργως διέκεισο πρὸς τὸ παιδίον, ὀρθῶς ἐποίεις φεύγων, καὶ ἀπολείπων αὐτό; ἡ μήτηρ δ' οὐ φιλοστοργεῖ τὸ παιδίον; φιλοστοργεῖ μὲν οὖν. οὐκοῦν ἔδει καὶ τὴν μητέρα ἀφεῖναι αὐτό, ἢ οὐκ ἔδει; οὐκ ἔδει. τί δ' ἡ τίτθη, στέργει αὐτό; στέργει, ἔφη. ἔδει οὖν κἀκείνην ἀφεῖναι αὐτό; οὐδαμῶς. τί δ' ὁ παιδαγωγὸς, οὐ στέργει αὐτό; στέργει. ἔδει οὖν κἀκεῖνον ἀφέντα ἀπελθεῖν, εἶθ' οὕτως, ἔρημον καὶ ἀβοήθητον ἀπολειφθῆναι τὸ παιδίον, διὰ τὴν πολλὴν φιλοστοργίαν τῶν γονέων ὑμῶν, καὶ τῶν περὶ αὐτό; ἢ ἐν ταῖς χερσὶ τῶν οὔτε στεργόντων, οὔτε κηδομένων ἀποθανεῖν; μὴ γένοιτο. καὶ μὴν ἐκεῖνό γε ἄνισον καὶ ἄγνωμον, ὅ τις αὐτῷ προσήκειν οἴεται διὰ τὸ φιλόστοργος εἶναι, τοῦτο τοῖς ὁμοίως φιλοστοργοῦσι μὴ ἐφιέναι; ἄτοπον. ἄγε σὺ δ' ἂν ἠθέλες νοσῶν, φιλοστόργους οὕτως ἔχειν τοὺς προσ-

alterum: nonne? Sic
Proinde quicquid
mus, quod idem & c
& rationi accommoc
& rectum eſſe, & h
pronuntiare non du
Eſto inquit. quid er
quere puerũ ęgrotan
relicto diſcedere. nõ
ni conſentaneũ te n
rũ arbitror. Reliqui
vt conſideremus, an
deceat. Cõſideremu
cũ carã haberes puel
faciebas, qui illã fug
linqueres? mater au
puellã? Amat illa qu
illi etiã puella relinc
nõne ſic factũ oport
oportebat. Quid ve
eamne diligit? Dilig
Ergo & ab ea illam r
portebat? Nequaqu
ro pędagogus? nõne
Fuit ergo & illi, omi
cedendum: & puell
inops relinquẽda, pr
gnam iſtam veſtram
tum & domeſticoru
tem: & in eorum ma
neq; diligerent, neq
ei moriendũ? Abſit.
illud iniquũ, & mi
ſentaneũ eſt, quod i
uenire cenſeas ob c
nõ concedere iis, qui
tate illã complectũt
dũ eſt. Age, tune ve
tãs, adeo tui amãtes

tuos, cũ cæteros, tum ros & vxorẽ, vt ſolus s ab eis relinquerẽquam. Optares ne te iligi, vt ob ingentẽ ritatem, ſemper ſorbis ab eis relinque- hac quidem de cauſa inimicis diligi te, ſi t, optares, vt ab eis eris? Quod ſi hæc ita am tuum nullo mouere caritati, relinuid ergo? nihilne fuit ouerit atque impuellam relinquendã? i poteſt? ſed eiuſmom fuit, cuiuſmodi & omæ quendã moobtegeret equo curo in eam rem inten- Qui cum tandẽ prænem viciſſet: ſpon opus vt iam anima deſtitutus reficere- ergo hoc eſt? Ac ſubeſtigatio, non eſt hue temporis. Illud auaderi ſatis fuerit (ſi te philoſophi dicũt) foris alicubi quæſed vnam & eanin omnibus rebus cur aliquid faciaut non faciamus? icamus, aut nõ dicaamur, aut contrahaerſemur aliqua, aut ur? Eã ipſam ſcilicet,

συγγενεῖς, τούς τ' ἄλλους, καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα, ὥστ' ἀφεθῆναι μόνον ὑπ' αὐτῶν καὶ ἔρημον οὐδαμῶς. οὐδὲ αὖ οὕτω στέργεσθαι ὑπὸ τῶν παίδων, ὥστε διὰ τὴν ἄγαν αὐτῶν φιλοστοργίαν ἀεὶ μόνος ἀπολείπεσθαι ἐν ταῖς νόσοις; ἢ τούτου γ' ἕνεκα μᾶλλον ἂν ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν, εἰ δυνατὸν ἦν, φιλοστοργεῖσθαι ηὔχου, ὥστ' ἀπολείπεσθαι ὑπ' αὐτῶν. εἰ δὲ ταῦτα, ἀπολείπεται, μηδαμῶς ἔτι φιλόστοργον εἶναι τὸ πραχθέν. τί οὖν; οὐδὲν ἦ τὸ κινῆσάν σε, καὶ ἐξορμῆσαν πρὸς τὸ ἀφεῖναι τὸ παιδίον; καὶ πῶς οἷόν τε; ἀλλὰ τοιοῦτόν τι ἂν οἷον καὶ ἐν Ῥώμῃ τινὰ ἦν τὸ κινοῦν, ὥστ' ἐγκαλύπτεσθαι τοῦ ἵππου τρέχοντος ᾧ ἐσπούδαζεν· εἶτα νικήσαντός ποτε παραλόγως, σπόγγων δεῆσαι αὐτῷ πρὸς τὸ ἀναληφθῆναι λειποψυχοῦντα. τί οὖν τοῦτό ἐστι; τὸ μὲν ἀκριβὲς οὐ τοῦ παρόντος καιροῦ τυχόν. ἐκεῖνο δ' ἀπαρκεῖ πεισθῆναι, εἴπερ ὑγιές ἐστι τὸ ὑπὸ τῶν φιλοσόφων λεγόμενον, ὅτι οὐκ ἔξω που δεῖ ζητεῖν αὐτό, ἀλλ' ἓν καὶ ταυτόν ἐστιν ἐπὶ πάντων τὸ αἴτιον τοῦ ποιεῖν τι ἡμᾶς ἢ μὴ ποιεῖν, τοῦ λέγειν τινὰ ἢ μὴ λέγειν, τοῦ ἐπαίρεσθαι, ἢ συστέλλεσθαι, ἢ φεύγειν τινὰ ἢ διώκειν, τοῦθ' ὅπερ

καὶ νῦν ἐμοί τε καὶ σοὶ γέγονεν αἴτιον, σοὶ μὲν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς ἐμὲ, καὶ καθῆσθαι νῦν ἀκούοντα· ἐμοὶ δὲ, τοῦ λέγειν ταῦτα. τί δ' ἐστὶ τοῦτο; ἆρά γε ἄλλο, ἢ ὅτι ἔδοξεν ἡμῖν; ἂν δ' ἄλλως ἡμῖν ἐφάνη, τί ἂν ἄλλο, ἢ τὸ δόξαν ἐπράττομεν; οὐκοῦν καὶ τῷ Ἀχιλλεῖ τοῦτο αἴτιον τοῦ πενθεῖν, οὐχ ὁ τοῦ Πατρόκλου θάνατος (ἄλλος γάρ τις οὐ πάσχει ταῦτα τοῦ ἑταίρου ἀποθανόντος) ἀλλ' ὅτι ἔδοξεν αὐτῷ. καὶ σοὶ, τότε φεύγειν, τοῦτο αὐτὸ ὅτι ἔδοξέ σοι. καὶ πάλιν ἐὰν μείνῃς, ὅτι ἔδοξέ σοι. καὶ νῦν ἐν Ῥώμῃ ἀνέρχῃ, ὅτι δοκεῖ σοι· κἂν μεταδόξῃ, οὐκ ἀπελεύσῃ. καὶ ἁπλῶς οὔτε θάνατος, οὔτε φυγὴ, οὔτε πόνος, οὔτε ἄλλό τι τῶν τοιούτων, αἴτιόν ἐστι τοῦ πράττειν τι, ἢ μὴ πράττειν ἡμᾶς, ἀλλ' ὑπολήψεις καὶ δόγματα. τοῦτό σε πείθω, ἢ οὐχί; πείθεις. οἷα δὴ τὰ αἴτια ἐφ' ἑκάστου, τοιαῦτα καὶ τὰ ἀποτελούμενα. οὐκοῦν ὅταν μὴ ὀρθῶς τι πράττωμεν, ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας οὐδὲν ἄλλο αἰτιασόμεθα, ἢ τὸ δόγμα ἀφ' οὗ αὐτὸ ἐπράξαμεν· κἀκεῖνο ἐξαίρειν καὶ ἐκτέμνειν πειρασόμεθα μᾶλλον, ἢ τὰ φύματα καὶ τὰ ἀποστήματα ἐκ τοῦ σώματος. ὡσαύτως δὲ καὶ τῶν ὀρθῶς πραττομένων ταυτὸν τοῦτο αἴτιον.

quæ nunc & mihi & til
fuit: tibi, vt me acced
ſedens nunc auſcultar
hi, vt hæc differerem.
quæ eſt? nũquid alia, n
ita nobis viſum eſt? Q
liter nobis fuiſſet viſu
aliud, niſi id quod viſu
egiſſemus? Ergo & Ac
lugendi cauſa fuit, no
cli interitus (nam aliu
ſe gerit, amico defun
quia ei ita viſum fuit.
iam fugiendi tunc,
cauſa fuit, quia tibi vi
& rurſus, ſi manſeris,
viſum fuit, manebis. N
mam proficiſceris,
videtur. Quod ſi con
taris, non ibis eo. Den
que mors, neque exil
que labor, neque ali
quam eius generis in
cur aliquid agamus,
agamus: ſed opinion
creta. Hocne tibi p
annon? Perſuades.
gitur cuiuſque rei ſu
tales etiam conſequu
fectus. Cum igitur ali
peram egerimus ab
non aliud culpabim
decretum, cuius id
ſuſcepimus: quod
mus & reſecemus, n
borabimus, quam in
tuberibus & abſceſſ
pellẽdis. Rectarũ quo
num ſimiliter eãdem
ſta

is, & iam neq; famu-
ſabimus, neque vici-
que vxorem, neque li-
aſi malorum aliquo-
æ nobis fuerint, cum
ſuaſum habeamus,
obis huiuſmodi viſæ
nos omni prorſus a-
perſedere. Vt autem
quid aut placeat, aut
; in nobis ſitum eſſe,
bus externis. Sic eſt,
.b hoc ergo die auſpi-
aliud cōſiderabimus
gabimus, cuiuſmodi
odove ſe habeat: non
eruitia, nō equos aut
decreta. Opto, inqt.
o ſcholaſticū oporte-
, id ſcilicet animal ꝙ
ab omnibus, ſi mo
ta tua examinare vo-
autē vnius horæ aut
eſſe, intelligis & ipſe.

animi æquitate.

CAP. XII.

iis ſunt qui dicant,
eſſe numen: alij, eſſe
ſed ignauum & ne-
nullique prouidere:
i & eſſe & prouidere,
is & cœleſtibus, ter-
autem nulli. quarti,
rreſtribus & cœleſti-
in commune dun-
on autem vnicui-
atim. quinti, quo-
ere & Vlyſſes &
, qui aſſerant, ſe

ἀποφανούμεθα. καὶ οὐτ' οἰκέτην ἔτι αἰτιασόμεθα, οὔτε γείτονα, οὔτε γυναῖκα, οὔτε τέκνα, ὡς αἴτια τινῶν κακῶν ἡμῖν γινόμενα· πεπεισμένοι, ὅτι ἂν μὴ ἡμῖν δόξῃ τοιαῦτά τινα εἶναι, οὐ πράττομεν τὰ ἀκόλουθα. τοῦ δόξαι δὲ, ἢ μὴ δόξαι, ἡμεῖς κύριοι, καὶ οὐ τὰ ἐκτός. οὕτως, ἔφη. ἀπὸ τῆς σήμερον τοίνυν ἡμέρας, οὐδὲν ἄλλο ἐπισκοπήσομεν, οὐδὲ ἐξετάσομεν ποῖόν τι ἐστιν, ἢ πῶς ἔχει. οὔτε τὸν ἀγρὸν, οὔτε τὰ ἀνδράποδα, οὔτε τοὺς ἵππους ἢ κύνας, ἀλλὰ τὰ δόγματα. εὔχομαι, ἔφη. ὁρᾷς οὖν, ὅτι σχολαστικόν σε δεῖ γενέσθαι (τοῦτο τὸ ζῶον, οὗ πάντες καταγελῶσιν) εἴπερ ἄρα θέλεις ἐπίσκεψιν τῶν σεαυτοῦ δογμάτων ποιεῖσθαι; τοῦτο δ' ὅτι μιᾶς ὥρας ἢ ἡμέρας οὐκ ἔστιν, ἐπινοεῖς καὶ αὐτός.

Περὶ εὐαρεστήσεως.

ΚΕΦ. ιβ.

ΠΕρὶ θεῶν οἱ μέν τινές εἰσι λέγοντες, μὴ δ' εἶναι τὸ θεῖον. οἱ δ' εἶναι μὲν, ἀργὸν δὲ καὶ ἀμελὲς, καὶ μὴ προνοεῖν μηδενός. τρίτοι δ' οἱ καὶ εἶναι καὶ προνοεῖν, ἀλλὰ τῶν μεγάλων καὶ οὐρανίων, τῶν δ' ἐπὶ γῆς μηδενός. τέταρτοι δὲ, καὶ τῶν ἐπὶ γῆς καὶ τῶν οὐρανίων, εἰς κοινὸν δὲ μόνον, καὶ οὐχὶ δὲ κατ' ἰδίαν ἑκάστου. πέμπτοι δ', ὧν ἦν καὶ Ὀδυσσεὺς, καὶ Σωκράτης, οἱ λέγοντες, ὅτι οὐδὲ

σε λήθω κινούμενος. πολὺ πρότερον οὖν ἀναγκαῖόν ἐστι, περὶ ἑκάστου τούτων ἐπισκέψασθαι, πότερον ὑγιῶς λεγόμενόν ἐστιν. εἰ γὰρ μὴ εἰσὶ θεοί, πῶς ἐστι τέλος ἕπεσθαι θεοῖς. εἰ δὲ εἰσὶ μὲν, μηδενὸς δ' ἐπιμελούμενοι, καὶ οὕτως πῶς ὑγιὲς ἔσται; ἀλλὰ καὶ ὄντων, καὶ ἐπιμελουμένων, εἰ μηδεμία διάδοσις εἰς ἀνθρώπους ἐστὶν ἐξ αὐτῶν, καὶ νὴ Δία γε καὶ εἰς ἐμὲ, πῶς ἔτι καὶ οὕτως ὑγιές ἐστι; πάντα οὖν ταῦτα ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς ἐπισκεψάμενος, τὴν αὐτοῦ γνώμην ὑποτέταχε τῷ διοικοῦντι τὰ ὅλα· καθάπερ οἱ ἀγαθοὶ πολῖται τῷ νόμῳ τῆς πόλεως. ὁ δὲ παιδευόμενος, ταύτην ὀφείλει τὴν ἐπιβολὴν ἔχων ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ παιδεύεσθαι· πῶς ἂν ἑποίμην ἐγὼ ἐν παντὶ τοῖς θεοῖς; καὶ πῶς ἂν εὐαρεστοίην τῇ θείᾳ διοικήσει; καὶ πῶς ἂν γενοίμην ἐλεύθερος; ἐλεύθερος γάρ ἐστιν, ᾧ γίνεται πάντα κατὰ προαίρεσιν, καὶ ὃν οὐδεὶς δύναται κωλῦσαι. τί οὖν, ἀπόνοιά ἐστιν ἡ ἐλευθερία; μὴ γένοιτο. μανία γὰρ καὶ ἐλευθερία εἰς ταὐτὸν οὐκ ἔρχεται. ἀλλ' ἐγὼ θέλω πᾶν τὸ δοκοῦν μοι ἀποβαίνειν, κἂν ὁπωσοῦν δοκῇ. μαινόμενος εἶ, παραφρονεῖς· οὐκ οἶδας, ὅτι καλὸν ἡ ἐλευθερία ἐστὶ, καὶ ἀξιόλογον; τὸ δ' ὡς ἔτυχέ με βούλεσθαι, τὰ δ' ὡς ἔτυχε δό-

clam Deo ne moueri c
poſſe. Itaque ante om
ceſſarium eſt, probe m
habere hæc ſingula,
dicantur? Nam ſi Dij n
finis eſſe qui poteſt, ſe
um? ſin cum ſint, nu
curam gerunt: etiam
pacto rectum erit? Q
ſunt, & curant, nequ
quicquam hominibu
adeo mihi impertiu
pacto iam vel ſic rect
His igitur omnibus v
conſideratis, ſuum
gubernatori vniuerſit
mittit: quemadmod
ciues legi ciuitatis:
tem eruditur, hoc
ad inſtitutionem del
dere. Quo pacto ego
re ſequi Deos pote
pacto in diuina gub
acquieſcam? quo
am liber? Liber
cui ex ſententia
omnia: quem nem
impedire. Quid er
cordia eſt libertas
nam infania &
minime conueniu
ego volo quicqu
viſum fuerit eueni
modocumque viſu
Inſanus es, deli
ſcis rem pulcram
bertatem & ma
menti? me autem
velle, & temere

deo non pulcrum eſ-
, vt omnium etiam
um ſit. Quomodo
ſcribendo agimus?
Dionis nomen vt vo-
ſed doceor ita ſcribe-
bendum eſt. Quid in
eodem modo. Quid
n artis omni ſcien-
enere? alioqui non
e pretium ſcire quic-
res cuiuſque volun-
amodarentur. Hic i-
m, in re maxima &
ua, libertate, mihi
n eſt temere velle?
am. ſed illud eſt eru-
ſcas ita velle fieri o-
fiunt. Quomodo au-
t? Vt ea diſpoſuit is
ſuit. Sic autem diſpo-
ſtas eſſet & hyems, vt
& ſterilitas: vt virtus
a, & omnes id genus
ntiæ, vt inter ſeſe vni-
ſentirent. Vnicuique
etiam corpus, & par-
oris, & rem familia-
cios dedit. Huius igi-
ſitionis memores, ad
onem ſic accedere de-
non vt rerum natu-
temus (id quod nobis
onceditur, neque ex-
ed vt eo rerum noſtra-
tu qui eſt, quique ab
ura inſtitutus eſt, con-
noſtrum animum iis
ntaccōmodatū habea-

ξαντα γίνεται, τοῦτο κινδυνεύει
οὐ μόνον οὐκ εἶναι καλὸν, ἀλ-
λὰ καὶ πάντων αἴσχιστον εἶναι.
πῶς γὰρ ἐπὶ γραμματικῶν
ποιοῦμεν, βούλομαι γράφειν
ὡς θέλω τὸ Δίωνος ὄνομα; οὔ·
ἀλλὰ διδάσκομαι θέλειν, ὡς
δεῖ γράφεσθαι. τί ἐπὶ μουσικῶν;
ὡσαύτως. τί ἐν τῷ καθόλου,
ὅπου τέχνη τις ἢ ἐπιστήμη
ἐστίν; εἰ δὲ μὴ, οὐδενὸς ἦν ἄ-
ξιον τὸ ἐπίστασθαί τι, εἰ ταῖς
ἑκάστων βουλήσεσι προσηρμό-
ζετο. ἐνταῦθα οὖν μόνον ἐπὶ
τοῦ μεγίστου καὶ κυριωτάτου τῆς
ἐλευθερίας ὡς ἔτυχεν, ἐφεῖ-
ταί μοι θέλειν; οὐδαμῶς ἀλ-
λὰ τὸ παιδεύεσθαι, τοῦτ' ἔστι
μανθάνειν ἕκαστα οὕτω θέ-
λειν, ὡς γίνεται. πῶς δὲ γί-
νεται; ὡς διέταξεν αὐτὰ ὁ
διατάσσων. διέταξε δὲ, θέ-
ρος εἶναι καὶ χειμῶνα, καὶ φο-
ρὰν καὶ ἀφορίαν, καὶ ἀρετὴν
καὶ κακίαν· καὶ πάσας τὰς τοι-
αύτας ἐναντιότητας, ὑπὲρ
συμφωνίας τῶν ὅλων. ἡμῶν
δ' ἑκάστῳ σῶμα, καὶ μέρη
τοῦ σώματος, καὶ κτῆσιν, καὶ
κοινωνοὺς ἔδωκε. ταύτης οὖν
τῆς διατάξεως μεμνημένους,
ἔρχεσθαι δεῖ ἐπὶ τὸ παιδεύε-
σθαι, οὐχ ἵν' ἀλλάξωμεν τὰς
ὑποθέσεις (οὔτε γὰρ δίδοται ἡ-
μῖν, οὔτ' ἄμεινον) ἀλλ' ἵνα
οὕτως ἐχόντων τῶν περὶ ἡμᾶς ὡς
ἔχει καὶ πέφυκεν αὐτὸ, τὴν
γνώμην τὴν αὐτῶν συνηρμο-
σμένην τοῖς γινομένοις ἔχω-

μὲν. τί γὰρ ἐνδέχεται; φυγεῖν ἀνθρώπους; καὶ πῶς οἷόν τε; ἀλλὰ συνόντας αὐτοῖς, ἐκείνους ἀλλάξαι; καὶ τίς ἡμῖν δίδωσι; τί οὖν ἀπολείπεται; ἢ τίς εὑρίσκεται μηχανὴ πρὸς τὴν χρῆσιν αὐτῶν τοιαύτη, δι' ἧς ἐκεῖνοι μὲν ποιήσουσι τὰ φαινόμενα αὐτοῖς, ἡμεῖς δ' οὐδὲν ἧττον κατὰ φύσιν ἕξομεν; σὺ δ' ἀταλαίπωρος εἶ, καὶ δυσάρεστος. κἂν μὲν μόνος ᾖς, ἐρημίαν καλεῖς τοῦτο. ἂν δὲ μετὰ ἀνθρώπων, ἐπιβούλους λέγεις, καὶ λῃστάς. μέμφῃ δὲ καὶ γονεῖς τοὺς σεαυτοῦ, καὶ τέκνα, καὶ ἀδελφοὺς, καὶ γείτονας. ἔδει δὲ μόνον μένοντα, ἡσυχίαν καλεῖν αὐτὸ, καὶ ἐλευθερίαν, καὶ ὅμοιον τοῖς θεοῖς ἡγεῖσθαι σεαυτὸν μετὰ πολλῶν δ' ὄντα, μὴ ὄχλον καλεῖν, μηδὲ θόρυβον, μὴ δ' ἀηδίαν, ἀλλ' ἑορτὴν καὶ πανήγυριν, καὶ οὕτω πάντα εὐαρέστως δέχεσθαι. τίς οὖν ἡ κόλασις, τοῖς οὐ προσδεχομένοις τὸ οὕτως ἔχειν, ὡς ἔχουσι; δυσαρεστεῖ τις τοῦ μόνος εἶναι; ἔστω ἐν ἐρημίᾳ. δυσαρεστεῖ τις τοῖς γονεῦσιν; ἔστω κακὸς υἱὸς, καὶ πενθείτω. δυσαρεστεῖ τοῖς τέκνοις; ἔστω κακὸς πατήρ. βάλε αὐτὸν εἰς φυλακὴν, ὅπου νῦν ἐστιν· ἄκων γάρ ἐστιν. ὅπου δέ τις ἄκων ἐστὶν, ἐκεῖνο φυλακὴ αὐτῷ ἐστι. καθὸ καὶ Σωκράτης οὐκ ἦν ἐν φυλακῇ· ἑκὼν γὰρ ἦν. σκέλος οὖν μοι γενέ-

mus. Quid enim? lice
homines? id vero fieri
teſt? An vero eorum
ſuetudine, eos immut
& quis id nobis largit
ergo relinquitur? aut
tio excogitari poteſt a
conſuetudinem ſic ap
illi ea agant quæ ipſi
tur: & nihilo minus
nos ſimus, vt natura
Tu vero delicatus es
ſus. nam & cum ſolus
tum id appellas: & c
homines, inſidiator
cis, & latrones: atq;
rentes tuos incuſas,
& fratres, & vicinos.
bat autem te, cum ſc
eam rem quietem n
& libertatem, & dii
te putare. Cum int
degeres, non turba
aut tumultũ, aut m
ſed feſtum, & ludo
britatem, omniaqu
gne admittere. Quæ i
na eſt eorum, qui i
lunt, vt ſunt? Si cui n
eſſe ſolo? ſit in deſer
diſplicent parentes:
filius, & lugeat. ſi
cent liberi: ſit malus
iice eum in cuſtodia
Eam, vbi nũc eſt. inu
eſt. Vbi autẽ aliquis
is ei loc⁹ eſt cuſtodia.
Socrates in cuſtodia
vltro enim fuit. Ped

atum? Mancipium, ita-
num pedunculum ac-
andum? non eum tra-
erſitati rerum? non ce-
a lętus permittes ei qui
n potius indignaberis,
leſte feres, quæ ſunt a
ſtituta? quæ ille Par-
entibus, & ortū tuum
ntibus, definiit ac præ-
non intelligis, quan-
s ſis, collatus cum vni-
ratione corporis dico.
ente quidem conſide
que diis immortalibus
ior, aut minor. mentis
nagnitudo non proce-
ut altitudine iudicatur,
retis. Tu igitur non in
e bonum tuum colloca-
i diis es ſimilis? Me mi-
patrem habeo talem, &
n. Quid ergo? In lucem
ibi, poteſtaſne dabatur
di, vt diceres: Iſte cum
ngrediatur hac hora, vt
ſcar? Non dabatur: ſed
exſtitiſſe parentes tuos,
n demum te naſci opor-
E qualibus? E talibus,
s erant. Quid ergo? cum
pſi ſint, nullumne ti-
ræſidium relinquitur?
dendi facultatem, cu-
s rei gratia haberes, i-
ares: miſer eſſes, & in-
ſi clauderes oculos, colo-
admotis. Cum autē ma-
n & generoſum animum

θαι πεπηρωμένον; ἀνδρά-
ποδον· εἶτα σὺ ἐν σκελύδριον
τῷ κόσμῳ ἐγκαλεῖς; οὐκ ἐπι-
δώσεις αὐτὸ τοῖς ὅλοις; οὐκ
ἀποστήσῃ; οὐ χαίρων παραχω-
ρήσεις τῷ δεδωκότι; ἀγανα-
κτήσεις δὲ καὶ δυσαρεστήσεις
τοῖς ὑπὸ τοῦ Διὸς διατεταγ-
μένοις, ἃ ἐκεῖνος μετὰ τῶν μοι-
ρῶν παρουσῶν καὶ ἐπικλωθου-
σῶν σου τὴν γένεσιν ὥρισε καὶ
διέταξεν; οὐκ οἶσθα, ἡλίκον
μέρος πρὸς τὰ ὅλα; τοῦτο
δὲ κατὰ τὸ σῶμα. ὡς κατά γε τὸν
λόγον, οὐδὲ χείρων τῶν θεῶν.
οὐδὲ μικρότερος. λόγου γὰρ
μέγεθος οὐ μήκει, οὐδ' ὕψει
κρίνεται, ἀλλὰ δόγμασιν. οὐ
θέλεις οὖν καθ' ἃ ἴσος εἶ τοῖς
θεοῖς, ἐκεῖ που τίθεσθαι τὸ ἀ-
γαθόν; τάλας ἐγὼ, τὸν πα-
τέρα ἔχω τοιοῦτον, καὶ τὴν
μητέρα. τί οὖν; ἐδίδοτό σοι
προελθόντι ἐκλέξασθαι, καὶ
εἰπεῖν· ὁ δεῖνα τῇ δεῖνα συν-
ελθέτω τῇδε τῇ ὥρᾳ, ἵνα ἐ-
γὼ γένωμαι; οὐκ ἐδίδοτο. ἀλλ'
ἔδει προϋποστῆναί σου τοὺς
γονεῖς, εἶτα οὕτω γεννηθῆναι.
ἐκ ποίων τινῶν; ἐκ τοιούτων,
ὁποῖοι ἦσαν. τί οὖν; τοιούτων
αὐτῶν ὄντων, οὐδεμία σοι δί-
δοται μηχανή; εἶτ' εἰ μὲν τὴν
ὁρατικὴν δύναμιν ἠγνόεις
πρὸς τί κέκτησαι, δυστυχὴς
ἂν ἦς καὶ ἄθλιος, εἰ κατέ-
μυες προσαγόντων σοι τῶν
χρωμάτων. ὅτι δὲ μεγαλοψυ-
χίαν ἔχων, καὶ γενναιότητα

πρὸς ἕκαστα τούτων, ἀγνοεῖς.
οὐ δυστυχέστερος εἶ, καὶ ἀθλιώ-
τερος, προσάγεταί σοι τὰ
καταλλήλα τῇ δυνάμει ἣν
ἔχεις· σὺ δ' αὐτὴν τότε μά-
λιστα ἀποστρέφεις, ὁπότε ἣν διοι-
γμένην καὶ βλέπουσαν ἔχειν
ἔδει. οὐ μᾶλλον εὐχαριστεῖς
τοῖς θεοῖς, ὅτι σε ἐπάνω τού-
των ἀφῆκαν, ὅσα μηδ' ἐποί-
ησαν ἐπὶ σοί, μόνον δ' ὑπεύ-
θυνον ἀπέφηναν τῶν ἐπὶ σοί.
γονέων ἕνεκα ἀνυπεύθυνον
ἀφῆκαν, ἀδελφῶν ἕνεκα ἀ-
φῆκαν, σώματος ἕνεκα ἀφῆ-
καν κτήσεως, θανάτου, ζωῆς.
τίνος οὖν ὑπεύθυνόν σε ἐποίη-
σαν; τοῦ μόνου ὄντος ἐπὶ σοί,
χρήσεως οἵας δεῖ φαντασιῶν.
τί οὖν ἐπισπᾶσαι σεαυτῷ ταῦ-
τα, ὧν ἀνυπεύθυνος εἶ; τοῦτό
ἐστιν, ἑαυτῷ παρέχειν πράγ-
ματα.

Πῶς ἕκαστά ἐστι ποιεῖν ἀρε-
στῶς θεοῖς.

ΚΕΦ. ιγ.

Πυθομένου τινὸς, πῶς
ἐστιν ἐσθίειν ἀρεστῶς
θεοῖς; εἰ δικαίως ἐστιν, ἔφη, καὶ
εὐγνωμόνως καὶ ἴσως καὶ ἐγκρα-
τῶς καὶ κοσμίως, οὐκ ἔστι καὶ ἀ-
ρεστῶς τοῖς θεοῖς; ὅταν δὲ θερ-
μὸν αἰτήσαντός σου μὴ ὑπα-
κούσῃ ὁ παῖς, ἢ ὑπακούσας
χλιαρώτερον ἐνέγκῃ, ἢ μηδ'
εὑρεθῇ ἐν τῇ οἰκίᾳ, τὸ μὴ
χαλεπαίνειν, μηδὲ ῥήγνυσθαι,
οὐκ ἔστιν ἀρεστὸν τοῖς θεοῖς; πῶς

ad ſingula iſtorum te ha
gnores: nonne infelicio
miſerior? Admouentur
ei facultati congruente
præditus es. tu autẽ ea
maxime auertis; cũ aper
cernentem eam eſſe opc
Cur nõ potius Diis gra
gis, quod te ſuperiorem
bus fecerint, quas in tu
ſtate eſſe noluerint: ac
dũtaxat a te rationẽ re
quę tui arbitrij ſunt? Q
parẽtes attinet: indemn
miſerũt. ꝙ ad fratres,
rũt. ꝙ ad corpus, dimiſ
tẽq; ꝙ ad rẽ familiarẽ,
vitãq; attinet. Cui⁹ igi
rei rationẽ reddi iubẽt?
quę in tua poteſtate eſt,
ſorũ vſus. Quid igitur i
acceſſis ea, quæ tuæ d
non ſunt? iſtud eſt, ſibi
ceſſere negotium.

Quo pacto adminiſtrari
omnia, vt Deo grata

CAP. XIII.

Sciſcitante quodã, q
cto edi poſſet vt Deo
ret? Si quis iuſte, inqui
& grato animo, equali
tineter, & modeſte: nõn
dit, vt Deo placet? cum
calidam poſcente, puer
dierit: aut, ſi audierit, te
culã attulerit, aut plane
dib. nõ fuerit: id nõ fer
uiter, nec diſrũpi iracũd
ne Deo placet? At quo

...unt tales? Mancipiũ, ...s fratrẽ tuum, qui ge... ...e ſummo ducit? vt fi... ...ſdem ſeminibus pro... ...ſt, eodemque nititur ...ento. An ſi tali quo... ...es cõſtitutus, qui ex... ...atim ipſe tyrannidem ...is? non recordaberis ...x quibus imperes? nõ... ...atis? nonne fratribus ...is? nonne a Ioue Opt. ...undis? Atqui ego illos ...is ſum, illi me nõ ſunt ...Videsne quid ſpectes? ...erram? non ne bara... ...nonne ærumnoſas i... ...es mortuorum? Deo... ...em immortalium le... ...intueris?

οὐκ οὖν τίς ἀνάσχηται τῶν τοιούτων; ἀνδράποδον. οὐκ ἀνέξῃ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ σαυτοῦ, ὃς ἔχει τὸν Δία πρόγονον, ὥσπερ υἱὸς ἐκ τῶν αὐτῶν σπερμάτων γέγονε, καὶ τῆς αὐτῆς ἄνωθεν καταβολῆς. ἀλλ' εἰ ἔν τινι τοιαύτῃ χώρᾳ κατετάγης ὑπερεχούσῃ, εὐθὺς τύραννον καθιστάσεις σεαυτόν; οὐ μεμνήσῃ τίς εἶ, καὶ τίνων ἄρχεις; ὅτι συγγενῶν, ὅτι ἀδελφῶν φύσει, ὅτι τοῦ Διὸς ἀπογόνων; ἀλλ' ὠνὴν αὐτοὺς ἔχω, ἐκεῖνοι δ' ἐμοῦ οὐκ ἔχουσιν. ὁρᾷς ποῦ βλέπεις; ὅτι εἰς τὴν γῆν, ὅτι εἰς τὸ βάραθρον, ὅτι εἰς τοὺς ταλαιπώρους τούτους νόμους τοὺς τῶν νεκρῶν, εἰς δὲ τοὺς τῶν θεῶν οὐ βλέπεις.

...umen cuncta intueri.

Ὅτι πάντα ἐφορᾷ τὸ θεῖον.

CAP. XIIII.

ΚΕΦ. ιδ.

...ontante quodam, quo ...to alicui pſuaderi poſ... ...ngula ſua facta a Deo ...ri? Non credis, in... ...mnia inter ſeſe cohære... ...edo, inquit. Quid vero ...a corpora non affici cre... ...cœleſtibus? Credo, in... ...i enim ita eſſet, quo pa... ...nto ordine, tanquam ...uino mandato, cum ...antas florere iubet, flo... ...? cum germinare, ger... ...rent? cum proferre ...i, proferrent? cũ mature...

Πυθομένου δέ τινος, πῶς ἄν τις πεισθείη, ὅτι ἕκαστον τῶν ὑπ' αὐτοῦ πραττομένων ἐφορᾶται ὑπὸ τοῦ θεοῦ; οὐ δοκεῖ σοι, ἔφη, ἡνῶσθαι τὰ πάντα; δοκεῖ, ἔφη. τί δὲ συμπαθεῖν τὰ ἐπίγεια τοῖς οὐρανίοις, οὐ δοκεῖ σοι; δοκεῖ, ἔφη. πόθεν γὰρ οὕτω τεταγμένως, καθάπερ ἐκ προστάγματος τοῦ θεοῦ, ὅταν ἐκεῖνος εἴπῃ τοῖς φυτοῖς ἀνθεῖν, ἀνθεῖ· ὅταν εἴπῃ βλαστάνειν, βλαστάνει· ὅταν ἐκφέρειν τὸν καρπόν, ἐκφέρει· ὅταν πεπαί...

νειν, πεπαίνει· ὅταν πάλιν ἀποβάλλειν καὶ φυλλορροεῖν, καὶ αὐτὰ εἰς αὑτὰ συνειλούμενα ἐφ' ἡσυχίας μένειν καὶ ἀναπαύεσθαι, μένει καὶ ἀναπαύεται· πόθεν δὲ πρὸς τὴν αὔξησιν καὶ μείωσιν τῆς σελήνης, καὶ τὴν τοῦ ἡλίου πρόσοδον καὶ ἄφοδον, τοσαύτη παραλλαγὴ καὶ ἐπὶ τὰ ἐναντία μεταβολὴ τῶν ἐπιγείων θεωρεῖται; ἀλλὰ τὰ φυτὰ μὲν, καὶ τὰ ἡμέτερα σώματα οὕτως ἐνδέδεται τοῖς ὅλοις, καὶ συμπέπονθεν, αἱ ψυχαὶ δ' αἱ ἡμέτεραι οὐ πολὺ πλέον; ἀλλ' αἱ ψυχαὶ μὲν οὕτως εἰσὶν ἐνδεδεμέναι καὶ συναφεῖς τῷ θεῷ, ἅτε αὐτοῦ μόρια οὖσαι, καὶ ἀποσπάσματα· οὐ παντὸς δ' αὐτῶν κινήματος, ἅτε οἰκείου καὶ συμφυοῦς, ὁ θεὸς αἰσθάνεται; ἀλλὰ σὺ μὲν περὶ τῆς θείας διοικήσεως, καὶ περὶ ἑκάστου τῶν θείων, ὁμοῦ δὲ καὶ περὶ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων ἐνθυμεῖσθαι δύνασαι, καὶ ἅμα μὲν αἰσθητικῶς ἀπὸ μυρίων πραγμάτων κινεῖσθαι, ἅμα δὲ διανοητικῶς, ἅμα δὲ συγκαταθετικῶς· τοῖς δ' ἀνανευστικῶς, ἢ ἐφεκτικῶς. τύπους δὲ τοσούτους ἀφ' οὕτω πολλῶν καὶ ποικίλων πραγμάτων ἐν τῇ σαυτοῦ ψυχῇ φυλάττεις, καὶ ἀπ' αὐτῶν κινούμενος, εἰς ἐπινοίας ὁμοειδεῖς ἐμπίπτεις τοῖς πρώτως τε-

ſcere, matureſcerent? ci
ſus decidere flores & c
folia, & ipſas in ſeſe
conuolutas, quieſcere
cillari, quieſcerent ac
larentur? vnde porro
crementa Lunæ, &
acceſſum & receſſum
ta diuerſitas & in
rium mutatio terre
rerum cerneretur?
ergo folia & corpo
ſtra ſic vniuerſitati de
tantaque ſocietate c
ſint: quanto magis
noſtri? An cum ani
ſtri ita ſint deuincti
vt particulæ ſint ei
ab eo quaſi auulſæ
omnem eorum motu
proprium & cohæren
nimaduertit? Cum
gubernatione diuina,
bus tam diuinis qua
manis, ſimul omnib
gitationem ſuſcipere,
que opera ab infinitis
ſimul & ſenſu &
tione moueri:
dam aſſentiri, q
abnuere, de nonnull
plius deliberandum
ſere poſſis: tu to
mas tam multarum
riarum rerum tuo
nimo cuſtodias,
impellentibus, in e
gitationes incidis,
primis imaginibus c

i artes alias atque alias tarum rerum memo- aſerues: Deus vero o- tueri, omnibus rebus c ab omnibus aliquam partem non poteſt. Sol vniuerſi partem illu- poteſt, exiguam illam ens luminis expertem, vmbra terræ occupat. tem Solem ipſum & circunducit, paruam operum partem, ſi iuerſo conferatur: is n poteſt animaduer- nia? At ego, inquit, hæc omnia ſimul aſſe- is vero iſtud tibi dicit, n cum Ioue habere po- ? Nihilo minus ta- iam procuratorem v- e addidit, genium cu- eumque illi cuſtodien- addidit: & tali quidem, dormiat, nec decipia- uidam enim præſtan- diligentiori cuſtodi v- enque noſtrum com- Cum igitur fores clau- & cōclaue tenebroſum tis: cauete, ne vnquam vos eſſe ſolos. neque tis: ſed Deus intus eſt, enius intus eſt. Ecquis his luminis eſt vſus, ant quid faciatis? Huic vos tale dare iuſiu- n oportebat, quale Cæſari. Verum illi

τυπώσῃ, τέχνας τ' ἄλλας ἐπ' ἄλλαις, καὶ μνήμας ἀπὸ μυρίων πραγμάτων διασώζεις. ὁ δὲ θεὸς οὐχ οἷός τ' ἐστὶ πάντα ἐφορᾷν, ἢ πᾶσι συμπαρεῖναι, καὶ ἀπὸ πάντων τινὰ ἴσχειν διάδοσιν; ἀλλὰ φωτίζειν οἷός τέ ἐστιν ὁ ἥλιος τηλικοῦτον μέρος τοῦ παντὸς, ὀλίγον δὲ τὸ ἀφώτιστον ἀπολιπεῖν, ὅσον οἷόν τ' ἐπέχεσθαι ὑπὸ σκιᾶς, ἣν ἡ γῆ ποιεῖ. ὁ δὲ καὶ τὸν ἥλιον αὐτὸν πεποιηκὼς καὶ περιάγων, μέρος ὄντ' αὐτοῦ μικρὸν ὡς πρὸς τὸ ὅλον, οὗτος δ' οὐ δύναται πάντων αἰσθάνεσθαι; ἀλλ' ἐγὼ, φησὶν, οὐ δύναμαι πᾶσιν ἅμα τούτοις παρακολουθεῖν. τοῦτο δέ σοι καὶ λέγει τις, ὅτι ἴσην ἔχεις δύναμιν τῷ διΐ; ἀλλ' οὐδὲν ἧττον καὶ ἐπίτροπον ἑκάστῳ παρέστησε, τὸν ἑκάστου δαίμονα, καὶ παρέδωκε φυλάσσειν αὐτὸν αὐτῷ, καὶ τοῦτον ἀκοίμητον καὶ ἀπαραλόγιστον. τίνι γὰρ ἄλλῳ κρείττονι καὶ ἐπιμελεστέρῳ φύλακι παρέδωκεν ἡμῶν ἕκαστον; ὥστε ὅταν κλείσητε τὰς θύρας, καὶ σκότος ἔνδον ποιήσητε, μέμνησθε μηδέποτε λέγειν ὅτι μόνοι ἐστὲ, οὐδὲ ἐστε· ἀλλ' ὁ θεὸς ἔνδον ἐστὶ, καὶ ὁ ὑμέτερος δαίμων ἐστί. καὶ τίς τούτοις χρεία φωτὸς, εἰς τὸ βλέπειν τί ποιεῖτε. τούτῳ τῷ θεῷ ἔδει καὶ ὑμᾶς ὀμνύειν ὅρκον, οἷον οἱ στρατιῶται τῷ Καίσαρι. ἀλλ'

ἐκεῖνοι μὲν τὴν μισθοφορίαν λαμβάνοντες, ὀμνύουσι πάντων προτιμήσειν τὴν τοῦ Καίσαρος σωτηρίαν· ὑμεῖς δὲ τοσούτων καὶ τηλικούτων ἠξιωμένοι οὐκ ὀμεῖτε; ἢ ὀμόσαντες οὐκ ἐμμενεῖτε; καὶ τί ὀμόσετε; μὴ ἀπειθήσειν μηδέποτε, μηδ' ἐγκαλέσειν, μηδὲ μέμψασθαί τινι τῶν ὑπ' ἐκείνου δεδομένων· μηδ' ἄκοντες ποιήσειν τι ἢ πείσεσθαι τῶν ἀναγκαίων. ὅμοιός γε ὁ ὅρκος οὗτος ἐκείνῳ. ἐκεῖ μὲν ὀμνύουσι αὐτοῦ μὴ προτιμήσειν ἕτερον, ἐνταῦθα δ' αὐτοὺς ἁπάντων.

Τί ἐπαγγέλλεται φιλοσοφία.

ΚΕΦ. ιε.

Συμβουλευομένου τινός, πῶς τὸν ἀδελφὸν πείσῃ, μηκέτι χαλεπῶς αὐτῷ ἔχειν· οὐκ ἐπαγγέλλεται, ἔφη φιλοσοφία τῶν ἐκτός τι περιποιήσειν τῷ ἀνθρώπῳ. εἰ δὲ μή, ἔξω τι τῆς ἰδίας ὕλης ἀνέξεται. ἡ γὰρ τέκτονος ὕλη, τὰ ξύλα· ἀνδριαντοποιοῦ, ὁ χαλκός· οὕτω τῆς περὶ βίον τέχνης ὕλη, ὁ βίος αὐτοῦ ἑκάστου. τί οὖν ὁ τοῦ ἀδελφοῦ; πάλιν τῆς αὐτοῦ ἐκείνου τέχνης ἐστί. πρὸς δὲ τὴν σὴν τῶν ἐκτός ἐστιν, ὅμοιον ἀγρῷ, ὅμοιον ὑγείᾳ, ὅμοιον εὐδοξίᾳ· τούτων δ' οὐδὲν ἐπαγγέλλεται φιλοσοφία. ἐν πάσῃ περιστάσει τηρήσω τὸ ἡγεμονικὸν κατὰ φύσιν ἔχον τὸ τινός, τὸ ἐκείνου ἐν

quidem cõducti ſtipe
rant, ſalutē Cæſaris ſi
omnibus fore antiqu
autē tot & tantis affe
beneficiis, nō iurabitis
iuraueritis, fidē nō ſe
& quid iurabitis? Vos
nō dicto illi fore audiē
quā eū incuſaturos: ni
prehēſuros quicquā al
tū: nūquā inuitos qui
facturos vel toleratur
ſit neceſſe. Nūquid iuſ
ſimile illi eſt? Nam illi
iurant, ſe neminem il
quiorē habituros: hi,
nē ſibimet ipſis eſſe p

Quid profiteatur P ſophia.

CAP. XV.

COnſulēte quodā
cto fratri perſuad
ſimultatē erga ſe de
Nō, inquit, hoc pſite
loſophia, ſe quicquā
rerū homini ſuppedit
alioqui admittet aliq
teriæ ſuæ alienū. Nā f
teria ligna ſunt, ſtatua
artis vitę materia eſt, i
iuſq; vita. Quid ergo
tris? nõne ea etiā ad ei
artē ptinet? quod vero ad
net artē, inter externa
lis agro, ſimilis ſanitat
bonę exiſtimationi. H
nihil pollicetur Philo
In omni ſtatu cõſerua
tē Naturę cõgruentē. C

quo ſum. Quo pacto :onſequar, ne ille mihi r? Adducito mihi il- ei ipſi dicam, Tibi au- llius ira quod dicam, eo. Cum vero conſul- ſet. Illud adhuc requi- pacto etiam illo mihi onciliato, naturæ meæ ar? Nihil, inquit, ma- ubito, cũ ne vua quidẽ . Si mihi nunc dicas, te im, reſpõdebo: Tem- opus: ſine in primis vt poſt fructum produ- que matureſcet. Ficus ctus cũ ſubito vnoque : non perficiatur: ani- ani fructũ adeo breui cõparabis? tametſi ego io. Ne exſpecta.

e Prouidentia.

AP. XVI.

ite mirari, cur aliis a- nantibus ea quæ ad ertinẽt, adeo in prom- on cibus modo & po- ec cubilia: nõ requirunt enta, non ſtramenta, em: nobis autem hæc int neceſſaria. Quæ e- na ſua cauſa, ſed ad mi- n nata erant, ea ediebat ita eſſe fa- aliis rebus indige- m illud vide cuiuſ- ret, ſi curare nos opor- n modo noſipſi, ſed o-

ὦ εἰμι. πῶς οὖν ἐκεῖνός μοι μὴ ὀργίζηται; φέρε μοι ἐκεῖνον, κἀκείνῳ ἐρῶ. σοὶ δὲ περὶ τῆς ἐκείνου ὀργῆς οὐδὲν ἔχω λέγειν. εἰπόντος δὲ τοῦ συμβουλευομένου, ὅτι τοῦτο ζητῶ, πῶς ἂν ἐκείνου καὶ μὴ διαλλασσομένου κατὰ φύσιν ἔχοιμι; οὐδὲν, ἔφη, τῶν μεγάλων ἄφνω γίνεται. ὅπου γε οὐδ' ὁ βότρυς, οὐδὲ σῦκον. ἄν μοι νῦν λέγῃς ὅτι θέλω σῦκον, ἀποκρινοῦμαί σοι, ὅτι χρόνου δεῖ. ἄφες ἀνθήσῃ πρῶτον, εἶτα προβαλεῖ τὸν καρπὸν, εἶτα πεπανθῇ. εἶτα συκῆς μὲν καρπὸς, ἄφνω καὶ μιᾷ ὥρᾳ οὐ τελειοῦται. γνώμης δ' ἀνθρώπου καρπὸν θέλεις οὕτω δι' ὀλίγου καὶ εὐκόλως κτήσασθαι; μηδ' ἂν ἐγώ σοι λέγω προσδόκα.

Περὶ προνοίας.

ΚΕΦ. ιϛ.

ΜΗ θαυμάζετε, εἰ τοῖς μὲν ἄλλοις ζώοις τὰ πρὸς τὸ σῶμα ἕτοιμα γέγονεν, οὐ μόνον τροφαὶ καὶ πόμα, ἀλλὰ καὶ κοῖτη· καὶ τὸ μὴ δεῖσθαι ὑποδημάτων, μὴ ὑποστρωμάτων, μὴ ἐσθῆτος, ἡμεῖς δὲ πάντων τούτων προσδεόμεθα. τὰ γὰρ οὐκ αὐτῶν ἕνεκα, ἀλλὰ πρὸς ὑπηρεσίαν γεγονότα, οὐκ ἐλυσιτέλει προσδεόμενα ἄλλων πεποιηκέναι. ἐπεὶ ὅρα οἷον ἦν, ἡμᾶς φροντίζειν μὴ περὶ αὐτῶν μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν προβά-

των, καὶ τῶν ὄνων πῶς ἐνδύσεται, καὶ πῶς ὑποδήσεται, πῶς φάγη, πῶς πίη. ἀλλ' ὥσπερ οἱ στρατιῶται ἕτοιμοί εἰσι τῷ στρατηγῷ ὑποδεδεμένοι, ἐνδεδυμένοι, ὡπλισμένοι (εἰ δ' ἔδει περιερχόμενον τὸν χιλίαρχον ὑποδεῖν, ἢ ἐνδύειν τοὺς χιλίους, δεινὸν ἂν ἦν) οὕτω καὶ ἡ φύσις πεποίηκε τὰ πρὸς ὑπηρεσίαν γεγονότα ἕτοιμα παρεσκευασμένα, μηδεμιᾶς ἐπιμελείας ἔτι προσδεόμενα· οὕτως ἓν παιδίον μικρὸν καὶ ῥάβδῳ ἐλαύνει τὰ πρόβατα. νῦν δ' ἡμεῖς ἀφέντες ἐπὶ τούτοις εὐχαριστεῖν, ὅτι μὴ καὶ αὐτῶν τὴν ἴσην ἐπιμέλειαν ἐπιμελούμεθα ἐφ' αὐτοῖς ἐγκαλοῦμεν τῷ θεῷ. καί τοι νὴ τὸν Δία καὶ τοὺς θεούς, ἓν τῶν γεγονότων ἀπήρκει πρὸς τὸ αἰσθέσθαι τῆς προνοίας, τῷ γε αἰδήμονι καὶ εὐχαρίστῳ. καὶ μή μοι νῦν τὰ μεγάλα, αὐτὸ τοῦτο τὸ ἐκ πόας γάλα γεννᾶσθαι, καὶ ἐκ γάλακτος τυρόν, καὶ ἐκ δέρματος ἔρια. τίς ἐστιν ὁ πεποιηκὼς ταῦτα, ἢ ἐπινενοηκώς, οὐδὲ εἷς φησιν. ὢ μεγάλης ἀναισχυντίας καὶ ἀναισθησίας. ἄγε ἀφῶμεν τὰ ἔργα τῆς φύσεως· τὰ πάρεργα αὐτῆς θεασώμεθα μή τι ἀχρηστότερον τριχῶν τῶν ἐπὶ γενείου, τί οὖν, οὐ συνεχρήσατο καὶ ταύταις ὡς μάλιστα πρεπόντως ἐδύνατο, οὐ διέκρινε δι' αὐτῶν τὸ ἄρρεν καὶ τὸ θῆλυ;

ues etiam & aſini, q
induēdi eſſent, quon
ceādi, quo pacto eſuri
bituri? Nunc brutæ a
ita expeditæ ſunt, v
Imperatoris, calceati
armati. Quam verc
graue eſſet circumir
millenarios calceare
dueret: Ita natura eti
miniſterij cauſa crea
expedita fecit, inſtru
lam amplius curati
ſtulātia. Sic vnus pa
lus vel pedo ꝓpellit
vero his de rebus De
adeo nō agimus, vt c
dem illis curam, qu
ipſis, nō impendimu
noſmetipſos Deū a
Atqui, Deum imn
vel vna rerum creata
eſſet, verecundo qu
mini & grato, ad pr
ſenſum percipiendu
vero mihi magna n
to. Iſthuc ipſum du
ex herba lac naſcatur
caſeus, e cute lana: q
iſta fecerit, aut excog
mo, inquit. O magn
dentiā, & ſtuporem.
ſis naturę operibus, e
obiter accedunt, co
mur. Numquid in
pilis, qui mēto enaſc
ergo? nonne iis eti
cum decore vſa eſt?
cos marē & fœmin

atim eminus cuiuſq;
natura clamitat: Vir
d me accedito: ſic col-
cũ: nihil aliud requi-
igna in promtu ſunt.
mulieribus, queãd-
voci mollius quid-
cuit, ſic & pilos iſtos
nit. Nõ ita decuit, ſed
i fuit relinquendũ a-
ꝓclamandũ vnicuiq;
eſſe virũ. Nõne autẽ
: pulcrũ eſt & decorũ
ũ? quãto elegantius
orũ? quãto magnifi-
a leonũ? itaq; tuẽda
Dei, & nequaquã ab-
eq; ſexus, quantũ in
idẽ eſſet, cõfundẽdus,
tura diſtinctus. Nũ-
tione hæc ſatis aut
ut illuſtrari poſſunt?
ni eſſemus: quid no-
agendũ erat & publi
atim, quã numẽ cele-
laudandũ, & grates
dę? nonne & inter fo-
& arandũ & edendum
hic cantandus erat
gnus eſt Deus, qui no-
imẽta præbuerit hęc,
rrã excolamus: ma-
Deus, qui manus de-
deglutiẽdi vim, qui
qui effecerit vt latẽter
is, vt dormiẽtes reſpi-
hæc ſingulis in rebus
erãt, & hymnus ma-
diuiniſſimus reſonã-

οὐκ εὐθὺς μακρόθεν κέκραγεν
ἡμῶν ἑκάστου ἡ φύσις, ἀνήρ
εἰμι, οὕτω μοι προσέρχου, οὕτω
μοι λάλει, ἄλλο μηδὲν ζήτει,
ἰδοὺ τὰ σύμβολα; πάλιν ἐπὶ
τῶν γυναικῶν, ὥσπερ ἐν τῇ
φωνῇ τι ἐγκατέμιξεν ἁπα-
λώτερον, οὕτως καὶ τὰς τρί-
χας ἀφεῖλεν· οὔ; ἀλλ' ἀδιά-
κριτον ἔδει τὸ ζῷον ἀπολει-
φθῆναι, καὶ κηρύσσειν ἕκαστον
ἡμῶν, ὅτι ἀνήρ εἰμι; πῶς δὲ
οὐ καλὸν τὸ σύμβολον, καὶ εὐ-
πρεπὲς, καὶ σεμνόν; πόσῳ κάλ-
λιον ἢ τῶν ἀλεκτρυόνων λό-
φος; πόσῳ μεγαλοπρεπέστερον
τῆς χαίτης τῶν λεόντων; διὰ
τοῦτο ἔδει σώζειν τὰ σύμβο-
λα τοῦ θεοῦ. ἔδει αὐτὰ μὴ κα-
ταπροΐεσθαι, μηδὲ συγχεῖν (ὅ-
σον ἐφ' ἑαυτοῖς) τὰ γένη τὰ
διῃρημένα. ταῦτα ἐξαρκεῖ
λόγος ὁμοίως αὐτὰ ἐπαινέσαι,
ἢ παραστῆσαι; εἰ γὰρ νοῦν εἴχο-
μεν, ἄλλο τι ἔδει ἡμᾶς ποιεῖν
καὶ κοινῇ καὶ ἰδίᾳ, ἢ ὑμνεῖν τὸ
θεῖον, καὶ εὐφημεῖν, καὶ ἐπεξέρ-
χεσθαι τὰς χάριτας; οὐκ ἔδει καὶ
σκάπτοντας, καὶ ἀροῦντας, καὶ ἐσθί-
οντας, ᾄδειν τὸν ὕμνον τὸν εἰς τὸν
θεόν; μέγας ὁ θεὸς, ὅτι ἡμῖν
παρέσχεν ὄργανα ταῦτα, δι' ὧν
τὴν γῆν ἐργασόμεθα· μέγας
ὁ θεὸς, ὅτι χεῖρας δέδωκεν, ὅτι
καταπίνειν, ὅτι κοιλίαν, ὅτι
αὔξεσθαι λεληθότως, ὅτι καθεύ-
δοντας ἀναπνεῖν. ταῦτα ἐφ'
ἑκάστου ἐφυμνεῖν ἔδει, καὶ τὸν μέ-
γιστον καὶ θειότατον ὕμνον ἐφυ-

μνεῖν, ὅτι τὴν δύναμιν ἔδωκε τὴν παρακολουθητικὴν τούτων καὶ ὁδῷ χρηστικήν. τί οὖν; ἐπεὶ οἱ πολλοὶ ἀποτετύφλωσθε, οὐκ ἔδει τινὰ εἶναι τὸν ταύτην ἐκπληροῦντα τὴν χώραν καὶ ὑπὲρ πάντων ᾄδοντα τὸν ὕμνον τὸν εἰς τὸν θεόν; τί γὰρ ἄλλο δύναμαι γέρων χωλὸς εἰ μὴ ὑμνεῖν τὸν θεόν; εἰ γοῦν ἀηδὼν ἤμην, ἐποίουν τὰ τῆς ἀηδόνος· εἰ κύκνος, τὰ τοῦ κύκνου, νῦν δὲ λογικός εἰμι. ὑμνεῖν με δεῖ τὸν θεόν. τοῦτό μου τὸ ἔργον ἐστί. ποιῶ αὐτὸ· οὐδ' ἐγκαταλείψω τὴν τάξιν ταύτην, ἐφ' ὅσον ἂν δίδωται· καὶ ὑμᾶς ἐπὶ τὴν αὐτὴν ταύτην ᾠδὴν παρακαλῶ.

Ὅτι ἀναγκαῖα τὰ λογικά.

ΚΕΦ. ιζ.

Ἐπειδὴ λόγος ἐστὶν ὁ διαρθρῶν καὶ ἐξεργαζόμενος τὰ λοιπά, ἔδει δ' αὐτὸν μὴ ἀδιάρθρωτον εἶναι, ὑπὸ τίνος διαρθρωθῇ; δῆλον γάρ, ὅτι οὖν ὑφ' αὐτοῦ, ἢ ὑπ' ἄλλου. ἤτοι, ἢ λόγος ἐστὶν ἐκεῖνος, ἢ ἄλλο τι κρεῖσσον ἐστι τοῦ λόγου, ὅπερ ἀδύνατον. εἰ λόγος, ἐκεῖνον πάλιν τίς διαρθρώσει; εἰ γὰρ αὐτὸς ἑαυτὸν δύναται, καὶ οὗτος, ἢ ἄλλου δεηθησόμεθα, ἄπειρόν ἐστι τοῦτο, καὶ ἀκατάληκτον εἶναι. ἀλλ' ἐπείγει μᾶλλον θεραπεύειν καὶ τὰ ὅμοια. θέλεις οὖν πε-

dus, quod facultatem
harum rerum intellig
& vtendi ratione inſtr
Quid ergo? cum vulgo
ti ſitis, nonne oporteba
liquem, qui hoc mune
geretur, & loco
mnũ de Deo publ
enim poſſum aliud ſen
dus, niſi celebrare Deu
ſi luſcinia eſſem, luſcin
cio fungerer: ſi olor,
Nunc rationis cum p
ſim, Deus mihi celel
eſt, hoc meum munus
exſequor: neque ſta
hanc deſeram, quoad
& vos ad eandem hanc
lenam exhortor.

Differẽdi rationẽ eſſe ne

CAP. XVII

QVia ratio eſt, quæ
explanet atque e
eamque ipſam confuſ
non decet: a quonam
bitur? Apparet aut a
pſa, aut ab alio. Aut i
lud ratio eſt, aut aliqu
ratione præſtantius: i
fieri nequit. Si ratio:
qui illam explanet? At
ipſa ſeſe explanare pot
alterius egebimus: at
nullus terminus, nu
nis reperietur. At ma
ceſſarium eſt ſanare c
nes, appetitiones, affe
id genus alia? Vis igi

bus audire? audi. Sed
dices, neſcire te, verene
differam: & ſi quid
e dixero, id me diſtin-
ſſeris: non diutius te
ed tibi dicam hoc ma
neceſſarium. Ad eun-
im modum rationem
di primo loco ponunt,
modum menſuræ cō-
nem ante frumenti
nem collocamus. Ni-
ante conſtituerimus
modius: neque inpri-
arauerimus quid ſit
uo pacto iam metiri
m aut ponderare po-
Hic igitur, niſi inſtru-
, quo cætera iudica-
ognoſcimus, didiceri-
exquiſite cognitum
nus: poterimusne
m cæterarum rerum
atque cognoſcere? Id
i qui poteſt? Eſto. At
lignum eſt, idque ſte-
ſed eiuſmodi tamen,
nentum metiri queas.
differendi ſterilis (de
videbimus) Sed vt
edamus: tamen illud
quod alias res diſcer-
conſiderandi vim ha-
ue adeo quaſi metiēdi
& ordinādi ratio eſt.
dicit? Nū Chryſippus,
Cleanthes affirmāt,
nes autē negat? Quis
qui ſcripſit principiū

εἰ ἐκείνων ἀκούειν, ἄκουε. ἀλλ' ἄν μοι λέγῃς, ὅτι οὐκ οἶδα πότερον ἀληθῶς ἢ ψευδῶς διαλέγῃ, κἂν τι κατ' ἀμφίβολον φωνὴν εἴπω, καὶ λέγῃς μοι, διάστειξον, οὐκ ἔτι ἀνέξομαί σου. ἀλλ' ἐρῶ σοι. ἀλλ' ἐπείγει μᾶλλον. διὰ τοῦτο γὰρ οἶμαι προτάσσουσι τὰ λογικά. καθάπερ τῆς μετρήσεως τοῦ σίτου, προτασσόμεθα τὴν τοῦ μέτρου ἐπίσκεψιν. ἂν δὲ μὴ διαλάβωμεν πρῶτον τί ἐστι μόδιος, μηδὲ διαλάβωμεν πρῶτον τί ἐστι ζυγὸς, πῶς ἔτι μετρῆσαί τι ἢ στῆσαι δυνησόμεθα; ἐνταῦθα οὖν τὸ τῶν ἄλλων κριτήριον, καὶ δι' οὗ τἆλλα καταμανθάνεται, μὴ καταμεμαθηκότες, μηδ' ἠκριβωκότες, δυνησόμεθά τι τῶν ἄλλων ἀκριβῶσαι καὶ καταμαθεῖν; καὶ πῶς οἷόν τε; ναί· ἀλλ' ὁ μόδιος ξύλον ἐστὶ, καὶ ἄκαρπον, ἀλλὰ μετρητικὸν σίτου. καὶ τὰ λογικὰ ἄκαρπά ἐστι· καὶ περὶ τούτου μὲν ὀψόμεθα. εἰ δ' οὖν καὶ τοῦτο δοίη τις, ἐκεῖνο ἀπαρκεῖ, ὅτι τῶν ἄλλων ἐστὶ διακριτικὰ καὶ ἐπισκεπτικὰ, καὶ ὡς ἄν τις εἴποι, μετρητικὰ καὶ στατικά. τίς λέγει ταῦτα; μόνον ὡς Χρύσιππος καὶ Ζήνων καὶ Κλεάνθης, Ἀντισθένης δ' οὐ λέγει; καὶ τίς ἐστιν ὁ γεγραφὼς, ὅτι ἀρχὴ

περὶ φύσεως ἢ τῶν ὀνομάτων ἐπισκέψεως; Σωκράτης δ' οὐ λέγει; καὶ περὶ τίνος γράφει Ξενοφῶν, ὅτι ἤρχετο ἀπὸ τῆς τῶν ὀνομάτων ἐπισκέψεως, τί σημαίνει ἕκαστον. ἆρ' οὖν τοῦτό ἐστι τὸ μέγα καὶ θαυμαστὸν, νοῆσαι Χρύσιππον, ἢ ἐξηγήσασθαι; καὶ τίς λέγει τοῦτο; τί οὖν τὸ θαυμαστόν ἐστι; νοῆσαι τὸ βούλημα τῆς φύσεως. τί οὖν αὐτὸς διὰ σεαυτοῦ παρακολουθεῖς; καὶ τίνος ἐπιχρείαν ἔχεις; εἰ γὰρ ἀληθές ἐστι τὸ, πάντας ἄκοντας ἁμαρτάνειν· σὺ δὲ καταμεμάθηκας τὴν ἀλήθειαν, ἀνάγκη σε ἤδη κατορθοῦν. ἀλλὰ νὴ Δία οὐ παρακολουθῶ τῷ βουλήματι τῆς φύσεως. τίς οὖν ἐξηγεῖται αὐτό; λέγουσιν, ὅτι Χρύσιππος· ἔρχομαι, καὶ ἐπιζητῶ τί λέγει· οὗτος ἐξηγητὴς τῆς φύσεως. ἄρχομαι μὴ νοεῖν τί λέγει· ζητῶ τὸν ἐξηγούμενον. ἰδὲ ἐπίσκεψαι, πῶς τοῦτο λέγεται καθάπερ εἰ Ῥωμαϊστί. ποία οὖν ἐνθάδε ὀφρὺς τοῦ ἐξηγουμένου; οὐδ' αὐτοῦ Χρυσίππου. δικαίως, εἰ μόνον ἐξηγεῖται τὸ βούλημα τῆς φύσεως, αὐτὸς δ' οὐκ ἀκολουθεῖ, πόσῳ πλέον τοῦ ἐκεῖνον ἐξηγουμένου; οὐδὲ γὰρ Χρυσίππου χρείαν ἔχομεν δι' αὐτὸν, ἀλλ' ἵνα παρακολουθήσωμεν τῇ φύσει. οὐδὲ γὰρ τοῦ θύτου δι' αὐτὸν, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνου κατανοήσειν οἰόμεθα τὰ μέλλον-

eruditionis eſſe vocabu
conſiderationem? Num
tes non ita dicit? De q
ſcribit Xenophon, auſp
eum eſſe a conſiderat
gnificationis vocabul
que? Nunquid ergo i
magnum illud atque a
bile, Chryſippum in
atque explicare? Et q
dicit? Quid ergo eſt ad
le? Naturæ intelligere
tatem. Quid vero, n
tuo Marte eam aſſ
Quid ergo amplius i
Nam ſi verum eſt om
care inuitos, tu auten
tem cognouiſti: re i
bene gerere neceſſe
Hercule naturæ vol
non aſſequor. Quis ig
explicat? Chryſippu
Adſum: inquiro qu
hic enarrator naturæ
nō intelligere quid di
io qui explicet, ecce c
quomodo hoc dicatu
de ac ſi Latine diceret
igitur hic ſuperciliun
narratoris? Imo ne
Chryſippi iure vllū eſ
turę voluntatē tantū
ipſe autē nō ſequitur.
minus ergo enarratori
neq; enim Chryſippo
nobis opus eſt, ſed eo
rę voluntatē intelliga
nec aruſpicem per ſeſe
mus: ſed ꝙ eius oper

,& ea quæ a Diis ſigni-
cognituros eſſe opina-
eq; etiam viſcera ꝓpter
ſa, ſed quia portendēdi
beant. Neque etiā cor-
miramur, aut cornicē:
um, horum opeia res
ſignificantem. Accedo
d explicatorem harum
& vatem: ab eoq; peto,
icet, quid viſcera portē-
s vero iis acceptis & ex-
, ea ſic enarrat: Heus
voluntatē habes, cuius
ra eſt, vt nec impediri,
i poſſit. Hoc hiſce viſce-
ſt inſcriptum. Idque ti-
nonſtrabo, primum in
enſionis. Num quis te
ere poterit annuere ve-
Nemo. Num quis te co-
oterit approbare men-
Nemo. Nōne vides hoc
e voluntatē habere, quæ
rohiberi, neq; cogi, neq;
liri poſſit? Age, iam in
ppetitionis & deſiderij,
uid ſe res aliter habet?
vero appetitionē vince-
ſit? Alia appetitio. Quis
eriū & auerſationē? Aliud
erium, & alia auerſatio.
nihi mortis obiicit me-
cogit me, inquit. Non id
obiicitur: ſed illud quod
are tibi videtur, aliquid
modi cōmittere, quā op-
e mortē. Hic igitur etiam
e coegit opinio, hoc eſt,

τα καὶ σημαινόμενα ὑπὸ τῶν
θεῶν· οὐδὲ τῶν σπλάγχνων δι'
αὐτά, ἀλλ' ὅτι δι' ἐκείνων
σημαίνεται· οὐδὲ τὸν κόρακα
θαυμάζομεν, ἢ τὴν κορώνην,
ἀλλὰ τὸν θεὸν σημαίνοντα
διὰ τούτων. ἔρχομαι τοίνυν
ἐπὶ τὸν ἐξηγητὴν τούτων, καὶ
θύτην καὶ λέγω, ὅτι ἐπίσκε-
ψαί μοι τὰ σπλάγχνα, τί μοι
σημαίνεται. λαβὼν καὶ ἀνα-
πτύξας ἐκεῖνος, ἐξηγεῖται·
ὅτι ἄνθρωπε, προαίρεσιν ἔχεις
ἀκώλυτον φύσει, καὶ ἀναναγ-
καστον. τοῦτο ἐνταῦθα ἐν τοῖς
σπλάγχνοις γέγραπται. δεί-
ξω σοι αὐτὸ πρῶτον ἐπὶ τοῦ
συγκαταθετικοῦ τόπου. μή τίς
σε κωλῦσαι δύναται, ἐπινεῦ-
σαι ἀληθεῖ; οὐδὲ εἷς. μή τίς
σε ἀναγκάσαι δύναται, πα-
ραδέξασθαι τὸ ψεῦδος;
οὐδὲ εἷς. ὁρᾷς, ὅτι ἐν τού-
τῳ τῷ τόπῳ τὸ προαιρε-
τικὸν ἔχεις ἀκώλυτον, ἀ-
νάγκαστον, ἀπαραπόδιστον; ἄ-
γε, ἐπὶ δὲ τοῦ ὀρεκτικοῦ καὶ
ὁρμητικοῦ ἄλλως ἔχει; καὶ
τίς ὁρμὴν νικῆσαι δύναται;
ἢ ἄλλη ὁρμή. τίς δ' ὄρεξιν
καὶ ἔκκλισιν; ἢ ἄλλη ὄρε-
ξις καὶ ἔκκλισις. ἄν μοι,
φησί, προσάγῃ θανάτου φό-
βον, ἀναγκάζει με. οὐ τὸ
προσαγόμενον, ἀλλ' ὅτι δο-
κεῖ σοι κρεῖττον εἶναι ποιῆσαί
τι τούτων, ἢ ἀποθανεῖν.
πάλιν οὖν τὸ σὸν δόγμα
σε ἠνάγκασε, τουτέστι προ-

προαίρεσιν προαίρεσις. εἰ γὰρ τὸ ἴδιον μέρος, ὃ ἡμῖν ἔδωκεν ἀποσπάσας ὁ θεὸς ὑπ' αὐτοῦ ἢ ὑπ' ἄλλου τινος, κωλυτὸν ἢ ἀναγκαστὸν κατεσκευάκει, οὐκέτι ἂν ἦν θεὸς, οὐδ' ἐπεμελεῖτο ἡμῶν, ὃν δεῖ τρόπον. ταῦτα εὑρίσκω, φησὶν, ἐν τοῖς ἱεροῖς· ταῦτά σοι σημαίνεται. ἐὰν θέλῃς, ἐλεύθερος εἶ. ἐὰν θέλῃς, μέμψῃ οὐδένα, ἐγκαλέσεις οὐδενί. πάντα κατὰ γνώμην ἅμα ἔσται τὴν σὴν, καὶ τὴν τοῦ θεοῦ. διὰ ταύτην τὴν μαντείαν ἔρχομαι ἐπὶ τὸν θύτην τοῦτον, καὶ τὸν φιλόσοφον· οὐκ αὐτὸν θαυμάσας ἕνεκά γε τῆς ἐξηγήσεως, ἀλλὰ ἐκεῖνα ἃ ἐξηγεῖται.

voluntatem voluntas. ſi Deus eam ſui partem, nobis dedit, rapuiſſet, eiuſmodi feciſſet, vt vel ipſo vel ab alio cogi poſſ ſineret eſſe Deus, nequ eo quo deceret modo cu Hæc, inquit, reperio in mis: hæc tibi portendı ſi vis, liber es. ſi vi nemine conquereris, minem accuſabis, ſimul & tuæ & c voluntati reſpondebunt ius oraculi ergo ad iſtum & philoſophu cedo: nec ipſum e tionis huius cauſa, quæ explicat, admiror.

Οὐκ οὐ δεῖ χαλεπαίνειν τοῖς ἁμαρτανομένοις.

ΚΕΦ. ιη.

Εἰ ἀληθές ἐστι τὸ ὑπὸ τῶν φιλοσόφων λεγόμενον, ὅτι πᾶσιν ἀνθρώποις μία ἀρχὴ, καθάπερ τοῦ συγκατατίθεσθαι τὸ παθεῖν ὅτι ὑπάρχει, καὶ τοῦ ἀνανεῦσαι τὸ παθεῖν ὅτι οὐχ ὑπάρχει, καὶ νὴ Δία τοῦ ἐπισχεῖν τὸ παθεῖν, ὅτι ἄδηλόν ἐστιν, οὕτω καὶ τοῦ ὁρμῆσαι ἐπὶ τὸ παθεῖν, ὅτι ἐμοὶ συμφέρει· ἀμήχανον δ' ἄλλο μὲν κρίνειν τὸ συμφέρον, ἄλλου δ' ὀρέγεσθαι· καὶ ἄλλο μὲν κρίνειν καθῆκον, ἐπ' ἄλλο δὲ ὁρμᾶν τί. ἔτι τοῖς πολλοῖς χαλεπαίνομεν-

Non ferenda eſſe grauit qua perperam fiunt.

CAP. XVIII.

SI verum eſt, quod ſophi dicunt, ab vn ueri principio mortal mnes, vt ad aſſentie & renuendum, atque ſuſtinendam quoque ſionem: quod alia alia falſa, alia dubia incerta exiſtiment: ita ad expetendum aliquid nione boni excitari. (Ne ro poſſe fieri, vti aliud vt dicent, aliud appetāt, ali cere cenſeāt, aliud pſequ Quid vulgo adhuc ſucc

ures, inquit, ſunt, & res. Quos mihi fures os graſſatores? Errant io bonarum & malarũ. Vtrum igitur indigna- tius, an cõmiſerationẽ ui? Oſtendito errorem, is vt a delictis recedãt. õ vident: nihil habent us opinione ſua. At la- iſtum & adulterum perditum oportebat? uã: Sed ita potius di- s qui cæcutit, qui falli- naximis in rebus errat, videndi facultate a- ua cãdida & nigra diſ- ir, ſed qua animus bo- mala diſtinguit, nonne endus? Quod ſi ſic di- telliges quã inhumana oratio, & huic non ab- : Hiccine cæcus & ſur- n perdendus eſt? Nam maximarum damnum aximum, cuiuſque au- rum iudicium, & recta tas maxima res eſt: quid ei qui ea priuatur ſuc- ? homo, non te decet ob mala a naturæ præſcri- cedere. Miſerere potius , aut venuſtatem mulie- li admirari. ſic adultero ſuccenſebis. Furem & ad- ũ tuis in rebus ſcito locũ ibere, ſed in alienis tuęq; tati nõ ſubiectis. Hæc ſi ia feceris, & floccifece-

μένου. κλέπται, φησίν, εἰσὶ καὶ λωποδύται. τί ἐστι τὸ κλέπται καὶ λωποδύται; πεπλανημένοι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. χαλεπαίνειν οὖν δεῖ αὐτοῖς, ἢ ἐλεεῖν αὐτούς; ἀλλὰ δεῖξον τὴν πλάνην, καὶ ὄψει πῶς ἀφίστανται τῶν ἁμαρτημάτων. ἐὰν μὴ βλέπωσιν, οὐδὲν ἔχουσιν ἀνώτερον τοῦ δοκοῦντος αὐτοῖς. τοῦτον οὖν τὸν λῃστὴν, καὶ τοῦτον τὸν μοιχὸν οὐκ ἔδει ἀπολωλέναι; μηδαμῶς. ἀλλ' ἐκεῖνον μᾶλλον τοῦτον, τὸν πεπλανημένον καὶ ἐξηπατημένον περὶ τῶν μεγίστων, καὶ ἀποτετυφλωμένον, οὐ τὴν ὄψιν τὴν διακριτικὴν τοῦ λευκοῦ καὶ μέλανος, ἀλλὰ τὴν γνώμην τὴν διακριτικὴν τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν, μὴ ἀπολλύναι. κἂν οὕτω λέγῃς, γνώσῃ πῶς ἀπάνθρωπόν ἐστιν ὃ λέγεις, καὶ ὅτι ἐκείνῳ ὅμοιον τοῦτον οὖν τὸν τυφλὸν μὴ ἀπολλύναι, καὶ τὸν κωφόν; εἰ γὰρ μεγίστη βλάβη, ἡ τῶν μεγίστων. ὅτι δ' ἐν ἑκάστῳ ἡ προαίρεσις, οἵα δεῖ. καὶ ταύτης στέρεταί τις, τί ἔτι χαλεπαίνεις αὐτῷ; ἄνθρωπε, οὐ σὲ δεῖ παρὰ φύσιν ἐπ' ἀλλοτρίοις κακοῖς διατίθεσθαι. ἐλέει αὐτὸν μᾶλλον ἢ μὴ θαύμαζε τὸ κάλλος τῆς γυναικός, καὶ τῷ μοιχῷ οὐ χαλεπαίνεις. γνῶθι, ὅτι κλέπτης καὶ μοιχὸς ἐν τοῖς σοῖς τόπον οὐκ ἔχει, ἐν δὲ τοῖς ἀλλοτρίοις, καὶ τοῖς οὐκ ἐπὶ σοί. ταῦτα ἂν ἀφῇς, καὶ παρὰ μηδὲν ἡγῇ-

τῇ, τίνι ἔτι χαλεπαίνεις; μέχρι δ' ἂν ταῦτα θαυμάζῃς, σεαυτῷ χαλέπαινε μᾶλλον ἢ ἐκείνοις. σκόπει δέ. ἔχεις καλὰ ἱμάτια, ὁ γείτων σου οὐκ ἔχει. θυρίδα ἔχεις, θέλεις αὐτὰ ψύξαι. οὐκ οἶδεν ἐκεῖνος τί τὸ ἀγαθόν ἐστι τοῦ ἀνθρώπου, ἀλλὰ φαντάζεται ὅτι τὸ ἔχειν καλὰ ἱμάτια. τοῦτο ὃ καὶ σὺ φαντάζῃ. εἶτα μὴ ἔλθῃ, καὶ ἄρῃ αὐτά; ἀλλὰ σὺ πλακοῦντα δεικνύων ἀνθρώποις λίχνοις, καὶ μόνον αὐτὸς καταπίνων, οὐ θέλεις ἵνα αὐτὸν ἁρπάσωσι; μὴ ἐρέθιζε αὐτούς, θυρίδα μὴ ἔχε, μὴ ψύχε σου τὰ ἱμάτια. κἀγὼ πρώην σιδηροῦν λύχνον ἔχων παρὰ τοῖς θεοῖς, ἀκούσας ψόφον τῆς θυρίδος, κατέδραμον, εὗρον ἡρπασμένον τὸν λύχνον. ἐπελογισάμην, ὅτι ἔπαθέ τι ὁ ἄρας οὐκ ἀπίθανον. τί οὖν; αὔριον, φημί, ὀστράκινον εὑρήσεις. ἐκεῖνα γάρ τις ἀπόλλυσιν ἃ ἔχει. ἀπώλεσά μου τὸ ἱμάτιον. εἶχες γὰρ ἱμάτιον. ἀλγῶ τὴν κεφαλήν. μή τι κέρατα ἀλγεῖς; τί οὖν ἀγανακτεῖς; τούτων γὰρ αἱ ἀπώλειαι, τούτων οἱ πόνοι, ὧν καὶ αἱ κτήσεις. ἀλλ' ὁ τύραννος δήσει. τί; τὸ σκέλος; ἀλλ' ἀφελεῖ τί; τὸν τράχηλον; τί οὖν οὐ δήσει, οὐδ' ἀφελεῖ; τὴν προαίρεσιν. διὰ τοῦτο παρήγγελλον οἱ παλαιοὶ τὸ Γνῶθι σαυτόν. τί οὖν ἔδει, νὴ τοὺς θεοὺς μελε-

ris:cui poſthac iraſceris
autem iſta ſuſpicis: tibi
quam illis ſuccenſeto. R
cōſidera. Pulcras veſtes
vicinus tuus non habet
ſtram habes,qua eas fri
ponis. Neſcit ille quod
minis bonum: ſed pul
ſtimenta habere, bon
ſibi fingit,vt & tu tibi.
veniat, eaque tollat? T
placentam hominibus
oſtendes, ſolusque de
non vis eam tibi rapi? r
eos:ne habe feneſtram:
gori expone veſtes tuas
nuper cū apud Lares
lucernam haberem: au
nuę crepitu decurri,ea
ptam animaduerti. C
eum qui ſuſtuliſſet, r
abſurdam admiſiſſe. Q
go? Cras, inquam, teſt
uenies. Nam ea quis a
quæ habet. Meā veſten
Habuiſti enim veſtē.D
hi caput.Nunquid cor
dolerent? Quid ergo in
ris? Nam earum rerum
eſt,earum rerum dolor
quæ res haberi & poſſid
lent.At tyrānus vinciet
nam ? Pedem. At a
Quidnam?Collum. Qu
non vinciet, non aufere
luntatem. Quapropter
monuerūt, quemque ſi
noſſe oportere. Quid er
dum erat? exercitatio c

…his in rebus: & ab iis … io, tranſeundum ad … Caput dolet? ne dicas, … Auricula dolet? ne … ei mihi. Neque vero … licere gemere: ſed in… tamen noli gemere. … ſciam tarde attulerit, … ito: ne ringitor: ne di… omnibus eſſe inuiſum. … im talem odio non … itur? His deinceps fre… etis, recte ambula vt … n magnitudine cor… fidens, vt pugil. Ne… a vt aſinum, te inui… decet. Quis ergo eſt … ? Quem nihil earum … uæ in ipſius poteſtate … t, de ſtatu mentis de… ſt, ſingulas difficulta… urrens, eum obſeruo … tam. Hic primam ſor… cit: de ſecunda quid? … ero, ſi æſtus fuerit? … Olympiis? Eodem … hic etiam: ſi argen… ieceris, contemnet. … ero ſi puellam? Quid … enebris? Quid ſi glo… Quid ſi conuicium? … laudem? Quid ſi mor… æc omnia vincere po… ſtus ergo ſi fuerit, quid …? Quid ſi compluatur? … triſtetur animo? quid …? hic mihi pugil eſt in…

τότε ἐπὶ τῶν μικρῶν· καὶ ἀπ᾽ ἐκείνων ἀρξαμένους, διαβαίνειν ἐπὶ τὰ μείζω. κεφαλὴν ἀλγῶ· οἴμοι· μὴ λέγε. ὠτίον ἀλγῶ· οἴμοι· μὴ λέγε. καὶ οὐ λέγω ὅτι οὐ δέδοται στενάξαι, ἀλλὰ ἔσωθεν τοι μὴ στενάξῃς. μηδ᾽ ἂν βραδέως τὸ ἐπίδεσμον ὁ παῖς φέρῃ, κραύγαζε, καὶ σπῶ, καὶ λέγε. πάντες με μισοῦσι. τίς γὰρ μὴ μισήσει τὸν τοιοῦτον; τούτοις τὸ λοιπὸν πεποιθὼς τοῖς δόγμασιν, ὀρθῶς περιπάτει. ἐλεύθερος οὐχὶ τῷ μεγέθει πεποιθὼς τοῦ σώματος, ὥσπερ ἀθλητής. οὐ γὰρ ὡς ὄνον ἀήττητον εἶναι. τίς οὖν ὁ ἀνίκητος; ὃν οὐκ ἐξίστησιν οὐδὲν τῶν ἀπροαιρέτων. εἶτα λοιπὸν ἑκάστην τῶν περιστάσεων ἐπερχόμενος, καταμανθάνω ὡς ἐπὶ τοῦ ἀθλητοῦ. οὗτος ἐξεδύσατο τὸν πρῶτον κλῆρον. τί οὖν τὸν δεύτερον; τί δ᾽ ἂν καῦμα ᾖ; τί δ᾽ ἐν ὀλυμπίᾳ; καὶ ἐνταῦθα ὡσαύτως. ἂν ἀργυρίδιον προβάλῃς, καταφρονήσει. τί οὖν ἂν κορασίδιον; τί οὖν ἂν ἐν σκότῳ; τί οὖν ἂν δοξάριον; τί οὖν ἂν λοιδορίαν; τί οὖν ἂν ἔπαινον; τί δ᾽ ἂν θάνατον; δύναται ταῦτα πάντα νικῆσαι. τί οὖν ἂν καῦμα ᾖ, τοῦτο ἐστι; τί ἂν ὑόμενος ᾖ; τί ἂν μελαγχολῶν; τί ἐν ὕπνοις; οὗτός μοι ἐστὶν ὁ ἀνίκητος ἀθλητής.

Πῶς ἔχειν δεῖ πρὸς τυράννους.

ΚΕΦ. ιθ.

Ὅτι ἄν τινι προσῇ τι πλεονέκτημα, ἢ δοκεῖ γε προσεῖναι, μὴ προσὸν, τοῦτον πᾶσα ἀνάγκη, ἐὰν ἀπαίδευτος ᾖ, πεφυσῆσθαι δι' αὐτό. εὐθὺς ὁ τύραννος λέγει· ἐγώ εἰμι ὁ πάντων κράτιστος, καὶ τί μοι δύνασαι παρασχεῖν; ὄρεξίν μοι δύνασαι περιποιῆσαι ἀκώλυτον; πόθεν σοι; σὺ γὰρ ἔχεις ἔκκλισιν ἀπερίπτωτον; σὺ γὰρ ἔχεις ὁρμὴν ἀναμάρτητον; καὶ ποῦ σοι μέτεστιν; ἄγε, ἐν νηὶ δὲ σαυτῷ θαρρεῖς, ἢ τῷ εἰδότι; ἐπὶ δ' ἅρματος τίνι, ἢ τῷ εἰδότι; τί δ' ἐν ταῖς ἄλλαις τέχναις; ὡσαύτως. τί οὖν δύνασαι; πάντες με θεραπεύουσι. καὶ γὰρ ἐγὼ τὸ πινάκιον θεραπεύω, καὶ πλύνω αὐτὸ, καὶ ἐκμάσσω, καὶ τῆς ληκύθου ἕνεκα πάσσαλον πήσσω. τί οὖν; ταῦτά μου κρείττονά ἐστιν; οὔ· ἀλλὰ χρείαν μοι παρέχει τινά. ταύτης οὖν ἕνεκα θεραπεύω αὐτά. τί δέ; τὸν ὄνον οὐ θεραπεύω; οὐ νίπτω αὐτοῦ τοὺς πόδας; οὐ περικαθαίρω; οὐκ οἶδας, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἑαυτὸν θεραπεύει; σὲ δὲ οὕτως, ὡς τὸν ὄνον. ἐπεὶ τίς σε θεραπεύει ὡς ἄνθρωπον, δείκνυε. τίς σοι θέλει ὅμοιος γίνεσθαι; τίς συνζη-

Quid de tyrannis ſen... dum ſit?

CAP. XIX.

Qui quacūque vel ... rogatiua eſt pr... aut, vt præditus nō ſit, ... præditus videtur. eum ... no neceſſe eſt, niſi be... tutus fuerit, ea inflari. ... nus ait: Ego ſum omn... tentiſſimus. Quid ve... ſtare mihi potes? idne ... ficere, vt deſideriū me... impediatur? Vnde id t... tigit? Tune habes aue... nullis obnoxiā caſibus ... appetitionē habes err... pertem? Id autem v... contigit? Age vero, in ... teipſo fretus es, an gul... re? In curru, quo? non ... ga? quid in aliis artibu... modo. Quid ergo po... mnes me colunt. Et ... bellam colo, eamque ... abſtergo, & ob ampu... leariam clauum figo. ... go? nunquid hæc me ... tiora ſunt? Non, ſed al... hi vſum præbent. Ea ... igitur illa colo. Quid ... ne aſinum colo? non ... ius lauo? non purgo? a... quemuis hominem ... pſum colere? te autē ... quā aſinū? Oſtende, q... vt hominem colat? ... ſimilis eſſe velit? ...

tis eſſe velit, vt Socra-
t illum tibi præcidere
m. Recte dicis. oblitus
te colendum eſſe: & ita
m colendum, vt febrem,
lera m: & aram tibi ex-
n, vt Romæ febris
Quid ergo eſt quod
hominum turbet ac
Tyrannus & ſatelli-
pacto? Abſit. Fieri nõ
quod natura eſt libe-
alio quopiam pertur-
at impediatur, quam
ipſo: decreta pertur-
hominem. nam tyrannus
dicit: Iniiciam tibi
pes. Is qui pedem ma-
it: Ne feceris: miſere-
autem voluntatem
Si tibi conducibilius
vincito. Non curas?
Ego tibi oſtendam
hominum. Vnde tu?
per manumiſit. An
em commiſſurum, vt
s in ſeruitutem per-
? Cadaueris quidem
minus es: illud capi-
, cum ad me acceſ-
non coles? Non, ſed
Sin me dicere vis,
ne: ita id me facere
, vt ollam colo. Hic
ſecus amor ſui. natu-
ita fert. Animal ſua
it omnia. Nam & ſol
facit omnia, & (quod
ſit) ipſe Iupiter. Cum

λωτὴς γίνεται, ὡς Σωκράτους; ἀλλὰ δύναμαί σε τραχηλοκοπῆσαι. καλῶς λέγεις. ἐξελαθόμην ὅτι σε δεῖ θεραπεύειν, καὶ ὡς πυρετὸν, καὶ ὡς χολέραν· καὶ βωμὸν στῆσαι, ὡς ἐν Ῥώμῃ πυρετοῦ βωμός ἐστι. τί οὖν ἐστι τὸ ταράσσον καὶ καταπλῆττον τοὺς πολλούς; ὁ τύραννος, καὶ οἱ δορυφόροι. πόθεν; μὴ γένοιτο. οὐκ ἐνδέχεται τὸ φύσει ἐλεύθερον ἀπ' ἄλλου τινὸς ταραχθῆναι, ἢ κωλυθῆναι, πλὴν ἐφ' ἑαυτοῦ. ἀλλὰ τὰ δόγματα αὐτὸν ταράσσει. ὅταν γὰρ ὁ τύραννος εἴπῃ τινὶ, δήσω σου τὸ σκέλος· ὁ μὲν τὸ σκέλος τετιμηκὼς λέγει, Μὴ, ἐλέησον· ὁ δὲ τὴν προαίρεσιν τὴν ἑαυτοῦ, λέγει, εἴ σοι λυσιτελέστερον φαίνεται, δῆσον. οὐκ ἐπιστρέφῃ; οὐκ ἐπιστρέφομαι. ἐγώ σοι δείξω, ὅτι κύριός εἰμι. πόθεν σύ; ἐμὲ ὁ Ζεὺς ἐλεύθερον ἀφῆκεν. ἢ δοκεῖς, ὅτι ἔμελλε τὸν ἴδιον υἱὸν ἐᾶν καταδουλοῦσθαι; τοῦ νεκροῦ δέ μου κύριος εἶ, λάβε αὐτόν. ὥσθ' ὅταν μοι προσίῃς, ἐμὲ οὐ θεραπεύεις; οὔ, ἀλλ' ἐμαυτόν. εἰ δὲ θέλεις με λέγειν, ὅτι καὶ σέ· λέγω σοι, οὕτως, ὡς τὴν χύτραν. τοῦτο οὐκ ἔστι φίλαυτον; γέγονε γὰρ οὕτως. τὸ ζῶον αὐτοῦ ἕνεκα πάντα ποιεῖ, καὶ τὸ λυπηρὸν αὐτὸς ὁ Ζεύς. ἀλλ'

ὅταν θέλῃ εἶναι ὑέτιος καὶ ἐπικάρπιος, καὶ πατὴρ ἀνδρῶν τε θεῶν τε, ὁρᾷς ὅτι τούτων τῶν ἔργων καὶ τῶν προσηγοριῶν οὐ δύναται τυχεῖν, ἂν μὴ εἰς τὸ κοινὸν ὠφέλιμος ᾖ; καθόλου τε τοιαύτην φύσιν τοῦ λογικοῦ ζώου κατεσκεύασεν, ἵνα μηδενὸς τῶν ἰδίων ἀγαθῶν δύνηται τυγχάνειν, εἰ μή τι εἰς τὸ κοινὸν ὠφέλιμον προσφέρηται. οὕτως οὐκέτι ἀκοινώνητον γίνεται, τὸ πάντα αὑτοῦ ἕνεκα ποιεῖν. ἐπεὶ τί ἐκδέχῃ; ἵνα τις ἀποστῇ αὑτοῦ καὶ τοῦ ἰδίου συμφέροντος, καὶ πῶς ἔτι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἀρχὴ πᾶσίν ἐστιν, ἡ πρὸς αὑτὰ οἰκείωσις; τί οὖν, ὅταν ὑπῇ δόγματα ἀλλόκοτα περὶ τῶν ἀπροαιρέτων ὡς ὄντων ἀγαθῶν καὶ κακῶν; πᾶσα ἀνάγκη θεραπεύειν τοὺς τυράννους. ὄφελον γὰρ τοὺς τυράννους μόνον, τοὺς κοιτωνίτας δ' οὔ. πῶς δὲ καὶ φρόνιμος γίνεται ἐξαίφνης ὁ ἄνθρωπος, ὅταν Καῖσαρ αὐτὸν ἐπὶ τοῦ λασάνου ποιήσῃ; πῶς εὐθὺς λέγομεν, φρονίμως μοι λελάληκε Φηλικίων; ἤθελον αὐτὸν ἀποβληθῆναι τοῦ κοπρῶνος, ἵνα πάλιν ἄφρων σοι δοκῇ. εἶχέ τινα Ἐπαφρόδιτος σκυτέα, ὃν διὰ τὸ ἄχρηστον εἶναι ἐπώλησεν. εἶτα ἐκεῖνος

enim pluuius eſſe vul
gifer, & pater homi
Deumque: nonne vic
hęc opera & has appel
conſequi non poſſe,
commune proſit? De
nimal ratione pręditu
mnino inſtruxit, vt
bono potiri poſſet, nil
vtilitatis in commu
ret. Sic priuatæ vtilit
dium a communitate
cluditur. Nam quid e
idne, vt aliquis a ſei
dat, & a priuata vtilit
pacto autem vnum
principium adhuc a
bus omnibus erit ne
illa, qua ipſæ ſecum
tur? Quid ergo? ſi ab
de rebus, quæ noſtr
non ſunt, opinione
hæ aut bonæ aut m
reſtent: omnino e
colere tyrannos. Vt
ro tyrannos ſolum, n
cubicularios. Quo
tem ſtatim homo fit
cum Cæſar eum
præfecerit? nonn
dicimus, Felicio
mecum eſt locutu
lim eum remotur
ſterquilinio, vt it
bi demens videre
torem quendam
paphroditus, que
ad nihil vtilis eſſ
didit. Poſt ille c

æſariano emtus, Cæſis eſt ſutor. Vidiſſes, coluerit Epaphroditum. Qd agit Felicio, vir bono te. deinde, ſi quis percontabatur, Quid itus ipſe ageret? dicum Felicione quaе deliberare. Nonne at eum vt inutilem? eum ſubito pruden? hoc eſt, aliud quidre, quam ea quæ huitrij ſunt. Cōtigit alinatus, omnes obuij antur: alius oculos ſculatur, alius colui manus. Domum cernas ardentes inuendit in Capitolium, immolat. Quis vn crificauit propter reetitum? propter cum naturæ congruenti enim Diis gratias avbi bonum noſtrum ius. Hodie quidam locutus eſt de Aucerdotio. Cui dixi: omitte rem: multus inutiles facies. enclatores, inquit, meum inſcribent. d igitur tu, cum, te inſcriptum eſntibus dices? Quod: adeſſe potes o-, vita functus quid Manebit meum no-

κατά τινα δαίμονα ἀγορασθεὶς ὑπό τινος τῶν Καισαρείων, τοῦ Καίσαρος σκυτοτόμος ἐγένετο. εἶδες ἂν, πῶς αὐτὸν ἐτίμα ὁ Ἐπαφρόδιτος. τί πράσσει Φηλικίων ὁ ἀγαθὸς, φιλῶ σε; εἶτα εἴ τις ἡμῶν ἐπύθετο, τί ποιεῖ αὐτός; ἐλέγετο ὅτι μετὰ Φηλικίωνος βουλεύεται περί τινος. οὐχὶ πεπράκει αὐτὸν ὡς ἄχρηστον; τίς οὖν αὐτὸν ἄφνω φρόνιμον ἐποίησε; τουτέστι τὸ τιμᾶν ἄλλο τι, ἢ τὰ προαιρετικά; ἠξιώθη δημαρχίας. πάντες οἱ ἀπαντῶντες συνήδονται, ἄλλος τοὺς ὀφθαλμοὺς καταφιλεῖ, ἄλλος τὸν τράχηλον, οἱ δοῦλοι τὰς χεῖρας, ἔρχεται εἰς οἶκον, εὑρίσκει λύχνους ἁπτομένους. ἀναβαίνει εἰς τὸ Καπιτώλιον, ἐπιθύει. τίς οὖν πώποτε ὑπὲρ τοῦ ὀρεχθῆναι καλῶς, ἔθυσεν; ὑπὲρ τοῦ ὁρμῆσαι κατὰ φύσιν; ἐκεῖ γὰρ καὶ θεοῖς εὐχαριστοῦμεν, οὗ τὸ ἀγαθὸν τιθέμεθα. σήμερον τις ὑπὲρ ἱερωσύνης ἐλάλει μοι τοῦ Αὐγούστου. λέγω αὐτῷ, ἄνθρωπε ἄφες τὸ πρᾶγμα· δαπανήσεις πολλὰ εἰς οὐδέν. ἀλλ' οἱ τὰς φωνάς, φησι, γράφοντες, γράψουσι τὸ ἐμὸν ὄνομα. μή τι οὖν σὺ τοῖς ἀναγινώσκουσι λέγεις παρὼν, ἐμὲ γεγράφασιν; εἰ δὲ καὶ νῦν δύνασαι παρεῖναι πᾶσιν, ἐὰν ἀποθάνῃς, τί ποιήσεις; μενεῖ μου

τὸ ὄνομα. γράψον αὐτὸ εἰς λίθον, καὶ μενεῖ. ἄγε, ἔξω δὲ Νικοπόλεως τίς σου μνεία; ἀλλὰ χρυσοῦν στέφανον φορήσω. εἰ ἅπαξ ἐπιθυμεῖς στεφάνου, ῥόδινον λαβὼν περίθου. ὄψει γὰρ κομψότερον.

Περὶ τοῦ λόγου, πῶς αὐτοῦ θεωρητικός ἐστιν.

ΚΕΦ. κ.

Πᾶσα τέχνη καὶ δύναμις, περί τινων προηγουμένων τινῶν ἐστι θεωρητική. ὅταν μὲν οὖν ᾖ ὁμοειδὴς τοῖς θεωρουμένοις καὶ αὐτὴ, ἀναγκαίως καὶ αὐτῆς γίνεται θεωρητική. ὅταν δ' αὖ ὁμογενὴς, οὐ δύναται θεωρεῖν ἑαυτήν. οἷον σκυτικὴ περὶ δέρματα ἀναστρέφεται, αὐτὴ δὲ παντελῶς ἀπήλλακται τῆς ὕλης τῶν δερμάτων· διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν αὐτῆς θεωρητική. γραμματικὴ πάλιν, περὶ τὴν ἐγγράμματον φωνήν· μή τι οὖν ἐστι καὶ αὕτη ἐγγράμματος φωνή; οὐδαμῶς. διὰ τοῦτο οὐ δύναται θεωρεῖν ἑαυτήν. ὁ οὖν λόγος πρὸς τί ποτε ὑπὸ τῆς φύσεως παρείληπται; πρὸς χρῆσιν φαντασιῶν, οἵαν δεῖ. αὐτὸς οὖν τί ἐστι; σύστημα ἐκ ποιῶν φαντασιῶν. οὕτω γίνεται φύσει καὶ αὐτοῦ θεωρητικός. πάλιν ἡ φρόνησις τίνα θεωρήσουσα παρείληφεν; ἀγαθὰ καὶ κακὰ, καὶ οὐδέτερα. αὐ-

men. Lapidi id in[...] & manebit. Age, ex[...] copolim autem quæ[...] rit mentio? At aur[...] ronam geſtabo. Si c[...] coronam appetis, roſ[...] piti impoſita, eleganti[...] rus es.

De ratione, quo pacto [...] ipſa contempletu[...]

CAP. XX.

Omnis ars & facult[...] cipua quædam c[...] platur. Si ergo confor[...] quæ contemplatur, fu[...] metipſam quoque ne[...] contemplabitur. Cum[...] diuerſi generis, cont[...] ſemetipſam non pot[...] empli gratia: Ars ſut[...] coriis verſatur: ipſa [...] a materia coriorum [...] eſt ſeparata. Quare [...] ipſam non contem[...] Grammatica porro [...] ce literata: nunquid [...] ipſa vox literata eſt? [...] modo. Non igitur [...] ipſa contemplari poteſ[...] tio autem quorſum [...] natura deſtinata? A[...] ctum viſorum vſum. [...] vero quid eſt? Quid[...] viſis conflatum. Itaqu[...] tura ſemetipſam conten[...] di vim habet. Prudenti[...] habet, quod contem[...] Bona & mala, & neutra [...]

qu|d eſt? Bonum. Im-
en| quid eſt? Malum.
s| itur eam neceſſario
en| ipſam & contraria
m| ari? Quapropter
us| hiloſophi maximum
in| m eſt, examina-
ſa| ac diſcernere, ne-
ll| n admittere inex-
tu|. Videtis vt in
n| te, cum pertinere
os| ideatur, & artem
en| ius: & quot rebus
ra| is ad eius ex-
tic| em vtatur, vt
t| tu, olfactu, audi-
ier| que proiecto dena-
on| im obſeruat: ne-
ni| ſonitu contentus,
cr| ra attentione fit
m| odo muſicus. Sic
no| a intereſſe puta-
vt| m decipiamur an-
d| piamur, ibi ma-
h| hibemus attentio-
a| ea diiudicanda,
no| decipere poſſunt.
ſi| a autem ratione
nt| & dormitantes,
q| oduis admittimus.
ia| ra non animad
ur. Cum igitur ſcire
, cam ſis in bonis
n| malis remiſſus,
us| utem indifferen-
in| atus: conſidera,

τῇ οὖν τί ἐστιν; ἀγαθόν. ἡ δ' ἀφροσύνη τί ἐστι; κακόν. ὁρᾷς οὖν, ὅτι ἀναγκαίως καὶ αὑτῆς γίνεται, καὶ τῆς ἐναντίας θεωρητική. διὰ τοῦτο ἔργον τοῦ φιλοσόφου τὸ μέγιστον καὶ πρῶτον, δοκιμάζειν τὰς φαντασίας, καὶ διακρίνειν, καὶ μηδεμίαν ἀδοκίμαστον προσφέρεσθαι. ὁρᾶτε ἐπὶ τοῦ νομίσματος, ὅπου δοκεῖ τι εἶναι πρὸς ἡμᾶς· πῶς καὶ τέχνην ἐξευρήκαμεν, καὶ ὅσοις ὁ ἀργυρογνώμων προσχρῆται κατὰ δοκιμασίαν τοῦ νομίσματος· τῇ ὄψει, τῇ ἁφῇ, τῇ ὀσφρασίᾳ, τὰ τελευταῖα τῇ ἀκοῇ; ῥίξας τὸ δηνάριον, τῷ ψόφῳ προσέχει. καὶ οὐχ ἅπαξ δοκεῖται ψοφήσαντος, ἀλλ' ὑπὸ τῆς πολλῆς προσοχῆς μουσικὸς γίνεται. οὕτως, ὅπου διαφέρειν οἰόμεθα τὸ πλανᾶσθαι, τοῦ μὴ πλανᾶσθαι, ἐνταῦθα πολλὴν προσοχὴν εἰσφέρομεν εἰς διάκρισιν τῶν διαπλανᾶν δυναμένων. ἐπὶ δὲ ταλαιπώρου ἡγεμονικοῦ χάσκοντες καὶ καθεύδοντες, πᾶσαν φαντασίαν παραπροσδεχόμεθα. ἡ γὰρ ζημία οὐ προσπίπτει. ὅταν οὖν θέλῃς γνῶναι, πῶς ἔχεις περὶ μὲν τἀγαθὰ καὶ κακὰ ἀνειμένως, ἐπίστησον

καὶ τὰ διάφορα δ'

πῶς ἔχεις πρὸς τὸ ἐκτυφλωθῆναι, καὶ πῶς πρὸς τὸ ἐξαπατηθῆναι. καὶ γνώσῃ, ὅτι μακρὰν εἶ τοῦ ὡς δεῖ πεπονθέναι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ἀλλὰ πολλῆς ἔχει χρείαν παρασκευῆς, καὶ πόνου πολλοῦ καὶ μαθημάτων. τί οὖν ἐλπίζεις; ὅτι τὴν μεγίστην τέχνην ἀπὸ ὀλίγων ἐστὶν ἀναλαβεῖν; καί τοι αὐτὸς μὲν ὁ προηγούμενος λόγος τῶν φιλοσόφων, λίαν ἐστὶν ὀλίγος. εἰ θέλεις γνῶναι, ἀνάγνωθι τὰ Ζήνωνος, καὶ ὄψει. τί δὲ ἔχει μακρὸν εἰπεῖν, ὅτι τέλος ἐστὶ τὸ ἕπεσθαι θεοῖς; οὐσία δ' ἀγαθοῦ, χρῆσις οἵα δεῖ φαντασιῶν. λέγε, τί οὖν ἐστι θεός; καὶ τί φαντασία; καὶ τί ἐστι φύσις ἡ ἐπὶ μέρους, καὶ τί ἐστι φύσις ἡ τῶν ὅλων; ἤδη μακρόν. ἂν οὖν ἐλθὼν Ἐπίκουρος εἴπῃ, ὅτι ἐν σαρκὶ εἶναι δεῖ τὸ ἀγαθόν, πάλιν μακρὸν γίνεται. καὶ ἀνάγκη ἀκοῦσαι, τί τὸ προηγούμενόν ἐστι ἐφ' ἡμῶν, τί τὸ ὑποστατικὸν καὶ οὐσιῶδες; ὅτι τὸ κοχλίου ἀγαθὸν οὐκ εἰκὸς εἶναι τῷ κελύφει, τὸ οὖν τοῦ ἀνθρώπου εἰκός; σὺ δ' αὐτὸς τί κυριώτερον ἔχεις Ἐπίκουρε; τί ἐστιν ἐν σοὶ τὸ βουλευόμενον; τὸ ἐπισκεπτόμενον ἕκαστα; τὸ περὶ τῆς

qua ratione ſis affect
cæcitatem, erga impo
tum cognoſces, mult
ſe vt in rebus bonis
ita ſis affectus, quen
dum oportet. At m
pus eſt præparatione,
que labore & diſciplin
ergo? Artem maxim
guo labore compara
ſperas? Atqui princi
præcipua philoſopho
ctrina perbreuis eſt.
cognoſcere vis: legit
Zenonis, & videbi
quæ eſt in iſto ſermo
xitas, finem eſſe, ſec
naturam boni, rectu
rum vſum? Dic, quic
Deus? quid viſum?
tura ſingulorum?
tura vniuerſi? H
longum eſt. Quod
curus dicat, in co
num eſſe oportere:
longum fit, ac ne
audire quod præci
in nobis? quæ na
ſtra? quæ vis &
ſit? Nam ſi cochl
num in teſta eſſe
probabile non eſt
hominis in ea
num, probabile e
autem ipſe Epicu
habes nobilius?
quod in te delibere
ſingula conſideret
ipſum adeo corpus

uod fert ſententiam de
xiſtimandum eſt eſſe
tius? Cur vero lucer-
endis? Cur noſtra gra-
em ſuſcipis? Cur tot
na ſcribis? Vt ne verita-
noremus? Qui nos ſu-
uid nobis rei tecũ eſt?
ixa oritur diſputatio.

os qui admirationi eſſe volunt.

AP. XXI.

eum, quem decet, vitę
um tenet: is rebus ex-
itis non inhiat. Ho-
expetis? Mihi quidem
ſi & appetam & auer-
dum naturam: ſi ita
r & refugiam, vt natu-
oſtulat: ſi ſic propo-
aggrediar, ſic aſſen-
uid ergo nobis quaſi
deuorato obambu-
lem me ab obuiis et-
niratione affici, & ſe-
cclamare, O magnum
hum. Quinam ſunt
cibus admirationi eſ-
? Nonne ij ſunt,
cere ſoles inſanire?
go? Apud inſanos
ratione eſſe cupis?

De notionibus.

AP. XXII.

ones communes o-
ib. hominib. ſunt, &

σαρκὸς αὐτῆς; ὅτι τὸ προηγούμενόν ἐστι τὸ ἐπικείμενον. τί δὲ καὶ λύχνον ἅπτεις, καὶ πονεῖς ὑπὲρ ἡμῶν, καὶ τηλικαῦτα βιβλία γράφεις; ἵνα μὴ ἀγνοήσωμεν ἡμεῖς τὴν ἀλήθειαν; τίνες ἡμεῖς; τί πρὸς σὲ ὄντες; οὕτω μακρὸς ὁ λόγος γίνεται.

Πρὸς τοὺς θαυμάζεσθαι θέλοντας.

ΚΕΦ. κα.

Ὅταν τις ἣν δεῖ στάσιν ἔχῃ ἐν τῷ βίῳ, ἔξω οὐ κέχηνεν. ἄνθρωπε, τί θέλεις σοι γενέσθαι; ἐγὼ μὲν ἀρκοῦμαι, ἂν ὀρέγωμαι καὶ ἐκκλίνω κατὰ φύσιν, ἂν ὁρμῇ καὶ ἀφορμῇ χρῶμαι ὡς πέφυκα, ἂν προθέσει, ἂν ἐπιβολῇ, ἂν συγκαταθέσει. τί οὖν ἡμῖν ὀβελίσκον καταπιὼν περιπατεῖς; ἤθελον, ἵνα με καὶ οἱ ἀπαντῶντες θαυμάζωσι, καὶ ἐπακολουθοῦντες ἐπικραυγάζωσιν, ὦ μεγάλου φιλοσόφου. τίνες εἰσὶν οὗτοι, ὑφ' ὧν θαυμάζεσθαι θέλεις; οὐχ οὗτοί εἰσι, περὶ ὧν εἴωθας λέγειν ὅτι μαίνονται; τί οὖν, ὑπὸ τῶν μαινομένων θέλεις θαυμάζεσθαι;

Περὶ τῶν προλήψεων.

ΚΕΦ. κβ.

Προλήψεις κοιναὶ πᾶσιν ἀνθρώποις εἰσί, καὶ

προλήψεις προλήψει οὐ μάχεται. τίς γὰρ ἡμῶν οὐ τίθησιν, ὅτι τὸ ἀγαθὸν συμφέρον ἐστὶ, καὶ αἱρετὸν, καὶ ἐκ πάσης περιστάσεως αὐτὸ δεῖ μετιέναι καὶ διώκειν; τίς δ' ἡμῶν οὐ τίθησιν, ὅτι τὸ δίκαιον καλόν ἐστι, καὶ πρέπον; πότ' οὖν ἡ μάχη γίνεται, περὶ τὴν ἐφαρμογὴν τῶν προλήψεων ταῖς ἐπὶ μέρους οὐσίαις; ὅταν ὁ μὲν εἴπῃ, καλῶς ἐποίησεν, ἀνδρεῖός ἐστιν. οὔ, ἀλλ' ἀπονενοημένως. ἔνθεν ἡ μάχη γίνεται τοῖς ἀνθρώποις πρὸς ἀλλήλους. αὕτη ἐστὶν ἡ Ἰουδαίων, καὶ Σύρων, καὶ Αἰγυπτίων, καὶ Ῥωμαίων μάχη. οὐ περὶ τοῦ, ὅτι τὸ ὅσιον πάντων προτιμητέον, καὶ ἐν παντὶ μεταδιωκτέον· ἀλλὰ πότερόν ἐστιν ὅσιον τοῦτο, τὸ χοιρείου φαγεῖν, ἢ ἀνόσιον. ταύτην τὴν μάχην εὑρήσετε καὶ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως. κάλει γὰρ αὐτοὺς εἰς τὸ μέσον. τί λέγεις σὺ ὦ Ἀγάμεμνον; οὐ δεῖ γίνεσθαι τὰ δέοντα, καὶ τὰ καλῶς ἔχοντα; δεῖ μὲν οὖν. σὺ δὲ τί λέγεις ὦ Ἀχιλλεῦ, οὐκ ἀρέσκει σοι γίνεσθαι τὰ καλῶς ἔχοντα; ἐμοὶ μὲν οὖν πάντων μάλιστα ἀρέσκει. ἐφαρμόσατε οὖν τὰς προλήψεις· ἐντεῦθεν ἡ ἀρχὴ μάχης. ὁ μὲν λέγει, οὐ χρὴ ἀποδιδόναι με τὴν Χρυσηίδα τῷ πατρί. ὁ δὲ λέγει, δεῖ μὲν οὖν. πάντως ὁ ἕτερος αὐτῶν

notioni notio non
gnat. Quis enim
non ſtatuit, bonum
le & expetendum, &
ratione conſectandun
ſequendum? Quis
tuit, iuſtum eſſe hon
decorum? Quando i
gna oritur? In notic
commodatione ad r
las, cum quidem ali
Recte fecit, fortis eſt, i
iectus ad audendum.
gna oritur inter
Hæc eſt Iudæorum
rum, Ægyptiorum
manorum pugna, n
faſque rebus omnibu
rendum, & vbique c
dum ſit: ſed ſuilla v
ſit, an nefas? Hanc
gamemnonis & Ach
ſe pugnam inueni
be eos prodire in
Quid tu ais Agam
Non ea fieri
quæ recta, quæqu
ſta ſunt? Oportet
dem. Tu vero
Achilles? Non
cet ea fieri, quæ
ſunt? Imo vero
maxime placet.
modate igitur n
hinc pugnæ prin
Alter ait: Non
me Chryſeidem
patri. Alter ait,
tet. Omnino alter

accommodat notionem
. Rurſus alter ait. Quod
Cyſeis reddenda mihi eſt,
endum mihi erit ve-
alicuius munus. At il-
am igitur amicam acci-
Tuam vero, inquit. E-
ſolus præmio caream?
ſolus non habeam? Sic
exoritur. Quid ergo eſt
i? Diſcere notiones na-
ſitas rebus ſingulis ac-
odare, naturæ congru-
c poſtea diſtinguere, a-
in noſtra poteſtate, alia
n noſtra eſſe poteſtate,
atem, & omnes volun-
ctiones. Non in noſtra
ite, corpus, partes cor-
poſſeſſiones, parentes,
, liberos, patriam, eos
quorũ ſocietate ſumus
ti. Vbi igitur bonũ col-
n? Cui rei id accõmo-
us? Ei quæ in noſtra po-
eſt. Nõ igitur bonũ eſt
? nõ mẽbrorũ integri-
ita? Imo ne liberi quidẽ,
ẽtes, nec patria. Quis te
Trãsferamus id igitur
huc: Poteſtne fieri, vt is
itur, boniſq; fruſtratur,
us? Non poteſt. Poteſt-
ſociis eam habere con-
nẽ, quam decet? Quo
fieri poteſt? Ego enim
tu naturę feror, ꝙ mi-
cit. Si e re mea eſt agrũ
, e re mea eſt veſtem

καλῶς ἐφαρμόζει τὴν πρό-
ληψιν τοῦ δέοντος. πάλιν ὁ
μὲν λέγει, Οὐκοῦν εἰ με δεῖ
ἀποδοῦναι τὴν Χρυσηΐδα, δεῖ
με λαβεῖν ὑμῶν τινος τὸ γέ-
ρας. ὁ δὲ τὴν ἐμὴν οὖν λάβῃς
ἐρωμένην, τὴν σήν, φησιν.
ἐγὼ οὖν μόνος; ἀλλ' ἐγὼ μό-
νος μὴ ἔχω; οὕτως μάχη γί-
νεται. τί οὖν ἐστι τὸ παιδεύε-
σθαι; μανθάνειν τὰς φυσικὰς
προλήψεις ἐφαρμόζειν ταῖς
ἐπὶ μέρους οὐσίαις καταλλή-
λως τῇ φύσει. καὶ λοιπὸν διε-
λεῖν, ὅτι τῶν ὄντων τὰ μέν ἐ-
στιν ἐφ' ἡμῖν, τὰ δὲ οὐκ ἐφ' ἡ-
μῖν. ἐφ' ἡμῖν μέν, προαίρε-
σις, καὶ πάντα τὰ προαιρετι-
κὰ ἔργα. οὐκ ἐφ' ἡμῖν δὲ τὸ σῶ-
μα, τὰ μέρη τοῦ σώματος,
κτήσεις, γονεῖς, ἀδελφοί, τέ-
κνα, πατρίς, ἁπλῶς οἱ κοι-
νωνοί. ποῦ οὖν θῶμεν τὸ ἀγα-
θόν; ποίᾳ οὐσίᾳ αὐτὸ ἐφαρ-
μόσομεν; τῇ ἐφ' ἡμῖν; εἶτα οὐκ
ἔστιν ἀγαθὸν ὑγίεια, καὶ ἀρτιό-
της, καὶ ζωή; ἀλλ' οὐδὲ τέκ-
να, οὐδὲ γονεῖς, οὐδὲ πατρίς; καὶ
τίς σου ἀνέξεται; μεταθῶ-
μεν οὖν αὐτὸ πάλιν ἐνθάδε.
ἐνδέχεται οὖν βλαπτόμενον,
καὶ ἀποτυγχάνοντα τῶν ἀγα-
θῶν, εὐδαιμονεῖν; οὐκ ἐνδέ-
χεται. καὶ τὴν πρὸς τοὺς κοι-
νωνοὺς ἔχειν οἵαν δεῖ ἀναστρο-
φήν; καὶ πῶς ἐνδέχεται; ἐγὼ
γὰρ πέφυκα πρὸς τὸ ἐμὸν συμ-
φέρον. εἰ συμφέρει μοι ἀγρὸν
ἔχειν, συμφέρει μοι ἱμάτιον

ἔχθιν· συμφέρει μοι καὶ κλέψαι αὐτὸ ἐκ βαλανείου. ἔνθεν πόλεμοι, στάσεις, τυραννίδες, ἐπιβουλαί. πῶς δέ τι δυνήσομαι τὸ πρὸς τὸν Δία καθῆκον; εἰ γὰρ βλάπτωμαι καὶ ἀτυχῶ, οὐκ ἐπιστρέφεταί μου. καὶ τί μοι καὶ αὐτῷ, εἰ οὐ δύναταί μοι βοηθῆσαι; καὶ πάλιν, τί μοι καὶ αὐτῷ, εἰ θέλει με ἐν τοιούτοις εἶναι, ἐν οἷς εἰμι; ἄρχομαι λοιπὸν μισεῖν αὐτόν. τί οὖν ναοὺς ποιοῦμεν; τί οὖν ἀγάλματα, ὡς κακοῖς δαίμοσιν, ὡς πυρετῷ, τῷ Διΐ; καὶ πῶς ἔτι σωτήρ; καὶ πῶς ὑέτιος; καὶ πῶς ἐπικάρπιος; καὶ μὴν ἂν ἐνταῦθά που θῶμεν τὴν οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ, πάντα ταῦτα ἐξακολουθεῖ. τί οὖν ποιήσωμεν; αὕτη ἐστὶ ζήτησις τοῦ φιλοσοφοῦντος τῷ ὄντι, καὶ ὠδίνοντος. νῦν ἐγὼ οὐχ ὁρῶ τί ἐστι τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ κακόν. οὐ μαίνομαι; ναί. ἀλλ' ἐνταῦθά που θῶ τὸ ἀγαθόν; ἐν τοῖς προαιρετικοῖς; πάντες μου καταγελάσονται. ἥξει τις γέρων πολιὸς, χρυσοῦς δακτυλίους ἔχων πολλούς. εἶτα ἐπισείσας τὴν κεφαλὴν ἐρεῖ, ἄκουσόν μου τέκνον. δεῖ μὲν καὶ φιλοσοφεῖν, δεῖ δὲ καὶ ἐγκέφαλον ἔχειν· ταῦτα μωρά ἐστι. σὺ παρὰ τῶν φιλοσόφων μανθάνεις συλλογισμόν· τί δέ σοι ποιητέον ἐστί, σὺ κάλλιον οἶ-

habere: ere quoque m
cam furari e balneo. Hin
la, ſeditiones, tyrannides
diæ. Quo pacto iam
conſeruare officium er
uem? Nam ſi lædor, & fr
mei curam abiecit. E
mihi cum illo rei eſt, ſi
uare non poteſt? Et rurſ
mihi cum eo rei eſt, ſi i
agi mecum vt agitur?
odiſſe incipio. Quid e
pla exſtruimus? quid er
tuas? Itane Ioui ipſi, v
Geniis? vt Febri? Qu
ergo adhuc Seruator eſt
pacto Pluuius? Quo pac
gifer? Enimuero, ſi ta
piam loco naturam bo
namus: hæc omnia con
tur. Quid ergo faci
Hæc eſt inueſtigatio di
qui reuera philoſoph
parturit. Nunc ego n
deo, quid ſit bon
malum: nonne in
Certe. At hic: Vbi
bonum? In iis quæ ad
tatem pertinent. Om
deridebunt. Aderit ſ
liquis canus, multis
annulis ornatus, m
capite dicet: Audi n
eſt ſane philoſopha
ſed & cerebrum eſt
dum. Iſta ſtulta ſun
a philoſophis diſcis ſ
ſimum. Quid auten
ſit agendum, tu recti
ſti,

…iam philoſophi. Homo,
…vero me obiurgas, ſi ſcio,
…icipio q̃d ſit dicẽdũ? Sin
…rũpitur. Illi ſic eſt dicen-
… Ignoſce mihi tanquam
…oribus: non ſum meus,
…o.

Ad Epicurum.

CAP. XXIII.

…curus etiam intelligit,
…atura nos eſſe ſociabiles:
…m ſemel bonum no-
… in teſta collocarit, non
…uam aliud dicere poteſt.
… illud mordicus tenet,
… natura boni auulſum,
… mirandum vel proban-
…eſſe: idque probe tenet.
…pacto autem ſociabiles
…s, ſi pietas in ea quę pro-
… ſunt, naturæ noſtræ a-
…eſt? Quamobrem diſſua-
…pienti, ne alat liberos?
… metuis, ne propter eos
…it in moleſtias? Num ob
…m qui in conclaui alitur,
…leſtias incidat? Quid ve-
…uum muſculum ploran-
…urat? At ſcit, vbi ſemel
…natus fuerit, non iam
…ſtra eſſe poteſtate, vt
… non diligamus, non
…mus: eaque de cauſa
…, ſapientem ne ad Rem-
…cã quidem acceſſurũ. Scit
… quæ Rempublicã admi-
…nti facienda ſint. Nam ſi
…iam inter muſcas verſa-

δας ἢ οἱ φιλόσοφοι. ἄνθρωπε, τί οὖν μοι ἐπιτιμᾷς, εἰ οἶδα; τοῦτο τῷ ἀνδραπόδῳ τί εἴπω; ἂν σιωπῶ, ῥήγνυται. ἐκείνῳ ὡς δεῖ λέγειν; ὅτι σύγγνωθί μοι, ὡς τοῖς ἐρῶσιν· οὐκ εἰμὶ ἐμαυτοῦ, μαίνομαι.

Πρὸς Ἐπίκουρον.

ΚΕΦ. κγ.

Ἐπινοεῖ καὶ Ἐπίκουρος, ὅτι φύσει ἐσμὲν κοινωνικοί. ἀλλ' ἅπαξ ἐν τῷ κελύφει θεὶς τὸ ἀγαθὸν ἡμῶν, οὐκέτι δύναται ἄλλο οὐδὲν εἰπεῖν. πάλιν γὰρ ἐκείνου λίαν κρατεῖ, ὅτι οὐ δεῖ ἀπεσπασμένον, οὐδὲ τῆς τοῦ ἀγαθοῦ οὐσίας, οὔτε θαυμάζειν, οὔτ' ἀποδέχεσθαι. καὶ καλῶς αὐτοῦ κρατεῖ. πῶς οὖν ὑπονοητικοί ἐσμεν, οἷς μὴ φυσική ἐστι πρὸς τὰ ἔκγονα φιλοστοργία; διατί ἀποσυμβουλεύεις τῷ σοφῷ τεκνοτροφεῖν; τί φοβῇ; μὴ διὰ ταῦτα εἰς λύπας ἐμπέσῃ; διὰ γὰρ τὸν μῦν τὸν ἔσω τρεφόμενον, ἐμπίπτει. τί οὖν αὐτῷ μέλει, ἂν μυΐδιον μικρὸν ἔσω κατακλαίῃ αὐτοῦ; ἀλλ' οἶδεν, ὅτι ἂν ἅπαξ γένηται παιδίον, οὐκέτι ἐφ' ἡμῖν ἐστι μὴ στέργειν, μηδὲ φροντίζειν ἐπ' αὐτῷ. διατοῦτο φησὶν οὐδὲ πολιτεύσασθαι τὸν νοῦν ἔχοντα. οἶδε γὰρ, τίνα δεῖ ποιεῖν τὸν πολιτευόμενον. ἐπεί τοι εἰ ὡς ἐν μυίαις μέλλεις ἀναστρέφεσθαι, τί κωλύει;

ἀλλ' ὁ μὴ ἰδὼς ταῦτα, τολμῶν λέγειν, ὅτι μὴ ἀναιρώμεθα τέκνα. ἀλλὰ πρόβατον μὲν οὐκ ἀπολείπει τὸ αὑτοῦ ἔκγονον, οὐδὲ λύκος· ἄνθρωπος δ' ἀπολείπει; τί θέλεις; μωροὺς ἡμᾶς εἶναι, ὡς τὰ πρόβατα; οὐδ' ἐκεῖνα ἀπολείπει. θηριώδεις ὡς τοὺς λύκους; οὐδ' ἐκεῖνοι ἀπολείπουσιν. ἄγε, τίς δέ σοι πείθεται, ἰδὼν παιδίον αὐτοῦ κλαῖον, ἐπὶ τὴν γῆν πεπτωκός; ἐγὼ μὲν οἶμαι, ὅτι εἰ καὶ ἐμαντεύσατο ἡ μήτηρ σου, καὶ ὁ πατήρ σου, ὅτι ταῦτα μέλλεις λέγειν, οὐκ ἂν σε ἐρρίψαν.

turus es: quid prohibet
vero hęc ignorat, dicere
non ſuſcipiendos eſſe li
At cum neque ouis fœt
um deſerat, neque lupu
homo deſeret? Quid vi
tos eſſe nos tanquam
At hæ non deſerun
ros, vt lupos? ne il
dem deſerunt. Age q
obtemperet, ſi filiolur
humi prolapſum plo
deat? Equidem arbit
ſi mater tua & p
oraculo præſciuiſſent
cturum eſſe iſta:
te abiecturos non fu

Πῶς πρὸς τὰς περιστάσεις ἀγωνιστέον.

ΚΕΦ. κδ.

Αἱ περιστάσεις εἰσὶν, αἱ τοὺς ἄνδρας δεικνύουσαι. λοιπὸν ὅταν ἐμπέσῃ περίστασις, μέμνησο, ὅτι ὁ θεός σε ὡς ἀλείπτης, τραχεῖ νεανίσκῳ βέβληκεν. ἵνα τί, φησιν; ἵνα ὀλυμπιονίκης γένῃ. δίχα δ' ἱδρῶτος οὐ γίνεται. ἐμοὶ μὲν οὐδεὶς δοκεῖ κρείσσονα ἐσχηκέναι περίστασιν, ἧς σὺ ἔσχηκας, ἂν θέλῃς ὡς ἀθλητὴς νεανίσκῳ χρῆσθαι. καὶ νῦν ἡμεῖς γε εἰς τὴν Ῥώμην κατάσκοπον πέμπομεν. οὐδεὶς δὲ δειλὸν κατάσκοπον πέμπει, ἵν' ἂν μόνον ἀκούσῃ ψόφου, καὶ σκιάν ποθεν ἴ-

Quomodo aduerſus pe ſit decertandum

CAP. XXIII

PEricula rerumque
tates ſunt, quæ vir
ſtrent. Cum igitur pe
inciderit, memento, I
laniſtæ inſtar cum aſpe
leſcente commiſiſſe.
quis? Vt Olympia vinc
vero citra ſudorem n
tingit. At mihi quic
mo videtur in diſcrim
diſſe melius quã tu, ſi
pugil adoleſcentem ill
ctare volueris. Et nos n
ploratorẽ Romam mi
Nemo autẽ timidum e
torem mittit, vt ſtrep
tũ audito, & vmbra ali

nplo redeat perturba-
oſtes iam adeſſe dicat.
: & tu, ſi nobis dixeris,
e res metuendæ ſunt:
:s eſt mors: graue exi-
iue conuitium: graue
is: fugite viri, adſunt
icemus tibi, Diſcede,
varicinare: nos in eo
:auimus, quod talem
orem miſimus. Ante
,explorator Diogenes
is renuntiauit: mor-
r eſſe malum, cum
e ſit: ignominiam ait,
im hominum eſſe
n. Quæ vero de labo-
: de voluptate? Quæ
ertate iſte dixit explo-
De exercitatione quid
im præſtantiorem eſſe
oga prætexta. In nu-
iire ſolo, molliſſimum
ectum: & cuiuſque rei
trandæ gratia, ſuam
t fiduciam, ſuam con-
r, ſuam libertatem, at-
m corpuſculum ſuum
n & probe compa-
Nullus, inquit, ho-
pe eſt: omnia pa-
a ſunt. Quomodo
es? Vide, inquit,
d ictus ſim? num
ulneratus ſim? num
a fugerim? Hic
qualem eſſe decet,
tor. Tu autem ad
uerſus, aliud ex a-

δη, τρέχων ἔλθῃ τεταραγμέ-
νος, καὶ λέγων ἤδη παρεῖναι
τοὺς πολεμίους, οὕτω νῦν καὶ
σύ, ἂν ἐλθὼν ἡμῖν εἴπῃς, φο-
βερὰ τὰ ἐν Ῥώμῃ πράγμα-
τα, δεινόν ἐστι θάνατος, δει-
νόν ἐστι φυγή, δεινὸν λοιδο-
ρία, δεινὸν πενία· φεύγετε
ἄνδρες, πάρεισιν οἱ πολέμιοι.
ἐροῦμέν σοι, ἄπελθε, σεαυτῷ
μαντεύου. ἡμεῖς τοῦτο μόνον
ἡμάρτομεν, ὅτι τοιοῦτον κατά-
σκοπον ἐπέμπομεν. πρὸ σοῦ
κατάσκοπος ἀποσταλεὶς Διογέ-
νης, ἄλλα ἡμῖν ἀπήγγελκεν.
ὅτι ὁ θάνατος οὐκ ἐστι κακός,
οὐδὲ γὰρ αἰσχρόν. λέγει, ὅτι ἀ-
δοξία ψόφος ἐστὶ μαινομένων
ἀνθρώπων. οἷα δὲ περὶ πό-
νου, οἷα δὲ περὶ ἡδονῆς, οἷα
περὶ πενίας εἴρηκεν οὗτος ὁ κα-
τάσκοπος; τὸ δὲ γυμνάσιον
εἶναι λέγει, ὅτι κρεῖσσόν ἐστι
πάσης περιπορφύρου· τὸ δ'
ἐπ' ἀστρώτῳ πέδῳ καθεύ-
δειν, λέγει ὅτι μαλακωτά-
τη κοίτη ἐστί· καὶ ἀπόδειξιν
φέρει περὶ ἑκάστου τὸ θάρ-
σος τὸ αὑτοῦ, τὴν ἀτα-
ραξίαν, τὴν ἐλευθερίαν.
εἶτα καὶ τὸ σωμάτιον στίλβον,
καὶ συνεστραμμένον, οὐδείς, φη-
σι πολέμιος ἐγγύς ἐστι, πάν-
τα εἰρήνης γέμει. πῶς, ὦ
Διόγενες; ἰδίου, φησι, μή τι
βέβλημαι; μή τι τέτρωμαι;
μή τινα πέφευγα; τουτέστιν,
οἷος δεῖ κατάσκοπος. σὺ
δ' ἡμῖν ἐλθών, ἄλλα ἐξ ἄλ-

λων λέγεις· οὐκ ἀπελεύσῃ πάλιν, καὶ ὄψει ἀκριβέστερον δίχα τῆς δειλίας; τί οὖν ποιήσω; τί ποιεῖς ἐκ πλοίου ὅταν ἐξίῃς; μή τι τὸ πηδάλιον αἴρεις; μή τι τὰς κώπας; τί οὖν αἴρεις; τὰ σά, τὴν λήκυθον, τὴν πήραν. καὶ νῦν ἂν ᾖς μεμνημένος τῶν σῶν, οὐδέποτε τῶν ἀλλοτρίων ἀντιποιήσῃ. λέγει σοι, θὲς τὴν πλατύσημον· ἰδοὺ στενόσημος. θὲς καὶ ταύτην· ἰδοὺ ἱμάτιον μόνον. θὲς τὸ ἱμάτιον· ἰδοὺ γυμνός. ἀλλὰ φθόνον μοι κινεῖς. λάβε τοίνυν ὅλον τὸ σωμάτιον. ᾧ δύναμαι ῥίψαι τὸ σωμάτιον, ἔτι τοῦτο φοβοῦμαι; ἀλλὰ κληρονόμον με οὐκ ἀπολείψῃ. τί οὖν; ἐπιλαθόμην, ὅτι τούτων οὐδὲν ἐμὸν ἦν; πῶς οὖν ἐμὰ αὐτὰ λέγομεν; ὡς τὸν κράββατον ἐν τῷ πανδοκείῳ. ἂν οὖν ὁ πανδοκεὺς ἀποθάνῃ, ἀπολίπῃ σοι τοὺς κραββάτους; ἂν δ᾽ ἄλλῳ, ἐκεῖνος ἕξει, σὺ δ᾽ ἄλλον ζητήσεις. ἂν οὖν μὴ εὕρῃς, χαμαὶ κοιμήσῃ. μόνον θαρρῶν καὶ ῥέγκων, καὶ μεμνημένος ὅτι ἐν τοῖς πλουσίοις καὶ βασιλεῦσι καὶ τυράννοις αἱ τραγῳδίαι τόπον ἔχουσιν· οὐδεὶς δὲ πένης τραγῳδίαν συμπληροῖ, εἰ μὴ ὡς χορευτής. οἱ δὲ βασιλεῖς, ἄρχονται μὲν ἀπ᾽ ἀγαθῶν· στέψατε δώματα. εἶτα περὶ τρίτον ἢ τέταρτον μέρος. ἰὼ

lio dicis. Non redibis d
accuratiꝰ ſpeculaberis, d
ſita timiditate? Quid
ciam? Quid facis, e n
exis? Num gubernacul
lis? num remos? Quid
lis? Tua: lecythum tu
ram tuam. Et nunc, ſi
rerum fueris memor,
tibi vindicabis aliena
te deponere latũ clau
anguſtus clauus in p
Iſtum quoque depon
veſtis duntaxat. Dep
Ecce nudus ſum. At i
mihi moues? Cape ig
corpuſculum. Eum
corpuſculum obiicere
adhuc reformido? Se
me non relinquet? Q
oblitus fui nihil iſtc
meum. Quo pacto i
mea eſſe dicam? vt le
uerſorio. Quod ſi ca
tuus fuerit, nunquid
bi relinquit? ſi vero
eos habebit, tu aliun
Quod ſi non inuener
dormies: modo id fa
gno animo, & ſterten
mineris, in diuitibus
bus, in tyrannis t
habere locum: null
perem complere tra
niſi pro hiſtrione: R
tem auſpicari quiden
CORONIS ÆDE
ORNATE: poſtea ſub
aut quartum actum

IRON CVR ME IN-
IM SVSCIPIS? Mancipi-
i ſunt coronæ? Vbi dia-
Nihilne te iuuant ſatel-
Cum igitur iſtorum ali-
cceſſeris: horum me-
, te tragœdum conue-
n quidem hiſtrionem,
m Oedipodem. At ille
eſt. magnũ habet comi-
Et ego me coniũgo cũ
,magnumq; habeo co-
m. Quod autem caput
nento apertam eſſe ia-
ne ſis pueris timidior.
li dicunt, cum re aliqua
nplius delectantur, ſe
non luſuros eſſe: ſic &
quædam eiuſmodi eſ-
untur, vbi te diutius
urum negaris, recedito.
nſeris, lamentari noli.

Κιθαιρῶν, τί μ' ἐδέχου; ἀνδράποδον, ποῦ οἱ στέφανοι; ποῦ τὸ διάδημα, οὐδέν σε ὠφελοῦσιν οἱ δορυφόροι; ὅταν οὖν ἐκείνων τινὶ προσίῃς, τούτων μέμνησο, ὅτι τραγῳδῷ προσέρχῃ, οὐ τῷ ὑποκριτῇ, ἀλλ' αὐτῷ τῷ Οἰδίποδι. ἀλλὰ μακάριος ὁ δεῖνα. μετὰ πολλῶν δὲ περιπατεῖ. κἀγὼ συγκατατάττω ἐμαυτὸν σὺν τοῖς πολλοῖς, καὶ μετὰ πολλῶν περιπατῶ. τὸ δὲ κεφάλαιον μέμνησο, ὅτι ἡ θύρα ἤνοικται. μὴ γίνου τῶν παιδίων δειλότερος. ἀλλ' ὡς ἐκεῖνα, ὅταν αὐτοῖς μὴ ἀρέσκῃ τὸ πρᾶγμα, λέγει, ὅτι οὐκέτι παίξω, καὶ σὺ, ὅταν σοι φαίνηταί τινα εἶναι τοιαῦτα, εἰπὼν, οὐκέτι παίξω, ἀπαλλάσσου· μένων δὲ, μὴ θρήνει.

Eadem de re.

CAP. XXV.

ec vera ſunt, & nos ſtul-
on ſumus, neq; ſimula-
nus, bonum hominis
im in eius voluntate ſi-
etera vero omnia nihil
pertinere: quid adhuc
amur? Quid adhuc
nus? Quæ res nobis cu-
, eas nemo habet in po-
Quæ in aliorum po-
ſunt, eas non curamus.
lhuc negotiũ nobis ipſi
nus? Mandata mihi
Quid tibi mandem?

Πρὸς τὸ αὐτό.

ΚΕΦ. κε.

Εἰ ταῦτα ἀληθῆ ἐστι, καὶ μὴ βλακευόμεθα, μηδ' ὑποκρινόμεθα, ὅτι τὸ ἀγαθὸν τοῦ ἀνθρώπου ἐν προαιρέσει, καὶ τὸ κακὸν, τὰ δ' ἄλλα πάντα οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς, τί ἔτι ταρασσόμεθα; τί ἔτι φοβούμεθα; περὶ ἃ ἐσπουδάκαμεν, τούτων ἐξουσίαν οὐδεὶς ἔχει. ὧν ἐξουσίαν οἱ ἄλλοι ἔχουσι, τούτων οὐκ ἐπιστρεφόμεθα. ποῖον ἔτι πρᾶγμα ἔχομεν; ἀλλὰ ἔντειλαί μοι. τί σοι ἐντείλωμαι;

ὁ Ζεύς σοι οὐκ ἐντέταλται;
οὐ δέδωκέ σοι τὰ μὲν σὰ ἀκώ-
λυτα καὶ ἀπαραπόδιστα, τὰ
δὲ μὴ σὰ κωλυτὰ καὶ παρα-
ποδιστά; τίνα οὖν ἐντολὴν
ἔχων, ἐκεῖθεν ἐλήλυθας;
ποῖον διάταγμα; τὰ σὰ τή-
ρει ἐκ παντὸς τρόπου. τῶν
ἀλλοτρίων μὴ ἐφίεσο. τὸ πι-
στὸν, σόν. τίς οὖν ἀφελέσθαι δύ-
ναταί σου ταῦτα; τίς κω-
λύσει χρῆσθαι αὐτοῖς ἄλ-
λος, εἰ μὴ σύ; σὺ δὲ πῶς;
ὅταν τὰ μὴ σαυτοῦ σπουδά-
σῃς, τὰ σαυτοῦ ἀπώλεσας.
τοιαύτας ἔχων ὑποθήκας καὶ
ἐντολὰς παρὰ τοῦ Διὸς, ποίας
ἔτι παρ' ἐμοῦ θέλεις; κρείσ-
σων εἰμὶ ἐκείνου; ἀξιοπιστό-
τερος; ἀλλὰ ταύτας τη-
ρῶν, ἄλλων τινῶν προσδέῃ;
ἀλλ' ἐκεῖνος οὐκ ἐντέταλ-
ται ταῦτα. φέρε τὰς προλή-
ψεις, φέρε τὰς ἀποδείξεις τὰς
τῶν φιλοσόφων, φέρε ἃ πολ-
λάκις ἤκουσας, φέρε δ' ἃ εἶ-
πας αὐτὸς, φέρε ἃ ἀνέγνως,
φέρε ἃ ἐμελέτησας. μέχρις
οὖν τινος ταῦτα τηρεῖν καλῶς
ἔχει, καὶ τὴν παιδιὰν μὴ λύ-
ειν; μέχρις ἂν κομψῶς δι-
εξάγηται. ἐν Σατορναλίοις
λέλογχε βασιλεύς· ἔδοξε γὰρ
παῖξαι ταύτην τὴν παιδιάν.
προστάσσει, σὺ πίε, σὺ κέρα-
σον, σὺ ᾆσον, σὺ ἄπελθε, σὺ
ἐλθέ. ὑπακούω, ἵνα μὴ παρ'
ἐμὲ λύηται ἡ παιδιά. ἀλλὰ
σὺ ὑπολάμβανε, ὅτι ἐν κα-

Iupiter nonne tibi dedi
datum? nonne id tib
vt tua ita teneres vt ne
diri poſſent, nec pro
Ea vero quæ tua non ſ
& prohiberi poſſent, &
diri? Quod igitur man
inde attuliſti? quam
tutionem? Tua cu
quouis modo: aliena
cupiſcito. Fides tua eſt.
ergo hanc tibi eripere
Quis iis vti prohibebi
niſi tu? Tu vero quo
Si ijs rebus ſtudueris q
non ſunt, tuas perdes.
bus præceptis & ma
Ioue inſtructus, qua
a me poſtulas? Sum
præſtantior ego, aut
gnior? Hæc ſi cuſtodie
bus aliis indigebis? N
non mandauit hæc?
notiones: profer den
tiones philoſophorun
fer ea quæ ſæpe audiui
fer quæ ipſe dixiſti:
quæ legiſti: profer q
ditatus es. Quouſque
iſta rectum eſt, ludum
dirimere? Quoad is
ne actus fuerit. Sa
bus rex ſortito factus e
ſum enim fuit eum
ludum. Imperat, tu
tu miſce: tu cane: t
de: tu ades: obte
ne per me ludus dir
At ſi Rex dicat, tu i

ptato: non puto, &
nputare coget? Rur-
ntuimus ludum Aga-
ncis & Achillis repræ-
c. gamemnon in man-
mu dat, vt ad Achil-
hm, & Briſeidem ab
in. Abeo. Adeſſe me
,dſum. Vt enim in
r us hypotheticis, ita
a tiam nobis eſt ver-
n Eſto nox. Eſto. Quid
ies eſt? Non. con-
enim hanc admiſi:
m. Liceat te putare,
em. Liceat. Atque
a eſſe noctem. Non-
nditioni illi eſt con-
m? Sic etiam hoc
to: ſis calamitoſus.
go etiam infortuna-
iam. Quid ergo? Res
ibi ſunt? At putato
eſſe in malis. Illud
ditioni non eſt con-
m: etiam alius impe-
Quatenus igitur huiuſ
monibus eſt aſſenti-
n Quatenus expedit:
quatenus id conſeruo
corum & accommo-
t. Alii ſunt ſubauſteri,
acho laborant. aiunt:
e poſſum apud illũ cœ-
ũ feram quotidie cō-
m, quemadmodũ in
llum geſſerit. Narraui
ar, quomodo tumulũ
n? Rurſus incipit obſi-

κακὸς εἶ. οὐχ ὑπολαμβάνω. καὶ
τίς μ' ἀναγκάσει ὑπολαμ-
βάνειν; πάλιν συνεθέμεθα
παῖξαι τὰ περὶ Ἀγαμέμνονα
καὶ Ἀχιλλέα. καταταγεὶς Ἀ-
γαμέμνων, λέγει μοι· πορεύου
πρὸς τὸν Ἀχιλλέα, καὶ ἀπό-
σπασον τὴν Βρισηίδα. πο-
ρεύομαι. ἔρχου· ἔρχομαι. ὡς
γὰρ ἐπὶ τῶν ὑποθετικῶν λό-
γων ἀναστρεφόμεθα, οὕτω
δεῖ καὶ ἐπὶ τοῦ βίου. ἔστω
νύξ· ἔστω. τί οὖν; ἡμέρα
ἐστίν; οὔ. ἔλαβον γὰρ ὑπόθε-
σιν, τοῦ νύκτα εἶναι. ἔστω σε
ὑπολαμβάνειν ὅτι νύξ ἐστιν·
ἔστω. ἀλλὰ καὶ ὑπόλαβε ὅτι
νύξ ἐστιν. οὐκ ἀκολουθεῖ τῇ
ὑποθέσει. οὕτω καὶ ἐνταῦθα.
ἔστω σε εἶναι δυστυχῆ. ἔστω. ἆρ'
οὖν ἀτυχὴς εἶ; ναί. τί οὖν,
κακοδαιμονεῖς; ἀλλὰ καὶ
ὑπόλαβε, ὅτι ἐν κακοῖς εἶ.
οὐκ ἀκολουθεῖ τῇ ὑποθέσει,
καὶ ἄλλος με κωλύει. μέ-
χρι πόσου οὖν ὑπακουστέον
τοῖς τοιούτοις; μέχρις ἂν οὗ
λυσιτελῇ· τοῦτο δ' ἐστὶ μέχρις
ἂν οὗ σώζω τὸ πρέπον καὶ κα-
τάλληλον. λοιπὸν οἱ μέν εἰ-
σι κατάστηροι καὶ κακο-
στόμαχοι· λέγουσιν, ἐγὼ οὐ
δύναμαι παρὰ τούτῳ δει-
πνεῖν, ἵν' αὐτοῦ ἀνέχωμαι
καθ' ἡμέραν διηγουμένου,
πῶς ἐν Μυσίᾳ ἐπολέμησε·
διηγησάμην σοι ἀδελφέ,
πῶς ἐπὶ τὸν λόφον ἀνέβην.
πάλιν ἄρχομαι πολιορκεῖ-

θαι. ἄλλος λέγει, ἐγὼ δειπνῆσαι θέλω μᾶλλον, καὶ ἀκούειν αὐτοῦ, ὅσα θέλει ἀδολεσχοῦντος. καὶ σὺ σύγκρινε ταύτας τὰς ἀξίας. μόνον μηδὲν βαρούμενος ποίει. μὴ θλιβόμενος, μηδ' ὑπολαμβάνων ἐν κακοῖς εἶναι. τοῦτο γὰρ οὐδείς σε ἀναγκάζει. καπνὸν πεποίηκεν ἐν τῷ οἰκήματι. ἂν μέτριον, μενῶ· ἂν λίαν πολύν, ἐξέρχομαι. τούτου γὰρ δεῖ μεμνῆσθαι καὶ κρατεῖν, ὅτι ἡ θύρα ἤνοικται. ἀλλὰ μὴ οἴκει ἐν Νικοπόλει· οὐκ οἰκῶ. μηδ' ἐν Ἀθήναις· οὐδ' ἐν Ἀθήναις. μηδ' ἐν Ῥώμῃ· οὐδ' ἐν Ῥώμῃ. ἐν Γυάροις οἴκει· οἰκῶ. ἀλλὰ πολύς μοι καπνὸς φαίνεται, τὸ ἐν Γυάροις οἰκεῖν. ἀποχωρῶ, ὅπου μ' οὐδεὶς κωλύσει οἰκεῖν· ἐκείνη γὰρ ἡ οἴκησις παντὶ ἤνοικται. καὶ τὸ τελευταῖον χιτωνάριον, τουτέστι τὸ σωμάτιον. τούτου ἀνωτέρω οὐδενὶ οὐδὲν εἰς ἐμὲ ἔξεστι. διὰ τοῦτο ὁ Δημήτριος εἶπε τῷ Νέρωνι· ἀπειλεῖς μοι θάνατον, σοὶ δ' ἡ φύσις. ἂν δὲ τὸ σωμάτιον θαυμάσω, δοῦλον ἐμαυτὸν παραδέδωκα. ἂν τὸ κτησίδιον, δοῦλον. εὐθὺς γὰρ ἐμαυτὸν κατ' ἐμαυτοῦ δηλῶ, τίνι ἁλωτός εἰμι. ὡς ὁ ὄφις ἐὰν συσπᾷ τὴν κεφαλήν, λέγω, ἐκεῖνο αὐτοῦ τύπτε ὃ φυλάσσει. καὶ σὺ γίνωσκε, ὅτι ὃ ἂν φυλάσσειν ἐθέλῃς, κατ'

deri Alius ait, ſe pc
nare velle, & auditum
uis illius nugas. Tu
tentias iſtas çompar
modo non grauate fa
afligaris: non in ma
exiſtimes. Iſtud enim
cogit. Fumum exc
cubiculo. Si medioc
nebo. Sin minimu
dior. Hoc enim & n
& tenere oportet, ia
pertam eſſe. At, n
Nicopoli. Non hab
Athenis, neque R
Gyaris habita. Ha
in Gyaris habitare, n
hi fumi inſtar eſſe vi
cedo eo, vbi me ha
mo prohibebit. Na
bitatio cuiuis eſt
poſtrema tunicula
corpuſculum. Vlt
me nemini quicq
Propterea Demetri
ni dixit: Tu mih
minitaris, natura t
ſi corpuſculum a
in ſeruitutem me
reculam, eodem m
tim enim ipſe de
cium facio, q
pi queam: n
ac ſerpens, qui
put contrahit,
co eius parten
ra, quam cuſt
quoque ſcito,
cuſtodire volueris

eſſe eum cuius eſt
s. Harum rerum me-
ſeris, cui iam adulabe-
n timebis? At ſedere
ſenatores. Nonne vi-
um tibi circũdare an-
a te ipſo premi? Quo
o aliter commode in
eatro ſpectabo? Ho-
nõ ſpectato: ita non
Quid tibi ipſi nego
s? Aut paululum ex-
itoque ſpectaculo in
s ſedes te cõfer, & a-
ã illud omnino me-
portet, nos a nobiſi-
i, a nobiſipſis in an-
digi: hoc eſt, opinio-
tris vrgeri nos, & co-
lam audire conuitia,
n per ſe eſt? Aſta la-
cõuitiare. Quid pro-
quis ergo vt lapis au
iam e ſuis maledictis
litatẽ cõuitiator? Sin
or eius cui maledicit
atẽ, tanquam ſcalas,
t: tũc aliquid ꝓficiet.
i. Quid ais, ipſum? I-
n. cape, ex ſuc. Cõtu-
affeci. Bene tibi ſit.
tabatur Socrates, ea-
ſa eodẽ ſem ꝑ vultu
aũt quęuis potiꝰ ex-
ditariq; volumꝰ, quã
ie omnis impedimẽ-
es ac liberi ſimꝰ. Ad-
dicũt philoſophi. Nũ
ib. nulla ſunt admi-

ἐκεῖνο ἐπιθήσεται σοι ὁ κύριος. τούτων μεμνημένος τίνα ἔτι κολακεύσῃς, ἢ φοβήσῃ; ἀλλὰ θέλω καθῆσθαι ὅπου οἱ συγκλητικοί. ὁρᾷς, ὅτι σὺ σαυτῷ στενοχωρίαν παρέχεις; σὺ σαυτὸν θλίβεις; πῶς οὖν ἄλλως θεωρήσω καλῶς ἐν τῷ ἀμφιθεάτρῳ; ἄνθρωπε, καὶ μὴ θεώρει, καὶ οὐ μὴ θλίβῃς. τί πράγματα ἔχεις; ἢ μικρὸν ἔκδεξαι, καὶ ἀχθείσης τῆς θεωρίας κάθισον εἰς τοὺς τῶν συγκλητικῶν τόπους, καὶ ἡλιάζου. καθόλου γὰρ ἐκείνου μέμνησο, ὅτι ἑαυτοὺς θλίβομεν, ἑαυτοὺς στενοχωροῦμεν. τουτέστι, τὰ δόγματα ἡμᾶς θλίβει καὶ στενοχωρεῖ. ἐπεὶ τί ἐστιν αὐτὸ τὸ λοιδορεῖσθαι; παραστὰς λίθον λοιδόρει, καὶ τί ποιήσεις; ἂν οὖν τις ὡς λίθος ἀκούῃ, τί ὄφελος τῷ λοιδοροῦντι; ἂν δ' ἔχῃ τὴν ἀσθένειαν τοῦ λοιδορουμένου ὁ λοιδορῶν ἐπὶ βάθραν, τότε ἀνύει τι. περίσχισον αὐτόν. τί λέγεις αὐτόν; τὸ ἱμάτιον λάβε, περίσχισον. ὕβριν σοι πεποίηκα. καλῶς σοι γένοιτο. ταῦτα ἐμελέτα Σωκράτης. διὰ τοῦτο ἓν ἔχων πρόσωπον ἀεὶ διετέλει. ἡμεῖς δὲ θέλομεν πάντα μᾶλλον ἀσκεῖν καὶ μελετᾶν, ἢ ὅπως ἀπαραπόδιστοι καὶ ἐλεύθεροι ἐσόμεθα. παράδοξα λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι. ἐν δὲ ταῖς ἄλλαις τέχναις οὐκ ἔστι παράδ-

δόξα; καὶ τί παραδοξότερόν ἐστιν, ἢ κεντεῖν τινὰ τὸν ὀφθαλμὸν, ἵνα ἴδῃ; εἴ τις ἀπείρῳ τῶν ἰατρικῶν τοῦτο εἶπεν, οὐκ ἂν κατεγέλα τοῦ λέγοντος; τί οὖν θαυμαστὸν, εἰ καὶ ἐν φιλοσοφίᾳ πολλὰ τῶν ἀληθῶν παράδοξα φαίνεται τοῖς ἀπείροις.

Τίς ὁ βιωτικὸς νόμος.

ΚΕΦ. κϛ.

Ἀναγινώσκοντος δὲ τοὺς ὑποθετικοὺς, ἔφη· νόμος ὑποθετικός ἐστι καὶ οὗτος, τὸ ἀκόλουθον τῇ ὑποθέσει παραδέχεσθαι. πολὺ δὲ πρότερον δὲ νόμος βιωτικός ἐστιν οὗτος, τὸ ἀκόλουθον τῇ φύσει πράττειν. εἰ γὰρ ἐπὶ πάσης ὕλης καὶ περιστάσεως βουλόμεθα τηρῆσαι τὸ κατὰ φύσιν, δῆλον ὅτι ἐν παντὶ στοχαστέον, τοῦ μήτε τὸ ἀκόλουθον ἡμᾶς ἐκφυγεῖν, μήτε παραδέξασθαι τὸ μαχόμενον. πρῶτον οὖν ἐπὶ τῆς θεωρίας γυμνάζουσιν ἡμᾶς οἱ φιλόσοφοι, ὅπου ῥᾷον· εἶτα οὕτως ἐπὶ τὰ χαλεπώτερα ἄγουσιν. ἐνταῦθα γὰρ οὐδέν ἐστι τὸ ἀνθέλκον, ὡς πρὸς τὸ ἀκολουθῆσαι τοῖς διδασκομένοις. ἐπὶ δὲ τῶν βιωτικῶν, πολλὰ τὰ περισπῶντα. γελοῖος οὖν ὁ λέγων, πρότερον βούλεσθαι ἀπ' ἐκείνων. οὐ γὰρ ῥᾴδιον ἄρξασθαι ἀπὸ τῶν χαλεπωτέρων. καὶ τοῦτον ἀπολογισμὸν ἔδει φέρειν πρὸς τοὺς γονεῖς, τοὺς ἀγανακτοῦντας

rabilia? Et quid ma;
opinionē eſt, quam a
gi oculum vt videa
hoc rei medicæ ignar
nonne rideretur ab e
ergo miri eſt, multa
philoſophia, cum ve
mirabilia videri imp

Quæ ſit viuendi

CAP. XXV

CVm hypothetic
nes legeret, eam
gem eſſe dixit hypo
id quod hypotheſi
vt admittatur. Vitę
illa multo antiquio
naturæ conſentaneū
agatur. Nā ſi in quau
ſtatuq; rerū id conſ
luerimus, quod ſecu
turam eſt: eo in om
limandum eſſe conſ
id quod conſequens
fugiat, neq; aliquid
admittatur. Primum
contemplatione no
philoſophi, id quod
deinde ſic ad diffici
ducūt. Hic enim nih
renita[illegible] quo minus
mur quæ docentur. I
ratione multa ſunt,
atq; illuc diſtrahāt.
igitur eſt qui ait, ſe a
capere principium. N
cile eſt a difficiliorib.
Et hęc defenſio ad p
afferenda, qui mol

:r ſuos philoſophari. Nō
o :ccem pater, cum igno
ı uæ meæ partes ſint?
ɔc fficium? Quod ſi ne-
: (ci poteſt, neque do-
: iid me accuſas? Sin do
. oteſt: doce. Quod
ıı n potes: ſine ab iis diſ-
ı ui ſe ſcire profitentur.
uid putas? me volen-
ı nalum incidere & fru-
ı mo? Abſit. Quæ igi-
ni peccandi cauſa eſt?
o itia. Non vis igitur me
o re ignorātiam? Quem
ı ira docuit guber-
rtem? quem muſicam?
ı igitur viuendi putas
,'t tua me ira doceat?
eo ſolo dici poſſunt,
onſilio ad philoſophi-
ı ſſit. Si quis autem, vt
riuio duntaxat oſten-
re ſe pronuntiata hy-
ca, iſta legit, & philo-
ccedit: is aliud quid-
t ſcilicet, vt ſenatori
ſſidenti ſit admirati-
lam illic magnæ vti-
ſit oſtentationis mate-
huius loci diuitiæ,
ludicris habentur.
pter ibi difficile eſt
e ſuis viſis, vbi ea
ſunt, magna ha-
Ego noui quendam,
ans, & Epaphroditi
mplexans, ſe in æ-
ſſe diceret, quod ſibi

ἐπὶ τοῦ φιλοσοφεῖν τὰ τέκνα·
οὐκοῦν ἁμαρτάνω πάτερ, καὶ
οὐκ οἶδα τὸ ἐπιβάλλον ἐμαυ-
τῷ, καὶ προσῆκον. εἰ μὲν οὐδὲ
μαθητόν ἐστιν, οὐδὲ διδακτὸν,
τί μοι ἐγκαλεῖς; εἰ δὲ διδα-
κτὸν, δίδασκε. εἰ δὲ σὺ μὴ δύ-
νασαι, ἄφες με μαθεῖν παρὰ
τῶν λεγόντων εἰδέναι. ἐπεὶ
τί δοκεῖς; ὅτι θέλων περιπί-
πτω κακῷ, καὶ ἀποτυγχάνω τοῦ
ἀγαθοῦ; μὴ γένοιτο. τί οὖν ἐστι
τὸ αἴτιον τοῦ ἁμαρτάνειν με; ἡ
ἄγνοια. οὐ θέλεις οὖν ἀποθῶ-
μαι τὴν ἄγνοιαν; τίνα πώπο-
τε ὀργὴ ἐδίδαξε τὰ κυβερ-
νητικὰ, τὰ μουσικά; τὰ βιω-
τικὰ οὖν διὰ τὴν ὀργήν σου
δοκεῖς ὅτι μαθήσομαι; ταῦ-
τα ἐκείνῳ μόνῳ λέγειν ἔξε-
στι, τῷ τοιαύτην ἐπιβολὴν
ἐνηνοχότι, εἰ δέ τις μόνον ἐπι-
δείκνυσθαι θέλων ἐν συμπο-
σίῳ, ὅτι οἶδε τοὺς ὑποθετι-
κοὺς, ἀναγινώσκει ταῦτα, καὶ
προσέρχεται τοῖς φιλοσόφοις,
οὗτος ἄλλο τι πράσσει, ἵνα αὐ-
τὸν συγκλητικὸς παρακατα-
κείμενος θαυμάσῃ, ἐκεῖ γὰρ
τῷ ὄντι αἱ μεγάλαι ὗλαι εἰ-
σί. καὶ οἱ ἐνθάδε πλοῦτοι,
ἐκεῖ παίγνια δοκοῦσι. διὰ τοῦ-
το ἐκεῖ δύσκολον κρατῆσαι
τῶν αὐτοῦ φαντασιῶν, ὅπου
τὰ ἐκεῖ ὄντα μεγάλα.
ἐγώ τινα οἶδα κλαίοντα, Ἐπα-
φροδίτου τῶν γονάτων ἁπτό-
μενον, καὶ λέγοντα ταλαιπω-
ρεῖν. ἀπολελεῖφθαι γὰρ αὐτῷ

μηδὲν, εἰ μὴ ἑκατὸν πεντήκοντα μυριάδας. τί οὖν ὁ Ἐπαφρόδιτος; κατεγέλασεν, ὡς ὑμεῖς; οὔ. ἀλλ' ἐπιθαυμάσας λέγει, τάλας, πῶς οὖν ἐσιώπας; πῶς οὖν ἐκαρτέρεις; κράξας δὲ τὸν ἀναγινώσκοντα τοὺς ὑποθετικοὺς, καὶ γελάσαντος τοῦ ὑποθεμένου αὐτοῦ τὴν ἀνάγνωσιν, σεαυτοῦ (ἔφη) καταγελᾷς· οὐ προεγύμνασας τὸν νεανίσκον· οὐδ' ἔγνως, εἰ δύναται τούτοις παρακολουθεῖν. ἀλλ' ὡς ἀναγνώστῃ αὐτῷ χρῇ; τί οὖν; ἔφη. τῇ δυναμένῃ διανοίᾳ συμπεπλεγμένου ἐπικρίσει παρακολουθεῖν, ἔπαινον πιστεύομεν, ψόγον πιστεύομεν, ἐπίκρισιν περὶ τῶν καλῶς ἢ κακῶς γινομένων. κἂν τινα κακῶς λέγῃ, οὗτος ἐπιστρέφεται· κἂν ἐπαινῇ τινα, ἐπαίρεται ἐν τοῖς οὕτω μικροῖς, ὁ μὴ διευρίσκων τὸ ἑξῆς. αὕτη οὖν ἀρχὴ τοῦ φιλοσοφεῖν, αἴσθησις τοῦ ἰδίου ἡγεμονικοῦ, πῶς ἔχει. μετὰ γὰρ τὸ γνῶναι ὅτι ἀσθενῶς, οὐκέτι θελήσει χρῆσθαι αὐτῷ πρὸς τὰ μέγιστα. νῦν δὲ μὴ δυνάμενοί τινες τὸν ψωμὸν καταπίνειν, συντάξεις ἀγοράζοντες ἐπιβάλλονται ἐσθίειν. διὰ τοῦτο ἐμοῦσιν, ἢ ἀπεπτοῦσιν. εἶτα στρόφοι, καὶ κατάρροιαι, καὶ πυρετοί. ἔδει δ' ἐφιστάνειν, εἰ δύνανται. ἀλλ' ἐν μὲν θεωρίᾳ, ῥᾴδιον ἐξελέγξαι τὸν οὐκ εἰδότα· ἐν δὲ τοῖς

nihil niſi millies quin
eſſet reliquum. Quid
paphroditus? Deriſitne
nem, vt vos? Imo cum
tione: O te miſerū, inq
re tacuiſti? Quo pacto
ſti? Cum autem eum
pothetica pronūtiata
vocaſſet: eumq; is qui
munus illi mandarat,
ret: Teipſum inquit,
non præparaſti adoleſ
nec exploraſti, an iſta
ſequi. At eo vt anagn
ris? Quid tum? inqui
nio, quod complexi i
queat aſſequi, laudati
dimus, reprehenſione
mus, iudiciumque de
perperā factis. Quod
ledicit, is curat. Si q
dat, rebus adeo minu
litur is, qui id ꝙ conſe
nō deprehendit. Hoc
philoſophandi princi
nimaduertere, mēs &
quo pacto ſit affecta.
imbecillitate cognita
hac vti non volet ad r
mas diiudicādas. Nūc
nulli deglutire bucell
ſint, volumina emūt,
uorare conātur. vnde
reuomant, aut crudit
rent. Vnde vertigine
nes & febres oriuntu
ſiderandum erat, quic
Verum in contēplati
le eſt coarguere igno

...actionib⁹, neq; ſe q ſ-
...guendū exhibet:& eū
...guit odimus. Socrates
...onebat, vitā, cui⁹ ra-
...ſtaret, vitādam eſſe.

...dis viſa exſiſtant: & ...diumenta aduerſus ...comparanda ſint?

C... XXVII.

...uor modis viſa in
...is exſiſtunt. Aut e-
...ſunt, qualia viden-
...um non ſint, nec eſſe
...: aut ſunt, & non eſſe
...: aut non ſunt, & eſſe
... In his igitur omni-
...alli ac decipi, eruditi
...s. Quicquid autem
...rit, ei afferendum e-
...entum. Si captiones
...oniæ & Academicæ
..., aduerſus illas auxi-
...nus. Si rerū illecebre,
... vt nonnulla quę bo-
...t, in bonis eſſe vide-
...uc ſuppetias mitta-
...onſuetudo erit quæ
...dāda erit opera vt ei
...m inueniamus. Quæ
...tra conſuetudinem
...inuenietur? Contra-
...tudo. Vulgo dici au-
...m illum, pater eius
...us, periit, mater e-
...ublatus eſt e medio:
...tura ętate, & pegre.
...rias rationes: auelle

καὶ τὸν βίον, οὔτε παρέχει ἑαυτὸν τοῖς ἐλέγχοις, τόν τ' ἐξελέγξαντα μισοῦμεν. ὁ δὲ Σωκράτης ἔλεγεν, ἀνεξέταστον βίον μὴ ζῆν.

Ποσαχῶς αἱ φαντασίαι, καὶ τίνα προχειρα πρὸς αὐτὰ βοηθήματα παρασκευαστέον.

ΚΕΦ. κζ.

Τετραχῶς αἱ φαντασίαι γίνονται ἡμῖν. ἢ γάρ ἐστι τινὰ οὕτως, ὡς φαίνεται. ἢ οὐκ ὄντα, οὐδὲ φαίνεται ὅτι ἐστιν. ἢ ἔστι, καὶ οὐ φαίνεται. ἢ οὐκ ἔστι, καὶ φαίνεται. λοιπὸν, ἐν πᾶσι τούτοις εὐστοχεῖν, ἔργον ἐστὶ τοῦ πεπαιδευμένου, ὅτι δ' ἂν ᾖ τὸ θλίβον, ἐκείνῳ δεῖ προσάγειν τὴν βοήθειαν. εἰ σοφίσματα ἡμᾶς Πυῤῥώνια καὶ ἀκαδημαϊκὰ τὰ θλίβοντά ἐστιν, ἐκείνοις προσάγωμεν τὴν βοήθειαν. εἰ αἱ τῶν πραγμάτων πιθανότητες, καθ' ἃς φαίνεταί τινα ἀγαθὰ, οὐκ ὄντα, ἐκεῖ τὴν βοήθειαν ζητῶμεν. εἰ ἔθος ἐστὶ τὸ θλίβον, πρὸς ἐκεῖνο τὴν βοήθειαν ἀνευρίσκειν πειρατέον. τί οὖν πρὸς ἔθος ἐστὶν εὑρίσκειν βοήθημα; τὸ ἐναντίον ἔθος. ἀκούεις τῶν ἰδιωτῶν λεγόντων, τάλας ἐκεῖνος ἀπέθανεν, ἀπώλετο ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἡ μήτηρ ἐξεκόπη, ἀλλὰ καὶ ἄωρος, καὶ ἐπὶ ξένης. ἄκουσον τῶν ἐναντίων λόγων. ἀπόσπασον

σεαυτὸν τούτων τῶν φωνῶν.
ἀντίθες τῷ ἔθει, τὸ ἐναντίον
ἔθος· πρὸς τοὺς σοφιστικοὺς
λόγους τὰ λογικὰ, καὶ τὴν ἐν
τούτοις γυμνασίαν καὶ τρι-
βήν. πρὸς τὰς τῶν πραγμά-
των πιθανότητας, τὰς προ-
λήψεις ἐναργεῖς, ἐσμηγμέ-
νας καὶ προχείρους ἔχειν δεῖ. ὅ-
ταν θάνατος φαίνηται, κα-
κὸν πρόχειρον ἔχειν, ὅτι τὰ κα-
κὰ ἐκκλίνειν καθήκει. καὶ ἀ-
ναγκαῖον ὁ θάνατος. τί γὰρ
ποιήσω; ποῦ γὰρ αὐτὸν φύγω;
ἔστω ἐμὲ εἶναι Σαρπηδόνα τὸν
τοῦ Διὸς, ἵν' οὕτω γενναίως εἴ-
πω, ἀπελθὼν ἢ αὐτὸς ἀρι-
στεῦσαι θέλω, ἢ ἄλλῳ παρα-
σχεῖν ἀφορμὴν τοῦ ἀριστεῦ-
σαι· εἰ μὴ δύναμαι κατορθῶ-
σαί τι αὐτὸς, οὐ φθονήσω ἄλ-
λῳ τοῦ ποιῆσαί τι γενναῖον. ἔ-
στω ταῦτα ὑπὲρ ὑμᾶς. ἐκεῖνο
οὐ πίπτει εἰς ἡμᾶς; καὶ ποῦ φύ-
γω τὸν θάνατον; μηνύσατέ
μοι τὴν χώραν. μηνύσατε
ἀνθρώπους, εἰς οὓς ἀπέλθω,
εἰς οὓς οὐ παραβάλλει. μηνύ-
σατε ἐπαοιδήν. εἰ μὴ ἔχω, τί
με θέλετε ποιεῖν; οὐ δύναμαι
τὸν θάνατον ἀποφυγεῖν. τὸ
φοβεῖσθαι αὐτὸν μὴ ἀποφύγω,
ἀλλ' ἀποθάνω πενθῶν καὶ τρέ-
μων; αὕτη γὰρ γένεσις πάθους,
θέλειν τι, καὶ μὴ γίνεσθαι. ἔνθεν
οὖν εἰ μὲν δύνωμαι τὰ ἐκτὸς με-
ταθεῖναι πρὸς τὴν βούλησιν
τὴν ἐμαυτοῦ, μετατίθημι. εἰ
δὲ μὴ, τὸν ἐμποδίζοντα ἐκτυ-

te ab iſtis vocibus,
conſuetudini contrari
ſuetudinem: captioſis
ſiunculis diſſerendi a
iuſque exercitatione
quentem vſum: cont
probabilitatem, euid
ticipationes expolit
tas habere oportet. C
obuerſatur, in prom
expedit, mala declin
mortem autem eſſe
riam. Quid ergo fac
eam fugiam? Fingar
ceat enim magnifi
Sarpedonem eſſe ſat
ditum. Abibo, & au
bene geram, aut alte
gerendæ occaſionem
quid ipſe recte ad
non potero: non inu
teri preclari facinori
Sint hæc ſupra nos:
cadit in nos? Et qu
mortem? Oſtendite
cum: oſtendite ho
quos me conferam
non perueniat: oſt
cantationem. Si no
quid me vultis fac
poſſum effugere mo
tuendo quidem ea
fugiam. At moriar
tremens? Is enim pe
nis ortus eſt, velle al
id non fieri. Vbi igi
ternas ad meã volui
ferre poſsũ, transfer
nus, eũ qui me impe

vo. Sic enim natura cō-
ū eſt, vt homo non pa-
r ipi ſibi bonum, vt re-
i idere in malum. Tan-
c n neque res transferre
, que eum qui impedit
ca: ſedeo gemens, &
nq ique poſſum, maledi-
ic o, ipſum adeo Iouem
os eteros. Nam ſi me nō
it uid mihi rei cum illis
ti pius eris. Quid ergo?
i mihi tum erit, quam
el Illud enim omnino
in e oportet: niſi in ea-
ie pietas & vtilitas col-
u non poſſe in vllo pie-
i conſeruari. Hæc non vi-
ir e neceſſaria? Veniat
a tur Pyrrhonius & A-
n s. Nam ego, quod ad
u m attinet, ad iſta nō
ti habeo, neque patro-
ſſum conſuetudini.
ſ mihi vel de agello ne-
e t, alium patronum
ra n. Qua ergo re con-
ſ n? Ea quæ ad locum
p inet. Nā quo pacto
ſ, vtrum per totum
ſ fuſus, an a parte ali-
ſ it, rationem fortaſ-
e non poſſum. Nam
u pinio me perturbat.
te & te non eſſe eoſ-
a ſcio. Vnde hoc? Nū-
u quid deglutire volo,
fe bolū, ſed huc, neq;
m anē ſumturus, ſco-

φλῶσαι θέλω. πέφυκε γὰρ ὁ ἄνθρωπος, μὴ ὑπομένειν ἀφαιρεῖσθαι τοῦ ἀγαθοῦ, μὴ ὑπομένειν περιπίπτειν τῷ κακῷ. εἶτα τὸ τελευταῖον, ὅταν μήτε τὰ πράγματα μεταθεῖναι δυνηθῶ, μήτε τὸν ἐμποδίζοντα ἐκτυφλῶσαι, κάθημαι καὶ στένω, καὶ ὃν δύναμαι λοιδορῶ, τὸν Δία καὶ τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλους. εἰ γὰρ μὴ ἐπιστρέφονταί μου, τί ἐμοὶ καὶ αὐτοῖς; ναί; ἀλλ' ἀσεβὴς ἔσῃ. τί οὖν μοι χεῖρον ἐστὶν, ὧν ἔστι μοι νῦν. τὸ σύνολον ἐκείνου μεμνῆσθαι, ὅτι ἐὰν μὴ ἐν τῷ αὐτῷ ᾖ τὸ εὐσεβὲς καὶ συμφέρον, οὐ δύναται σωθῆναι τὸ εὐσεβὲς ἔν τινι. ταῦτα οὐ δοκεῖ ἐπείγοντα; ἐρχέσθω καὶ ἀπαντάτω Πυῤῥώνειος καὶ ἀκαδημαϊκός. ἐγὼ μὲν γὰρ, τὸ ἐμὸν μέρος, οὐκ ἄγω σχολὴν πρὸς ταῦτα, οὐδὲ δύναμαι συνηγορῆσαι τῇ συνηθείᾳ εἰ καὶ περὶ ἀγριδίου πραγμάτιον εἶχον, ἄλλον ἂν παρεκάλεσα τὸν συνηγορήσοντα. τίνι οὖν ἀρκοῦμαι; τῷ κατὰ τὸν τόπον. πῶς μὲν αἴσθησις γίνεται, πότερον δι' ὅλων, ἢ ἀπὸ μέρους, ἴσως οὐκ οἶδα ἀπολογίσασθαι. ταράσσει δέ με ἀμφότερα. ὅτι δ' ἐγὼ καὶ σὺ οὐκ ἐσμὲν οἱ αὐτοὶ, λίαν ἀκριβῶς οἶδα. πόθεν τοῦτο; οὐδέποτε καταπίνειν τι θέλων, ἐκεῖ φέρω τὸν ψωμὸν, ἀλλ' ὧδε. οὐδέποτε ἄρτον θέλων λαβεῖν, τὸ σάρ-

ἔλαβον· ἀλλ' ἀεὶ ἐπὶ τὸν ἄρτον ἔρχομαι, ὡς προσηκόν. ὑμεῖς δ' αὐτοὶ οἱ τὰς αἰσθήσεις ἀναιροῦντες, ἄλλο τι ποιεῖτε; τίς ὑμῶν εἰς βαλανεῖον ἀπελθεῖν θέλων, εἰς μυλῶνα ἀπῆλθε; τί οὖν; δεῖ κατὰ δύναμιν καὶ τούτων ἀντέχεσθαι, τοῦ τηρῆσαι τὴν συνήθειαν, τοῦ πεφράχθαι πρὸς τὰ κατ' αὐτῆς; καὶ τίς ἀντιλέγει; ἀλλὰ τὸν δυνάμενον, τὸν σχολάζοντα. τὸν δὲ τρέμοντα καὶ ταρασσόμενον, καὶ ῥηγνύμενον ἔσωθεν τὴν καρδίαν, ἄλλῳ τινὶ δεῖ προσευκαιρεῖν.

Ὅτι οὐ δεῖ χαλεπαίνειν ἀνθρώποις, καὶ τίνα τὰ μικρὰ καὶ μεγάλα ἐν ἀνθρώποις.

ΚΕΦ. κη.

Τί ἐστιν αἴτιον τοῦ συγκατατίθεσθαι τινί; τὸ φαίνεσθαι ὅτι ὑπάρχει. τῷ οὖν φαινομένῳ ὅτι οὐχ ὑπάρχει συγκατατίθεσθαι οὐχ οἷόν τε. διὰ τί; ὅτι ἡ φύσις αὕτη ἐστὶ τῆς διανοίας, τοῖς μὲν ἀληθέσιν ἐπινεύειν, τοῖς δὲ ψευδέσι δυσαρεστεῖν, πρὸς δὲ τὰ ἄδηλα ἐπέχειν. τίς τούτου πίστις; πάθε εἰ δύνασαι νῦν, ὅτι νύξ ἐστιν. οὐχ οἷόν τε. ἀπόπαθε ὅτι ἡμέρα ἐστίν. οὐχ οἷόν τε. πάθε ἢ ἀπόπαθε, ἀπὸ τοῦ ἀρτίους εἶναι τοὺς ἀστέρας. οὐχ οἷόν τε. ὅταν οὖν τις συγκατατίθηται τῷ

pas prehendi, ſed ſe
panē accedo, tanqua
pretium facturus. V
ipſi qui ſenſus tollitis
aliud agitis? Quis ve
neum ingreſſurus, i
abiit? Quid ergo? nō
& hæc retinenda ſun
ſuetudo defendatur
ratæ ſint aures ad ea
tra ipſam afferuntur
gat? Sed hoc illi age
valet ac poteſt, qui
git. Qui autem tre
batur, cui cor ipſum
ctus rumpitur, is al
rei vacabit rectius.

Non iraſcēdum eſſe h & quæ magna, qu ſint in rebus hu nis.

Cap. XXVI

QVÆ eſt cauſa
nis? Opinio ve
q; enim fieri poteſt
amur, niſi verum a
videatur. Quamobr
hæc ipſa eſt natura
& veris annuat, & f
tur, & in obſcuris c
ſenſum. Huius rei q
mentum eſt? Perſu
potes, nunc eſſe noc
non poteſt. Perſuad
ſe diem. Fieri n
Perſuade ſtellas
ſiue impares eſſe
non poteſt. Si q

ciaſſentitur, ſcito eum
imendacio non volu-
O nis enim animus, vt
armat, inuitus priua-
rite) ſed mendacium
habuiſſe. Age, in a-
b nunquid tale habe-
ale hic eſt veritas &
in? Officium, & quod
io pugnat, vtile atq;
, cōmodatum mihi &
odatum: & quę eiuſ-
ris ſunt. Nunquis er
id ꝙ ſibi expedire pu-
mplecti? Nemo poteſt.
o autem illa dicit?

dem qua ſim factura
mala,
mentis omne conſili-
premit.

illud ipſum, indulge-
liæ, & vlciſci mari-
ducibilius exiſtimat,
eros conſeruare. Sa-
decepta eſt. Euidenter
to eſſe deceptam: &
. Quoad autē id non
aueris: quid ſequi
ſi opinionem? Nihil.
r ei ſuccenſes, quod
at miſera in reb. ma-
pro homine vipera
Quin potius eius te
, vt cæcorū nos mi-
claudorum? Nam
modo commiſera-
nerentur, qui præ-
i parte cæcutiunt
icant. Is quidem

ψεύδει, ἴσθι ὅτι οὐκ ἤθελε
ψεύδει συγκατατίθεσθαι· πᾶσα γὰρ
ψυχὴ ἄκουσα στέρεται τῆς ἀ-
ληθείας, ὡς λέγει Πλάτων.
ἀλλὰ ἔδοξεν αὐτῷ τὸ ψεῦ-
δος, ἀληθές. ἄγε, ἐπὶ δὲ τῶν
πράξεων τί ἔχομεν τοιοῦτον,
οἷον ἐνθάδε τὸ ἀληθὲς ἢ τὸ
ψεῦδος, τὸ καθῆκον καὶ παρὰ
τὸ καθῆκον, τὸ συμφέρον καὶ
τὸ ἀσύμφερον, τὸ κατ' ἐμὲ καὶ
οὐ κατ' ἐμέ, καὶ ὅσα τούτοις ὅ-
μοια; οὐ δύναται οὖν τις δο-
κεῖν μὲν ὅτι συμφέρει αὐτῷ,
μὴ αἱρεῖσθαι δ' αὐτό. οὐ δύ-
ναται. πῶς ἡ λέγουσα,

καὶ μανθάνω μὲν οἷα δρᾶν
μέλλω κακά,
θυμὸς δὲ κρείσσων τῶν ἐμῶν
βουλευμάτων.

ὅτι αὐτὸ τοῦτο, τὸ θυμῷ χα-
ρίσασθαι καὶ τιμωρήσασθαι
τὸν ἄνδρα, συμφορώτερον ἡ-
γεῖται τοῦ σῶσαι τὰ τέκνα;
ναί. ἀλλ' ἐξηπάτηται. δεῖξον
αὐτῇ ἐναργῶς ὅτι ἐξηπάτη-
ται, καὶ οὐ ποιήσει· μέχρι δ'
ἂν οὐ μὴ δεικνύῃς, τίνι ἔχει
ἀκολουθῆσαι ἢ τῷ φαινο-
μένῳ; οὐδενί. τί οὖν χαλεπαί-
νεις αὐτῇ, ὅτι πεπλάνηται
ἡ ταλαίπωρος περὶ τῶν μεγί-
στων, καὶ ἔχις ἀντὶ τοῦ ἀνθρώ-
που γέγονεν. οὐχὶ δ' εἴπερ ἄ-
ρα μᾶλλον ἐλεεῖς, ὡς τοὺς
τυφλοὺς ἐλεοῦμεν, ὡς τοὺς
χωλούς· οὕτω τοὺς τὰ κυ-
ριώτατα τετυφλωμένους καὶ
ἀποκεχωλωμένους. ὅστις οὖν

τούτου μέμνηται καθαρῶς, ὅτι ἀνθρώπῳ μέτρον πάσης πράξεως φαινόμενον· λοιπὸν, ἢ καλῶς φαίνεται, ἢ κακῶς. εἰ καλῶς, ἀνέγκλητός ἐστιν· εἰ κακῶς, αὐτὸς ἐζημίωται. οὐ δύναται γὰρ ἄλλος μὲν εἶναι ὁ πεπλανημένος, ἄλλος δὲ ὁ βλαπτόμενος· οὐδενὶ ὀργισθήσεται, οὐδενὶ χαλεπανεῖ, οὐδένα λοιδορήσει, οὐδένα μέμψεται, οὐ μισήσει, οὐ προσκόψει οὐδενί. ὥστε καὶ τὰ οὕτω μεγάλα καὶ δεινὰ ἔργα, ταύτην ἔχει τὴν ἀρχὴν, τὸ φαινόμενον. ταύτην, οὐδ' ἄλλην. ἡ Ἰλιὰς οὐδέν ἐστιν, ἢ φαντασία, καὶ χρῆσις φαντασιῶν. ἐφάνη τῷ Ἀλεξάνδρῳ, ἀπάγειν τοῦ Μενελάου τὴν γυναῖκα. ἐφάνη τῇ Ἑλένῃ, ἀκολουθῆσαι αὐτῷ. εἰ οὖν ἐφάνη τῷ Μενελάῳ παθεῖν, ὅτι κέρδος ἐστὶ τοιαύτης γυναικὸς στερηθῆναι, τί ἂν ἐγένετο; ἀπωλώλει ἡ Ἰλιὰς οὐ μόνον, ἀλλὰ καὶ ἡ Ὀδύσσεια. ἐκ τοιούτου οὖν μικροῦ πράγματος ἤρτηται τὰ τηλικαῦτα; τίνα δὲ καὶ λέγεις τὰ τηλικαῦτα; πολέμους, καὶ στάσεις, καὶ ἀπωλείας πολλῶν ἀνθρώπων, καὶ κατασκαφὰς πόλεων; καὶ τί μέγα ἔχει ταῦτα; οὐδέν. τί δ' ἔχει μέγα, πολλοὺς βοῦς ἀποθανεῖν, καὶ πολλὰ πρόβατα, καὶ πολλὰς καλιὰς χελιδόνων ἢ πελαργῶν ἐμπρησθῆναι, ἢ κατασκαφῆναι; ὅμοια

hoc faciet, qui accurate
nerit, omnis actionis
ram eſſe hominis opin
Iam opinio aut bona,
la eſt. Si bona, crimin
Si mala, ipſe pœnam
Neque enim poteſt ali
pi, alius damno affici.
nemini iraſcetur, nen
cenſebit, nemini con
tur, neminem oderit
nem offendet. Ergo
gentia & atrocia facin
dent ab iſto opinioni
pio? Ab iſto inquam, r
lio. Ilias nihil aliud e
ſum, & vſus viſorum
eſt Alexādro, Menela
abducere: viſum eſt
eum ſequi. Quod ſi
viſum eſſet, expedire
re muliere: quidnar
ſet? Periiſſet Ilias,
duntaxat, ſed &
Ergo a tam parua
tantæ pendent? (
ro res tantas ais?
ſeditiones, & n
mortalium interit
vrbium excidia.
iſta magni habe
hil. Quid ver
habet multorum
multarumque ou
teritus? Quid,
tarum hirundinun
coniarum nidi
cendio, ſiue
deſtruantur? Sin

iꝑæc ſunt ? Similima.
o perierũt hominũ, &
ı couium: domunculæ
ſunt hominum, & ci-
m nidi. Quid hoc ma-
atrocitatis habet? Oſtẽ-
il, quid inter hominis
ĩ ciconię nidũ, ſi habi-
nõſideres, interſit? Er-
cia & homo inter ſe
ſi les? Quid ais? Simili-
coꝛus ſpectes. Itane do-
& idus ſimiles ſunt? Si-
r. iſi ꝙ e trabib. cęmen-
la rib. domũculę exſtru-
r, dus autẽ e virgultis &
Nil ergo differt homo a
ii Abſit, verum iſtis reb.
iſt. Qua igitur differt?
re nuenies alia re differ-
id ũ intelligentia ſuarũ
n Vide num ratione cõ-
it is? nũ fidei? num vere-
li num cautionis? num
le iæ? Vbi ergo ſitum eſt
m hominũ bonũ & ma-
? i eſt, qua differt a be-
Si oc cõſeruetur, & quaſi
ro cundatũ, munitũque
it neque verecundia, ne-
fi s, neq; prudẽtia perie-
tur & ipſe cõſeruatur. Sin
ũ quid perierit, & expu-
ti erit: tunc & ipſe perit.
i igur magnę in hoc ſunt
ſta Magnã, inquiũt, cladẽ
ep Alexãder, cum Græci
bi uaſerunt, cũ vrbẽ po-
lat ant, cũ fratres eius in-

οὖν ἐστι ταῦτα ἐκείνοις; ὁμοιό-
τατα. σώματα ἀπώλετο ἀνθρώ-
πων, καὶ βοῶν καὶ προβάτων·
οἰκήματα ἐνεπρήσθη ἀν-
θρώπων, καὶ πελαργῶν νεοσσι-
αί. τί μέγα, ἢ δεινόν; ἢ δεῖξόν
μοι, τί διαφέρει οἰκία ἀνθρώ-
που, καὶ νεοσσιὰ πελαργοῦ, ὡς
οἴκησις. ὅμοιον οὖν ἐστι πελαρ-
γὸς καὶ ἄνθρωπος; τί λέγεις;
κατὰ τὸ σῶμα ὁμοιότατον.
πλὴν ὅτι μὲν ἐκ δοκῶν καὶ
κεραμίδων καὶ πλίνθων οἰκο-
δομεῖται τὰ οἰκίδια, ἡ δ' ἐκ
ῥάβδων καὶ πηλοῦ. οὐδὲν οὖν
διαφέρει ἄνθρωπος πελαρ-
γοῦ; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ τούτοις
οὐ διαφέρει. τίνι οὖν διαφέ-
ρει; ζήτει, καὶ εὑρήσεις ὅτι ἄλ-
λῳ διαφέρει. ὅρα, μὴ τῷ πα-
ρακολουθεῖν οἷς ποιεῖ· ὅρα μὴ
τῷ κοινωνικῷ, μὴ τῷ πιστῷ·
τῷ αἰδήμονι, τῷ ἀσφαλεῖ, τῷ
συνετῷ; ποῦ οὖν τὸ μέγα ἐν
ἀνθρώποις κακὸν καὶ ἀγα-
θόν; ὅπου ἡ διαφορά. ἂν σώ-
ζηται τοῦτο, καὶ περιτετει-
χισμένον μένῃ, καὶ μὴ δια-
φθείρηται τὸ αἰδῆμον, μηδὲ
τὸ πιστὸν, μηδὲ τὸ συνετὸν, τό-
τε σώζεται καὶ αὐτός. ἂν δ'
ἀπολλύηταί τι τούτων, καὶ ἐκ-
πολιορκῆται, τότε καὶ αὐτὸς
ἀπόλλυται. καὶ τὰ μεγάλα
πράγματα ἐν τούτῳ ἐστίν. ἔπτω-
κεν μεγάλα ὁ Ἀλέξανδρος,
ὅτι ἐπῆλθον (φασιν) οἱ Ἕλλη-
νες, καὶ ὅτε ἐπόρθουν τὴν Τροί-
αν, καὶ ὅτε οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἀ-

πώλλυντο; οὐδαμῶς. δι' ἀλλότριον γὰρ ἔργον πταίει οὐδείς. ἀλλὰ τότε πελαργῶν νεοσσιαὶ ἐπορθοῦντο. πταῖσμα δ' ἦν, ὅτε ἀπώλεσε τὸν αἰδήμονα, τὸν πιστὸν, τὸν φιλόξενον, τὸν κόσμιον. πότ' ἔκλαυσεν ὁ Ἀχιλλεύς; ὅτε ἀπέθανεν ὁ Πάτροκλος; μὴ γένοιτο. ἀλλ' ὅτε ὠργίζετο, ὅτε κορασίδιον ἔκλαεν, ὅτ' ἐπελάθετο, ὅτι πάρεστιν οὐκ ἐπὶ τῷ ἐρωμένας κτᾶσθαι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ πολεμεῖν. ταῦτ' ἐστι τὰ ἀνθρωπικὰ πταίσματα. τοῦτό ἐστιν ἡ πολιορκία, τοῦτό ἐστι κατασκαφὴ, ὅταν τὰ δόγματα τὰ ὀρθὰ καθαιρεῖται, ὅταν ἐκεῖνα διαφθείρηται. ὅταν οὖν γυναῖκες ἄγωνται, καὶ παιδία αἰχμαλωτίζηται, καὶ ὅταν αὐτοὶ κατασφάζωνται, ταῦτα οὐκ ἔστι κακά; πόθεν οὖν τοῦτο προσδοξάζεις; κἀμὲ δίδαξον; οὔ. ἀλλὰ πόθεν σὺ λέγεις, ὅτι οὐκ ἔστι κακά. ἔλθωμεν ἐπὶ τοὺς κανόνας. φέρε τὰς προλήψεις. διὰ τοῦτο γὰρ οὐκ ἔστιν ἱκανῶς θαυμάσαι τὸ γινόμενον. ὅπου βάρη κρίναι θέλομεν, οὐκ εἰκῆ κρίνομεν. ὅπου τὰ εὐθέα καὶ στρεβλὰ, οὐκ εἰκῆ. ἁπλῶς ὅπου διαφέρει ἡμῖν γνῶναι τὸ κατὰ τὸν τόπον ἀληθὲς, οὐδέ ποθ' ἡμῶν οὐδεὶς οὐδὲν εἰκῆ ποιήσει. ὅπου δὲ τὸ πρῶτον καὶ μόνον αἴτιόν ἐστι τοῦ κατορθοῦν ἢ ἁμαρτάνειν, τοῦ εὐροεῖν ἢ δυσροεῖν, τοῦ ἀτυχεῖν ἢ εὐτυχεῖν,

teriſerũt. Nequaquam.
enim ex alieno facto
accipit. nã tum quidẽ
coniarũ vaſtabantur. Il
clades erat, cum verec
cũ fidẽ, cum modeſtia
ſit: cum ius hoſpitij v
Quando cladẽ accepi
lès? Cũ occubuit Patro
ſit. Sed cum iraſcebatu
puellã plorabat, cũ ol
batur ſe adeſſe nõ ob
amicas, ſed geiẽdi bel
Hæ ſunt humanæ cla
eſt oppugnatio, hoc e
um cũ rectæ opinion
tũtur, cũ illæ corrũpu
ergo cum mulieres
in ſeruitutem abducu
ciues ipſi iugulantur,
nõ ſunt? Vnde vero iſt
gis opinionẽ? Me quc
Imo tu cauſã redde, c
la nõ ſint. Veniamus
las: profer notitias re
profecto ſatis mirari
quæ vulgo fiũt. Pond
dicaturi, nõ temere ii
Recta & praua diiu
non temere. Vbi den
ſtra intereſt, verum ir
genere cognoſcere, n
quiſquam noſtrum q
temere fecerit. Vbi au
ma & vnica cauſa eſt
agendi, aut delinque
proſpero aduerſoue
vtendi, aut ſecundar
uerſam fortunam ex

...ium & incōſulti & te... ...i ſumus, nuſquam quic... ...imile regulę. Viſum eſt ...? Statim id ago, quod ...m. Nunquid enim prę... ...r ſum Achille aut Aga... ...one? Cum illi, opinio... ...is ſecuti, tanta mala & ...rint & tolerarint, mi... ...inio nō ſufficiat? Quæ ...ragœdia principium a... ...bet? Atreus Euripidis ...ſt? Opinio. Oedipus ...lis quid? Opinio. ...x quid? Opinio. Quid ...ytus? Opinio. Hu... ...tur rei nullam habe... ...m, cuius vobis eſ... ...etur? Qui eſſe di... ..., quamuis ſequun... ...pinionem? Inſani. ...id ergo nos aliud a... ...?

ἐνταῦθα δὲ μόνον εἰκαῖοι καὶ προπετεῖς· οὐδαμοῦ ἱμβιόν τι ζυγοῦ, οὐδαμοῦ ὅμοιόν τι κανόνι· ἀλλά τι ἐφάνη, καὶ εὐθὺς ποιῶ τὸ φανέν. κρείσσων γάρ εἰμι τοῦ Ἀχιλλέως, ἢ τοῦ Ἀγαμέμνονος, ἵν' ἐκεῖνοι μὲν διὰ τὸ ἀκολουθῆσαι τοῖς φαινομένοις, τοιαῦτα κακὰ ποιήσωσι καὶ πάθωσιν· ἐμοὶ δὲ μὴ ἀρκῇ τὸ φαινόμενον; καὶ ποία τραγῳδία ἄλλην ἀρχὴν ἔχει; Ἀτρεὺς Εὐριπίδου, τί ἐστι; τὸ φαινόμενον. Οἰδίπους Σοφοκλέους, τί ἐστι, τὸ φαινόμενον. Φοῖνιξ, τὸ φαινόμενον. Ἱππόλυτος, τὸ φαινόμενον. τούτου οὖν μηδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθε, τίνος ὑμῖν δοκεῖ; τίνες δὲ λέγονται οἱ παντὶ τῷ φαινομένῳ ἀκολουθοῦντες; μαινόμενοι. ἡμεῖς οὖν ἄλλο τι ποιοῦμεν.

De conſtantia.

Cap. XXIX.

...tura & vis boni, item... ...ue mali, in certa volun... ...is fectione ſita eſt. Quid ...ſunt res externæ? Mate... ...untatis, quibus illa tra... ...s ſuum aut bonum, aut ...n cōſequatur. Quomo... ...num conſequetur? Si ...iam non admirabitur. ...opiniones de materia ...æ, rectæ ſi fuerint, bo... ...fficiūt voluntatē: prauæ ...ortæ, malā. Hanc legem

Περὶ εὐσταθείας.

ΚΕΦ. κθ.

Οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ, προαίρεσις ποιά, τοῦ κακοῦ, προαίρεσις ποιά. τί οὖν τὰ ἐκτός; ὕλαι τῇ προαιρέσει, περὶ ἃς ἀναστρεφομένη τεύξεται τοῦ ἰδίου ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ. πῶς τοῦ ἀγαθοῦ τεύξεται; ἂν τὰς ὕλας μὴ θαυμάσῃ. τὰ γὰρ περὶ τῶν ὑλῶν δόγματα, ὀρθὰ μὲν ὄντα, ἀγαθὴν ποιεῖ τὴν προαίρεσιν· στρεβλὰ δὲ καὶ διεστραμμένα, κακήν. τοῦτον νόμον

ὁ θεὸς τέθεικε, καί φησιν, εἴ τι ἀγαθὸν θέλεις, παρὰ σεαυτοῦ λάβε. σὺ λέγεις, οὔ, ἀλλὰ παρ' ἄλλου. μή· ἀλλὰ παρὰ σεαυτοῦ. λοιπὸν, ὅταν ἀπειλῇ ὁ τύραννος, καὶ μὴ καλῇ, λέγω τίνι ἀπειλεῖ; ἂν λέγῃ, δήσω σε, φημὶ ὅτι ταῖς χερσὶν ἀπειλεῖ, καὶ τοῖς ποσίν. ἂν λέγῃ, τραχηλοκοπήσω σε, λέγω, τῷ τραχήλῳ ἀπειλεῖ. ἂν λέγῃ, εἰς φυλακήν σε βαλῶ. ὅλῳ τῷ σαρκιδίῳ. κἂν ἐξορισμὸν ἀπειλῇ, τὸ αὐτό. σοὶ οὖν οὐδὲν ἀπειλεῖ; εἰ πέπεισμαι ὅτι ταῦτα οὐδέν ἐστι πρὸς ἐμὲ, οὐδέν· εἰ δὲ φοβοῦμαί τι τούτων, ἐμοὶ ἀπειλεῖ. τίνα λοιπὸν δέδοικα; τὸν τίνων ὄντα κύριον. τῶν ἐπ' ἐμοί; οὐδὲ εἷς ἐστι. τῶν οὐκ ἐπ' ἐμοί; καὶ τί μοι αὐτῶν μέλει; ὑμεῖς οὖν οἱ φιλόσοφοι διδάσκετε καταφρονεῖν τῶν βασιλέων; μὴ γένοιτο. τίς ἡμῶν διδάσκει ἀντιποιεῖσθαι πρὸς αὐτοὺς τῶν ὧν ἐκεῖνοι ἔχουσιν ἐξουσίαν; τὸ σωμάτιον λάβε, τὴν κτῆσιν λάβε, τὴν φήμην λάβε, τοὺς περὶ ἐμὲ λάβε. ἄν τινας τούτων ἀναπείθω ἀντιποιεῖσθαι, τῷ ὄντι ἐγκαλείτω μοι. ναί, ἀλλὰ καὶ τῶν δογμάτων ἄρχειν θέλω. καὶ τίς σοι ταύτην τὴν ἐξουσίαν δέδωκε; πῶς δύνασαι νικῆσαι δόγμα ἀλ-

Deus tulit, & ait: Si quid expetis, a te ipſo pete. Tu mo ab alio. Impa te ipſo. quum eſt, ſi tyrannus mi tur, meque accerſat, vt d cui minitetur? Si dixerit, ciam te: aio, eum mi manibus & pedibus Si dixerit: Præcidam ceruices, aio eum mi ceruicibus. Si dixerit cuſtodiam te coniic eum toti corpuſculo nitari dicam. Si ex minitetur, illud ipſum bi ergo nihil mini Si perſuaſum habeo ſta nihil ad me att nihil. Sin quid iſtoru tuo, mihi minitatur. (iam metuo? Quarum dominum? Earumne in mea poteſtate ſun nullus eſt. An e quæ penes me non At eæ mihi curæ ſunt. Vos ergo p phi, docetis conte regum? Abſit. Qui ſtrum docet ea eſſe canda, quorum illi bent poteſtatem? (ſculum cape, rem famam cape, fam meos cape. Si ſuaſero, vt ea ſibi cent, vere me accuſabit. Eſto. At etiam opi bus volo imperare. Ecquis iſtam tibi pote dedit? Qui tu potes opinionem vincere

nie&o metu eam vin gnoras, ipſam ſui eſſe m, non ab alio eſſe vi- Nam voluntatem nihil poteſt, niſi ipſa ſeſe. opter lex Dei potentiſ t, & iuſtiſſima, qua iu- præſtantior perpetuo deteriorem. Præſtantio- t deni ſingulis. In quo? ciant, vt occidant, vt lent abducant, vt eri- acultates. Vincunt igi- i ſingulos in eo, in quo æſtantiores. In quo igi- t deteriores? Si alter rectas opiniones, ipſi beant. Quid ergo? In ſſunt vincere? Quo pa- Nam ſi in trutina ponde- ur, nonne oporteret gra- n vergere deorſum? e tractatum eſſe So- ab Athenienſibus? pium, quid ais, So- ? Vti res ſe ha- ita dicito. Itane is corpuſculum ab- m eſſe & tractum buſtioribus in car- re? Itane aconitum ſculo Socratis eſſe hatum, atque illud ctum eſſe? Hæc ti- videntur admiranda? iniuſta? ob hæc s Deum? Nihil i- Socrates horum loco habuit? Vbi ergo bonum e-

λότριον. προσάγων, φησὶν, αὐτοῦ φόβον, νικήσω. ἀγνοεῖς, ὅτι αὐτὸ ἐνίκησεν, οὐχ ὑπ' ἄλλου ἐνικήθη; προαίρεσιν δ' οὐδὲν ἄλλο νικῆσαι δύναται, πλὴν αὐτὴ ἑαυτήν. διὰ τοῦτο καὶ ὁ τοῦ θεοῦ νόμος κράτιστός ἐστι, καὶ δικαιότατος, τὸ κρεῖσσον ἀεὶ περιγινέσθω τοῦ χείρονος. κρείττονές εἰσιν οἱ δέκα τοῦ ἑνός. πρὸς τί; πρὸς τὸ δῆσαι, πρὸς τὸ ἀποκτεῖναι, πρὸς τὸ ἀπαγαγεῖν ὅπου θέλουσι, πρὸς τὸ ἀφελέσθαι τὰ ὄντα. νικῶσι τοίνυν οἱ δέκα τὸν ἕνα, ἐν τούτῳ ἐν ᾧ κρείσσονές εἰσιν. ἐν τίνι οὖν χείρονές εἰσιν; ἂν ὁ μὲν ἔχῃ δόγματα ὀρθά, ὁ δὲ μή. τί οὖν ἐν τούτῳ δύνανται νικῆσαι; πόθεν; εἰ δ' ἱστάμεθα ἐπὶ ζυγοῦ, οὐκ ἔδει τὸν βαρύτερον καθελκύσαι; Σωκράτης οὖν ἵνα πάθῃ ταῦτα ὑπ' Ἀθηναίων; ἀνδράποδον, τί λέγεις τὸ Σωκράτης; ὡς ἔχει τὸ πρᾶγμα, λέγε. ἵν' οὖν τὸ Σωκράτους πραγμάτιον ἀπαχθῇ, καὶ συρῇ ὑπὸ τῶν ἰσχυροτέρων εἰς δεσμωτήριον, καὶ κώνειόν τις δῷ τῷ σωματίῳ τοῦ Σωκράτους, κἀκεῖνο ἀποψύξῃ, ταῦτά σοι φαίνεται θαυμαστά; ταῦτα ἄδικα; ἐπὶ τούτοις ἐγκαλεῖς τῷ θεῷ; οὐδὲν οὖν εἶχε Σωκράτης ἀντὶ τούτων; ποῦ οὖν ἡ οὐσία αὐ-

τῷ τοῦ ἀγαθοῦ; τίνι προσχῶμεν· σοὶ, ἢ αὐτῷ, καὶ τί λέγει ἐκεῖνος; ἐμὲ δ' Ἄνυτος καὶ Μέλιτος ἀποκτεῖναι μὲν δύνανται, βλάψαι δ' οὔ. καὶ πάλιν· εἰ ταύτῃ τῷ θεῷ φίλον, ταύτῃ γενέσθω. ἀλλὰ δεῖξον, ὅτι χείρονα ἔχων δόγματα, κρατεῖ τοῦ κρείττονος. ἐν δόγμασιν οὐ δείξεις, οὐδ' ἐγγύς. νόμος γὰρ τῆς φύσεως καὶ τοῦ θεοῦ οὗτος, τὸ κρεῖσσον ἀεὶ περιγινέσθω τοῦ χείρονος. ἐν τίνι; ἐν ᾧ κρεῖσσόν ἐστι. σῶμα σώματος ἰσχυρότερον, οἱ πλείονες τοῦ ἑνὸς, ὁ κλέπτης τοῦ μὴ κλέπτου. διὰ τοῦτο κἀγὼ τὸν λύχνον ἀπώλεσα, ὅτι ἐν τῷ ἀγρυπνεῖν μου κρείσσων ἦν ὁ κλέπτης. ἀλλ' ἐκεῖνος τοσούτου ὠνήσατο λύχνον. ἀντὶ λύχνου κλέπτης ἐγένετο, ἀντὶ λύχνου ἄπιστος, ἀντὶ λύχνου θηριώδης. τοῦτο ἔδοξεν αὐτῷ λυσιτελεῖν. ἔστω. ἀλλ' εἰλήπταί μου τις τοῦ ἱματίου, καὶ ἕλκει με εἰς τὴν ἀγοράν. εἶτα ἐπικραυγάζουσιν ἄλλοι, φιλόσοφε, τί σε ὠφέληκε τὰ δόγματα; ἰδοὺ σύρῃ εἰς τὸ δεσμωτήριον, ἰδοὺ μέλλεις τραχηλοκοπεῖσθαι. καὶ ποίαν ἔπραξαν αὖ εἰσαγωγὴν ἵν' αὖ ἰσχυρότερος ἐπιλάβηταί μου τοῦ ἱματίου, μὴ σύρωμαι; ἵνα αὖ με δέκα περισπάσαντες εἰς τὸ δεσμωτήριον ἐμβάλωσι, μὴ ἐμβλη-

ius fuit collocatum? Vt audiamus, te ne an illun quid ille ait? Me quidem A tus & Melitus occidere pc lædere vero non poſſunt. illud: Si ita Deo placet, ita Sed oſtende, ab eo qui ſit rioribus imbutus opini bus vinci præſtantiorem pinionibus. Non oſtend multum abeſt vt oſtenda enim naturæ & Dei lex e præſtantiora ſemper ſint riora deterioribus. In qu quo præſtantiora ſunt. pus corpore eſt robu plures vno, fur eo qu non eſt. Propterea & eg cernam amiſi, quod me fuit vigilantior. ille tanti emit lucer quod lucernæ cauſa fact fur, propter lucernam fidus, propter luce immanis. Hoc ei eſt expedire. Eſto. A dam veſte me prehe & in forum trahit, acclamant: Philoſophe te tuæ iuuant opini Ecce in carcerem al ris: ecce ceruices tibi cidentur. Quam verc rare doctrinam potu ſi me veſte preh rit fortior, non hat? Vt ſi me c conſtrictum in car coniecerint, non

Aliud ergo nihil didici?
, vt quicquid fiat, ſi in
oteſtate non eſſe vide-
ihil ad me attinere ſci-
Nonne igitur hinc capis
tem? Quid ergo in alio
s vtilitatem, quam in
am eſſe didiciſti? Poſtea
i in cuſtodia dicam: Is
vociferatur, neque in-
t quid ſignificetur, ne-
ſequitur id quod dici-
ieque omnino ei curæ
e quid philoſophi aut
aut agant. Dimitte
rurſus exi e cuſtodia.
in cuſtodia diutius eſſe,
non refert, egredior. Si
veſtra intererit, ingre-
Quouſque? Quoad re-
io corporis vti conſue
iuſſerit. Cum vero
iſſerit, auferte illud, &
, Modo ne conſidera-
odo ne molliter, ne qua-
de cauſa. Viciſſim e-
id quoque Deus non
Indiget enim & mun-
i, & iis qui in mundo
tur talibus. Si vero
ui cecinerit, quemad-
m Socrati, parendum
i tanquam Imperato-
Quid ergo? Dicenda
hæc in vulgus? Cur
Annon ſatis eſt ti-
hoc perſuaſum eſſe?
pueris, cum nos ac-
t, & geſtientes dicunt,

θῶ; ἄλλο οὖν οὐδὲν ἔμαθον; ἔ-
μαθον, ἵνα πᾶν τὸ γινόμενον
ἴδω, ὅτι ἂν ἀπροαίρετον ᾖ,
οὐδέν ἐστι πρὸς ἐμέ. πρὸς ἔ-
το οὖν σοι ὠφέλησαι; τί οὖν ἐν
ἄλλῳ ζητεῖς τὴν ὠφέλειαν,
ἢ ἐν ᾧ ἔμαθες, καθήμενος
λοιπὸν ἐν τῇ φυλακῇ, λέγω
οὗτος ὁ ταῦτα κραυγάζων,
οὔτε τοῦ σημαινομένου ἀ-
κούει, οὔτε τῷ λεγομένῳ πα-
ρακολουθεῖ. οὔτε ὅλως μεμέ-
ληκεν αὐτῷ εἰδέναι περὶ τῶν
φιλοσόφων τί λέγουσιν ἢ τί
ποιοῦσιν. ἄφες αὐτόν. ἀλλ'
ἔξελθε πάλιν ἀπὸ τῆς φυ-
λακῆς. εἰ μηκέτι χρείαν ἔ-
χετέ μου ἐν τῇ φυλακῇ, ἐξέρ-
χομαι· ἂν πάλιν χρῇτε, εἰσ-
ελεύσομαι. μέχρι τίνος;
μέχρις ἂν ὁ λόγος αἱ-
ρῇ συνεῖναί με τῷ σωμα-
τίῳ. ὅταν δὲ μὴ αἱρῇ, λά-
βετε αὐτὸ, καὶ ὑγιαίνετε·
μόνον μὴ ἀλογίστως, μόνον
μὴ μαλακῶς, μὴ ἐκ τῆς
τυχούσης προφάσεως. πά-
λιν γὰρ ὁ θεὸς οὐ βούλεται·
χρείαν γὰρ ἔχει κόσμου τοιού-
του, τῶν ἐπὶ γῆς ἀναστρε-
φομένων τοιούτων. ἐὰν δὲ
σημήνῃ τὸ ἀνακλητικὸν, ὡς
τῷ Σωκράτει, πείθεσθαι δεῖ
τῷ σημαίνοντι, ὡς στρατηγῷ.
τί οὖν λέγειν δεῖ ταῦτα πρὸς
τοὺς πολλούς; ἵνα τί; οὐ γὰρ
ἀρκεῖ τὸ αὐτὸν πεισθῆναι,
τοῖς γὰρ παιδίοις, ὅταν προσ-
ελθόντα κροτῇ καὶ λέγῃ,

Σήμερον Σατουρνάλια ἀγαθὰ λέγομεν, οὐκ ἔστιν ἀγαθὰ ταῦτα; οὐδαμῶς, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἐπικροτοῦμεν. καὶ σὺ τοίνυν, ὅταν μεταπεῖσαί τινα μὴ δύνῃ, γίνωσκε ὅτι παιδίον ἐστί, καὶ ἐπικρότει αὐτῷ· ἐὰν δὲ μὴ τοῦτο θέλῃ, σιώπα λοιπόν. τούτων δεῖ μεμνῆσθαι· καὶ κληθέντα εἰς τινα τοιαύτην περίστασιν, εἰδέναι, ὅτι ἐλήλυθεν ὁ καιρὸς τοῦ ἀποδεῖξαι εἰ πεπαιδεύμεθα. νέῳ γὰρ, ἀπὸ σχολῆς ἀπιὼν εἰς περίστασιν, ὅμοιός ἐστι τῷ μεμελετηκότι συλλογισμοὺς ἀναλύειν· κἄν τις εὔλογον αὐτῷ προτείνῃ, λέγει μᾶλλόν μοι πεπλεγμένον κομψῶς προτείνατε, ἵνα γυμνασθῶ. καὶ οἱ ἀθληταὶ τοῖς κούφοις νεανίσκοις δυσαρεστοῦσιν. οὐ βαστάζει με, φησίν. οὗτός ἐστιν εὐφυὴς νέος; οὔ. ἀλλὰ καλέσαντος τοῦ καιροῦ, κλαίειν δεῖ, καὶ λέγειν, ἤθελον ἔτι μανθάνειν. τίνα εἰ ταῦτα οὐκ ἔμαθες, οὐχ ὡς ἔργῳ δεῖξαι, πρὸς τί αὐτὰ ἔμαθες; ἐγώ τινα οἶμαι τῶν καθημένων ἐνταῦθα ὠδίνειν αὐτὸν ἐφ' ἑαυτοῦ, καὶ λέγειν, ἐμοὶ νῦν περίστασιν μὴ ἔρχεσθαι τοιαύτην, ὁποία τούτῳ ἐλήλυθεν; ἐμὲ νῦν κατατρίβεσθαι καθήμενον ἐν γωνίᾳ, δυνάμενον στεφανωθῆναι ὀλύμπια; πότε τίς ἐμοὶ καταμελεῖ τοιοῦτον ἀγῶνα;

hodie bona eſſe Saturnal negamus eſſe bona? N quam, ſed & ipſi vna mus. Et tu igitur cun quem a ſententia deduc potueris, ſcito eſſe pueru que applaudito. Quod lueris, taceto. Hæc te ſunt: & cum in huiuſm liquod diſcrimen deuc fueris, ſciendum, veniſſe pus quo demõſtremus eruditi ſimus. Nam qu ens e ſchola, in talem incidit, ſimilis eſt adol ti, qui ſeſe reſoluendis ſy ſmis exercuit. Cui ſi qui babile propoſueris: Poti quit, aliquid ingenioſ plexum proponito, vt e ar. Et pugiles, leues adol tulos moleſte ferunt. I non attollit, inquit: hic genioſus adoleſcens. In tempus vocarit, plora erit, & dicendum, D vellem diſcere. Quæna hæc non didiciſti, vt ea demonſtrares, in quem ea didiciſti? Equidẽ exi eorum qui ſedent, aliqu cite parturire, ſecumque re: Mihine talem occaſi non offerri, qualis iſti ta fuit? Mene nunc i gulo ſedentem, ætate dere, cum in Oly coronari liceret? Qui

hi tandem auctor eſt tanti certaminis neglig

anes vos affectos eſſe ebat. Cum inter Cæ gladiatores ſint, qui e ferant ſe non pro neque componi, qui Deo faciant, qui pro- res adeant, orantes certandi ſibi fiat co- nemo ne talis e vobis ? Nauigare iſtuc hac le cauſa vellem, & quid meus ageret Quo pacto in ea cau- lamaret? Nolo, in- talem. Penes te er- , deligere quam ve- uſam? Cum tibi tale , parentes tales, fra- ales, patria talis, lo- ea talis ſit datus: a etis, vt aliam tibi proponam? Nonne acultatem habes v- oblata? Tuum eſt nere, meum bene me re. Imo proponere noli cauſam in- m: ſed talem, ne tum modum mihi uito, ſed hoc mo- Erit fortaſſe tem- quo tragœdi pu- ſe eſſe laruas & nos & pallam. Ho- hanc materiam, hoc entum habes. Loque- aliquid, vt ſciamus dusne ſis an ſcurra. (Communia enim habent ambo

οὕτως ἔχειν ἴδοι τις ἂν ὑμᾶς. ἀλλ᾽ ἐν μὲν τοῖς Καίσαρος μονομάχοις, εἰσί τινες οἱ ἀγανακτοῦντες, ὅτι οὐδεὶς αὐτοὺς προάγει, οὐδὲ ζευγνύει. καὶ εὔχονται τῷ θεῷ, καὶ προσέρχονται τοῖς ἐπιτρόποις, δεόμενοι μονομαχῆσαι. ἐξ ὑμῶν δ᾽ οὐδεὶς φανήσεται τοιοῦτος; ἤθελον πλεῦσαι ἐπ᾽ αὐτὸ τοῦτο, καὶ ἰδεῖν τί μου ποιεῖ ὁ ἀθλητής, πῶς μελετᾷ τὴν ὑπόθεσιν. οὐ θέλω, φησὶ, τοιαύτην. ἐπὶ σοὶ γάρ ἐστι, λαβεῖν ἣν θέλεις ὑπόθεσιν. δέδοταί σοι σῶμα τοιοῦτον, γονεῖς τοιοῦτοι, ἀδελφοὶ τοιοῦτοι, πατρὶς τοιαύτη, τάξις ἐν αὐτῇ τοιαύτη. εἶτα λέγεις μοι ἐλθὼν, ἄλλαξόν μοι τὴν ὑπόθεσιν. εἶτα οὐκ ἔχεις ἀφορμὰς, πρὸς τὸ χρήσασθαι δοθείσῃ; σὸν ἐστι προθεῖναι, ἐμὸν μελετῆσαι καλῶς; οὔ, ἀλλὰ μὴ τοιοῦτό μοι προβάλῃς τροπικὸν, ἀλλὰ τοιοῦτον. μὴ τοιαύτην ἐπενέγκῃς τὴν ὑποφορὰν, ἀλλὰ τοιαύτην. ἔσται χρόνος τάχα, ἐν ᾧ οἱ τραγῳδοὶ οἰήσονται ἑαυτοὺς εἶναι προσωπεῖα, καὶ ἐμβάδας καὶ τὸ σύρμα. ἄνθρωπε, ταῦτα ὕλην ἔχεις καὶ ὑπόθεσιν. φθέγξαι τι, ἵνα εἰδῶμεν πότερον τραγῳδὸς εἶ, ἢ γελωτοποιός. κοινὰ γὰρ ἔχουσι τὰ ἄλλα ἀμ-

φόρει. διὰ τοῦτο ἂν ἀφέλῃ τις αὐτοῦ καὶ τὰς ἐμβάδας, καὶ τὸ προσωπεῖον, καὶ ἐν εἰδώλῳ αὐτὸν προσαγάγῃ, ἀπώλετο ὁ τραγῳδὸς, ἢ μένει, ἂν φωνὴν ἔχῃ, μένει. καὶ ἐνθάδε λάβε ἡγεμονίαν. λαμβάνω, καὶ λαβὼν δεικνύω πῶς ἄνθρωπος ἀναστρέφεται πεπαιδευμένος. θὲς τὴν πλατύσημον, καὶ ἀναλαβὼν ῥάκη, πρόσελθε ἐν προσώπῳ τοιούτῳ. τί οὖν; οὐ δέδοταί μοι καλὴν φωνὴν εἰσενεγκεῖν; πῶς οὖν ἀναβαίνεις νῦν; ὡς μάρτυς ὑπὸ τοῦ θεοῦ κεκλημένος. ἔρχου σὺ, καὶ μαρτύρησόν μοι. σὺ γὰρ ἄξιος εἶ προαχθῆναι μάρτυς ὑπ᾽ ἐμοῦ. μή τι τῶν ἐκτὸς τῆς προαιρέσεως, ἀγαθόν ἐστιν ἢ κακόν; μή τινα βλάπτω; μή τι ἐπ᾽ ἄλλῳ τὴν ὠφέλειαν ἐποίησα τὴν ἑκάστου, ἢ ἐφ᾽ αὑτῷ; τίνα μαρτυρίαν δίδως τῷ θεῷ; ἐν δεινοῖς εἰμι κύριε, καὶ δυστυχῶ, οὐδείς μου ἐπιστρέφεται, οὐδείς μοι δίδωσιν οὐδὲν, πάντες ψέγουσι, πάντες κακολογοῦσι. ταῦτα μέλλεις μαρτυρεῖν, καὶ καταισχύνειν τὴν κλῆσιν ἣν κέκληκεν, ὅτι σε ἐτίμησε τοιαύτην τιμὴν, καὶ ἄξιον ἡγήσατο προσαγαγεῖν εἰς μαρτυρίαν τηλικαύτην; ἀλλ᾽ ἀπεφήνατο ὁ ἔχων τὴν ἐξουσίαν, Κρίνω σε ἀσεβῆ καὶ ἀνόσιον εἶναι. τί σοι γέγονεν; ἐκρί-

cætera. Itaque ſi quis e
cothurnis & larua adem
quam vmbram introdu
periitne tragœdus an n
Si vocem habet, manet.
hic accipe principatum.
pio: eoque accepto oſt
quo pacto ſe gerat hom
ditus. Pone latum clau
pannis obſitus procede
cie. Quid ergo? Non m
tum eſt honeſtam voc
mittere? Quomodo erg
ad tribunal aſcendis? V
a Deo citatus. Ades tu
ſtimonium mihi perhib
gnus enim es qui teſti
producaris. Nunquid e
beram voluntatem l
eſt, aut malum? Nu
quam noceo (num in a
iuſquam vtilitatem coi
quam in eo ipſo? Cum
teſtimonium perhibe
Male mecum agitur D
ſum in calamitate, ne
curat, nemo mihi qui
præſtat, omnes vituper
mnes maledicunt. H
pro teſtimonio dictu
& ei qui te citauit,
miniam conciliaturus
tantum honorem til
buit? qui dignum iud
cuius tanta de re te
nium audiretur? At
poteſtatē habet, pnu
iudico te impium & ne
eſſe. Quid tibi accidit

ſum impius & nefarius
anquid aliud? Nihil.
de connexo aliquo iu-
ille ſuum interpoſuiſ-
dies ſit, eſſe lucem, fal-
ſſe pronuntiaſſet, quid
illi accidiſſet? De vtro
idicium? Vter conde-
eſt? Connexum, an is
eſt deceptus? Is igitur
ſtatem de te pronun-
abet, nouitne quid pi-
it impium? Num in
rcuit? Num alicubi di-
ud quem? Ergo Muſi-
non curat, cum Ne-
Hypaten pronuntiat:
eometer, ſi lineas, quæ
ad circulum produ-
eget eſſe æquales. ho-
m vere eruditus, ho-
indoctum curabit,
, quid nefas ſit, quid
quid iniuſtum pro-
tem? O ingentem in-
ruditorum. Hæc igi-
didiciſti? Non tu ra-
s iſtarum rerum a-
nques, ignauis ho-
nibus, qui in angulo
mercedulas accipiāt,
rmurent, neminem
ſibi quicquam? Quin
edium progreſſus, iis
æ didiciſti? Neque e-
ba ſunt quæ nunc de-
mo libri mihi ſunt
m ratiuncularum.
itur deeſt? Qui iis vta-

θῆν ἀσεβὴς καὶ ἀνόσιος εἶναι, ἄλλο οὐδέν; οὐδέν. εἰ δὲ περὶ συνημμένου τινὸς ἐπικεκρίκει, καὶ ἐδεδώκει ἀπόφανσιν, τὸ, εἰ ἡ ἡμέρα εἶναι, φῶς εἶναι, κρίνω ψεῦδος εἶναι; τί ἐγεγόνει τῷ συνημμένῳ, τίς ἐνθάδε κρίνεται, τίς κατακέκριται; τὸ συνημμένον, ἢ ὁ ἐξαπατηθεὶς περὶ αὐτοῦ; οὗτος οὖν ποτε ὁ ἔχων ἐξουσίαν τοῦ ἀποφήνασθαί τι περὶ σοῦ, οἶδε τί εἶναι τὸ εὐσεβὲς ἢ τὸ ἀσεβές; μεμελέτηκεν αὐτό; μεμάθηκεν ποῦ, παρὰ τίνι; εἶτα μουσικὸς μὲν οὐκ ἐπιστρέφεται, αὐτοῦ ἀποφαινομένου περὶ τῆς νήτης εἶναι ὑπάτη· οὐδὲ γεωμετρικὸς, ἂν ἐπικρίνῃ τὰς ἀπὸ κέντρου πρὸς τὸν κύκλον προσπιπτούσας μὴ εἶναι ἴσας· ὁ δὲ ταῖς ἀληθείαις πεπαιδευμένος, ἀνθρώπου ἀπαιδεύτου ἐπιστραφήσεται, ἐπικρίνοντός τι περὶ ὁσίου καὶ ἀνοσίου, καὶ ἀδίκου καὶ δικαίου; ὢ πολλῆς ἀδικίας τῶν πεπαιδευμένων. ταῦτα οὖν ἔμαθες ἐνταῦθα; οὐ θέλεις τὰ μὲν λογάρια τὰ περὶ τούτων ἄλλοις ἀφεῖναι ταλαιπώροις ἀνθρωπαρίοις, ἵν' ἐν γωνίᾳ καθεζόμενοι μισθάρια λαμβάνωσιν, ἢ γογγύζωσιν, ὅτι οὐδεὶς αὐτοῖς παρέχει οὐδέν. σὺ δὲ χρῆσθαι παρελθὼν, οἷς ἔμαθες; οὐ γὰρ λογάρια ἐστι, τὰ λείπονται νῦν. ἀλλὰ γέμει τὰ βιβλία τῶν στωϊκῶν λογαρίων. τί οὖν τὸ λεῖπον ἐστίν; ὁ χρησό-

μένος, ὃ ἔργῳ μαρτυρήσων τοῖς λόγοις. τοῦτό μοι τὸ πρόσωπον ἀνάλαβε, ἵνα μηκέτι παλαιοῖς ἐν τῇ σχολῇ παραδείγμασι χρώμεθα, ἀλλὰ ἔχωμέν τι καὶ καθ᾽ ἡμᾶς παράδειγμα; ταῦτα οὖν τίνος ἐστὶ θεωρεῖν; τοῦ σχολάζοντος. ἔστι γὰρ φιλοθέωρον τὸ ζῶον ὁ ἄνθρωπος. ἀλλ᾽ αἰσχρόν ἐστι θεωρεῖν ταῦτα οὕτως, ὡς οἱ δραπέται· ἀλλ᾽ ἀπερισπάστως καθῆσθαι, καὶ ἀκούειν, νῦν μὲν τραγῳδοῦ, οὐχ ὡς ἐκεῖνοι ποιοῦσι. ἅμα μὲν ἐπέστη, καὶ ἐπῄνεσε τὸν τραγῳδόν, ἅμα δὲ περιέβλεψατο. εἶτα ἄν τις φθέγξηται κύριον, εὐθὺς σεσόβωνται, ταράσσονται. αἰσχρόν ἐστι, οὕτω καὶ τοὺς φιλοσόφους θεωρεῖν τὰ ἔργα τῆς φύσεως. τί γάρ ἐστι κύριος; ἄνθρωπος ἀνθρώπου κύριος οὐκ ἔστι, ἀλλὰ θάνατος καὶ ζωή, καὶ ἡδονὴ καὶ πόνος. ἐπεὶ χωρὶς τούτων, ἄγαγέ μοι τὸν Καίσαρα, καὶ ὄψει πῶς εὐσταθῶ. ὅταν δὲ μετὰ τούτων ἔλθῃ βροντῶν καὶ ἀστράπτων, ἐγὼ δὲ ταῦτα φοβοῦμαι, τί ἄλλο, ἢ ἐπέγνωκα τὸν κύριον, ὡς ὁ δραπέτης; μέχρι δ᾽ ἂν οὖν τινα ἀνοχὴν ἀπὸ τούτων ἔχω, ὡς δραπέτης ἐφίσταται θεάτρῳ, οὕτω κἀγὼ, λούομαι, πίνω, ᾄδω, πάντα δὲ μετὰ φόβου καὶ ταλαιπωρίας. ἐὰν δ᾽ ἐμαυτὸν ἀπολύσω τῶν δεσποτῶν, τουτέστιν

tur, qui re ipſa teſtim doctrinæ perhibeat. Ha hi perſonam aſſumito ſchola exemplis veteri deſinamus: ſed & noſ quod ętatis exemplum mus. Hæc conſiderar eſt? Scholaſtici. Hom animal eſt contempl ſtudioſum. Sed turpe ita contemplari, vt ſerui ſolent. Contine ſedendum, & nunc tr audiendus: non vt illi qui ſimul accedunt, & dum laudant, ſimul cumſpectant. Deind herum nominarit, ſta pidi fugiunt. Turpe loſophos etiam oper ita contemplari. Q eſt dominus? Homo. autem hominis domi eſt, ſed mors & vi luptas & dolor. N que his adduc mih rem, & videbis q conſtans. Si vero his venerit, tonans gurans, egoque illa ro, quid aliud qua gitiuus dominum Quoad autem ali his inducias habuero admodum fugitiuu tro aſtat, ſic & ego la cano. Sed hæc omnia & ęrumna. Quod ſi m dominis vindicaro,

ebus propter quas do-
nt formidabiles, quid
s habeo negotii? quem
ominum? Quid ergo?
nda ſunt hæc apud o-
on. ſed accommodare
emus hominibus im-
ac dicere, Hic quod ſi-
onum eſſe cenſet, id
oque ſuadet: ignoſco
& Socrates venenum
is, cuſtodi carceris
veniam dabat: Quam
inquit, nos deplora-
m ergo illi ait, ſe pro-
mulieres dimiſiſſe?
ed familiaribus qui
e poterant. Illi ve-
commodat, tanquam
o.

in promtu habendum
ortuitis caſibus.

AP. XXX.

aliquem e proceribus
dis, memento alium
deſuper ea videre quæ
ac oportere te illi pla-
us quam iſti. Ille igi-
ontatur: De exilio, de
& vinculis, de mor-
ominia quid dicebas
a? Eſſe indifferentia.
tur quid ea eſſe dicis?
mutata ſunt? Non.
mutatus es? Non.
r quę ſunt indifferen-
& ea quæ ſequuntur.
ſtri arbitrii non ſunt,

ἐκείνων δὲ ἃ οἱ δεσπόται εἰσὶ φοβεροὶ, ποῖον ἔτι πρᾶγμα ἔχω; ποῖον ἔτι κύριον; τί οὖν; κηρύσσειν δεῖ ταῦτα πρὸς πάντας; οὔ, ἀλλὰ τοῖς ἰδιώταις συμπεριφέρεσθαι, καὶ λέγειν· οὗτος ὃ αὐτῷ ἀγαθὸν οἴεται, τοῦτο κἀμοὶ συμβουλεύει, συγγινώσκω αὐτῷ. καὶ γὰρ Σωκράτης συνεγίνωσκε τῷ ἐπὶ τῆς φυλακῆς κλαίοντι, ὅτε ἔμελλε πίνειν τὸ φάρμακον, καὶ λέγει, ὡς γενναίως ἡμᾶς ἀποδεδάκρυκε. μή τι οὖν ἐκείνῳ λέγει, ὅτι διὰ τοῦτο τὰς γυναῖκας ἀπελύσαμεν; ἀλλὰ τοῖς γνωρίμοις, τοῖς δυναμένοις αὐτὰ ἀκοῦσαι, ἐκείνῳ δὲ συμπεριφέρεται, ὡς παιδίῳ.

Τί δεῖ πρόχειρον ἔχειν ἐν ταῖς περιστάσεσιν.

ΚΕΦ. λ.

ΟΤαν εἰσίῃς πρός τινα τῶν ὑπερεχόντων, μέμνησο ὅτι καὶ ἄλλος ἄνωθεν βλέπει τὰ γιγνόμενα· καὶ ὅτι ἐκείνῳ σε δεῖ μᾶλλον ἀρέσκειν, ἢ τούτῳ. ἐκεῖνος οὖν σου πυνθάνεται. φυγὴν, καὶ φυλακὴν, καὶ δεσμὰ, καὶ θάνατον, καὶ ἀδοξίαν, τί ἔλεγες ἐν τῇ σχολῇ; ἐγὼ, ἀδιάφορα. νῦν οὖν τίνα αὐτὰ λέγεις; μή τι ἐκεῖνα ἤλλακται; οὔ. σὺ οὖν ἤλλαξαι; οὔ. λέγε οὖν, τίνα ἐστὶν ἀδιάφορα; λέγε καὶ τὰ ἑξῆς τὰ ἀπροαίρετα.

οὐδὲν πρὸς ἐμέ, λέγε. καὶ τὰ ἀγαθὰ τίνα ἡμῖν ἐδόκει; προαίρεσις οἵα δεῖ, καὶ χρῆσις φαντασιῶν. τέλος δὲ τί; τὸ σοὶ ἀκολουθεῖν ταῦτα. καὶ νῦν λέγεις ταῦτα; καὶ νῦν λέγω. ἄπιθι λοιπὸν ἔσω, θαῤῥῶν, καὶ μεμνημένος τούτων· καὶ ὄψει τί ἐστι νέος μεμελετηκὼς ἃ δεῖ, ἐν ἀνθρώποις ἀμελετήτοις. ἐγὼ μὲν νὴ τοὺς θεοὺς φαντάζομαι, ὅτι πείσῃ τὸ τοιοῦτον. τί οὕτω μεγάλα καὶ πολλὰ παρασκευαζόμεθα, πρὸς τὸ μηδέν; τοῦτο ἦν ἡ ἐξουσία, τοῦτο τὰ πρόθυρα, οἱ κοιτωνῖται, οἱ ἐπὶ τῆς μαχαίρας; τούτων ἕνεκα τοὺς πολλοὺς λόγους ἤκουον; ταῦτα οὐδὲν ἦν. ἐγὼ δ᾽ ὡς πρὸς μεγάλα παρεσκευαζόμην.

nihil ad me attinent, i
bona quæ nobis eſſe v
tur? Voluntas, qualem
cet, & viſorum vſus. C
tem finis? Te ſequi. Iſ
nunc dicis? Eadem etia
dico. Abi iam nunc ir
gno animo, & mem
rum, vt videas quid
ſcens, ea meditatus qu
inter homines non m
Equidem videre mih
te ſic cogitaturum eſ
tantopere & tam ſol
ad res nihil præparam
erat illa poteſtas? hoc
lum? hi cubicularij? h
tores? hisne de cauſi
illas audiui orationes
hil erant, ego vero
gna me comparabam

FINIS PRIMI LIBRI.

C. 'I

CAPITA LIBRI SECVNDI.

pugnare fiduciam cum cautione.
nimo imperterrito.
s qui philoſophis aliquos commendant.
um qui aliquando in adulterio fuerat deprehenſus.
acto magnitudo animi cum diligentia coniungatur?
De bus indifferentibus.
Qu acto ſint conſulendi vates?
Qu ſit natura boni?
cum id quod hominis eſt, præſtare non poſſimus: id od philoſophi eſt, nobis aſſumere.
modo ex nominibus officia inueniantur?
ſit philoſophiæ principium?
De ſerendo.
De gore.
In aſonem.
s qui pertinaciter inſiſtunt iis quæ decreuerunt.
meditari nos, quo pacto vtamur opinionibus, bonis malis de rebus.
Qu acto communes ſententiæ ſingulis ſint rebus accomodandæ?
Qu acto ſit cum viſis decertandum?
s qui verbotenus duntaxat doctrinam philoſophom amplectuntur.
A picureos & Academicos.
De conſtantia ſermonis, & diſſimulatione quorundam itiorum.
D micitia.
D licendi facultate.
quendam qui ſe contemtum queſtus fuerat.
Q m neceſſaria ſit diſſerendi ratio?
Q d ſit peccati proprium?

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΕΡΙΚΤΗΤΟ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ.

ARRIANI COMMENTAR
RVM EPICTETI LIBER
SECVNDVS.

Interprete Hieronymo Wolfio.

Ὅτι οὐ μάχεται τὸ θαῤῥεῖν, τῷ εὐλαβεῖσθαι.

ΚΕΦ. α.

Παράδοξον μὲν τυχὸν φαίνεταί τισι, τὸ ἀξιούμενον ὑπὸ τῶν φιλοσόφων. ὅμως δὲ σκεψώμεθα κατὰ δύναμιν, εἰ ἀληθές ἐστι τόδε, ἵν ᾖ ἅμα μὲν εὐλαβῶς, ἅμα δὲ θαῤῥούντως πάντα ποιεῖν. ἐναντίως γάρ πως δοκεῖ τῷ θαῤῥαλέῳ τὸ εὐλαβές. τὰ δ' ἐναντία οὐδαμῶς συνυπάρχει. τὸ δὲ φαινόμενον πολλοῖς ἐν τῷ τόπῳ παράδοξον, δοκεῖ μοι τοιοῦτόν τινος ἔχεσθαι. εἰ μὲν γὰρ πρὸς ταυτὰ ἠξιοῦμεν χρῆσθαι τῇ τ' εὐλαβείᾳ καὶ τῷ θάρσει, δικαίως ἂν ἡμᾶς ᾐτιῶντο, ὡς τὰ ἀσυνάκτα συνάγοντας. νῦν δὲ τί δεινὸν ἔχει τὸ λεγόμενον; εἰ γὰρ ὑγιῆ ταῦτ' ἐστὶ τὰ πολλάκις μὲν εἰρημένα, πολλάκις δ' ἀποδεδειγμένα, ὅτι ἡ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ ἐστιν ἐν χρήσει φαντα

Non pugnare fiducia
cautione.

CAP. I.

ETsi philo
hoc pronu
quibuſdam
rabile forta
bitur: tamen pro viri
derabimus, an verum
poſſe nos & fidenter
agere omnia. Nam c
duciæ quodammodo
ri videtur: contraria p
conſiſtere nullo mc
ſunt. Id vero quo
abſurdum hoc in l
ſent: eam mea opi
tionem habet, quc
iiſdem rebus vti ca
fiducia iuberemur,
incuſarent, vt qui res
ctione abhorrẽtes cõ
mus. Nunc quid abſ
habet oratio? Nã ſi ea
& dicta & demõſtrata
cte ſe habent: naturan
viſorum vſu eſſe poſi

ratione mali: quæ au-
trij noſtri non ſunt, ea
oni, nec in mali cade-
tum: quid abſurdi pro-
t Philoſophi, ſi fiduci-
dis res quæ noſtri arbi-
ſunt: ad eas autem
es nos ſunt, cautio-
hibendam eſſe cen-
am ſi in mala volun-
um eſt poſitum, in iis
endum eſt cautione
tri iuris ſunt. Sin ab
noſtro remota, & in
poteſtate aliqua non
que ad nos nihil atti-
ea eſt adhibenda fidu-
que ita ſimul & cauti
& fidentes, atque adeo
cautionem fidentes.
uia vera mala cauebi-
iet, vt in iis quæ mala
t, imperterriti ſimus.
dem quod ceruis nobis
Qui cum volucres
t, quo ſe conuertunt?
eunt, vt in tuto ſint?
ia, atque ita pereunt,
tatis iis quæ timēda, &
imo tolerāda erant. Sic
vbi timemus? In iis quę
arbitrij non ſunt. Con
ibus in rebus ita nobis
s, quaſi nihil ſit pericu-
iis quæ noſtræ poteſtati
. Itaque decipi, labi, er-
impudens aliquid ad-
tre, aut flagitioſū aliquid
ere, nihil noſtra intereſt:

τοῦ κακοῦ οὐσίας, τὰ δ' ἀπροαίρετα οὔτε τὴν τοῦ κακοῦ δέχεται φύσιν, οὔτε τὴν τοῦ ἀγαθοῦ, τί παράδοξον ἀξιοῦσιν οἱ φιλόσοφοι, εἰ λέγουσιν, ὅπου μὲν τὰ ἀπροαίρετα, ἐκεῖ τὸ θάρσος ἔστω· ὅπου δὲ τὰ προαιρετικά, ἐκεῖ ἡ εὐλάβεια; εἰ γὰρ ἐν κακῇ προαιρέσει τὸ κακόν, πρὸς μόνα ταῦτα χρῆσθαι ἄξιον τῇ εὐλαβείᾳ. εἰ δὲ τὰ ἀπροαίρετα καὶ μὴ ἐφ' ἡμῖν, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς, πρὸς ταῦτα τῷ θάρσει χρηστέον. καὶ οὕτως ἅμα μὲν εὐλαβεῖς, ἅμα δὲ θαρραλέοι ἐσόμεθα. καὶ νὴ Δία, διὰ τὴν εὐλάβειαν θαρραλέοι. διὰ γὰρ τὸ εὐλαβεῖσθαι τὰ ὄντως κακά, συμβήσεται θαρρεῖν ἡμῖν πρὸς τὰ μὴ οὕτως ἔχοντα. λοιπὸν ἡμεῖς τὸ τῶν ἐλάφων πάσχομεν· ὅτε φοβοῦνται φεύγουσιν αἱ ἔλαφοι τὰ πτίλα, ποῦ τρέπονται καὶ πρὸς τίνα ἀναχωροῦσιν ὡς ἀσφαλῆ; πρὸς τὰ δίκτυα· καὶ οὕτως ἀπόλλυνται ἐναλλάξασαι τὰ φοβερὰ καὶ τὰ θαρραλέα. οὕτω καὶ ἡμεῖς, ποῦ χρώμεθα τῷ φόβῳ; πρὸς τὰ ἀπροαίρετα· ἐν τίσι πάλιν θαρροῦντες ἀναστρεφόμεθα ὡς οὐδενὸς ὄντος δεινοῦ; ἐν τοῖς προαιρετικοῖς. ἐξαπατηθῆναι οὖν ἢ προπεσεῖν, ἢ ἀναίσχυντόν τι ποιῆσαι, ἢ μετ' ἐπιθυμίας αἰσχρᾶς ὀρεχθῆναί τινος, οὐδὲν διαφέρει ἡμῖν,

αὖ μόνον ἐν τοῖς ἀπροαιρέτοις δυςυχῶμεν. ὅπου δὲ θάνατος, ἢ φυγὴ, ἢ πόνος, ἢ ἀδοξία, ἐκεῖ τὸ ἀναχωρητικὸν, ἐκεῖ τὸ ἐπτοημένον. τοιγαροῦν, ὥσπερ εἰκὸς τοὺς περὶ τὰ μέγιστα διαμαρτάνοντας, τὸ μὲν φύσει θαρραλέον, θρασὺ κατασκευάζομεν, ἀπονενοημένον, ἰταμὸν, ἀναίσχυντον· τὸ δ' εὐλαβὲς φύσει καὶ αἰδῆμον, δειλὸν καὶ ταπεινὸν, φόβων καὶ ταραχῶν μεςόν. ἂν γάρ τις ἐκεῖ μεταθῇ τὸ εὐλαβὲς, ὅπου προαίρεσιν καὶ ἔργα προαιρέσεως, εὐθὺς ἅμα τῷ θέλειν εὐλαβεῖσθαι, καὶ ἐφ' αὐτῷ κειμένην ἕξει τὴν ἔκκλισιν. ἂν δ' ὅπου τὰ μὴ ἐφ' ἡμῖν ἐςι, καὶ ἀπροαίρετα, πρὸς τὰ ἐπ' ἄλλοις ὄντα τὴν ἔκκλισιν ἔχων, ἀναγκαίως φοβήσεται, ἀκαταςατήσει, ταραχθήσεται. οὐ γὰρ θάνατος, ἢ πόνος φοβερόν· ἀλλὰ τὸ φοβεῖσθαι πόνον, ἢ θάνατον. διὰ τοῦτο ἐπαινοῦμεν τὸν εἰπόντα, ὅτι Οὐ κατθανεῖν γὰρ δεινὸν, ἀλλ' αἰσχρῶς θανεῖν. ἔδει οὖν πρὸς μὲν τὸν θάνατον, τὴν φυγήν· πρὸς δὲ τὸ περὶ αὐτοῦ δόγμα τὴν ἀνεπιςρεψίαν, καὶ τὸ ἀφειδὲς, καὶ τὸ ἀδιαφορητικόν. ταῦτα δ' ὁ Σωκράτης καλῶς ποιῶν, μορμολύκεια ἐκάλει. ὡς γὰρ τοῖς παιδίοις τὰ προσωπεῖα φαίνεται δεινὰ

modo ne in iis, quæ pe non ſunt, fallamur. V ro mors, vbi exilium, bor aut ignominia pr tur: ibi fuga, ibi pert oritur. Itaque vti par qui maximis in rebus fiduciam naturalem ir ciam, in deſperationen meritatem, in impud conuertimus: natural tem cautionem & pu in timiditatem & hu tem, timorum & tu plenam. Nam ſi quis tionem tranſtulerit, luntas & voluntatis ſunt: ſimulac caue luerit, ſtatim & in ſitam habebit declina Sin eo, vbi ea ſi quæ voluntati noſt parent, & ea quæ luntate noſtra remot que penes alios ſun ſetur: neceſſario time pidabit, perturbabitu enim mors aut labor e bilis, ſed timor lab mortis. Propterea la eum qui dixit:

Mori non eſt malum
piter mori.

Opponenda igitur n rat non fuga: ſed opi illa concepte, neglectic tas & cõſtantia. Has re tes recte laruas nomin enim pueris laruæ hc &

tundæ propter imperi-	καὶ φοβερὰ δι' ἀπειρίαν, τοι-
vi:ntur: ita & nobis in	οὗτόν τι καὶ ἡμεῖς πάσχομεν
aidit, ob nihil aliud,	πρὸς τὰ πράγματα. δι' οὐ-
u l vt pueri, ita & nos	δὲν ἄλλο, ἢ ὥσπερ καὶ τὰ
cibuſdam mouemur.	παιδία πρὸς τὰς μορμολυ-
em eſt puer? Inſcitia.	κείας. τί γάρ ἐστι παιδίον; ἄ-
puer? Ignorantia.	γνοια. τί ἐστι παιδίον; ἀμα-
citenus illa puer no-	θία. ἐπεὶ ὅπου οἶδε κἀ-
n eſt deteriore quam	κεῖνα οὐδὲν ἡμῶν ἔλαττον
oitione. Mors quid eſt?	ἔχει. θάνατος τί ἐστι; μορ-
inuerte, & ita eſſe co-	μολύκειον. στρέψας αὐτὸ,
e Vide vt non morde-	κατάμαθε. ἰδοὺ πῶς οὐ
rpculum ſeparari opor-	δάκνει. τὸ σωμάτιον δεῖ
mula, vt prius etiam	χωρισθῆναι τοῦ πνευματίου,
n fuerat, aut nunc,	ὡς πρότερον ἐκεχώριστο, ἢ
Quid ergo ægre fers,	νῦν ἢ ὕστερον· τί οὖν ἀγανα-
iam ſi nunc nō, poſt,	κτεῖς, εἰ νῦν; εἰ γὰρ μὴ νῦν, ὕ-
rem? Vt mundi cir-	στερον. διατί; ἵνα ἡ περίοδος
ompleatur. Opus e-	ἀνύηται τοῦ κόσμου. χρείαν γὰρ
aliis qui ſurgant, a-	ἔχει, τῶν μὲν ἐνισταμένων, τῶν
irrecturi ſint, aliis qui	δὲ μελλόντων, τῶν δ' ἠνυ-
uum abſoluerint. La-	σμένων. πόνος τί ἐστι; μορ-
eſt? Larua. Inuerte e-	μολύκειον. στρέψον αὐτὸ, καὶ
gnoſcas. Aſpere mo-	κατάμαθε. τραχέως κινεῖται
uncula, deinde rurſus	τὸ σαρκίδιον, εἶτα πάλιν λεί-
Quod ſi tibi non ex-	ως. ἂν σοι μὴ λυσιτελῇ, ἡ θύ-
ua patet. Si expedit,	ρα ἠνοικται. ἂν λυσιτελῇ, φέρε.
omnia enim ianuam	πρὸς πάντα γὰρ ἠνοῖχθαι δεῖ
oportet. Ita nihil habe-	τὴν θύραν, καὶ πρᾶγμα οὐκ ἔ-
gotij. Quis igitur ha-	χομεν. τίς οὖν τούτων τῶν δογμά-
opinionum fructus eſt? Is	των καρπὸς, ὃν ὥσπερ δεῖ κάλλι-
decet, & pulcerrimus	στόν τ' εἶναι, καὶ πρεπωδέστατον
qui reuera erudiuntur	τοῖς τῷ ὄντι παιδευομένοις, ἀ-
ius, conſtantia, metu	ταραξία, ἀφοβία, ἐλευθερία.
mus, libertas. Neque	οὐ γὰρ τοῖς πολλοῖς περὶ τούτων
ibus his de rebus eſt	πιστευτέον, οἳ λέγουσι μόνοις
i, quæ ſolis ingenuis	ἐξεῖναι παιδεύεσθαι τοῖς ἐλευ-
cere ſtatuūt: ſed phi-	θέροις· ἀλλὰ τοῖς φιλοσόφοις
poti⁹, qui dicūt, ſolos	μᾶλλον, οἳ λέγουσι μόνους τοὺς

παιδευθέντας ἐλευθέρους εἶναι. πῶς τοῦτο; οὕτω νῦν ἄλλο τί ἐστιν ἐλευθερία, ἢ τὸ ἐξεῖναι ὡς βουλόμεθα διεξάγειν; οὐδέν. λέγετε δή μοι ὦ ἄνθρωποι, βούλεσθε ζῆν ἁμαρτάνοντες; οὐ βουλόμεθα. οὐδεὶς τοίνυν ἁμαρτάνων, ἐλεύθερός ἐστι. βούλεσθε ζῆν φοβούμενοι; βούλεσθε λυπούμενοι; βούλεσθε ταρασσόμενοι; οὐδαμῶς. οὐδεὶς ἄρα οὔτε φοβούμενος, οὔτε λυπούμενος, οὔτε ταρασσόμενος, ἐλεύθερός ἐστιν. ὅστις δ' ἀπήλλακται λυπῶν καὶ φόβων καὶ ταραχῶν, οὗτος τῇ αὐτῇ ὁδῷ, καὶ τοῦ δουλεύειν ἀπήλλακται. πῶς οὖν ἔτι ὑμῖν πιστεύσομεν, ὦ φίλτατοι νομοθέται; οὐκ ἐπιτρέπομεν παιδεύεσθαι, εἰ μὴ τοῖς ἐλευθέροις; οἱ φιλόσοφοι γὰρ λέγουσιν, ὅτι οὐκ ἐπιτρέπομεν ἐλευθέροις εἶναι, εἰ μὴ τοῖς πεπαιδευμένοις. τοῦτό ἐστιν, ὁ θεὸς οὐκ ἐπιτρέπει. ὅταν οὖν στρέψῃ τις ἐπὶ στρατηγοῦ τὸν αὐτοῦ δοῦλον, οὐδὲν ἐποίησεν; ἐποίησέ τι; ἔστρεψε τὸν αὐτοῦ δοῦλον ἐπὶ στρατηγοῦ. ἄλλο οὐδέν, ναί. καὶ εἰκοστὴν αὐτοῦ δοῦναι ὀφείλει. τί οὖν, ὁ ταῦτα παθὼν οὐ γέγονεν ἐλεύθερος; οὐ μᾶλλον, ἢ ἀτάραχος. ἐπεὶ σὺ ὁ ἄλλους στρέφειν δυνάμενος, οὐδένα ἔχεις κύριον; οὐκ ἀργύριον; οὐ κοράσιον; οὐ παιδάριον; οὐ τὸν

eruditos eſſe liberos
modo iſtud? Sic: Nun
liud eſt libertas, quan
cere, vt velis viuere ?
Dicite mihi, o homin
tis ne viuere in peccat
lumus. Nemo igitu
quens liber eſt. V
uere metuentes? vult
rentes? vultis perturb
quaquam. Nemo e
metuens, vel mœre
perturbatus, eſt lib
autem moleſtia, r
perturbatione caret:
dem via & ſeruitut
Quomodo igitur vo
hac credemus, cari
gumlatores, cum
Non ſinimus erudi
ingenuos. Nam pl
aiunt: Nos non
eſſe liberos, niſi e
hoc eſt, Deus no
Quod ſi quis ſeruu
ad prætorem addu
hilne fecit? Fecit.
Adduxit ſeruum ſ
prætorem. Nihilne
Imo. Nam & vice
eo eſt pendenda. (
go? Is cui hoc
nonne factus eſt li
hilo magis quam p
tionis expers. Na
manumittere alios
nullumne habes do
Non argentum? N
cillam? Non pueru

tj

a ? Non amicum ty-
uid ergo tremis,cum
caris? Propterea ſæpe
ro,hęc meditanda eſ-
in promtu habenda,
a rebus magnanimi
amus, & quibus in
ti. Fidentes ſimus in
noſtri arbitrij non
i in iis quę penes nos
nne legi tibi ſcripta
nne cognouiſti quid
quo? In ſermunculis.
o quo pacto affectus
erſationem & appe-
. An non fruſtreris iis
Annon incidas in ea
vis ? Illa autem per-
ſi ſapies, amouebis ac
Quid ? Socrates non
Quis tam multa ? Sed
o? Cum non ſemper
oſſet a quo ſuæ opi-
oarguerentur,aut quē
ices coargueret: ipſe
guebat, & examina-
ubinde vel vnam no-
ſic tractabat, vt eam
accommodaret : ac
tum quoddam, ſic ora-
in alios eiacularetur,
los, in beatos, in eos
is rebus gerendis oc-
tium agebant, aut qui
itiam nihil ordine re-
t. Itane nunc cum tē-
rē poſtulat, oſtentabis
tabis, & veluti merca-
icies? Ecce vt dialogos

τύραννον; οὐ φίλον τινὰ τοῦ τυράννου; τί οὖν τρέμεις, ἐπί τινα τοιαύτην ἀπιὼν προσίστασιν; διὰ τοῦτο λέγω πολλάκις, ταῦτα μελετᾶτε, καὶ ταῦτα πρόχειρα ἔχετε, πρὸς τίνα δεῖ τεθαῤῥηκέναι. καὶ πρὸς τίνα εὐλαβῶς διακεῖσθαι; ὅτι πρὸς τὰ ἀπροαίρετα θαῤῥεῖν, εὐλαβεῖσθαι τὰ προαιρετικά. ἀλλ' οὐκ ἀνέγνων σοι, οὐδ' ἔγνως τί ποιῶ; ἐν τίνι; ἐν λεξειδίοις. δεῖξον πῶς ἔχεις πρὸς ὄρεξιν καὶ ἔκκλισιν. εἰ μὴ ἀποτυγχάνεις ὧν θέλεις, εἰ μὴ περιπίπτεις οἷς οὐ θέλεις. ἐκεῖνα δὲ τὰ περιόδια, ἂν νοῦν ἔχῃς, ἄρας ποῦ ποτε ἀπαλείψεις. τί οὖν; Σωκράτης οὐκ ἔγραφε; καὶ τίς τοσαῦτα; ἀλλὰ πῶς; ἐπεὶ μὴ ἐδύνατο ἔχειν ἀεὶ ἐλέγχοντα αὐτοῦ τὰ δόγματα, ἢ ἐλεγχθησόμενον, ἐν τῷ μέρει αὐτὸς ἑαυτὸν ἤλεγχε καὶ ἐξήταζε· καὶ ἀεὶ μίαν γέ τινα πρόληψιν ἐγύμναζε χρησικῶς. τὴν λέγω, ἄλλοις ἀφίησι, τοῖς ἀναισθήτοις, ἢ τοῖς μακαρίοις, τοῖς σχολὴν ἄγουσιν ὑπὸ ἀταραξίας, ἢ τοῖς μηδὲν ἑξῆς ὑπολογιζομένοις διὰ μωρίαν. καὶ νῦν καιροῦ καλοῦντος, ἐκεῖνα δείξεις ἐπελθὼν, καὶ ἀναγνώσῃ, καὶ ἐμπορεύσῃ. ἰδοὺ πῶς διαλόγους

συντίθημι. μή, ἄνθρωπε· ἀλλ' ἐκεῖνα μᾶλλον. Ἰδοὺ πῶς ὀρεγόμενος οὐκ ἀποτυγχάνω. Ἰδοὺ πῶς ἐκκλίνων οὐ περιπίπτω. φέρε θάνατον, καὶ γνώσῃ. φέρε πόνους, φέρε δεσμωτήριον, φέρε ἀδοξίαν, φέρε καταδίκην. αὕτη ἐπίδειξις νέου ἐκ σχολῆς ἐληλυθότος, τἆλλα δ' ἄλλοις ἄφες. μηδὲ φωνήν τις ἀκούσῃ σου περὶ αὐτῶν ποτε, μηδ' ἂν ἐπαινέσῃ τις ἐπ' αὐτοῖς ἀνέχου. δόξον δὲ μηδεὶς εἶναι, καὶ εἰδέναι μηδέν. μόνον τοῦτο εἰδὼς φαίνου, πῶς μήτ' ἀποτύχῃς ποτέ, μήτε περιπέσῃς. ἄλλοι μελετάτωσαν δίκας, ἄλλοι προβλήματα, ἄλλοι συλλογισμούς· σὺ ἀποθνήσκειν, σὺ δεδέσθαι, σὺ στρεβλοῦσθαι; σὺ ἐξορίζεσθαι. πάντα ταῦτα θαρροῦντος πεποιθότως τῷ κεκληκότι σε ἐπ' αὐτά, τῷ ἄξιον τῆς χώρας ταύτης κεκρικότι· ἐν ᾗ καταχθεὶς, ἐπιδείξεις τίνα δύναται λογικὸν, ἡγεμονικὸν, πρὸς τὰς ἀπροαιρέτους δυνάμεις ἀντιταξάμενον. καὶ οὕτω τὸ παράδοξον ἐκεῖνο οὐκέτι οὔτ' ἀδύνατον φανεῖται, οὔτε παράδοξον, ὅτι ἅμα μὲν εὐλαβεῖσθαι δεῖ, ἅμα δὲ θαρρεῖν· πρὸς μὲν τὰ ἀπροαίρετα θαρρεῖν, ἐν δὲ τοῖς προαιρετικοῖς εὐλαβεῖσθαι.

compono. Apage iſta
illa potius affer. Ecce vt
tione mea non fruſtrc
vt in id quod auerſor,
cido? Minitare mort
gnoſces. Minitare labc
cerem, ignominiam,
mnationē. Hæc eſt oſ
adoleſcentis e ſchola
ſi. Reliqua cæteris rel
neque quiſquam de
cem vllam ex te audia
te ob ea laudari ſinito
tato te eſſe neminem
nihil. Illud duntaxat
præ te ferto, quo pact
voto fruſtreris vnqua
que in id quod nolles
Alij declament cauſa
ſes: alij problemata, a
giſmos tractent: tu r
mortem, tu vincula
menta, tu exilia. Hæ
ſunt animi fidentis, ei
ti, qui ad illa vocauit
loco dignum iudica
quo collocatus der
quid poſſit ratio &
cum ſe rebus iis q
alieni ſunt, oppoſue
paradoxum illud,
admirabile, & no
fieri videri deſinet,
mul & cauti &
ſimus: fidentes ii
non voluntariis,
rebus quæ noſtri
bitrij.

De conſtantia. | Περὶ ἀπραγξίας.

CAP. II. | ΚΕΦ. β.

…e tu qui in ius ambu-
…l, quid tueri velis, & v-
…roficere? Nam ſi vo-
…n naturæ conſentane-
…eruare ſtudes, omnia
… ſunt, omnia oppor-
…gotium non habes. Si
…n poteſtate tua, quæ
…naturaque libera ſunt,
…e iiſque contentus eſ-
…is, quid præterea cu-
…uis enim iis domina-
…s eripere iſta poteſt? Si
…ecundus eſſe & fide-
…te non ſinet? Si neque
…ri neque cogi voles,
…oget ea appetere, quæ
… placent? Quis auerſa-
…bi non videntur auer-
…Quid vero? Statuet ille
… in re nonnulla, quæ
…a videntur. Vt autem
…feras, vt auerſeris, eſ
…i poteſt? Cum igitur
…s ſit appetere & auerſa-
…i adhuc curas? Hoc tibi
…d'm eſto, hæc narratio,
…firmatio, hæc victoria,
…oratio, hæc gloriatio.
…pter Socrates ad eum
…onuerat; vt ſe ad iudi-
…ret: Quid ergo, inquit,
…videor per omnẽ ætatẽ
…tu me paraſſe? Qua ratio-
…Cſeruaui, inqt, id ꝗ pe-
…uit. Quo modo ergo?

Ὅρα σὺ ὁ ἀπιὼν ἐπὶ τὴν δίκην, τί θέλεις τηρῆσαι, καὶ ποῦ θέλεις ἀνύσαι. εἰ γὰρ προαίρεσιν θέλεις τηρῆσαι κατὰ φύσιν ἔχουσαν, πᾶσά σοι ἀσφάλεια, πᾶσά σοι εὐμάρεια, πρᾶγμα οὐκ ἔχεις. τὰ γὰρ ἐπὶ σοὶ αὐτεξούσια, καὶ φύσει ἐλεύθερα θέλων τηρῆσαι, καὶ τούτοις ἀρκούμενος, τίνος ἔτι ἐπιστρέφῃ; τίς γὰρ αὐτῶν κύριος; τίς αὐτὰ δύναται ἀφελέσθαι; εἰ θέλεις αἰδήμων εἶναι, καὶ πιστὸς, τίς οὐκ ἐάσει; εἰ θέλεις μὴ κωλύεσθαι, μηδὲ ἀναγκάζεσθαι, τίς σε ἀναγκάσει ὀρέγεσθαι, ὧν οὐ δοκεῖ σοι; τίς ἐκκλίνειν, ἃ μὴ φαίνεταί σοι; ἀλλὰ τί; πράξει μέν σοι τινὰ, ἃ δοκεῖ φοβερὰ εἶναι. ἵνα δὲ, καὶ ἐκκλίνων αὐτὰ πάθῃς, πῶς δύναται ποιῆσαι; ὅταν οὖν ἐπὶ σοὶ ᾖ τὸ ὀρέγεσθαι καὶ ἐκκλίνειν, τίνος ἔτι ἐπιστρέφῃ; τοῦτό σοι προοίμιον, τοῦτο διήγησις, τοῦτο πίστις, τοῦτο νίκη, τοῦτο ἐπίλογος, τοῦτο εὐδοκίμησις. διὰ τοῦτο ὁ Σωκράτης πρὸς τὸν ὑπομιμνήσκοντα, ἵνα παρασκευάζηται πρὸς τὴν δίκην, ἔφη· οὐ δοκῶ οὖν σοι ἅπαντι τῷ βίῳ πρὸς τοῦτο παρεσκευάσθαι; ποίαν παρασκευήν; τετήρηκα, φησιν, τὸ ἐπ' ἐμοί. πῶς οὖν;

οὐδὲν πώποτ' ἄδικον οὔτ' ἰδίᾳ οὔτε δημοσίᾳ ἔπραξα. εἰ δὲ θέλεις καὶ τὰ ἐκτὸς τηρῆσαι, τὸ σωμάτιον, καὶ τὸ κτησίδιον, καὶ τὸ ἀξιωμάτιον, λέγω σοι ἤδη αὐτόθεν παρασκεύαζου τὴν δυνατὴν παρασκευὴν πᾶσαν· καὶ λοιπὸν σκέπτου καὶ τὴν φύσιν τοῦ δικαστοῦ, καὶ τὸν ἀντίδικον. εἰ γονάτων ἅψασθαι δεῖ, γονάτων ἅψαι. εἰ κλαῦσαι, κλαῦσον· καὶ οἰμῶξαι, οἴμωξον. ὅταν γὰρ ὑποθῇς τὰ σὰ τοῖς ἐκτὸς, δούλευε τὸ λοιπὸν, καὶ μὴ ἀντισπῶ, καὶ ποτὲ μὲν θέλε δουλεύειν, ποτὲ δὲ μὴ θέλε· ἀλλ' ἁπλῶς καὶ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας, ἢ ταῦτα ἢ ἐκεῖνα, ἢ ἐλεύθερος ἢ δοῦλος, ἢ πεπαιδευμένος, ἢ ἀπαίδευτος, ἢ γενναῖος ἀλεκτρυὼν ἢ ἀγεννὴς ἢ ὑπόμενε τυπτόμενος μέχρις ἂν ἀποθάνῃς, ἢ ἀπαγόρευσον εὐθὺς, μή σοι γένοιτο πληγὰς πολλὰς λαβεῖν, καὶ ὕστερον ἀπαγορεῦσαι. εἰ δ' αἰσχρὰ ταῦτα, αὐτόθεν ἤδη διέλε· ποῦ φύσις, κακῶν καὶ ἀγαθῶν; οὗ καὶ ἀλήθεια. ὅπου ἀλήθεια, καὶ ἡ φύσις, ἐκεῖ τὸ εὐλαβές· ὅπου ἡ ἀλήθεια, ἐκεῖ τὸ θαρραλέον, ὅπου ἡ φύσις. ἐπεὶ τί δοκεῖς; οὐ τὰ ἐκτὸς τηρῆσαι θέλων Σωκράτης, παρελθὼν ἂν ἔλεγεν, Ἐμὲ δ' Ἄνυτος καὶ Μέλιτος ἀποκτεῖναι μὲν δύνανται, βλάψαι δὲ οὔ; οὕτω μωρὸς ἦν, ἵνα μὴ ἴδῃ ὅτι αὕτη ἡ ὁδὸς ἐνταῦθα οὐ φέρει,

Nihil vnquã iniuſtur
uatim vel publice feci
externa etiam tueri v
puſculum, reculam,
tatulam: iam tibi di
nus, vt te quauis ratic
Iam meditare, quod
ſit ingenium, & adu
amplectenda ſunt ge
nua amplectere. Si pl
plora. Si gemendun
Cũ enim tua ſemel r
nis ſubieceris: deinc
to, nec repugnato, n
quando ſeruire velis,
do nolis, ſed ſimplici
que pectore aut hæc
ſequitor: aut liber, a
aut eruditus aut in
aut ſtrenuus, gallus,
ner eſto: aut ſuſtine
que ad mortem, aut
deſpondeto ſtatim.
multis plagis iam acc
denique deficias. Qu
turpia ſunt: continu
plica: vbi ſita eſt natu
rum & bonorum? V
ritas. Vbi veritas &
ibi eſt & cautio. Vbi
natura, ibi eſt etiam
Nam quid putas?
na tueri voluiſſet
in iudicio dicturur
Me quidem Anytu
litus occidere poſſi
dere autem non
adeone ſtupidus fuiſſ
ſciret hanc viam non

Quid ergo eſt? Nec … n iſtud habet, atque … rritat. Sic meus Hera- … ni de agello negotio- … di haberet, & iudi … obaſſet cauſam ſuam: … us ad perorationem, … rabo vos, inquit, ne- … quid ſitis pronuntia- … obis potius quam de … dicium, atque ita ne- … n euertit. Quid opus … Tantummodo ne o- … utem adiicere, te non … rum: niſi forte ferat … vt de induſtria ſint ir- … dices. Id quod Socra- … it. Quod ſi & tu talẽ … nem paras, quid ex- … Cur te iudicio ſiſtis? … n crucem tolli cupis, … aderit crux. Sin parere … ꝓbare cauſam ſtudes, … dine faciẽda ſunt, quę … oſtulat, decoro tamẽ … tuæ conſeruato. Ea … ratione ridiculum eſt, … moneri. Quid te mo- … ffice vt meus animus, … euenerit, ad id ſe ac- … t. Iſtud quidẽ ꝑinde … literatꝰ dicat: Dic mi- … cribã, vbi nomẽ aliꝗ … mihi fuerit. Nã ſi ego … ion ſcribẽdus ſit: de- … alius ei non Dionis, … nis nomẽ proponat: … t? verũ ſi ſcribẽdo ex- … ueris, artẽ calles, & ad

ἀλλ' ἄλλη; τί οὖν ἐστιν, ὅτι σὺ ἔχοι λόγον, καὶ περιεργάζῃ; ὡς ὁ ἐμὸς Ἡράκλειτος, περὶ ἀγριδίου πραγμάτιον ἔχων ἐν Ῥόδῳ, καὶ ἀποδείξας τοῖς δικασταῖς ὅτι δίκαια λέγει, ἐλθὼν ἐπὶ τὸν ἐπίλογον, ἔφη· ὅτι ἀλλ' οὔτε δεήσομαι ὑμῶν, οὔτ' ἐπιστρέφομαι τί μέλλετε κρίνειν· ὑμεῖς τὸ μᾶλλον οἱ κρινόμενοί ἐστε, ἢ ἐγώ· καὶ οὕτω κατέστρεψε τὸ πραγμάτιον. τίς χρεία; μόνον μὴ δέου· μὴ προσθῇς δ' ὅτι καὶ οὐ δέομαι. εἰ μή τι καιρός ἐστιν ἐπιτήδειος ἐρεθίσαι τοὺς δικαστάς, ὡς Σωκράτει. καὶ σὺ εἰ τοιοῦτον ἐπίλογον παρασκευάζῃ, τί ἀναβαίνεις; τί ὑπακούεις; εἰ γὰρ σταυρωθῆναι θέλεις, ἔκδεξαι, καὶ ἥξει ὁ σταυρός. εἰ δ' ὑπακοῦσαι, λόγος ἀρκεῖ καὶ πεῖσαι τό γε παρ' αὐτὸν τὰ ἑξῆς τούτῳ ποιητέον, τηροῦντι μέντοι τὰ ἴδια, ταύτῃ καὶ γελοῖόν ἐστι τὸ λέγειν, ὑπόθου μοι. τί σοι ὑποθῶμαι; ἀλλὰ ποίησόν μου τὴν διάνοιαν, ὅ, τι ἂν ἀποβαίνῃ, πρὸς τοῦτο ἁρμόζεσθαι. ἐπεὶ ἐκεῖνό γε ὅμοιόν ἐστιν, εἰ ἀγράμματος λέγοι, εἰπέ μοι τί γράψω, ὅταν μοι προβληθῇ τι ὄνομα. ἂν γὰρ εἴπω, ὅτι Δίων· εἶτα παρελθὼν ἐκεῖνος, αὐτῷ προβάλῃ μὴ τὸ Δίωνος ὄνομα, ἀλλὰ τὸ Θέωνος, τί γένηται; τί γράψει; ἀλλ' εἰ μὲν μεμελέτηκας γράφειν, ἔχεις καὶ πα-

ρεσκευάσθαι πρὸς πάντα τὰ ὑπαγορευόμενα. εἰ δὲ μή, τί σοι ἐγὼ νῦν ὑποθῶμαι; ἂν δὲ ἄλλό τι ὑπαγορεύῃ τὰ πράγματα, τί ἐρεῖς; ἢ τί πράξεις; τούτου οὖν τοῦ καθολικοῦ μέμνησο, καὶ ὑποθήκης οὐκ ἀπορήσεις. ἐὰν δὲ πρὸς τὰ ἔξω χάσκῃς, ἀνάγκη σε ἄνω καὶ κάτω κυλίεσθαι, πρὸς τὸ βούλημα τοῦ κυρίου. τίς δ' ἐστι κύριος; ὁ τῶν ὑπὸ σοῦ τινὸς σπουδαζομένων ἢ ἐκκλινομένων ἔχων τὴν ἐξουσίαν.

ea omnia quæ dict
ſcribenda es paratus.
nus: quid ego nunc
am? Nam ſi quid aliu
poſtularint, quid dice
cies? Hoc igitur vniue
mento, atque ita n
admonitione. Quod
externis inhiaueris,
erit ſurſum ac deorſ
tari, domini arbitra
autē eſt dominus? I
poteſtate habet, qu
expetuntur, vel fugi

Πρὸς τοὺς συνιστάντας τινὰς τοῖς φιλοσόφοις.

ΚΕΦ. γ.

ΚΑλῶς ὁ Διογένης, πρὸς τὸν ἀξιοῦντα γράμματα παρ' αὐτοῦ λαβεῖν συστατικά, ὅτι μὲν ἄνθρωπός, φησιν, εἶ, καὶ ἰδὼν γνώσεται. εἰ δ' ἀγαθὸς ἢ κακὸς, εἰ μὲν ἐμπειρός ἐστι διαγνῶναι τοὺς ἀγαθοὺς καὶ κακοὺς, γνώσεται· εἰ δ' ἄπειρος, οὐδ' ἂν μυριάκις γράψω αὐτῷ. ὅμοιον γάρ, ὥσπερ εἰ δραχμὴ συσταθῆναί τινι ἠξίου, ἵνα δοκιμασθῇ. εἰ ἀργυρογνωμονικός ἐστι, σὺ σαυτὴν συστήσεις. ἔδει οὖν τοιοῦτόν τι ἔχειν ἡμᾶς καὶ ἐν τῷ βίῳ, οἷον ἐπ' ἀργυρίου, ἵν' εἰπεῖν δύνωμαι καθάπερ ὁ ἀργυρογνώμων λέγει, φέρε ἣν θέλεις δραχμὴν καὶ διαγνώσομαι. ἀλλ' ἐπὶ συλλογισμῷ· φέρε ὃν θέλεις, καὶ διακρινῶ σοι τὸν ἀναλυτικόν τε καὶ

Ad eos qui philoſoph
commendant

CAP. III

REcte Diogenes a
cōmendatitias
ras petebat: Te quid
eſſe hominē, cū prim
agnoſcet. An vero
malus ſis, ſiquidem
bonos & malos diſce
gnoſcet. Sin imperit
gnoſcet, etiā ſi ſexcēti
ro. Nā pinde eſt, ac ſi
ſe commendari alicu
exploraretur. Si is a
gnoſcēdi perit⁹ eſt, t
cōmendabis. Oporte
nos habere in vita q
aliquid, quale in m
dicere poſſem, qu
dum argentarius di
quamuis drachmam
diſcernam: eode
quamuis affer rati
nem, eam ego diiudicabo quæ reſolui, quæ n

...uamobrem? Quia ſcio ...e ratiocinationes: ha...c tatē, qua inſtructum ...ſ oportet, qui ratioci...n peritum diiudicare ... n vita autem quid a...em nunc bonum di...malum. Quid cauſæ ...arium: ratiocinatio...itia atque imperitia.

μή. διὰ τί; οἶδα γὰρ ἀναλύειν συλλογισμούς. ἔχω τὴν δύναμιν, ἣν ἔχειν δεῖ τὸν ἐπιγνωστικὸν τῶν περὶ συλλογισμοὺς κατορθούντων. ἐπὶ δὲ τοῦ βίου τί ποιῶ; νῦν μὲν λέγω ἀγαθὸν, νῦν δὲ κακόν. τί τὸ αἴτιον; τὸ ἐναντίον. ἢ ἐπὶ τῶν συλλογισμῶν, ἀμαθία καὶ ἀπειρία.

...qui aliquando in ad... deprehenſus fuerat.

...AP. IIII.

Πρὸς τὸν ἐπὶ μοιχείᾳ ποτὲ κατειλημμένον.

ΚΕΦ. δ.

...te eo, hominem ad ...n ſeruandam eſſe na...m ſententiam qui e...um euertere propri...nis munus: quidam ...eſt ex eorum nume...erarum amantes ha...liquando in vrbe in ...deprehenſus. Tum ...nquit, ſi omiſſa ea fi...m nati ſumus, vxori ...ſidiamur, quid agi...aliud, niſi perdimus ...nus? Quem? Fidelē, ...um, ſanctum. Hæcne ...initatem autem non ...s? Non amicitiam? ...ublicam? Qua porro ...e noſmetipſos collo...Quo loco te habeam, ...An vicini? An amici? ...dem? An ciuis? Quid ...m? Quod ſi vaſculū ...utre, vt tui nullus v... foras in ſterquiliniū

Λέγοντος αὐτοῦ, ὅτι ὁ ἄνθρωπος πρὸς πίστιν γέγονε· καὶ τοῦτο ὁ ἀνατρέπων, ἀνατρέπει τὸ ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου· ἐπεισῆλθέ τις τῶν δοκούντων φιλολόγων, ὃς κατειλήφθη ποτὲ μοιχὸς ἐν τῇ πόλει. εἶτ᾽ ἀλλ᾽ ἂν (φησὶν) ἀφέντες τοῦτο τὸ πιστὸν, πρὸς ὃ πεφύκαμεν, ἐπιβουλεύωμεν τῇ γυναικὶ τοῦ γείτονος; τί ποιοῦμεν; τί δ᾽ ἄλλο, ἢ ἀπόλλυμεν καὶ ἀναιροῦμεν; τίνα; τὸν πιστὸν, τὸν αἰδήμονα, τὸν ὅσιον. τοῦτο μόνον; γειτνίασιν δ᾽ οὐκ ἀναιροῦμεν; φιλίαν δ᾽ οὔ; πόλιν δ᾽ οὔ; εἰς τίνα δὲ χώραν αὑτοὺς κατατιθέσομεν; ὡς τίνι σοι χρῶμαι, ἄνθρωπε; ὡς γείτονι; ὡς φίλῳ; ποίῳ τινί; ὡς πολίτῃ; τί σοι πιστεύσω; εἶτα σκευάριον μὲν εἰ ἦς οὕτω σαπρὸν, ὥστε σοι πρὸς μηδὲν δύνασθαι χρῆσθαι, ἔξω ἂν ἐπὶ τὰς κοπρίας

ἐρρίπτου, καὶ οὐδ' ἐκεῖθέν σε ἄν τις σε ἀνῃρεῖτο· εἰ δ' ἄνθρωπος ὤν, οὐδεμίαν χώραν δύνασαι ἀποπληρῶσαι ἀνθρωπικήν, τί σε ποιήσωμεν; ἔστω γάρ, φίλου οὐ δύνασαι τόπον ἔχειν, δούλου δύνασαι; καὶ τίς σοι πιστεύσει; οὐ θέλεις οὖν ῥιφῆναί που καὶ αὐτὸς ἐπὶ κοπρίαν ὡς σκεῦος ἄχρηστον, ὡς κόπριον; εἶτα ἐρεῖς, οὐδείς μου ἐπιστρέφεται ἀνθρώπου φιλολόγου; κακὸς γὰρ εἶ, καὶ ἄχρηστος. οἷον εἰ οἱ σκώληκες ἠγανάκτουν, ὅτι οὐδεὶς αὐτῶν ἐπιστρέφεται, ἀλλὰ φεύγουσι πάντες; κἄν τις δύνηται, πλήξας κατέβαλε. σὺ κέντρον ἔχεις τοιοῦτον, ὥστε ὃν ἂν πλήξῃς, εἰς πράγματα καὶ ὀδύνας ἐμβάλλειν. τί σε θέλεις ποιήσωμεν; οὐκ ἔχεις ποῦ τεθῇς. τί οὖν; οὐκ εἰσὶν αἱ γυναῖκες κοιναὶ φύσει; κἀγὼ λέγω. καὶ γὰρ τὸ χοιρίδιον κοινὸν τῶν κεκλημένων· ἀλλ' ὅταν μέρη γένηται, ἄν σοι φανῇ ἀνάρπασον ἀνελθὼν, τὸ τοῦ παρακειμένου μέρος λάθρα κλέψον, ἢ παρακαθεὶς τὴν χεῖρα λίχνευε· κἂν μὴ δύνῃ τοῦ κρέως ἀποσπάσαι, λίπαινε τοὺς δακτύλους, καὶ περίλειχε. καλὸς συμπότης καὶ συνδειπνος Σωκρατικός. ἄγε, τὸ δὲ θέατρον οὐκ ἔστι κοινὸν τῶν πολιτῶν; ὅτε οὖν καθίσωσιν, ἐλθὼν, ἄν σοι φανῇ, ἔκβαλέ τινα αὐτῶν. οὕτω καὶ αἱ γυναῖκες φύσει

proiicereris, ac ne ir
te quiſquam tolleret.
cum ſis, & nullum h
locum tueri queas,
faciemus? Eſto te am
tenere non poſſe, ſe
Quis tibi fidem hab
igitur & ipſe aliquo
quilinium vis abiici
utile & ſterquilinio
At vero dicis. Nemo
hominē literatum.
lus es & inutilis, & p
cis ac ſi vermes indig
ſe curari a nemine,
ab omnibus, &, ſi c
verberibus confici.
habes ſtimulum, qu
percuſſeris, eum in
dolores coniicias. C
bi faciamus? Non
colloceris. Quid er
ſunt communes n
lieres? Aſſentior. N
cellus communis e
ſunt inuitati. Sed c
diſſectus & diſtribu
tu, ſi tibi videbitur,
partē eius qui tibi aſ
furare clanculum, at
manu abligurito.
carne nihil poteris
pinguedine imbuit
O egregiū cōpotorē
Socraticū. Age: The
cōmune eſt ciuiū? C
cōſederint, tu adeſ
fuerit, & eorū aliq
Sic etiā mulieres n
cc

..nes. Vbi autem legis..tiquam cõuiuator, eas ..r, non & tu tuam par..teres? An potius alie..ries, & obliguries? At ..eratus ſum, & Arche..ector. Ergo tu Arche..tator, adulter eſto, & ..l, & loco hominis lu..mius. Quid enim in..?

..o cum magnitudine a- ..diligentia coniungatur.

CAP. V.

..pſæ quidem ſunt in..ferentes: ſed earum v..ſt indifferens. Quo ..tur idem ſimul con.. & tranquillitatem, ..ligentiam & cautio..ibitur ab omni ſimu..remotam? Si eos imi..q ludunt teſſeris. Cal..indifferentes, teſſeræ ..fferẽtes. Vnde ſciam, ..aſurum? Eo autem ꝙ ..er, diligenter & artifi..vl, hoc vero meum mu..ic etiam in vita præci..ud munus eſt, res di..tẽ ac diſcernentẽ dice..æ res in mea parte nõ ..lũtas in mea parte eſt. ..rã bonũ & malũ? In..in meis. In alienis au..i vel bonũ nominabis, ..m, vel vtilitatem, vel ..n, vel quicquam aliud

κοιναί. ὅταν δ' ὁ νομοθέτης ὡς ἑστιάτωρ διέλῃ αὐτὰς, οὐ θέλεις καὶ αὐτὸς ἴδιον μέρος ζητεῖν, ἀλλὰ τὸ ἀλλότριον ὑφαρπάζεις καὶ λιχνεύεις; ἀλλὰ φιλόλογός εἰμι, καὶ Ἀρχέδημον νοῶ. Ἀρχέδημον τοίνυν νοῶν, μοιχὸς ἴσθι, καὶ ἄπιστος, καὶ ἀντὶ ἀνθρώπου λύκος, ἢ πίθηκος. τί γὰρ διαφέρει;

Πῶς συνυπάρχει μεγαλοφροσύνη καὶ ἐπιμέλεια.

ΚΕΦ. ε.

Αἱ ὗλαι ἀδιάφοροι· ἡ δὲ χρῆσις αὐτῶν οὐκ ἀδιάφορος. πῶς οὖν τηρήσει τις ἅμα μὲν τὸ εὐσταθὲς, καὶ ἀτάραχον, ἅμα δὲ τὸ ἐπιμελὲς, καὶ μὴ εἰκαῖον, μὴ δ' ἐπισεσυρμένον; ἂν μιμῆται τοὺς κυβεύοντας. αἱ ψῆφοι, ἀδιάφοροι, οἱ κύβοι ἀδιάφοροι. πόθεν οἶδα τί μέλλει πίπτειν; τῷ πεσόντι δ' ἐπιμελῶς καὶ τεχνικῶς χρῆσθαι, τοῦτο ἤδη ἐμὸν ἔργον ἐστίν. οὕτω τοίνυν τὸ μὲν προηγούμενον, καὶ ἐπὶ τοῦ βίου ἔργον ἐκεῖνο. διέλε τὰ πράγματα, καὶ διάστησον, καὶ εἰπέ· τὰ ἔξω οὐκ ἐπ' ἐμοί, προαίρεσις ἐπ' ἐμοί. ποῦ ζητήσω τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ κακόν; ἔσω ἐν τοῖς ἐμοῖς. ἐν δὲ τοῖς ἀλλοτρίοις μηδέποτε μήτ' ἀγαθὸν ὀνομάσῃς, μήτε κακὸν, μήτ' ὠφέλειαν, μήτε βλάβην, μήτ' ἄλλο τι τῶν

τοιούτων. τί οὖν; ἀμελῶς τούτοις χρηστέον; οὐδαμῶς. τοῦτο γὰρ πάλιν τῇ προαιρέσει κακόν ἐστι, καὶ ταύτῃ παρὰ φύσιν. ἀλλ' ἅμα μὲν ἐπιμελῶς, ὅτι ἡ χρῆσις οὐκ ἀδιάφορον· ἅμα δ' εὐσταθῶς καὶ ἀταράχως, ὅτι ἡ ὕλη οὐ διαφέρουσα. ὅπου γὰρ τὸ διαφέρον, ἐκεῖ οὔτε κωλῦσαί μέ τις δύναται, οὔτ' ἀναγκάσαι. ὅπου κωλυτὸς καὶ ἀναγκαστός εἰμι, ἐκείνων ἡ μὲν τεῦξις οὐκ ἐπ' ἐμοί, οὐδ' ἀγαθὸν ἢ κακόν. ἡ χρῆσις δ' ἢ κακὸν, ἢ ἀγαθόν· ἀλλ' ἐπ' ἐμοί. δύσκολον δὲ μῖξαι καὶ συναγαγεῖν ταῦτα, ἐπιμέλειαν τοῦ προσπεπονθότος ταῖς ὕλαις, καὶ εὐστάθειαν τοῦ ἀνεπιστρέπτου· πλὴν οὐκ ἀδύνατον. εἰ δὲ μή, ἀδύνατον τὸ εὐδαιμονῆσαι. ἀλλ' οἷόν τι ἐπὶ τοῦ πλοῦ ποιοῦμεν; τί μοι δύναται; τὸ ἐκλέξασθαι τὸν κυβερνήτην, τοὺς ναύτας, τὴν ἡμέραν, τὸν καιρόν· εἶτα χειμὼν ἐμπέπτωκε. τί οὖν ἔτι μοι μέλει; τὰ γὰρ ἐμὰ ἐκπεπλήρωται. ἄλλου ἐστὶν ἡ ὑπόθεσις τοῦ κυβερνήτου. ἀλλὰ καὶ ἡ ναῦς καταδύεται. τί οὖν ἔχω ποιῆσαι; ὃ δύναμαι, τοῦτο μόνον ποιῶ. μὴ φοβούμενος ἀποπνίγομαι, οὐδὲ κεκραγὼς, οὐδ' ἐγκαλῶν τῷ θεῷ. ἀλλ' εἰδὼς, ὅτι τὸ γενόμενον, καὶ φθαρῆναι δεῖ. οὐ γάρ εἰμι αἰὼν, ἀλλ' ἄνθρωπος, μέρος τῶν πάντων, ὡς ὥρα

horum. Quid ergo? N[illegible] ter iſtis vtendum eſt? quam. Nam hoc volun[illegible] lium eſt, eiuſque natu[illegible] trarium. Sed partim d[illegible] quia vſus eorum non [illegible] ferens: partim cõſtant[illegible] quatenus res ſunt, n[illegible] runt. Nam vbi diſcrim[illegible] neque ꝓhibere me q[illegible] poteſt neq; cogere. V[illegible] ꝓhiberi & cogi poſſ[illegible] rerum neq; adeptio p[illegible] eſt, neque ipſæ bonæ[illegible] ſunt: vſus autẽ earũ a[illegible] aut malus eſt, & in n[illegible] ſtate ſitus Eſt autẽ di[illegible] ſcere hęc inter ſeſe, & cõducere: diligentiã rebus afficitur, & con[illegible] illius qui nihil eaſdẽ c[illegible] tamẽ fieri nequit. N[illegible] nec felicitatis fieri cõ[illegible] quã poterit. In nauig[illegible] facimus? Quid ego poſſum? Eligere gub[illegible] nautas, diẽ, occaſione[illegible] gruit tẽpeſtas. Quid mihi curæ eſt, cum functus munere? Al[illegible] hoc argumentũ, gube[illegible] At & nauis mergitur. gitur eſt ꝙ faciã? Quo[illegible] id ſolũ ago, ne perterr[illegible] focer: ne clamitẽ, ne ſem Deum: ſed norim natũ ſit, etiam eſſe p[illegible] Neq; enim ſum ætern[illegible] homo, pars vniuerſori[illegible]

re me oportet vt ho-
præterire vt horam.
ur mea intereſt, quo
pteream? Suffocatio-
bri? Nam tali quopiã
hi prætereundũ eſt.
re videbis eos etiam,
cite ludunt. Nemo
harpaſto contendit,
bono aut malo: ſed
endo, & excipiendo.
ertia verſatur: in eo
as, dexteritas eſt po-
nec ſi ſinum expan-
ccipere poſſim: alius
ero, excipiat. Quod ſi
urbatione & metu
erimus vel emiſeri-
iam ludus erit? Quis
æ locus erit? vbi con-
ludi ordo? Alius di-
lius, ne iace: alius, v-
ſti. Rixa hæc eſt, non
ocrates certe quidem
at ludere. Quomo-
i in iudicio. Dic mi-
t, Anyte, quomodo
eum eſſe non putare?
d aliqui genij tibi eſſe
? Nonne vero ij vel
filij ſunt, vel ex Diis
nibus cõmiſti? Quod
confeſſus eſſet, quis
quit, tibi videtur cen-
e, cum muli ſint, aſi-
eſſe? Sic iocatus eſt,
la grandiore luderet.
o ibi fuit ꝓpoſita pila?
cula, exiliũ, potio ve-

ἡμέρας. ἐνστῆναί με δεῖ ὡς τὴν ὥραν, καὶ παρελθεῖν ὡς ὥραν. τί οὖν μοι διαφέρει πῶς παρέλθω; πότερον πνιγεὶς ἢ πυρέξας; διὰ γὰρ τοιούτου τινὸς δεῖ παρελθεῖν με. τοῦτο ὄψει ποιοῦντας καὶ τοὺς σφαιρίζοντας ἐμπείρως. οὐδεὶς αὐτῶν διαφέρεται περὶ τοῦ ἁρπάστου, ὡς περὶ ἀγαθοῦ ἢ κακοῦ. περὶ δὲ τοῦ βάλλειν καὶ δέχεσθαι λοιπόν. ἐν τούτῳ ἡ εὐρυθμία, ἐν τούτῳ ἡ τέχνη, τὸ τάχος, ἡ εὐγνωμοσύνη. ἵν' ἐγὼ μὴ δ' ἂν τὸν κόλπον ἐκτείνω, δύνωμαι λαβεῖν αὐτό· ὁ δὲ, ἂν βάλω, λαμβάνῃ. ἂν δὲ μετὰ ταραχῆς καὶ φόβου δεχώμεθα, ἢ βάλωμεν αὐτὸ, ποία ἔτι παιδιά; ποῦ δέ τις εὐσταθήσει, ποῦ δέ τις τὸ ἑξῆς ὄψεται ἐν αὐτῇ; ἀλλ' ὁ μὲν ἐρεῖ, βάλε, μὴ βάλοις· ὁ δὲ, μίαν ἔβαλες. τοῦτο δὲ μάχη ἐστὶ, καὶ οὐ παιδιά. τοιγαροῦν Σωκράτης ᾔδει σφαιρίζειν. πῶς; παίζειν ἐν τῷ δικαστηρίῳ. λέγε μοι, φησίν, Ἄνυτε πῶς με φὴς θεὸν οὐ νομίζειν; οἱ δαίμονές σοι τίνες εἶναι δοκοῦσιν; οὐχὶ ἤτοι θεῶν παῖδές εἰσιν, ἢ ἐξ ἀνθρώπων καὶ θεῶν μεμιγμένοι τινές; ὁμολογήσαντος δέ· τίς οὖν σοι δοκεῖ δύνασθαι ἡμιόνους μὲν ἡγεῖσθαι εἶναι, ὄνους δὲ μή, ὡς ἁρπαστῷ παίζων. καὶ τί ἐκεῖ ἐν μέσῳ ἀρπάστιον; τὸ ζῆν, τὸ δεδέσθαι, τὸ φυγαδευθῆναι, τὸ πιεῖν φάρ-

μένειν, τὸ γυναικὸς ἀφαιρεθῆναι, τὰ τέκνα ὀρφανὰ καταλιπεῖν. ταῦτα ἦν ἐν μέσῳ, οἷς ἔπαιζεν. ἀλλ' οὐδὲν ἧττον ἔπαιζε, καὶ ἐσφαίριζεν εὐρύθμως. οὕτω καὶ ἡμεῖς. τὴν μὲν ἐπιμέλειαν σφαιριστικωτάτην, τὴν δ' ἀδιαφορίαν ὡς ὑπὲρ ἀρπαςίου. δεῖ γὰρ πάντως περί τινα τῶν ἐκτὸς ὑλῶν φιλοτεχνεῖν, ἀλλ' οὐκ ἐκείνην ἀποδεχόμενον· ἀλλ' οἵα ἂν ᾖ ἐκείνη, τὴν περὶ αὐτὴν φιλοτεχνίαν ἐπιδεικνύοντα. οὕτω καὶ, ὁ ὑφάντης, οὐκ ἔρια ποιεῖ, ἀλλ' οἷα ἂν παραλάβῃ, περὶ αὐτὰ φιλοτεχνεῖ. ἄλλος σοι δίδωσι τροφὰς καὶ κτῆσιν, καὶ αὐτὰ ταῦτα δύναται ἀφελέσθαι, καὶ τὸ σωμάτιον αὐτό. σὺ λοιπὸν παραλαβὼν τὴν ὕλην, ἐργάζου. εἶτα ἂν ἐξέλθῃς μηδὲν παθὼν, οἱ μὲν ἄλλοι ἀπαντῶντές σοι συγχαρήσονται, ὅτι ἐσώθης. ὁ δ' εἰδὼς βλέπειν τὰ τοιαῦτα, ἂν μὲν ἴδῃ ὅτι εὐσχημόνως ἀνεστράφης ἐν τούτῳ, ἐπαινέσει καὶ συνησθήσεται. ἂν δὲ δι' ἀσχημοσύνην τινὰ διασεσωσμένον τὰ ἐναντία. ὅπου γὰρ τὸ χαίρειν εὐλόγως, ἐκεῖ καὶ τὸ συγχαίρειν. πῶς οὖν λέγεται τῶν ἐκτός τινα κατὰ φύσιν, καὶ παρὰ φύσιν; ὥσπερ ἂν εἰ ἀπόλυτοι ἦμεν. τῷ γὰρ ποδὶ κατὰ φύσιν εἶναι ἐρῶ τὸ καθαρῷ εἶναι. ἀλλ' ἂν αὐτὸν ὡς πόδα λάβῃς, καὶ ὡς μὴ ἀπόλυτον, καθ-

neni, vxoris ereptio,
derelictio patre orbori
in medio erant quibu
bat: nihilominus tam
bat, & pilam ſcite mitt
& nos diligentiam vt
pilæ ſummam adhibe
ita ſimus ab omni cur
quaſi de pila grandior
tur. Omnino enim ir
re aliqua elaborandu
quod eam probes, ſ
illa fuerit, ſolertiā in
vt demonſtres. Sic et
lanam non facit, ſed
cunque acceperit, ean
Alius tibi largitur v
poſſeſſiones, eademq
eripere poteſt, ipſum
puſculum vna. Tu i
ptam materiā tracta:
egreſſus fueris ſine c
obuiā facti tibi grat
quod incolumis eua
autem hęc perſpicere
quidem viderit te in
ter eſſe verſatū, colla
cōgratulabitur. Sin
dedecore euaſiſſe in
cōtrariū faciet. Nā vl
liter gaudere, ibidē et
tulari poſſum?. Quo
tur dicūtur rerū exte
cōtra naturā, aliæ ſec
turā eſſe? Perinde ac
eſſem'. Nā tū quidi
naturale dicā, vt pur
ſi eum vt pedē ſumſe
vt abſolutum aliqu

m aliquando & lu-
edi, & ſpinas calcare,
ũ reſecari pro corpo-
ſo. alioqui pes non e-
aliquid de nobis etiã
naudũ. Quidnam es
iquidẽ te vt abſolutũ
onſideras, ſecundum
ucre licet vſq; ad ſe-
lorere opibus, valere.
ominem & partem a-
niuerſi, ob illud vni-
unc ægrotare tibi cõ-
ic nauigare, & pericu-
nũc inopia cõflictari,
etiam tempus eſt vt
ppetas. Quid ergo æ-
An neſcis, quẽadmo-
õ amplius pes eſt: ita
amplius eſſe hominẽ?
im eſt homo? Pars ci-
rimũ, eius quæ ex diis
hominib. Deinde illi-
pxime te attingit, quę
uerſi paruũ quoddam
rũ eſt. Nũc ergo me in
vocari? Nũc ergo alium
are? Nunc alium naui-
um emori? alium con-
tum eſſe? Neque enim
teſt, vt in tali corpore,
lo, talibus conuictori-
n aliis alia huius gene-
dant. Tuum igitur mu-
, vt dicas ea quæ decet,
a adminiſtres vt conue-
ſt ille dicet: Reũ te agam
arum: Bene tibi ſit: Ego
iod meũ fuit. An vero &

θίξει αὐτὸν καὶ εἰς πηλὸν ἐμβαίνειν, καὶ ἀκάνθας πατῆσαι, καὶ ἔστιν ὅτε ἀποκοπῆναι ὑπὲρ τοῦ ὅλου. εἰ δὲ μὴ, οὐκέτι ἔστι πούς. τοιοῦτόν τι καὶ ἐφ᾽ ἡμῶν ὑπολαβεῖν δεῖ. τί εἶ; ἄνθρωπος. εἰ μὲν ὡς ἀπόλυτον σκοπεῖς, κατὰ φύσιν ἐστὶ ζῆσαι μέχρι γήρως, πλουτεῖν, ὑγιαίνειν. εἰ δ᾽ ὡς ἄνθρωπον σκοπεῖς, καὶ μέρος ὅλου τινὸς, δι᾽ ἐκεῖνο τὸ ὅλον νῦν μέν σοι νοσῆσαι καθήκει, νῦν δὲ πλεῦσαι, καὶ κινδυνεῦσαι, νῦν δ᾽ ἀπορηθῆναι, πρὸ ὥρας δ᾽ ἔστιν ὅτε ἀποθανεῖν. τί οὖν ἀγανακτεῖς; οὐκ οἶδας, ὅτι ὡς ἐκεῖνος οὐκέτι ἐστὶ ποὺς, οὕτως οὐδὲ σὺ ἄνθρωπος; τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος; μέρος πόλεως, πρώτης μὲν τῆς ἐκ θεῶν καὶ ἀνθρώπων, μετὰ ταῦτα δὲ τῆς ὡς ἔγγιστα λεγομένης, ἥ τί ἐστι μικρὸν τῆς ὅλης μίμημα. νῦν οὖν ἐμὲ κρίνεσθαι, νῦν οὖν ἄλλον πυρέσσειν, ἄλλον πλεῖν, ἄλλον ἀποθνήσκειν, ἄλλον κατακεκρίσθαι. ἀδύνατον γὰρ ἐν τοιούτῳ σώματι, ἐν τούτῳ τῷ περιέχοντι, τούτοις τοῖς συζῶσι μὴ συμπίπτειν ἄλλοις ἄλλα τοιαῦτα. σὸν οὖν ἔργον, ἐλθόντα εἰπεῖν ἃ δεῖ, διαθέσθαι ταῦτα ὡς ἐπιβάλλει. εἶτα ἐκεῖνος λέγει κρινῶ σε ἀδικεῖν. εὖ σοι γένοιτο. ἐποίησα ἐγὼ τὸ ἐμόν. εἰ δὲ καὶ

σὺ τὸ σὸν ἐποίησας, ὄψει αὐτός. ἔστι γάρ τις κἀκείνου κίνδυνος, μή σε λανθανέτω.

Περὶ ἀδιαφορίας.

ΚΕΦ. ϛ.

ΤΟ συνημμένον ἀδιάφορον ἡ κρίσις ἡ περὶ αὐτοῦ. οὐκ ἀδιάφορος· ἀλλ' ἢ ἐπιστήμη, ἢ δόξα, ἢ ἀπάτη. οὕτω τὸ ζῆν ἀδιάφορον, ἡ χρῆσις οὐκ ἀδιάφορος. μή ποτ' οὖν, ὅταν εἴπῃ τις ὑμῖν ἀδιαφορεῖν καὶ ταῦτα, ἀμελεῖς γίνεσθε· μήθ' ὅταν εἰς ἐπιμέλειάν τις ὑμᾶς παρακαλῇ, ταπεινοὶ, καὶ τὰς ὕλας τεθαυμακότες, καλὸν δὲ τὸ εἰδέναι τὴν αὐτοῦ παρασκευὴν καὶ δύναμιν, ἵν' ἐν οἷς μὴ παρεσκεύασαι, ἡσυχίαν ἄγῃς. μὴ δ' ἀγανακτῇς, εἴ τινες ἄλλοι πλεῖόν σου ἔχουσιν ἐν ἐκείνοις· καὶ γὰρ σὺ ἐν συλλογισμοῖς πλεῖον ἀξιώσεις σεαυτὸν ἔχειν. κἂν ἀγανακτῶσιν ἐπὶ τούτῳ παραμυθήσῃ αὐτούς· ἐγὼ ἔμαθον, ὑμεῖς δ' οὔ. οὕτω καὶ ὅπου τινὸς χρεία τριβῆς, μὴ ζήτει τὸ ἀπὸ τῆς χρείας περιγινόμενον· ἀλλ' ἐκείνου μὲν παραχώρει τοῖς περιτετριμμένοις, σοὶ δ' ἀρκείτω τὸ εὐσταθεῖν. ἄπελθε, καὶ ἄσπασαι τὸν δεῖνα. πῶς; οὐ ταπεινῶς. ἀλλ' ἐξεκλείσθην· διὰ θυρίδος γὰρ οὐκ ἔμαθον εἰσέρχεσθαι. ὅταν δὲ κεκλεισμένην εὕρω τὴν θύ-

tu feceris tuum: ipſe
Eſt enim aliquod illi
que periculum, ne te la

De rebus indifferen

CAP. VI.

PRonuntiatum con
res indifferens eſt.
autem de illo, non eſ
differens, ſed aut ſcier
opinio, aut impoſtur
vita eſt res indifferens,
tem vſus non eſt res
rens. Neque igitur vn
quis vobis dixerit, et
indifferentia eſſe, negl
neque, ſi quis ad dili
vos excitarit, humiles,
rum rerum admirato
te. Præclarum etiam
ſcire inſtructionem &
tem, vt quas ad res pa
ſis, in iis otium agas
ægre feras, ſi qui ali
illis poſſint. Nam tu
ratiocinationibus pl
vendicabis. Ob quod ſi
cenſuerint, conſolaber
te didiciſſe dices, illo
tem. Sic etiam vbi ali
ercitatio requiritur, ne
rito quod ex ea re a
tur: ſed illud exercita
cedito, tu vero co
contentus eſto. Abi &
illum. Quomodo? N
militer. At excluſus ſu
per feneſtram ingredi
dici. Cum autem clau

uenero, neceſſe habeo
dere, aut ingredi per
n. At etiam alloquere
Alloquar. Quo pacto?
militer. At voti com-
factus es? Verum illud
unus non fuit, ſed il-
id igitur alienum tibi
? Semper memor ſi
uid tuum ſit, quid a-
n perturbaberis. Qua-
cte Chryſippus: Quo-
uit, ea quæ ſequun-
ura mihi fuerint, am
ea quæ ad naturæ
tionem ſunt aptiora.
ſe Deus hæc eligendi
em mihi impertiit.
i ſcirem in fatis mihi
nunc ægrotarem, ala-
venirem. Nam & pes,
em haberet, alacriter
ingrederetur. Qua de
aſcuntur ſpicæ? Nonne
ant? Nonne autem are-
vt demetantur? neque
abſolutæ ſunt. Quod
m haberent, votane fa-
vt ne vnquam deme-
? Ea vero ſpicis exſecra-
t, numquã eas demeti.
ninib. etiã exſecrationẽ
ndũ eſt, nunquam eos
neq; aliud id eſſe, quam
atureſcere vnquam, ne-
meti. Nos autẽ cum ii-
us, quos & demeti opor-
iſtuc ipſum intelligere
meti, ꝓpterea ſuccẽſe-

ρων, ἀνάγκη με ἢ ἀποχω-
ρῆσαι, ἢ διὰ τῆς θυρίδος
εἰσελθεῖν. ἀλλὰ καὶ λάλησον
αὐτῷ. λαλῶ. τίνα τρόπον; οὐ
ταπεινῶς. ἀλλ' οὐκ ἐπέτυχες·
μὴ γὰρ σὸν τοῦτο ἔργον ἦν, ἀλλ'
ἐκείνου. τί οὖν αὐτοποιῇ τὸ ἀλ-
λοτρίου; ἀεὶ μεμνημένος ὅ τι
σὸν, καὶ τί ἀλλότριον, οὐ ταρα-
χθήσῃ. διὰ τοῦτο καλῶς ὁ
Χρύσιππος λέγει, ὅτι μέχρις
ἂν ἄδηλά μοι τὰ ἑξῆς, ἀεὶ
τῶν εὐφυεστέρων ἔχομαι, πρὸς
τὸ τυγχάνειν τῶν κατὰ φύ-
σιν. αὐτὸς γάρ με ὁ θεὸς
τοιούτων ἐκλεκτικὸν ἐποίη-
σεν. εἰ δέ γε ᾔδειν, ὅτι νο-
σεῖν μοι καθείμαρται νῦν, καὶ
ὥρμων ἂν ἐπ' αὐτό. καὶ γὰρ ὁ
ποὺς εἰ φρένας εἶχεν, ὥρμα ἂν
ἐπὶ τὸ πηλοῦσθαι. ἐπεί τοι τί-
νος ἕνεκα γίνονται στάχυες;
οὐχ ἵνα καὶ ξηρανθῶσιν; ἀλ-
λὰ ξηραίνονται μέν. οὐχ ἵνα
δὲ καὶ θερισθῶσιν; οὐ γὰρ ἀπόλυ-
τοι γίνονται. εἰ οὖν αἴσθησιν
εἶχον, εὔχεσθαι αὐτοὺς ἔδει,
ἵνα μὴ θερισθῶσι μηδέποτε.
τοῦτο δὲ κατάρα ἐστὶν ἐπὶ στα-
χύων, τὸ μηδέποτε θερισθῆ-
ναι. οὕτως ἴστεον, ὅτι καὶ ἐπ'
ἀνθρώπων κατάρα ἐστὶ, τὸ
μὴ ἀποθανεῖν· ὅμοιον τῷ μὴ
πεπανθῆναι, μηδὲ θερι-
σθῆναι. ἡμεῖς δ' ἐπειδὴ οἱ
αὐτοὶ ἐσμὲν, ἅμα μὲν οὓς δεῖ
θερισθῆναι, ἅμα δὲ καὶ αὐτῷ
τούτῳ παρακολουθοῦντες ὅτι θε-
ριζόμεθα, διὰ τοῦτο ἀγανακτοῦ-

μεν; οὔτε γὰρ ἴσμεν τίνες ἐσμὲν, οὔτε μεμελετήκαμεν τὰ ἀνθρωπικὰ, ὡς ἱππικοὶ τὰ ἱππικά. ἀλλὰ Χρυσάντας μὲν παίειν μέλλων τὸν πολέμιον, ἐπειδὴ τῆς σάλπιγγος ἤκουσεν ἀνακαλούσης, ἀνέσχεν. οὕτω προὐργιαίτερον ἔδοξεν αὐτῷ, τὸ τοῦ στρατηγοῦ πρόσταγμα, ἢ τὸ ἴδιον ποιεῖν. ἡμῶν δ᾽ οὐδεὶς θέλει οὐδὲ τῆς ἀνάγκης καλούσης, εὐλύτως ὑπακοῦσαι αὐτῇ· ἀλλὰ κλαίοντες καὶ στένοντες πάσχομεν ἃ πάσχομεν, καὶ περιστάσεις αὐτὰ καλοῦντες. ποίας περιστάσεις ἄνθρωπε; εἰ περιστάσεις λέγεις, τὰ περιεστηκότα, πάντα περιστάσεις εἰσίν· εἰ δ᾽ ὡς δύσκολα καλεῖς, ποίαν δυσκολίαν ἔχει, τὸ γενόμενον φθαρῆναι; τὸ δὲ φθεῖρον, ἢ μάχαιρά ἐστιν, ἢ τροχὸς, ἢ θάλασσα, ἢ κεραμὶς, ἢ τύραννος. τί σοι μέλει, ποίας ὁδοῦ καταβῇς εἰς ᾅδου; ἴσαι πᾶσαί εἰσιν. εἰ δὲ θέλεις ἀκοῦσαι τἀληθῆ, συντομωτέρα, ἣν πέμπει ὁ τύραννος· οὐδέποτ᾽ οὐδεὶς τύραννος ἓξ μησί τινα ἔσφαξε, πυρετὸς δὲ καὶ ἐνιαυτοῦ πολλάκις. ψόφος ἐστὶ ταῦτα πάντα, καὶ κόμπος κενῶν ὀνομάτων. τῇ κεφαλῇ κινδυνεύω ἐπὶ Καίσαρος. ἐγὼ δ᾽ οὐ κινδυνεύω, ὃς οἰκῶ ἐν Νικοπόλει, ὅπου σεισμοὶ τοσοῦτοι; σὺ δ᾽ αὐτὸς ὅταν διαπλέῃς τὸν Ἀδρίαν; τί κινδυ-

mus? Neque enim ſcin ſimus neque res mort meditatas habemus, v tes res equeſtres. Chr quidem percuſſurus h cum receptui cani aud cohibuit impetum. Ad ſtantius ei viſum eſt, i toris dicto eſſe audient explere animũ. Noſtru nemo vult vel neceſſit canti alacriter obtem ſed plorantes & geme affecti ſumus, vt ſun περιστάσεις iſta vocamus. περιστάσεις homo? Si περι vocas quæ te circumſt mnia ſunt περιστάσεις. Si ſperas ſic appellas, qu eſt aſperum, vt ortus dem intereat? Id aute interimit, aut gladius rota, aut mare, aut te tyrannus. Quid tu cu via deſcendas ad Orc mnes viæ pares ſunt. verum audire ſtudes, c dioſior ea eſt, qua te t mittit. Nunquam vllu nus ſemeſtri quenquar lauit. Febris autem, tum animum. Strepit omnia ſunt, & iactati um verborum. In peri pitis ſum apud Cæſare vero non periclitor, copoli habitem, vbi to motus ſunt? Et tu ip Adriam tranſmittis, q

d ? Non capitis, ſed ex-
ionis diſcrimen adeo.
n ? Quomodo ? Quis
cogere poteſt opinari
lis ? An alienæ ? Quod
m eſt periculum, ſi alij
nentur ? At in pericu-
ationis ſum. Quid eſt
? Alibi eſſe. Romæne ?
Quid ergo, ſi in Gya-
r ? Si tibi viſum fuerit,
Sin minus, habes quo
aris abeas: quo & ille
, ſiue nolens ſiue vo-
ui te in Gyara mittit.
rgo iam tanquam ad
venis ? Apparatu iſta
inora, vt dicat adole-
ngenioſus, non fuiſſe
tam multa audiuiſſe,
multa ſcripſiſſe, tanto
re ſenecioni haud ma-
tij aſſediſſe. Illius dun-
diuiſionis memineris,
a diſtinguuntur quæ
nt, quæ non ſunt,
uid alienum tibi vn-
vendices. Tribunal &
vterq; locus eſt, alter e-
alter humilis: voluntas
a par eſt, quam ſi vtrique
a conſeruare volueris,
ruari poteſt. Et tunc
tis imitatores erimus,
in carcere pæanas
re poterimus. Hacte-
u autem vt affecti ſu-
i, vide num ferremus
lin quendam in carcere

νδύεις, οὐ τῇ κεφαλῇ, ἀλλὰ
τῇ ὑπολήψει κινδυνεύω τῇ
σῇ. πῶς; τίς γάρ σε ἀναγ-
κάσαι δύναται ὑπολαβεῖν
τι, ὧν οὐ θέλεις; ἀλλὰ τῇ ἀλ-
λοτρίᾳ; καὶ ποῖός ἐστιν κίνδυ-
νος σός, ἄλλους τὰ ψευδῆ
ὑπολαβεῖν; ἀλλ' ἐξορισθῆ-
ναι κινδυνεύω. τί ἐστιν ἐξο-
ρισθῆναι; ἀλλαχοῦ εἶναι. ἐν
Ῥώμῃ; ναί. τί οὖν, ἂν εἰς Γύα-
ρα πεμφθῶ; ἄν σοι ποιῇ,
ἀπελεύσῃ. εἰ δὲ μή, ἔχεις ποῦ
ἀντὶ Γυάρων ἀπέλθῃς, ὅπου
κἀκεῖνος ἐλεύσεται, ἄν τε
θέλῃ ἄν τε μή, ὁ πέμπων σε
εἰς Γύαρα. τί λοιπόν, ὡς ἐπὶ
μεγάλα ἀνέρχῃ; μικρότερά
ἐστι τῆς παρασκευῆς. ἵν' εἴπῃ
νέος εὐφυής, ὅτι οὐκ ἦν το-
σούτου, τοσούτων μὲν ἀκηκοέ-
ναι, τοσαῦτα δὲ γεγραφέναι,
τοσούτῳ δὲ χρόνῳ παρακεκα-
θικέναι γεροντίῳ οὐ πολλοῦ ἀ-
ξίῳ. μόνον ἐκείνης τῆς διαι-
ρέσεως μέμνησο, καθ' ἣν διο-
ρίζεται τὰ σὰ, καὶ οὐ τὰ σά·
μή ποτ' ἀντιποιήσῃ τινὸς τῶν
ἀλλοτρίων. βῆμα καὶ φυλακή,
τόπος ἐστὶν ἑκάτερον, ὁ μὲν
ὑψηλὸς, ὁ δὲ ταπεινός. ἡ προ-
αίρεσις δ' ἴση, ἂν ἴσην αὐτὴν
ἑκατέρῳ φυλάξαι θέλῃς, δύ-
ναται φυλαχθῆναι. καὶ τότε
ἐσόμεθα ζηλωταὶ Σωκρά-
τους, ὅταν ἐν φυλακῇ δυνώ-
μεθα παιᾶνας γράφειν. μέ-
χρι δὲ νῦν ὡς ἔχομεν, ὅρα
εἰ ἠνεσχόμεθα ἐν τῇ φυλακῇ

ἄλλου τινὸς ἡμῖν λέγοντος, θέλεις ἀναγνῶ σοι παιᾶνας. τί μοι πράγματα παρέχεις; οὐκ οἶδας, τὰ ἔχοντά με κακά; ἐν τούτοις γάρ μοι ἐστὶν, ἐν ποίοις οὖν ἀποθνήσκειν μέλλω. ἄνθρωποι δ' ἄλλοι ἀθάνατοι ἔσονται;

nobis dicentem, vi bi Pœanas recitem? mihi negotium faceſſ ignoras in quibus ſi lis? In capitis pericu Nunquid ergo reliq mines immortales e

Πῶς μαντευτέον.

ΚΕΦ. ζ.

Διὰ τὸ ἀκαίρως μαντεύεσθαι, πολλὰ πολλοὶ καθήκοντα παραλείπομεν. τί γὰρ ὁ μάντις δύναται πλέον ἰδεῖν θανάτου, ἢ κινδύνου, ἢ νόσου; ἢ ὅλως τῶν τοιούτων; ἂν οὖν δέῃ κινδυνεῦσαι ὑπὲρ τοῦ φίλου, ἂν δὲ καὶ ἀποθανεῖν ὑπὲρ αὐτοῦ καθήκῃ, ποῦ μοι καιρὸς ἔτι μαντεύεσθαι; οὐκ ἔχω τὸν μάντιν ἔσω, τὸν εἰρηκότα μοι τὴν οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, τὸν ἐξηγημένον τὰ σημεῖα ἀμφοτέρων; τί οὖν ἔτι χρείαν ἔχω τῶν σπλάγχνων, ἢ τῶν οἰωνῶν; ἀλλ' ἀνέχομαι λέγοντος ἐκείνου, συμφέρει σοι. τί γάρ ἐστι συμφέρον; οἶδε τί ἐστιν ἀγαθόν; εἰ δὲ μεμάθηκεν ὥσπερ τὰ σημεῖα τῶν σπλάγχνων, οὕτω σημεῖα τινὰ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; εἰ γὰρ τούτων οἶδε σημεῖα καὶ καλῶν καὶ αἰσχρῶν οἶδε, καὶ δικαίων καὶ ἀδίκων. ἄνθρωπε, σύ μοι λέγε, τί σημαίνεται ζωὴ ἢ θάνατος, πενία ἢ πλοῦτος; πότερον δὲ συμφέρει ταῦτα, ἢ

Quo pacto ſint conſulēd.

CAP. VII.

PRopter intempeſti uinationis curam, multa officia negligim enim vates præuidere præter mortem, aut pe aut morbum, aut aliqu generis? Quod ꝓ ſi am crimen adeundum eſt, iam mors pro eo opp ex officio: quid iam diu ne eſt opus? Nonne pe habeo vatem, qui natur ni & mali mihi ediſſeru vtriuſq; ſigna enarrauit ergo præterea requiro: cinam aut augurium? C tem fero, cum hoc mil ducibile eſſe ait? Quid e conducibile? Nouitne q bonum? Num vt viſceri etiam bonorum & ma ſigna didicit? Nam ſi l ſigna nouit, honeſtoru iam & turpium nouit, ſtorum & iniuſtorum. tu mihi dic, q d portēdat ta an mors? paupertas, a tię? Vtrū vero hęc expe

imp

nt, num ex te audiam? Grammatica non diſ ſed hic demum de re- omnes homines erra- nter nos diſſentimus? pter recte illa mulier, Gratillę amplius mē- mmeatum miſſura eſ- i dixerat, fore vt Do- s illa eriperet, reſpon- vt Domitianus eripi- ego non mittā Quid s ad frequentes diui- s adducit? Timidi- licitudo de euentu. ea vatibus adulamur. :, capiamne patris hę m? Videamus: rem n faciamus. Sane do- t fortuna volet. Si di- capies hæreditatem: m ab ipſo hereditatem mus, ſic ei gratias a- Itaque illud iam reli ſt, vt illudant illi no- id ergo? Citra appeti- & auerſationem eſt dum: quemadmodum ex obuio quærit, vtra ſiſtenda: neque de eo s eſt, dextrane, an læ- ergendum. Neque e- rum alterutra pergere d ea quæ recta ducat. m ad Deum erat acce- o, tanquam ad ducem. ſecus vtendum oracu- ate oculis: quos non ob- is, vt hæc illa ue nobis

ἀσύμφορόν ἐστι; σοῦ μᾶλλον πυνθάνεσθαι, διὰ τί ἐν γραμματικοῖς οὐ λέγεις; ἐνταῦθ' οὖν ὅπου πάντες ἄνθρωποι πλανώμεθα καὶ πρὸς ἀλλήλους μαχόμεθα. διὰ τοῦτο ἡ γυνὴ καλῶς εἶπεν, ἡ πέμψαι θέλουσα τῇ Γρατίλλῃ ἐξωρισμένῃ τὸ πλεῖον τῶν ἐπιμηνίων. πρὸς τὸν εἰπόντα, ὅτι ἀφαιρήσεται αὐτὰ Δομιτιανός· μᾶλλον θέλω, φησὶν, ἵν' ἐκεῖνος αὐτὰ ἀφέληται, ἢ ἐγὼ μὴ πέμψω. τί οὖν ἡμᾶς ἐπὶ τὸ συνεχῶς μαντεύεσθαι ἄγει; ἡ δειλία, τὸ φοβεῖσθαι τὰς ἐκβάσεις. διὰ τοῦτο κολακεύομεν τοὺς μάντεις· κληρονομήσω κύριε τὸν πατέρα; ἴδωμεν, ἐπεκθυσώμεθα. ναί. κύριε, ὡς ἡ τύχη θέλει· ἐπὰν εἴπῃ, κληρονομήσεις· ὡς παρ' αὐτοῦ τὴν κληρονομίαν εἰληφότες, εὐχαριστοῦμεν αὐτῷ. διὰ τοῦτο κἀκεῖνοι λοιπὸν ἐμπαίζουσιν ἡμῖν. τί οὖν, δεῖ δίχα ὀρέξεως ἔρχεσθαι, καὶ ἐκκλίσεως; ὡς ὁ ὁδοιπόρος πυνθάνεται παρὰ τοῦ ἀπαντήσαντος, ποτέρα τῶν ὁδῶν φέρει, οὐκ ἔχων ὄρεξιν πρὸς τὴν δεξιὰν μᾶλλον φέρειν ἢ τὴν ἀριστεράν. οὐ γὰρ τούτων τινὰ ἀπελθεῖν θέλει, ἀλλὰ τὴν φέρουσαν· οὕτως ἔδει καὶ ἐπὶ τὸν θεὸν ἔρχεσθαι, ὡς ὁδηγόν. ὡς τοῖς ὀφθαλμοῖς χρώμεθα, οὐ παρακαλοῦντες αὐτοὺς, ἵνα ταῦτα μᾶλ-

λον ἡμῖν δεικνύωσιν. ἀλλ' οἷα ἐνδείκνυνται, τούτων τὰς φαντασίας δεχόμενοι. νῦν δὲ τρέμοντες τὸ ὀρνιθάριον κρατοῦμεν, καὶ τὸν θεὸν ἐπικαλούμενοι δεόμεθα αὐτοῦ, Κύριε ἐλέησον, ἐπίτρεψόν μοι ἐξελθεῖν. ἀνδράποδον. ἄλλο γάρ τι θέλεις, ἢ τὸ ἄμεινον; ἄλλο οὖν τι ἄμεινον, ἢ τὸ τῷ θεῷ δοκοῦν; τί, τὸ ὅσον ἐπὶ σοὶ διαφθείρεις τὸν κριτήν, παράγεις τὸν σύμβουλον;

potius oſtendant, ſed
demonſtrarint, earum
nes accipimus. Nunc
tes auguriũ captamus
inuocantes precamur
mine miſerere noſtri,
hi exeundi poteſtatẽ.
pium, nunquid aliu
quã id quod magis cc
Quid autẽ cõducit m
ꝙ Deo viſum eſt? Cu
tum in te quidẽ eſt)
corrumpis, & ſuaſorẽ

Quæ ſit natura boni.
CAP. VIII.

Τίς οὐσία τοῦ ἀγ
ΚΕΦ.

Ὁ Θεὸς ὠφέλιμος, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀγαθὸν ὠφέλιμον. εἰκὸς οὖν ὅπου ἡ οὐσία τοῦ θεοῦ, ἐκεῖ εἶναι καὶ τὴν τοῦ ἀγαθοῦ. τίς οὖν οὐσία θεοῦ; σάρξ; μὴ γένοιτο. ἀγρός; μὴ γένοιτο. φήμη; μὴ γένοιτο. νοῦς, ἐπιστήμη, λόγος ὀρθός. ἐνταῦθα τοίνυν ἁπλῶς ζήτει τὴν οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ. ἐπεί τοι μή τι αὐτὴν ἐν φυτῷ ζητεῖς; οὔ. μή τι ἐν ἀλόγῳ; οὔ. ἐπὶ λογικῷ οὖν ζητῶν, τί ἔτι ἀλλαχοῦ ζητεῖς, ἢ ἐν τῇ παραλλαγῇ τῇ πρὸς τὰ ἄλογα; τὰ φυτὰ οὐδὲ φαντασίαις χρηστικά ἐστι, διὰ τοῦτο οὐ λέγεις ἐπ' αὐτῶν τὸ ἀγαθόν. δεῖται οὖν τὸ ἀγαθὸν χρήσεως φαντασιῶν. ἆρά γε μόνης; εἰ γὰρ μόνης, λέγε καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ζώοις τὰ ἀγαθὰ εἶναι, καὶ εὐδαιμονίαν καὶ κακοδαιμονίαν. νῦν δ' οὐ

DEus vtilis eſt.
bonum eſt vtile.
taneum eſt igitur, vbi
tura ſit, ibi & boni eſſe
Quæ eſt igitur natu
Nũquid caro? Abſit. A
ſit. Fama? Abſit. Mẽs, ſ
cta ratio. Hic igitur
naturã boni quęrito.
cur eã nõ in plãta quę
Cur nõ in bruto? Non
tur in eo quęras ꝙ eſt
particeps: cur adhuc al
ris, quã in eo ꝙ eſt a b
ſtinctũ? Plãtę, quia ne
quidẽ vſum habẽt, ea
bonũ in eis eſſe poſiti
Bonum igitur, viſoru
requirit. Nunquid ho
taxat? Quod ſi horu
tũ, dic in reliquis etiã
tibus ineſſe bona, ineſ
tatem & calamitatẽ.

& recte negas. Nam vt
ſint viſorum vſu præ-
tamen non habent, vt
vſum intelligant. Ne-
o mirũ. Nam ad aliorũ
riũ deſtinata ſunt, non
rium exercendum. A-
liquid ad principatum
t. Non. Sed quod tergo
pus erat, quod onera
ſſet. Enimuero id quo-
bis fuit opus, vt is am-
poſſet: eaq; de cauſa et-
orũ vſum accepit. Ali-
n ambulare nõ potuiſ-
ſq; nobis vſus eſſe nul-
uiſſet. Quod ſi illud et-
t datũ, vt viſorũ vſum
eret: hoc quoq; iã per-
ſſet, cũ recte noſtrum
ĩ recuſaturũ, neq; vſus
llos prębiturũ, ſed parẽ
noſtriq; ſimilẽ futurũ.
ut ibi naturã boni quę-
od ſi nõ adeſt, nulla alia
nũ eſſe poſitũ dixeris.
tẽ opera deorum & illa
õ tamẽ præcipua ſunt,
eorum partes. Tu vero
ale q dda es: tu aliquid
o auulſum: tu habes in
ã Dei partẽ. Cur ergo
atem tuã ignoras? Cur
nde veneris? Non me-
vis, cum edis, qui ſis,
s, & quẽ alas? Cũ vxoris
dine vteris, qui ſis, qui
Cũ colloqueris, cũ exer-
ĩ diſputas? An neſcis te

λέγεις, καὶ καλῶς ποιεῖς. εἰ
γὰρ καὶ τὰ μάλιστα χρῆσιν φαν-
τασιῶν ἔχει, ἀλλὰ παρακο-
λούθησίν γε τῇ χρήσει τῶν φαν-
τασιῶν οὐκ ἔχει. καὶ εἰκότως.
ὑπηρετικὰ γὰρ γέγονεν ἄλλοις,
οὐ κατὰ προηγούμενα. ὁ ὄνος
ἐπεὶ γέγονε, μή τι προηγού-
μενος; οὔ, ἀλλ' ὅτι νώτου
χρείαν εἴχομεν, βαστάζειν τι
δυναμένου. ἀλλὰ νὴ Δία καὶ
περιπατοῦντος αὐτοῦ χρείαν
εἴχομεν. διὰ τοῦτο προσείλη-
φε καὶ τὸ χρῆσθαι φαντασίαις·
ἄλλως γὰρ περιπατεῖν οὐκ ἐ-
δύνατο. καὶ λοιπὸν αὐτοῦ που
πέπαυται. εἰ δὲ καὶ αὐτός που
προσειλήφει παρακολουθητι-
κὸν τῇ χρήσει τῶν φαντασιῶν, καὶ
δῆλον ὅτι κατὰ λόγον οὐκ ἔτι ἂν
ἡμῖν ὑπετέτακτο, οὐδὲ τὰς
χρείας ταύτας παρεῖχεν, ἀλλ'
ἦν ἂν ἴσος ἡμῖν καὶ ὅμοιος.
οὐ θέλεις οὖν ἐκεῖ ζητεῖν τὴν
τοῦ ἀγαθοῦ, οὗ μὴ παρόντος, ἐπ'
οὐδὲ ὅς τῶν ἄλλων θέλεις λέ-
γειν τὸ ἀγαθόν; εἰ οὖν οὐκ ἔστι,
θεῶν ἔργα κἀκεῖνά ἐστιν, ἀλλ'
οὐ προηγούμενα, οὐδὲ μέρη θε-
ῶν. σὺ δὲ προηγούμενον εἶ, σὺ
ἀπόσπασμα εἶ τοῦ θεοῦ· ἔχεις τι
ἐν σεαυτῷ μέρος ἐκείνου. τί οὖν
ἀγνοεῖς σου τὴν συγγένειαν; τί
οὐκ οἶδας πόθεν ἐλήλυθας; οὐ
θέλεις μεμνῆσθαι ὅταν ἐσθίῃς,
τίς ὢν ἐσθίεις, καὶ τίνα τρέφεις; ὅ-
ταν συνουσίᾳ χρῇ, τίς ὢν χρῇ;
ὅταν ὁμιλίᾳ, ὅταν γυμνάζῃ,
ὅταν διαλέγῃ, οὐκ οἶδας ὅτι

θεὸν τρέφεις; θεὸν γυμνάζεις; θεὸν περιφέρεις τάλας, καὶ ἀγνοεῖς. δοκεῖς με λέγειν ἀργυροῦν τινα, ἢ χρυσοῦν ἔξωθεν; ἐν σαυτῷ φέρεις αὐτὸν, καὶ μολύνων οὐκ αἰσθάνῃ, ἀκαθάρτοις μὲν διανοήμασι, ῥυπαραῖς δὲ πράξεσι. καὶ ἀγάλματος μὲν τοῦ θεοῦ παρόντος, οὐκ ἂν τολμήσαις τι τούτων ποιεῖν, ὧν ποιεῖς· αὐτοῦ δὲ τοῦ θεοῦ παρόντος ἔσωθεν, καὶ ἐφορῶντος πάντα, καὶ ἐπακούοντος, οὐκ αἰσχύνῃ ταῦτα ἐνθυμούμενος, καὶ ποιῶν, ἀναίσθητε τῆς σαυτοῦ φύσεως, καὶ θεοχόλωτε; λοιπὸν ἡμεῖς τί φοβούμεθα, ἐκπέμποντες νέον ἐπί τινας πράξεις ἐκ τῆς σχολῆς, μὴ ἄλλως ποιήσῃ τι, μὴ ἄλλως φάγῃ, μὴ ἄλλως συνουσιάσῃ. μὴ ταπεινώσῃ αὐτὸν ῥάκη περιτεθέντα. μὴ ἐπάρῃ κομψὰ ἱμάτια; οὗτος οὐκ οἶδεν αὐτοῦ θεόν. οὗτος οὐκ οἶδε μετὰ τίνος ἀπέρχεται. ἀλλ' ἀνεχόμεθα λέγοντος αὐτοῦ· σὲ ἤθελον ἔχειν. ἐκεῖ τὸν θεὸν οὐκ ἔχεις, εἶτ' ἄλλον τινὰ ζητεῖς, ἐκεῖνον ἔχων; ἢ ἄλλα σοι ἐρεῖ ἐκεῖνος ἢ ταῦτα; ἀλλ' εἰ μὲν τὸ ἄγαλμα ἦς τὸ Φειδίου, ἡ Ἀθηνᾶ, ἢ ὁ Ζεύς, ἐμέμνησο ἂν καὶ σαυτοῦ καὶ τοῦ τεχνίτου. καὶ εἴ τινα αἴσθησιν εἶχες, ἐπειρῶ ἂν μηδὲν ἀνάξιον ποιεῖν τοῦ κατασκευάσαντος, μηδὲ σαυτοῦ, μηδ' ἐν ἀπρεπεῖ σχήματι φαίνεσθαι

Deum alere, Deum e
Deum te circumferre
gnoras? Num me arg
extrinſecus aut aurati
quem dicere putas? In
fers, teque eum inquin
animaduertis, cũ imp
gitationibus, tum ſor
ctionibus. Nam Dei
ſimulacro præſente no
res quicquam eorũ fac
facis: ipſo autem Deo i
cus preſente, & omnia
tuente, tum audiente,
recundaris eadem cog
facere, ignare naturæ
Diis inuiſe? Quid ergo
memus, cum adoleſc
ſchola ad actiones aliq
eundas ablegamus, ne
cus faciat, ne indecore
ſe libidinibus polluat
vel abiecte gerat pann
tus, vel in veſtitu l
Nunquid is ſuum Deu
rat? An neſcit quo cõn
eat? Eſtne ferendus, c
quem comitem optat
quid ibi Deum non hal
cum illum habeas, req
lium. An is alia tibi di
hæc? At ſi Phidiæ ſtatu
ſiue Minerua, ſiue Iupit
tui opificis meminiſſe
(ſi quẽ haberes ſenſum
rã dares, ne quid indi
eo qui te fabricaſſet, vel
ipſe admitteres: neu
coro habitu ab iis cõſpi

ſtarent. Nunc quia te
ecit, eone qualem te
res nō curas? Quę au-
inter artificem & ela-
us opus, inter fabrũ
am ſimilitudo? Cuius
opus eiuſmodi eſt, vt
is in ſe vires habeat,
p fabricā demonſtrat?
pis eſt, aut æs, aut au-
ebur? Nā Phidiæ qui-
erua, ſemel porrecta
eamq; victoria rece-
er omnem ſtat ætatē:
m opera mouentur,
abent, vtuntur viſis,
mprobant. cuius opi-
fabrica ſis, pudore il-
is. Quid porro, quod
do fecit, ſed & ſua do-
oli credidit, penes te
? Ne hoc quidē recor-
ſed & in fideicōmiſſo
iā ſuſcipies? At vero ſi
pupillū tradidiſſet, i-
negligeres? Tradidit
etipſum, aliumque ſe
te fideliorem negat.
uit, mihi cōſerua talē,
a natura eſt, verecun-
elem, ſublimē, imper-
erturbatione tumul-
ũ: Tu vero non con-
At dicēt, vnde nobis i-
ciliũ attulit, & vultus
ē prę ſe fert? Nondum
āta me decebat. nōdũ
quæ didici, quæque
, ſum fretus: adhuc

τοῖς ὁρῶσι. Νῦν δέ σε ὅτι ὁ Ζεὺς πεποίηκε, διὰ τοῦτο ἀμελεῖς οἷόν τινα δείξεις σεαυτόν; καὶ τί ὁ τεχνίτης τοῦ τεχνητοῦ ὅμοιος, ἢ τὸ κατασκεύασμα τοῦ κατασκευάσαντος; καὶ ποῖον ἔργον τεχνίτου, εὐθὺς ἔχει τὰς δυνάμεις ἐν ἑαυτοῦ, ἃς ἐμφαίνει διὰ τῆς κατασκευῆς; οὐχὶ λίθος ἐστὶν, ἢ χαλκὸς, ἢ χρυσὸς, ἢ ἐλέφας, καὶ ἡ Ἀθηνᾶ ἡ Φειδίου, ἅπαξ ἐκτείνασα τὴν χεῖρα, καὶ τὴν νίκην ἐπ' αὐτῆς δεξαμένη, ἕστηκεν οὕτως ὅλῳ τῷ αἰῶνι; τὰ δὲ τοῦ θεοῦ, κινούμενα, ἔμπνοα, χρηστικὰ φαντασιῶν, δοκιμαστικά. τούτου τοῦ δημιουργοῦ κατασκεύασμα ὢν, καταισχύνεις αὐτό; τί δ' ὅτι οὐ μόνον σε κατεσκεύασεν, ἀλλὰ καὶ σοὶ μόνῳ ἐπίστευσε, καὶ παρακατέθετο. οὐδὲ τοῦτο οὐ μεμνήσῃ, ἀλλὰ καὶ καταισχυνεῖς τὴν ἐπιτροπήν; εἰ δέ σοι ὀρφανόν τινα ὁ θεὸς παρέθετο, οὕτως ἂν αὐτοῦ ἠμέλεις; παραδέδωκέ σοι σεαυτὸν, καὶ λέγει, οὐκ εἶχον ἄλλον πιστότερόν σου, τοῦτόν μοι φύλασσε τοιοῦτον, οἷος πέφυκεν, αἰδήμονα, πιστὸν, ὑψηλὸν, ἀκατάπληκτον, ἀπαθῆ, ἀτάραχον. εἶτα σὺ οὐ φυλάσσεις; ἀλλ' ἐροῦσι, πόθεν ἡμῖν οὗτος ὀφρὺν ἐνήνοχε, καὶ σεμνοπροσωπεῖ; οὔπω κατ' ἀξίαν· ἔτι γὰρ οὐ θαρρῶ οἷς ἔμαθον, καὶ συγκατεθέμην. ἔτι

τὴν ἀσθένειαν τὴν ἐμαυτοῦ φοβοῦμαι. ἐπεί τι ἄφετέ με θαρρῆσαι, καὶ τότε ὄψεσθε βλέμμα οἷον δεῖ, καὶ σχῆμα οἷον δεῖ· τότε ὑμῖν δείξω τὸ ἄγαλμα, ὅταν τελειωθῇ, ὅταν στιλπνωθῇ. τί δοκεῖτε; ὀφρῦν; μὴ γένοιτο. μὴ γὰρ ὁ Ζεὺς ὁ ἐν Ὀλυμπίᾳ ὀφρῦν ἀνέστακεν, ἀλλὰ πέπηγεν αὐτοῦ τὸ βλέμμα, οἷον δεῖ εἶναι τοῦ ἐροῦντος,

οὐ γὰρ ἐμὸν παλινάγρετον,
οὐδ' ἀπατηλόν. Ιλ. λ.

τοιοῦτον ὑμῖν δείξω ἐμαυτὸν, πιστὸν, αἰδήμονα, γενναῖον, ἀτάραχον. μή τι οὖν ἀθάνατον, ἀγήρων, μή τι ἄνοσον; ἀλλ' ἀποθνήσκοντα θείως, νοσοῦντα θείως. ταῦτα ἔχω, ταῦτα δύναμαι· τὰ δ' ἄλλα οὔτε ἔχω, οὔτε δύναμαι. δείξω ὑμῖν νεῦρα φιλοσόφου; ποῖα νεῦρα; ὄρεξιν ἀναπότευκτον, ἔκκλισιν ἀπερίπτωτον, ὁρμὴν καθήκουσαν, πρόθεσιν ἐπιμελῆ, συγκατάθεσιν ἀπρόπτωτον. ταῦτα ὄψεσθε.

Ὅτι οὐ δυνάμενοι τὴν ἀνθρώπου ἐπαγγελίαν πληρῶσαι, τὴν φιλοσόφου προσλαμβάνομεν.

ΚΕΦ. θ.

ΟΥκ ἔστι τὸ τυχὸν αὐτὸ μόνον, ἀνθρώπου ἐπαγγελίαν πληρῶσαι. τί γὰρ ἐστιν ἄνθρωπος; ζῷον, φησὶ,

imbecillitatem mean
Etenim ſinite me pau
mere animos: tū videb
tum qualem decet, &
qualē decet: tū vobis
ſtatuā, cū abſoluta fue
exſplēduerit. Quid pu
perciliū eſſe hoc? Abſ
nim Iupiter Olympi
cilium attollit, ſed oc
conſtans eſt: vt eius eſ
qui dicturus ſit.

Non mea verba teg
dem, non illa ret

Talē me præbebo
delē, verecundū, inger
turbatione vacuū. Nū
mortalē? Num ſeneċ
morborū expertē? Nō
qui diuinitꝰ moriatur
uinitus ægrotet. Hæ
hæc poſſū. Reliqua ne
nec poſſū. Oſtēdāne v
uos philoſophi? Qua
uos? Appetitum fruſt
expertē: auerſationē ca
obnoxiā: affectionē cō
ꝓpoſitū accuratū: aſſ
conſideratam. Hæc vi

Nos, cum hominis offici
ſtare non poſſimus, p
ſophi munus pro
fiteri.

CAP. IX.

RES non vulgar
vel hominis p
officium. Quid eni
homo? Animal (ir
ra

particeps, mortale. [rati]onis vſu, a quibus ſe [ſeparamur]? A feris. A quibus [alijs]? Ab ouibus, & aliis [mitioribus f]eris. Caue igitur, ne [quid] te inſtar feræ facias. [Alioqui] hominem amiſiſti: [non præſ]titiſti officium. Caue, [ne quid] inſtar ouis. alioqui & [ſic homo] perierit. Quæ igitur [facimus mo]re ouis? Cum ven[tris causa], cum propter in[guina], cum temere, cum ſor[dide, cum] inconſiderate. Quo [declina]mus? Ad oues. Quid [perdidimu]s? Rationis vſum. [Cum pu]gnaciter, noxie, ira[cunde, i]mpetuoſe, quo decli[namus]? Ad feras. Iam alij [magnæ b]eſtiæ ſumus, alij be[ſtiæ ma]litioſæ & paruæ: de [quibus] dici poſſit, Leo me [deuo]ret. His autem re[bus o]mnibus perit hominis [officium]. Nam quando con[ſeruatur] complexum? Cum [munus] unus exſequitur. I[taque c]onſeruatio complexi [est, e]x veris ſit comple[xum]. Quando diſiunctum? [Cum m]unere ſuo fungi[tur. Qua]ndo tibiæ? Quan[do] lyra? Quando equus? [Quando] canis? Quid er[go miru]m, ſi homo etiam [eodem] modo & conſerua[tur, &] perit? Augent au[tem & ſer]uentur vnamquan[que] opera conſen-

λογικὸν θνητόν. εὐθὺς οὖν τῷ λογικῷ, τίνων χωριζόμεθα; τῶν θηρίων. καὶ τίνων ἄλλων; τῶν προβάτων, καὶ τῶν ἡμέρων. ὅρα οὖν μή τι πῶς ὡς θηρίον ποιήσῃς. εἰ δὲ μή, ἀπώλεσας τὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἐπλήρωσας τὴν ἐπαγγελίαν. ὅρα μή τι ὡς πρόβατον. εἰ δὲ μή, καὶ οὕτως ἀπώλετο ὁ ἄνθρωπος. τίνα οὖν ποιοῦμεν ὡς πρόβατα; ὅταν τῆς γαστρὸς ἕνεκα, ὅταν τῶν αἰδοίων, ὅταν εἰκῇ, ὅταν ῥυπαρῶς, ὅταν ἀνεπιστρέπτως. ποῦ ἀπεκλίναμεν; ἐπὶ τὰ πρόβατα. τί ἀπωλέσαμεν, τὸ λογικόν. ὅταν μαχίμως, καὶ βλαβερῶς, καὶ θυμικῶς, καὶ ὠστικῶς, ποῦ ἀπεκλίναμεν; ἐπὶ τὰ θηρία. λοιπὸν, οἱ μὲν ἡμῶν μεγάλα θηρία εἰσὶν, οἱ δὲ θηρίδια κακοήθη καὶ μικρὰ, ἀφ' ὧν ἔστιν εἰπεῖν, λέων με καὶ φαγέτω. διὰ πάντων δὲ τούτων ἀπόλλυται ἡ τοῦ ἀνθρώπου ἐπαγγελία. πότε γὰρ σώζεται συμπεπλεγμένον, ὅταν τὴν ἐπαγγελίαν πληρώσῃ. ὥστε σωτηρία συμπεπλεγμένου ἐστὶ, τὸ ἐξ ἀληθῶν συμπεπλέχθαι. πότε διεζευγμένον; ὅταν τὴν ἐπαγγελίαν πληρώσῃ· πότε αὐλοὶ, πότε λύρα, πότε ἵππος, πότε κύων. τί οὖν θαυμαστὸν, εἰ καὶ ἄνθρωπος ὡσαύτως μὲν σώζεται, ὡσαύτως δ' ἀπόλλυται; αὔξει δ' ἑκάστην καὶ σώζει τὰ κατάλληλα

ἔργα. τὸν τέκτονα τὰ τεκτονικά· τὸν γραμματικὸν τὰ γραμματικά· ἂν δ' ἐθίσῃ γράφειν ἀγραμμάτως, ἀνάγκη καταφθείρεσθαι καὶ ἀπόλλυσθαι τὴν τέχνην. οὕτω τὸν μὲν αἰδήμονα σώζει τὰ αἰδήμονα ἔργα, ἀπολλύει δὲ τὸν ἀναιδῆ· τὸν δὲ πιστὸν, τὰ πιστά. καὶ τὰ ἐναντία ἀπολλύει. καὶ τοὺς ἐναντίους πάλιν ἐπαύξει τὰ ἐναντία. τὸν ἀναίσχυντον, τὸν ἄπιστον, τὸν λοίδορον λοιδορία· τὸν ὀργίλον ὀργὴ, τὸν φιλάργυρον αἱ ἀκατάλληλοι λήψεις καὶ δόσεις. διὰ τοῦτο παραγγέλλουσιν οἱ φιλόσοφοι, μὴ ἀρκεῖσθαι μόνῳ τῷ μαθεῖν, ἀλλὰ καὶ μελέτην προσλαμβάνειν, εἶτα ἄσκησιν. πολλῷ γὰρ χρόνῳ τὰ ἐναντία ποιεῖν εἰθίσμεθα, καὶ τὰς ὑπολήψεις τὰς ἐναντίας ταῖς ὀρθαῖς χρηστικὰς ἔχομεν. ἂν οὖν μὴ καὶ τὰς ὀρθὰς χρηστικὰς ποιήσωμεν, οὐδὲν ἄλλο, ἐξηγηταὶ ἐσόμεθα ἀλλοτρίων δογμάτων. ἄρτι γὰρ τίς ἡμῶν οὐ δύναται τεχνολογῆσαι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ὅτι τῶν ὄντων τὰ μὲν ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακά, τὰ δὲ ἀμφότερα. ἀγαθὰ μὲν οὖν ἀρεταὶ, καὶ τὰ μετέχοντα τῶν ἀρετῶν· κακὰ, τὰ δ' ἐναντία. ἀδιάφορα δέ. πλοῦτος, ὑγεία, δόξα. εἶτ' ἂν μεταξὺ λεγόντων ἡμῶν ψόφος μείζων γένηται, ἢ τῶν παρόντων τὶς καταγελάσῃ ἡμῶν, ἐξεπλάγημεν· ποῦ ἐστι φιλόσοφε

tanea, fabrum fabrilia
maticum grāmatica.
cōtra artis rationē ſcri
ſueueris neceſſe erit co
perire artē. Sic homi
cundū verecunda faci
uāt, impudētia perdu
lia fidelē, perdūt cōtra
trarios autem viciſſim
contraria: impudentem
dentia, perfidum perfi
uitiatorē conuitia, ir
iracundia: auarum ea
quibus & minus rec
acceperit, & plus acci
dederit. Quamobrem
phi monēt, non in ſol
na acquieſcendū eſſe:
dium adiungendum
citationem. Longo er
pore contraria facere
ſcimus, & opiniones
trarias vſu accepimu
ſi nec rectas opinione
contulerimus: non a
alienorū decretorū in
futuri ſumus. Iam er
noſtrum de rebus bon
lis erudite diſputare n
Alias eſſe bonas, alia
alias ancipites. Ac bo
dē, virtutes, & ea quę
tibus cōiuncta ſunt: m
tē, cōtrarias, ancipites
as, ſanitatē, gloriā. A
nobis hæc diſſerētib.
maior excitetur, aut
adsūt q ſpiā nos deride
limur. Vbi sūt iſta phi

bas? Vnde iſta profe-
labris videlicet. Quid
na adiumenta conta-
Quid ludos facis in re-
imis? Aliud enim eſt
n penu reponere pa-
nũ, aliud eſt edere. Id
deris cõcoquitur, di-
n neruos, carnes, oſſa,
ẽ, colorẽ, ſpiritũ cõuer-
quæ autẽ repoſueris: cũ
prõtu habere, atq; o-
oteris. Inde autẽ ad te
edibit vtilitas, niſi vt
e videaris. Quid enim
ſiue iſta enarres, ſiue
niones qui aliud ſen-
de, atq; Epicureas opi-
iſſerito: & fortaſſe in
re explicando maiore
ate, quã is ipſe, vteris.
go Stoicũ te nominas?
pulo fucũ facis? Quid
dæus ſis, Græcũ eſſe ſi-
Nonne vides, vt quiſq;
Iudeus, vt Syrus, vt Æ-
? Quod ſi quẽ alternã-
imus, dicere ſolemus,
Iudeũ, ſed ſimulatorẽ.
atẽ affectũ illa diſciplina
bu, ſectãq; profeſſi adhi-
tũ reuera Iudæus & eſt
inatur. Sic & nos adul-
umus, nomine quidem
e vero ipſa quiddam a-
ffectu cum oratione nõ
ente. Ac multum abeſt
ſtamur quæ profitemur,
mque cognitione effe-

ἐκεῖνα ἃ ἔλεγες; πόθεν αὐτὰ
προφερόμενος ἔλεγες; ἀπὸ
τῶν χειλῶν αὐτόθεν. τί οὖν ἀλ-
λότρια βοηθήματα μολύνεις;
τί κυβεύεις περὶ τὰ μέγιστα;
ἄλλο γάρ ἐστιν, ὡς εἰς ταμιεῖον
ἀποθέσθαι ἄρτους καὶ οἶνον. ἄλ-
λο ἐστὶ φαγεῖν. τὸ βρωθὲν ἐπέ-
φθη, ἀνεδόθη, νεῦρα ἐγένετο,
σάρκες, ὀστέα, αἷμα, εὔχροια,
εὔπνοια. τὰ ἀποκείμενα. ὅταν
μὲν θελήσῃς ἐκ προχείρου λα-
βὼν δεῖξαι, δύνασαι· ἀπ'
αὐτῶν δέ σοι ὄφελος οὐδέν,
εἰ μὴ μέχρι τοῦ δοκεῖν ὅτι ἔχεις.
τί γὰρ διαφέρει, ταῦτα ἐξη-
γεῖσθαι, ἢ τὰ τῶν ἑτεροδό-
ξων; τεχνολόγει νῦν καθίσας
τὰ Ἐπικούρου, καὶ τάχα ἐκεί-
νου χρηστικώτερον τεχνολογή-
σεις. τί οὖν στωϊκὸν λέγεις σεαυ-
τόν, τί ἐξαπατᾷς τοὺς πολλούς;
τί ὑποκρίνῃ Ἰουδαῖος ὢν, Ἕλ-
ληνας; οὐχ ὁρᾷς, πῶς ἕκαστος
λέγεται Ἰουδαῖος; πῶς Σύ-
ρος; πῶς Αἰγύπτιος, καὶ ὅταν
τινα ἐπαμφοτερίζοντα ἴδω-
μεν, εἰώθαμεν λέγειν, οὐκ ἔστιν
Ἰουδαῖος, ἀλλ' ὑποκρίνεται.
ὅταν δ' ἀναλάβῃ τὸ πάθος,
τὸ τοῦ βεβαμμένου καὶ ᾑρη-
μένου, τότε καὶ ἔστι τῷ ὄν-
τι, καὶ καλεῖται Ἰουδαῖος.
οὕτω καὶ ἡμεῖς παραβαπτι-
σταὶ, λόγῳ μὲν Ἰουδαῖος, ἔρ-
γῳ δ' ἄλλο τι. ἀσυμπαθεῖς
πρὸς τὸν λόγον, μακρὰν ἀπὸ
τοῦ χρῆσθαι τούτοις ἃ λέγομεν,
ἐφ' οἷς ὡς εἰδότες αὐτὰ ἐπαι-

ρόμεθα ὅπως ὐδὲ τὴν τοῦ ἀνθρώπου ἐπαγγελίαν πληρῶσαι δυνάμενοι, προσλαμβανόμενοι τὴν τοῦ φιλοσόφου· τηλικοῦτο φορτίον, οἷον εἴ τις δέκα λίτρας ἄραι μὴ δυνάμενος, τὸν τοῦ Αἴαντος λίθον βαστάζειν ἤθελεν.

Πῶς ἀπὸ τῶν ὀνομάτων τὰ καθήκοντα ἔστιν εὑρίσκειν.

ΚΕΦ. ι.

Σκέψαι τίς εἶ. τὸ πρῶτον ἄνθρωπος. τοῦτο δ' ἐστὶν, οὐδὲν ἔχων κυριώτερον προαιρέσεως· ἀλλὰ ταύτῃ τὰ ἄλλα ὑποτεταγμένα, αὐτὴν δ' ἀδούλωτον καὶ ἀνυπότακτον. σκόπει οὖν, τίνων κεχώρισαι κατὰ λόγον. κεχώρισαι θηρίων, κεχώρισαι προβάτων. ἐπὶ τούτοις πολίτης εἶ τοῦ κόσμου, καὶ μέρος αὐτοῦ· οὐχ ἓν τῶν ὑπηρετικῶν, ἀλλὰ τῶν προηγουμένων. παρακολουθητικὸς γὰρ εἶ τῇ θείᾳ διοικήσει, καὶ τοῦ ἑξῆς ἐπιλογιστικός. τίς οὖν ἐπαγγελία πολίτου; μηδὲν ἔχειν ἰδίᾳ συμφέρον, περὶ μηδενὸς βουλεύεσθαι ὡς ἀπόλυτον· ἀλλ' ὥσπερ ἂν εἰ ἡ χεὶρ ἢ ὁ ποὺς λογισμὸν εἶχον, καὶ παρηκολούθουν τῇ φυσικῇ κατασκευῇ, οὐδέποτ' ἂν ἄλλως ὥρμησαν, ἢ ὠρέχθησαν, ἢ ἐπανενεγκότες ἐπὶ τὸ ὅλον. διατοῦτο καλῶς λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι, ὅτι εἰ προῄδει

rimur. Sic cum homi
nus abſoluere nequean
iam philoſophi perſon
bis imponimus, ingen
perinde ac ſi quis cui
decem libras ferendas
peterent, Aiacis lapid
rendum aſſumeret.

Quo pacto e vocabulis ſint reperienda.

Cap. X.

COnſidera qui ſis?
homo, hoc eſt, is q
habeat præſtantius lib
luntate, ceteraque om
ſubiecta, cum ipſa ne
ſeruiat vel pareat. Pro
ſiderato, a quibus ha
ſepareris. Separaris a b
pararis ab ouibus.
mundi ciuis es, & pars
que ex iis quæ miniſt
quæ imperio ſunt d
Diuinam enim adr
tionem intelligis, o
que rerum conſideras
gitur eſt ciuis profe
quid priuatim vtile d
nulla re tanquam
patus deliberet: ſe
manus aut pes, ſi
vterentur, & natura
dinem intelligeren
quam concitarentu
nec deſiderarent q
niſi ratione habita
ſi. Quamobrem re
cunt philoſophi: Si

s rerum futurarum, eum vltro & ægro-s & morti & mutila-pperam nauaturum: i animaduerteret, a ne vniuerſitatis hoc utum. Potius eſt au-rte totum, & ciuitas ac cum non præſcia-l futurum ſit: ea eſſe nda, quę ſint electio-accōmodata. Nā ad ē nos eſſe natos. De-ēto, te eſſe filiū, cu-o ſit exiſtimare, pa-omnia ſua eſſe: o-n rebus dicto ei eſſe, nunquā eum apud vituperare: neq; vel l facere quicquā, ꝙ ei et. Atq; etiam cedere nib. & dare locū, pro uuantē. Poſt hęc me-etiā fratrē eſſe, & huic rſonę deberi ſubmiſ-ſequiū, collaudatio-quā aduerſus eū quic-vendicandū, ꝙ in po-a non eſt: ſed ea libē faciēda, vt in iis quæ rij ſunt, meliore ſis e. Vide quæſo, cuiuſ-(verbi cauſa) loco la-t ſellę ipſum te parare mitatē? Quantū id eſt einde ſi vrbis alicuius es, te ſenatorem eſſe: ſi ens, adoleſcentē: ſi ſe-em: ſi pater, patrem.

ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς τὰ ἐσόμενα, συνήργει ἂν καὶ τῷ νοσεῖν, καὶ τῷ ἀποθνήσκειν, καὶ τῷ πηροῦσθαι· αἰσθανόμενός γε, ὅτι ἀπὸ τῆς τῶν ὅλων διατάξεως τοῦτο ἀπονέμεται· κυριώτερον δὲ τὸ ὅλον τοῦ μέρους, καὶ ἡ πόλις τοῦ πολίτου. νῦν δ' ὅτι οὐ προγινώσκομεν, καθήκει τῶν πρὸς ἐκλογὴν εὐφυεστέρων ἔχεσθαι· ὅτι καὶ πρὸς τοῦτο γεγόναμεν. μετὰ τοῦτο μέμνησο, ὅτι υἱὸς εἶ τις, τούτου τοῦ προσώπου ἐπαγγελία, πάντα τὰ αὐτοῦ ἡγεῖσθαι τοῦ πατρὸς, πάντα ὑπακούειν, μηδὲ ποτε ψέξαι πρός τινα, μηδὲ βλαβερόν τι αὐτῷ εἰπεῖν ἢ πρᾶξαι, ἐξίστασθαι ἐν πᾶσι καὶ παραχωρεῖν, συνεργοῦντα κατὰ δύναμιν. μετὰ τοῦτο ἴσθι, ὅτι καὶ ἀδελφὸς εἶ. καὶ πρὸς τοῦτο δὲ τὸ πρόσωπον ὀφείλεται, παραχώρησις, εὐπείθεια, εὐφημία, μηδέποτ' ἀντιποιήσασθαί τινος πρὸς ἑαυτὸν τῶν ἀπροαιρέτων, ἀλλ' ἡδέως ἐκεῖνα προΐεσθαι, ἵν' ἐν τοῖς προαιρετικοῖς πλέον ἔχῃς. ὅρα γὰρ, οἷόν ἐστιν ἀντὶ θρίδακος, ἂν οὕτω τύχῃ, καὶ καθέδρας, αὐτὸν εὐγνωμοσύνην κτήσασθαι, ὅση ἡ πλεονεξία. μετὰ ταῦτα εἰ βουλευτὴς πόλεώς τινος εἶ, καὶ εἰ βουλευτὴς νέος, ὅτι νέος· εἰ πρεσβύτης, ὅτι πρεσβύτης· εἰ πατὴρ, ὅτι πατήρ.

ἀεὶ γὰρ ἕκαστον τῶν τοιούτων ὀνομάτων εἰς ἐπιλογισμὸν ἐρχόμενον, ὑπογράφει τὰ οἰκεῖα ἔργα. ἐὰν δ' ἀπελθὼν ψέγῃς σου τὸν ἀδελφὸν, λέγω σοι, ἐπελάθου τίς εἶ, καὶ τί σοι ὄνομα. εἶτα εἰ μὲν χαλκεὺς ὢν ἐχρῶ τῇ σφύρᾳ ἄλλως, ἐπιλελησμένος ἂν ἦς τοῦ χαλκέως. εἰ δὲ τοῦ ἀδελφοῦ ἐπελάθου, καὶ ἀντὶ ἀδελφοῦ ἐχθρὸς ἐγένου, οὐδὲν ἀντ' οὐδενὸς ἠλλάχθαι φανῇς ἐπ' αὐτῷ. εἰ δ' ἀντὶ ἀνθρώπου, ἡμέρου ζώου, καὶ κοινωνικοῦ, θηρίον γέγονας βλαβερὸν, ἐπίβουλον, δηκτικὸν οὐδὲν ἀπολώλεκας; ἀλλὰ δεῖ σε κέρμα ἀπολέσαι ἵνα ζημιωθῇς, ἄλλου δ' οὐδενὸς ἀπώλεια ζημιοῖ τὸν ἄνθρωπον; εἰ γραμματικὴν μὲν ἦς ἀποβαλὼν, ἢ μουσικὴν, ζημίαν ἡγοῦ τὴν ἀπώλειαν αὐτῆς. εἰ δ' αἰδῶ καὶ καταστολὴν καὶ ἡμερότητα ἀποβαλεῖς, οὐδὲν ἡγῇ τὸ πρᾶγμα. καίτοι ἐκεῖνα μὲν παρ' ἔξωθέν τινα καὶ ἀπροαίρετον αἰτίαν ἀπόλλυται, ταῦτα δὲ παρ' ἡμᾶς· καὶ ἐκεῖνα μὲν οὔτ' ἔχειν οὔτ' ἀπολλύειν αἰσχρόν ἐστι, ταῦτα δὲ καὶ μὴ ἔχειν καὶ ἀπολλύειν, καὶ ἐπονείδιστον καὶ ἀτύχημα. τί ἀπολλύει ὁ τὰ τοῦ κιναίδου πάσχων; τὸν ἄνδρα. ὁ δὲ διατιθείς; πολλὰ μὲν καὶ ἄλλα, καὶ αὐτὸς δ' οὐ-

Semper enim quælib
modi nomina, ſi cor
tur, ſuum cuique mı
ſcribent. Sin digreſſus
tuum vituperaueris: c
bi, nunquid oblitus e
Quod nomen tibi ſit
faber ferrarius eſſes, a
perperam vtereris, fal
rij oblitus eſſes. At
oblitus es, & fratris
ctus hoſtis: nunquic
te nullam feciſſe verſi
tas? Quod ſi pro hor
mali, miti & ſociabi
factus es pernitioſa
trix, mordax: nihil
ſti? Enimuero pecun
mittenda, vt iactura
Nullius ergo alterius
ritus perdit homine
ſi Grammaticam am
Muſicam, in damn
cturam deputas. A
cundiam, ſi mode
māſuetudinem amiſ
ne rem nihil eſſe pu
rum illa quidem ext
piam de cauſa, &
luntaria pereunt:
tem, noſtra culpa.
habere nec amitte
eſt: hæc & nor
& perdere, tum
ſum eſt, tum calar
Quid amittit is,
nædi flagitia patit
rum. Qui autem illa
alia ſane multa, tu

& ipſe virum. Quid
dulter? Verecundum,
ntem, modeſtum, ci-
icinum. Quid perdit
Aliquid aliud. Quid is
et? Aliquid aliud. Ne-
iactura & damno ma-
Si ergo nunc iacturam
niola quæris, omnes
e ſunt expertes, nul
ere damnum: ac fieri
vt fructum etiam &
item inde capiant, cum
um facinorum aliquo
eis acceſſerit. Vide
i ad pecuniam omnia
ne eum quidem qui
amittit, facere damnũ.
nquit, corpore eſt mu-
Qui autem olfactum i-
mimiſit, nihilne perdit?
ergo vis nulla eſt, qua
a iuuetur aliquis, & a-
lædatur? Quam tandem
Nihilne habemus natu-
ecundum? Habemus. Id
ittit, non iacturam fa-
priuatur aliqua re? Non
it aliquid ſuarum rerũ?
habemus natura fidele a-
u? Nõ pium & carum na-
Non iuuandi propenſio-
aturalem? Non alius a-
olerandi naturalem fa-
e? Quiſquis igitur in ho-
uo ſe damno affici pati-
r, ne indẽnis & iacturę ex-
it? Quid ergo? Nõ ei no-
i mihi nocuit? Primum

δὲν ἧττον ἄνδρα. τί ἀπολλύει
ὁ μοιχεύων; τὸν αἰδήμονα,
τὸν ἐγκρατῆ, τὸν κόσμιον,
τὸν πολίτην, τὸν γείτονα. τί
ἀπολλύει ὁ ὀργιζόμενος; ἄλ-
λό τι. ὁ φοβούμενος; ἄλλο τι.
οὐδεὶς δίχα ἀπωλείας καὶ
ζημίας κακός ἐστι. λοιπὸν εἰ
τὴν ζημίαν ζητεῖς ἐν κέρ-
ματι, πάντες οὗτοι ἀβλα-
βεῖς, ἀζήμιοι, ἂν οὕτω τύ-
χῃ, καὶ ὠφελούμενοι καὶ κερ-
δαίνοντες, ὅταν διά τινος
τούτων τῶν ἔργων κέρμα αὐ-
τοῖς προσγένηται. ὅρα δ' εἰ
ἐπὶ κερμάτιον πάντα ἀνά-
γεις, ὅτι οὐδ' ὁ τὴν ῥῖνά σοι
ἀπολλύων, ἐστὶ βεβλαμμένος.
ναί, φησι. κεκολόβωται γὰρ
τὸ σῶμα. ἄγε. ὁ δὲ τὴν ὀσ-
φρασίαν αὐτὴν ἀπολωλε-
κώς, οὐδὲν ἀπολλύει; ψυ-
χῆς οὖν δύναμις οὐκ ἔστιν
οὐδεμία, ἣν ὁ μὲν κτησάμε-
νος ὠφελεῖται, ὁ δ' ἀποβα-
λὼν ζημιοῦται; ποίαν καὶ
λέγεις; οὐδὲν ἔχομεν αἰδή-
μον; φύσει ἔχομεν. ὁ τοῦτο
ἀπολλύων, οὐ ζημιοῦται; οὐ-
δενὸς στερίσκεται; οὐδὲν ἀ-
ποβάλλει τῶν πρὸς αὐτόν;
οὐκ ἔχομεν φύσει τι; πιστὸν
φύσει, στεργητικὸν φύσει, ὠ-
φελητικὸν φύσει, ἀλλήλων
ἀνεκτικόν. ὅστις οὖν εἰς ταῦτα
περιορᾷ ζημιούμενον ἑαυτὸν,
οὗτος ἐστὶ ἀβλαβὴς καὶ ἀ-
ζήμιος; τί οὖν; μὴ βλάψω
τὸν βλάψαντα; πρῶτον μὲν

ἰδοὺ τί ἐστι βλάβη, καὶ μνήσθητι ὧν ἤκουσας παρὰ τῶν φιλοσόφων. εἰ γὰρ τὸ ἀγαθὸν ἐν προαιρέσει, καὶ τὸ κακὸν ὡσαύτως ἐν προαιρέσει. βλέπε μὴ τοιοῦτόν ἐστιν ὃ λέγεις. τί οὖν; ἐπειδὴ ἐκεῖνος ἑαυτὸν ἔβλαψε, πρὸς ἐμέ τι ἄδικον ποιήσας· ἐγὼ ἐμαυτὸν μὴ βλάψω, πρὸς ἐκεῖνον ἄδικόν τι ποιήσας; τί οὖν οὐ τοιοῦτόν τι φανταζόμεθα; ἀλλ' ὅπου τι σωματικὸν ἐλάττωμα εἰς κτῆσιν, ἐκεῖ ἡ βλάβη· ὅπου εἰς τὴν προαίρεσιν, οὐδεμία βλάβη; οὔτε γὰρ τὴν κεφαλὴν ἀλγεῖ ὁ ἐξαπατηθεὶς ἢ ἀδικήσας, οὔτε τὸν ὀφθαλμὸν, οὔτε τὸ ἰσχίον, οὔτε τὸν ἀγρὸν ἀπολλύει. ἡμεῖς δ' ἄλλο οὐδὲν ἐθέλομεν, ἢ ταῦτα. τὴν προαίρεσιν δὲ πότερον αἰδήμονα καὶ πιστὴν ἕξομεν, ἢ ἀναίσχυντον καὶ ἄπιστον, οὐδ' ἐγγὺς διαφερόμεθα, πλὴν μόνον ἐν τῇ σχολῇ μέχρι τῶν λογαρίων. τοιγαροῦν μέχρι τῶν λογαρίων προκόπτομεν· ἔξω δ' αὐτῶν, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον.

Τίς ἀρχὴ φιλοσοφίας.

ΚΕΦ. ια.

Ἀρχὴ φιλοσοφίας παρά γε τοῖς ὡς δεῖ, καὶ κατὰ τὴν θύραν ἁπτομένοις αὐτῆς, συναίσθησις τῆς αὑτοῦ ἀσθενείας καὶ ἀδυναμίας, περὶ τὰ

vide quid ſit noxa ?
rum quæ a philoſop
diuiſti, memento.
bonum, atque item
in libera voluntate
eſt, vide ne eiuſm
quod dicis. Quid
ille ipſe ſibi nocuit
ria mihi facta: ego
hi non noceam, in
liqua relata ? Cur
le quiddam nobis c
tur ? At ſi corpori
aut rei familiari de
illic damnum eſt.
tem voluntati, nu
ibi damnum ? Nequ
caput ei dolet qu
lit, aut iniuriam
non oculum, non
non agrum amittit.
ro nihil volumus ni
Voluntatem autem
verecundam & fidel
bituri ſimus, an impu
& perfidam, ne mi
quidem noſtra intere
ceptis ſcholaſticis diſpu
culis. In diſputatiunc
go ſubſiſtimus, vltra
digitum quidem pro

Quod ſit Philoſophiæ pr

CAP. XI.

Philoſophiæ princip
apud eos quidem
ianuam ad eam ingred
animaduerſio imbec
atque infirmitatis ſua

rebus. Nam trigoni
rectanguli, aut dieſeos
ij nullam natura inſi-
mus notionem, ſed
a artificioſa quadam
ne addiſcimus. Eaque
qui illa ignorant, ea ſe
rbitrantur. Boni au-
ali, honeſti & turpis,
indecori, felicitatis &
tis, officij & neglectus
quid ſit agendum, &
n ſit agendum, quis
itiam natura inſitam
ttulit? Quamobrem
vocabulis vtimur, at-
cipationes illas ſingu-
accommodare cona-
ne fecit, ex officio, con-
ium, proſpera aut ad-
rtuna eſt vſus, iniuſtus
s eſt: quis noſtrum his
is abſtinet? Quis no-
ſum eorum eo vſque
r dum didicerit quem-
m ij qui Geometriæ
ſicæ ſunt imperiti? Hu-
m rei cauſa eſt, quod
etitere nonnulli, locum
b ipſa quodammodo
i edocti. Quo princi-
entes, arrogantiam
: adiunximus. Nam
nquit, ego ignoro
n & turpe? Non ha-
tionem eius? Habes.
ebus ſingulis accom-
Accommodas. Non er-
e accõmodo? In hoc o-

ἀναγκαῖα. ὀρθογωνίου μὲν γὰρ τριγώνου, ἢ διέσεως ἡμιτονίου, οὐδεμίαν φύσει ἔννοιαν ἥκομεν ἔχοντες, ἀλλ' ἔκ τινος τεχνικῆς παραλήψεως διδασκόμεθα ἕκαστον αὐτῶν. καὶ διὰ τοῦτο οἱ μὴ εἰδότες αὐτὰ, οὐδ' οἴονται εἰδέναι. ἀγαθοῦ δὲ καὶ κακοῦ, καὶ καλοῦ, καὶ αἰσχροῦ, καὶ πρέποντος καὶ ἀπρεποῦς, καὶ εὐδαιμονίας, καὶ δυστυχίας, καὶ προσήκοντος, καὶ ἐπιβάλλοντος, καὶ ὅ, τι δεῖ ποιῆσαι, καὶ ὅ, τι οὐ δεῖ ποιῆσαι, τίς οὐκ ἔχων ἔμφυτον ἔννοιαν ἐλήλυθε; διὰ τοῦτο πάντες χρώμεθα τοῖς ὀνόμασι, καὶ ἐφαρμόζειν πειρώμεθα τὰς προλήψεις ταῖς ἐπὶ μέρους οὐσίαις· καλῶς ἐποίησε, δεόντως, οὐ δεόντως, ἠτύχησεν, εὐτύχησεν, ἄδικός ἐστι, δίκαιός ἐστι. τίς ἡμῶν φείδεται τούτων τῶν ὀνομάτων; τίς ἡμῶν ἀναβάλλεται τὴν χρῆσιν αὐτῶν μέχρι μάθῃ, καθάπερ τῶν περὶ τὰς γραμμὰς ἢ τοὺς φθόγγους οἱ οὐκ εἰδότες; τούτου δ' αἴτιον, τὸ ἥκειν ἤδη τινὰς ὑπὸ τῆς φύσεως τοῦτον τὸν τόπον ὥσπερ δεδιδαγμένους, ἀφ' ὧν ὁρμώμενοι καὶ τὴν οἴησιν προσειλήφαμεν. Δία γάρ, φησιν, οὐκ οἶδα ἐγὼ τὸ καλὸν καὶ τὸ αἰσχρὸν, οὐκ ἔχω ἔννοιαν αὐτοῦ; ἔχεις. οὐκ ἐφαρμόζω τοῖς ἐπὶ μέρους; ἐφαρμόζεις. οὐ καλῶς οὖν ἐφαρμόζω; ἐνταῦθά ἐστι

τὸ ζήτημα πᾶν, καὶ οἴησις ἐνταῦθα προσγίνεται. ἀφ' ὁμολογουμένων γὰρ ὁρμώμενοι τούτων, ἐπὶ τὸ ἀμφισβητούμενον προάγουσιν, ὑπὸ τῆς ἀκαταλλήλου ἐφαρμογῆς. ὡς εἴγε καὶ τοῦτο ἔτι πρὸς ἐκείνοις ἐκέκτηντο, τί ἐκώλυεν αὐτοὺς εἶναι τελείους; νῦν δ' ἐπεὶ δοκεῖς, ὅτι καὶ καταλλήλως ἐφαρμόζεις τὰς προλήψεις τοῖς ἐπὶ μέρους, εἰπέ μοι πόθεν τοῦτο λαμβάνεις; ὅτι δοκεῖ μοι. τοῦτο οὖν τινι οὐ δοκεῖ; καὶ οἴεται καὶ αὐτὸς ἐφαρμόζειν καλῶς. ἢ οὐκ οἴεται; οἴεται. δύνασθε οὖν περὶ ὧν τὰ μαχόμενα δοξάζετε ἀμφότεροι, καταλλήλως ἐφαρμόζειν τὰς προλήψεις; οὐ δυνάμεθα. ἔχεις οὖν δεῖξαί τι ἡμῖν πρὸς τὸ αὐτὰς ἐφαρμόζειν ἄμεινον ἀνωτέρω τοῦ δοκεῖν σοι, ὁ δὲ μαινόμενος ἄλλα τινα ποιεῖ, ἢ τὰ δοκοῦντα οἱ καλά; κἀκείνῳ οὖν ἀρκεῖ τοῦτο τὸ κριτήριον; οὐκ ἀρκεῖ. ἐλθὲ οὖν ἐπί τι ἀνώτερω τοῦ δοκεῖν. τί τοῦτό ἐστιν; ἴδ' ἀρχὴ φιλοσοφίας, αἴσθησις μάχης τῆς πρὸς ἀλλήλους τῶν ἀνθρώπων, καὶ ζήτησις τοῦ παρ' ὃ γίνεται ἡ μάχη, καὶ κατάγνωσις καὶ ἀπιστία πρὸς τὸ ψιλῶς δοκοῦν· ἔρευνα δέ τις περὶ τὸ δοκοῦν, εἰ ὀρθῶς δοκεῖ. καὶ εὕρεσις κανόνος τινὸς, οἷον ἐπὶ βαρῶν τὸν ζυγὸν εὕ-

mnis vertitur quæſti
opinio ſcientię hic ac
a rebus hiſce confeſſ
ſumto,ad id ꝙ in con
eſt poſitum , ꝓgredi
ineptam accommoda
Nā ſi hac quoq; facul
diti eſſent , quid obſ
minus perfecti eſsēt?
te putas cōuenienter
rebus anticipationes
cōmodare,dic mihi v
ſumis? Ex eo ꝙ mihi
At iſtud ipſum alteri
tur. Nunquid & ille ſe
cōmodare putat,ann
Putat. Poteſtis ergo,
rebus pugnātes vterq
opiniones, iis antici
cōuenienter accōmo
poſſumus. Poteſne ali
bis oſtēdere melius a
cōmodandas, præter
tibi ita videatur? At v
nus nūquid alia facit,
ſibi honeſta vidētur?
illa iudicij regula ſat
Nō ſatis eſt. Veni igit
quid opinione ſuperi
iſtud eſt? Philoſophi
pium eſt, animaduer
gnas hominum inte
inquiſitio cauſarū p
us, & cōdemnatio ac
tio nudę opinionis,at
inueſtigatio quædā i
ne, vtrū ea recta ſit: ac
licuius inuentio, quē
in ponderibus ſtatera

velut in rectis & prauis
n. Hoc eſt philoſophię
rum, omnia recta eſſe
nibus videantur. Fieri
ci poteſt, repugnantia
ſint? Ergo non omnia,
quæ nobis probantur.
gis quam quæ Syris?
gis quã quę Ægyptiis?
gis quæ mihi, quam
uis alteri? Nihilo ma-
ergo ſatis eſt ad natu-
conſtituendam cuiuſ-
pinio. Neque enim vel
eribus vel in menſuris
ie contenti ſumus, ſed
quandam ad ſingula
nimus. Hic ergo nul-
a eſt opinione ſuperi-
vero qui poteſt, vt ne-
as vllas habeant, nec
i poſſint, ea quæ ſunt
vi mortalium maxime
ria? Eſt igitur aliqua re-
ur autem nõ eam quæ-
ſque inuenimus, ea-
enta deinceps citra er-
timur, adeo vt citra
digitum quidem por-
id enim mea opinio-
eſt, quo inuento, libe-
ſint inſania, qui ſola
opinione res metiun-
deinceps a quibuſdam
ſtinctis auſpicati prin-
anticipationes ad ſin-
es cum delectu quo-
commodemus. Quæ
in quæſtionem venit? Vo-

εὑρεθῇ, οἷον ἐπὶ εὐθέων καὶ στρεβλῶν τὴν στάθμην. τουτέστιν ἀρχὴ φιλοσοφίας. πάντα καλῶς ἔχειν τὰ δοκοῦντα ἅπασι; καὶ πῶς δυνατὸν τὰ μαχόμενα καλῶς ἔχειν; οὐκοῦν οὐ πάντα. ἀλλὰ τὰ ἡμῖν δοκοῦντα, τί μᾶλλον ἢ τὰ Σύροις; τί μᾶλλον ἢ τὰ Αἰγυπτίοις; τί μᾶλλον ἢ τὰ ἐμοὶ φαινόμενα, ἢ τὰ τοῦ δεῖνι; οὐδὲν μᾶλλον. οὐκ ἄρα ἀρκεῖ τὸ δοκεῖν ἑκάστῳ πρὸς τὸ εἶναι. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ βαρῶν, ἢ μέτρων, ψιλῇ τῇ ἐμφάσει ἀρκούμεθα, ἀλλὰ κανόνα τινὰ ἐφ᾽ ἑκάστου εὕρομεν. ἐνταῦθ᾽ οὖν οὐδεὶς κανὼν ἀνωτέρω τοῦ δοκεῖν; καὶ πῶς οἷόν τε ἀτέκμαρτα εἶναι καὶ ἀνεύρετα τὰ ἀναγκαιότατα ἐν ἀνθρώποις; ἔστιν οὖν. καὶ διατί οὐ ζητοῦμεν αὐτὸν, καὶ ἀνευρίσκομεν, καὶ ἀνευρόντες λοιπὸν ἀπαραβάτως χρώμεθα, δίχα αὐτοῦ μηδὲ τὸν δάκτυλον ἐκτείνοντες; τοῦτο γὰρ οἶμαι ἐστιν ὃ εὑρεθὲν, ἀπαλλάσσειν μανίας τοὺς μόνῳ τῷ δοκεῖν μέτρῳ παραχρωμένους· ἵνα λοιπὸν ἀπό τινων γνωρίμων καὶ διευκρινημένων ὁρμώμενοι χρώμεθα ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους διηρθρωμέναις ταῖς προλήψεσι. τί ὑποπέπτωκεν οὐσία περὶ ἧς ζητοῦμεν; ἡδονή.

ὕπαγε αὐτὴν τῷ κανόνι, βάλε εἰς τὸν ζυγόν. τὸ ἀγαθὸν δεῖ εἶναι τοιοῦτον, ἐφ᾽ ᾧ θαρρεῖν ἄξιον; οὔ; μή τι οὖν βέβαιον ἡ ἡδονή; οὔ. ἆρον οὖν, καὶ βάλε ἔξω ἐκ τοῦ ζυγοῦ, καὶ ἀπέλασον τῆς χώρας τῶν ἀγαθῶν μακράν. εἰ δ᾽ οὐκ ὀξυβλεπεῖς, καὶ ἐν σοὶ ζυγὸν οὐκ ἀρκεῖ, φέρε ἄλλο. ἐπὶ τῷ ἀγαθῷ ἄξιον ἐπαίρεσθαι; ναί. ἐφ᾽ ἡδονῇ οὖν παρούσῃ ἄξιον ἐπαίρεσθαι; βλέπε μὴ εἴπῃς ὅτι ἄξιον· εἰ δὲ μή, οὐκέτι σε οὐδὲ τοῦ ζυγοῦ ἄξιον ἡγήσομαι. οὕτω κρίνεται τὰ πράγματα, καὶ ἵσταται τῶν κανόνων ἡτοιμασμένων. καὶ τὸ φιλοσοφεῖν τοῦτό ἐστιν, ἐπισκέπτεσθαι καὶ βεβαιοῦν τοὺς κανόνας. τὸ δ᾽ ἤδη χρῆσθαι τοῖς ἐγνωσμένοις, τοῦτο τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἔργον ἐστίν.

Περὶ τοῦ διαλέγεσθαι.

ΚΕΦ. ιβ.

Ἃ μὲν δεῖ μαθόντα εἰδέναι χρῆσθαι λόγῳ ἠκρίβωται ὑπὸ τῶν ἡμετέρων. περὶ δὲ τὴν χρῆσιν αὐτῶν τὴν προσήκουσαν, τελέως ἀγύμναστοι ἐσμέν. δὸς γοῦν ᾧ θέλεις ἡμῶν, ἰδιώτην τινά, τὸν προσδιαλεγόμενον, καὶ οὐχ εὑρίσκει χρήσασθαι αὐτῷ· ἀλλὰ μικρὰ κινήσας τὸν ἄνθρωπον, ἂν παρὰ σκέλος ἀπαντᾷ, ἐκεῖνος οὐκέτι δύναται μεταχειρίσασθαι. ἀλλ᾽

luptas. Adhibe eam
lam,coniice in trutin
num eiuſmodi eſſe
quo fretum eſſe oper
ſit. Eſto. Nunquid e
ptas conſtantiam hal
habet. Tollito igitu
eiicito e trutina, & l
gione bonorū relega
ſi oculos acutos non
que vna tibi trutina r
cit,adhibe aliam. Re
ne operęprctiū efferri
ergo operæpretiū ob
tē præſentē efferri? C
eſſe operæpretiū. Ali
ne trutina quidē dig
cabo. Sic res diſcern
ponderantur, cū in p
regulæ. Ac philoſopl
eſt, cōſiderare & cōfi
gulas. Iā autē iis vti q
ta ſunt, id viri boni r

De ratione diſſere

CAP. XII.

QVibus rebus
rationis rectus
neatur, ſubtiliter a
eſt explicatum. In
tem eorum conueni
mnino ſumus inex
Da cuiuis noſtrum
ium hominem, qu
tra diſputet. Non ſci
ctare illum: ſed ho
paulùlum excitatum
ſcopo aberrarit, ali
ducere non poterit,

uitiis inceſſet, aut deri- ... dicet: Illiteratus eſt, ... ractabilis. At viæ dux, ... reperit errantem, eum ... n reducit: non deriſo ... onuitiis onerato, rece ... quoque ſi demonſtra- ... atem, videbis eum ſe- ... oad autē non demon- ... s, noli deridere illum, ... ecillitatem potius a- ... uam. Quomodo ergo ... Socrates? Ipſum ad- ... m cogebat teſtimoni ... perhibere, neque vl- ... m admittebat teſtem. ... dicere ei licebat, ſe a ... re iubere, ſemper ad- ... teſte contentum: ac a- ... dem ſuffragandi ius ... ere, ſed eum ſolum ... diſputaret. Nam ea ... nticipationibus con- ... ur, ita in illuſtri po- ... co, vt quilibet ani- ... à repugnantia, ab ea ... Nunquid inuidus ... Nullo modo, ſed mul- ... mœret. Loco a con- ... ommouit alterum. ... rro? Nunquid dolor ... malis inuidia tibi eſſe ... Et quæ malarum re ... nuidia? Itaque fecit ... ceret, dolorem de ... nis eſſe inuidiam. ... ? Nunquis inuidet ... s a ſe alienis? Nul- ... Sic expleta diſtin-

ἢ λοιδορεῖ λοιπὸν, ἢ καταγελᾷ, καὶ λέγει, ἰδιώτης ἐστιν, οὐκ ἔστιν αὐτῷ χρήσασθαι. ὁ δ' ὁδηγὸς, ὅταν λάβῃ τινὰ πλανώμενον, ἤγαγεν ἐπὶ ὁδὸν τὴν δέουσαν, οὐχὶ καταγελάσας ἢ λοιδορησάμενος ἀπῆλθε· καὶ σὺ δεῖξον αὐτῷ τὴν ἀλήθειαν, καὶ ὄψει ὅτι ἀκολουθεῖ. μέχρι δ' ἂν οὐ μὴ δεικνύῃς, μὴ ἐκεῖνον καταγέλα, ἀλλὰ μᾶλλον αἰσθάνου τῆς ἀδυναμίας τῆς σαυτοῦ. πῶς οὖν ἐποίει Σωκράτης; αὐτὸν ἠνάγκαζε τὸν προσδιαλεγόμενον αὐτῷ μαρτυρεῖν, ἄλλου δ' οὐδενὸς ἐδεῖτο μάρτυρος. τοιγαροῦν ἐξῆν αὐτῷ λέγειν, ὅτι τοὺς μὲν ἄλλους ἐῶ χαίρειν, ἀεὶ δὲ τῷ ἀντιλέγοντι ἀρκοῦμαι μάρτυρι, καὶ τοὺς μὲν ἄλλους οὐκ ἐπιψηφίζω, τὸν δὲ προσδιαλεγόμενον μόνον. οὕτω γὰρ ἐναργῆ ἐτίθει τὰ ἀπὸ τῶν ἐννοιῶν, ὥστε πάνθ' ὁντινανοῦν συναισθανόμενον τῆς μάχης, ἀναχωρεῖν ἀπ' αὐτῆς. ἄρά γε ὁ φθονῶν χαίρει· οὐδαμῶς, ἀλλὰ μᾶλλον λυπεῖται. ἀπὸ τοῦ ἐναντίου ἐκίνησε τὸν πλησίον. τί δ' ἐπὶ κακοῖς δοκεῖ σοι εἶναι λύπη, ὁ φθόνος; καὶ τίς φθόνος ἐστὶ κακῶν; οὐκοῦν ἐκεῖνον ἐποίησεν εἰπεῖν, ὅτι λύπη ἐστὶν ἐπ' ἀγαθοῖς ὁ φθόνος. τί δὲ φθονοίη ἄν τις τοῖς οὐδὲν πρὸς αὐτόν; οὐδαμῶς. καὶ οὕτως ἐκπεπλη-

ρωκὼς τὴν ἔννοιαν, καὶ διηρθρωκὼς, ἀπηλλάσσετο. οὐ λέγων, ὅτι ὁρίσαι μοι τὸν φθόνον· εἶτα ὁρισαμένου, κακῶς ὡρίσω. οὐ γὰρ ἀντακολουθεῖ τῷ κεφαλαιώδει τῷ ὁρικῷ, ῥήματα τεχνικά· καὶ διὰ τοῦτο τοῖς ἰδιώταις φορτικὰ καὶ δυσπαρακολούθητα, ὧν ἡμεῖς ἀποστῆναι οὐ δυνάμεθα. ἐξ ὧν δ' αὐτὸς ὁ ἰδιώτης ἐπακολουθῶν ταῖς αὑτοῦ φαντασίαις, παραχωρῆσαι δύναιτ' ἄν τι, ἢ ἀθετῆσαι, οὐδαμῶς διὰ τούτων αὐτὸν κινῆσαι δυνάμεθα καὶ λοιπὸν εἰκότως συναισθανόμενοι ταύτης ἡμῶν τῆς ἀδυναμίας, ἀπεχόμεθα τοῦ πράγματος, ὅσοις γ' ἐστί τι εὐλαβείας. οἱ δὲ πολλοὶ καὶ εἰκαῖοι συγκαθέντες εἴς τι τοιοῦτον, φύρονται καὶ φύρουσι καὶ τὰ τελευταῖα λοιδορήσαντες καὶ λοιδορηθέντες, ἀπέρχονται. τὸ πρῶτον δὲ τοῦτο, καὶ μάλιστα ἴδιον Σωκράτους, μηδέποτε παροξυνθῆναι ἐν λόγῳ, μηδέποτε λοίδορον προενέγκασθαι μηδὲν, μηδέποθ' ὑβριστικόν· ἀλλὰ τῶν λοιδορούντων ἀνέχεσθαι, καὶ παύειν μάχην. εἰ θέλετε γνῶναι, πόσην ἐν τούτῳ δύναμιν εἶχεν, ἀνάγνωτε τὸ Ξενοφῶντος συμπόσιον καὶ ὄψεσθε, πόσας μάχας διαλέλυκε. διὰ τοῦτο εἰκότως καὶ παρὰ τοῖς ποιηταῖς ἐν μεγίστῳ ἐπαίνῳ λέλεκται, τό,

ctaque notione diſce
que poſtulabat, defi
inuidiam. Quod ſi d
male definiiſſe diceb
enim ſeruatam eſſe
tem definitionis, &
ſionem cum definito
cioſa iſta verba hom
literatis moleſta &
ſunt: a quibus rece
non poſſumus. Is au
bus ipſe illiteratus
proſequens aliquid c
poſſet, aut improba
modo illum poſſum
re. Poſt, animaduer
ſtra imbecillitate, al
par eſt, abſtinemus
dem frontis habemu
Plerique autem ho
merarij, cum in hoc
deſcenderint, exagit
agitantur, ac demu
tiis dictis & auditis d
Illud autem & prim
xime proprium fuit
ne vnquam in diſſe
commoueretur, n
quam vllum contu
dictum proferret au
um, ſed conuitiator
ret, ac repugnanti
ret. Si ſcire vultis
huius rei facultater
rit, Xenophontium
um legite, vt videati
pugnantias ſuſtulerit
obrem apud poet
maxime illud laudat

a magna ſtatim compe-
uit ore diſerto.
vero? Non nimis tuta
t nunc, præſertim Ro-
am qui affectaret, eum
cet in angulo ſedere o-
, ſed prodire ad conſu-
quem, ſi res ita ferret,
m, atque ex illo quæ-
is, poteſne mihi dice-
m equos tuos tradi-
o vero. Nunquid cui-
ei equeſtris imperito?
odo. Quid vero aurū
tum, aut veſtem cui?
uidem cuilibet. Cor-
tuum iamne medita-
ius curæ ſis commiſ-
uid ni? Perito ſcilicet
medico? Omnino v-
c præſtantiſſima tibi
vero & aliud quippiā
elius his omnibus?
a? Id inquā, quod his
vtatur, ꝙ ſingula ex
q; deliberet. Nūquid
cis? Recte accipis, hūc
co. Hæc quidē poſſeſ-
s omnibus mihi lon-
videtur. Potes ergo
dere, quo pacto curam
gſeris? Nec enim con-
eſt, te virū tanta ſa-
ęditum, tantæque in
toritatis, temere ac
d feciſſe: aut cōmiſiſ-
nter tuas præſtātiſſi-
ncuriā periret, atque
m redigeretur. Nullo

ἄψά τε καὶ μέγα νεῖκος
ἐπισταμένως κατέπαυσε.
τί οὖν; οὐ λίαν ἐστὶ νῦν ἀσφα-
λὲς τὸ πρᾶγμα, καὶ μάλιστα
ἐν Ῥώμῃ; τὸν γὰρ ποιοῦντα αὐτὸ,
οὐκ ἐν γωνίᾳ δηλονότι δεήσει
ποιεῖν, ἀλλὰ προσελθόντα
ὑπατικῷ τινὶ, ἂν οὕτω τύχῃ,
πλουσίῳ, πύθεσθαι αὐτοῦ· ἔχεις
μοι εἰπεῖν, ὦ οὗτος, ᾧ τινὶ τοὺς
ἵππους τοὺς σεαυτοῦ παρέδω-
κας; ἔγωγε ἆρα τῷ τυχόντι
καὶ ἀπείρῳ ἱππικῆς; οὐδαμῶς.
τί δ', ᾧ τινὶ χρυσίον, ἢ τὸ ἀρ-
γύριον, ἢ τὴν ἐσθῆτα; οὐδὲ
ταῦτα τῷ τυχόντι. τὸ σῶμα δὲ
τὸ σαυτοῦ, ἤδη τινὶ ἔσκεψαι
ἐπιτρέψαι εἰς ἐπιμέλειαν
αὐτοῦ; πῶς γὰρ οὐ ἐμπείρῳ δη-
λονότι ἀλειπτικῆς, ἰατρικῆς;
πάνυ μὲν οὖν. πότερον ταῦ-
τα σοι τὰ κράτιστά ἐστιν, ἢ καὶ
ἄλλό τι ἐκτήσω πάντων ἄ-
μεινον; ποῖον καὶ λέγεις, τὸ
αὐτοῖς νὴ Δία τούτοις χρώμε-
νον, καὶ δοκιμάζον ἕκαστον, καὶ
βουλευόμενον. ἆρά γε τὴν
ψυχὴν λέγεις; ὀρθῶς ὑπέ-
λαβες. ταύτην γάρ τοι καὶ
λέγω, πολὺ νὴ Δία τῶν ἄλ-
λων τοῦτο ἄμεινον δοκῶ μοι
κεκτῆσθαι. ἔχεις οὖν εἰπεῖν
ἡμῖν, ὅτῳ τρόπῳ τῆς ψυ-
χῆς ἐπιμεμέλησαι; οὐ γὰρ εἰ-
κῇ γ' ὡς ἔτυχεν εἰκός σε,
οὕτω σοφὸν ὄντα, καὶ ἐν τῇ
πόλει δόκιμον, τὸ κράτιστον
τῶν σαυτοῦ περιορᾶν ἀμελού-
μενον καὶ ἀπολλύμενον. οὐδα-

βῶς, ἀλλὰ αὐτὸς ἐπιμεμέλησαι αὐτοῦ. πότερον μαθὼν παρά του, ἢ εὑρὼν αὐτός; ὧδε λοιπὸν ὁ κίνδυνος, μὴ πρῶτον μὲν εἴπῃ, τί δέ σοι βέλτιστε; τίς μου εἶ; εἶτ' ἂν ἐπιμένῃς πράγματα παρέχων διαράμενος κονδύλους σοι δῷ. τούτου τοῦ πράγματος ἤμην ποτὲ ζηλωτὴς καὶ αὐτὸς, πρὶν εἰς ταῦτα ἐμπεσεῖν.

Περὶ τοῦ ἀγωνιᾶν.

ΚΕΦ. ιγ.

Ὅταν ἀγωνιῶντα ἴδω ἄνθρωπον, λέγω, οὗτος τί ποτε θέλει; εἰ μὴ τῶν οὐκ ἐφ' αὐτῷ τι ἤθελε, πῶς ἂν ἔτι ἠγωνία; διὰ τοῦτο καὶ ὁ κιθαρῳδὸς μόνος μὲν ᾄδων, οὐκ ἀγωνιᾷ· εἰς θέατρον δ' εἰσερχόμενος, κἂν λίαν εὔφωνος ᾖ, καὶ καλῶς κιθαρίζῃ. οὐ γὰρ ᾆσαι μόνον θέλει καλῶς, ἀλλὰ καὶ εὐδοκιμῆσαι. τοῦτο δ' οὐκέτι ἐστὶν ἐπ' αὐτῷ. λοιπὸν, οὗ μὲν ἡ ἐπιστήμη αὐτῷ πρόσεστιν, ἐκεῖ τὸ θάρσος. φέρε ὃν θέλεις ἰδιώτην, καὶ οὐκ ἐπιστρέφεται. ὅπου δ' οὐκ οἶδεν, οὐδὲ μεμελέτηκεν, ἐκεῖ ἀγωνιᾷ. τί δ' ἐστι τοῦτο; οὐκ οἶδε τί ἐστιν ὄχλος, ἢ τί ὄχλου ἔπαινος. ἀλλὰ τὴν νήτην μὲν τύπτειν ἔμαθε, καὶ τὴν ὑπάτην· ἔπαινος δ' ὁ παρὰ τῶν πολλῶν τί ἐστι, καὶ τίνα δύναμιν ἔχει ἐν βίῳ,

modo. Nunquid ipſi
raſti? Ego vero. Vtru
ab aliquo, an ipſe
eam inueniſti? Hic
diſcrimine verſatur
ne dicat, Quid vero
tibi rei mecum eſt?
es? Deinde, niſi deſi
tium illi faceſſere, r
tibi impingat. Hui
admirator & ipſe
quam hæc mihi acc

De cura & ang

CAP. XI

CVm aliquem a
dico: Quid iſte
Niſi aliquid earū re
nes ipſum nō ſunt,
angeretur. Quapro
rœdus, etiā cum ſo
nō angitur: ſed thea
ſus, licet admodū v
citharā bene pulſet,
angitur. Neq; enim
ne cātare vult, ſed la
id quod iam penes i
eſt. Ergo vbi ſcienti
eſt, ibi fiduciam qu
Queuis imperitū a
cito, nō curabit eū.
rē neq; nouit, neq;
eſt, ibi angitur. Q
ſtud eſt? An neſcit q
pulus? aut cuiuſm
popularis? Atq; & ir
re didicit, & ſummā
autē ꝑfecta a multit
ſit, & quā in vita vi

t, neq; cogitauit. Ergo
eſt eum & cõtremiſce-
palleſcere. Ac citharœ-
idem eſſe, negare non
,ſi quem timere video:
d quiddam poſſum di-
que vnum, ſed multa.
ium omniũ, peregrinũ
ino, & neſcire dico vbi
n ſit, & cum tanto tẽ-
: egerit, leges ignorare
ita ciuitatis, quidq; li-
d non liceat. Neq; et-
uam iureconſultũ ad-
qui leges & mores ei
& enarraret. Atqui
itum nemo ſcribit, ni-
e ſciat, quomodo ſcri-
ſit, aut eius rei peritũ
: neque ſponſionem
bſignat, aut fidem ſuã
t. Sed appetitu citra
ultũ vtitur, & auerſa-
impetu, & aggreſſio-
poſito. Quomodo ſi-
nſulto? Ignorat, ea ſe
: non concedũtur, ea
neceſſaria ſunt, & i-
ã ſua quã aliena. Quę
nũquã impediretur,
iberetur, nõ angere-
ita ſe res habet: Ti-
r q̃ſquã ea quę mala
ō Quid ergo? Ea quę
nt, tamẽ caueri poſ-
eniãt: Nullo modo.
. quæ deliberationẽ
neq; bona neq; ma-
æ autem in delibe-

οὔτε οἶδεν, οὔτε μεμελέτηκεν αὐτό. ἀνάγκη λοιπὸν τρέμειν καὶ ὠχριᾶν. κιθαρῳδὸν μὲν οὖν οὐ δύναμαι εἰπεῖν μὴ εἶναι, ὅταν ἴδω τινὰ φοβούμενον· ἄλλο δέ τι δύναμαι εἰπεῖν· καὶ οὐδὲ ἕν, ἀλλὰ πολλά. καὶ πρῶτον πάντων, ξένον καλῶ αὐτὸν, καὶ λέγω, οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ οἶδε ποῦ τῆς γῆς ἐστιν· ἀλλ᾽ ἐκ τοσούτου χρόνου ἐπιδημῶν, ἀγνοεῖ τοὺς νόμους τῆς πόλεως καὶ τὰ ἔθη, καὶ τί ἐστιν, καὶ τί οὐκ ἔξεστιν· ἀλλ᾽ οὐδὲ νομικόν τινα παρέλαβε πώποτε, τὸν ἐροῦντα αὐτῷ καὶ ἐξηγησόμενον τὰ νόμιμα. ἀλλὰ διαθήκην μὲν οὐ γράφει, μὴ εἰδὼς πῶς δεῖ γράφειν, ἢ παραλαβὼν τὸν εἰδότα. οὐδ᾽ ἐγγύην ἄλλως σφραγίζεται, ἢ ἀσφάλειαν γράφει. ὀρέξει δὲ χρῆται δίχα νομικοῦ, καὶ ἐκκλίσει καὶ ὁρμῇ, καὶ ἐπιβολῇ καὶ προθέσει. πῶς δίχα νομικοῦ οὐκ οἶδεν, ὅτι θέλει τὰ μὴ διδόμενα, καὶ οὐ θέλει τὰ ἀναγκαῖα. καὶ οὐκ οἶδεν οὔτε τὰ ἴδια, οὔτε τὰ ἀλλότρια. εἰ δέ γ᾽ ᾔδει, οὐδέ ποτ᾽ ἂν ἐνεποδίζετο, οὐδέ ποτ᾽ ἐκωλύετο, οὐκ ἂν ἠγωνία. πῶς γὰρ οὔ; φοβεῖταί τις οὖν ὑπὲρ τῶν μὴ κακῶν; οὔ. τί δ᾽ ὑπὲρ τῶν κακῶν μὲν, ἐπ᾽ αὐτῷ δ᾽ ὄντων, ὥστε μὴ συμβῆναι; οὐδαμῶς. εἰ οὖν τὰ μὲν ἀπροαίρετα οὔτ᾽ ἀγαθὰ οὔτε κακὰ, τὰ προ-

αἱρετικὰ δὲ πάντα ἐφ' ἡμῖν, καὶ οὔτ' ἀφελέσθαι τις ἡμῶν αὐτὰ δύναται, οὔτε περιποιῆσαι ἃ οὐ θέλομεν αὐτῶν, ποῦ ἔτι τόπος ἀγωνίας; ἀλλὰ περὶ τοῦ σωματίου ἀγωνιῶμεν, ὑπὲρ τοῦ κτησειδίου, περὶ τοῦ τί δόξει τῷ Καίσαρι· περὶ τῶν ἔσω δ' οὐδενός. μή τι περὶ τοῦ μὴ ψεῦδος ὑπολαβεῖν; οὔ. ἐπ' ἐμοὶ γάρ ἐστι. μή τι τοῦ ὁρμῆσαι παρὰ φύσιν; οὐδὲ περὶ τούτου. ὅταν οὖν ἴδῃς τινὰ ὠχριῶντα (ὡς ὁ ἰατρὸς ἀπὸ τοῦ χρώματος λέγει, τούτου ὁ σπλὴν πέπονθε, τούτου δὲ τὸ ἧπαρ) οὕτω καὶ σὺ λέγε, τούτου ὄρεξις καὶ ἔκκλισις πέπονθεν, οὐκ εὐοδεῖ, φλεγμαίνει. χρῶμα γὰρ οὐ μεταβάλλει οὐδὲν ἄλλο οὐδὲ τρόμον ποιεῖ, οὐδὲ ψόφον τῶν ὀδόντων,

οὐδὲ μετοκλάζει, καὶ ἐπ' ἀμφοτέρους πόδας ἵζει.

Διὰ τοῦτο Ζήνων μὲν Ἀντιγόνῳ μέλλων ἐντυγχάνειν, οὐκ ἠγωνία· ἃ γὰρ οὗτος ἐθαύμαζε, τούτων οὐδενὸς εἶχεν ἐκεῖνος ἐξουσίαν. ὧν δ' εἶχεν ἐκεῖνος, οὐκ ἐπεστρέφετο οὗτος. Ἀντίγονος δὲ Ζήνωνι μέλλων ἐντυγχάνειν, ἠγωνία· καὶ εἰκότως· ἤθελε γὰρ ἀρέσκειν αὐτῷ. τοῦτο δ' ἔξω ἔκειτο. οὗτος δ' ἐκείνῳ οὐκ ἤθελεν. οὐδὲ γὰρ ἄλλος τις τεχνίτης τῷ ἀτέχνῳ. ἐγώ σοι ἀρέσαι

rationem cadunt, in
noſtra ſunt omnia,ne
quam nobis vel adim
bui poſſunt, niſi veli
iam locũ habet anxi
rum de corpuſculo ſ
mus,de recula,de vo
ſaris: de interna veri
Nunquid de opinio
ſa?Non.Nã penes m
quid de appetitu na
trario?Ne de hoc qu
igitur quempiã pal
quẽadmodum med
lore dicit,huius ſple
hepar laborare: ſic &
iſtius appetitionem
tionem laborare,nõ
gredi vita, æſtuare,
re. Neque enim qu
liud colorem muta
liud tremorem au
dolorem facit:

Genua labant hu
des ſubſidit in

Quapropter Zen
turus Antigonum,
batur. Nam quæ i
faciebat, eorum il
ſua poteſtate habe
autem ille habebat
curabat. Antigon
Zenonem conuenti
batur: neque id init
bat enim ei placere
extra ipſum poſitum
autem illi placere
bat, ſicut nec alius
tis imperito. Ego t

uamobrem? Menſuras ſti, quibus homo ab iudicatur: meditatum æ ſit boni & mali hoognitio, & quomodo fiat. Quamobrem ere bonus non es? Cur, non ſum? Quia nemo iget, gemit aut plorat: palleſcit, tremit, aut eaccipiet? vt me auncipium, vt viſum ipſi uid ergo tibi curę ſunt nnō illius peccatū erit eacceperit? Quid ni? ero alterius eſſe delilterius malum? Non. go de alienis angeris? ſtud quidem: ſed ſolim quo pacto cum eo Nonne vero arbitraum eo loqui licet? At ne mihi excidam. d ſcripturus Dionis, metuis ne tibi exciequaquam. Quæ caunonne quod ſcribenn habes? Quid ni veuid porro? Lecturus elem modo affectus eſdem modo. Quæ cauQuod quælibet ars firuiddam habet, & imitum ſuis in rebus. Logo non didiciſti? Et liud diſcebas in ſchotiocinationes iſtas & ones. Qua gratia? on: vt perite diſſereres?

θέλω. αὐτὶ τίνος; οἶδας δὲ τὰ μέτρα, καθ' ἃ κρίνεται ἄνθρωπος ὑπ' ἀνθρώπου. μεμελέτηταί σοι γνῶναι, τί ἐστιν ἀγαθὸς ἄνθρωπος, καὶ τί κακὸς, καὶ πῶς ἑκάτερον γίνεται. διατί οὖν σὺ αὐτὸς ἀγαθὸς οὐκ εἶ; πῶς, φησὶν, οὐκ εἰμί; ὅτι οὐδεὶς ἀγαθὸς πενθεῖ, οὐδὲ στενάζει, οὐδεὶς οἰμώζει, οὐδεὶς ὠχριᾷ καὶ τρέμει. οὐδὲ λέγει, πῶς με ἀποδέξεται; πῶς μου ἀκούσει; ἀνδράποδον· ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ. τί οὖν σοι μέλει περὶ τῶν ἀλλοτρίων; νῦν οὐκ ἐκείνου ἁμάρτημά ἐστι, τὸ κακῶς ἀποδέξασθαι τὰ παρὰ σοῦ; πῶς γὰρ οὔ; δύναται δ' ἄλλου μὲν εἶναι ἁμάρτημα, ἄλλου δὲ κακόν; οὔ. τί οὖν ἀγωνιᾷς ὑπὲρ τῶν ἀλλοτρίων; ναί. ἀλλ' ἀγωνιῶ, πῶς ἐγὼ αὐτῷ λαλήσω. εἶτ' οὐκ ἔστι γὰρ, ὡς θέλεις αὐτῷ λαλῆσαι; ἀλλὰ δέδοικα, μὴ ἐκκρουσθῶ. μή τι γράφειν μέλλων τὸ Δίωνος ὄνομα, δέδοικας μὴ ἐκκρουσθῇς; οὐδαμῶς. τί τὸ αἴτιον; οὐχ ὅτι μεμελέτηκας γράφειν; πῶς γὰρ οὔ; τί δ' ἀναγινώσκειν μέλλων, οὐχ ὡσαύτως ἂν εἶχες; ὡσαύτως. τί τὸ αἴτιον; ὅτι πᾶσα τέχνη ἰσχυρόν τι ἔχει, καὶ θαρράλεον ἐν τοῖς ἑαυτῆς. λαλεῖν οὖν οὐ μεμελέτηκας; καὶ τί ἄλλο ἐμελέτας ἐν τῇ σχολῇ, συλλογισμοὺς καὶ μεταπίπτοντας ἐπὶ τί, οὐχ ὥστε ἐμπείρως διαλέγεσθαι;

τὸ δ' ἐμπείρως ἐστιν, οὐχὶ δ' εὐκαίρως, καὶ ἀσφαλῶς καὶ συνετῶς, ἔτι δὲ ἀπταίστως, καὶ ἀπαραποδίστως; ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τε θαῤῥηκότως; ναί. ἱππεὺς οὖν εἰς πεδίον ἐληλυθὼς, πρὸς πεζὸν ἀγωνιᾷς, ὅπου σὺ μεμελέτηκας, ἐκεῖνος δ' ἀμελέτητός ἐστι; ναί. ἀλλὰ ἐξουσίαν ἔχει ἀποκτεῖναί με. λέγε οὖν τὰ ἀληθῆ δύστηνε, καὶ μὴ ἀλαζονεύου, μηδὲ φιλόσοφος εἶναι ἀξίου· μηδὲ ἀγνόει σου τοὺς κυρίους, ἀλλὰ μέχρις ἂν ἔχῃς τὴν λαβὴν τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος, ἀκολούθει παντὶ τῷ ἰσχυροτέρῳ· λέγειν δὲ Σωκράτης ἐμελέτα, ὁ πρὸς τοὺς τυράννους οὕτω διαλεγόμενος, ὁ πρὸς τοὺς δικαστὰς, ὁ ἐν τῷ δεσμωτηρίῳ. λέγειν Διογένης μεμελετήκει, ὁ πρὸς Ἀλέξανδρον οὕτω λαλῶν, ὁ πρὸς Φίλιππον, ὁ πρὸς τοὺς πειρατὰς, ὁ πρὸς τὸν ὠνησάμενον αὐτόν. ἐκείνοις, οἷς μεμελέτηκε τοῖς θαῤῥοῦσι. σὺ δ' ἐπὶ τὰ σαυτοῦ βάδιζε, καὶ ἐκείνων ἀποστῇς μηδέποτε. εἰς τὴν γωνίαν ἀπελθὼν κάθησο, καὶ πλέκε συλλογισμοὺς, καὶ ἄλλῳ προτείνε· οὐκ ἔστι δ' ἐν σοὶ πόλεως ἡγεμὼν ἀνήρ.

Πρὸς Νάσωνα.

ΚΕΦ. ιγ.

Εἰσελθόντος τινὸς τῶν Ῥωμαϊκῶν μετὰ υἱοῦ, καὶ

Perite autem an nō eſt tune, caute, prudente etiam citra errorem & mentum,& vltra hæc confidenter? Eques campum progreſſus, times: quo in loco tu e tus es, ille non exercit Ita ſane. At poteſtate occidēdi mei? Dic igit infelix, neque arroga neque philoſophum tere, neque Dominos gnorato: ſed quoa corporis habueris, qu robuſtiorem ſequitor tes autem ita ſe dicen cuerat, vt cum tyra cum iudicibus, vt ir confidenti animo loc Diogenes item ita ſe exercuerat, quo cum dro, cum Philippo, ratis, cum emtore ſu modum loqueretur. meditatus erat, quæ addere nt. Tu vero a conferto, neque vn illis recedito, in angu quem te recipe, ſed giſmos necte, quos a ponas. Neque enir eſt vir qui ciuita gat.

Ad Naſonem.

CAP. XIII

ROMANO cum filio ingr

diente recitationem,
iquit) eſt doctrinæ ra-
e obticuit. Cum au-
vt reliqua proſeque-
garet: Omnis, inquit,
ſtiam habet, cum in-
pſius imperito tradi-
ea quidem quæ arte
tur, & vſum cui de-
int, ſtatim demon-
pleraque aliquid ille-
i & ſuauitatis habēt.
itor artem ſuam di-
ſſe atque inueſtigare
m fuit : calceus vero
, neque iniucundus
ſt & fabri diſciplina
imperito; verum o-
n artis oſtendit. In
hoc multo rectius
s. Si adſis ei qui
ea diſciplina omni
auiſſima tibi videbi-
us vero Muſicæ opus
iucundum auditu eſt
us imperitis. Atque
n philoſophi munus
mo concipimus, o-
um voluntatem ſu-
mmodare iis rebus
nt, vt nec eorum
nt quicquam inuitis
at, neque eorum
n fiunt quicquam
us nobis non fiat.
ui ita ſe compara-
d conſequuntur, vt
ptitione ſua fruſtren-
r: in ea decidant quæ

ἐπακούοντος ἑνὸς ἀναγνώ-
σματος. οὗτος, ἔφη, ὁ τρόπος
ἐστὶ τῆς διδασκαλίας· καὶ ἀπε-
σιώπησεν. ἀξιοῦντος δ' ἐκεί-
νου ἐρεῖν τὰ ἑξῆς, κόπον ἔχει,
ἔφη, πᾶσα τέχνη τῷ ἰδιώτῃ
καὶ ἀπείρῳ αὐτῆς, ὅταν παρα-
δίδωται. καὶ τὰ μὲν ἀπὸ τῶν τε-
χνῶν γινόμενα τήν τε χρείαν
εὐθὺς ἐνδείκνυται πρὸς ὃ γέ-
γονε. καὶ τὰ πλεῖστα αὐτῶν ἔχει
τι καὶ ἐπαγωγὸν καὶ ἐπίχαρι. καὶ
γὰρ σκυτεὺς πῶς μὲν μανθάνει
τις παρεῖναι καὶ παρακολου-
θεῖν, ἀτερπές· τὸ δ' ὑπόδη-
μα χρήσιμον, καὶ ἰδεῖν ἄλλως
οὐκ ἀηδές· καὶ τέκτονος ἡ μὲν
μάθησις ἀνιαρὰ μάλιστα τῷ
ἰδιώτῃ ἀποτυγχάνοντι, τὸ δ'
ἔργον ἐπιδείκνυσι τὴν χρείαν
τῆς τέχνης. πολὺ δὲ μᾶλ-
λον ἐπὶ μουσικῆς ὄψει αὐ-
τό. ἂν γὰρ παρῇς τῷ διδασκο-
μένῳ, φανήσεταί σοι πάντων
ἀτερπέστατον τὸ μάθημα. τὰ
μέν τοι ἀπὸ τῆς μουσικῆς, ἡ-
δέα καὶ ἐπιτερπῆ τοῖς ἰδιώ-
ταις ἀκούειν. καὶ ἐνταῦθα
τὸ μὲν ἔργον τοῦ φιλοσοφοῦν-
τος τοιοῦτόν τι φανταζόμε-
θα, ὅτι δεῖ τὴν αὐτοῦ βού-
λησιν συναρμόσαι τοῖς γινο-
μένοις, ὡς μήτε τι τῶν γινο-
μένων ἀκόντων ἡμῶν γίνεσθαι·
μήτε τῶν μὴ γινομένων, θε-
λόντων ἡμῶν μὴ γίνεσθαι.
ἐξ οὗ περίεστι τοῖς συστησαμέ-
νοις αὐτὸ, ἐν ὀρέξει μὴ ἀπο-
τυγχάνειν, ἐν ἐκκλίσει δὲ μὴ

περιπλεῖν· ἀλύπως, ἀφόβως, ἀταράχως διεξάγειν καθ' αὑτὸν μετὰ τῶν κοινωνῶν, τηροῦντα τὰς σχέσεις τάς τε φυσικὰς καὶ ἐπιθέτους· τὸν υἱὸν, τὸν πατέρα, τὸν ἀδελφὸν, τὸν πολίτην, τὸν ἄνδρα, τὴν γυναῖκα, τὸν γείτονα, τὸν σύνοδον, τὸν ἄρχοντα, τὸν ἀρχόμενον. τὸ ἔργον τοῦ φιλοσοφοῦντος τοιοῦτόν τι φανταζόμεθα. λοιπὸν ἐφεξῆς τούτῳ ζητοῦμεν, πῶς ἔστι τοῦτο. ὁρῶμεν οὖν, ὅτι ὁ τέκτων μαθών τινα, γίνεται τέκτων· ὁ κυβερνήτης μαθών τινα, γίνεται κυβερνήτης. μή ποτ' οὖν καὶ ἐνθάδε, οὐκ ἀπαρκεῖ τὸ βούλεσθαι καλὸν καὶ ἀγαθὸν γενέσθαι, χρεία δὲ καὶ μαθεῖν τινά; ζητοῦμεν οὖν, τίνα ταῦτα. λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι, ὅτι μαθεῖν δεῖ πρῶτον τοῦτο, ὅτι ἔστι θεός, καὶ προνοεῖ τῶν ὅλων· καὶ οὐκ ἔστι λαθεῖν αὐτὸν, οὐ μόνον ποιοῦντα, ἀλλ' οὐδὲ διανοούμενον, ἢ ἐνθυμούμενον. εἶτα ποῖοί τινές εἰσιν; οἷοι γὰρ ἂν ἐκεῖνοι εὑρεθῶσι, τὸν ἐκείνοις ἀρέσοντα καὶ πεισθησόμενον ἀνάγκη πειρᾶσθαι κατὰ δύναμιν ἐξομοιοῦσθαι ἐκείνοις. εἰ πιστόν ἐστι τὸ θεῖον, καὶ τοῦτον εἶναι πιστόν· εἰ ἐλεύθερον, καὶ τοῦτον ἐλεύθερον· εἰ εὐεργετικὸν, καὶ τοῦτον εὐεργετικόν· εἰ μεγαλόφρον, καὶ τοῦτον μεγαλόφρονα, ὡς θεοῦ τοίνυν ζηλωτὴν, τὰ ἑξῆς πάντα καὶ ποι-

auerſentur, vt citra n
citra metū,citra pertu
noſtro arbitratu ætat
mus cū ſodalibus, ob
affectionibus tā nat
quam accerſitis,erga
ga patrē,erga fratrē,e
erga maritū,erga vxo
vicinū, erga comitē,
giſtratū,erga ſubditū.
loſophi tale fere mun
tuimꝰ. Reliquū igitu
rere, qua ratione ad id
mus. Videmus autē f
cēdis quibuſdā fieri f
bernatorē diſcēdis qu
fieri gubernatorē. Qu
hic etiā nō ſatis ſit, v
virū fieri,ſed & addiſc
dā ſit neceſſariū? Qua
gitur, quænā ea eſſe d
loſophi? Primū illud
dū, eſſe Deū, & ꝓuid
vniuerſis, ac non mc
ſed ne cogitationes
motus animorū eū la
ſe. Deinde cuiuſmodi
Nā quales illi reperiē
vt ſit etiā is,qui illis
parere volet, opera r
dāda erit,& vt quā ꝓ
eorū ſimilitudinē ac
numē fidele eſt: illū
delē eſſe oportet. Si l
quoq; liberū. Si bene
quoq; beneficū. Si r
mū,illū quoq; magn
ſe oportebit. Deniq;
torē Dei, reliqua om

licere. Vnde igitur au-
rium eſt? Si aſſenſus fue-
rim tibi. Oportet te pri-
vocabula intelligere. Qua-
ego nunc vocabula nõ
lam? Nõ intelligis. Quo
go iis vtor? Æque ac
i literatis vocibus, vt
a ſuis viſis. Aliud enim
s, aliud intelligentia.
ea te intelligere putas,
s afferto vocabulum
m & malarum rerum,
mus in noſmetipſos v-
ntelligamus? Enimue-
eſtum eſt, coargui ho-
natu grandiorem, ac
: iam tria ſtipendia e-
m. Noui & ipſe: nunc
u me conueniſti quaſi
re egens. atque adeo
ibi deſit, ne cogitare
n poſſis. Rem habes,
s vxorem etiam & libe-
ſeruitia multa. Cæſar
te nouit, multorum a-
s flores, officium pro
reddis, de bene me-
bene mereri noſti, &
cium maleficio penſa-
Quid tibi deeſt? Quid
ti demonſtraro, te de-
maxime neceſſariis, &
nis ad felicitatem, at-
hactenus quiduis cu-
potius quam officium?
ſi tibi, quod ſummũ eſt,
ſero, te nec quid Deus
ſe, nec quid homo, nec

εἶν καὶ λέγειν. πόθεν οὖν ἄρξωμαι;
δεῖ; ἂν συγκαταθῇς, ἐρῶ σοι. ὅτι
πρῶτον δεῖ σε τοῖς ὀνόμασι
παρακολουθεῖν. ὥστ' ἐγὼ νῦν
οὐ παρακολουθῶ τοῖς ὀνόμασι;
οὐ παρακολουθεῖς. πῶς οὖν χρῶ-
μαι αὐτοῖς; οὕτως, ὡς οἱ ἀ-
γράμματοι ταῖς ἐγγραμμά-
τοις φωναῖς, ὡς τὰ κτήνη
ταῖς φαντασίαις. ἄλλο γάρ
ἐστι χρῆσις. ἄλλο παρακολού-
θησις. εἰ δ' οἴει παρακολου-
θεῖν, φέρε ὃ θέλεις ὄνομα ἀγα-
θὸν καὶ κακὸν καὶ βασανίσω-
μεν αὐτοὺς, εἰ παρακολου-
θοῦμεν. ἀλλ' ἀνιαρὸν τὸ ἐξε-
λέγχεσθαι πρεσβύτερον ἄν-
θρωπον ἤδη, κἂν οὕτω τύχῃ,
τὰς τρεῖς στρατείας ἐστρατευμέ-
νον. οἶδα κἀγώ. νῦν γὰρ σὺ ἐ-
λήλυθας πρὸς ἐμὲ, ὡς μη-
δενὸς δεόμενος. τίνος δ'
ἂν καὶ φαντασθείης, ὡς ἐνδέον
τος πλουτεῖς; τέκνα ἔχεις
τυχὸν, καὶ γυναῖκα, καὶ οἰκέ-
τας πολλοὺς, ὁ Καῖσαρ σε οἶ-
δεν ἐν Ῥώμῃ, πολλοὺς φί-
λους κέκτησαι, τὰ καθήκον-
τα ἀποδίδως; οἶδας τὸν εὖ
ποιοῦντα ἀντευποιῆσαι, καὶ
τὸν κακῶς ποιοῦντα κακῶς
ποιῆσαι. τί σοι λείπει; ἂν οὖν
σοι δείξω, ὅτι τὰ ἀναγκαιό-
τατα καὶ μέγιστα πρὸς εὐδαι-
μονίαν, καὶ ὅτι μέχρι δεῦρο
πάντων μᾶλλον ἢ τῶν προση-
κόντων ἐπιμεμέλησαι, καὶ τὸν
κολοφῶνα πείθω, οὔτε τί θεός
ἐστιν οἶδας, οὔτε τί ἄνθρωπος,

οὔτε τί ἀγαθόν, οὔτε τί κακόν. τὸ μὲν τῶν ἄλλων ἴσως ἀνεκτόν· ὅτι δ' αὐτὸς σεαυτὸν ἀγνοεῖς. πῶς δύνασαι ἀνασχέσθαι μου, καὶ ὑπομεῖναι τὸν ἔλεγχον, καὶ παραμεῖναι; οὐδαμῶς, ἀλλ' εὐθὺς ἀπαλλάσσῃ χαλεπῶς ἔχων. καί τοι τί σοι ἐγὼ κακὸν πεποίηκα; εἰ μὴ καὶ τὸ ἔσοπτρον τῷ αἰσχρῷ, ὅτι δεικνύει αὐτὸν αὐτῷ, οἷός ἐστιν. εἰ μὴ καὶ ὁ ἰατρὸς τὸν νοσοῦντα ὅταν δοκῇ αὐτὸν ὑβρίζειν, ὅταν εἴπῃ αὐτῷ· ἄνθρωπε, δοκεῖς μηδὲν ἔχειν, πυρέσσεις δέ. ἀσίτησον, σήμερον, ὕδωρ πίε· καὶ οὐδεὶς λέγει, ὢ δεινῆς ὕβρεως. ἐὰν δέ τινι εἴπῃς, αἱ ὀρέξεις σου φλεγμαίνουσιν, αἱ ἐκκλίσεις ταπειναί εἰσιν, ἐπιβολαὶ ἀνομολογούμεναι, αἱ ὁρμαὶ ἀσύμφωνοι τῇ φύσει, αἱ ὑπολήψεις εἰκαῖαι καὶ ἐψευσμέναι· εὐθὺς ἐξελθὼν λέγει, ὕβρισέ με. τοιαῦτά ἐστι τὰ ἡμέτερα, ὡς ἐν πανηγύρει, τὰ μὲν κτήνη πωλησόμενα ἄγεται, καὶ οἱ βόες. οἱ δὲ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων, οἱ μὲν ὠνησόμενοι, οἱ δὲ πωλήσοντες· ὀλίγοι δέ τινές εἰσιν, οἱ κατὰ θέαν ἐρχόμενοι τῆς πανηγύρεως, πῶς τοῦτο γίνεται, καὶ διὰ τί, καὶ τίνες οἱ τιθέντες τὴν πανήγυριν, καὶ ἐπὶ τίνι, οὕτω καὶ ἐνθάδε ἐν τῇ πανηγύρει ταύτῃ· οἱ μέν τινες ὡς κτήνη, οὐδὲν πλέον πολυπραγμονοῦσι τοῦ χόρτου. ὅσοι γὰρ

quid bonum, nec quid
Ac alia quidē te ignorar
ri fortaſſe poteſt:quo pa
tem me feres,rationem
des & manebis,ſi oſten
ipſi tibi eſſe ignotum?
modo facies ſed ſtatim
des cū indignatione. A
ego mali tibi feci, niſi i
ſpeculū deformi,cum e
talē oſtēdit qualis eſt?N
te medicus contumeliā
cere videatur, cui mor
demōſtrat. Is cum ait:
male mihi videris hab
bricitas, abſtineto cib
hodie bibito. Nemo en
cit, O contumeliā non
dā. Si cui vero dixeris: A
tiones tuæ æſtuant,aue
nes ſunt humiles,aggre
inter ſe pugnāt, affectu
ræ nō ſunt cōſentanei,e
nes tuæ vanæ ſunt & en
ſtatim digreſſus ait,con
lia me affecit. Tales ſi
noſtræ queādmodū in
cōuentu, iumēta vendē
ſa adducūtur,& boues:
autem hominū partim
ri,partim vendituri:pau
sūt qui ſpectādę cauſa c
tatis adſint, quiq; inq
Quo pacto iſtud fit? Qu
Qui ſunt,qui celebritat
conſtituerunt? Qua de
Sic & in hac celebritate.
alii nihil vltra paſtum c
Quam multi enim in
ſio

...fundis, ſeruitiis, ma-...us verſamini? Ea vero ...id ſunt niſi pabulum. ...item homines ſunt ...ritati vacent, ſpectā-...ſi, & cogitent: Quid ...ndus eſt? Quis eum ...rat? Nemo. Id fieri ...t? Vrbem quidē, aut ...nec minimum dura-...is ſine gubernatore & ...poſſe videas: tantam ...: tam præclaram fa-...emere ac ita fortuito ...as? Eſt igitur qui eam ...ret? Qualis & quo-...miniſtrat? Nos vero ...iditi, qui & quales ſu-...d quod munus? Nun-...i eo connexi, & ad eū ...odo affecti ſum, aut ...nitus? Hæc ſunt quæ ...s accidant, quiq; poſt-...ni rei vacent, vt cele-...erſpecta diſcedāt. Cur ...vulgo deridētur? Quia ...ectatores a mercatori-...Qod ſi iumenta ſenſu a-...ent prædita, deriderēt ...s, qui quicquam præ-...lium admirentur.	περὶ κτῆσιν καὶ ἀγροὺς καὶ οἰκέτας καὶ ἀρχάς τινας ἀναστρέφεσθε, ταῦτα οὐδὲν ἄλλο ἢ χόρτος ἐστίν. ὀλίγοι δ' εἰσὶν οἱ πανηγυρίζοντες ἄνθρωποι φιλοθεάμονες. τί ποτ' οὖν ἐστιν ὁ κόσμος, τίς αὐτὸν διοικεῖ; οὐδείς. καὶ πῶς οἷόν τε, πόλιν μὲν ἢ οἶκον μὴ δύνασθαι διαμένειν, μηδ' ὀλιγοστὸν χρόνον δίχα τοῦ διοικοῦντος καὶ ἐπιμελουμένου· τὸ δ' οὕτω μέγα καὶ καλὸν κατασκεύασμα, εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχεν οὕτως ἀτάκτως οἰκονομεῖσθαι; ἔστιν οὖν ὁ διοικῶν ποῖός τις, καὶ πῶς διοικῶν; ἡμεῖς δὲ τίνες ὄντες ὑπ' αὐτοῦ γεγόναμεν, καὶ πρὸς τί ἔργον; ἆρά γ' ἔχομέν τινα ἐπιπλοκὴν πρὸς αὐτὸν, καὶ σχέσιν, ἢ οὐδεμίαν; ταῦτ' ἐστὶν ἃ πάσχουσιν οὗτοι οἱ ὀλίγοι. καὶ λοιπὸν τούτῳ μόνῳ σχολάζουσι, τὴν πανήγυριν ἱστορήσαντ' ἀπελθεῖν. τί οὖν; καταγελῶνται ὑπὸ τῶν πολλῶν. καὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ θεαταὶ ὑπὸ τῶν ἐμπόρων. καὶ εἰ τὰ κτήνη συναίσθησίν τινα εἶχε, κατεγέλα τῶν ἄλλό τι τεθαυμακότων, ἢ τὸν χόρτον.
...ui pertinaciter in iis ...creuerūt, perſeuerant.	Πρὸς τοὺς σκληρῶς τινῶν ὧν ἔκριναν ἐμμένοντας.
CAP. XV.	ΚΕΦ. ιε.
...llam cum diſputatio-...n has audiunt, conſtan-...oportere: ac volunta-...idē natura eſſe liberā,	Ὅταν ἀκούσωσί τινες τούτων τῶν λόγων, ὅτι βέβαιον εἶναι δεῖ, καὶ ἡ μὲν προαίρεσις ἐλεύθερον φύσει

καὶ ἀνανάγκαστον, τὰ δ' ἄλλα κωλυτὰ, ἀναγκαστὰ, δοῦλα, ἀλλότρια, φαντάζονται ὅτι δεῖ παντὶ τῷ κριθέντι ὑπ' αὐτῶν ἀπαραβάτως ἐμμένειν. ἀλλὰ πρῶτον ὑγιὲς εἶναι δεῖ τὸ κεκριμένον. θέλω γὰρ εἶναι τόνους ἐν σώματι, ἀλλ' ὡς ὑγιαίνοντι, ὡς ἀθλοῦντι. ἂν δέ μοι φρενητικοὺς τόνους ἔχων ἐνδεικνύῃς, καὶ ἀλαζονεύῃ ἐπ' αὐτοῖς, ἐρῶ σοι ὅτι ἄνθρωπε ζήτει τὸν θεραπεύσοντα. τοῦτο οὐκ εἰσὶ τόνοι, ἀλλ' ἀτονία. ἕτερον τρόπον τοιοῦτόν τι καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς πάσχουσιν οἱ παρακούοντες τῶν λόγων τούτων. οἷον καὶ ἐμός τις ἑταῖρος ἐξ οὐδεμιᾶς αἰτίας ἔκρινεν ἀποκαρτερεῖν, ἔγνων ἐγὼ ἤδη τρίτην ἡμέραν ἔχοντος αὐτοῦ τῆς ἀποχῆς, καὶ ἐλθὼν ἐπυνθανόμην τί ἐγένετο. κέκρικα, φησιν. ἀλλ' ὅμως τί σε ἦν τὸ ἀναπεῖσαν; εἰ γὰρ ὀρθῶς ἔκρινας, ἰδοὺ παρακαθήμεθά σοι, καὶ συνεργοῦμεν ἵνα ἐξέλθῃς. εἰ δ' ἀλόγως ἔκρινας, μετάθου. τοῖς κριθεῖσιν ἐμμένειν δεῖ. τί ποιεῖς ἄνθρωπε; οὐ πᾶσιν, ἀλλὰ τοῖς ὀρθῶς. ἐπεὶ παθὼν ἄρτι ὅτι νύξ ἐστιν ὅτι σοι δοκῇ, μὴ μετατίθεσο, ἀλλ' ἔμμενε καὶ λέγε, τοῖς κριθεῖσιν ἐμμένειν δεῖ. τί ποιεῖς ἄνθρωπε; οὐ πᾶσιν, οὐ θέλεις τὴν ἀρχὴν ποιή-

& cogi non poſſe, cæte
& prohiberi & cogi poſ
uilia atque aliena eſſe:
quicquid a ſe decretum
in eo pertinaciter eſſe
randum. Verum decr
primis rectum eſſe
Volo enim neruos eſſe
pore,ſed vt in ſano cor
in decertāti corpore. S
rioſi te habere neruos
de iiſque glorieris: dic
homo quære tibi m
Nam iſti nerui non ſu
neruatio,licet alio qu
do. Tale quiddā eoru
animis accidit,qui diſ
nes has obiter ac per
diūt, quemadmodū ſ
meorum quidā nulla
inedia necē ſibi cōſci
tuit. Ego rem cognou
iam tertium diē abſtin
lam vrgeret, & aggr
terrogaui, quid ei a
Decreui, inquit. Sed t
inquam, eo te impuli
recte decreuiſti, aſſid
bi, adiutores futuri,
excedas. Sin perperā
muta cōſiliū. Decretis
dum eſt. Quid agis ho
omnibus ſed rectis. N
mentem tibi venit, m
ctem eſſe: ſi tibi vide
muta ſentētiam, ſed i
ſeuera:& dic, decretis
ſtēdū. Quid agis hon
mnibus. Nō a princip

iacere fundamentum, m cōſiderado, rectūne rauum? ac tum demum xædificare firmitatem conſtantiam? Quod ſi ientum putre ac rui- ieceris: quo plura & fir- impoſueris, eo citius im corruet. Citra o- cauſam e medio nobis hominem amicum & rem, ciuitatis eiuſdem agnæ quam paruæ. & dem facias, hominem- llius iniuriæ reum per- in decretis perſeueran- ſe? Quod ſi tibi forte in m veniſſet, me eſſe oc- um: num in ſententia nendum tibi eſſet? Ac dem vix a ſententia de- eſt: eorum autem qui unt, nōnullis aliud per- i non poteſt. Itaque mi- or nunc ſcire id quod gnorabam, quæ vis ſit gati illius dicti, Stul- neque mutari, neque poſſe. Abſit, vt ſtultus ontingat amicus: nihil ue intractabile. Decre- iam furentes. Sed quo ntius decernunt ea quæ int, eo maiore veratri is opus eſt. Non ea fa- s quæ ſunt ægrotantis, rſere medicum? Ægro- nine: auxiliare mihi, era quid mihi ſit a-

σαι· καὶ τὸν θεμέλιον, τὸ κρῖμα σκέψασθαι πότερον ὑγιὲς ἢ οὐχ ὑγιές, καὶ οὕτω λοιπὸν ἐποικοδομεῖν αὐτῷ τὴν εὐτονίαν, τὴν ἀσφάλειαν; ἂν δὲ σαπρὸν ὑποστήσῃ, καὶ καταπίπτον, οὐκ οἰκοδόμημά τι ὄν· ὅσῳ δ᾽ ἂν πλείονα καὶ ἰσχυρότερα ἐπιθῇς, τοσούτῳ θᾶττον κατενεχθήσεται. αὐτὸν πάσης αἰτίας ἐξάγεις ἡμῶν ἄνθρωπον ἐκ τοῦ ζῆν φίλον καὶ συνήθη, τῆς αὐτῆς πόλεως πολίτην, καὶ τῆς μεγάλης καὶ τῆς μικρᾶς; εἶτα φόνον ἐργαζόμενος καὶ ἀπολλύων ἄνθρωπον μηδὲν ἠδικηκότα, λέγεις ὅτι τοῖς κριθεῖσιν ἐμμένειν δεῖ; εἰ δ᾽ ἐπῆλθέ σοι πώς ποτ᾽ ἐμὲ ἀποκτεῖναι, ἔδει σε ἐμμένειν τοῖς κριθεῖσιν; ἐκεῖνος μὲν οὖν μόγις μετεπείσθη. τινὰς δὲ νῦν οὐκ ἔστι μεταθεῖναι· ὥστε μοι δοκῶ ὃ πρότερον ἠγνόουν νῦν εἰδέναι, τί ἐστι τὸ ἐν τῇ συνηθείᾳ λεγόμενον, μωρὸν οὔτε πεῖσαι οὔτε ῥῆξαι ἔστι. μή μοι γένοιτο φίλον ἔχειν μωρόν. δυσμεταχειριστότερον οὐδέν ἐστι. κέκρικα. καὶ γὰρ οἱ μαινόμενοι· ἀλλ᾽ ὅσῳ βεβαιότερον κρίνουσι τὰ οὐκ ὄντα, τοσούτῳ πλείονος ἐλλεβόρου δέονται. οὐ θέλεις τὰ τοῦ νοσοῦντος ποιεῖν, καὶ τὸν ἰατρὸν παρακαλεῖν. νοσῶ κύριε, βοήθησόν μοι. τί με δεῖ ποιεῖν,

σκέψαι. ἐμὸν ἐστι πείθεσθαί σοι. οὕτω καὶ ἐνταῦθα ἃ δεῖ με ποιεῖν οὐκ οἶδα. ἐλήλυθα δὲ μαθησόμενος. οὔ. ἀλλὰ περὶ τῶν ἄλλων μοι λέγε, τοῦτο δὲ κέκρικα. περὶ ποίων ἄλλων; τί γάρ ἐστι μεῖζον ἢ προὐργιαίτερον τοῦ πεισθῆναί σε, ὅτι οὐκ ἀρκεῖ τὸ κεκρικέναι, καὶ τὸ μὴ μετατίθεσθαι; οὗτοι οἱ μανικοὶ τόνοι, οὐχ ὑγιεινοί. ἀποθανεῖν θέλω, ἄν με τοῦτο ἀναγκάσῃς, διὰ τί ἄνθρωπε; τί ἐγένετο, κέκρικα. ἐσώθην ὅτι οὐ κέκρικας ἐμὲ ἀποκτεῖναι. ἀργύριον οὐ λαμβάνω. διὰ τί, κέκρικα. ἴσθι ὅτι ᾧ τόνῳ νῦν χρῇ πρὸς τὸ μὴ λαμβάνειν, οὐδὲν κωλύει σε ἀλόγως ποτὲ ῥέψαι πρὸς τὸ λαμβάνειν. καὶ πάλιν λέγειν, ὅτι κέκρικα. ὥσπερ ἐν νοσοῦντι καὶ ῥευματιζομένῳ σώματι, ποτὲ μὲν ἐπὶ ταῦτα, ποτὲ δ᾽ ἐπ᾽ ἐκεῖνα ῥέπει τὸ ῥεῦμα· οὕτω καὶ ἀσθενὴς ψυχή, ὅπου μὲν κλίνῃ, ἄδηλον ἔχει. ὅταν δὲ καὶ τόνος προσῇ τῷ κλίματι τούτῳ καὶ τῇ φορᾷ, τότε γίνεται τὸ κακὸν ἀβοήθητον καὶ ἀθεράπευτον,

gendum: meũ eſt pa
Sic hic quoq;. Quid m
endũ ſit ignoro: ſed ad
gnoſcẽdi cauſa. Nõ, ſe
reb. mihi dicito. Nã hc
ui. De quib. aliis? Qu
maiꝰ aut maiore ſtudi
eſt, quã tibi perſuaderi
tis eſſe te decreuiſſe, a
poſito nõ recedere? Hi
rioſorũ nerui, nõ hon
ni. Emori volo, ſi me i
egeris. Quãobrẽ homi
accidit? Decreui. Salu
ꝙ nõ decreuiſti me o
Argentũ nõ accipio. Q
Decreui. Sciſne quibus
nũc vteris ad nõ accipie
iiſdẽ nihil ꝓhibere quo
aliquãdo temere incli
accipiendũ & rurſus
decreuiſſe? Vt enim in
corpore & fluxionib. ob
humor alias in hãc, alia
fertur partẽ: ſic animus
cillis, quo quidẽ incline
tũ eſt. cũ autẽ ad inclin
atq; impetũ illũ etiã ne
ceſſerint: tum malum ei
di fit, cui nec auxilium
nec adhiberi medicina

Ὅτι οὐ μελετῶμεν χρῆσθαι τοῖς περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν δόγμασιν.

Non dare nos operam, vt tis de rebus bonis & malis vtamur.

ΚΕΦ. ιϛ.

CAP. XVI.

Ποῦ τὸ ἀγαθόν; ἐν προαιρέσει. ποῦ τὸ κακόν; ἐν προαιρέσει. ποῦ τὸ οὐδέτε-

VBi ſitum eſt bo
In voluntate. Vbi a-
lum? In voluntate. Vbi u-
t. n

n iis quæ arbitrii noſtri ıt. Quid ergo? Nunquis n his rationibus foris Nunquis ipſe medita- ım rebus hoc modo re- re, quemadmodum in nibus? Nũquid dies eſt? ıid vero? Nox eſt? Non. ero? Paria ſunt aſtra? ıbeo dicere. Cum pecu- oſtẽditur, esne medita- eſpõdere, vt decet: eam ɔonã? Nũquid in his re- ibus exercitatus es? An ı ſolas cauillationes? go miraris, vbi medi- , ibi te ipſo quoq; te ſu- n eſſe? Vbi vero exer- em nullam adhibuiſti, ndẽ cũctari? Nam cur quamuis ſciat ſe recte e: quę ſcripſerit memo- ãdaſſe, & ſuauitatẽ vo- buiſſe: tamẽ adhuc æ- Quia nõ cõtẽtus eſt ex- ɔne. Quid ergo vult? ab iis qui adſunt. Ad ẽ igitur declamãdi ex- s eſt, ad laudationẽ au- uperationẽ nõ eſt exer- Quãdo enim e quoquã q d ſit laus aut vitupe- uę ſit vtriuſq; rei natu- laudes expetẽdæ ſint? uperationes fugiendę? ı autem in ea ſe decla- : exercuit, quę ſit his ra õſentanea? Quid ergo iiraris, ſi vbi didicit,

ρον; ἐν τοῖς ἀπροαιρέτοις. τί οὖν μέμνηταί τις ἡμῶν ἔξω τούτων τῶν λόγων, μελετᾷ τις αὐτὸς ἐφ' αὑτοῦ τοῦτον τὸν τρόπον, ἀποκρίνεσθαι τοῖς πράγμασιν ὡς ἐπὶ τῶν ἐρωτημάτων. ἆρά γε ἡμέρα ἐστί; ναί. τί δὲ, νύξ ἐστιν; οὔ. τί δ᾽ ἄρτιοι εἰσὶν οἱ ἀστέρες; οὐκ ἔχω λέγειν. ὅταν σοι προφαίνηται ἀργύριον, μεμελέτηκας ἀποκρίνεσθαι τὴν δέουσαν ἀπόκρισιν ὅτι οὐκ ἀγαθὸν, ἤσκηκας ἐν ταύταις ταῖς ἀποκρίσεσιν, ἢ πρὸς μόνα τὰ σοφίσματα. τί οὖν θαυμάζεις, εἰ ὅπου μὲν μεμελέτηκας, ἐκεῖ κρείττων γίνῃ σαυτοῦ, ὅπου δ᾽ ἀμελετήτως ἔχεις, ἐκεῖ δ᾽ ὁ αὐτὸς διαμένης. ἐπεὶ διὰ τί ὁ ῥήτωρ εἰδὼς ὅτι γέγραφε καλῶς, ὅτι αὖ εἴληφε τὰ γεγραμμένα· φωνὴν εἰσφέρων ἡδεῖαν, ὅμως ἔτι ἀγωνιᾷ, ὅτι οὐκ ἀρκεῖται τῷ μελετῆσαι. τί οὖν θέλει; ἐπαινεθῆναι ὑπὸ τῶν παρόντων. πρὸς μὲν οὖν τὸ δύνασθαι μελετᾶν, ἤσκηται. πρὸς ἔπαινον δὲ καὶ ψόγον, οὐκ ἤσκηται. πότε γὰρ ἤκουσε παρά τινος τί ἐστι ψόγος, τίς ἑκατέρου φύσις. τοὺς ποίους τῶν ἐπαίνων διωκτέον, ἢ τοὺς ποίους τῶν ψόγων φευκτέον. πότε δ᾽ ἐμελέτησε ταύτην τὴν μελέτην, ἀκόλουθον τούτοις τοῖς λόγοις. τί οὖν ἔτι θαυμάζεις; εἰ ὅπου μὲν ἔμαθεν

ἐκεῖ διαφέρει τῶν ἄλλων· ὅπου δ' οὐ μεμελέτηκεν, ἐκεῖ τοῖς πολλοῖς ὁ αὐτός ἐστιν. ὡς ὁ κιθαρῳδὸς οἶδε κιθαρίζειν, ᾄδει καλῶς, τὰ τὸν ἔχει καλὸν, καὶ ὅμως εἰσερχόμενος τρέμει· ταῦτα γὰρ οἶδεν. ὄχλος δὲ τί ἐστιν οὐκ οἶδεν. οὐδ' ὄχλου βοὴ, οὐδὲ καταγέλως. ἀλλ' οὐδ' αὐτὸ τὸ ἀγωνιᾶν τί ἐστιν οἶδε, πότερον ἡμέτερον ἔργον ἐστὶν, ἢ ἀλλότριον. αὐτὸ παῦσαι ἢ οὐκ ἔστι. διὰ τοῦτο ἐὰν μὲν ἐπαινεθῇ, φυσηθεὶς ἐξῆλθεν. ἐὰν δὲ καταγελασθῇ, τὸ φυσημάτιον ἐκεῖνο ἐκεντήθη καὶ προσεκάθισε. τοιοῦτόν τι καὶ ἡμεῖς πάσχομεν. ἵνα θαυμάζομεν περὶ τὰ ἐκτός. εἶτ' ἀποροῦμεν πῶς φοβούμεθα ἢ πῶς ἀγωνιῶμεν; τί οὖν, ἐνδέχεται ὅταν τὰ ἐπιφερόμενα κακὰ ἡγώμεθα, οὐ δυνάμεθα μὴ φοβεῖσθαι, οὐ δυνάμεθα μὴ ἀγωνιᾶν. εἶτα λέγομεν, κύριε ὁ θεὸς πῶς μὴ ἀγωνιῶ. μωρέ. χεῖρας οὐκ ἔχεις; οὐκ ἐποίησέ σοι αὐτὰς ὁ θεός; εὔχου νῦν καθήμενος, ὅπως αἱ μύξαι σου μὴ ῥέωσιν. ἀπομύξαι μᾶλλον, καὶ μὴ ἐγκάλει. τί οὖν; ἐνταῦθά σοι οὐδὲν δέδωκεν; οὐ δέδωκέ σοι καρτερίαν; οὐ δέδωκέ σοι μεγαλοψυχίαν; οὐ δέδωκεν ἀνδρείαν; τηλικαύτας ἔχων χεῖρας, ἔτι ζητεῖς τὸν ἀπομύξοντα; ἀλλ' οὐδὲ μελετῶμεν ταῦτα, οὐδ'

ibi vulgo antecellit: tem ſe non exercuit, il præ plebe prærogatiu bet? Sic citharœdus no ſare citharam, bene ca natu inſigni eſt amictu men theatrum ingred mit. Nam illa quiden populus autem quid nouit, aut populi cl deriſio. Imo ipſum quid ſit, ignorat vtri ſtrum opus ſit, an alie dari poſſit, necne. (pter, cum laudatur, exit. Vbi autem deri inflatiuncula illa co tur & ſubſidit. Tale q & nobis accidit. Qua miramur? externas. Et mus qui fiat, vt tin vt æſtuemus? Quid e rine poteſt, cum ea q runtur, mala iudicam metuamus, non æſtuer cimus: Proh Deũ fide agam ne æſtuem? Stul nus non habes? Non eas Deus? Nunc erg precare, ne pituita tibi Emunge potius, ne Deum. Quid ergo? hic bi dedit? Non dedit t rantiam? Non dedit gnitudinem animi? N fortitudinem? Tot m habeas, adhuc requi qui te emungat? Ver hæc neque meditamu

ci

ns. Alioqui dato mihi
e qui curet, quo pacto
iacturus ſit? Qui ſolici-
t, on de aliqua re conſe-
a ed de actione ſua recte
ri nda? Quis cum delibe-
n reſpicit deliberatio-
a non potius de eo cõſe-
d laborat, cuius gratia
e.? Qui ſi voti compos
it ait: Quam prudẽter
e imus? Non dicebã ti-
t, ſi nos rem quãpiam
d iremus, nõ poſſe fieri
it uenirett? Sin ſecus ce-
t biectus eſt miſer, nec
d it de iis quæ accide-
p t. Quis noſtrum hu-
i uſa vatem adhibuit?
n trũ actioni ſuæ nõ in-
ii Quisnã? vnum mihi
vt ũ videã, quẽ iam lon-
p quærito, qui reuera
ob s & ingenioſus: ſiue
ſc itẽ, ſiue natu grãdio-
la Quid ergo miramur
ers in reb. caducis exer-
os ſe: in actionib. autem
il fœdos, nullius pretii,
do delicatos, calamitates
q iti ſumus? Neq; enim
ob curæ fuerũt, neq; in
s ercem⁹. At ſi nõ mor-
t lium timeremus, ſed
re ipſum: operam da-
e nus ne incideremus
q mala nobis vide-
ur. inc in ſchola expedi-
ver ſi, cum tali quæpiam de re quęſtiuncula inciderit,

ἐπιστρεφόμεθα. ἐπεὶ δότε μοι
ἕνα ᾧ μέλει πῶς τι ποιήσῃ, ὃς
ἐπιστρέφεται οὐ τοῦ τυχεῖν τινός,
ἀλλὰ τῆς ἐνεργείας τῆς αὐτοῦ ἐπι-
στρέφεται. τίς βουλευόμενος
αὐτῆς τῆς βουλῆς, οὐχὶ δὲ τοῦ
τυχεῖν ἐκείνου περὶ οὗ βουλεύ-
εται. κἂν μὲν τύχῃ, ἐπῆρται
καὶ λέγει· πῶς γὰρ ἡμεῖς καλῶς
ἐβουλευσάμεθα. οὐκ ἔλεγον
σοι ἀδελφέ, ὅτι ἀδύνατόν ἐ-
στιν ἡμῶν τι σκεψαμένων, μὴ
οὕτως ἐκβῆναι; ἂν δ' ἑτέρως
χωρήσῃ, ταπεινοῦται. τάλας
οὐχ εὑρίσκει οὐδέτι εἴπῃ περὶ
τῶν γεγονότων. τίς ἡμῶν τού-
του ἕνεκα μάντιν παρέλαβε;
τίς ἡμῶν οὐκ ἐνεκοιμήθη ὑ-
πὲρ ἐνεργείας; τίς; ἕνα μοι δό-
τε ἵνα ἴδω τοῦτον, ὃν ἐκ πολ-
λοῦ χρόνου ζητῶ, τὸν τῆς ἀ-
ληθείας εὐγενῆ καὶ εὐφυᾶ.
εἴτε νέον εἴτε πρεσβύτερον
δότε. τί οὖν ἔτι θαυμάζο-
μεν, εἰ περὶ μὲν τὰς ὕλας τε-
τρίμμεθα, ἐν δὲ ταῖς ἐνερ-
γείαις ταπεινοί, ἀσχήμονες,
οὐδενὸς ἄξιοι, δειλοί, ταλαί-
πωροι, ὅλοι ἀτυχήματα. οὐ γὰρ
μεμέληκεν ἡμῖν, οὐδὲ μελε-
τῶμεν. εἰ δὲ μὴ τὸν θάνατον
ἢ τὴν φυγὴν ἐφοβούμεθα,
ἀλλὰ τὸν φόβον, ἐμελετῶμεν
ἄν, ἐκείνοις μὴ περιπίπτειν
ἃ φαίνεται ἡμῖν κακά. νῦν
δ' ἐν μὲν τῇ σχολῇ γοργοὶ καὶ
κατάγλωσσοι. κἂν ζητημάτι-
ον ἐμπέσῃ περί τινος τούτων

ἱκανοὶ τὰ ἑξῆς ἐπελθεῖν. ἕλ-
κυσον δ' εἰς χρῆσιν, καὶ εὑρή-
σεις τάλανας ναυάγους. προσ-
πεσέτω φαντασία ταρακτι-
κὴ, καὶ γνώσῃ τί ἐμελετῶμεν,
καὶ πρὸς τί ἐγυμναζόμεθα.
λοιπὸν ἐπὶ τῆς ἀμελετησίας
προσεπισωρεύομεν ἀεί τινα,
καὶ προσαναπλάσσομεν μείζο-
να τῶν καθεστώτων. εὐθὺς
ἐγὼ ὅτε πλέω καταχύψας
εἰς τὸν βυθὸν ἢ τὸ πέλαγος,
περιβλεψάμενος καὶ μὴ ἰδὼν
γῆν, ἐξίσταμαι. καὶ φαντα-
ζόμενος ὅτι ὅλον με δεῖ τὸ
πέλαγος τοῦτο ἐκπιεῖν ἂν
ναυαγήσω, οὐκ ἐπέρχεταί
μοι, ὅτι μοι τρεῖς ξέσται ἀρ-
κοῦσι. τί οὖν με ταράσσει; τὸ
πέλαγος; οὔ, ἀλλὰ τὸ δό-
γμα. πάλιν, ὅταν σεισμὸς
γένηται, φαντάζομαι ὅτι ἡ
πόλις ἐπιπίπτειν μοι μέλλει.
οὐ γὰρ ἀρκεῖ μικρὸν λιθάριον,
ἵν' ἔξω μου τὸν ἐγκέφαλον
βάλῃ; τίνα οὖν ἐστι τὰ βα-
ροῦντα καὶ ἐξιστάντα ἡμᾶς; τί-
να γὰρ ἄλλα, ἢ τὰ δόγματα;
τὸν γὰρ ἐξιόντα καὶ ἀπαλλαττό-
μενον τῶν συνήθων καὶ ἑταί-
ρων, καὶ τόπων καὶ συναναστρο-
φῆς, τί ἐστι τὸ βαροῦν ἄλλο, ἢ
δόγματα; τὰ γοῦν παιδία
εὐθὺς ὅταν κλαύσῃ μικρὰ τῆς
τίτθης ἀπελθούσης, πλακούν-
τιον λαβόντα ἐπιλέλησται.
θέλεις σε οὖν καὶ ἡμεῖς τοῖς
παιδίοις ὁμοιῶμεν; οὐ νὴ τὸν
Δία. οὐ γὰρ ὑπὸ πλακουν-

inſtructi ſumus ad rel
proſequenda. Sed ſi
rem conferenda fueri
nies miſeros naufrag
dat cogitatio terro
cognoſces quid med
rimus, & ad quid no
rimus. Iam in hac m
nis neglectione ſubi
dam accumulamus,
quam re ipſa ſunt aſſ
Statim ego cum nau
ctis in profundũ au
oculis, cum circum
terram nuſquam pr
tra me ſum, & cogit
hi totũ pelagus ebib
fecero naufragium,
reputo, tres ſextario
ſatis. Quid ergo me
Pelagus? Non, ſed op
Rurſus ingruente te
totam vrbẽ in me ca
fingo: quaſi vero nõ
pillus ſit ſatis, ad eli
diſſipandum cerebr
Quæ ergo ſunt quæ
rent, & extra noſm
piant? Quæ alia, niſi
piniones. Nam eũ q
abiẽs, a familiaribus
locis, cõſuetudine re
aliud eſt quod onere
niones? Pueri quidẽ
ploiãt nutrice paulũ
placẽtula accepta plo
uiſcũtur. Vis ergo,
quoq; pueris cõpare
med[illegible]fidi⁹. Neq; en

…la me ita deliniri, ſed
…inionibus. Quæ au-
… ſunt? Eæ quas ho-
…otos dies meditan-
…illis externis rebus
…et: non ſodali, non
…n gymnaſiis, imo
…e quidem corpore:
…iniſſe legis, & eam
… habere. Quid au-
…iuinitus præſcripta
…ua tueri, & aliena
…vendicare: ſed iis
…lantur vti, & cum
…ur, ea non deſidera-
…quis eripit, reſtitue-
…te: & ſtatim habe-
…n, pro eo tempo-
…vtenda dedit, ni-
… nutricem aut ma-
… vocemus. Quid
…reſt, qua re vin-
…de pendeas? Quan-
…tior eo es qui ob
…orat, ſi ob gymna-
…porticus, ob ado-
…s, & eiuſmodi con-
…es? Alius id ægre
…d Dircæam aquam
…lius bibiturus ſit.
…rtia deterior eſt
… At illi aſſueue-
…am huic aſſue-
…nde vbi & hac
…s, luge, & quæ-
…Euripidæo ſimi-

…*erm Neronianas Mar-*
…*iaq; aquam.*

ἴον τοῦτο πάσχειν ἀξιῶ, ἀλλ' ὑπὸ δογμάτων ὀρθῶν. τίνα δ' ἐστὶ ταῦτα; ἃ δεῖ τὸν ἄνθρωπον ὅλον τὴν ἡμέραν μελετῶντα, μηδενὶ προσπάσχειν τῶν ἀλλοτρίων, μήθ' ἑταίρῳ, μήτε τόπῳ, μήτε γυμνασίοις, ἀλλὰ μηδὲ τῷ σώματι τῷ αὐτοῦ· μεμνῆσθαι δὲ τοῦ νόμου, καὶ τοῦτον πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχειν. τί δ' ὁ νόμος ὁ θεῖος; τὰ ἴδια τηρεῖν, τῶν ἀλλοτρίων μὴ ἀντιποιεῖσθαι, ἀλλὰ διδομένοις μὲν χρῆσθαι, μὴ διδόμενα δὲ μὴ ποθεῖν. ἀφαιρουμένου δέ τινος, ἀποδιδόναι. εὐλύτως καὶ αὐτόθεν χάριν εἰδότα οὗ ἐχρήσατο χρόνου, εἰ θέλεις μὴ καλεῖν τὴν τίτθην καὶ μάμμην. τί γὰρ διαφέρει τινός ἥττων ἐστί, καὶ ἐκ τινὸς κρέμαται; τί κρείττων εἶ τοῦ διὰ κοράσιον κλάοντος, ἢ διὰ γυμνάσιον, καὶ στωΐδια καὶ νεανισκάρια καὶ τοιαύτην διατριβὴν πενθεῖς; ἄλλος ἐλθὼν ὅτι οὐκέτι τὸ τῆς Δίρκης ὕδωρ πίνειν μέλλει. τὸ γὰρ Μάρκιον χεῖρόν ἐστι τοῦ τῆς Δίρκης. ἀλλ' ἐκεῖνό μοι συνήθες ἦν. καὶ τοῦτο πάλιν ἔσται σοι συνήθες. εἶτ' ἂν μὲν τοιούτῳ προσπαθῇς, καὶ τοῦτο πάλιν κλαῖε καὶ ζήτει, στίχον ὅμοιον τῷ Εὐριπίδου ποιῆσαι,

θερμάς τε τὰς Νέρωνος,
Μάρκιόν θ' ὕδωρ.

ἴδε πῶς τραγῳδία γίνε-
ται, ὅταν εἰς μωροὺς ἀνθρώ-
πους πράγματα τυγχάνοντ'
ἐμπέσῃ. πότε οὖν Ἀθήνας
πάλιν ὄψομαι, καὶ τὴν ἀ-
κρόπολιν; τάλας, οὐκ ἀρκεῖ
σοι ἃ βλέπεις καθ' ἡμέραν;
κρεῖττόν τι ἔχεις ἢ μεῖζον ἰ-
δεῖν τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης,
τῶν ἄστρων, τῆς γῆς ὅλης, τῆς
θαλάσσης; εἰ δὲ δεῖ παρακο-
λουθεῖν τῷ διοικοῦντι τὰ ὅ-
λα, κἀκεῖνον ἐν σεαυτῷ πε-
ριφέρεις, ἔτι ποθεῖς λιθά-
ρια καὶ πέτραν κομψήν; ὅ-
ταν οὖν μέλλῃς ἀπολιπεῖν αὐ-
τὸν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελή-
νην, τί ποιήσεις; κλαύσεις
καθήμενος ὡς τὰ παιδία; τί
οὖν ἐν τῇ σχολῇ ἐποίεις, τί ἤ-
κουες, τί ἐμάνθανες, τί σαυ-
τὸν φιλόσοφον ἐπέγραφες,
ἐξὸν τὰ ὄντα ἐπιγράφειν, ὅτι
εἰσαγωγὰς ἔπραξά τινας, καὶ
Χρυσίππεια ἀνέγνων, φιλο-
σόφου δ' οὐδὲ θύραν πα-
ρῆλθον. ποῦ γάρ μοι μέτεστι
τούτου τοῦ πράγματος,
οὗ Σωκράτει μετῆν τῷ οὕ-
τως ἀποθανόντι, οὕτω ζή-
σαντι. οὗ Διογένει μετῆν.
ἐπινοεῖς τούτων τινὰ κλαί-
οντα ἢ ἀγανακτοῦντα, ὅτι
τὸν δεῖνα οὐ μέλλει βλέπειν,
οὐδὲ τὴν δεῖνα; οὐδ' ἐν
Ἀθήναις ἔσεσθαι, ἢ ἐν Κο-
ρίνθῳ, ἀλλ' ἂν οὕτω τύχῃ ἐν Σούσοις, ἢ ἐν Ἐκβα
γὰρ ἔξεστιν ὅταν θέλῃ ἐξελθεῖν τοῦ συμποσίου, κ

Viden' vt tragœdia or
res leues in ſtultos h
inciderunt? Ah quand
nas & arcem iterum
Miſer, non ſatis ea t
quæ quotidie vides?
preſtantius aliquid a
ſole, luna, ſtellis, terra
ſa, mari? Quod ſi rem
telligas, etiam vniu
gubernatorem circu
temetipſo. Adhuc
lapillos & rupem ele
Quid facies, ipſum
lunam relicturus? Sed
rans vt pueri? Quid
ſchola faciebas? Qui
bas? Quid diſcebas? C
loſophi nomen vſurp
ea tibi vſurpare poſſe
bes? te introductioni
confeciſſe, te Chryſi
legiſſe, philoſophi a
nuam quidē præterii
quid ea res ad me att
ad Socratem attineb
mortuus eſt? Ita vi
pertinebat ad Dioge
gnouiſti horum aliqu
raſſe aut ſuccenſuiſſe
ſtum aut iſtam viſi
eſſet? Quod Athenis
rinthi non futurus
fortaſſe Suſis, aut E
Nam cui licet abire d
uio cum volet, & non

is nunquid adhuc ſe dolet? non autem tã do intereſt, quoad eo ar? Is ſcilicet exilium im ſuſtinebit, aut cō- onem ad necem? Non m, vt pueri, ablacta- um capeſſere ſolidio- n deplorare mammas & nutriculas, aniles laturas? At illis diſce- leſtus ero. Tu eis mo- s? Nequaquam vero eadem quæ tibi opi- id ergo facere potes? m abiicito: abiicient am, ſi ſapient, ipſæ. ſuapte culpa plora- omo iam tandem id ſucceſſu, de liberta- imi magnitudine di- a animum reuoca. tandem erige, tan- uitute liberatus. au- m ſublatis ad Deum cere: Tracta me poſt- ratu tuo: eiuſdem te- animi: ſuſque deque nil recuſo, quod tibi r: quo voles ducito: qua voles induito. ungi magiſtratu? pri gere vitam? manere? pauperie conflicta- ſabundare? Ego te in s omnibus apud ho- lefendam: oſtendam rei cuiuſque ingenium. Non ita: ſed potius in

παίζειν, ἔτι οὗτος ἀνιᾶται μηνιῶν, οὐχὶ δ' ὡς παιδία παραμένει μέχρις ἂν ψυχαγωγῆται, τύχῃ γ' ἂν οὗτος ὑπομεῖναι φυγὴν ἵνα φυγεῖν εἰς ἅπαντα, ἢ τὴν ἐπὶ θανάτῳ κατακριθείς. οὐ θέλεις ἤδη ὡς τὰ παιδία ἀπογαλακτισθῆναι καὶ ἅπτεσθαι τροφῆς στερεωτέρας, μηδὲ κλαίειν μάμμας καὶ τίτθας γραῶν ἀποκλαύματα; ἀλλ' ἐκείνας ἀπαλλασσόμενος ἀνιάσω. σὺ αὐτὰς ἀνιάσεις; οὐδαμῶς. ἀλλ' ὅπερ καὶ σέ, τὸ δόγμα. τί οὖν ἔχεις ποιῆσαι, ἔξελε. τὸ δ' ἐκείνων ἂν εὖ ποιῶσιν αὗται ἐξελοῦσιν. εἰ δὲ μή, οἰμώξουσι δι' αὑτάς. ἄνθρωπε, τὸ λεγόμενον τοῦτο ἀπονοήθητι ἤδη ὑπὲρ εὐροίας, ὑπὲρ ἐλευθερίας, ὑπὲρ μεγαλοψυχίας. ἀνάτεινόν ποτε τὸν τράχηλον ὡς ἀπηλλαγμένος δουλείας. τόλμησον ἀναβλέψας πρὸς τὸν θεὸν εἰπεῖν, ὅτι χρῶ μοι λοιπὸν εἰς ὃ ἂν θέλῃς. ὁμογνωμονῶ σοι ἴσος εἰμί. οὐδὲν παραιτοῦμαι τῶν σοὶ δοκούντων· ὅπου θέλεις ἄγε, ἣν θέλῃς ἐσθῆτα περίθες. ἄρχειν με θέλεις, ἰδιωτεύειν, μένειν, φεύγειν, πένεσθαι, πλουτεῖν, ἐγώ σοι ὑπὲρ ἁπάντων τούτων πρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἀπολογήσομαι. δείξω τὴν ἑκάστου φύσιν οἵα ἐστίν. οὔ. ἀλλ' ἐν

βοὸς κοιλίᾳ καθήμενος, ἐκδέχου σοῦ τὴν μάμμην μέχρις σε χορτάσῃ. ὁ Ἡρακλῆς ἐν τοῖς ἐν οἴκοι παρεκάθητο, τίς ἂν ἦν; Εὐρυσθεὺς, καὶ οὐχὶ Ἡρακλῆς. ἄγε. πόσους δὲ περιερχόμενος τὴν οἰκουμένην, συνήθεις ἔσχε φίλους, ἀλλ' οὐδὲν φίλτερον τοῦ θεοῦ. διὰ τοῦτο ἐπιστεύθη Διὸς εἶναι υἱὸς, καὶ ἦν, ἐκείνῳ τοίνυν πειθόμενος, περιῄει καθαίρων ἀδικίαν καὶ ἀνομίαν. ἀλλ' οὐκ εἶ Ἡρακλῆς, καὶ οὐ δύνασαι καθαίρειν τὰ ἀλλότρια κακά; ἀλλ' οὐδὲ Θησεὺς, ἵνα τὰ τῆς Ἀττικῆς καθάρῃς; τὰ σαυτοῦ κάθαιρον. ἐντεῦθεν ἐκ τῆς διανοίας ἔκβαλε ἀντὶ Προκρούστου καὶ Σκίρωνος, λύπην, φόβον, ἐπιθυμίαν, φθόνον, ἐπιχαιρεκακίαν, φιλαργυρίαν, μαλακίαν, ἀκρασίαν. ταῦτα δ' οὐκ ἔστιν ἄλλως ἐκβαλεῖν, εἰ μὴ πρὸς μόνον τὸν θεὸν ἀποβλέποντα, ἐκείνῳ μόνῳ προσπεπονθότα, τοῖς ἐκείνου προστάγμασι καθωσιωμένον. ἂν δ' ἄλλο τι θέλῃς, οἰμώζων καὶ στένων ἀκολουθήσεις τῷ ἰσχυροτέρῳ· ἔξω ζητῶν ἀεὶ τὴν εὔροιαν, καὶ μηδέποτ' εὐροεῖν δυνάμενος. ἐκεῖ γὰρ αὐτὴν ζητεῖς, οὗ μή ἐστιν, ἀφεὶς ἐκεῖ ζητεῖν ὅπου ἐστί.

Πῶς ἐφαρμοστέον τὰς προλήψεις ἐπὶ μέρους.

ΚΕΦ. ιζ.

ventre bouis ſedens, e
materculam tuam du
ſcat. Hercules ſi do
ſuis aſſediſſet, quis fui
ryſtheus, non Hercule
vero, terrarum orbe
grando quot familiar
amicos parauit? Sed
hil ei fuit antiquius
de cauſa filius Iouis e
tus, ac fuit. Illi igitur
perans circumibat vt
am & iniquitatem e
ret. At non es Hercu
aliena mala purgare p
ne Theſeus quidem e
ticæ mala purges? T
purgato: ex animo e
Procruſtis & Scironi
rem, timorem, cupi
inuidiam, maleuol
auaritiam, mollitie
temperantiam. Hæc
ter eiici non poſſunt
ſolum reſpicias Deu
ſoli ſis addictus,
mandatis initiatus.
aliud voles: gemen
rans ſequeris robu
foris ſubinde quærit
ſperum ſucceſſum, c
ceſſum nunquam
queas: & qui illic cu
ras, vbi non eſt, o
loco in quo eſt.

Quomodo anticipation lis rebus ſint accon danda.

CAP. XVII

Id eſt primum philo-
ſchantis officiū? Abii-
ir gantiam. Nulla enim
e cur ea quæ ſcire te pu-
iſ re incipias. Ac nos fa-
la non facienda, bona
al honeſta & turpia, ſur-
a deorſum, lingua ver-
s philoſophos adimus:
æ laudamus, reprehen-
ıs accuſamus, conqueri-
, ſtudiis honeſtis & tur-
is dicamus & diſcepta-
(a vero de cauſa philo-
o accedimus? Ob ea quæ
ig orare putamus. Quæ
m illa ſunt? Præceptio-
m quæ philoſophi lo-
nt, ea diſcere volumus:
v elegantia & acuta: a-
t æſtum inde faciamus.
igur ridiculum putare,
v aliquis alia velit diſce-
a diſcat, aut in iis
ic t quæ non diſcit. Et
r vulgus decipitur, qua
Theopompus rhetor: qui
om etiam accuſat
d definire omnia volue-
quid enim ait? Ne-
ne noſtrum ante te bo-
a ixit, & iuſtum? aut
telligentes, quid ho-
uidque eſſet, citra
iſitionem & inani-
v ces illas ſonabamus?
is vero iſtud tibi dicit
eo ompe, nos cuiuſque
tu naturales notiones

ΤΙ πρῶτόν ἐστιν ἔργον τοῦ φιλοσοφοῦντος; ἀποβαλεῖν οἴησιν. ἀμήχανον γὰρ ἃ τις εἰδέναι οἴεται, ταῦτα ἄρξασθαι μανθάνειν. τὰ μὲν οὖν ποιητέα καὶ οὐ ποιητέα, καὶ ἀγαθὰ καὶ κακὰ, καὶ καλὰ καὶ αἰσχρὰ πάντες ἄνω καὶ κάτω λαλοῦντες ἐρχόμεθα πρὸς τοὺς φιλοσόφους, ἐπὶ τούτοις ἐπαινοῦντες, ψέγοντες, ἐγκαλοῦντες, μεμφόμενοι, περὶ ἐπιτηδευμάτων καλῶν καὶ αἰσχρῶν ἐπικρίνοντες καὶ διαλαμβάνοντες. τίνος δ' ἕνεκα προσερχόμεθα τοῖς φιλοσόφοις; ἃ οὐκ οἰόμεθα εἰδέναι. τίνα δ' ἐστὶ ταῦτα; τὰ θεωρήματα. ἃ γὰρ λαλοῦσιν οἱ φιλόσοφοι, μαθεῖν θέλομεν, ὡς κομψὰ καὶ δριμέα. οἱ δ' ἵν' ἀπ' αὐτῶν περιποιήσωνται. γελοῖον οὖν τὸ οἴεσθαι, ὅτι ἄλλα μέν τις μαθεῖν βούλεται, ἄλλα δὲ μαθήσεται. ἢ λοιπὸν ὅτι προκόψει τις ἐν οἷς οὐ μανθάνει. τὸ δ' ἐξαπατοῦν τοὺς πολλοὺς τοῦτό ἐστιν, ὅπερ καὶ Θεόπομπον τὸν ῥήτορα, ὅπου καὶ Πλάτωνι ἐγκαλεῖ ἐπὶ τῷ βούλεσθαι ἕκαστα ὁρίζεσθαι. τί γὰρ λέγει; οὐδεὶς ἡμῶν πρὸ σοῦ ἔλεγεν ἀγαθὸν ἢ δίκαιον, ἢ μὴ παρακολουθοῦντες τί ἐστι τούτων ἕκαστον, ἀσήμως καὶ κενῶς φθεγγόμεθα τὰς φωνάς; τίς γάρ σοι λέγει Θεόπομπε, ὅτι ἐννοίας οὐκ εἴχομεν ἑκάστου τού-

τῶν φυσικὰς καὶ προλήψεις; ἀλλ' οὐχ οἷόν τε ἐφαρμόζειν τὰς προλήψεις ταῖς καταλλήλοις οὐσίαις, μὴ διαρθρώσαντα αὐτάς. καὶ αὐτὸ τοῦτο σκεψάμενον, ποίαν τινὰ ἑκάστῃ αὐτῶν οὐσίαν ὑποτακτέον. ἐλέγομεν ὑγιεινόν τι καὶ νοσερόν, πρὶν Ἱπποκράτη γενέσθαι; ἢ κενῶς τὰς φωνὰς ταύτας ἀπηχοῦμεν; ἔχομεν γάρ τινα καὶ ὑγιεινοῦ πρόληψιν, ἀλλ' ἐφαρμόσαι οὐ δυνάμεθα. διὰ τοῦτο ὁ μὲν λέγει, ἀνάτεινον. ὁ δὲ λέγει, δὸς τροφήν. καὶ ὁ μὲν λέγει, φλεβοτόμησον. ὁ δὲ λέγει, σικύασον. τί τὸ αἴτιον ἄλλο γε, ἢ ὅτι τὴν τοῦ ὑγιεινοῦ πρόληψιν οὐ δύναται καλῶς ἐφαρμόσαι τοῖς ἐπὶ μέρους. οὕτως ἔχει καὶ ἐνθάδ' ἐπὶ τῶν κατὰ τὸν βίον ἀγαθῶν καὶ κακῶν. καὶ συμφέρον καὶ ἀσύμφορον, τίς ἡμῶν οὐ λαλεῖ; τίς γὰρ ἡμῶν οὐκ ἔχει τούτων ἑκάστου πρόληψιν; ἆρ' οὖν διηρθρωμένην καὶ τελείαν; τοῦτο δεῖξον. πῶς δείξω; ἐφάρμοσον αὐτὴν καλῶς ταῖς ἐπὶ μέρους οὐσίαις. εὐθὺς τοὺς ὅρους Πλάτων μὲν ὑποτάσσει τῇ τοῦ χρησίμου προλήψει, σὺ δὲ τῇ τοῦ ἀχρήστου. δυνατὸν οὖν ἐστιν ἀμφοτέρους ὑμᾶς ἐπιτυγχάνειν; πῶς οἷόν τε; τῇ δὲ τοῦ πλούτου οὐσίᾳ οὐχ ὁ μέν τις ἐφαρμόζει τὴν τοῦ ἀγαθοῦ πρόληψιν,

non habuiſſe, atque a[...] tiones? Illud quidem ſi[...] poteſt, vt eas anticip[...] rebus conſentaneis acc[...] demus, niſi prius illas d[...] rimus, atque idipſum c[...] rauerimus, quę res e[...] ſubiiciēdę ſint. Nā iſtl[...] medicis etiam obiicer[...] Quis enim noſtrū nō[...] aliqd & morbidū dixi[...] quā Hippocrates naſ[...] An voces iſtas inaniter[...] bamus? Habemus en[...] quā etiā ſani anticipat[...] ſed accōmodare nō po[...] eoq; alius deducere, al[...] cibū iubet, alius venā i[...] alius cucurbitulas ap[...] Quæ alia cauſa eſt, n[...] anticipationes rebus[...] recte accōmodare neſ[...] ergo ſe res etiā hic hab[...] ta. De bonis reb. & m[...] tilib. & inutilib. quis[...] nō loquitur? Quis enir[...] non habet horum cui[...] tionem? Eone etiam[...] & perfectam? Iſtud o[...] Quo modo oſtendam[...] accōmodato eam rebu[...] lis. Ac ne longius ab[...] to definitiones ſubiici[...] tis notioni, tu vero i[...] tis. Ergone fieri pote[...] ſtrum vterq; metam a[...] Fieri qui poteſt? Diu[...] item naturæ, nonne a[...] tionem boni accom[...]

ni? eodemque modo tatis & ſanitatis? Nã ſe omnes verba vſur- es ſingula temere non us, nec vlla notionũ one indigemus, quid mus? quid pugnamus? icem reprehendimus? n attinet contentio- erre, earumque facere ẽ? Tu ipſe, ſi notio- accommodas, quã- ucceſſu cares? quam- npediris? Omittamus undum locum, de ap- ibus, & eius conſen- in officio ſolertiam: ans & tertiũ de aſſen- . Condono tibi hęc o- nſiſtamus primo, qui rationem ſenſui pene ſuppeditat, non recte m accommodatio- nc tu ea vis, quæ & fi- e fieri poſſunt. Cur er- diris? Cur ſucceſſu ca- n tu nunc fugis neceſ- ur ergo in ea incidis? mitate cõflictaris? Cur ente aliquid non fit? ente fit aliquid? Hæc emonſtratio maxima mitatis & infelicitatis. liquid, & non fit: & lente, fit. Quo quid us? Hoc etiam Medea on ſuſtineret, ſuo- berum cædem eſt ag- Ingenioſe, hac quidem

θοῦ; τί δὲ τῆς ἡδονῆς; τί δὲ τῆς ὑγιείας; καὶ γὰρ εἰ πάντες οἱ τὰ ὀνόματα λαλοῦντες, μὴ κενῶς ἴσμεν ἕκαστα τούτων, καὶ μηδεμιᾶς ἐπιμελείας περὶ τὴν διάρθρωσιν τῶν προλήψεων δεόμεθα, τί διαφερόμεθα; τί πολεμοῦμεν, τί ψέγομεν ἀλλήλους; καὶ τί μοι νῦν τὴν πρὸς ἀλλήλους μάχην παραφέρειν καὶ ταύτης μεμνῆσθαι; σὺ αὐτὸς εἰ ἐφαρμόζεις καλῶς τὰς προλήψεις, διατί ἐμποδίζῃ; ἀφῶμεν ἄρτι τὸν δεύτερον τόπον τὸν περὶ τὰς ὁρμὰς, καὶ τὴν κατὰ ταύτας περὶ τὸ καθῆκον φιλοτεχνίαν. ἀφῶμεν καὶ τὸν τρίτον τὸν περὶ τὰς συγκαταθέσεις. χαρίζομαί σοι ταῦτα πάντα. στῶμεν ἐπὶ τοῦ πρώτου, καὶ σχεδὸν αἰσθητὴν παρέχοντος τὴν ἀπόδειξιν τοῦ μὴ ἐφαρμόζειν καλῶς τὰς προλήψεις. νῦν σὺ θέλεις τὰ δυνατὰ, καὶ τὰ σοὶ δυνατά; τί οὖν ἐμποδίζῃ; διατί δυσροεῖς; νῦν οὐ φεύγεις τὰ ἀναγκαῖα. διατί οὖν περιπίπτεις τινὶ, διατί δυστυχεῖς; διατί θέλοντός σου τι οὐ γίνεται, καὶ μὴ θέλοντος γίνεται; ἀπόδειξις γὰρ αὕτη μεγίστη δυσροίας καὶ κακοδαιμονίας. θέλω τι, καὶ οὐ γίνεται. καὶ τί ἐστιν ἀθλιώτερον ἐμοῦ; τοῦτο καὶ ἡ Μήδεια οὐχ ὑπομείνασα, ἦλθεν ἐπὶ τὸ ἀποκτεῖναι τὰ ἴδια τέκνα, μεγαλοφυῶς κατά

γε τοῦτο εἶχε γὰρ τὴν δεῖ φαντασίαν, οἷόν ἐστι τό, ἃ θέλει τινὶ μὴ προχωρεῖν. εἶτα οὕτω τιμωρήσομαι τὸν ἀδικήσαντά με καὶ ὑβρίσαντα. καὶ τί ὄφελος τοῦ κακῶς οὕτω διακειμένου; πῶς οὖν γένηται; ἀποκτείνω μὲν τὰ τέκνα, ἀλλὰ καὶ ἐμαυτὴν τιμωρήσομαι. καὶ τί μοι μέλει; τοῦτ' ἔστιν ἔκπτωσις ψυχῆς, μεγάλα νεῦρα ἐχούσης. οὐ γὰρ ἤδει ποῦ κεῖται τὸ ποιεῖν ἃ θέλομεν, ὅτι τοῦτο οὐκ ἔξωθεν δεῖ λαμβάνειν, οὐδὲ τὰ πράγματα μετατιθέντα καὶ μεθαρμοζόμενον. μὴ θέλε τὸν ἄνδρα, καὶ οὐδὲν ὧν θέλεις οὐ γίνεται. μὴ θέλε αὐτὸν ἐξ ἅπαντός σοι συνοικεῖν, μὴ θέλε μένειν ἐν Κορίνθῳ· καὶ ἁπλῶς μηδὲν ἄλλο θέλε, ἢ ἃ ὁ θεὸς θέλει. καὶ τίς σε κωλύσει, τίς ἀναγκάσει; οὐ μᾶλλον ἢ τὸν Δία. ὅταν τοιοῦτον ἔχῃς ἡγεμόνα, καὶ τούτῳ συνθέλῃς καὶ συνορέγῃ, τί φοβῇ ἔτι μὴ ἀποτύχῃς; χάρισαι σου τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν ἔκκλισιν, πενίᾳ καὶ πλούτῳ ἀποτεύξει, περιπεσεῖ, ἀλλ' ὑγιείᾳ· δυστυχήσεις, ἀρχαῖς, τιμαῖς, πατρίδι, φίλοις, τέκνοις, ἁπλῶς αὖ τινι τῶν ἀπροαιρέτων, ἀλλὰ τῷ Διὶ χάρισαι αὐτά, τοῖς ἄλλοις θεοῖς· ἐκείνοις παράδος, ἐκεῖνοι κυβερνάτωσαν, μετ' ἐκείνων τετάχθωσαν, καὶ ποῦ ἔτι δυσροήσεις; εἰ δὲ φθονεῖς τά-

ratione. In ea enim ſe
fuit, qua eum eſſe dece
quæ vult non procedu
inde ſic vlciſcar eum
læſit, qui me iniuria &
melia affecit. Et quę vti
hominis ita male affec
pacto igitur fiet? Occi
beros? At & me ipſam
Quid vero ad me attin
eſt error animi, magn
uos habentis. Nec enin
vbi ſitum eſſet facere
lemus, id non ſumend
extrinſecus, neque res
rendas & mutandas.
petere maritũ. Sic nih
voles, non fiet. Ne ve
omnino tua vti conſue
velis manere Corinthi
nihil velis aliud, niſi
Deus vult. Quis te prol
Quis coget? Nemo. N
quam Iouem, ſi talem
ducem, coniunctamq;
voluntatem & appetit
Quid, etiamnum time
ſtreris? Si tuam appeti
& auerſationem paup
opulētię donaris: fruſt
incides in ea quæ nolle
nitati: calamitoſus eris
giſtratibus, honoribus,
amicis, liberis: denique
earum rerũ quę in noſt
ſtate nõ ſunt. Sed Ioui
eã, & cæteris Diis: illis
illi gubernanto: cum ill
to in acie: vbi tum ſucceſſu carebis? At ſi inuides

ſereris, & æmularis, , & vnum non in- diem quo non & Diis opplores: quid eruditum eſſe dicis? litionis genere, ho- a ratiocinationes tra- inuerſiones? Non , fieri ſi poterit, iſta & de integro auſpi- atque animaduertes ius negotium ne at- idem? Non inde au- deinceps aſtrues ea untur, quo pacto ni- turum, ſi tu nolis? uit. Date mihi ado- n aliquem, qui hoc in ſcholam venerit, lis inſtar in hac are- tans dicat: Equidem ætera valere iubeo: erit, ſi quando mihi citra impedimenta moleſtias ætatem de- porrigere collum ad tanquam libero, & m intueri vt amico ihil metuenti quod cidere. Oſtendat ve- iquis, ſe talem: vt Veni adoleſcentule Nam in fatis eſt, philoſophiam exor uæ ſunt hæ poſſeſſi- i libelli, tuæ diſputa- Deinde cum talem , & pugnando deui- cum hunc, rurſus ad

λαίπωρε, καὶ ἐλεεῖς, καὶ ζηλοτυπεῖς, καὶ τρέμεις, καὶ μίαν ἡμέραν οὐ διαλείπεις ἐν ᾗ οὐ κατακλάεις καὶ σαυτοῦ καὶ τῶν θεῶν, καὶ τί ἐπιλέγεις πεπαιδεῦσθαι. ποίαν παιδείαν ἄνθρωπε; ὅτι συλλογισμοὺς ἔπραξας μεταπίπτοντας. οὐ θέλεις ἀπομαθεῖν, εἰ δυνατὸν, πάντα ταῦτα καὶ ἄνωθεν ἄρξασθαι συναισθανόμενος, ὅτι μέχρι νῦν οὐδ' ἥψω τοῦ πράγματος; καὶ λοιπὸν ἔνθεν ἀρξάμενος προσοικοδομεῖν τὰ ἑξῆς, πῶς μηδὲν ἔσται σοῦ θέλοντος μηδέν; οὐκ ἔστι. δότε μοι ἕνα νέον κατὰ ταύτην τὴν ἐπιβολὴν ἐληλυθότα εἰς σχολὴν, τούτου τοῦ πράγματος ἀθλητὴν γενόμενον καὶ λέγοντα, ὅτι ἐμοὶ τὰ μὲν ἄλλα πάντα χαιρέτω, ἀρκεῖ δ' εἰ ἐξέσται ποτὲ ἀπαραποδίστῳ καὶ ἀλύπῳ διαγαγεῖν, καὶ ἀνατεῖναι τὸν τράχηλον πρὸς τὰ πράγματα ὡς ἐλεύθερον, καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβλέπειν ὡς φίλον τοῦ θεοῦ, μηδὲν φοβούμενον τῶν συμβῆναι δυναμένων. δειξάτω τις ὑμῶν αὐτὸν τοιοῦτον, ἵν' εἴπω· ἔρχου νεανίσκε εἰς τὸ σὸν, σοὶ γὰρ εἵμαρται κοσμῆσαι φιλοσοφίαν, σά ἐστι ταῦτα τὰ κτήματα, σὰ τὰ βιβλία, σοὶ οἱ λόγοι. εἶθ' ὅταν τοιοῦτον ἐκπονήσῃ καὶ καταθλήσῃ τὸν τόπον, πάλιν ἐλ-

θὼν μοι εἰπάτω· ἐγὼ θέλω μὲν καὶ ἀπαθὴς εἶναι, καὶ ἀτάραχος· θέλω δ' ὡς εὐσεβὴς καὶ φιλόσοφος καὶ ἐπιμελὴς, εἰδέναι τί μοι πρὸς θεούς ἐστι καθῆκον, τί πρὸς γονεῖς, τί πρὸς ἀδελφοὺς, τί πρὸς τὴν πατρίδα, τί πρὸς ξένους. ἔρχου καὶ ἐπὶ τὸν δεύτερον τόπον. σὸς ἐστι καὶ οὗτος. ἀλλ' ἤδη καὶ τὸν δεύτερον τόπον ἐκμεμελέτηκα. ἤθελον δ' ἀσφαλῶς ἔχειν καὶ ἀσείστως, καὶ οὐ μόνον ἐγρηγορὼς, ἀλλὰ καὶ καθεύδων, καὶ οἰνωμένος, καὶ ἐν μελαγχολίᾳ. σὺ θεὸς εἶ ὦ ἄνθρωπε; σὺ μεγάλας ἔχεις ἐπιβολάς; οὔ. ἀλλ' ἐγὼ θέλω γνῶναι τί λέγει Χρύσιππος, ἐν τοῖς περὶ τοῦ ψευδομένου. οὐκ ἀπάξῃ μετὰ τῆς ἐπιβολῆς ταύτης τάλας; καὶ τί σοι ὄφελος ἔσται; πενθῶν ἅπαν ἀναγνώσῃ καὶ τρέμων πρὸς ἄλλους ἐρεῖς. οὕτω καὶ ὑμεῖς ποιεῖτε. θέλεις ἀναγνῶ σοι ἀδελφὲ, καὶ σὺ ἐμοί; θαυμαστῶς ἄνθρωπε γράφεις. καὶ σὺ μεγάλως εἰς τὸν Ξενοφῶντος χαρακτῆρα, σὺ εἰς τὸν Πλάτωνος, σὺ εἰς τὸν Ἀντισθένους. εἶτ' ἀλλήλοις ὀνείρους διηγησάμενοι, πάλιν ἐπὶ ταὐτὰ ἐπανέρχεσθε. ὡσαύτως ὀρέγεσθε, ὡσαύτως ἐκκλίνετε. ὁμοίως ὁρμᾶτε, ἐπιβάλλεσθε, προτίθεσθε, ταὐτὰ εὔχεσθε, περὶ ταὐτὰ σπουδάζετε. εἶτα οὐδὲ ζητεῖτε τὸν ὑπομνή-

eſto mihiq; dicat: Equ
affectibus & perturbat
carere volo: volo vt p
philoſophus:& homo
ſcire quod ſit meū erg
officium, quod erga p
quod erga fratres, qu
patriam, quod erga h
Venito & ad ſecūdum
Tuus & hic eſt. Sed
ſecundo in loco ſatis
ſum. velim autem tu
& tranquillus: neq;
duntaxat, ſed etiam d
& potus, & in mela
Tu Deus es o homo,
gnos habes ſpiritus. N
cognoſcere volo quic
ſippus dicat in trac
Mentiente. Non ſuſpe
o miſer, cum iſto cona
quem inde fructum
Lugens omnia leges,
mens ad alios dices: S
facitote. Vis recitem
ter,& tu mihi? Præcl
mo, ſcribis: & tu ma
ad imitationem Xen
tis. Tu Platonicum, t
ſthenium ſtylum expri
ſic aliis alii ſomnia na
rurſus ad eadem reu
ni: eodem modo
tis, eodem modo au
ni, eodem modo c
mini, aggredimini,
mini, eadem optatis,
rebus ſtudetis. Ac ne
tis quidem a quo com

d doletis vbi hæc au-
Et dicitis, O inhuma-
m. Non lamentatus
ſcedente, neque di-
od te diſcrimen con-
i, ſi incolumis euaſe-
nas accendam. Hæc
nani. Magnum tibi
rit, conſeruato. Tali
accendere operæ
eſt? Nam te immor-
e decet, & morbo-
ertem. Hac igitur,
arrogantia, qua quid
ſcire nobis videmur,
ad inſtitutionem ve
eſt, ſicut ad Geome-
dimus, ſicut ad Mu-
oqui multum aberit
iamus: tametſi o
ectanea, omnes com-
s & Chryſippi &
i & Archedemi pel-
s.

o cum viſis noſtris & tionibus decertandum ſit.

p. XVIII.

s habitus & facul-
conſentaneis ope-
inetur & augetur:
ationis deambulan-
nis currendo. Si cu-
do valere, legito: ſi
,ſcribito. Sin trigin-
uos dies nihil legeris.
quippiam egeris: in-
uid fiat. Ita ſi poſt

σοντα ὑμᾶς, ἀλλ' ἄχθεσθε
ἐὰν ἀκούητε τοῦτον. εἶτα
λέγετε ἀφιλόστοργος γέμων,
ἐξερχομένου μου οὐκ ἔκλαυ-
σεν οὐδ' εἶπεν εἰς οἵαν περί-
στασιν ἀπέρχομαι. τέκνον, ἂν
σωθῇς, ἅψω λύχνους. ταῦτ'
ἐστὶ τὰ τοῦ φιλοστόργου. μέγα
σοι ἀγαθὸν ἔσται σωθέντι,
τοιούτῳ καὶ λύχνον ἅπτειν ἄ-
ξιον. ἀθάνατον γὰρ εἶναί σε
δεῖ, καὶ ἄνοσον. ταύτην οὖν
ὅπερ λέγω τὴν οἴησιν τὴν τοῦ
δοκεῖν εἰδέναι τι τῶν χρησί-
μων ἀποβάλλοντας, ἔρχεσθαι
δεῖ πρὸς τὸν λόγον, ὡς πρὸς
τὰ γεωμετρικὰ προσάγομεν,
ὡς πρὸς τὰ μουσικά. εἰ δὲ μή,
οὐδ' ἐγγὺς ἐσόμεθα τοῦ προ-
κόψαι. κἂν πάσας τὰς συ-
ναγωγὰς καὶ τὰς συντάξεις
τὰς Χρυσίππου μετὰ τῶν Ἀν-
τιπάτρου καὶ Ἀρχεδήμου διέλ-
θωμεν.

Πῶς ἀγωνιστέον πρὸς τὰς
φαντασίας.

ΚΕΦ. ιη.

ΠΑσα ἕξις καὶ δύναμις
ὑπὸ τῶν καταλλήλων ἔρ-
γων συνέχεται καὶ αὔξεται. ἡ
περιπατητικὴ ὑπὸ τοῦ περι-
πατεῖν, ἡ τροχαστικὴ ὑπὸ τοῦ
τρέχειν. ἂν θέλῃς ἀναγνωστικὸς
εἶναι, ἀναγίνωσκε. ἂν γρα-
φικὸς, γράφε. ὅταν δὲ τριά-
κοντα ἐφεξῆς ἡμέρας μὴ ἀν-
αγνῷς, ἀλλ' ἄλλο τι πράξῃς,
γνώσῃ τὸ γινόμενον. οὕτω κἂν

διαπίστης δέκα ἡμέρας, εἶτα ἀναστὰς ἐπιχείρησον μακροτέραν ὁδὸν περιπατῆσαι, καὶ ὄψει πῶς σου τὰ σκέλη παραλύεται. καθόλου οὖν εἴ τι ποιεῖν ἐθέλῃς, ἑκτικὸν ποίει αὐτό. ἀλλ' ἔθισον ἄλλο τι πράττειν μᾶλλον ἀντ' αὐτοῦ. οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ψυχικῶν, ὅταν ὀργισθῇς, γίνωσκε ὅτι οὐ μόνον σοι τοῦτο γέγονε κακόν, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν ἕξιν ηὔξησας, καὶ ὡς πυρὶ φρύγανα παρέβαλες. ὅταν ἡττηθῇς τινος ἐν συνουσίᾳ, μὴ τὴν μίαν ἧτταν ταύτην λογίζου· ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν ἀκρασίαν σου τέθρεφας, ἐπηύξησας. ἀδύνατον γὰρ ἀπὸ τῶν καταλλήλων ἔργων, μὴ καὶ τὰς ἕξεις καὶ τὰς δυνάμεις, τὰς μὲν ἐμφύεσθαι μὴ πρότερον οὔσας, τὰς δ' ἐπιτείνεσθαι καὶ ἰσχυροποιεῖσθαι. οὕτως ἀμέλει καὶ τὰ ἀρρωστήματα ὑποφύεσθαι λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι. ὅταν γὰρ ἅπαξ ἐπιθυμήσῃς ἀργυρίου, ἂν μὲν προσαχθῇ λόγος εἰς αἴσθησιν ἀξιῶν τοῦ κακοῦ, πέπαυταί τε ἡ ἐπιθυμία. καὶ τὸ ἡγεμονικὸν ἡμῶν εἰς τὸ ἐξ ἀρχῆς ἀποκατέστη. ἐὰν δὲ μηδὲν προσαγάγῃς εἰς θεραπείαν, οὐκέτι εἰς ταὐτὰ ἐπάνεισιν ἀλλὰ πάλιν ἐρεθισθὲν ὑπὸ τῆς καταλλήλου φαντασίας, θᾶττον ἢ πρότερον ἐξήφθη πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν. καὶ τούτου συνεχῶς γινομένου τυλοῦται λοιπὸν καὶ τὸ ἀρρώστημα βεβαιοῖ.

decem dierum ceſſa
iter longius ingreſſus
videbis vt crura tua
tur. In genere igitur, ſi
cere volueris, habitu
tibi comparato. Si qui
nolueris, omittito: teq
ſuefac aliud quippiam
eius loco agere. Ita ſe
rum etiam affectiones
Si iratus fueris, non id
xat mali tibi accidiſſe
ſed & habitum te aux
tanquam igni ſarment
ciſſe. Si victus e quo
congreſſu fueris, noli v
lam cladem conſidera
& incontinentiam tu
auxiſſe ſcito, & aluiſſe.
enim fieri poteſt, quin
ſentaneis factis & hab
facultates partim inſe
cũ prius non affuerint:
augeantur, & corrobo
Sic fere philoſophi mor
iam ſuboriri dicunt.
ſemel pecuniam concu
ſiquidem ratio adhib
quæ iuſtũ mali ſenſum
tum & cupiditas ſedata
princeps animi pars ſuã
ritatem recuperarit. Si
remedium admoueris,
locum tueri deſinit: ac
a conſimili viſo irritata,
us quam prius redacce
ad cupiditatem. Quod ſi
nenter fiat, tandem c
ducit ęgritudo, & confir
au

Nam qui febricitauit, ſebris deſierit, non taſe habet vt ante febrim, niſi penitus fuerit Conſimile quippiam affectionibus animi t. Veſtigia quædam & eo relinquūtur, quas e deleueris, flagello eaſdem impacto: nō es, ſed vlcera contratur iracūdus eſſe non di habitum ne alito, i adiicito quo augeaipio quietus eſto, & erato, quibus iratus . Iraſci quotidie ſolealternis dieb⁹, deinduum, deinde poſt Quod ſi & triginta miſeris, rem diuinā abitus enim primum it, deinde penitus litur. Hodie non doe cras dolebo, neque bimeſtri & trimeſtri: hibui, cum quædam abant, incidiſſent. elle tecum agi. Homoſum aut formoſem, non ipſe mihi ā. Quis cum ea con-: Beat⁹ maritus eius. hoc dicit, mœchū etm dicit: neq; reliqua deſſe eam, & exſuere ccumbere. Demul em meum, & di- Epictete elegantem

τὴν φιλαργυρίαν. ὁ γὰρ πυρέξας εἶτα παυσάμενος, οὐχ ὁμοίως ἔχει τῷ πρὸ τοῦ πυρέξαι, ἂν μή τι θεραπευθῇ εἰσάπαν. τοιοῦτόν τι καὶ ἐπὶ τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν γίνεται. ἴχνη τινὰ καὶ μώλωπες ἀπολείπονται ἐν αὐτῇ, οὓς εἰ μή τις ἐξαλείψῃ καλῶς, πάλιν κατὰ τῶν αὐτῶν μαστιγωθεὶς, οὐκέτι μώλωπας, ἀλλ' ἕλκη ποιεῖ. εἰ οὖν θέλεις μὴ εἶναι ὀργίλος μὴ τρέφε σου τὴν ἕξιν, μηδὲν αὐτῇ παράβαλλε αὐξητικὸν, τὴν πρώτην ἡσύχασον. καὶ τὰς ἡμέρας ἀρίθμει ἃς οὐκ ὠργίσθης, καθ' ἡμέραν εἰώθειν ὀργίζεσθαι, νῦν παρ' ἡμέραν, εἶτα παρὰ δύο, εἶτα παρὰ τρεῖς. ἂν δὲ καὶ τριάκοντα παραλίπῃς, ἐπίθυσον τῷ θεῷ. ἡ γὰρ ἕξις ἐκλύεται τὴν πρώτην, εἶτα καὶ παντελῶς ἀναιρεῖται. σήμερον οὐκ ἐλυπήθην οὐδ' αὔριον, οὐδ' ἐφεξῆς διμήνῳ καὶ τριμήνῳ. ἀλλὰ προσέχου γενομένων τινῶν ἐρεθιστικῶν, γίνωσκε ὅτι κομψῶς σοί ἐστι. σήμερον καλὸν ἰδὼν ἢ καλὴν οὐκ εἶπον αὐτὸς ἐμαυτῷ, ὅτι ὄφελον τίς μετὰ ταύτης ἐκοιμήθη. καὶ μακάριος ὁ ἀνὴρ ὁ αὐτῆς. ὁ γὰρ τοῦτ' εἰπὼν, μακάριος καὶ ὁ μοιχὸς, οὐδὲ τὰ ἑξῆς ἀναζωγραφῶ, παροῦσαν αὐτὴν καὶ ἀποδυομένην καὶ παρακατακλινομένην. καταψῶ τὴν κορυφήν μου καὶ λέγω, εὖ Ἐπίκτητε, κομψὸν

σοφισμάτιον ἔλυσας, πολὺ
κομψότερον τοῦ κυριεύοντος.
ἂν δὲ καὶ βουλομένου τοῦ γυ-
ναικαρίου, καὶ νεύοντος καὶ
προσπέμποντος, ἂν δὲ καὶ
ἁπτομένου καὶ συνεγγίζοντος,
ἀπόσχωμαι καὶ νικήσω. τοῦτο
μὲν ἤδη τὸ σόφισμα, ὑπὲρ τὸν
ψευδόμενον, ὑπὲρ τὸν ἡσυχά-
ζοντα, ἐπὶ τούτῳ καὶ μεγαφρο-
νεῖν ἄξιον, οὐχὶ ἐπὶ τῷ τὸν κυ-
ριεύοντα ἐρωτῆσαι. πῶς οὖν
γένηται τοῦτο; θέλησον ἀρέ-
σαι αὐτός ποτε σεαυτῷ, θέ-
λησον καλὸς φανῆναι τῷ
θεῷ, ἐπιθύμησον καθαρὸς με-
τὰ καθαροῦ σαυτοῦ γενέσθαι,
καὶ μετὰ τοῦ θεοῦ. εἶθ᾽ ὅταν
προσπίπτῃ σοι τις φαντασία
τοιαύτη, Πλάτων μὲν ὅτι ἴθι
ἐπὶ τὰς ἀποδιοπομπήσεις, ἴθι
ἐπὶ θεῶν ἀποτροπαίων ἱερὰ ἱκέ-
της. ἀρκεῖ κἂν ἐπὶ τὰς τῶν κα-
λῶν καὶ ἀγαθῶν ἀνδρῶν συνου-
σίας ἀποχωρήσας, πρὸς τοῦτο
γίνῃ ἀντεξετάζων, ἄν τε τῶν
ζώντων τινὰ ἔχῃς, ἄν τε τῶν
ἀποθανόντων, ἄπελθε πρὸς
Σωκράτη, καὶ ἴδε αὐτὸν συγ-
κατακείμενον Ἀλκιβιάδῃ,
καὶ διαπαίζοντα αὐτοῦ τὴν ὥ-
ραν. ἐνθυμήθητι οἵαν νίκην
ποτὲ ἔγνω ἐκεῖνος νενικη-
κὼς ἑαυτόν. οἷα ὀλύμπια,
πόστος ἀφ᾽ Ἡρακλέους ἐγέ-
νετο, ἵνα τις νὴ τοὺς θεοὺς δι-
καίως ἀσπάζηται αὐτόν; χαῖ-
ρε παράδοξε. οὐχὶ τοὺς σα-
προὺς τούτους πύκτας καὶ παγ-

cauillatiunculā ſoluiſt
to elegantiorem ea
Dominantem vocant.
ro, cum muliercula
rit, & annuerit, & ac
atque etiam attrect
appropinquarit, ab
& vicero, hæc iam c
& Mentientem ſupe
Quieſcentem. Et ha
riari eſt operæ pretiu
interrogatione de D
te. Quo pacto igi
hoc? Velis tandem
cere tibi, velis pulc
Deo: deſiderato puru
ipſo puro eſſe, & cu
Deinde ſi quod tibi
eiuſmodi inciderit,
ire iubet ad prod
expiationem, & ad
qui mala aberuncen
ſupplicem proficiſci.
iam fuerit præſtant
rorum alicuius con
nem te conſectari,
lum eſto, teque cum
parato, ſeu viuentium
piam habeas, ſeu d
rum. Abi ad Socrate
Alcibiade cubantem
& venuſtatem eius
tem, cogita qualem
victoriam viciſſe i
rit? qualia Olympi
tus ab Hercule euaſ
eum Medius fidius i
tes: Salue admirande
putidos iſtos pugiles.

es, & ſimiles his gla- Hæc ſi oppoſueris, ud viſum, nec ab eo Primum tamen vi- li temere aſſentiaris, Viſum exſpecta me n: ſine videam quid ia de re: Sine te ex- Deinde ne permit- progrediatur, & re- ingat. Alioqui te iet quo volet. Imo ius introducito, pul- generoſum viſum, um reiicito. Quod nſueſeceris, vide- s futuri ſint hu- les nerui, quale ro- nc ſolæ ſunt orati- neque quicquam Hic eſt homo reue- atus, qui cum hu- viſis congreditur. niſer, noli aſſenti- : ingens eſt certa- inum facinus, re- ur, libertas agitur, itur: vacuitas per- um agitur. Dei , illum adiutorem & commilitonem, em & Pollucem peſtate nauigant. : maior tempeſtas quæ e firmis ori- rationem eluden- ſa enim tempeſtas eſt quam viſum? ato mortis metu,

κρατιστάς. οὐδὲ τοὺς ὁμοίους αὐτοῖς τοὺς μονομάχους, τοῦτα ἀντιθεὶς, νικήσεις τὴν φαντασίαν, οὐχ ἑλκυσθήσῃ ὑπ' αὐτῆς. τὸ πρῶτον δ' ὑπὸ τῆς ὀξύτητος μὴ συναρπασθῇς, ἀλλ' εἰπέ· ἔκδεξαί με μικρὸν φαντασία. ἄφες ἴδω τίς εἶ, καὶ περὶ τίνος, ἄφες σε δοκιμάσω, καὶ τὸ λοιπὸν μὴ ἐφῇς αὐτῇ προάγειν, ἀναζωγραφούσῃ τὰ ἑξῆς. εἰ δὲ μὴ, οἴχεταί σ' ἔχουσα ὅπου ἂν θέλῃ. ἀλλὰ μᾶλλον ἄλλην τινὰ ἀντεισάγαγε καλὴν καὶ γενναίαν φαντασίαν, καὶ ταύτην τὴν ῥυπαρὰν ἔκβαλε. κἂν ἐθισθῇς οὕτω γυμνάζεσθαι, ὄψει οἷοι ὦμοι γίνονται, οἷα νεῦρα, οἷοι τόνοι. νῦν δὲ μόνον τὰ λογάρια, καὶ πλέον οὐδέν. οὗτός ἐστιν ὁ ταῖς ἀληθείαις ἀσκητὴς, ὁ πρὸς τὰς τοιαύτας φαντασίας γυμνάζων ἑαυτόν. μεῖνον τάλας· μὴ συναρπασθῇς. μέγας ὁ ἀγών ἐστι, θεῖον τὸ ἔργον, ὑπὲρ βασιλείας, ὑπὲρ ἐλευθερίας, ὑπὲρ εὐροίας, ὑπὲρ ἀταραξίας. τοῦ θεοῦ μέμνησο. ἐκεῖνον ἐπικάλει βοηθὸν καὶ παραστάτην, ὡς τοὺς Διοσκόρους ἐν χειμῶνι οἱ πλέοντες. ποῖος γὰρ μείζων χειμὼν, ἢ ὁ ἐκ φαντασιῶν ἰσχυρῶν καὶ ἐκκρουστικῶν τοῦ λόγου; αὐτὸς γὰρ ὁ χειμὼν, τί ἄλλο ἐστὶν, ἢ φαντασία. ἐπεί τοι ἆρον τὸν φόβον τοῦ θανάτου, καὶ φέρε

ὅσας θέλεις βροντὰς καὶ ἀστραπάς, καὶ γνώσῃ ὅση γαλήνη ἐστὶν ἐν τῷ ἡγεμονικῷ καὶ εὐδία. ἂν δ' ἅπαξ ἡττηθεὶς εἴπῃς ὅτι ὕστερον νικήσεις, εἶτα πάλιν τὸ αὐτό, ἴσθι, ὅτι οὕτω ποθ' ἕξεις κακῶς καὶ ἀσθενῶς, ὥστε μηδ' ἐφιστάνειν ὕστερον ὅτι ἁμαρτάνεις· ἀλλὰ καὶ ἀπολογίας ἄρξῃ πορίζειν ὑπὲρ τοῦ πράγματος. καὶ τότε βεβαιώσεις τὸ τοῦ Ἡσιόδου ὅτι ἀληθές ἐστιν.

αἰεὶ δ' ἀμβολιεργὸς ἀνὴρ
ἄτῃσι παλαίει.

Πρὸς τοὺς μέχρι λόγου μόνον ἀναλαμβάνοντας τὰ τῶν φιλοσόφων.

ΚΕΦ. ιθ.

Ὁ Κυριεύων λόγος, ἀπὸ τοιούτων τινῶν ἀφορμῶν ἠρωτῆσθαι φαίνεται. κοινῆς γὰρ οὔσης μάχης τοῖς τρισὶ τούτοις πρὸς ἄλληλα, τῷ τὸ πᾶν παρεληλυθὸς ἀληθὲς ἀναγκαῖον εἶναι, καὶ τῷ ἀδυνάτῳ ἀδύνατον μὴ ἀκολουθεῖν, καὶ τῷ μὴ δυνατὸν εἶναι ὃ οὔτ' ἔστιν ἀληθές, οὔτ' ἔσται· συνιδὼν τὴν μάχην ταύτην ὁ Διόδωρος, τῇ τῶν πρώτων δυεῖν πιθανότητι συνεχρήσατο πρὸς παράστασιν τοῦ μηδὲν εἶναι δυνατόν, ὃ οὔτ' ἔστιν ἀληθές, οὔτ' ἔσται. λοιπὸν ὁ μέν τις ταῦτα τηρήσει τῶν δυεῖν, ὅτι ἐστί τέ τι δυνατόν,

quot voles tonitrua
ra afferto: intellige
cipe animi parte ſer
eſſe, & tranquillitate
ſemel victus dixeris:
cam, deinde idem d
te tandem ita mal
rum, ita infirmum
poſtea ne in men
dem veniat, te pec
& defenſiones rei af
pis, & Heſiodiæ ſen
ritatem confirmabi

Differ opus, nunqua
flictabere damn

Ad eos qui verbo ten xat ſe pro philoſ gerunt.

CAP. XI

DOminantis rat ſtiones ab h occaſionibus profic Nam cum tribus mune inter ſeſe cert 1. Omne præteritun rio verum eſſe. 2. fieri nequeat, id nequit non eſſe co 3. Non poſſe fieri id, rum neque ſit, ne rum ſit. Diodorus h animaduerſa, prior rum probabilitate, bandum illud, Ni fieri quod verum n neque futurum ſit, Reſtat vt alius hæc de teneat, & poſſe aliq

d.rum neque ſit, neque n ſit: &, ei quod fieri it non eſſe conſequens d fieri nequeat. Non omne præteritum ne- verum eſſe, quæ Cle- & ſectatorum eius a eſſe videtur, quibus patrocinatur Anti- lius vero reliqua duo, i quod neque verum e futurum ſit? &, O- æteritum neceſſario e: &, Ei quod fieri e conſequens id quod ueat. Tria autem od ex æquo inter ſeſe , nulla ratione tueri Quod ſi quis me ro- e nam ex iſtis ipſe tu- ondebo, me neſcire: ccepiſſe, Diodorum ſſe, Panthœdem ve nthem cætera, Chry- tem alia. Tu vero on in eo elaboraui, cogitationem me- rem, & ſententias nferrem, & meum decretum facerem loco. Quapropter Grammatico diffe- fuit Hectoris pater? Qui fratres? Ale- Deiphobus. Quæ ter? Hecuba. Hiſto- accepi. A quo? Ab ſed & Hellanicus

ὃ οὔτ' ἔστιν ἀληθὲς, οὔτ' ἔσται, καὶ δυνατῷ ἀδύνατον οὐκ ἀκολουθεῖ. οὐ πᾶν δὲ παρεληλυθὸς ἀληθὲς ἀναγκαῖόν ἐστι, καθάπερ οἱ περὶ Κλεάνθην φέρεσθαι δοκοῦσιν, οἷς ἐπιπολὺ συνηγόρησεν Ἀντίπατρος. οἱ δὲ τ' ἄλλα δύο ὅτι δυνατόν τ' ἐστὶν ὃ οὔτ' ἔστιν ἀληθὲς, οὔτ' ἔσται, καὶ πᾶν παρεληλυθὸς ἀληθὲς ἀναγκαῖόν ἐστιν. δυνατῷ δ' ἀδύνατον ἀκολουθεῖ. τὰ τρία δ' ἐκεῖνα τηρῆσαι ἀμήχανον, διὰ τὸ κοινὴν εἶναι αὐτῶν μάχην. ἂν οὖν τίς μου πύθηται, σὺ δὲ ποῖα αὐτῶν τηρεῖς, ἀποκρινοῦμαι πρὸς αὐτὸν, ὅτι οὐκ οἶδα. παρείληφα δ' ἱστορίαν τοιαύτην, ὅτι Διόδωρος μὲν ἐκεῖνα ἐτήρει, οἱ δὲ περὶ Πανθοίδην οἶμαι καὶ Κλεάνθην τὰ ἄλλα, οἱ δὲ περὶ Χρύσιππον τὰ ἄλλα. σὺ οὖν τί; οὐδὲ γέγονα πρὸς τοῦτο, τὸ βασανίσαι τὴν ἐμαυτοῦ φαντασίαν, καὶ συγκρῖναι τὰ λεγόμενα, καὶ δόγμά τι ἐμαυτοῦ ποιήσασθαι κατὰ τὸν τόπον. διὰ τοῦτο οὐδὲν διαφέρω τοῦ γραμματικοῦ. τίς ἦν ὁ τοῦ Ἕκτορος πατήρ; Πρίαμος. τίνες ἀδελφοί; Ἀλέξανδρος καὶ Δηΐφοβος. μήτηρ δ' αὐτῶν τίς; Ἑκάβη. παρείληφα ταύτην τὴν ἱστορίαν. παρὰ τίνος; παρ' Ὁμήρου. γράφει δὲ περὶ τῶν

αὐτῶν δοκῶ, καὶ Ἑλλάνικος, καὶ εἴ τις ἄλλος τοιοῦτος. κἀγὼ περὶ τοῦ κυριεύοντος τί ἄλλο ἔχω αὐτῶν πέρα. ἀλλ' αὖ ὦ κενὸς μάλιστα ἐπὶ συμποσίῳ καταπλήσσομαι τοὺς παρόντας, ἐξαριθμούμενος τοὺς γράψαντας, γέγραφε δὲ καὶ Χρύσιππος θαυμαστῶς ἐν τῷ πρώτῳ περὶ δυνατῶν. καὶ Κλεάνθης δ' ἰδίᾳ γέγραφε περὶ τούτου καὶ Ἀρχέδημος. γέγραφε δὲ καὶ Ἀντίπατρος οὐ μόνον δ' ἐν τοῖς περὶ δυνατῶν, ἀλλὰ καὶ κατ' ἰδίαν ἐν τοῖς περὶ τοῦ κυριεύοντος. οὐκ ἀνέγνωκας τὴν σύνταξιν; οὐκ ἀνέγνωκα. ἀνάγνωθι. καὶ τί ὠφεληθήσεται; φλυαρότερος ἔσται καὶ ἀκαιρότερος, ἢ νῦν ἐστι. σοὶ γὰρ τί ἄλλο προσγέγονεν ἀναγνόντι; ποῖον δόγμα πεποίηκας κατὰ τὸν τόπον. ἀλλ' ἐρεῖς ἡμῖν Ἑλένην καὶ Πρίαμον, καὶ τὴν τῆς Καλυψοῦς νῆσον, τὴν οὔτε γενομένην, οὔτ' ἐσομένην. καὶ ἐνταῦθα μὲν οὐδὲν μέγα τῆς ἱστορίας κρατεῖν, ἴδιον δὲ δόγμα μηδὲν πεποιῆσθαι. ἐπὶ τῶν ἠθικῶν δὲ πάσχομεν αὐτὸ πολὺ μᾶλλον, ἢ ἐπὶ τούτων. εἰπέ μοι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ἄκουε.

Ἰλιόθεν με φέρων ἄνεμος Κικόνεσσι πέλασσεν.

Τῶν ὄντων τὰ μέν ἐστιν ἀγαθὰ, τὰ δὲ κακὰ, τὰ δ' ἀ-

opinor iiſdem de reb
bit, & id genus alii. E
que de ratione Do
quid aliud habeo ſub
Verum ego conuiua
vaniſſimus ſum en
dis ſcriptoribus a
reddo. Scripſit autem
ſippus præclare prin
περὶ δυνατῶν. Eſt &
this peculiaris de ii
bus ſententia. Arcl
item atque Antipa
pſit, neque ſolum π
τῶν, ſed etiam περὶ
εύοντος. Non legiſt
Non legi. Lege. Et
de fructum capiet?
or & importunior e
prius. Quid enim e
tu aliud conſecutus e
in eo loco decretur
Helenam quidem
mum & Calypſus
recenſes, quæ neque
que futura eſt. Ne
hic magna res eſt,
contentum nullum
um decretum ſtatu
in diſputatione de
idem hoc multo ma
accidit, quam in il
mihi de rebus bonis
Audi:

Ventus ab Iliaco a
me detulit ari

Eorum quæ ſunt,
na ſunt, alia mala,

cta. Bona ſunt virtutes, ffinia quæ ſunt. Mala, c vitioſa. Indifferentia, is interiecta ſunt: vt t, vt ſanitas, vt vita, voluptas, dolor. Vnde Hellanicus in hiſtoria iorum refert. Quid itereſt, ſic reſpondere: Diogenem in doctri- moribus, aut Clean- Chryſippumue citare? id ergo ea exploraſti? od eorum tuum de- feciſti? Oſtende quo- conſueueris in naui i. Memento diuiſio- us cum velum ſtrepit, xclamanti aliquis ma- us dicit: Refer mihi, os, ea quæ dudum as. Nunquid face- ragium, vitium eſt? tioſum? Non tu fu- caput illi impinges? id nobis tecum rei eſt Perimus, & tu lu- s. Cum reus ad Cæ- ccerſeris, memento nis huius. Si quis tibi ac pallenti di- Quid tremis homo? ua res agitur? Nun- itus Cæſar virtutem ium ingredientibus ? Quid & tu meis iſultas? Tamen phi- , dic mihi, quid tre- onne mortis aut car-

διάφορα. ἀγαθὰ μὲν οὖν αἱ ἀρεταὶ, καὶ τὰ μετέχοντα αὐτῶν· κακὰ δὲ κακίαι, καὶ τὰ μετέχοντα κακίας· ἀδιάφορα δὲ, τὰ μεταξὺ τούτων, πλοῦτος, ὑγίεια, ζωὴ, θάνατος, ἡδονὴ, πόνος. πόθεν οἶδας; Ἑλλάνικος λέγει ἐν τοῖς αἰγυπτιακοῖς. τί γὰρ διαφέρει τοῦτο εἰπεῖν, ἢ ὅτι Διογένης ἐν τῇ ἠθικῇ, ἢ Χρύσιππος, ἢ Κλεάνθης. βεβασάνικας οὖν τι αὐτῶν, καὶ δόγμα σεαυτοῦ πεποίησαι; δείκνυε πῶς εἴωθας ἐν πλοίῳ γυμνάζεσθαι, μέμνησαι ταύτης τῆς διαιρέσεως, ὅταν ψοφήσῃ τὸ ἱστίον, καὶ ἀνακραυγάσαντί σοι κακόχολος παραστὰς εἴπῃ, λέγε μοι τοὺς θεοὺς οἷα πρώην ἔλεγες, μή τι κακία ἐστὶ τὸ ναυαγῆσαι; μή τι κακίας μετέχον; οὐκ ἄρας ξύλον ἐνσείσοις αὐτῷ; τί ἡμῖν καὶ σοὶ ἄνθρωπε; ἀπολλύμεθα καὶ σὺ θέλων παίζεις. ἂν δέ σε Καῖσαρ μεταπέμψηται κατηγορούμενον, μέμνησαι τῆς διαιρέσεως. ἄν τίς σοι εἰσιόντι καὶ ὠχριῶντι ἅμα καὶ τρέμοντι, προσελθὼν εἴπῃ, τί τρέμεις ἄνθρωπε; περὶ τίνων σοι ἐστὶν ὁ λόγος; μή τι ἔσω ὁ Καῖσαρ ἀρετὴν καὶ κακίαν τοῖς εἰσερχομένοις δίδωσι; τί μοι ἐμπαίζεις καὶ σὺ πρὸς τοῖς ἐμοῖς κακοῖς. ὅμως φιλόσοφε εἰπέ μοι, τί τρέμεις; οὐχὶ θάνατός ἐστι τὸ κινδυνευόμενον,

ἢ δεσμωτήριον, ἢ πόνος τοῦ σώματος, ἢ φυγή, ἢ ἀδοξία; τί γὰρ ἄλλο; μή τι κακία; μή τι μέτοχον κακίας; σὺ οὖν τίνα ταῦτα ἔλεγες, τί ἐμοὶ καὶ σοὶ ἄνθρωπε; ἀρκεῖ ἐμοὶ τὰ ἐμὰ κακά. καὶ καλῶς λέγεις. ἀρκεῖ γάρ σοι τὰ σὰ κακά, ἡ ἀγέννεια, ἡ δειλία, ἡ ἀλαζονεία, ἣν ἀλαζονεύου ἐν τῇ σχολῇ καθήμενος. τί τοῖς ἀλλοτρίοις ἐκαλλωπίζου; τί στωϊκὸν ἔλεγες σεαυτόν; τηρεῖτε οὕτως ἑαυτοὺς ἐν οἷς ἐπράσσετε, καὶ εὑρήσετε τίνος ἐστὲ αἱρέσεως; τοὺς πλείστους ὑμῶν Ἐπικουρείους εὑρήσετε, ὀλίγους τινὰς περιπατητικοὺς· καὶ τούτους ἐκλελυμένους. ποῦ γὰρ ἵν' ὑμεῖς τὴν ἀρετὴν πᾶσι τοῖς ἄλλοις ἴσην, ἢ καὶ κρείττονα ἔργῳ ὑπελάβετε, στωϊκὸν δὲ δείξατέ μοι, εἴ τινα ἔχετε. ποῦ; ἢ πῶς; ἀλλὰ τὰ λογάρια τὰ στωϊκὰ λέγοντας μυρίους. τὰ γὰρ Ἐπικούρεια αὐτοὶ οὐκ ἐπιλέγουσι, τὰ γὰρ περιπατητικὰ οὐκ αὐτὰ ὁμοίως ἀκριβοῦσι; τίς οὖν ἐστι στωϊκός, ὡς λέγομεν ἀνδριάντα Φειδιακὸν τὸν τετυπωμένον κατὰ τὴν τέχνην τὴν Φειδίου. οὕτω τινά μοι δείξατε κατὰ τὰ δόγματα ἃ λαλεῖ τετυπωμένον. δείξατέ μοι τινὰ νοσοῦντα καὶ εὐτυχοῦντα, κινδυνεύοντα, καὶ εὐτυχοῦντα, ἀποθνήσκοντα καὶ εὐτυχοῦντα,

ceris periculũ eſt? aut
corporis, aut exilii, au
miniæ? Quid vero aliu
quid in iſtis vitium eſt,
qua vitii pars? Quid hi
ipſe diſſeruiſti? Quid
tecũ eſt homo? Mala m
ſufficiunt. Recte dicis.
unt enim tibi tua mal
ner anim⁹, timiditas, a
tia, quam in ſchola pra
Quid alieno ſplendor
baris? Cur te Stoicum
baris? Id vobis vſurpat
quod actiones veſtræ
ſtrãt. Ita inuenietis, cu
ſitis. Inuenietis auter
que veſtrum Epicure
paucos Peripateticos
effœminatos. Nam vn
rebit? quo facto demo
tis, perſuaſum habere
tutem cæteris rebus c
parem, aut etiam ſup
eſſe? Stoicum, ſi quem
oſtendetis mihi? Vbi,
modo? Eorum quiden
tiunculas Stoicas edi
oſtendetis infinitos.
ipſi & Epicuri decreta
Nonne pariter etiam
tica dogmata perquir
ergo eſt Stoicus? Vt
ſtatuam dicimus, ad
artem expreſſam: ita
quem oſtẽdite, ad ea
fitemini dogmata ex

Oſtendite mihi aliquem, qui & ægrotet, & beatu
& in periculo ſit, & beatus: qui & moriatur, & ſit

legetur, & beatus ſit? ignominia ſit bea- ſtendite: Stoicum, ita ment, videre cupio. rmatum oſtendere eſtis, at eum qui for- ſtendite, qui ad iſta leat. Hoc in me be- n conferte. Ne inui- mini ſeni ſpectacu- uo nunquam per o- ætatem frui licuit. Phidiæ Iouem aut m a vobis poſtulari, m aut auream fabri- nimum oſtendat ali- trum hominis, qui m Deo ſentire velit, nec Deum nec ho- ulpaturus. Qui nulla etur, qui nullo caſu , qui non iraſcatur, deat nemini, qui non ur. Qui (quid-n. am- eſt opus?) ex homine ri deſideret, & in hoc corpore ſocietatē lo- ter? Oſtēdite. Nō pote- id ergo & voſmetipſos s & aliis imponitis? Et erſona ſumta, circuitis grassatorum inſtar, & & res alienas vſur- ? Ac ego quidem nunc um inſtitutor, vos autē ſtituimini: mihi pro- n eſt, eos efficere vos, prohiberi, non cogi, npediri poſſint, qui

πεφυγαδευμένον καὶ εὐτυχοῦντα, ἀδοξοῦντα καὶ εὐτυχοῦντα. δείξατ'· ἐπιθυμῶ τινὰ νὴ τοὺς θεοὺς ἰδεῖν στωϊκόν· ἀλλ' οὐκ ἔχετε τὸν τετυπωμένον δεῖξαι; τόν γε τυπούμενον δείξατε, τὸν ἐπὶ ταῦτα κεκλικότα, εὐεργετήσατέ με, μὴ φθονήσητε ἀνθρώπῳ γέροντι, ἰδεῖν θέαμα ὃ μέχρι νῦν οὐκ εἶδον. οἴεσθε ὅτι τὸν Δία τὸν Φειδίου δείξετε, ἢ τὴν Ἀθηνᾶν ἐλεφαντίνην καὶ χρυσῆν κατασκεύασμα; ψυχὴν δειξάτω τις ὑμῶν ἀνθρώπου, θέλοντος ὁμογνωμονῆσαι τῷ θεῷ, καὶ μηκέτι μήτε θεὸν μήτ' ἄνθρωπον μέμφεσθαι, μὴ ἀποτυχεῖν τινὸς, μὴ περιπεσεῖν τινὶ, μὴ ὀργισθῆναι, μὴ φθονῆσαι, μὴ ζηλοτυπῆσαι. τί γὰρ δεῖ περιπλέκειν, θεὸν ἐξ ἀνθρώπου ἐπιθυμοῦντα γενέσθαι. καὶ ἐν τῷ σωματίῳ τούτῳ τῷ νεκρῷ, περὶ τῆς πρὸς τὸν Δία κοινωνίας βουλευόμενον, δείξατε. ἀλλὰ οὐκ ἔχετε. τί οὖν αὐτοῖς ἐμπαίζετε, καὶ τοὺς ἄλλους κυβεύετε, καὶ περιθέμενοι σχῆμα ἀλλότριον, περιπατεῖτε κλέπται καὶ λωποδύται τούτων τῶν οὐδὲν προσηκόντων ὀνομάτων καὶ πραγμάτων. καὶ νῦν ἐγὼ μὲν παιδευτής εἰμι ὑμέτερος. ὑμεῖς δὲ παρ' ἐμοὶ παιδεύεσθε. κἀγὼ μὲν ἔχω ταύτην ἐπιβολὴν ἀποτελέσαι ὑμᾶς ἀκωλύτους, ἀναγκάστους, ἀπαραποδίστους, ἐ-

ἐλευθέρους, εὐροοῦντας, εὐδαιμονοῦντας, εἰς τὸν θεὸν ἀφορῶντας, ἐν παντὶ μικρῷ καὶ μεγάλῳ. ὑμεῖς δὲ ταῦτα μαθησόμενοι καὶ μελετήσοντες πάρεστε. διὰ τί οὖν οὐκ ἀνύετε τὸ ἔργον; εἰ καὶ ὑμεῖς ἔχετε τὴν ἐπιβολὴν οἵαν δεῖ, κἀγὼ πρὸς τῇ ἐπιβολῇ καὶ παρασκευὴν οἵαν δεῖ. τί τὸ λοιπόν ἐστιν; ὅταν ἴδω τέκτονα, ὅταν ὕλη πάρεστι παρακειμένη, ἐκδέχομαι τὸ ἔργον. καὶ ἐνθάδε τοίνυν ὁ τέκτων ἐστὶ, μὴ ὕλη ἐστί. τί ἡμῖν λείπει; οὐκ ἔστι διδακτὸν τὸ πρᾶγμα; διδακτόν. οὐκ ἔστιν οὖν ἐφ' ἡμῖν; μόνον μὲν οὖν τῶν ἄλλων πάντων, οὔτε πλοῦτος ἐστὶν ἐφ' ἡμῖν, οὔθ' ὑγίεια, οὔτε δόξα, οὔτε ἄλλό τι ἁπλῶς, πλὴν ὀρθὴ χρῆσις φαντασιῶν. τοῦτο ἀκώλυτον φύσει μόνον, τοῦτο ἀνεμπόδιστον. διὰ τί οὖν οὐκ ἀνύεται, ἢ παρ' ὑμᾶς, ἢ παρὰ τὴν φύσιν τοῦ πράγματος, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα ἐνδεχόμενον, καὶ μόνον ἐφ' ἡμῖν. λοιπὸν οὖν ἢ παρ' ἐμέ ἐστιν, ἢ παρ' ὑμᾶς, ἢ ὅπερ ἀληθέστερον, παρ' ἀμφοτέρους. τί οὖν θέλετε, ἀρξώμεθά ποτε τοιαύτην ἐπιβολὴν κομίζειν ἐνταῦθα, τὰ μέχρι νῦν ἀφῶμεν, ἀρξώμεθα. μόνον πιστεύσατέ μοι, καὶ ὄψεσθε.

liberi ſint, quibus
feliciterque ſuccedan
qui in magnis æque
uis rebus omnibus
intueantur. Vos ve
ſtis, vt hæc diſcatis
atis. Cur ergo opus
ſoluitis? ſi & vos i
ſitum habetis quod
& ego præter prop
apparatum etiam q
pus? Quid adhuc dee
fabrum video, cum
in promtu eſt, exſpe
Et hic ergo, ſi fab
materia ſuppetit, q
deeſt? Res doceri
teſt? Imo poteſt. N
tem in poteſtate noſ
vnum hoc e cæteris
mnibus. Neque ope
ſtra poteſtate ſunt
ſanitas, neque gloria
ud denique quicqua
ter rectum viſorur
Vnum hoc natura
modi, vt nec proh
impediri poſſit. Cur
ſuccedit? Obſtat n
veſtrum vitium? Re
cultatem habet, ſolac
nos eſt. Reſtat igitu
pa vel mea ſit, vel ve
quod verius eſt, an
Quid ergo vultis?
mus tandem tale pr
huc afferre, quæ præterierunt omittamus, inc
Tantum mihi credite,& videbitis.

Epicureos & Academicos.

CAP. XX.

Aquæ ſana & euidentia ſit, ii etiam qui contra n, neceſſario adhibent: maximo fere argu- probari queat, eſſe euidens, quo ad- m etiam id neceſ- hibere conſtat. Ve- quis neget, aliquid e eſſe verum: is vti- ntrarium aſſerere de- nihil eſſe vniuerſe Mancipium ne hoc ? Quid enim id eſt quam ſi dicas: Si quid um eſt, falſum eſt. , ſi quis progreſſus cito nihil ſciri poſ- omnia eſſe obſcura plexa: aut alius ſibi haberi iubeat, vt inde capias. Nihil eſſe credendum. Aut Heus homo, diſce nihil diſci poſſe. i hoc dico, teque do- i voles. Age quid in- & illos intereſt, qui demicos profitentur? omines, aſſentimini emo aſſentiatur: cre- bis, quod nemo cui- quicquam credat. Sic urus cum natura con- in ſocietatem homi-

Πρὸς Ἐπικουρείους καὶ Ἀκαδημαϊκούς.

ΚΕΦ. κ.

Τοῖς ὑγιέσι καὶ ἐναργέσιν ἐξανάγκης καὶ οἱ ἀντιλέγοντες προσχρῶνται. καὶ σχεδὸν τοῦτο μέγιστον ἄν τις ποιήσαιτο τεκμήριον τοῦ ἐναργές τι εἶναι, τὸ ἐπάναγκες εὑρίσκεσθαι, καὶ τῷ ἀντιλέγοντι συγχρήσασθαι αὐτῷ. οἷον εἴ τις ἀντιλέγοι τῷ εἶναί τι καθολικὸν ἀληθές, δηλονότι τὴν ἐναντίαν ἀπόφασιν, οὗτος ὀφείλει ποιήσασθαι, οὐδέν ἐστι καθολικὸν ἀληθές· ἀνδράποδον, οὐδὲ τοῦτο. τί γὰρ ἄλλο ἐστὶ τοῦτο, ἢ οἷον εἴ τι ἐστὶ καθολικόν, ψευδός ἐστι. πάλιν ἄν τις παρελθὼν λέγῃ, γίνωσκε ὅτι οὐδὲν ἐστὶ γνωστόν. ἀλλὰ πάντα ἀτέκμαρτα, ἢ ἄλλος ὅτι πίστευσόν μοι καὶ ὠφεληθήσῃ· οὐδὲν δεῖ ἀνθρώπῳ πιστεύειν. ἢ πάλιν ἄλλως μάθε παρ᾽ ἐμοῦ ἄνθρωπε, ὅτι οὐδὲν ἐνδέχεται μαθεῖν. ἐγώ σοι λέγω τοῦτο, καὶ διδάξω σε ἐὰν θέλῃς. τίνι οὖν τούτων διαφέρουσιν οὗτοι; τίνες ποτὲ οἱ Ἀκαδημαϊκοὺς αὑτοὺς λέγοντες ὦ ἄνθρωποι, συγκατάθεσθε· ὅτι οὐδεὶς συγκατατίθεται· πιστεύσατε ἡμῖν ὅτι οὐδεὶς πιστεύοι οὐδενί. οὕτω καὶ Ἐπίκουρος, ὅταν ἀναιρεῖν θέλῃ τὴν φυσικὴν κοινωνίαν ἀνθρώ-

πois πρὸς ἀλλήλους, αὐτῷ τῷ ἀναιρουμένῳ συγχρῆται. τί γὰρ λέγει; μὴ ἐξαπατᾶσθε ἄνθρωποι, μηδὲ παράγεσθε, μηδὲ διαπίπτετε, οὐκ ἔστι φυσικὴ κοινωνία τοῖς λογικοῖς πρὸς ἀλλήλους, πιστεύσατέ μοι. οἱ δὲ τὰ ἕτερα λέγοντες, ἐξαπατῶσιν ὑμᾶς, καὶ παραλογίζονται. τί οὖν σοι μέλει; ἄφες ἡμᾶς ἐξαπατηθῆναι· μήτι χεῖρον ἀπαλλάξεις, ἂν πάντες οἱ ἄλλοι πεισθῶμεν ὅτι φυσική ἐστιν ἡμῖν κοινωνία πρὸς ἀλλήλους, καὶ ταύτην δεῖ παντὶ τρόπῳ φυλάσσειν, καὶ πολὺ κρεῖσσον καὶ ἀσφαλέστερον. ἄνθρωπε τί ὑπὲρ ἡμῶν φροντίζεις; τί δι' ἡμᾶς ἀγρυπνεῖς; τί λύχνον ἅπτεις; τί ἐπανίστασαι; τί τηλικαῦτα βιβλία συγγράφεις; μή τις ἡμῶν ἐξαπατηθῇ περὶ θεῶν ὡς ἐπιμελουμένων ἀνθρώπων; ἢ μή τις ἄλλην οὐσίαν ὑπολάβῃ τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ ἡδονήν. εἰ γὰρ οὕτω ταῦτα ἔχει, βαλὼν κάθευδε, καὶ τὰ τοῦ σκώληκος ποίει· ὧν ἄξιον ἔκρινας σεαυτόν, ἔσθιε καὶ πίνε καὶ συνουσίαζε, καὶ ἀφόδευε, καὶ ῥέγχε. τί δέ σοι μέλει, πῶς οἱ ἄλλοι ὑπολήψονται περὶ τούτων; πότερον ὑγιῶς, ἢ οὐχ ὑγιῶς; τί γάρ σοι καὶ ἡμῖν; τῶν γὰρ προβάτων σοι μέλει ὅτι παρ-

num inter ipſos toller
tur, id ipſum quod t
hibet. Quid enim ai
te decipi homines, n
duci. Nolite in fraud
ci. Non eſt ratione
tis animantibus nat
inter ſe ſocietas, mih
te. Qui vero aliud dic
decipiunt, & in fraud
ciunt. Quid vero id tu
Sine decipi nos. Qu
trimenti capis, ſi nc
omnes perſuaſum ha
naturalem inter nos
tem conſtitutam, eat
mnibus modis eſſe
uandam, idque eſſe
& melius & tutius.
tu homo de nobis
es? Quid propter n
las? Quid lucernan
dis? Quid ſurgis?
libros conſcribis?
veſtrum decipiatur
quaſi ij curent res
um: aut, ne quis ali
naturam eſſe putet,
luptatem. Nam ſi i
habet, in lectulo tu
ſcito, & vermiculi v
gito, qua te dignum
ede, bibe, lude cum
bus, ventrem leua
Quid vero ad te attir
iſtis de rebus alij
Rectene, an ſecus?
nim nobis tecum
Num tu oues eo cura

...r a nobis tonderi, ..., ac denique iugu-...n non optabile vo-..., homines a Stoicis ... & veluti magicis ...us conſopitos dor-... ſeque præbere tibi ... ſimilibus tonden-... mulgendos ? Nam ...dem apud gregales ...nda erant, nec cæ-...os: ſed potius effi-..., vt ante alios o-...derent, natura nos ...s eſſe: continenti-... bonam, vt tibi o-...nſeruarentur. An ...ietas hæc erga alios ... eſt, erga alios non ...? Erga quos ergo ... eſt? Nunquid erga ... viciſſim eam ſer-... eos qui negligunt? ...ro eam magis ne-...quam vos, qui iſta ...ti? Quid ergo erat ...m e ſomnis excita-... ad ea quæ ſcripſit, ... impelleret? Quid ...d, niſi rerum hu-...n potentiſſima na-...uitum & gemen-...n ſuam voluntatem ...ertrahens? Quia e-...i probatur, NVL-...S SE SOCIETA-... iſta ſcribito, & aliis ...o, & vigilato pro-...ta & ipſe re ipſa tua

ἔχει ἡμῖν αὐτὰ καρησόμενα καὶ ἀμελχθησόμενα, καὶ τὸ τελευταῖον καταχρησόμενα. οὐχὶ δ᾽ εὐκταῖον ἦν. εἰ ἐδύναντο οἱ ἄνθρωποι καταχηληθέντες καὶ ἐπαοιδέντες ὑπὸ τῶν στωϊκῶν ἀπονυστάζειν καὶ παρέχειν σοι, καὶ τοῖς ὁμοίοις καρησομένους καὶ ἀμελχθησομένους ἑαυτούς; πρὸς γὰρ τοὺς συνεπικουρείους ἔδει σε ταῦτα λέγειν, οὐχὶ δὲ πρὸς ἐκείνους ἀποκρύπτεσθαι; πολὺ μάλιστ᾽ ἐκείνους πρὸ πάντων ἀναπείθειν, ὅτι φύσει κοινωνικοὶ γεγόναμεν, ὅτι ἀγαθὸν ἡ ἐγκράτεια, ἵνα σοι πάντα τηρῆται. ἢ πρὸς τινας μὲν δεῖ φυλάττειν ταύτην τὴν κοινωνίαν, πρὸς τινας δ᾽ οὔ; πρὸς τίνας οὖν δεῖ τηρεῖν, πρὸς τοὺς ἀντιτηροῦντας, ἢ πρὸς τοὺς παραβατικῶς αὐτὴν ἔχοντας. καὶ τίνες παραβατικώτεροι αὐτῆς ἔχουσιν ὑμῶν τῶν ταῦτα διειληφότων; τί οὖν ἦν τὸ ἐγεῖρον αὐτὸν ἐκ τῶν ὕπνων, καὶ ἀναγκάζον γράφειν ἃ ἔγραφε; τί γὰρ ἄλλο, ἢ τὸ πάντων τῶν ἐν ἀνθρώποις ἰσχυρότατον ἡ φύσις ἕλκουσα ἐπὶ τὸ αὐτῆς βούλημα, ἄκοντα καὶ στένοντα. ὅτι γὰρ δοκεῖ σοι ταῦτα τὰ ἀκοινώνητα, γράψον αὐτά, καὶ ἄλλοις ἀπόλιπε. καὶ ἀγρύπνησον δι᾽ αὐτά. καὶ αὐτὸς ἔργῳ κατήγορος γίνου

τῶν σαυτοῦ δογμάτων. εἶτα Ὀρέστην μὲν ὑπὸ Ἐριννύων ἐλαυνόμενον φασὶν ἐκ τῶν ὕπνων ἐξεγείρεσθαι. τοῦτον δ' οὐ χαλεπώτεραι αἱ Ἐριννύες καὶ Ποιναὶ ἐξήγειρον καθεύδοντα, καὶ οὐκ εἴων ἠρεμεῖν; ἀλλ' ἠνάγκαζον ἐξαγγέλλειν τὰ αὑτοῦ κακὰ, ὥσπερ τοὺς Γάλλους ἡ μανία καὶ ὁ οἶνος; οὕτως ἰσχυρόν τι καὶ ἀνίκητόν ἐστιν ἡ φύσις ἡ ἀνθρωπίνη. πῶς γὰρ δύναται ἄμπελος μὴ ἀμπελικῶς κινεῖσθαι, ἀλλ' ἐλαϊκῶς; ἢ ἐλαία πάλιν μὴ ἐλαϊκῶς, ἀλλ' ἀμπελικῶς; ἀμήχανον, ἀδιανόητον. οὐ τοίνυν οὐδ' ἄνθρωπον, οἷόν τε παντελῶς ἀπολέσαι τὰς κινήσεις τὰς ἀνθρωπικάς. καὶ οἱ ἀποκοπτόμενοι, τάς γε προθυμίας τὰς τῶν ἀνδρῶν ἀποκόψασθαι οὐ δύνανται. οὕτω καὶ Ἐπίκουρος, τὰ μὲν ἀνδρὸς πάντ' ἀπεκόψατο, καὶ τὰ οἰκοδεσπότου, καὶ πολίτου καὶ φίλου· τὰς δὲ προθυμίας τὰς ἀνθρωπικὰς οὐκ ἀπεκόψατο, οὐ γὰρ ἠδύνατο, οὐ μᾶλλον ἢ οἱ ταλαίπωροι Ἀκαδημαϊκοὶ τὰς αἰσθήσεις τὰς αὑτῶν ἀποβαλεῖν ἢ ἀποτυφλῶσαι δύνανται, καίτοι τοῦτο μάλιστα πάντων ἐσπουδακότες. τίς ἡ ἀτυχία, λαβών τινα παρὰ τῆς φύσεως μέτρα καὶ κανόνας εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀληθείας, οὐ προσφιλοτεχνεῖ

decreta accuſatio.
reſtem a Furiis a
ſomno excuſſum
mus: iſtum vero,
ribus Furiis & D
mno excitatum,
excuſſum eſſe non
quæ eum ſua ma
luti Gallos furor,
brios vinum, enun
gerunt? Adeo fo
uicta res eſt natur
na. Qui enim v
more vitis mouer
ſed more oleæ?
non vt olea, ſed
Nulla ratione hoc f
la cogitatione co
di poteſt. Ergo
poteſt, vt homo
motum humanum
cum iis etiam, q
rilia amputantur,
men alacritas amp
poſſit. Sic Epicuru
mnia quæ ſunt viri
trisfamilias, quæ c
amici, amputauit
critatem humanam
putauit. Neque e
tuit: non magis
cordes Academici
os abiicere aut
poſſunt, quamuis
xime ſtuduerint.
iſta infelicitas, cu
tura menſuras &
cognoſcendæ verit
peris, te non dare

iis atque adiungas ea e nt? imo vero contra, d el illic ad cognitionē t facit, in eo te elabo- v id auferas & perdas? a philoſophe? De pie- x nctitate quidnam ti- le r? Si voles, oſtendam ſe onas? Vtique oſten- vt oſtri ciues ad cultum in conuertantur, & ma- ru rerum neglectum la . Habes ergo proba- is Habeo: & ego gra- c habeo. Quando er- a ulde tibi placent, ſu- o raria: Deos neque eſ- ce ſi ſint, curare homi- n que vllam nobis ſocie- m um illis intercedere: i tem iſtam & ſancti- m vulgo hominum cele- ai, commentum eſſe in- tin hominum & ſophi- in atque adeo legum la- im ad terrendos & coer- io niurios. Recte philo- le iuuiſti noſtros ciues, le ntiam vniuerſam ad im diuinarum contem- h in reuocaſti. Quid er- i n iſta tibi placent? Ac- c nc, iuſtitiam nihil eſſe. re diam eſſe ſtultitiam: re nihil eſſe, filium ni- e. Euge philoſophe, ge perſuade iſta adole- ntis, vt plures habea- s ui idem & ſentiant &

τούτοις περὶ θεῶν εἶναι καὶ προσεξεργάσασθαι τὰ λείποντα· ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον, εἴ τι καὶ ἐκεῖ γνωστικὸν τῆς ἀληθείας, ἐξαιρεῖν πειρᾶται, καὶ ἀπολλύειν. τί λέγεις φιλόσοφε; τὸ εὐσεβὲς καὶ τὸ ὅσιον. ποῖον; τί σοι φαίνεται; ἂν θέλῃς κατασκευάσω, ὅτι ἀγαθόν; ναὶ κατασκεύασον. ἵν' οἱ πολῖται ἡμῶν ἐπιστραφέντες τιμῶσι τὸ θεῖον καὶ παύσωνταί ποτε ῥαθυμοῦντες περὶ τὰ μέγιστα. ἔχεις οὖν τὰς κατασκευάς; ἔχω, καὶ χάριν οἶδα. ἐπεὶ οὖν ταῦτά σοι λίαν ἀρέσκει λαβὲ τὰ ἐναντία· ὅτι θεοὶ οὔτ' εἰσὶν, εἴτε καὶ εἰσὶν, οὐκ ἐπιμελοῦνται ἀνθρώπων, οὐδὲ κοινόν τι ἡμῶν ἐστὶ πρὸς αὐτούς, τότ' εὐσεβὲς τοῦτο καὶ ὅσιον παρὰ τοῖς πολλοῖς ἀνθρώποις λαλούμενον, κατάψευσμά ἐστιν ἀλαζόνων ἀνθρώπων καὶ σοφιστῶν, ἢ νὴ Δία νομοθετῶν, εἰς φόβον καὶ ἐπίσχεσιν τῶν ἀδικούντων. εὖ φιλόσοφε ὠφέλησας ἡμῶν τοὺς πολίτας, ἀνεκτήσω τοὺς νέους ἅπαντας ἤδη πρὸς καταφρόνησιν τῶν θείων. τί οὖν; οὐκ ἀρέσκει σοι ταῦτα; λάβε νῦν πῶς ἡ δικαιοσύνη οὐδέν ἐστι· πῶς ἡ αἰδὼς μωρία ἐστὶ, πῶς πατὴρ οὐδέν ἐστι, πῶς ὁ υἱὸς οὐδέν ἐστιν; εὖ φιλόσοφε, ἐπίμενε, πεῖθε τοὺς νέους, ἵνα πλείονας ἔχωμεν ταῦτά σοι πεπονθότας, καὶ

λέγοντες· ἐκ τούτων τῶν λόγων ηὐξήθησαν ἡμῖν αἱ εὐνομούμεναι πόλεις· Λακεδαίμων διὰ τούτους τοὺς λόγους ἐγένετο. Λυκοῦργος ταῦτα τὰ πείσματα ἐνεποίησεν αὐτοῖς διὰ τῶν νόμων αὐτοῦ καὶ τῆς παιδείας. ὅτι οὔτε τὸ δουλεύειν αἰσχρόν ἐστι μᾶλλον ἢ καλόν, οὔτε τὸ ἐλευθέρους εἶναι καλὸν μᾶλλον ἢ αἰσχρόν. οἱ ἐν Θερμοπύλαις ἀποθανόντες, διὰ ταῦτα τὰ δόγματα ἀπέθανον. Ἀθηναῖοι δὲ τὴν πόλιν διὰ ποίους λόγους ἀπέλιπον; εἶτα οἱ λέγοντες ταῦτα, γαμοῦσι, καὶ παιδοποιοῦνται, καὶ πολιτεύονται, καὶ ἱερεῖς καθιστᾶσιν αὐτοῖς καὶ προφήτας. τίνων; τῶν οὐκ ὄντων· καὶ τὴν Πυθίαν ἀνακρίνουσιν αὐτοί, ἵνα τὰ ψεύδη πύθωνται. καὶ ἄλλοις τοὺς χρησμοὺς ἐξηγοῦνται. ὢ μεγάλης ἀναισχυντίας καὶ γοητείας. ἄνθρωπε τί ποιεῖς; αὐτὸς ἑαυτὸν ἐξελέγχεις καθ' ἡμέραν, καὶ οὐ θέλεις ἀφεῖναι τὰ ψυχρὰ ταῦτα ἐπιχειρήματα; ἐσθίων ποῦ φέρεις τὴν χεῖρα, εἰς τὸ στόμα, ἢ εἰς τὸν ὀφθαλμόν; λουόμενος, ποῦ ἐμβαίνεις; πότε τὴν χύτραν εἶπες λοπάδα, ἢ τὴν τορύνην ὀβελίσκον; εἰ τινος αὐτῶν δοῦλος ἤμην, εἰ καὶ ἔδει με καθ' ἡμέραν ὑπ' αὐτοῦ ἐκδέρεσθαι, ἐγὼ ἂν ἐστρέβλουν αὐτόν. βάλε ἐλάδιον παιδάριον εἰς τὸ

dicant: Auctæ ſunt r
ne conſtitutæ reſpubl
cedæmon huiuſmodi
ne informata eſt. I
ſuis legibus & inſtit
perſuaſiones introdu
que ſeruire turpe eſſ
quam honeſtum, n
bertatem honeſtam
tius quam turpem.
Thermopylas occul
propter hæc decret
buerunt. Athenienſ
quas alias ob cau
uitatem reliquerunt
iſta dicunt, vxores
liberos procreant,
blicam capeſſunt,
cerdotes ac vates ſi
ſtituunt. Quorum?
qui non ſunt: & P
ſciſcitantur ipſi, vt
diant, & aliis ora
narrant. O impu
& impoſturam ſing
Homo quid agis? T
te indies coarguis,
men frigidas iſtas
tiones relinquis? Ir
medendum, quo
applicas? Ori, an
Cum lauas, quo i
ris? Nunquid ollan
nam dicis, aut co
veru? Si alicuius
ſeruus eſſem, etiam
tidie vapulandum eſſ
men cum torquerem
coniicito oleum in

m;caperē garū, & in caput
;funderem. Quid iſtud?
ur, per fortunam tuam,
u: animum meum, ga-
i eo ita eſſe ſimilem,
b o diſcerni non poſſit.
;er ptiſanam. Afferrem
anam oxogaro plenam.
:tij ptiſanam? Petiiſti
i. Hæc ptiſana eſt? Non
oxogarum? Qui vero
quam ptiſana? Cape,
ape, guſta. Vnde ergo
i nos ſenſus decipiunt?
ut quatuor conſeruos
es haberem: aut ad
illum adigerem, aut
tia deducerem. Nunc
udunt nobis: cum iis
tura dedit, vtantur
s, & tamen verbis ea
Grati nimirum ho-
c verecundi, qui vt
ud, at pane quotidie
s, dicere tamen au-
gnorare ſe num qua
t, aut Proſerpina, aut
ne dicam eos, cum
nocte & die, &
ibus anni, & aſtris,
& terra, & huma-
e, nulla iſtarum re-
minimum com-
ſed quæſtiunculam
uam euomere ſtu-
machoque exerci-
: in balneum. Quid
cant, & quibus

βαλανεῖον. ἔβαλον αὖ γάρον, καὶ ἀπελθὼν κατὰ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ κατέχεον. τί τοῦτο; φαντασία μοι ἐγένετο ἐλαίου ἀπαραλλάκτως ὁμοιοτάτη, νὴ τὴν σὴν τύχην. δὸς ὧδε τὴν πτισάνην. ἤνεγκα αὖ, αὐτῷ γεμίσας παροψίδα ὀξυγάρου. οὐκ ᾔτησα τὴν πτισάνην; ναὶ κύριε. τοῦτο πτισάνη ἐστί, τοῦτο οὐκ ἔστιν ὀξύγαρον; τί μᾶλλον ἢ πτισάνη. λάβε καὶ ὄσφρανθι, λάβε καὶ γεῦσαι. πόθεν οὖν οἶδας εἰ αἱ αἰσθήσεις ἡμᾶς ψεύδονται. τρεῖς, τέσσαρας τῶν συνδούλων, εἰ εἶχον ὁμονοοῦντας, ἀπήγξασθαι ἂν αὐτὸν ἐποίησα ῥηγνύμενον, μεταθέσθαι. νῦν δ' ἐντρυφῶσιν ἡμῖν, τοῖς μὲν παρὰ τῆς φύσεως διδομένοις πᾶσι χρώμενοι, λόγῳ δ' αὐτὰ ἀναιροῦντες. εὐχάριστοι δ' ἄνθρωποι καὶ αἰδήμονες, εἰ μηδὲν ἄλλο, καθ' ἡμέραν ἄρτους ἐσθίοντες, τολμῶσι λέγειν ὅτι οὐκ οἴδαμεν εἰ ἔστι τις Δημήτηρ, ἢ Κόρη, ἢ Πλούτων; ἵνα μὴ λέγω νυκτὸς καὶ ἡμέρας ἀπολαύοντες, καὶ μεταβολῶν τοῦ ἔτους, καὶ ἄστρων, καὶ θαλάσσης, καὶ γῆς καὶ τῆς παρὰ ἀνθρώπων συνεργίας, ὑπ' οὐδενὸς τούτων οὐδὲ κατὰ ποσὸν ἐπιστρέφονται. ἀλλὰ μόνον ἐξεμέσαι τὸ προβληματίον ζητοῦσι, καὶ τὸν στόμαχον γυμνάσαντες, ἀπελθεῖν ἐν βαλανείῳ. τί δ' ἐροῦσι, καὶ περὶ τί-

νων, ἢ πρὸς τίνας, καὶ τί ἔσται αὐτοῖς ἐκ τῶν λόγων τούτων, οὐδὲ καταστοχασάμενος πεφρόντικας. μή τι νέος εὐγενὴς ἀκούσας τῶν λόγων τούτων, πάθῃ τι ὑπ' αὐτῶν ἢ καὶ παθὼν, πάντως ἀπολέσῃ τὰ τῆς εὐγενείας σπέρματα; μή τινι μοιχεύοντι ἀφορμὰς παράσχωμεν τοῦ ἀπαναισχυντῆσαι πρὸς τὰ γινόμενα· μή τις τῶν νοσφιζομένων τὰ δημόσια, εὑρεσιλογίας τινὸς ἐπιλάβηται ἀπὸ τῶν λόγων τούτων· μή τις τῶν αὐτοῦ γονέων ἀμελῶν, θράσος τι καὶ ἀπὸ τούτων προσλάβῃ. τί οὖν κατ' ἀγαθὸν ἢ κακὸν, ἢ καλόν; ταῦτα ἢ ταῦτα. τί ἔτι τούτων τις ἀντιλέγει τινί; ἢ λόγον δίδωσιν, ἢ λαμβάνει, ἢ μεταπείθειν πειρᾶται. πολὺ νὴ Δία μᾶλλον τοὺς κιναίδους ἐλπίσει τις ἂν μεταπείσειν, ἢ τοὺς ἐπὶ τοσοῦτον ἀποκεκωφωμένους καὶ ἀποτετυφλωμένους, τῶν περὶ αὐτοὺς κακῶν.

Περὶ ἀνομολογίας.

ΚΕΦ. κα.

Τὰ μὲν ῥᾳδίως ὁμολογοῦσιν ἄνθρωποι, τὰ δ' οὐ ῥᾳδίως. οὐδεὶς οὖν ὁμολογήσει, ὅτι ἄφρων ἐστὶν, ἢ ἀνόητος. ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον, πάντων ἀκούσῃς λεγόντων, ὄφελον ὡς φρένας ἔχω, οὕτω καὶ τύχην εἶχον, δειλὸς δὲ ῥᾳδίως

de rebus, aut ad quos,
illi ex his verbis fruct
ant, nulla ex parte cu
forte generoſo adc
hęc oratio aliquid dan
aut etiam dederit, vt
ria nobilitatis prorſu
tat: ne cui adulter
ſionem præbeat mai
pudentiæ ad ſua facin
quis peculator cauil
hinc petat: ne eius
rentes negligit auda
confirmetur. Quid
auctore bonúm aut
honeſtum aut turpe e
an illa? Quid, etiamn
rum cuiquam aliqu
gatur? Cur ration
dit, aut poſtulat a qu
Cur a ſententia
quenquam ſtudet?
profecto, facilius
queas a vitæ inſtit
ceſſuros, quam iſt
vſque adeo ad ſua
videnda vel audienda
ti ſunt, atque obſur

De incōſtātia ſermonis
mulatione quorunda

CAP. XX

SVnt quæ homin
concedant: ſunt
item. Nam ſe amētem
cordem eſſe nemo fat
mo contra omnes d
dias, vtinam tantum
licitatis eſſet, quantū
nij. Timidos autē ſe

ıtr,& dicunt: Sum qui-thidior, fateor ſane,ſed ſtultum non deprehē- incontinentem eſſe m, non temere quiſ-tebitur:iniurium nul-o,nihiloq; magis inui-t curioſum: miſericor-o pleriq;. Quid ergo ? Summa ac princeps, & perturbatio in iu-narum malarumque iis vero aliæ ſunt cau-uæ turpia eſſe perſua-ent, ea nunquam fa-am timidum quidem miſericordē, moderati udē eſſe ducunt:ſtul-o, mācipij proprium. cta quibus humana violatur, vllo modo .In pleriſq; vero pec-iſſimū huc feruntur, antur,quod inuitum iis ineſſe putant,ve-nore & miſericordia. uis intemperantiam etur, amorem cauſa-venia dignum eſſe, i vltro fecerit.Iniuriā nt,vt quā nequaquā am & inuitam opi-ineſt & in zelotypia , vt putant non vo-n. itaq; & hanc con-um igitur inter tales viuamus adeo per-o adeo ignorātes, vel ,vel q̄d mali habeāt

ἑαυτοὺς ὁμολογοῦσι, καὶ λέγουσιν· ἐγὼ δειλότερός εἰμι, ὁμολογῶ· τὰ δ' ἀλλ' οὐχ εὑρήσεις μωρόν. ἄνθρωπον ἀκρατῆ οὐ ῥᾳδίως ὁμολογήσει τις, ἄδικον οὐδ' ὅλως· φθονερὸν οὐ πάνυ, ἢ περίεργον· ἐλεήμονα οἱ πλεῖστοι. τί οὖν τὸ αἴτιον; τὸ μὲν κυριώτατον, ἀνομολογία καὶ ταραχὴ ἐν τοῖς περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ἄλλοις δ' ἄλλα αἴτια. καὶ σχεδὸν ὅσα ἂν αἰσχρὰ φαντάζωνται, ταῦτα οὐ πάνυ ὁμολογοῦσι. τὸ γὰρ δειλὸν εἶναι, εὐγνώμονος ἤθους φαντάζονται, καὶ τὸ ἐλεήμονα. τὸ δ' ἠλίθιον εἶναι, παντελῶς ἀνδραπόδου. καὶ τὰ περὶ κοινωνίαν γὰρ πλημμελήματα, οὐ πάνυ προσίενται. ἐπὶ γὰρ τῶν πλείστων ἁμαρτημάτων κατὰ τοῦτο μάλιστα φέρονται, ἐπὶ τὸ ὁμολογεῖν αὐτά, ὅτι φαντάζονταί τι ἐν αὐτοῖς εἶναι ἀκούσιον· καθάπερ ἐν τῷ δειλῷ καὶ ἐλεήμονι, κἂν ἀκρατῆ τι. οὐ παρομολογεῖ τις αὐτὸν ἔρωτα προσέθηκεν ὥστε συγγνωσθῆναι ὡς ἐπ' ἀκουσίῳ. τὸ δ' ἄδικον, οὐδαμῶς φαντάζονται. ἀκούσιον ἔνι τι καὶ τῷ ζηλοτύπῳ, ὡς οἷόν τε τοῦ ἀκουσίου. διὰ τοῦτο καὶ περὶ τούτου παρομολογοῦσιν. ἐν οὖν τοιούτοις ἀνθρώποις ἀναστρεφόμενον, οὕτω τεταραγμένοις, οὕτως οὐκ εἰδόσιν, οὔθ' ὅ, τι λέγουσιν, οὔθ' ὅ, τι ἔχουσι κακὸν

ἢ οὐκ ἔχουσιν, ἢ παρὰ τί ἔχουσιν, ἢ πῶς παύσονται αὐτῶν. καὶ αὐτὸν οἶμαι ἐφιστάνειν ἄξιον συνεχῶς, μή που καὶ αὐτὸς εἷς εἰμι ἐκείνων; τίνα φαντασίαν ἔχω περὶ ἐμαυτοῦ, πῶς ἐμαυτῷ χρῶμαι, μή τι καὶ αὐτὸς ὡς φρονίμῳ, μή τι καὶ αὐτὸς ὡς ἐγκρατεῖ, μὴ καὶ αὐτὸς λέγω ποτὲ ταῦτα· ὅτι εἰς τὸ ἐπιὸν πεπαίδευμαι, ἔχω ἣν δεῖ συναίσθησιν, τὸν μηδὲν εἰδότα ὅτι οὐδὲν οἶδα. ἔρχομαι πρὸς τὸν διδάσκαλον, ὡς ἐπὶ τὰ χρηστήρια, πείθεσθαι παρεσκευασμένος. ἢ καὶ αὐτὸς κορύζης μεστὸς εἰς τὴν σχολὴν εἰσέρχομαι, μόνην τὴν ἱστορίαν μαθησόμενος, καὶ τὰ βιβλία νοήσων ἃ πρότερον οὐκ ἐνόουν, ἂν δ' οὕτω τύχῃ, καὶ ἄλλοις ἐξηγησόμενος, ἄνθρωπε, ἐν οἴκῳ διαπεπύκτευκας τῷ δουλαρίῳ, τὴν οἰκίαν ἀνάστατον πεποίηκας, τοὺς γείτονας συντετάραχας, καὶ ἔρχῃ μοι καταστολὰς ποιήσας ὡς σοφός; καὶ καθήμενος κρίνεις πῶς ἐξηγησάμην τὴν λέξιν; πῶς τί ποτ' ἐφλυάρησα τὰ ἐπελθόντα μοι; φθονῶν ἐλήλυθας, τεταπεινωμένος, ὅτι σοι ἐξ οἴκου φέρεται οὐδέν. καὶ κάθῃ μεταξὺ λεγομένων τῶν λόγων, αὐτὸς οὐδὲν ἄλλο ἐνθυμούμενος, ἢ πῶς ὁ πατήρ τὰ πρὸς σε, ἢ πῶς ὁ ἀδελφός; τί λέγουσιν οἱ ἐκεῖ αὐ-

aut non habeant: ve
habeant, & quomod
ri eo poſſint: operæ
fuerit in ſeipſum cre
quirere: Nunquid &
ex illorum numero?
meipſo ſentio? Quom
ipſum tracto? Nunq
pientem? Nunquid
nentem? Nunquid
co aliquando talia? S
ingruentem caſum
dum eruditus? A
quod ſentiendum
ſcienti, me nihil ſci
magiſtrum conuer
quam oraculum,
rare paratus: an ve
muco nares opple
lam ingredior,
tantum cogniturus
bellos pridem nō in
intellecturus? aut e
taſſis aliis enarratur
mo domi cum ſeru
certaſti, domum eu
cinos perturbaſti: &
uenis ornatu ſapie
denſque iudicas quo
cabulum aliquod
rim? Quomodo e
buccam venerunt,
rim? Inuidus acceſſi
ctoque animo, quc
nihil allatū tibi ſit, &
ſerendū aſſides: ipſe
hil cogitās, niſi quo
ter erga te ſit affectus
modo frater? Iſta dici

n de me: Nunc me putant
gedi, ac dicunt, Iſte reuer-
u omniſcius. Vellem equi-
ndoctus omnia diſcedere:
ulto labore eſt opus, ne-
e uiſquā quicquā mittit:
N opoli balnea putida sūt,
ldi & hic male ſe res ha-
: t quenquam negant in
o fieri meliorē? Quis vero
i n ſcholam? Quis tan-
a curandus? Quis vt opi-
n ſuas, & decreta repur-
i iat? Quis vt intelligat,
b rebus egeat? Quid er-
n amini, vos quę in ſcho-
n ertis, ea referre domū?
i decreta veſtra vel abie-
ri el correcturi, vel cōmu-
u aduenitis? Nullo certe
o Illud ergo ſpectate po-
s, id ꝑpter quod adeſtis,
b ontingat? De præceptis
ri vultis. Quid ergo? Non-
lo iaciores euaditis? Non-
m eriam quandam oſten-
icis iſtæ præceptiunculæ
b ubminiſtrant? Nonne
o uationes, quæ inuerti
eū diſſoluitis? nonne Men-
nt propoſitiones? nonne
p eticos ſyllogiſmos tra-
ti Quid ergo indignami-
, ea accipitis propter
æ leſtis? Recte ſane. Sed
fili meus aut frater mor-
us aut ſi mihi mors ap-
te a, aut ſi cruciatus to-
an fuerint, quid iſta

θρωποι περὶ ἐμοῦ, νῦν οἴονταί με περιηκόπλειν, καὶ λέγουσιν ὅτι ἥξει ἐκεῖνος πάντα εἰδώς. ἤθελον πῶς ποτε πάντα μαθὼν ἐπελθεῖν. ἀλλὰ πολλοῦ πόνου χρεία, καὶ οὐδεὶς οὐδὲν πέμπει. καὶ ἐν Νικοπόλει σαπρῶς λούει τὰ βαλανεῖα, καὶ ἐν οἴκῳ κακῶς, καὶ ὧδε κακῶς. εἶτα λέγουσιν, οὐδεὶς ὠφελεῖται ἐκ τῆς σχολῆς. τίς γὰρ ἔρχεται εἰς σχολήν; τίς γὰρ ὡς θεραπευθησόμενος; τίς ὡς παρέξων αὐτοῦ τὰ δόγματα ἐκκαθαρθησόμενα; τίς συναισθησόμενος τίνων δεῖται; τί οὖν θαυμάζετε, εἰ ἃ φέρετ' εἰς τὴν σχολήν, αὐτὰ ταῦτα ἀποφέρετε πάλιν; ὡς γὰρ ἀποθησόμενοι, ἢ ἐπανορθώσοντες, ἢ ἄλλ' ἀντ' αὐτῶν ληψόμενοι, ἔρχεσθε; πόθεν; οὐδ' ἐγγύς. ἐκεῖνο γοῦν βλέπετε μᾶλλον, εἰ ἐφ' ὃ ἔρχεσθε, τοῦτο ὑμῖν γίνεται. θέλετε λαλεῖν περὶ τῶν θεωρημάτων. τί οὖν, οὐ φλυαρότεροι γίνεσθε; οὐχὶ δὲ παρέχει τινὰ ὕλην ὑμῖν, πρὸς τὸ ἐπιδείκνυσθαι τὰ θεωρημάτια; συλλογισμοὺς ἀναλύετε μεταπίπτοντας. οὐκ ἐφοδεύετε ψευδομένου λήμματα, ὑποθετικούς; τί οὖν ἔτι ἀγανακτεῖτε, εἰ ἐφ' ἃ πάρεστε, ταῦτα λαμβάνετε; ναί. ἀλλ' ἂν ἀποθάνῃ μου τὸ παιδίον, ἢ ὁ ἀδελφός, ἢ ἐμὲ ἀποθνήσκειν δέῃ, ἢ στρεβλοῦσθαι, τί με

ταῦτα ὠφελήσει; μὴ γὰρ ἐπὶ τοῦτο ἦλθες; μὴ γὰρ τούτου ἕνεκα μοι παρακάθησαι; μὴ γὰρ διὰ τοῦτό ποτε λύχνον ἧψας, ἢ ἠγρύπνησας, ἢ εἰς τὸν περίπατον ἐξελθὼν, περιέβαλές ποτε σαυτῷ φαντασίαν ... ἀντὶ συλλογισμοῦ, καὶ τούτων κοινῇ ἐφωδεύσατε πού ποτε; εἶτα λέγετε ἄχρηστα τὰ θεωρήματα; ἴσως; τοῖς οὐχ ὡς δεῖ χρωμένοις. τὰ γὰρ κολλύρια οὐκ ἄχρηστα τοῖς ὅτε δεῖ καὶ ὡς δεῖ ἐγχριομένοις, τὰ μαλάγματα δ' οὐκ ἄχρηστα, οἱ ἁλτῆρες οὐκ ἄχρηστοι. ἀλλὰ εἰσὶν ἄχρηστοι, εἰσὶ πάλιν χρήσιμοι; ἂν μου πυνθάνῃ νῦν, χρήσιμοί εἰσιν οἱ συλλογισμοί; ἐρῶ σοι ὅτι χρήσιμοι. κἂν θέλῃς, ἀποδείξω πῶς. ἐμὲ οὖν τί ὠφελήσουσιν; ἄνθρωπε, μὴ γὰρ ἐπύθου εἰ σοὶ χρήσιμοι, ἀλλὰ καθόλου. πυθέσθω μου καὶ ὁ δυσεντερικὸς, εἰ χρήσιμον ὄξος· ἐρῶ, ὅτι χρήσιμον. ἐμοὶ οὖν χρήσιμον; ἐρῶ, οὔ. ζήτησον πρῶτον σταλῆναί σου τὸ ῥεῦμα, τὰ ἑλκύδρια ἀπουλωθῆναι· καὶ ὑμεῖς ἄνδρες, τὰ ἕλκη πρῶτον θεραπεύετε, τὰ ῥεύματα ἐπιστήσατε, ἠρεμήσατε τῇ διανοίᾳ, ἀπερίσπαστον αὐτὴν ἐνέγκατε εἰς τὴν σχολὴν, καὶ γνώσεσθε οἵαν ἰσχὺν ὁ λόγος ἔχει.

me iuuabunt? Nunqu
propterea veniebas? Nu
huius rei cauſa mihi
Nunquid ob hoc vnqu
cernam accendiſti, au
braſti? Num deamb
cauſa progreſſus v
ſyllogiſmi loco viſum
tuum propoſuiſti
dum? Et tamen diciti
utilia eſſe præcepta.
Iis qui illa non recte ad
Nam colyria non
ſunt iis, qui cum opu
culos, & quemadmo
cet, inungunt. Mal
non inutilia ſunt.
non ſunt inutiles: ſed
utiles, aliis vtiles. Si
roges, an vtiles ſint ra
tiones? Reſpōdebo, eſ
ac, ſi voles, oſtendā qu
Me igitur quid iuuabu
mo: num rogaſti, tibi
vtiles? Age in genere
get etiam dyſentericu
acetum vtile? dicam
tile. Mihi ergo eſt vti
gabo. Cura in prin
fluxus tuus ſiſtatur,
cerata viſcera conſoli
Et vos viri vlcera in
curate, fluxiones ſiſti
mis quieſcite, mente
quillam in ſcholam
tum intelligetis, quid
habeat oratio.

De amicitia.

CAP. XXII.

ibus quiſque rebus ſtu-
et, eas, vti pareſt, amat.
id ergo malis rebus
homines? Nequa-
An vero ea curant,
ipſos nihil attinent?
quidem: Reliquum
eſt, eos bonis tantum
ntentos eſſe, & pro
as etiam amare. Qui
onarum rerum gna-
is eas amare etiam
. Qui vero bona a ma-
ernere nequiuerit, &
ab vtriſque: quo pacto
are queat? Solius er
entis eſt amare. Quo-
ſtud? inquit. nam ego
is incipiens, tamen ſi
eum diligo. Equidem
o miror, quomodo
is ſis, te inſipientem
Quid enim tibi deeſt?
nſu vteris? Non viſa
s? Non victu vteris
etudinem tuam ac-
dato? non cultu? non
Cur ergo inſipien-
e te fateris? Nimi-
ia te ſæpenumero vi-
llunt ac perturbant,
ue probabilitas te
Nunc hæc bona cen-
inde eadem mala,
tra: denique mœres,

Περὶ φιλίας.

ΚΕΦ. κϛ.

Περὶ ἅ τις ἐσπούδακεν, φιλεῖ ταῦτα εἰκότως. μή τι οὖν περὶ τὰ κακὰ ἐσπουδάκασιν οἱ ἄνθρωποι; οὐδαμῶς. ἀλλὰ μή τι περὶ τὰ μηδὲν πρὸς αὐτούς; οὐδὲ περὶ ταῦτα. ὑπολείπεται τοίνυν, περὶ μόνα τὰ ἀγαθὰ ἐσπουδακέναι αὐτούς. εἰ δ᾽ ἐσπουδακέναι, καὶ φιλεῖν ταῦτα. ὅστις οὖν ἀγαθῶν ἐπιστήμων ἐστὶν, οὗτος ἂν καὶ φιλεῖν εἰδείη. ὁ δὲ μὴ δυνάμενος διακρῖναι τὰ ἀγαθὰ ἀπὸ τῶν κακῶν, καὶ τὰ οὐδέτερα ἀπ᾽ ἀμφοτέρων, πῶς ἂν ἔτι οὗτος φιλεῖν δύναιτο; τοῦ φρονίμου τοίνυν ἐστὶ μόνου, τὸ φιλεῖν. καὶ πῶς, φησίν. ἐγὼ γὰρ ἄφρων ὢν, ὅμως φιλῶ μου τὸ παιδίον. θαυμάζω μὲν νὴ τοὺς θεοὺς, πῶς καὶ τὸ πρῶτον ὡμολόγησας ἄφρονα εἶναι σεαυτόν. τί γάρ σοι λείπει; οὐ χρῆ αἰσθήσει; οὐ φαντασίας διακρίνεις; οὐ τροφὰς προσφέρῃ τὰς ἐπιτηδείους τῷ σώματι; οὐ σκέπην; οὐκ οἴκησιν; πόθεν οὖν ὁμολογεῖς ἄφρων εἶναι; ὅτι νὴ δία πολλάκις ἐξίστασαι ὑπὸ τῶν φαντασιῶν, καὶ ταράσσῃ, καὶ ἡττῶσί σε αἱ πιθανότητες αὐτῶν, καὶ ποτὲ μὲν ταῦτα ἀγαθὰ ὑπολαμβάνεις, εἶτα ἐκεῖνα αὐτὰ κακὰ, ὕστερον δ᾽ οὐδέτερα. καὶ ὅλως λυπῇ,

φοβῇ, φθονεῖς, ταράσσῃ, μεταβάλλῃ· διὰ ταῦτα ὁμολογεῖς ἄφρων εἶναι; ἐν δὲ τῷ φιλεῖν οὐ μεταβάλλῃ; ἀλλὰ πλοῦτον μὲν, καὶ ἡδονὴν, καὶ ἁπλῶς αὐτὰ τὰ πράγματα ποτὲ μὲν ἀγαθὰ ὑπολαμβάνεις εἶναι, ποτὲ δὲ κακά. ἀνθρώπους δὲ τοὺς αὐτοὺς οὐχὶ ποτὲ μὲν ἀγαθοὺς, ποτὲ δὲ κακοὺς, καὶ ποτὲ μὲν οἰκείως ἔχεις, ποτὲ δ' ἐχθρῶς αὐτοῖς; καὶ ποτὲ μὲν ἐπαινεῖς, ποτὲ δὲ ψέγεις; ναὶ, καὶ ταῦτα πάσχω. τί οὖν; ὁ ἐξηπατημένος περί τινος, δοκεῖ σοι φίλος εἶναι αὐτοῦ; οὐ πάνυ. οὐδὲ ὁ μεταπτώτως ἑλόμενος αὐτὸν εἶναι εὔνουν αὐτῷ; οὐδ' οὗτος. ὁ δὲ νῦν λοιδορῶν μέν τινα, ὕστερον δὲ θαυμάζων; οὐδ' οὗτος. τί οὖν; κυνάρια οὐδέ ποτ' εἶδες σαίνοντα καὶ προσπαίζοντα ἀλλήλοις, ἵν' εἴπῃς οὐδὲν φιλικώτερον; ἀλλ' ὅταν ἴδῃς τί ἐστι φιλία, βάλε κρέας εἰς μέσον, καὶ γνώσῃ. βάλε καὶ σοῦ καὶ τοῦ παιδίου μέσον ἀγρίδιον, καὶ γνώσῃ πῶς σε τὸ παιδίον ταχέως κατορύξαι θέλει, καὶ σὺ τὸ παιδίον εὔχῃ ἀποθανεῖν. εἶτα σὺ πάλιν οἷον ἐξέθρεψαι τέκνον, πάλαι ἐκφέρει. βάλε κορασίδιον κομψόν. καὶ αὐτὸ ὁ γέρων φιλεῖ, κἀκεῖνος ὁ νέος. ἂν δὲ δοξάριον, ἂν δὲ κινδυνεῦσαι δέῃ, ἐρεῖς τὰς φωνὰς τὰς τοῦ ἀδ-

times, inuides, pertur
mutaris. Ob hæc inſipi
eſſe te agnoſcis? In am
tem nonne mutaris?
opes & voluptates, &,
verbo abſoluam, res ipſ
do bonas eſſe cenſes,
malas? Nonne homine
alias bonos, alias malos
nunc illis faues, nunc
alienaris? modo laudas
vituperas? Profecto hæ
eueniunt. Quid vero
tur? Iſne, quem ſua
quo fefellit opinio, il
mare? Non vtique. Au
non conſtanter aliquem
plexus eſt, illi bene vell
quidem. Qui vero e
modo cõuitiis inceſſit
admiratur? Ne hic q
Quid ergo? Catellos
liquãdo vidiſti abblan
inuicem, & inter ſe cc
tes, vt dicas; nihil i
amantius? Sed vt vid
iſte ſit amor, carnem
iicito: cognoſces. Po
ter te & pueiũ, agell
gnoſces, puerũ te qua
velle ſepultum: te ve
mortem optaturum e
ces: Hei mi, qualem
educaui? Pridem me
Produc bellam puella
& ſenex adamat, & i
leſcens. Si gloriola p
ſit, ſi periclitandum ſ
dem voces edes, q

[...]ter:
[...]eſt tibi iucunda? patri [...]n putas?
[...]e lucem vis? paren[...]n non putas?
[...]ne putas illi ſuum fi[...]um paruus eſſet, fu[...]m? Non anxium fuiſ[...] febricitaret? non ſæ[...]iſſe, Vtinam ego po[...]ri laborarem? Poſt[...] ad rem ventum eſt, [...]uid dicat. Eteocles [...]nices nonne eadem [...] eodemque patre na[...]t? Non vna educati? [...] niuncti? non compo[...]? non vna dormie[...]pe? non inter ſe deo[...]erant? Adeo vt du[...]ocul, ſi quis eos vi[...] portenta philoſopho[...]uæ de amicitia diſſe[...]eriſiſſet. Tamen cum [...]um tanquam caro in [...]m incidiſſet, vide quid [...]? Vbi tandem ſtabis [...]rribus? Quid me in[...]as? Ibo contra hunc, [...]occiſurus, idque mihi [...]eſt: & conſimilia vo[...]iunt. Omnino caue[...] decipiamini. Nullum [...]l alteri ita conciliatum [...] ſuæ vtilitati, cui quic[...] obſtare videtur, ſiue [...] ſit, ſiue pater, ſiue [...], ſiue amaſius, ſiue [...]or: odit, auerſatur,

μήτε πατρός· Χαίρεις ὁρῶν φῶς, πατέρα δ' οὐ χαίρειν δοκεῖς; Θέλεις βλέπειν φῶς, πατέρα δ' οὐ θέλειν δοκεῖς; οἴει, ὅτι ἐκεῖνος οὐκ ἐφίλει τὸ ἴδιον παιδίον, ὅτε μικρὸν ἦν; οὐδὲ πυρέσσοντος αὐτοῦ ἠγωνία, οὐδ' ἔλεγε πολλάκις, ὅτι ὄφελον ἐγὼ μᾶλλον ἐπύρεσσον; εἶτα παρελθόντος τοῦ πράγματος, καὶ ἐγγίσαντος, ὅρα οἵας φωνὰς ἀφιᾶσιν. ὁ Ἐτεοκλῆς καὶ Πολυνείκης οὐκ ἦσαν ἐκ τῆς αὐτῆς μητρὸς, καὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πατρός; οὐκ ἦσαν συντεθραμμένοι, συμβεβιωκότες, συμπεπωκότες, συγκεκοιμημένοι πολλάκις, ἀλλήλους καταπεφιληκότες; ὡς εἴ τις εἶδεν αὐτοὺς, κατεγέλασεν ἂν τῶν φιλοσόφων, ἐφ' οἷς περὶ φιλίας παραδοξολογοῦσιν. ἀλλ' ἐμπεσούσης εἰς τὸ μέσον ὥσπερ κρέως τῆς τυραννίδος, ὅρα οἷα λέγουσι. ποῦ ποτε στήσῃ πρὸ πύργων; ὡς τί μ' ἐρωτᾷς; τῷ δ' ἀντιτάξομαι κτενῶν σε κἀμὲ τοῦ δ' ἔρως ἔχει. καὶ εὔχονται εὐχὰς τοιάσδε. καθόλου γὰρ μὴ ἐξαπατᾶσθε, πᾶν ζῶον οὐδενὶ οὕτως ᾠκείωται, ὡς τῷ ἰδίῳ συμφέροντι. ὅ, τι ἂν οὖν πρὸς τοῦτο φαίνηται αὐτῷ ἐμποδίζειν, ἄν τ' ἀδελφὸς ᾖ τοῦτο, ἄν τε πατὴρ, ἄν τε τέκνον, ἄν τ' ἐρώμενος, ἄν τ' ἐραστὴς, μισεῖ, προβάλλεται,

καταρᾶται. οὐδὲν γὰρ οὕτω φιλεῖν πέφυκεν, ὡς τὸ αὑτοῦ συμφέρον· τοῦτο πατήρ, καὶ ἀδελφὸς, καὶ συγγενὴς, καὶ πατρὶς, καὶ θεός. ὅταν οὖν εἰς τοῦτο ἐμποδίζειν ἡμῖν οἱ θεοὶ δοκῶσι, κἀκείνους λοιδοροῦμεν, καὶ τὰ ἱδρύματα τὰ αὐτῶν καταστρέφομεν, καὶ τοὺς ναοὺς ἐμπιπρῶμεν. ὥσπερ Ἀλέξανδρος ἐκέλευσεν ἐμπρησθῆναι τὰ Ἀσκληπιεῖα, ἀποθανόντος τοῦ ἐρωμένου. διὰ τοῦτο ἂν μὲν ἐν ταὐτῷ τις θῇ τὸ συμφέρον, καὶ τὸ ὅσιον, καὶ τὸ καλὸν, καὶ πατρίδα, καὶ γονεῖς καὶ φίλους, σώζεται ταῦτα πάντα. ἂν δ' ἀλλαχοῦ μὲν τὸ συμφέρον, ἀλλαχοῦ δὲ τοὺς φίλους, καὶ τὴν πατρίδα, καὶ τοὺς συγγενεῖς, καὶ αὐτὸ τὸ δίκαιον, οἴχεται ταῦτα πάντα, καταβαρούμενα ὑπὸ τοῦ συμφέροντος. ὅπου γὰρ ἂν τὸ ἐγὼ, καὶ τὸ ἐμὸν, ἐκεῖ ἀνάγκη ῥέπειν τὸ ζῶον εἰ ἐν σαρκὶ, ἐκεῖ, τὸ κυριεῦον εἶναι. εἰ ἐν προαιρέσει, ἐκεῖνο εἶναι. εἰ ἐν τοῖς ἐκτὸς, ἐκεῖνο. εἰ τοίνυν ἐκεῖ εἰμὶ ἐγὼ, ὅπου ἡ προαίρεσις, οὕτω μόνως καὶ φίλος ἔσομαι οἷος δεῖ, καὶ υἱὸς καὶ πατήρ. τοῦτο γάρ μοι συνοίσει, τηρεῖν τὸν πιστὸν, τὸν αἰδήμονα, τὸν ἀνεκτικὸν, τὸν ἀφεκτικὸν, καὶ συνεργητικὸν, φυλάσσειν τὰς σχέσεις. ἂν δ' ἀλλαχοῦ μὲν ἐμαυτὸν

exſecratur. Ita enim comparatum eſt, vt nil inde amet, atque vtil ſuam: hæc pater, hæc fra & cognatus, & patria, & Tum certe quidem, c ſtare nobis videntur di quoque maledicimus, que ſtatuas euertimus cella incendimus: qu modum Alexander Æ fana cremari iuſſit, am mortuo. Quapropter eodem conferat vtilit ſanctitatem & honeſta patriam & parẽtes & a ſalua ſunt hæc omnia. bi vtilitatem, alibi ami triam, cognatos, & ipſ eo iuſtitiam collocarit eunt hæc omnia, p derante vtilitate. Vb Ego, & Meum eſt: eo i re neceſſe eſt animal. carne: illic eſſe princi ſi in conſilio, illud in rebus externis, ill quod ponderis plus l Si ergo illic ego ſu bi eſt conſilium & tas: ea ſola ratione micus ero qualem portet, & filius, & Hoc enim mihi ex fidem, verecundiam, nimitatem, abſtinei beneficentiam, om ficium erga omn conſeruem. Sin alit

coll

o), alibi honeſtum: e inualeſcit Epicuri uæ honeſtum aut ni- el aut ab opinionibus raſſeuerat. Iſta igno- n cauſa fuit, cur nſes & Lacedæmo- ſeſe diſſiderent, & cum vtriſque, & rex cum Græcia, & es cum vtriſque, & omani cum Getis: m etiam res ad Tro- pter hæc geſtæ ſunt. r Menelai hoſpes s ſi quis blandiri in- diſſet, fidem, ne- s amicos eſſe, non i. Verum proiecta nedium particula, mulierculа, deque n ortum. Nunc et- m vides caros fra- cordare inter ſeſe, tim pronuntiare a de illorum ami- ſi iurent quidem, oſſe negent, vt diſ- t inter ipſos. Viti- inis animus in- eſt, iudicii expers, viſis vincitur. Ve- noli ea expendere, ri: An iiſdem nati ntibus, vnaque e- & ſub eodem pæ- ſed illud tantum vbi ſuas vtilitates , externis ne in re-

θῶ, ἀλλαχοῦ δὲ τὸ καλὸν, οὕτως ἰσχυρὸς γίνεται ὁ Ἐπικούρου λόγος, ἀποφαίνων ἢ μηδὲν εἶναι τὸ καλὸν, ἢ ἄρα τὸ ἔνδοξον. διὰ ταύτην τὴν ἄγνοιαν, καὶ Ἀθηναῖοι καὶ Λακεδαιμόνιοι διεφέροντο, καὶ Θηβαῖοι πρὸς ἀμφοτέρους, καὶ μέγας βασιλεὺς πρὸς τὴν Ἑλλάδα, καὶ Μακεδόνες πρὸς ἀμφοτέρους, καὶ νῦν Ῥωμαῖοι πρὸς Γέτας. καὶ ἔτι πρότερον τὰ ἐν Ἰλίῳ διὰ ταῦτα ἐγένετο. ὁ Ἀλέξανδρος τοῦ Μενελάου ξένος ἦν· καὶ εἴ τις αὐτοὺς εἶδε φιλοφρονουμένους ἀλλήλους, ἠπίστησεν ἂν τῷ λέγοντι, οὐκ εἶναι φίλους αὐτούς. ἀλλ' ἐβλήθη εἰς τὸ μέσον μερίδιον, κομψὸν γυναικάριον, καὶ περὶ αὐτοῦ πόλεμος. καὶ νῦν ὅταν ἴδῃς φίλους, ἀδελφοὺς, ὁμονοεῖν δοκοῦντας, μὴ αὐτόθεν ἀποφαίνῃ περὶ τῆς φιλίας τι αὐτῶν, μηδ' ἂν ὀμνύωσι, μηδ' ἂν ἀδυνάτως ἔχειν λέγωσιν ἀπηλλάσθαι ἀλλήλων. οὐκ ἔστι πιστὸν τὸ τοῦ φαύλου ἡγεμονικὸν, ἀβέβαιόν ἐστιν, ἄκριτον, ἄλλοτ' ὑπ' ἄλλης φαντασίας νικώμενον. ἀλλ' ἐξέταζον μὴ ταῦθ' ἃ οἱ ἄλλοι, εἰ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων, καὶ ὁμοῦ ἀνατεθραμμένοι, καὶ ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ παιδαγωγοῦ· ἀλλ' ἐκεῖνο μόνον, ποῦ τὸ συμφέρον αὐτοῖς τίθενται· πότερον ἐκτὸς.

ἢ ἐν προαιρέσει. ἂν ἐκτὸς, μὴ εἴπῃς φίλους, οὐ μᾶλλον ἢ πιστοὺς, ἢ βεβαίους, ἢ θαρραλέους, ἢ ἐλευθέρους· ἀλλὰ μὴ δ' ἀνθρώπους, εἰ νοῦν ἔχῃς. οὐ γὰρ ἀνθρωπικὸν δόγμά ἐστι, τὸ ποιοῦν δάκνειν ἀλλήλους, καὶ λοιδορεῖσθαι, καὶ τὰς ἐρημίας καταλαμβάνειν, ἢ τὰς ἀγορὰς, ὡς τὰ ὄρη, καὶ ἐν τοῖς δικαστηρίοις ἀποδείκνυσθαι τὰ λῃστῶν· οὐδὲ τὸ ἀκρατεῖς καὶ μοιχοὺς καὶ φθορεῖς ἀπεργαζόμενον. οὐδ' ὅσ' ἄλλα πλημμελοῦσιν ἄνθρωποι κατ' ἀλλήλων, δι' ἓν καὶ μόνον τοῦτο δόγμα, τὸ ἐν τοῖς ἀπροαιρέτοις τίθεσθαι αὑτοὺς καὶ τὰ ἑαυτῶν. ἂν δ' ἀκούσῃς ὅτι ταῖς ἀληθείαις οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖ μόνον οἴονται τὸ ἀγαθὸν, ὅπου προαίρεσις, ὅπου χρῆσις ὀρθὴ φαντασιῶν, μηκέτι πολυπραγμονήσῃς, μήτ' εἰ υἱὸς καὶ πατήρ ἐστι, μήτ' εἰ οἱ ἀδελφοὶ, μήτ' εἰ πολὺν χρόνον συμπεφοιτηκότες καὶ ἑταῖροι. ἀλλὰ μόνον αὐτὸ τοῦτο γνοὺς, θαρρῶν ἀπόφαινου, ὅτι φίλοι ὥσπερ ὅτι πιστοὶ, ὅτι δίκαιοι. ποῦ γὰρ ἀλλαχοῦ φιλία, ἢ ὅπου πίστις, ὅπου αἰδὼς, ὅπου δόσις τοῦ καλοῦ; τῶν δ' ἄλλων οὐδενός. ἀλλὰ τεθεράπευκέ με τοσοῦτον χρόνον καὶ οὐκ ἐφίλει με; πόθεν οἶδας ἀνδράποδον, εἰ

bus, an in voluntate?
ternis, ne dicas eos
non magis quam fid
conſtantes aut fident
liberos: imo ne homi
dem, ſi ſapis. Neque e
manum decretum e
cauſam præbet mord
uicem, & conuitian
litudines aut forum t
montem occupandi
iudiciis ea deſignanc
tronum receptacula
antur. Neque id qu
tinentes, & mœcho
ruptores efficit, a
delicta, quibus h
conſociatio violatu
lit, ob vnicum & ſ
decretum, quod ſe
in rebus collocant,
ipſos non ſunt. Si a
los homines vere ibi
ſtatuere bonum, vbi
luntas eſt, vbi rect
forum: ne ſis porro
ſit ne filius an pater,
neque an diuturna f
rum conſuetudo &
ſed hoc vno cognito
pronuntia, amicos e
admodum eſſe fido
ſtos pronuntias.
alias eſt amicitia, nil
vbi verecundia, vbi
catio honeſti: alteri
nullius? At cum t
pore me coleret, no
Vnde ſcis manci

uerit, quemadmo-
cceos ſuos ſpongia
t iumentum ſuum
nde ſcis, an te, cum
ſum præbere deſie-
abiecturus, vt con-
nabellam? At vxor
ſt tantoque tempore
nus. Quantum vero
cum Amphiarao, &
m mater multorum?
monile interceſſit.
em eſt monile? De-
m huiusmodi de re-
h fuit immane illud,
itiam diremit: hoc
eſſe vxorem, ma-
matrem non ſinit.
etiam quiſquis vel
mus alicuius eſſe, vel
amicitiam ambire
is decreta hæc exci-
oderit, hæc expel-
nimo ſuo. Sic pri-
ſe ſibi ipſi non ma-
non repugnabit,
abit conſilium, non
excruciabit. Dein-
is alteri plane idem
t ipſius ſimilis: Diſ-
vero tolerabit, lenis
eum, manſuetus, fa-
gnoſcendum, vt igno-
maximis in rebus er-
emini erit moleſtus,
htonicum illud ſatis
mnem animum veri-
tum priuari. Alioqui

οὕτω τεθεράπευκεν, ὡς τὰ ὑποδήματα ἀποσπογγίζει ἐν ἑαυτοῦ· ὡς τὸ κτῆνος; πόθεν οἶδας, εἰ τὴν χρείαν σ' ἀποβαλόντα τὴν τοῦ σκευαρίου, ῥίψει σ' ὡς κατεαγὸς πινάκιον; ἀλλὰ γυνή μου ἐστὶ καὶ τοσοῦτον χρόνον συμβεβιώκαμεν. πόσον δ' ἡ Ἐριφύλη μετὰ τοῦ Ἀμφιαράου, καὶ τέκνων μήτηρ, καὶ πολλῶν; ἀλλ' ὅρμος ἦλθεν εἰς τὸ μέσον. τί δ' ἐστὶν ὅρμος; τὸ δόγμα, τὸ περὶ τῶν τοιούτων. ἐκεῖνο ἦν τὸ θηριῶδες, ἐκεῖνο τὸ διακόπτον τὴν φιλίαν, τὸ οὐκ ἐῶν εἶναι γυναῖκα γαμετὴν, τὴν μητέρα μητέρα. καὶ ὑμῶν ὅστις ἐσπούδακεν ἢ αὐτός τις εἶναι φίλος, ἢ ἄλλον κτήσασθαι φίλον, ταῦτα τὰ δόγματα ἐκκοπτέτω, ταῦτα μισησάτω, ταῦτα ἐξελασάτω ἐκ τῆς ψυχῆς τῆς ἑαυτοῦ. καὶ οὕτως ἔσται πρῶτον μὲν αὐτὸς ἑαυτῷ μὴ λοιδορούμενος, μὴ μαχόμενος, μὴ μετανοῶν, μὴ βασανίζων ἑαυτόν. ἔπειτα καὶ ἑτέρῳ, τῷ μὲν ὁμοίῳ παντὶ, ἁπλῶς. τῷ δ' ἀνομοίῳ, ἀνεκτικὸς, πρᾶος πρὸς αὐτὸν, ἥμερος, συγγνωμονικὸς ὡς πρὸς ἀγνοοῦντα, ὡς πρὸς διαπίπτοντα περὶ τῶν μεγίστων. οὐδενὶ χαλεπὸς, ἅτ' εἰδὼς ἀκριβῶς τὸ τοῦ Πλάτωνος, ὅτι πᾶσα ψυχὴ ἄκουσα στέρεται τῆς ἀληθείας. εἰ δὲ μὴ,

τὰ μὲν ἄλλα πράξετε πάντα ὅσα οἱ φίλοι, καὶ συμπιεῖσθε, καὶ συσκηνήσετε, καὶ συμπλεύσετε, καὶ ἐκ τῶν αὐτῶν γεγενημένοι ἔσεσθε. καὶ μέχρις ἂν ἔχητε τὰ θηριώδη ταῦτα καὶ μιαρὰ. δόγματα γὰρ οἱ ὄφεις, φίλοι δ᾽ οὔτ᾽ ἐκεῖνοι, οὔθ᾽ ὑμεῖς.

Περὶ τῆς τοῦ λέγειν δυνάμεως.

ΚΕΦ. κγ.

Βιβλίον πᾶς ἂν ἥδιον ἀναγνῷ, ἢ καὶ ῥᾷον, τὸ εὐσημοτέροις γράμμασι γεγραμμένον. οὐκοῦν καὶ λόγους πᾶς ἂν ῥᾷον ἀκούσῃ, τοὺς εὖ σχήμασιν ἅμα καὶ εὐπρεπέσιν ὀνόμασι σεσημασμένους. οὐκ ἄρα τοῦτο ῥητέον, ὡς οὐδεμία δύναμίς ἐστιν ἀπαγγελτική. τοῦτο γὰρ ἅμα μὲν ἀσεβοῦς ἐστιν ἀνθρώπου, ἅμα δὲ δειλοῦ. ἀσεβοῦς μὲν, ὅτι τὰς παρὰ τοῦ θεοῦ χάριτας ἀτιμάζει. ὥσπερ εἰ ἀνῄρει τὴν εὐχρηστίαν τῆς ὁρατικῆς, ἢ τῆς ἀκουστικῆς δυνάμεως, ἢ αὐτῆς τῆς φωνητικῆς. εἰκῇ οὖν σοι ὁ θεὸς ὀφθαλμοὺς ἔδωκεν; εἰκῇ πνεῦμα ἐνεκέρασεν αὐτοῖς οὕτως ἰσχυρὸν καὶ φιλότεχνον, ὥστε μακρὰν ἐξικνούμενον, ἀναμάσσεσθαι τοὺς τύπους τῶν ὁρωμένων; ποῖος ἄγγελος οὕτως ὠκὺς καὶ ἐπιμελής; εἰκῇ δὲ καὶ τὸν μεταξὺ ἀέρα οὕτως εὐεργὸν ἐποίησε, κ

cetera quidem omn
amici, facietis: vna
vna venabimini, vn
bitis, & ex iiſdem e
Sed quoad, ferina iſt
ria decreta tenueriti
ſerpentibus differeti
ta enim ſerpentes ſi
nec hi inter ſeſe am
neque vos.

De dicendi facul

CAP. XXI

Librum clariori
ris ſcriptum,
quin libentius, at
facilius legat. Qu
ones etiam aptis &
bus verbis compoſi
uis facilius audie
ergo negandum eſt
quam elocutionis
tem. Hoc enim ſin
pii hominis, & miſ
impii, quod diuin
ficium deſpicit, no
ſi commoditatem
ditusue aut vocis
Ergo ne fruſtra tib
culos dedit? fruſtra
eis indidit adeo f
artificioſum, vt eti
nus conſpectarum
formas repræſentet
nuntius æque cele
gens eſt? Fruſtra n
ctum quoque aerem
neum & intentum f

um penetret? Fru-
men condidit, ſine
a omnia eſſent ir-
omo: nec ingratus
ue etiam præſtanti-
memor: ſed cum
auditu, atque adeo
vita vitæque adiu-
cuiuſmodi ſunt fru-
egumina, cuiuſmo-
& oleum) gratiam
eo: tum aliud ab eo
bus præſtantius tibi
ſe memento, quod
r, quod probet, quod
cuiuſque ſtatuat.
n eſt, quod de qua-
am facultatum pro-
quanti quæque pre-
um quæque facultas
um viſum vnquam
quicquam locutum
? Num auditum?
mentum? num hor-
ium equum? num
Nequaquam: cum
& ancillæ conſtitutæ
cultati quæ viſis vta-
re. Quod ſi rogas,
dq; pretii ſit: quem-
ois? Quis tibi reſpon-
ergo poteſt alia quæ-
ultas ea præſtantior
ceterarum quoq; mi-
titur, ſingulaq; ipſa
& diiudicat? Quæ .n.
ouit, quæ nam hæc
uanti pretii? Quæ
ouit, quando hac

ὥστε διὰ τοῦ γινομένου πῶς
διϊκνεῖσθαι τὴν ὅρασιν; εἰκῇ
δὲ φῶς ἐποίησεν, οὗ μὴ πα-
ρόντος, οὐδενὸς τῶν ἄλλων
ὄφελος ἦν; ἄνθρωπε, μήτ'
ἀχάριστος ἴσθι, μήτε πάλιν
ἀμνήμων τῶν κρεισσόνων·
ἀλλ' ὑπὲρ μὲν τοῦ ὁρᾶν καὶ ἀ-
κούειν, καὶ νὴ Δία ὑπὲρ αὐτοῦ
ζῆν, καὶ τῶν συνεργῶν πρὸς αὐ-
τό, ὑπὲρ καρπῶν ξηρῶν, ὑπὲρ
οἴνου, ὑπὲρ ἐλαίου, εὐχαρίστει
τῷ θεῷ. μέμνησο δ' ὅτι ἄλλο
τί σοι δέδωκε κρεῖττον ἁ-
πάντων τούτων, τὸ χρησόμε-
νον αὐτοῖς, τὸ δοκιμάζον, τὸ
τὴν ἀξίαν ἑκάστου λογιζόμενον.
τί γάρ ἐστι τὸ ἀποφαινόμενον
ὑπὲρ ἑκάστης λοιπὸν τῶν δυνά-
μεων, πόσου τις ἀξία ἐστὶν αὐ-
τῶν; μή τι αὐτὴ ἑκάστη ἡ δύ-
ναμις; μή τι τῆς ὁρατικῆς ποτ'
ἤκουσας λεγούσης τι περὶ ἑαυ-
τῆς, μή τι τῆς ἀκουστικῆς; μή τι
πυρῶν; μή τι κριθῶν; μή τι
ἵππου; μή τι κυνός; ἀλλ' ὡς
διάκονοι καὶ δοῦλαι τεταγμέ-
ναι εἰσὶν ὑπηρετεῖν τῇ χρηστι-
κῇ τῶν φαντασιῶν. κἂν πύθῃ
πόσου ἕκαστον ἄξιόν ἐστι, τίνος
πυνθάνῃ; τίς σοι ἀποκρίνε-
ται; πῶς οὖν δύναταί τις ἄλ-
λη δύναμις κρείσσων εἶναι
ταύτης, ἣ καὶ ταῖς λοιπαῖς
διακόνοις χρῆται καὶ δοκιμά-
ζει αὐτὴ ἕκαστα, καὶ ἀποφαί-
νεται; τίς γὰρ ἐκείνων οἶδε, τίς
ἐστιν αὕτη, καὶ πόση ἀξία;
τίς ἐκείνων οἶδεν, ὁπότε δεῖ

χρηστέον αὐτῇ, καὶ πότε μή; τίς ἐστιν ἡ ἀνοίγουσα καὶ κλείουσα τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ ἀφ' ὧν οὐ δεῖ ἀποστρέφουσα, τοῖς δὲ προσάγουσα, ἡ ὁρατική; οὔ. ἀλλ' ἡ προαιρετική. τίς ἡ τὰ ὦτα ἐπικλείουσα καὶ ἀνοίγουσα; τίς καθ' ἣν περίεργοι καὶ πευθῆναι, ἢ πάλιν ἀκίνητοι ὑπὸ λόγου ἢ ἀκουστικοί; οὐκ ἄλλη, ἢ ἡ προαιρετικὴ δύναμις. εἶτα αὐτὴ ἰδοῦσα, ὅτι ἐν τυφλαῖς καὶ κωφαῖς ταῖς ἄλλαις ἁπάσαις δυνάμεσίν ἐστι, μηδὲ τὶ ἄλλο συνορᾶν δυναμέναις, πλὴν αὐτὰ ἐκεῖνα τὰ ἔργα ἐφ' οἷς τεταγμέναι εἰσὶ διακονεῖν ταύτῃ καὶ ὑπηρετεῖν. αὐτὴ δὲ μόνη ὀξὺ βλέπει, καὶ τάς τ' ἄλλας καθορᾷ πόσου ἑκάστη ἀξία, καὶ αὐτὴ μέλλει ἡμῖν ἄλλό τι ἀποφαίνεσθαι τὸ κράτιστον εἶναι ἢ αὑτήν. καὶ τί ποιεῖ ἄλλο ὁ ὀφθαλμὸς ἀνοιχθεὶς, ἢ ὁρᾷ; εἰ δὲ δεῖ τὴν τοῦ τινὸς ἰδεῖν γυναῖκα, καὶ πῶς, τί λέγει; ἡ προαιρετική. εἰ δὲ δεῖ πιστεῦσαι τοῖς λεχθεῖσιν, ἢ ἀπιστῆσαι, καὶ πιστεύσαντα ἐρεθισθῆναι ἢ μὴ, τίς λέγει; οὐχ ἡ προαιρετική; ἡ δὲ φραστικὴ αὕτη καὶ καλλωπιστικὴ τῶν ὀνομάτων, εἴ τις ἄρα ἰδία δύναμις, τί ἄλλο ποιεῖ, ἢ ὅταν ἐμπέσῃ λόγος περί τινος, καλλωπίζει τὰ ὀνόματα, καὶ συντίθησιν ὥσπερ οἱ κομμῶται

vtendum, quando n
dum ſit? Quæ nam
& aperiat & clauda
& a rebus noxiis a
alias vero intendat?
videndi vis? Non: ſ
luntatis. Quæ nam
cludit & reſerat? Q
qua curioſi & perc
ſumus, contraue
non commouemu
audiendi vis? No
voluntas. Ergo illa
ſe in cæcis & ſurdis
bus cæteris omnib
quæ nihil aliud
poſſunt præter illa
nera, quorum mi
ſeruituti deſtinatæ
vero ſolam acute cer
terasque perſpicer
quæque pretii ſit.
quicquam ſe præſt
ſe, nobis pronunt
quid agit aliud a
culus, niſi quod v
vero vxor alicuius
da ſit, & qua ratio
nam dicit? Volunta
benda ſit orationi
abroganda: & ſi fid
tur num commoue
at: quæ nam dicit, n
tas? Iſta vero eloqu
verborumq; exornat
forte peculiaris fac
quid aliud niſi cum
ius mentio incidit,
expolit, & tãquam c

componit? Vtrum
ui an tacere præſtet,
illo modo dicere v-
, hoc deceat an de-
x quod cuiuſque oia
mpus, quis vſus ſit,
n alia dicit, niſi vo-
Vis ne igitur, vt ipſa
demnet? Quid ergo
a ne ſe res habet, ac
ſt, vt id quod mini-
æſtet ei cui miniſtrat:
s equiti, canis vena-
ſtrumentum citha-
iniſtri regi? Quid eſt
s vtatur? Voluntas.
rat omnia? Volun-
iid totum hominem
unc fame, nunc la
unc præcipitio? Vo-
Ergo ne habet homo
quam robuſtius? Vl-
odo fieri poteſt, vt id
erceri nequit, ſit in-
is quæ ab ipſo coer-
culorum aciem quid
edire ſolet? Voluntas,
voluntate pendent,
m & audiendi & di-
ultatem impediunt,
em vero quid impe-
? Nihil voluntati nō
m: ſed ipſa ſeſe, vbi
a fuerit. Quapropter
vitii, eademque vir-
trix eſt. Cum autem
ultas ſit, cæteriſque
præpoſita, age pro-
ac dicat, carnem

τὴν κόμην. πότερον δ' εἰπεῖν ἄμεινον ἢ σιωπῆσαι, καὶ οὕτως ἄμεινον ἢ ἐκείνως, καὶ τοῦτο πρέπον ἢ οὐ πρέπον, καὶ τὸν καιρὸν ἑκάστου, καὶ τὴν χρείαν, τίς ἄλλη λέγει, ἢ ἡ προαιρετική; θέλεις οὖν αὐτὴν παρελθοῦσαν αὐτῆς καταψηφίσασθαι; τί οὖν φησιν, εἰ οὕτω τὸ πρᾶγμα ἔχει; καὶ δύναται τὸ διακονοῦν κρεῖσσον εἶναι ἐκείνου ᾧ διακονεῖ; ὁ ἵππος τοῦ ἱππέως; ἢ ὁ κύων τοῦ κυνηγοῦ; ἢ τὸ ὄργανον τοῦ κιθαριστοῦ; ἢ οἱ ὑπηρέται τοῦ βασιλέως; τί ἐστι τὸ χρώμενον; προαίρεσις. τί ἐπιμελεῖται πάντων; προαίρεσις. τί ὅλον ἀναιρεῖ τὸν ἄνθρωπον, ποτὲ μὲν λιμῷ, ποτὲ δ' ἀγχόνῃ, ποτὲ δὲ κατὰ κρημνοῦ; προαίρεσις. εἶτα τούτου τι ἰσχυρότερον ἀνθρώποις ἐστί; καὶ πῶς οἷόν τε τοῦ ἀκωλύτου τὰ κωλυόμενα; ὁρατικῇ δυνάμει τίνα πέφυκεν ἐμποδίζειν; καὶ προαίρεσις, καὶ ἀπροαίρετα. τῇ ἀκουστικῇ ταὐτά, τῇ φραστικῇ ὡσαύτως. προαίρεσιν δὲ τί ἐμποδίζειν πέφυκεν; ἀπροαίρετον οὐδέν, αὐτὴ δ' ἑαυτὴν διαστραφεῖσα. διὰ τοῦτο κακία μόνη αὕτη γίνεται, ἢ ἀρετὴ μόνη. εἶτε τηλικαύτη δύναμις οὖσα, καὶ πᾶσι τοῖς ἄλλοις ὑποτεταγμένη, παρελθοῦσα ἡμῖν λεγέτω· κράτιστον

εἶναι τῶν ὄντων τὴν σάρκα. οὐδὲ εἰ αὐτὴ ἡ σὰρξ ἑαυτὴν ἔλεγεν εἶναι κράτιστον, ἠνέσχετ' ἄν τις αὐτῆς. νῦν δὲ τί ἐστιν Ἐπίκουρε, τὸ ταῦτα ἀποφαινόμενον, τὸ περὶ τέλους συγγεγραφὸς, τὸ τὰς φυσικὰς, τὸ περὶ κανόνος, τὸ τὸν πώγωνα καθεικὸς, τὸ γράφον ὅτε ἀπέθνησκεν, ὅτι τὴν τελευταίαν ἄγοντες ἅμα καὶ μακαρίαν ἡμέραν; ἡ σὰρξ, ἢ ἡ προαίρεσις; εἶτα τούτου τι κρεῖσσον ἔχειν ὁμολογεῖς, καὶ οὐ μαίνῃ; οὕτω τυφλὸς ταῖς ἀληθείαις καὶ κωφὸς εἶ; τί οὖν; ἀτιμάζει τις τὰς ἄλλας δυνάμεις; μὴ γένοιτο. λέγει τις μηδεμίαν εἶναι χρείαν, ἢ προαγωγὴν τῆς προαιρετικῆς δυνάμεως; μὴ γένοιτο. ἀνόητον, ἀσεβὲς, ἀχάριστον πρὸς τὸν θεόν. ἀλλὰ τὴν ἀξίαν ἑκάστῳ ἀποδίδωσιν. ἔστι γάρ τις καὶ ὄνου χρεία, ἀλλ' οὐχ ἡλίκη βοός ἐστι. καὶ κυνὸς, ἀλλ' οὐχ ἡλίκη οἰκέτου ἐστί. καὶ οἰκέτου, ἀλλ' οὐχ ἡλίκη τῶν πολιτῶν ἐστι. καὶ τούτων, ἀλλ' οὐχ ἡλίκη τῶν ἀρχόντων. οὐ μέντοι διὰ τὸ ἄλλα εἶναι κρείττονα, καὶ ἣν παρέχει τὰ ἕτερα χρείαν ἀτιμαστέον. ἔστι τις ἀξία καὶ τῆς φραστικῆς δυνάμεως, ἀλλ' οὐχ ἡλίκη τῆς προαιρετικῆς. ὅταν οὖν ταῦτα λέγω, μή τις οἰέσθω, ὅτι ἀμελεῖν ὑμᾶς ἀξιῶ φράσεως. οὐδὲ γὰρ ὀφθαλμῶν,

rerum omnium eſſe
tiſſimam: quod nec
ipſam quidem dicent
quam ferret. Nunc v
eſt Epicure, quod iſta
tiet? Quod de finib
tura rerum, de reg
ſcripſerit? Quod pr
barbam aluerit? Q
mam agens ſcripſerit,
mum ſimul eundem
tum diem agere? Ca
voluntas? Et cum te
quam habere melius
non inſanis? Adeo
& ſurdus es? Quid er
ſpicit ne quiſquam
facultates? Abſit. Ne
vllum eſſe vſum aut
tiam voluntatis? A
mentiæ id fuerit, im
ingrati aduerſus Deu
Eſt enim ſuus cuiq; h
buendus. Habet, & a
vſum, ſed non tantū
bos. Habet canis, ſed
tum famulus. Hab
lus, ſed non quantu
Et hi, ſed non quantu
ſtratus. Non ergo eo
præſtantiora ſint, e
mnenda ſunt quæ ſu
præſtant. Eſt quæda
tas etiam dicendi fa
ſed non tanta, quant
tatis. Cum ergo hæc
quis veſtrum putet n
rem eſſe artis dicēdi n
dæ. Neque enim vel

,vel manus,vel pedes, n, vel calceos negligi ed cum ex me quæris, nium rerum optimũ dicam? Eloquentiam um, ſed voluntatem Hæc enim eſt, quæ vtatur, cæteriſque tam paruis quam facultatibus. Nam e ſe habuerit, homo s, fit bonus. Sin ſe- euadit malus. Hæc res aduerſas & pro- ciat. Hac alii alios imus, & approba- ique ea eſt, quæ ne- elicitatis, probe cu- atis auctor exſiſtat. eloquendi faculta- e,ac plane vllam eſſe on modo ingrati eſt eos qui illam præ- ſed etiam timidi. Is re mihi videtur, ne us rei facultas,eam nequeamus. Tales ui dicunt nullũ eſſe pulcritudinis & tur- ta ne aſpect⁹ Ther- tq; Achillis,& alte- is non minus quã ouet? Et hæc ſtulta ant, & eorum ho- ii quæ cuiuſque rei gnorant: ac timẽt, iſcrimen intellexe- victus aſſentiatur. otius magnum eſt,

οὐδ᾽ ὤτων, οὐδὲ χειρῶν, οὐδὲ ποδῶν οὐδ᾽ ἐσθῆτος, οὐδ᾽ ὑποδημάτων. ἀλλ᾽ ἂν μου πυνθάνῃ, τί οὖν ἐστι κράτιστον τῶν ὄντων, τί εἴπω; τὴν φραστικὴν οὐ δύναμιν, ἀλλὰ τὴν προαιρετικήν, ὅταν ὀρθὴ γένηται. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ κἀκείνοις χρώμενον, καὶ ταῖς ἄλλαις πάσαις καὶ μικραῖς καὶ μεγάλαις δυνάμεσι. τούτου κατορθωθέντος, ἀγαθὸς ἄνθρωπος, ἀγαθὸς γίνεται. ἀποτευχθέντος δὲ, κακὸς ἄνθρωπος γίνεται. παρ᾽ ὃ ἀτυχοῦμεν, εὐτυχοῦμεν, μεμφόμεθ᾽ ἀλλήλοις, εὐαρεστοῦμεν. ἁπλῶς, ὃ ἀμεληθὲν μὲν, κακοδαιμονίαν ποιεῖται. τυχὸν δ᾽ ἐπιμελείας, εὐδαιμονίαν. τὸ δὲ αἴρειν τὴν δύναμιν τῆς φραστικῆς, καὶ λέγειν μὴ εἶναι μηδεμίαν ταῖς ἀληθείαις, οὐ μόνον ἀχαρίστου ἐστὶ πρὸς τοὺς δεδωκότας, ἀλλὰ καὶ δειλοῦ. ὁ γὰρ τοιοῦτος φοβεῖσθαί μοι δοκεῖ, μὴ εἴπερ τίς ἐστι δύναμις κατὰ τὸν τόπον, οὐ δυνηθῶμεν αὐτῆς καταφρονῆσαι. τοιοῦτοί εἰσι καὶ οἱ λέγοντες, μηδεμίαν εἶναι παραλλαγὴν κάλλους πρὸς αἶσχος. εἶτα ὁμοίως ἦν κινηθῆναι τὸν Θερσίτην ἰδόντα, καὶ τὸν Ἀχιλλέα; ὁμοίως τὴν Ἑλένην, καὶ ἣν ἔτυχε γυναῖκα; καὶ ταῦτα μωρὰ καὶ ἄγροικα, καὶ οὐκ εἰδότων τὴν ἑκάστου φύσιν, ἀλλὰ φοβουμένων μὴ ἄν τις αἴσθηται τῆς διαφορᾶς, εὐθὺς συναρπασθεὶς καὶ ἡττηθεὶς ἀπέλθῃ. ἀλλὰ τὸ μέγα τοῦτο,

ἀπολιπεῖν ἑκάστῳ τὴν αὐτοῦ δύναμιν ἣν ἔχει, καὶ ἀπολιπόντα ἰδεῖν τὴν ἀξίαν τῆς δυνάμεως, καὶ τὸ κράτιστον τῶν ὄντων καταμαθεῖν, καὶ τοῦτο ἐν παντὶ μεταδιώκειν περὶ τοῦτο ἐσπουδακέναι, πάρεργα τἆλλα πρὸς τοῦτο πεποιημένον, οὐ μέντοι ἀμελοῦντα οὐδ᾽ ἐκείνων κατὰ δύναμιν. καὶ γὰρ ὀφθαλμῶν ἐπιμελητέον, ἀλλ᾽ οὐχ ὡς τοῦ κρατίστου, ἀλλὰ καὶ τούτων διὰ τὸ κράτιστον. ὅτι ἐκεῖνο οὐκ ἄλλως ἕξει κατὰ φύσιν, εἰ μὴ ἐν τούτοις εὐλογιστοῦν, καὶ τὰ ἕτερα παρὰ τὰ ἕτερα αἱρούμενον. τί οὖν ἐστι τὸ γινόμενον; οἷον εἴ τις ἀπιὼν εἰς τὴν πατρίδα τὴν ἑαυτοῦ, καὶ διοδεύων πανδοκεῖον καλὸν ἀρέσαντος αὐτῷ τοῦ πανδοκείου, καταμένοι ἐν τῷ πανδοκείῳ. ἄνθρωπε, ἐπελάθου σου τῆς προαιρέσεως; οὐκ εἰς τοῦτο ὥδευες, ἀλλὰ διὰ τούτου. ἀλλὰ κομψὸν τοῦτο. πόσα δ᾽ ἄλλα πανδοκεῖα κομψά; πόσοι δὲ λειμῶνες; ἀλλ᾽ ἁπλῶς ὡς δίοδος. τὸ δὲ προκείμενον ἐκεῖνο, εἰς τὴν πατρίδα ἐπανελθεῖν, τοὺς οἰκείους ἀπαλλάξαι δέους, αὐτὸν τὰ τοῦ πολίτου ποιεῖν, γῆμαι, παιδοποιεῖσθαι, ἄρξαι τὰς νομιζομένας ἀρχάς. οὐ γὰρ τοὺς κομψοτέρους ἡμῖν τόπους ἐκλεξάμενος ἐλήλυθας, ἀλλ᾽ ἐν οἷς ἐγένου, καὶ ὧν κατατέταξαι πολίτης, ἐν τούτοις ἀναστραφησόμενος. τοιοῦτόν τι καὶ ἐνθάδε ἐστὶ τὸ γινόμενον. ἐπεὶ διὰ λόγου καὶ τοιαύτης παραδόσεως ἐλθεῖν

relicta cuique rei ſua
quanti pretii ſit ea f
præſtātiſſimam om
cognoſcere, eamqu
perſequi, & in ea ela
tera vero, ſi cum ea
tur, ſuperuacanea i
quidem, vt quantu
illa quidem neglig
curandi ſunt oculi,
vt præſtantiſſimun
& hi propter præſ
quod ne id quid
ſuæ ſtatum tuebitu
recta ratione vtatu
liis anteponat. Qu
ſolet? Perinde fit
patriā ſuam abien
rium elegans ingr
lubeſcente ibi mar
oblitus ne es inſtit
huc ibas, ſed hac
gans hoc eſt. Q
diuerſoria elegāti
prata & ſaltus? Se
niſi vt tranſitus.
vero illud fuit, in
uerti: propinquos
liberare: ciuis of
vxorem ducere, pr
ros, Magiſtratus o
rere. Neque enim
ra loca deligenda
vt in iis verſareris
nitus es, quorum
Tale quiddā hic e
nit: quoniā oratio
modi præceptione

ontendendum , & vo-
epurganda, & facultas
s vtitur corrigenda eſt.
as autem poſtulat, vt
a, certa dictione, & cũ
e atq; acrimonia tra-
Quidam his ipſis il-
deſidẽt:alius dictione,
iocinationibus,ali⁹ ar-
ubuſdam , alius alio
neris diuerſorio,ibiq;
es velut apud Sirenes
eſcunt. Homo, inſti
uum eſt,ita te parare,
quæ obiiciuntur, ex
to naturæ vtaris : in
,ne fruſtreris: in auer-
n id quod nolis vt ne
ne vnquam voti im-
ne vnquam aduerſa
vtaris: vt liber ſis: vt a
prohiberi , a nemine
is : vt cum Iouis ad-
tione congruas , huic
res , neminem accu-
erſus iſtos ex animo
eas.
r fatiq; vis me ducito.
hoc propoſitum ha-
qua tibi dictiuncula
, ſi quæ præceptiones
, num ibi perma
ſidere inſtitues, obli-
iæ, & iſta elegantia
? Quis enim elegan-
negat ? Sed vt tran-
diuerſorium. Quid
it, more Demoſthe-

δεῖ, καὶ τὴν αὐτοῦ προαίρεσιν
ἐκκαθᾶραι, καὶ τὴν δύναμιν
τὴν χρηστικὴν τῶν φαντασιῶν
ὀρθὴν κατασκευάσαι. ἀνάγκη
δὲ τὴν παράδοσιν γίνεσθαι τῶν
θεωρημάτων, καὶ διὰ λέξεως
ποιᾶς καὶ μετά τινος ποικιλίας
καὶ δριμύτητος τῶν θεωρημάτων.
ὑπ' αὐτῶν τινες τούτων ἁλισκό-
μενοι καταμένουσιν αὐτοῦ, ὁ μὲν
ὑπὸ τῆς λέξεως, ὁ δ' ὑπὸ λογισ-
μῶν, ὁ δ' ὑπὸ μεταπιπτόντων,
ὁ δ' ὑπ' ἄλλου τινὸς τοιούτου
πανδοχείου, καὶ προσμείναντες
κατασήπονται, ὡς παρὰ ταῖς
Σειρῆσιν. ἄνθρωπε, τὸ προκεί-
μενόν σοι, κατασκευάσαι σαυτὸν
χρηστικὸν ταῖς προσπιπτού-
σαις φαντασίαις κατὰ φύσιν, ἐν
ὀρέξει ἀναπότευκτον ἐν δ'
ἐκκλίσει ἀπερίπτωτον, μηδέ-
ποτ' ἀτυχοῦντα μηδέποτε δυσ-
τυχοῦντα, ἐλεύθερον, ἀκώλυ-
τον, ἀνανάγκαστον, συναρμόζον-
τα τῇ τοῦ Διὸς διοικήσει, ταύτῃ
πειθόμενον μηδὲν' αἰτιώμενον.
δυνάμενον εἰπεῖν τούτους τοὺς
στίχους ἐξ ὅλης ψυχῆς.

ἄγου δέ μ' ὦ Ζεῦ, καὶ σύ γ'
ἡ πεπρωμένη.

εἶτα τοῦτο τὸ προκείμενον
ἔχων ἀρέσαντός σοι λεξειδίου,
ἀρεσάντων θεωρημάτων τι-
νῶν, αὐτοῦ καταμένεις, καὶ κα-
τοικεῖν προαιρῇ. ἐπιλαθό-
μενος τῶν ἐν οἴκῳ, καὶ λέγεις,
ταῦτα κομψά ἐστι; τίς γὰρ
λέγει μὴ εἶναι αὐτὰ κομψά;

ς ὁδὸν, ὡς πανδοχεῖα. τί γὰρ κωλύει φράζοντα ὡς Δημο-

θένης, ἀτυχεῖν; τί δὲ κωλύει συλλογισμοὺς ἀναλύοντα ὡς Χρύσιππον, ἄθλιον εἶναι, πενθεῖν, φθονεῖν, ἁπλῶς ταράσσεσθαι, κακοδαιμονεῖν; οὐδέν. ὁρᾷς οὖν ὅτι πανδοχεῖα ἦν ταῦτα οὐδενὸς ἄξια· τὸ δὲ προκείμενον ἄλλο ἦν. ταῦτα ὅταν λέγω πρός τινας, οἴονταί με καταβάλλειν τὴν περὶ τὸ λέγειν ἐπιμέλειαν, ἢ τὴν περὶ τὰ θεωρήματα. ἐγὼ δ' οὐ ταύτην καταβάλλω, ἀλλὰ τὸ περὶ ταῦτα καταληκτικῶς ἔχειν. καὶ ἐνταῦθα τίθεσθαι τὰς αὐτῶν ἐλπίδας. εἴ τις τοῦτο παριστὰς βλάπτει τοὺς ἀκούοντας, κἀμὲ τίθεσθε ἕνα τῶν βλαπτόντων. οὐ δύναμαι δ' ἄλλο βλέπων τὸ κράτιστον καὶ τὸ κυριώτατον, ἄλλο λέγειν εἶναι, ἵν' ὑμῖν χαρίσωμαι.

Πρός τινα τὸν οὐκ ἠξιωμένον ὑπ' αὐτοῦ.

ΚΕΦ. κδ.

Εἰπόντος αὐτῷ τινὸς, ὅτι πολλάκις ἐπιθυμῶν σου ἀκοῦσαι, ἦλθον πρὸς σὲ καὶ οὐδέποτέ μοι ἀπεκρίνω. καὶ νῦν εἰ δυνατὸν, παρακαλῶ σε εἰπεῖν τί μοι. δοκεῖ σοι, ἔφη, καθάπερ ἄλλου τινὸς εἶναι τέχνη, οὕτω δὲ καὶ τοῦ λέγειν, ἣν ὁ μὲν ἔχων ἐμπείρως ἐρεῖ, ὁ δὲ μὴ ἔχων ἀπείρως; δοκεῖ. οὐκοῦν ὁ μὲν διὰ τοῦ λέγειν αὐτός τε ὠφελούμενος, καὶ ἄλλους οἷός τε ὢν ὠφελεῖν, οὗτος ἐμπείρως ἂν λέγοι· ὁ δὲ βλαπτόμενος μᾶλλον, καὶ βλάπτων, οὗτος ἀπειρο

nico dicentem, calami
eſſe? Quid obſtat, tam
ac Chryſippus ſyllogiſ
texas, eſſe miſerum, lug
uidere, denique pertu
infelicem eſſe? Nihil.
ergo iſta nullius pretii
ſoria fuiſſe: tibi vero a
iſſe propoſitum? Hæc
aliquos dico, putant m
um dicendi ac præcep
euertere. Ego vero
euerto, ſed permanſi
hoc, & ſpei in eo collo
Si quis his tradendis,
rib. nocet: me quoq; i
mero ponite. Neque v
ſum cum aliud cerno, i
gratiam aliud præſtāti
& præcipuum dicere.

Ad quendam, qui ſi temni viſus eſt

CAP. XXIII

CVm quidam ei
audiēdi tui cupid
pe ad te veni, nec tu
mihi reſpondiſti: & n
ſi fieri poteſt, oro te, v
mihi dicas. Putas ne, i
aliarum rerū, ſic dicen
aliquod eſſe artificiu
qui calleat, apte, qui ve
ret, inepte ſit dictur⁹?
Ergo qui oratione tam
uatur, quam alios iu
teſt: is apte dicit. Q
magis lęditur & lędit,

ifi i imperitus erit. Inueni
iu m alios lædi, alios iuua-
Qid vero? ii qui audiunt,
nc id omnes iis quæ audi-
ti iantur? an vero & horũ
os iuenias qui iuuentur,
os ii lædantur? Et horum,
u Ergo hic etiã qui perite
iii t, iuuantur: qui vero
te e, læduntur. Aſſentie-
u Eſt ergo peritia aliqua
lic di, ſic etiam audiendi?
pa t. Si ergo placet, hanc
v ſic conſideremus. Tra-
c uſicam, cuius tibi eſſe
et ? Muſici. Statuam rite
fi e, cuius? Statuarii. Pe-
v o ſtatuæ conſideratio,
la ne tibi artem requirere
et ? Requirit & hæc. Ergo
ic vt oportet, periti eſt:
es iam, audire vtiliter,
p ti. Neque nunc de per-
a ilitate quicquam dica-
s, um ambo ab ea longe
m s. Illud vero quiuis cõ-
ur eſſe mihi videtur: ei
pl oſophos auditurus ſit,
s e aliqua audiendi exer-
ti e. Nonne ita eſt? Qua
d re tibi dicam? Indica
i id audire poſſis? De re-
b is & malis. Cuius?
iq d equi? Nõ. Sed bouis?
C id ergo? Hominis? Nę.
n ne quid ſit homo? quæ
a a eius? quæ notio ſit?

τέχνης τοιαύτης τοῦ λέγειν; εὑρίσκεις δ' αὖ τοὺς μὲν βλαπτομένους, τοὺς δ' ὠφελουμένους. οἱ δ' ἀκούοντες πάντες ὠφελοῦνται ἀφ' ὧν ἀκούουσιν, ἢ καὶ τούτων εὕροις ἂν τοὺς μὲν ὠφελουμένους, τοὺς δὲ βλαπτομένους; καὶ τούτων, ἔφη. οὐκοῦν καὶ ἐνταῦθα ὅσοι μὲν ἐμπείρως ἀκούουσιν, ὠφελοῦνται, ὅσοι δ' ἀπείρως, βλάπτονται; ὡμολόγει. ἔστιν ἄρα τις ἐμπειρία καθάπερ τοῦ λέγειν, οὕτω καὶ τοῦ ἀκούειν; ἔοικεν. εἰ δὲ βούλει, καὶ οὕτω σκέψαι αὐτό. τὸ μουσικῶς ἅψασθαι, τίνος σοὶ δοκεῖ; μουσικοῦ. τὸ δὲ τὸν ἀνδριάντα ὡς δεῖ κατασκευάσαι, τίνος σοι φαίνεται; ἀνδριαντοποιοῦ. τὸ δ' ἰδεῖν ἐμπείρως, οὐδεμιᾶς σοι προσδεῖσθαι φαίνεται τέχνης; προσδεῖται καὶ τοῦτο. οὐκοῦν εἰ καὶ τὸ λέγειν ὡς δεῖ τοῦ ἐμπείρου ἐστίν; ὁρᾷς ὅτι καὶ τὸ ἀκούειν ὠφελίμως τοῦ ἐμπείρου ἐστί; καὶ τὸ μὲν τελείως καὶ ὠφελίμως, εἰ βούλει, πρὸς τὸ παρὸν ἀφῶμεν. ἐπεὶ καὶ μακρὰν ἐσμὲν ἀμφότεροι παντὸς τοιούτου. ἐκεῖνο δὲ πᾶς ἄν τις ὁμολογήσαι μοι δοκεῖ, ὅτι πόσης γέ τινος τριβῆς περὶ τὸ ἀκούειν προσδεῖται ὁ τῶν φιλοσόφων ἀκουσόμενος. ἢ γὰρ οὔ; περὶ τίνος οὖν λέγω πρὸς σε, δεῖξόν μοι. περὶ τίνος ἀκοῦσαι δύνασαι; περὶ

τῶν καὶ κακῶν τινος. ἆρά γε ἵππου; οὔ. ἀλλὰ βοός; οὔ. τί οὖν; ἀνθρώ-
να ἴδαμεν οὖν τί ἐστιν ἄνθρωπος; τίς ἡ φύσις αὐτοῦ, τίς ἡ ἔννοια,

ἣν ἔχομεν καὶ κατὰ πόσον, περὶ τὰ ὦτα τετρημένα; ἀλλὰ φύσις τί ἐστιν ἐννοεῖς, ἢ δύνασαι καὶ κατὰ πόσον ἀκολουθῆσαί μοι λέγοντι; ἀλλ' ἀποδείξει χρήσομαι πρὸς σέ. πῶς; παρακολουθεῖς γὰρ αὐτῷ τούτῳ τί ἐστιν ἀπόδειξις, ἢ πῶς τι ἀποδείκνυται, ἢ διὰ τίνων, ἢ τίνα ὅμοια μὲν ἀποδείξει ἐστὶν, ἀπόδειξις δ' οὐκ ἔστι; τί γάρ ἐστιν ἀληθὲς οἶδας, ἢ τί ἐστι ψεῦδος, τί τίνι ἀκολουθεῖ, τί τίνι μάχεται; ἢ ἀνομολογούμενον ἐστιν, ἢ ἀσύμφωνον; ἀλλὰ κινῶ σε πρὸς φιλοσοφίαν. πῶς; παραδεικνύω σοι τὴν μάχην τῶν πολλῶν ἀνθρώπων, καθ' ἣν διαφέρονται περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, καὶ συμφερόντων καὶ ἀσυμφόρων, αὐτὸ τοῦτο τί ἐστι μάχη, οὐκ εἰδότα; δεῖξον οὖν μοι, τί περανῶ διαλεγόμενός σοι. κίνησόν μοι προθυμίαν, ὡς ἡ κατάλληλος πόα τῷ προβάτῳ φανεῖσα, προθυμίαν αὐτῷ κινεῖ πρὸς τὸ φαγεῖν. ἂν δὲ λίθον ἢ ἄρτον παραθῇς, οὐ κινηθήσεται. οὕτως εἰσί τινες ἡμῖν φυσικαὶ προθυμίαι καὶ πρὸς τὸ λέγειν, ὅταν ὁ ἀκουσόμενος φανῇ τις, ὅταν αὐτὸς ἐρεθίσῃ. ἂν δ' ὡς λίθος ἢ χόρτος ᾖ παρακείμενος, πῶς δύναται ἀνθρώπῳ ὄρεξιν κινῆσαι; ἡ ἄμπελος μή τι λέγει τῷ γεωργῷ, ἐπιμελοῦ μου, ἀλλ' αὐτὴ δι' αὐτῆς

& quantum aures noſtr
pere poſſint? An quid n
ſit intelligis, meque dice
aliqua ex parte aſſequi p
Verum demonſtration
aduerſus te. Quomodo?
quid idipſum quid ſit de
ſtratio, aut quomodo a
demonſtretur, aut per q
quæ demonſtrationi ſin
ſint, cum demonſtrat
ſint, intelligis? Noſti r
ſit verum, aut quid f
Quid cui ſit conſequen
cui repugnet? quid co
neum ſit, aut diſſenta
Excitemne te ad phil
am? Quomodo? Oſt
tibi pugnantes vulgi
nes, de bonis & malis, c
bus & inutilibus diſſen
cum iſtud ipſum quic
ſit ignores? Oſtende e
hi, quid diſſerēdo tec
ficere queam? Excitat
alacritatem, quemadn
herba conueniens ap
edendi excitat. Cui ſi l
aut panem appoſueri
excitabitur: Ita ſunt i
naturales quædam pr
ones ad dicendum, ſi
alicuius momenti eſſ
tur: ſi ipſe incitet.
lapidis aut gramini
aſſederit, qui poteſt
tum hominis excitar
tis nunquid vinitor
curato me? Imo ipſ

;: probe curatam illi
ium, illius diligenti-
cat. Pueri feſtiui &
iem non excitant ad
dum, & vna repen-
que balbutiendum?
o cum aſino collu-
ue rudere velit? Qui
paruus ſit, aſellus
. Cur ergo mihi ni-
? Illud tantum ha-
icere, eum qui ne-
ſit, & cur natus ſit,
mundus hic, & ii qui
rſantur, quæ item
e mala ſint: quæ ho-
urpia: qui nec ora-
ec demonſtrationem
ır, qui nec quid ve-
quid falſum ſit intel-
diſcernere poſſit: eū
etiturum, neq; decli-
,neq; concitatum iri,
eſſurū, nec aſſenſurū,
gaturū, nec deniq; re-
aſſenſionē ex naturæ
ito. Surdus & cæcus
ır, & nullus erit, cum
ſſe videatur. Nunquid
imum hoc ita eſſe cœ-
non ex quo genus ho-
eſt, ex eo omnia pec-
mnes calamitates per
norationem ſunt in-
Agamemnon & Achil-
ſe nonne hac de cauſa
rebant, quod quę vtilia,
nutilia eſſent ignora-
onne hic dicit, vtile eſſe

ἐμφαίνουσα, οὐκ ἐπιμεληθεῖσα λυσιτελήσει αὐτῷ, ἐκκαλεῖται πρὸς τὴν ἐπιμέλειαν τὰ παιδία τὰ πιθανὰ καὶ ἀφιμέλινα οὐκ ἐκκαλεῖται πρὸς τὸ συμπαίζειν αὐτοῖς, καὶ συνέρπειν, καὶ πρὸς τὸ συμψελλίζειν; ὄνῳ δὲ τίς προθυμεῖται συμπαίζειν, ἢ συνογκᾶσθαι; καὶ γὰρ εἰ μικρὸν. ὅμως ὀνάριόν ἐστιν. τί οὖν μοι οὐδὲν λέγεις; ἐκεῖνο μόνον ἔχω σοι εἰπεῖν. ὅτι ὁ ἀγνοῶν τίς ἐστι, καὶ ἐπὶ τί γέγονε, καὶ ἐν τίνι ἐστὶ τῷ κόσμῳ, καὶ μετὰ τίνων κοινωνῶν, καὶ τίνα τὰ ἀγαθά ἐστι καὶ τὰ κακὰ, καὶ τὰ καλὰ καὶ τὰ αἰσχρὰ, ὁ μήτε λόγῳ παρακολουθῶν, μήτ᾽ ἀποδείξει, μήτε τί ἐστιν ἀληθὲς ἢ τί ψεῦδος, μήτε διακρίνειν ταῦτα δυνάμενος, οὔτ᾽ ὀρέξεται κατὰ φύσιν, οὔτ᾽ ἐκκλινεῖ, οὔθ᾽ ὁρμήσει, οὔτ᾽ ἐπιβαλεῖται, οὐ συγκαταθήσεται, οὐκ ἀνανεύσει, οὐκ ἐφέξει, τὸ σύνολον κωφὸς καὶ τυφλὸς περιελεύσεται, δοκῶν μέν τι εἶναι, ὢν δ᾽ οὐδείς. νῦν γὰρ πρῶτον τοῦθ᾽ οὕτως ἔχει; οὐχὶ ἐξ οὗ γένος ἀνθρώπων ἐστὶν, ἐξ ἐκείνου πάντα τὰ ἁμαρτήματα, καὶ τὰ ἀτυχήματα παρὰ ταύτην τὴν ἄγνοιαν γεγόνασι; Ἀγαμέμνων καὶ Ἀχιλλεὺς δὴ ἀλλήλοις διεφέροντο. οὐχὶ διὰ τὸ μὴ εἰδέναι τίνα ἐστὶ συμφέροντα καὶ ἀσύμφορα; οὐχὶ ὁ μὲν λέγει, ὅτι συμφέρει

ἀποδοῦναι τῷ πατρὶ τὴν Χρυσηΐδα, ὁ δὲ λέγει ὅτι οὐ συμφέρει; οὐχὶ ὁ μὲν λέγει ὅτι δεῖ αὐτὸν λαβεῖν τὸ ἄλλου γέρας, ὁ δὲ ὅτι οὐ δεῖ; οὐχὶ διὰ ταῦτα ἐπελάθοντο καὶ τίνες ἦσαν, καὶ ἐπὶ τί ἐληλύθεισαν; ἔα ἄνθρωπε, ἐπὶ τί ἐλήλυθας, ἐρωμένας κτησόμενος, ἢ πολεμήσων, τίσι; τοῖς Τρωσὶν, ἢ τοῖς Ελλησι; τοῖς Τρωσίν. ἀφεὶς οὖν τὸν Εκτορα, ἐπὶ τὸν βασιλέα τὸν σαυτοῦ σπᾷς τὸ ξίφος; σὺ δ' ὦ βέλτιστε, ἀφεὶς τὰ τοῦ βασιλέως ἔργα, περὶ κορασιδίου διαπυκτεύεις τῷ πολεμικωτάτῳ τῶν συμμάχων, ὃν δεῖ παντὶ τρόπῳ περιέπειν καὶ φυλάττειν; καὶ χείρων γίνῃ κομψοῦ ἀρχιερέως, ὃς τοὺς καλοὺς μονομάχους διὰ πάσης ἐπιμελείας ἔχει; ὁρᾷς, οἷα ποιεῖ ἄγνοια περὶ τῶν συμφερόντων; ἀλλὰ κἀγὼ πλούσιός εἰμι. μή τι οὖν τῶν Αγαμέμνονος πλουσιώτερος; ἀλλὰ καὶ καλός εἰμι. μή τι οὖν τῶν Αχιλλέως καλλίων; ἀλλὰ καὶ κόμιον κομψὸν ἔχω. ὁ δὲ Αχιλλεὺς οὐ κάλλιον καὶ ξανθόν; καὶ οὐκ ἐκτένιζεν αὐτὸ κομψῶς οὐδὲ ἔπλασσεν; ἀλλὰ καὶ ἰσχυρός εἰμι. μή τι οὖν δύνασαι λίθον ἆραι ἡλίκον ὁ Εκτωρ ἢ ὁ Αἴας, ἀλλὰ καὶ εὐγενής. μή τι ἐκ θεᾶς μητρὸς; μή τι πατρὸς ἐγγόνου Διός; τί οὖν ἐκεῖνον ὠφελεῖ ταῦτα,

reddere patri Chryſeid
negat? Nonne hic ait ſi
mium alterius capien
ſe, ille refragatur? Non
pter hæc & qui eſſent
de cauſa veniſſent, ob
runt? Age homo cur
vt amicas parares, an
gereres? Vt bellum g
Cum quibus? cum T
an Græcis? Cum Troi
miſſo ergo Hectore, cu
ſus regem tuum enſe
gis? Tu vero, vir optim
muneribus omiſſis, cu
ellula digladiaris cum
ſiſſimo ſociorum, qu
bus modis curandus
dus erat? Ac deteri
præbes ſolerti ſacrificu
vos bellos gladiatores
diligentia colit? Vides
ignoratio rerũ vtilium
Atqui & ego diues ſun
quid ergo Agamemn
cupletior? Sed & f
ſum. Nunquid ergo
formoſior? Sed & pulc
mam habeo. Achill
nonne pulcriorem, 8
flauam, eamque & pe
ganter, & comſit?
robuſtus ſum. Nunq
go tantum ſaxum tol
tes, quantum Hector
iax? Sed & nobilis ſum
quid Dea matre genit
patre a Ioue oriundo
autem illum iſta i

opter puellam plorans
ed orator ſum. Ille vero
? Annon vides, vt Græ-
facundiſſimos Vlyſſem
nicem tractarit? vt ora
rarit? Sola hæc habeo
ere, ac ne ea quidem a-
Quamobrem? Quod
incitaſti. Quam vero
uens ita inciter, vt ab
s equi generoſi? Nun-
pus? Turpiter id con-
Nunquid veſtem? Et
licatam geſtas. Num
? num vultum? num
m denique? Cum phi-
m audire volueris, ne
Nihil mecum loque-
e dignum aut idone-
udiendum eſſe oſten-
m videbis, quomodo
n ſis excitaturus.

...erendi eſſe neceſſariam.

CAP. XXV.

ex iis qui aderāt qui-
n dixiſſet, Perſuadeto
gica vtilia eſſe: Viſne,
t hoc tibi demonſtrē?
Ergo demonſtratione
n mihi eſt. Quod cum
ſiſſet, quomodo ergo,
ciès, ſi fucum tibi fe-
o autem tacente: Vi-
uit, vt ipſe fatearis, ea
ſſaria: qui ſine illis, ne
quidem cognoſcere
intne necaſſaria an ſu-
ea?

ὅταν καθήμενος κλαίῃ διὰ τὸ κοράσιον; ἀλλὰ ῥήτωρ εἰμί. ἐκεῖνος δ' οὐκ ἰδών; οὐ βλέπεις πῶς κέχρηται τοῖς δεινοτάτοις καὶ Ἑλλήνων περὶ λόγους, Ὀδυσσεῖ καὶ Φοίνικι; πῶς αὐτοὺς δυσμενεῖς πεποίηκε, ταῦτά σοι μόνα ἔχω εἰπεῖν, καὶ οὐδὲ ταῦτα προθύμως. διατί; ὅτι με οὐκ ἠρέθισας. εἰς τί γὰρ ἀποβλέπων ἐρεθίσω, ὡς οἱ ἱππικοὶ περὶ τοὺς ἵππους τοὺς εὐφυεῖς. εἰς τὸ σωμάτιον; αἰσχρῶς αὐτὸ πλάσσεις. εἰς τὴν ἐσθῆτα; καὶ ταύτην τρυφερὰν ἔχεις. εἰς σχῆμα, εἰς βλέμμα, εἰς οὐδέν; ὅταν ἀκοῦσαι θέλῃς φιλοσόφου, μὴ λέγε αὐτῷ ὅτι οὐδέν μοι λέγεις· ἀλλὰ μόνον δείκνυε σαυτὸν τοῦ ἀκούειν ἄξιον, ἢ ἐπιτήδειον, καὶ ὄψει πῶς κινήσεις τὸν λέγοντα.

Πῶς ἀναγκαῖα τὰ λογικά.

ΚΕΦ. κε.

Τῶν παρόντων δέ τινος εἰπόντος, πεῖσόν με ὅτι τὰ λογικὰ χρήσιμά ἐστι. θέλεις, ἔφη, ἀποδείξω σοι τοῦτο; ναί. οὐκοῦν λόγον μ' ἀποδεικτικὸν διαλεχθῆναι δεῖ. ὁμολογήσαντος δὲ, πόθεν οὖν εἴσῃ ἄν σε σοφίσωμαι; σιωπήσαντος δὲ τοῦ ἀνθρώπου, ὁρᾷς, ἔφη, πῶς αὐτὸς ὁμολογεῖς, ὅτι ταῦτα ἀναγκαῖά ἐστιν, εἰ χωρὶς αὐτῶν οὐδ' αὐτὸ τοῦτο δύνασαι μαθεῖν, πότερον ἀναγκαῖα ἢ οὐκ ἀναγκαῖά ἐστιν.

Τί τὸ ἴδιον ἁμαρτήματος.
ΚΕΦ. κϛ.

Πᾶν ἁμάρτημα μάχην περιέχει. ἐπεὶ γὰρ ὁ ἁμαρτάνων οὐ θέλει ἁμαρτάνειν, ἀλλὰ κατορθῶσαι, δῆλον ὅτι ὃ μὲν θέλει οὐ ποιεῖ. τί γὰρ ὁ κλέπτης θέλει; πρᾶξαι τὸ αὑτῷ συμφέρον. οὐκοῦν εἰ ἀσύμφορον αὐτῷ ἐστι τὸ κλέπτειν, ὃ μὲν θέλει, οὐ ποιεῖ; πᾶσα δὲ ψυχὴ λογικὴ φύσει διαβέβληται πρὸς μάχην· καὶ μέχρι μὲν ἂν μὴ παρακολουθῇ τούτῳ, ὅ, τι ἐν μάχῃ ἐστίν, οὐδὲν κωλύεται τὰ μαχόμενα ποιεῖν. παρακολουθήσασα δὲ, πολλὴ ἀνάγκη ἀποστῆναι τῆς μάχης, καὶ φεύγειν οὕτως, ὡς καὶ ἀπὸ τοῦ ψεύδους ἀνανεῦσαι πικρὰ ἀνάγκη τῷ αἰσθανομένῳ ὅτι ψεῦδός ἐστι. μέχρι δ' ἂν τοῦτο οὐ φαντάζηται, ὡς ἀληθεῖ ἐπινεύει αὐτῷ. δεινὸς οὖν ἐν λόγῳ; ὁ δ' αὐτὸς καὶ προτρεπτικὸς καὶ ἐλεγκτικὸς, οὗτος ὁ δυνάμενος ἑκάστῳ παραδεῖξαι τὴν μάχην καθ' ἣν ἁμαρτάνει, καὶ σαφῶς παραστῆσαι πῶς ὃ θέλει οὐ ποιεῖ, καὶ ὃ μὴ θέλει ποιεῖ. ἂν γὰρ τοῦτο δείξῃ τις, αὐτὸς ἀφ' αὑτοῦ ἀποχωρήσει. μέχρι δὲ μὴ δεικνύῃς, μὴ θαύμαζε εἰ ἐπιμένει. κατορθώματος γὰρ φαντασίαν λαμβάνων, ποιεῖ αὐτό. Διὰ τοῦτο καὶ Σωκράτης ταύτῃ τῇ δυνάμει πεποιθὼς,

Quid ſit peccati propriu
CAP. XXVI.

OMne peccatum pu complectitur. Cum is qui peccat, non pecca rem bene gerere velit, cuum eſt, eum id quoc facere. Quid enim fur qui vult? Id quod ſibi ex Ergo ſi furari inutile quod vult non facit, o rationis capax animu gna abhorret: & quo quo pugnatur, non a uerterit, nihil prohib minus pugnantia faci ſi eam intellexerit, ne vt a pugna deſciſcat, a Sic omnino neceſſe eſt mēdacium intellexeri dacio declinet. Quoa illud animo non com derit, ei pro vero aſſen go is acer ad dicēdum adhortando, tum ar qui cuique oſtendere qua in re erret, & ſe pugnet: atq; euidente ſtrare, eum id quod v facere, & id facere q velit. Cui enim hoc d tum fuerit, is ipſe a det. Quoad autem n deris, mirari noli eu poſito perſeuerare. I facit, quod recte fact ne imbutus eſt. Qua Socrates hac faculta

ſe nullum alium te-
re ſolere, contentum
m diſputaret: eum-
n ſeapprobare & vo-
m, eumque ſibi eſſe
ium. Norat enim, ra-
ditum animum, ſeu
u nollet, tanquam in
oſitum, ad princi-
ni facultatem & mẽ-
naturum. Pugnam ſi
s, deſiſtet. Si vero nõ
s, teipſum potius ac-
quam eum qui tibi
mperabit.

ἔλεγχον· ὅτι ἐγὼ ἄλλον μὲν οὐδένα εἴωθα παρέχειν μάρτυρα ὧν λέγω. ἀρκοῦμαι δ' ἀεὶ τῷ προσδιαλεγομένῳ, καὶ ἐκεῖνον ἐπιψηφίζω καὶ καλῶ μάρτυρα· καὶ εἷς ὢν οὗτος ἀρκεῖ μοι ἀντὶ πάντων. ᾔδει γὰρ ὑπὸ τίνος λογικὴ ψυχὴ κινεῖται ζυγοῦ, ἔπειτα ῥέψει ἄν τε θέλῃ ἄν τε μή, λογικῷ ἡγεμονικῷ. δεῖξον μάχην, καὶ ἀποστήσεται. ἂν δὲ μὴ δεικνύῃς, αὐτὸς αὑτῷ μᾶλλον ἐγκάλει, ἢ τῷ μὴ πειθομένῳ.

FINIS SECVNDI LIBRI.

PITA TERTII LIBRI ARRIANI.

De natu viro parum digno.
Quam exercenda ſint ei qui profecerit. Item, præcipua a nobis negligi.
Qu ſit materia boni, & quæ vtiliſſima exercitatio.
Adum qui in theatro contra decorum ſe geſſerat.
Id s qui morbum cauſantur.
agο quadam.
Id picureum quendam, liberarum ciuitatũ correctorẽ.
Quadverſus viſa capienda ſit exercitatio.
Ad ratorem quendam, qui Romam ad cauſam dicendam proficiſcebatur.
Quomodo ferendi ſint morbi.
argo quadam.
De ercitatione.
Qu ſit ſolitudo, & quis ſit ſolus?
Fa ago quadam.
Circumſpecte aggredienda eſſe omnia.

16 *Non temere morem omnibus eſſe gerendum.*
17 *De Prouidentia.*
18 *Nuntiis terreri nos non oportere.*
19 *Quis ſit indocti & philoſophi ſtatus.*
20 *Ex omnibus rebus externis vtilitatem poſſe capi.*
21 *Aduerſus eos qui temere ad docendum accedunt.*
22 *De ſecta Cynica.*
23 *Ad eos qui oſtentationis ergo legunt & diſſerun[t]*
24 *Non debere nos iis affici rebus quæ in noſtra pote[ſta]te ſunt.*
25 *Ad eos qui conſiliis ſuis fruſtrantur.*
26 *Ad eos qui egeſtatem metuunt.*

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΕΠΙΚΤΗΤ[ΟΥ]

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ.

ARRIANI COMMENTA[RI]

RVM EPICTETI LIBER TERTIVS.

Interprete Hieronymo Wolfio.

Περὶ καλλωπισμοῦ.

ΚΕΦ. α.

Εἰσιόντος τινὸς πρὸς αὐτὸν νεανίσκου ῥητορικοῦ, περιεργότερον ἠσκημένου τὴν κόμην, καὶ τὴν ἄλλην περιβολὴν κατακεκοσμημένου, εἰπέ μοι, ἔφη, εἰ οὐ δοκεῖ σοι κύνες τ᾽ εἶναι καλοί τινες καὶ ἵπποι, καὶ οὕτω τῶν ἄλλων ζώων ἕκαστον; δοκοῦσιν, ἔφη. οὐκοῦν καὶ ἄνθρωποι οἱ μὲν καλοὶ, οἱ δὲ αἰσχροί; πῶς γὰρ οὔ; πότερον οὖν κατὰ τὸ

De ornatu viro par[...]

CAP. I.

CVm adoleſ[...]
dam eloqu[...]
dioſus ad [...]
ceſſiſſet,co[...]
rioſius ornata,& relic[...]
tu ſplendidiore: Dic[...]
quit,nonne tibi aliqu[...]
equi pulcri videntur, [...]
animalia ? Videntur [...]
Ergo & homines ali[...]
alij deformes ſunt? [...]
Vtrum igitur eaden[...]

bet horũ in ſuo gene-
dicimus, an peculia-
ula? Id vero ſic intel-
n canem ad alia na-
videmus, equum ad
niam item ad alia. O-
gitur haud abſurde
ronuntiabimus, tum
ſſe pulcra, cũ pro na-
pulcerrime ſe habue-
n autem natura cu-
uerſa ſit: diuerſa et-
ne quodlibet eorum
crũ eſſe videtur. Non-
ntiebatur. Ergo quod
cit pulcrũ, id equum
& quod equum pul-
canem deformem, ſi-
ũ naturæ ſunt diuer-
bile eſt. Quod enim
ſtã pulcrũ facit, hoc
ã nõ bonũ facit, cur-
ro etiã valde ridicu-
i quinquercio pulcer
in lucta turpiſſimus
ic eſt, inquit. Quid
rũ facit hominẽ? Nũ-
genere illud, quod
quũ? Hoc, inqt. Quid
rũ facit canẽ? Virtus
dſit. Quid equũ? Vir-
ſi adſit. Quid ergo
Virtus opinor homi-
t. Et tu ergo adoleſcẽ-
ulcer eſſe vis, in iſto e-
, vt virtute humana
Quę autẽ illa eſt? Vi-
nã ipſe laudes, cum
u aliquos laudas, iu-

αὐτὸ ἕκαστα τούτων ἐν τῷ αὐ-
τῷ γένει καλὰ προσαγορεύο-
μεν, ἢ ἰδίως ἕκαστον; οὕτω δὲ
ὄψει αὐτό· ἐπειδὴ πρὸς ἄλλο
μὲν ὁρῶμεν κύνα πεφυκότα,
πρὸς ἄλλο δὲ ἵππον, πρὸς
ἄλλο δ', εἰ οὕτω τύχοι, ἀηδόνα.
καθόλου μὲν οὐκ ἀτόπως ἀπο-
φήναιτ' ἄν τις ἕκαστον τηνι-
καῦτα καλὸν εἶναι, ὁπότε κατὰ
τὴν αὑτοῦ φύσιν κράτιστ' ἔχει.
ἐπεὶ δὲ ἡ φύσις ἑκάστου διά-
φορός ἐστι, διαφόρως εἶναί
μοι δοκεῖ ἕκαστον αὐτῶν καλόν.
ἢ γὰρ οὔ; ὡμολόγει. οὐκοῦν ὅπερ
κύνα ποιεῖ καλόν, τοῦτο ἵπ-
πον αἰσχρόν· ὅπερ δὲ ἵππον
καλόν, τοῦτο κύνα αἰσχρόν. εἴ-
γε διάφοροι αἱ φύσεις εἰσὶν
αὐτῶν; ἔοικε. καὶ γὰρ τὸ παγ-
κρατιαστὴν οἶμαι ποιοῦν κα-
λόν, τοῦτο παλαιστὴν οὐκ ἀ-
γαθὸν ποιεῖ· δρομέα δὲ, καὶ γε-
λοιότατον. καὶ ὁ πρὸς πεντα-
θλίαν καλός, ὁ αὐτὸς οὗτος
πρὸς πάλην αἴσχιστος. οὕτως,
ἔφη. τί οὖν ποιεῖ ἄνθρωπον κα-
λόν; ἢ ὅπερ τῷ γένει καὶ κύνα
καὶ ἵππον; τοῦτο, ἔφη. τί οὖν ποι-
εῖ κύνα καλόν; ἡ ἀρετὴ ἡ κυ-
νὸς παροῦσα. τί ἵππον; ἡ ἀρε-
τὴ ἵππου παροῦσα. τί οὖν ἄν-
θρωπον; μή ποθ' ἡ ἀρετὴ ἡ ἀν-
θρώπου παροῦσα; καὶ σὺ οὖν εἰ θέ-
λεις καλὸς εἶναι νεανίσκε, τοῦτο
ἐκπόνει, τὴν ἀρετὴν τὴν ἀν-
θρωπικήν. τίς δ' ἐστὶν αὕτη; ὅ-
ρα τίνας αὐτὸς ἐπαινεῖς, ὅταν
δίχα πάθους τινὰς ἐπαινῇς· πό-

τερα τοὺς δικαίους, ἢ τοὺς ἀδίκους; τοὺς δικαίους. πότερον τοὺς σώφρονας, ἢ τοὺς ἀκολάστους; τοὺς σώφρονας. τοὺς ἐγκρατεῖς δὲ ἢ τοὺς ἀκρατεῖς; τοὺς ἐγκρατεῖς. οὐκοῦν τοιοῦτόν τινα ποιῶν σεαυτὸν, εἴσῃ ὅτι καλὸν ποιήσεις. μέχρι δ' ἂν τούτων ἀμελῇς, αἰσχρόν σ' εἶναι ἀνάγκη, κἂν πάντα μηχανᾷ ὑπὲρ τοῦ φαίνεσθαί σε καλόν. ἐντεῦθεν οὐκέτι ἔχω σοι πῶς εἴπω. ἄν τε γὰρ λέγω ἃ φρονῶ, ἀνιάσω σε, καὶ ἐξελθὼν τάχα οὐδ' εἰσελεύσῃ· ἄν τε μὴ λέγω, ὅρα οἷον ποιήσω· εἰ σὺ μὲν ἔρχῃ πρὸς ἐμὲ ὠφεληθησόμενος, ἐγὼ δ' οὐκ ὠφελήσω σ' οὐδέν· καὶ σὺ μὲν ὡς πρὸς φιλόσοφον, ἐγὼ δ' οὐδὲν ἐρῶ σοι ὡς φιλόσοφος. πῶς δὲ καὶ ἐμόν ἐστι πρὸς αὐτὸν σὲ τὸ περιιδεῖν ἀνεπανόρθωτον; ἄν ποθ' ὕστερον φρένας σχῇς, εὐλόγως μοι ἐγκαλέσεις. τί εἶδεν ἐν ἐμοὶ ὁ Ἐπίκτητος, ἵνα βλέπων με τοιοῦτον εἰσερχόμενον πρὸς αὐτὸν, οὕτως αἰσχρῶς ἔχοντα περιίδῃ, μηδέ ποτε μηδὲ ῥῆμα εἴπῃ; οὕτω μου ἀπέγνω; νέος οὐκ ἤμην; οὐκ ἤμην λόγου ἀκουστικός; πόσοι δ' ἄλλοι νέοι ἐφ' ἡλικίας πολλὰ τοιαῦτα διαμαρτάνουσι; τινά ποτ' ἀκούω Πολέμωνα, ἐξ ἀκολαστοτάτου νεανίσκου τοσαύτην μεταβολὴν μεταβαλεῖν. ἔστω, οὐκ ᾤετό με Πολέμωνα ἔσεσθαι.

ſtos ne an iniuſtos? It
trum modeſtos, an i
rantes? Modeſtos. Cc
tes an incontinentes?
nentes. Ergo ſi talem
ris, ſcies te pulcrũ fore
autem hæc neglexeris
te eſſe neceſſe eſt: et
exornandum forma
prætermiſeris. Quod
non habeo quomod
agam. Siue enim qu
dixero, moleſtia te af
egreſſus forte nũqua
teris: ſiue nõ dixero,
faciam. Si tu quiden
di fructus cauſa me
ris, ego vero nihil tib
ro: ac tu tanquam ad
phum acceſſeris, egc
hil philoſophicum t
ro. Quæ porro mihi t
tio erit, ſi te incorre
glexero, ſi quando
dentior factus, meri
cuſaris? Quid in men
cteto venit, dices, v
talẽ ad ſe ingreſſum v
tã turpiter affectũ n
nec vnquã vllũ mih
faceret? Adeone de
rauit? Nõ erã adoleſc
erã doctrinæ capax? C
alij adoleſcẽtes per a
multa delicta com
Audio Polemonem
olim, e luxurioſiſſim
tiſſimũ eſſe factum. I
putabat me Polem

m quidem meam corri-
ptuit, potuit torques &
a a me auferre: efficere
ne mihi pilos euellen-
carem. Sed cum videret
cio quo præditum ha-
acebat. Ego non dico
it iſte habitus: tu vero
dices, tum, cum in
cenderis, & intelliges
it? qui eum vſurpent?
uando mihi obieceris,
do me defendam? E-
ro quamuis dixero, non
perabit? Nunquid A-
obtemperauit Laius?
digreſſus atq; inebria-
alere iuſſit oraculum?
rgo? Hacne de cauſa ve-
reticuit Apollo? At-
quidem ignoro, ſiſne
peraturus mihi, an nō.
o certiſſime norat, il-
n obtemperaturum eſ-
tamen dixit. Cur vero
Cur vero Apollo eſt?
ddit oracula? Cur lo-
um ſibi vendicauit, vt
ſet, ac fons veritatis, &
terrarum orbe conſu-
? Cur vero in templi
lo ſcriptum eſt, Noſce
n nemo id intelligat?
id Socrates omnibus
bus adibatur, perſua-
t ſemetipſos curarent?
eſimo quidē cuiq;. Sed
ū, vt ipſe affirmat, mu-
diuinitus attributum

τὴν μὲν κόμην ἠδυνατό μου διορθῶσαι, τὰ μὲν περιάμματά μου περιελεῖν, ψιλούμενόν με παῦσαι ἠδύνατο. ἀλλὰ βλέπων με τίνος ἔπω σχῆμα ἔχοντα, ἐσιώπα. ἐγὼ οὐ λέγω τίνος ἐστὶ τὸ σχῆμα τοῦτο. σὺ δ' αὐτὸ ἐρεῖς τόθ' ὅταν εἰς σεαυτὸν ἔλθῃς, καὶ γνώσῃ οἷόν ἐστι, τίνες αὐτὸ ἐπιτηδεύουσι. τοῦτό μοι ὕστερον ἂν ἐγκαλῇς, τί ἕξω ἀπολογήσασθαι; ναί. ἀλλ' ἐρῶ, καὶ οὐ πεισθήσεται. τῷ γὰρ Ἀπόλλωνι ἐπείσθη ὁ Λάϊος; οὐκ ἀπελθὼν καὶ μεθυσθεὶς, χαίρειν εἶπε τῷ χρησμῷ; τί οὖν παρὰ τοῦτο οὐκ εἶπεν αὐτῷ ὁ Ἀπόλλων τὰς ἀληθείας; καί τοι ἐγὼ μὲν οὐκ οἶδα, οὔτ' εἰ πεισθήσῃ μοι, οὔτ' εἰ μή· ἐκεῖνος δ' ἀκριβέστατα ᾔδει ὅτι οὐ πεισθήσεται, καὶ ὅμως εἶπε. διὰ τί δ' εἶπε; τί δὲ Ἀπόλλων ἐστί; διὰ τί δὲ χρησμῳδεῖ; διὰ τί δ' εἰς ταύτην τὴν χώραν ἑαυτὸν κατατέταχεν ὥστε μάντις εἶναι, καὶ πηγὴ τῆς ἀληθείας καὶ πρὸς αὐτὸν ἔρχεσθαι τοὺς ἐκ τῆς οἰκουμένης; διὰ τί δὲ προγέγραπται τὸ ΓΝΩΘΙ ΣΑΥΤΟΝ, μηδενὸς αὐτὸ νοοῦντος; Σωκράτης πάντας ἔπειθε τοὺς προσιόντας, ἐπιμελεῖσθαι ἑαυτῶν; οὐδὲ τὸ χιλιοστὸν μέρος. ἀλλ' ὅμως ἐπειδὴ εἰς ταύτην τὴν τάξιν ὑπὸ τοῦ δαιμονίου, ὥς φησιν, αὐτὸς κατε-

ἐτάχθη, μηκέτι ἐξέλιπεν. ἀλλὰ καὶ πρὸς τοὺς δικαστὰς τί λέγει; ἄν ἀφῆτε, φησίν, ἐπὶ τούτοις, ἵνα μηκέτι ταῦτα πράσσω ἃ νῦν, οὐκ ἀνέξομαι, οὐδ᾽ ἀνήσω· ἀλλὰ καὶ νέῳ καὶ πρεσβυτέρῳ καὶ ἁπλῶς ἀεὶ τῷ ἐντυγχάνοντι προσελθὼν πεύσομαι ταῦτα, ἃ καὶ νῦν πυνθάνομαι· πολὺ δὲ μάλιστα ὑμῶν, φησι, τῶν πολιτῶν, ὅτι ἐγγυτέρω μου γένει ἐστέ. οὕτω περίεργος εἶ ὦ Σώκρατες καὶ πολυπράγμων; τί δέ σοι μέλει τί ποιοῦμεν; οἷον καὶ λέγεις. κοινωνός μου ὢν καὶ συγγενής, ἀμελεῖς σεαυτοῦ, καὶ τῇ πόλει παρέχεις πολίτην κακόν, καὶ τοῖς συγγενέσι συγγενῆ, καὶ τοῖς γείτοσι γείτονα. σὺ οὖν τίς εἶ ἐνταῦθα; μέγα ἐστὶ τὸ εἰπεῖν, ὅτι οὗτός εἰμι, ᾧ δεῖ μέλειν ἀνθρώπων, οὐδὲ γὰρ λέοντι τὸ τυχὸν βοΐδιον τολμᾷ ἀντιστῆναι αὐτῷ. ἂν δ᾽ ὁ ταῦρος προσελθὼν ἀνθίστηται, λέγε αὐτῷ ἄν σοι δόξῃ, σὺ δὲ τίς εἶ; καὶ τί σοι μέλει; ἄνθρωπε, ἐν παντὶ γένει φύεταί τι ἐξαίρετον· ἐν βουσίν, ἐν κυσίν, ἐν μελίσσαις, ἐν ἵπποις. μὴ δὴ λέγε τῷ ἐξαιρέτῳ; σὺ οὖν τίς εἶ; εἰ δὲ μή, ἐρεῖ σοι φωνήν ποθὲν λαβόν· ἐγώ εἰμι τοιοῦτον, οἷον ἐν ἱματίῳ πορφύρα, μή μ᾽ ἀξίου ὅμοιον εἶναι τοῖς ἄλλοις· ἢ τῇ φύσει μου μέμφου, ὅτι με διαφέροντα παρὰ τοὺς ἄλλους ἐποίησε. τί οὖν ἐγὼ τοιοῦτος; πόθεν;

haberet, in eo non
Sed & apud iudices q
Si me, inquit, ea con
abſolueritis, vt hæc
non faciam, quæ nur
non feram, neq; deſiſt
& iuuenes & ſenes,
obuios omnes aggre
rogaturus, quæ nunc
primis autem vos ciue
mihi genere cõiunctio
Adeone curioſus es S
& inquietus? Quid tu
quid nos agamus? Q
dem dicis? Cum ſis n
ticeps & cognatus,
negligis, & reipublica
ciuẽ, præſtas cognat
tum, & vicinis vicinu
Tu ergo quis hoc loc
gnũ eſt profiteri, eum
cui homines curæ eſſ
Neq; enim quælibe
leoni reſiſtere audet
taurus illi ire obuiam
ſiſtere auſus fuerit, di
bitur, illi: Tu vero
Quid ad te attinet? E
quolibet genere aliq
naſcitur: in bob. in ca
pib. in equis. Noli er
eximio: Tu ergo q s e
ſi fortaſſe vocẽ alicũd
rit, tibi dicet: Talis ſu
in veſtimẽtis eſt purp
li poſtulare, vt ſim al
lis. Nec naturã meã i
me ab aliis diuerſun
Quid ergo, egone tal

e is es, qui verum au- σὺ γὰρ τοιοῦτος, οἷος ἀκούειν
vineas? Vtinam. Verun- τἀληθῆ; ὄφελεν. ἀλλ' ὅμως
m ea mihi quaſi mul- ἐπείπερ κατεκρίθην πώγω-
gata ſit, vt canam bar- να ἔχειν πολιὸν, καὶ τρίβωνα, καὶ
n, & pallium geſtem, σὺ εἰσέρχῃ πρὸς ἐμὲ ὡς πρὸς
e vt philoſophum ac φιλόσοφον· οὐ χρήσομαί σοι
n te crudeliter, neque ὠμῶς, οὐδ' ἀπογνωστικῶς, ἀλλ'
n deſperatum tracta- ἐρῶ· νεανίσκε, τίνα θέλεις κα-
cã: Adoleſcens, quem λὸν ποιεῖν; γνῶθι πρῶτον τίς
um facere? Cognoſce εἶ, καὶ οὕτω κόσμει σεαυτόν. ἄν-
s ſis: ac tum te orna- θρωπος εἶ, τοῦτο δ' ἐστὶ θνη-
o es, hoc eſt, animal τὸν ζῶον, χρηστικὸν φαντασί-
quod viſis cum ratio- αις λογικῶς. τὸ δὲ λογικῶς, τί
. Ratio vero quid eſt? ἐστι; φύσει ὁμολογουμένως καὶ
turæ ſit congruenter τελείως. τί οὖν, ἐξαίρετον ἔχεις
e. Quid ergo eximiũ τὸ ζῶον; οὔ. τὸ θνητὸν; οὔ. τὸ
nimal? Non. Mortale? χρηστικὸν φαντασίαις; οὔ. τὸ
viſis? Non. Rationem λογικὸν ἔχεις ἐξαίρετον, τοῦτο
miam: hanc ornato κόσμει καὶ καλλώπιζε. τὴν κό-
o; comam vero relin- μην δ' ἄφες τῷ πλάσαντι,
ui illam finxit, vti- ὡς αὐτὸς ἠθέλησεν. ἄγε τίνας
. Age quas alias ha- ἄλλας ἔχεις προσηγορίας. ἀ-
lationes? Vires, an νὴρ εἶ, ἢ γυνή, ἀνήρ. ἄνδρα
ir. Virum igitur or- οὖν καλλώπιζε, μὴ γυναῖκα.
ulierem. Illa, natura ἐκείνη φύσει λεία γέγονε, καὶ
c delicata: & ſi mul- τρυφερά. κἂν ἔχῃ τρίχας
abuerit, monſtrum πολλὰς, τέρας ἐστὶ, καὶ ἐν τοῖς
næ inter monſtra o- τέρασιν ἐν Ῥώμῃ δείκνυται.
dem fit in viro, ſi non τοῦτο δ' ἐπ' ἀνδρός ἐστι τὸ
ui ſi natura non ha- μὴ ἔχειν. κἂν μὲν φύσει μὴ
nſtrum eſt. Sin ipſe ἔχῃ, τέρας ἐστίν. ἂν δ' αὐτὸς
raſerit atq; euelle- ἑαυτοῦ ἐκκόπτῃ καὶ ἀπο-
li faciemus? Vbi eũ τίλλῃ, τί αὐτὸν ποιήσωμεν;
us? quomodo pro- ποῦ αὐτὸν δείξωμεν, καὶ
? Oſtendam vobis τί προγράψωμεν; δείξω ὑ-
i mulier quam vir μῖν ἄνδρα, ὃς θέλει μᾶλλον
lt. O fœdum ſpe- γυνὴ εἶναι ἢ ἀνήρ. ὢ δει-
Eſtne qui ſcriptu- νοῦ θεάματος! οὐδεὶς οὐχὶ
non miraturus ſit? θαυμάσει τὴν προγραφήν;

νὴ τὸν Δία, οἶμαι ὅτι αὐτοὶ οἱ τιλλόμενοι οὐ παρακολουθοῦντες ὅτι τοῦτ' αὐτό ἐστιν ὃ ποιοῦσι, ποιοῦσιν. ἄνθρωπε, τί ἔχεις ἐγκαλέσαι σου τῇ φύσει, ὅτι σε ἄνδρα ἐγέννησε; τί οὖν; πάσας ἔδει γυναῖκας γεννῆσαι; καὶ τί ἂν ὄφελος ἦν σοι τοῦ κοσμεῖσθαι; τίνι ἂν ἐκόσμου, εἰ πάντες ἦσαν γυναῖκες; ἀλλ' οὐκ ἀρέσκει σοι τὸ πραγμάτιον; ὅλον δι' ὅλων αὐτὸ ποίησον, ἆρον τί ποτ' ἐκεῖνο τὸ αἴτιον τῶν τριχῶν, ποίησον εἰς ἅπαντα σεαυτὸν γυναῖκα· ἵνα μὴ πλανώμεθα, μὴ τὸ μὲν ἥμισυ ἀνδρὸς, τὸ δ' ἥμισυ γυναικός. τίνι θέλεις ἀρέσαι; τοῖς γυναικαρείοις; ὡς ἀνὴρ αὐτοῖς ἄρεσον. ναί. ἀλλὰ τοῖς λείοις χαίρουσιν. οὐκ ἀπάγξῃ; καὶ εἰ τοῖς κιναίδοις ἔχαιρον, ἐγένου ἂν κίναιδος; τοῦτό σοι τὸ ἔργον ἐστὶν, ἐπὶ τοῦτο ἐγεννήθης, ἵνα σοι αἱ γυναῖκες αἱ ἀκόλαστοι χαίρωσι; τοιοῦτόν σε θῶμεν πολίτην Κορινθίων, κἂν οὕτω τύχῃ ἀστυνόμον, ἢ ἐφήβαρχον, ἢ στρατηγὸν, ἢ ἀγωνοθέτην; καὶ γαμήσας τίλλεσθαι μέλλεις; τίνι καὶ ἐπὶ τί; καὶ παιδία ποιήσεις, εἶτα κἀκεῖνα τιλλόμενα ἡμῖν εἰσάξεις εἰς τὸ πολίτευμα; καλὸς πολίτης, καὶ βουλευτὴς, καὶ ῥήτωρ.

Mediusfidius opinor
qui volſellis vtuntur,
maduertentes id ip
quod ipſi faciunt,
Homo, in quo nat
cuſas? Num quod
genuit? Quid erg
mulieres tantum
fuerunt? Et quæ t
vtilitas ornatus? C
naſſes, ſi omnes m
iſſent? At non plac
gotium iſtud? Prorſ
mnibus repudiato
cauſam illam piloru
mnia in mulierem
formato, ne decipia
li ſemiſſem viri, &
mulieris tenere.
placere? Muliercul
eis placeto. Recte
rum glabris delect
te ſuſpendes? ſi cir
ctarentur, fieresn
Num iſtud tuum
Num ad hoc natus
pudicæ mulieres t
tur? Num te tal
uitate Corinthia
mus? Num vrl
ctum, aut adoleſc
cipem deſignabim
torem, ludorum
dem? Age ducta
re velleris? Cui,
liberos procreabis
quoque glabros
induces? O pu
uem, ſenatorem,

,votis exoptandum eſt	τοιούτους δεῖ νέους εὔχεσθαι ἡμῖν
, vt tui ſimiles naſcan-	φύεσθαι καὶ ἀνατρέφεσθαι, νὴ τοὺς
ducentur. Quin potius	θεούς, σοὶ νεανίσκε. ἀλλ᾽ ἅπαξ
ac oratione audita, di-	ἀκούσας τῶν λόγων τούτων, ἀ-
ipſe tibi dicito: Hæc E-	πελθὼν σαυτῷ εἰπέ, ταῦτά μοι
s mihi non dixit. vnde	Ἐπίκτητος οὐκ εἴρηκε. πόθεν
le? ſed Deus aliquis pro-	γὰρ ἐκεῖνος; ἀλλὰ θεός τις πρὸς
er illum. Neque enim	εὐμενὴς δι᾽ ἐκείνου. οὐδὲ γὰρ ἂν
mentem Epicteto ve-	ἐπῆλθεν Ἐπικτήτῳ ταῦτα εἰ-
cum nemine diſputare	πεῖν, οὐκ εἰωθότι λέγειν πρὸς
Age ergo Deo parea-	οὐδένα. ἄγε οὖν τῷ θεῷ πειθώ-
vindictam eius in nos	μεθα, ἵνα μὴ θεοχόλωτοι ὦμεν.
mus. Non. At ſi cor-	οὔ; ἀλλ᾽ ἂν μὲν κόραξ κραυγά-
citando aliquid tibi ſi-	ζων σημαίνῃ σοί τι, οὐχ ὁ κό-
erit, non coruus eſt	ραξ ἐστὶν ὁ σημαίνων, ἀλλ᾽ ὁ θε-
ificet, ſed Deus per eũ.	ὸς δι᾽ αὐτοῦ. ἂν δὲ δι᾽ ἀνθρωπί-
humana voce aliquid	νης φωνῆς σημαίνῃ τι τὸν ἄν-
rit: non faciet, vt ho-	θρωπον, οὐ ποιήσει λέγειν σοι
tibi dicat, vt vim nu-	ταῦτα; ἵνα γνοίης τὴν δύνα-
gnoſcas, quod aliis a-	μιν τοῦ δαιμονίου, ὅτι τοῖς μὲν
nificet? Res vero ma-	οὕτως, τοῖς δ᾽ ἐκείνως σημαί-
naximique momenti,	νει. περὶ δὲ τῶν μεγίστων καὶ κυριω-
errimum nuntium ſi-	τάτων, διὰ καλλίστου ἀγγέλου
. Quid eſt aliud quod	σημαίνει. τί ἐστιν ἄλλο ὃ λέγει ὁ
icit:	ποιητής, ἐπεί οἱ προείπομεν
uia nos prædiximus ipſi	ἡμεῖς, Ἑρμείαν πέμψαντες
rcurio, qui proſpicit o-	εὔσκοπον ἀργειφόντην, μήτ᾽
late,	αὐτὸν κτείνειν, μήτε μνάασθαι
um occidat, thalamum	ἄκοιτιν. ὁ Ἑρμῆς καταβάς,
niugis intret.	ἔμελλεν αὐτῷ λέγειν ταῦτα. καὶ
cuus cœlo delapſus hoc	σοὶ ταῦτα λέγουσι νῦν οἱ θεοί,
, & hæc nunc dij tibi	Ἑρμείαν πέμψαντες διά-
	κτορον ἀργειφόντην· μὴ ἐκ-
Mercurio--	τρέφειν τὰ καλῶς ἔχοντα, μηδὲ
onas euellas, neue cu-	περιεργάζεσθαι· ἀλλ᾽ ἀφεῖναι
tes: ſed virum virum,	τὸν ἄνδρα, ἄνδρα· τὴν γυναῖ-
n mulierẽ eſſe ſinas:	κα, γυναῖκα· τὸν καλὸν ἄνθρω-
m hominẽ vt formo-	πον, ὡς καλὸν ἄνθρωπον. τὸν
rmem vt deformẽ.	αἰσχρόν, ὡς ἄνθρωπον αἰσχρόν.

ὅτι οὐκ εἶ κρέας, οὐδὲ τρίχες, ἀλλὰ προαίρεσις. ταύτην ἂν σχῇς καλήν, τότ' ἔσῃ καλός. μέχρι δὲ νῦν οὐ τολμῶ σοι λέγειν, ὅτι αἰσχρὸς εἶ. δοκεῖς γάρ μοι πάντα θέλειν ἀκοῦσαι, ἢ τοῦτο. ἀλλ' ὅρα τί λέγει Σωκράτης τῷ καλλίστῳ πάντων καὶ ὡραιοτάτῳ Ἀλκιβιάδῃ· πειρῶ οὖν καλὸς εἶναι. τί αὐτῷ λέγει; πλάσσε σου τὴν κόμην, καὶ τίλλε σου τὰ σκέλη; μὴ γένοιτο. ἀλλὰ κόσμει σου τὴν προαίρεσιν, ἔξαιρε τὰ φαῦλα δόγματα. τὸ σωμάτιον οὖν πῶς; ὡς πέφυκεν. ἄλλῳ τούτων ἐμέλησεν, ἐκείνῳ ἐπίτρεψον. τί οὖν; ἀκάθαρτον δεῖ εἶναι; μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὃς εἶ καὶ πέφυκας, τοῦτο κάθαιρε. ἄνδρα, ὡς ἄνδρα καθάριον εἶναι· γυναῖκα, ὡς γυναῖκα· παιδίον, ὡς παιδίον. οὔ; ἀλλὰ καὶ τοῦ λέοντος ἐκτίλλωμεν τὴν κόμην, ἵνα μὴ ἀκάθαρτος ᾖ. καὶ τοῦ ἀλεκτρυόνος τὸν λόφον, δεῖ γὰρ καὶ τοῦτο καθάριον εἶναι· ἀλλ' ὡς ἀλεκτρυόνα, καὶ ἐκεῖνον ὡς λέοντα· καὶ τὸν κυνηγετικὸν κύνα, ὡς κυνηγετικόν.

Περὶ τοῦ ἵνα ἀσκεῖσθαι δεῖ τὸν προκόψαντα, καὶ ὅτι τῶν κυριωτάτων ἀμελοῦμεν.

ΚΕΦ. β.

ΤΡεῖς εἰσι τόποι, περὶ οὓς ἀσκηθῆναι δεῖ τὸν ἐσόμενον καλὸν καὶ ἀγαθόν. ὁ περὶ τὰς ὀρέξεις καὶ

Quia neque caro es, ne
li, ſed volūtas: quam c
cram habueris, tum e
cer. Sed hactenus qui
cere tibi non audeo, t
mem eſſe. Quiduis en
tius auditurus videris
hoc. Sed vide quid Soc
cat omnium pulcerri
legantiſſimo Alcibiad
inquit, operam, vt f
ſis. Quid ei dicit. Fin
tuam, & crura tua vel
Sed ornato voluntate
malas opiniones ab
corpore quid facienc
tractandum eſt, vt ei
fert. Quod ſi alteri c
illi permittito. Qu
Immundum eſſe dec
Sed id quod naturæ
exſtitiſti, purgato.
dus ſit vt vir, mulie
er, puer vt puer. Non
iam leonis iubam e
ne ſit immundus, &
linacei criſtam. nan
mundum eſſe decet.
vt gallum gallinacei
lum vt leonem, & c
naticum vt venaticu

Quæ exercenda ſint
fecit? item, nos p
negligere.

Cap. I

TRes loci ſunt, i
qui vir bonus
exerceri oportet: in

ucatione, vt neque appe-	τὰς ἐκκλίσεις, ἵνα μήτ' ὀρε-
dcuſtretur, nec auerſan-	γόμενος ἀποτυγχάνῃ, μήτ'
n incidat quod nō vult.	ἐκκλίνων περιπίπτῃ. ὁ περὶ
ri animi concitatione &	τὰς ὁρμὰς καὶ ἀφορμάς, καὶ ἁ-
caone : itemque officij	πλῶς ὁ περὶ τὸ καθῆκον, ἵνα
s t ordine, vt conſidera-	τάξει, ἵνα εὐλογίστως, ἵνα μὴ
t on negligenter res ad-	ἀμελῶς. τρίτος ἐστὶν, ὁ περὶ
iletur. Tertius verſatur	τὴν ἀνεξαπατησίαν καὶ ἀνει-
o e fallamur, & fruſtra	καιότητα, καὶ ὅλως ὁ περὶ τὰς
ea ur : denique in aſſen-	συγκαταθέσεις. τούτων κυριώ-
ib Horum præcipuus &	τατος, καὶ μάλιστα ἐπείγων ἐ-
imis neceſſarius eſt is,	στὶν ὁ περὶ τὰ πάθη. πάθος
i perturbationibus ver-	γὰρ ἄλλως οὐ γίνεται, εἰ μὴ ὀρέ-
r. erturbatio enim aliter	ξεως ἀποτυγχανούσης, ἢ ἐκ-
fi niſi cum aut fruſtratur	κλίσεως περιπιπτούσης. οὗτός
tis, aut quod declinaris	ἐστιν ὁ ταραχὰς, θορύβους, ἀ-
at. Hic eſt qui turbas,	τυχίας, ὁ δυστυχίας ἐπιφέρων·
uis, infelicitates, cala-	ὁ πένθη, οἰμωγὰς, φθόνους, ὁ
at, luctum, gemitus, in-	φθονερούς, ὁ ζηλοτύπους
argignat, qui inuidos &	ποιῶν, δι' ὧν οὐδ' ἀκοῦσαι λό-
ul efficiat, per quem ne	γου δυνάμεθα. δεύτερός ἐ-
ir uidem liceat rationes.	στιν, ὁ περὶ τὸ καθῆκον. οὐ δεῖ
r t locus officij. Neque	γάρ με εἶναι ἀπαθῆ ὡς ἀν-
n e immobilem vt ſta-	δριάντα, ἀλλὰ τὰς σχέσεις τη-
n ſe decet, ſed affectio-	ροῦντα τὰς φυσικὰς καὶ ἐπιθέ-
ui naturales & accerſi-	τους, ὡς εὐσεβῆ, ὡς υἱὸν, ὡς ἀ-
v hominem pium, vt	δελφὸν, ὡς πατέρα, ὡς πο-
m t fratrem, vt patrem,	λίτην. τρίτος ἐστὶν, ὁ ἤδη τοῖς
um. Tertius eſt, qui	προκόπτουσιν ἐπιβάλλων, ὁ
a eos qui promouent	περὶ τὴν αὐτῶν τούτων ἀσφά-
in, de harum rerum	λειαν, ἵνα μηδ' ἐν ὕπνοις λά-
ri te, ne vel dormien-	θῃ τις ἀνεξέταστος παρελθοῦ-
iſ n aliquod temerari-	σα φαντασία. μηδ' ἐν οἰνώ-
o epat, vel ebrio, vel	σει, μηδὲ μελαγχολῶντος.
a olico. Hoc ſupra nos,	τοῦτο ὑπὲρ ἡμᾶς, φησὶν, ἐ-
e. Noſtræ vero ætatis	στιν. οἱ δὲ νῦν φιλόσοφοι, ἀ-
lophi, primo & ſecun-	φέντες τὸν πρῶτον τόπον, καὶ τὸν
o iſſo, in tertio ver-	δεύτερον, καταγίνονται περὶ
tu Tractant inuerſiones,	τὸν τρίτον· μεταπίπτοντας

ἠρωτῆσαι, περαίνοντας, ὑποθετικοὺς, ψευδομένους. δεῖ γάρ, φησι, καὶ ἐν ταῖς ὕλαις ταύταις γενόμενον, διαφυλάξαι τὸ ἀνεξαπάτητον. τίνα; τὸν καλὸν καὶ ἀγαθόν. σοὶ οὖν τοῦτο λείπει, τὰς ἄλλας ἐκπεπόνηκας. περὶ κερμάτιον ἀνεξαπάτητος εἶ; ἐὰν ἴδῃς κοράσιον καλὸν, ἀντέχεις τῇ φαντασίᾳ; ἂν ὁ γείτων σου κληρονομήσῃ, οὐ δάκνῃ. νῦν οὐδὲν ἄλλο σοι λείπει, ἢ ἀμεταπτωσία. τάλας· αὐτὰ ταῦτα τρέμων μανθάνεις, καὶ ἀγωνιῶν, μή τίς σου καταφρονήσῃ, καὶ πυνθανόμενος, μή τίς τι περὶ σοῦ λέγῃ. κἄν τις ἐλθὼν εἴπῃ σοι, ὅτι λόγου γινομένου, τίς ἄριστός ἐστι τῶν φιλοσόφων, παρών τις ἔλεγεν, ὅτι εἷς φιλόσοφος ὁ δεῖνα, γέγονέ σου τὸ ψυχάριον ἀντὶ δακτυλιαίου δίπηχυ. ἂν δ' ἄλλος παρὼν εἴπῃ, οὐδὲν εἴρηκας, οὐκ ἔστιν ἄξιον τοῦ δεῖνος ἀκροᾶσθαι. τί γὰρ οἶδε; τὰς πρώτας ἀφορμὰς ἔχει, πλέον δ' οὐδέν· ἐξέστηκας, ὠχρίακας, εὐθὺς, κέκραγας, ἐγὼ αὐτῷ δείξω τίς εἰμι, ὅτι μέγας φιλόσοφος. βλέπεται ἐξ αὐτῶν τούτων. τί θέλεις ἐξ ἄλλων δεῖξαι. οὐκ οἶδας, ὅτι Διογένης τῶν σοφιστῶν τινα οὕτω ἔδειξεν, ἐκτείνας τὸν μέσον δάκτυλον, εἶτα ἐκμανέντος αὐτοῦ, οὗτός ἐστιν (ἔφη) ὁ δεῖνα, ἔδειξα ὑμῖν αὐτόν. ἄνθρωπος γὰρ δακτύλῳ οὐ δείκνυται,

conditiones, mentientes minantes. Aiunt enim, in his materiis verſanti c dum eſſe ne fallatur. Q probus & honeſtus. Ho tibi deeſt: in cæteris ver boraſti? In teruncio non ris: viſa eleganti puella, bes viſum. Si vicinus tu reditatem creuerit: non deris. Nunc nihil aliud t eſt, niſi vt in propoſito ueres. Miſer, iſtæc ipſa tremens, & anxius es, r te contemnat: ſciſcita quis aliquid de te dicat ſi quis tibi dixerit, orta tatione de pręſtantiſſim loſopho, quendam dix num illum eſſe philoſo animula tua, quæ ante longitudine erat, nu cubitos excedit. Si qui alius dicat, Nihil ag eſt operæpretium illun dire. quid enim ſcit principia percepit, p vero nihil tenet: ſtati attonitus aſtas, palles, raris. Ego ei demonſt vir ſim, quantus philo Ex his ipſis cernitur: per alia demonſtrare gnoras Diogenem ſic ſtraſſe ſophiſtam qu medio digito extento de illo furore percito? quit, ille eſt. monſtra vobis. Homo enim

at lignum, non de-
r. Sed ſi quis opinio-
demonſtrarit: tunc
ominem demonſtra-
amus & tua decreta.
rſpicuum eſt, te vo-
tuam nihili facere:
proſpicere in ea quæ
ij non ſunt, intentū,
dicturus ſit? Quem te
ibeant? An ſtudio-
rum? An Chryſip-
ris, aut Antipatrum?
Archedemum etiam
i: habes omnia: quid
geris? Non demon-
bis qui vir ſis? Vis ti-
, quem nobis mon-
? Hominem qui pro-
nilis, querulus, ira-
imidus, omnia repre-
omnes accuſans, nū-
uietus, deprauatus?
is oſtendiſti. Abi nūc,
rchedemum. Deinde
eciderit, excitato ſtre-
ortuus es. Talis enim
manet, qualis, quem
? Crinidem illum ſci-
tqui multum is ſibi
at, quod Archedemū
eret. Miſer, non vis iſta
te nihil attinent, miſſa
Iſta eos decent, qui
perturbatione cogno-
ueunt: quibus dicere
um eſt, Non iraſcor,
œreo, non inuideo,
ohibeor, non cogor.

ὡς λίθος, ἢ ὡς ξύλον· ἀλλ' ὅταν τις τὰ δόγματα αὐτοῦ δείξῃ, τότε αὐτὸν ὡς ἄνθρωπον ἔδειξε. βλέπωμεν καὶ σοῦ τὰ δόγματα· μὴ γὰρ οὐ δῆλόν ἐστιν, ὅτι σὺ τὴν προαίρεσιν τὴν σαυτοῦ οὐδενὶ τίθεσαι, ἔξω δὲ βλέπεις εἰς τὰ ἀπροαίρετα. τί ἐρεῖ ὁ δεῖνα, καὶ τίς εἶναι δόξεις, εἰ φιλόλογος; εἰ Χρύσιππον ἀνέγνως, ἢ Ἀντίπατρον; εἰ μὲν γὰρ καὶ Ἀρχέδημον, ἀπέχεις ἅπαντα. τί ἔτι ἀγωνιᾷς; μὴ οὐ δείξεις ἡμῖν τίς εἶ; θέλεις σοι εἴπω, τίνα ἡμῖν ἔδειξας; ἄνθρωπον παριόντα, ταπεινόν, μεμψίμοιρον, ὀξύθυμον, δειλόν, πάντα μεμφόμενον, πᾶσιν ἐγκαλοῦντα, μηδέποτε ἡσυχίαν ἄγοντα, πέρπερον. ταῦτα ἡμῖν ἔδειξας. ἄπελθε νῦν, καὶ ἀναγίνωσκε Ἀρχέδημον. εἶτα μῦς ἂν καταπέσῃ καὶ ψοφήσῃ, ἀπέθανες. τοιοῦτος γάρ σε μένει θάνατος, οἷον καὶ τὸν τινά ποτ' ἐκεῖνον τὸν Κρῖνιν. καὶ ἐκεῖνος μέγα ἐφρόνει, ὅτι ἐνόει Ἀρχέδημον. τάλας, οὐ θέλεις ἀφεῖναι ταῦτα τὰ μηδὲν πρὸς σέ; πρέπει ταῦτα τοῖς δυναμένοις δίχα ταραχῆς αὐτὰ μανθάνειν· οἷς ἔξεστιν εἰπεῖν, οὐκ ὀργίζομαι, οὐ λυποῦμαι, οὐ φθονῶ, οὐ κωλύομαι, οὐκ ἀναγκάζομαι.

τί μοι λοιπόν; σχολάζω, ἡσυχίαν ἄγω. ἴδωμεν, πῶς περὶ τὰς μεταπτώσεις τῶν λόγων δεῖ ἀναστρέφεσθαι· ἴδωμεν πῶς ὑπόθεσίν τις λαβὼν, εἰς οὐδὲν ἄτοπον ἀπαχθήσεται. ἐκείνων ἐστὶ ταῦτα. τοῖς εὖ παθοῦσι πρέπει, πῦρ καίειν, ἀριστᾶν· ἂν οὕτω τύχῃ, καὶ ᾄδειν, καὶ ὀρχεῖσθαι. βυθιζομένου δὲ τοῦ πλοίου, σύ μοι παρελθὼν ἐπαίρεις τοὺς σιφάρους, εἶδος αὐλοῦ· ὅς ἐστι φάρος, ἔστι δὲ εἶδος ἀμεσφορέως.

Τίς ὕλη τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ πρὸς τί μάλιστα ἀσκητέον.

ΚΕΦ. γ.

Ὕλη τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ, τὸ ἴδιον ἡγεμονικόν· τὸ σῶμα δ' ἰατροῦ καὶ ἀλείπτου, ὁ ἀγρὸς γεωργοῦ ὕλη. ἔργον δὲ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ, τὸ χρῆσθαι ταῖς φαντασίαις κατὰ φύσιν. πέφυκε δὲ πᾶσα ψυχὴ ὥσπερ τῷ ἀληθεῖ ἐπινεύειν, πρὸς τὸ ψεῦδος ἀνανεύειν, πρὸς τὸ ἄδηλον ἐπέχειν. οὕτω πρὸς μὲν τὸ ἀγαθὸν ὀρεκτικῶς κινεῖσθαι, πρὸς δὲ τὸ κακὸν ἐκκλιτικῶς, πρὸς δὲ τὸ μήτ' ἀγαθὸν μήτε κακὸν οὐδετέρως. ὡς γὰρ τὸ τοῦ Καίσαρος νόμισμα οὐκ ἔξεστιν ἀποδοκιμάσαι τῷ τραπεζίτῃ, οὐδὲ τῷ λαχανοπώλῃ, ἀλλ' ἂν δείξῃς, θέλει οὐ θέλει, προέσθαι αὐτὸν δεῖ τὸ ἀντ' αὐτοῦ πωλούμενον. οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς ψυχῆς. τὸ ἀγαθὸν φανὲν, εὐθὺς ἐκίνησεν ἐφ' αὐτὸ, τὸ κακὸν ἀφ' αὐτοῦ.

Quid mihi reſtat? Otiu
tranquillus ſum. Vid
quomodo inuerſiones
num tractandæ ſint:
mus quomodo cauſa p
nullam abſurditatem
mus. Illorum iſta ſunt:
bus bene eſt, conuenit
incendere, prandere
ferat, canere & ſalta
mergendo iam nauigi
hi tibias inflas.

Quæ ſit materia boni, &
potiſſimũ exerceri de

CAP. III.

Materia pulcri & l
ſua cuiuſque me
pus, medici & aliptæ:
gricolæ materia. Vir
boni & honeſti munu
ſis ad naturæ præſcript
Sic autem natura c
tum eſt, vt quiuis a
quemadmodum veris
falſa abnuit, in incert
ſum ſuſtinet: ſic & bo
petat, & malum auerſ
ga id vero, quod neque
neque malum eſt, neu
do afficiatur. Quem
enim Cæſaris numm
argentario, nec h
improbare licet, ſed
eo, ſiue nolit, ſiu
mercem ſuam tradere
eſt: eadem eſt & ani
Bonum primo aſpect
allicit, malum de

vnquam boni ſpeciem em & efficacem im- t animus, non magis omiſma Cæſaris. Hinc motus & hominis & det: propter hoc cui- ſſitudini, bonum præ- Nihil mihi rei cum pa- ed cum bono. Adeo- s es? Sic ſum. Hoc miſma dedit Deus. pter ſi bonum aliud n honeſtum & iuſtũ: & pater & frater & pa- denique omnes. At m bonum negligam, potiaris, illoque tibi Qua de cauſa? Pater m. Sed non bonum Frater tuus ſum. Sed um meum. Si vero in untate illud colloca- ,vt affectiones conſer- bonum fiet: tum qui aliqua re cedit, is bo- tur. Aufert pecuni- r? Sed non nocet. Ha- us agri, & quidem n volet. Nunquid et- s verecundiæ? plus lus pietatis? Ex hoc uis te poteſt deiice- Iupiter quidem. Ne- n vult: ſed penes me oluit, deditque tale ſe habuit, vt nec pro- nec cogi, nec impe- et. Si quis ergo alii omiſma præter illud

οὐδέποτε δ᾽ ἀγαθοῦ φαντασίαν ἐναργῆ ἀποδοκιμάσει ψυχὴ οὐ μᾶλλον ἢ τὸ Καίσαρος νόμισμα. ἔνθεν ἐξήρτηται πᾶσα κίνησις καὶ ἀνθρώπου καὶ θεοῦ. διὰ τοῦτο πάσης οἰκειότητος προκρίνεται τὸ ἀγαθόν. οὐδὲν ἐμοὶ καὶ τῷ πατρί, ἀλλὰ τῷ ἀγαθῷ. οὕτως εἶ σκληρός; οὕτω γὰρ πέφυκα· τοῦτό μοι τὸ νόμισμα δέδωκεν ὁ θεός. διὰ τοῦτο εἰ τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου τὸ ἀγαθὸν ἕτερόν ἐστιν, οἴχεται καὶ πατὴρ καὶ ἀδελφός, καὶ πατρίς, καὶ πάντα τὰ πράγματα. ἀλλ᾽ ἐγὼ τὸ ἐμὸν ἀγαθὸν ὑπερίδω, ἵνα σὺ σχῇς, καὶ παραχωρήσω σοι. ἀντὶ τίνος; πατήρ σου εἰμί. ἀλλ᾽ οὐκ ἀγαθόν. ἀδελφός σου εἰμί. ἀλλ᾽ οὐκ ἀγαθόν. ἐὰν δ᾽ ἐν ὀρθῇ προαιρέσει θῶμεν αὐτὸ τηρεῖν τὰς σχέσεις, ἀγαθὸν γίνεται. καὶ λοιπὸν ὁ τῶν ἐκτός τινων ἐκχωρῶν, οὗτος τοῦ ἀγαθοῦ τυγχάνει. αἴρει τὰ χρήματα ὁ πατήρ. ἀλλ᾽ οὐ βλάπτει. ἕξει τὸ πλέον τοῦ ἀγροῦ ὅσον καὶ θέλει. μή τι οὖν τοῦ αἰδήμονος; μή τι τοῦ πιστοῦ; μή τι τοῦ φιλαδέλφου; ἐκ ταύτης γὰρ τῆς οὐσίας, τίς δύναται ἐκβαλεῖν; οὐδ᾽ ὁ Ζεύς. οὐδὲ γὰρ ἠθέλησεν, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἐμοὶ αὐτὸ ἐποίησε, καὶ ἔδωκεν οἷον εἶχεν αὐτός, ἀκώλυτον, ἀνανάγκαστον, ἀπαραπόδιστον, ὅταν οὖν ἄλλῳ ἄλλο τὸ νόμισμα ᾖ, ἐκεῖνό τις

δείξας, ἔχῃ τὸ ἀντ' αὐτοῦ πιπρασκόμενον, ἐλήλυθεν εἰς τὴν ἐπαρχίαν κλέπτης. αὐθύπατος τίνι νομίσματι χρῆται; ἀργυρίῳ. δεῖξον, καὶ ἀπόφερε ὃ θέλεις. ἐλήλυθε μοιχὸς, τίνι νομίσματι χρῆται; κορασιδίοις. λάβε, φησὶ τὸ νόμισμα, πώλησόν μοι τὸ πραγμάτιον. δὸς καὶ ἀγόραζε. ἄλλος περὶ παιδάρια ἐσπούδακε· δὸς αὐτῷ τὸ νόμισμα, καὶ λάβε ὃ θέλεις. ἄλλος φιλόθηρος· δὸς ἱππάριον καλὸν, ἢ κυνάριον, οἰμώζων καὶ στένων, πωλήσει ἀντ' αὐτοῦ ὃ θέλεις. ἄλλος γὰρ αὐτὸν ἀναγκάζει ἔσωθεν, ὁ τὸ νόμισμα τοῦτο τεταχὼς. πρὸς τοῦτο μάλιστα τὸ εἶδος αὐτὸν γυμναστέον. εὐθὺς ὄρθρου προελθὼν, ὃν ἂν ἴδῃς, ὃν ἂν ἀκούσῃς, ἐξέταζε. ἀποκρίνου ὡς πρὸς ἐρώτημα, τί εἶδες; καλὸν ἢ καλήν; ἔπαγε τὸν κανόνα. ἀπροαίρετον, ἢ προαιρετικὸν; ἀπροαίρετον, αἶρε ἔξω. τί εἶδες; πενθοῦν ἐπὶ τέκνου τελευτῇ. ἔπαγε τὸν κανόνα, ὁ θάνατός ἐστιν ἀπροαίρετον. αἶρε ἐκ τοῦ μέσου. ἀπηντησέ σοι ὕπατος. ἔπαγε τὸν κανόνα, ὑπατεία ποῖον τί ἐστιν; ἀπροαίρετον, ἢ προαιρετικὸν; ἀπροαίρετον. αἶρε καὶ τοῦτο, οὐκ ἔστι δόκιμον. ἀπόβαλε, οὐδὲν πρὸς σέ. καὶ τοῦτο εἰ ἐποιοῦμεν, καὶ πρὸς τοῦτο ἠσκούμεθα καθ' ἡμέραν ἐξ ὄρθρου μέχρι νυκτὸς, ἐγίνετο ἄν τι νὴ τοὺς θεούς. νῦν

oſtenderit, mercemque [...] uerit: fur in prouinciam [...] Proconſul quo nomi[...] vtitur? Argenteo. Oſt[...] aufer quod voles. Adeſ[...] chus, quo nomiſmate [...] Puellis. Cape, inquit, [...] ma, & vende mihi iſtuc[...] & eme. Alius pueris [...] Dato ei nomiſmate [...] quod vis. Alius ver[...] delectatur. Da ei bell[...] quuleum aut caniculu[...] rans & gemens pro e[...] uis vendet. Alius eni[...] intrinſecus cogit, qui [...] ma hoc ordinauit. In [...] nere quiſque ſe poti[...] excercere debet. Man[...] egreſſus, quemcunq[...] ris, quemcunque audi[...] aminato. Reſponde ta[...] ad quæſtionem, quid [...] Pulcrum, aut pulcra[...] hibe regulam. Eſt ne t[...] an alieni? Alieni. [...] Quid vidiſti? Quend[...] tum filii lugentem. [...] regulam. Mors alieni [...] Tolle eam e medio. [...] tibi conſul factus eſt? [...] be regulam. Qualis [...] conſulatus? Iuris alien[...] Alieni. Tolle & hoc [...] probum: abiice, nih[...] Hoc ſi faceremus, & i[...] cerceremur, indies a [...] vſque ad noctem, [...] profecto proficeremu[...]

m quolibet viſo hiantes
ir ur, & in ſchola tātum,
e ipſum vix, paululum
rgcimur. Egreſſi, cum
nim videmus: dicimus,
t. Si conſulem, beatus.
ectum, miſer. Si paupe-
, æumnoſus: non habet
at. Hæc igitur praua
et reſecanda ſunt: in hoc
ndi nerui. Quid enim
lore & eiulare? Decre-
uid calamitas? Decre-
uid ſeditio? quid diſ-
m quid querela? quid
a? quid impietas?
rgæ? Nihil hæc omnia
a id niſi decreta, eaque
cis alieni iuris, quaſi
æ aut malæ ſint. Hæc
ui ad ea, quæ ſui iuris
raduxerit: eum ego
do, fore conſtantem,
raquillum, vt qui ſuis
is uatur. Qualis eſt a-
pna patina, talis eſt a-
u qualis fulgor in a-
m cidens, talia ſunt viſa.
n itur aqua agitata fu-
fulgor moueri videtur,
muetur tamen. Sic ergo,
ui caligauerit: non artes
irtes confunduntur, ſed
it eius in quo ſunt. Sin
das fuerit, quieta erunt
lla

us cum qui in theatro decore ſe geſſerat.

CAP. IIII.

δ' εὐθὺς ὑπὸ πάσης φαντασίας κεχηνότες λαμβανόμεθα, καὶ μόνον εἴσω ἄρα ἐν τῇ σχολῇ μικρόν τι διεγειρόμεθα· ὅτ' ἐξελθόντες ἂν ἴδωμεν πενθοῦντα, λέγομεν, ἀπώλετο. ἂν ὕπατον, μακάριος. ἂν ἐξωρισμένον, ταλαίπωρος. ἂν πένητα, ἄθλιος, οὐκ ἔχει πόθεν φάγῃ. ταῦτ' οὖν ἐκκόπτειν δεῖ τὰ πονηρὰ δόγματα, περὶ τοῦτο συντετάσθαι. τί γάρ ἐστι τὸ κλαίειν καὶ οἰμώζειν; δόγμα. τί δυστυχία; δόγμα. τί στάσις, τί διχόνοια, τί μέμψις, τί κατηγορία, τί ἀσέβεια, τί φλυαρία; ταῦτα πάντα δόγματά ἐστι, καὶ ἄλλο οὐδέν. καὶ δόγματα περὶ τῶν ἀπροαιρέτων, ὡς ὄντων ἀγαθῶν καὶ κακῶν. ταῦτά τις ἐπὶ τὰ προαιρετικὰ μεταθέτω· κἀγὼ αὐτὸν ἐγγυῶμαι, ὅτι εὐσταθήσει ὡς ἂν ἔχῃ τὰ περὶ αὐτόν. οἷόν ἐστιν ἡ λεκάνη τοῦ ὕδατος, τοιοῦτον ἡ ψυχή· οἷον ἡ αὐγὴ ἡ προσπίπτουσα τῷ ὕδατι, τοιοῦτον αἱ φαντασίαι. ὅταν οὖν τὸ ὕδωρ κινηθῇ, δοκεῖ μὲν καὶ ἡ αὐγὴ κινεῖσθαι, οὐ μέντοι κινεῖται. καὶ ὅταν τοίνυν σκοτωθῇ τις, οὐχ αἱ τέχναι καὶ αἱ ἀρεταὶ συγχέονται, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα ἐφ' οὗ εἰσι. καταστάντος δὲ, καθίσταται κἀκεῖνα.

Πρὸς τὸν ἀκόσμως ἐν θεάτρῳ σπουδάσαντα.

ΚΕΦ. δ.

Τοῦ δ' ἐπιτρόπου τῆς ἠπείρου, ἀκοσμότερον σπουδάσαντός τινι κωμῳδῷ τινι, καὶ ἐπὶ τούτῳ δημοσίᾳ λοιδορηθέντος. εἶτα ἑξῆς ἀπαγγείλαντος πρὸς αὐτὸν ὅτι ἐλοιδορήθη, καὶ ἀγανακτοῦντος πρὸς τοὺς λοιδορήσαντας. καὶ τί κακὸν [ἔφη] ἐποίουν; ἐσπούδαζον καὶ οὗτοι, ὡς καὶ σύ. εἰπόντος ἐκείνου, οὕτως οὖν τις σπουδάζει; σὲ, ἔφη, βλέποντες τὸν αὐτῶν ἄρχοντα, τοῦ Καίσαρος φίλον καὶ ἐπίτροπον, οὕτω σπουδάζοντα, οὐκ ἔμελλον καὶ αὐτοὶ οὕτω σπουδάζειν; εἰ γὰρ μὴ δεῖ οὕτω σπουδάζειν, μηδὲ σὺ σπούδαζε· εἰ δὲ δεῖ, τί χαλεπαίνεις, εἴ σε ἐμιμήσαντο; τίνας γὰρ ἔχουσι μιμήσασθαι οἱ πολλοὶ, ἢ τοὺς ὑπερέχοντας ὑμᾶς; εἰς τίνας ἀπίδωσιν ἐλθόντες εἰς τὰ θέατρα, ἢ ὑμᾶς; ὅρα πῶς ὁ ἐπίτροπος τοῦ Καίσαρος θεωρεῖ. κέκραγε; κἀγὼ τοίνυν κραυγάσω· ἀναπηδᾷ; κἀγὼ ἀναπηδήσω. οἱ δοῦλοι αὐτοῦ διακάθηνται κραυγάζοντες· ἐγὼ δ' οὐκ ἔχω δούλους, ἀντὶ πάντων αὐτὸς ὅσον δύναμαι κραυγάσω. εἰδέναι σε οὖν δεῖ, ὅταν εἰσέρχῃ εἰς τὸ θέατρον, ὅτι κανὼν εἰσέρχῃ, καὶ παράδειγμα τοῖς ἄλλοις, πῶς αὐτοὺς δεῖ θεωρεῖν. τί οὖν σε ἐλοιδόρουν; ὅτι πᾶς ἄνθρωπος μισεῖ τὸ ἐμποδίζον. ἐκεῖνοι στεφανωθῆναι ἤθελον τὸν δεῖνα, σὺ ἕτερον. ἐκεῖνοι σοι ἐνεπόδιζον, καὶ σὺ ἐκείνοις.

CVM prætor Epir
centius comœdo
fauiſſet, eaque de re
conuicio iactatus fuiſſ
Epicteto renuntiaſſet,
uiciatoribus ſuccenſe
quid nam, inquit ille,
cerunt? Fauerunt iſti,
Cum autem ille dicet
quiſquam fauet? Cu
quit, magiſtratum ſuu
rent, Cæſaris amicum
curatorem, ita faue
non fauere & ipſi deb
Nam ſi non ita fauen
ne tu quidem faueto.
fauendum, quid illis
ſes, te imitatis? Qu
vulgus imitari præ
vos proceres pôteſt
trum ingreſſi, quos
tur præter vos? Vide
admodum Cæſaris
tor ſpectet? Vociferat
ciferabor & ipſe. Exſi
liam & ipſe. Serui e
atque inde ſedentes
rantur: ego cui ſe
ſunt, pro omnibus q
potero clamabo. S
ergo tibi eſt, cum t
ingrederis, te tanqua
lam ingredi, & exemp
terorum, quo pacto
debeant. Cur autem c
ti tibi ſunt? Quia omn
id quo impeditur odit
illi coronari voluerun
tu. Illi te impediebant

ro uſtior exſtitiſti: illi ſe-
m uod potuerunt, con-
ri unt ei a quo impedie-
tu Quid ergo vis? Vt tu
le quod velis, id agas:
u m quod volunt, ne
e uidē audeant? Et quid
c Nonnę agricolæ Ioui
ed unt, cum ab illo impe-
it ? Nautę non conuiti-
ir nunquid maledicere
i leſinunt? Quid ergo?
or hoc Iupiter? non re-
a r Cæſari, quid dicatur?
d go facit? Scit, ſi omnes
ui itores ſupplicio affice-
ſ quibus imperaret non
it um. Quid ergo? Ingre-
ti heatrum illud dicen-
n t: Age Sophron co
ct ? Non. Sed illud, age
n nſtitutum tuear, vt in
m eria naturæ congruat:
i eipſo nemo carior eſt.
ic ū igitur fuerit, vt alius
o us vincat, me lędi Quē
u elim vincere? Eum qui
ci Sic ſemper is vincet,
m voluero. Sed volo So-
o m coronari. Domi tuæ
t les certamina inſtitui-
p lamato, eum Nemea,
h Iſthmia, Olympia, vi-
e. Publice autem, ne plus
c ibi vendicato, neque
n nia ſurripito. Sin mi-
s onuicia tolerato. Nam
n dem cum vulgo facis,
t e xæquas.

σὺ δ' εὑρίσκου ἰσχυρότερος·
ἐκεῖνοι ὃ ἐδύναντο ἐποίουν·
ἐλοιδόρουν τὸ ἐμποδίζον. τί
οὖν θέλεις; ἵνα σὺ μὲν ποιῇς ὃ
θέλεις, ἐκεῖνοι μηδ' εἴπωσιν
ἃ θέλουσι; καὶ τί θαυμαστόν; οἱ
γεωργοὶ τὸν Δία οὐ λοιδοροῦ-
σιν, ὅταν ἐμποδίζωνται ὑπ'
αὐτοῦ; οἱ ναῦται οὐ λοιδο-
ροῦσι; τὸν Καίσαρα παύον-
ται λοιδοροῦντες; τί οὖν; οὐ
γινώσκει ὁ Ζεύς; τῷ Καίσα-
ρι οὐκ ἀπαγγέλλονται τὰ λε-
γόμενα; τί οὖν ποιεῖ; οἶδεν ὅτι
ἂν πάντας τοὺς λοιδοροῦντας
κολάζῃ, οὐχ ἕξει τίνων ἄρξει.
τί οὖν; ἔδει εἰσερχόμενον εἰς τὸ
θέατρον τοῦτο εἰπεῖν, ἄγε
ἵνα σώφρων στεφανωθῇ; ἀλλ'
ἐκεῖνο, ἄγε ἵνα τηρήσω τὴν
ἐμαυτοῦ προαίρεσιν ἐπὶ ταύ-
της τῆς ὕλης κατὰ φύσιν ἔ-
χουσαν. ἐμοὶ παρ' ἐμὲ φίλ-
τερος οὐδείς. γελοῖον οὖν, ἵν'
ἄλλος νικήσῃ κωμῳδῶν,
ἐμὲ βλάπτεσθαι. τίνα οὖν
θέλω νικῆσαι; τὸν νικῶντα.
καὶ οὕτως ἀεὶ νικήσω, ὃν θέ-
λω. ἀλλὰ θέλω στεφανωθῆναι
σώφρονα. ἐν οἴκῳ ὅσους θέ-
λεις ἀγῶνας ἄγων, ἀνακήρυ-
ξον αὐτὸν, νέμεα, πύθια, ἴσθ-
μια, ὀλύμπια. ἐν φανερῷ δὲ
μὴ πλεονέκτει, μηδ' ὑφάρ-
παζε τὸ κοινόν. εἰ δὲ μὴ ἀνέ-
χου λοιδορούμενος. ὡς ὅταν
ταὐτὰ ποιῇς τοῖς πολλοῖς,
εἰς ἴσον ἐκείνοις καθιστᾷς
σαυτόν.

Πρὸς τοὺς διὰ νόσον ἀπαλλαττομένους.

ΚΕΦ. ε.

Νοσῶ, φησίν, ἐνθάδε, καὶ βούλομαι ἀπιέναι εἰς οἶκον. ἐν οἴκῳ γὰρ ἄνοσος ἦς σύ; οὐ σκοπεῖς, εἴ τι ποιεῖς ἐνθάδε τῶν πρὸς τὴν προαίρεσιν τὴν σαυτοῦ φερόντων ἵν' ἐπανορθωθῇ; εἰ μὲν γὰρ μηδὲν ἀνύεις, περισσῶς καὶ ἦλθες. ἄπιθι, ἐπιμελοῦ τῶν ἐν οἴκῳ. εἰ γὰρ μὴ δύναταί σου τὸ ἡγεμονικὸν σχεῖν κατὰ φύσιν, τόγ' ἀγρίδιον δυνήσεται, τό γε κερμάτιον αὐξήσεις, τὸν πατέρα γηροκομήσεις, ἐν τῇ ἀγορᾷ ἀναστραφήσῃ, ἄρξεις κακὸς κακῶς. τί ποτε ποιήσεις τῶν ἑξῆς. εἰ δὲ παρακολουθεῖς σαυτῷ, ὅτι ἀποβάλλεις τινὰ δόγματα φαῦλα, καὶ ἄλλα ἀντ' αὐτῶν ἀναλαμβάνεις, καὶ τὴν σαυτοῦ στάσιν μετατέθεικας ἀπὸ τῶν ἀπροαιρέτων ἐπὶ τὰ προαιρετικά. κἂν ποτ' εἴπῃς, οἴμοι, οὐ λέγεις διὰ τὸν πατέρα, διὰ τὸν ἀδελφόν, ἀλλὰ δι' ἐμέ, ὅτι ὑπολογίζῃ νόσον. οὐκ οἶδας, ὅτι καὶ νόσος καὶ θάνατος καταλαβεῖν ἡμᾶς ὀφείλουσι; τί ποιοῦντας; τὸν γεωργὸν γεωργοῦντα καταλαμβάνουσι, τὸν ναυτικὸν πλέοντα. σὺ τί θέλεις ποιῶν καταληφθῆναι; τί ποτε μὲν γὰρ ποιοῦντά σε δεῖ καταληφθῆναι; ἢ τι ἔχεις τούτου κρεῖσσον

Ad eos qui morbun
ſantur.

CAP. V.

AEgroto, inquit
dibo domum.
mi morborum expe
Non conſideras, ai
hic agas eorum,quę
tatem tuam pertinei
corrigatur? Nam ſi
ficis: ſuperuacuus et
aduentus fuit. Abi,
meſticam cura: ſi mei
turæ congruenter ai
nequit, at pecuniola
rit: nummos augebi
patrem curabis, in f
beris: malus cum ſis,
perabis: & alia id ge
Sin ipſe animaduerti
uas quaſdam opinic
cere, earumque loco
alias: ſi tuum propc
iis quę tui arbitrii no
ea quę abs te penden
liſti, ſi quamuis a
Hei mihi dicas, nc
pter patrem, non pr
trem dicis, ſed propt
morbi rationem hal
eſt quod te quant
feceris pœniteat.
& morbum & mort
re nos inuadere? Q
cupatos? Agricola
colendæ intentum,
nauigantem inuadu
tem quid agentem o
uadi? Si quid habes r

ditū morbus & mors in-
dit: illud agito. Nam mihi
icn optabile eſt inuadi
llalia re, niſi voluntate
uranda occupato, vt per-
bione vacuus, & citra
pimentum, vt citra coa-
m, vt liber, ea quæ volo
n deprehendar: vt dicere
ſſi Deo. Nunquid præ-
tua violaui? nunquid
al ſum abuſus facultati-
as mihi dediſti? num
is? num anticipationi-
num te vnquam incu-
i num gubernationem
eprehendi? Ægrotaui,
oluiſti. Ægrotarunt &
, ſed ego volens. Pau-
te volente, ſed lætus.
nperaui, quia tu volu-
Nunquam appetiui im-
n. Nunquid me vn-
hac de cauſa triſtiorem
Nunquid vnquam vul-
us hilari te acceſſi? Pa-
ſi quid mandes, ſi quid
es: vis me nunc ludo-
lebritate abire? Abeo.
m quam poſſum maxi-
abeo, quod me digna-
ad ludos tuos admit-
ad ſpectanda opera tua,
niniſtrationem tuam
endam. Hæc me co-
m, hæc ſcribentem,
entem occupet mors.
u mater mea ægrotan-
i caput non tenebit.

ποιῶν καταληφθῆναι, ποίει
ἐκεῖνο. ἐμοὶ μὲν γὰρ κατα-
ληφθῆναι γένοιτο, μηδενὸς
ἄλλου ἐπιμελουμένῳ, ἢ τῆς
προαιρέσεως τῆς ἐμῆς, ἵν'
ἀπαθὴς, ἵν' ἀκώλυτος, ἵν'
ἀνανάγκαστος, ἵν' ἐλεύθερος.
ταῦτα ἐπιτηδεύων θέλω
εὑρεθῆναι, ἵν' εἰπεῖν δύνω-
μαι τῷ θεῷ, μή τι παρέβην
σου τὰς ἐντολάς; μή τι πρὸς
ἄλλα ἐχρησάμην ταῖς ἀ-
φορμαῖς ἃς ἔδωκας; μή τι
ταῖς αἰσθήσεσιν ἄλλως; μή
τι ταῖς προλήψεσι; μή τί σοι
ποτ' ἐνεκάλεσα; μή τι ἐμεμ-
ψάμην σου τὴν διοίκησιν;
ἐνόσησα ὅτι ἠθέλησας· καὶ
οἱ ἄλλοι, ἀλλ' ἐγὼ ἑκών. πέ-
νης ἐγενόμην σοῦ θέλοντος,
ἀλλὰ χαίρων. οὐκ ἦρξα,
ὅτι σὺ οὐκ ἠθέλησας. οὐδέ
ποτ' ἐπεθύμησα ἀρχῆς, μή
τί με τούτου ἕνεκα στυγνότε-
ρον εἶδες; μὴ οὐ προσῆλθόν
σοι ποτὲ φαιδρῷ τῷ προ-
σώπῳ, ἕτοιμος εἴ τι ἐπιτάσ-
σεις, εἴ τι σημαίνεις; νῦν με
θέλεις ἀπελθεῖν ἐκ τῆς πα-
νηγύρεως; ἄπειμι. χάριν σοι
ἔχω πᾶσαν, ὅτι ἠξίωσάς με
συμπανηγυρίσαι σοι καὶ ἰδεῖν
ἔργα τὰ σὰ, καὶ τῇ διοικήσει
σου συμπαρακολουθῆσαί σοι.
ταῦτά με ἐνθυμούμενον, ταῦ-
τα γράφοντα, ταῦτα ἀναγι-
νώσκοντα καταλάβοι ὁ θάνα-
τος. ἀλλ' ἡ μήτηρ μου τὴν κε-
φαλὴν νοσοῦντος οὐ κρατήσει.

ἄπιθι τοίνυν πρὸς τὴν μητέρα· ἄξιος γὰρ εἶ τὴν κεφαλὴν κρατούμενος νοσεῖν. ἀλλ' ἐπὶ κλιναρίου κομψοῦ ἐν οἴκῳ κατεκείμην. ἄπιθί σου ἐπὶ τό κλινάριον, ἢ ὑγιαίνων ἄξιος εἶ ἐπὶ τοιούτου κατακεῖσθαι; μὴ τοίνυν ἀπόλλυε, ἃ δύνασαι ἐκεῖ ποιεῖν. ἀλλ' ὁ Σωκράτης τί λέγει; ὥσπερ ἄλλος τις, φησὶ, χαίρει τὸν ἀγρὸν τὸν αὑτοῦ ποιῶν κρείσσονα, ἄλλος τὸν ἵππον· οὕτως ἐγὼ καθημέραν χαίρω παρακολουθῶν ἐμαυτῷ βελτίονι γινομένῳ. πρὸς τί; μή τι πρὸς λεξείδια; ἄνθρωπε εὐφήμει. μή τι πρὸς θεωρημάτια; τί ποιεῖς; καὶ μὴν οὐ βλέπω τί ἐστιν ἄλλο, πρὸς ὃ ἀσχολοῦνται οἱ φιλόσοφοι. οὐδέν σοι δοκεῖ εἶναι, τὸ μηδέ ποτ' ἐγκαλέσαι τινί; μὴ θεῷ, μὴ ἀνθρώπῳ; μὴ μέμψασθαι μηδένα; τὸ αὐτὸ πρόσωπον ἀεὶ καὶ ἐκφέρειν καὶ εἰσφέρειν; ταῦτα ἦν ἃ ᾔδει Σωκράτης. καὶ ὅμως οὐδέποτε εἶπεν, ὅτι οἶδέ τι, ἢ διδάσκει. εἰ δέ τις λεξείδια ᾔτει, ἢ θεωρημάτια, ἀπῆγε πρὸς Πρωταγόραν, πρὸς Ἱππίαν. καὶ γὰρ εἰ λάχανά τις ζητῶν ἐλήλυθε, πρὸς τὸν κηπουρὸν ἂν αὐτὸν ἀπήγαγε. τίς οὖν ἡμῶν ἔχει ταύτην τὴν ἐπιβολήν; ἐπεί τοι εἰ εἴχετε καὶ ἐνοσεῖτε ἂν ἡδέως, καὶ ἐπει-

Abi ergo ad matrem.
enim es, qui dum c
um teneatur, ægrot
qui in eleganti lectul
decumbebam. Abi a
lum tuum. An dignu
ſanus in tali recumb
ergo perdere ea quæ
cere potes. Socrate
quid dicit? Quemad
alius, inquit, delecta
agrum ſuum meliore
alius cum equum:
quotidie delector,
fieri meliorem depr
Quam ad rem? nun
oratiunculas? Bon
homo. Nunquid ad p
unculas? Quid agis
uero non video quid
quo philoſophi occ
Nihil ne tibi eſſe vide
quam quenquam ir
non Deum, non ho
Reprehendere nemin
dem ſemper vultu &
& ingredi? Hæc erant
rat Socrates: nequ
vnquam dixit ſe ſcire
aut docere. Si quis
tiunculas aut præce
las poſtulabat, eum a
goram adducebat, a
am. Etenim ſi qu
quæſitum veniſſet,
rem eũ adduxiſſet. C
veſtrum tale inſtitut
bet? Nam ſi haberetis
ter etiam ægrotaretis,

,e moreremini. Si quis u elegantem puellam n it, is me vera dicere li t.

cellanea quædam.

CAP. VI.

ſtante quodam, cum o magis hoc tempo- rata eſſet: maiores reſſus olim fuiſſent? one, inquit, elabo- ſt qua ratione quon- ogreſſus maiores fu- Quatenus enim nunc eſt, ea tenus etiam s nunc fiunt. Cum reſolutio ratiocina- nunc elaborata ſit: rogreſſus in iis fa- Tum autem in eo atur, progreſſusque vt ratio naturæ eſſet ea. Noli ergo hæc re, neque poſtules progredi, cum in res. Sed illud vide, id intentus, in eo- rans, vt naturæ con- affectus ſit, nullos greſſus. Neminem Vir bonus inuictus enim non certat, vbi perior: aut ibi cer- perior eſt. Si ea quæ nt appetis: cape s cape magiſtratum, ſculum. Id autem s, vt vel appetitus

νᾶτε, καὶ ἀπεθνήσκετε. εἴ τις ὑμῶν ἠράσθη κορασίου κομψοῦ, οἶδεν ὅτι ἀληθῆ λέγω.

Σποράδην τινά.

ΚΕΦ. ς.

Πυθομένου δέ τινος τί νῦν μᾶλλον ἐκπεπονημένου τοῦ λόγου, πρότερον μείζονες προκοπαὶ ἦσαν· κατὰ τί, ἔφη, ἐκπεπόνηται, καὶ κατὰ τί μείζους αἱ προκοπαὶ τότε ἦσαν; καθὸ γὰρ νῦν ἐκπεπόνηται, κατὰ τοῦτο καὶ προκοπαὶ νῦν εὑρεθήσονται. καὶ νῦν μὲν ὥστε συλλογισμοὺς ἀναλύειν ἐκπεπόνηται, καὶ προκοπαὶ γίνονται. ποτὲ δ' ὥστε τὸ ἡγεμονικὸν κατὰ φύσιν ἔχον τηρῆσαι, καὶ ἐξεπονεῖτο, καὶ προκοπαὶ ἦσαν. μὴ οὖν ἐνάλλασσε, μηδὲ ζήτει ὅταν ἄλλο ἐκπονῇς, ἐν ἄλλῳ προκόπτειν. ἀλλ' ἴδε, εἴ τις ἡμῶν πρὸς τούτῳ ὢν, ὥστε καὶ κατὰ φύσιν ἔχειν καὶ διεξάγειν, οὐ προκόπτει. οὐδένα γὰρ εὑρήσεις. ὁ σπουδαῖος ἀήττητος. ἢ γὰρ οὐκ ἀγωνίζεται, ὅπου μὴ κρείσσων. εἰ μή, ὅπου κρείσσων ἐστίν. εἰ τὰ κατὰ τὸν ἀγρὸν θέλεις, λάβε τοὺς οἰκέτας, λάβε τὴν ἀρχήν, λάβε τὸ σωμάτιον. τὴν δ' ὄρεξιν οὐ ποιήσεις ἀποτυ-

κτικὴν, οὐδὲ τὴν ἔκκλισιν περιπτωτικήν. εἰς τοῦτον μόνον τὸν ἀγῶνα καθίησι, τὸν περὶ τῶν προαιρετικῶν. πῶς οὖν οὐ μέγας οὗτος; ἀήττητος εἶναι; πυθομένου δέ τινος τί ἐστιν ὁ κοινὸς νοῦς, ὥσπερ [φησὶ] κοινή τις ἀκοὴ λέγοιτ' ἂν, ἡ μόνον φωνῶν διακριτική, ἡ δὲ τῶν φθόγγων οὐκέτι κοινή, ἀλλὰ τεχνική· οὕτως ἐστί τινα, ἃ οἱ μὴ παντάπασι διεστραμμένοι τῶν ἀνθρώπων, κατὰ τὰς κοινὰς ἀφορμὰς ὁρῶσιν. ἡ τοιαύτη κατάστασις, κοινὸς νοῦς καλεῖται. τῶν νέων τοὺς μαλακοὺς, οὐκ ἔστι προτρέψαι ῥᾴδιον. οὐδὲ γὰρ τυρὸν ἀγκίστρῳ λαβεῖν. οἱ δ' εὐφυεῖς κἂν ἀποτρέπῃς, ἔτι μᾶλλον ἔχονται τοῦ λόγου. διὸ καὶ ὁ Ῥοῦφος τὰ πολλὰ ἀπέτρεπε, τούτῳ δοκιμαστηρίῳ χρώμενος τῶν εὐφυῶν καὶ ἀφυῶν. ἔλεγε γὰρ, ὅτι ὡς ὁ λίθος κἂν ἀναβάλῃς, κατενεχθήσεται κάτω ἐπὶ τὴν αὐτοῦ κατασκευήν· οὕτω καὶ ὁ εὐφυής, ὅσῳ μᾶλλον ἀποκρούεταί τις αὐτὸν, τοσούτῳ μᾶλλον νεύει ἐφ' ὃ πέφυκεν.

Πρὸς τὸν διορθωτὴν τῶν ἐλευθέρων πόλεων, ἐπικούρειον ὄντα.

ΚΕΦ. ζ.

fruſtretur, vel auerſ
uiſa implicetur. In h
certamen rerum, q
ipſum ſunt, deſcend
ergo qui poteſt, qu
ctus? Interrogante
quid nam eſſet ſe
munis? Quemadm
quit, communis qu
ditus dici queat,
tantum diſcernat: i
ſonos, non iam c
ſed artificioſus. Si
nulla, quæ homine
ſus diſtorti ex co
notionibus perſp
ratio, ſenſus comm
latur. Molles a
exhortari non eſt f.
enim caſeus tene
capitur. Ingenioſ
metſi eos dehorte
etiam eruditioni
Qua de cauſa Ru
unque dehortab
tanquam regula a
dendos ingenioſo
vtebatur. Vt enim
pis, quãuis ſurſu
ſuopte nutu deor
ſic etiam ingenioſ
gis repulſus fuerit
inclinabit illuc, q
ducitur.

Ad Epicureum qu
rarum ciuitatu
natoren

CAP. VI.

bernatore ad eum in-
geſſo (erat autem is Epi-
u) Decet, inquit, nos
s vobis philoſophis quę-
, eos qui in peregrinam
n venerunt, e ciuibus &
m naris: quid in mundo
ptnum? vt & ipſi cognitũ
p ſequamur, & ita ſpe-
u vt illi res vrbanas. Nã
o rigiſſe homini, animũ,
u & res externas nemo
c qui refragetur. Illud
r at, vt vos reſpondea-
u ſit optimum. Quid
n hominibus? Car-
ropter eam igitur Ma-
s hyberno tempore, co-
n filii cauſa, Caſſiopem
o voluptatem corporis
g it? Illo inficiante, ac
t Abſit. non in optimo
r dum eſt? Omnium
n, inquit. Quid ergo
is arne habemus? Ani-
n quit. Bona vero opti-
n ne præſtantiora, an
is? Optimi, inquit.
ni vero bona ſunt ne
ri oſtri, an alieni? No-
q it, Noſtri igitur arbi-
ſt electatio animi. Eſt,
it æc vero vnde exſiſtit?
u ex ſeſe? Verum hoc
g non poteſt. Oportet
incipalem quandam
a boni in primis adeſ-
u adepti animis dele-
u Concedebat & hoc.

Τοῦ διορθωτοῦ εἰσελθόντος πρὸς αὐτὸν [ἦν δ' οὗτος Ἐπικούρειος] ἄξιον, ἔφη, τοὺς ἰδιώτας ἡμᾶς παρ' ὑμῶν τῶν φιλοσόφων πυνθάνεσθαι, καθάπερ τοὺς εἰς ξένην πόλιν ἐλθόντας παρὰ τῶν πολιτῶν καὶ εἰδότων, τί κράτιστόν ἐστιν ἐν κόσμῳ, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἱστορήσαντες μετίωμεν, ὡς ἐκεῖνοι τὰ ἐν ταῖς πόλεσι, καὶ θεώμεθα. ὅτι μὲν γὰρ τρία ἐστὶ περὶ τὸν ἄνθρωπον, ψυχὴ καὶ σῶμα καὶ τὰ ἐκτός, σχεδὸν οὐδεὶς ἀντιλέγει. λοιπὸν ὑμέτερόν ἐστιν ἀποκρίνασθαι, τί ἐστι τὸ κράτιστον; τί ἐροῦμεν τοῖς ἀνθρώποις; τὴν σάρκα; καὶ διὰ ταύτην Μάξιμος ἔπλευσε μέχρι Κασσιόπης χειμῶνος μετὰ τοῦ υἱοῦ προπέμπων, ἵν' ἡσθῇ τῇ σαρκί; ἀρνησαμένου δ' ἐκείνου, καὶ εἰπόντος, μὴ γένοιτο, οὐ προσήκει περὶ τὸ κράτιστον ἐσπουδακέναι; πάντων μάλιστα προσήκει. τί οὖν κρεῖσσον ἔχομεν τῆς σαρκός; τὴν ψυχήν, ἔφη. ἀγαθὰ δὲ τὰ τοῦ κρατίστου κρείττονά ἐστιν, ἢ τὰ τοῦ φαυλοτέρου; τὰ τοῦ κρατίστου. ψυχῆς δὲ ἀγαθὰ πότερον προαιρετικά ἐστιν, ἢ ἀπροαίρετα; προαιρετικά. προαιρετικὸν οὖν ἐστιν ἡ ἡδονὴ ἡ ψυχική; ἔφη. αὕτη δ' ἐπὶ τίσι γίνεται; πότερον ἐφ' αὑτῇ; ἀλλ' ἀδιανόητόν ἐστι. προηγουμένην γάρ τινα ὑφεστάναι δεῖ οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ, ἧς τυγχάνοντες, ἡσθησόμεθα κατὰ ψυχήν. ὡμολόγει καὶ τοῦτο.

ἐπὶ τίνι οὖν ἡσθησόμεθα ταύτην τὴν ψυχικὴν ἡδονήν; εἰ γὰρ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς, εὕρηται ἡ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ. οὐ γὰρ δύναται ἄλλο μὲν εἶναι ἀγαθὸν, ἄλλο δ' ἐφ' ᾧ εὐλόγως ἐπαιρόμεθα. οὐδὲ τοῦ προηγουμένου μὴ ὄντος ἀγαθοῦ, τὸ ἐπιγέννημα ἀγαθὸν εἶναι. ἵνα γὰρ εὔλογον ᾖ τὸ ἐπιγέννημα, τὸ προηγούμενον δεῖ ἀγαθὸν εἶναι. ἀλλ' οὐ μὴ εἴπητε φρένας ἔχοντες. ἀνακόλουθα γὰρ ἐρεῖτε καὶ Ἐπικούρῳ, καὶ τοῖς ἄλλοις ὑμῶν δόγμασιν. ἀπολείπεται λοιπὸν, ἐπὶ τοῖς σωματικοῖς ἥδεσθαι τὴν κατὰ ψυχὴν ἡδονήν. πάλιν ἐκεῖνα γίνεται προηγούμενα, καὶ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ. Διὰ τοῦτο ἀφρόνως ἐποίησε Μάξιμος, εἰ δ' ἄλλό τι ἔπλευσεν, ἢ διὰ τὴν σάρκα· τουτέστι, διὰ τὸ κράτιστον. ἀφρόνως δὲ ποιεῖ, καὶ εἰ ἀπέχεται τῶν ἀλλοτρίων, δικαστὴς ὢν, δυνάμενος λαμβάνειν. ἀλλ' ἄν σοι δόξῃ, ἐκεῖνο μόνον σκεπτώμεθα, ἵνα κεκρυμμένως, ἵν' ἀσφαλῶς, ἵνα μή τις γνῷ. τὸ γὰρ κλέψαι, οὐδ' αὐτὸ ὁ Ἐπίκουρος ἀποφαίνει κακόν· ἀλλὰ τὸ ἐμπεσεῖν, καὶ ὅτι πίστιν περὶ τοῦ λαθεῖν λαβεῖν ἀδύνατον. διὰ τοῦτο λέγει, μὴ κλέπτετε. ἀλλ' ἐγώ σοι λέγω, ὅτι ἐὰν κομψῶς καὶ περιεσταλμένως γίνηται, λησόμεθα. εἶτα καὶ φίλους ἐν τῇ Ῥώμῃ ἔχομεν δυνατοὺς, καὶ φι-

Quæ ergo ex re iſta ar
lectatio orietur. Nam
nis, inuenta eſt natu
Neque enim aliud
eſſe poteſt, & aliud i
conſentaneum ſit læ
efferri: neque ſi id c
tecedit bonum non ſ
quod ſequitur bon
poteſt. Vt enim pro
babilis ſit, ſtirpem i
bonam oportet. Ve
ni ſitis, nequaquam
cetis. Neque enim
Epicuro, reliquiſq
decretis conſentiur
quum ergo eſt, vt
lectatio e rebus cor
riatur, illæque ru
præcipuæ ac natu
Quapropter temere
ximus, ſi ob quicqu
niſi propter carner
gauit: hoc eſt, ob
Inſipienter item fac
bus alienis abſtine
iudex, easque acc
ſit. Sed ſi placet, illu
conſideremus, vt c
tuto, vt nemine n
Nam Epicurus ne i
dem furtum malum
nuntiat, ſed depreh
autem fieri nequea
tus ſis fore clam:
furari vetat. At e
firmo, ſi ſolerter &
fore clam. Deinc
Romæ potẽtes habe

Gręci imbecilles ſunt. propter hoc eo venire . Quid bono tuo abſti- cordiæ atq; amentiæ : neq; tamen, ſi te ab- ixeris, mihi perſuade- nim fieri nequit, vt ei ſum videtur, aſſentia- veritatem auerſemur: non poteſt, vt ab eo num putes, deſciſcas. autem bonæ ſunt, & endas voluptates pa- ; Cur eas non parabis? em vicini vxorem nō amꝰ, ſi clam id facere ? Quod ſi maritus eius erit, illum etiam male nꝰ. Si philoſophus eſ- alem eſſe decet: ſi per- tibi ipſi conſentiens: æc facies. Sin minus: eres a nobis qui Stoi- amur. Nam & ipſi em dicimus, alia ve- s. Nos honeſta dici- ia vero facimus. Tu traria ratione peruer- Cum decreta tua tur- facta ſunt honeſta. , vrbem Epicuream animum proponito. em non duco. Nec e- enim contrahendum moniū, neq; procre- ri: ac ne reſpublica apeſſenda. Quid autē ? Vnde erunt ciues? inſtituet? Quis erit adoleſcentiæ præfectus?

λίας καὶ οἱ Ἕλληνες ἀδρανεῖς εἰσιν. οὐδεὶς τολμήσει ἀναβῆναι τούτου ἕνεκα. τί ἀπέχῃ τοῦ ἰδίου ἀγαθοῦ; ἄφρον ἐστὶ τοῦτο, ἠλίθιόν ἐστιν. ἀλλ' οὐδ' ἂν λέγῃς μοι ὅτι ἀπέχῃ, πιστεύσω σοι. ὡς γὰρ ἀδύνατόν ἐστι τῷ ψευδεῖ φαινομένῳ συγκαταθέσθαι, καὶ ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς ἀπονεῦσαι. οὕτως ἀδύνατόν ἐστι, τοῦ φαινομένου ἀγαθοῦ ἀποστῆναι. ὁ πλοῦτος δ' ἀγαθὸν, καὶ τὸ ποιητικώτατόν γε τῶν ἡδονῶν, διὰ τί μὴ περιποιήσῃ αὐτόν; διὰ τί δὲ μὴ τὴν τοῦ γείτονος γυναῖκα διαφθείρωμεν, ἂν δυνώμεθα λαθεῖν; ἂν δὲ φλυαρῇ ὁ ἀνήρ, καὶ αὐτὸν προσεκτραχηλίσωμεν· εἰ θέλεις εἶναι φιλόσοφος οἷος δεῖ, εἴγε τέλειος, εἰ ἀκολουθῶν σου τοῖς δόγμασιν. εἰ δὲ μὴ, οὐδὲν διοίσεις ὑμῶν τῶν λεγομένων στωϊκῶν. καὶ αὐτοὶ γὰρ ἄλλα λέγομεν, ἄλλα δὲ ποιοῦμεν. ἡμεῖς λέγομεν, τὰ καλὰ, ποιοῦμεν τὰ αἰσχρά. σὺ τὴν ἐναντίαν διαστροφὴν ἔσῃ διεστραμμένος, δογματίζων τὰ καλὰ, ποιῶν τὰ αἰσχρά. τὸ θεόν σοι. ἐπινοεῖς ἐπικουρείων πόλιν ἐγὼ οὐ γαμῶ. οὐδ' ἐγώ, οὐ γὰρ γαμητέον. ἀλλ' οὐδὲ παιδοποιητέον. ἀλλ' οὐδὲ πολιτευτέον. τί οὖν γένηται; πόθεν οἱ πολῖται; τίς αὐτοὺς παιδεύσει; τίς ἐφήβαρχος;

τίς γυμνασίαρχος; τί δὲ καὶ παιδεύσει αὐτούς, ἃ Λακεδαιμόνιοι ἐπαιδεύοντο, ἢ Ἀθηναῖοι; λάβε μοι νέον, ἄγαγε κατὰ τὰ δόγματά σου. πονηρά ἐστι τὰ δόγματα, ἀνατρεπτικὰ πόλεως, λυμαντικὰ οἴκων, οὐδὲ γυναιξὶ πρέποντα. ἄφες ταῦτ' ἄνθρωπε, ζῇς ἐν ἡγεμονούσῃ πόλει. ἄρχειν σε δεῖ, κρίνειν δικαίως, ἀπέχεσθαι τῶν ἀλλοτρίων, σοὶ καλὴν γυναῖκα φαίνεσθαι μηδεμίαν ἢ τὴν σήν, καλὸν παῖδα μηδένα, καλὸν ἀργύρωμα μηδέν, χρύσωμα μηδέν. τούτοις σύμφωνα δόγματα ζήτησον, ἀφ' ὧν ὁρμώμενος ἡδέως ἀφέξῃ πραγμάτων, οὕτω πιθανὸς ἂν πρὸς τὸ ἀγαγεῖν καὶ νικῆσαι. ἂν δὲ πρὸς τῇ πιθανότητι τῇ ἐκείνων, καὶ φιλοσοφίαν τινά ποτε ταύτην ἐξευρηκότες ὦμεν, συνεπωθοῦσαν ἡμᾶς ἐπ' αὐτὰς καὶ ἐπιρρωννύουσαν, τί ἂν γένηται; ἐν τῷ ῥεύματι τί κράτιστόν ἐστιν; ὁ ἄργυρος, ἢ ἡ τέχνη; χειρὸς οὐσία μὲν ἡ σάρξ. προηγούμενα δέ, τὰ χειρὸς ἔργα. οὐκοῦν καὶ καθήκοντα τρισσά· τὰ μὲν πρὸς τὸ εἶναι, τὰ δὲ πρὸς τὸ ποιὰ εἶναι, τὰ δ' αὐτὰ τὰ προηγούμενα. οὕτω καὶ ἀνθρώπου οὐ τὴν ὕλην δοκεῖ τιμᾶν, σαρκίδια, ἀλλὰ τὰ προηγούμενα. τίνα ἐστὶ ταῦτα; πολιτεύεσθαι, γαμεῖν, παιδοποιεῖσθαι, θεὸν σέβειν, γονέων

Quis gymnaſiarcha?
vero eos docebit? Ea n
Lacedęmone, an quæ A
tradebantur? Cape ado
tem, educa ſecundum
tua. Improba ſunt d
ſunt euertendæ reipı
ſunt pernitioſa famil
mulieribus quidem
Omitte iſta homo: in
vrbe degis: ſunt tibi
magiſtratus: eſt iuſte
dum: eſt abſtinendum
nulla tibi mulier præt
formoſa videri debet:
puer, nullum vas arg
nullum aureum. His
tanea decreta quærito
inſtructus, libenter il
abſtineas, cum adeo
tus ad educandum &
dum. Si vero præter
rerum illecebras, tale
doctrinam excogitai
quæ nos ad illas im
confirmet: quid
cœlato vaſe vtrum
argentum, an ars? M
teria eſt caro: princi
ſunt manus opera, e
ficia triplicia ſunt. al
alia vt certo mod
ſint. Eadem porro et
cipalia ſunt. Caue igi
minis materiam ca
gnifacere videaris,
palia. Quæ ſunt iſta?
tueri, vxorē ducere,
liberos, Deum coler

eniq; expetere, auer-
are, abhorrere, vt ho-
que faciendum eſt,
ra noſtra fert. Quid
tura noſtra fert? Vt
us, vt ſtrenui, vt vere-
uod .n. aliud animal
? Quod turpitudinis
apit? Voluptas vero
re debet, vt miniſtra,
a, vt alacritatē prouo-
naturalibus operibus
um teneat. Verum
ſum: nec vlla re por-
Quid ergo adhuc phi-
i te fingis? Satis tibi
ea atq; argentea vaſa.
bi opus eſt decretis?
rętor Gręcorum ſum.
dicare? Vnde ſcientiā
ſecutus es? Cęſar mihi
im ſcripſit. Scribat
e muſicis iudices. Et
de fructū capies? Ta-
o pacto prętor euaſiſti?
anum oſcularis? Sym-
Numenii. Ante cuius
ū dormiuiſti? Cui mu-
ſiſti? Non animaduer-
eſſe pretii præturam,
eſt Numenius? At quē
o, in carcerem coniicere,
m ſaxum poſſum. At
fuſtibus cædere, tan-
aſinum. Non eſt illud
um in homines. Sic
nobis tanquam rati-
æditis. Oſtende nobis
xpediat: & ſequemur.

ἐπιμελεῖσθαι, καθόλου ὀρέγε-
σθαι ἐκκλίνειν, ὁρμᾶν, ἀφορ-
μᾶν, ὡς ἕκαστον τούτων δεῖ
ποιεῖν, ὡς πεφύκαμεν πεφύ-
καμεν δὲ πῶς; ὡς ἐλεύθεροι,
ὡς γενναῖοι. ὡς αἰδήμονες.
ποῖον γὰρ ἄλλο ζῷον ἐρυθριᾷ;
ποῖον αἰσχροῦ φαντασίαν λαμ-
βάνει; τὴν δ' ἡδονὴν ὑπο-
τάξαι τούτοις ὡς διάκονον,
ὡς ὑπηρέτιν, ἵνα προθυμίαν
ἐκκαλέσηται. ἵν' ἐν τοῖς κατὰ
φύσιν ἔργοις παρακρατῇ. ἀλλ'
ἐγὼ πλούσιός εἰμι, καὶ οὐδενὸς
χρεία μοι ἐστι. τί οὖν ἔτι προσ-
ποιῇ φιλοσοφεῖν; ἀρκεῖ τὰ
χρυσώματα καὶ τὰ ἀργυ-
ρώματα, τί σοι χρεία δογ-
μάτων; ἀλλὰ καὶ κριτής εἰ-
μι τῶν ἑλλήνων. οἶδας κρί-
νειν; τί σε ἐποίησεν εἰδέναι;
Καῖσαρ μοι κωδίκελλον ἔ-
γραψε. γραψάτω σοι ἵνα
κρίνῃς περὶ τῶν μουσικῶν, καὶ
τί σοι ὄφελος; ὅμως δὲ πῶς
κριτὴς ἐγένου, τὴν τίνος χεῖ-
ρα καταφιλήσας, τὴν Συμ-
φόρου, ἢ τὴν Νουμηνίου;
τίνος πρὸ τοῦ κοιτῶνος
κοιμηθεὶς, τίνι πέμψας
δῶρα; εἶτα οὐκ αἰσθάνῃ. ὅτι
τοσούτου ἄξιόν ἐστι κριτὴν
εἶναι ὅσου Νουμήνιος; ἀλλὰ
δύναμαι, ὃν θέλω, εἰς φυ-
λακὴν βαλεῖν, ὡς λίθον.
ἀλλὰ δύναμαι ξυλοκοπῆ-
σαι, ὃν θέλω, ὡς ὄνον. οὐκ
ἔστι τοῦτο ἀνθρώπων ἀρχή.
ὡς λογικῶν ἡμῶν. ἄρξον,

δείκνυς ἡμῖν τὰ συμφέροντα, καὶ ἀκολουθήσομεν. δείκνυε τὰ ἀσύμφορα, καὶ ἀποστραφησόμεθα. ζηλωτὰς ἡμᾶς κατασκεύασον σεαυτοῦ, ὡς Σωκράτης ἑαυτοῦ. ἐκεῖνος ἦν ὁ ὡς ἀνθρώπων ἄρχων. ὁ κατεσκευακὼς ὑποτεταγμένους αὐτῷ τὴν ὄρεξιν τὴν αὐτῶν, τὴν ἔκκλισιν. τὴν ὁρμήν. τὴν ἀφορμήν. τοῦτο ποίησον, τοῦτο μὴ ποιήσῃς. εἰ δὲ μὴ εἰς φυλακήν σε βαλῶ. οὐκέτι ὡς λογικῶν ἡ ἀρχὴ γίνεται. ἀλλ' ὡς ὁ Ζεὺς διέταξε, τοῦτο ποίησον. ἂν δὲ μὴ ποιήσῃς, ζημιώσῃ, βλαβήσῃ. ποίαν βλάβην; ἄλλην οὐδεμίαν, ἀλλὰ τὸ μὴ ποιῆσαι ἃ δεῖ, ἀπολέσεις τὸν πιστὸν, τὸν αἰδήμονα, τὸν κόσμιον. τούτων ἄλλας βλάβας μείζονας μὴ ζήτει.

Πῶς πρὸς τὰς φαντασίας γυμναστέον.

ΚΕΦ. η.

ΩΣ πρὸς τὰ ἐρωτήματα τὰ σοφιστικὰ γυμναζόμεθα, οὕτω καὶ πρὸς τὰς φαντασίας καθ' ἡμέραν ἔδει γυμνάζεσθαι. προτείνουσι γὰρ ἡμῖν καὶ αὗται ἐρωτήματα. ὁ υἱὸς ἀπέθανε τοῦ δεῖνος· ἀπόκριναι, ἀπροαίρετον, οὐ κακόν. ὁ πατὴρ τὸν δεῖνα ἀποκληρονόμον κατέλιπε, τί σοι δοκεῖ; ἀπροαίρετον, οὐ κακόν. ἐλυπήθη ἐπὶ τούτοις· προαιρετικὸν κακόν. γενναίως ὑπέμεινε· προαιρετικὸν ἀγαθόν. κἂν οὕτως ἐθιζώμεθα, προκόψομεν. οὐδέ-

Oſtende inutilia, & ea
bimur. Fac tui imi
ſimus,quemadmodū S
alios ſui imitatores fe
erat, qui vt hominibus
raret, effecit, vt appeti
um, auerſationem, ap
nem & alienationem (
mitterent. Hoc facito,
facito, alioqui te in ca
coniiciam. Non iam m
tus humano more
Imo vt Iupiter conſtit
hoc facito. Si non fecer
ctaberis, damnū facies
damnum? Nullum al
quod officio defuiſti,
fidem, verecundiam,
ſtiam. His alia maiora
quærere noli.

Quomodo aduerſus v cerceri debeamu

CAP. VIII.

QVemadmodum a
captiones Sop
excercemur: ita etia
tra viſa quotidie no
cere debeamus. nan
quæſtiones nobis pro
Illius filius obiit. I
de: Cum noſtri arbi
ſit, malum non eſt.
lum exhæredauit. qui
detur? Non noſtri arb
ergo non malum. Re
ægre tulit. Noſtri arb
& malum. Fortiter tu
ſtri arbitrii eſt,& bonū
aſſuecuerimꝰ:proficiem

…quam alteri aſſentie-
…ſum igitur, percipien-
…onſequitur. Filius ob-
…l factum eſt? Filius ob-
…d nihil? Nihil. Nauigi
…it. Quid accidit? Naui-
…eriit. In carcerem du
…Quid accidit? In carce-
…tus eſt. Illud autem de
…que addit, male cum
…actum. At perperam i-
…er facit. Cur? Quod te
…m fecit? quod magna-
…? quod ne quid mali il-
…us eſſet, cauit? Quod
…ferēti, beato eſſe licet?
…bi fores aperuit, ſi iſta
…cent? Homo exi: accu-
…utem noli. Si ſcire vis,
…modum Romani er-
…ſophos affecti ſint, au-
…us, qui inter eos in pri-
…loſophus habetur, ali-
… me præſente ſuis ira-
…ntolerabili affectus in-
…erre, inquit, nequeo:
… me, facietis me talem
…te eſt: me demõſtrato.

…orem quendã, Romam …dicium euntem.

CAP. IX.

…n quidam Romã pro-
…turus, ad eum ingreſ-
…, quod iudicio digni-
…onflictaretur: cognita
…onis cauſa, illoque ſci-
…r, quid ea de re ſentiret?
…nquit, rogas, quomodo
… tecum agendum ſit,

ποτε γὰρ ἄλλῳ συγκατατιθησόμεθα. ἡ οὖν φαντασία καταληπτικὴ γίνεται· ὁ υἱὸς ἀπέθανε, τί ἐγένετο; ὁ υἱὸς ἀπέθανεν, ἄλλο οὐδέν; οὐδέν. τὸ πλοῖον ἀπώλετο, εἰς φυλακὴν ἀπήχθη· τί γέγονεν; εἰς φυλακὴν ἀπήχθη. τὸ δ' ὅτι κακῶς πέπραχεν, ἐξ αὐτοῦ ἕκαστος προστίθησιν. ἀλλ' οὐκ ὀρθῶς ταῦτα ὁ Ζεὺς ποιεῖ. διὰ τί; ὅτι σε ὑπομενητικὸν ἐποίησεν, ὅτι μεγαλόψυχον, ὅτι ἀφεῖλεν αὐτῶν τὸ εἶναι κακά, ὅτι ἔξεστί σοι πάσχοντι ταῦτα εὐδαιμονεῖν, ὅτι σοι τὴν θύραν ἤνοιξεν, ὅταν σοι μὴ ποιῇ, ἄνθρωπε ἔξελθε, καὶ μὴ ἐγκάλει. πῶς ἔχουσι Ῥωμαῖοι πρὸς φιλοσόφους, ἂν θέλῃς γνῶναι, ἄκουσον. Ἰταλικὸς ὁ μάλιστα δοκῶν αὐτῶν φιλόσοφος εἶναι, παρόντος ποτέ μου χαλεπήνας τοῖς ἰδίοις, ὡς ἀνήκεστα πάσχων, οὐ δύναμαι (ἔφη) φέρειν. ἀπολλυτέ με. ποιήσετέ με τοιοῦτον γενέσθαι, δείξας ἐμέ.

Πρός τινα ῥήτορα, ἀνιόντα εἰς ῥώμην ἐπὶ δίκῃ.

ΚΕΦ. θ.

Εἰσελθόντος δέ τινος πρὸς αὐτὸν, ὃς εἰς Ῥώμην ἀνῄει δίκην ἔχων περὶ τιμῆς τῆς αὐτοῦ, πυθόμενος τὴν αἰτίαν δι' ἣν ἄνεισιν, ἐπερωτήσαντος ἐκείνου τίνα γνώμην ἔχει περὶ τοῦ πράγματος. εἴ μου πυνθάνῃ τί πράξεις ἐν Ῥώμῃ, φησὶ, πό-

πότερον κατορθώσεις ἢ ἀποτεύξῃ, θεώρημα πρὸς τοῦτο οὐκ ἔχω. εἰ δέ μου πυνθάνῃ πῶς πράξεις, τοῦτο εἰπεῖν· ὅτι εἰ μὲν ὀρθὰ δόγματα ἔχεις, καλῶς· εἰ δὲ φαῦλα, κακῶς. παντὶ γὰρ αἴτιον τοῦ πράσσειν τι, δόγμα. τί γάρ ἐστιν ὃ ἐπεθύμησας; προστάτης χειροτονηθῆναι Κνωσίων. τὸ δόγμα τί ἐστι, δι' ὃ νῦν ἀνέρχῃ εἰς Ῥώμην. τὸ δόγμα. καὶ μετὰ χειμῶνος καὶ κινδύνου, καὶ ἀναλωμάτων; ἀνάγκη γάρ ἐστι. τί σοι λέγει τοῦτο τὸ δόγμα; οὐκοῦν εἰ πάντων αἴτια τὰ δόγματα, φαῦλα δέ τις ἔχει δόγματα, οἷον ἂν ᾖ τὸ αἴτιον, τοιοῦτον καὶ τὸ ἀποτελούμενον; ἆρ' οὖν πάντ' ἔχομεν ὑγιῆ δόγματα, καὶ σὺ καὶ ὁ ἀντίδικός σου; καὶ πῶς διαφέρεσθε, ἀλλὰ σὺ μᾶλλον ἢ ἐκεῖνος; διὰ τί; δοκεῖ σοι, κἀκείνῳ, καὶ τοῖς μαινομένοις. τοῦτο πονηρὸν κριτήριον. ἀλλὰ δεῖξόν μοι, ὅτι ἐπίσκεψίν τινα καὶ ἐπιμέλειαν πεποίησαι τῶν σαυτοῦ δογμάτων. καὶ ὡς νῦν εἰς Ῥώμην πλεῖς ἐπὶ τῷ προστάτην εἶναι Κνωσίων, καὶ οὐκ ἐξαρκεῖ σοι μένειν ἐν οἴκῳ, τὰς τιμὰς ἔχοντι ἃς εἶχες, ἀλλὰ μείζονός τινος ἐπιθυμεῖς, καὶ ἐπιφανεστέρου. πότε οὕτως ἔπλευσας ὑπὲρ τοῦ τὰ δόγματα ἐπισκέψασθαι τὰ σαυτοῦ, καὶ εἴ τι φαῦλον ἔχεις, ἐκβαλεῖν;

ſisne cauſa caſurus, an euaſurus: quid reſpor non habeo. Sin illud quomodo ſis rem ge illud habeo dicere, dem recta decreta bene: ſin praua, male. Na cretum aliquod vnum que ad agendum aliq pellit. Quid enim ill quod expetis, vt Gno præfectus deſigneris? D Quid eſt, cur nunc R aſcendas? Decretum. dem in tempeſtate, cu culo & ſumtibus. Nece nim poſtulat. Quis tibi ſtud? Decretũ. Ergo ſi o actionũ cauſę decreta ſ quis autẽ praua decret qualis cauſa fuerit, tali fectus. An igitur omni ta habemus ſana, & t uerſarius tuus? Cur erg ptatis? At tu, magis qu Cur? Videtur tibi. Et furioſis. Hæc praua re Age oſtende mihi, te tua conſideraſſe & c atq; vti nunc Romã quo prefectus Gnoſio gneris: nec tibi mane viſũ eſt, iis honorib. quos habebas, ſed m petis, & illuſtriorẽ d gradũ: itane vnquã n vt decreta tua cõſider ꝙ prauum haberes, id

...hac de cauſa conueni- Quod tibi tempus ſtatuiſti? ...ætatem? percurre annos ...ſi me vereris, ipſe apud ...n puer cum eſſes, decre- ...examinabas? Nonne ve- ...tunc omnia facis, ita tūc ...bas quæ faciebas? Cum ...m adoleſcens & rhetor ...is, & ipſe declamares: ...eeſſe tibi putabas? Cum ...iuenis, & iam Rempub. ...ſes, & cauſas ipſe age- ...& auctoritate polleres: ...bi iam ſimilis videba- ...lum tuliſſes quenquam ...ntem, an praua decre- ...ceres? Quid ergo tibi vis ...? Adiuua me in hoc ne ... Non habeo ad iſtam ...lla præcepta. Neque tu ... gratia me conueniſti, ...iloſophum adiiſti, ſed ...torem, vt cerdonem. ...uid ergo philoſophi præ- ...habent? Ad illud. Mens ...tio noſtra vt ſecundum ...am affecta ſit & agat, ...uid euenerit. Paruum- ...e tibi videtur? Imo ma- ...m. Quid ergo? breuene ...s poſtulat? &, ſi offe- ...capi poteſt? Si potes, ca- ...ices. Cōgreſſus ſum cum ...cto, tanquam cum lapi-, ...quam cum ſtatua. Vidi- ...m me, prætereaq; nihil. ...inem vero vt hominem ...enit, qui decreta illius

ἵνα προσελήλυθας τούτου ἕνεκα; ποῖον χρόνον ἐπέταξας σαυτῷ; ποίαν ἡλικίαν; ἐπελθέ σου τοὺς χρόνους. εἰ ἐμὲ αἰσχύνῃ, αὐτὸς πρὸς αὐτόν. ὅτε παῖς ἦς, ἐξήταζες τὰ σαυτοῦ δόγματα; οὐχὶ δ' ὡς πάντα ποιεῖς, ἐποίεις ἃ ἐποίεις; ὅτε δὲ μειράκιον ἤδη, καὶ τῶν ῥητόρων ἤκουες, καὶ αὐτὸς ἐμελέτας, τί σοι λείπειν ἐφαντάζου; ὅτε δὲ νεανίσκος, καὶ ἤδη ἐπολιτεύου, καὶ δίκας αὐτὸς ἔλεγες, καὶ εὐδοκίμεις, τίς σοι ἔτι ἴσος ἐφαίνετο; ποῦ δ' ἂν ἠνέσχου ὑπό τινος ἐξεταζόμενος, ὅτι πονηρὰ ἔχεις δόγματα; τί οὖν σοι θέλεις εἴπω; βοήθησόν μοι εἰς τὸ πρᾶγμα. οὐκ ἔχω πρὸς τοῦτο θεωρήματα. οὐδὲ σὺ, εἰ τούτου ἕνεκα ἐλήλυθας πρὸς ἐμὲ, οὐχ ὡς πρὸς φιλόσοφον ἐλήλυθας, ἀλλ' ὡς πρὸς λαχανοπώλην, καὶ ὡς πρὸς σκυτέα. πρὸς τί οὖν ἔχουσιν οἱ φιλόσοφοι θεωρήματα; πρὸς τοῦτο, ὅ, τι ἂν ἀποβῇ, τὸ ἡγεμονικὸν ἡμῶν κατὰ φύσιν ἔχειν καὶ διεξάγειν. μικρόν σοι δοκεῖ τοῦτο; οὔ· ἀλλὰ τὸ μέγιστον. τί οὖν; ὀλίγου χρόνου χρείαν ἔχει, καὶ ἔστι παρερχόμενον αὐτὸ λαβεῖν; εἰ δύνασαι, λάμβανε. εἶτ' ἐρεῖς, συνέβαλον Ἐπικτήτῳ ὡς λίθῳ, ὡς ἀνδριάντι. εἶδες γάρ με, καὶ πλέον οὐδέν· ἀνθρώπῳ δ' ὡς ἀνθρώπῳ συμβάλλει, ὁ τὰ δόγματα αὐτοῦ

καταμανθάνων, καὶ ἐν τῷ μέ-
ρει τὰ ἴδια δεικνύων. κατά-
μαθέ μου τὰ δόγματα, δεῖξον
μοι τὰ σά. καὶ οὕτω λέγε, συμ-
βεβληκέναι μοι. ἐλέγξωμεν
ἀλλήλους. εἴ τι ἔχω κακὸν δό-
γμα, ἄφελε αὐτό· εἴ τι ἔχεις,
θὲς εἰς τὸ μέσον. τοῦτό ἐστι φι-
λοσόφῳ συμβάλλειν, οὔ; ἀλλὰ
πάροδός ἐστι, καὶ ἕως τὸ πλοῖον
μισθούμεθα, δυνάμεθα καὶ
Ἐπίκτητον ἰδεῖν, ἴδωμεν τί
ποτε λέγει. εἶτ' ἐξελθών, οὐδὲν
ἦν ὁ Ἐπίκτητος, ἐσολοίκιζεν,
ἐβαρβάριζε. τίνος γὰρ ἄλλου
κριταὶ εἰσέρχεσθε; ἀλλ' ἂν
πρὸς τούτοις, φησίν, ὦ ἀγρὸν
οὐχ ἕξω, ὡς οὐδὲ σύ· ποτήρια
ἀργυρᾶ οὐχ ἕξω, ὡς οὐδὲ σύ·
κτήνη καλά, ὡς οὐδὲ σύ. πρὸς
ταῦτα ἴσως ἀρκεῖ ἐκεῖνο εἰ-
πεῖν, ὅτι ἀλλὰ χρείαν αὐτῶν
οὐκ ἔχω, σὺ δ' ἂν πολλὰ κτή-
σῃ, ἄλλων χρείαν ἔχεις· θέλεις
οὐ θέλεις, πτωχότερός μου εἶ.
τίνος οὖν ἔχω χρείαν; οὗ σοὶ μὴ
πάρεστιν, τοῦ εὐσταθεῖν, τοῦ κατὰ
φύσιν ἔχειν τὴν διάνοιαν, τοῦ
μὴ ταράσσεσθαι. πάτρων, οὐ
πάτρων τί μοι μέλει, σοὶ μέ-
λει. πλουσιώτερός σου εἰμί· οὐκ
ἀγωνιῶ τί φρονήσει περὶ ἐμοῦ
ὁ Καῖσαρ· οὐδένα κολακεύω
τούτου ἕνεκα. ταῦτα ἔχω ἀντὶ τῶν
ἀργυρωμάτων, ἀντὶ τῶν χρυσω-
μάτων. σὺ χρυσᾶ σκεύη, ὀ-
στράκινον τὸν λόγον, τὰ δόγματα,
τὰς συγκαταθέσεις, τὰς ὁρμάς,
τὰς ὀρέξεις. ὅταν δὲ ταῦτα ἔχω

perueſtigat, viciſſim
demonſtrat. Cognoſce
mea: oſtende mihi tua
dicito, te mecum eſſe c
ſum: alter alterum arg
ſi quod habeo prauũ
eripe illud: ſi quod hab
in medium. Hoc eſt c
loſopho congredi. N
tranſitus hic eſt, & d
uem conducamus, Ep
etiam videre poſſum
deamus quidnam dica
de egreſſus, nihil (inq
Epictetus: inepte ac
loquebatur. Cuius en
rius rei iudices adeſtis
ſtis, inquis, occupabor
non habebo, vt nequ
gentea vaſa non habel
que tu: nec iumenta p
neque tu. Ad iſta fo
lud dicere ſatis eſt: Eg
egeo. Tu cum multa
ris, aliis indiges: vis,
pauperior me es. Qu
geo? Eo quo cares. co
animi conſenſione cu
ra, vacuitate perturba
Siue patronus ſit, ſiue
quid mea refert? Tu
Ditior ſum te: non
ſum, quid de me ſenti
ea de cauſa nemini ad
habeo ꝓ tuis argẽteis
vaſis. Tibi aurea vaſa
fictilis oratio, decreta,
nes, appetitiones, d
Hæc ſi naturæ habuer

non faciendæ etiam o- ſtudebo? Eſt enim oti- iimus meus non diſtra-. Quid agam hac animi illitate? Quid hoc, ho- ignius habeo? Vos cum aberis, perturbati eſtis: um ingredimini, expli- ir philoſophus non ex- orationem ſuam. Tu llina, ego Mentientem: rhina, ego Inficiantem. mnia videtur parua quę, mihi mea omnia ma- iexplebilis eſt tua cupi- mea expleta eſt. Pueris n in vas anguſti oris itibus, ficus miſtas nu- ximentibus, accidit, vt m plenam extrahere nō t, deinde plorant. Omit- cas ex iis, & extrahes. Tu ie omitte appetitum: iulta deſiderare, & bene agetur.

acto ferendi ſint morbi.

CAP. X.

odlibet decretum, cum pus eo fuerit, in promtu bendum quod ad pran- rtinet, in prandio: quod neum, in balneo: quod um, in lecto.

ius in dulcem declines lu-
ia ſomnum,
a quam longi reputaueris
a diei.
atergreſſus? quid factum
mpore? quid non?

κατὰ φύσιν, διὰ τί μὴ φιλοτεχνήσω καὶ περὶ τὸν λόγον; οὐ σχολῶ γάρ· οὐ περισπᾶταί μου ἡ διάνοια. τί ποιήσω, μὴ περισπώμενος; τοῦτο δὲ ἀνδραποδωδέστερον ἔχω; ὑμεῖς ἐὰν μηδὲν ἔχητε, ταράσσεσθε, εἰς θέατρον εἰσέρχεσθε, ἢ ἀναλύετε· διὰ τί ὁ φιλόσοφος μὴ ἐξεργάσεται τὸν αὑτοῦ λόγον. σὺ κρυστάλλινα, ἐγὼ τὰ τοῦ ψευδομένου. σὺ μύῤῥινα, ἐγὼ τὰ τοῦ ἀποφάσκοντος. σοὶ πάντα μικρὰ φαίνεται ἃ ἔχεις, ἐμοὶ τὰ ἐμὰ πάντα μεγάλα. ἀπλήρωτός σου ἐστὶν ἡ ἐπιθυμία, ἡ ἐμὴ πεπλήρωται. τοῖς εἰς στενόστομον κεράμιον καθιεῖσι τὴν χεῖρα καὶ ἐκφέρουσιν ἰσχάδας καὶ κάρυα, τοῦτο συμβαίνει, ἂν πληρώσῃ τὴν χεῖρα, ἐξενεγκεῖν οὐ δύναται, εἶτα κλαίει. ἄφες ὀλίγα ἐξ αὐτῶν, καὶ ἐξοίσεις. καὶ σὺ ἄφες τὴν ὄρεξιν· μὴ πολλῶν ἐπιθύμει, καὶ οἴσεις.

Πῶς δεῖ φέρειν τὰς νόσους.

ΚΕΦ. ι.

Ἑκάστου δόγματος ὅταν ἡ χρεία παρῇ, πρόχειρον αὐτὸ ἔχειν δεῖ. ἐπ' ἀρίστῳ, τὰ περὶ ἀρίστου· ἐν βαλανείῳ, τὰ τοῦ βαλανείου· ἐν τῇ κοίτῃ, τὰ περὶ τῆς κοίτης.

μηδ' ὕπνον μαλακοῖσιν ἐπ' ὄμμασι προσδέξασθαι,
πρὶν τῶν ἡμερινῶν ἔργων λογίσασθαι ἕκαστα.
πῇ παρέβην; τί δ' ἔρεξα; τί μοι δέον ἐκτετέλεσται.

ἀρξάμενος δ' ἀπὸ πρώτου ἐπέξιθι. καὶ μετέπειτα
δεινὰ μὲν ῥέξας ἐπιπλήσσεο· χρηστὰ δὲ, τέρπου.

καὶ τούτους τοὺς στίχους κατέχειν χρηστικῶς, οὐχ ἵνα δι' αὐτῶν ἀναφωνῶμεν, ὡς διὰ τοῦ Παιὰν Ἄπολλον. πάλιν ἐν πυρετῷ, τὰ πρὸς τοῦτο· μὴ ἂν πυρέξωμεν, ἀφιέναι πάντα, καὶ ἐπιλανθάνεσθαι. ἂν ἐγὼ ἔτι φιλοσοφήσω, ὃ θέλει γινέσθω. ποῦ ποτ' ἀπελθόντα τοῦ σωματίου, ἐπιμελεῖσθαι, εἴ τε καὶ πυρετὸς οὐκ ἔρχεται. τὸ δὲ φιλοσοφῆσαι, τί ἐστιν; οὐχὶ παρασκευάσασθαι πρὸς τὰ συμβαίνοντα; οὐ παρακολουθεῖς οὖν, ὅτι τοιοῦτόν τι λέγεις; ἂν ἔτι ἐγὼ παρασκευάσωμαι πρὸς τὸ πρᾴως φέρειν τὰ συμβαίνοντα, ὃ θέλει γινέσθω· οἷον εἴ τις πληγὰς λαβὼν ἀποσταίη τοῦ παγκρατιάζειν. ἀλλ' ἐκεῖ μὲν ἔξεστι καταλῦσαι, καὶ μὴ δαίρεσθαι. ἐνθάδε δ' ἂν καταλύσωμεν φιλοσοφοῦντες, τί ὄφελος; τί οὖν δεῖ λέγειν αὐτὸν ἀφ' ἑκάστου τῶν τραχέων; ὅτι ἕνεκα τούτου ἐγυμναζόμην, ἐπὶ τοῦτο ἤσκουν. ὁ θεός σοι λέγει, δός μοι ἀπόδειξιν εἰ νομίμως ἤθλησας, εἰ ἔφαγες ὅσα δεῖ, εἰ ἐγυμνάσθης, εἰ τοῦ ἀλείπτου ἤκουσας. εἶτ' ἐπ' αὐτοῦ τοῦ ἔργου καταμαλακίζῃ·

-- Sic dicta & facta pe
Ingrediens, ortuq; &
cuncta reuoluens,
Offenſus prauis, dato
& præmia rectis.

Hi verſus ita ſunt t
vt accommodentur a
non vt in exclamando
mur, veluti cũ dicim
Iupiter. In febri in
ſint, quę eo pertinent:
tem, cum febricitamus
tenda & obliuiſcenda
Si ego philoſophatus
quiduis fiat. Vt mens
curetur, eſt recedendu
pore, ſiue veniat febris
veniat. Quid vero eſt
phari? Annon paratun
omnem euentum? N
intelligis, perinde eſſe
Vbi me ad æquo anim
dos caſus humanos p
quiduis fiat: ac ſi quis
plagis a pancratij ce
deſiſtat. Verum illic
licet non vapulantem.
vero hic, ſi a philoſop
ſciuerimus, quæ erit
Quid ergo cuique in
aſpera re dicendum eſt
rei cauſa exercitatus
hoc certamen me para
us demonſtrare te iu
rite pugilem egeris?
ris quantum oportu
exercitatus ſis? An al
ſcultaueris? Tu vero
certamine mollem te

..i febricitandi tempus eſt.
..lecte fiat. Sitiendi. Recte
..ſuriendi. Recte eſuri. An-
..id penes te eſt? Quis te
..buit? Ne bibas, prohibe-
..medicus: ne autem recte
..prohibere non poteſt. Ne
..te prohibebit: ne autem
..eſurias, prohibere non
..t.. At literis non incum-
..Qua vero de cauſa literis
..bis? Mancipium: nonne
..r tibi proſpere ſuccedant?
..e vt conſtantiam tuea-
..nonne vt naturæ congru-
..viuas? Quid autem ob-
..uo minus febricitans ra-
..m incolumem tuearis?
..s arguitur: hic philoſo-
..exploratur? Febris enim,
..ambulatio, vt nauigatio,
..i, pars quædam vitæ eſt.
..uid inter deambulan-
..egis? Non. Sic neque in
..Sed cum bene deambu-
..s, habes quod deambulā-
..Cum bene febricitas: id
..febricitantis eſt habes.
..eſt bene febricitare? Non
..culpare, non hominem:
..cruciari iis quæ accidūt,
..pulcre exſpectare mor-
..agere quæ agenda ſunt:
..itrat medicus, nō time-
..qd dicturus ſit, nec exſul-
..titia, ſi te bene habere
... Quid enim boni tibi
..Cū enim valeres, q d tibi
..ni? nec ſi te male habere

νῦν τοῦ πυρέττειν καιρός ἐστι.
τοῦτο καλῶς γινέσθω. τοῦ δι-
ψᾶν, δίψα καλῶς· τοῦ πει-
νᾶν, πείνα καλῶς. οὐκ ἔστιν
ἐπὶ σοί; τίς σε κωλύσει; ἀλλὰ
πιεῖν μὲν κωλύσει ὁ ἰατρός·
καλῶς δὲ διψᾶν, οὐ δύναται.
καὶ φαγεῖν μὲν κωλύσει, πει-
νᾶν δὲ καλῶς οὐ δύναται.
ἀλλ' οὐ φιλολογῶ. τίνος δ'
ἕνεκα φιλολογεῖς; ἀνδράπο-
δον, οὐχ ἵνα εὐροῇς; οὐχ ἵνα
εὐσταθῇς; οὐχ ἵνα κατὰ φύσιν
ἔχῃς, καὶ διεξάγῃς; τί κωλύει,
πυρέσσοντα κατὰ φύσιν ἔχειν τὸ
ἡγεμονικόν; ἐνθάδε ὁ ἔλε-
γχος τοῦ πράγματος, ἡ δο-
κιμασία τοῦ φιλοσοφοῦντος.
μέρος γάρ ἐστι καὶ τοῦτο τοῦ βίου,
ὡς περίπατος, ὡς πλοῦς, ὡς
ὁδοιπορία, οὕτω καὶ πυρετός.
μή τι περιπατῶν ἀναγινώ-
σκεις; οὔ. οὕτως οὐδὲ πυρέσσων.
ἀλλ' ἂν καλῶς περιπατῇς,
ἔχεις τὸ τοῦ περιπατοῦντος.
ἂν καλῶς πυρέξῃς, ἔχεις τὰ
τοῦ πυρέσσοντος. τί ἐστι καλῶς
πυρέσσειν; μὴ θεὸν μέμψα-
σθαι, μὴ ἄνθρωπον, μὴ θλί-
βεσθαι ὑπὸ τῶν γινομένων, εὖ
καὶ καλῶς προσδέχεσθαι τὸν
θάνατον, ποιεῖν τὰ πρασσό-
μενα· ὅταν ὁ ἰατρὸς εἰσέρχη-
ται, μὴ φοβεῖσθαι τί εἴπῃ·
μηδ' ἂν εἴπῃ, κομψῶς ἔ-
χεις, ὑπερχαίρειν. τί γάρ
σοι ἀγαθὸν εἶπεν; ὅτε
γὰρ ὑγίαινες, τί σοι ἦν ἀγα-
θόν; μηδ' ἂν εἴπῃ, κακῶς

ἔχεις, ἀθυμεῖς· τί γάρ ἐστι τὸ
κακῶς ἔχειν; ἐγγίζειν τοῦ δια-
λυθῆναι τὴν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ
σώματος. τί οὖν δεινόν ἐ-
στιν; ἐὰν νῦν μὴ ἐγγίσῃς, ὕστε-
ρον οὐκ ἐγγιεῖς; ἀλλὰ ὁ κό-
σμος μέλλει ἀνατρέπεσθαι, σοῦ
ἀποθανόντος. τί οὖν κολα-
κεύεις τὸν ἰατρόν; τί λέγεις,
ἐὰν θέλῃς, κύριε, καλῶς ἕξω.
τί παρέχεις αὐτῷ ἀφορμὴν,
τοῦ ἐπᾶραι ὀφρῦν; οὐχὶ δὲ τὴν
αὐτοῦ ἀξίαν αὐτῷ ἀποδίδως,
ὡς σκυτεῖ περὶ τὸν πόδα, ὡς
τέκτονι περὶ τὴν οἰκίαν. οὕτω
καὶ τῷ ἰατρῷ περὶ τὸ σωμά-
τιον. τὸ οὐκ ἐμὸν, τὸ φύσει νε-
κρόν. τούτων ὁ καιρός ἐστι τῷ
πυρέσσοντι. ἂν ταῦτα ἐκπλη-
ρώσῃ, ἔχει τὰ αὑτοῦ. οὐ γάρ ἐστιν
ἔργον τοῦ φιλοσόφου, ταῦτα τὰ
ἐκτὸς τηρεῖν. οὔτε τὸ οἰνάρι-
ον, οὔτε τὸ ἐλάδιον, οὔτε τὸ
σωμάτιον, ἀλλὰ τὸ ἴδιον ἡ-
γεμονικόν· τὰ δ' ἔξω, πῶς,
μέχρι τοῦ μὴ ἀλογίστως κατὰ ταῦ-
τα ἀναστρέφεσθαι. ποῦ οὖν ἔτι
καιρὸς τοῦ φοβεῖσθαι; ποῦ οὖν
ἔτι καιρὸς ὀργῆς, ποῦ φόβου
περὶ τῶν ἀλλοτρίων, περὶ τῶν
μηδενὸς ἀξίων; δύο γὰρ ταῦ-
τα πρόχειρα ἔχειν δεῖ, ὅτι
ἔξω τῆς προαιρέσεως οὐδέν
ἐστιν οὔτε ἀγαθὸν οὔτε κακόν;
καὶ ὅτι οὐ δεῖ προηγεῖσθαι
τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ἐ-
πακολουθεῖν. οὐκ ἔδει οὕτω
μοι προσενεχθῆναι τὸν ἀδελ-
φόν. οὔ, ἀλλὰ τοῦτο μὲν ἐκεῖ-

dixerit,animo deiici.
nim eſt male habere?
pinquare animi ſegreg
corpore. Quid ergo in
eſt? Si nunc non appro
ueris: poſt non appro
bis: At mundus me
corruet. Quid ergo
medico? Quid dicis:
domine,bene habebo.
erigendi ſupercilij occ
præbes? Quin potius
rem,quod ad pedem,
quod ad ædes: ſic med
que,quod ad corpuſcu
tinet,quod meũ non e
natura eſt mortuum
gnitate tractas? Hæc o
na ſunt febricitanti,
promtu habenda: hæ
ſtiterit, habebit quo
Neq; enim philoſophi
eſt, externa iſta cõſeru
villũ,ſiue oleũ, ſiue c
lũ,ſed ſuã rationẽ. Ex
ro quomodo? Eaten⁹ h
sũt, ne incõſiderate t
Quę cũ ita ſint,quę po
ſa eſt timoris? quę cau
dię? quę ſolicitudinis
nis? de nulli⁹ pretij re
enim duo in promtu
bent præter voluntat
hil vel bonum eſſe,
lum: neque anteceden
ſe rebus, ſed ſequen
res. Non ita me trac
buit frater. Non: ve

…cıæ erit. Ego vero vtcun-
…e me tractarit, officij
…meminero. hoc enim me-
…illud alienum: hoc pro-
…nemo poteſt, illud pro-
…ct.

…iſcellanea quædam.

CAP. XI.

…quædam quaſi lege
…ſtitutæ pœnæ, iis qui
…gubernationi refragã-
…ui aliud quiddam præ-
…ntaria, bonum iudica-
…deat, concupiſcat, adu-
…erturbetur. Qui aliud
…: doleat, lugeat, eiulet,
…x. Quamuis autem tã
…mulctemur: deſiſtere
…nõ poſſumus. Memen-
…Poeta de hoſpite dicat,
…: *hoc mihi fas, ſi peior*
…it hoſpes.
…de patre in promtu ſit:
…ni fas nõ fuerit, etiam-
…venerit, pater, negle-
…abere. Omnes enim
…ue, patrũ pręſide. Et de
…nnes enim a Ioue sũt,
…æſide. Eodẽq; modo
…rũ quoq; neceſſitudi-
…ctorem inueniemus.

…exercitatione.

CAP. XII.

…tationes neque con-
…aturam, neq; admira-
…debent. Nam alioqui
…er præſtigiatores, &
…ilosophi phiberi vo-
…ererit. Eſt enim etiam

νος ὄψεται. ἐγὼ δ' ὡς ἂν προσ-
ενεχθῇ αὐτὸς, ὡς δεῖ χρήσο-
μαι τοῖς πρὸς ἐκεῖνον. τοῦτο γὰρ
ἐμόν ἐστιν, ἐκεῖνο δ' ἀλλότρι-
ον. τοῦτο οὐδεὶς κωλῦσαι δύ-
ναται, ἐκεῖνο κωλύεται.

Σποράδην τινά.

ΚΕΦ. ια.

Εἰσί τινες ὡς ἐκ νόμου δια-
τεταγμέναι κολάσεις, τοῖς
ἀπειθοῦσι τῇ θείᾳ διοικήσει. ὃς
ἂν ἄλλο τι ἡγήσεται ἀγαθὸν
παρὰ τὰ προαιρετικὰ, φθο-
νείτω, ἐπιθυμείτω, κολακευ-
έτω, ταρασσέσθω. ὃς ἂν ἄλλο
κακὸν, λυπείσθω, πενθείτω,
θρηνείτω, δυστυχείτω. καὶ ὅμως
οὕτω πικρῶς κολαζόμενοι, ἀ-
ποστῆναι οὐ δυνάμεθα. μέ-
μνησο τί λέγει ὁ ποιητὴς περὶ
τοῦ ξένου, ξεῖν' οὔ μοι θέμις
ἔστ', οὐδ' εἰ κακίων σέθεν ἔλ-
θοι. τοῦτο οὖν καὶ ἐπὶ πατρὸς
πρόχειρον ἔχειν. οὔ μοι θέμις
ἔστ' οὐδ' εἰ κακίων σέθεν ἔλ-
θοι, πάτερ, ἀτιμῆσαι· πρὸς γὰρ
Διός εἰσιν ἅπαντες οἱ πα-
τρῷοι. καὶ ἐπ' ἀδελφοῦ, πρὸς γὰρ
Διός εἰσιν ἅπαντες οἱ ὁμο-
γνιοι. καὶ οὕτω κατὰ τὰς ἄλλας
σχέσεις εὑρήσομεν ἐπόπτην τὸν
Δία.

Περὶ ἀσκήσεως.

ΚΕΦ. ιβ.

Τὰς ἀσκήσεις οὐ δεῖ διὰ
τῶν παρὰ φύσιν καὶ πα-
ραδόξων ποιεῖσθαι, ἐπεί τοι
τῶν θαυματοποιῶν οὐδὲν
διοίσομεν, οἱ λέγοντες φι-
λοσοφεῖν. δύσκολόν ἐστι γὰρ καὶ

τὸ ἐπὶ σχοινίου περιπατεῖν· καὶ οὐ μόνον δύσκολον, ἀλλὰ καὶ ἐπικίνδυνον. τούτου ἕνεκα δεῖ καὶ ἡμᾶς μελετᾶν, ἐπὶ σχοινίου περιπατεῖν, ἢ φοίνικα ἱστάνειν, ἢ ἀνδριάντας περιλαμβάνειν; οὐδαμῶς. οὐκ ἔστι τὸ δύσκολον πᾶν καὶ ἐπικίνδυνον, ἐπιτήδειον πρὸς ἄσκησιν· ἀλλὰ τὸ πρόσφορον τῷ προκειμένῳ ἐκπονηθῆναι. τί δ' ἐστὶ τὸ προκείμενον ἐκπονηθῆναι; ὀρέξει καὶ ἐκκλίσει ἀκωλύτως ἀναστρέφεσθαι. τοῦτο δὲ τί ἐστι; μήτε ὀρεγόμενον ἀποτυγχάνειν, μήτ' ἐκκλίνοντα περιπίπτειν. πρὸς τοῦτο οὖν καὶ τὴν ἄσκησιν ῥέπειν δεῖ. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν ἀναπότευκτον χεῖν τὴν ὄρεξιν, καὶ τὴν ἔκκλισιν ἀπερίπτωτον, ἄνευ μεγάλης καὶ συνεχοῦς ἀσκήσεως· ἴσθι; ὅτι ἐὰν ἔξω ἐάσῃς ἀποστρέφεσθαι αὐτὴν ἐπὶ τὰ ἀπροαίρετα, οὔτε τὴν ὄρεξιν ἐπιτευκτικὴν ἕξεις, οὔτε τὴν ἔκκλισιν ἀπερίπτωτον. καὶ ἐπεὶ τὸ ἔθος ἰσχυρὸν προῆκται, πρὸς μόνα ταῦτα εἰθισμένων ἡμῶν χρῆσθαι ὀρέξει καὶ ἐκκλίσει, δεῖ τῷ ἔθει τούτῳ ἐναντίον ἔθος ἀντιθεῖναι, καὶ ὅπου ὁ πολὺς ὄλισθος τῶν φαντασιῶν, ἐκεῖ ἀντιθεῖναι τὸ ἀσκητικόν. ἐπικλινῶς ἔχω πρὸς ἡδονήν·

in fune ambulare diffi
difficile tantum, ſed et
riculoſum. Ea ne de c
bis etiam meditand
quemadmodum in fu
bulemus, aut palmai
mus, ſtatuaſue ample
Nequaquam. Neq; ei
nia difficilia & pericu
ercitationi quoque a
Sed illud elaborand
quod ad inſtitutum
pertinet. Quid vero a
tum cuiuſque pertin
petitione & auerſati
impedimentum vta
vero quid eſt? Nec a
fruſtrari, nec auerſan
cari. Huc igitur etiã
tio inclinare debet C
fieri nõ poſſit, vt vel
non fruſtretur, vel
non implicetur, ſine
cõtinenti exercitatio
ſi eam auerti ad ea q
arbitrij non ſunt, p
ris: neque appetit
compotem, neque a
nem expertem ca
te eſſe habiturum.
magna vis eſt co
nis inueteratæ, cur
tione & auerſatio
ſus iſta ſola vti ſolea
conſuetudini contr
ſuetudo eſt opponen
viſorum lapſus in
eſt, ibi exercitatio
nenda. Sum ad vo

pnſior: in partem contra- ltra modum exercitati- is uſa inclinabo. Abhor- abore: teram & exerce- hoc viſa, vt auerſatio a b omnibus recedat. Quis eſe exercet? Is qui in eo bat, vt ea ſola & appetat uſetur, quę noſtri arbitrij t, magisque ſeſe fatigat in q difficilius ſuperantur. , vt alij aduerſus alia exercere ſeſe neceſſe ha- Quid ergo ad hanc rem lmam aut tectum pel- erigere? Quid morta- piſtillum circumferre? ſi acer es, conuicia to- neglectum tui boni ſto. Deinde ita progre- vt ſi quis te verberarit, dicas: Finge te ſtatuã plexum. Deinde, vt vil- ſobrie vtaris, non ad tandum, (ſunt enim hoc etiam perperam ſeſe cent) ſed primum vt vi- neas, vt & puellula ab- & placentula. Deinde itur, tandem explora- uſa in huiuſmodi cer- ſcendito, vt cognoſcas e viſa vincant. Princi- m proculfuge a for- Iniqua pugna eſt, ele- ellæ aduerſus adoleſ- per philoſophię ſacris n: olla, quod aiunt, n non conſentiunt,

ἂν ἀτυχήσω, ἐπὶ τὸ ἐναντίον ὑπὲρ τὸ μέτρον τῆς ἀσκήσεως εἵνεκα. ἐκκλιτικῶς ἔχω πόνου· τρίψω μου, καὶ γυμνάσω πρὸς τοῦτο τὰς φαντασίας ὑπὲρ τοῦ ἀποστῆναι τὴν ἔκκλισιν ἀπὸ παντὸς τοιούτου. τίς γάρ ἐστιν ἀσκητής; ὁ μελετῶν ὀρέξει μὲν χρῆσθαι, ἐκκλίσει δὲ πρὸς μόνα τὰ προαιρετικὰ χρῆσθαι. καὶ μελετῶν μᾶλλον ἐν τοῖς δυσκαταπονήτοις. καθ᾽ ὃ καὶ ἄλλῳ πρὸς ἄλλα ἀσκητέον. τί οὖν ὧδε ποιεῖ τὸ φοίνικα στῆσαι, ἢ τὸ στέγην δερματίνην, καὶ ὅλμον καὶ ὕπερον περιφέρειν; ἄνθρωπε, ἄσκησον εἰ γοργὸς εἶ, λοιδορούμενος ἀνέχεσθαι, ἀτιμασθεὶς μὴ ἀχθεσθῆναι. εἶθ᾽ οὕτω προβήσῃ, ἵνα κἂν πλήξῃ σέ τις, εἴπῃς αὐτὸς πρὸς αὐτὸν, ὅτι δόξον ἀνδριάντα περιειληφέναι. εἶτα καὶ οἰναρίῳ κομψῶς χρῆσθαι, μὴ εἰς τὸ πολὺ πίνειν (καὶ γὰρ περὶ τοῦτο ἐπαρίστεροι ἀσκηταί εἰσιν) ἀλλὰ πρῶτον εἰς τὸ ἀποσχέσθαι καὶ κορασιδίου ἀπέχεσθαι, καὶ πλακουνταρίου. εἶτά ποτε ὑπὲρ δοκιμασίας, εἰ ἄρα καθήσεις εὐκαίρως αὐτὸς σαυτὸν ὑπὲρ τοῦ γνῶναι, εἰ ὁμοίως ἡττῶσί σε αἱ φαντασίαι. τὰ πρῶτα δὲ φεῦγε μακρὰν ἀπὸ τῶν ἰσχυροτέρων. ἄνισος ἡ μάχη κορασιδίου κομψοῦ πρὸς νέον ἀρχόμενον φιλοσοφεῖν· χύτρα, φασὶ, καὶ πέτρα οὐ συμφωνεῖ.

μετὰ τὴν ὄρεξιν καὶ τὴν ἔκκλισιν, δεύτερος τόπος, ὁ περὶ τὴν ὁρμὴν καὶ ἀφορμὴν εὐπειθὴς τῷ λόγῳ· ἵνα μὴ παρὰ καιρὸν, μὴ παρὰ τόπον, μὴ παρὰ ἄλλην τινὰ τοιαύτην ἀσυμμετρίαν. τρίτος ὁ περὶ τὰς συγκαταθέσεις, ὁ πρὸς τὰ πιθανὰ καὶ ἑλκυστικά. ὡς γὰρ ὁ Σωκράτης ἔλεγεν, ἀνεξέταστον βίον μὴ ζῶν· οὕτως ἀνεξέταστον φαντασίαν μὴ παραδέχεσθαι, ἀλλὰ λέγειν, ἔκδεξαι, ἄφες ἴδω τίς εἶ, καὶ πόθεν ἔρχῃ, ὡς οἱ νυκτοφύλακες. δεῖξόν μοι τὰ συνθήματα, ἔχεις τὸ παρὰ τῆς φύσεως σύμβολον, ὃ δεῖ τὴν παραδεχθησομένην ἔχειν φαντασίαν. καὶ λοιπὸν, ὅσα τῷ σώματι προσάγεται ὑπὸ τῶν γυμναζόντων αὐτὸ, ἂν μέν που ὧδέ πως ῥέπῃ πρὸς ὄρεξιν καὶ ἔκκλισιν, εἴη ἂν καὶ αὐτὰ ἀσκητικά· ἂν δὲ πρὸς ἐπίδειξιν, ἔξω νενδυκώς ἐστι, καὶ ἄλλο τι θηρωμένου, καὶ θεατὰς ζητοῦντος τοὺς ἐροῦντας ὢς μεγάλου ἀνθρώπου. διὰ τοῦτο καλῶς ὁ Ἀπολλώνιος ἔλεγεν, ὅτι ὅταν θέλῃς σαυτῷ ἀσκῆσαι, διψῶν ποτε καύματος, ἐφέλκυσαι βρόγχον ψυχροῦ, καὶ ἔκπτυσον, καὶ μηδενὶ εἴπῃς.

Poſt appetitionem & tionem, altera ratio eſt tionis & aſpernationis. perato rationi, ne quic tempore, ne quid alie facias, neue alia in re modumque excedas. locus aſſenſionum eſt nens ad probabilia & a tia. Vt enim Socrate inexploratam agenda negabat, ita nec viſun inexploratum eſt ad dum, ſed dicendum: E ſine videam qui ſis, & nias: quemadmodum tores, Oſtende mihi Habesne teſſeram a na tam, quæ omnino a quod admittendum renda eſt? Deniq; cor ab iis qui id exercent, tur, ſiquidem eo inc vt ad appetitionem & tionem vergant, & ip ercitationem pertineb ad oſtentationem, ſi qui extra promineat, venetur, & ſpectatores dicturos, O magnum nem. Quapropter recte eſt ab Apollonio: ſi qu cauſa velit exercere, v frigidæ aliquantum a tacituſque exſpuat.

Τί ἐρημία, καὶ ποῖος ἔρημος.

ΚΕΦ. ιγ.

Quid ſit ſolitudo, & ... ſit ſolus.

CAP. XIII

S

(tudo eſt, ſtatus eius qui a umentis caret. Nō enim ſus eſt, idem etiam de- u ſt: quemadmodū nec is iter multos verſatur, non r s. Nos certe cum vel fra- n el filium, vel amicum, ectati ſumus, amiſimꝰ: ertos eſſe querimur, ſe iæ agentes, tanta turba ccurrente, in tantaque um frequentia habitā- i erdum etiā multis nos is comitantib. Is enim r eſſe intelligitur, qui ntis caret, atque inſi- o eſt opportunus. Qua- t cum iter facimus, tum n xime deſertos dicimꝰ, i latrones inciderimus. u nim cōſpectus homi- o udine liberat: ſed fide- undi & vtilis hominis p us. Nam ſi ſolitudo ſa- eſt, vt ſis deſertus: etiā te n conflagratione mū- ſcus dici poteſt, ſeque m iſerari: Me miſerum, ie unonem habeo, neque er m, neque Apollinem: q neque fratrem, neque n eque nepotem, neque m. Hæc quidam eum ff ratione, mundi, cum s , dicturum aiunt. Ne- er n intelligunt, quæ ſit c erti: etſi naturali qua- at ne inducti appetitione ct s mutuique amoris, &

Ἐρημία ἐστὶ, κατάστασίς τις ἀβοηθήτου. οὐ γὰρ ὁ μόνος ὢν, εὐθὺς καὶ ἔρημος· ὥσπερ οὐδ' ὁ ἐν πολλοῖς ὢν, οὐκ ἔρημος. ὅταν γοῦν ἀπολέσωμεν ἢ ἀδελφὸν, ἢ υἱὸν, ἢ φίλον ᾧ προσανεπαυόμεθα, λέγομεν ἀπολελεῖφθαι ἔρημοι. πολλάκις ἐν Ῥώμῃ ὄντες, τοσούτου ὄχλου ἡμῖν ἀπαντῶντος, καὶ τοσούτων συνοικούντων, ἔσθ' ὅτε πλῆθος δούλων ἔχοντες. θέλει γὰρ ὁ ἔρημος, κατὰ τὴν ἔννοιαν ἀβοήθητός τις εἶναι, καὶ ἐκκείμενος τοῖς βλάπτειν βουλομένοις. διὰ τοῦτο ὅταν ὁδεύωμεν, τότε μάλιστα ἐρήμους λέγομεν ἑαυτοὺς, ὅταν εἰς λῃστὰς ἐμπέσωμεν. οὐ γὰρ ἀνθρώπου ὄψις ἐξαιρεῖται ἐρημίας, ἀλλὰ πιστοῦ καὶ αἰδήμονος, καὶ ὠφελίμου. ἐπεὶ εἰ τὸ μόνον εἶναι ἀρκεῖ πρὸς τὸ ἔρημον εἶναι, λέγε ὅτι καὶ ὁ Ζεὺς ἐν τῇ ἐκπυρώσει ἔρημός ἐστι, καὶ κατακλαίει αὐτὸς ἑαυτοῦ, τάλας ἐγὼ, οὔτε τὴν Ἥραν ἔχω, οὔτε τὴν Ἀθηνᾶν, οὔτε τὸν Ἀπόλλωνα, οὔτε ὅλως ἢ ἀδελφὸν, ἢ υἱὸν, ἢ ἔγγονον, ἢ συγγενῆ. ταῦτα καὶ λέγουσί τινες, ὅτι ποιεῖ, μόνος ἐν τῇ ἐκπυρώσει. οὐ γὰρ ἐπινοοῦσι διεξαγωγὴν μόνου. καὶ ἀπό τινος φυσικοῦ ὁρμώμενοι, ἀπὸ τοῦ φύσει κοινωνικοῦ εἶναι καὶ φιλαλλήλου, καὶ

οὐδένας συναναστρέφεσθαι ἀνθρώποις. ἀλλ' οὐδὲν ἧττον δεῖ ἵνα καὶ πρὸς τοῦτο παρασκευὴν ἔχειν, τὸ δύνασθαι αὐτὸν ἑαυτῷ ἀρκεῖν, δύνασθαι αὐτὸν ἑαυτῷ συνεῖναι. ὡς ὁ Ζεὺς αὐτὸς ἑαυτῷ σύνεστι, καὶ ἡσυχάζει ἀφ' ἑαυτοῦ, καὶ ἐννοεῖ τὴν διοίκησιν τὴν ἑαυτοῦ, οἵα ἐστί. καὶ ἐν ἐπινοίαις γίνεται πρεπούσαις ἑαυτῷ. οὕτω καὶ ἡμᾶς δύνασθαι δεῖ αὐτοὺς ἑαυτοῖς λαλεῖν, μὴ προσδεῖσθαι ἄλλων διαγωγῆς, μὴ ἀπορεῖν, ἐφιστάνειν τῇ θείᾳ διοικήσει, τῇ αὐτῶν πρὸς τἆλλα σχέσει. ἐπιβλέπειν πῶς πρότερον εἴχομεν πρὸς τὰ συμβαίνοντα, πῶς νῦν. τίνα ἐστὶν ἔτι τὰ θλίβοντα. πῶς ἂν θεραπευθῇ καὶ ταῦτα, πῶς ἐξαιρεθῇ. εἴ τινα ἐξεργασίας δεῖται, τὴν κατὰ τὸν αὐτοῦ λόγον ἐξεργάσασθαι. ὁρᾶτε γάρ, ὅτι εἰρήνην μεγάλην ὁ Καῖσαρ ἡμῖν δοκεῖ παρέχειν, ὅτι οὐκ εἰσὶν οὐκέτι πόλεμοι, οὐδὲ μάχαι, οὐδὲ λῃστήρια μεγάλα, οὐδὲ πειρατικά· ἀλλ' ἔξεστι πάσῃ ὥρᾳ ὁδεύειν, πλεῖν ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ δυσμάς. μήτι οὖν καὶ ἀπὸ πυρετοῦ δύναται ἡμῖν εἰρήνην παρασχεῖν; μήτι καὶ ἀπὸ ναυαγίου; μήτι ἀπὸ ἐμπρησμοῦ; ἢ ἀπὸ σεισμοῦ, ἢ ἀπὸ κεραυνοῦ; ἄγε, ἀπ' ἔρωτος; οὐ δύναται. ἀπὸ πένθους; οὐ δύναται. ἀπὸ φθόνου; οὐ δύναται.

delectatione cõſuetudin
minum. Sed tamen adh
da eſt ad hoc quoque pra
tio quædam, vt quiſque
contentus eſſe & ſecum
poſſit. Sicut enim Iup
cùm viuit, & in ſeipſo
eſcit, & gubernationem
qualis ſit intelligit, eaq
gitat quæ ſe deceant:
modo & nos decet nol
poſſe colloqui, non re
alios, non animis æſtu
uinam gubernationem
quæ habitudo ſit eoru
res cæteras expendere:
derare, quomodo ante
humanos tulerimus:
do nunc feramus: q
quæ nos adhuc angan
modo curari poſſint
quomodo tolli? Si qu
lienda ſint, vt recta rati
hibita expoliantur.
enim, videri Cæſarẽ
pacem præſtare nobis,
que bella iam ſuperſi
pugnæ, neque latroci
gna, neque piraticæ g
nes: ſed quouis anni t
quauis hora iter face
ab Oriente in occiden
uigare. Nunquid er
a febre pacem præſta
poteſt? num a na
num ab incendio, terr
fulmine? Age, num
re? Non poteſt. A luc
poteſt. Ab inuidia? N

ice a nulla tali re. At do-
na philoſophorum polli-
ar his quoque rebus ſe
præſtituram eſſe. Quid
a? Si me, inquit, homi-
ueritis, vbicunq; fue-
icquid feceritis: non
s, non iraſcemini, non
ni, non impediemini:
quilli & liberi omnem
degetis. Hanc pacem
habeat, non a Cæſare
gatam (quo pacto
m is promulgare que-
a Deo per rationem
tiatã, ea contentus nõ
ſolus fuerit? qui vide-
ſecum cogitet: Nunc
il accidere mihi po-
ihi latro non eſt, mihi
iotus non eſt: omnia
icis, plena tranquillita-
nis via, omnis vrbs,
congreſſus, vicinus,
nnoxius. Alius præbet
, cuius id munus eſt:
ſtem, alius ſenſus de-
s anticipationes. Cum
quibus opus eſt, non
itat, receptui canit, ia-
aperuit, teque venire
Quo? Non in malam rẽ:
nde ortus es, ad ami-
ognata, ad elementa.
um ignis in te fuit, ad
redit: quantum terræ,
am: quantum venti,
tum: quantum aquæ,
uam. Nullus orcus

ἀπὸ οὐδενὸς ἁπλῶς τούτων.
ὁ δὲ λόγος ὁ τῶν φιλοσόφων,
ὑπισχνεῖται καὶ ἀπὸ τούτων
εἰρήνην παρέχειν. Τί λέγει;
ἄν μοι προσέχητε ὦ ἄνθρω-
ποι, ὅπου ἂν ἦτε, ὅ,τι ἂν ποιῆ-
τε, οὐ λυπηθήσεσθε, οὐκ ὀργι-
σθήσεσθε, οὐκ ἀναγκασθήσε-
σθε, οὐ κωλυθήσεσθε, ἀπαθεῖς
δὲ καὶ ἐλεύθεροι διάξετε ἀπὸ
πάντων. Ταύτην τὴν εἰρήνην
τις ἔχων, οὐχὶ κεκηρυγμένην
ὑπὸ τοῦ Καίσαρος (πόθεν γὰρ
αὐτῷ ταύτην κηρύξαι;) ἀλλ'
ὑπὸ τοῦ θεοῦ κεκηρυγμένην,
διὰ τοῦ λόγου, οὐκ ἀρκεῖται;
ὅταν ᾖ μόνος, ἐπιβλέπων, καὶ
ἐνθυμούμενος, νῦν ἐμοὶ κα-
κὸν οὐδὲν δύναται συμβῆναι,
ἐμοὶ λῃστὴς οὐκ ἔστιν, ἐμοὶ
σεισμὸς οὐκ ἔστιν, πάντα εἰ-
ρήνης μεστά, πάντα ἀταρα-
ξίας, πᾶσα ὁδὸς, πᾶσα πό-
λις, πᾶσα σύνοδος· γείτων
κοινωνὸς ἀβλαβής· ἄλλος
παρέχει τροφάς, ᾧ μέλει, ἄλ-
λος ἐσθῆτα, ἄλλος αἰσθήσεις
ἔδωκεν, ἄλλος προλήψεις.
ὅταν δὲ μὴ παρέχῃ τἀναγ-
καῖα, τὸ ἀνακλητικὸν ση-
μαίνει, τὴν θύραν ἤνοιξε, καὶ
λέγει σοι, ἔρχου. ποῦ; εἰς οὐδὲν
δεινόν, ἀλλ' ὅθεν ἐγένου, εἰς
τὰ φίλα καὶ συγγενῆ, εἰς τὰ στοι-
χεῖα, ὅσον ἦν ἐν σοὶ πῦρ, εἰς
πῦρ ἄπεισιν· ὅσον ἦν γηΐδιον,
εἰς γηΐδιον· ὅσον πνευμάτιον,
εἰς πνευμάτιον· ὅσον ὑδάτιον,
εἰς ὑδάτιον. οὐδεὶς Ἅδης,

οὐδ᾽ Ἀχέρων, οὐδὲ Κωκυτὸς, οὐδὲ Πυριφλεγέθων· ἀλλὰ πάντα θεῶν μεστὰ καὶ δαιμόνων. ταῦτά τις ἐνθυμεῖσθαι ἔχων, καὶ βλέπων τὸν ἥλιον καὶ σελήνην, καὶ ἄστρα, καὶ γῆς ἀπολαύων καὶ θαλάσσης, ἔρημός ἐστιν οὐ μᾶλλον ἢ καὶ ἀβοήθητος. τί οὖν, ἄν τις ἐπελθὼν μόνῳ ἀποσφάξῃ με; μωρέ· σὲ οὔ, ἀλλὰ τὸ σωμάτιον. ποία οὖν ἔτι ἐρημία; ποία ἀπορία; τί χείρονας ἑαυτοὺς ποιοῦμεν τῶν παιδαρίων; ἅτινα ὅταν ἀπολειφθῇ μόνα, τί ποιεῖ; ἄραντα ὀστράκια καὶ σποδὸν, οἰκοδομεῖ τί ποτε, εἶτα καταστρέφει, καὶ πάλιν ἄλλο οἰκοδομεῖ, καὶ οὕτως οὐδέ ποτε ἀπορεῖ διαγωγῆς. ἐγὼ οὖν, ἂν πλεύσητε ὑμεῖς, μέλλω καθήμενος κλαίειν, ὅτι μόνος ἀπελείφθην καὶ ἔρημος; οὕτως οὐκ ὀστράκια ἕξω, οὐ σποδόν; ἀλλ᾽ ἐκεῖνα ὑπ᾽ ἀφροσύνης ταῦτα ποιεῖ, ἡμεῖς δ᾽ ὑπὸ φρονήσεως δυστυχοῦμεν; πᾶσα μεγάλη δύναμις ἐπισφαλὴς τῶν ἀρχομένων. φέρειν οὖν δεῖ τὰ τοιαῦτα κατὰ δύναμιν· ἀλλὰ κατὰ φύσιν, ἀλλ᾽ οὐχὶ τοῦ φθισικοῦ. μελέτησόν ποτε διαγωγὴν ὡς ἄρρωστος, ἵνα ποθ᾽ ὡς ὑγιαίνων διαγάγῃς. ἀσίτησον, ὑδροπότησον, ἀπέχου ποτὲ παντάπασιν ὀρέξεως, ἵνα ποτὲ καὶ εὐλόγως ὀρεχθῇς. εἰ δ᾽ εὐλόγως,

eſt, nullus Acheron, null
cytus, nullus Pyriphleg
ſed omnia plena ſunt d
& geniorum. Hæc ani
complecti, qui lunam &
intueri, & terra mariq
poteſt: nihilo magis eſt
tus, quam adiumenti e
Quid ergo, ſi quis me
aggreſſus iugularit? Stu
te, ſed corpuſculum. Q
go ſolitudo reſtat? Qu
pia? Quid nos ipſi pueri
riores facimꝰ, qui, cũ ſol
quuntur, quid agunt? T
teſtas, ac cinerem. N
quid exſtruunt, nunc d
& rurſus inſtaurant: qu
nunquam eis deſit, qu
pus fallant. Ego auten
nauigaueritis, ſcilicet
ſedebo, quod ſolus acc
ſim relictus? Itane teſ
cinerem non habebo
terum, illi præ ſtultit
faciunt: nos vero præ
tia calamitoſi ſumus?
magna facultas pericu
incipienti. Ferenda i
ſtiuſmodi ſunt pro vir
naturæ conuenienter.
vitæ rationem aliquan
ditare, quæ valetudin
accommodata, vt
etiam recte valeas.
cibis, aquam bibe: a
do omnem appetitur
be, vt tandẽ etiam rect
ne appetas. Quod ſi fiet

n liquid in teipſo boni
lo tum habueris. Non ita
ſ potius ſtatim vt ſapi-
es iuere volumus, & vti-
c afferre hominibus,
r vtilitatem? Quid facis?
ſe tibi profuiſti? At
ri eos vis? Tu vero ad-
ris? Vis eis prodeſſe?
in teipſo, quales phi-
a faciat, neque nugas
medens, vtilis eſto vna
ntibus: bibens, vna
ous: cedēdo omnibus,
ndo, tolerando: ſic eos
Sed pituitam tuam in
euomere.

arrago quædam.

AP. XIIII.

mali tragœdi ſoli ca-
re non poſſunt, ſed cū
ti ſic nonnulli ſoli de-
re nō poſſunt. Homo,
s, etiam ſolus deam-
ibi loquere, neque in
eliteſce. Aliquādo ali-
nſidera, circumſpice,
ſcende, vt cognoſcas
Si quis aquam bibit,
uapiam re ſeſe excer-
ni ſtudio id omnibus
o, inquit, aquam bibo.
d eo tantum aquam
omo, ſi tibi aquā bibe-
it, bibito: ſin min⁹, ri-
acis. Sin aquę pot⁹ tibi
bibe, ac tace apud eos
potores moleſte ferūt.

ὅσον ἔχῃς τι ἐν σεαυτῷ ἀγαθὸν, εὖ ὀρεχθήσῃ· οὐκ ἀλλ' εὐθέως ὡς σοφοὶ διάγειν ἐθέλομεν, καὶ ὠφελεῖν ἀνθρώπους. ποίαν ὠφέλειαν; τί ποιεῖς; σεαυτὸν γὰρ ὠφέλησας. ἀλλὰ προτρέψαι αὐτοὺς θέλεις. σὺ γὰρ προτρέψαι; θέλεις αὐτοὺς ὠφελῆσαι; δεῖξον αὐτοῖς ἐπὶ σεαυτοῦ, οἵους ποιεῖ φιλοσοφία, καὶ μὴ φλυάρει. ἐσθίων, τοὺς συνεσθίοντας ὠφέλει, πίνων, τοὺς πίνοντας· εἴκων πᾶσι, παραχωρῶν, ἀνεχόμενος. οὕτως αὐτοὺς ὠφέλει, καὶ μὴ κατεξέρα αὐτῶν τὸ σεαυτοῦ φλέγμα.

Σποράδην τινά.

ΚΕΦ. ιδ.

ΩΣ οἱ κακοὶ τραγῳδοὶ μόνοι ᾆσαι οὐ δύνανται ἀλλὰ μετὰ πολλῶν· οὕτως ἔνιοι μόνοι περιπατῆσαι οὐ δύνανται. ἄνθρωπε, εἴ τι εἶ καὶ μόνος περιπάτησον, καὶ σεαυτῷ λάλησον, καὶ μὴ ἐν τῷ χορῷ κρύπτου. σκόπτει τί ποτε, περίβλεψαι, ἐνσείσθητι, ἵνα γνῷς τίς εἶ. ὅταν τις ὕδωρ πίνῃ, ἢ ποιῇ τι ἀσκητικὸν, ἐκ πάσης ἀφορμῆς λέγει αὐτὸ πρὸς πάντας, ἐγὼ ὕδωρ πίνω. διὰ γὰρ τὸ ὕδωρ πίνεις, διὰ τὸ ὕδωρ πίνειν; ἄνθρωπε, εἴ σοι λυσιτελεῖ πίνειν, πίνε· εἰ δὲ μὴ, γελοίως ποιεῖς. εἰ δὲ συμφέρει σοι, καὶ πίνεις, σιώπα, πρὸς τοὺς δυσαρεστοῦντας τοῖς ἀνθρώποις.

τί οὖν αὐτοῖς τούτοις ἀρέσκειν θέλεις; τῶν πραττομένων τὰ μὲν προηγουμένως πράττεται, τὰ δὲ κατὰ περίστασιν, τὰ δὲ κατ' οἰκονομίαν, τὰ δὲ κατὰ συμπεριφορὰν, τὰ δὲ κατ' ἔνστασιν. δύο ταῦτα ἐξελεῖν τῶν ἀνθρώπων, οἴησιν καὶ ἀπιστίαν. οἴησις μὲν οὖν ἐστι, τὸ δοκεῖν μηδενὸς προσδεῖσθαι· ἀπιστία δὲ, τὸ ὑπολαμβάνειν, μὴ δυνατὸν εἶναι εὐρεῖν σε, τοσούτων περιεστώτων. τὴν μὲν οὖν οἴησιν ἔλεγχος ἐξαιρεῖ, καὶ τοῦτο πρῶτον ποιεῖ Σωκράτης. ὅτι δ' οὐκ ἀδύνατόν ἐστι τὸ πρᾶγμα, σκέψαι καὶ ζήτησον· οὐδέν σε βλάψει ἡ ζήτησις αὕτη, καὶ σχεδὸν τὸ φιλοσοφεῖν τοῦτ' ἔστι, ζητεῖν πῶς ἐνδέχεται, ἀπαραποδίστως ὀρέξει χρῆσθαι, καὶ ἐκκλίσει. κρείσσων εἰμί σου· ὁ γὰρ πατήρ μου ὑπατικός ἐστιν, ἄλλος λέγει· ἐγὼ δεδημάρχηκα, σὺ δ' οὔ. εἰ δ' ἵπποι ἦμεν, ἔλεγες ἂν, ὅτι ὁ πατήρ μου ὠκύτερος ἦν, ὅτι ἐγὼ ἔχω πολλὰς κριθὰς, καὶ χόρτον, ἢ ὅτι κομψὰ περιτραχήλια; εἰ οὖν ταῦτά σου λέγοντος, εἶπον, ὅτι ἔστω ταῦτα, τρέχωμεν οὖν, ἄγε, ἐπ' ἀνθρώπου οὖν οὐδέν ἐστι τοιοῦτον, οἷον ἐφ' ἵππου δρόμος, ἐξ οὗ γνωσθήσεται ὁ χείρων καὶ ὁ κρείττων; μή ποτ' ἐστιν αἰδὼς, πίστις, δικαιοσύνη;

Quid ergo iſtis ipſis
ſtudes? Eorum quæ a
partim præcipue ſpeć
partim fiunt ratione
ris, partim de induſt
toque conſilio, partin
quij cauſa, partim e
tuto vitæ. Duo hæc a
da ſunt hominibus, a
tia & diffidentia. Ac a
tia quidem eſt eorum,
bi nihil deeſſe putant
dentia vero eorum, c
ſtimant ſe inter tot c
bus proſperis vti no
Arrogantiam porro t
prehenſio. Ac illud p
faciebat Socrates. Ren
iſtam poſſe fieri conſ
& quærito. Nihil ti
bit iſta inquiſitio: a
in eo magna ex parte
philoſophia, vt inqui
modo citra impedim
petitione & auerſatio
ceat. Melior ſum te. na
meus conſularis eſt. A
Ego tribunatum geſſi
Quod ſi equi eſſemus
pater meus velocior f
multū hordei habeo
aut elegantes phaler
vero, te iſta dicente r
rem: Eſto ita, curran
Age, nihil ne tale eſt i
ne, qualis eſt in equ
quo præſtantior &
diſcernantur? Nun
verecundia, fides,

nde præſtantiorem eſ-
præſtantior ſis, tanquã
in mihi dixeris, te ve-
er calcitrare: dicam &
, eo te ſuperbire quod
proprium.

*lerate ſingula aggre-
dienda eſſe.*

CAP. XV.

iſque rei antecedenti-
; & conſequentibus
ratis, ſic eam aggredi-
ioqui cupide quidem
gredieris: quippe qui
prum quæ ſequuntur
ratis. poſtea vero cum
moleſtiæ ac difficulta-
rceſſerint, turpiter de-
Cupio vincere Olym-
nſiderato anteceden-
nſequentia: & ſic, ſi e
uerit, rem aggreditor.
accurato ordine opus:
m neceſſario, bellarijs
ndũ, exercendũ corpus
to: idq; hora præfinita,
, in frigore: nõ bibenda
: aliquando ne vinum
denique laniſtæ tanquã
i te tradas oportebit.
in certamine laniari
contingit, manũ lædi,
ueri lumbos, multum
is deglutiri, flagris cędi,
u his omnibus interdũ
His rebus conſideratis, ſi
certamen inito. Sin mi-
, vide vt puerorum more

τούτοις δείκνυε κρείττονα σεαυτὸν, ἵν' ὡς ἄνθρωπος ᾖς κρείττων. ἂν μοι λέγῃς ὅτι μεγάλα λακτίζω, ἐρῶ σοι κἀγὼ, ὅτι ἐπὶ ὄνου ἔργῳ μεγαφρονεῖς.

Οὐ δεῖ ἀπεριεσκεμμένως ἔρχεσθαι ἐφ' ἕκαστα.

ΚΕΦ. ιε.

Ἑκάστου ἔργου σκόπει τὰ καθηγούμενα καὶ τὰ ἀκόλουθα, καὶ οὕτως ἔρχου ἐπ' αὐτό. εἰ δὲ μὴ, τὴν μὲν πρώτην ἥξεις προθύμως, ἅτε μηδὲν τῶν ἑξῆς ἐντεθυμημένος· ὕστερον δ' ἀναφανέντων τινῶν, αἰσχρῶς ἀποστήσῃ. θέλω ὀλύμπια νικῆσαι· ἀλλὰ σκόπει τὰ καθηγούμενα αὐτοῦ καὶ τὰ ἀκόλουθα· καὶ οὕτως ἄν σοι λυσιτελῇ, ἅπτου τοῦ ἔργου. δεῖ σε εὐτακτεῖν, ἀναγκοφαγεῖν, ἀπέχεσθαι πεμμάτων, γυμνάζεσθαι πρὸς ἀνάγκην, ὥρᾳ τεταγμένῃ, ἐν καύματι, ἐν ψύχει, μὴ ψυχρὸν πίνειν· μὴ οἶνον ὅτ' ἔτυχεν ἁπλῶς· ἰατρῷ γὰρ παραδεδωκέναι σεαυτὸν, τῷ ἐπιστάτῃ· εἶτα ἐν τῷ ἀγῶνι παρορύσσεσθαι ἔστιν, ὅτι χεῖρα ἐμβαλεῖν, σφυρὸν στρέψαι, πολλὴν ἁφὴν καταπιεῖν, μαστιγωθῆναι, καὶ μετὰ τούτων πάντων ἔσθ' ὅτε νικηθῆναι. ταῦτα λογισάμενος, ἂν ἔτι θέλῃς ἔρχου ἐπὶ τὸ ἀθλεῖν. εἰ δὲ μὴ, ὅρα ὅτι ὡς τὰ παιδία

… ἀναστραφήσῃ, ἃ νῦν μὲν ἀθλητὰς παίζει, νῦν δὲ μονομάχους, νῦν δὲ σαλπίζει, εἶτα τραγῳδεῖ, ὅταν ἴδῃ καὶ θαυμάσῃ. οὕτω καὶ σύ· νῦν μὲν ἀθλητὴς, νῦν δὲ μονομάχος, εἶτα φιλόσοφος, εἶτα ῥήτωρ· ὅλῃ δὲ τῇ ψυχῇ οὐδὲν, ἀλλ' ὡς ὁ πίθηκος πᾶν ὃ ἂν ἴδῃς μιμῇ, καὶ ἀεί σοι ἄλλο ἐξ ἄλλου ἀρέσκει, τὸ σύνηθες δ' ἀπαρέσκει· οὐ γὰρ μετὰ σκέψεως ἦλθες ἐπί τι, οὐδὲ περιοδεύσας ὅλον τὸ πρᾶγμα, οὐδ' ἐβασάνισας, ἀλλ' εἰκῇ καὶ κατὰ ψυχρὰν ἐπιθυμίαν. οὕτω τινὲς ἰδόντες φιλόσοφον, καὶ ἀκούσαντές τινος οὕτω λέγοντος, ὡς Εὐφράτης λέγει, καίτοι τίς οὕτω δύναται εἰπεῖν ὡς ἐκεῖνος, θέλουσι καὶ αὐτοὶ φιλοσοφεῖν. ἄνθρωπε, σκέψαι πρῶτον τί ἐστι τὸ πρᾶγμα· εἶτα καὶ τὴν σαυτοῦ φύσιν, τί δύνασαι βαστάσαι. εἰ παλαιστὴς, ἰδοῦ σου τοὺς ὤμους, τοὺς μηρούς, τὴν ὀσφύν. ἄλλος γὰρ πρὸς ἄλλο τι πέφυκε. δοκεῖς ὅτι ταῦτα ποιῶν, δύνασαι φιλοσοφεῖν· δοκεῖς ὅτι δύνασαι ὡσαύτως ἐσθίειν; ὡσαύτως πίνειν, ὁμοίως ὀργίζεσθαι, ὁμοίως δυσαρεστεῖν. ἀγρυπνῆσαι δεῖ, πονῆσαι, νικῆσαί τινας ἐπιθυμίας, ἀπελθεῖν ἀπὸ τῶν οἰκείων, ὑπὸ παιδαρίου καταφρονηθῆναι, ὑπὸ τῶν ἀπαντώντων καταγελασθῆναι, ἐν παντὶ ἧττον ἔχειν, ἐν ἀρχῇ, ἐν τιμῇ, ἐν δίκῃ. ταῦτα περι-

acturus ſis, qui nunc ludunt, nunc gladiator tuba canunt, nunc tr agunt, cum iſta videri miratique fuerint. S nunc pugil eris, nunc tor, mox philoſophus orator, toto autem an hil: ſed vt ſimius quic deris, imitaberis, ſubin ex alio tibi placebit. vero diſplicebunt. Ne conſiderate quicquam ſus es, neque rem tc ploraſti, aut examin temere & frigida cu impulſus. Sic quid philoſopho, audito qui dicat, Vt Euphra rit? quis ita dicere, v teſt? volunt & ipſi phari. Homo, conſid quæ res ſit. Deinde r quoq; tuam, quid fer Si luctator eſſe vis: vid ros tuos, fœmora, lum lius enim ad alia n Putas ne te, ſi iſta aga philoſophari? Putas ne eodem modo edere, modo bibere, ęque ira indignari? Vigilandu borãdum, vincendæ ſi dam cupiditates, a cog ſcedendum: oportet contemni, ab obuiis c omnibus in rebus c conditione eſſe, in ma in honore, in iudicio.

…s, ſi lubet, accedito: ſi …is redimere cupis ani… tranquillitatem, liberta… inſtātiam. Alioqui noli …de: ne vt pueri, nunc …ophus ſis, poſtea publi… mox orator, denique …tor Cæſaris. Hæc non …iunt. Vnum te homi…e oportet, eumque vel …, vel malum. Aut exco…bi ratio eſt, aut res ex… Laborem vel internis, …rnis rebus impendito: …, tuendus eſt tibi vel …phi ſtatus, vel hominis … Rufo quidam, occiſo …dixit, nunc mundum …tia gubernari. At ille: …am, inquit, obiter adeo …bam adminiſtrari pro… …a mundum probaue…

…e eſſe opus, cū aliis mo… …n gerere volumus.

CAP. XVI.

…mino neceſſe eſt, eum …i frequentius cum ali… …oquitur, aut compo… …t denique familiariter …, el ipſum illi fieri ſimi… …l illum ad ſuam ratio… …iducere. Nam ſi quis …m exſtinctum ardenti …rit, aut hic illum, aut …c incendet. Cum igi… …im periculum ſit, in… …n familiaritate & cō… …e caute eſt vtendum.

σκεψάμενος, εἰ σοὶ δοκεῖ, πρόσερχε· εἰ θέλεις ἀντικαταλλάξασθαι τούτων ἀπάθειαν, ἐλευθερίαν, ἀταραξίαν· εἰ δὲ μή, μὴ πρόσαγε. μὴ ὡς τὰ παιδία, νῦν μὲν φιλόσοφος, ὕστερον δὲ τελώνης, εἶτα ῥήτωρ, εἶτα ἐπίτροπος Καίσαρος. ταῦτα οὐ συμφωνεῖ. ἕνα σε δεῖ ἄνθρωπον εἶναι ἢ ἀγαθὸν ἢ κακόν. ἢ τὸ ἡγεμονικόν σε δεῖ ἐξεργάζεσθαι τὸ σαυτοῦ, ἢ τὰ ἐκτός· ἢ περὶ τὰ ἔσω φιλοπόνει, ἢ περὶ τὰ ἔξω· τουτέστι, φιλοσόφου στάσιν ἔχειν, ἢ ἰδιώτου. Ῥοῦφός τις ἔλεγε, Γάλβα σφαγέντος, ὅτι νῦν προνοίᾳ ὁ κόσμος διοικεῖται. ὁ δὲ, μὴ παρέργως ποτ᾽ ἔφη ἀπὸ Γάλβα κατεσκεύασα, ὅτι προνοίᾳ ὁ κόσμος διοικεῖται.

Ὅτι εὐλαβῶς δεῖ συγκαθιέναι εἰς συμπεριφοράν.

ΚΕΦ. ιϛ.

ΑΝάγκη τὴν συγκαθιέντα τισὶν ἐπιπλέον, ἢ εἰς λαλιὰν, ἢ εἰς συμπόσια, ἢ ἁπλῶς εἰς συμβίωσιν, ἢ αὐτὸν ἐκείνοις ἐξομοιωθῆναι, ἢ ἐκείνους μεταθεῖναι ἐπὶ τὰ αὐτοῦ. καὶ γὰρ ἄνθρακα ἀπεσβεσμένον ἂν θῇ παρὰ τὸν καιόμενον, ἢ αὐτὸς ἐκεῖνον τοῦτον ἐκκαύσει. τηλικούτου οὖν τοῦ κινδύνου ὄντος, εὐλαβῶς δεῖ τοῖς ἰδιώταις συγκαθίεσθαι εἰς τὰς τοιαύτας περιφοράς.

μεμνημένους, ὅτι ἀμήχανον, τὸν συντριβόμενον τῷ ἠσβολωμένῳ, μὴ καὶ αὐτὸν ἀπολαῦσαι τῆς ἀσβόλης. τί γὰρ ποιήσεις, ἂν περὶ μονομάχων λαλῇ, ἂν περὶ ἵππων, ἂν περὶ ἀθλητῶν, ἂν τὸ ἔτι τούτων χεῖρον, περὶ ἀνθρώπων; ὁ δεῖνα κακός, ὁ δεῖνα ἀγαθός· τοῦτο καλῶς ἐγένετο, τοῦτο κακῶς. ἔτι ἂν σκώπτῃ, ἂν γελοιάζῃ, ἂν κακοηθίζῃ. ἔχει τίς ὑμῶν παρασκευὴν, οἵαν ὁ κιθαριστικὸς τὴν λύραν λαβών· ὡς εὐθὺς ἁψάμενος τῶν χορδῶν, γνῶναι τὰς ἀσυμφώνους, καὶ ἁρμόσασθαι τὸ ὄργανον; οἵαν εἶχε Σωκράτης δύναμιν, ὡς ἐν πάσῃ συμφορᾷ ἄγειν ἐπὶ τὸ αὑτοῦ τοὺς συνόντας. πόθεν ὑμῖν; ἀλλ' ἀνάγκη ὑπὸ τῶν ἰδιωτῶν ὑμᾶς περιάγεσθαι. διὰ τί οὖν ἐκεῖνοι ὑμῶν ἰσχυρότεροι; ὅτι ἐκεῖνοι μὲν τὰ σαπρὰ ταῦτα ἀπὸ δογμάτων λαλοῦσιν, ὑμεῖς δὲ τὰ κομψὰ ἀπὸ τῶν χειλῶν. διὰ τοῦτο ἄτονά ἐστι, καὶ νεκρά, καὶ σικχᾶναί ἐστιν ἀκούοντα ὑμῶν τοὺς προτρεπτικοὺς, καὶ τὴν ἀρετὴν τὴν ταλαίπωρον, ἣ ἄνω κάτω θρυλεῖται. οὕτως ὑμᾶς οἱ ἰδιῶται νικῶσι· πανταχοῦ γὰρ ἰσχυρὸν τὸ δόγμα, ἀνίκητον τὸ δόγμα. μέχρις ἂν οὖν παγῶσιν ἐν ὑμῖν αἱ κομψαὶ ὑπολήψεις,

Satis enim intelligitur
fuligine oppleto verſe
non poſſe, quin & ipſ
noſus fias. Quid eni
ſi de gladiatoribus lo
Si de equis, ſi de pugil
(quod his peius etian
de hominibus: iſte m
bonus eſt: hoc recte
illud male. Præterea
derideat, ſi riſum e
improbis vtatur m
Num quis veſtrum i
tus eſt, vt citharœd
accepta cithara, cordi
tatis, ſtatim intell
non concinant, inſ
tumque ad vſum ac
dare poteſt? Ea vis i
te fuit, vt quouis rer
familiares ad ſuum
traduceret. Vnde vol
Imo neceſſe habetis
commodare moribu
ctorum. Cur autem
potentiores ſunt? Q
da illa ita proferunt,
unt: vobis vero eleg
in labris naſcuntur,
cauſa infirma ſunt &
nec ſine faſtidio au
ſunt adhortationes
miſera virtus, quæ vo
per in ore eſt. Ita ve
vincunt. Decretu
vbique firmum eſt
tum vbique inuictu
uſquam igitur erud
tentiæ confirmatæ

rt, priuſquam faculta- nraueritis, qua in tuto lemini, auctor vobis ſum t indoctorum vtendi nitudine. Alioquin ea e Scholis annotatis in- s, aud ſecus ac cera in ſole nt. longe igitur a ſole e, dum cereas habetis nes. Quæ cauſa eſt, loſophi e patria diſce- m eſſe ſuadeant? Quod mores animos diſtra- nec aliam conſuetudi- dimittunt, Non feri- uios dicentes, ecce iſte phatur, cum talis & t. Sic medici quoque is morbis oppreſſos, in regionem, aliumque blegant. Et recte qui- Proinde & vos mores troducite, confirmate opiniones, & in eis ſtre- orate. Imo hinc ad ila, ad compoſitiones orum, in xyſtum, in cir- cea illinc huc, viciſſimq; ic ijdem. Non vllus gans, non animaduer- cura ſuiipſius, neque tio quomodo quiſque iſis, ſecundũ naturam, ra? Quomodo reſpon- ? Sicut decet, an con- nquid iis quæ mei iu- unt, dico: Nihil mihi m eſt. Nam ſi nondum ti eſtis, fugite mo-

καὶ δύναμιν ἵνα περιποιήσητε πρὸς ἀσφάλειαν, συμβουλεύω ὑμῖν εὐλαβῶς τοῖς ἰδιώταις συγκαταβαίνειν. εἰ δὲ μή, καθ' ἡμέραν ὡς κηρὸς ἐν ἡλίῳ διατακήσεται ὑμῶν, εἴ τινα ἐν τῇ σχολῇ ἐγγράφετε. μακρὰν οὖν ἀπὸ τοῦ ἡλίου ποῦ ποτε ὑπάγετε, μέχρις ἂν κηρίνας τὰς ὑπολήψεις ἔχητε. διὰ τοῦτο καὶ τῶν πατρίδων συμβουλεύουσιν ἀποχωρεῖν οἱ φιλόσοφοι, ὅτι τὰ παλαιὰ ἔθη περισπᾷ, καὶ οὐκ ἐᾷ ἀρχὴν γενέσθαι ἄλλου ἐθισμοῦ. οὐδὲ φέρομεν τοὺς ἀπαντῶντας καὶ λέγοντας, ἴδε ὁ δεῖνα φιλοσοφεῖ, ὁ τοῖος καὶ ὁ τοῖος. οὕτω καὶ οἱ ἰατροὶ τοὺς μακρονοσοῦντας ἐκπέμπουσιν εἰς ἄλλην χώραν, καὶ ἄλλον ἀέρα καλῶς ποιοῦντες. καὶ ὑμεῖς ἀντεισαγάγετε ἄλλα ἔθη. πήξατε ὑμῶν τὰς ὑπολήψεις, καὶ ἐναθλεῖτε αὐταῖς. οὔ, ἀλλ' ἔνθεν ἐπὶ θεωρίαν, εἰς μονομαχίαν, εἰς ξυστόν, εἰς κίρκον, εἶτ' ἐκεῖθεν ὧδε, καὶ πάλιν ἔνθεν ἐκεῖ οἱ αὐτοί. καὶ ἔθος κομψὸν οὐδέν. οὔτε προσοχή, οὔτ' ἐπιστροφὴ ἐφ' αὑτ., καὶ παρατήρησις, πῶς χρῶμαι ταῖς προσπιπτούσαις φαντασίαις, κατὰ φύσιν ἢ παρὰ φύσιν, πῶς ἀποκρίνομαι πρὸς αὐτάς, ὡς δεῖ ἢ ὡς οὐ δεῖ. ἐπιλέγω τοῖς ἀπροαιρέτοις, ὅτι οὐδὲν πρὸς ἐμέ. εἰ γὰρ μή πως οὕτως ἔχεις, φεύγετε ἔθη

τὰ πρότερον, φύγετε τοὺς ἰδιώτας, εἰ θέλετε ἄρξασθαί ποτε τινὲς εἶναι.

Περὶ προνοίας.

ΚΕΦ. ιζ.

Ὅταν τι τῇ προνοίᾳ ἐγκαλῇς, ἐπιστράφηθι, καὶ γνώσῃ ὅτι κατὰ λόγον γέγονε. ναί, ἀλλ' ὁ ἄδικος πλέον ἔχει. ἐν τίνι; ἐν ἀργυρείῳ. πρὸς γὰρ τοῦτό σου κρείττων ἐστίν, ὃ κολακεύει, ἀναισχυντεῖ, ἀγρυπνεῖ. τί θαυμαστόν; ἀλλ' ἐκεῖνο βλέπε, εἰ ἐν τῷ πιστὸς εἶναι πλέον σου ἔχει, εἰ ἐν τῷ αἰδήμων. οὐ γὰρ εὑρήσεις. ἀλλ' ὅπου κρεῖττον, ἐκεῖ σαυτὸν εὑρήσεις πλέον ἔχοντα. κἀγώ ποτ' εἶπον τινὶ ἀγανακτοῦντι ὅτι Φιλόστοργος εὐτυχεῖ, ἤθελες ἂν σὺ κατὰ Σούρα κοιμᾶσθαι; μὴ γένοιτο, φησίν, ἐκείνη ἡ ἡμέρα. τί οὖν ἀγανακτεῖς, εἰ λαμβάνει τι ἀνθ' οὗ πωλεῖ; ἢ πῶς μακαρίζεις τὸν διὰ τούτων, ἃ σὺ ἀπεύχῃ, κτώμενον ἐκεῖνα; ἢ τί κακὸν ποιεῖ ἡ πρόνοια, εἰ τοῖς κρείττοσι τὰ κρείττω δίδωσιν; ἢ οὐκ ἔστι κρεῖττον αἰδήμονα εἶναι, ἢ πλούσιον; ὡμολόγει. τί οὖν ἀγανακτεῖς ἄνθρωπε, ἔχων τὸ κρεῖττον; μέμνησθε οὖν ἀεί, καὶ πρόχειρον ἔχετε, ὅτι νόμος οὗτος φυσικός, τὸν κρείττονα τοῦ χείρονος πλέον ἔχειν, ἐν ᾧ

res priores, fugite vı tandem auſpicari n & proficere vultis.

De prouidentia

CAP. XVI

CVm prouidentia fas, in te ſi deſ cognoſces, certa ra ctum eſſe. At impr liore conditione eſt? re? In pecunia. Na tibi præſtat, quod a quod frõtem perfric vigilat. Quin illud num fide, num ve tibi præſtet? Neque eſſe inuenies, ſed po lioribus in rebus te conditione eſſe co Nam & ego aliqua dam philoſtorgi ſuc gre ferenti, nunqui tu cum Sura dormir Ne, inquit, is mihi ceſcat. Quid ergo ſuc aliquid pretii pro iis dit accipit? Cur bea prædicas ob ea quæ ris? Quid peccat p tia, ſi melioribus mel buit? Nonne præſt cundum eſſe, quam Aſſentiebatur. Quid cenſes, cum id hab melius eſt? Sempe mementote, atque i tu habetote, eam n gem meliorem, in e

li, meliore cōditione eſſe ci ſit deterior. Ita nun- ſuccenſebitis. At vxor e tractat. Recte. Si quis itur, quid eſt iſtud? Dic? male me tractat. Nihil er- d? Nihil. Pater nihil mi- tur. Quid iſtud eſt? Pa- il mihi largitur. Id vero lum: extrinſecus adii- m eſt, & adfingendum cium. Quocirca non tas repudianda eſt, ſed paupertatis: quo pacto imus.

perturbari oportere nuntiis.

CAP. XVIII.

id turbulenti nuntia- tibi fuerit, illud habe- omtu: nuntiū ad nihil pertinere, quæ tui ar- at. Nunquis enim nun- i poteſt, te perperam aut praue appetiuiſſe? uam. Sed mortuum uem, nuntiare poteſt. rgo ad te? Aliquem ledicere. Quid ergo Patrem neſcio quid Contra quem? nun- ntra inſtitutum tu- poteſt? At contra cor- m, contra reculam? s: non contra te. E- iudex pronuntiat te violaſſe. An non & n iudices impietatis derunt? Nunquid tui arbitrii eſt, quid illi pronuntia-

κρείττων ἐστὶ καὶ οὐδέ ποτ' ἀγανακτήσετε. ἀλλ' ἡ γυνή μοι κακῶς χρῆται· καλῶς. ἄν τις πυνθάνηται, τί ἐστι τοῦτο, λέγε, ἡ γυνή μοι κακῶς χρῆται; ἄλλο οὖν οὐδέν; οὐδέν. ὁ πατήρ μοι οὐδὲν δίδωσιν, ὅτι δὲ κακόν ἐστι, τοῦτο ἔξωθεν αὐτῷ δεῖ προσθεῖναι, καὶ προσκαταψεύσασθαι. διὰ τοῦτο οὐ δεῖ τὴν πενίαν ἐκβάλλειν, ἀλλὰ τὸ δόγμα τὸ περὶ αὐτῆς καὶ οὕτως εὐροήσομεν.

Ὅτι οὐ δεῖ πρὸς τὰς ἀγγελίας ταράσσεσθαι.

ΚΕΦ. ιη.

Ὅταν σοί τι προσαγγελθῇ ταρακτικόν, ἐκεῖνο ἔχε πρόχειρον, ὅτι ἀγγελία περὶ οὐδενὸς προαιρετικοῦ γίνεται. μή τι γὰρ δύναταί σοι τις ἀγγεῖλαι, ὅτι κακῶς ὑπέλαβες, ἢ κακῶς ὠρέχθης; οὐδαμῶς. ἀλλ' ὅτι ἀπέθανέ τις. τί οὖν πρὸς σε, ὅτι σε κακῶς τις λέγει; τί οὖν πρὸς σε ὅτι ὁ πατὴρ τάδε τινὰ ἑτοιμάζεται; ἐπὶ τίνα; μή τι ἐπὶ τὴν προαίρεσιν; πόθεν δύναται; ἀλλ' ἐπὶ τὸ σωμάτιον; ἐπὶ τὸ κτησείδιον; ἐσώθης. οὐκ ἐπὶ σέ. οὐκ οὖν ἀλλ' ὁ κριτὴς ἀποφαίνεται, ὅτι ἠσέβησας. περὶ Σωκράτους δ' οὐκ ἀπεφήναντο οἱ δικασταί; μή τι σὸν ἔργον ἐστὶ τὸ ἐκεῖνον ἀποφήνα-

θαι; οὔ, τί οὖν ὅτι σοι μέλει; ἔστι τι τοῦ πατρός σου ἔργον, ὃ ἂν μὴ οἱ πληρώσῃ, ἀπώλεσε τὸν πατέρα, τὸν φιλόστοργον, τὸν ἥμερον. ἄλλο μηδὲν ζήτει τούτου ἕνεκα αὐτὸν ἀπολέσθαι. οὐδέποτε γὰρ ἐν ἄλλῳ μέν τις ἁμαρτάνει, εἰς ἄλλο δὲ βλάπτεται. πάλιν σὸν ἔργον τὸ ἀπολογηθῆναι εὐσταθῶς, αἰδημόνως, ἀοργήτως. εἰ δὲ μή, ἀπώλεσας καὶ σὺ τὸν υἱόν, τὸν αἰδήμονα, τὸν γενναῖον. τί οὖν, ὁ κριτὴς ἀκίνδυνός ἐστιν; οὔ· ἀλλὰ κἀκεῖνος τὰ ἴσα κινδυνεύεται. τί οὖν ἔτι φοβῇ, τί ἐκεῖνος κρίνῃ; τί σοι καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ κακῷ; σὸν κακόν ἐστι, τὸ κακῶς ἀπολογηθῆναι. τοῦτο φυλάσσου μόνον. κριθῆναι δ' ἢ μὴ κριθῆναι, ὥσπερ ἄλλου ἐστὶν ἔργον, οὕτω κακὸν ἄλλου ἐστίν. ἀπειλεῖ σοι ὁ δεῖνα. ἐμοί; οὔ. ψέγει σε. αὐτὸς ὄψεται, πῶς ποιεῖ τὸ ἴδιον ἔργον. μέλλει σε κατακρινεῖν ἀδίκως. ἄθλιος.

Τίς στάσις ἰδιώτου καὶ φιλοσόφου.

ΚΕΦ. ιθ.

Η Πρώτη διαφορὰ ἰδιώτου καὶ φιλοσόφου. ὁ μὲν λέγει, οὐαί μοι διὰ τὸ παιδάριον, διὰ τὸν ἀδελφόν, οὐαὶ διὰ τὸν πατέρα. ὁ δ' ἂν ποτ'

ent? Non. Quid ei
curas? Eſt quoddam
officium, quod niſi p
nomen patris, nom
tis, nomen manſ
amiſerit. Nihil eu
ea quidem de cauſa,
ſe exiſtimato. Neq
vnquam in alio pec
alio detrimentum ca
ciſſim munus tuum
ſam dicere conſtan
cunde, placide. N
qui & tu filii pietate
cundiam, probitate
ris. Quid ergo? Iu
riculi expers eſt? N
ille in eodem peric
tur. Quid ergo, etia
mes, quidnam ille
et? Quid tibi cu
malis? Tuum malu
ſam tuam male age
hoc caueto. Iudiciu
te fieri, aut non fieri
munus, ſic alterius
lũ eſt. Iſte tibi mina
Vituperat te. Ipſe vi
admodum munus
miniſtret. Eſt te con
rus: ob idipſum mi

Quis ſtatus ſit hom & philoſoph

CAP. XI

PRimum indoct
ſophi diſcrimen
ille dicit: Hei mihi
lium, propter frat
pter patrẽ. Hic vero

ce cogitur, re conſidera-
lenihi, ait, propter me.
o nim vel voluntatem
be, vel in eo quod alie-
i i eſt incõmodare vlli
l, iſi voluntas ipſa ſeſe
. ergo eo & ipſi incli-
ri us, vt rebus male ſuc-
it us ipſi nos accuſem⁹,
merimus, non aliã eſſe
itionis & inconſtan-
um niſi opinionem: o-
bis iuro deos, aliquid
rciſſe. Nunc, aliud iter
tiſum⁹ ingreſſi: ſtatim
rcutrix, ſi quando per
nim impegimus, non
bigauit, ſed lapidem
rat. Quid autem com-
las? Fuitne illi propter
t ſtultitiam alio mi-
lu? Rurſus, ſi quando
ecibum non inueneri-
nquam puſillitatem
rſtri compeſcit pæda-
, coquum verberibus
omo, nunquid illi te
gcam præfecimus, &
lio noſtro? Hunc cor-
ui iuuato. Sic adulti
p pueris nos gerimus.
n in Muſica, eſt homo
uſ n re literaria, homo
at: in vita, homo ine-
iis.

εἰπεῖν ἀναγκασθῇ. οὐαί μοι,
ἐπιστήσας λέγει, δι' ἐμέ; προ-
αίρεσιν γὰρ οὐδὲν δύναται κω-
λῦσαι ἢ βλάψαι ἀπροαίρε-
τον, εἰ μὴ αὐτὴ ἑαυτήν. ἂν
οὖν ἐπὶ τοῦτο ῥέψωμεν καὶ
αὐτοί, ὥσθ' ὅταν δυσοδῶμεν
αὐτοὺς αἰτιᾶσθαι, καὶ μι-
μνῆσθαι, ὅτι οὐδὲν ἄλλο τα-
ραχῆς ἢ ἀκαταστασίας αἴτιόν
ἐστιν ἢ δόγμα, ὀμνύω ὑμῖν
πάντας θεούς, ὅτι προέκοψε.
νῦν δ' ἄλλην ὁδὸν ἐξ ἀρχῆς
ἐληλύθαμεν· εὐθὺς ἔτι παί-
δων ἡμῶν ὄντων, ἡ τίτθη εἴ-
ποτε προσπταίσαιμεν χά-
σκοντες, οὐχὶ ἡμῖν ἐπέπλησ-
σεν, ἀλλὰ τὸν λίθον ἔτυπτε.
τί γὰρ ἐποίησεν ὁ λίθος; διὰ
τὴν τοῦ παιδίου σου μω-
ρίαν, ἔδει μεταβῆναι αὐτόν;
πάλιν ἂν μὴ εὕρωμεν φα-
γεῖν ἐκ βαλανείου, οὐδέ-
ποθ' ἡμῶν καταστέλλει τὴν
ἀθυμίαν ὁ παιδαγωγός, ἀλ-
λὰ δαίρει τὸν μάγειρον. ἄν-
θρωπε, μὴ γὰρ ἐκείνου σε
παιδαγωγὸν κατεστήσαμεν,
ἀλλὰ τοῦ παιδίου ἡμῶν, τοῦ-
το ἐπανόρθου, τοῦτο ὠφέλει.
οὕτω καὶ αὐξηθέντες φαινό-
μεθα παιδία. παῖς γὰρ ἐν μου-
σικοῖς, ὁ ἄμουσος· ἐν γραμ-
ματικοῖς, ὁ ἀγράμματος·
ἐν βίῳ, ὁ ἀπαίδευτος.

uum e rebus externis nnibus capi.

AP. XX.

Ὅτι ἀπὸ πάντων τῶν ἐκτός ἐστιν ὠφελεῖσθαι.

ΚΕΦ. κ.

ΕΠΙ τῶν θεωρητικῶν φαντασιῶν πάντες σχεδὸν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακὸν ἐν ἡμῖν ἀπέλιπον, οὐχὶ δ' ἐν τοῖς ἐκτός. οὐδεὶς λέγει ἀγαθὸν, τὸ ἡμέραν εἶναι· κακὸν, τὸ νύκτα εἶναι· μέγιστον δὲ κακὸν, τὸ τρία τέσσαρα εἶναι. ἀλλὰ τί; τὴν μὲν ἐπιστήμην ἀγαθὸν, τὴν δ' ἀπάτην κακόν. ὥστε καὶ περὶ τὸ ψεῦδος αὐτὸ ἀπάτην, συνίστασθαι τὴν ἐπιστήμην τοῦ ψεῦδος εἶναι αὐτό. ἔδει οὖν οὕτω καὶ ἐπὶ τοῦ βίου. ὑγεία ἀγαθὸν, νόσος δὲ κακόν; οὔ ἄνθρωπε. ἀλλὰ τί; τὸ καλῶς ὑγιαίνειν, ἀγαθόν· τὸ κακῶς, κακόν· ὥστε καὶ ἀπὸ νόσου ἔστιν ὠφεληθῆναι, τὸν θεόν σου. ἀπὸ θανάτου γὰρ οὐκ ἔστιν; ἀπὸ πηρώσεως γὰρ οὐκ ἔστι; μικρά σοι δοκεῖ ὁ Μενοικεὺς ὠφεληθῆναι, ὅτ' ἀπέθνησκε; τοιαῦτά τις εἰπὼν ὠφεληθείη, οἷα ἐκεῖνος ὠφελήθη. ἔα ἄνθρωπε, οὐκ ἐτήρησε τὸν φιλόπατριν; τὸν μεγαλόφρονα; τὸν πιστόν; τὸν γενναῖον; ἐπιζήσας δὲ, οὐκ ἀπώλλυε ταῦτα πάντα, οὐ περιεποιεῖτο τὰ ἐναντία; τὸν δειλὸν οὐκ αὖ ἐλάμβανε; τὸν ἀγεννῆ; τὸν μισόπατριν; τὸν φιλόψυχον; ἄγε, δοκεῖ σοι μι-

IN viſis quæ animi c
platione conſtant,
modum omnes boı
malum in nobis relic
non autem in rebus
Nemo bonum eſſe dic
dies ſit: malum, q
ſit: maximum autem
quod tria ſint quatuc
ergo? Scientiam eſſe
inſcitiam vero mala
inde in ipſius etia
dacii errore, eam ſ
exſiſtere, qua id eſſe
cium intelligatur.
& in vita fieri oport
nitas bonum eſt, mo
lum. Non, homo. Q
Recte ſanitate vti, bo
male malum. Licet
e morbo capere fruc
tuo. An non & e mo
non & e mutilatione
capere licet? Parur
cepiſſe Menœceum
cum mortem oppete
quis factum eius i
fructum ex eo cepe
homo: nonne pieta
patriam conſeruaui
magnitudine animi?
dem? non indolem
ſam? Qui ſi diutius
nonne iſtis omnibus
in contraria incidiſſ
ignauiæ crimen incur
animi deg... is? nc
deſertoris? non mo
formidantis? Age,

n bi fructum cepiſſe vi-
ir ſuo interitu? Non. Sed
ni pater magnum fru-
n pit e vita ſua tam de-
r & miſera. Nunquid
i ſtea mortuus non eſt?
n tandem Deos ve-
s materia fabrefactos
ii. Deſinite voſmet-
s niicere in ſeruitutem,
i rerum ipſarum, de-
ominum eorum pro-
r, qui eas vel conferre,
r ere poſſunt. Fructus
iſtis capi poteſt? Ex
ils: etiam e conuicia-
uid vero pugili fructus
t i quo excercetur? Plu-
ir Etiam hic me excercet
lantiam, ad manſue-
n, ad clementiam?
d-ille quidem collum
montrectat, & lumbos,
ros: quæ dum cor-
n iuuat. An alipta recte
Tolle vtraque manu
tu, & quanto grauius
or us, tanto magis ego
r Si quis vero ad man-
d em me excercet, non
r ſtud eſt, neſcire fru-
pere ex hominibus.
s cinus eſt? Sibiipſe,
i o bonus: excercet
le ionem, excercet æ-
at meam. Malus pater
Si ipſe, at mihi bonus.
e Mercurii virgula: hac
u) quicquid attigeris,

καὶ ὠφεληθῆναι ἀποθανὼν; οὔ. ἀλλ' ὁ τοῦ Ἀδμήτου πατὴρ μεγάλα ὠφελήθη ζήσας οὕτως ἀγεννῶς καὶ ἀθλίως. ὕστερον γὰρ οὐκ ἀπέθανε; παύσασθε τοὺς θεοὺς ὑμῶν, τοὺς ὕλας θαυμάζοντες. παύσασθ' ἑαυτοὺς δούλους ποιοῦντες, πρῶτον τῶν πραγμάτων, εἶτα δι' αὐτὰ καὶ τῶν ἀνθρώπων τῶν ταῦτα περιποιεῖν ἢ ἀφαιρεῖσθαι δυναμένων. ἔστιν οὖν ἀπὸ τούτων ὠφεληθῆναι; ἀπὸ πάντων, καὶ ἀπὸ τοῦ λοιδοροῦντος. τί δ' ὠφελεῖ τὸν ἀθλητὴν ὁ προγυμναζόμενος; τὰ μέγιστα. καὶ οὗτος ἐμοῦ προγυμναστὴς γίνεται· τὸ ἀνεκτικόν μου γυμνάζει, τὸ ἀόργητον, τὸ πρᾶον. οὔ; ἀλλ' ὁ μὲν τοῦ τραχήλου καθάπτων, καὶ τὴν ὀσφύν μου, καὶ τοὺς ὤμους καταρτίζων, ὠφελεῖ με. καὶ ὁ ἀλείπτης καλῶς ποιῶν λέγει, ἆρον ὑπὲρ ἀμφοτέρας, καὶ ὅσον βαρύτερός ἐστιν ἐκεῖνος, τοσούτῳ μᾶλλον ὠφελοῦμαι ἐγώ. εἰ δέ τις πρὸς ἀοργησίαν με γυμνάζει, οὐκ ὠφελοῦμαι; τοῦτέστι τὸ μὴ εἰδέναι ἀπ' ἀνθρώπων ὠφελεῖσθαι. κακὸς γείτων αὐτῷ· ἀλλ' ἐμοὶ ἀγαθός· γυμνάζει μου τὸ εὔγνωμον, τὸ ἐπιεικές. κακὸς πατὴρ αὐτῷ, ἀλλ' ἐμοὶ ἀγαθός, τοῦτέστι τὸ τοῦ Ἑρμοῦ ῥαβδίον. οὗ θέλεις [φησὶν] ἅψαι, καὶ

χρυσοῦν ἔσται. οὔ, ἀλλ' ὃ θέλεις φέρε, κἀγὼ αὐτὸ ἀγαθὸν ποιήσω. φέρε νόσον, φέρε θάνατον, φέρε ἀπορίαν, φέρε λοιδορίαν, δίκην τὴν περὶ τῶν ἐσχάτων, πάντα ταῦτα τῷ ῥαβδίῳ τοῦ Ἑρμοῦ ὠφέλημα ἔσται. τὸν θάνατον τί ποιήσεις, τί γὰρ ἄλλο, ἢ ἵνα σε κοσμήσῃ, ἢ ἵνα δείξῃ σε ἔργῳ δι' αὐτοῦ τί ἐστιν ἄνθρωπος, τῷ βουλήματι τῆς φύσεως παρακολουθῶν. τὴν νόσον τί ποιήσεις; δείξω αὐτῆς τὴν φύσιν, διαπρέψω ἐν αὐτῇ, εὐσταθήσω, εὐροήσω, τὸν ἰατρὸν οὐ κολακεύσω, οὐκ εὔξομαι ἀποθανεῖν. τί ἔτι ἄλλο ζητεῖς, πᾶν ὃ ἂν δῷς, ἐγὼ αὐτὸ ποιήσω μακάριον, εὐδαιμονικὸν, σεμνὸν, ζηλωτόν. οὔ; ἀλλὰ βλέπε μὴ νοσήσῃς, κακόν ἐστιν. οἷον εἴ τις ἔλεγε, βλέπε μὴ λάβῃς ποτὲ φαντασίαν τοῦ τὰ τρία τέσσαρα εἶναι· κακόν ἐστιν. ἄνθρωπε, πῶς κακόν; ἂν ὃ δεῖ περὶ αὐτοῦ ὑπολάβω, πῶς ἔτι με βλάψει; οὐχὶ δὲ μᾶλλον καὶ ὠφελήσει; ἂν οὖν περὶ πενίας ὃ δεῖ ὑπολάβω, ἂν περὶ νόσου, ἂν περὶ ἀναρχίας, οὐκ ἀρκεῖ μοι; οὐκ ὠφέλημα ἔσται; πῶς οὖν ἔτι ἐν τοῖς ἐκτὸς τὰ κακὰ καὶ τἀγαθὰ δεῖ με ζητεῖν, ἀλλὰ τί; ταῦτα μέχρι ὧδε, εἰς οἶκον δ' οὐδεὶς ἀποφέρει.

aureũ erit. Non ita. S
uis affer, idque eg
faciam. Affer morb
mortem, affer egeſta
conuitium & diſcrin
tis: omnia hæc virg
curii vtilia redden
morte quid facies? (
aliud, niſi vt ea te or
per te, re ipſa demon
ſit homo, ſi naturæ
tem ſequatur? De m
ſtatues? Oſtendam
ram, excellam in eo,
lus ero, bene mecum
bo, medico non
mortem non optab
quiris amplius? Qui
hi dederis, id ego eff
tum, proſperum, h
expetendum. Non
ne ægrotes: mala
inde iſtud eſt, ac ſi q
Caue ne quando t
tria eſſe quatuor:
Quomodo malum
ſic exiſtimaro, vt d
porro mihi nocebit
tius proderit? Si e
pertate, de morbo,
batione ſtatus publ
ſero vt decet, nonn
ſatis eſt? nonne pro
Qua ergo ratione p
na & mala in rebu
quæram? Sed quic
in hoc loco diſſerun
autem ſecum auſert

n cum puero bellum
um vicinis, cum irri-
cum ſcurris. Bene ſit
quod indies inſcitiam
arguit.

qui temere ad docen-
dum accedunt.

AP. XXI.

nuda præcepta acce-
unt, ſtatim ea euome-
t: vt qui e ſtomacho
,cibum. Prius illa cō-
it, deinde non ita euo-
oqui omnino vomi-
res impura, & non eſ-
Quin potius iis con-
digeſtis, mutationem
oſtendito in mente
m: quemadmodum
humeris ſuis declarāt,
tati fuerint, vt cibum
: quemadmodum ar-
uid didicerint. Faber
dit, Audite me diſſe-
de re fabrili: ſed con-
omo, exſtructiſque o-
, ſe arte eſſe præditum
: Tale q̃ddam & tu fa-
to vt homo, bibito vt
ornator, matrimoniū
ito, liberos procreato,
erito, cōuitium tole-
rto fratrē iniquū, ferto
ferto filium, vicinum,
m. Hæc nobis oſtendi-
gnoſcam⁹ te vere phi-
cum aliquid didiciſſe.
d venite, meq; audite

ἀλλ' εὐθὺς πρὸς τὸ παιδάριον πόλεμος, πρὸς τοὺς γείτονας, πρὸς τοὺς σκώψαντας, πρὸς τοὺς καταγελάσαντας. καλῶς γένοιτο Λεσβίῳ, ὅτι με καθημέραν ἐξελέγχει μηδὲν εἰδότα.

Πρὸς τοὺς εὐκόλως ἐπὶ τὸ σοφιστεύειν ἐρχομένους. Κ. κα.

Ὅτι τὰ θεωρήματα ἀναλαβόντες ψιλὰ, εὐθὺς αὐτὰ ἐξεμέσαι θέλουσιν, ὡς οἱ στομαχικοὶ τὴν τροφήν. πρῶτον αὐτὸ πέψον, εἶθ' οὕτω μὴ ἐξεμέσῃς· εἰ δὲ μὴ, ἔμετος τῷ ὄντι γίνεται, πρᾶγμα καθαρὸν καὶ ἄβρωτον. ἀλλ' ἀπ' αὐτῶν ἀναδοθέντων δεῖξόν τινα ἡμῖν μεταβολὴν τοῦ ἡγεμονικοῦ τοῦ σαυτοῦ, ὡς οἱ ἀθληταὶ τοὺς ὤμους ἀφ' ὧν ἐγυμνάσθησαν καὶ ἔφαγον, ὡς οἱ τὰς τέχνας ἀναλαβόντες ἀφ' ὧν ἔμαθον. οὐκ ἔρχεται ὁ τέκτων καὶ λέγει, ἀκούσατέ μου διαλεγομένου περὶ τῶν τεκτονικῶν· ἀλλ' ἐκμισθωσάμενος οἰκίαν, ταύτην κατασκευάσας, δείκνυσιν ὅτι ἔχει τὴν τέχνην. τοιοῦτόν τι καὶ σὺ ποίησον. φάγε ὡς ἄνθρωπος, πίε ὡς ἄνθρωπος, κοσμήθητι, γάμησον, παιδοποίησον, πολίτευσαι, ἀνάσχου λοιδορίας, ἔνεγκαι ἀδελφὸν ἀγνώμονα, ἔνεγκαι πατέρα, ἔνεγκαι υἱὸν, γείτονα, σύνοδον. ταῦτα ἡμῖν δεῖξον, ἵν' ἴδωμεν ὅτι μεμάθηκας τῇ ἀληθείᾳ τι τῶν φιλοσόφων. οὔ. ἀλλ' ἐλθόντες ἀκούσατέ μου

σχόλια, λέγοντος. ὕπαγε, ζήτει τίνων κατεξεργάσαις· καὶ μὴν ἐγὼ ὑμῖν ἐξηγήσομαι τὰ Χρυσίππεια, ὡς οὐδείς. τὴν λέξιν διαλύσω καθαρώτατα· προσθήσω σύ που καὶ Ἀντιπάτρου καὶ Ἀρχεδήμου φοράν. εἶτα τούτου ἕνεκα ἀπολίπωσιν οἱ νέοι τὰς πατρίδας, καὶ τοὺς γονεῖς τοὺς αὑτῶν, ἵν᾽ ἐλθόντες λέξεις διά σου ἐξηγουμένου ἀκούσωσιν; οὐ δεῖ αὐτοὺς ὑποστρέψαι ἀνεκτικούς, συνεργητικούς, ἀπαθεῖς, ἀταράχους, ἔχοντάς τι ἐφόδιον τοιοῦτον εἰς τὸν βίον, ἀφ᾽ οὗ ὁρμώμενοι φέρειν δυνήσονται τὰ συμπίπτοντα καλῶς, καὶ κοσμεῖσθαι ὑπὸ αὐτῶν; καὶ πόθεν σοι μεταδιδόναι τούτων, ὧν οὐκ ἔχεις; αὐτὸς γὰρ ἄλλο τι ἐποίησας ἐξ ἀρχῆς, ἢ περὶ ταῦτα κατατρίβης, πῶς οἱ συλλογισμοὶ ἀναλυθήσονται, πῶς οἱ μεταπίπτοντες, πῶς οἱ τῷ ἠρωτῆσθαι περαίνοντες. ἀλλ᾽ ὁ δεῖνα σχολὴν ἔχει, διὰ τί μὴ κἀγὼ σχῶ; οὐκ εἰκῇ ταῦτα γίνεται, ἀνδράποδον, οὐδ᾽ ὡς ἔτυχεν· ἀλλὰ καὶ ἡλικίαν εἶναι δεῖ, καὶ βίον, καὶ θεὸν ἡγεμόνα. οὔ. ἀλλ᾽ ἀπολιπόμενος μὲν οὐδεὶς ἀνάγεται, μὴ θύσας τοῖς θεοῖς, καὶ παρακαλέσας αὐτοὺς βοηθούς; οὐδὲ σπείρουσιν ἄλλως οἱ ἄνθρωποι, εἰ μὴ τὴν Δήμητραν ἐπικαλεσάμενοι. τηλικούτου δ᾽ ἔργου ἁψάμενός τις, ἄνευ θεῶν

Commentaria dictant bi: quærito in quos iſ mas. Atqui ego vobis ſippi libros ita enarral nemo alius: dictionem veriſſime declarabo. Al do etiam Antipatri & demi impetum adi Haccine ergo de cauſa am adoleſcentes & p relinquent, vt huc te verba explicantem a Non eis domum rede eſt tolerantibus, officio turbatione vacuis, tr lis, tali viatico ad deg vitam inſtructis, vt ca manos pulcre ferre atque inde ornari? Vr tem tu illa impertias, habes? Nunquid ipſ quam aliud egiſti ab niſi quod in eo verſa quemadmodum ſyl reſoluantur, quemad inuerſiones, quemad interrogationum co nes? At iſte ludum Quid ni aperiam & ip temere iſta fiunt, man neque forte fortuna: ætate opus eſt, & certa tione, & Deo duce. N nemo e portu ſoluit n Diis fecerit, eorumqu implorarit: neque a runt agricolæ, niſi Ce uocata. Tantā autem neglecto numine agg

n ito aggreditur ? Num
il m adeunt, felicicer ad-
ni Quid aliud homo, ni-
er is initia diuulgas ? Do-
il m, inquis, eſt Eleuſi-
E: & hic. Illic ſacrorum
ſt. Et ego faciam anti-
n Illic præco. Et ego præ-
erinſtituam. Illic facifer.
g aciferum. Illic faces. Et
ces eædem, eadem rei
ne ratio. Quid hæc ab i-
di runt? Homo impiiſſi-
n ilne differunt? pro ra-
e ci & temporis pro-
m adhibito ſacrificio,
ibis precibus, caſtitate,
n ue ſic affecto, quod ſis
ac acceſſurus, vetuſtaſ-
rimonias. Sic initia
t tilia, ſi eam præbeant
i em, quod erudiendæ
r gendæ vitæ cauſa hæc
n quis omnia fuerint in-
t Tu vero ea enun-
rodis, alieno tempo-
n in loco, ſine ſacrifici-
a que ſana mente. Non
b veſtis eſt, quæ ſacro-
tiſtitem deceat : non
a non ſtrophium qua-
q ritur, non vox, non
on caſte vixiſti, vt il-
e cum ſolas voces me-
ii mandaris : dicis, Sa-
it illæ voces ipſæ per
io modo ad hæc acce-
d eſt: magna res eſt: ar-
ur eſt, non peruulga-

ἀσφαλῶς ἅψεται; καὶ οἱ τού-
τῳ προσιόντες εὐτυχῶς προσ-
ελεύσονται; τί ἄλλο ποιεῖς
ἄνθρωπε, ἢ τὰ μυστήρια ἐξορ-
χῇ καὶ λέγεις, οἴκημά ἐστι καὶ
ἐν Ἐλευσῖνι, ἰδοὺ καὶ ἐνθάδε·
ἐκεῖ ἱεροφάντης; καὶ ἐγὼ ποι-
ήσω ἱεροφάντην· ἐκεῖ κῆρυξ,
κἀγὼ κήρυκα καταστήσω· ἐ-
κεῖ δᾳδοῦχος. κἀγὼ δᾳδοῦ-
χον· ἐκεῖ δᾷδες, καὶ ἐνθάδε.
αἱ φωναὶ αἱ αὐταί, τὰ γινό-
μενα. τί διαφέρει ταῦτα ἐκεί-
νων; ἀσεβέστατε ἄνθρωπε, οὐ-
δὲν διαφέρει; καὶ παρὰ τόπον
ταῦτα ὠφελεῖ, καὶ παρὰ και-
ρὸν, καὶ μετὰ θυσίας δὲ, καὶ μετ'
εὐχῶν, καὶ προηγνευκότα, καὶ
προδιακείμενον τῇ γνώμῃ
ὅτι ἱεροῖς προσελεύσεται, καὶ
ἱεροῖς παλαιοῖς. οὕτως ὠφέ-
λιμα γίνεται τὰ μυστήρια, οὕ-
τως εἰς φαντασίαν ἐρχόμεθα,
ὅτι ἐπὶ παιδείᾳ καὶ ἐπανορθώ-
σει τοῦ βίου κατεστάθη πάντα
ταῦτα ὑπὸ τῶν παλαιῶν.
σὺ δ' ἐξαγγέλλεις αὐτὰ καὶ
ἐξορχῇ, παρὰ καιρὸν, παρὰ
τόπον, ἄνευ θυμάτων, ἄνευ
ἁγνείας. οὐκ ἐσθῆτα ἔχεις ἣν
δεῖ τὸν ἱεροφάντην. οὐ κόμην,
οὐ στρόφιον οἷον δεῖ, οὐ φωνὴν,
οὐχ ἡλικίαν, οὐχ ἥγνευκας ὡς
ἐκεῖνος· ἀλλ' αὐτὰς μόνας τὰς
φωνὰς ἀνειληφὼς λέγεις, ἱε-
ραί εἰσιν αἱ φωναὶ αὐταὶ καθ'
αὑτάς. ἄλλον τρόπον δεῖ ἐπὶ
ταῦτα ἐλθεῖν, μέγα ἐστὶ τὸ πρᾶ-
γμα. μυστικόν ἐστιν, οὐχ ὡς ἔτυ-

χεν, οὐδὲ τῷ τυχόντι δεδόμενον. ἀλλ' οὐδὲ σοφὸν εἶναι τυχὸν ἐξαρκεῖ, πρὸς τὸ ἐπιμεληθῆναι νέων· δεῖ δὲ καὶ προχειρότητά εἶναί τινα, καὶ ἐπιτηδειότητα πρὸς τοῦτο, νὴ τὸν Δία. καὶ σῶμα ποιόν. καὶ πρὸ πάντων τὸν θεὸν συμβουλεύειν ταύτην τὴν χώραν κατασχεῖν· ὡς Σωκράτει συνεβούλευε τὴν ἐλεγκτικὴν χώραν ἔχειν, ὡς Διογένει τὴν βασιλικὴν καὶ ἐπιπληκτικὴν, ὡς Ζήνωνι τὴν διδασκαλικὴν καὶ δογματικήν. σὺ δὲ ἰατρεῖον ἀνοίγεις, ἄλλο οὐδὲν ἔχων ἢ φάρμακα· ποῦ δὲ, ἢ πῶς ἐπιτίθεται ταῦτα, μήτε εἰδὼς, μήτε πολυπραγμονήσας. ἰδοὺ ἐκεῖνος ταῦτα, κολλύρια κἀγὼ ἔχω. μή τι οὖν καὶ τὴν δύναμιν τὴν χρηστικὴν αὐτοῖς; μή τι οἶδας καὶ πότε καὶ πῶς ὠφελήσει, καὶ τίνας; τί οὖν κυβεύεις ἐν τοῖς μεγίστοις; τί ῥᾳδιουργεῖς; τί ἐπιχειρεῖς πρᾶγμα μηδέν σοι προσῆκον; ἄφες αὐτὸ τοῖς δυναμένοις, τοῖς κοσμοῦσι. μὴ προστρίβου καὶ αὐτὸς αἶσχος φιλοσοφίᾳ διὰ σαυτοῦ, μηδὲ γίνου μέρος τῶν διαβαλλόντων τὸ ἔργον. ἀλλ' εἴ σε ψυχαγωγεῖ τὰ θεωρήματα, καθήμενος αὐτὰ στρέφε αὐτὸς ἐπὶ σεαυτοῦ· φιλόσοφον δὲ μηδέ ποτ'

tum, nec eius generis cuiuis communicetur. F ſis etiam ſapientem eſ eſt ſatis ad regendam a centiam: ſed & alacritas dam ſcilicet, ingeniiqu teritas requiritur, & cer poris ratio, &, quod pri omnium, vt Deus ipſe r iſtud capeſſere ſuadeat: admodum Socrati auct coarguendi errores: qu modum Diogeni, vt reg re delinquentes obiu quemadmodum Zeno doceret, decretaque ſ Tu vero tabernam m aperis, cum præter med ta nihil habeas: vbi a quomodo ea ſint appl neq; noris, neq; indaga ce ille iſta habebat, & ip lyria habeo. Nunqui quomodo illis vtend noſti? Scisne quomodo do & quos iuuent? Qu maximis in rebus alea Quid temere facis? rem aggrederis tibi alienam? Relinque i qui ſciunt, qui eam Noli tu quoq; ignomi culam culpa tua philo inuſtā: nec ex eorum eſſe velis, qui mun⁹ ipſ lumniantur. Quod ſi p ipſa te deliniunt, ipſe tacitus animo voluit loſophum autem nu

ntetor, nec ab alio nomi-
ri ſinito: ſed dicito, Ver-
um errore. Ego enim nec
te ippeto quam prius, nec
s ſaggredior, nec aliis aſ-
ti, deniq; in vſu viſorum
rs nihil a veteri ſtatu re
ſi. Hæc ſenti, & de te ipſo
Ita vt decet ſentire cupis.
inus: aleam iacito, &
fato quæ facis. Ea enim te
te:.

De ſecta Cynica.

Cap. XXII.

Vodã e diſcipulis, qui ad
Cynicam ſectam propẽ
debatur, eum percon-
qualem Cynicum eſſe o-
ret, & quæ eius negotii
eſſet? Conſideremus, in
otium. Tantum autem
ibeo dicere: eum qui ſine
m tantam aggrediatur,
minis agitari, nec aliud
quam niſi publice indeco
re velle. Neque enim in
m bene conſtitutam in-
s aliquis, ſe gubernato-
mius eſſe oportere dicit.
ui dominus conuerſus,
ius inſolentia res ſuo ar-
u digerentis, eum arre-
ale tractabit. Ita fit & in
agna vrbe. eſt enim & hic
m paterfamilias qui ſin-
gubernet. Tu ſol es, cir-
tq; tuo annum anniq; tẽ-
or. efficere, fruges augere

εἴπῃς σεαυτὸν, μηδ᾽ ἄλλου ἀνάσχῃ λέγοντος. ἀλλὰ λέγε, πεπλάνημαι, ἐγὼ γὰρ οὔτ᾽ ὀρέγομαι ἄλλως ἢ πρότερον, οὐδ᾽ ὁρμῶ ἐπ᾽ ἄλλα, οὐδὲ συγκατατίθεμαι ἄλλοις, οὐδ᾽ ὅλως ἐν χρήσει φαντασιῶν παρήλλαχα ἀπὸ τῆς πρότερον καταστάσεως. ταῦτα φρόνει καὶ λέγε περὶ σεαυτοῦ, εἰ θέλεις τὰ κατ᾽ ἀξίαν φρονεῖν· εἰ δὲ μὴ, κύβευε, καὶ ποίει ἃ ποιεῖς. ταῦτα γάρ σοι πρέπει.

Περὶ κυνισμοῦ.

ΚΕΦ. κϛ.

Πυθομένου δὲ τῶν γνωρίμων τινὸς αὐτοῦ, ὃς ἐφαίνετο ἐπιῤῥεπῶς ἔχων πρὸς τὸ κυνίσαι, ποῖόν τινα εἶναι δεῖ τὸν κυνίζοντα, καὶ τίς ἡ πρόληψις ἡ τοῦ πράγματος; σκεψόμεθα, ἔφη, κατὰ σχολήν. τοσοῦτον δ᾽ ἔχω σοι εἰπεῖν, ὅτι ὁ δίχα θεοῦ τηλικούτῳ πράγματι ἐπιβαλλόμενος, θεοχόλωτός ἐστι, καὶ οὐδὲν ἄλλο ἢ δημοσίᾳ θέλει ἀσχημονεῖν. οὐδὲ γὰρ ἐν οἰκίᾳ καλῶς οἰκουμένῃ παρελθών τις, αὐτὸς ἑαυτῷ λέγει, ἐμὲ δεῖ οἰκονόμον εἶναι. εἰ δὲ μὴ, ἐπιστραφεὶς ὁ κύριος, καὶ ἰδὼν αὐτὸν σοβαρῶς διατασσόμενον, ἑλκύσας ἔτεμεν. οὕτω γίνεται καὶ ἐν τῇ μεγάλῃ πόλει ταύτῃ. ἔστι γάρ τις καὶ ἐνθάδε οἰκοδεσπότης, ἕκαστα διατάσσων. σὺ ἥλιος εἶ. δύνασαι περιερχόμενος ἐνιαυτὸν ποιεῖν καὶ ὥρας, καὶ τοὺς καρποὺς αὔξειν

καὶ τρέφειν, καὶ ἀνέμους κινεῖν
καὶ ἀνιέναι, καὶ τὰ σώματα τῶν
ἀνθρώπων θερμαίνειν συμμέ-
τρως. ὕπαγε, περίερχε, καὶ οὕ-
τω διάκρινε ἀπὸ τῶν μεγίστων
τὰ μικρότατα. σὺ μοσχάριον
εἶ, ὅταν ἐπιφανῇ λέων, τὸ
σαυτοῦ πρᾶσσε· εἰ δὲ μή, οἰμώ-
ξεις. σὺ ταῦρος εἶ, προσελθὼν
μάχου· σοὶ γὰρ τοῦτο ἐπιβάλλει καὶ
πρέπει, καὶ δύνασαι αὐτὸ ποι-
εῖν. σὺ δύνασαι ἡγεῖσθαι τοῦ
στρατεύματος ἐπὶ Ἴλιον, ἴσθι
Ἀγαμέμνων. σὺ δύνασαι τῷ
Ἕκτορι μονομαχῆσαι, ἴσθι Ἀ-
χιλλεύς. εἰ δὲ Θερσίτης παρ-
ελθὼν ἀντεποιεῖτο τῆς ἀρ-
χῆς, ἢ οὐκ ἂν ἔτυχεν, ἢ τυχὼν
ἂν ἠσχημόνησεν ἐν πλείοσι. καὶ
συμβουλεῦσαι περὶ πράγμα-
τος ἐπιμελῶς, οὐκ ἔστιν οἷον δο-
κεῖ σοι. τριβώνιον καὶ νῦν φο-
ρῶ, καὶ τότε ἕξω· κοιμῶμαι καὶ
νῦν σκληρῶς, καὶ τότε κοιμήσο-
μαι. πηρίδιον προσλήψομαι
καὶ ξύλον, καὶ περιερχόμενος
αἰτεῖν, ἄρξομαι τοὺς ἀπαν-
τῶντας λοιδορεῖν· κἂν ἴδω τι-
νὰ δρωπακιζόμενον, ἐπιτιμή-
σω αὐτῷ· κἂν τὸ κόμιον πε-
πλακότα, ἢ ἐν κοκκίνοις πε-
ριπατοῦντα. εἰ τοιοῦτόν τι φαν-
τάζῃ τὸ πρᾶγμα, μακρὰν ἀπ'
αὐτοῦ, μὴ προσέλθῃς, οὐδέν ἐστι
πρὸς σέ. εἰ δ' οἷόν ἐστι φαντα-
ζόμενος, οὐκ ἀπαξιοῖς σε-
αυτόν, σκέψαι ἡλίκῳ πράγ-
ματι ἐπιχειρεῖς. πρῶτον ἐν
τοῖς κατὰ σαυτὸν οὐκέτι δεῖ σε ὁ-

& alere, ventos conc
reprimere, corporaque
num moderato calore
potes. Abi, circumi, i
maximis minima com
to. Tu vitulus es: leon
dente quod tuum eſt a
lioqui eiulabis. Tu ta
accede & pugna. te eni
decet: iſtæ tuæ partes ſi
que præſtare potes. Tu
tum ad Ilium ducere p
ſto Agamemnon. Tu
ri certamine cum Hect
gredi potes. Eſto A
Quod ſi Therſites pro
que imperium ſibi v
ret: aut voto fruſtrare
eo potitus in pleriſq;
ſe daret. Vel conſilit
accuratum de aliqua
eſt eiuſmodi, quale ti
tur. Lacernā geſto nu
quoq; geſtabo. Foris c
duriter tum quoq; dc
Peram adiungā & bac
paſsim petere atq; ob
uicijs inceſſere incipiā
ſi quē videro pilos eu
obiurgabo: ſi comam
tē, aut in purpureis cal
bulantem. Si negotii
modi eſſe tibi fingis, p
eo recede. Noli accede
ad te attinet. Sin ita d
tis, vt re ipſa eſt, & tan
decere putas: vide qua
aggrediaris. Primum
rebus non amplius t

ei eſſe oportet, nec quic-
[illegible]orũ facere quę nunc fa-
Non incuſandus Deus, non
n appetitus tibi plane au-
en' eſt: auerſatio ad ea ſola
e oſtri arbitrij ſunt trans-
[illegible]: non te iracundũ eſſe
ei non indignabundum,
[illegible]idum, non miſericor-
[illegible]uella pulcra tibi videri
[illegible]bet, non gloriola, non
[illegible], non placentula. Illud
menendũ eſt cæteris ho-
[illegible]is, parietes, ædes & te-
[illegible] eſſe, ſi quid ei⁹ generis
[illegible] & multas celandi ratio-
[illegible]us claudit ianuã, collo-
[illegible]uẽ ante cubiculũ: qui,
[illegible]enerit, dicat eum domi
[illegible]e, non agere otium. At
[illegible] iſtarum rerum omniũ
[illegible]: verecundia, niſi forte
[illegible] & ſub dio turpiter face-
[illegible]. Hæc domus illius eſt,
[illegible]ua, hi cubicularij, hæ
[illegible]æ. neque enim velle de-
[illegible]ũ rerum quicquã oc-
[illegible]. Alioqui abijt, & Cyni-
[illegible]iſit, illum ſub dio agẽ-
[illegible]n liberũ: cœpit aliquid
[illegible] ę foris ſunt formidare:
[illegible]gere occultatione, nec
[illegible]it poteſt. Vbi enim ſe
[illegible]bit, & quomodo? Si
[illegible]ublicus ille inſtitu-
[illegible]dagogus ille, forte ali-
[illegible]icinus admiſerit: quæ
[illegible]m perpeti neceſſe erit?
[illegible]go formidantem qui

μεῖον ἐν οὐδενὶ φαίνεσθαι, οἷς
νῦν ποιεῖς· οὐ θεῷ ἐγκαλοῦν-
τα, οὐκ ἀνθρώπῳ· ὄρεξιν ἆραί
σε δεῖ παντελῶς, ἔκκλισιν
ἐπὶ μόνα μεταθεῖναι τὰ προ-
αιρετικά. σοὶ μὴ ὀργὴν εἶναι,
μὴ μῆνιν, μὴ φθόνον, μὴ ἔ-
λεον, μὴ κοράσιόν σοι φαίνε-
σθαι καλὸν, μὴ δοξάριον, μὴ
παιδάριον, μὴ πλακουντά-
ριον. ἐκεῖνο γὰρ εἰδέναι δεῖ, ὅ-
τι οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τοὺς τοί-
χους προβέβληνται, καὶ τὰς οἰκί-
ας, καὶ τὸ σκότος, ἐπάν τι τῶν
τοιούτων ποιῶσι, καὶ τὰ κρύ-
ψοντα πολλὰ ἔχουσι. κέκλει-
κε τὴν θύραν, ἕστακέ τινα
πρὸ τοῦ κοιτῶνος, ἄν τις ἔλ-
θῃ, λέγε ὅτι ἔξω ἐστὶν, οὐ σχολά-
ζει. ὁ κυνικὸς δ' ἀντὶ πάν-
των τούτων ὀφείλει τὴν αἰδῶ
προβεβλῆσθαι. εἰ δὲ μὴ, γυ-
μνὸς καὶ ἐν ὑπαίθρῳ ἀσχημο-
νήσει. τοῦτο οἰκία ἐστὶν αὐτοῦ,
τοῦτο θύρα, τοῦτο οἱ ἐπὶ τοῦ
κοιτῶνος, τοῦτο σκότος.
οὔτε γὰρ θέλειν τι δεῖ ἀποκρύ-
πτειν αὐτὸν τῶν ἑαυτοῦ· εἰ δὲ
μὴ, ἀπῆλθεν, ἀπώλεσε τὸν
κυνικὸν, τὸν ὕπαιθρον, τὸν
ἐλεύθερον. ἤρξατό τι τῶν
ἐκτὸς φοβεῖσθαι, ἤρξατο χρείαν
ἔχειν τοῦ ἀποκρύψοντος.
οὔτε ὅταν θέλῃ δύναται.
ποῦ γὰρ αὐτὸν ἀποκρύψει; καὶ
πῶς; ἂν δ' ἀπὸ τύχης ἐμπέ-
σῃ ὁ παιδευτὴς ὁ κοινὸς, ὁ
παιδαγωγὸς, οἷα πάσχειν ἀνά-
γκη; ταῦτ' οὖν δεδοικότα ἐπι-

θαῤῥεῖν οἷόν τ' ἐστὶ ἐξ ὅλης ψυχῆς, ἐπιστατεῖν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις; ἀμήχανον, ἀδύνατον. πρῶτον οὖν τὸ ἡγεμονικόν σε δεῖ τὸ σαυτοῦ καθαρὸν ποιῆσαι, καὶ τὴν ἔνστασιν ταύτην· νῦν ἐμοὶ ὕλη ἐστὶν ἡ ἐμὴ διάνοια, ὡς τῷ τέκτονι τὰ ξύλα, ὡς τῷ σκυτεῖ τὰ δέρματα. ἔργον δ' ὀρθὴ χρῆσις τῶν φαντασιῶν. τὸ σωμάτιον δὲ οὐδὲν πρὸς ἐμέ, τὰ τούτου μέρη οὐδὲν πρὸς ἐμέ. θάνατος; ἐρχέσθω ὅταν θέλῃ, εἴτε ὅλου, εἴτε μέρους τινός. φεῦγε. καὶ ποῦ; δύναταί τις ἐκβαλεῖν ἔξω τοῦ κόσμου; οὐ δύναται. ὅπου δ' ἂν ἀπέλθω, ἐκεῖ ἥλιος, ἐκεῖ σελήνη, ἐκεῖ ἄστρα, ἐνύπνια, οἰωνοί, ἡ πρὸς θεοὺς ὁμιλία. εἶθ' οὕτω παρασκευασάμενον, οὐκ ἔστι τούτοις ἀρκεῖσθαι τὸν ταῖς ἀληθείαις κυνικόν· ἀλλ' εἰδέναι δεῖ, ὅτι ἄγγελος ἀπὸ τοῦ Διὸς ἀπέσταλται καὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν, ὑποδείξων αὐτοῖς ὅτι πεπλάνηνται, καὶ ἀλλαχοῦ ζητοῦσι τὴν οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ὅπου οὐκ ἔστιν· ὅπου δ' ἔστιν, οὐκ ἐνθυμοῦνται. καὶ ὡς ὁ Διογένης ἀπαχθεὶς πρὸς Φίλιππον μετὰ τὴν ἐν Χαιρωνείᾳ μάχην, κατάσκοπος εἶναι. τῷ γὰρ ὄντι κατάσκοπός ἐστιν ὁ κυνικός, τοῦ τίνα ἐστὶ τοῖς ἀνθρώποις φίλα, καὶ τίνα πολέμια. καὶ δεῖ αὐτὸν ἀκριβῶς κατασκεψάμενον, ἐλθόντ' ἀπαγγεῖλαι τἀληθῆ, μήθ' ὑπὸ φό-

fieri poteſt toto animo
dere, & omnibus aliis p
Nulla ratio id ſinit: fier
modo poteſt. Primum
tuus animus tibi repu
eſt, & illud vitæ inſtit
Nunc materia mihi eſt
animus, vt fabro ligna,
ceario coria: officii vero
eſt, rectus viſorũ vſus. C
culum vero nihil ad me
illius nihil ad me: mo
ad me. veniat quando
ſiue totũ ſiue partẽ ali
ademtã. Ito in exiliun
Poteſtne quiſq̃ exular
mũdũ? Non poteſt. Qu
abiero, ibi erit ſol, ibi lu
ſtellæ, ſomnia, auguri
quia cum Deo. Vbi au
ſe parauerit verus Cyni
contentus eſſe nequit,
debet, ſe a Ioue legat
vt hominibus, quæ bo
mala ſint nuntiet: vt
in erroribus verſentur
ſtret: vtque alio in loc
rum malorumque na
quã vbi ſunt, quærant:
ro ſunt, non cogitent.
exploratorem: ſicut D
poſt Chæronenſem
pro exploratore ad Phi
adductum eſſe ferunt.
enim explorator eſt C
quænam hominibus
da ſint, quæ inuiſa, ſpe
Quæ vbi accurate in
vera renũtiãda ſunt, n

ciſum, vt eos qui hoſtes
nt, pro hoſtibus oſten-
ec alio quouis modo a
s ductum, aut confuſum.
oet igitur eū, ſi res ita fe-
eta manu, & ſcena Tra-
nſcenſa, Socraticum il-
dere: Homines quo feri-
iQuid facitis? O miſeri,
o inſtar ſurſū deorſumq;
uini. Aliā viam itis, reli-
vi. Alibi quæritis felici-
ēprincipatū, vbi non eſt:
balio vobis demōſtre-
ditis. Quid illa foris
is? In corpore? Non eſt. Si
itis, videte Myronē vi-
elliū. In poſſeſſionib⁹?
Si non creditis, videte
m: videte huius tēporis
, quot ſuſpiriis vita eo-
a ſit. In magiſtratu? nō
qui oportebat iterū ac
onſules beatos eſſe. nō
nt beati. Quibus hac de
habebim⁹? Vobiſne, qui
cus eos aſpicitis, & ſpe-
perſtringimini: an illis
Quid dicunt? Audite
ui ſuſpirant, cū gemunt,
ppter ipſos conſulatus
am & ſplendorem, ſibi
res eſſe, & maioribus
ulis verſari vidētur. In
Non eſt. alioqui Nero
uiſſet, & Sardanapal⁹.
Agamemnon quidem
uit, quamuis Sardana-
Nerone honeſtior.

βου ἐκπεπληγμένα, ὥστε τοὺς μὴ
ὄντας πολεμίους δεῖξαι, μήτε
τινὰ ἄλλον τρόπον ὑπὸ τῶν φαν-
τασιῶν παραταραχθέντα, ἢ
συγχυθέντα. δεῖ οὖν αὐτὸν δύνα-
σθαι ἀνατεινάμενον, ἂν οὕτω τύ-
χῃ, καὶ ἐπὶ σκηνὴν τραγικὴν ἀν-
ερχόμενον, λέγειν τὸ τοῦ Σωκρά-
τους· ὦ ἄνθρωποι, ποῖ φέρεσθε;
τί ποιεῖτε; ὦ ταλαίπωροι, ὡς
τυφλοὶ ἄνω καὶ κάτω κυλίε-
σθε. ἄλλην ὁδὸν ἀπέρχεσθε,
τὴν οὖσαν ἀπολελοιπότες· ἀλ-
λαχοῦ ζητεῖτε τὸ εὔρουν καὶ τὸ
ἡγεμονικὸν, ὅπου οὐκ ἔστιν· οὐδ'
ἄλλου δεικνύοντος πιστεύετε. τί
αὐτὸ ἔξω ζητεῖτε; ἐν σώματι;
οὐκ ἔστιν. εἰ ἀπιστεῖτε, ἴδετε Μύ-
ρωνα, ἴδετε Ὀφέλλιον. ἐν κτή-
σει οὐκ ἔστιν· εἰ δ' ἀπιστεῖτε, ἴδετε
Κροῖσον, ἴδετε τοὺς νῦν πλουσί-
ους, ὅσης οἰμωγῆς ὁ βίος αὐτῶν
μεστός ἐστιν. ἐν ἀρχῇ οὐκ ἔστιν. εἰ
δὲ μή γε, ἔδει τοὺς δὶς καὶ τρὶς
ὑπάτους, εὐδαίμονας εἶναι·
οὐκ εἰσὶ δέ. τίσι περὶ τούτου πι-
στεύσομεν; ὑμῖν τοῖς ἔξωθεν τὰ
ἐκείνων βλέπουσι καὶ ὑπὸ τῆς
φαντασίας περιλαμπομένοις,
ἢ αὐτοῖς ἐκείνοις; τί λέγουσιν;
ἀκούσατε αὐτῶν ὅταν οἰμώζω-
σιν, ὅταν στένωσιν, ὅταν δι' αὐ-
τὰς τὰς ὑπατείας, καὶ τὴν δό-
ξαν, καὶ τὴν ἐπιφάνειαν ἀθλιώ-
τερον οἴονται καὶ ἐπικινδυνώτε-
ρον ἔχειν. ἐν βασιλείᾳ; οὐκ ἔστιν·
εἰ δὲ μὴ, Νέρων ἂν εὐδαίμων
ἐγένετο, καὶ Σαρδανάπα-
λος. ἀλλ' οὐδ' Ἀγαμέμνων
ἡμι λῶ, καίτοι κομψότερος ὢν Σαρδαναπάλου καὶ Νέρωνος.

ἀλλὰ τῶν ἄλλων ῥεγκόντων,
ἐκεῖνος τί ποιεῖ;
πολλὰς ἐκ κεφαλῆς προθε-
λύμνους ἕλκετο χαίτας.
Καὶ αὐτὸς τί λέγει; πλάζο-
μαι ὧδε, φησί, καὶ ἀλαλύκτη-
μαι, κραδίη δέ μοι ἔξω στηθέων
ἐκθρώσκει. τάλας, τί τῶν σῶν
ἔχει κακῶς; ἡ κτῆσις; οὐκ ἔχει.
τὸ σῶμα; οὐκ ἔχει, ἀλλὰ πολύ-
χρυσος εἶ, καὶ πολύχαλκος.
τί οὖν σοι κακόν ἐστιν; ἐκεῖνο
ὅ, τί ποτε ἠμέληταί σου, καὶ
κατέφθαρται· ᾧ ὀρεγόμεθα,
ᾧ ἐκκλίνομεν, ᾧ ὁρμῶμεν
καὶ ἀφορμῶμεν. πῶς ἠμέλη-
ται; ἀγνοεῖ τὴν οὐσίαν τοῦ ἀγα-
θοῦ, πρὸς ἣν πέφυκε, καὶ τὴν
τοῦ κακοῦ· καὶ τί ἴδιον ἔχει, καὶ τὸ
ἀλλότριον· καὶ ὅταν τι τῶν ἀλ-
λοτρίων κακῶς ἔχῃ, λέγει,
οὐαί μοι, οἱ γὰρ Ἕλληνες κιν-
δυνεύουσι. ταλαίπωρον ἡγε-
μονικὸν, καὶ μόνον ἀτημέλητον
καὶ ἀθεράπευτον. μέλλουσιν
ἀποθνήσκειν ὑπὸ τῶν Τρώων
ἀναιρεθέντες. ἂν δ' αὐτοὺς
οἱ Τρῶες μὴ ἀποκτείνωσιν, οὐ
μὴ ἀποθάνωσι; ναί, ἀλλ' οὐχ
ὑφ' ἓν πάντες. τί οὖν διαφέ-
ρει; εἰ γὰρ κακόν ἐστι τὸ ἀπο-
θανεῖν, ἄν τε ὁμοῦ, ἄν τε καθ'
ἕνα, ὁμοίως κακόν ἐστι. μή τι
ἄλλο τι μέλλει γίνεσθαι ἢ τὸ
σωμάτιον χωρίζεσθαι καὶ ἡ
ψυχή; οὐδέν. σοὶ δὲ, ἀπολλυ-
μένων τῶν Ἑλλήνων, ἡ θύρα
κέκλεισται; οὐκ ἔξεστιν ἀποθα-
νεῖν; ἔξεστι. τί οὖν πενθεῖς; οὐαί

Cæterum reliquis ſt
bus, ipſe quid facit?
Euellit trepido multos
ce crines.
Et ipſe quid di
Æſtuo, corq; ſalit m
præcordia curas
Ferre queunt. - - -
Miſer, quid tuarun
male habet? Res ne fa
Non. Corpori male e
Nam auro & ære
quid ergo tibi mali e
tibi neglectum & co
eſt, quo appetimus,
ſamur, quo concitan
horremus. Quomod
glectum? Ignorat vin
ad quam a natura de
eſt, itemq; malorum
ſuum habeat, quid
Proinde cum aliquid
male habet, ait, Hei r
ci in periculo ſunt. I
tio ſola neglecta eſt
eius habita ratio. Mo
Troianis interfecti.
Troiani eos non o
non morientur. Sane
ſimul omnes. Quid e
eſt? Nam ſi mori ma
inde erit ſiue ſimul o
ue ſeorſim ſinguli m
Nunquid aliud futu
niſi vt animus a corp
retur? Nihil. Tibi
pereuntibus Græci
clauſa eſt? Mori n
Licet. Quid ergo lu

q Iouis ſceptrum geris? ...n magis fit miſer, quã s Quid ergo es? Reuera ...ta enim ploras vt opi-e ſi quam ouem lupi p...rint. Sunt & iſti qui ti-...nt, oues. Quid vero an...? Num appetitui veſtro ...um erat? num auerſa-...um propenſioni? num ...lon, inquit: ſed fratris ...liercula rapta fuit. Er-...as lucrum eſt, adultera ...ula ſpoliari. Ita ne ...nemur a Troianis? ...unt Troiani? cordati, ...rdes? Si cordati, cur ... cum eis geritis? ſin ...s, quid eos curatis? ...rgo bonum eſt, ſi in ...is non eſt? Dic nobis ... nuntie & explora-...i non putatis, neque ...rere vultis. Nam ſi ... voluiſſetis, in vobis ...eſſe inueniſſetis: ne-...oberraretis, nec ali-...reretis tanquam pro-...edite ipſi ad vos: con-...t anticipationes quas ...ti Bonum cuiuſmo-...eſſe videtur? Proſpe-...icitas omnium im-...torum expers. Agite ...ipſius naturæ inſtin-...ium id eſſe putatis? ...etur vobis eſſe magni ...on expers noxæ? In ...o materia quærenda

βασιλεῦς, καὶ τὸ τοῦ Διὸς σκῆπτρον ἔχων; ἀτυχὴς βασιλεὺς οὐ γίνεται, οὐ μᾶλλον ἢ ἀτυχὴς θεός. τί οὖν εἶ; ποιμὴν τῷ ἀληθείᾳ. οὕτω γὰρ κλάεις, ὡς οἱ ποιμένες, ὅταν λύκος ἁρπάσῃ τι τῶν προβάτων αὐτῶν. καὶ οὗτοι δὲ πρόβατά εἰσιν, οἱ ὑπὸ σοῦ ἀρχόμενοι. τί δὲ καὶ ἤρχου, μή τι ὄρεξις ὑμῖν ἐκινδυνεύετο, μή τι ἔκκλισις, μή τι ὁρμὴ, μή τι ἀφορμή; οὔ, φησιν. ἀλλὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου τὸ γυναικάριον ἥρπάγη. οὐκ οὖν κέρδος μέγα, στερηθῆναι μοιχικοῦ γυναικαρίου; καταφρονηθῶμεν οὖν ὑπὸ Τρώων, τίνων ὄντων; φρονίμων ὄντων, ἢ ἀφρόνων; εἰ φρονίμων, τί αὐτοῖς πολεμεῖτε; εἰ δ' ἀφρόνων, τί ὑμῖν μέλει; ἐν τίνι οὖν ἐστι τὸ ἀγαθόν; ἐπειδὴ ἐν τούτοις οὐκ ἔστιν, εἰπὲ ἡμῖν κύριε, ἄγγελε καὶ κατάσκοπε. ὅπου οὐ δοκεῖτε, οὐδὲ θέλετε ζητῆσαι αὐτό. εἰ γὰρ ἠθέλετε, εὕρετε ἂν αὐτὸ ἐν ὑμῖν ὄν, οὐδ' ἂν ἔξω ἐπλάζεσθε, οὐδ' ἂν ἐζητεῖτε τὰ ἀλλότρια ὡς ἴδια. ἐπιστρέψατε αὐτοὶ ἐφ' ἑαυτοὺς, καταμάθετε τὰς προλήψεις ἃς ἔχετε, ποῖόν τι φαντάζεσθε τὸ ἀγαθόν, τὸ εὔρουν, τὸ εὐδαιμονικόν, τὸ ἀπαραπόδιστον. ἄγε, μέγα δ' αὐτὸ φυσικῶς οὐ φαντάζεσθε, ἀξιόλογον οὐ φαντάζεσθε, ἀβλαβὲς οὐ φαντάζεσθε; ἐν ποίᾳ οὖν ὕλῃ δεῖ ζητεῖν τὸ

V

εὕρηκεν τὸ ἀπαραπόδιστον; ἐν τῇ δουλείᾳ, ἢ ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ; ἐν τῇ ἐλευθερίᾳ. τὸ σωμάτιον οὖν ἐλεύθερον ἔχετε, ἢ δοῦλον; οὐκ ἴσμεν. οὐκ ἴστε ὅτι πυρετοῦ δοῦλόν ἐστι; ποδάγρας, ὀφθαλμίας, δυσεντερίας, τυράννου, πυρός, σιδήρου, παντὸς τοῦ ἰσχυροτέρου; ναί. δοῦλον πῶς οὖν ἔτι ἀνεμπόδιστον εἶναι; ἢ δύναταί τι τῶν τοῦ σώματος; πῶς δὲ μέγα ἢ ἀξιόλογον, τὸ φύσει νεκρόν, ἡ γῆ, ὁ πηλός; τί οὖν; οὐδὲν ἔχετε ἐλεύθερον; μή ποτε οὐδέν. καὶ τίς ὑμᾶς ἀναγκάσαι δύναται, συγκαταθέσθαι τῷ ψευδεῖ φαινομένῳ; οὐδείς. τίς δὲ, μὴ συγκαταθέσθαι τῷ φαινομένῳ ἀληθεῖ; οὐδείς. ἐνθάδ' οὖν ὁρᾶτε, ὅτι ἐστί τι ἐν ὑμῖν ἐλεύθερον φύσει. ὀρέγεσθαι δ' ἢ ἐκκλίνειν, ἢ ὁρμᾶν, ἢ ἀφορμᾶν, ἢ παρασκευάζεσθαι, ἢ προτίθεσθαι, τίς ὑμῶν δύναται, μὴ λαβὼν φαντασίαν λυσιτελοῦς ἢ μὴ καθήκοντος; οὐδείς. ἔχετε οὖν καὶ ἐν τούτοις ἀκώλυτόν τι καὶ ἐλεύθερον. ταλαίπωροι, τοῦτο ἐξεργάζεσθε, τούτου ἐπιμελεῖσθε, ἐνταῦθα ζητεῖτε τὸ ἀγαθόν. καὶ πῶς ἐνδέχεται, μηδὲν ἔχοντα, γυμνόν, ἄοικον, ἀνέστιον, αὐχμῶντα, ἄδουλον, ἄπολιν, διεξάγειν εὐρόως; ἰδοὺ ἀπέσταλκεν ὑμῖν ὁ θεὸς, τὸν δείξοντα ἔργῳ, ὅτι ἐνδέχεται. ἴδετέ με, ὅτι ἄπολίς εἰμι, ἄοικος, ἀκτήμων, ἄδουλος, χαμαὶ κοιμῶμαι, οὐ γυνή,

est proſperitas,& im
torum remotio?
an liberali? In lib
puſculum igitur li
betis, an ſeruum?
Neſcitis id ſeruire f
giæ, oculorum &
doloribus, tyranno
cuiuis fortiori? Re
uit. Quo pacto erg
um aliquid immu
dimentis eſſe pote
cto magnum, aut a
tii, quod eſt natura
terra, cœnum? Qu
hilne habetis liber
ſe nihil. Quis aut
poteſt, vt quod fal
approbetis? Ne
videtis aliquid in
berum ſuapte nat
re autem aut auer
dere aut abhorrer
ſeſe aut cõſtituere
ſtrum quis poteſt,
ne vtilitatis atq;
ctus? Nemo. Ha
his etiam aliquid
liberum. Id miſer
curate, ibi quæ
Iſtud autem fieri c
nihil habeam, ſi n
ne lare, ſine domu
dus, ſeru⁹, extorri
vobis Deus, qui
deret, illud poſſe
me extorrem, ſin
ſine opibus, ſine
mi cubo, vxor mi

illi, prætorium nul- ræter cœlum & ter- nil, & vnum pallio- Et quid mihi deeſt? moleſtia careo? Non perterritus? Non ſum ? Quando quiſquam me vel voto fruſtra l in id quod vitaui, n vidit? Quando m vel hominem ac- quando de vllo que- ? Nunquis veſtrum u me eſſe vidit? Quo- s tracto, quos vos & & admiramini? An- nancipia? Quis me o, ſe regem & do- uum videre non pu- e iſtæ Cynicæ voces character, ecce in- Non. Sed pera & & amplæ maxillæ, quid datum fuerit queant, aut recon- n obuios importu- ; aut pulcros hu- ſtentare. Tantam ne quomodo ſis ag- Speculum in pri- contemplare tuos explora lumbos, Homo. Olympia es: non certamen gidum & miſerum n Olympiis non il- m accidit, vt vi- ſed primum illud bibe terrarum teſte

οὐ παιδία, οὐ πραιτώριον, ἀλλὰ γῆ μόνον καὶ οὐρανός, καὶ ἓν τριβωνάριον. καὶ τί μοι λείπει; οὐκ εἰμὶ ἄλυπος; οὐκ εἰμὶ ἄφοβος; οὐκ εἰμὶ ἐλεύθερος; πότε ὑμῶν εἶδέ μέ τις ἐν ὀρέξει ἀποτυγχάνοντα; πότ' ἐν ἐκκλίσει περιπίπτοντα; πότ' ἐμεμψάμην ἢ θεόν, ἢ ἄνθρωπον; ἐνεκάλεσά τινι; μή τις ὑμῶν ἐσκυθρωπακότα με εἶδε; πῶς δ' ἐντυγχάνω τούτοις, οὓς ὑμεῖς φοβεῖσθε καὶ θαυμάζετε. οὐχ ὡς ἀνδραπόδοις; τίς με ἰδὼν, οὐχὶ τὸν βασιλέα τὸν ἑαυτοῦ ὁρᾷν οἴεται, καὶ δεσπότην; ἴδε κυνικαὶ φωναί, ἴδε χαρακτὴρ, ἴδε ἐπιβολή. οὔ. ἀλλὰ πηρίδιον καὶ ξύλον, καὶ γνάθοι μεγάλαι, καταφαγεῖν πᾶν ὃ ἐὰν δῷς, ἢ ἀποθησαυρίσαι, ἢ τοῖς ἀπαντῶσι λοιδορεῖσθαι ἀκαίρως, ἢ καλὸν τὸν ὦμον δεικνύειν. τηλικούτῳ πράγματι ὁρᾷς πῶς μέλλεις ἐγχειρεῖν; ἔσοπτρον πρῶτον λάβε, ἴδε σοῦ τοὺς ὤμους, κατάμαθε τὴν ὀσφὺν, τοὺς μηρούς. ὀλύμπια μέλλεις ἀπογράφεσθαι ἄνθρωπε; οὐχί τινά ποτε ἀγῶνα, ψυχρὸν καὶ ταλαίπωρον. οὐκ ἔστιν ἐν ὀλυμπίοις νικηθῆναι μόνον, καὶ ἐξελθεῖν· ἀλλὰ πρῶτον μὲν ὅλης τῆς οἰκουμένης βλεπούσης

δεῖ ἀσχημονῆσαι, οὐχὶ Ἀθη-
ναίων μόνον, ἢ Λακεδαιμο-
νίων, ἢ Νικοπολιτῶν. εἶτα
καὶ δαίρεσθαι δεῖ τὸν εἰκῆ
ἐξελθόντα· περὶ δὲ τοῦ δια-
ριγῶσαι, διψῆσαι, καυματι-
θλιῶσαι, πολλὴν ἀφλὴν κα-
ταπιεῖν, βούλευσαι ἐπιμε-
λέστερον, γνῶθι σαυτόν,
ἀνάκρινον τὸ δαιμόνιον,
δίχα θεοῦ μὴ ἐπιχειρή-
σῃς. ἂν γὰρ συμβουλεύσῃ,
ἴσθι ὅτι μέγαν σε θέλει
γενέσθαι, ἢ πολλὰς πλη-
γὰς λαβεῖν. καὶ γὰρ τοῦ-
το λίαν κομψὸν τῷ κυνικῷ
παραπέπλεκται. δαίρεσθαι
δεῖ αὐτὸν ὡς ὄνον, καὶ δαι-
ρόμενον φιλεῖν αὐτοὺς τοὺς
δαίροντας, ὡς πατέρα πάν-
των, ὡς ἀδελφόν. οὔ. ἀλλ᾿ ἄν
τίς σε δαίρῃ, κραύγαζε στὰς
ἐν τῷ μέσῳ, ὦ Καῖσαρ ἐν
τῇ σῇ εἰρήνῃ οἷα πάσχω, ἄ-
γωμεν ἐπὶ τὸν ἀνθύπατον.
κυνικῷ δὲ Καῖσαρ τί ἐστιν, ἢ
ἀνθύπατος, ἢ ἄλλος, ἢ ὁ κα-
ταπεπομφὼς αὐτόν, καὶ ᾧ λα-
τρεύει, ὁ Ζεύς; ἄλλον τινὰ ἐπι-
καλεῖται, ἢ ἐκεῖνον; οὐ πέπει-
σται δ᾿ ὅ, τι ἂν πάσχῃ τούτων,
ὅτι ἐκεῖνος αὐτὸν γυμνάζει;
ἀλλ᾿ ὁ μὲν Ἡρακλῆς ὑπὸ Εὐ-
ρυσθέως γυμναζόμενος, οὐκ
ἐνόμιζεν ἄθλιος εἶναι, ἀλλ᾿
ἀόκνως ἐπετέλει πάντα τὰ
προστασσόμενα. οὗτος δ᾿ ὑπὸ τοῦ
Διὸς ἀθλούμενος καὶ γυμνα-
ζόμενος, μέλλει κεκραγέναι

turpiter te dare ne
non Athenienſibus
aut Lacedæmonijs,
politanis conſcijs. I
pulandum etiam ei
mere inde exceſſer
quam vero vapule
dum, æſtuandum, n
ueris deglutiendun
ra diligenti⁹: ipſe te
Deum conſule, citr
aggreſſus fueris. (
rei auctor tibi fueri
ſcito, te vel magnu
multas plagas pati
perquam feſtiue C
ctum eſt, vt inſtar
let: & dum vapula
bus verberatur dili
pater omnium, tar
ter. Non. Sed ſi qu
rarit, in medio for
to: Cæſar, pace a t
quomodo tractor
Proconſulem. C
Cynico eſt Cæſa
conſul, aut alius,
eum dimiſit, is
Iupiter? Aliur
quam inuocat, p
Non perſuaſum h
quid ſibi accid
illo exerceri? Eni
cules cum ab Eur
ceretur, non
miſerum eſſe: ſ
mandabatur, ol
ger. At iſte qui
lis inſtar exercetu

…dnabitur? Dignus,qui …n Diogenis ferat, Au- …q.d ille febricitans ad …euntes dicat: Praua …u) capita, non mane- …Cum pugilum interi- …t pugnam ſpectaturi, …npia proficiſcamini, …iter: febris & homi- …iam ſpectare non vul- …ſcilicet Deum, a quo …s eſt,quaſi præter me …ractetur, accuſabit: …us aſperis delectetur, …reuntibus ſpectaculo …t? Nam qua de cauſa …eo ne, quod modeſti- …eruat? quod rem bene …ios accuſat, quod vir- …iam illuſtrat? Age ve- …aupertate quid dicit? …e,de labore? Felicita- …n quomodo inſtituit? …auit eam felicitati re- …rum, ac potius incō- …eſſe duxit. Vbi enim …int, vbi terrores, vbi …;,vbi appetitiones irri- …erſationes inanes, vbi …& æmulatio: quis ibi …felicitati relictus eſt? …rro prauæ opiniones …iſta eſſe omnia neceſ- …d cum adoleſcens per- …tur,an ægrotans ad a- …letudinē curaturum ſe …deberet? Vbi vero,in- …cum mihi Cynicū da- …cet enim eum alterum

καὶ ἀγανακτεῖν· ἄξιος φορεῖν τὸ σκῆπτρον τοῦ Διογένους. ἄκουε τί λέγει ἐκεῖνος πυρέσσων πρὸς τοὺς παριόντας. κακαὶ (ἔφη) κεφαλαὶ, οὐ μενεῖτε; ἀλλ' ἀθλητῶν μὲν ὄλεθρον ἢ μάχην ὀψόμενοι, ἄπιτε ὁδὸν τοσαύτην εἰς ὀλυμπίαν· πυρετοῦ δὲ καὶ ἀνθρώπου μάχην ἰδεῖν οὐ βούλεσθε; ταχύ γ' ἂν ὁ τοιοῦτος ἐνεκάλεσε τῷ θεῷ, καταπεπομφότι αὐτὸν, ὡς παρ' ἀξίαν αὐτῷ χρωμένῳ· ὅς γε ἐνεκαλλωπίζετο ταῖς περιστάσεσι, καὶ θέαμα εἶναι ἠξίου τῶν παριόντων. ἐπὶ τίνι γὰρ ἐγκαλέσει; ὅτι εὐσχημονεῖ; ὅτι κατηγορεῖ; ὅτι λαμπροτέραν ἐπιδείκνυται τὴν ἀρετὴν τὴν ἑαυτοῦ; ἄγε, περὶ πενίας δὲ τί λέγει; περὶ θανάτου, περὶ πόνου, πῶς συνέκρινε τὴν εὐδαιμονίαν τὴν αὐτοῦ τῇ μεγάλου βασιλέως; μᾶλλον δ' οὐδὲ συγκριτὸν ᾤετο εἶναι. ὅπου γὰρ ταραχαὶ καὶ λῦπαι καὶ φόβοι, καὶ ὀρέξεις ἀτελεῖς, καὶ ἐκκλίσεις περιπίπτουσαι, καὶ φθόνοι καὶ ζηλοτυπίαι, ποῦ ἐκεῖ πάροδος εὐδαιμονίας; ὅπου δ' ἂν ᾖ σαπρὰ δόγματα, ἐκεῖ πάντα ταῦτα εἶναι ἀνάγκη. πυθομένου δὲ τοῦ νεανίσκου, εἰ νοσήσας ἀξιοῦντος φίλου πρὸς αὐτὸν ἐλθεῖν ὥστε νοσοκομηθῆναι, ὑπακούσει· ποῦ δὲ φίλον μοι δώσεις κυνικὸν, ἔφη. δεῖ γὰρ αὐτὸν ἄλλον

εἶναι τοιοῦτον. ἵν' ἄξιος ᾖ φίλος αὐτοῦ ἀριθμεῖσθαι. κοινωνὸν εἶναι δεῖ αὐτὸν τοῦ σκήπτρου καὶ τῆς βασιλείας, καὶ διάκονον ἄξιον, εἰ μέλλει φιλίας ἀξιωθήσεσθαι, ὡς Διογένης Ἀντισθένους ἐγένετο, ὡς Κράτης Διογένους. ἢ δοκεῖ σοι, ὅτι χαίρειν ἂν αὐτῷ λέγῃ προσερχόμενος, φίλος ἐστὶν αὐτοῦ; κἀκεῖνος αὐτὸν ἄξιον ἡγήσεται τοῦ πρὸς αὐτὸν εἰσελθεῖν. ὥστε ἄν σοι δοκῇ, καὶ ἐνθυμηθῇ τι τοιοῦτον. κοπρίαν μᾶλλον περίβλεπε κομψὴν, ἐν ᾗ πῦρ ἕξεις, ἀποσκέπουσαν τὸν βορέαν, ἵνα μὴ περιψυχῇς. σὺ δέ μοι δοκεῖς θέλειν εἰς οἶκόν τινος ἀπελθὼν, διὰ χρόνου χορτασθῆναι. τί οὖν σοι καὶ ἐπιχειρεῖν πράγματι τηλικούτῳ; γάμος δ', ἔφη, καὶ παῖδες προηγουμένως παραληφθήσονται ὑπὸ τοῦ κυνικοῦ. ἄν μοι σοφὸν ἔφη δῷς, τάχα μὲν οὐδ' ἥξει τις ῥᾳδίως ἐπὶ τὸ κυνίζειν. τίνων γὰρ ἕνεκα ἂν δέξηται ταύτην τὴν διεξαγωγήν; ὅμως δ' ἂν ὑποθώμεθα, οὐδὲν κωλύσει καὶ γῆμαι αὐτὸν, καὶ παιδοποιήσασθαι. καὶ γὰρ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἔσται ἄλλη τοιαύτη, καὶ ὁ πενθερὸς ἄλλος τοιοῦτος, καὶ τὰ παιδία οὕτως ἀνατραφήσεται. τοιαύτης δ' οὔσης καταστάσεως, οἵα νῦν ἐστὶν ὡς ἐν παρατάξει, μή ποτ' ἀπερίσπαστον εἶναι δεῖ τὸν

eſſe talem, qui dignu
in amicorum tuorum
ro habeatur: particip
oportet ſceptri & regi
& miniſtrum dignum
dignus amicitia eſſe ve
Diogenes Antiſthenis
Crates Diogenis. Cenſ
miſſurũ, vt eum adeat
uere iubeat? Amicu
eſt, & ille dignabitur
ingredi? Proinde ſi ti
tur tale quiddam, co
metum potius aliquo
ſordidum conſpicito
febricites: & quod
nem tibi arceat, n
pereas. Tu vero poti
ius ædes ingredi vell
vt ad tempus ibi paſc
te ergo res impulit a
negotium ſubeund
coniugium, inquit,
ationem liberum
ſpectabit Cynicus? S
pientem dederis, for
quit) haud temere a
ſectam ſe applicueri
qua de cauſa tale vit
tum amplecteretur
quid prohibet ita ſin
vxorem ducat, & lib
piat? Nam & vxor
illius ſimilis erit ſcili
que ſocer, liberi
eundem modum e
tur. Cum autem
alius fere ſit ſtatu
quam ſi in acie verſa

…ui nulla prorſus re a
…i ſterio decet auocari,
…uire poſſit homines,
…beiis officiis alliga-
…u mplicitus affectioni-
…u ſi neglexerit, boni vi-
…m tueri non poſſit?
…n uebitur: perdet nun-
…e loratorem, & præco-
…rum immortalium.
…u; præſtanda ſunt ei
…i ſocero: ſunt quædam
…i affinibus, quædam
…. Iam curanda vale-
…, enda re familiari ve-
…rdinem cogitur. Vt
…ætera, fornace opus
…ierum calefaciat, vt
…lueo: vxori poſt par-
…ibenda eſt lana, ole-
…lus, poculum. Sic au-
…ſcula. Quid de reli-
…upationibus dicam,
…idinibus? Vbi tan-
…rex eſt, qui rebus cō-
… totus vacet?

…los moderetur, & am…
…otia tractet?

…i obſeruandi ſunt,
…parentes? Quis recte
… orem ſuam? Quis
…uis litiget? Quæ do-
…: conſtituta ſit, quæ
…em medici inſtar cir-
…rtet, & tangere pul-
…ı febricitas: tibi do-
…p. Tu laboras e pe-
…ibis abſtine: tu ede, tu

κοινωνικὸν ὅλον πρὸς τῇ διακονίᾳ τοῦ θεοῦ; ἐπιφοιτᾷν ἀνθρώποις δυνάμενον, οὐ προσδεδεμένον καθήκουσιν ἰδιωτικοῖς, οὐδ' ἐμπεπλεγμένον χρείαις, ἃς παραλιπὼν οὐκ ἔτι σώσει τὸ τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ πρόσωπον. τηρῶν δ' ἀπολεῖ τὸν ἄγγελον καὶ κατάσκοπον, καὶ κήρυκα τῶν θεῶν. ὅρα γὰρ ὅτι δεῖ αὐτὸν ἀποδεικνύναι, ἵνα τῷ πενθερῷ χρὴ ἀποδιδόναι, τοῖς ἄλλοις συγγενέσι τῆς γυναικὸς, αὐτῇ τῇ γυναικί· εἰς νοσοκομίας λοιπὸν ἐκκλείεται, εἰς πορισμόν, ἵνα τ' ἄλλα ἀφῶ. δεῖ αὐτὸν κουκούμιον ἔχειν ὅπου τὸ θερμὸν ποιήσει τῷ παιδίῳ, ἵν' αὐτὸ λούσῃ εἰς σκάφην. ἐρίδια τεκούσῃ τῇ γυναικί, ἔλαιον, κραβάτιον, ποτήριον· γίνεται ἤδη πλείω σκευάρια. τὴν ἄλλην ἀσχολίαν, τὸν περισπασμόν, ποῦ μοι λοιπὸν ἐκεῖνος ὁ βασιλεὺς ὁ τοῖς κοινοῖς προσανέχων,

ᾧ λαοί τ' ἐπιτετράφαται,
καὶ τόσσα μέμηλεν;

ὃν δεῖ τοὺς ἄλλους ἐπισκοπεῖν, τοὺς γεγαμηκότας, τοὺς πεπαιδοποιημένους, τίς καλῶς χρῆται τῇ αὐτοῦ γυναικί, τίς κακῶς. τίς διαφέρεται, ποία οἰκία εὐσταθεῖ, ποία οὔ. ὡς ἰατρὸν περιερχόμενον, καὶ τῶν σφυγμῶν ἁπτόμενον. σὺ πυρέττεις, σὺ κεφαλαλγεῖς, σὺ ποδαγρᾷς· σὺ ἀνάτεινον, σὺ φάγε, σὺ

ἀλούτησον. σὲ δεῖ τμηθῆναι, σὲ δεῖ καυθῆναι. ποῦ σχολὴ τῷ εἰς τὰ ἰδιωτικὰ καθήκοντα ἐνδεδεμένῳ; οὐ δεῖ αὐτὸν πορίσαι ἱμάτια τοῖς παιδίοις, ἄγε πρὸς γραμματιστὴν ἀποστεῖλαι πινακίδια, ἔχοντα γραφεῖα, χαρτάρια, καὶ τούτοις κράβαττον ἑτοιμάσαι. οὐ γὰρ ἐκ τῆς κοιλίας ἐξελθόντα δύναται κυνικὰ εἶναι. εἰ δὲ μή, κρεῖσσον ἦν αὐτὰ γενόμενα ῥίψαι, ἢ οὕτως ἀποκτεῖναι. σκόπει ποῦ κατάγομεν τὸν κυνικόν, πῶς αὐτοῦ τὴν βασιλείαν ἀφαιρούμεθα; ναί. ἀλλὰ Κράτης ἔγημε. περίστασίν μοι λέγεις ἐξ ἔρωτος γενομένην, καὶ γυναῖκα, τιθεὶς ἄλλον Κράτητα. ἡμεῖς δὲ περὶ τῶν κοινῶν γάμων καὶ ἀπεριστάτων ζητοῦμεν. καὶ οὕτω ζητοῦντες, οὐχ εὑρίσκομεν ταύτῃ τῇ καταστάσει προηγούμενον τῷ κυνικῷ τὸ πρᾶγμα. πῶς οὖν ἔτι, φησί. διασώσει τὴν κοινωνίαν, τὸν θεόν σου; μεῖζον δ' εὐεργετοῦσιν ἀνθρώπους οἱ δύο ἢ τρία κακόρυγχα παιδία ἀνθ' αὐτῶν εἰσάγοντες, ἢ οἱ ἐπισκοποῦντες πάντας κατὰ δύναμιν ἀνθρώπους, τί ποιοῦσι, πῶς διάγουσι, τίνος ἐπιμελοῦνται, τίνος ἀμελοῦσι παρὰ τὸ προσῆκον; καὶ Θηβαίους μείζονα ὠφέλησαν, ὅσοι τέκνα αὐτοῖς κατέλιπον Ἐπαμινώνδου τοῦ ἀτέκνου ἀποθανόντος; καὶ Ὁμήρου πλείονα τῇ κοινωνίᾳ συνεβάλετο Πρίαμος ὁ πεντήκοντα γεννήσας περικ

balnea caue: tibi ſecti
opus, tibi vſtione. Vn
tum otij ſuppetit ei, q
uatis muneribus eſt oc
Nonne illi parandæ ſui
culæ pueris? Nōne ad l
giſtrum mittendi ſui
tabellis, cum ſtylo &
Nonne parandus eis e
lus? neq; enim a prim
ortu pueri Cynici eſſe
nā alioqui expoſuiſſe i
ſtitiſſet, quam ita edu
de quo deducamus C
vt regnū ei adimamu
At Crates vxorem du
mihi narras amoris c
factam, & mulierē ſin
quæ alter Crates eſſe
ro de cōmunibus cor
indiuulſis quærimus
quirendo nō inuenin
rationes ad iſtā rē pra
cōmodatas. Qui erg
conſeruabit ſocietatē
um tuū. Num ij, qui
ternos malæ frugis li
loco relinquunt: an
omnes homines o
quid agant, qua ratic
quid curent, quid co
cium negligant, plu
vitæ mortalium? N
banis plus ij profue
liberos eis reliqueru
Epaminondas, qui
ceſſit? Num Priamu
vitę communitatem

naus, aut Aeolus, quin-
ta liberis relictis, ijs
puriſſimis, quam Ho-
? Ita ne imperium aut
æpiam ratio aliquem a
gio aut procreatione li-
abſtrahet, iſque orbi-
non temere delegiſſe
tur: Cynici autem im-
id non merebitur?
ſe magnitudinem illius
rcipimus, neque notam
nis & vitæ genus pro
decet æſtimamus: ſed
ui nunc ſunt lurcones
nur, menſarum aſſe
ui nulla re veteres il-
nitantur niſi oppeden-
ætera omnia diſſimili-
Nam alioqui nos iſta
nouerent, neque mira-
r eum non duxiſſe vxo-
nec procreaſſe liberos.
o, omnes homines ad-
it, viros habet filios,
eres filias, omnes ſic con-
, ſic omnes curat. Tune
s, nulla de cauſa eum cō-
dicere obuiis? Facit hoc
ter, vt frater, vt cōmunis
s miniſter Iouis. Si tibi vi-
uerit, percontare me, an
empublicam acceſſurus
Sannio: num maiorem
pub. quęris ea quā admi-
it? Num apud Athenien-
e reditibus aut parandæ
niæ ratione dicat, cum
ibus ęque Athenienſibus,

ἢ Δαναὸς, ἢ Αἴολος. εἶτα
στρατηγία μὲν, ἢ σύνταγμά
τινα ἀπείρξει γάμου ἢ
παιδοποιίας· καὶ οὐ δόξει
οὗτος αὐτ' οὐδενὸς ἠλ-
λάχθαι τὴν ἀτεκνίαν. ἡ
δὲ τοῦ κυνικοῦ βασιλεία
οὐκ ἔστιν ἀνταξία· μήποτε
οὐκ αἰσθανόμεθα τοῦ με-
γέθους αὐτοῦ, οὐδὲ φαν-
ταζόμεθα κατ' ἀξίαν τὸν
χαρακτῆρα τὸν Διογένους,
ἀλλ' εἰς τοὺς νῦν ἀποβλέ-
πομεν, τοὺς τραπέζης πυ-
λαωρούς, οἳ οὐδὲν μιμοῦν-
ται ἐκείνους, ἢ εἰ ὅτι ἄρα
πορδῶνες γίνονται, ἄλλο δ'
οὐδέν. ἐπεὶ οὐκ ἂν ἡμᾶς
ἐκίνει ταῦτα, οὐδ' ἂν ἐπε-
θαυμάζομεν, εἰ μὴ γαμή-
σει, ἢ παιδοποιήσεται. ἄν-
θρωπε, πάντας ἀνθρώπους
πεπαιδοποίηται, τοὺς ἄν-
δρας υἱοὺς ἔχει, τὰς γυ-
ναῖκας θυγατέρας· πᾶσιν οὕ-
τω προσέρχεται, οὕτω πάν-
των κήδεται. ἢ σὺ δοκεῖς ὑ-
πὸ περιεργίας λοιδορεῖσθαι τοῖς
ἀπαντῶσιν; ὡς πατὴρ αὐτὸ
ποιεῖ, ὡς ἀδελφὸς, καὶ τοῦ
κοινοῦ πατρὸς ὑπηρέτης τοῦ
Διός. ἄν σοι δόξῃ, πύθου
μου καὶ εἰ πολιτεύσεται, Σαν-
νίων. μείζονα πολιτείαν ζη-
τεῖς, ἧς πολιτεύσεται; εἰ ἐν
Ἀθηναίοις, παρελθὼν ἐρεῖ τι
περὶ προσόδων, ἢ πόρων. ὃν
δεῖ πᾶσιν ἀνθρώποις διαλέ-
γεσθαι, ἐπίσης μὲν Ἀθηναίοις,

ἐπίσης δὲ Κορινθίοις, ἐπίσης δὲ Ῥωμαίοις· οὐ περὶ πόρων, οὐδὲ περὶ προσόδων, οὐδὲ περὶ εἰρήνης, ἢ πολέμου, ἀλλὰ περὶ εὐδαιμονίας καὶ κακοδαιμονίας, περὶ εὐτυχίας καὶ δυστυχίας, περὶ δουλείας καὶ ἐλευθερίας. τηλικαύτην πολιτείαν πολιτευόμενον ἀνθρώπου, σύ μου πυνθάνῃ, εἰ πολιτεύσεται; πυθοῦ μου, καὶ εἰ ἄρξει; πάλιν ἐρῶ σοι, μωρέ, ποίαν ἀρχὴν μείζονα, ἧς ἄρχει; χρεία μέντοι καὶ σώματος ποιοῦ τῷ τοιούτῳ. ἐπεί τοι ἂν φθισικὸς προέρχηται, λεπτὸς καὶ ὠχρὸς, οὐκέτι ὁμοίαν ἔμφασιν ἡ μαρτυρία αὐτοῦ ἔχει. δεῖ γὰρ αὐτὸν οὐ μόνον τὰ τῆς ψυχῆς ἐπιδεικνύοντα παριστάνειν τοῖς ἰδιώταις, ὅτι ἐνδέχεται δίχα τῶν θαυμαζομένων εἶναι ὑπ' αὐτῶν καλὸν καὶ ἀγαθὸν· ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ σώματος ἐνδείκνυσθαι, ὅτι ἡ ἀφελὴς καὶ λιτὴ καὶ ὕπαιθρος δίαιτα οὐδὲ τὸ σῶμα λυμαίνεται. ἰδοὺ καὶ τούτου μάρτυς εἰμὶ ἐγὼ, καὶ τὸ σῶμα τὸ ἐμόν. ὡς Διογένης ἐποίει· στίλβων γὰρ περιήρχετο, καὶ κατ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἐπέστρεφε τοὺς πολλούς. ἐλεούμενος δὲ κυνικὸς ἐπαίτης δοκεῖ, πάντες ἀποστρέφονται, πάντες προσκόπτουσιν. οὐδὲ γὰρ ῥυπαρὸν αὐτὸν δεῖ φαίνεσθαι. ὡς μηδὲ κατὰ τοῦτο

æque Corinthiis, æque
manis, non de reditibus,
de parandæ pecuniæ rati
non de pace aut bello, ſe
felicitate & miſeria, de r
ſecundis & aduerſis, de ſ
tute & libertate conci
tur? Cum homo ta
Rempublicam adminiſ
tu ex me quæris, an ei c
ſenda ſit Reſpublica? M
gas, an imperaturus ſit?
rurſus tibi dicam: St
quod imperium geret?
maius eo cui nunc pr
Etiam corpore bene af
talem eſſe decet. Nam ſi
dus aut leproſus & pal
prodierit: teſtimonium
pondus idem non hab
Decet enim eum non ta
animi conſtantia popul
monſtrare, quod bonun
rum abſq; iis quæ vulgu
ratur, eſſe liceat: ſed ipſo c
corpore probare, ſimplice
tenuem victum, quamui
dio agas, non lædere vale
nem. Ecce huius rei teſti
ſum, & corpus meũ, vt Di
nes faciebat. Nitidus & pi
is, & bene curata cute p
ibat, ipſoq; corpore pop
commouebat. Cynicus
cuius vicem dolent hom
mendicus habetur: omn
auerſantur, omnes ab
rent. Neque enim ſordi
eum cõſpici oportet, ne

ſterreat homines, ſed
nſquallorem eius mun-
.& allicientem eſſe de-
ingularem etiam ineſ-
aam,ſingulare cacumen
a tributum eſſe Cyni-
opus. Alioqui mucus
,ætereaque nihil, vt ex-
& ex tempore ad ea quę
int, reſpondere poſſit.
admodum Diogenes
tauit,qui dixerat:Tune
ogenes,qui deos eſſe nō
Quo pacto,inquit,cum
inuiſum eſſe iudicem?
cum Alexander eum
entē aggreſſus dixiſſet,
pientis opus, per totam
tere noctem:
omnis adhuc reſpondit:
pulos moderatur,& am-
negotia tractat.
omnia vero mentē illi⁹
uriorē eſſe decet: alioqui
m & leuem hominē eſſe
e erit, qui ipſe vitio cui-
obnoxius,alios reprehē
de cuiuſmodi res ſit, Re-
tis & tyrannis, quamuis
noq; ſint improbi, ſatel
arma id præſtant, vt re-
ndere aliquos poſſint,&
quentes puniant. Cy-
ero armorum & ſatelli-
oco conſcientia, dat iſtā
atem. Cum videris eum
liorum ſalute vigilare,
orare, & mundum dor
, mundioremq; e ſomno

τοὺς ἀνθρώπους ἀποσοβεῖν
ἀλλ' αὐτὸν τὸν αὐχμὸν αὐ-
τοῦ δεῖ καθαρὸν εἶναι, καὶ ἀγω-
γόν. δεῖ δὲ καὶ χάριν προσεῖ-
ναι πολλὴν φυσικὴν τῷ κυ-
νικῷ, καὶ ὀξύτητα· εἰ δὲ μή,
μύξα γίνεται, ἄλλο δ' οὐδέν· ἵ-
να ἑτοίμως δύναται καὶ παρα-
κειμένως πρὸς τὰ ἐμπίπτον-
τα ἀπαντᾷν. ὡς Διογένης
πρὸς τὸν εἰπόντα, σὺ εἶ ὁ Διο-
γένης, ὁ μὴ οἰόμενος εἶναι
θεούς, καὶ πῶς, ἔφη, σὲ θεοῖς ἐχ-
θρὸν νομίζω; πάλιν Ἀλε-
ξάνδρῳ ἐπιστάντι αὐτῷ κοι-
μωμένῳ, καὶ εἰπόντι, οὐ χρὴ
παννύχιον εὕδειν βουληφό-
ρον ἄνδρα· ἔνυπνος ἔτι ὢν,
ἀπηλύτησεν, ᾧ λαοί τ' ἐπι-
τετράφαται, καὶ τόσα μέ-
μηλε. πρὸ πάντων δὲ τὸ ἡ-
γεμονικὸν αὐτοῦ δεῖ καθαρώ-
τερον εἶναι τοῦ ἡλίου· εἰ δὲ μή,
κυβευτὴν ἀνάγκη καὶ ῥᾳδι-
ουργὸν εἶναι, ὅστις ἐνεχόμενός
τινι αὐτὸς κακῷ, ἐπιτιμήσει
τοῖς ἄλλοις ὅσα γὰρ οἷόν ἐστι το-
ῖς βασιλεῦσι τούτοις καὶ τυράν-
νοις οἱ δορυφόροι, καὶ τὰ ὅπλα
παρείχετο ἐπιτιμᾷν τισι καὶ
δύνασθαι καὶ κολάζειν τοὺς
ἁμαρτάνοντας, καὶ αὐτοῖς οὖσι
κακοῖς τῷ κυνικῷ ἀντὶ τῶν ὅ-
πλων καὶ τῶν δορυφόρων, τὸ
συνειδὸς τὴν ἐξουσίαν ταύ-
την παραδίδωσιν ὅταν ἴδῃς,
ὅτι ὑπερηγρύπνηκεν ὑπὲρ
ἀνθρώπων, καὶ πεπόνηκεν,
καὶ καθαρὸς μὲν κεκοίμηται,
καθαρώτερον δ' αὐτὸν ἔτι

ὁ ὕπνος ἀφῆκεν, ἐνθυμεῖται δ' ὅσα ἐνεθυμήθη ὡς φίλος τοῖς θεοῖς, ὡς ὑπηρέτης, ὡς μετέχων τῆς ἀρχῆς τοῦ Διός· πανταχοῦ δ' αὐτῷ πρόχειρον τό, ἄγου δέ με Ζεῦ, καὶ σύ γ' ἡ πεπρωμένη· καὶ, ὅτι εἰ ταύτῃ τοῖς θεοῖς φίλον, ταύτῃ γινέσθω. διὰ τί μὴ θαῤῥήσῃ παῤῥησιάζεσθαι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τοὺς ἑαυτοῦ, πρὸς τὰ τέκνα, ἁπλῶς πρὸς τοὺς συγγενεῖς; διὰ τοῦτο οὔτε περίεργος, οὔτε πολυπράγμων ἐστὶν ὁ οὕτω διακείμενος· οὐ γὰρ τὰ ἀλλότρια πολυπραγμονεῖ ὅταν τὰ ἀνθρώπινα ἐπισκοπῇ, ἀλλὰ τὰ ἴδια. εἰ δὲ μὴ, λέγε καὶ τὸν στρατηγὸν πολυπράγμονα, ὅταν τοὺς στρατιώτας ἐπισκοπῇ, καὶ ἐξετάζῃ, καὶ παραφυλάσσῃ, καὶ τοὺς ἀκοσμοῦντας κολάζῃ. ἐὰν δ' ὑπὸ μάλης ἔχων πλακουντάριον, ἐπιτιμᾷς ἄλλοις, ἐρῶ σοι· οὐ θέλεις μᾶλλον ἀπελθὼν εἰς γωνίαν καταφαγεῖν ἐκεῖνο ὃ κέκλοφας, τί δέ σοι καὶ τοῖς ἀλλοτρίοις; τίς γὰρ εἶ; ὁ ταῦρος εἶ, ἢ ἡ βασίλισσα τῶν μελισσῶν. δεῖξόν μοι τὰ σύμβολα τῆς ἡγεμονίας, οἷα ἐκείνη ἐκ φύσεως ἔχει. εἰ δὲ κηφὴν εἶ, ἐπιδικαζόμενος τῆς βασιλείας τῶν μελισσῶν, οὐ δοκεῖς ὅτι καὶ σὲ καταβάλλουσιν, οἱ συμπολιτευόμενοι, ὡς αἱ μέλισσαι τοὺς κηφῆνας; τὸ μὲν γὰρ ἀνεκτικὸν τοσοῦτον ἔχειν δεῖ τὸν κυνικὸν, ὥστ' αὐτὸν ἀναίσθητον δοκεῖν τοῖς πολλοῖς, καὶ λίθον. οὐδεὶς αὐτὸν λοιδορεῖ

experrectum eſſe, & cog
ea quæ cogitauit, ſe dijs
cum eſſe, deorum eſt
niſtrum, eſſe participe
perii Iouis: ſi vbique in
tu illud habeat, Me
ter duc, & Fati nece
Item: Si diis ita placet, it
cur non libere fratres ſ
loqui auderet, ſuos filio
nique conſortes? Quap
neq; ſuperuacaneis rebꝰ
patus, neq; curioſus eſt
ſic eſt affectus. Neque ei
aliena curioſe inquiri
res humanas conſidera
ſua. Nam alioqui etiã In
tor curioſus dicendus e
milites inſpexerit, expl
obſeruarit, & militaris d
nę perturbatores caſtig
placentulã ſub ala geſtã
increparis, dicã tibi: Q
tiꝰ in angulo aliquo d
id quod furatus es? Qu
res alienæ? Quis es? Nu
rus? num apum regina?
mihi principatus inſign
illa natura habet? Quod
es, & tamen regnũ apu
vendicas: nonne puta
tuos te deiecturos eſſe
quemadmodum apes
Nam tanta quidem tol
Cynicum eſſe decet, vt
ſensꝰ expers & lapis eſſe
tur. Nemo ei maledicit:

ur verberat: nemo iniuria
fit. Corpuſculum vero ſu-
in b aliis tractari ſinit, vt vo-
ur Meminit enim neceſſe
ſt vt id quod eſt imbecilli-
s, robuſtiore vincatur, qua-
rs eſt imbecillius. Corpuſ-
m autem imbecillius eſt
itudine, imbecillius iis
u fortiora ſunt. Nunquam
r in id certamen, in quo
poſſit, deſcendit, ſed
is rebus ſtatim cedit:
vendicat ſibi ea quæ ſer-
int. Vbi vero conſilium
s viſorum valent, videbis
habeat oculos: adeo vt
s, Argum etiam cum eo
tum fuiſſe cæcum. Nunc-
b affirmatio temeraria?
cubi concitatio inanis?
cubi appetitio irrita? nūc-
auerſatio calamitoſa?
cubi inſtitutum irritum,
querela? nuncubi abie-
ianimi, aut inuidia? Hic
ata eſt attentio, & animi
entio. Quod autem ad
ra attinet: ſupinus ſter-
acata ſunt omnia: pa-
latro nullus turbat, nul-
yrannus. At corpuſcu-
? Sane. Reculam? Sane,
ique magiſtratus & ho-
s. Quid autem hæc ille
t? Quod ſi his rebus ali-
eum terrere conetur:
os (inquit) quærito: illi
midant laruas: ego vero

τύπτει, οὐδεὶς ὑβρίζει τὸ σωμάτιον δ' αὐτοῦ δέδωκεν αὐτοὺς χρῆσθαι τῷ θέλοντι, ὡς βούλεται· μέμνηται γὰρ, ὅτι τὸ χεῖρον ἀνάγκη νικᾶσθαι ὑπὸ τοῦ κρείττονος, ὅπου χεῖρόν ἐστι· τὸ δὲ σωμάτιον τῶν πολλῶν χεῖρον, τὸ ἀσθενέστερον τῶν ἰσχυροτέρων. οὐδέ ποτ' οὖν εἰς τοῦτον καταβαίνει τὸν ἀγῶνα, ὅπου δύναται νικηθῆναι, ἀλλὰ τῶν ἀλλοτρίων εὐθὺς ἐξίσταται, τῶν δούλων οὐκ ἀντιποιεῖται. ὅπου ἡ προαίρεσις καὶ χρῆσις τῶν φαντασιῶν, ἐκεῖ ὄψει ὅσα ὄμματα ἔχει, ἵν' εἴπῃς ὅτι Ἄργος τυφλὸς ἦν πρὸς αὐτόν. μή που συγκατάθεσις προπετής; μή που ὁρμὴ εἰκαία; μή που ὄρεξις ἀποτευκτική; μή που ἔκκλισις περιπτωτική; ἐπιβολὴ ἀτελής; μή που μέμψις; μή που ταπείνωσις, ἢ φθόνος; ὧδε ἡ προσοχὴ ἡ πολλὴ, καὶ σύντασις. τῶν δ' ἄλλων ἕνεκα, ὕπτιος ῥέγκει, εἰρήνη πᾶσα, λῃστῆς προαιρέσεως οὐ γίνεται, τύραννος οὐ γίνεται. σωματίου δέ; ναί. καὶ κτησιδίου δέ; ναί. καὶ ἀρχῶν καὶ τιμῶν; τί οὖν αὐτῷ τούτων μέλει; ὅταν οὖν τις διὰ τούτων αὐτὸν ἐκφοβῇ, λέγει αὐτῷ, ὕπαγε ζήτει τὰ παιδία, ἐκείνοις τὰ προσωπεῖα φοβερά ἐστιν. ἐγὼ δ'

οἶδα ὅτι ὀστράκινά ἐστιν, ἔσωθεν δὲ οὐδὲν ἔχει. περὶ τοιούτου πράγματος βουλεύῃ· ὥστε ἐάν σοι δόξῃ, τὸν θεόν σοι ὑπέρθου, καὶ ἰδοὺ σοι πρῶτον τὴν παρασκευήν. ἰδοῦ γὰρ τί καὶ ὁ Ἕκτωρ λέγει τῇ Ἀνδρομάχῃ, ὕπαγε (φησὶ) μᾶλλον εἰς οἶκον, καὶ ὕφαινε. πόλεμος δ᾽ ἄνδρεσσι μελήσει Πᾶσι, μάλιστα δ᾽ ἐμοί. οὕτω καὶ τῆς ἰδίας παρασκευῆς συνῄσθετο, καὶ τῆς ἐκείνης ἀδυναμίας.

testacea iſta eſſe noui, ſecus vero nihil cōtinere ta dere deliberas. Qua ſi viſum tibi fuerit, Deu præſidem ſtatuito: prin am inſtructionem circı ce. Ecce quid Hector A machæ dicit: Abi (inqu tius domum, & texito

Bella viris curæ fuerint
omnia nobis.

Sic & ſuas vires intel imbecillitatem illius.

Πρὸς τοὺς ἀναγινώσκοντας καὶ διαλεγομένους ἐπιδεικτικῶς.

ΚΕΦ. κγ.

Ad eos qui oſtentationis gunt & diſputan

CAP. XXIII

Τίς εἶναι θέλεις, σαυτῷ πρῶτον εἰπέ. εἶθ᾽ οὕτω ποίει ἃ ποιεῖς. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν ἄλλων σχεδὸν ἁπάντων οὕτως ὁρῶμεν γινόμενα. οἱ ἀθλοῦντες, πρῶτον κρίνουσι τίνες εἶναι θέλουσιν· εἶθ᾽ οὕτω τὰ ἑξῆς ποιοῦσιν. εἰ δολιχοδρόμος, τοιαύτη τροφή, τοιοῦτος περίπατος, τοιαύτη τρῖψις, τοιαύτη γυμνασία. εἰ σταδιοδρόμος, πάντα ταῦτα ἀλλοῖα. εἰ πένταθλος, ἔτι ἀλλοιότερα. οὕτως εὑρήσεις καὶ ἐπὶ τῶν τεχνῶν. εἰ τέκτων, τοιαῦτα ἕξεις. εἰ χαλκεύς, τοιαῦτα. ἕκαστον γὰρ τῶν γινομένων ὑφ᾽ ἡμῶν, ἂν μὲν ἐπὶ μηδὲν ἀναφέρωμεν, εἰκῆ ποιήσομεν· ἐὰν δ᾽ ἐφ᾽ ὃ μὴ δεῖ, διεσφαλμένως. λοιπόν, ἡ μέν τις ἐστὶ κοινὴ ἀναφορά, ἡ δ᾽ ἰδία. πρῶτον, ἵν᾽

PRincipio tecum ip ſtitue, quē te eſſe ve inde ſic ea facito, qua Nam ita fieri cæteris in prope omnibus videmu giles primum ſtatuunt eſſe velint: & ſic ea quæ agunt. Si dolichodromı victus conuenit, talis bulatio, talis frictio, tal citatio. Si ſtadiodromu omnia diuerſa erūt. Si p lus: magis etiā diuerſa. bus etiā ita ſe rem habe prehendes. Si faber ligr talia habebis. Si ærarius Nam ea quę gerimus or ad nullum finem retule fruſtra geremus. Sin non pertinent, aberrab Eſt igitur finis alius coı nis, alius peculiaris. Pri

g tanquam homo. In hoc continetur? Ne vel vt ouis, mansuetum pecus: vel vt nocendi ſtudio. Peculiaris ,ad cuiuſq; vitæ genus & tutū pertinet. Cytharœdꝰ g,vt cytharœdus: faber, vt r:philoſophus,vt philoſo- s: orator, vt orator. Cum ir dicis, Adeſte,audite me s legentem: primum vi- e temere id facias. Dein- ſi deprehenderis quo refe- vide nū eo quo referri de- Prodeſſe vis, an laudari? m audis dicētē: Mea vero laris laus nihil refert. Re- icit. Nihil enim Muſico, enus Muſicus eſt, neque metræ,quatenus Geome- eſt, ea confert. Ergo ꝓdeſſe Quare? Dic vt & nos in au- riū accurramus Poteſtne quam prodeſſe aliis, qui uum ipſe fructū e doctrina erit? Non. Neq; enim q fa- iō eſt,ex arte fabrili: neq; e ria,q ſutor nō eſt. Vis er- ire an fructū cœperis? Pro- cretta tua. Philoſophe, q poſitum appetitionis? Nō rari. Quod auerſationis? incidere in id quod decli- Age,num propoſitum ha- exſequimur? Dic mihi ve- Sin feſelleris, ipſe dicam. ita pridem cum audito- es gnius cōueniſſent, nec ti- clamaſsēt, abiecto animo

ὡς ἄνθρωπος. ἐν τούτῳ τί περιέχεται; μὴ ὡς πρόβατον, εἰ καὶ ἐπιεικής, ἢ βλαπτικὸς, ὡς θηρίον. ἤδη ἰδία, πρὸς τὸ ἐπιτήδευμα ἑκάστου, καὶ τὴν προαίρεσιν. ὁ κιθαρῳδὸς, ὡς κιθαρῳδός· ὁ τέκτων, ὡς τέκτων· ὁ φιλόσοφος, ὡς φιλόσοφος· ὁ ῥήτωρ, ὡς ῥήτωρ. ὅταν οὖν λέγῃς, δεῦτε καὶ ἀκούσατέ μου ἀναγινώσκοντος ὑμῖν, σκέψαι πρῶτον μὴ εἰκῇ αὐτὸ ποιεῖν. εἶτ' ἂν εὕρῃς ὅτι ἀναφέρεις, σκέψαι εἰ ἐφ' ὃ δεῖ. ὠφελῆσαι θέλεις, ἢ ἐπαινεθῆναι. εὐθὺς ἀκούεις λέγοντος, ἐμοὶ δὲ ὁ παρὰ τῶν πολλῶν ἔπαινος τίς λόγος; καὶ καλῶς λέγει. οὐδὲν γὰρ τῷ μουσικῷ, καθὸ μουσικός ἐστιν, οὐδὲ τῷ γεωμετρικῷ. οὐκοῦν ὠφελῆσαι θέλεις. πρὸς τί; εἰπὲ καὶ ἡμῖν, ἵνα καὶ αὐτοὶ τρέχωμεν εἰς τὸ ἀκροατήριον σου. νῦν δύναταί τις ὠφελῆσαι καὶ ἄλλους, μὴ αὐτὸς ὠφελημένος; οὔ. οὐδὲ γὰρ εἰς τεκτονικὴν ὁ μὴ τέκτων, οὐδ' εἰς σκυτοτομικὴν ὁ μὴ σκυτεύς. θέλεις οὖν γνῶναι εἰ ὠφέλησαι; φέρε σου τὰ δόγματα φιλόσοφε. τίς ἐπαγγελία ὀρέξεως; μὴ ἀποτυγχάνειν. τίς ἐκκλίσεως; μὴ περιπίπτειν. ἄγε πληροῦμεν αὐτῶν τὴν ἐπαγγελίαν. εἰπέ μοι τἀληθῆ· ἂν δὲ ψεύσῃ, ἐρῶ σοι. πρῴην ψυχρότερόν σου τῶν ἀκροατῶν συνελθόντων, καὶ μὴ ἐπιβοησάντων σοι, τεταπεινωμένος

ἐξῆλθες. πρῴην ἐπαινεθεὶς, περιήρχου, καὶ πᾶσιν ἔλεγες, τί σοι ἔδοξα; θαυμαστὸς κύριε, τὴν ἐμὴν σοι σωτηρίαν. πῶς δ' εἶπον ἐκεῖνο; τὸ ποῖον; ὅπου διέγραψα τὸν Πᾶνα, καὶ τὰς νύμφας; ὑπερφυῶς. εἶτά μοι λέγεις ἐν ὀρέξει καὶ ἐκκλίσει κατὰ φύσιν ἀναστρέφῃ; ὕπαγε, ἄλλον πεῖθε, τὸν δεῖνα δὲ πρῴην οὐκ ἐπήνεις παρὰ τὸ σοι φαινόμενον; τὸν δεῖνα δ' οὐκ ἐκολάκευες τὸν συγκλητικόν; ἤθελες σου τὰ παιδία εἶναι τοιαῦτα; μὴ γένοιτο. τίνος οὖν ἕνεκα ἐπήνεις καὶ περιεῖπες αὐτόν; εὐφυὴς νεανίσκος, καὶ λόγων ἀκουστικός. πόθεν τοῦτο; ἐμὲ θαυμάζει. εἴρηκας τὴν ἀπόδειξιν. εἶτα τί δοκεῖ σοι; αὐτοί σου οὗτοι οὐ καταφρονοῦσι λεληθότως; ὅταν οὖν ἄνθρωπος συνειδὼς ἑαυτῷ μηδὲν ἀγαθὸν, μήτε πεποιηκότι, μήτε ἐνθυμουμένῳ, εὕρῃ φιλόσοφον τὸν λέγοντα, μεγαλοφυὴς καὶ ἁπλοῦς, καὶ ἀκέραιος, τί δοκεῖ ἄλλο αὐτὸν λέγειν, ἢ οὗτός τινά μου ποτὲ χρείαν ἔχει; ἢ εἰπέ μοι, τί μεγαλοφυοῦς ἔργον ἐπιδέδεικται. ἰδοὺ σύνεστί σοι τοσούτῳ χρόνῳ, διαλεγομένου σου ἀκήκοεν, ἀναγινώσκοντός σου ἀκήκοε, κατέσταλται; ἐπέστραπται ἐφ' αὐτόν; ᾔσθηται ἐν οἵοις κακοῖς ἐστιν; ἀποβέβληκεν οἴησιν; ζητεῖ τὸν διδάξοντα; ζητεῖ, φησὶ, τὸν διδάξοντα πῶς δεῖ βιοῦν. οὐ, μωρέ. ἀλλὰ

egreſſus es. Dudum l
circũibas,& omnibus
Quis tibi viſus ſum? M
domine: ita ſaluus ſim
modo vero illud dixi
nam? Vbi deſcripſi P
Nymphas. Nihil ſupr
mihi dicis, te in appet
auerſatione ſequi nat
aliis perſuade. Nonne
quendam contra ſer
animi tui laudaſti? No
baris Senatori illi? Vel
os liberos eſſe tales? A
igitur gratia laudaba
bas eum? Ingenioſus
ſcens,& audiendi cup
de iſtud? Me admira
cauſam attuliſti. C
putas? nonne iſti ipſi
te contemnunt? C
homo ſibi nullius ho
actionis vel cogitatio
us, philoſophũ inuen
dicat, Magno es inge
plex & candidus: qui
re putas, niſi, Quani
opera mea eget? Di
nam magni ingenii c
ſtitit? Ecce tanto tẽp
liaritate tua vtitur: te
tem audiuit, legentẽ
eſtne factus modeſtic
ſeipſum deſcendit?
quibus in malis ſit?
arrogãtiam? Num q
ctorem? Quærit, inqu
ne qui doceat, qua r
uendum ſit? Non,

co ſit dicendum. hac
tia te quoq; admira-
li qd dicat: Iſte homo
iſſime ſcribit, multo
Dione. Tota res alia
dicit, homo verecun-
ic fidus eſt, hic tran-
t? Quod etſi diceret,
ſpondere: Quoniam
eſt, fidus iſte q̃s eſt?
neſciret, ſubiicere: Pri-
uid dicas, deinde ſic
go tã male affectus, &
b. inhiãs, & auditores
erans, aliis prodeſſe
ie multo plures me
, Sane multi. Quin-
nor. Nihil dicis, pone
mille. Dionem nun-
diuerunt. Cur iſtud?
uditas habẽt aures,
icio. Honeſtum, do-
lapidẽ mouere que-
ces philoſophi? Ecce
m eius, qui profu-
ominibus? Ecce ho-
i doctrinam audie-
cratica ſcripta lege-
tica, nõ autẽ vt Ly-
catẽ quoq; ſæpe ſum
i. Quibus tandẽ ra-
s ut ſaltẽ, qua ratione
rfectius eſt? Aliter-
ea quã cantilenas?
giſſetis vt decet, in
iõ hæreretis, ſed il-
ſpectaretis: Me qui-
ti & Melitus occidere

πῶς δεῖ φράζειν. τούτου γὰρ ἕνε-
κα καὶ σὲ θαυμάζει, ἄκουσον
αὐτοῦ τινα λέγει· οὗτος ὁ ἄν-
θρωπος πάνυ τεχνικώτατα
γράφει, Δίωνος πολὺ κάλλι-
ον. ὅλον ἄλλο ἐστί· μή σε λέγει, ὁ
ἄνθρωπος αἰδήμων ἐστίν; οὗτος
πιστός ἐστιν; οὗτος ἀτάραχός ἐ-
στιν; εἰ δὲ καὶ ἔλεγεν, εἶπον ἂν
αὐτῷ, ἐπειδὴ οὗτος πιστός ἐστιν,
οὗτος ὁ πιστὸς τί ἐστι, καὶ εἰ μὴ
εἶχεν εἰπεῖν, προσέθηκα ἄν, ὅ-
τι πρῶτον μάθε τί λέγεις, εἶθ'
οὕτω λέγε. οὕτως οὖν κακῶς
διακείμενος, καὶ χάσκων περὶ
τοὺς ἐπαινέσοντας, καὶ ἀριθμῶν
τοὺς ἀκούοντάς σου, θέλεις ἄλ-
λους ὠφελεῖν; σήμερόν μου
πολλοὶ πλείονες ἤκουσαν· ναί
πολλοί· δοκοῦμεν ὅτι πεντακό-
σιοι. οὐδὲν λέγεις, θὲς αὐτοὺς
χιλίους. Δίωνος οὐδέ ποτε ἤ-
κουσαν τοσοῦτοι. πόθεν αὐτῷ; καὶ
κομψῶς αἰσθάνονται λόγων τὸ
καλὸν, κύριε, καὶ λίθον κινῆσαι
δύναται. ἰδοὺ φωναὶ φιλοσό-
φου, ἰδοὺ διάθεσις ὠφελήσον-
τος ἀνθρώπους, ἰδοὺ ἀκηκοὼς
ἄνθρωπος λόγου, ἀνεγνωκὼς τὰ
Σωκρατικὰ ὡς Σωκρατικά.
οὐχὶ δ' ὡς Λυσίου, καὶ Ἰσοκρά-
τους πολλάκις ἐθαύμασα; τίσι
ποτὲ λόγοις; οὔ. ἀλλὰ τινί ποτε
λόγῳ, τοῦτ' ἐκείνου τελειό-
τερον; μὴ γὰρ ἄλλως αὐτὰ ἀνε-
γνώκατε ἢ ὡς ᾠδάρια; ὡς εἴ-
γε ἀνεγινώσκετε ὡς δεῖ, οὐκ
ἂν πρὸς τούτοις ἐγίνεσθε. ἀλλ'
...οι ἐβλέπετε, ἐμὲ δ' Ἄνυτος καὶ Μέλιτος ἀποκτεῖναι μὲν

δύνανται, βλάψαι δ' οὐ καί, ὅτι ὡς ἐγὼ ἀεὶ τοιοῦτος. οἷος μηδενὶ προσέχειν τῶν ἐμῶν, ἢ τῷ λόγῳ, ὃς ἄν μοι σκοπουμένῳ βέλτιστος φαίνηται. Διὰ τοῦτο τίς ἤκουσε Σωκράτους ποτὲ λέγοντος, ὅτι οἶδά τι καὶ διδάσκω; ἀλλὰ ἄλλον ἀλλαχοῦ ἔπεμπε. τοιγαροῦν ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν, ἀξιοῦντες φιλοσόφοις ὑπ' αὐτοῦ συσταθῆναι. κἀκεῖνος ἀπῆγε καὶ συνίστανεν; οὔ. ἀλλὰ προπέμπων ἔλεγεν, ἄκουσόν μου σήμερον διαλεγομένου ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ Κοδράτου; τί σου ἀκούσω; ἐπιδεῖξαί μοι θέλεις, ὅτι κομψῶς συντιθεῖς τὰ ὀνόματα. συντιθεῖς ἄνθρωπε. καὶ τί σοι ἀγαθόν ἐστιν, ἀλλ' ἐπαίνεσόν με. τί λέγεις τὸ ἐπαίνεσον; εἰπέ μοι, οὐᾶ καὶ θαυμαστῶς. ἰδοὺ λέγω. εἰ δ' ἐστὶν ἔπαινος ἐκεῖνο, ὅ, τί ποτε λέγουσιν οἱ φιλόσοφοι τῆς τοῦ ἀγαθοῦ κατηγορίας, τί σε ἔχω ἐπαινέσαι; εἰ ἀγαθόν ἐστι τὸ φράζειν ὀρθῶς, δίδαξόν με, καὶ ἐπαινέσω. τί οὖν; ἀηδῶς δεῖ τῶν τοιούτων ἀκούειν; μὴ γένοιτο. ἐγὼ μὲν οὐδὲ κιθαρῳδοῦ ἀηδῶς ἀκούω. μή τι οὖν τούτου ἕνεκα κιθαρῳδεῖν με δεῖ στάντα; ἄκουσον τί λέγει Σωκράτης. οὐδὲ γὰρ ἂν πρέποι ὦ ἄνδρες, τῇδε τῇ ἡλικίᾳ, ὥσπερ μειρακίῳ πλάττοντι λόγους, εἰς ὑμᾶς εἰσιέναι. ὥσπερ μειρακίῳ, φησίν. ἔστι γὰρ τῷ ὄντι κομψὸν τὸ τεχνίον, ἐκλέξαι ὀνομάτια,

poſſunt, lædere aut poſſunt. Item illud: ſemper ſum, vt nihil rerum curem, præte quæ cogitanti mihi viſa fuerit. Quapro vnquam Socratem audiuit, ſe ſcire aliqu cere? Imo alium alio Proinde veniebant a ab eo philoſophis darentur. Ipſe addu & commendabat. N comitans eos diceb me hodie in ædibus ti differentem. Qui am? Oſtentare mihi belle orationem c Belle componis. Q boni conſequeris? me, homo. Quo laudem? Dic mihi Præclare. Ecce dic illud eſt, quod phi claſſe boni recenſe in quo te laudem. qui bonum eſt, doc dabo. Quid ergo ſpernanda ſunt hæ Ego ne citharœdu aſpernor. Num er ſtantem, citharam portet? Audi quic dicat. Neque enim quit, Iudices, han compoſita oration doleſcentuli venire um. Eſt enim eleg ſtud artificium, ſelig

q' componere, ac progreſ-
m̃n medium ſolerter lege-
ai eloqui, atque inter le-
n m adiicere: Haud, ita dij
s nabunt, iſta multi poſ-
it ſſequi. Num vero phi-
o ius homines ad ſe au-
r.am inuitat & orat? An
n: ſol ipſe ad ſeſe allicit,
cibus & potus: ſic etiam
e, quibus profuturus
is medicus rogat, vt ali-
s ab ipſo curari ſinat? Et
n.i audio Romæ nunc
d s etiam ad ſe vocare:
p men tempore ipſi vo-
a ur. Rogo te vt venias,
u udias, male tibi eſſe: te
d s potius curare, quam
d irandum quod eſt: i-
r: bona & mala, infeli-
ſ calamitoſum eſſe. Ele-
s ero adhortatio. Enim
i iſi philoſophi ſermo
infecerit: mortuus eſt
ie, tum is a quo habe-
Situs eſt dicere Rufus:
n m habetis otij, vt me
e, ego nihil dico. Itaque
ic at, vt quiſq; noſtrum
iſſ eremus, putaret, ſe ab
u criminis cuiuſdam reũ
Si eprehendebat ea quæ
in ic mala cuiuſq; pone
b culos. Schola philo-
t erna medica eſt: non
c ındũ eſt cum lætitia,
ü olore. Neq; enim ſa-
e tis, ſed alius humero

καὶ ζῶντα συνθεῖναι, καὶ παρελθόντα εὐφυῶς ἀναγνῶναι ἢ εἰπεῖν· καὶ μεταξὺ ἀναγινώσκοντα ἐπιφθέγξασθαι, ὅτι τούτοις οὐ πολλοὶ δύνανται παρακολουθεῖν. μὰ τὴν ὑμετέραν σωτηρίαν. φιλόσοφος δ' ἐπ' ἀκρόασιν παρακαλεῖ; οὐχὶ ὡς ὁ ἥλιος ἄγει αὐτὸς ἐφ' ἑαυτὸν, ἢ τροφὴ, οὕτω δὲ καὶ οὗτος ἄγει τοὺς ὠφεληθησομένους; ποῖος ἰατρὸς παρακαλεῖ, ἵνα τις ὑπ' αὐτοῦ θεραπευθῇ; καίτοι νῦν ἀκούω, ὅτι καὶ οἱ ἰατροὶ παρακαλοῦσιν ἐν Ῥώμῃ πλὴν ἐπ' ἐμοῦ παρεκαλοῦντο. παρακαλῶ σε ἐλθόντα ἀκοῦσαι, ὅτι σοὶ κακῶς ἐστι, καὶ πάντων μᾶλλον ἐπιμελῇ, ἢ οὗ δεῖ σε ἐπιμελεῖσθαι. καὶ ὅτι ἀγνοεῖς τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ, καὶ κακοδαίμων εἶ καὶ δυστυχής. κομψὴ παράκλησις. καὶ μὴν ἂν μὴ ταῦτα ἐμποιῇ ὁ τοῦ φιλοσόφου λόγος, νεκρός ἐστι καὶ αὐτὸς, καὶ ὁ λέγων. εἰώθει λέγειν ὁ Ῥοῦφος, εἰ εὐσχολεῖτε ἐπαινέσαι με, ἐγὼ δ' οὐδὲν λέγω. τοιγαροῦν οὕτως ἔλεγεν, ὥσθ' ἕκαστον ἡμῶν καθήμενον οἴεσθαι, ὅτι τίς ποτε αὐτὸν διαβέβληκεν· οὕτως ἥπτετο τῶν γινομένων, οὕτω πρὸ ὀφθαλμῶν ἐτίθει ἑκάστου κακά. ἰατρεῖόν ἐστιν ἄνδρες, τὸ τοῦ φιλοσόφου σχολεῖον. οὐ δεῖ ἡσθέντας ἐξελθεῖν, ἀλλ' ἀλγήσαντας. ἔρχεσθε γὰρ οὐχ ὑγιεῖς. ἀλλ' ὁ μὲν ὦμον

ἐκβεβληκώς, ὁ δ' ἀπόστημα ἔχων, ὁ δὲ σύριγγα ἔχων, ὁ δὲ κεφαλαλγῶν. εἶτ' ἐγὼ καθίσας ὑμῖν λέγω νοημάτια καὶ ἐπιφωνημάτια, ἵν' ὑμεῖς ἐπαινέσαντές με ἐξέλθητε, ὁ μὲν τὸν ὦμον ἐκφέρων οἷον εἰσενήνοχεν, ὁ δὲ τὴν κεφαλὴν ὡσαύτως ἔχουσαν, ὁ δὲ τὴν σύριγγα, ὁ δὲ τὸ ἀπόστημα. εἶτα τούτου ἕνεκα ἀποδημήσουσιν ἄνθρωποι νεώτεροι. καὶ τοὺς γονεῖς τοὺς αὑτῶν ἀπολείπουσι, καὶ τοὺς φίλους, καὶ τοὺς συγγενεῖς, καὶ τὸ κτησείδιον, ἵνα σοι οὐᾶ φῶσιν, ἐπιφωνημάτια λέγοντι; τοῦτο Σωκράτης ἐποίει, τοῦτο Ζήνων; τοῦτο Κλεάνθης; τί οὖν; οὐκ ἔστιν ὁ προτρεπτικὸς χαρακτήρ; τίς γὰρ οὐ λέγει; ὡς ὁ ἐλεγκτικός, ὡς ὁ διδασκαλικός. τίς οὖν πώποτε τέταρτον εἶπε μετὰ τούτων, τὸν ἐπιδεικτικόν; τίς γάρ ἐστιν ὁ προτρεπτικός; δύνασθαι καὶ ἑνὶ καὶ πολλοῖς δεῖξαι τὴν μάχην ἐν ᾗ κυλίονται. καὶ ὅτι μᾶλλον πάντων φροντίζουσιν, ἢ ὧν θέλουσι. θέλουσι μὲν γὰρ τὰ πρὸς εὐδαιμονίαν φέροντα, ἀλλαχοῦ δ' αὐτὰ ζητοῦσι. τοῦτο ἵνα γένηται, δεῖ τεθῆναι χίλια βάθρα, καὶ παρακληθῆναι τοὺς ἀκουσομένους, καὶ ἐν κομψῷ στολίῳ ἢ τριβωνίῳ ἀναβάντα ἐπὶ πούλβινον, διαγράφειν πῶς Ἀχιλλεὺς ἀπέθανε. παύσασθε, τοὺς θεοὺς ὑμῖν, καλὰ ὀνόματα καὶ πράγματα καταισχύνοντες, ὅσον ἐφ' ἑαυτοῖς. οὐδὲν αὖ προτρεπτικώτερον ἤ, ὅταν ὁ

luxato, alius apoſter
borans, alius fiſtular
alii caput dolet. Et eg
vobis noemata & e
mata dicam, vt me
exeatis, cum alius hu
afflicto exeat, qualer
rat: alius capite eode
affecto, alius fiſtula a
mate non curato? It
leſcentes propter iſta
nantur? eone parer
relinquũt, & amicos,
tos, & rẽ familiarẽ, v
phonemata audiant:
crates faciebat? idn
idne Cleanthes? Q
Non eſt dicendi ge
hortamur? Quis neg
atque illud quo co
quo docemus. Qu
hortādi genus? Poſſ
lis & multis pugnā
in qua volutantur:
potius eos curare, q
maxime volunt. V
tem ea quæ ad felici
ciunt, ſed quærunt:
vt fiat, mille ſubſ
canda ſunt, & aduc
tores, & te elegant
pallio conſcenſo p
in puluino ſedenter
re, quemadmodum
rit Achilles. Definit
deos pulcra verba
formare, quantũ ii
Nihil magis ad h
ſcilicet facit, quam

r, uditoribus ſignificat, ill opus eſſe. Dic mihi, ti egentem, aut differē- ai iens, de ſeipſo ſit ſoli- s? Quis in ſeſe deſcende- Q s egreſſus dixerit. Pul- m tetigit philoſophus? h iſta facienda nō ſunt. n iutē, ſi pulcre ſtete- id iquem ait: Eleganter ri de Xerxe. Alius, non. d pugna ad Thermopy- æc eſt auſculatio phi- ol a,

d re nos iis rebus affici, in noſtra poteſtate non ſunt.

CAP. XXIIII.

d alterius naturæ re- gnat, tibi malum ne Neque enim tua na- fe, vt vna deprimaris, la itoſus ſis: ſed vt vna ni natus. Si quis vero m ſus eſt, memento u i eſſe calamitoſum. s nim omnes homines li atem, ad conſtantiam di, earumque rerum in- n ta dedit: quarum alia ſq e propria; alia vero a ſent. Ac aliena quidē o beri, & cogi, & adimi ui, neque propria ſunt. e ro prohiberi neque p pria ſunt. Naturam b iorum & malorum, vt li gū fuit qui nos curaret,

λέγων ἐμφαίνει τοῖς ἀκούουσιν, ὅτι χρείαν αὐτῶν ἔχει. ἢ εἰπέ μοι, τίς ἀκούων ἀναγινώσκοντός σου, ἢ διαλεγομένου, περὶ αὐτοῦ ἠγωνίασεν, ἢ ἐπεστράφη εἰς αὐτόν; ἢ ἐξελθὼν εἶπεν, ὅτι καλῶς μου ἥψατο ὁ φιλόσοφος, οὐκέτι δεῖ ταῦτα ποιεῖν; οὐχὶ δ' αὖ λίαν εὐδοκιμεῖς, λέγει πρός τινα, κομψῶς ἔφρασε τὰ περὶ τὸν Ξέρξην· ἄλλος, οὔ, ἀλλὰ τὴν ἐπὶ Πύλαις μάχην. τοῦτό ἐστιν ἀκρόασις φιλοσόφου.

Περὶ τοῦ μὴ δεῖν προσπάσχειν τοῖς οὐκ ἐφ' ἡμῖν.

ΚΕΦ. κδ.

ΤΟ ἄλλου παρὰ φύσιν σοὶ κακὸν μὴ γινέσθω. οὐ γὰρ συνταπεινοῦσθαι πέφυκας, οὐδὲ συνατυχεῖν, ἀλλὰ συνευτυχεῖν. ἂν δέ τις ἀτυχῇ, μέμνησο ὅτι παρ' αὐτὸν ἀτυχῇ. ὁ γὰρ θεὸς πάντας ἀνθρώπους ἐπὶ τὸ εὐδαιμονεῖν, ἐπὶ τὸ εὐσταθεῖν ἐποίησε. πρὸς τοῦτο ἀφορμὰς ἔδωκε, τὰ μὲν ἴδια δοὺς ἑκάστῳ. τὰ δ' ἀλλότρια, τὰ μὲν κωλυτὰ καὶ ἀναγκαστὰ, καὶ ἀφαιρετὰ, οὐκ ἴδια. τὰ δὲ ἀκώλυτα, ἴδια. τὴν δ' οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, ὥσπερ ἄξιον, τὸν κηδόμενον ἡμῶν

καὶ πατρικῶς περιϊστάμενον ἐν τοῖς ἰδίοις. ἀλλ᾽ ἀποκεχώρηκε τοῦ δεῖνος, καὶ ὀδυνᾶται. διὰ τί γὰρ τὰ ἀλλότρια ἴδια ἡγήσατο; διὰ τί ὅτε σε βλέπων ἔχαιρεν, οὐκ ἐπελογίζετο, ὅτι θνητὸς εἶ; ἀποδημητικὸς εἶ; τοιγαροῦν τίνει δίκας τῆς αὑτοῦ μωρίας. σὺ δ᾽ ἀντὶ τίνος, ἐπὶ τί κλαῖς σεαυτόν; ἢ οὐδὲ σὺ ταῦτα ἐμελέτησας; ἀλλ᾽ ὡς τὰ γύναια τὰ οὐδενὸς ἄξια, πᾶσιν οἷς ἔχαιρες, ὡς αἰεὶ συνεσόμενος συνῆς; τοῖς τόποις, τοῖς ἀνθρώποις, ταῖς διατριβαῖς. καὶ νῦν κλαίων κάθησαι, ὅτι μὴ τοὺς αὐτοὺς βλέπεις, καὶ ἐν τοῖς αὐτοῖς τόποις διατρίβεις. τοῦτο γὰρ ἄξιος εἶ, ἵνα καὶ τῶν κορακῶν καὶ κορωνῶν ἀθλιώτερος ᾖς, οἷς ἔξεστιν ἵπτασθαι ὅπου θέλουσι, καὶ μετοικοδομεῖν τὰς νεοσσίας, καὶ τὰ πελάγη διαπερᾶν, μὴ στένουσι, μηδὲ ποθοῦσι τὰ πρῶτα. ναί, ἀλλ᾽ ὑπὸ τοῦ ἄλογα εἶναι, πάσχει αὐτά. ἡμῖν οὖν λόγος ἐπὶ ἀτυχίᾳ καὶ κακοδαιμονίᾳ δέδοται ὑπὸ τῶν θεῶν, ἵν᾽ ἄθλιοι, ἵνα πενθοῦντες διατελῶμεν; ἢ πάντες ἔστωσαν ἀθάνατοι, καὶ μηδεὶς ἀποδημείτω. μηδ᾽ ἡμεῖς που ἀποδημῶμεν, ἀλλὰ μένωμεν ὡς τὰ φυτὰ προσερριζωμένοι. ἂν δέ τις ἀποδημήσῃ τῶν συνήθων, καθήμενοι κλαίωμεν. καὶ πάλιν ἂν ἔλθῃ,

patriaque ſolicitudine ti
tur, in propriis collocaui
quia ab illo diſceſſi, dolet
autem aliena, ſua eſſe d
cur conſpectu tuo delect
te mortalem, cur peregri
rem eſſe non cogitauit? (
pœnas dat ſtultitiæ ſuæ
vero qua mercede, qu
cauſa te maceras? An
quidem iſta meditatus
vt mulierculæ nullius
ita & ipſe frueris omnib
quibus delectabaris :
ſemper compos futurus
rum, hominum, collo
rum: & nunc plorans
quod eoſdem non cern
iiſdem in locis verſeris
to, culpaq; tua, vt & co
cornicibus ſis miſerior,
nec gementibus, nec
deſiderantibus quolib
re licet, nidoſque ſuos
ferre, & mare tranſmitt
ſto. Sed quia rationis e
ſunt, id eis accidit. No
tur ratio propter calam
& infelicitatem data e
immortalibus, vt in ſe
na miſeria & luctu
exigamus? Omnes im
les ſint, nec peregre qu
abeat, nec nos vſpiam
ciſcamur, ſed ſtirpium
radicibus affixi man
Si quis vero fami
diſceſſerit, ſedeamus
tes: ac viciſſim, cum
exſi

…, & plaudamus,
…modum pueri. An-
…dem lac relinquemus,
…x philoſophis audieri
…rdabimur? Niſi forte
…nquam incantatores
…us: Mundum hunc v-
…i vrbem, vnamque na-
…a conſtet: ac neceſſe
…circuitus quidam, &
…aliis cedant, hæc diſ-
…r, illa ſuboriantur, hęc
…tum teneant, illa ve-
…ntur. Enimuero eſſe
…nicorum plena: pri-
…orum immortalium,
…ominum, etiam quos
…ter ſeſe conciliarit,
…lios vna viuere, ali-
…ere oporteat, ſic vt
…bus gaudeant, digreſ-
…oleant. Hominem
…æterquam quod ma-
…nanimus ſit, quæque
…poteſtate non ſunt,
…temnat: aliud etiam
…t non radices egerit,
…reſcat in terra: ſed a-
…loca migret, nunc
…e neceſſitate, nunc
…gratia. Conſimilis
…ſis quoque fuit:
…hominum multorum
…t, & vrbes.
…hunc Herculis, qui
…rrarum orbem per-
…
…ſpector paſſim fandi
…ue nefandi:

ὀρχώμεθα, καὶ κροτῶμεν ὡς τὰ παιδία. ὅτι ἀπηλλακτισόμεθα ἤδη ποθ' ἑαυτούς, καὶ μεμνησόμεθα ὧν ἠκούσαμεν παρὰ τῶν φιλοσόφων; εἰ γε μὴ ὡς ἐπαοιδῶν αὐτῶν ἠκούομεν, ὅτι ὁ κόσμος οὗτος μία πόλις ἐστί, καὶ ἡ οὐσία ἐξ ἧς δεδημιούργηται, μία, καὶ ἀνάγκη περίοδόν τινα εἶναι καὶ παραχώρησιν ἄλλων ἄλλοις, καὶ τὰ μὲν διαλύεσθαι, τὰ δ' ἐπιγίνεσθαι. τὰ μὲν μένειν ἐν τῷ αὐτῷ, τὰ δὲ κινεῖσθαι. πάντα δὲ φίλων μεστά, πρῶτα μὲν θεῶν, εἶτα καὶ ἀνθρώπων, φύσει πρὸς ἀλλήλους ᾠκειωμένων. καὶ δεῖ τοὺς μὲν παρεῖναι ἀλλήλοις, τοὺς δ' ἀπαλλάττεσθαι. τοῖς μὲν συνοῦσι χαίροντας, τοῖς δ' ἀπαλλαττομένοις μὴ ἀχθομένους. ὁ δ' ἄνθρωπος πρὸς τῷ φύσει μεγαλόφρων εἶναι, καὶ πάντων τῶν ἀπροαιρέτων καταφρονητικός, ἔτι κἀκεῖνο ἔσχηκε, τὸ μὴ ἐρριζῶσθαι, μηδὲ προσπεφυκέναι τῇ γῇ, ἀλλὰ ἄλλοτ' ἐπ' ἄλλους ἰέναι τόπους, ποτὲ μὲν χρειῶν τινῶν ἐπειγουσῶν, ποτὲ δὲ καὶ αὐτῆς τῆς θέας ἕνεκα. καὶ τῷ Ὀδυσσεῖ τὸ συμβὰν τοιοῦτόν τι ἦν.

Πολλῶν δ' ἀνθρώπων ἴδεν ἄστεα, καὶ νόον ἔγνω.

Καὶ ἔτι πρόσθεν τῷ Ἡρακλεῖ, περιελθεῖν τὴν οἰκουμένην ὅλην,

Ἀνθρώπων ὕβριν τε καὶ εὐνομίην ἐφορῶντα.

καὶ τὴν μὲν ἐκβάλλοντα καὶ καθαίροντα, τὴν δ' ἀντεισάγοντα, καί τοι πόσους οἴει φίλους ἔσχεν ἐν Θήβαις; πόσους ἐν Ἄργει, πόσους ἐν Ἀθήναις, πόσους δὲ περιερχόμενος ἐκτήσατο; ὅς γε καὶ ἔγημεν, ὅπου καιρὸς ἐφάνη αὐτῷ, καὶ ἐπαιδοποιεῖτο. καὶ τοὺς παῖδας ἀπέλιπεν, οὐ στένων, οὐδὲ ποθῶν, οὐδ' ὡς ὀρφανοὺς ἀφιείς. ᾔδει γὰρ, ὅτι οὐδείς ἐστιν ἄνθρωπος ὀρφανὸς, ἀλλὰ πάντων αἰεὶ καὶ διηνεκῶς ὁ πατήρ ἐστιν ὁ κηδόμενος. οὐ γὰρ μέχρι λόγου ἠκηκόει, ὅτι πατήρ ἐστιν ὁ Ζεὺς τῶν ἀνθρώπων, ὅς γε καὶ αὐτοῦ πατέρα ᾤετο αὐτὸν, καὶ ἐκάλει. καὶ πρὸς ἐκεῖνον ἀφορῶν, ἔπραττεν ἃ ἔπραττε. τοιγάρτοι πανταχοῦ ἐξῆν αὐτῷ διάγειν εὐδαιμόνως. οὐδέ ποτε δ' ἐστὶν οἷόν τ' εἰς τὸ αὐτὸ ἐλθεῖν, εὐδαιμονίαν, καὶ πόθον τῶν οὐ παρόντων. τὸ γὰρ εὐδαιμονοῦν, ἀπέχειν δεῖ πάντα ἃ θέλει, πεπληρωμένῳ τινὶ ἐοικέναι. οὐ δίψος δεῖ προσεῖναι αὐτῷ, οὐ λιμόν. ἀλλ' Ὀδυσσεὺς ἐπεπόνθει πρὸς τὴν γυναῖκα, καὶ ἔκλαιεν ἐπὶ πέτραις καθεζόμενος. οὐδ' Ὁμήρῳ πάντα πρόσεχε, καὶ τοῖς μύθοις αὐτοῦ; ἢ, εἰ ταῖς ἀληθείαις ἔκλαιε, τί ἄλλο ἢ ἐδυστύχει; τίς δὲ καλός τε καὶ ἀγαθὸς δυστυχεῖ; τῷ ὄντι κακῶς διοικεῖται τὰ ὅλα, εἰ μὴ ἐπιμελεῖται ὁ Ζεὺς τῶν ἑαυτοῦ πολιτῶν,

vt & hoc eiiceret ac r
ret,& illud reſtitueret..
eum amicos habuiſſ
Thebis? quot Argis? (
thenis? quot in iſtis
nationibus paraſſe?
qui vxores etiam duxe
ipſi commodum vide
liberos procrearit, eo
ſeruerit, non gemens,
ſiderans, quaſi pupi
quiſſet. Norat enim,
um neminem pupillu
ſed eſſe patrem, qui c
ter omnes curet. Nec
verbo tenus tantum :
Iouem patrem eſſe hc
quem patrem ſuum
ret, & appellaret, eu
tueretur, eoque fretu
gereret. Vnde factum
que beate illi viuer
Nunquam autem fie
vt felicitas & rerum
um deſiderium eode
conueniant. Quod e
tum eſt, ſecum haber
omnia quæ vult: ſ
repleto : abeſſe oport
abeſſe famam. At Vl
ciebatur vxoris deſ
in rupibus ſedens
Noli Homero & ei
plane fidem habere.
vere ploraſſet, omni
fuiſſet? Quis autē vi
fortis infelix eſt? Om
vniuerſitas male gu
niſi ciues ſuos cura

les ſint ipſius, ac beati. iſta nefas eſt vel cogi- lyſſes autem ſi quidem at & lamentabatur, vir non fuit. Quis enim eſt, qui ſeipſum igno- is vero ſeipſum nouit, clitus ſit, quicquid or- erit, caducum eſſe: ne oſſe fieri, vt homo conſuetudine homi tur? Quid ergo eſt ea are, quæ fieri neque eruile eſt, & ſtultum: pitis, eſt eius qui (qua poteſt) ſuis decretis & nibus repugnet Deo. ter mea cum me non gemit. Cur autem ra- iſtas non didicit? Neq; co, non curandum quo minus illa ploret, mnino non expeten- aliena. Alterius por- r alienus eſt, meus ve- is. Ego ergo quod eſt, quouis modo ſe- in mea enim poteſtate lienum vero pro virili conabor, ſed plane ſe- on inſtituam. Nam alio- m diis pugnabo, aduer- oui, totum illius ordi- uertere conabor: atque contumaciæ aduerſus & aduerſationis, non od,

i natorum & qui naſ-
ntur ab illis,

ἵν' ὦσιν ὅμοιοι αὐτῷ εὐδαίμονες. ἀλλὰ ταῦτα οὐ θεμιτὰ, οὐδ' ὅσια ἐνθυμηθῆναι. ἀλλ' Ὀδυσσεὺς εἰ μὲν ἔκλαιε καὶ ὠδύρετο, οὐκ ἦν ἀγαθός. τίς γὰρ ἀγαθός ἐστιν; ὁ οὐκ εἰδὼς ὅς ἐστι; τίς δ' οἶδε τοῦτο, ἐπιλελησμένος ὅτι φθαρτὰ τὰ γενόμενα, καὶ ἄνθρωπον ἀνθρώπῳ συνεῖναι οὐ δυνατὸν ἀεί; τί οὖν, τῶν μὴ δυνατῶν ἐφίεσθαι; ἀνδραποδῶδες καὶ ἠλίθιον. ξένον, θεομαχοῦντες ὡς μόνον οἷόν τε τοῖς δόγμασι τοῖς ἑαυτοῦ. ἀλλ' ἡ μήτηρ μου στένει, μὴ ὁρῶσά με. διὰ τί γὰρ οὐκ ἔμαθε τούτους τοὺς λόγους; καὶ οὐ τοῦτό φημι, ὅτι οὐκ ἐπιμελητέον, τοῦ μὴ οἰμώζειν αὐτήν. ἀλλ' ὅτι οὐ δεῖ θέλειν τὰ ἀλλότρια ἐξ ἅπαντος. λύπη δ' ἡ ἄλλου, ἀλλότριον ἐστιν. ἡ δ' ἐμὴ, ἐμόν. ἐγὼ οὖν τὸ μὲν ἐμὸν παύσω ἐξ ἅπαντος· ἐπ' ἐμοί γάρ ἐστι. τὸ δ' ἀλλότριον πειράσομαι κατὰ δύναμιν, ἐξ ἅπαντος δ' οὐ πειράσομαι. εἰ δὲ μὴ θεομαχήσω, ἀντιθήσω πρὸς τὸν Δία, ἀντιδιατάξομαι αὐτῷ πρὸς τὰ ὅλα. καὶ τἀπίχειρα τῆς θεομαχίας ταύτης καὶ ἀπειθείας οὐ μόνον παῖδες παίδων

ἐκτίσουσιν, ἀλλ' αὐτὸς ἐγὼ μεθ' ἡμέραν νυκτὸς διὰ τῶν ἐνυπνίων ἐκπηδῶν, ταρασσόμενος πρὸς πᾶσαν ἀπαγγελίαν, τρέμων ἐξ ἐπιστολῶν ἀλλοτρίων, ἠρτημένην ἔχων τὴν ἐμαυτοῦ εὐπείθειαν. ἀπὸ Ῥώμης τις ἥκει. μόνον μή τι κακόν. τί δὲ κακὸν ἐκεῖ σοι συμβῆναι δύναται, ὅπου μὴ εἶ; ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος· μόνον μή τι κακόν. οὕτω σοι πᾶς τόπος δύναται δυστυχίας εἶναι αἴτιος. οὐχ ἱκανόν, ἐκεῖ σε ἀτυχεῖν, ὅπου αὐτὸς εἶ; ἀλλὰ καὶ πέραν θαλάσσης, καὶ διὰ γραμμάτων· οὕτως ἀσφαλῶς σοι τὰ πράγματα ἔχει; τί οὖν, ἂν ἀποθάνωσιν οἱ ἐκεῖ φίλοι, τί γὰρ ἂν ἄλλο, ἢ οἱ θνητοὶ ἀπέθανον. ἢ πῶς ἅμα μὲν γηράσαι θέλεις, ἅμα μηδενὸς τῶν στεργομένων μὴ ἰδεῖν θάνατον; οὐκ οἶδας ὅτι τῷ μακρῷ χρόνῳ πολλὰ καὶ ποικίλα ἀποβαίνειν ἀνάγκη; τοῦ μὲν πυρετὸν γενέσθαι κρείττονα, τοῦ δὲ λῃστήν, τοῦ δὲ τύραννον; τοιοῦτο γὰρ τὸ περιέχον, τοιοῦτοι οἱ συνόντες, ψύχη καὶ καύματα, καὶ τροφαὶ ἀσύμμετροι, καὶ ὁδοιπορίαι, καὶ πλοῦς, καὶ ἄνεμοι, καὶ περιστάσεις ποικίλαι, τὸν μὲν ἀπώλεσαν, τὸν δ' ἐξώρισαν, τὸν δ' εἰς πρεσβείαν, ἄλλον δ' εἰς στρατείαν ἐνέβαλον. κάθησο τοίνυν πρὸς πάντα ταῦτα ἐπτοημένος, πενθῶν, ἀτυχῶν, δυστυχῶν, ἐξ ἄλλου ἠρτημένος, καὶ οὐχ ἑνός, οὐ δυεῖν, ἀλ-

pœnas dabunt: ſed & ego interdiu, noctu præ ſon exſiliēs, turbatus, ad que nuntium tremens, ex al literis ſuſpenſa proſpe mea. Roma venit aliquis do ne quid mali. Quid ve lic mali tibi accidere pot bi non es? E Græcia. Mo quid mali. Sic quiuis loc lamitatis cauſa tibi eff teſt. Non ſatis eſt, eo te i eſſe miſerum, in quo es etiam trans mare & pe ras ſis calamitoſus? Ad tuæ dubiæ ſunt & in Quid ergo, ſi amici, q lic ſunt, moriantur? Q ro alij, niſi mortales m tur? Quomodo ſimul e ſenectutem, ſimul nulli rum quos diligis mort dere vis? An neſcis, vitæ tempore neceſſ multa, eaque varia ac hunc ſuccumbere febri, latroni, alium tyranno lis enim mundi natura les amici tui. Frigora & & victus ratio minus a itinera, & nauigation varij caſus, alium pe alium extorrem agun lium legationem obi lium militare cogunt. ergo ad hæc omnia atto lugens, impos voti, c toſus, aliunde pendens, ex vno atque altero,

in

Iſtane audiſti e phi-
? Iſta didiciſti ? Anne
tium hoc eſſe mili-
ic excubias agendas,
atum abeundum, a-
pugnandum in ho-
ri nequit, vt eodem
nt omnes : neque et-
dit. Tu vero omiſſis
ris mandatis quere-
aliquid durius man-
ſe: neque id exſeque-
nimaduertis qualem
antum quidem in te
tum ? Nam ſi te qui-
nes imitentur, non
uiſquam fodiet, non
nuniet, non excuba-
ugnabit: ſed nullum
editioni præbere vi-
Rurſus naue cum ve-
m locum tene, in eo-
aneto. Si vero malus
endus erit, recuſa. Si
n currendum, nolito.
em gubernator te fe-
n potius tãquam in-
iiciet, qui nihil aliud
npedimentũ & malũ
m cæteris nautis ? Ita
ſeſe habet : militia
eſt cuiuſque vita, ea-
a & varia. Tuendum
ilitis munus: & quic-
perator iuſſerit, ad
ius exſequendum : &
eat, diuinandũ etiã
t. Neq; enim ille dux
niles inter ſeſe ſunt,

λὰ μυρίων ἐπὶ μυρίοις. ταῦτα ἤκουες παρὰ τοῖς φιλοσόφοις; ταῦτ' ἐμάνθανες; οὐκ οἶδ' ὅτι στρατεία τὸ χρῆμά ἐστι; τὸν μὲν δεῖ φυλάττειν, τὸν δὲ κατασκοπήσοντα ἐξιέναι, τὸν δὲ καὶ πολεμήσοντα. οὐχ οἷόν τ' εἶναι πάντας ἐν τῷ αὐτῷ, οὐδ' ἄμεινον, σὺ δ' ἀφεὶς ἐκτελεῖν τὰ προστάγματα τοῦ στρατηγοῦ, ἐγκαλεῖς ὅταν τί σοι προσταχθῇ τραχύτερον, καὶ οὐ παρακολουθεῖς, οἷον ἀποφαίνεις (ὅσον ἐπὶ σοὶ) τὸ στράτευμα. ὅτι ἄν σε πάντες μιμήσονται, οὐ τάφρον σκάψει τίς, οὐ χάρακα περιβαλεῖ, οὐκ ἀγρυπνήσει, οὐ κινδυνεύσει, ἀλλὰ ἄχρηστος δόξει στρατεύεσθαι. πάλιν ἐν πλοίῳ ναύτης ἂν πλέῃς, μίαν χώραν κάτεχε, καὶ ταύτην προσλιπάρει. ἂν δ' ἐπὶ τὸν ἱστὸν ἀναβῶναι δέῃ, μὴ θέλε. ἂν εἰς τὴν πρῷραν διαδραμεῖν, μὴ θέλε. καὶ τίς ἀνέξεταί σου κυβερνήτης; οὐχὶ δ' ὡς σκεῦος ἄχρηστον ἐκβαλεῖ, οὐδὲν ἄλλο, ἢ ἐμπόδιον; καὶ κακὸν παράδειγμα τῶν ἄλλων ναυτῶν. οὕτω δὲ καὶ ἐνθάδε στρατεία τίς ἐστιν ὁ βίος ἑκάστου, καὶ αὕτη μακρὰ καὶ ποικίλη. τηρεῖν σε δεῖ τὸ τοῦ στρατιώτου πρόσνευμα, καὶ τοῦ στρατηγοῦ πράσσειν ἕκαστα, εἰ οἷόν τε μαντευόμενος ἃ θέλει. οὐδὲ γὰρ ὅμοιος ἐκεῖνος ὁ στρατηγὸς, καὶ οὗτος,

οὔτε κατὰ τὴν ἰσχὺν, οὔτε κατὰ τὴν ἤθους ὑπεροχήν. τέταξαι ἐν πολλῇ ἡγεμονίᾳ, καὶ οὐκ ἐν ταπεινῇ τινὶ χώρᾳ, ἀλλ' ἀεὶ βουλευτής. οὐκ οἶδ' ὅτι τὸν τοιοῦτον, ὀλίγα μὲν δεῖ οἰκονομεῖν, τὰ πολλὰ δ' ἀποδημεῖν ἄρχοντα ἢ ἀρχόμενον, ἢ ὑπηρετοῦντά τινι ἀρχῇ, ἢ στρατευόμενον, ἢ δικάζοντα, εἶτά μοι θέλεις, ὡς φυτὸν, προσηρτῆσθαι τοῖς αὐτοῖς τόποις, καὶ προσερριζῶσθαι; ἡδὺ γάρ ἐστι. τίς οὔ φησιν; ἀλλὰ καὶ ζωμὸς ἡδύς ἐστι, γυνὴ καλὴ ἡδύ ἐστι. τί ἄλλο λέγουσιν, οἱ τέλος ποιούμενοι τὴν ἡδονήν; οὐκ αἰσθάνῃ τίνων ἀνθρώπων φωνὴν ἀφῆκας ὅτι Ἐπικουρείων καὶ κιναίδων. εἶτα τὰ ἐκείνων ἔργα πράσσων, καὶ τὰ δόγματα ἔχων, τοὺς λόγους ἡμῖν λέγεις, τοὺς Ζήνωνος καὶ Σωκράτους; οὐκ ἀπορρίψεις ὡς μακροτάτω τὰ ἀλλότρια, οἷς κοσμῇ, μηδέν σοι προσήκουσιν; ἢ τί ἄλλο θέλουσιν ἐκεῖνοι, ἢ καθεύδειν ἀπαραποδίστως καὶ ἀναναγκάστως, καὶ ἀναστάντες ἐφ' ἡσυχίας χασμήσασθαι καὶ τὸ πρόσωπον ἀποπλῦναι, εἶτα γράψαι καὶ ἀναγνῶναι ἃ θέλουσιν, εἶτα φλυαρῆσαί τι ποτ' ἐπαινούμενοι ὑπὸ τῶν φίλων ὅ, τι ἂν λέγωσιν. εἶτα εἰς περίπατον προελθόντες, καὶ ὀλίγα περιπατήσαντες λούσασθαι, εἶτα φαγεῖν, εἶτα κοιμηθῆ-

neque viribus,neque pr
tia morum. Magnus tib
cipatus attributus eſt,&
minime humilis. Tu pe
us Senatores. An igno
parum curandam eſſe
miliarem, ſed crebro p
nandum vel imperand
parendo, vel magiſtra
cui inſeruiendo, vel m
do,vel ius dicendo? It
plantæ inſtar in iiſden
re locis, ac quaſi radice
Suaue id eſt. Quis ne
& pulmentum ſuaue
formoſa mulier ſua
Quid aliud ii dicunt, q
mum bonum volupta
untur?Nō animaduer
rum hominū vocē pr
Epicureorum & cynæ
Quorū mores cum ſe
inſtituta teneas: Ze
Socratis oratiōes nob
Non quam longiſſim
aliena quibus ornaris
te attinentibus? N
aliud illi volunt, niſi
pedimentum dormir
gere cum libitum eſt
ſurrexerint, per otiu
re, & faciem abluere
ſcribere & legere quæ
deinde nugari aliquid
detur ab amicis quic
xerint: deinde cum c
latum progreſſi, & pa
loti fuerint, capere
mox in lectum ſe

quidem iectum, qua-
s placere probabile eſt.
uorſum attinet id dice-
d quiuis facile coniice-
ſt? Age affer & tu mihi
æ rationem, quam ex
ctator veritatis, Socra-
iogenis. Quid Athenis
s es? Hæc eadem. Non
Quid ergo Stoicum te
ris? Qui Romana ci-
alſo gloriantur, acerbis
iis afficiuntur. Qui au-
m tantam & tam præ-
falſo iactitant, num
iti abibunt? An vero
non poteſt, ſed lex hæc
, firma & ineuitabilis
æ maximas pœnas de-
aximis irrogat? Quid
a dicit? Is, qui ea ſibi
t, quæ ad ipſum nihil
t: eſto arrogans, eſto
oſus. Qui diuinæ gu-
ioni non paret, eſto hu-
ſto ſeruus, doleat, inui
iſereſcat, &, quod extre-
ſt omnium, ſit calami-
ploret. Quid ergo? Vis
me coli? Vis me fores
quētare? Si ratio poſtu-
patria, pro cognatis, pro
mines: cur nō accedas?
ō pudeat ſutoris taber
edi, cum calceis eſt o-
eq; conuenire holito-
m opus eſt lactucis: cur
is accedere, cum ſimili
m re indiges, graue

ναι. οἴει δὴ κρίτην καθεύδειν τοὺς πιστοὺς εἰκός; τί αὐτὸς λέγει; ἔξεστι γὰρ τεκμαίρεσθαι. ἄγε φέρε μοι καὶ σὺ τὴν συνήθη διατριβὴν ἣν προθεῖς. ζηλωτὴς τῆς ἀληθείας καὶ Σωκράτους καὶ Διογένους. τί θέλεις ἐν Ἀθήναις ποιεῖν; ταῦτα αὐτά. μή τι ἕτερα; τί οὖν στωικὸν σεαυτὸν εἶναι λέγεις; εἶτα οἱ μὲν τῆς Ῥωμαίων πολιτείας καταψευδόμενοι, κολάζονται πικρῶς. τοὺς δ' οὕτω μεγάλου καὶ σεμνοῦ καταψευδομένους πράγματος καὶ ὀνόματος, ἀθῴους ἀπαλλάττεσθαι δεῖ; ἢ τοῦτό γε οὐ δυνατόν, ἀλλὰ νόμος θεῖος καὶ ἰσχυρὸς καὶ ἀναπόδραστος οὗτός ἐστιν. ὁ τὰς μεγίστας εἰσπρασσόμενος κολάσεις παρὰ τῶν τὰ μέγιστα ἁμαρτανόντων; τί γὰρ λέγει; ὁ προσποιούμενος τὰ μηδὲν πρὸς αὐτόν, ἔστω ἀλαζών, ἔστω κενόδοξος. ὁ ἀπειθῶν τῇ θείᾳ διοικήσει, ἔστω ταπεινός, ἔστω δοῦλος, λυπείσθω, φθονείτω, ἐλεείτω. τὸ κεφάλαιον πάντων, δυστυχείτω, θρηνείτω. τί οὖν; θέλεις με τὸν δεῖνα θεραπεύειν; ἐπὶ θύρας αὐτοῦ πορεύεσθαι; εἰ τοῦτο αἱρεῖ λόγος. ὑπὲρ τῆς πατρίδος. ὑπὲρ τῶν συγγενῶν, ὑπὲρ ἀνθρώπων, διὰ τί μὴ ἀπέλθῃς; ἀλλ' ἐπὶ μὲν τὰς τοῦ σκυτέως οὐκ αἰσχύνῃ πορευόμενος, ὅταν δέῃ ὑποδημάτων, οὐδ' ἐπὶ τὰς τοῦ κηπουροῦ, ὅταν θριδακίνων. ἐπὶ δὲ τὰς τῶν πλουσίων, ὅταν τινὸς ὁμοίου

δέῃ; ναί. τὸν σκυτέα γὰρ οὐ θαυμάζω, μηδὲ τὸν πλούσιον, οὐδὲ τὸν κηπουρὸν κολακεύσω, μηδὲ τὸν πλούσιον. πῶς οὖν τύχω οὗ δέομαι; ἐγὼ δέ σοι λέγω, ὅτι ὡς τευξόμενος ἀπέρχου, οὐχὶ δὲ μόνον ἵνα πράξῃς τὸ σαυτῷ πρέπον; τί οὖν ἔτι πορεύομαι, ἵν' ἀπέλθῃς, ἵνα ἀποδεδωκὼς ᾖς τὰ τοῦ πολίτου ἔργα, τὰ ἀδελφοῦ, τὰ φίλου. καὶ λοιπὸν μέμνησο, ὅτι πρὸς σκυτέα ἀφῖξαι, πρὸς λαχανοπώλην, οὐδενὸς μεγάλου ἢ σεμνοῦ ἔχοντα τὴν ἐξουσίαν, κἂν αὐτὸ πολλοῦ πωλῇ, ὡς ἐπὶ τὰς θρίδακας ἀπέρχῃ. ὀβολοῦ γάρ εἰσι, ταλάντου δ' οὐκ εἰσίν. οὕτω κἀνταῦθα, τοῦ ἐπὶ θύρας ἐλθεῖν ἄξιον τὸ πρᾶγμα ἐστω. ἀφίξομαι τοῦ διαλεχθῆναι· οὕτως ἐστω, διαλεχθήσομαι. ἀλλὰ καὶ τὴν χεῖρα δεῖ καταφιλῆσαι, καὶ θωπεῦσαι δι' ἐπαίνου· ἄπαγε, ταλάντου ἐστίν· οὐ λυσιτελεῖ μοι, οὐδὲ τῇ πόλει, οὐδὲ τοῖς φίλοις, ἀπολέσαι καὶ πολίτην ἀγαθὸν καὶ φίλον. ἀλλὰ δόξεις μὴ προτεθυμῆσθαι, μὴ ἀνύσας πάλιν ἐπελάθου, τίνος ἕνεκα ἐλήλυθας. οὐκ οἶσθ' ὅτι ἀνὴρ καλὸς καὶ ἀγαθὸς, οὐδὲν ποιεῖ τοῦ δόξαι ἕνεκα, ἀλλὰ τοῦ πεπρᾶχθαι καλῶς; τί οὖν ὄφελος αὐτῷ τοῦ πρᾶξαι καλῶς; τί δ' ὄφελος τῷ γράφοντι τὸ Δίωνος ὄνομα, ὡς χρὴ γράφειν αὐτό; τὸ γράψαι. ἔπαθλον οὖν οὐδέν; σὺ δὲ ζητεῖς ἔπαθλον

ris? Recte. Sed sutor
admiror, nec holitor
Ne diuiti quidem. Q
ergo impetrabo quo
Num vero ego te abit
tanquam voti tantu
potem futurum,non
animo vt dignitate
tueare? Cur ergo ab
abeas,& munere ciui
amici fungaris. De
memineris, te ad ſut
holitorem veniſſe, qu
magnæ præclaræue r
ſtatem habeat, quan
magno vendat. Tan
emendas lactucas ab
obulum valent,talen
valent. Ita hic etiam
um tanti ſit, vt fores
tes: abibo vt colloqu
ſto: colloquar. Sed
eius deoſculanda eſt,
aliqua conciliandus
Apage. talentum hic
mihi, nec Reipub. ne
expedit, perdidiſſe bo
uem & amicum. A
confecta, videberis n
buiſſe diligentiam? I
oblitus es, qua cauſa
Neſcis virum bonum
cere, vt feciſſe videatu
fungatur officio? Qu
fructum ex recte fact
Quem vero fructum
Diogenis nomen recte
capit? Ipſam ſcripturā
ergo nullum? Tu v

maius præmium quæ- hoſtis & iuſtis actioni- Olympiæ nonne aliud etis? Nonne in Olym- coronatum eſſe, tibi ſa- Num paruum quid & nullius momenti iudicas, um bonum, iuſtum & n? Adhæc munera, a vrbem hanc introdu- um iam virilia munera ecunda eſſent, tu nutri- mammam deſideras, te- flectunt & effœminant mulierculę ploratu ſuo. nquam deſines infans no natu maior, eo ma- culus fies. Athenis an neminem, cuius domū ntares? Eum quem, vo- am hic eundem videre & quem volueris, vide- odo ne abiecte, ne cum ione aut auerſatione. s tuæ bene habebunt. item non in veniendo n eſt, neque in ſtando am, ſed intus, in decre- ue opinionibus: ſi res is & alieni iuris deſpe- eque quicquam earum ſe duxeris, ſed iſta tan- te pertinere, vt recte recte ſentias, appetas, s, auerſeris. Quis adu- locus reliquus eſt? imi puſillitati? Qnid rāquillitatē iſtam re- Quid conſueta loca? Si

ἀνδρὶ ἀγαθῷ μεῖζον, τοῦ καλὰ καὶ δίκαια πράττειν; ἐν Ὀλυμπίᾳ δ' οὐ θέλεις ἄλλο οὐδὲν, ἀλλ' ἀρκεῖν σοι δοκεῖ, τὸ ἐστεφανῶσθαι ὀλύμπια. οὕτω σοι μικρὸν καὶ οὐδενὸς ἄξιον εἶναι φαίνεται, τὸ εἶναι καλὸν καὶ ἀγαθὸν καὶ εὐδαίμονα; πρὸς ταῦτα ὑπὸ θεῶν εἰς τὴν πόλιν ταύτην εἰσηγμένος, καὶ ἤδη τῶν ἀνδρὸς ἔργων ὀφείλων ἅπτεσθαι, τίτθας ἐπιποθεῖς καὶ μάμμην, καὶ κάμπτει σε καὶ ἀποθηλύνει κλαίοντα γύναια μωρά; οὕτως οὐδέποτε παύσῃ παιδίον ὢν νήπιον; οὐκ οἶδας ὅτι ὁ τὰ παιδίου ποιῶν, ὅσῳ πρεσβύτερος, τοσούτῳ γελοιότερος; ἐν Ἀθήναις δ' οὐδένα ἑώρας, εἰς οἶκον αὐτοῦ φοιτῶν; ὃν ἐβουλόμην. καὶ ἐνθάδε τοῦτον θέλε ὁρᾶν καὶ ὃν βούλει, ὄψει μόνον μὴ ταπεινῶς, μὴ μετ' ὀρέξεως ἢ ἐκκλίσεως, καὶ ἔσται τὰ σὰ καλῶς. τοῦτο δ' οὐκ ἐν τῷ ἐλθεῖν ἐστὶν, οὐδ' ἐν τῷ ἐπὶ θύραις στῆναι, ἀλλ' ἔνδον ἐν τοῖς δόγμασιν· ὅταν τὰ ἐκτὸς καὶ ἀπροαίρετα ἠτιμακὼς ᾖς, καὶ μηδὲν αὐτῶν σὸν ἡγημένος, μόνα δ' ἐκεῖνα σὰ, τὸ κρῖναι καλῶς, τὸ ὑπολαβεῖν, τὸ ὁρμῆσαι, τὸ ὀρεχθῆναι, τὸ ἐκκλῖναι. ποῦ ἔτι κολακείας τόπος, ποῦ ταπεινοφροσύνης; τί ἔτι ποθεῖς τὴν ἡσυχίαν τὴν ἐκεῖ; τί τοὺς συνήθεις τόπους ἐκ-

δέξαι βραχὺ, καὶ τούτους πάλιν ἕξεις συνήθεις. εἶτα αὖ οὕτως ἀγεννῶς ἔχῃς, πάλιν καὶ τούτων ἀπαλλαττόμενος, κλαῖε καὶ στένε. πῶς οὖν γένωμαι φιλόστοργος, ὡς γενναῖος, ὡς εὐτυχής. οὐδέποτε γὰρ ἐρεῖ ὁ λόγος ταπεινὸν εἶναι, οὐδὲ κατακλᾶσθαι, οὐδ' ἐξ ἄλλου κρέμασθαι, οὐδὲ μέμψασθαί ποτε θεὸν ἢ ἄνθρωπον. οὕτω μοι γίνου φιλόστοργος, ὡς ταῦτα τηρήσων. εἰ δὲ διὰ τὴν φιλοστοργίαν ταύτην, τὴν τινά ποτε καὶ καλεῖς φιλοστοργίαν, δοῦλος μέλλεις εἶναι, καὶ ἄθλιος. οὐ λυσιτελεῖ φιλόστοργον εἶναι. καὶ τί κωλύει φιλεῖν τινὰ ὡς θνητὸν, ὡς ἀποδημητικόν; ἢ Σωκράτης οὐκ ἐφίλει τοὺς παῖδας τοὺς ἑαυτοῦ; ἀλλ' ὡς ἐλεύθερος, ὡς μεμνημένος ὅτι πρῶτον δεῖ θεοῖς εἶναι φίλον. διὰ τοῦτο οὐδὲν παρέβη τῶν πρεπόντων ἀνδρὶ ἀγαθῷ, οὔτ' ἀπολογούμενος, οὔθ' ὑποτιμούμενος, οὔτ' ἔτι πρόσθεν βουλεύων, ἢ στρατευόμενος. ἡμεῖς δὲ πάσης προφάσεως πρὸς τὸ ἀγεννεῖς εἶναι ἀποροῦμεν· οἱ μὲν διὰ παῖδα, οἱ δὲ διὰ μητέρα, ἄλλοι δὲ δι' ἀδελφούς. δι' οὐδένα δὲ προσήκει δυστυχεῖν, ἀλλὰ εὐτυχεῖν διὰ πάντας, μάλιστα δὲ διὰ τὸν θεὸν, τὸν ἐπὶ τοῦτο ἡμᾶς κατασκευάσαντα. ἄγε,

paulisper diſtuleris: iſtc
que rurſus familiares h
Poſtea cum tam degene
mo fueris, rurſus ab iſtis
ſurus, denuo plorabis &
rabis. Qui ergo pius &
rum amans ero? Si g
ſus, ſi fortunatus. Nul
ratio ſinit, vt abiecto
mo & fracto, aut ex alii
deas, aut vnquam vel
vel hominem accuſes. S
pius eſto, tanquam co
turus. Sin pietatis tit
abieceris: quam tand
tatem dicis? Seruus
es, & miſer? Non exp
pium. Et quid prohib
quem diligere vt mor
vt peregrinaturum?
Socrates liberos ſuos
mabat? Sed vt liber
meminiſſet ſe in prin
amicum eſſe oportere.
propter nihil eorum
bonum virum decer
glexit: non defende
non ſtatuenda ſibi
non ante hæc cum
eſſet, & militaret. N
cauſa quauis ad ignau
timur, alii propter fili
propter matrem, alii
fratres. Enimuero
neminem calamitoſi
bemus, ſed felices pro
mnes: maxime vero
Deum, qui ad hoc no
xit. Age, An neminem

D.

e:s, qui ea benignitate
nitate fuit, vt propter
n hominum bonum,
res & ærumnas cor-
ro ſuſciperet? Imo a-
Quomodo? Vt Iouis
m decebat, ſimul vt
ns, ſimul vt Deo ſub-
Quapropter quæuis
rat patria, eximia ve-
tio nulla. Captus nō
it Athenas, nec illius
liares atque amicos:
tiam piratis familia-
eos corrigere ſtudu-
: Corinthi venditus,
eſſit, vt antehac A-
uod ſi ad Perrhœbos
eodem modo fuiſſet
Sic paratur libertas,
auſa dicebat: Ex quo
henes in libertatem
ſeruire deſiij. Quo-
ſeruit? Audi quid
cuit me quæ mea eſ-
non mea. Res fami-
ſt mea: cognati, pro-
nici, fama, conſueta
quia, omnia, hæc a
r. Quid ergo tuū? V-
Hūc me habere ta-
eri nequeat, oſten-
poſſit cogi, nō impe-
nē adigere poſſe me
ter ac velim vtar.
adhuc poteſtatē in
Philipp⁹, aut Alexā-
rdicas, aut rex Per-
de iſtis illa poteſtas?

Διογένης δ' οὐκ ἐφίλει οὐδένα; ὃς οὕτως ἥμερος ἦν, καὶ φιλάνθρωπος, ὥστε ὑπὲρ τοῦ κοινοῦ τῶν ἀνθρώπων τοσούτους πόνους καὶ ταλαιπωρίας κοινοῦ τοῦ σώματος ἄσμενος ἀναδέχεσθαι. ἀλλ' ἐφίλει. πῶς; ὡς τοῦ Διὸς διάκονον ἔδει, ἅμα μὲν κηδόμενος, ἅμα δ' ὡς τῷ θεῷ ὑποτεταγμένος. διὰ τοῦτο πᾶσα γῆ πατρὶς ἦν ἐκείνῳ μόνῳ, ἐξαίρετος δ' οὐδεμία. καὶ ἁλοὺς, οὐκ ἐπόθει τὰς Ἀθήνας, οὐδὲ τοὺς ἐκεῖ συνήθεις καὶ φίλους, ἀλλ' αὐτοῖς τοῖς πειραταῖς συνήθης ἐγίνετο, καὶ ἐπανορθοῦν ἐπειρᾶτο. καὶ πραθεὶς ὕστερον ἐν Κορίνθῳ διῆγεν οὕτως ὡς πρόσθεν ἐν Ἀθήναις. καὶ εἰς Περραιβοὺς δ' ἂν ἀπελθὼν, ὡσαύτως εἶχεν. οὕτως ἐλευθερία γίνεται. διὰ τοῦτο ἔλεγεν, ὅτι ἐξ οὗ με Ἀντισθένης ἠλευθέρωσεν, οὐκέτι ἐδούλευσα. πῶς ἠλευθέρωσεν, ἄκουε τί λέγει· ἐδίδαξέ με τὰ ἐμὰ, καὶ οὐκ ἐμά. κτῆσις, οὐκ ἐμή· συγγενεῖς, οἰκεῖοι, φίλοι, φήμη, συνήθεις τόποι, διατριβή, πάντα ταῦτα ὅτι ἀλλότρια. σὸν οὖν τί; χρῆσις φαντασιῶν. ταύτην ἔδειξέ μοι ὅτι ἀκώλυτον ἔχω, ἀνανάγκαστον, οὐδεὶς ἐμποδίσαι δύναται, οὐδεὶς βιάσασθαι ἄλλως χρήσασθαι, ἢ ὡς θέλω. τίς οὖν ἔτι ἔχει μου ἐξουσίαν; Φίλιππος, ἢ Ἀλέξανδρος, ἢ Περδίκκας, ἢ ὁ μέγας βασιλεύς; πόθεν αὐ-

τίς; ὁ γὰρ ὑπ᾽ ἀνθρώπου μέλλων ἡττᾶσθαι, πολὺ πρότερον ὑπὸ τῶν πραγμάτων δεῖ ἡττᾶσθαι. οὗ τίνος οὖν οὐχ ἡδονὴ κρεῖττόν ἐστιν, οὐ πόνος, οὐ δόξα, οὐ πλοῦτος, δύναται δ᾽ ὅταν αὐτῷ δόξῃ τὸ σωμάτιον ὅλον προσπτύσας τινὶ ἀπελθεῖν, τίνος ἔτι οὗτος δοῦλός ἐστι; τίνι ὑποτέτακται; εἰ δ᾽ ἡδέως ἐν Ἀθήναις διῆγε, καὶ ἥττητο ταύτης τῆς διατριβῆς, ἐπὶ παντὶ ἂν ἦν τὰ ἐκείνου πράγματα· ὁ ἰσχυρότερος κύριος ἂν ἦν λυπῆσαι αὐτόν. πῶς ἂν δοκῆς τοὺς πειρατὰς ἐκολάκευεν, ἵν᾽ αὐτὸν Ἀθηναίων τινὶ πωλήσωσιν, ἵν᾽ ἴδῃ ποτὲ τὸν Πειραιᾶ τὸν καλόν, καὶ τὰ μακρὰ τείχη, καὶ τὴν ἀκρόπολιν. τίς ὤν; εἰ δ᾽ ἦς ἀνδράποδον, δοῦλος καὶ ταπεινός, καὶ τί σοι ὄφελος; οὔ. ἀλλ᾽ ἐλεύθερος. δεῖξον, πῶς ἐλεύθερος. ἰδοὺ ἐπείληπταί σου τίς ποτε οὗτος, ὁ ἐξάγων σε ἀπὸ τῆς συνήθους σοι διατριβῆς, καὶ λέγει· δοῦλος ἐμὸς εἶ, ἐπ᾽ ἐμοὶ γάρ ἐστι κωλῦσαί σε διάγειν ὡς θέλεις, ἐπ᾽ ἐμοὶ τὸ ἀνεῖναί σε, τὸ ταπεινοῦν ὅταν θέλω. πάλιν εὐφραίνῃ, καὶ μετέωρος πορεύῃ εἰς Ἀθήνας. τί λέγεις πρὸς τοῦτον τὸν δουλαγωγοῦντά σε; ποῖον αὐτῷ καρπιστὴν δίδως; ἢ οὐδ᾽ ὅλως ἀντιβλέπεις;

Nam qui hominibus
biturus eſt, eum mul
rebus ipſis ſuccubuiſſ
tet. Qui ergo a volupt
vincitur, non a labore
gloria, non a pecuniæ
tate: qui, cum ipſi viſ
rit, corpus ipſum con
diſcedit, cuius adhu
eſt? Cui obnoxius?
benter vixiſſet Athe
ſtis congreſſibus fuiſſ
ctus: res illius in cuiu
teſtate fuiſſent, robu
lædendi eius habuiſſ
modo cenſes eum pi
ſe adulaturum, vt At
alicui ab eis venderet
liquando Piræeum il
gantem videret, & lo
nia & arcem? Quo
deres? vt mancipiu
uus, vt humilis &
Quem inde fructum
Imo vt ingenuus.
quomodo ſis ingenu
prehendit te neſcio c
tibi a conſuetis con
abſtracto dicat: Ser
es. Nam penes me eſ
hibere, quo minus
tuo viuas: penes me
indulgentius habere
mere cum volo. Ru
lararis: & ſpe exſultar
nas pficiſceris. Qui
hũc te ſeruitute opp
Qualẽ ei animũ oppo
ne intueri quidẽ illu

ultis illis diſputationi-
niſſis, ſupplicas vt di-
is? Homo, hilarem te in
iam ire decet, feſtinan-
inteuertentem lictores.
u Romæ degere recu-
æciamque deſideras: &
oriendum erit, tum
e nobis opploraturus
Athenas viſurum non
in Lycæo non deam-
rum? Eane de cauſa iter
ti? Proptereane quen-
nueniſti, vt ab eo iuua-
ua in re? In ſyllogiſmis
ius reſoluendis, aut
eticis tractandis. Ideo-
em reliquiſti, patriam,
, propinquos, vt iſtis
domum redires? Er-
conſtantiæ cauſa, non
animi tranquillita-
regre profectus es: non
omnem fortunæ a-
oſitus, poſthac nemi-
cuſares, neminem ie-
leres, nemo te læderet,
a affectiones tuas citra
nentum tuereris? E-
vero mercaturam fe-
to mari emenſo, ſyllo-
& μεταπίπτοντας & hy-
os reportando. Quod
tibi fuerit, in foro ſe-
proſcribito, quemad-
pharmacopolæ. Non
etiam ea quæ didici-
ſe, ne præcepta tan-
utilia damnes? Quid

ἀλλ' ἀφεὶς τοὺς πολλοὺς λό-
γους, ἱκετεύεις ἵνα ἀφεθῇς.
ἄνθρωπε, εἰς φυλακήν σε
δεῖ χαίροντα ἀπιέναι, σπεύ-
δοντα, φθάνοντα τοὺς ἀπά-
γοντας. εἶτά μοι σὺ μὲν ἐν
Ῥώμῃ διάγειν ὀκνεῖς, τὴν
Ἑλλάδα ποθεῖς. ὅταν δ' ἀ-
ποθνήσκειν δέῃ, καὶ τότε μέλ-
λεις ἡμῶν κατακλαίειν. ὅτι
τὰς Ἀθήνας οὐ μέλλεις βλέ-
πειν, καὶ ἐν Λυκείῳ οὐ περιπα-
τήσεις; ἐπὶ τοῦτο ἀπεδήμησας;
τούτου ἕνεκα ἐζήτησάς τινι
συμβαλεῖν, ἵν' ὠφεληθῇς
ὑπ' αὐτοῦ; ποίαν ὠφέλειαν;
συλλογισμοὺς ἵν' ἀναλύσῃς
ἐκτικώτερον, ἢ ἐφοδεύσῃς
ὑποθετικούς. καὶ διὰ ταύ-
την τὴν αἰτίαν ἀδελφὸν ἀ-
πέλιπες, πατρίδα, φίλους,
οἰκείους, ἵνα ταῦτα μαθὼν
ἐπανέλθῃς. ὥστ' οὐχ ὑπὲρ
εὐσταθείας ἀπεδήμεις, οὐχ
ὑπὲρ ἀταραξίας, οὐχ ἵν' ἀ-
βλαβὴς γενόμενος, μηκέτι
μηδένα μέμφῃ μηδενὶ ἐγ-
καλῇς, μηδείς σε ἀδικῇ, καὶ
οὕτως τὰς σχέσεις ἀποσώζῃς ἀ-
παραποδίστως, καλὴν ἐστεί-
λω ταύτην τὴν ἐμπορίαν;
συλλογισμοὺς καὶ μεταπί-
πτοντας καὶ ὑποθετικούς;
κἄν σοι φανῇ, ἐν τῇ ἀγο-
ρᾷ καθίσας, πρόγραψον ὡς
οἱ φαρμακοπῶλαι. οὐκ ἀρ-
νήσῃ καὶ ὅσα ἔμαθες εἰδέ-
ναι, ἵνα μὴ διαβάλῃς τὰ
θεωρήματα ὡς ἄχρηστα; τί

Σοὶ κακὸν ἐποίησε φιλοσοφία; τί σε ἠδίκησε Χρύσιππος, ἵν' αὐτοῦ τοὺς πόνους ἔργῳ αὐτὸς ἀχρήστους ἐξελέγξῃς; οὐκ ἤρκει σοι τὰ ἐκεῖ κακὰ, ὅσα εἶχες, αἴτια λυπεῖσθαι καὶ πενθεῖν, εἰ καὶ μὴ ἀπεδήμησας; ἀλλὰ πλείω προσέλαβες. κἂν ἄλλους πάλιν ἔχῃς συνήθεις καὶ φίλους, ἕξεις πλείονα τοῦ οἰμώζειν αἴτια, κἂν πρὸς ἄλλην χώραν προσπαθῇς. τί οὖν ζῇς, ἵνα λύπας ἄλλας ἐπ' ἄλλαις περιβάλλῃ, δι' ἃς ἀτυχεῖς, εἶτά μοι καλεῖς τοῦτο φιλοστοργίαν; ποίαν ἄνθρωπε φιλοστοργίαν; εἰ ἀγαθόν ἐστιν, οὐδενὸς κακοῦ αἴτιον γίνεται· εἰ κακόν ἐστιν, οὐδέν μοι καὶ αὐτῇ. ἐγὼ πρὸς τὰ ἀγαθὰ τὰ ἐμαυτοῦ πέφυκα, πρὸς κακὰ οὐ πέφυκα. τίς οὖν ἡ πρὸς τοῦτο ἄσκησις; πρῶτον μὲν ἡ ἀνωτάτη καὶ κυριωτάτη, καὶ εὐθὺς ὥσπερ ἐν πύλαις, ὅταν τινὶ προσπάσχῃς, ὡς οὐδενὶ τῶν ἀναφαιρέτων. ἀλλὰ τινί; τοιούτῳ γένει, οἷόν ἐστι χύτρα οἷον ὑάλινον ποτήριον· ἵν' ὅταν κατεαγῇ, μεμνημένος μὴ ταραχθῇς. οὕτω καὶ ἐνθάδε, ἐὰν παιδίον σαυτοῦ καταφιλῇς, ἐὰν ἀδελφὸν ἐὰν φίλον, μηδέποτε ἐπιδῷς τὴν φαντασίαν εἰς ἅπαν, μηδὲ τὴν διάχυσιν ἐάσῃς προελθεῖν ἐφ' ὅσον αὐτὴ θέλει, ἀλλ' ἀντίσπασον, κώλυσον, οἷον

mali tibi dedit philoſ
Quã te iniuria Chryſip
fecit, vt eius diſputati
pſo facto tuo inutiles
monſtrares? Non ſatis
rum domi tibi erat? Qu
ſæ dolendi & lugendi
iſſent, etiamſi peregi
non eſſes? Sed tu plur
ciſti. Quod ſi alios fan
atque amicos aſciueris
tibi plorandi cauſæ eri
ſi alia regione delectat
ris. Quid ergo viuis, a
que alias moleſtias cu
do, propter quas ſis mi
tu mihi pietatẽ vocas?
pietatem? Si bona eſt,
mali cauſa eſt, ſin mal
cum ea rei mihi ſit. Eg
na mea tuenda natus
mala non ſum natus
go ad hæc exercitatio
tur? Primum, ſumma
ceps omnium, vt ſtati
in foribus cum aliqu
ceris, ea ſic afficiaris, vt
lam poſſe ſtatuas, & e
genere, cuiuſmodi e
olla, aut vitreum pocu
eo confracto memine
turbatione vacandum
& hic res ſeſe habet: ſi
tuum deoſcularis, ſi f
ſi amicum: nequaq
mnem cogitationem
figito, neq; affectum i
progredi ſinito, quo ip
ſed retrahito, prohibe

iumphantibus a tergo
t, eoſque mortalitatis
commonefaciunt. Ta-
id & ipſe tibi ſubiicito:
ere mortalem, nihil eo-
igere quæ tua ſint: da
eſſe in præſentia, eripi
non perpetuo conceſſa
vt ficum, vt vuam ſta-
tempore, quas ſi ſub
deſideres, ſtultus fue-
em modo, ſi filium aut
n eo tempore deſidera-
tibi datus non eſt, ſci-
bruma deſiderare fi-
ualis enim eſt hyemis
ratio; talis etiam eſt
niuerſitatis ſtatus, er-
uæ in illo tolluntur.
ſt, vt ſi qua re gaudes,
ia viſa tibi proponas.
ali in eo eſt, ſi inter
ndũ puerũ balba vo-
Cras morieris, amico
ras peregre abibis vel
go, neq; alter alterum
viſurus eſt. At mali o-
ta ſunt. Etiam incan-
quędã eiuſmodi ſunt:
iuuãt, nõ curo, modo
Tu vero ominoſa nũ
a vocas, niſi ea quę ali-
i ſignificãt? Ominoſa
uia, ominoſus eſt de-
nim⁹, luctus, dolor, im-
. Hęc nomina omino-
Tamẽ ne ab his quidẽ
ndis eſt abhorrendũ,
res ipſæ caueantur.

οἱ τοῖς θριαμβεύουσιν ἐφε-
στῶτες ὄπισθεν, καὶ ὑπομιμνή-
σκοντες ὅτι ἄνθρωποί εἰσι.
τοιοῦτόν τι καὶ σὺ ὑπομίμνη-
σκε σεαυτὸν, ὅτι θνητὸν φι-
λεῖς, οὐδὲν τῶν σεαυτοῦ φιλεῖς.
ἐπὶ τοῦ παρόντος σοὶ δέδο-
ται, οὐκ ἀναφαίρετον, οὐδ'
εἰσάπαν, ἀλλ' ὡς σῦκον, ὡς
σταφυλὴ, τῇ τεταγμένῃ ὥρᾳ
τοῦ ἔτους. ἂν δὲ χειμῶνος ἐπι-
ποθῇς, μωρὸς εἶ. οὕτω κἂν τὸν υἱ-
ὸν ἢ τὸν φίλον τότε ποθῇς,
ὅτε οὐ δέδοταί σοι, ἴσθι ὅτι
χειμῶνος σῦκον ἐπιποθεῖς.
οἷον γάρ ἐστι χειμὼν πρὸς σῦ-
κον, τοιοῦτόν ἐστι πᾶσα ἡ ἀπὸ
τῶν ὅλων περίστασις πρὸς τὰ
κατ' αὐτὴν ἀναιρούμενα. καὶ
λοιπὸν, ἐν αὐτοῖς οἷς χαίρεις
τινὶ, τὰς ἐναντίας φαντασίας
σαυτῷ πρόβαλε. τί κακόν
ἐστι, μεταξὺ καταφιλοῦντα τὸ
παιδίον, ἐπιψιθυρίζοντα λέγειν,
αὔριον ἀποθανῇ; τῷ φίλῳ ὡ-
σαύτως, αὔριον ἀποδημήσεις,
ἢ σὺ ἢ ἐγὼ, καὶ οὐκέτι ὀψόμεθα
ἀλλήλους. ἀλλὰ δύσφημά ἐστι
ταῦτα. καὶ γὰρ τῶν ἐπαοιδῶν ἔνια.
ἀλλ' ὅτι ὠφελοῦσιν, οὐκ ἐπιστρέ-
φομαι. μόνον ὠφελείτω. σὺ
δὲ δύσφημα καλεῖς ἄλλα, ἢ
τὰ κακοῦ τινὸς σημαντικά; δύ-
σφημόν ἐστι δειλία, δύσφη-
μον ἀγέννεια, πένθος, λύπη,
ἀναισχυντία. ταῦτα τὰ ὀνόματα
τὰ δύσφημά ἐστι. καίτοι γε οὐδὲ
ταῦτα ὀκνεῖν δεῖ φθέγξασθαι, ὑ-
πὲρ φυλακῆς τῶν πραγμάτων.

δύσφημον δέ μοι λέγεις ὄνομα φυσικοῦ τινος πράγματος σημαντικόν; λέγε δύσφημον εἶναι καὶ τὸ θερισθῆναι τοὺς στάχυας· ἀπώλειαν γὰρ σημαίνει τῶν σταχύων, ἀλλ' οὐ τοῦ κόσμου. λέγε δύσφημον καὶ τὸ φυλλορροεῖν, καὶ τὸ ἰσχάδα γίνεσθαι ἀντὶ σύκου, καὶ ἀσταφίδας ἐκ τῆς σταφυλῆς. πάντα γὰρ ταῦτα τῶν προτέρων εἰσὶν εἰς ἕτερα μεταβολαί, οὐκ ἀπώλεια, ἀλλὰ τεταγμένη τις οἰκονομία καὶ διοίκησις. τουτέστιν ἀποδημία, καὶ μεταβολὴ μικρά. τοῦτο θάνατος, μεταβολὴ μείζων, οὐκ ἐκ τοῦ νῦν ὄντος εἰς τὸ μὴ ὄν, ἀλλ' εἰς τὸ νῦν μὴ ὄν. οὐκέτι οὖν ἔσομαι; οὐκ ἔσῃ, ἀλλ' ἄλλο τι, οὗ νῦν ὁ κόσμος χρείαν ἔχει. καὶ γὰρ σὺ ἐγένου, οὐχ ὅτε σὺ ἠθέλησας, ἀλλ' ὅτε κόσμος χρείαν ἔσχε. διὰ τοῦτο ὁ καλὸς καὶ ἀγαθὸς μεμνημένος τίς τ' ἐστὶ, καὶ πόθεν ἐλήλυθε, καὶ ὑπὸ τίνος γέγονε, πρὸς μόνῳ τούτῳ ἐστὶ, πῶς τὴν αὑτοῦ χώραν ἐκπληρώσῃ εὐτάκτως καὶ εὐπειθῶς τῷ θεῷ. ἔτι με εἶναι θέλεις; ὡς ἐλεύθερος, ὡς γενναῖος, ὡς σὺ ἠθέλησας, σὺ γάρ με ἀκώλυτον ἐποίησας ἐν τοῖς ἐμοῖς. ἀλλ' οὐκέτι μου χρείαν ἔχεις; καλῶς σοι γένοιτο. καὶ μέχρι νῦν διὰ σὲ ἔμενον, δι' ἄλλον οὐδένα.

Tu vero ominoſam mih
cem dicis, quæ rem ali
naturalem declarat? Dic
noſum eſſe, etiam deme
cas: interitum enim ſpic
ſignificat, non mundi.
noſum dic foliorum q
defluxum: & caricam e fi
aridas vuas e botro fieri
hæc omnia ex iis quæ
fuerant, in alia mutãtur.
internecio iſta eſt, ſed
quædam ratio atque ad
ſtratio Huiuſmodi res e
egrinatio: abſentia, &
quædam mutatio. I
modi mors: mutatio r
non ex eo quod nunc e
quod non eſt, ſed in id
nunc non eſt. Ergo eſſ
nam? Non deſines? ſec
quiddam eris, quo nunc
dus indiget. Nam tu &
es, non cum ipſe volui
cum mundo te opus
Quocirca vir bonus & ſ
memor quis ſit, & vn
nerit, & a quo factus ſi
ſolo elaborat, quo pa
am ſtationem rite tu
Deoque ſuam probet
entiã. Vis me diutius e
vt liber, vt generoſus
voluiſti. Tu enim ita m
didiſti, vt prohiberi n
ſem in rebus meis. At n
amplius eges? Bene tibi
iam ad hoc tempus pro
manſi: propter alium n

vt tibi paream diſcedo. odo diſcedis? Quemad- n tu voluiſti: vt liber, vt er tuus, vt mandato- iorum intelligens, & ctorum. Dum vero in gotiis verſor, quem me ? Principem, an priua- Senatorem, an plebe- ilitem, ducem, ludi- rum, an patrem fami em mihi locum & ſta- mandaris, vt ait So- millies potius mortem n, quam eam vt relin- Vbi autem eſſe me vis? an Athenis? Thebis, an is? Tantum illic mei to, ſi eo me miſeris, v- ines ſecundum natu- ere nequeunt: non cõ- perium tuum diſce- tanquam te receptui nente: non te deſeram hoc) ſed animaduerto ra mea non eſſe opus. uræ congruens vitæ tigerit, alium locum, um in quo ſum, non : non alios homines, rum quibus ſum. Hæc hæc interdiu in prom- ebent: hæc ſcribenda, nda: de his verba fa- unt cuique & ſecum, lios. Nunquid in hoc ere potes? Et rurſus ali- alius conueniendus, i quid eorum quæ

καὶ νῦν σοι πειθόμενος ἀπέρχομαι. πῶς ἀπέρχῃ; πάλιν ὡς σὺ ἠθέλησας, ὡς ἐλεύθερος, ὡς ὑπηρέτης σός, ὡς ᾐσθημένος σου τῶν προσταγμάτων καὶ ἀπαγορευμάτων. μέχρι δ' ἂν οὗ διατρίβω ἐν τοῖς σοῖς, τίνα με θέλεις εἶναι, ἄρχοντα ἢ ἰδιώτην, βουλευτὴν ἢ δημότην, στρατιώτην, στρατηγόν, παιδευτήν, ἢ οἰκοδεσπότην. ἣν ἂν χώραν καὶ τάξιν ἐγχειρίσῃς, ὡς λέγει ὁ Σωκράτης, μυριάκις ἀποθανοῦμαι πρότερον, ἢ ταύτην ἐγκαταλείψω. ποῦ δέ με εἶναι θέλεις, ἐν Ῥώμῃ, ἢ ἐν Ἀθήναις, ἢ ἐν Θήβαις, ἢ ἐν Γυάροις; μόνον ἐκεῖ μου μέμνησο. ἂν με ἐκεῖ πέμπῃς. ὅπου κατὰ φύσιν διεξαγωγὴ οὐκ ἔστιν ἀνθρώπων, οὐ σοι ἀπελθὼν ἔξειμι· ἀλλ' ὡς σοῦ μοι σημαίνοντος τὸ ἀνακλητικόν, οὐκ ἀπολείπω σε· μὴ γένοιτο· ἀλλ' αἰσθάνομαι, ὅτι μου χρείαν οὐκ ἔχεις, ἂν δὲ δίδωται κατὰ φύσιν διεξαγωγή, οὐ ζητήσω ἄλλον, ἢ ἐν ᾧ εἰμί. ἢ ἄλλους ἀνθρώπους, ἢ μεθ' ὧν εἰμί. ταῦτα νυκτός, ταῦτα ἡμέρας πρόχειρα ἔστω. ταῦτα γράφειν, ταῦτα ἀναγινώσκειν, περὶ τούτων τοὺς λόγους ποιεῖσθαι, αὐτὸν πρὸς αὐτόν, πρὸς ἕτερον, μή τι ἔχεις μοι πρὸς τοῦτο βοηθῆσαι; καὶ πάλιν ἄλλῳ ἐλθεῖν καὶ ἄλλῳ. εἶτα ἄν τι γένηται τῶν

λεγομένων ἀβουλήτων, εὐθὺς ἐκεῖνο πρῶτον ἐπικουφίσει σε, ὅτι οὐκ ἀπροσδόκητον. μέγα γὰρ ἐπὶ πάντων τὸ, ᾔδειν θνητὸν γεγεννηκώς. οὕτω γὰρ ἐρεῖς καὶ σύ, ὅτι ᾔδειν θνητὸς ὤν, ᾔδειν ἀποδημητικὸς ὤν, ᾔδειν ἔκβλητος ὤν, ᾔδειν εἰς φυλακὴν ἀπόζακτος ὤν. εἶτ' ἂν ἐπιστρέψῃ κατὰ σαυτὸν, καὶ ζητήσῃς τὴν χώραν ἐξ ἧς ἐστι τὸ συμβεβηκὸς, εὐθὺς ἀναμνησθήσῃ, ὅτι τῆς τῶν ἀπροαιρέτων, τῶν οὐκ ἐμῶν. τί οὖν πρὸς ἐμέ; εἶτα τὸ κυριώτατον, τίς δ' αὐτὸ καὶ ἐπιπέπομφεν; ὁ ἡγεμὼν, ἢ ὁ στρατηγὸς, ἡ πόλις, ὁ τῆς πόλεως νόμος. δὸς οὖν αὐτό· δεῖ γάρ με ἀεὶ τῷ νόμῳ πείθεσθαι ἐν παντί. εἶθ' ὅταν σε ἡ φαντασία δάκνῃ (τοῦτο γὰρ οὐκ ἐπὶ σοί) ἀναμάχου τῷ λόγῳ, καταγωνίζου αὐτὴν, μὴ ἐάσῃς ἐνισχύειν, μηδὲ προάγειν ἐπὶ τὰ ἑξῆς, ἀναπλάσσουσαν ὅσα θέλει, καὶ ὡς θέλει. ἂν ἐν Γυάροις ᾖς, μὴ ἀνάπλασσε τὴν ἐν Ῥώμῃ διατριβὴν, καὶ ὅσαι διαχύσεις ἦσαν ἐκεῖ διάγοντι, ὅσαι γένοιντ' ἂν ἐπανελθόντι· ἀλλ' ἐκεῖ τέταξο, ὅπως δεῖ τὸν ἐν Γυάροις διάγοντα, ἐν Γυάροις ἐρρωμένως διάγειν. κἂν ἐν Ῥώμῃ ᾖς, μὴ ἀνάπλασσε τὴν ἐν Ἀθήναις διατριβὴν,

nollemus acciderit, ſta
lud primum te ſubl
quod inexſpectatū nc
Magnū enim illud om
in rebus eſt, NORAM M
NVISSE MORTALEM.
nim dices & tu, Nor
mortalem eſſe, noran
grinari poſſe, noram ei
ſe, noram includi carc
ſe. Poſtea ſi ad te ipſu
uerſus fueris, & locum
euentus ille eſt, quæſie
tim recordabere, fuiſſ
quæ noſtri arbitrij no
quæ noſtra non ſunt. C
go ad me? Deinde ſu
etiam illud adiungend
Quisnam iſtud immiſi
prætor, Reſpublica, le
tis. Da ergo illud. O
nim me ſemper legi p
omnibus rebus. Poſt
te viſum momorderi
enim in poteſtate tua
ratione pugnam red
debellato illud: ne ſin
leſcere, & ad ſequentia
di, vt cōminiſcatur qu
& vt volet. Cū Gyari
noli cōminiſci Roman
nē, & quam multę vo
illic degenti fuerint:
eſſe poſſint reuerſo. Sec
attentus atq; affectus
eum decet qui in Gyar
Gyaris fortiter viuenc
Romæ cū fueris, noli
gere vitæ rationē Ath

icommentare, quomo Rmæ ſis manſurus. Dein-l:o delectationum illa-nnnium hanc ſubſtitue, ntelligis te obtempera-: te non verbo, ſed re i-ni & ſapientis viri offi-igi. Quanti enim eſt, tibi ipſi dicere: Nunc eteri in ſcholis magni-uantur, & admirabilia m dicere videantur, ea nc re ipſa præſto: atque entes meas virtutes ex-, & de me diſputant, & ebrant: harumque re-ipiter illum a me pete-ationem voluit, atque pſe cognoſcere, an legi-habeat militem? an ciuem? meque cæteris ibus exemplum pro-rerum externarum. detis vos ſine cauſa ti-ruſtra deſiderare ea quę atis? Bona foris non e, ſed quærite in vobis lioqui non inuenietis. cauſis me nunc huc du-alio mittit, pauperē o-ominibus, ſine impe-rotantē, in Gyara mit-arcerē coniicit. Non ex bſit. Quis enim mini-um optimū oderit? neq; igentia, quippe qui ne iſſima quidē negligat: ercendi mei cauſa, & e teſtificandi cæteris.

ἀλλὰ περὶ μονῆς τῆς ἐκεῖ μελέτα. εἶτ' ἀντὶ τῶν ἄλλων ἁπασῶν διαχύσεων ἐκείνην ἀντείσαγε τὴν ἀπὸ τοῦ παρακολουθεῖν, ὅτι πείθῃ τῷ θεῷ, ὅτι οὐ λόγῳ, ἀλλ' ἔργῳ τὰ τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ ἐκτελεῖς. οἷον γάρ ἐστιν, αὐτὸν αὑτῷ δύνασθαι εἰπεῖν· νῦν ἃ οἱ ἄλλοι ἐν ταῖς σχολαῖς σεμνολογοῦσι, καὶ παραδοξολογεῖν δοκοῦσι, ταῦτα ἐγὼ ἐπιτελῶ. κἀκεῖνοι καθήμενοι, τὰς ἐμὰς ἀρετὰς ἐξηγοῦνται, καὶ περὶ ἐμοῦ ζητοῦσι, καὶ ἐμὲ ὑμνοῦσι, καὶ τούτου με ὁ Ζεὺς αὐτὸν παρ' ἐμαυτοῦ λαβεῖν ἀπόδειξιν ἠθέλησε· καὶ αὐτὸς δὲ γνῶναι, εἰ ἔχει στρατιώτην οἷον δεῖ, πολίτην οἷον δεῖ· καὶ τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις προαγαγεῖν με μάρτυρα τῶν ἀπροαιρέτων· ἴδετε ὅτι εἰκῇ φοβεῖσθε, μάτην ἐπιθυμεῖτε ὧν ἐπιθυμεῖτε· τὰ ἀγαθὰ ἔξω μὴ ζητεῖτε, ἐν ἑαυτοῖς ζητεῖτε· εἰ δὲ μή, οὐχ εὑρήσετε. ἐπὶ τούτοις με νῦν μὲν ἐνταῦθα ἄγει, νῦν δ' ἐκεῖ πέμπει. πένητα δείκνυσι τοῖς ἀνθρώποις, δίχα ἀρχῆς, νοσοῦντα, εἰς Γύαρα πέμπει, εἰς δεσμωτήριον εἰσάγει. οὐ μισῶν, μὴ γένοιτο· τίς δὲ μισεῖ τὸν ἄριστον τῶν ὑπηρετῶν ἑαυτοῦ, οὐδ' ἀμελῶν, ὅς γε οὐδὲ τῶν μικροτάτων τινὸς ἀμελεῖ· ἀλλὰ γυμνάζων, καὶ μάρτυρι πρὸς τοὺς ἄλλους χρώμενος.

εἰς τοιαύτην ὑπηρεσίαν κατεταγμένος, ἔτι φροντίζω ποῦ εἰμί, ἢ μετὰ τίνων, ἢ τί περὶ ἐμοῦ λέγουσιν; οὐχὶ δ' ὅλος πρὸς τὸν θεὸν τέταμαι, καὶ τὰς ἐκείνου ἐντολὰς καὶ τὰ προστάγματα; ταῦτα ἔχων ἀεὶ ἐν χερσὶ, καὶ τρίβων αὐτὸς παρ' ἐμαυτῷ, καὶ πρόχειρα ποιῶν, οὐδέποτε δεήσῃ τοῦ παραμυθουμένου, τοῦ ἐπιρρωννύντος. καὶ γὰρ αἰσχρὸν, οὐ τὸ φαγεῖν μὴ ἔχειν, ἀλλὰ τὸ λόγον μὴ ἔχειν ἀρκοῦντα πρὸς ἀφοβίαν. ἂν δ' ἅπαξ προσποιήσῃ τὸ ἄλυπον καὶ ἄφοβον, ἔτι σοι τύραννος ἔσται τις, ἢ δορυφόρος, ἢ καισαριανοὶ, ἢ ὀρδινάτιον δήξεταί σε, ἢ οἱ ἐπιθύοντες ἐν τῷ Καπιτωλίῳ ἐπὶ τοῖς ὀφικιαλίοις, τὸν τηλικαύτην ἀρχὴν παρὰ τοῦ Διὸς εἰληφότα; μόνον μὴ πόμπευε αὐτὴν. μηδ' ἀλαζονεύου ἐπ' αὐτῇ, ἀλλ' ἔργῳ δείκνυε. κἂν μηδεὶς αἰσθάνηται, ἀρκοῦ αὐτὸς ὑγιαίνων καὶ εὐδαιμονῶν.

Ad hoc miniſterium de tus, vt mandata atque illius obirem, curo adhu ſim aut cum quibus, aut de me dicant? Cum hæ petuo in manibus hab eaque ſemper ipſe mecu ctem, & ad vſum conf nunquam eo erit opu conſoletur, qui confirme que enim turpe eſt, m habere quod edam: ſe eſſe præditum ratione, q pellendum omnem tim ſufficiat. Quod ſi ſemel ſtias & timores omnes garis, reſtabitne tibi vll rannus, aut ſatelles, aut riani? An ordinatio te m bit, aut ij qui in Capito cra faciunt, propter offic petranda, cum tu tãtum cipatum a Ioue acceper ue modo ne eum public tes, neue te inſolenter p eum geras. Sed re ipſa de, etiam ſentiente nemi bi ſatis eſſe quod valeas, beatus ſis.

Πρὸς τοὺς ἀποπίπτοντας ὧν προέθεντο.

ΚΕΦ. κε.

Σκέψαι ὧν προέθου ἀρχόμενος, τίνων μὲν ἐκράτησας, τίνων δ' οὔ, καὶ πῶς. ἐφ' οἷς μὲν εὐφραίνῃ ἀναμιμνησκόμενος, ἐφ' οἷς δ' ἄχθῃ. καὶ εἰ δυνατὸν,

Ad eos qui a propoſito ſciſcunt.

CAP. XXV.

Conſidera quid ex ii initio tibi propoſui nueris, quid nõ, & quon Quæ te recordantẽ dele quæ mœrore afficiant: fieri poteſt, illa quoq; r &

terare ſtude, vnde exci-
eque enim iis qui in
n maximum deſcen-
us labor pertimeſcen-
l & plagæ accipiendæ
eque enim luctæ &
ij certamen propoſi-
quod ſiue viceris, ſiue
hil vetat te vel magni
i pretij eſſe, itemque
ſſimum vel calamito-
n. Sed hic beata vita &
itas agitur. Quid er-
i hic defatigati fueri-
iſquam prohibet cer-
epetere: nec quatuor
um Olympia redeant,
re neceſſe eſt. Sed ſta-
mere vires, ſeque re-
licet: eodemque ſtu-
bito, certare liberū eſt.
di denuo ſuccubueris,
cet. Si vero ſemel vice-
lis eris ei qui perpetuo
odo ne præ eadē con-
e libēter illud facere
, ac deniq; tanquā i-
ugil oberres toto cir-
tus, elapſis coturnici-
is. Vincit me pulcræ
ſum. Quid vero, pri
m vict⁹? Cupido mihi
eprehēdendi alicui⁹.
nō reprehēdi? Sic no⁹
ueris, quaſi indemnis
greſſus, veluti ſi quis
otionē ꝓhibēti dicat:
nō laui? Si aūt medic⁹
idere queat, Age ergo

ἀνάλαβε κἀκεῖνα ὧν ἀπώλισθες. οὐ γὰρ ἀποκνητέον τὸν ἀγῶνα τὸν μέγιστον ἀγωνιζομένοις, ἀλλὰ καὶ πληγὰς ληπτέον. οὐ γὰρ ὑπὲρ πάλης καὶ παγκρατίου ὁ ἀγὼν πρόκειται, οὗ καὶ τυχόντι καὶ μὴ τυχόντι, ἔξεστι μὲν πλείστου ἀξίῳ, ἔξεστι δὲ ὀλίγου εἶναι· καὶ νὴ Δία ἔξεστι μὲν εὐτυχεστάτῳ, ἔξεστι δὲ κακοδαιμονεστάτῳ εἶναι. ἀλλ' ὑπὲρ αὐτῆς εὐτυχίας, καὶ εὐδαιμονίας. τί οὖν; οὐδ' ἂν ἀπαυδήσωμεν ἐνταῦθα, κωλύει τὶς πάλιν ἀγωνίζεσθαι. οὐδὲ δεῖ περιμεῖναι τετραετίαν ἄλλην, ἵν' ἔλθῃ ἄλλα ὀλύμπια· ἀλλ' εὐθὺς ἀναλαβόντι καὶ ἀνακτησαμένῳ ἑαυτὸν, καὶ τὴν αὐτὴν εἰσφέροντι προθυμίαν, ἔξεστιν ἀγωνίζεσθαι· κἂν πάλιν ἀπείπῃς, πάλιν ἔξεστι. κἂν ἅπαξ νικήσῃς, ὅμοιος εἶ τῷ μηδέποτε ἀπειπόντι. μόνον μὴ ὑπὸ ἔθους τοῦ αὐτοῦ, ἡδέως αὐτὸ ἄρξῃ ποιεῖν, καὶ λοιπὸν ὡς κακὸς ἀθλητὴς περιέρχῃ νικώμενος τὴν περίοδον, ὅμοιος τοῖς ἀποφυγοῦσιν ὄρτυξιν. ἡττᾷ με φαντασία παιδισκαρίου καλοῦ. τί γὰρ πρώην οὐχ ἡττήθην; προθυμία μοι γίνεται ψέξαι τινά, πρώην γὰρ οὐκ ἔψεξα; οὕτως ἡμῖν λαλεῖς, ὡς ἀζήμιος ἐξεληλυθώς. οἷον εἴ τις τῷ ἰατρῷ κωλύοντι λούεσθαι, λέγοι, πρώην γὰρ οὐκ ἐλουσάμην; ἂν οὖν ὁ ἰατρὸς αὐτῷ ἔχῃ λέγειν, ἄγε λουσά-

μενος οὖν τί ἔπαθες; οὐκ ἐπύρεξας; οὐκ ἐκεφαλάλγησας; καὶ σὺ ψέξας τὴν πρώην, οὐ κακοήθους ἔργον ἔπραξας; οὐ φλυάρου; οὐκ ἔθρεψάς σου τὴν ἕξιν ταύτην, παραβάλλων αὐτῇ τὰ οἰκεῖα ἔργα; ἡττηθεὶς δὲ τοῦ παιδισκαρίου, ἀπῆλθες ἀζήμιος; τί οὖν τὰ πρώην λέγεις; ἔδει δ᾽, οἶμαι, μεμνημένον, ὡς οἱ δοῦλοι τῶν πληγῶν, ἀπέχεσθαι τῶν αὐτῶν ἁμαρτημάτων. ἀλλ᾽ οὐχ ὅμοιον. ἐνταῦθα μὲν γὰρ ὁ πόνος τὴν μνήμην ποιεῖ. ἐπὶ δὲ τῶν ἁμαρτημάτων, ποῖος πόνος; ποία ζημία; πότε γὰρ ἠθίσθης φεύγειν τὸ κακῶς ἐνεργῆσαι; οἱ πόνοι ἄρα οἱ τῶν πειρατηρίων, ἑκόντων ἢ ἀκόντων ἡμῶν, ὠφέλιμοι.

Πρὸς τοὺς τὴν ἀπορίαν δεδοικότας.

ΚΕΦ. κϛ.

Οὐκ αἰσχύνῃ δειλότερος ὢν καὶ ἀγεννέστερος τῶν δραπετῶν; πῶς ἐκεῖνοι φεύγοντες ἀπολείπουσι τοὺς δεσπότας, ποίοις ἀγροῖς πεποιθότες, ποίοις οἰκέταις; οὐχὶ δ᾽ ὀλίγον ὅσον πρὸς τὰς πρώτας ἡμέρας ὑφελόμενοι, εἶθ᾽ ὕστερον διὰ γῆς ἢ καὶ θαλάττης φέρονται, ἄλλην ἐξ ἄλλης ἀφορμὴν πρὸς τὸ διατρέφεσθαι φιλοτεχνοῦντες; καὶ τίς πώποτε δραπέτης λιμῷ ἀπέθανε; σὺ δὲ τρέμεις, μή σοι λίπῃ τὰ ἀναγκαῖα· καὶ τὰς νύκτας ἀγρυπνεῖς, ταλαιπωρεῖ.

quid tibi poſt balneu
dit?non febricitaſti? n
lore capitis es affectus
pridem quodam repr
non maligni opus feci
obtrectatoris? non alu
bitum iſtum, obiectis
ſentaneis operibus? V
puella, nũ impune di
Quid ergo priſtina t
recenſes, cum te vtiq
ret veluti ſeruum, ver
morem, iiſdem peccat
nere? Sed non eadem
Nam illic quidem do
moriam facit: in pecca
tem quis dolor eſt, q
na? Quando vnquam
ſti malefacta auerſari?
igitur tẽtationum vti
nobis, ſiue volentib
inuitis.

Ad eos qui inopiam ti

CAP. XXV

Non te pudet igna
fugitiuis & abie
nimo eſſe? Quomodo
fugiunt, relinquũt d
Quibus agris freti, qu
mulis? Nonne exiguu
dam, ad primos dies
dos ſuffurati, poſt & t
maria peruagantur, al
alia occaſione alendi
cogitata? Quis vnq
gitiuus fame periit?
ro tremis, ne tibi n
deſint, & noctu vigila

…e cæcus es, & viam non …quo penuria rerum ne-…rum fert? Quo enim …o febris, quo ſaxum in…lapſum, ad mortem. …hoc ſæpe & ipſe ad a-…ixiſti? Non talia multa …multa ſcripſiſti? Quo-…ē gloriatus es, te mor-…uo animo exſpectare? …d & mei eſuriēt. Quid …um eorum quoque fa-…o quopiam fert? Non-…eſt deſcenſus? Nonne …dem? Non ergo vis in-…duerſus omnem ege-…& penuriam animo, il-…rtere oculos, quo et-…iſſimos, & maximis …s imperiis, & ipſos re-…rannos deſcendere o-…Ac tu forte eſuries: illi …ruditate & ebrietate …tur. Quem vnquam …um vidiſti non ſenem? …on ætate confectum? …rigore & noctu & in-…gent: humi iacent ab-…cum tantum edant, …umma neceſſitas po-…arū abeſt quin emori …nt. Neſcis ſcribere? ne-…tuere pueros? neſcis …fores cuſtodire? Sed …in eā deuenire neceſ-…Diſce ergo prius, quæ …nt, & ſic nobis dic te …hū eſſe. Nūc autē nec …: dici patiaris. Nū id

ὄπω τυφλὸς εἶ, καὶ τὴν ὁδὸν οὐχ ὁρᾷς, ὅπου φέρει ἡ τῶν ἀναγκαίων ἔνδεια; ποῦ γὰρ φέρει; ὅπου καὶ ὁ πυρετός, ὅπου καὶ λίθος ἐπιπεσών· εἰς θάνατον. τοῦτ' οὖν οὐ πολλάκις δ' αὐτὸς εἶπες πρὸς τοὺς ἑταίρους; πολλὰ δ' ἀνέγνως τοιαῦτα, πολλὰ δ' ἔγραψας· ποσάκις δ' ἠλαζονεύσω, ὅτι πρός γε τὸ ἀποθανεῖν μετρίως ἔχεις; ναί. ἀλλὰ καὶ οἱ ἐμοὶ πεινήσουσι. τί οὖν; μή τι καὶ ὁ ἐκείνων λιμὸς ἀλλαχοῦ που φέρει; οὐχὶ καὶ ἡ αὐτή που κάθοδος; οὐχὶ καὶ τὰ κάτω τὰ αὐτά; οὐ θέλεις οὖν ἐκεῖ βλέπων, θαρρεῖν πρὸς πᾶσαν ἀπορίαν καὶ ἔνδειαν, ὅπου καὶ τοὺς πλουσιωτάτους καὶ τοὺς ἀρχὰς τὰς μεγίστας ἄρξαντας, καὶ αὐτοὺς τοὺς βασιλεῖς καὶ τυράννους δεῖ κατελθεῖν; ἢ σὺ μὲν πεινῶν ἂν οὕτω τύχῃ, ἐκεῖνοι δὲ διαρραγέντες ὑπὸ ἀπεψιῶν καὶ μέθης; τίνα ποτ' ἐπαίτην ῥᾳδίως εἶδες, μὴ γέροντα; τίνα δ' οὐκ ἐσχατόγηρων; ἀλλὰ ῥιγῶντες τὰς νύκτας καὶ τὰς ἡμέρας, καὶ χαμαὶ ἐρριμμένοι, καὶ ἐσθίοντες αὐτὸ τὸ ἀναγκαῖον σχεδὸν, εἰς ἀδυναμίαν ἥκουσι τοῦ μηδ' ἀποθανεῖν δύνασθαι. οὐ γράφειν; οὐ παιδαγωγεῖν, οὐ θύραν ἀλλοτρίαν φυλάττειν; ἀλλ' αἰσχρὸν εἰς ταύτην ἐλθεῖν τὴν ἀνάγκην. μάθε οὖν πρῶτον, τίνα τὰ αἰσχρά ἐστι. καὶ οὕτως ἡμῖν λέγε σαυτὸν φιλόσοφον. τὸ νῦν δέ, μηδ' ἂν ἄλλος τις εἴπῃ σε, ἀνέχου. αἰσχρὸν

ἐστί σοι, τὸ μὴ σὸν ἔργον, οὗ σὺ αἴτιος οὐκ εἶ; ὃ ἄλλως ἀπήντηκέ σοι, ὡς κεφαλαλγία, ὡς πυρετός. εἰ σοῦ οἱ γονεῖς πένητες ἦσαν, ἄλλους δὲ κληρονόμους ἀπέλιπον, καὶ ζῶντες οὐκ ἐπαρκοῦσιν, οὐδέν σοι ταῦτα αἰσχρά ἐστι. ταῦτα ἔμαθες παρὰ τοῖς φιλοσόφοις; οὐδέποτε ἤκουσας, ὅτι τὸ αἰσχρὸν ψεκτὸν ἄξιόν ἐστι τοῦ ψέγεσθαι; τίνα ἐπὶ τῷ μὴ αὐτοῦ ψέγεις ἔργῳ, ὃ αὐτὸς οὐκ ἐποίησε, σὺ οὖν ἐποίησας σοῦ τὸν πατέρα τοιοῦτον; ἢ ἔξεστί σοι ἐπανορθῶσαι αὐτόν; δίδοταί σοι τοῦτο; τί οὖν δεῖ σε θέλειν, τὰ μὴ διδόμενα; ἢ μὴ τυγχάνοντα αὐτῶν αἰσχύνεσθαι; οὕτω δὲ καὶ εἰθίζου φιλοσοφῶν, ἀφορᾶν εἰς ἄλλους, καὶ μηδὲν αὐτὸς ἐλπίζειν ἐκ σεαυτοῦ; τοιγαροῦν οἴμωζε, καὶ στένε, καὶ ἔσθιε, δεδοικὼς μὴ οὐκ ἔχῃς τροφὰς αὔριον. περὶ τῶν δουλαρίων τρέμε, μὴ κλέψῃ, μὴ φύγῃ, μὴ ἀποθάνῃ. οὕτω σὺ ζῆθι, καὶ μὴ παύσῃ μηδέποτε, ὅς τις ὀνόματι μόνῳ πρὸς φιλοσοφίαν προσῆλθες, καὶ τὰ θεωρήματα αὐτῆς ὅσον ἐπί σοι κατῄσχυνας, ἄχρηστα ἐπιδείξας καὶ ἀνωφελῆ τοῖς ἀναλαμβάνουσιν. οὐδέποτε δ' εὐσταθείας ὠρέχθης, ἀταραξίας, ἀπαθείας οὐδένα τούτου ἕνεκα ἐθεράπευσαν, συλλογισμῶν δ' ἕνεκα

tibi turpe eſt, quod tu
non eſt? cuius tu au
es? quod temere te in
capitis dolor, vt febri
rentes tui pauperes
ſi alios hæredes inſtitu
tum viuunt, te non iu
hil horum tibi turpe
cine apud philoſoph
ciſti? Nunquamne a
flagitium eſſe vitup
Vituperabile autem,
eſſe vituperatione? (
ob opus alienum, q
non fecit, reprehendi
patrem tuum feciſti t
penes te eſt, eum c
Daturne tibi hoc? C
ergo attinet, ea te v
tibi non dantur, aut l
ſtreris, erubeſcere? It
philoſophateris, aſſ
es alios intueri, & n
ipſo ſpem collocare?
ſuſpira & geme, & ed
tus ne in craſtinū deſi
De ſeruulis ſolicit⁹ eſt
rētur, ne fugiāt, ne m
Ita viuito, neq; vnqu
to, qui verbo dūtaxa
loſophiā acceſſeris, eiu
cepta, quantū in te eſt
affeceris: qui oſtēderis
utilia eſſe, & ſuperuac
nunquam expetiueris
tiam, tranquillitatem,
bationū vacuitatē: qu
nē vnquā huius rei ca
lueris, ſed ꝓpter ſyllo
con

ures. Qui nunquã iſto-
ſorum aliquod ipſe te-
xpenderis: ferrene hoc
ſi, aut non ferre? Quid
ieſtat? Sed quaſi omnia
le habeant, atque in tu-
ocata ſint: in vltimo lo-
pus contriueris, de im-
ili ratiocinatione, vt
abilia ſint tibi. Quæ?
a, degener animus, ad-
o diuitum, irritus ap
, infelix auerſatio. Hæc
& perpetua tibi eſſent,
laboraſti. An non hæc
ne doctrina petenda
deinde curandum, vt in
llocarentur? Num vl-
quam faſtigium vidi
d non paruo muro cir-
etur? Quis ianitor con
r, vbi nulla eſt ianua?
m id meditaris, vt de-
are poſſis? Quænam?
itaris, ne ſophiſtarum
culis impliceris? Qui-
ſtende mihi primum,
eas, quid metiaris, aut
nderes? Deinde, oſten-
i libram aut medi-
aut quo vſq; ſis men-
ierem? Annon ea ti-
onſtranda ſunt, quæ
s beant? Quæ id præ-
t res ex ſententia eis
it? quæ faciant, vt
cuſandus ſit, ſed aſ-
um gubernationi v-
ſitis rerum? Hæc mihi

πολλούς. οὐδέποτε τούτων τινὰ τῶν φαντασιῶν διεβασάνισας αὐτὸς ἐπὶ σεαυτοῦ. δύναμαι φέρειν, ἢ οὐ δύναμαι φέρειν; τί μοι τὸ λοιπόν ἐστιν; ἀλλ' ὡς πάντων ἐχόντων σοι καλῶς καὶ ἀσφαλῶς, περὶ τὸν τελευταῖον κατατείνει τόπον, τὸν τῆς ἀμεταπτωσίας, ἵν' ἀμετάπτωτα ἔχῃς. τίνα; τὴν δειλίαν, τὴν ἀγέννειαν, τὸ θαυμάζειν τοὺς πλουσίους, τὴν ἀτελῆ ὄρεξιν, τὴν ἀποτευκτικὴν ἔκκλισιν. περὶ τῆς τούτων ἀσφαλείας ἐφρόντιζες. οὐκ ἔδει προσκτήσασθαι πρῶτον ἐκ τοῦ λόγου, εἶτα τούτῳ περιποιεῖν τὴν ἀσφάλειαν; καὶ τίνα πώποτ' εἶδες θριγκὸν περιοικοδομοῦντα, μηδενὶ τείχει περιβαλλόμενον αὐτόν; ποῖος θυρωρὸς καθίσταται ἐπὶ οὐδεμιᾷ θύρᾳ; ἀλλὰ σὺ μελετᾷς ἀποδεικνύειν δύνασθαι, τίνα μελετᾷς, μὴ ἀποσαλεύεσθαι διὰ σοφισμάτων. ἀπὸ τίνων; δεῖξόν μοι πρῶτον τί τηρεῖς, τί μετρεῖς, ἢ τί ἱστάνεις· εἶθ' οὕτως ἐπιδείκνυε τὸν ζυγὸν, ἢ τὸ μέδιμνον. ἢ μέχρι τίνος μετρήσεις τὴν σποδόν; οὐ ταῦτά σε ἀποδεικνύειν δεῖ, ἃ ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους εὐδαίμονας; ἃ ποιεῖ προχωρεῖν αὐτοῖς τὰ πράγματα ὡς θέλουσι; δι' ἃ οὐ δεῖ μέμφεσθαι οὐδενὶ, ἐγκαλεῖν οὐδενὶ, πειθέσθαι τῇ διοικήσει τῶν ὅλων; ταῦτά μοι

δείκνυε. ἰδοὺ δεικνύω, φη-
σίν. ἀναλύσω σοι συλλογι-
σμούς· τοῦτο τὸ μετροῦν ἐστιν.
ἀνδράποδον, τὸ μετρούμε-
νον δ' οὐκ ἔστι. διὰ ταῦτα
νῦν τίνας δίκας, ὧν ἠμέλη-
σας φιλοσοφίας τρέμεις, ἀ-
γρυπνεῖς, μετὰ πάντων βου
λεύῃ. κἂν μὴ πᾶσιν ἀρέσκειν
μέλλῃ τὰ βουλεύματα, κα-
κῶς οἴει βεβουλεῦσθαι. εἶτα
φοβῇ λιμὸν, ὡς δοκεῖς· σὺ
δ' οὐ λιμὸν φοβῇ, ἀλλὰ δέ-
δοικας μὴ οὐκ ἔχῃς μάγειρον,
μὴ οὐκ ἔχῃς ἄλλον ὀψωνητὴν,
ἄλλον τὸν ὑποδήσοντα, ἄλ-
λον τὸν ἐνδύσοντα, ἄλλους
τοὺς τρίψοντας, ἄλλους τοὺς
ἀκολουθήσοντας. ἵν' ἐν τῷ
βαλανείῳ ἐκδυσάμενος, καὶ
ἐκτείνας σεαυτὸν ὡς οἱ ἐσταυ-
ρωμένοι, τρίβῃ ἔνθεν καὶ ἔν-
θεν. εἶθ' ὁ ἀλείπτης ἐπιστὰς
λέγῃ, μετάβηθι, δὸς πλευ-
ρὸν, κεφαλὴν αὐτοῦ λάβε, πα-
ράθες τὸν ὦμον· εἶτ' ἐλθὼν
ἐκ τοῦ βαλανείου εἰς οἶκον,
κραυγάσῃς, οὐδεὶς φέρει φα-
γεῖν. εἶτ' ἆρον τὰς τραπέζας,
σπόγγισον. τοῦτο φοβῇ, μὴ οὐ
δύνῃ ζῆν ἀρρώστου βίον. ἐπεί
τοι τὸν τῶν ὑγιαινόντων μά-
θε, πῶς οἱ δοῦλοι ζῶσι, πῶς οἱ
ἐργάται, πῶς οἱ γνησίως φι-
λοσοφοῦντες, πῶς Σωκράτης
ἔζησεν, ἐκεῖνος μὲν καὶ μετὰ
γυναικὸς καὶ παίδων· πῶς
Διογένης, πῶς Κλεάν-
θης, ἅμα σχολάζων καὶ ἀν-
τλῶν. ταῦτα ἂν θέλῃς ἔχειν,

oſtendito. Ecce, inquit
do: reſoluam tibi ſyllog
hæc menſura eſt. Manc
iſtud id eſt quod metit
autem id quod ſub
ram cadit. Propterea n
nas das neglectæ philo
tremis, vigilas, cum o
deliberas: & niſi delib
nes tuæ omnibus pl
ſint, conſilij te pœnitet
ea famem pertimeſcis,
videtur. Tu vero fam
times: ſed ne deſit tibi
vt habeas obſonatorē,
uum qui tibi calceos i
alium qui te induat, al
te fricent, alios qui t
tentur: vt in balneo n
diſtentus, inſtar eorum
cruces ſublati ſunt, hi
de teraris. Deinde, vt a
bi aſtans dicat, Tranſi
latus, caput eius prehe
hibe ſcapulam. Poſt ba
greſſus, domumque re
clamites, Nemo affert
deinde, Aufer, menſas
gito. Hoc times, ne no
ti vitam poſſis viuere.
eorum qui recte valent
ſce: vide vt viuant ſe
operarij, vt germani p
phi. Quomodo Socra
xit? ac is quidem cum
& liberis. Quomodo
nes? quomodo Clea
qui ſimul & ſtuduit, &
hauſit. Hæc habere ſi
h

s vbiq; , & viues confi-
Quare? Qua ſola cõfide-
eo quod fidũ eſt,quod
hiberi nec auferri po-
eſt,volũtate tua. Cur
ideo inutilẽ, adeo ne-
ipſum effeciſti, vt ne-
ędes ſuas recipere ve-
o curam tui ſuſcipere?
as integrum & vtile
iectum, quiſquis in-
tollet, ac lucrum du-
e canis quidem vſum
potes, nec galli galli-
alis autem cum ſis,
uc in vita eſſe cupis?
quiſquã vir bonus,
ſibi deſit? Cæcis non
udis non deeſt: viro
rit? Nõ deeſt qui for-
tipendium det, non
non ſutori, & bono
it? Itane Deus ſua
, ſuos miniſtros, ſuos
ligit,quibus ſolis ad-
doctos exẽplis vtitur,
e, & recte gubernare
nõ negligere res hu-
onoq; viro nihil eſſe
l viuẽti vel mortuo,
uid ergo, cũ victũ nõ
uid vero, niſi vt im-
on⁹ receptui mihi ce-
eo, ſequor, collaudo
tẽ, facta eius prædi-
ũ illi viſũ eſſet, veni:
eo, cũ illi viſum eſt.

ἕξεις πανταχοῦ, καὶ ζήσεις θαρρῶν. τίνι; ᾧ μόνῳ θαρρεῖν ἐνδέχεται. τῷ πιστῷ, τῷ ἀκωλύτῳ, τῷ ἀναφαιρέτῳ, τουτέστι, τῇ προαιρέσει τῇ σεαυτοῦ. διὰ τί δ' οὕτως ἄχρηστον καὶ ἀνωφελῆ σαυτὸν παρεσκεύασας, ἵνα μηδεὶς σ' εἰς οἰκίαν θέλῃ δέξασθαι, μηδεὶς ἐπιμεληθῆναι. ἀλλὰ σκεῦος μὲν ὁλόκληρον καὶ χρήσιμον ἔξω ἐρριμμένον, πᾶς τις εὑρὼν ἀναιρήσεται, καὶ κέρδος ἡγήσεται· σὲ δ' οὐδείς, ἀλλὰ πᾶς ζημίαν. οὕτως οὐδὲ κυνὸς δύνασαι χρείαν παρασχεῖν, οὐδ' ἀλεκτρυόνος. τί οὖν ἔτι ζῆν θέλεις, τοιοῦτος ὤν; φοβεῖταί τις ἀνὴρ ἀγαθὸς, μὴ λίπωσιν αὐτὸν τροφαί. τοῖς τυφλοῖς οὐ λείπουσι, τοῖς χωλοῖς οὐ λείπουσι, λείψουσιν ἀνδρὶ ἀγαθῷ; καὶ στρατιώτῃ μὲν ἀγαθῷ οὐ λείπει ὁ μισθοδοτῶν, οὐδ' ἐργάτῃ, οὐδὲ σκυτεῖ, τῷ δ' ἀγαθῷ λείψει; οὕτως ὁ θεὸς ἀμελεῖ τῶν αὐτοῦ ἐπιτευγμάτων, τῶν διακόνων, τῶν μαρτύρων; οἷς μόνοις χρῆται παραδείγμασι πρὸς τοὺς ἀπαιδεύτους, ὅτι καὶ ἔστι, καὶ καλῶς διοικεῖ τὰ ὅλα, καὶ οὐκ ἀμελεῖ τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων; καὶ ὅτι ἀνδρὶ ἀγαθῷ οὐδέν ἐστι κακὸν, οὔτε ζῶντι, οὔτε ἀποθανόντι; τί οὖν, ὅταν μὴ παρέχῃ τροφάς; τί γὰρ ἄλλο, ἢ ὡς ἀγαθὸς στρατηγὸς τὸ ἀνακλητικόν μοι σεσήμαγκε, ἀκολουθῶ, ἐπευφημῶν τὸν ἡγεμόνα, ὑμνῶν αὐτοῦ τὰ· ἦλθον ὅτ' ἐκείνῳ ἔδοξε καὶ ἄπειμι πάλιν ἐκείνῳ δοκοῦν.

καὶ ζῶντός μου, τοῦτο τὸ ἔρ-
γον ἦν, ὑμνεῖν τὸν θεὸν, καὶ
αὐτὸν ἐπ᾽ ἐμαυτοῦ, καὶ πρὸς
ἕνα, καὶ πρὸς πολλούς. οὐ παρ-
έχει μοι πολλὰ, οὐκ ἄφθο-
να, τρυφᾶν με οὐ θέλει. οὐ-
δὲ γὰρ τῷ Ἡρακλεῖ παρεῖχε,
τῷ υἱῷ τῷ ἑαυτοῦ. ἀλλ᾽ ἄλλος
ἐβασίλευσεν Ἄργους καὶ Μυ-
κηνῶν, ὁ δ᾽ ἐπετάσσετο, καὶ
ἐπόνει, καὶ ἐγυμνάζετο. καὶ
ἦν Εὐρυσθεὺς μὲν ὃς ἦν,
οὔτε Ἄργους, οὔτε Μυκη-
νῶν βασιλεὺς, ὅς γ᾽ οὐδ᾽ αὐ-
τὸς ἑαυτοῦ. ὁ δ᾽ Ἡρα-
κλῆς ἁπάσης γῆς καὶ θα-
λάττης ἄρχων καὶ ἡγεμὼν
ἦν, καθαρτὴς ἀνομίας καὶ
ἀδικίας, εἰσαγωγεὺς δὲ δι-
καιοσύνης καὶ ὁσιότητος, καὶ
ταῦτα ἐποίει καὶ γυμνὸς, καὶ
μόνος. ὁ δ᾽ Ὀδυσσεὺς, ὅτε
ναυαγὸς ἐξεῤῥίφη, μή τι ἐ-
ταπείνωσεν αὐτὸν ἡ ἀπορία;
μή τι ἐπέκλασεν; ἀλλὰ πῶς
ἀπῄει πρὸς τὰς παρθένους,
αἰτήσων τὰ ἀναγκαῖα; τί οὖν
τοῦτο πρὸς τὸ δοῦλον εἶναι, ἢ
ἐλεύθερον; οὐδέ ποθ᾽ ὑπὸ τῆς
ἐρωμένης ἐπετάγης οὐδὲν, ὧν
οὐκ ἤθελες; οὐδέποτέ σου τὸ
δουλάριον ἐκολάκευσας; οὐ-
δέ ποτ᾽ αὐτοῦ τοὺς πόδας
κατεφίλησας; καί τοι τοῦ
Καίσαρος ἄν σε τις ἀναγ-
κάσῃ, ὕβριν αὐτὸ ἡγῇ, καὶ ὑ-
περβολὴν τυραννίδος. τί οὖν
ἄλλο ἐστὶ δουλεία; νυκτὸς οὐδέ-
ποτ᾽ ἀπῆλθες ὅπου οὐκ ἤθελες,

Meũm dum viueren
fuit, Deum celebrare,
mecum, tum apud
tum apud multos. N
bet mihi multa: no
rerum ſuppeditat? De
viuere non vult. Ne
Herculi ſuppeditauit
Nam alius regnabat
Mycenis: ille vero pa
borabat, exercebatur
ſtheus quidem erat
neque Argorum, n
cenarum rex, qui n
dem ſui eſſet: He
tem totius terræ
princeps & Imper
repurgator iniquit
iuriarum, introdu
tiæ & ſanctitatis, ea
dus & ſolus faciel
ſes autem cum nau
ctus eſſet, num e
miliorem eum fe
fregit eius animo
modo abiit ad vi
ceſſaria petiturus
tem hoc ad ſeruit
libertatem facit? N
quam amica tib
uit, quod nolles?
ſeruulo tuo adu
Nunquam eius ped
latus es? At vero ſi
ſarianus te cogere
am eſſe duceres, &
tyrannidem. Qui
liud eſt ſeruitus? N
ne noctu iuiſti qu

insumſiſti plus quam ? Non quædam plorans iens locutus es? tolera- uitia, excluſionem? Ve- tua probra confiteri re- t: vide quid dicat & fa- hraſonides? Qui cum ortaſſe militarit, quo- primum noctu exiit, eta exire non fuiſſet iſque fortaſſe multum itus, & acerbam ſerui- deplorans exiiſſet. utem ait? Vilis, in- cillula me in ſeruitu- git, quem nemo ho- nquam vicit. Itane tiam ancillulæ ſeruus uidem vilis ancillu- d ergo te adhuc libe- dicis? Quid expedi- uas iactas? Deinde poſtulat, & ei qui ex ntia non dat, ſuccen- era mittit ei cui in- , ſupplicat, plorat: aulo ſucceſſu effer- m quoq; quo pacto? que appetat, neque ? Conſidera in ani- , quam de illis ha- otionem libertatis. unt cicures cauea x paſcunt, eoſque ſecum circumfe- s autem dicat eum e liberum? Nonne is degit, eo ſeruili? e ſenſus & rationis

ἀναλώσας ὅσα σοι ἤθελες; εἰπάς τινα οἰμώζων καὶ στένων; ὑπέχου λοιδορούμενος; ἀποκλειόμενος; ἀλλ' εἰ σὺ αἰσχύνῃ τὰ σαυτοῦ ὁμολογεῖν, ὅρα ἃ λέγει καὶ ποιεῖ ὁ Θρασωνίδης, ὃς τοσαῦτα στρατευσάμενος ὅσα τάχα οὐδὲ σύ, πρῶτον μὲν ἐξελήλυθε νυκτός, ὅτε ὁ Γέτας οὐ τολμᾷ ἐξελθεῖν. ἀλλ' εἰ προσηναγκάζετο ὑπ' αὐτοῦ, πόλλ' ἂν ἐπικραυγάσας, καὶ τὴν πικρὰν δουλείαν ἀπολοφυράμενος, ἐξῆλθεν. εἶτα τί λέγει; παιδισκάριόν με, φησί, καταδεδούλωκεν ἀτελές, ὃν οὐδεὶς τῶν πολεμίων πώποτε. τάλας, ὥστε καὶ παιδισκαρίου δοῦλος εἶ, καὶ παιδισκαρίου εὐτελοῦς. τί οὖν ἔτι σαυτὸν ἐλεύθερον λέγεις; τί δὲ προφέρεις σου τὰς στρατείας; εἶτα ξίφος αἰτεῖ, καὶ πρὸς τὸν ὑπ' εὐνοίας μὴ διδόντα χαλεπαίνει. καὶ δῶρα τῇ μισούσῃ πέμπει, καὶ δεῖται, καὶ κλαίει· πάλιν δὲ μικρὰ εὐημερήσας, ἐπαίρεται. πλὴν καὶ τότε πῶς; μηδ' ἐπιθυμεῖν, ἢ φοβεῖσθαι; σκέψαι δ' ἐπὶ τῶν ζῴων, πῶς χρώμεθα τῇ ἐννοίᾳ τῆς ἐλευθερίας. λέοντας τρέφουσιν ἡμέρους ἐγκλείσαντες, καὶ σιτίζουσι, καὶ κομίζουσιν ἔνιοι μεθ' αὑτῶν. καὶ τίς ἐρεῖ τοῦτον τὸν λέοντα ἐλεύθερον; οὐχὶ δ' ὅσῳ μαλακώτερον διεξάγει, τοσούτῳ δουλικώτερον; τίς δ' ἂν αἴσθησιν καὶ λογισμὸν

λαβὼν, βούλοιτο τούτων τις εἶναι τῶν λεόντων; ἄγε, τὰ δὲ ὀρνίθια ὅταν ληφθῇ, καὶ ἐγκεκλεισμένα τρέφηται, οἷα πάσχει, ζητοῦντα ἐκφυγεῖν, καὶ ἔνιά γε αὐτῶν λιμῷ διαφθείρεται μᾶλλον, ἢ ὑπομένει τὴν τοιαύτην διεξαγωγήν. ὅσα δ' οὖν διασώζεται, μόγις καὶ χαλεπῶς, καὶ φθίνοντα. κἂν ὅλως εὕρῃ τι παρεῳγμένον, ἐξεπήδησεν. οὕτως ὀρέγεται τῆς φυσικῆς ἐλευθερίας, καὶ τοῦ αὐτόνομα καὶ ἀκώλυτα εἶναι. καὶ τί σοι κακόν ἐστιν ἐνταῦθα; οἷα λέγεις; πέτεσθαι πέφυκα ὅπου θέλω, ὕπαιθρος διάγειν, ᾄδειν ὅταν θέλω· σύ με πάντων τούτων ἀφαιρεῖς, καὶ λέγεις, τί σοι κακόν ἐστι; διὰ τοῦτο ἐκεῖνα μόνα ἐροῦμεν ἐλεύθερα, ὅσα τὴν ἅλωσιν οὐ φέρει, ἀλλ' ἅμα τε ἑάλω, καὶ ἀποθανόντα διέφυγεν; οὕτω καὶ Διογένης που λέγει, μίαν εἶναι μηχανὴν πρὸς ἐλευθερίαν, τὸ εὐκόλως ἀποθνήσκειν. καὶ τῷ Περσῶν βασιλεῖ γράφει, ὅτι τὴν Ἀθηναίων πόλιν καταδουλώσασθαι οὐ δύνασαι; οὐ μᾶλλον, φησίν, ἢ τοὺς ἰχθύας. πῶς; οὐ γὰρ λήψομαι αὐτούς; ἂν λάβῃς, φησίν, εὐθὺς ἀπολιπόντες σε οἰχήσονται, καθάπερ οἱ ἰχθύες. καὶ γὰρ ἐκείνων ὃν ἂν λάβῃς, ἀπέθανε. καὶ οὗτοι ληφθέντες ἐὰν ἀποθνήσκωσι, τί σοι ἐστὶ τῆς παρασκευῆς ὄφελος; τοῦτ'

compos factus, aliqu rum leonum eſſe veli porro auiculæ iſtæ cap in corte aluntur, qu affectæ ſunt? Vt effuge unt? nonnullæ fam malunt, quam vitar tolerare. Quæ autem uantur, quod ægre qu difficulter, & cum ta vllum foramen depr rint, exſiliunt. Adeo lem libertatem deſide ſui iuris ſint, & a nem hibeantur. Et quid mali eſt? Quid dicis mea fert, vt volem qu vt ſub dio agam, vt c cum volo. Quæ cum eripias omnia, quid hi ſit rogas? Quamo tantum libera dicem captiuitatem non fe ſimulac capta ſunt, n uitutem effugerũt. S genes alicubi dixit, v rationem retinendæ tis, haud grauate mo ſarum regi ſcribit, c tatem Atheniẽſium gis poſſe in ſeruitut gere, quam piſces. do? non capiam eos? eos, inquit, ſtatim t abibunt, quemadmo ſces. Nam & horum que cæperis, moritur: pti ſi moriantur, qua peditionis tuæ vtilit

ni viri vox eſt, qui rem
iquiſiuit, & vti par eſt
n. Sin eam alibi, quam
uæſiueris, non mirum
uam inuenis. Seruus
optat ſe manumitti.
brem? Eone putatis,
ecuniam dare cupiat
is? Non: ſed quia pu-
uod hactenus liberta-
it, impediri, & infeli-
ere. Si manumiſſus
nquit, ſtatim omnia
: curo neminem, o-
par & æqualis verba
ficiſcor quo volo, ve-
e volo & quo volo.
o libertus factus eſt,
on habet vbi edat:
ui aduletur, apud
enet. Deinde vel cor-
s facit, & grauiſſimas
perfert: vel, ſi quod
inuenit, in ſeruitu-
dit priore longe gra-
aut, ſi homo ineptus
us fuerit puellam a-
leperit, & ſuas cala-
eplorat, ac priſtinam
m deſiderat. Quid e-
mihi erat? Alius mi-
præbebat, alius cal-
s me alebat, alius in
rabat, paucis in re-
ruiebã. Nunc autem
id fero, cum pluribus
eruiã? Tamen ſi an-
quit, accepero, tum
e viuã, & feliciſſime.

ἐςὶν ἐλευθέρου ἀνδρὸς φωνή, σπουδῇ ἐζητηκότος τὸ πρᾶγμα, καὶ ὥσπερ εἰκὸς εὑρηκότος. ἂν δ' ἀλλαχοῦ ζητῇς ἢ ὅπου ἐςί, τί θαυμαςὸν εἰ οὐδέποτε αὐτὸ εὑρίσκεις; ὁ δοῦλος εὐθὺς εὔχεται ἀφεθῆναι ἐλεύθερος. διὰ τί; δοκεῖτε ὅτι τοῖς εἰκοςώναις ἐπιθυμεῖ δοῦναι ἀργύριον; οὔ, ἀλλ' ὅτι φαντάζεται, μέχρι νῦν διὰ τὸ μὴ τετυχηκέναι τούτου, ἐμποδίζεσθαι καὶ δυσροεῖν. ἂν ἀφεθῶ, φησίν, εὐθὺς πᾶσα εὔροια, οὐδενὸς ἐπιςρέφομαι, πᾶσιν ὡς ἴσος καὶ ὅμοιος λαλῶ, πορεύομαι ὅπου θέλω, ἔρχομαι ὅθεν θέλω καὶ ὅπου θέλω. εἶτα ἀπηλευθέρωται. καὶ εὐθὺς μὲν οὐκ ἔχων ποῦ φάγῃ, ζητεῖ τίνα κολακεύσῃ, παρὰ τίνι δειπνήσῃ, εἶτα ἢ ἐργάζεται τῷ σώματι, καὶ πάσχει τὰ δεινότατα. κἂν σχῇ τινα φάτνην, ἐμπέπτωκεν εἰς δουλείαν πολὺ τῆς προτέρας χαλεπωτέραν. ἢ καὶ εὐπορήσας ἄνθρωπος ἀπειρόκαλος, πεφίληκε παιδισκάριον, καὶ δυςυχῶν ἀνακλαίεται, καὶ τὴν δουλείαν ποθεῖ. τί γάρ μοι κακὸν ἦν; ἄλλος μ' ἐνέδυεν, ἄλλος μ' ὑπέδει, ἄλλος ἔτρεφεν, ἄλλος ἐνοσοκόμει, ὀλίγα αὐτῷ ὑπηρέτουν. νῦν δὲ τάλας οἷα πάσχω; πλείοσι δουλεύων ἀνθ' ἑνός. ὅμως δ' ἐὰν δακτυλίους, φησι, λάβω, τότε γ' εὐρούστατα διάξω, καὶ εὐδαιμονέςατα.

πρῶτον μὲν ἵνα λάβῃ, πά-
σχει ὧν ἐστὶν ἄξιος· εἶτα λαβὼν,
πάλιν ταυτά. εἶτα φησὶν, ἂν
μὲν στρατεύσωμαι, ἀπηλλά-
γην πάντων τῶν κακῶν.
στρατεύεται· πάσχει ὅσα μα-
στιγίας, καὶ οὐδὲν ἧττον δεύ-
τέραν αἰτεῖ στρατείαν, καὶ
τρίτην. εἶθ᾽ ὅταν αὐτὸν τὸν
κολοφῶνα ἐπιθῇ, καὶ γένη-
ται συγκλητικὸς, τότε γίνε-
ται δοῦλος. εἰς σύλλογον ἐρ-
χόμενος, τότε τὴν καλλίω καὶ
λιπαρωτάτην δουλείαν δου-
λεύει. ἵνα μὴ μωρὸς ᾖ, ἀλλ᾽
ἵνα μάθῃ ἃ ἔλεγεν ὁ Σωκρά-
της, τί ἐστι τῶν ὄντων ἕκαστον,
καὶ μὴ εἰκῇ τὰς προλήψεις
ἐφαρμόζῃ ταῖς ἐπὶ μέρους
οὐσίαις. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ
αἴτιον τοῖς ἀνθρώποις πάν-
των τῶν κακῶν, τὸ τὰς
προλήψεις τὰς κοινὰς μὴ
δύνασθαι ἐφαρμόζειν ταῖς
ἐπὶ μέρους. ἡμεῖς δ᾽ ἄλ-
λοι ἄλλα οἰόμεθα· ὁ μὲν
ὅτι νοσεῖ; οὐδαμῶς, ἀλλ᾽
ὅτι τὰς προλήψεις οὐκ ἐφ-
αρμόζει. ὁ δ᾽ ὅτι πτωχός
ἐστιν, ὁ δ᾽ ὅτι πατέρα χαλε-
πὸν ἔχει ἢ μητέρα, τῷ δ᾽ ὅτι ὁ
Καῖσαρ οὐχ ἵλεώς ἐστι. τοῦτο δ᾽
ἐστὶν ἓν καὶ μόνον, τὸ τὰς προ-
λήψεις ἐφαρμόζειν μὴ εἰδέ-
ναι. ἐπεὶ τίς οὐκ ἔχει κακοῦ πρό-
ληψιν, ὅτι βλαβερόν ἐστιν, ὅτι
φευκτόν ἐστιν, ὅτι παντὶ τρό-
πῳ ἀποικονόμητόν ἐστι. πρό-
ληψις προλήψει οὐ μάχεται,

Primum, vt eos accipia
fert quæ meretur. Deind
ceptis iis, rurſus eadem.
Si militauero, inquit, li
bor malis omnibus. Mi
fert ea quæ verbero: ac ni
minus ſecundam poſtul
litiam, & tertiam. D
cum ipſum colophonē i
ſuerit, & factus fuerit Ser
tum fit ſeruus, cum in
lium ingreditur, tum p
rimam & beatiſſimam
tutem ſeruit: Ne ſtultu
diſputationes Socratic
gnoſcat: vt quæ rei cu
natura ſit, diſcat: ne an
tiones ſingulis rebus
accommodet. Hæc eni
ſa eſt hominibus omn
lorum, quod anticip
communes rebus ſing
commodare non poſſu
enim eſſe miſeros aliis
cauſis opinamur. aliu
ægrotet: nequaquā, ſe
anticipationes non
modat. alius quod ſit
cus, alius quod patrem
aut matrem, alius qu
ſarem ſibi male pr
habeat. Sed horum o
vnica & ſola cauſa eſt,
pationes neſcire accom
re. Quis enim notion
li non habet? Id eſſe n
eſſe fugiendum, modis
bus propulſandum e
tio notioni non re

c[…]n ad accommodatio- n[…]ntum eſt: quid ergo m[…]um iſtud, noxium & ie[…]um? Reſpondet, Non Cæſaris amicum. Abit, […]modatione excidit, an- r[…]uærit ea quæ ad inſti- […]nihil attinent: quia […] amicitiam adeptus, […]minus eius quod quæ- […]expers eſt. Quid enim q[…]d quiuis homo quæ- […]cile agitare, proſpera […] vti, arbitratu ſuo fa- […]nia, non prohiberi, nō […]ur Cæſaris amicus fa- […]prohiberi deſiit? De- […]facile agitat? rebus ſe- […]titur? Quem percon- […]Quem vero habemus […]iorem eo ipſo, qui […] amicus factus eſt? […] medium: nobis dic, […]ranquillius dormiui- […], an priusquam Cæ- […]icitiam nactus eſſes? […]dis: Deſine, quæſo […], inſultare animo […]d noſti qualia perpe- […]r. Ne ſomnus quidem […]epit. Sed alius dicit, […] vigilare: iam prodi- […]umultus, mox curæ. […]ndo ſuauius pranſus […]n prius? Audi illum, […]am quid dicat: ſi non […]ngi ſeſe: ſin vocetur, […]t ſeruum apud do- […]nterim ſolicitum, ne

ἀλλ' ὅταν ἔλθῃ ἐπὶ τὸ ἐφαρμόζειν. τί οὖν τὸ κακόν ἐστι τοῦτο, καὶ βλαβερὸν, καὶ φευκτόν; λέγει τὸ Καίσαρος μὴ εἶναι φίλον. ἀπῆλθεν, ἀπέπεσε τῆς ἁρμογῆς, θλίβεται, ζητεῖ τὰ μηδὲν πρὸς τὸ προκείμενον· ὅτι τυχὼν τοῦ φίλος εἶναι Καίσαρος, οὐδὲν ἧττον τοῦ ζητουμένου οὐ τέτυχε. τί γάρ ἐστιν, ὃ ζητεῖ πᾶς ἄνθρωπος; εὐσταθῆσαι, εὐδαιμονῆσαι, πάντα ὡς θέλει ποιεῖν, μὴ κωλύεσθαι, μὴ ἀναγκάζεσθαι. ὅταν οὖν γένηται Καίσαρος φίλος, πέπαυται κωλυόμενος, πέπαυται ἀναγκαζόμενος, εὐσταθεῖ, εὐροεῖ; τίνος πυθώμεθα; τίνα ἔχομεν ἀξιοπιστότερον, ἢ αὐτὸν τοῦτον τὸν γεγονότα φίλον; ἐλθὲ εἰς τὸ μέσον, καὶ εἰπὲ ἡμῖν, πότε ἀταραχώτερον ἐκάθευδες; νῦν, ἢ πρὶν γενέσθαι φίλος τοῦ Καίσαρος; εὐθὺς ἀκούεις, ὅτι παῦσαι, τοὺς θεούς σοι, ἐμπαίζων μου τῇ ψυχῇ. οὐκ οἶδας οἷα πάσχω τάλας, οὐδ' ὕπνος ἐπέρχεταί μοι. ἀλλ' ἄλλος ἐλθὼν λέγει, ὅτι ἤδη ἐγρήγορε, ἤδη πρόεισιν. εἶτα ταραχαί, εἶτα φροντίδες. ἄγε, ἐδείπνεις δὲ πότε ἥδιον; νῦν, ἢ πρότερον; ἄκουσον αὐτοῦ, καὶ περὶ τούτων τί λέγει· ὅτι ἂν μὲν μὴ κληθῇ, ὀδυνᾶται· ἂν δὲ κληθῇ, ὡς δοῦλος παρὰ κυρίῳ δειπνεῖ, μεταξὺ προσέχων μὴ

τι μωρὸν εἴπῃ, ἢ ποιήσῃ. καὶ τί δοκεῖς; φοβεῖται μὴ μαστιγωθῇ ὡς δοῦλος. πόθεν αὐτῷ οὕτω καλῶς; ἀλλ' ὡς πρέπει, τηλικοῦτον ἄνδρα Καίσαρος φίλον, μὴ ἀπολέσῃ τὸν τράχηλον. ἐλούου δὲ πότ' ἀταραχώτερον; ἐγυμνάζου δὲ πότε σχολαίτερον; τὸ σύνολον, ποῖον μᾶλλον ἤθελες βίον βιοῦν· τὸν νῦν, ἢ τὸν τότε; ὀμόσαι δύναμαι, ὅτι οὐδεὶς οὕτως ἐστὶν ἀναίσθητος, ἢ ἀναλγὴς, μὴ ἀποδύρεσθαι τὰς αὑτοῦ συμφορὰς, ὅσῳ ἂν ᾖ φίλτερος. ὅταν οὖν μήτε οἱ βασιλεῖς λεγόμενοι ζῶσιν ὡς θέλουσι, μήθ' οἱ φίλοι τῶν βασιλέων, τίνες ἔτι εἰσὶν ἐλεύθεροι, ζήτει καὶ εὑρήσεις. ἔχεις γὰρ ἀφορμὰς παρὰ τῆς φύσεως πρὸς εὕρεσιν τῆς ἀληθείας. εἰ δ' αὐτὸς οὐχ οἷός τε εἶ κατὰ ταύτας ψιλὰς πορευόμενος εὑρεῖν τὸ ἑξῆς, ἄκουσον παρὰ τῶν ἐζητηκότων. τί λέγουσιν; ἀγαθόν σοι δοκεῖ ἡ ἐλευθερία; τὸ μέγιστον. δύναται οὖν τις τοῦ μεγίστου ἀγαθοῦ τυγχάνων, κακοδαιμονεῖν, ἢ κακῶς πράσσειν; οὔ. ὅσους οὖν ἂν ἴδῃς κακοδαιμονοῦντας, δυσροοῦντας, πενθοῦντας, ἀποφαίνου θαῤῥῶν, μὴ εἶναι ἐλευθέρους. ἀποφαίνομαι. οὐκοῦν ἀπὸ μὲν ὠνῆς καὶ πράσεως, καὶ τῆς τοιαύτης ἐν κτήσει κατατάξεως, ἤδη ἀποκεχωρήκαμεν. εἰ γὰρ ὀρθῶς

quid ſtulte dicat aut
Quid vero tibi videtur:
ſcilicet, ne vapulet vt
Vnde ei tam bene eſſet
vt decet tantum virum
ris amicum, ne caputa
Quando autem ſuaui
ſti? Quando maiore
exercuiſti? Denique vt
uere vitam malles? ha
lam? Iurare auſim, ne
adeo vel ſtupidum, ve
tate alienum eſſe, qui
fortunas ſuas miſeret
amicior Cæſari fuerit
ergo hi qui reges di
non ita viuant vt volu
nam reſtant qui ſint
Quære, inuenies. Hab
ad veritatis inuentior
iumenta quædam ab
tura tributa. Sin ipſe r
las contemplans, qui
conſequatur, inueni
potes: audi quid ij dic
ea perueſtigarunt. C
cunt? Bonum tibi vic
bertas? Maximum. P
go quis maximo bon
tus, miſer eſſe, &
fortuna vti? Non. Q
que igitur infelices
aduerſa fortuna cor
tes, lugentes: eos a
pronuntiato non eſ
ros. Pronuntio. Igitur
tione & venditione,
li poſſeſſionis conditi
diſceſſimus. Nam

onceſſiſti : ſiue magnus
aruus rex infelix fuerit,
erit liber. Siue conſularis,
terum conſul. Eſto. Illud
a porro mihi reſponde,
magnum quiddam &
oſum, & magni pretij
ur eſſe libertas? Quidni
Fierine poteſt igitur, vt
, tam præclaro & gene-
bono potitus, ſit humi-
abiectus? Non poteſt.
ergo aliquem videris al-
bnoxium, aut præter a-
ſui ſententiam adulan-
audacter & illum libe-
ſſe negato. Nec tantum
pter cœnam id faciat, ſed
ſi ob prouinciam, ob
latum. Sed illos quidem
tos ſeruos appella, qui
er minutas res iſta faci-
ſtos vero, vt digni ſunt,
os ſeruos. Concedamus
c. Num tibi libertas ſui
ſuique arbitrij eſſe vi-
? Quidni? Qui igitur ab
rohiberi & cogi poteſt:
e dubita negare eſſe li-
. Neque vero auos &
os eius intueberis: nec
s quid emerit, quid
derit: ſed ſi audieris ex
o & cum affectu dicen-
Domine, quamuis duo-
fasces antecedant, ap-
ſeruum. Quod ſi dicen-
udieris, Me miſerum,
odo mecum agitur?

ὡμολόγησας ταῦτα, αἴτε μέγας βασιλεὺς κακοδαιμονῇ, οὐκ ἂν ἐλεύθερος, αἴτε μικρὸς, αὖθ᾽ ὑπατικὸς, αἴτε δισύπατος ἔστω. ἔτι οὖν ἀπόκριναί μοι κἀκεῖνο, δοκεῖ σοι μέγα τι εἶναι καὶ γενναῖον ἡ ἐλευθερία καὶ ἀξιόλογον; πῶς γὰρ οὔ; ἔστιν οὖν, τυγχάνοντά τινος οὕτω μεγάλου καὶ ἀξιολόγου, καὶ γενναίου ταπεινὸν εἶναι. οὐκ ἔστιν. ὅταν οὖν ἴδῃς τινὰ ὑποπεπτωκότα ἑτέρῳ, ἢ κολακεύοντα παρὰ τὸ φαινόμενον αὐτῷ, λέγε καὶ τοῦτον, θαῤῥῶν μὴ εἶναι ἐλεύθερον. καὶ μὴ μόνον ἂν δειπναρίου ἕνεκα αὐτὸ ποιῇ, ἀλλὰ κἂν ἐπαρχίας ἕνεκα, κἂν ὑπατείας. ἀλλ᾽ ἐκείνους μὲν μικροδούλους λέγε, τοὺς μικρῶν τινῶν ἕνεκα ταῦτα ποιοῦντας· τούτους δ᾽ ὡς εἰσὶν ἄξιοι, μεγαλοδούλους. ἔστω καὶ ταῦτα. δοκεῖ δέ σοι ἡ ἐλευθερία αὐτεξούσιόν τι καὶ αὐτόνομον; πῶς γὰρ οὔ; ὅντινα οὖν ἐπ᾽ ἄλλῳ κωλῦσαι ἔστι, καὶ ἀναγκάσαι, θαῤῥῶν λέγε μὴ εἶναι ἐλεύθερον· καὶ μή μοι πάππους αὐτοῦ καὶ προπάππους βλέπε, καὶ ὠνὴν ζήτει καὶ πρᾶσιν· ἀλλ᾽ ἂν ἀκούσῃς λέγοντος ἔσωθεν καὶ ἐκ πάθους, κύριε, κἂν δώδεκα ῥάβδοι προάγωσι,

λέγε δοῦλον. κἂν ἀκούσῃς λέ-
γοντος, τάλας ἐγὼ οἷα πά-
σχω, λέγε δοῦλον. ἂν ἁπλῶς
ἀποκλαιόμενον ἴδῃς, μεμ-
φόμενον, δυσροοῦντα, λέγε δοῦ-
λον, περιπόρφυρον ἔχοντα. ἂν
οὖν μηδὲν τούτων μὴ ποιῇ, μή-
πω εἴπῃς ἐλεύθερον· ἀλλὰ τὰ
δόγματα αὐτοῦ κατάμαθε, μή
τι ἀναγκαστά, μή τι κωλυτικά,
μή τι δυσροητικά; κἂν εὕρῃς
τοιοῦτον, λέγε δοῦλον. ἀνοχὰς ἔ-
χοντα ἐν Σατουρναλίοις, λέγε ὅ-
τι ὁ κύριος αὐτοῦ ἀποδημεῖ,
εἶθ᾽ ἥξει καὶ γνώσῃ οἷα πάσχει.
τίς ἥξει; πᾶς ὃς αὐτεξουσίαν
ἔχῃ τῶν ὑπ᾽ αὐτοῦ τινος θελο-
μένων πρὸς τὸ περιποιῆσαι
ταῦτα, ἢ ἀφελέσθαι. οὕτως οὖν
πολλοὺς κυρίους ἔχομεν; οὕτω.
τὰ γὰρ πράγματα προτέρους
τούτων κυρίους ἔχομεν. ἐκεῖνα
δὲ πολλά ἐστι. διὰ ταῦτα ἀνά-
γκη, καὶ τοὺς τούτων τινὰς ἔχον-
τας ἐξουσίαν, κυρίους εἶναι.
μετά τοι οὐδεὶς αὐτὸν τὸν Καίσαρα
φοβεῖται, ἀλλὰ τὸν θάνα-
τον, φυγήν, ἀφαίρεσιν τῶν ὄν-
των, φυλακήν, ἀτιμίαν.
οὐδὲ φιλεῖ τις τὸν Καίσαρα,
ἂν μή τι ᾖ πολλοῦ ἄξιος· ἀλ-
λὰ πλοῦτον φιλοῦμεν, δη-
μαρχίαν, στρατηγείαν, ὑπα-
τείαν. ὅταν ταῦτα φιλῶμεν,
καὶ μισῶμεν, καὶ φοβώμεθα, ἀ-
νάγκη τοὺς ἐξουσίαν αὐτῶν ἔχον-
τας, κυρίους ἡμῶν εἶναι. διὰ
τοῦτο καὶ ὡς θεοὺς αὐτοὺς
προσκυνοῦμεν. ἐννοοῦμεν γάρ,

dic, ſeruum. Denique ſi
plorantem, conqueren
aduerſis rebus conflictar
videris: dic, ſeruum præte
tum. Sed ſi horum nihil
rit, non ſtatim liberum
ris, ſed opiniones eius &
creta cognoſce: nū cogi,
prohiberi poſſint, num ſu
ſu carere? Quod ſi talem i
neris, dic ſeruum, cui Satu
libus induciæ dentur: di
minum eius peregre a
qui vbi redierit, viſuru
quomodo tractetur. Qu
niet? Quiſquis poteſt
habet, eorum aliquid
vult, vel conferendi, ve
ferendi: Sic tot dominos
mus. Nam res ipſas, ant
dominas habemus. Qua
multæ ſint, fieri non
quin ij qui earum reru
cuius poteſtatem habear
ſtri ſint domini. Nam i
quidem Cæſarem nem
met: ſed mortem, exſiliu
ereptionem bonorum,
rem, ignominiam. Neq
ligit quiſquam ipſum
rem, niſi magni pretij f
Sed diuitias diligimus, t
natum, præturam, co
tum. Hęc cum diligimu
mus, timemus: neceſſe e
quorum hęc in poteſtatē
noſtros eſſe dominos. I
tanquam ipſos deos, ill
oramus. Sic enim ſtatui
in

ius poteſtate ampliſſi-
beneficium ſit, id diui-
quiddam eſſe. Deinde
ſubiungimus: In iſtius
poteſtate ampliſſimum
cium eſt: quare Deus
am eſt. Nam ſi male aſ-
ius illud, In iſtius pote-
mpliſſimum benefici
: neceſſe eſt etiam id
x his conficitur, perpe-
ri. Quid ergo eſt quod
i præſtet, vt nec prohi-
ſſit, & ſui iuris vt ſit?
pes quidem hoc non
, neque conſulatus, ne-
uinciç, neque imperia:
ud aliquid eſt quæren-
Quid ergo eſt quod ſcri-
bſtacula, atque impe-
a remoueat? Scribendi
. Quid cithara canen-
ntia illius artis. Ergo in
la vita, etiam viuendi
. Sicut autem hæc in
audiuiſti, ita etiam par-
im conſidera. Poteſtne
menti expers eſſe is,
uid appetit quod alie-
eſt? Poteſtne non pro-
Non poteſt. Ergo nec
ſe poteſt. Vide igitur,
habeamus quod in
oteſtate ſit, an omnia?
quædam noſtra, quę
iena? Quid ais? Corpus
m eſſe cum vis, eſtne
an non? Non eſt penes
um recte valere? Ne

ὅτι τὸ ἔχον ἐξουσίαν τῆς μεγίστης ὠφελείας, θεῖόν ἐστιν. εἶθ' ὑποτάσσομεν ὑγιῶς, τοῦτο δ' ἔχει τῆς μεγίστης ὠφελείας ἐξουσίαν, θεῖόν ἐστιν. εἰ γὰρ ὑποτάσσομεν κακῶς, τὸ τοῦτο δ' ἔχει τῆς μεγίστης ὠφελείας ἐξουσίαν, ἀνάγκη καὶ τὸ γινόμενον ἐξ αὐτῶν ἐπενεχθῆναι κακῶς. τί οὖν ἐστι τὸ ποιοῦν ἀκώλυτον τὸν ἄνθρωπον, καὶ αὐτεξούσιον; πλοῦτος γὰρ οὐ ποιεῖ, οὐδ' ὑπατεία, οὐδ' ἐπαρχία, οὐδὲ βασιλεία, ἀλλὰ δεῖ τι ἄλλο εὑρεθῆναι. τί οὖν ἐστι, τὸ ἐν τῷ γράφειν ἀκώλυτον ποιοῦν καὶ ἀπαραπόδιστον; ἡ ἐπιστήμη τοῦ γράφειν. τί δ' ἐν τῷ κιθαρίζειν; ἡ ἐπιστήμη τοῦ κιθαρίζειν. οὐκοῦν καὶ ἐν τῷ βιοῦν, ἡ ἐπιστήμη τοῦ βιοῦν. ὡς μὲν οὖν ἁπλῶς ἀκήκοας, σκέψαι αὐτὸ καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ μέρους. τὸν ἐφιέμενόν τινος τῶν ἐπ' ἄλλοις ὄντων, ἐνδέχεται ἀκώλυτον εἶναι; οὔ. ἐνδέχεται ἀπαραπόδιστον; οὔ. οὐκοῦν οὐδ' ἐλεύθερον. ὅρα οὖν, πότερον οὐδὲν ἔχομεν ὃ ἐφ' ἡμῖν μόνοις ἐστὶν, ἢ πάντα· ἢ τὰ μὲν ἐφ' ἡμῖν ἐστι, τὰ δ' ἐπ' ἄλλοις. πῶς λέγεις; τὸ σῶμα ὅταν θέλῃς ὁλόκληρον εἶναι, ἐπὶ σοί ἐστιν, ἢ οὔ; οὐκ ἐπ' ἐμοί. ὅταν δ' ὑγιαίνειν; οὐδὲ

τοῦτο. ὅταν δὲ καλὸν εἶναι; οὐδὲ τοῦτο. ζῆν δὲ, ἢ ἀποθανεῖν; οὐδὲ τοῦτο. οὐκοῦν τὸ μὲν σῶμα ἀλλότριον, ὑπεύθυνον παντὸς τοῦ ἰσχυροτέρου. ἔστω. τὸν ἀγρὸν δ' ἐπί σοι ἐστὶν ἔχειν ὅταν θέλῃς, καὶ ἐφ' ὅσον θέλεις, καὶ οἷον θέλεις; οὔ. τὰ δὲ δουλάρια; οὔ. τὰ δ' ἱμάτια; οὔ. τὸ δὲ οἰκίδιον; οὔ. τοὺς δ' ἵππους; τούτων μὲν οὐδέν. ἂν δὲ τὰ τέκνα σου ζῆν θέλῃς ἐξ ἅπαντος, ἢ τὴν γυναῖκα, ἢ τὸν ἀδελφὸν, ἢ τοὺς φίλους; οὐδὲ τοῦτο. πότερον οὖν; οὐδὲν ἔχεις αὐτεξούσιον, ὃ ἐπὶ μόνῳ ἐστί σοι, καὶ ἀναφαίρετον; ὅρα οὖν οὕτω, καὶ σκέψαι αὐτό. μή τις δύναταί σε ποιῆσαι συγκαταθέσθαι τῷ ψεύδει; οὐδείς. οὐκοῦν ἐν μὲν τῷ συγκαταθετικῷ τόπῳ, ἀκώλυτος καὶ ἀνεμπόδιστος εἶ. ἄγε, ὁρμῆσαι δέ σε ἐφ' ὃ μὴ θέλῃς, τίς δύναται ἀναγκάσαι; δύναται. ὅταν γάρ μοι θάνατον ἢ δεσμὰ ἀπειλῇ, ἀναγκάζει μ' ὁρμῆσαι. ἂν οὖν καταφρονῇς τοῦ ἀποθανεῖν, κ[αὶ] τοῦ δεδέσθαι, ἔτι αὐτοῦ ἐπιστρέφῃ; οὔ. σὸν οὖν ἐστιν ἔργον, τὸ καταφρονεῖν θανάτου, ἢ οὐ σόν; ἐμόν. σὸν ἄρα ἐστὶ καὶ τὸ ὁρμῆσαι, ἢ οὔ; ἔστω τὸ ἐμόν. τὸ δ' ἀφορμῆσαι τίνος; σὸν καὶ τοῦτο. τί οὖν, ἂν ἐμοῦ ὁρμήσαντος περιπατῆσαι, ἐκεῖνός με κωλύσῃ;

hoc quidem. Cum e
crum? Neque hoc. Vi
mori? Neque hoc. Igi
pus alienum eſt, cuiuis
ri obnoxium. Eſto. A
te eſt agrum habere c
les, & quoad voles, &
voles? Non. Seruulos
Non. At veſtes? Non. D
culam? Non. At equo
rum omnium nihil.
tuos liberos perpetuo
vis, aut vxorem, aut f
aut amicos? Ne hoc q
Nũquid ergo nihil hal
prium quod tibi ſoli
nec eripi poſſit? Sic igit
vide atque conſidera: n
efficere poteſt, vt aſſ
mendacio? Nemo. Erg
co aſſenſionis nec pi
nec impediri potes. A
appetas quod non vis
poteſt cogere? Poteſt
mihi mortem aut vinc
nitetur, appetere me c
ſi vincula & mortem
mnas, adhuc eum cura
Tuum ergo eſt opus, c
tus mortis: aut ſi tu
eſt, meum eſt. Tuum
opus mortem cont
aut non tuum? Meum.
igitur eſt appetere, au
petere? Eſto meum. Qu
horrere ab aliqua re? I
tuum eſt. Qui autem, ſ
deambulare cupiẽtem
beat? Ille certe me pro

tuum prohibet? Num
ſionem tuam? Non. At
iſculum? Ita. tanquam
em. i. ſto. At ego non am-
deambulo. Quis autem
ıxit, deambulare tuum
pus, nec poſſe prohiberi?
ego illud ſolum quod in
endo poſitum eſt, pro-
i poſſe negaui. Vbi au-
orpore atque illius mi-
io ſit opus, pridem au-
i, nihil eſſe tuum. Sunto
:. Quis autem te cogere
, vt appetas quod non
emo. Item inſtituere at-
ıſcipere aliquid, atque
is viſis vti, quis? Nemo.
ıe appetentem ille pro-
it, eo potiri quod appe-
uum aliquid appetes, &
prohiberi nequit, quo-
prohibebit? Nullo mo-
ıis autem tibi dicit, eum
quid alieni appetat, pro-
non poſſe? Ergo ſanita-
o appetam? Nequaquã,
am rem alienã. Quod
enes te nõ eſt, vel para
tueri cum vis: alienum
nge ab eo nõ modo ma-
ed appetitum etiam, ac
quidem magis abſtine.
ıi te in ſeruitutem tra-
: collum iugo ſubiece-
quid admiratus fueris
uum non eſt: ſi quid a-
x mortale cõcupiueris.
nus non eſt mea? Pars

τί σου κωλύει; μή τι τὴν συγ-
κατάθεσιν; οὔ. ἀλλὰ τὸ σωμά-
τιον; ναί, ὡς λίθον. ἔστω, ἀλλ'
οὐκέτι ἐγὼ περιπατῶ. τίς δέ
σοι εἶπε, τὸ περιπατεῖν σου σὸν
ἔργον ἐστὶν ἀκώλυτον; ἐγὼ
γὰρ ἐκεῖνο ἔλεγον ἀκώλυτον
μόνον, τὸ ὁρμῆσαι. ὅπου
δὲ σώματος χρεία, καὶ τῆς
ἐκ τούτου συνεργείας, πά-
λαι ἀκήκοας, ὅτι οὐδέν ἐστι
σόν. ἔστω καὶ ταῦτα. ὀρέ-
γεσθαι δέ σε οὐ μὴ θέλεις,
τίς ἀναγκάσαι δύναται; οὐ-
δείς. προθέσθαι δ' ἢ ἐπι-
βαλέσθαι τίς, ἢ ἁπλῶς
χρῆσθαι ταῖς προσπιπτούσαις
φαντασίαις; οὐδὲ τοῦτο.
ἀλλ' ὀρεγόμενόν με, κωλύ-
σει τυχεῖν οὗ ὀρέγομαι. ἂν
τῶν σῶν τινος ὀρέγῃ, καὶ τῶν
ἀκωλύτων, πῶς σε κωλύ-
σει; οὐδαμῶς. τίς οὖν σοι
λέγει, ὅτι ὁ τῶν ἀλλοτρίων
ὀρεγόμενος, ἀκώλυτός ἐστιν;
ὑγείας οὖν μὴ ὀρέγωμαι;
μηδαμῶς, μὴ δ' ἄλλου
ἀλλοτρίου μηδενός. ὃ γὰρ οὐκ
ἔστιν ἐπὶ σοὶ παρασκευά-
σαι ἢ τηρῆσαι ὅτε θέλεις,
τοῦτο ἀλλότριόν ἐστι. μακρὰν
ἀπ' αὐτοῦ οὐ μόνον τὰς χεῖ-
ρας, ἀλλὰ πρότερον τὴν ὄρε-
ξιν. εἰ δὲ μή, παρέδωκας σαυ-
τὸν δοῦλον, ὑπέθηκας τὸν
τράχηλον· ἄν τι θαυμάσῃς
τῶν μὴ σῶν, ᾧ τινι ἂν τῶν
ὑπευθύνων καὶ θνητοῦ προσπα-
θῇς. ἡ χεὶρ οὐκ ἔστιν ἐμή; μέρος

ἐπὶ σόν, φύσει δὲ πηλὸς κωλυτόν, ἀναγκαστόν, δοῦλον παντὸς τοῦ ἰσχυροτέρου. καὶ τί σοι λέγω χεῖρας; ὅλον τὸ σῶμα οὕτως ἔχειν σε δεῖ, ὡς ὀνάριον ἐπισεσαγμένον· ἐφ' ὅσον ἂν οἷόν τε ᾖ, ἐφ' ὅσον ἂν δίδοται. ἂν δ' ἀγγαρεία ᾖ, καὶ στρατιώτης ἐπιλάβηται, ἄφες, μὴ ἀντίτεινε, μηδὲ γόγγυζε. εἰ δὲ μή, πληγὰς λαβών, οὐδὲν ἧττον ἀπολεῖς καὶ τὸ ὀνάριον. ὅταν δὲ πρὸς τὸ σῶμα οὕτως ἔχειν σε δέῃ, ὅρα τί ἀπολείπεται περὶ τὰ ἄλλα, ὅσα τοῦ σώματος ἕνεκα παρασκευάζεται. ὅταν ἐκεῖνο ὀνάριον ᾖ, τἆλλα γίνεται χαλινάρια τοῦ ὀναρίου, σαγμάτια, ὑποδημάτια, κριθαί, χόρτος. ἄφες κἀκεῖνα, ἀπόλυε θᾶττον καὶ εὐκολώτερον ἢ τὸ ὀνάριον. καὶ ταύτην τὴν παρασκευὴν παρασκευασάμενος, καὶ τὴν ἄσκησιν ἀσκήσας, τὰ ἀλλότρια ἀπὸ τῶν ἰδίων διακρίνειν, τὰ κωλυτὰ ἀπὸ τῶν ἀκωλύτων, ταῦτα πρὸς ἑαυτὸν ἡγεῖσθαι, ἐκεῖνα μὴ πρὸς ἑαυτόν· ἐνταῦθα ἐπιστρόφως ἔχειν ὀρέξεως, ἐνταῦθα τὴν ἔκκλισιν. μή τι ἔτι φοβῇ τινά; οὐδένα. περὶ τίνος γὰρ φοβήσῃ, περὶ τῶν σαυτοῦ; ὅπου σοι ἡ οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ; καὶ τίς τούτων ἐξουσίαν ἔχει; τίς ἀφελέσθαι αὐτὰ δύναται, τίς ἐμποδίσαι; οὐ μᾶλλον ἢ τὸν θεόν. ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ σώματος, καὶ τῆς κτήσεως; ὑπὲρ τῶν ἀλλοτρίων, ὑπὲρ τῶν οὐδὲν πρὸς σέ. καὶ τί

tua eſt, ſuapte vero natu
tum: poteſt prohiberi,
cogi, ſerua eſt cuiuſuis
ſtioris. Quid tibi manu
cam? totum corpus ita
bere oportet, vt aſellum
tellis onuſtum: quate
cuerit & datum fuerit.
vis allata fuerit, & mile
puerit: omitte, ne reni
murmura. Nam alioqui
etiam acceptis, nihilo
aſellum amittes. Quod
corpus te ſic affectum eſ
cet, vide quid de cæteris
endum ſit, quæ corpor
tia comparantur? Cum a
ſit corpus: cætera freni fi
ſelli, clitellę, ferreæ calce
deum, fœnum. Omitte i
iam: abſolue citius & e
tius quam aſellum. At
hunc modum præpara
exercitatus, a propriis
diſcernito: ea quæ pro
poſſunt, ab iis quæ no
sũt. Hęc ad te ptinere pu
la nihil ad te attinere. H
randa eſt appetitio, illic
ſatio. Num quẽ adhuc t
Neminem. Qua enim
reberis? Aliqua tuarum
materia tui boni & mali
ta eſt? Quis ea in poteſta
bet? Quis auferre poteſt?
impedire? Nihilo magis
Deũ. At in corporis & fac
tum rebus, in alienis, in ii
nihil ad te attinẽt. poteſt.

aliud ab initio meditaſ...s, niſi vt tua, & aliena diſ...eres? Ea quæ in tua, & quę ...iorum eſſent poteſtate? ...prohiberi poſſent, & ...prohiberi? Qua vero gra... philoſophos acceſſiſti? Vt ...o minus voto fruſtreris, ...amitoſus ſis? Igitur im...rritus & perturbationis ...s ſic eris. Dolor autem ...id te? Nam quorum ex...tio timetur, horum pre... dolet. Quid autem am... deſiderabis? Nam eorum ...m quæ tui arbitrij ſunt, ...e quæ pulcra ſint & ad...moderatum habes & trā...m appetitum. Eorum ...i quæ a tua voluntate ...endent, nihil appetis. ...orro locum habebit bruſ...lud & impetuoſum, & ...nodum concitatum? Cū ...duerſus res ſic affectus ...: quis homo deinceps ...lis eſſe poteſt? Quid e...abet homo homini ter... ſiue conſpiciatur, ſiue ...uatur, aut etiam vna vi...? Nihilo magis quā equus ...aut canis cani, aut apis ... res cuiq; formidabiles ...uas cum quis alteri cō...at auferre poteſt, tum & ... formidabilis. Quomo...o arx iſta euertitur? Nō ...eq; igni, ſed opinioni... decretis. Nam ſi eam

ἄλλο ἐξαρχῆς ἐμελέτας, ἢ διακρίνειν τὰ σὰ καὶ οὐ σὰ; τὰ ἐπὶ σοὶ καὶ οὐκ ἐπὶ σοί; τὰ κωλυτὰ καὶ ἀκώλυτα; τίνος δ᾽ ἕνεκα προσῆλθες τοῖς φιλοσόφοις; ἵνα μηδὲν ἧττον ἀτυχῆς καὶ δυστυχῆς; οὐκοῦν ἄφοβος μὲν οὕτως ἔσῃ, καὶ ἀτάραχος. λύπη δὲ τί πρὸς σέ; ὧν γὰρ προσδοκωμένων φόβος γίνεται, καὶ λύπη παρόντων. ἐπιθυμήσεις δὲ τίνος ἔτι; τῶν μὲν γὰρ προαιρετικῶν, ἅτε καλῶν ὄντων καὶ παρόντων, σύμμετρον ἔχεις καὶ καθεστηκυῖαν τὴν ὄρεξιν· τῶν δ᾽ ἀπροαιρέτων, οὐδενὸς ὀρέγῃ. ἵνα καὶ τόπον σχῇ τὸ ἄλογον ἐκεῖνο καὶ ὠστικὸν, καὶ παρὰ τὰ μέτρα ἠπειγμένον. ὅταν οὖν πρὸς τὰ πράγματα οὕτως ἔχεις, τίς ἔτι ἄνθρωπος δύναται φοβερὸς εἶναι; τί γὰρ ἔχει ἄνθρωπος ἀνθρώπῳ φοβερὸν, ἢ ὀφθεὶς, ἢ λαλήσας, ἢ ὅλως συναναστραφείς; οὐ μᾶλλον ἢ ἵππος ἵππῳ, ἢ κύων κυνί, ἢ μέλισσα μελίσσῃ. ἀλλὰ τὰ πράγματα ἑκάστου φοβερά ἐστι. ταῦτα δ᾽ ὅταν περιποιεῖν τίς δύνηταί τινι, ἢ ἀφελέσθαι, τότε καὶ αὐτὸς φοβερὸς γίνεται. πῶς οὖν ἀκρόπολις καταλύεται; οὐ σιδήρῳ, οὐδὲ πυρὶ, ἀλλὰ δόγμασιν. ἂν γὰρ τὴν ἐστιν

ἐν τῇ πόλει καθείλομεν, μή τι
καὶ τὴν τοῦ πυρετοῦ; μή τι καὶ τὴν
τῶν καλῶν γυναικαρίων; μή τι
ἁπλῶς τὴν ἐν ἡμῖν ἀκρόπο-
λιν, καὶ τοὺς ἐν ἡμῖν τυράννους
ἀποβεβλήκαμεν; οὓς ἐφ᾽ ἑκά-
στοις καθ᾽ ἡμέραν ἔχομεν, πο-
τὲ μὲν τοὺς αὐτούς, ποτὲ δ᾽
ἄλλους; ἀλλ᾽ ἔνθεν ἄρξασθαι δεῖ,
καὶ ἔνθεν καθελεῖν τὴν ἀκρό-
πολιν, ἐκβάλλειν τοὺς τυράν-
νους, τὸ σωμάτιον ἀφεῖναι, τὰ
μέρη αὐτοῦ, τὰς δυνάμεις, τὴν
κτῆσιν, τὴν φήμην, ἀρχάς, τι-
μάς, τέκνα, ἀδελφούς, φίλους,
ταῦτα πάντα ἡγήσασθαι ἀλ
λότρια. κἂν ἔνθεν ἐκβληθῶ-
σιν οἱ τύραννοι, τί ἔτι ἀποτει-
χίζω τὴν ἀκρόπολιν; ἐμοῦ γε
ἕνεκα. ἑστῶσα γὰρ τί μοι ποιεῖ;
τί ἔτι ἐκβάλλω τοὺς δορυφό-
ρους, ποῦ γὰρ αὐτῶν αἰσθάνομαι;
ἐπ᾽ ἄλλους ἔχουσι τὰς ῥάβδους,
καὶ τοὺς κοντούς, καὶ τὰς μαχαί-
ρας. ἐγὼ δὲ πώποτ᾽ οὐ θέλων
ἐκωλύθην, οὔτ᾽ ἠναγκάσθην
μὴ θέλων. καὶ πῶς τοῦτο δυνα-
τόν; προσκατατέταχά μου τὴν
ὁρμὴν τῷ θεῷ. θέλει μ᾽ ἐκεῖ-
νος πυρέσσειν; κἀγὼ θέλω. θέ-
λει ὁρμᾶν ἐπί τι; κἀγὼ θέλω.
θέλει ὀρέξασθαι; κἀγὼ θέλω. θέ-
λει με τυχεῖν τινός; κἀγὼ βού-
λομαι. οὐ θέλει; οὐ βούλομαι.
ἀποθανεῖν οὖν θέλω. τίς ἔτι με
κωλῦσαι δύναται παρὰ τὸ ἐ-
μοὶ φαινόμενον, ἢ ἀναγκάσαι;
οὐ μᾶλλον ἢ τὸν Δία. οὕτω ποι-
οῦσι καὶ τῶν ὁδοιπόρων οἱ ἀσφαλέστεροι. ἀκήκοεν ὅτι λῃστεύεται

quæ in vrbe eſt ſuſtuler
num etiã febrim, num p
mulierculas, num deni
cem in nobis ſitam, nu
rannos in nobis colloc
iecerimus? Quos omni
reb. quotidie experimu
eoſdem, nunc diuerſos
ordiendum eſt: arx ab h
te demolienda eſt: hinc
di tyranni: corpuſculur
ſum faciẽdum: partes e
cultates, poſſeſſiones,
magiſtratus, honores,
fratres, amici, hæc omi
cenda ſunt aliena. Q
hinc eiecti fuerint tyra
arcem adhuc, mea qui
ſa, deſtruam? nam ſt
quid mihi incõmodat
eiiciam ſatellites? vbi e
los ſentio? Aduerſus al
bent faſces, & contos
dios. Ego vero nunqu
lens prohibitus ſum, n
ctus nolens. Quo pac
fieri poteſt? Appetitũ
obedientem præbui D
ille me febricitare? Vc
pſe. Vult me aliqua re
Volo & ipſe. Non vult
Mori me vult? Mori igi
lo. Quis adhuc me
poteſt cõtra meam ſen
aut cogere? Nihilo ma
Iouem. Sic faciunt etia
tores cautiores. Si au
iter latrociniis infeſtu

viæ committere nõ au-
…ed comitatu vel legati,
…æſtoris, vel proconſulis
…tato, & iis aggregati tu-
…conficiunt. Sic etiam in
…o facit vir prudẽs. Mul-
…ocinia ſunt, tyranni,
…ſtates, egeſtates, iacturæ
…norum. Quo cõfugias?
…odo incolumis trãſeas?
…mitatus tutum te red-
… te adiunges? Diuiti il-
…onſulari? Quem inde
…capiam? Ipſe exuitur,
…luget. Quid vero ſi co-
…: meus in me conuer-
…o meus fiat: quid faci-
…nicus ero Cæſaris: cui
…miliaris fuero, nemo
…iuriam faciet. Primũ,
…illuſtris, quæ mihi to-
… & perferenda erunt?
… & a quam multis ſpo-
… Deinde ſi factus fuero,
…ortalis eſt. Si vero de-
…liqua impulſus, idem
… mihi factus fuerit:
…dendum? In ſolitudi-
…ge illo febris non ve-
…d ergo profeceris? Nõ
… inuenire comitem,
… tutus ſis, fidelem,
… inſidiarum exper-
…o vir prudens ita rem
…t, hanc rationem ſe-
… ſi Deo ſe dederit, ſe
… confecturum. Quid
… Dedere ſeſe Deo? Vt
… voluerit, & ipſe

μόνος οὐ τολμᾷ καθεῖναι, ἀλλὰ περιέμεινε συνοδίαν ἢ πρεσβευτοῦ, ἢ ταμίου, ἢ ἀνθυπάτου· καὶ προσκατατάξας ἑαυτὸν, παρέρχεται ἀσφαλῶς· οὕτω καὶ ἐν τῷ κόσμῳ ποιεῖ ὁ φρόνιμος. πολλὰ λῃστήρια, τύραννοι, χειμῶνες, ἀπορίαι, ἀποβολαὶ τῶν φιλτάτων. ποῦ τις καταφυγῇ, πῶς ἀλῄστευτος παρέλθῃ; ποίαν συνοδίαν περιμείνας ἀσφαλῶς διέλθῃ; τίνι προσκατατάξας ἑαυτὸν; τῷ δεῖνι πλουσίῳ; τῷ ὑπατικῷ; καὶ τί μοι ὄφελος; αὐτὸς ἐκδύεται, οἰμώζει, πενθεῖ. τί δ' ἂν ὁ συνοδοιπόρος αὐτὸς ἐπ' ἐμὲ στραφεὶς, λῃστής μου γένηται; τί ποιήσω; φίλος ἔσομαι Καίσαρος. ἐκείνου με ὄντα ἑταῖρον, οὐδεὶς ἀδικήσει. πρῶτον μὲν, ἵνα γένωμαι λαμπρὸς, ἅ με δεῖ τλῆναι καὶ παθεῖν; ποσάκις καὶ ὑπὸ πόσων λῃστευθῆναι; εἶτα ἐὰν γένωμαι, καὶ οὗτος θνητός ἐστιν. ἂν δ' αὐτὸς ἔκ τινος περιστάσεως ἐχθρός μου γένηται, ἀναχωρῆσαι ποῦ ποτε κρεῖσσον; εἰς ἐρημίαν. ἄγε, ἐκεῖ πυρετὸς οὐκ ἔρχεται; τί οὖν γένηται; οὐκ ἔστιν εὑρεῖν ἀσφαλῆ σύνοδον, πιστὸν, ἰσχυρὸν, ἀνεπιβούλευτον; οὕτως ἐφίστησι καὶ ἐννοεῖ, ὅτι ἐὰν τῷ θεῷ προσκατατάξῃ ἑαυτὸν, διελεύσεται ἀσφαλῶς. πῶς λέγεις προσκατατάξαι; ἵν' ὃ ἂν ἐκεῖνος θέλῃ καὶ αὐτὸς

θέλη, καὶ ὃ ἂν ἐκεῖνος μὴ θέλη, τοῦτο μηδ' αὐτὸς θέλη. πῶς οὖν τοῦτο γένηται; πῶς γὰρ ἄλλως, ἢ ἐπισκεψαμένῳ τὰς ὁρμὰς τοῦ θεοῦ, καὶ τὴν διοίκησιν; τί μοι δέδωκεν ἐμὸν καὶ αὐτεξούσιον; τί αὑτῷ κατέλιπε; τὰ προαιρετικά μοι δέδωκεν, ἐπ' ἐμοὶ πεποίηκεν ἀνεμπόδιστα, ἀκώλυτα. τὸ σῶμα τὸ πήλινον, πῶς ἐδύνατο ἀκώλυτον ποιῆσαι; ὑπέταξεν οὖν τῇ τῶν ὅλων περιόδῳ, τὴν κτῆσιν, τὰ σκεύη, τὴν οἰκίαν, τὰ τέκνα, τὴν γυναῖκα. τί οὖν θεομαχῶ; τί θέλω τὰ μὴ θελητά; τὰ μὴ δοθέντα μοι ἐξ ἅπαντος ἔχειν; ἀλλὰ πῶς; ὡς δέδοται. καὶ ἐφ' ὅσον δύναται. ἀλλ' ὁ δοὺς ἀφαιρεῖται. τί οὖν ἀντιτείνω; οὐ λέγω, ὅτι ἠλίθιος ἔσομαι, τὸν ἰσχυρότερον βιαζόμενος, ἀλλ' ἔτι πρότερον ἄδικος. πόθεν γὰρ ἔχων αὐτὰ ἦλθον; ὁ πατήρ μου αὐτὰ ἔδωκεν. ἐκείνῳ δὲ τίς; τὸν ἥλιον δὲ τίς πεποίηκε, τοὺς καρποὺς δὲ τίς; τὰς δ' ὥρας τίς; τὴν δὲ πρὸς ἀλλήλους συμπλοκὴν καὶ κοινωνίαν τίς; εἶτα σύμπαντα εἰληφὼς παρ' ἄλλου, καὶ αὐτὸν σεαυτὸν, ἀγανακτεῖς καὶ μέμφῃ τὸν δόντα, ἄν σού τι ἀφέληται; τίς ὤν; καὶ ἐπὶ τί ἐληλυθώς;

velit: & quod ille nolue
ipſe velit. Qui ergo iſt
Quomodo fieret alit
conſideranda Dei app
& adminiſtratione? Q
hi dedit meum, & m
quid ſibi ipſe reſeruau
berám voluntatem n
dit: & quæ in mea p
ſunt, ea nec impediri
hiberi poſſe voluit.
autem luteum, quom
tuit tale efficere, vt a
prohiberetur? Subiec
ſub vniuerſitatis c
poſſeſſiones, vaſa, æ
ros, vxorem. Quid e
repugno? Quid vol
velle non debeo, vt e
hi data non ſunt, qu
do conſequar? Sed qu
Vt data ſunt, & quat
poſſunt. At is qui de
iterum? Quid ergo
Non dico me ſtultu
potentiori aduerſer,
to ante iniurium. V
ea habui? Pater illa
derat. Illi vero quis
quis fecit? Fruges q
Quis anni tempor
xit? Communitatem
ſociationem homin
ipſos, quis inſtituit
cum omnia, teipſ
que aliunde acceper
gnaris & accuſas la
illorum, ſi quid tib
rit? Quis es, & cu

...e ille te introduxit? ...e lumen ille tibi mon... ? Non adiutores adiun... on ſenſus? Non ratio... Qualem vero te intro... Nonne vt mortalem? ... : vt cum exigua carun... ...turum in terris, & ſpe... ...m ſuam gubernatio... Nonne vt ciuem ſuum, ...xiguum tempus cele... ...interſuturum? Non ...r, dum tibi datum eſt ...a pompa & celebrita... ...te eduxerit, abire, ad... ...o, & gratiis actis de ...idiſti & audiuiſti? I... ...ius feſtiuitati intereſ... ... Etiam myſtæ diu... ...ari ſe vellent. Forſi... ...am, qui Olympiæ ...os pugiles ſpectare. ...itas finita eſt. Exi: ... gratus, vt verecun... ...ocum aliis: oportet ...aſci, vt & tu natus ...tos habere locum & ...nes, & victum. Si ...i non diſceſſerint, ...quitur? Cur inſa... ... Cur ſatis fieri tibi ...? Quid angis & co... ...dum? Næ. Sed li... ...am eſſe volo, atque ...uane ſunt, an eius ... Annon eius qui te ...it? Ergo non cedes ...locū dabis melio... ...iis conditionibus

οὐχὶ ἐκεῖνός σε εἰσήγαγεν; οὐχὶ τὸ φῶς ἐκεῖνός σοι ἔδειξεν; οὐ συνεργοὺς ἔδωκεν; οὐκ αἰσθήσεις; οὐ λόγον; ὡς τίνα δὲ εἰσήγαγεν; οὐχ ὡς θνητόν; οὐχ ὡς μετὰ ὀλίγου σαρκιδίου ζήσοντα ἐπὶ τῆς γῆς; καὶ θεασόμενον τὴν διοίκησιν αὐτοῦ, καὶ συμπολιτευσόμενον αὐτῷ καὶ συνεορτάζοντα πρὸς ὀλίγον; οὐ θέλεις οὖν, ἕως δέδοταί σοι, θεασάμενος τὴν πομπὴν καὶ τὴν πανήγυριν, εἶτα ὅταν σ' ἐξάγῃ, πορεύεσθαι προσκυνήσας, καὶ εὐχαριστήσας ὑπὲρ ὧν ἤκουσας καὶ εἶδες; οὔ, ἀλλ' ἔτι ἑορτάζειν ἤθελον. καὶ γὰρ οἱ μύσται, μυεῖσθαι· τάχα δὲ καὶ οἱ ἐν Ὀλυμπίᾳ, ἄλλους ἀθλητὰς βλέπειν· ἀλλ' ἡ πανήγυρις πέρας ἔχει. ἔξελθε, ἀπαλλάγηθι ὡς εὐχάριστος, ὡς αἰδήμων. δὸς ἄλλοις τόπον. δεῖ γενέσθαι καὶ ἄλλους, καθάπερ καὶ σὺ ἐγένου· καὶ γενομένους ἔχειν χώραν, καὶ οἰκήσεις, καὶ τὰ ἐπιτήδεια. ἂν δ' οἱ πρῶτοι μὴ ὑπεξάγωσι, τί ὑπολείπεται; τί ἄπληστος εἶ; τί ἀνίκανος; τί στενοχωρεῖς τὸν κόσμον; ναί, ἀλλὰ τὰ τεκνία μετ' ἐμαυτοῦ εἶναι θέλω, καὶ τὴν γυναῖκα. σὰ γάρ ἐστιν; οὐχὶ τοῦ δόντος; οὐχὶ καὶ τοῦ σε πεποιηκότος; εἶτα οὐκ ἐκστήσῃ τῶν ἀλλοτρίων; οὐ παραχωρήσεις τῷ κρείσσονι; τί οὖν

μ' εἰσήγαγεν ἐπὶ τούτοις; καὶ εἰ μὴ ποιεῖ σοι, ἔξελθε. οὐκ ἔχει χρείαν θεατοῦ μεμψιμοίρου. τῶν συνεορταζόντων δ' ἔστι, τῶν συγχορευόντων, ἵν' ἐπικροτῶσι μᾶλλον, ἐπιθειάζωσιν, ὑμνῶσι δὲ τὴν πανήγυριν. τοὺς ἀταλαιπώρους δὲ καὶ δειλοὺς οὐκ ἀηδῶς ὄψεται ἀπολελυμένους τῆς πανηγύρεως. οὐδὲ γὰρ παρόντες ὡς ἐν ἑορτῇ διῆγον, οὐδ' ἐξεπλήρουν τὴν χώραν τὴν πρέπουσαν, ἀλλ' ὠδυνῶντο, ἐμέμφοντο τὸν δαίμονα, τὴν τύχην, τοὺς συνόντας· ἀναίσθητοι καὶ ὧν ἔτυχον, καὶ τῶν ἑαυτῶν δυνάμεων, ἃς εἰλήφασι πρὸς τὰ ἐναντία, μεγαλοψυχίας, γενναιότητος, ἀνδρείας, αὐτῆς τῆς νῦν ζητουμένης ἐλευθερίας. ἐπὶ τί οὖν εἴληφε ταῦτα; χρησόμενος. μέχρι τίνος; μέχρις ἂν ὁ χρήσας θέλῃ. ἂν οὖν ἀναγκαῖα μὴ ᾖ. μὴ προσπάσχε αὐτοῖς· καὶ οὐκ ἔσται. σὺ αὐτῷ αὐτοῖς μὴ εἴπῃς ἀναγκαῖα, καὶ οὐκ ἔστι. ταύτην τὴν μελέτην ἕωθεν εἰς ἑσπέραν μελετᾶν ἔδει, ἀπὸ τῶν μικροτάτων, ἀπὸ τῶν εὐεπηρεαστοτάτων ἀρξάμενος, ἀπὸ χύτρας, ἀπὸ ποτηρίας· εἶθ' οὕτως ἐπὶ χιτωνάριον προσελθε, ἐπὶ κυνάριον, ἐπὶ ἱππάριον, ἐπὶ ἀγρίδιον· ἔνθεν ἐπὶ σαυτὸν, τὸ σῶμα, τὰ μέρη τοῦ σώματος, τὰ τέκνα, τὴν γυναῖκα, τοὺς ἀδελφούς· πανταχοῦ περιβλέψας, ἀπόρριψον ἀπὸ σεαυτοῦ. κάθηρον τὰ δόγματα, μήτι

me introduxit? Si tibi
cet, egredere, non op
ſpectatore querulo. Eo
rit, qui feſtū vna celebr
vna ſaltent, qui app
potius, qui admiren
diuinis laudibus celel
laudent ſpectaculum.
autem & timidos n
tus ſpectaculo digreſ
bit. Neque enim du
ſent, vt in feſtiuitate
nec tuebantur locun
nientem, ſed doleba
ſabant Deos, fortuna
liares. non animad
quid conſecuti eſſen
que virium ad pr
contraria obliti, gen
fortitudinis, illius i
de nunc agitur, liber
igitur iſta accepit? V
tur. Quouſque? D
mutuauit, volueri
neceſſaria non erun
lis affici, & nō erūt.
ne dicas eſſe neceſſa
ſunt. Hoc a dilucul
veſperam erat me
initio ſumto a mi
pluribus caſibus ob
olla, a poculo. Dein
dere ad tuniculam,
lum, ad equuulum, a
inde ad te ipſum, a
partes corporis, ad
xorē, fratres. Vbi o
colluſtraris, abiice
purgato opinione

rit tibi, non tuum: ne nnatum ſit, ne quid olore tuo ſit auellen- c in quotidiana exerci- dicito, vt illic, non te phari (eſto id nomen ns) ſed te vindicem & ēexhibere. Hæc enim libertas. hac libertate iſthene Diogenes acce- ab vllo in ſeruitutem deinde poſſe negauit. fretus, quomodo ca- ? Quomodo piratas t? num eorũ aliquem um appellauit? Neque nomine loquor. Ne- m vocem extimeſco: ctum, vnde vox profi- Annon eos increpa- od captiuos male ale- uomodo venditus eſt? quærebat dominum? ed ſeruum. Venditus quomodo ſe geſſit er- inum? Statim cum eo uit, eum ſic veſtitum rtere: non ita eſſe ra- lij quomodo educandi Quid mirum? nam ſi bam emiſſet, nunquid ſtra miniſtro illo, an vteretur? Si medicũ, modo: ſi architectum. ta in quolibet genere i imperito imperare o neceſſe eſt. Qui igitur erſum vitæ degendæ i inſtructus eſt, cum

περιέστηταί σοι τῶν οὐ σῶν, μή τι συμπέφυκε, μή τι ὀδυνήσῃς ἀποσπώμενον. καὶ λέγε γυμναζόμενος καθ' ἡμέραν ὡς ἐκεῖ, μή ὅτι φιλοσοφεῖς (ἔστω φορτικὸν τὸ ὄνομα) ἀλλ' ὅτι καρπιστὴν δίδως· τοῦτο γάρ ἐστιν ἡ τῷ ὄντι ἐλευθερία. ταύτην ἠλευθερώθη Διογένης παρ' Ἀντισθένους, καὶ οὐκέτι ἔφη καταδουλωθῆναι δύνασθαι ἐπ' οὐδενός. διὰ τοῦτο πῶς ἑάλω; πῶς τοῖς πειραταῖς ἐχρῆτο; μή τι κύριον εἶπέ τινα αὐτῶν; καὶ οὐ λέγω τὸ ὄνομα· οὐ γὰρ τὴν φωνὴν φοβοῦμαι· ἀλλὰ τὸ πάθος, ἀφ' οὗ ἡ φωνὴ ἐκπέμπεται. ἢ πῶς ἐπιτιμᾷ αὐτοῖς, ὅτι κακῶς ἔτρεφον τοὺς ἑαλωκότας; πῶς ἐπράθη; μή τι κύριον ἐζήτει, ἀλλὰ δοῦλον. πῶς δὲ πραθεὶς ἀνεστρέφετο πρὸς τὸν δεσπότην; εὐθὺς διελέγετο πρὸς αὐτὸν, ὅτι οὕτως ἐστολίσθαι δεῖ αὐτόν, οὐχ οὕτω κεκάρθαι. περὶ τῶν υἱῶν, πῶς δεῖ αὐτοὺς διάγειν. καὶ τί θαυμαστόν; εἰ γὰρ παιδοτρίβην ἐώνητο ἐν τοῖς παλαιστρικοῖς, ὑπηρέτῃ ἂν ἐχρῆτο αὐτῷ, ἢ κυρίῳ. εἰ δὲ ἰατρὸν, ὡσαύτως· εἰ δ' ἀρχιτέκτονα, καὶ οὕτως. ἐφ' ἑκάστης ὕλης, τὸν ἔμπειρον τοῦ ἀπείρου κρατεῖν πᾶσα ἀνάγκη. ὅστις οὖν καθόλου τὴν περὶ βίον ἐπιστήμην κέκτηται,

τί ἄλλο ἢ τοῦτον εἶναι δεῖ τὸν δεσπότην; τίς γάρ ἐστιν ἐν νηῒ κύριος; ὁ κυβερνήτης. διὰ τί; ὅτι ὁ ἀπειθῶν αὐτῷ, ζημιοῦται. ἀλλὰ δῆραί με δύναται. μή τι οὖν ἀζημίως; οὕτω μὲν κἀγὼ ἔκρινον, ἀλλ' ὅτι οὐκ ἀζημίως, διὰ τοῦτο οὐκ ἔξεστιν. οὐδενὶ δ' ἀζήμιόν ἐστι, τὸ ποιεῖν τὰ ἄδικα. καὶ τίς ἡ ζημία τῷ δήσαντι τὸν αὐτοῦ δοῦλον; ἣν δοκεῖς, τὸ δῆσαι τοῦτο. ὃ καὶ σὺ ὁμολογήσεις, ἂν θέλῃς σώζειν ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστι θηρίον, ἀλλ' ἥμερον ζῶον. ἐπεὶ πότ' ἄμπελος πράσσει κακῶς; ὅταν παρὰ τὴν ἑαυτῆς φύσιν πράσσῃ. πότ' ἀλεκτρυών; ὡσαύτως. οὐ κοινῇ καὶ ἄνθρωπος. τίς οὖν αὐτοῦ ἡ φύσις; δάκνειν, καὶ λακτίζειν, καὶ εἰς φυλακὴν βάλλειν, καὶ ἀποκεφαλίζειν; οὔ. ἀλλ' εὖ ποιεῖν, συνεργεῖν, ἐπεύχεσθαι. τότ' οὖν κακῶς πράσσει, ἄν τε θέλῃς, ἄν τε μὴ, ὅταν ἀγνωμονῇ. ὥστε Σωκράτης οὐκ ἔπραξε κακῶς; οὔ, ἀλλ' οἱ δικασταὶ, καὶ οἱ κατήγοροι. οὐδ' ἐν Ῥώμῃ Ἑλουΐδιος; οὔ· ἀλλ' ὁ ἀποκτείνας αὐτόν. πῶς λέγεις; ὡς καὶ σὺ ἀλεκτρυόνα. οὐ λέγεις κακῶς πρᾶξαι, τὸν νικήσαντα καὶ κατακοπέντα,

quid aliud eſſe oportet
dominum? Quis enim in
dominatur? Gubernator.
Quia qui non obtem
damnum facit. Sed flag
dere me poteſt? Num a
damno? Sic quidem & i
dicabam. Sed quia no
que damno: propterea
cet. Nam ſine damno i
facere nemo poteſt. Qu
ro damnum facit, qui ſ
ſuum in vincula coniici
iuſmodi eſſe illud ipſ
vincula coniicere cenſe
iuſmodi & ipſe id eſſe c
bere, ſi hominem non
ram, ſed cicur animal,
dere volueris. Nam c
male cum vite agitur? (
liter quam eius natura
lat agitur. Quando c
lo gallinaceo? Eodem
Ergo etiam cum homi
vero eſt natura homini
dere, & calcitrare, & in
coniicere, & decollare
ſed bene facere, adiuta
re votis. Tum igit
cum eo agitur, velis no
perperam agit. Ergo c
crate nō male actum e
ſed cum iudicibus &
toribus eius. Neque
cum Heluidio? Non,
interfectore illius. Q
iſtud dicis? Quo & tu
gallinaceo. Nō dicis n
eſſe cum victore & vu

cu integro & victo. Neciem beatum prædicas, n perſequitur, neque laa ſed cum ſudantem viis cum eiulantem, cum ndum curſu. Non adllia quædam loquimur, que malum id eſſe diu quod naturæ illius ren Hoc quid habet ade? Nonne & tu de ob aliis illud idem va Cur vero in ſolo hoeliter ſentis? An cum ram eſſe dicimus hoaturam & ſociabilem m id admirabile eſt? quidem. Quomodo uia cum vapulat, cum ila coniicitur, cum capitur, nihil illi accidit quæ qui generoſo ani , ſic diſcedit vt etiam faciat, & fructum ca vero lęditur & miſererfert, ac turpiſſima , qui hominis loco in in viperam, aut craeuaſerit. Age ergo, mus ea quæ in conit. Homo qui prohiberi eſt, liber eſt: cui res in ſunt, vt vult. Qui autē beri, vel cogi vel impeeſt, vel inuit[9] in aliqd u[9] eſt. Quis vero prohi oteſt? Qui nihil aliediderat. Quæ vero ſunt a Quæ penes nos nō eſt

ἀλλὰ τὸν ἀθλητὴν ἡττηθέντα. οὐδὲ κοινῶς σὺ μακαρίζεις, τὸν μήτε διώκοντα, μήτε πονοῦντα, ἀλλ' ὅταν ἱδροῦντα ἴδῃς, ὅταν ὀδυνώμενον, ὅταν ῥηγνύμενον ὑπὸ τοῦ δρόμου; τί παραδοξολογοῦμεν; εἰ λέγομεν, παντὸς κακὸν εἶναι τὸ παρὰ τὴν ἐκείνου φύσιν; τοῦτο παράδοξόν ἐστι; σὺ αὐτὸ ἐπὶ πάντων τῶν ἄλλων οὐ λέγεις; διὰ τί ἐπὶ μόνου οὖν τοῦ ἀνθρώπου ἄλλως φέρῃ; ἀλλ' ὅτι λέγομεν ἥμερον εἶναι τοῦ ἀνθρώπου τὴν φύσιν, καὶ φιλάλληλον, καὶ πιστήν; τοῦτο παράδοξον οὐκ ἔστιν; οὐδὲ τοῦτο. πῶς οὖν; ὅτι οὐ δαιρόμενος βλάπτεται, ἢ δεσμούμενος, ἢ ἀποκεφαλιζόμενος. οὐχὶ οὗτος μὲν γενναῖος πάσχει, καὶ προσκερδαίνων καὶ προσωφελούμενος ἀπέρχεται; ἐκεῖνος δὲ βλαπτόμενός ἐστιν, ὁ τὰ οἰκτρότατα πάσχων, καὶ αἴσχιστα· ὁ ἀντὶ ἀνθρώπου λύκος γινόμενος, ἢ ἔχις, ἢ σφήξ. ἄγε οὖν, ἐπέλθωμεν τὰ ὡμολογημένα. ὁ ἀκώλυτος ἄνθρωπος ἐλεύθερος, ᾧ πρόχειρα τὰ πράγματα ὡς βούλεται. ὃν δ' ἔστιν ἢ κωλῦσαι, ἢ ἀναγκάσαι, ἢ ἐμποδίσαι, ἢ ἄκοντα εἴς τι ἐμβαλεῖν, δοῦλός ἐστι. τίς δ' ἀκώλυτος; ὁ μηδενὸς τῶν ἀλλοτρίων ἐφιέμενος. τίνα δ' ἀλλότρια; ἃ οὐκ ἔστιν ἐφ' ἡμῖν,

οὔτ' ἔχειν οὔτε μὴ ἔχειν, οὔτε ποιὰ ἔχειν, ἢ πῶς ἔχοντα. οὐκοῦν τὸ σῶμα ἀλλότριον, τὰ μέρη αὐτοῦ ἀλλότρια. ἂν τι τούτων ὡς ἰδίῳ προσπαθῇς, δώσεις δίκας, ἃς ἄξιον τὸν τῶν ἀλλοτρίων ἐφιέμενον. αὕτη ἡ ὁδὸς ἐπ' ἐλευθερίαν ἄγει, αὕτη μόνη ἀπαλλαγὴ δουλείας, μόνη τὸ δυνηθῆναί ποτ' εἰπεῖν ἐξ ὅλης ψυχῆς, τὸ,

Ἄγου δέ μ' ὦ Ζεῦ καὶ σύ γ' ἡ πεπρωμένη,

Ὅποι ποθ' ὑμῖν εἰμὶ διατεταγμένος.

Ἀλλὰ τί λέγεις φιλόσοφε; καλεῖ σε ὁ τύραννος, ἐροῦντά τι ὧν οὐ πρέπει σοι. λέγεις, ἢ οὐ λέγεις; εἰπέ μοι. ἄφες, σκέψωμαι. νῦν σκέψῃ; ὅτε δ' ἐν τῇ σχολῇ ἦς, τί ἐσκέπτου; οὐκ ἐμελέτας τίνα ἐστὶ τὰ ἀγαθὰ καὶ τὰ κακὰ, καὶ τίνα οὐδέτερα; ἐσκεπτόμην. τίνα οὖν ἤρεσκεν ἡμῖν; τὰ δίκαια καὶ καλὰ, ἀγαθὰ εἶναι· τὰ ἄδικα καὶ αἰσχρὰ, κακά. μή τι τὸ ζῆν ἀγαθὸν; οὔ. μή τι τὸ ἀποθανεῖν κακὸν; οὔ. μή τι φυλακή; οὔ. λόγος δ' ἀγεννὴς καὶ ἄπιστος, καὶ φίλου προδοσία, καὶ κολακεία τυράννου, τί ἡμῖν ἐφαίνετο;

vel habere, vel non hab
que qualia aut quem
dum affecta eſſe vellem
tur corpus alienum: ite
tes eius alienæ ſunt. Q
ſi quid tanquam propi
delectarit, pœnas da
eum decet qui res alien
cupiſcit. Hæc ad lib
via ducit, hæc ſola eſt
miſſio & liberatio
tis: ſola hæc id præ
tandem toto animo
queas,

Me Iupiter duc, & Fa
ſitas,
Quocunque veſtro de
numine
Sum.——

Sed quid ais philoſop
cat te tyrannus, dict
liquid te indignum.
rus es, an non dictu
ſponde mihi. Sine
rem. Nunc deliberat
vero in ſchola eſſes,
liberabas? Non me
quæ bona, quæ ma
que inter hæc inter
ſent? Quæ igitur p
nobis? Iuſtum &
ſtum, eſſe bonum: i
& turpe, eſſe malun
vita bonum eſt? N
emori malum? No
carcer? Non: ſed o
gener & perfida,
proditio, & aſſentat
ni, quid nobis vid

Quid ergo deliberas, ac potius deliberaſti & con- eſti? Qualis enim eſt de- atio, an mihi conueniat, ſim, maxima bona mi- i acquirere, & mala ma- r propulſare? Pulcra vero deratio, & neceſſaria, magnum conſilium po- t. Quid nobis illudis ? Nunquam talis con- tio incidit. Nec ſi re- quæ turpia ſunt, ho- ſtatueres, cætera vero ius generis, ad hanc derationem deſcendiſ- ed ea longa reiecta, rem tanquam acie oculo- , ſic mente diiudicaſſes. do enim conſideras, v- nigra candida ſint? v- grauia leuia? Annon e- ea quæ euidenter in cadunt, conſectaris? nodo igitur nunc te derare dicis, vtrum neu- agis fugienda ſint quam ? Annon habes decre- ? An vero neque hæc a tibi videntur, ſed ma- xima neque illa. Ve- iſta nihil ad nos. Sic ab initio teipſum aſ- iſti. Vbi ſum? In ſcho- t me audiunt. Qui? o inter philoſophos. ci ſchola egreſſus ſum. to iſta ſcholaſticorum ultorum Hic amicus

κακά. τί οὖν; οὐχὶ σκέπτῃ. οὐδ᾽ ἔσκεψαι, καὶ βεβούλευσαι; ποία γὰρ σκέψις, εἰ καθήκει μοι δυναμένῳ τὰ μέγιστα ἀγαθὰ ἐμαυτῷ περιποιῆσαι, τὰ μέγιστα κακὰ μὴ περιποιῆσαι; καλὴ σκέψις, καὶ ἀναγκαία, πολλῆς βουλῆς δεομένη. τί ἡμῖν ἐμπαίζεις ἄνθρωπε; οὐδέποτέ τοι αὕτη σκέψις γίνεται. οὐδ᾽ εἰ ταῖς ἀληθείαις καλὰ μὲν ἐφαντάζου τὰ αἰσχρὰ, τὰ δ᾽ ἄλλα οὐδέτερα, ἦλθες ἂν ἐπὶ ταύτην τὴν ἐπίστασιν, οὐδ᾽ ἐγγύς. ἀλλ᾽ αὐτόθεν διακρίνειν εἶχες, ὥσπερ ὄψει τῇ διανοίᾳ, πότε γὰρ σκέπτῃ, εἰ τὰ μέλανα λευκά ἐστιν, εἰ τὰ βαρέα κοῦφα; οὐχὶ δὲ τοῖς ἐναργῶς φαινομένοις παρακολουθεῖς; πῶς οὖν νῦν σκέπτεσθαι λέγεις τὰ οὐδέτερα τῶν κακῶν φευκτότερα; ἀλλ᾽ οὐκ ἔχεις τὰ δόγματα ταῦτα, ἀλλὰ φαίνεταί σοι οὔτε ταῦτα οὐδέτερα, ἀλλὰ τὰ μέγιστα κακὰ, οὔτ᾽ ἐκεῖνα. ἀλλ᾽ οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. οὕτω γὰρ ἐξ ἀρχῆς εἴθισας σεαυτόν. ποῦ εἰμι; ἐν σχολῇ. καὶ ἀκούουσί μου τίνες, λέγω μετὰ τῶν φιλοσόφων. ἀλλ᾽ ἐξελήλυθα τῆς σχολῆς· ἆρον ἐκεῖνα τὰ τῶν σχολαστικῶν καὶ τῶν μωρῶν. οὗτος καταμαρτυρεῖται, φίλος,

ὑπὸ φιλοσόφου. οὗτος παρα-
σιτεῖ φιλόσοφος, οὗτος ἐπ'
ἀργυρίῳ ἐκμισθοῖ ἑαυτὸν, οὗ-
τος ἐν συγκλήτῳ. τίς οὐ λέγει
τὰ φαινόμενα; ἔνδοθεν τὰ δό-
γματα αὐτοῦ βοᾷ. σὺ ψυχρὸν
καὶ ταλαίπωρον ὑποληψεί-
διον ἐκ λόγων εἶ, καὶ ὢν ὡς ἐκ
τριχὸς ἠρτημένον. ἀλλὰ ἰσχυ-
ρὸν καὶ χρηστικὸν, καὶ ὑπὸ τοῦ
διὰ τῶν ἔργων γεγυμνάσθαι
μεμυημένον, παραφύλαξον
σεαυτόν. πῶς ἀκούεις; οὐ λέ-
γω, ὅτι τὸ παιδίον σου ἀπέθα-
νεν. πόθεν σοι; ἀλλ' ὅτι σου
τὸ ἔλαιον ἐξεχέθη, ὁ οἶνος
ἐξεπόθη. ἵνα τις ἐπιστὰς δια-
τεινομένῳ σοι, τοῦτ' αὐτὸ μό-
νον εἴπῃ, φιλόσοφε. ἄλλα λέ-
γεις ἐν τῇ σχολῇ, τί ἡμᾶς ἐξα-
πατᾷς; τί σκώληξ ὢν, λέγεις
ὅτι ἄνθρωπος εἶ; ἤθελον ἐ-
πιστῆναί τινι αὐτῶν συνου-
σιάζοντι, ἵνα ἴδω πῶς τείνε-
ται, καὶ ποίας φωνὰς ἀφίησιν,
εἰ μέμνηται τοῦ ὀνόματος
αὐτοῦ, τῶν λόγων οὓς ἀ-
κούει, ἢ λέγει, ἢ ἀναγινώ-
σκει, καὶ τί ταῦτα πρὸς ἐ-
λευθερίαν. οὐκ ἄλλα μὲν οὖν
ἢ ταῦτ', ἄν τε θέλητε ὑ-
μεῖς οἱ πλούσιοι, ἄν τε μή.
καὶ τίς σοι μαρτυρεῖ ταῦτα;
τί γὰρ ἄλλο, ἢ αὐτοὶ ὑμεῖς, οἱ
τὸν κύριον τὸν μέγαν ἔχοντες,
καὶ πρὸς τὸ ἐκείνου νεῦμα καὶ
κίνημα ζῶντες. κἂν τινα ὑ-
μῶν ἴδῃ μόνον συνεστραμμέ-
νῳ βλέμματι, ἀποψυχόμενοι,

cum ſit, philoſophi teſt
nio opprimitur: hic qua
philoſophus, paraſitum
hic mercede locat ſuam
ram: hic in curia ver
Quis non ea dicit quæ ſi
Intrinſecus decreta eiu
mant. Tu frigida & miſ
pinio es, tanquam de pi
penſa. Quin potius robu
& vſu exercitatum, &
bus ipſis verſatum tui m
niſſe, teque ipſum tueri
cet. Quomodo audis, n
co filium tuum mor
(nam vnde id tibi?)
leum tuum effuſum eſ
num epotum eſſe? Si ti
acriter diſſerenti dixerit
loſophe, aliter tu in
diſſeris. Cur nos fallis
vermis cum ſis, homi
eſſe dicis? Interuenire
eorum alicui, genio
amoribus indulgenti,
derem, quomodo ſe
deret? Quas voces ede
meminiſſet ſui nomin
verborum quę audit, fa
legit? Et quid iſta ad li
tem? Non certe alia ni
ſiue velitis vos diuites ſi
litis. Et quis iſta ſuo
monio comprobat? Qu
alius niſi vos ipſi, qu
gnum illum dominum
tis, & ad illius nutū &
viuitis? Qui ſi veſtrū al
tetrico vultu aſpexerit,

ſtis: qui auiculas colitis,
s: qui dicitis, Non poſ-
oc facere, non mihi li-
uamobrem non licet ti-
nne modo mecum con-
ıs, liberum te eſſe dice-
: Aprylla me prohibuit.
ı igitur dic, ſerue, nec
: a dominis tuis, ne in
, ne audeto aſſertorem
re, cum tot argumenta
uitutis in promtu ſint.
ero qui præ amore ali-
ontra animi ſui ſenten-
icere cogitur, ſimulque
nelius ſit perſpicit, ſi-
e non tantum virium
vt id poſſit perſequi,
go venia digniorem iu-
ro: quippe qui a re vio-
k propemodum diuina
ıtur. Te autem quis fe-
iculas & ſenes deaman-
laſque extergentem, &
tem, & muneribus cõ-
em, ſimulq; eas ægro-
ſeruilem in modum cu-
ı, ſimulq; mortem ea-
coptantem, & percon-
nedicos, ſitne morbus
s? Aut etiam cum ꝓpter
iſta præclaraq; imperia
alienorũ ſeruorũ deoſ-
vt ne ingenuorũ quidẽ
cipium? Poſtea magni-
edis, Imperator, Con-
ide conſulatum accepi-
s eum tibi dedit? Equi-
: viuere quidẽ vellem,

τὰς γραίας θεραπεύοντες καὶ
τοὺς γέροντας καὶ λέγοντες, ὅτι
οὐ δύναμαι τοῦτο ποιῆσαι, οὐκ
ἔξεστί μοι. διατί οὐκ ἔξεστί σοι;
οὐκ ἄρτι ἐμάχου μοι λέγων
ἐλεύθερος εἶναι; ἀλλὰ Ἀ-
πρύλλα με κεκώλυκε. λέγε
οὖν τὴν ἀλήθειαν δοῦλε, καὶ μὴ
δραπέτευέ σου τοὺς κυρίους,
μηδ᾽ ἀπαρνοῦ, μηδὲ τόλμα
καρπιστὴν διδόναι, τοσούτους
ἔχων τῆς δουλείας ἐλέγχους.
καίτοι τὸν μὲν ὑπ᾽ ἔρωτος
ἀναγκαζόμενόν τι ποιεῖν πα-
ρὰ τὸ φαινόμενον, καὶ ἅμα μὲν
ὁρῶντα τὸ ἄμεινον, ἅμα δ᾽
οὐκ ἐξευτονοῦντα ἀκολουθῆ-
σαι αὐτῷ, ἔτι μᾶλλον ἄν τις
συγγνώμης ἄξιον ὑπολάβοι,
ἅθ᾽ ὑπό τινος βιαίου καὶ τρό-
πον τινὰ θείου κατεσχημένον.
σοῦ δὲ τίς ἀνάσχοιτο, τῶν γραῶν
ἐρῶντος, καὶ τῶν γερόντων, καὶ ἐ-
κείνας ἀπομύσσοντος, καὶ ἀ-
ποπλύνοντος καὶ δωροδοκοῦν-
τος, καὶ ἅμα μὲν νοσούσας θε-
ραπεύοντος ὡς δοῦλε, ἅμα
δ᾽ ἀποθανεῖν εὐχομένου. καὶ
τοὺς ἰατροὺς διακρίνοντος, εἰ ἤ-
δη θανασίμως ἔχουσιν. ἢ πά-
λιν, ὅταν ὑπὲρ τῶν μεγάλων τού-
των καὶ σεμνῶν ἀρχῶν καὶ τιμῶν,
τὰς χεῖρας τῶν ἀλλοτρίων δού-
λων καταφιλῇς, ἵνα μηδ᾽ ἐ-
λευθέρων δοῦλος ᾖς. εἶτά μοι
σεμνὸς περιπατεῖς στρατη-
γῶν ὑπατεύων. οὐκ οἶδα πῶς
ἐστρατήγησας, πόθεν τὴν ὑπα-
τείαν ἔλαβες, τίς σοι αὐτὴν ἔ-
δωκεν. ἐγὼ μὲν οὐδὲ ζῆν ἤθελον,

εἰ διὰ Φιληκίωνα ἔδει ζῆσαι, τῆς ὀσφρύος αὐτοῦ καὶ τοῦ δουλικοῦ φρυάγματος ἀνασχόμενον. οἶδα γὰρ, τί ἐστι δοῦλος εὐτυχῶν ὡς δοκεῖ, καὶ τετυφωμένος. σὺ οὖν, φησὶν, ἐλεύθερος εἶ; θέλω νὴ τοὺς θεοὺς, καὶ εὔχομαι. ἀλλ' οὔπω δύναμαι ἀντιβλέψαι τοῖς κυρίοις, ἔτι τιμῶ τὸ σωμάτιον, ὁλόκληρον αὐτὸ ἔχειν ἀντὶ πολλοῦ ποιοῦμαι. καίτοι μηδ' ὁλόκληρον ἔχων. ἀλλὰ δύναμαί σοι δεῖξαι ἐλεύθερον, ἵνα μηκέτι ζητῇς τὸ παράδειγμα. Διογένης ἦν ἐλεύθερος. πόθεν τοῦτο; οὐχ ὅτι ἐξ ἐλευθέρων ἦν; οὐ γὰρ ἦν. ἀλλ' ὅτι αὐτὸς ἦν. ὅτι ἀποβεβλήκει πάσας τὰς τῆς δουλείας λαβὰς, οὐδ' ἦν ὅπως τις προσέλθῃ πρὸς αὐτόν. οὐδ' ὅθεν λάβηται πρὸς τὸ καταδουλώσασθαι. πάντα εὔλυτα εἶχε, πάντα μόνον προσηρτημένα. εἰ τῆς κτήσεως ἐπελάβου, αὐτὴν ἀφῆκεν ἄν σοι μᾶλλον, ἢ ἠκολούθησε δι' αὐτὴν, εἰ τοῦ σκέλους, ὡς ὅλου τοῦ σωματίου, ὅλον τὸ σωμάτιον, οἰκείους, φίλους, πατρίδα. ὡσαύτως ἤδει, πόθεν ἔχει, καὶ παρὰ τίνος, καὶ ἐπὶ τίσι λαβών. τοὺς γ' ἀληθινοὺς προγόνους, τοὺς θεοὺς, καὶ τὴν τῷ ὄντι πατρίδα, οὐδὲ πώποτ' ἂν ἐγκατέλιπεν· οὐδὲ παρεχώρησεν ἄλλῳ. μᾶλλον πείθεσθαι αὐτοῖς, καὶ ὑπακούειν.

ſi per Felicionem viue[…] mihi eſſet, ſupercilium […] & ſeruilem inſolentiam […] ranti. Noui enim quid […] uus, qui ſe fortnatum e[…] tat, qui excœcatus eſt. T[…] tur (inquit) liberes? I[…] Dij ament, eſſe volo at[…] pto, ſed nondum domi[…] trepide intueri poſſum: […] corpuſculum meum co[…] gni mea referre puto, v[…] tegrum conſeruem, qu[…] non integrum. Sed […] tibi oſtēdere liberum, […] tius exemplum requira[…] genes fuit liber. Qui ſi[…] quod ex ingenuis eſſe[…] (neque enim erat) ſe[…] ipſe eſſet ingenuus: q[…] mnes ſeruitutis anſas […] ſet: neque erat vlla rat[…] quis eum aggreſſus pr[…] ret, atque in ſeruitut[…] heret. Omnia habuit ſ[…] ma, omnia a ſe ipſo […] tia. Si opes eius arripu[…] potius tibi reliquiſſe[…] propter illas te ſecut[…] Si pedem, pedem. S[…] corpuſculum, totum […] ſculum: neceſſarios, […] patriam, eodem mod[…] vnde illa haberet, & […] & quibus de cauſis ac[…] Sed veros maiores I[…] germanā patriā nunq[…] ruiſſet, neq; vlli alteri […] tia & obſeruātia eorū […]

e etiam facilius aliquis em pro patria petiſſet. e enim quærebat, quanquid pro vniuerſitate reaciendum eſſet: ſed merat, quicquid fieret, inde iſci, atque ab illa patria & a gubernatore eius lari. Proinde vide quid icat & ſcribat: Propter quit, licet tibi Diogenes n Perſarum rege & cum damo colloqui vt libet. quia ex ingenuis ortus Nōne omnes Athenien omnes Lacedæmonij & thij erant ingenui? Sed eruilibus ingeniis erant, oterant ſuo arbitratu cū olloqui, ſed illos time & colebant. Cur igitur it) licet? Quod corpum hoc non meum eſſe : quod nulla re egeo, hæc mihi lex eſt, præter- nihil. Hæc fuere quæ lin eum conſeruarint. Ne n putes, me proferre exum hominis ſolitarij, nec m nec liberos, nec paa, nec amicos aut cognaabentis, a quibus flecti ſeque trahi poſſet: ecce tem, hunc ſpecta, vxoiberos, patriam haben Verum vt alienam, quan, oportebat, & quemadi oportebat: amicos, coas, omnia legi ſubiecerat,

οὐδ' ὑπεραπέθανεν αὖ οὐχ ἡλάττον ἤπερ τῆς πατρίδος ἄλλος· οὐ γὰρ ἐζήτει ποτὲ δόξαι τι ποιεῖν ὑπὲρ τῶν ὅλων, ἀλλ' ἐμέμνητο ὅτι πᾶν τὸ γινόμενον ἐκεῖθέν ἐστι, καὶ ὑπ' ἐκείνης πράττεται, καὶ ὑπὸ τοῦ διοικοῦντος αὐτὴν περιγίνεται. τοιγαροῦν ὅρα τί λέγει αὐτός, καὶ γράφει· διὰ τοῦτό σοι φησίν, ἔξεστιν ὦ Διόγενες, καὶ τῷ Περσῶν βασιλεῖ, καὶ Ἀρχιδάμῳ τῷ Λακεδαιμονίων, ὡς βούλει διαλέγεσθαι. ἆρά γ' ὅτι ἐξ ἐλευθέρων ἦν; πάντες γὰρ Ἀθηναῖοι, καὶ πάντες Λακεδαιμόνιοι, καὶ Κορίνθιοι, καὶ τὸ ἐκ δούλων εἶναι οὐκ ἠδύναντο αὐτοῖς ὡς ἐβούλοντο διαλέγεσθαι ἀλλ' ἐδεδοίκεισαν, καὶ ἐθεράπευον. διὰ τί οὖν, φησίν, ἔξεστιν, ὅτι τὸ σωμάτιον ἐμὸν οὐχ ἡγοῦμαι. ὅτι οὐδενὸς δέομαι, ὅτι ὁ νόμος μοι πάντα ἐστί, καὶ ἄλλο οὐδέν. ταῦτα ἦν, τὰ ἐλεύθερον ἐκεῖνον ἐάσαντα. καὶ ἵνα μὴ δόξῃς, ὅτι παράδειγμα δείκνυμι ἀνδρὸς ἀπεριστάτου, μήτε γυναῖκα ἔχοντος, μήτε τέκνα, μήτε πατρίδα, ἢ φίλους, ἢ συγγενεῖς, ὑφ' ὧν κάμπτεσθαι καὶ περισπᾶσθαι ἠδύνατο· λάβε Σωκράτην, καὶ θέασαι γυναῖκα καὶ παιδία ἔχοντα, ἀλλὰ ὡς ἀλλότρια· πατρίδα, ἐφ' ὅσον ἔδει, καὶ ὡς ἔδει. φίλους, συγγενεῖς, πάντα ταῦτα ὑποτεταχότα τῷ νόμῳ, καὶ τῇ πρὸς ἐκεῖνον

ἀυπηθεία. διὰ τοῦτο στρατεύεσθαι μὲν ὁπότ' ἔδει, πρῶτος ἀπῄει· κἀκεῖ ἐκινδύνευεν ἀφειδέστατα. ἐπὶ λέοντα ὑπὸ τῶν τυράννων πεμφθεὶς, ὅτι αἰσχρὸν ἡγεῖτο, οὐδ' ἐπεβουλεύσατο· εἰδὼς ὅτι ἀποθανεῖν δεήσει, ἂν οὕτω τύχῃ. καὶ τί αὐτῷ διέφερεν; ἄλλο γάρ τι σώζειν ἤθελεν; οὐ τὸ σαρκίδιον, ἀλλὰ τὸν πιστὸν, τὸν αἰδήμονα. ταῦτα ἀπαρεγχείρητα, ἀνυπότακτα. εἶθ' ὅτ' ἀπολογεῖσθαι ἔδει ὑπὲρ τοῦ ζῆν, μή τι ὡς τέκνα ἔχων ἀναστρέφεται; μή τι ὡς γυναῖκα; τί δ' ὅτε πιεῖν ἔδει τὸ φάρμακον; πῶς ἀναστρέφεται, δυνάμενος διασωθῆναι; καὶ τοῦ Κρίτωνος αὐτῷ λέγοντος, ὅτι ἔξελθε διὰ τὰ παιδία, ἀναγκαῖα, ὡς αἴσχιστον εἶναι δοκεῖ, δεῖσθαι παρ' ἄλλου, ὥστε λέων ὀρεσίτροφος ἀλκὶ πεποιθώς. τίνι πεποιθώς; οὐ δόξῃ, οὐδὲ χρήμασιν, οὐδ' ἀρχαῖς, ἀλλ' ἀλκῇ τῇ ἑαυτοῦ, τουτέστι δόγματι τῶν ἐφ' ἡμῖν καὶ οὐκ ἐφ' ἡμῖν. ταῦτα γάρ ἐστι μόνα τὰ τοὺς ἐλευθέρους ποιοῦντα, τὰ τοὺς ἀκωλύτους, τὰ τὸν τράχηλον ἐπαίροντα τῶν τεταπεινωμένων, τὰ ἀντιβλέπειν ποιοῦντα ὀρθοῖς τοῖς ὀφθαλμοῖς πρὸς τοὺς πλουσίους, πρὸς τοὺς τυράννους. καὶ τὸ τοῦ φιλοσόφου δῶρον τοῦτο ἦν. σὺ δ' οὐκ ἐξελεύσῃ

illiuſque obedientiæ. (propter vbi militandum primus exibat, fortiſſim dimicabat. Sed cum a ty nis ad leonem miſſus (quia turpe illud ducebat deliberauit quidem, gr moriendum ſibi eſſe, ſi r tuliſſet. Quid vero id eiu tererat? Nam aliud conſe volebat, non corpuſculun fidem, ſed verecundiam. expertia ſunt iniuriaru inſidiarum, immunia a ſ tute. Poſtea cum cauſa ca dicēda eſſet, nūquid ita ſ rit, vt is qui liberos habe is qui vxorem? Quid ve venenū bibendū eſſet, modo ſe gerit? cum fuga tem quærere liceret, Cri ei dicente, vt exiret propt beros, neceſſaria quæ ab petere turpiſſimum hab

Ceu leo montanus propri
robore fidit.

Qua re fretus? Non gloria pecunia, non magiſtratu ſuopte robore, hoc eſt dec earum rerum, quæ pene aut extra nos ſunt. Hæc (ſola ſunt quæ liberos re re poſſunt, quæ non prol ri queunt, quæ collum eo qui depreſſi ſunt attoll quæ id præſtant, vt rectis lis diuites intueamur, vt rannos. Ac philoſophi m iſtud fuit. Tu vero nō an

f

…egredieris, ſed tremens
…er veſtimenta tua, pro-
…aſa argentea. Infelix, i-
…hactenus omne tempus
…diſti? Quid ergo ſi ægro-
…? Ægrotabis honeſte.
…me curabit? Deus, ami-
…riter decumbam. Sed vt
…omicilium commodum
…abebo. In incommodo
…abis. Quis autem mihi
…parabit? Qui etiam a-
…ant: vt Manes ægrota-
…is vero erit morbi exi-
…is niſi mors? Non igi-
…itas, caput hoc malo-
…mnium homini & de
…s animi & timiditatis
…on mortem, ſed potius
… metum. Aduerſus hũc
…e exerce: huc inclinent
…itiones omnes, omnia
…dis, quæ legis. Tum
…hac ſola ratione aſſeri
…es in libertatem.

θαρρῶν, ἀλλὰ τρέμων τοῖς ἱματίδιος, καὶ τοῖς ἀργυρωμα τιδίοις. δύστηνε, οὕτως ἀπώλεσας τὸν μέχρι νῦν χρόνον; τί οὖν, ἂν νοσήσω; νοσήσεις καλῶς. τίς με θεραπεύσει; ὁ θεὸς, οἱ φίλοι. σκληρῶς κατακείσομαι· ἀλλ' ὡς ἀνήρ. οἴκημα ἐπιτήδειον οὐκ ἕξω. ἐν ἀνεπιτηδείῳ νοσήσεις. τίς μοι ποιήσει τὰ τροφεῖα; οἱ καὶ τοῖς ἄλλοις ποιοῦντες. ὡς Μάνης νοσήσεις. τί δὲ καὶ τὸ πέρας τῆς νόσου; ἄλλο τι ἢ θάνατος; ἆρ' οὖν ἐνθυμῇ, ὅτι κεφάλαιον τοῦτο πάντων τῶν κακῶν τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἀγεννείας καὶ δειλίας, οὐ θάνατός ἐστι, μᾶλλον δ' ὁ τοῦ θανάτου φόβος; ἐπὶ τοῦτον οὖν μοι γυμνάζου, ἐνταῦθα νευέτωσαν οἱ λόγοι πάντες, τὰ ἀσκήματα, τὰ ἀναγνώσματα. καὶ εἴσῃ, ὅτι οὕτω μόνως ἐλευθεροῦνται ἄνθρωποι.

FINIS TERTII LIBRI.

CAPITA QVARTI LIBRI ARRIANI.

De libertate.
De obſequio & comitate.
Quæ quibus commutanda ſint.
Ad eos qui vitæ tranquillitatem expetunt.
Ad pugnaces & efferos.
Ad eos qui ægre ferunt ſe miſerabiles eſſe.
De ſecuritate.
Ad eos qui ſubito philoſophi habitum arripiunt.
Ad eum qui impudens eſſe cœperat.
Quæ contemnenda ſint, & quibus de reb. ſit contendendum?

11 *De mundicie.*
12 *De attentione.*
13 *Ad eos qui arcana ſua facile vulgant.*

ΑΡΡΙΑΝΟΥ ΕΠΙΚΤΗΤΟ
ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ.

ARRIANI COMMENTAR
RVM EPICTETI LIBER
QVARTVS.

Interprete Hieronymo Wolfio.

Περὶ ἐλευθερίας.
ΚΕΦ. α.

Ἐλεύθερός ἐστιν, ὁ ζῶν ὡς βούλεται, ὃν οὔτ' ἀναγκάσαι ἐστὶν, οὔτε κωλῦσαι, οὔτε βιάσασθαι· οὗ αἱ ὁρμαὶ ἀνεμπόδιστοι, αἱ ὀρέξεις ἐπιτυγχάνουσαι, αἱ ἐκκλίσεις ἀπερίπτωτοι. τίς οὖν θέλει ζῆν ἁμαρτάνων; οὐδείς. τίς θέλει ζῆν ἐξαπατώμενος, προπίπτων, ἄδικος ὢν, ἀκόλαστος, μεμψίμοιρος, ταπεινός; οὐδείς. οὐδεὶς ἄρα τῶν φαύλων ζῇ ὡς βούλεται. οὐ τοίνυν οὐδ' ἐλεύθερός ἐστι. τίς δὲ θέλει λυπούμενος ζῆν, φοβούμενος, φθονῶν, ἐλεῶν, ὀρεγόμενος καὶ ἀποτυγχάνων, ἐκκλίνων καὶ περιπίπτων; οὐδείς. ἔχομεν οὖν τινα τῶν φαύλων, ἄλυπον, ἄφοβον, ἀπερίπτωτον,

De libertate.
CAP. I.

LIBER eſt, q
vt vult: qui
gi, nec phib
vim pati pot
ius appetitiones non i
untur, deſideria non fi
tur: auerſationes non
ritæ. Quis igitur viu
delinquens? Nemo. (
uere deceptus, temera
iurius, petulans, queru
milis, abiectus? Nemo.
igitur improbus viuit
eoq; nec liber eſt. Qu
viuere vult ſolicitus, r
loſus, inuidus, miſeric
pidus & impos voti? (
in ea quæ fugit incida
mo. Habemus ergo
bum aliquem, expert
loris, timoris, calami

vo

…umque omnium com-…? Neminem. Ergo ne …m quidem. Hæc igitur …s audiat iterum Conſul, …ceris: Tu quidem ſa…es: hæc nihil ad te, ve… …ibi dabit. Sin verum di… …nihil eum ab iis differ-…od quidem ad ſeruitu-…tineat) qui ter venie-…uid preter plagas exſpe-…m tibi erit? Quo pacto …dicet, ego ſeruus ſum? …eus liber eſt, mater li…nec quiſquam eos emit: …tiam Senator ſum, & …amicus, & conſularis, …s multos habeo? Pri-…nator, optime fortaſ-…ater tuus eandem ſer-…uitutem. Mater quo-…auus, atque ordine o-…i maiores. Qui vt ma…eri fuerint, quid illud …uid enim, ſi illi ſtre-…runt, tu degener? illi …rriti, tu timidus? illi …ntes, tu petulans? Et …, inquit, ad ſeruitu-…ihilne tibi ad ſeruitu-…re videtur, ſi quid in-…ias, ſi coactus, ſi ge-…ſtud quidem eſto, in-…l quis me cogere po-…omniū dominus Cæ-…vnum dominū te ha-…ipſe confeſſus es. Qui …, vt dicis, cōmunis ſit …, nihil tamen iſtud te

ἀναπότδεκτον; οὐδένα. οὐκ ἄρα οὐδὲ ἐλεύθερον. τοῦτο αὖ τις ἀκούσῃ διςύπατος, ἂν μὲν προσθῇς, ὅτι σύ γε σοφὸς εἶ, οὐδὲν πρὸς σὲ ταῦτα, συγγνώσεταί σοι. ἂν δ' αὐτῷ τὰς ἀληθείας εἴπῃς, ὅτι τῶν τρὶς πεπραμένων οὐδὲν διαφέρεις πρὸς τὸ μὴ καὶ αὐτὸς δοῦλος εἶναι, τί ἄλλο ἢ πληγάς σε δεῖ προσδοκᾶν; πῶς γάρ, φησιν, ἐγὼ δοῦλός εἰμι; ὁ πατὴρ ἐλεύθερος, ἡ μήτηρ ἐλευθέρα, οὗ ὠνὴν οὐδεὶς ἔχει. ἀλλὰ καὶ συγκλητικός εἰμι, καὶ Καίσαρος φίλος, καὶ ὑπάτευκα, καὶ δούλους πολλοὺς ἔχω. πρῶτον μὲν ὦ βέλτιστε συγκλητικέ, τάχα σου καὶ ὁ πατὴρ τὴν αὐτὴν δουλείαν δοῦλος ἦν, καὶ ἡ μήτηρ, καὶ ὁ πάππος, καὶ ἐφεξῆς πάντες οἱ πρόγονοι. εἰ δὲ δὴ καὶ μάλιστα ἦσαν ἐλεύθεροι, τί τοῦτο πρὸς σέ; τί γὰρ ἐκεῖνοι μὲν γενναῖοι ἦσαν, σὺ δ' ἀγεννής; ἐκεῖνοι μὲν ἄφοβοι, σὺ δὲ δειλός; ἐκεῖνοι μὲν ἐγκρατεῖς, σὺ δ' ἀκόλαστος; καὶ τί, φησι, τοῦτο πρὸς τὸ δοῦλον εἶναι; οὐδέν σοι φαίνεται, τὸ ἄκοντά τι ποιεῖν, τὸ ἀναγκαζόμενον, τὸ στένοντα, πρὸς τὸ δοῦλον εἶναι; τοῦτο μὲν ἔστω φησίν. ἀλλὰ τίς με δύναται ἀναγκάσαι, εἰ μὴ ὁ πάντων κύριος Καῖσαρ; οὐκοῦν ἕνα μὲν δεσπότην σαυτοῦ, καὶ σὺ αὐτὸς ὡμολόγησας. ὅτι δὲ πάντων, ὡς λέγεις, κοινός ἐστι, μηδέν σε τοῦτο

παραμυθείσθω· ἀλλὰ γίνωσκε ὅτι ἐκ μεγάλης οἰκίας δοῦλος εἶ. οὕτω καὶ Νικοπολῖται ἐπιβοᾶν εἰώθασι, νὴ τὴν Καίσαρος τύχην ἐλεύθεροί ἐσμεν. ὅμως δ' αὖ σοι δοκῇ, τὸν μὲν Καίσαρα πρὸς τὸ παρὸν ἀφῶμεν. ἐκεῖνο δέ μοι εἰπέ, οὐδέ ποτ' ἠράσθης τινός; οὐ παιδισκαρίου; οὐ δούλου; οὐκ ἐλευθέρου; τί λέγει; ἕρμαιον ἡγεῖτο αὐτό; πόθεν; ἀλλὰ τὸ εὔσχημον σκοπεῖ. τἄλλα δ' οὐχ ὁρᾷ, οὐδ' ἐπιλογίζεται. οὐ γὰρ ἤθελεν, φησι σῶσαι τὸ σωμάτιον. ἀλλ' ἐκεῖνο, ὃ τῷ δικαίῳ μὲν αὔξεται καὶ σώζεται, τῷ δ' ἀδίκῳ μειοῦται καὶ ἀπόλλυται. Σωκράτης δ' αἰσχρῶς οὐ σώζεται, ὁ μὴ ἐπιψηφίσας Ἀθηναίων κελευόντων, ὁ τοὺς τυράννους ὑπεριδὼν, ὁ τοιαῦτα περὶ ἀρετῆς καὶ καλοκαγαθίας διαλεγόμενος. τοῦτον οὐκ ἔστι σῶσαι αἰσχρῶς, ἀλλ' ἀποθνήσκων σώζεται, οὐ φεύγων. καὶ γὰρ ὁ ἀγαθὸς ὑποκριτὴς παυόμενος ὅτε δεῖ, σώζεται μᾶλλον, ἢ ὑποκρινόμενος παρὰ καιρόν. τί οὖν ποιήσει τὰ παιδία; εἰ μὲν εἰς Θετταλίαν ἀπῄειν, ἐπεμελήθητε αὐτῶν; εἰς ᾅδου δέ μου ἀποδημήσαντος, οὐδεὶς ἔσται ὁ ἐπιμελησόμενος; ὅρα πῶς ὑποκορίζεται καὶ σκώπτει τὸν θάνατον. εἰ δ' ἐγὼ καὶ σὺ ἦμεν, εὐθὺ, ἂν

conſoletur: ſed cognoſc
magnæ familiæ ſeruu
Sic etiam Nicopolitæ ac
re ſolent: Per Cæſaris
nam liberi ſumus. Sed
ſi placet, in præſentia
rem omittamus. Illud
mihi dicito, nonne ali
amaſti aliquem? non p
non ſeruum? non inge
Quid ait? Bene ſecum
tabat? Quomodo? h
ſpeciem intuetur: cæ
non videt, neque co
Neque enim volebat
conſeruare corpuſcul
illud, quod per iuſtit
ſcit & conſeruatur,
riam innuitur & perit.
autem turpiter ſaluu
cuſat, qui iubentib
nienſibus, ſententia
non comprobauit: q
nos contemſit, qui
virtute & probitate
Hic turpiter ſeruari
teſt, ſed moriens ſeru
fugiens. Etenim bon
cum deſinit quando
magis conſeruatur, q
fabulam intempeſti
ſentat. Quid ergo ag
tui? Si in Theſſaliam
curaſſetis illos. Cu
inferos proficiſcar,
rit qui illos curet? V
modo extenuet &
mortem. Si autem
illius loco fuiſſemu

iſſemus, iniurios eodem	καταπεφιλοσοφήσαμεν, ὅτι τοὺς
vlciſcendos eſſe: illo et-	ἀδικοῦντας δεῖ τοῖς ἴσοις ἀ-
iecto, ſi incolumis eua-	μύνεσθαι. καὶ πεισθέντες, ὅτι
multos iuuabo, mortu-	ὄφελος ἔσομαι πολλοῖς ἀν-
neminem: &, ſi neceſ-	θρώποις σωθεὶς ἀποθανὼν δ'
t, per foramen erepſiſ-	οὐδενί. εἰ γὰρ ἔδει διὰ τρώγλης
Quo pacto autem ali-	ἐκδύντας, ἐξέλθωμεν ἄν. καὶ
uuiſſemus? Vbi poſtea	πῶς ἂν ὠφελήσαμεν τινα;
ent illi? Quod ſi ſuper-	ποῦ γὰρ ἂν ἔτι ἔμενον ἐκεῖνοι;
iſſemus vtiles: nonne	εἰ οἱ ὄντες ἦμεν ὠφέλιμοι, οὐ-
magis tum mortui,	χὶ πολὺ μᾶλλον ἀποθανόν-
ortebat, & quemad-	τες ἄν, ὅτε ἔδει, καὶ ὡς ἔδει,
portebat, hominibus	ὠφελήσαμεν ἀνθρώπους; καὶ
emus? Et nunc Socra-	νῦν Σωκράτους ἀποθανόν-
uo nihilo minus, aut	τος, οὐδὲν ἧττον, ἢ καὶ πλεῖον
iam vtilis eſt homini-	ὠφέλιμός ἐστιν ἀνθρώποις, ἡ
noria eorum, quæ vi-	μνήμη ὧν ἔτι ζῶν ἔπραξεν, ἢ
it aut dixit. Hæc me	εἶπε. ταῦτα μελέτα, ταῦτα
hæc decreta, hos ſer-	τὰ δόγματα, τούτους τοὺς
hæc intuere exempla,	λόγους, εἰς ταῦτα ἀφόρα τὰ
ſe vis: ſi rem eam ſic	παραδείγματα, εἰ θέλεις ἐ-
s, vt eius dignitas po-	λεύθερος εἶναι, εἰ ἐπιθυμεῖς
t quid mirum, te rem	κατ' ἀξίαν τοῦ πράγματος. καὶ τί
tot & tantis ſumtibus	θαυμαστὸν, εἰ τηλικοῦτον πρᾶ-
Pro iſta, quæ putatur	γμα, τοσούτων καὶ τηλικούτων
alij ſe ſuſpendunt, a-	ὠνῇ ὑπὲρ τῆς νομιζομένης ἐ-
cipites dant: eſt etiam	λευθερίας ταύτης, οἱ μὲν ἀ-
e vrbes perierunt. Tu	πάγχονται, οἱ δὲ κατακρημνί-
n, ob inſidiarum ex	ζουσιν ἑαυτούς· ἔστι δ' ὅτε καὶ
k tutam libertatem,	πόλεις ὅλαι ἀπώλοντο. ὑπὲρ τῆς
ias laboris & mole-	ἀληθινῆς καὶ ἀνεπιβουλεύτου
Cum Deus ea quæ de-	καὶ ἀσφαλοῦς ἐλευθερίας, ἀ-
t, non non vltro red-	παιτοῦντι τῷ θεῷ ἃ δέδωκεν, οὐκ
itelliges? non (vt Pla-	αἰσθήσῃ, οὐχ, ὡς Πλάτων λέ-
editaberis, non modo	γει, μελετήσεις, οὐχὶ ἀποθνήσκειν
l & excruciari & exſu-	μόνον, ἀλλὰ καὶ στρεβλοῦσθαι, καὶ
beribus affici, omnia	φεύγειν, καὶ δαίρεσθαι, καὶ πάνθ'
eddere aliena? Eris er-	ἁπλῶς ἀποδιδόναι τἀλλό-
minus ſeruus inter	τρια; ἔσῃ τοίνυν δοῦλος ἐν

δούλοις, κἂν μυριάκις ὑπατεύσῃς· κἂν εἰς τὸ παλάτιον ἀναβῇς, οὐδὲν ἧττον. καὶ αἰσθήσῃ, ὅτι παράδοξα μὲν ἴσως φασὶν οἱ φιλόσοφοι, καθάπερ καὶ ὁ Κλεάνθης ἔλεγεν, οὐ μὴν παράλογα. ἔργῳ γὰρ εἴσῃ, ὅτι ἀληθῆ ἐστι, καὶ τούτων τῶν θαυμαζομένων καὶ σπουδαζομένων ὄφελος οὐδέν ἐστι τοῖς τυχοῦσι. τοῖς δὲ μηδέπω τετυχηκόσι, φαντασία γίνεται, ὅτι παραγενομένων αὐτῶν, ἅπαντα παρέσται αὐτοῖς τὰ ἀγαθά. εἶθ' ὅταν παραγένηται, τὸ καῦμα ἴσον, ὁ ῥιπλασμὸς ὁ αὐτός, ἡ ἄση, τῶν οὐ παρόντων ἐπιθυμία. οὐ γὰρ ἐκπληρώσει τῶν ἐπιθυμουμένων ἐλευθερία παρασκευάζεται, ἀλλὰ ἀνασκευῇ τῆς ἐπιθυμίας. καὶ ἵν' εἰδῇς ὅτι ἀληθῆ ταῦτά ἐστιν, ὡς ἐκείνων ἕνεκα πεπόνηκας, οὕτω καὶ ἐπὶ ταῦτα μετάθες τὸν πόνον, ἀγρύπνησον, ἕνεκα τοῦ δόγμα περιποιήσασθαι ἐλευθεροποιόν. θεράπευσον, ἀντὶ γέροντος πλουσίου, φιλόσοφον. περὶ θύρας ὄφθητι τὰς τούτου. οὐκ ἀσχημονήσεις ὀφθείς, οὐκ ἀπελεύσῃ κενὸς, οὐδ' ἀκερδής, ἂν ὡς δεῖ προσέλθῃς. εἰ δὲ μή, πείρασόν γ'. οὐκ ἔστιν αἰσχρὰ ἡ πεῖρα.

Περὶ συμπεριφορᾶς.

ΚΕΦ. β.

ſeruos,etſi millies con gesſeris, etſi palatiu deris: ac ſenties ad quidem (vt Cleantes non tamen abſurda d loſophos. Re ipſa c gnoſces,vera ea eſſe, quæ admirationi ſu que expetuntur, nu vſum iis, qui illa cōſe iis vero qui nondum ti ſunt,afferre opinio aduenerint, bona o affore. Verum cum æſtus par eſt, iactat idem faſtidium, ide quæ abſunt deſider que enim explendis libertas comparatur tanda cupiditate. vera eſſe hæc, quem propter illa laboraſ iam adhæc transfer vigilato vt decreti te in libertatem aſſ pares: loco ſenis di uato philoſophum foribus conſpicitor piter te dabis, ſi cor fueris: non vacuu nec ſine lucro, ſi ac decet. Si diffidis, ſ culum facito. Non periculum.

De obſequio & tate.

CAP. II

in loco ante omnia te
entum eſſe decet , ne
rum familiarium aut
ım ita ſis addictus, vt
ſcendas quæ illi cordi
lioqui teipſum per-
n illud tibi ſubit, Vi-
li homo ſiniſtri inge
ue vt prius erga me af-
it : cogita, nihil para-
: neque poſſe fieri , ſi
lem agas, idem vt ſis
quando fueris. Elige
rum voles, vt vel eo-
do diligaris a veteri-
icis, taliſque ſis qualis
ſti : vel, vt præſtantior
c eadem conſequaris.
hoc melius eſt: ſtatim
nclina, neque te aliæ
ones diſtrahant. Ne-
m huc atque illuc in-
, proficere poteſt. Sed
iis rebus omnibus an-
: ſi huic ſoli inſiſtere
ı hoc elaborare: miſſa
ra omnia. Alioqui iſta
ntia & vacillatio bifa-
i incommodabit: ne-
promouebis, vti par
c illa conſequeris, quæ
onſequebaris. Nam
te haud diſſimulanter,
pretij res deſiderares,
s eras amicis. Neque
: in genere excellere
ſed neceſſe eſt quate-
erius particeps fueris,
altero te deſtitui.

Τούτῳ τῷ τόπῳ πρὸ πάντων σε δεῖ προσέχειν, μή ποτε ἄρα τῶν προτέρων συνήθων ἢ φίλων ἀνακραθῇς τινι οὕτως, ὥστ᾽ εἰς τὰ αὐτὰ συγκαταβῆναι αὐτῷ. εἰ δὲ μή, ἀπολεῖς σεαυτόν. ἂν δέ σοι ὑποτρέχῃ, ὅτι ἀδέξιος αὐτῷ φανοῦμαι, καὶ οὐχ ὁμοίως ἕξει ὡς πρότερον· μέμνησο, ὅτι προῖκα οὐδὲν γίνεται, οὐδ᾽ ἔστι δυνατὸν, μὴ τὰ αὐτὰ ποιοῦντα, μὴ τὸν αὐτὸν εἶναι τῷ ποτε. ἑλοῦ οὖν πότερον θέλεις, ὁμοίως φιλεῖσθαι ἐφ᾽ ὧν πρότερον, ὅμοιος ὢν τῷ πρότερον σεαυτῷ, ἢ κρείσσων ὢν μὴ τυγχάνειν τῶν ἴσων. εἰ γὰρ τοῦτο κρεῖσσον, ἀπόνευσον αὐτόθεν ἐπὶ τοῦτο, μηδὲ σε περισπάτωσαν οἱ ἕτεροι διαλογισμοί. οὐδεὶς γὰρ ἐπαμφοτερίζων δύναται προκόψαι, ἀλλ᾽ εἰ τοῦτο πάντων προκέκρικας, εἰ πρὸς τούτῳ μόνῳ θέλεις εἶναι, εἰ τοῦτο ἐκπονῆσαι, ἄφες ἅπαντα τἆλλα. εἰ δὲ μή, οὗτος ὁ ἐπαμφοτερισμὸς ἑκάτερόν σοι ποιήσει, οὔτε προκόψεις καθ᾽ ἀξίαν, οὔτ᾽ ἐκείνων τεύξῃ ὧν πρότερον ἐτύγχανες. πρότερον γὰρ εἰλικρινῶς ἐφιέμενος τῶν οὐδενὸς ἀξίων, ἡδὺς ἦς τοῖς συνοῦσιν.

οὐ δύνασαι δ' ἐν ἀμφοτέροις τοῖς εἴδεσι διενεγκεῖν· ἀλλ' ἀνάγκη, καθόσον ἂν τοῦ ἑτέρου κοινωνῇς, ἀπολείπεσθαί σ' ἐν θατέρῳ. οὐ δύνασαι, μὴ πίνων, μεθ' ὧν ἔπινες, ὁμοίως ἡδὺς αὐτοῖς φαίνεσθαι. ἑλοῦ οὖν, πότερον μεθυστὴς εἶναι θέλεις, καὶ ἡδὺς ἐκείνοις, ἢ νήφων ἀηδής. οὐ δύνασαι μὴ ᾄδων, μεθ' ὧν ᾖδες, ὁμοίως φιλεῖσθαι ὑπ' αὐτῶν. ἑλοῦ οὖν καὶ ἐνταῦθα, πότερον θέλεις. εἰ γὰρ κρεῖσσόν ἐστι, τὸ αἰδήμονα εἶναι καὶ κόσμιον, τοῦ εἰπεῖν τινὰ ἡδὺς ἄνθρωπος, ἄφες τὰ ἕτερα, ἀπόγνωθι, ἀποστράφηθι, μηδέν σοι καὶ αὐτοῖς. εἰ δὲ μὴ ἀρέσει ταῦτα, ὅλος ἀπόκλινον ἐπὶ τἀναντία, γενοῦ εἷς τῶν κιναίδων, εἷς τῶν μοιχῶν, καὶ ποίει τὰ ἑξῆς, καὶ τεύξῃ ὧν θέλεις. καὶ ἀναπηδῶν ἐπικραύγαζε τῷ ὀρχηστῇ. διάφορα δ' οὕτω πρόσωπα οὐ μίγνυται. οὐ δύνασαι καὶ Θερσίτην ὑποκρίνασθαι καὶ Ἀγαμέμνονα. ἂν Θερσίτης εἶναι θέλῃς, κυρτόν σε εἶναι δεῖ, καὶ φαλακρόν. ἂν Ἀγαμέμνων, μέγαν καὶ καλόν, καὶ τοὺς ὑποτεταγμένους φιλοῦντα.

Τίνα τίνων ἀντικαταλλακτέον. ΚΕΦ. γ.

Ἐκεῖνο πρόχειρον ἔχε, ὅταν τινὸς ἀπολείπῃ τῶν ἐκτός, τί αὐτ' αὐτοῦ περιποιῇ. κἂν ᾖ πλείονος ἄξιον, μηδέποτ' εἴπῃς ὅτι ἐζημίωμαι. οὐδ' ἀντὶ κέρματος πρᾶξιν καλήν, οὐδ' ἀντὶ ψυχρολογίας ἡσυχίαν οἵαν δεῖ,

Non potes, niſi potes (
quibus cum potabas, æ(
cundus illis videri. Op
tur, malisne ebrioſus e
que illis iucundus: an ſ
& iniucundus. Non p(
non canas quibus cum
bas, æque ab illis diligi
ergo & hic, vtrum mali:
ſi præſtat verecundum
modeſtum, quam ab al
lepi dum caput: omitte
repudia, auerſare, ni
cum illis rei ſit. Sin i
placuerint, totus ad c(
inclinato: eſto cinædi
mœchus, cæteraque fa
vitæ rationi conſentar
voti compos fies. Exſi
acclama ſaltatori. Sed
tam diuerſæ non mi
non poteſt & Theiſite
& Agamemnonem. Si
tes eſſe vis, gibboſum
recaluaſtrum oportet.
memnon, magnum
crum, ac diligere popu

Quæ quibus commu da ſint. CAP. III.

Illud in promtu ſit,
rem externā relinqu
loco illius conſequare
ſi pluris fuerit, caue
dicas te iacturam fec
quadrāte honeſtam a(
nec frigido ſermone
litatem animi, ne

...ne verecundiam com-
...o. Horum vbique me-
...nſeruabis perſonam tu-
...ilem decet. Sin minus,
tempus fruſtra tibi pe-
Ea quæ nunc curæ tibi
...ffundes, atque euertes
... Paucis vero eſt opus ad
...m & euerſionem omni-
...igua rationis auerſione,
...ernator nauigium euer-
...on eo eſt opus apparatu,
...l illud conſeruandum:
...l pauliſper vento obuer-
...eriit, tametſi ipſe non
...ſed aliis cogitationibus
...us, id fecerit. Eodem
...oque modo ſe res habet:
...ulum dormitaris, abi-
omnia quæ hactenus
...iſti. Obſeruabis igitur
...ia, vigilabis. Neque e-
...aruum eſt quod cuſtodi-
...ſed verecundia, fides,
...ntia, obedientia: dolo-
...imoris, perturbationis
... animus: denique liber-
... Quanti iſta vendes? Vi-
...anti pretij ſint. At nihil
...ro illis conſequar? Vide
...d conſequaris: quid pro
...ipias. Ego modeſtiam,
...ibunatum: ille imperi-
...ego verecundiam: non
...o vbi dedecet, non ſurgo
...non decet. Liber enim
...n & amicus Dei, vt vltro il-
...peo. Reliqua vero omnia
...genda mihi ſunt: corpus,

αἰσχρολογίας αἰδῶ. τούτων μεμνημένος πανταχοῦ, διασώσεις τὸ σεαυτοῦ πρόσωπον, οἷον ἔχειν σε δεῖ. εἰ δὲ μή, σκόπει ὅτι ἀπόλλυνται οἱ χρόνοι εἰκῆ. καὶ ὅσα νῦν προσέχεις σεαυτῷ, μέλλεις ἐκχεῖν ἅπαντα ταῦτα, καὶ ἀνατρέπειν. ὀλίγων δὲ χρεία ἐστὶ πρὸς τὴν ἀπώλειαν τὴν πάντων, ἀνατροπήν· μικρᾶς ἀποστροφῆς τοῦ λόγου. ἵν' ὁ κυβερνήτης ἀνατρέψῃ τὸ πλοῖον, οὐ χρείαν ἔχει τῆς αὐτῆς παρασκευῆς, ὅσης εἰς τὸ σῶσαι. ἀλλὰ μικρὸν πρὸς τὸν ἄνεμον ἂν ἐπιστρέψῃ, ἀπώλετο· κἂν μὴ αὐτὸς ἑκών, ὑποπαρενθυμηθῇ δ' ἀπώλετο. τοιοῦτόν ἐστι τὸ καὶ ἐνθάδε. μικρὸν ἂν ἀπονυστάξῃς, ἀπῆλθε πάντα τὰ μέχρι νῦν συνειλεγμένα. πρόσεχε οὖν ταῖς φαντασίαις, ἐπαγρύπνει. οὐ γὰρ μικρὸν τὸ τηρούμενον· ἀλλ' αἰδὼς, καὶ πίστις, καὶ εὐστάθεια, εὐπείθεια, ἀλυπία, ἀφοβία, ἀταραξία, ἁπλῶς ἐλευθερία. τίνων μέλλεις ταῦτα πωλεῖν; βλέπε πόσου ἀξίων. ἀλλ' οὐ τεύξομαι τοιούτου τινὸς, ἀντ' αὐτοῦ. βλέπε καὶ τυγχάνων πάλιν ἐκείνου, τί ἀντ' αὐτοῦ λαμβάνεις. ἐγὼ εὐκοσμίαν, ἐκεῖνος δημαρχίαν, ἐκεῖνος στρατηγίαν, ἐγὼ αἰδῶ. ἀλλ' οὐ κραυγάζω, ὅπου ἀπρεπές· ἀλλ' οὐκ ἀναστήσομαι, ὅπου μὴ δεῖ. ἐλεύθερος γάρ εἰμι, καὶ φίλος τοῦ θεοῦ, ἵν' ἑκὼν πείθωμαι αὐτῷ. τῶν ἄλλων οὐδενὸς ἀντιποιεῖσθαί με δεῖ, οὐ σώματος,

οὐ κτήσεως, οὐκ ἀρχῆς, οὐ φήμης, ἁπλῶς οὐδενός. οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος βούλεταί με ἀντιποιεῖσθαι αὐτῶν. εἰ γὰρ ἤθελεν, ἀγαθὰ πεποιήκει αὐτὰ ἂν ἐμοί. νῦν δ' οὐ πεποίηκε· διὰ τοῦτο οὐδὲν δύναμαι παραβῆναι τῶν ἐντολῶν. τήρει δὲ ἀγαθὸν τὸ ἑαυτοῦ ἐν παντί· τῶν δ' ἄλλων ἢ, κατὰ τὸ διδόμενον, μέχρι τοῦ εὐλογιστεῖν ἐν αὐτοῖς, τούτῳ μόνῳ ἀρκούμενος. εἰ δὲ μή, δυστυχήσεις, ἀτυχήσεις, κωλυθήσῃ, ἐμποδισθήσῃ; οὗτοί εἰσιν οἱ ἐκεῖθεν ἀπεσταλμένοι νόμοι, ταῦτα τὰ διατάγματα· τούτων ἐξηγητὰ δεῖ γενέσθαι, τούτοις ὑποτεταγμένον, οὐ τοῖς Μασουρίου καὶ Κασσίου;

Πρὸς τοὺς περὶ τὸ ἐν ἡσυχίᾳ διάγειν ἐσπουδακότας.

ΚΕΦ. δ.

Μέμνησο, ὅτι οὐ μόνον ἐπιθυμία ἀρχῆς καὶ πλούτου ταπεινοὺς ποιεῖ, καὶ ἄλλοις ὑποτεταγμένους, ἀλλὰ καὶ ἡσυχίας, καὶ σχολῆς, καὶ ἀποδημίας, καὶ φιλολογίας. ἁπλῶς γὰρ οἷον ἐὰν ᾖ τὸ ἐκτός, ἡ τιμὴ αὐτοῦ ὑποτάσσει ἄλλῳ. τί οὖν διαφέρει συγκλήτου ἐπιθυμεῖν, ἢ τοῦ μὴ εἶναι συγκλητικόν; τί διαφέρει, ἀρχῆς ἐπιθυμία, ἢ ἀναρχίας; τί διαφέρει, λέγειν, οἷς κακῶς μοί ἐστιν, οὐδὲν ἔχω τί πράξω, ἀλλὰ τοῖς βιβλίοις προσδέδεμαι ὡς νεκρός; ἢ λέγειν, κακῶς μοι ἐ-

poſſeſſio, principatus, denique omnia. Neque ille vult me hæc curare. ſi vellet, effeciſſet vt ea bona eſſent. Nunc cur fecerit: nullum eius m tum negligere poſſum. ſeruato igitur bonum tu omni re: cætera vero tempus tulerit ſic vſurp ratio tibi vſus illorum c Idque vnum ſatis tibi lioqui voti fies impos: lamitatem incides, pr beris, impedieris. H illinc miſſæ leges, hæc horum interpretem eſſe his parere, non Maſſurij ſij præceptis.

Ad eos qui dant operan tranquille viuant.

CAP. IIII.

Memento non imp lum cupiditatem pum reddere humiles, obnoxios, ſed etiam tra litatis, otij, peregrin & ſtudiorum. Omninc qualiſcunque res exter rit, pretium eius & æſt ſubiectos alteri facit. (gitur intereſt, vtrum Se um gradum appetas, an ſeris? Quid intereſt inte ditatem imperij, & imp gam? Quid intereſt vtrū Male habeo, nō eſt ꝙ ag libellis cadaueris inſta

all

tus: an vero, Non eſt mi-
um legendi? Vt enim ſa-
ones & imperia, res ex-
ſunt, & non noſtri arbi-
ic etiam libellus. Age, dic
, qua gratia legere cu-
Nam ſi in ipſa lectione
eſcis, & delectatione ac
tione illius: frigidus es,
ſer. Sin eo refers quo o-
t: quid aliud iſtud eſt,
roſperitas? Eam ſi le-
ibi non confert, quæ eſt
vtilitas? At eam confert,
t: eaque re moleſte fero,
fraudari. Quæ vero iſta
roſperitas, quam quiuis
dire poteſt, non dico Cæ-
ut Cæſaris amicus: ſed
is, tibicen, febris, alia in-
? Proſperitas autem ni-
que proprium habet, ac
tuitatem, & omnis impe-
nti remotionem. Nunc
r, quid acturus? Abeo nūc
uaturus menſuras, quæ
diendæ ſunt, vt agam ve-
de, vt ſecure, vt citra
itionem & auerſationem
n externarum. Poſt, ho-
is obſeruo quid dicant,
odo moueantur: idque
maleuole, neque vitupe-
aut deridendi cauſa: ſed
eipſum refero, an & ipſe
elinquam? Quomodo
r deſinam? Tunc &
eccabam: nunc vero non
, gratia ſit Deo. Age

σιν, ὅτι δυσκολῶ ἀναγνῶναι; ὡς γὰρ ἀσπασμοὶ καὶ ἀρχὴ τῶν ἐκτός ἐστι καὶ ἀπροαιρέτων, οὕτω καὶ βιβλίον. ἢ τίνος ἕνεκα θέλεις ἀναγνῶναι; εἰπέ μοι. εἰ μὲν γὰρ ἐπ' αὐτοῦ καταστρέφεις, ἐπ' αὐτὸ τὸ ψυχαγωγηθῆναι ἢ μαθεῖν, οὐ ψυχρὸς εἶ, καὶ ταλαίπωρος; εἰ δ' ἐφ' ὃ δεῖ ἀναφέρεις, τί τοῦτ' ἐστιν ἄλλο, ἢ εὔροια; εἰ δέ σοι τὸ ἀναγινώσκειν εὔροιαν μὴ περιποιεῖ, οὐ ὄφελος αὐτοῦ; ἀλλὰ περιποιεῖ, φησι, καὶ διὰ τοῦτο ἀγανακτῶ, ὡς ἀπολειπόμενος αὐτοῦ. καὶ τίς αὕτη ἡ εὔροια, ἣν ὁ τυχὼν ἐμποδίσαι δύναται; οὐ λέγω Καῖσαρ, ἢ Καίσαρος φίλος, ἀλλὰ κόραξ, αὐλητής, πυρετός. ἄλλα τρισμύρια. ἡ δ' εὔροια οὐδὲν οὕτως ἔχει, ὡς τὸ διηνεκὲς καὶ ἀνεμπόδιστον. νῦν καλοῦμαι, πράξων τι. ἄπειμι νῦν, προσέξων τοῖς μέτροις ἃ δεῖ τηρεῖν, ὅτι αἰδημόνως, ὅτι ἀσφαλῶς, ὅτι δίχα ὀρέξεως καὶ ἐκκλίσεως τῆς πρὸς τὰ ἐκτός, καὶ λοιπὸν προσέχω τοῖς ἀνθρώποις, τίνα φασι, πῶς κινοῦνται· καὶ τοῦτο οὐ κακοήθως, οὐδ' ἵνα ἔχω ψέγειν ἢ καταγελᾶν, ἀλλ' ἐπ' αὐτὸν ἐπιστρέφω, εἰ ταὐτὰ κἀγὼ ἁμαρτάνω, πῶς οὖν παύσομαι; τότε καὶ ἐγὼ ἡμάρτανον, νῦν δ' οὐκέτι χάρις τῷ θεῷ. ἄγε

ταῦτα ποιήσας, καὶ πρὸς τύπους γενόμενος, χεῖρον ἔργον πεποίηκας, ἢ χιλίους στίχους ἀναγνοὺς, ἢ γράψας ἄλλους τοσούτους; ὅταν γὰρ ἐσθίῃς, ἄχθῃ ὅτι μὴ ἀναγινώσκεις; οὐκ ἀρκῇ τοῖς κατὰ ἃ ἀνέγνωκας ἐσθίειν; ὅταν λούῃ, ὅταν γυμνάζῃ. διὰ τί οὖν ἐπὶ πάντων οὐχ ὁμαλίζεις, καὶ ὅταν Καίσαρι προσίῃς, καὶ ὅταν τῷ δεῖνι. εἰ τὸν ἀπαθῆ τηρεῖς, εἰ τὸν ἀκατάπληκτον, εἰ τὸν κατεσταλμένον, εἰ βλέπεις μᾶλλον τὰ γινόμενα, ἢ βλέπῃ, εἰ μὴ φθονεῖς τοῖς προτιμωμένοις, εἰ μὴ ἐκπλήσσουσί σε αἱ ὕλαι. τί σοι λείπει; βιβλία. πῶς, ἢ ἐπὶ τί; οὐχὶ γὰρ ἐπὶ τὸ βιοῦν παρασκευή τίς ἐστιν αὕτη; τὸ βιοῦν δ' ἐξ ἄλλων τινῶν, ἢ τούτων συμπληροῦται; οἷον ἂν, εἰ ὁ ἀθλητὴς κλαίῃ εἰς τὸ στάδιον εἰσιὼν, ὅτι μὴ ἔξω γυμνάζεται. τούτου ἕνεκα ἐγυμνάζου, ἐπὶ τοῦτο οἱ ἁλτῆρες, ἡ ἁφὴ, οἱ νεανίσκοι; καὶ νῦν ἐκεῖνα ζητεῖς, ὅτε τοῦ ἔργου καιρός ἐστιν; οἷον ἐπὶ τοῦ συγκαταθετικοῦ τόπου παρισταμένων φαντασιῶν, τῶν μὲν καταληπτῶν, τῶν δ' ἀκαταλήπτων, μὴ ταύτας διακρίνειν ἔχοιμεν, ἀλλ' ἀναγινώσκειν τὰ περὶ καταλήψεως. τί οὖν τὸ αἴτιον; ὅτι οὐδέποτε τούτου ἕνεκα ἀνέγνωμεν, οὐδέποτε τούτου ἕνεκα ἐγράψαμεν, ἵν' ἐπὶ

iſtis factis & hoc ſtudio o
patus, peiusne rem geſ
quam ſi mille verſus legi
totidemne ſcripſiſſes? N
cum edis, dolesne te non l
re? Non ſatis eſt te ita e
quemadmodum legiſti?
lauas? cum exerceris? Cu
tur non in omnibus eo
modo ſentis, ſiue Cæſare
ne quem alium adis? Si pe
batione vacuum, ſi impe
ritum, ſi modeſtum te pra
ſi potius ſpectas quid
quam ſpectaris? ſi non in
iis qui tibi præferuntur
non in ſtuporem rapiun
pretioſæ, quid tibi deeſt
bri. Quomodo, aut ad
Nonne vero ad vitam d
dam iſta præparatio qua
eſt: vita vero aliis rebus,
his complctur? Perinde
eſt, ac ſi pugil ſtadium i
diens ploret, quod non
exerceatur. Hac gratia
cebaris: huc pertinebant
teres, puluis, adoleſce
Tu nunc illa deſideras,
rei gerendæ tempus a
Perinde hoc eſt, ac ſi in
aſſenſionum cum viſa
untur, quorum alia p
poſſunt, alia non poſſunt
diiudicare neſciamus: i
perceptione legamus. Q
go cauſa eſt? Quia nun
ea gratia legimus, nun
ea de cauſa ſcripſimus,
b

...s ipſis ſecundum naturam
obiectis vteremur: ſed in
...eſinimus, vt intelligamus
...l dicatur: idque aliis expli-
..., vt ſyllogiſmum reſolue-
...t hypotheticam propoſi-
...ē tractare poſſimus. Qua-
...pter, vbi ſtudium eſt, ibi
...n impedimentum. Vis ea
...in tua poteſtate plane non
...? Prohibere ergo, impe-
..., fruſtrare. Si autem ſcri-
...le appetitu hac de cauſa le-
...mus, non vt quid de appe-
...diceretur ſciremus, ſed vt
...ppetitu recte nos gerere-
... Si ſcripta de appetitione
...clinatione, vt ne vnquam
...ppetita fruſtraremur, aut
...declinatam incideremus.
...octrinam officiorum, vt
...ctionum noſtrarum me-
...es, nihil inconſiderate,
...l præter decorum facere-
...: non moleſte ferremus
...onem noſtram impediri:
... muneribus conuenienti-
... nobis contenti, non ea
...nerararemus, quæ numera-
... hactenus conſueuimus:
...ie legi verſus tot, ſcripſi
...: ſed, Hodie ſic vſus ſum
...etitione vt a philoſophis
...cipitur: appetitu non v-
...ſum in rebus alieni iuris:
...inatione in iis ſolis, quæ
...ri arbitrij ſunt: non exti-
... illum, ab illo non ille-
...ſum. tolerantiam exercui,

τῶν ἔργων κατὰ φύσιν χρώμε-
θα ταῖς προσπιπτούσαις φαν-
τασίαις· ἀλλ' αὐτοῦ καταλή-
γομεν μαθεῖν τί λέγεται, καὶ
ἄλλῳ δύνασθαι ἐξηγήσασθαι,
τὸν συλλογισμὸν ἀναλῦσαι καὶ
τὸν ὑποθετικὸν ἐφοδεῦσαι.
διὰ τοῦτο ὅπου ἡ σπουδή, ἐκεῖ
καὶ ὁ ἐμποδισμός. θέλεις, τοὺς
μὴ ἐπὶ σοὶ ἐξάπαντος, κω-
λύου τοίνυν, ἐμποδίζου, ἀπο-
τύγχανε. εἰ δὲ τὰ περὶ ὁρμῆς
τούτου ἕνεκα ἀναγινώσκοι-
μεν, οὐχ ἵνα ἴδωμεν τί λέγε-
ται περὶ ὁρμῆς, ἀλλ' ἵνα εὖ
ὁρμῶμεν τὰ περὶ ὀρέξεως, καὶ
ἐκκλίσεως, ἵνα μήτ' ὀρε-
γόμενοι ἀποτυγχάνωμεν, μήτ'
ἐκκλίνοντες περιπίπτωμεν,
τὰ περὶ καθήκοντος δ' ἵνα
μεμνημένοι τῶν σχέσεων, μη-
δὲν ἀλογίστως, μηδὲ παρ' αὐ-
τὰ ποιῶμεν, οὐκ ἂν ἠγανα-
κτοῦμεν πρὸς τὰ ἀναγνώ-
σματα ἐμποδιζόμενοι, ἀλλὰ
τὰ ἔργα ἀποδιδόναι τὰ κατ'
ἄλλα ἠρκούμεθα, καὶ ἠριθ-
μοῦμεν ἂν οὐ ταῦτα ἃ μέ-
χρι νῦν ἀριθμεῖν εἰθίσμεθα,
σήμερον ἀνέγνων στίχους το-
σούσδε, ἔγραψα τοσούσδε.
ἀλλά, σήμερον ὁρμῇ ἐχρησά-
μην ὡς παραγγέλλεται, ὑπὸ
τῶν φιλοσόφων, ὀρέξει οὐκ
ἐχρησάμην, ἐκκλίσει πρὸς
μόνα τὰ προαιρετικά, οὐ
κατεπλάγην τὸν δεῖνα, οὐκ
ἐδυσωπήθην ὑπὸ τοῦ δεῖ-
νος, τὸ ἀνεκτικὸν ἐγύμνασα.

τὸ ἀφεκτικόν, τὸ συνεργητικόν. καὶ οὕτως ἂν ηὐχαριστοῦμεν τῷ θεῷ, ἐφ' οἷς δεῖ εὐχαριστεῖν. νῦν δ' ἡμεῖς οὐκ ἴσμεν, ὅτι καὶ ἄλλον τρόπον ὅμοιοι τοῖς πολλοῖς γινόμεθα. ἄλλος φοβεῖται μὴ οὐκ ἄρξῃ. μὴ σὺ ἄρξῃς μηδαμῶς ἄνθρωπε, ἀλλ' ὡς καταγελᾷς τοῦ φοβουμένου μὴ ἄρξαι, οὕτω καὶ σαυτοῦ καταγέλα. οὐδὲν γὰρ διαφέρει, ἢ διψῆν πυρέσσοντα, ἢ ὡς λυσσώδη ὑδροφοβεῖν. ἢ πῶς ἔτι δυνήσῃ εἰπεῖν τὸ τοῦ Σωκράτους; εἰ ταύτῃ φίλον τῷ θεῷ, ταύτῃ γινέσθω. δοκεῖς, Σωκράτης εἰ ἐπεθύμει ἐν Λυκείῳ ἢ ἐν Ἀκαδημίᾳ σχολάζειν, καὶ διαλέγεσθαι καθ' ἡμέραν τοῖς νέοις, εὐκόλως ἂν ἐστρατεύσατο, ὁσάκις ἐστρατεύσατο; οὐχὶ δ' ὠδύρετ' ἂν καὶ ἔστενε, τάλας ἐγώ, νῦν δ' ἐνθάδ' ἀτυχῶ ἄθλιος, δυνάμενος ἐν Λυκείῳ ἡλιάζεσθαι. τοῦτο γάρ σου τὸ ἔργον ἦν; ἡλιάζεσθαι, οὐχὶ δὲ τὸ εὐροεῖν; τὸ ἀκώλυτον εἶναι; τὸ ἀπαραπόδιστον; καὶ πῶς ἂν ἔτι ἦν Σωκράτης, εἰ ταῦτα ὠδύρετο; πῶς ἂν ἔτι ἐν τῇ φυλακῇ παιᾶνας ἔγραφεν; ἁπλῶς οὖν ἐκείνου μέμνησο, ὅτι πᾶν ὃ ἔξω τῆς προαιρέσεως τῆς σαυτοῦ τιμήσεις,

abſtinentiam, beneficenti
Sic ob ea gratias agerem
Deo, ob quæ gratiæ illi ſ
agendæ. Nunc vero neſcin
nos alia ratione quoque vu
fieri ſimiles. Alius timet
careat magiſtratu, tu vero
ſit gerendus tibi magiſtra
Nequaquam homo, ſed qu
admodum derides metu
tem ne magiſtratu careat
teipſum quoque deride.
que enim quicquam inte
ſiue ſitire vt febricitantem
ue vt rabidum formidar
quam. Nam alioqui Soc
cum illud vſurpare qui pc
Si Deo ita viſum eſt, ita
Putasne Socratem, ſi Lyce
Academiæ otium & quot
nas cum adoleſcentibus
putationes deſideraſſet, t
tam alacriter militaturum
iſſe, quoties militauit? ac
potius ploraturum & ſuſ
turum fuiſſe: Me miſer
nunc ego hic calamitoſus
cum in Lyceo apricari
ret. Ergone illud munus
um fuit, apricari in Ly
non autem rebus ſecu
vti? non poſſe prohiberi?
impediri? Quo pacto i
fuiſſet Socrates, ſi iſta de
raſſet? Quo pacto in ca
hymnos ſcripſiſſet? Vt
cis abſoluam: illud mer
to, ſi quid extra liberam
luntatem tuam magni fe

lib

ſtram voluntatem amiſeris. Extra eam porro ſunt, non mo- imperia, ſed etiam vita pri- a: non occupatio tantum, otium quoque. Nunc er- me in tanto tumultu viue- Quem dicis tumultum? In quentia hominum? Quid ſto graue eſt? Finge Olym- eſſe, celebritatem eſſe iudi- Illic etiam alius aliud agit, is alium trudit. In balneis turba. Quis autem no- m ea turba non delectatur? s triſtis inde diſcedit? Ne ſis roſus, neque faſtidioſus a ea quæ fiunt. Acetum leſtum. eſt enim acre. Mel leſtum. euertit enim habi- n meum. Holera nolo. Sic m otium nolo: ſolitudo Turbam nolo: tumultus Sed ſi res ita ferent, vt ſo- aut cum paucis degas: tran- llitatem id appella, & vtere e vt oportet: tibi loquere, rce viſa tua, anticipatio- expoli. Sin in turbam in- eris: certamen appella, ce- ritatem ludorum, feſtiuita- , da operam vt eam vna n aliis celebres. Quod enim undius eſt humano viro ctaculum, multitudine ho- num? Equorum & boum enta cum voluptate ſpe- nus: naues multas cum vi- nus, exhilaramur: homines ltos cum videt, quis dolet.

ἀπολέσας τὴν προαίρεσιν. ἔξω δ' ἐστὶν οὐ μόνον ἀρχὴ ἀλλὰ καὶ ἀναρχία, οὐ μόνον ἀσχολία, ἀλλὰ καὶ σχολή. νῦν οὖν ἐμὲ ἐν τῷ θορύβῳ τούτῳ διεξάγειν; τί λέγεις θορύβῳ; ἐν πολλοῖς ἀνθρώποις. καὶ τί χαλεπόν; δόξον Ὀλύμπια εἶναι, πανήγυριν αὐτὸ ἡγήσαι. κἀκεῖ ἄλλος ἄλλο τι πράσσει, ἄλλος τῷ ἄλλῳ ἐνσείεται. ἐν τοῖς βαλανείοις ὄχλος καὶ τίς ἡμῶν οὐ χαίρει τῇ πανηγύρει ταύτῃ; καὶ ὀδυνώμενος αὐτῆς ἀπαλλάσσεται; μὴ γίνου δυσάρεστος, μηδὲ κακοστόμαχος πρὸς τὰ γινόμενα. τὸ ὄξος σαπρόν, δριμὺ γάρ· τὸ μέλι σαπρόν, ἀνατρέπει γάρ μου τὴν ἕξιν. λάχανα οὐ θέλω· οὕτω καὶ σχολὴν οὐ θέλω, ἐρημία ἐστίν. ὄχλον οὐ θέλω, θόρυβός ἐστιν. ἀλλ' ἂν μὲν οὕτω φέρῃ τὰ πράγματα, ὥστε μόνον ἢ μετ' ὀλίγων διεξαγαγεῖν, ἡσυχίαν αὐτὸ κάλει καὶ χρῶ τῷ πράγματι, εἰς ὃ δεῖ. λάλει σεαυτῷ, γύμναζε τὰς φαντασίας. ἐξεργάζου τὰς προλήψεις. ἂν δ' εἰς ὄχλον ἐμπέσῃς, ἀγῶνα αὐτὸ λέγε, πανήγυριν, ἑορτήν. συνεορτάζειν πειρῶ τοῖς ἀνθρώποις. τί γάρ ἐστιν ἥδιον θέαμα τῷ φιλανθρώπῳ, ἢ ἄνθρωποι πολλοί; ἵππων ἀγέλας ἢ βοῶν ἡδέως ὁρῶμεν· πλοῖα πολλὰ ὅταν ἴδωμεν, διαχεόμεθα. ἀνθρώπους πολλοὺς βλέπων τις ἀνιᾶται;

ἀλλὰ κατακραυγάζουσί μου. οὐκοῦν ἡ ἀκοή σου ἐμποδίζεται· τί οὖν πρὸς σέ; μή τι καὶ ἡ δύναμις ἡ ταῖς φαντασίαις χρηστική; καὶ τίς σε κωλύσει ὀρέξει καὶ ἐκκλίσει χρῆσθαι κατὰ φύσιν, ὁρμῇ καὶ ἀφορμῇ; ποῖος θόρυβος πρὸς τοῦτο ἱκανός; σὺ μόνον μέμνησο τῶν καθολικῶν, τί ἐμόν, τί οὐκ ἐμόν, τί μοι δίδοται, τί θέλει με ποιεῖν ὁ θεὸς νῦν, τί οὐ θέλει· πρὸ ὀλίγου χρόνου ἤθελέ σε σχολάζειν, σαυτῷ λαλεῖν, γράφειν περὶ τούτων, ἀναγινώσκειν, παρασκευάζεσθαι. ἔσχες εἰς τοῦτο ἱκανὸν χρόνον. νῦν σοι λέγει, ἐλθὲ ἤδη ἐπὶ τὸν ἀγῶνα, δεῖξον ἡμῖν τί ἔμαθες, πῶς ἤθλησας, μέχρι τίνος γυμνασθήσῃ μόνος; ἤδη καιρὸς γνῶναί σε, πότερον τῶν ἀξιονίκων εἶ τις ἀθλητῶν, ἢ ἐκείνων, οἳ τὴν οἰκουμένην περιέρχονται νικώμενοι. τί οὖν ἀγανακτεῖς; οὐδεὶς ἀγὼν δίχα θορύβου γίνεται. πολλοὺς δεῖ προγυμναστὰς εἶναι, πολλοὺς τοὺς ἐπικραυγάζοντας, πολλοὺς ἐπιστάτας, πολλοὺς θεατάς. ἀλλ᾽ ἐγὼ ἤθελον ἐφ᾽ ἡσυχίας διάγειν. οἴμωζε τοίνυν καὶ στένε, ὥσπερ ἄξιος εἶ. τίς γὰρ ἄλλη μείζων τούτης ζημία τῷ ἀπαιδεύτῳ, καὶ ἀπειθοῦντι τοῖς θείοις διατάγμασιν, ἢ τὸ λυπεῖσθαι, τὸ πενθεῖν, τὸ φθονεῖν, ἁπλῶς τὸ ἀτυχεῖν καὶ δυστυχεῖν;

At clamoribus obtundunt Igitur auditus tuus imp tur. Quid vero ad te ? N etiam facultas quæ viſis tur ? Quis vero te prohib appetitione & auerſation naturæ præſcripto vti ? (tumultus ad iſtud ſatis eſt tantum memento gene iſta: Quid meum eſt ? quid meū? Quid mihi datū eſt? (me Deus facere nūc vult, non vult? Paulo ante volu agere otiū, tecū colloqui, bere his de rebus, legere, p parari: ad iſtud ſatis ſpatij tum eſt. Nunc dicit, Ve certamen, oſtende nobis didiceris, quomodo ſis lu tus. Quouſque ſolus ex beris ? Nunc tempus eſt cognoſcas an pugil ſis dig victoria: aut ex illorum mero, qui terrarum or peragrantes perpetuo ſucc bunt. Quid ergo indign Nullum certamen fit ab tumultu. Multos eſſe op qui exerceant, multos qu ciferentur, multos magiſt multos ſpectatores. At tranquille vellem viuere. ra igitur & ſuſpira, vt dig es. Nam quæ alia pœna m eſt illi qui ineruditus eſt, uiniſque præceptis refraga niſi vt doleat, lugeat, in deat, denique voto fruſ tur, calamitatibus cōflicte

…i malis non te liberabis? …modo autem me libe-…? Nonne ſæpe audiuiſti, ap-…tum omnino tollendum …i rebus externis: auerſatio-… ad ea ſola transferendam, …tui arbitrij ſint: miſſa faci-… tibi eſſe omnia, corpus, o-…famam, libros, tumultum, …ria, vitam priuatam? Nam …unque inclinaueris, ſer-…bnoxius es: prohiberi, co-…otes, totus in aliena pote-… es. Cleanthis illud in …ntu ſit:

…e Iupiter duc, & Fati ne-
ceſſitas.

…e me Romam vultis? Ro-…n. In Gyara? In Gyara. A-…as? Athenas. In carcerem? …rcerem. Si ſemel dixeris, …ndo aliquis Athenas ibit, …ſti: neceſſe eſt vt iſte appe-… te infelicem, ſi irritus, in-…n faciat, ſi ratus fuerit, ela-… ob ea propter quæ efferri … decet: ſi impeditus, ca-…toſum, eo redactum quo …s. Omitte igitur iſta o-…a. Pulcræ ſunt Athenæ, …elicitas eſt multo pulcri-… multo pulcrius eſt eſſe …urbatione vacuum, care-…multu, in nullius pote-… res tuas eſſe. Tumultus …Romæ, & ſalutationes. …roſperitas omnibus dif-…atibus eſt commutanda. …go tempus horum eſt,

τούτων οὐ θέλεις ἀπαλλάξαι σεαυτόν; καὶ πῶς ἀπαλλάξω, οὐ πολλάκις ἤκουσας, ὅτι ὄρεξιν ἆραί σε δεῖ παντελῶς, τὴν ἔκκλισιν ἐπὶ μόνα τρέψαι τὰ προαιρετικά; ἀφεῖναί σε δεῖ πάντα, τὸ σῶμα, τὴν κτῆσιν, τὴν φήμην, τὰ βιβλία, θόρυβον, ἀρχάς, ἀναρχίαν; ὅπου γὰρ ἂν κλίνῃς, ἐδούλευσας ὑπέταγης, κωλυτὸς ἐγένου, ἀναγκαστός, ὅλος ἐπ' ἄλλοις. ἀλλὰ τὸ Κλεάνθους πρόχειρον,

ἄγου δέ μ' ὦ Ζεῦ, καὶ σύ
γ' ἡ πεπρωμένη.

θέλετ' εἰς Ῥώμην, εἰς Ῥώμην· εἰς Γύαρα, εἰς Γύαρα· εἰς Ἀθήνας, εἰς Ἀθήνας. εἰς φυλακήν, εἰς φυλακήν. ἂν ἅπαξ εἴπῃς, πότε τις εἰς Ἀθήνας ἀπέλθῃ, ἀπώλεσα, ἀνάγκη σε ζητεῖν τὴν ὄρεξιν, ἀτελῆ μὲν οὖσαν ἀτυχῆ σε ποιεῖν· τελειωθεῖσαν δὲ κενόν, ἐφ' οἷς οὐ δεῖ ἐπαιρόμενον. πάλιν, ἂν ἐμποδισθῇς, δυστυχῆ, περιπίπτοντα οἷς οὐ θέλεις. ἄφες οὖν ταῦτα πάντα. καλαὶ αἱ Ἀθῆναι· ἀλλὰ τὸ εὐδαιμονεῖν κάλλιον πολύ· τὸ ἀπαθῆ εἶναι, τὸ ἀτάραχον, τὸ ἐπὶ μηδενὶ κεῖσθαι τὰ σὰ πράγματα. θόρυβος ἐν Ῥώμῃ, καὶ ἀσπασμοί· ἀλλὰ τὸ εὐροεῖν, ἀντὶ πάντων τῶν δυσκόλων. εἰ οὖν τούτων καιρός ἐστι,

διὰ τί οὐκ αἴρεις καὶ τῶν τὴν ἔκκλισιν; τίς ἀνάγκη, ὡς ὄνον ξυλοκοπούμενον ἀχθοφορεῖν, εἰ δὲ μή, ὅρα τί δεῖ σε δουλεύειν ἀεὶ τῷ δυναμένῳ σοι διαπράξασθαι τὴν ἔξοδον, τῷ ταύτην ἐμποδίσαι δυναμένῳ· κἀκεῖνον θεραπεύειν, ὡς κακοδαίμονα. μία ὁδὸς ἐπὶ εὔροιαν. τοῦτο καὶ ὄρθρου καὶ μεθ' ἡμέραν καὶ νύκτωρ ἔστω πρόχειρον, ἀπόστασις τῶν ἀπροαιρέτων· τὸ μηδὲν ἴδιον ἡγεῖσθαι, τὸ παραδοῦναι πάντα τῷ δαιμονίῳ, τῇ τύχῃ· ἐκείνους ἐπιτρόπους αὐτῶν ποιήσασθαι, οὓς καὶ ὁ Ζεὺς πεποίηκεν. αὐτὸν δὲ πρὸς ἑνὶ εἶναι μόνῳ, τῷ ἰδίῳ, τῷ ἀκωλύτῳ· καὶ ἀναγνώσκειν ἐπὶ τοῦτο ἀναφέροντα τὴν ἀνάγνωσιν, καὶ γράφειν, καὶ ἀκούειν. διὰ τοῦτο οὐ δύναμαι εἰπεῖν φιλόπονον, ἂν ἀκούσω τοῦτο μόνον, ὅτι ἀναγινώσκει ἢ γράφει. κἂν προσθῇ τις ὅλας τὰς νύκτας, οὔπω λέγω, ἂν μὴ γνῶ τὴν ἀναφοράν. οὐδὲ γὰρ σὺ λέγεις φιλόπονον, τὸν διὰ παιδισκάριον ἀγρυπνοῦντα. οὐ τοίνυν οὐδ' ἐγώ. ἀλλ' ἐὰν μὲν ἕνεκα δόξης αὐτὸ ποιῇ, λέγω φιλόδοξον. ἂν δ' ἕνεκα ἀργυρίου, φιλάργυρον, οὐ φιλόπονον. ἂν δ' ἐπὶ τὸ ἴδιον ἡγεμονικὸν ἀναφέρῃ τὸν πόνον, ἵν' ἐκεῖνο κατὰ φύσιν ἔχῃ καὶ διεξάγῃ, τότε λέγω μόνον φιλόπονον.

cur non etiam horum au
tionem tollis? Quæ nece
eſt te velut aſinum fuſtibu
ſum ferre ſarcinas? Alioq
de quid fiat? Eſt tibi perp
ſeruiendum illi, qui tibi
tum conficere queat: cuil
impedire qui poſſit, is tib
lendus eſt. Infelix, Vna v
ad proſperitatem (hoc &
ne & interdiu & noct
promtu ſit) vt rebus ext
cedas, vt nihil propriun
dices, vt omnia Deo comı
des & Fortunæ, vt hos tu
corum conſtituas, quos
piter conſtituit: ipſe vero
illo quod tibi proprium
quod prohiberi nequit,
peris: vt cum legis, eo re
lectionem, vt propter h
ſcribas & audias. Propte
non poſſum te dicere i
ſtrium, ſi audiero iſtu
lum aliquem legere aut
bere, tametſi aliquis ad
rit, totas noctes. Non
hoc dico, niſi cognouero
iſta referantur. Neque
tu induſtrium eum dicis
propter puellam vigilat.
ne ego quidem, eum qui
ta legit. ſed ſi gloriolæ
id fecerit, ambitioſum
ſi pecuniæ gratia, auarum
induſtrium. Si vero ad r
nem ſuam laborem iſtur
tulerit, vt illa naturæ pa
tum demum induſtrium

Nunc

uquam enim e communi
tis, vel vituperationes, vel
tiones petendæ ſunt, ſed
etis. Hæc enim ſunt cu-
e propria, quæ actiones
vel turpes, vel honeſtas
int. Horum memor, de
e iis quæ adſunt, & in iis
ſce quæ tempus fert. Si
des eorum quæ didiciſti
litatus es, ad rem abs te
ri, delectare iis. Si mali-
conuitiandi libidinem
iſti, aut ſaltem minui-
etulantiam, ſi turpilo-
, ſi temeritatem, ſi luxũ:
us, quibus ante moue-
non moueris: ſi non eo-
iodo quo prius affectus
tidianam feſtiuitatem
re potes, hodie quod re-
atus ſis in iſto opere,
od in alio verſaturus.
maior tibi cauſa eſt
næ faciendæ, quam ſi
tum aut magiſterium
n eſſes adeptus? Hæc a
ibi conferuntur, & a
lud memento, quis ſit
argiatur, & quibus, &
res. His cogitationi-
lutalaris, de eo ne mo-
rouerſiam, vbi ſis felix
quo in loco placitu-
eo? Nonne vbique eo-
eruallo diſtat, non ne
proſpicit quid gera-

μηδέποτε γὰρ ἀπὸ τῶν κοινῶν μήτ᾽ ἐπαινεῖτε, μήτε ψέγετε· ἀλλὰ ἀπὸ δογμάτων. ταῦτα γάρ ἐστι τὰ ἴδια ἑκάστου, τὰ καὶ τὰς πράξεις αἰσχρὰς ἢ καλὰς ποιοῦντα. τούτων μεμνημένος, χαῖρε τοῖς παροῦσι, καὶ ἀγάπα ταῦτα, ὧν καιρός ἐστιν. εἴ τινα ὁρᾷς ὧν ἔμαθες, καὶ διεσκέψω ἀπ᾽ αὐτῶν τὰ σοι εἰς τὰ ἔργα, εὐφραίνου ἐπ᾽ αὐτοῖς, εἰ τὸ κακόηθες καὶ λοίδορον ἀποτίθεσαι, μεμείωκας· εἰ τὸ προπετὲς, εἰ τὸ αἰσχρολόγον, εἰ τὸ εἰκαῖον, εἰ τὸ ἐπισεσυρμένον, εἰ οὐ κινῇ ἐφ᾽ οἷς πρότερον, εἰ οὐχ ὁμοίως γ᾽ ὡς πρότερον ἑορτὴν ἄγειν δύνασαι καθ᾽ ἡμέραν, σήμερον ὅτι καλῶς ἀνεστράφης ἐν τῷδε τῷ ἔργῳ, αὔριον ὅτι ἐν ἑτέρῳ. πόσῳ μείζων αἰτία θυσίας, ἢ ὑπατεία, ἢ ὑπαρχία; ταῦτα ἐκ σοῦ αὐτοῦ γίνεταί σοι, καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν. ἐκεῖνο μέμνησο, τίς ὁ διδούς ἐστι, καὶ τίσι, καὶ διὰ τίνα. τούτοις τοῖς διαλογισμοῖς ἐντρεφόμενος, διαφέρῃ ποῦ ἂν ἀρέσεις τῷ θεῷ, οὐ πανταχόθεν τὸ ἴσον ἀπέχουσιν; οὐ πανταχόθεν ὁμοίως ὁρῶσι τὰ γινόμενα.

Περὶ τοὺς μαχίμους καὶ θηριώδεις.

ΚΕΦ. ε.

Ὁ Καλὸς καὶ ἀγαθὸς, οὔτ' αὐτὸς μάχεταί τινι, οὔτ' ἄλλον ἐᾷ κατὰ δύναμιν. παράδειγμα δὲ καὶ τούτου, καθάπερ καὶ τῶν ἄλλων, ἔκκειται ἡμῖν ὁ βίος ὁ Σωκράτους, ὃς οὐ μόνον αὐτὸς πανταχοῦ ἐξέφυγε μάχην, ἀλλ' οὐδ' ἄλλους μάχεσθαι εἴα. ὅρα παρὰ Ξενοφῶντι ἐν τῷ συμποσίῳ, πόσας μάχας λέλυκε, πῶς πάλιν ἠνέσχετο Θρασυμάχου, πῶς Πώλου, πῶς Καλλικλέους, πῶς τῆς γυναικὸς ἠνείχετο, πῶς τοῦ υἱοῦ, ἐξελεγχόμενος ὑπ' αὐτοῦ, σοφιζόμενος; λίαν γὰρ ἀσφαλῶς ἐμέμνητο, ὅτι οὐδεὶς ἀλλοτρίου ἡγεμονικοῦ κυριεύει. οὐδὲν οὖν ἄλλο ἤθελεν, ἢ τὸ ἴδιον. τί δ' ἐστι τοῦτο; οὐχ ἵνα κινῇ οὗτος τι κατὰ φύσιν· τοῦτο γὰρ ἀλλότριον. ἀλλ' ὅπως ἐκείνων τὰ ἴδια ποιούντων ὡς αὐτοῖς δοκεῖ, αὐτὸς μηδὲν ἧττον κατὰ φύσιν ἕξει, καὶ ἐξάξει μόνον τὰ αὐτοῦ ποιῶν πρὸς τὸ κἀκείνους ἔχειν κατὰ φύσιν. τοῦτο γάρ ἐστιν ὃ ἀεὶ πρόκειται τοῦ καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ. στρατηγῆσαι; ἀλλ' ἂν διδῶται ἐπὶ ταύτης τῆς ὕλης τὸ ἴδιον ἡγεμονικὸν τηρῆσαι. γῆμαι;

Ad pugnaces & immi

CAP. V.

VIr bonus & ſapien
ipſe cum quoqua
gnare, nec alium, quan
ipſo eſt, pugnare ſinit.
quoque rei nobis exe
in Socrate propoſitum
& aliarum: qui non ip
tum vbique pugnam
ſed ne alios quidem p
paſſus eſt. Vide vt ap
nophontem in conui
gnas omnes compoſui
Thraſimachum, vt Po
Callıclem, vt vxorem
uerit: vt filium, a quo
batur, argutantem.
nim memoriæ infixu
bat, neminem alteri
ti dominari. Nihil ig
luit, niſi quod ſuum
Illud autem quidnam
vt iſte naturam ſequa
enim alienum eſt) ſed
ſuo arbitratu, quod
ſum eſſet, facientibu
nihilominus naturæ
ret, ſuoque tantum
fungeretur, in eo tam
borans, vt illi quoque
turæ præſcripto vi
Nam hoc viro bono &
ti ſemper propoſitu
Vultne ducere exer
Non: ſed ſi mandetur i
perium, in eo rationi
vult. Vxorem ducer

i ſed ſi datum fuerit con-
n , in eo ita ſe geret , vt
e: præſcriptum conſer-
ed ſi filium aut vxorem
: noluerit : vult aliena
ſe aliena. Atque eru-
ud eſt, cognoſcere quæ
t , quæ aliorum. Ad
go modum affecto,
huc pugnæ locus re-
ır ? Num quid eorum
nt admiratur? Nun-
uum illi videtur? An-
ora & grauiora exſpe-
improbis , quam ipſi
? An non in lucro de-
i ab extrema impro-
ſint ? Iſte tibi male-
Magnam ei gratiam
quod non verberauit.
verberauit. Magnam
atiam quod non vul-
Sed & vulnerauit.
habeo gratiam, quod
dit. Quando enim
aut a quo , manſue-
mal eſſe hominem,
, ipſam iniuriam ma-
lo eſſe a quo infera
: igitur cum neque
nec perſuaſa habeat:
id ſequatur , quod
lire putat ? Vicinus
apides. Quid ergo
i? At ſupellex con-
Tu ergo vaſculum
ed libera voluntas.
tibi aduerſus iſtud
? tanquam lupo vt

οὔ. ἀλλ' ἂν δίδωται γάμος, ἐν ταύτῃ τῇ ὕλῃ κατὰ φύσιν ἔχοντα αὑτὸν τηρήσει. ἂν δὲ θέλῃ τὸν υἱὸν μὴ ἁμαρτάνειν, ἢ τὴν γυναῖκα, θέλει τὰ ἀλλότρια μὴ εἶναι ἀλλότρια. καὶ τὸ παιδεύεσθαι, τουτέστι μανθάνειν τὰ ἴδια καὶ τὰ ἀλλότρια. ποῦ οὖν ἔτι μάχης τόπος τῷ οὕτως ἔχοντι; μὴ γὰρ θαυμάζει τι τῶν γινομένων; μὴ γὰρ καινὸν αὐτῷ φαίνεται; μὴ γὰρ οὐ χείρονα καὶ χαλεπώτερα προσδέχεται τὰ παρὰ τῶν φαύλων, ἢ ἀποβαίνει αὐτῷ; μὴ γὰρ οὐ κέρδος λογίζεται πᾶν ὅ, τι ἂν ἀπολίπωσι τοῦ ἐσχάτου; ἐλοιδόρησέ σε ὁ δεῖνα. πολλὴ χάρις αὐτῷ ὅτι μὴ ἔπληξεν. ἀλλὰ καὶ ἔπληξε. πολλὴ χάρις ὅτι μὴ ἔτρωσεν. ἀλλὰ καὶ ἔτρωσε. πολλὴ χάρις ὅτι μὴ ἀπέκτεινε. πότε γὰρ ἔμαθεν, ἢ παρά τινι, ὅτι ἥμερόν ἐστι ζῶον, ὅτι φιλάλληλον; ὅτι μεγάλη βλάβη τῷ ἀδικοῦντι ἐστὶν αὐτὴ ἡ ἀδικία; ταῦτα οὖν μὴ μεμαθηκώς, μηδὲ πεπεισμένος, διὰ τί μὴ ἀκολουθήσει τῷ φαινομένῳ συμφέροντι; βέβληκεν ὁ γείτων λίθους. μή τι οὖν σὺ ἡμάρτηκας; ἀλλὰ τὰ ἐν οἴκῳ κατεάγη. σὺ οὖν σκεῦός εἶ; οὔ, ἀλλὰ προαίρεσις. τί οὖν σοι δίδοται πρὸς τοῦτο; ὡς μὲν λύκῳ,

ἀντιδάκνειν καὶ ἄλλους πλείονας λίθους βάλλειν. ἄνθρωπος εἶ; αἰ ζητῆς, ἐπίσκεψαί σου τὸ ταμιεῖον, ἴδε τίνας δυνάμεις ἔχων ἐλήλυθας. μή τι τὰς θηριώδεις, μή τι τὰς μνησικακητικάς; ἵππος οὖν πότ' ἄθλιός ἐστιν; ὅταν τῶν φυσικῶν δυνάμεων στέρηται· οὐχ ὅταν μὴ δύνηται κοκκύζειν, ἀλλ' ὅταν μὴ τρέχειν. ὁ δὲ κύων, οὐχ ὅταν πέτασθαι μὴ δύνηται, ἀλλ' ὅταν μὴ ἰχνεύειν. μή ποτ' οὖν οὕτω καὶ ἄνθρωπος δυστυχής ἐστιν, οὐχ ὁ μὴ δυνάμενος λέοντας πνίγειν, ἢ ἀνδριάντας περιλαμβάνειν. οὐ γὰρ πρὸς τοῦτο δυνάμεις τινὰς ἔχων ἐλήλυθε παρὰ τῆς φύσεως· ἀλλ' ὁ ἀπολωλεκὼς τὸ εὔγνωμον, τὸ πιστόν. τοῦτον συνελθόντας θρηνεῖν, εἰς ὅσα κακὰ ἐλήλυθεν. οὐχὶ μὰ Δία τὸν φύντα, ἢ τὸν ἀποθανόντα· ἀλλ' ᾧ ζῶντι συμβέβηκεν ἀπολέσαι τὰ ἴδια, οὐ τὰ πατρῷα, τὸ ἀγρίδιον, καὶ τὸ οἰκίδιον, καὶ τὸ πανδοκεῖον, καὶ τὰ δουλάρια. τούτων γὰρ οὐδὲν ἴδιον τοῦ ἀνθρώπου ἐστίν. ἀλλὰ πάντα ἀλλότρια, δοῦλα, ὑπεύθυνα, ἄλλοτε ἄλλοις διδόμενα ὑπὸ τῶν κυρίων· ἀλλὰ τὰ ἀνθρωπικά, τοὺς χαρακτῆρας οὓς ἔχων ἐν τῇ διανοίᾳ ἐλήλυθεν. οἵους καὶ ἐπὶ τῶν νομισμάτων ζητοῦντες, ἂν μὲν εὕρωμεν, δοκιμάζομεν· ἂν δὲ μὴ εὕρωμεν, ῥιπτοῦμεν. τίνα ἔχει τὸν χαρακτῆρα τοῦτο τὸ τετράσσαρον;

remordeas ; & plure
coniicias?Vt homini
quæras quid ? inſpic
tuū : vide quas tecum
tes attuleris. num b
num vltionis auidam
quando miſer eſt ? Cu
ralibus facultatibus
non cum coccifare ne
cum currere nequit.C
cum volare nequit ,
nequit indagare. Qu
homo etiam eodem
ſer eſt, non is, qui leo
gulare nequit, aut ſta
plecti : (neque enim
lis a natura facultati
ſtructus) ſed is qui an
dentiam , bonitaten
Ad hunc conuenien
hic deplorandus, qu
ta mala inciderit. Nc
dii ament is , qui
mortuus fuerit : ſed q
ſuorum iacturam fec
quidem patrimonii
gelli, non domunc
cauponæ aut ſeruul
hil enim horū homi
prium : omnia ſunt a
ua, obnoxia : alias alii
quorum poteſtate ſu
tur) ſed qui res hum
ſit , quarúm ſigilla
menti ſecum attulit.
ſmatis etiam ſigna q
quæ ſi inuenerim⁹, p
ſin minus , reiicimus
notam habet numm

Affer. Neronis. Abii, [...]obus eſt, adulterinus. [...]tiam. Quod ſignum [...]ecreta illius? Manſue- [...]abile, tolerans, amans [...] Affer, accipio: hunc [...]cio, admitto vicinum, [...]. Vide modo, ne cha- [...] Neronianum habeat. [...]cundus? eſt ne perſe- [...]imicitiarum? eſt ne [...]? An obuiorum capi- [...], cum ei viſum fuerit? [...]go dicebas, eum eſſe [...]m? Num enim ſola [...]ngulæ res iudicantur? [...]ita eſt? ceream quo- [...]ſam dic eſſe pomum, [...]re pomi & odorem & [...] Neque vero externa [...]riptio ſatis eſt. Neque [...]d hominem conſtitu- [...]naſus ſatis eſt, & ocu- [...]decreta humana requi- [...] Hic non audit doctri- [...]m arguitur, non intel- [...]ſinus eſt. Huius vere- [...] eſt emortua. Inutilis [...] quiduis potius quam [...]Hic quærit quem obui- [...]rdeat, aut calcibus pe- [...]aque neque ouis, ne [...]nus eſt. Sed quid tan- [...]era beſtia. Quid ergo? [...] contemni? A quibus? [...]qui te norunt? Quo- [...] autem qui norunt te [...]nent, cum ſis man- [...], cum ſis verecundus?

Τραϊανοῦ. φέρε. Νέρωνος· ῥῖψον ἔξω, ἀδόκιμόν ἐστι, σαπρόν. οὕτω καὶ ἐνθάδε. τίνα ἔχει χαρακτῆρα τὰ δόγματα αὐτοῦ; ἥμερον, κοινωνικὸν, ἀνεκτικὸν, φιλάλληλον. φέρε, παραδέχομαι, ποιῶ πολίτην τοῦτον, παραδέχομαι γείτονα, σύμπλουν. ὅρα μόνον μὴ Νερωνιανὸν ἔχει χαρακτῆρα, μή τι ὀργίλος ἐστὶ, μή τι μηνίτης, μή τι μεμψίμοιρος, ἂν αὐτῷ φανῇ, πατάσσει τὰς κεφαλὰς τῶν ἀπαντώντων. τί οὖν ἔλεγες ὅτι ἄνθρωπός ἐστι; μὴ γὰρ ἐκ ψιλῆς μορφῆς κρίνεται τῶν ὄντων ἕκαστον. ἐπεὶ οὕτω λέγε καὶ τὸ κήρινον, μῆλον εἶναι. ἀλλὰ καὶ ὀδμὴν ἔχειν αὐτὸ δεῖ, καὶ γεῦσιν. οὐκ ἀρκεῖ δὲ ἡ ἐκτὸς περιγραφή. οὐκοῦν οὐδὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἡ ῥὶς ἐξαρκεῖ, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ. ἀλλ' ἂν τὰ δόγματα ἔχῃ ἀνθρωπικά· οὗτος οὐκ ἀκούει λόγου, οὐ παρακολουθεῖ ἐλεγχόμενος, ὄνος ἐστί. τούτου τὸ αἴδημον ἀπονενέκρωται, ἄχρηστός ἐστι, πάντα μᾶλλον ἢ ἄνθρωπος. οὗτος ζητεῖ τίνα ἀπαντήσας λακτίσῃ, ἢ δάκῃ ὥστε οὐδὲ πρόβατον, ἢ ὄνος; ἀλλά τι ποτε ἄγριον θηρίον. τί οὖν; θέλεις με καταφρονεῖσθαι; ὑπὸ τίνων; ὑπὸ εἰδότων; καὶ πῶς καταφρονήσουσιν οἱ εἰδότες τοῦ πράου, τοῦ αἰδήμονος;

ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἀγνοούντων. τί σοι μέλει; οὐ τινὶ γὰρ ἄλλῳ τεχνίτῃ, τῶν ἀτέχνων. ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον ἐπιφυήσονταί μοι. τί λέγεις τὸ ἐμοί; δύναταί τις τὴν προαίρεσιν τὴν σὴν βλάψαι; ἢ κωλῦσαι ταῖς προσπιπτούσαις φαντασίαις χρῆσθαι ὡς πέφυκεν; οὐ δύναται. τί οὖν ἔτι ταράσσῃ, καὶ φοβερὸν σαυτὸν θέλεις ἐπιδεικνύειν; οὐχὶ δὲ παρελθὼν εἰς μέσον κηρύσσεις, ὅτι εἰρήνην ἄγεις πρὸς πάντας ἀνθρώπους, ὅ, τι ἂν ἐκεῖνοι ποιῶσι. καὶ μάλιστ' ἐκείνων καταγελᾷς, ὅσοι σε βλάπτειν δοκοῦσιν. ἀνδράποδα ταῦτα οὐκ οἶδεν, οὔτε τίς εἰμι, οὐδὲ ποῦ μοι τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. ὅτι οὐ πρόσοδος αὐτοῖς πρὸς τὰ ἐμά, οὕτω καὶ ἐχυρὰν πόλιν οἰκοῦντες καταγελῶσι τῶν πολιορκούντων. νῦν οὗτοι τί πρᾶγμα ἔχουσιν ἐπὶ τῷ μηδενί, ἀσφαλές ἐστιν ἡμῶν τὸ τεῖχος, τροφὰς ἔχομεν ἐπὶ πάμπολυν χρόνον, τὴν ἄλλην ἅπασαν παρασκευήν. ταῦτά ἐστι τὰ πόλιν ἐχυρὰν καὶ ἀνάλωτον ποιοῦντα. ἀνθρώπου δὲ ψυχὴν οὐδὲν ἄλλο, ἢ δόγμα. τὸ ποῖον γὰρ τεῖχος οὕτως ἰσχυρὸν, ἢ ποῖον σῶμα οὕτως ἀδαμάντινον, ἢ ποία κτῆσις ἀναφαίρετος, ἢ ποῖον ἀξίωμα οὕτως ἀνεπιβούλευτον; πάντα πανταχοῦ θνητά,

At ab iis qui te ignoran
id tua refert? Neque en
us artifex ignaros artis
rat. At multo magis
bunt me. Quid dicis,
teſtne quiſquam volu
tuam lædere: aut pr
quo minus obiectis v
natura fert, vtaris?
quam. Quid ergo adh
baris, & formidabilem
bere ſtudes: non aute
greſſus in medium, pro
tibi pacem eſſe cum o
hominibus, quicqui
gant: & eos in primis
re, qui ſe tibi nocere
Mancipia iſta ſunt: i
quis ſim, vbi mea bon
la poſita ſint neſciunt:
tere ſibi aditum ad m
ignorant. Sic qui mun
colunt vrbem, hoſtile
dionem rident. Nunc
ſibi fruſtra faceſſunt r
tuta ſunt noſtra mœni
meatum in longum
habemus: omnibus al
inſtructi ſumus. Hæc ſ
ciuitatem munitam
pugnabilem faciant.
nis vero animum nih
niſi decreta. Nam qui
adeo firmus eſt, aut q
pus adeo adamantinu
ue poſſeſſio tam certa
pria, aut quæ dignitas
diarum expers? Omni
mortalia ſunt, fluxa,
ex

...tu facilia: quibus qui ...do adiungit animum, ...bari omnino neceſſe ...ſperare, timere, luge-...s habere appetitiones, ...æ nolit incidere. Et ta-...iam eam arcem nobis ...munire nolumus: nec ...bus & ſeruilibus rebus ...is, immortales natu-...beras comparare: ne-...itamus, neminem ab ...uuari, vel lædi, ſed a ...de ſingulis iſtis rebus? ...quod noceat, hoc eſt ...ertat. hæc pugna, hæc ... hoc bellum. Nihil ali-...uod Eteoclem & Poly-...n mutuam cædem im-..., niſi decretum de im-...ecretũ de exſilio: quod ...oc extremum malum, ...ummum bonum vide-...r Hæc autem natura eſt ...m, vt & bona perſe-...r, & mala fugiant: vt ...rum eripuerit, in alte-...niecerit, hoſtis iudice-...nſidiator, ſiue frater, ſi-...s, ſiue pater. Nam bono ...ſt nobis coniunctius. ...ſi illa bona & mala ſunt, ... pater filiis amicus, ne-...ater fratri, ſed vbique o-...lena hoſtium inſidiato-...alumniatorum. Sin vo-...a quę eſſe debet, ſolũ bo-... ea quę non debet, ſolum ...n: quæ pugna reſtat?

δύλωται, οἷς τισι τ̃ ἐπος ὧν προσέχοιτε, πᾶσα ἀνάγκη ταράσσεσθαι, καὶ ἐλπίζειν, φοβεῖσθαι, πενθεῖν, ἀτελεῖς ἔχειν τὰς ὀρέξεις, περιπτωτικὰς ἔχειν τὰς ἐκκλίσεις. εἶτα οὐ θέλομεν τὴν μόνην ἀσφάλειαν δεδομένην ἡμῖν, ἐχυρὸν ποιεῖν; οὐδ' ἀποστάντες τ̃ θνητ̃ καὶ δούλων, τὰ ἀθάνατα καὶ φύσει ἐλεύθερα ἐκπονεῖν; οὐδὲ μεμνήμεθα, ὅτι οὔτε βλάπτει ἄλλος ἄλλον, οὔτε ὠφελεῖ. ἀλλὰ τὸ περὶ ἑκάστου τούτων δόγμα, τοῦτό ἐστι τὸ βλάπτον, τοῦτό ἐστι τὸ ἀνατρέπον, τοῦτο μάχη, τοῦτο στάσις, τοῦτο πόλεμος. Ἐτεοκλέα καὶ Πολυνείκη τὸ πεποιηκὸς οὐκ ἄλλο, ἢ τοῦτο τὸ δόγμα τὸ περὶ τυραννίδος, τὸ δόγμα τὸ περὶ φυγῆς· ὅτι τὸ μὲν ἔσχατον τ̃ κακῶν, τὸ δὲ μέγιστον τ̃ ἀγαθῶν. φύσις δ' αὕτη παντὸς, τὸ διώκειν τὸ ἀγαθὸν, φεύγειν τὸ κακόν· τ̃ ἀφαιρούμενον θατέρου, καὶ περιβάλλοντα τῷ ἐναντίῳ, τοῦτον ἡγεῖσθαι πολέμιον, ἐπίβουλον, κἂν ἀδελφὸς ᾖ, κἂν υἱὸς, κἂν πατήρ. τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ συγγενέστερον οὐδέν. λοιπὸν, εἰ ταῦτα ἀγαθὰ καὶ κακὰ, οὔτε πατὴρ υἱοῖς φίλος, οὔτ' ἀδελφὸς ἀδελφῷ. πάντα δὲ πανταχοῦ μεστὰ πολεμίων, ἐπιβούλων συκοφαντῶν. εἰ δ' οἷα δεῖ προαίρεσις, τοῦτο μόνον ἀγαθόν ἐστι, καὶ οἷα μὴ δεῖ, τοῦτο μόνον κακὸν, ποῦ ἔτι μάχη;

οὐ λοιδορία; περὶ τίνων; περὶ τῶν οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. πρὸς τίνας; πρὸς τοὺς ἀγνοοῦντας, πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας, πρὸς τοὺς ἠπατημένους περὶ τῶν μεγίστων. τούτων Σωκράτης μεμνημένος, τὴν οἰκείαν τὴν αὐτοῦ ᾤκει, γυναικὸς ἠνείχετο τραχυτάτης, υἱοῦ ἀγνώμονος. τραχεῖα γὰρ πρὸς τί ἦν; ἵν' ὕδωρ καταχέῃ τῆς κεφαλῆς ὅσον καὶ θέλει, ἵνα καταπατήσῃ τὸν πλακοῦντα. καὶ τί πρὸς ἐμέ, ἂν ὑπολάβω, ὅτι ταῦτα οὐκ ἔστι πρὸς ἐμέ. τοῦτο δ' ἐμὸν ἔργον ἐστί. καὶ οὔτε τύραννος κωλύσει με θέλοντα, οὔτε δεσπότης, οὔτε οἱ πολλοὶ τὸν ἕνα, οὔθ' ὁ ἰσχυρότερος τὸν ἀσθενέστερον. τοῦτο γὰρ ἀκώλυτον δέδοται ὑπὸ τοῦ θεοῦ ἑκάστῳ. ταῦτα τὰ δόγματα ἐν οἰκίᾳ φιλίαν ποιεῖ, ἐν πόλει ὁμόνοιαν, ἐν ἔθνεσιν εἰρήνην, πρὸς θεὸν εὐχάριστον, πανταχοῦ θαρροῦντα, ὡς περὶ τῶν ἀλλοτρίων, ὡς περὶ οὐδενὸς ἀξίων. ἀλλ' ἡμεῖς γράψαι μὲν καὶ ἀναγνῶναι ταῦτα, καὶ ἀναγινωσκόμενα ἐπαινέσαι ἱκανοί, πεισθῆναι δ' οὐκ ἐγγύς. τοιγαροῦν τὸ περὶ τῶν Λακεδαιμονίων λεγόμενον, οἴκοι λέοντες, ἐν Ἐφέσῳ δ' ἀλώπεκες, καὶ ἐφ' ἡμῶν ἁρμόσει, ἐν σχολῇ λέοντες, ἔξω δ' ἀλώπεκες.

quod conuitium ? qu
rebus ? De iis quæ ad n
attinent ? Contra quo
Contra ignorantes, co
lamitoſos, contra eos
ximis in rebus errant.
Socrates memor, dom
am incolebat, vxorem t
aſperrimam, & filium
tū. Nam qua in re aſp
Vt quantum aquæ vell
put eius infunderet: vt
caret placentam. Qu
ad me, ſi perſuaſum h
iſta nihil ad me pertine
vero meum munus eſt,
neque tyrannus me ve
prohibebit, neque do
neque multi vnum, ne
buſtior imbecilliorem
enim a Deo ita eſt dat
prohiberi non poſſit. I
creta in ędibus amicitia
ſtituunt, in orbe conce
inter nationes pacem.
ciunt gratum aduerſus
vbique fiducia plenum
de alienis & nullius pre
terum nos ſcribere qu
legere iſta, & cum legū
dare poſſumus, multu
abeſt vt perſuaderi n
poſſint. Proinde illud c
Lacedæmonios dictum
ſe eos domi leones, Epl
ro vulpeculas, etiam no
ueniet, eſſe nos in ſch
nes, foris vero vulpecula

...eos qui dolent ſe eſſe miſerabiles.

CAP. VI.

...Oleſte (inquit) fero, me eſſe miſerabilē. Eſtne id ...u opus, an eorum qui te ...antur? Eſtne penes te, id ...cere? Dic mihi? Si eis oſtē...r me non dignum eſſe ...atione. Num vero nunc ...cum agitur, vt te miſe...on ſit opus, an nondum? ... ita nunc mecum agi. ...ti non ob ea me miſe...r, propter quæ id fieri ...ebat, videlicet ob deli... ſed propter vitam priua...; propter paupertatem, ...os, orbitatem, & id ge... lia. Num igitur ita pa... es, vt populo perſuade... ihil horum eſſe malum: ...oſſe fieri vt & pauper, ...e magiſtratu, & hono... expers, ſit beatus? aut te ...uem & principem oſten...? Nam horum quidem ...riora ſunt arrogantis, fri... & nullius pretii homi... Ac iſta ſimulatio, vi...ibus rebus conſtet. Ser... conducendi erunt, ar...ea vaſcula nonnulla ha...a, eaque aperte ſæpe o...anda: dandaque opera, ſi poteſt, vt eadem cum ... non eadem eſſe videan... Eſt & ſplendidis veſtibus

Πρὸς τοὺς ἐπὶ τῷ ἐλεεῖσθαι ὀδυνωμένους.

ΚΕΦ. ϛ.

Ἀνιῶμαί φησιν, ἐλεούμενος. πότερον οὖν σὸν ἔργον ἐστὶ τὸ ἐλεεῖσθαί σε, ἢ τῶν ἐλεούντων; τί δ᾽ ἐπὶ σοί ἐστι τὸ παῦσαι αὐτό; εἰπέ μοι. ἂν δεικνύω αὐτοῖς μὴ ἄξιον ἐλέου ὄντα ἐμαυτὸν, πότερον δ᾽ ἤδη σοι ὑπάρχει τοῦτο τὸ μὴ εἶναι ἐλέου ἄξιον, ἢ οὐχ ὑπάρχει; δοκῶ ἔγωγε, ὅτι ὑπάρχει. ἀλλ᾽ οὗτοι γ᾽ οὐκ ἐπὶ τούτοις ἐλεοῦσιν, ἐφ᾽ οἷς εἴπερ ἄρα ἦν ἄξιον, ἐπὶ τοῖς ἁμαρτανομένοις, ἀλλ᾽ ἐπὶ πενίᾳ καὶ ἀναρχίᾳ, καὶ νόσοις, καὶ θανάτοις, καὶ ἄλλοις τοιούτοις. πότερον οὖν πείθειν παρεσκεύασαι τοὺς πολλοὺς, ὡς ἄρα οὐδὲν τούτων κακόν ἐστιν, ἀλλ᾽ οἷόν τε καὶ πένητι καὶ οὐκ ἄρχοντι καὶ ἀτίμῳ εὐδαιμονεῖν, ἢ σαυτὸν ἐπιδεικνύειν αὐτοῖς πλουτοῦντα καὶ ἄρχοντα; τούτων γὰρ τὰ μὲν δεύτερα, ἀλαζόνος καὶ ψυχροῦ, καὶ οὐδενὸς ἀξίου. καὶ ἡ προσποίησις ὅρα δι᾽ οἵων ἂν γένηται. δουλάριά σε χρήσασθαι δεήσει, καὶ ἀργυρωμάτια ὀλίγα κεκτῆσθαι, καὶ ταῦτα ἐν φανερῷ δεικνύειν εἰ οἷόν τε ταὐτὰ πολλάκις, καὶ λανθάνειν πειρᾶσθαι ὅτι ταὐτά ἐστι. καὶ ἱμάτια στιλπνὰ,

καὶ τὴν ἄλλην πομπὴν, καὶ
τὸν τιμώμενον ἐπιφαίνειν
ὑπὸ τῶν ὑπερφανῶν τούτων,
καὶ δειπνεῖν πειρᾶσθαι παρ' αὐ-
τοῖς, ἢ δοκεῖν γε ὅτι δειπνεῖς.
καὶ περὶ τὸ σῶμα δὲ τινὰ κα-
τατεχνεῖν, ὡς εὐμορφότερον
φαίνεσθαι καὶ γενναιότερον τοῦ
ὄντος. ταῦτά σε δεῖ μηχα-
νᾶσθαι, εἰ τὴν δευτέραν ὁδὸν
ἀπιέναι θέλεις, ὥστε μὴ ἐλεεῖ-
σθαι. ἡ προτέρα δὲ καὶ ἀνήνυ-
τος καὶ μακρά. ὃ ὁ Ζεὺς οὐκ
ἠδυνήθη ποιῆσαι, τοῦτο αὐτὸ
ἐπιχειρεῖν πάντας ἀνθρώπους
πεῖσαι, τίνα ἐστὶν ἀγαθὰ καὶ κα-
κά. μή τι γὰρ δέδοταί σοι τοῦτο,
ἐκεῖνο μόνον σοι δέδοται, σαυτὸν
πεῖσαι. καὶ οὔπω πέπεικας,
εἶτα με νῦν ἐπιχειρεῖς πεί-
θειν τοὺς ἄλλους. καὶ τίς σοι
τοσοῦτον χρόνον συνέστιν, ὡς
σὺ σαυτῷ; τίς δὲ οὕτω πιθα-
νός ἐστι σοι πρὸς τὸ πεῖσαι, ὡς
σὺ σαυτῷ; τίς δ' εὐνούστερον
καὶ οἰκειότερον ἔχων, ἢ σὺ
σαυτῷ; πῶς οὖν οὔπω πέπει-
κας σαυτὸν μαθεῖν νῦν οὐχὶ
ἄνω κάτω; τοῦτ' ἐστι περὶ ὃ
ἐσπούδακας, καὶ μανθάνειν
ὥστε ἄλυπος εἶναι, καὶ ἀτά-
ραχος, καὶ ἀταπείνωτος,
καὶ ἐλεύθερος; πρὸς τοῦτο
οὖν οὐκ ἀκήκοας ὅτι μία ἐστὶν
ἡ ὁδὸς ἡ φέρουσα; ἀφεῖναι τὰ
ἀπροαίρετα, καὶ ἐκστῆναι αὐ-
τῶν, καὶ ὁμολογῆσαι αὐτὰ ἀλ-
λότρια. τὸ οὖν ἄλλον τι ὑπολα-
βεῖν περὶ σοῦ ποίου εἴδους ἐστί;

opus, cæteraque pompa: d
te ferendum, ab illuſtribu
honorem tibi haberi. D
item opera, vt apud eos c
tes, aut ſaltem cœnitare v
ris. Corpus etiam malis
buſdam artibus excolen
eſt, vt formoſior & robu
videaris quam es. Hæc tib
chinanda ſunt, ſi alteram
auertendæ commiſerat
ingredi ſtatuiſti. Prior ve
& irrita eſt, & longa, ſi
mnibus mortalibus perſ
re inſtituas, quod ne Iupi
pſe quidem potuit, quæ
quæ mala ſint. Nunquid
tibi datum eſt? illud vnu
datũ eſt, vt tibiipſi perſua
Quod cum ipſe tibi no
perſuaſeris, cæteris perſ
re conaris? Quis auten
to tempore tecum eſt,
to tu ipſe? Quis eam
perſuadendi apud te l
quam tu ipſe? Quis tibi
uolentior & coniunctio
ipſo? Qui fit ergo, vt
dum tibi perſuaſeris? Si
deorſum curſitas: hoc e
ſtudes, quod diſcis, vt
pers doloris, expers pert
tionis, non humilis &
An vero non audiuiſti,
eſſe viam quæ huc ducat
ſa facere externa, iiſque c
& ea aliena eſſe confite
autem alius ſic aut ali
te ſentiat, cuius generi

I

n externarum. Ergo nihil ad te? Nihil. Cum ergo id c te mordeat & turbet, ne tibi perſuaſum eſſe, bona quæ mala ſint? Non itur omiſſis cæteris, ipſe eſſe & diſcipulus & magi- Viderint alij an ſibi pro- epugnare naturæ, & ab ræſcripto deſciſcere: mihi nemo propior eſt me i- Quid ergo iſtud eſt? Diſpu- nes quidem philoſopho- udiui, iiſque aſſentior, re ero nihilo ſum factus ex- ior. Adeone ſum ſtupi? Enimuero in cæteris quæ i, non is ſtupor in me de- nſus eſt: ſed & literas ce- r didici, & luctam & Geo- iam & reſolutiones ſyllo- orum. Nunquid ergo mi- em non fecit oratio? Imo aliud initio æque pro- atque amplexus ſum: & hæc lego, hæc audio, hæc o: aliam non inuenimus nus firmiorem iſta diſpu- nem. Quid ergo adhuc deeſt? Num contraria ta nondum ademta mihi Num iſtæ ipſæ opinio- unt inexercitatæ, nec aſ- ctæ vt ad rem ipſam con- ntur: ſed vt arma humi ta, æruginoſæ ſunt, nec icari mihi poſſunt? E- uero nec in luctando, nec ribendo, aut legendo ſola

τῶν ἀπροαιρέτων. οὐκοῦν οὐδὲν πρὸς σέ; οὐδέν. ἔτι οὖν δακνόμενος ἐπὶ τούτῳ, καὶ ταρασσόμενος, οἴει πεπεῖσθαι περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; οὐ θέλεις οὖν, ἀφεὶς τοὺς ἄλλους, αὐτὸς σαυτῷ γενέσθαι καὶ μαθητὴς, καὶ διδάσκαλος; ὄψονται οἱ ἄλλοι, εἰ λυσιτελεῖ αὐτοῖς παρὰ φύσιν ἔχειν καὶ διεξάγειν. ἐμοὶ δ' οὐδείς ἐστιν ἐγγίων ἐμοῦ. τί οὖν τοῦτό ἐστιν; ὅτι τοὺς μὲν λόγους ἀκήκοα τοὺς τῶν φιλοσόφων, καὶ συγκατατίθεμαι αὐτοῖς, ἔργῳ δ' οὐδὲν γέγονα κουφότερος. μήτι οὕτως ἀφυὴς εἰμί; καὶ μὴν περὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἠβουλήθην, οὐ λίαν ἀφυὴς εὑρέθην. ἀλλὰ καὶ γράμματα ταχέως ἔμαθον, καὶ παλαίειν, καὶ γεωμετρεῖν, καὶ συλλογισμοὺς ἀναλύειν. μήτι οὖν οὐ πέπεικέ με ὁ λόγος; καὶ μὴν οὐκ ἄλλα τινὰ οὕτως ἐξ ἀρχῆς ἐδοκίμασα, ἢ εἱλόμην. καὶ νῦν περὶ τούτων ἀναγινώσκω, ταῦτα ἀκούω, ταῦτα γράφω, ἄλλον οὐχ εὑρήκαμεν μέχρι νῦν ἰσχυρότερον τούτου λόγον. τί οὖν τὸ λεῖπόν μοι ἐστί; μὴ οὐκ ἐξῄρηται τὰ ἐναντία δόγματα, μὴ αὐταὶ αἱ ὑπολήψεις ἀγύμνασταί εἰσιν, οὐδ' εἰθισμέναι ἀπαντᾶν ἐπὶ τὰ ἔργα, ἀλλ' ὡς ὁπλάρια ἐπικείμενα κατίωται, καὶ οὐδὲ περιαρμόσαι μοι δύναται, καίτοι οὔτ' ἐπὶ τοῦ παλαίειν, οὔτ' ἐπὶ τοῦ γράφειν ἢ ἀναγινώσκειν.

ἀρκοῦμαι τῷ μαθεῖν· ἀλλ' ἄνω κάτω στρέφω τοὺς προτεινομένους, καὶ ἄλλους πλέκω, καὶ μεταπίπτοντας ὡσαύτως. τὰ δ' ἀναγκαῖα θεωρήματα, ἀφ' ὧν ἐστιν ὁρμώμενον ἄλυπον γενέσθαι, ἄφοβον, ἀπαθῆ, ἀκώλυτον, ἐλεύθερον. ταῦτα δ' οὐ γυμνάζω, οὐδὲ μελετῶ κατὰ ταῦτα τὴν προσήκουσαν μελέτην. εἶτά μοι μέλει, τί οἱ ἄλλοι περὶ ἐμοῦ ἐροῦσιν, εἰ φανοῦμαι αὐτοῖς ἀξιόλογος, εἰ φανοῦμαι εὐδαίμων; ταλαίπωρε, οὐ θέλεις βλέπειν τί σὺ λέγεις περὶ σαυτοῦ; τίς φαίνῃ σαυτῷ, τίς ἐν τῷ ὑπολαμβάνειν, τίς ἐν τῷ ὀρέγεσθαι, τίς ἐν τῷ ἐκκλίνειν, τίς ἐν ὁρμῇ, παρασκευῇ, ἐπιβολῇ, τοῖς ἄλλοις, τοῖς ἀνθρωπικοῖς ἔργοις. ἀλλὰ μέλλει σοι, εἰ σε ἐλεοῦσιν οἱ ἄλλοι; ναί. ἀλλὰ παρὰ τὴν ἀξίαν ἐλεοῦμαι. οὐκοῦν ἐπὶ τούτῳ ὀδυνᾷ; ὁ δέ γε ὀδυνώμενος, ἐλεεινός ἐστι; ναί. πῶς οὖν ἔτι παρ' ἀξίαν ἐλεῇ; αὐτοῖς γὰρ οἷς πρὸς τὸν ἔλεον πάσχεις, κατασκευάζεις σεαυτὸν ἄξιον τοῦ ἐλεεῖσθαι. τί οὖν λέγει Ἀντισθένης, οὐδέ ποτ' ἤκουσας; βασιλικὸν, ὦ Κῦρε, πράττειν μὲν εὖ, κακῶς δ' ἀκούειν. τὴν κεφαλὴν ὑγιᾶ ἔχω, καὶ πάντες οἴονται ὅτι κεφαλαλγῶ. τί μοι μέλει; ἀπύρετός εἰμι, καὶ ὡς

doctrina ſum contentus
ſurſum deorſumq; verſo i
nes mihi propoſitas, &
concinno, & μεταπίπτον
dem modo formo. Sed i
ſaria præcepta, quibus i
ctus dolorem, timorem
turbationes, impedimēt
pulſare, meque in liberi
aſſerere poſſim: ea dem
exerceo, neque meditati
conuenientem adhibeo.
men curo adhuc, quid a
me dicant? An eis alicuiu
tii eſſe videar? An videa
tus? Miſer. Non videbis
ipſe de te dicas? Quis tibi
aris? Quis ſis in opinion
Quis in appetitionibus?
in auerſando? Quis in
concitatione, præpara
aggreſſione? Quis in al
manis operibus? Illud e
bi curæ eſt, an alii tui mi
tur? Recte: ſed ſecus qu
eſt, me miſerantur. Ob i
doles? Atqui dolet miſe
eſt. Recte. Quomodo e
cus quam par eſt te mi
tur? Nam eo ipſo affec
uerſus miſerationem,
ſis miſerabilis. Quid ve
tiſthenes ait? An id nun
audiuiſti? Regium eſt
cum recte facias, mal
re. Caput ſanum hab
omnes opinantur, e
me laborare. Quid a
cum febri non laborem.

en vt febricitantis dolent:
i: tanto tempore febricita-
inquam deſiiſti. Dico &
triſti vultu, rem ita ſe ha-
omnino longum tempus
ex quo male habui. Quid
fiet? Quod volet Deus: ſi-
que clam eos derideo, qui
iſerantur. Quid ergo ve-
dem hic quoque facere?
er ſum, ſed recte ſentio de
ertate. Quid ergo ad me,
upertatem meam miſerā
Non impero, ſed alii impe-
Verum quid de imperio
uata vita ſentiendū ſit, in-
ge. Viderint ii qui me mi-
tur. Ego vero nec eſurio,
itio, nec algeo: ſed quia ipſi
unt aut ſitiunt, eodē mo-
ie quoq; affici putāt. Quid
eis faciam? paſſim procla-
o & dicā: nolite errare viri,
i bene eſt, neq; paupertatē
, neq; priuatam vitam, nec
n deniq; rem, præter re-
opiniones: eas habeo libe-
ræterea nihil me ſolicitat.
aūt iſtæ nugæ ſunt? Quo-
o rectas opiniones retineo
contentus eo ſtatu in quo
um attonit⁹ quid aliis de
ideatur? At alii plura cōſe-
itur, mihiq; præferentur?
d ergo rationi magis cōſē-
ū eſt, q̄ eos qui aliqua in re
orāt, ea in re meliore cōdi-
e eſſe in qua elaborāt? Stu-
li adipiſcēdis magiſtratib.

πυρέσσοντί μοι συνάχθονται,
ὅτι οὐκ ἐκ τοσούτου χρόνου
οὐδ' ἔλιπες πυρέσσων; λέγω
κἀγὼ σκυθρωπάσας, ὅτι ναὶ
ταῖς ἀληθείαις πολὺς ἤδη
χρόνος, ἐξ οὗ μοι κακῶς ἐστι.
τί οὖν γένηται; ὡς ἂν ὁ θεὸς
θέλῃ· καὶ ἅμα ὑποκαταγελῶ
τῶν οἰκτειρόντων με. τί οὖν
κωλύει καὶ ἐνταῦθα ὁμοίως;
πένης εἰμί, ἀλλὰ ὀρθὸν δόγμα
ἔχω περὶ πενίας, τί οὖν μοι
μέλει εἴ μ' ἐπὶ τῇ πενίᾳ ἐ-
λεοῦσιν; οὐκ ἄρχω, ἄλλοι δ'
ἄρχουσιν· ἀλλ' ὃ δεῖ ὑπειλη-
φέναι, ὑπείληφα περὶ τοῦ ἄρ-
χειν, καὶ μὴ ἄρχειν. ὄψονται οἱ ἐ-
λεοῦντές με. ἐγὼ δ' οὔτε πει-
νῶ, οὔτε διψῶ, οὔτε ῥιγῶ· ἀλλ'
ἀφ' ὧν αὐτοὶ πεινῶσιν ἢ δι-
ψῶσιν, οἴονται κἀμέ. τί οὖν αὐ-
τοῖς ποιήσω; περιερχόμενος
κηρύσσω καὶ λέγω, μὴ πλα-
νᾶσθε ἄνδρες, ἐμοὶ καλῶς ἐ-
στιν, οὔτε πενίας ἐπιστρέφομαι,
οὔτε ἀναρχίας, οὔτε ἁπλῶς
ἄλλου οὐδενός, ἢ δογμάτων ὀρ-
θῶν· ταῦτα ἔχω ἀκώλυτα. οὐδε-
νὸς πεφρόντικα ἔτι. καὶ τίς αὕ-
τη φλυαρία; πῶς ἔτι ὀρθὰ
δόγματα ἔχω, μὴ ἀρκούμενος
τῷ εἶναι ὅς εἰμι, ἀλλ' ἐπτοη-
μένος ὑπὲρ τοῦ δοκεῖν. ἀλλὰ
μου πλειόνων τεύξονται, καὶ
προτιμηθήσονται. τί οὖν εὐ-
λογώτερον, ἢ τοὺς περί τι
ἐσπουδακότας, ἐν ἐκείνῳ
πλέον ἔχειν, ἐν ᾧ ἐσπουδάκα-
σι; περὶ ἀρχὰς ἐσπουδάκασι,

σὺ περὶ δόγματα. ἐκεῖνοι περὶ πλοῦτον· σὺ περὶ τὴν χρῆσιν τῶν φαντασιῶν. ὅρα εἰ ἐν τούτῳ σου πλέον ἔχουσι, περὶ ὃ σὺ μὲν ἐσπούδακας, ἐκεῖνοι δ' ἀμελοῦσιν· εἰ συγκατατίθενται μᾶλλον περὶ τὰ φυσικὰ μέτρα, εἰ ὀρέγονταί σου ἀναποτευκτότερον, εἰ ἐκκλίνουσιν ἀπεριπτωτότερον, εἰ ἐν ἐπιβολῇ, ἐν προθέσει, εἰ ἐν ὁρμῇ μᾶλλον εὐστοχοῦσιν· εἰ τὸ πρέπον σώζουσιν ὡς ἄνδρες, ὡς υἱοί, ὡς γονεῖς, εἶθ' ἑξῆς κατὰ τὰ ἄλλα τῶν σχέσεων ὀνόματα. εἰ δ' ἄρχουσιν ἐκεῖνοι, σὺ δ' οὐ θέλεις σαυτῷ τὴν ἀλήθειαν εἰπεῖν, ὅτι σὺ μὲν οὐδὲν τούτου ἕνεκα ποιεῖς, ἐκεῖνοι δὲ πάντα. ἀλογώτατον δὲ, τὸν ἐπιμελούμενόν τινος, ἔλαττον φέρεσθαι, ἢ τὸν ἀμελοῦντα. ἀλλ' ἐπειδὴ φροντίζω ἐγὼ δογμάτων ὀρθῶν, εὐλογώτερόν με ἐστὶν ἄρχειν. ἐν ᾧ φροντίζεις; ἐν δόγμασιν. ἐν ᾧ δ' ἄλλοι μᾶλλόν σου πεφροντίκασιν, ἐκείνοις παραχώρει· οἷον εἰ διὰ τὸ δόγματα ἔχειν ὀρθὰ, ἠξίους τοξεύων ἐπιτυγχάνειν μᾶλλον τῶν τοξοτῶν, ἢ χαλκεύων μᾶλλον τῶν χαλκέων. ἄφες οὖν τὴν περὶ τὰ δόγματα σπουδὴν, καὶ περὶ ἐκεῖνα ἀναστρέφου ἃ κτήσασθαι θέλεις· καὶ τότε κλαῖε, ἐάν σοι μὴ προχωρῇ. κλαίειν γὰρ ἄξιος εἶ. νῦν δὲ περὶ ἄλλοις γίνεσθαι λέγεις, ἄλλων ἐπιμελεῖσθαι. καὶ οἱ πολλοὶ δὲ οὕτω καλῶς λέγουσιν, ὅτι ἔργον ἔργῳ οὐ κοινωνεῖ.

tu informandis opinior
Illi diuitiis inhiant: tu re
ſui viſorum. Vide an in e
præſtent, quod vt tibi ſ
eſt, ita ab illis negligitu
rectius ſentiant de natura
do? An minus fruſtrent
petitionibus ſuis? An n
incidant in ea quæ vitan
in aggreſſione, in propoſi
appetitione te ſint ſagac
An decorum tueantur vt
vt filij, vt parentes, in ca
denique nominibus aff
num? Quod ſi illi imperã
tu tibi veiũ dicere non vis
gratia nihil facere, cũ illi
omnia? Fuerit abſurdiſſim
qui rem aliquã curet, eu
teriore conditione eſſe ill
candem negligat. Sed qui
rectas opiniones curo, æ
eſt me imperare? Quid
Opiniones. Quod vero
ſtudioſius curãt, in eo illis
to. Perinde iſtud eſt, ac ſi
rectas tuas opiniones poſ
res, te ſagittãdo magis atti
re ſcopũ quã ſagittarios, a
arte fabrili fabris antecel
Omitte igitur ſtudiũ opi
num. & illa tracta quæ cor
rare vis: ac tum plora, ſi re
non ſucceſſerit. nam plora
dignum fuerit. Nunc au
aliis te rebus intentum eſſ
lia curare dicis: & multi r
illud dicunt, Opus cum o
nullam habere cõmunion

…reſurgens quærit, quem-
…rex Cæſaris domeſticis ſa-
…? cuius gratiam verbis
…? cui munus mittat?
…odo ſaltatori placeat?
…odo alio in fraudem
…, alij gratificetur. Cum
… facit, de his vota fa-
…um immolat, propter
…mmolat: Pythagoricum

…brius in dulcem declinat
…ina ſomnum,
huc transfert.

…ratergreſſus? Vbi omi-
…lationem? Quid repre-
…? Num vt ingenuus?
… vt generoſus? Quod ſi
…tale inuenerit, ſeipſum
…at & reprehendit. Quid
…tererat iſtud dicere? An
…iri non licuit? Dicunt &
…ſophi, nihil prohibere
…minus mendacium di-
…. Tu vero, ſiquidem re-
…nihil aliud curas, niſi re-
… viſorum vſum, ſtatim
…ane ſurrexeris, cogita,
… mihi deeſt ad vacuita-
…perturbationum? Quid ad
… tranquillitatem? Quis
… Num corpuſculum? num
…familiaris? num fama?
… horum. Quid vero
… Animal rationis parti-
… Quid ab eo poſtulatur?
…na acta tua: Vbi neglexi
…e ad proſperitatem faci-
… Quid feci ab amicitia &

ὁ μὲν ἐξ οἴκου ἀναστὰς, ζη-
τεῖ τίν' ἂν ἐξ οἴκου ἀσπά-
σηται, τίνι κεχαρισμένον
λόγον εἴπῃ, τίνι δῶρον
πέμψῃ, πῶς τῷ ὀρχηστῇ ἀρέ-
σῃ, πῶς κακοηθισάμενος ἄλ-
λον ἄλλῳ χαρίσηται. ὅταν
εὔχηται, περὶ τούτων εὔ-
χεται. ὅταν θύῃ, ἐπὶ τού-
τοις θύῃ. τὸ τοῦ πυθαγό-
ρου,

Μὴ δ' ὕπνον μαλακοῖσιν
ἐπ' ὄμμασι προσδέξα-
σθαι,

ἐνταῦθα παρατίθεται.
πῆ παρέβην; τῶν πρὸς κο-
λακείαν; τί ἔρεξα, μή τι ὡς
ἐλεύθερος, μή τι ὡς γεν-
ναῖος. κἂν εὕρῃ τι τοιοῦ-
τον, ἐπιτιμᾷ ἑαυτῷ, καὶ
ἐγκαλεῖ. τί γάρ σοι καὶ τοῦ-
το εἰπεῖν; οὐ γὰρ ἐνῆν ψεύ-
σασθαι, λέγουσι καὶ οἱ φι-
λόσοφοι, ὅτι οὐδὲν κωλύει
ψεῦδος εἰπεῖν. σὺ δ' εἴ-
περ τῆς ἀληθείας οὐδε-
νὸς ἄλλου πεφρόντικας ἢ
χρήσεως, οἵας δεῖ φαντα-
σιῶν, εὐθὺς ἀναστὰς ἕω-
θεν ἐνθυμοῦ, τίνα μοι λεί-
πει πρὸς ἀπάθειαν; τίνα
πρὸς ἀταραξίαν; τίς εἰμι;
μή τι σωμάτιον, μή τι κτῆ-
σις, μή τι φήμη; οὐδὲν τού-
των. ἀλλὰ τί; λογικόν εἰμι
ζῶον. τίνα οὖν τὰ ἀπαιτή-
ματα; ἀναπόλει τὰ πεπραγ-
μένα. πῆ παρέβην τῶν πρὸς
εὔροιαν; τί ἔρεξα, ἢ ἄφιλον

ἢ ἀκοινώνητον; τί μοι δέον οὐκ ἐτελέσθη πρὸς τοῦτο; τοσαύτης οὖν διαφορᾶς οὔσης τῶν ἐπιθυμουμένων, τῶν ἔργων, τῶν εὐχῶν, ἔτι θέλεις τὸ ἴσον ἔχειν ἐκείνοις, περὶ ἃ σὺ μὲν οὐκ ἐσπούδακας, ἐκεῖνοι δ' ἐσπουδάκασιν; εἶτα θαυμάζεις, εἴ σ' ἐλεοῦσι, καὶ ἀγανακτεῖς; ἐκεῖνοι δ' οὐκ ἀγανακτοῦσιν, εἰ σὺ αὐτοὺς ἐλεεῖς. διὰ τί; ὅτι ἐκεῖνοι μὲν πεπεισμένοι εἰσὶν ὅτι ἀγαθῶν τυγχάνουσι, σὺ δ' οὐ πέπεισαι. διὰ τοῦτο σὺ μὲν οὐκ ἀρκῇ τοῖς σοῖς, ἀλλ' ἐφίεσαι τῶν ἐκείνων. ἐκεῖνοι δ' ἀρκοῦνται τοῖς ἑαυτῶν, καὶ οὐκ ἐφίενται τῶν σῶν. ἐπεί τοι εἰ ταῖς ἀληθείαις ἐπέπεισο, ὅτι περὶ τὰ ἀγαθὰ σὺ ὁ ἐπιτυγχάνων εἶ, ἐκεῖνοι δ' ἀποπεπλάνηνται, οὐδ' ἂν ἐνεθυμοῦ τί λέγουσι περὶ σοῦ.

Περὶ ἀφοβίας.

ΚΕΦ. ζ.

ΤΙ ποιεῖ φοβερὸν τὸν τύραννον; οἱ δορυφόροι, φησὶ, καὶ αἱ μάχαιραι αὐτοῦ, καὶ οἱ ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος, καὶ οἱ ἀποκλείοντες τοὺς εἰσιόντας. διὰ τί οὖν, ἂν παιδίον αὐτῷ προσαγάγῃς μετὰ τῶν δορυφόρων ὄντι, οὐ φοβεῖται; ἢ ὅτι οὐκ αἰσθάνεται τούτων τὸ παιδίον; ἂν οὖν τῶν δορυφόρων τις αἰσθάνηται, καὶ ὅτι μαχαίρας ἔχουσιν, ἐπ' αὐτὸ δὲ τοῦτο προσέρχηται αὐτῷ, θέλων ἀποθανεῖν διά τινα περίστασιν, καὶ ζητεῖ ὑπ' ἄλλου παθεῖν αὐτὸ εὐκόλως, μή τι φο-

ſocietate alienum? Quid
neglectum eſt, quod fac
fuit? Cum igitur tantum
men ſit deſideriorum,
rum, votorum: adhuc il
eſſe cupis? & iis quidem
bus, in quib. tu non elab
illi elaborarunt? Poſtea n
ſi te miſerantur, & indig
Illi vero non indignantu
tu illos miſeraris. Quam
Quod illi quidem perſ
habent, ſe potiri bonis: t
non perſuaſum habes.
propter tu rebus tuis n
contentus, ſed ſortem ill
deſideras: illi vero ſua ſo
tenti ſunt, nec tuam d
rant. Nam ſiquidem p
ſum haberes, te potiri
illos vero aberrare: ne in
tem quidem veniſſet co
quid illi de te dicerent.

De animi tranquillita

C A P. VII.

QVid terribilem fa
rannũ? Satellites, i
eorumq; gladii & cubic
& ii qui ingredientes exc
Quid ergo puer adduct
eum, ſatellites ſecum hal
non formidat? An, qui
iſta non intelligit? Si qui
ſatellites intelligit, eoſq
dios habere nouit, & ha
de cauſa ob aliquod info
um accedit, vt moriatur
alio citra difficultatem
di vult: nunquid for

ſate

lis? Non. Vult enim id
m propter quod illi ſunt
ibiles. Si quis ergo nec
riec viuere prorſus volẽs,
es tulerit, illum acceſ-
id vetat conuenire illũ
netu? Nihil. Si quis er-
erga opes ſic affectus
t hic erga corpus: ſi er-
s & vxorem, ſi deniq;
quodã & deſperatione
us fuerit, vt in nullo
ne ponat, ſiue habeat
nõ habeat: ſed vt pueri
is ludunt, ludũ quidẽ
ſtas vero negligunt: ita
es ipſas quidem negli-
am vero & tractationẽ
plectatur: quis adhuc
s iſti erit formidabilis,
tellites, quiue eorum
rgo furore quidem ſic
ffici poteſt aduerſus il-
uetudine, vt Galilæi:
vero & demõſtratione
re nemo poteſt, Deũ
mundo ſunt, omnia
ipſum mundum totũ
perfectũ, partes autẽ
ſum vniuerſi? Ac cæ-
dem gubernationem
ui non poſſunt, ani-
rationis particeps fa-
abet iſthęc omnia cõ-
: ſe & partem eſſe, &
uandã partem, & de-
artes cedant vniuerſis

βεῖται τοὺς δορυφόρους; θέλει γὰρ τοῦτο, διὸ φοβεροί εἰσιν. ἂν οὖν τις μήτ' ἀποθανεῖν μήτε ζῆν θέλων ἐξ ἅπαντος, ἀλλ' ὡς ἂν δίδωται, προσέρχηται αὐτῷ. τί κωλύει μὴ δεδοικότα προσέρχεσθαι αὐτόν; οὐδέν. ἂν τις οὖν καὶ πρὸς τὴν κτῆσιν ὡσαύτως ἔχῃ, καθάπερ οὗτος πρὸς τὸ σῶμα, καὶ πρὸς τὰ τέκνα καὶ τὴν γυναῖκα, καὶ ἁπλῶς ὑπό τινος μανίας καὶ ἀπονοίας οὕτως ᾖ διακείμενος, ὥστ' ἐν μηδενὶ ποιεῖσθαι τὸ ἔχειν ταῦτα ἢ μὴ ἔχειν, ἀλλ' ὡς ὀστρακίοις τὰ παιδία παίζοντα, περὶ μὲν τῆς παιδιᾶς διαφέρεται, τῶν δ' ὀστρακίων οὐ πεφρόντικεν, οὕτω δὲ καὶ οὗτος τὰς μὲν ὕλας παρ' οὐδὲν ᾖ πεποιημένος, τὴν παιδιὰν δὲ τὴν περὶ αὐτὰς καὶ ἀναστροφὴν ἀσπάζηται, ποῖος ἔτι τούτῳ τύραννος φοβερός; ἢ ποῖοι δορυφόροι; ἢ ποῖαι μάχαιραι αὐτῶν; εἶτα ὑπὸ μανίας μὲν δύναταί τις οὕτω διατεθῆναι πρὸς ταῦτα, καὶ ὑπὸ ἔθους οἱ Γαλιλαῖοι. ὑπὸ λόγου δὲ καὶ ἀποδείξεως οὐδεὶς δύναται μαθεῖν, ὅτι ὁ θεὸς πάντα πεποίηκε τὰ ἐν τῷ κόσμῳ; καὶ αὐτὸν τὸν κόσμον ὅλον μὲν ἀκώλυτον καὶ αὐτοτελῆ, τὰ ἐν μέρει δ' αὐτοῦ πρὸς χρείαν τῶν ὅλων; τὰ μὲν οὖν ἄλλα πάντα ἀπήλλακται τοῦ δύνασθαι παρακολουθεῖν τῇ διοικήσει αὐτοῦ· τὸ ζῷον ἀφορμὰς ἔχει πρὸς ἀναλογισμὸν τούτων ἁπάντων, τίς ἐστι, καὶ ποῖόν τι μέρος, καὶ ὅτι τὰ μέρη τοῖς ὅλοις εἴκειν ἔχει

καλῶς· πρὸς τούτοις δὲ φύσει γενναῖον καὶ μεγαλόψυχον καὶ ἐλεύθερον γενόμενον ὁρᾷ, διότι τῶν περὶ αὐτὸ τὰ μὲν ἀκώλυτα ἔχει καὶ ἐπ' αὐτῷ, τὰ δὲ κωλυτὰ καὶ ἐπ' ἄλλοις· ἀκώλυτα μὲν, τὰ προαιρετικά. κωλυτὰ δὲ, τὰ ἀπροαίρετα. καὶ διὰ τοῦτο ἐὰν μὲν ἐν τούτοις μόνοις ἡγήσηται τὸ ἀγαθὸν τὸ αὐτοῦ καὶ συμφέρον, τοῖς ἀκωλύτοις, καὶ ἐφ' ἑαυτῷ ἐλεύθερον ἔσται, εὔρουν, εὐδαίμον, ἀβλαβὲς, μεγαλόφρον, εὐσεβὲς, χάριν ἔχον ὑπὲρ πάντων τῷ θεῷ, μηδαμοῦ μεμφόμενον, μηδενὶ τῶν ἐφ' αὐτῷ γενομένων, μηδὲν ἐγκαλοῦν. ἂν δ' ἐν τοῖς ἐκτὸς καὶ ἀπροαιρέτοις, ἀνάγκη κωλύεσθαι αὐτὸ, ἐμποδίζεσθαι, δουλεύειν τοῖς ἐκείνων ἔχουσιν ἐξουσίαν, ἃ τεθαύμακε καὶ φοβεῖται. ἀνάγκη δ' ἀσεβὲς εἶναι, ἅτε βλάπτεσθαι οἰόμενον ὑπὸ τοῦ θεοῦ, καὶ ἄνισον. ὡς ἀεὶ αὐτῷ τοῦ πλείονος περιποιητικόν. ἀνάγκη δὲ καὶ ταπεινὸν εἶναι, καὶ μικροπρεπές. ταῦτα τί κωλύει διαλαβόντα ζῆν κούφως καὶ εὐηνίως; πάντα τὰ συμβαίνειν δυνάμενα πρᾴως ἐκδεχόμενον, τὰ δ' ἤδη συμβεβηκότα φέροντα; θέλεις πενίαν; φέρε, καὶ γνώσῃ τί ἐστι πενία τυχοῦσα καλοῦ ὑποκριτοῦ. θέλεις ἀρχάς; φέρε καὶ

præter hæc, ſe natura g
ſum, magnanimū & li
exſtitiſſe cernit: item re
dam habere ſe liberas &
ris, quaſdam obnoxias
alieni. Liberas, quæ ad
tatem pertinent: obnox
ſunt externæ. Propterе
his ſolis bonū ſuum &
dum collocarit, quæ p
non poſſunt, & in ſua p
ſunt. ſe fore liberū, pro
felix, indemne, magna
pium, gratias agens De
mnibus nuſquā quicq
lo factū reprehendēs,
cōquerēs. Si vero in ext
iis quę alieni iuris ſunt
ſe eſſe vt ꝓhibeatur,
tur, ſeruiat iis qui ea
ſtate habēt, quę mira
met: neceſſe eſſe vt ſit i
quippe ꝙ ſibi a Deo n
tet: & iniquū, vt ꝙ ſub
plus acquirat. Pręterе
eſſe, vt ſit humile & ſo
Hæc ſi q̃s animo cōce
eū vetat viuere mollit
cide, quicquid accide
ęquo animo exſpectāt
ro quæ iā acciderūt t
Vis paupertatē? Affer
ſces q̃d ſit paupertas
nū hiſtrionē. Vis imp
labores affer. At releg
Quocūq; venero, ibi n
erit. Nā & hic nō ꝓpt

πόνους. ἀλλ' ἐξορισμόν; ὅπου ἂν ἀπέλθω, ἐκεῖ μ
ἔσται. καὶ γὰρ ἐνθάδε, οὐ διὰ τὸν τόπον ἦν μοι

e ſibi fuit, ſed propter de-
a, quæ mecum ablaturus
que enim ea quiſquam
en poteſt : hæc ſola mea
propria, mihique dum
n ſufficiunt, vbicunque
o c quicquid fecero. At
te pus eſt moriendi? No-
n aggerare, ſed dic quē-
o m ſe habet: iam tem-
e materiæ in illa vnde
la fuit, reſoluendæ. Quid
m i habet? Quid peritu-
i mundo? Quid fiet no-
a admirabile? Eone ty
u formidabilis eſt? Pro-
h ſatellites magnos vi-
a habere gladios & acu-
li dicantur aliis. nam
q idem meditata ſunt o-
a me nemo vllam pote-
n habet. Libertate ſum
ita Deo: noui eius man-
r mo poſthac in ſeruitu-
e gere me poteſt: aſſer-
n ibeo quem decet, iu-
h eo quales decet. Non-
p is tui ſum dominus?
i go ad me? Nonne
& vinculorum? Et his
b & toto corpore tibi
N o. Cum libet, fac
al a imperij tui: quam
il d pateat cognoſces.
n itur poſthac timere
m cubicularios? Quam-
n Ne me excludant? Si
n nerint ingredi vo-
n excludunto. Quid

ἀλλὰ διὰ τὰ δόγματα ἃ μέλ-
λω μετ' ἐμαυτοῦ ἀποφέρειν. οὐ-
δὲ γὰρ δύναταί τις ἀφελέσθαι
αὐτοῦ. ἀλλὰ ταῦτα μόνα ἐμά
ἐστι, καὶ ἀναφαίρετα, καὶ ἀρκεῖ
μοι παρόντα, ὅπου ἂν ὦ καὶ ὅ,
τι ἂν ποιῶ. ἀλλ' ἤδη καιρὸς
ἀποθανεῖν. μὴ τραγῴδει τὸ
πρᾶγμα. ἀλλ' εἰπὲ ὡς ἔχει. ἤ-
δη καιρὸς τὴν ὕλην, ἐξ ὧν
συνῆλθεν, εἰς ἐκεῖνα πάλιν
ἀναλυθῆναι. καὶ τί δεινόν; τί
μέλλει ἀπόλλυσθαι τῶν ἐν τῷ κό-
σμῳ, τί γίνεσθαι καινὸν, πα-
ράλογον; τούτων ἕνεκα ὁ τύ-
ραννος φοβερός ἐστι; διὰ ταῦ-
τα οἱ δορυφόροι μεγάλας δο-
κοῦσιν ἔχειν τὰς μαχαίρας καὶ
ὀξείας; ἄλλοις ταῦτα, ἐμοὶ δ'
ἔσκεπται περὶ πάντων εἰς ἐ-
μὲ οὐδεὶς ἐξουσίαν ἔχει. ἠλευ-
θέρωμαι ὑπὸ τοῦ θεοῦ, ἔγνωκα
αὐτοῦ τὰς ἐντολάς, οὐκέτι οὐ-
δεὶς δουλαγωγῆσαί με δύνα-
ται. καρπιστὴν ἔχω οἷον δεῖ,
δικαστὰς οἵους δεῖ. οὐχὶ τοῦ
σώματός μου κύριος εἶ; τί
οὖν πρὸς ἐμέ; οὐχὶ φυγῆς,
ἢ δεσμῶν; πάλιν τούτων
πάντων καὶ τοῦ σωματίου
ὅλου σοὶ αὐτοῦ ἐξίσταμαι, ὅ-
ταν θέλῃς. πείρασαί σου
τὴν ἀρχὴν, καὶ γνώσῃ μέ-
χρι τίνος αὐτὴν ἔχεις. τίνα
οὖν ἔτι φοβηθῆναι δύναμαι;
τοὺς ἐπὶ τοῦ κοιτῶνος; μὴ τί
ποιήσωσιν; ἀποκλείσωσί με;
ἄν με εὕρωσιν θέλοντα εἰσ-
ελθεῖν, ἀποκλεισάτωσαν. τί

οὖν ἔρχῃ ἐπὶ θύρας; ὅτι καθήκειν ἐμαυτῷ δοκῶ, μενούσης τῆς παιδιᾶς συμπαίζειν. πῶς οὖν οὐκ ἀποκλείῃ; ὅτι ἂν μή τίς με δέχηται, οὐ θέλω εἰσελθεῖν. ἀλλ' ἀεὶ μᾶλλον ἐκεῖνο θέλω, τὸ γινόμενον. κρεῖττον γὰρ ἡγοῦμαι ὃ ὁ θεὸς θέλει, ἢ ἐγώ. προσκείσομαι διάκονος καὶ ἀκόλουθος ἐκείνῳ, συνορμῶ, ὀρέγομαι, ἁπλῶς συνθέλω. ἀποκλεισμὸς ἐμοὶ οὐ γίνεται, ἀλλὰ τοῖς βιαζομένοις. διὰ τί οὖν οὐ βιάζομαι; οἶδα γὰρ ὅτι ἔσω ἀγαθὸν οὐδὲν διαδίδοται τοῖς εἰσελθοῦσιν. ἀλλ' ὅταν ἀκούσω τινὰ μακαριζόμενον, ὅτι τιμᾶται ὑπὸ τοῦ Καίσαρος, λέγω, τί αὐτῷ συμβαίνει, μή τι οὖν καὶ δόγμα οἷον δεῖ ἐπαρχίαν· μή τι οὖν καὶ τὸ χρῆσθαι ἐπιτροπῇ; τί ἔτι διωθοῦμαι; ἰσχαδοκάρυά τις διαρρίπτει, τὰ παιδία ἁρπάζει, καὶ ἀλλήλοις διαμάχεται, οἱ ἄνδρες οὐχί. μικρὸν γὰρ αὐτὸ ἡγοῦνται. ἂν δ' ὀστράκια διαρρίπτῃ τις, οὐδὲ τὰ παιδία ἁρπάζει. ἐπαρχίαι διαδίδονται. ὄψεται τὰ παιδία. ἀργύριον· ὄψεται τὰ παιδία· στρατηγία, ὑπατεία· διαρπαζέτω τὰ παιδία. ἐκκλειέσθω, τυπτέσθω. καταφιλείτω τὰς χεῖρας τοῦ διδόντος, τῶν δούλων· ἐμοὶ δὲ ἰσχαδοκάρυόν ἐστιν. ἂν ἀποτύχῃς ῥιπτοῦντος αὐτοῦ,

ergo venis ad fores? Qu
uenire mihi puto, ludo
te vt colludam. Quom
go non excluderis? Qu
mo me admittit, ingr
ſed ſemper illud poti
quod fit Melius enim
eo quod Deus vult, c
ego. Adhæreo illi vt
& pediſſequus: cum
deo, cum illo expeto
quod ille vult, ider
volo. Mihi nulla iar
ditur, ſed iis qui vi i
tuntur. Cur autem
non facio? Quia nou
nullum bonum diſtr
cum aliquem fortur
dicari audiero, quod
honoretur: dico, Qu
tingit? Prouincia. N
decretum quale opo
tura. Num illud etia
&te vtatur illo mun
adhuc turba premor
gredi nitor? Aliqu
nuces proiicit: puer
& inter ſeſe certant.
non. paruum enim i
Si quis autem teſtas
ne pueri quidem rapi
uinciæ diſtribuuntu
rint pueri. Argentu
rint pueri. Prætura,
tus: viderint pueri,
tur, vapulent, deoſcu
nus ſeruorum largito
vero ficus & nuces ſu
ſtratus fueris illo pr

uto. Sin ficus in ſinum nciderit, ſublatam de- am ficum etiam tanti ecet. Si vero me inclina- um euertero: aut ab a- ſus, ſi ingredientibu, s fuero: tanti neque ſi nec quicquam eorum na non ſunt, quæque hi mihi perſuaſerunt non eſſe habenda. O mihi gladios ſatelli- le quanti ſint, & quam Quid ergo faciunt ma- gladij, & acuti? Occi- bris autem quid facit? ihil. Tegula quid fa- iud nihil. Vis ergo vt nia admirer & ado- iſtorum omnium ſer- mbulem? Abſit: ſed el didicerim, id quod ſt, etiam interire opor- mundus ſtet aut impe- ihil mea refert, febris- iat, an tegula, an mi- ſi contentio facienda minore cum moleſtia us id facturũ eſſe mili- um ergo nihil eorum quæ facere mihi po- c deſideraro quicquam quæ largiri poteſt: quid um admiror? quid ad- eo? quid timeo ſatel- id gaudeo ſi me hu- i fuerit allocutus, & rit? Cur aliis dico, vt u ſit locutus? Num enim

μὴ φρόντιζε. ἂν σῦκον ἔλθῃ εἰς τὸν κόλπον ἰσχάς, ἄρας κατέφαγε· μέχρι τοσούτου γάρ ἐστι καὶ ἰσχάδα τιμῆσαι. εἰ δὲ κρύψω, καὶ ἄλλον ἀνατρέψω, ἢ ὑπ' ἄλλου ἀνατραπῶ καὶ κολακεύσω τοὺς εἰσιόντας, οὐκ ἀξία οὔτ' ἰσχάς, οὔτ' ἄλλο τι τῶν οὐκ ἀγαθῶν, ἅ με ἀναπεπείκασιν οἱ φιλόσοφοι, μὴ δοκεῖν ἀγαθὰ εἶναι. δείκνυέ μοι τὰς μαχαίρας τῶν δορυφόρων, ἰδοὺ ἡλίκαι εἰσί, καὶ πῶς ὀξεῖαι. τί οὖν ποιοῦσιν αἱ μεγάλαι αὗται μάχαιραι, καὶ ὀξεῖαι; ἀποκτιννύουσι. πυρετὸς δὲ τί ποιεῖ; ἄλλο οὐδέν. κεραμὶς δὲ τί ποιεῖ; ἄλλο οὐδέν. θέλεις οὖν πάντα ταῦτα θαυμάζω καὶ προσκυνῶ, καὶ δοῦλος πάντων περιέρχωμαι, μὴ γένοιτο. ἀλλ' ἅπαξ μαθών, ὅτι τὸ γενόμενον καὶ φθαρῆναι δεῖ, ἵνα ὁ κόσμος μὴ ἵστηται, μηδ' ἐμποδίζηται, οὐκέτι διαφέρομαι, πότερον πυρετὸς αὐτὸ ποιήσει, ἢ κεραμίς, ἢ στρατιώτης. ἀλλ' εἰ δεῖ συγκρῖναι, οἶδ' ὅτι ἀπονώτερον αὐτὸ καὶ ταχύτερον ὁ στρατιώτης ποιήσει. ὅταν οὖν μήτε φοβῶμαί τι ὧν διαθεῖναί με δύναται, μήτ' ἐπιθυμῶ τινὸς ὧν παρασχεῖν, τί ἔτι θαυμάζω αὐτόν; τί ἐντρέπομαι; τί φοβοῦμαι τοὺς δορυφόρους; τί χαίρω, ἄν μοι φιλανθρώπως λαλήσῃ, καὶ ἀποδέξηταί με, καὶ ἀλλήλοις διηγοῦμαι πῶς μοι ἐλάλησε; μὴ γὰρ

Σωκράτης ἐστί; μὴ γὰρ Διογένης; ἵν' ὁ ἔπαινος αὐτοῦ ἀπόδειξις ᾖ περὶ ἐμοῦ; μὴ γὰρ τὸ ἦθος ἐζήλωκα αὐτοῦ; ἀλλὰ τὴν παιδιὰν σώζων, ἔρχομαι πρὸς ἐμαυτὸν καὶ ὑπηρετῶ, μέχρις ἂν ὅτου μηδὲν ἀβέλτερον κελεύῃ, μηδ' ἄρρυθμον. ἂν δέ μοι λέγῃ, ἄπελθε ἐπὶ Λέοντα τὸν σαλαμίνιον, λέγω αὐτῷ, ζήτει ἄλλον. ἐγὼ γὰρ οὐκέτι παίζω. ἄπαγε αὐτόν· ἀκολουθῶ ἐν παιδιᾷ. ἀλλ' ἀφαιρεῖταί σου ὁ τράχηλος· ἐκείνου δ' αὐτοῦ ἐπιμελεῖ; ὑμῶν δὲ τῶν πειθομένων; ἀλλ' ἄταφος ῥιφήσῃ. εἰ ἐγώ εἰμι ὁ νεκρὸς, ῥιφήσομαι. εἰ δ' ἄλλος εἰμὶ τοῦ νεκροῦ, κομψότερον λέγε ὡς ἔχει τὸ πρᾶγμα. καὶ μὴ ἐκφόβει με τοῖς παιδίοις. ταῦτα φοβερά ἐστι καὶ τοῖς ἀνοήτοις. εἰ δέ τις εἰς φιλοσόφου σχολὴν ἅπαξ εἰσελθὼν, οὐκ οἶδε τί ἐστιν, αὐτὸς ἄξιός ἐστι φοβεῖσθαι καὶ κολακεύειν, ὃ ὕστερον ἐκολάκευεν· εἰ μήπω μεμάθηκεν, ὅτι οὐκ ἔστι σάρξ, οὐδ' ὀστᾶ, οὐδὲ νεῦρα, ἀλλὰ τὸ τούτοις χρώμενον, διοικοῦν καὶ παρακολουθοῦν ταῖς φαντασίαις; ναί. ἀλλ' οἱ λόγοι οὗτοι καταφρονητὰς ποιοῦσι τῶν νόμων· καὶ ποῖοι μᾶλλον λόγοι πειθομένους παρέχουσι τοῖς νόμοις, τοὺς χρωμένους; νόμος δ' οὐκ ἔστι, τὰ ἐπὶ μωρῷ. καὶ ὅμως ὅρα, πῶς καὶ πρὸς τούτους ὡς δεῖ ἔχοντας παρασκευάζουσιν, οἵ γε διδάσκ[ουσι] ἀντιποιεῖσθαι πρὸς αὐτοὺς, ἐν οἷς ἂν ἡμᾶς νικῆσαι δύναν[ται] καί που διδάσκουσιν ἐξίστασθαι, περὶ τὰ τέκνα, γονεῖς, ἀδελφ

Socrates eſt?Nũ Dioge
ius laus ſit demonſtra
Nũ mores eius admirc
ludũ tuear, accedo ill
miniſtro, quoad me n
tum nihil indecorũ iu
vero mihi dicat, abi a
Salaminiũ:dico ei, Qu
ego enim non ampli
Abduc in carcerẽ. Se
iocũ. At caput tibi auf
vero illius ipſius man
itẽ, qui obtẽperatis? A
tus abiicieris. Si ego ſi
uer, piiciar: ſin diue
dauere, loquere ciuili
me terreto. Pueris iſta
ſunt, & ſtultis. Si qui
mel ſcholã philoſop
ſus, ignorat quid ipſe
gnus eſt qui terreatu
letur aliis, ſi nondũ
nõ eſſe carnẽ, neq; o
neruos: ſed id ꝙ illis
gubernet & ſequatur
At iſta verba contẽt
efficiũt. Quæ vero v
bus obediẽtiores red
non eſt quæ fertur a l
tamen vide, quomo
ant etiam ad illa para
quidem doceant, nil
eſſe flagitandum, i
poſſint vincere. Doce
dum eſſe corpore, lil
rentibus, fratribus:

…lendum eſſe: omnia miſ…enda. Sola decreta exci…r, quæ ipſe etiam Iupiter …a cuiuſque eſſe voluit. …hic eſt legum violatio? …nprobitas? Vbi potentior …ortior, ibi tibi cedo. Viciſ…bi ego ſuperior ſum: tu …ede. Res enim hæc curæ …uit, tibi non fuit. Tibi …ſt, quomodo in palatiis …s: quomodo pueri & cli… tibi miniſtrent: quomo… ſtem conſpicuam geſtes: …atores multos habeas, vt …œdos, tragœdos. Num …ihi vendico? Num decre…i curæ ſunt? Num tua i…oratio? Num ſcis e qui…artibus conſtet? Quomo…niungatur? Quæ ſit eius …ctio? Quas habeat vires, & …s? Quid ergo indignaris, …us in his te ſuperat, qui il…ditatus eſt? Atqui hæc …ma ſunt. Quis vero ea te …re prohibet, & curare? …vero inſtructior eſt libris, …magiſtris? Tantum incli…tandem ad hæc, vel exi…n tempus tuæ rationi im…ito: conſidera cur tandem …as, & vnde profectum, id …i reliquis omnibus vtitur, …l cætera omnia probat, …l eligit, repudiat. Quoad …m in externis rebus verſa…e, eas habebis quales ne-

παραχωρεῖν, πάντα ἀφιέναι· μόνα τὰ δόγματα ἀνεξαίρετα, ἃ καὶ ὁ Ζεὺς ἐξαίρετα ἑκάστου εἶναι ἠθέλησε. ποία ἐνθάδε παρανομία; ποία ἀβελτερία; ὅπου κρείττων εἶ, καὶ ἰσχυρότερος, ἐκεῖ σοι ἐξίσταμαι· ὅπου πάλιν ἐγὼ κρείττων, σὺ παραχώρει μοι. ἐμοὶ γὰρ μεμέληκε, σοὶ δ' οὔ. σοὶ μέλει, πῶς αὖ ἐν λιθοστρώτοις οἰκήσῃς, πῶς παῖδές σοι καὶ πελάται διακονῶσι, πῶς ἐπίσημον περίβλεπτον φορῇς, πῶς κυνηγοὺς πολλοὺς ἔχῃς, πῶς κιθαρῳδούς, τραγῳδούς· μή τι αὐτὸ ἀντιποιοῦμαι; μή τι οὖν δογμάτων σοι μεμέληκε; μή τι τοῦ λόγου τοῦ σαυτοῦ; μή τι οἶδας, ἐκ τίνων μερῶν συνέστηκε; πῶς συνάγεται; τίς ἡ διάρθρωσις αὐτοῦ; τίνας ἔχει δυνάμεις; καὶ ποίας τινάς; τί οὖν ἀγανακτεῖς, εἰ ἄλλος ἐν τούτοις σοῦ πλέον ἔχει, ὁ μεμεληκώς; ἀλλὰ ταῦτ' ἐστὶ τὰ μέγιστα. καὶ τίς σε κωλύει περὶ ταῦτ' ἀναστρέφεσθαι, καὶ τούτων ἐπιμελεῖσθαι; τίς δὲ μείζονα ἔχει παρασκευὴν βιβλίων, σχολίας τῶν ὠφελησόντων. μόνον ἀπόνευσόν ποτε ἐπὶ ταῦτα, ἀπόνειμον κἂν ὀλίγον χρόνον τῷ σαυτοῦ ἡγεμονικῷ. σκέψαι τί ποτ' ἔχεις τοῦτο, καὶ πόθεν ἐλήλυθος τὸ πᾶσι τοῖς ἄλλοις χρώμενον πάντα τ' ἄλλα δοκιμάζον, ἐκλεγόμενον. ἀπεκ…δόμενον. μέχρι δ' αὖ οὖ περὶ τὰ ἐκτὸς ἀναστρέφῃ, ἐκεῖνα, ἕξεις οἷα

οὐδείς. τοῦτο δ' οἷον αὐτὸ ἔχειν θέλεις; ῥυπαρὸν, καὶ ἀτημέλητον.

Πρὸς τοὺς ταχέως ἐπὶ τὸ σχῆμα τῶν φιλοσόφων ἐπιπηδῶντας.

ΚΕΦ. η.

ΜΗδέποτ' ἀπὸ τῶν κοινῶν τινα μήτ' ἐπαινέσητε, μήτε ψέξητε· μήτε τέχνην τινὰ ἢ ἀτεχνίαν προσμαρτυρήσητε. καὶ ἅμα μὲν προπετείας ἑαυτοὺς ἀπαλλάξετε, ἅμα δὲ κακοηθείας. οὗτος ταχέως λούεται. κακῶς οὖν ποιεῖ; οὐ πάντως. ἀλλὰ τί; ταχέως λούεται. πάντα οὖν πῶς γίνεται; οὐδαμῶς· ἀλλὰ τὰ μὲν ἀπὸ δογμάτων ὀρθῶν καλῶς, τὰ δ' ἀπὸ μοχθηρῶν μοχθηρῶς. σὺ δὲ μέχρις ἂν μάθῃς τὸ δόγμα, ἀφ' οὗ τις ποιεῖ ἕκαστα, μήτ' ἐπαίνει τὸ ἔργον, μήτε ψέγε· δόγματα δ' ἐκ τῶν ἐκτὸς, οὐ ῥᾳδίως κρίνεται. οὗτος τέκτων ἐστί. διὰ τί; χρῆται σκεπάρνῳ. τί οὖν τοῦτο; οὗτος μουσικός· ᾄδει γάρ. καὶ τί τοῦτο; οὗτος φιλόσοφος. διὰ τί; τρίβωνα γὰρ ἔχει, καὶ κόμην. οἱ δ' ἀγύρται τί ἔχουσι; διὰ τοῦτο ἂν ἀσχημονοῦντά τις ἴδῃ τινὰ αὐτῶν, εὐθὺς λέγει· ἴδε ὁ φιλόσοφος ποιεῖ. ἔδει δ' ἀφ' ὧν ἠσχημόνει μᾶλλον, λέγειν αὐτὸν μὴ εἶναι φιλόσοφον. εἰ μὲν γὰρ αὕτη ἐστὶν ἡ τοῦ φιλοσόφου προλη-

mo alius: hanc vero qu
habere vis, ſordidam & i
ctam.

Ad eos qui philoſophi bitum celeriter arripiunt.

CAP. VIIII.

NVnquam ob com
ſigna quenquam
ueritis, aut reprehenderi
que artem aut inertiam
bueritis. Ita ſimul & a te
tate & a maleuolentia
immunes. Hic celeriter
Male ergo facit? Non v
Quid facit? Celeriter lau
gone recte fiunt omnia
quaquam: ſed quæ a re
cretis proficiſcuntur, e
fiunt: quæ a prauis, prau
vero donec decretum
ris, ex quo quiſque ſing
cit: factum nec laudato,
prehendito. Decreta a
rebus externis non facil
cantur. Hic faber eſt, qui
ri vtitur. Quid ergo h
Hic muſicus, quia car
quid hoc? Hic philoſ
Quare? Quia pallium h
comam. Præſtigiatore
quid habent? Propterea
eos aliquid indecore fa
videt, ſtatim dicit, Ecce
ſophus facit: cum potius
decore facta negādum e
eſſe philoſophum. Nam
dem id philoſophi inſti

itque profeſſio, habere m & comam: recte dice- ſin illa potius eſt, vt nihil quat: cur non potius, quia ſſioni ſuæ non reſpondet, lationem iſtam ei adi- ? Sic enim in cæteris quo- rtibus fit, cum quis ali- male dolantem ligna vi- non dicit, quis eſt fabrilis vſus? Ecce fabri quam perperam agunt? Sed a potius: Iſte non eſt fa- nale enim dolat. Eodem), ſi quis aliquem male item audierit: non dicit, odo canunt Muſici? ſed s: Iſte non eſt muſicus. m in ſola philoſophia ita ffecti, cum aliquem con- hiloſophiæ profeſſionem e vident, non ei adimunt lationem: ſed ſtatuentes ſophum eum eſſe, ex i- cto indecoro probatione a, concludunt, nullam eſ- hiloſophiæ vtilitatem. l in cauſa eſt? Quod fabri uſici notionem curamus, mque modo cæterorum cum: philoſophi autem item, ſed vt confuſam & tinctam extrinſecus iudi- us. Quæ vero alia ars habi- coma ponderatur? Non- ero præcepta etiam ha- & materiam & finem? igitur materia eſt philo- i? Nũ palliũ? Nõ: ſed ratio.

ψιλῆς ἐπαγγελία, ἔχειν τρίβωνα καὶ κόμην, καλῶς ἔλεγον. εἰ δ᾽ ἐκείνην μᾶλλον, ἀναμάρτητον εἶναι, διὰ τί οὐχὶ διὰ τὸ μὴ πληροῦν τὴν ἐπαγγελίαν, ἀφαιροῦνται αὐτὸν τῆς προσηγορίας; οὕτω γὰρ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν, ὅταν ἴδῃ τις κακῶς πελεκῶντα, οὐ λέγει, τί ὄφελος τεκτονικῆς; ἰδοὺ οἱ τέκτονες οἷα ποιοῦσι κακά. ἀλλὰ πᾶν τοὐναντίον λέγει, οὗτος οὐκ ἔστι τέκτων, πελεκᾷ γὰρ κακῶς. ὁμοίως κἂν ᾄδοντός τινος ἀκούσῃ κακῶς, οὐ λέγει, ἰδοὺ πῶς ᾄδουσιν οἱ μουσικοί. ἀλλὰ μᾶλλον, οὗτος ὅτι οὐκ ἔστι μουσικός. ἐπὶ φιλοσοφίας δὲ μόνης τοῦτο πάσχουσιν, ὅταν τινὰ ἴδωσι παρὰ τὸ ἐπάγγελμα τὸ τοῦ φιλοσόφου ποιοῦντα, οὐχὶ τῆς προσηγορίας ἀφαιροῦνται αὐτόν· ἀλλὰ θέντες εἶναι φιλόσοφον, εἶτ᾽ ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ γινομένου λαβόντες ὅτι ἀσχημονεῖ, ἐπάγουσι, μηδὲν ὄφελος εἶναι τοῦ φιλοσοφεῖν. τί οὖν τὸ αἴτιον; ὅτι τὴν μὲν τοῦ τέκτονος πρόληψιν πρεσβεύομεν, καὶ τὴν τοῦ μουσικοῦ, καὶ ὡσαύτως τῶν ἄλλων τεχνιτῶν· τὴν τοῦ φιλοσόφου δ᾽ οὔ, ἀλλ᾽ ἅτε συγκεχυμένην καὶ ἀδιάρθρωτον, ἀπὸ τῶν ἐκτὸς μόνον κρινόμεθα. καὶ ποία ἄλλη τέχνη ἀπὸ σχήματος ἀναλαμβάνεται, καὶ κόμης; οὐχὶ δὲ καὶ θεωρήματα ἔχει, καὶ ὕλην, καὶ τέλος; τίς οὖν ὕλη τοῦ φιλοσόφου; μὴ τρίβων; οὔ, ἀλλὰ ὁ λόγος

τί τέλος; μήτι φορεῖν τρί-
βωνας; οὔ, ἀλλὰ τὸ ὀρθὸν ἔχειν
τὸν λόγον. ποῖα θεωρήματα;
μήτι τὰ περὶ τοῦ πῶς πώγων
μέγας γίνεται, ἢ κόμη βα-
θεῖα; ἀλλὰ μᾶλλον ἃ Ζήνων
λέγει, γνῶναι τὰ τοῦ λόγου
στοιχεῖα, ποῖόν τι ἕκαστον αὐ-
τῶν ἐστι, καὶ πῶς ἁρμόττεται
πρὸς ἄλληλα, καὶ ὅσα τού-
τοις ἀκόλουθά ἐστι. οὐ θέλεις
οὖν ἰδεῖν πρῶτον, εἰ πληροῖ
τὴν ἐπαγγελίαν ἀσχημονῶν,
καὶ οὕτω τῷ ἐπιτηδεύματι
ἐγκαλεῖν; νῦν δ' αὐτὸς ὅταν
σωφρονῇς, ἐξ ὧν ποιεῖν σοι
δοκεῖ κακῶς, λέγεις, ὅρα
τὸν φιλόσοφον· ὡς πρέπον-
τος λέγειν, τὸν ταῦτα ποιοῦν-
τα, φιλόσοφον. καὶ πάλιν,
τοῦτο φιλόσοφόν ἐστι; ὅρα
δὲ, τὸν τέκτονα οὐ λέγεις, ὅ-
ταν μοιχεύοντά τινα γνῷς, ἢ
λιχνεύοντα ἴδῃς· οὐδὲ, ὅρα
τὸν μουσικόν. οὕτως ἐπὶ πό-
σον αἰσθάνῃ καὶ αὐτὸς τῆς
ἐπαγγελίας τοῦ φιλοσόφου,
ἀπολισθαίνεις δὲ καὶ συγχέῃ
ὑπὸ ἀμελετησίας. ἀλλὰ καὶ
αὐτοὶ οἱ καλούμενοι φιλόσο-
φοι, ἀπὸ τῶν κοινῶν τὸ πρᾶ-
γμα μετίασιν, εὐθὺς ἀναλα-
βόντες τρίβωνα, καὶ πώγωνα
καθέντες, φασὶν, ἐγὼ φιλό-
σοφός εἰμι. οὐδεὶς δ' ἐρεῖ,
ἐγὼ μουσικός εἰμι, ἂν πλῆ-
κτρον καὶ κιθάραν ἀγοράσῃ.
οὐδ' ἐγὼ χαλκεύς εἰμι, ἂν πι-
λίον καὶ περίζωμα περιθῆται,

Qui finis? num ferre pal
Non:ſed recta pręditum e
tione. Quę pręcepta illius
num quo pacto barba n
fiat, aut coma promiſſa
potius ea quæ Zeno dici
gnitio elementorum o
nis, quale ſit vnumqu
eorum, & quomodo int
conueniant, & quæ his
quentia ſunt. Non igit
primis videre vis, an, cu
decore agit, profeſſioni ſ
ſpondeat, ac tum dem
pſum ſtudium accuſare?
vero cum ſobrius es, ſcili
conſideratis quæ male fa
cis: Ecce philoſophum?
vero is qui talia facit, ph
phus ſit appellandus, atq
philoſophicum ſit. Fabri
dicis eum quem adulter
gnoueris, aut luxu difflu
deris. Muſicũ non ita cen
& ipſe profeſſionẽ phil
animaduertis aliquo mo
labaſcis, & propter neg
tem rei conſiderationem
rorem delaberis. Imo & i
qui philoſophi nominan
vulgaribus rebus profeſſi
ſuam auſpicantur: ſtatir
lium induunt, promi
barba ſe philoſophos eſ
cunt. Nemo autem ſe
cum eſſe dicit, cum ple
citharam mercatus fueri
fabrum ærarium, ſi pile
perizomate inſtructus

habitus ad artem accom-
datur: ab arte vero nomen,
ı ab habitu accipiunt. Qua-
pter recte dicebat Euphra-
, ſe longo tempore diſſimu-
e philoſophiæ ſtudium,
ıque diſſimulationem ſibi
fuiſſe. Primum enim ſci-
e ſe, quæ recte faceret, ea
on facere propter ſpectato-
, ſed propter ſemetipſum:
biipſi recte comediſſe: com-
itis fuiſſe oculis: in deam-
ationibus ſeruaſſe modum:
nia ſibi & Deo præſti-
e: & ſicut ſolus certaſſet,
etiam ſolum eſſe periclita-
n. Si quid turpe aut in-
orum feciſſet, philoſo-
iam non fuiſſe periclita-
n: neque ſe nocuiſſe vul-
, ſi vt philoſophus peccaſ-
. Quapropter eos qui ſuum
ſtitutum ignorarent, fuiſſe
ratos qui fieret, cum o-
ium philoſophorum con-
tudine & doctrina vtere-
r, ipſum tamen non phi-
ophari? Quid vero, in-
it, mali fuit in eo, ſi phi-
ophus e factis cognoſcebar,
n autem ex inſignibus? Vi-
quomodo edam, quomo-
bibam, quomodo dormi-
, quomodo tolerem, quo-
odo abſtineam, quomodo
m geram, quomodo appeti
ne vtar, quomodo auerſa-
one, quomodo affectiones &

ἀλλ' ἁρμόζεται μὲν τὸ σχῆμα πρὸς τὴν τέχνην· ἀπὸ τῆς τέχνης δὲ τὸ ὄνομα, οὐκ ἀπὸ τοῦ σχήματος λαμβάνουσι. διὰ τοῦτο καλῶς Εὐφράτης ἔλεγεν, ὅτι ἐπιπολὺ ἐπειρώμην λανθάνειν φιλοσοφῶν· καὶ ἦν μοι, φησί, τοῦτο ὠφέλιμον. πρῶτον μὲν γὰρ ᾔδειν, ὅτι ὅσα καλῶς ἐποίουν, ὅτι οὐ διὰ τοὺς θεατὰς ἐποίουν, ἀλλὰ δι' ἐμαυτόν. ἤσθιον ἐμαυτῷ καλῶς, κατεσταλμένον εἶχον τὸ βλέμμα, τὸν περίπατον· πάντα ἐμαυτῷ καὶ τῷ θεῷ. εἶτα ὥσπερ μόνος ἠγωνιζόμην, οὕτω καὶ μόνος ἐκινδύνευον. οὐδὲν, ἐμοῦ δράσαντος τὸ αἰσχρὸν ἢ ἀπρεπές, τὸ φιλοσοφίας ἐκινδυνεύετο. οὐδ' ἔβλαπτον τοὺς πολλοὺς, ὡς φιλόσοφος ἁμαρτάνων. διὰ τοῦτο οἱ μὴ εἰδότες μου τὴν ἐπιβολὴν ἐθαύμαζον, πῶς πᾶσι φιλοσόφοις χρώμενος, καὶ συζῶν, αὐτὸς οὐκ ἐφιλοσόφουν. καὶ τί κακὸν, ἐν οἷς μὲν ἐποίουν, ἐπιγινώσκεσθαι τὸν φιλόσοφον, ἐν δὲ τοῖς συμβόλοις μή; βλέπε πῶς ἐσθίω, πῶς πίνω, πῶς καθεύδω, πῶς ἀνέχομαι, πῶς ἀπέχομαι, πῶς συνεργῶ, πῶς ὀρέξει χρῶμαι, πῶς ἐκκλίσει, πῶς τηρῶ τὰς σχέσεις

τοὺς φυσικοὺς ἢ ἐπιθέτους, ὡς ἀσυγχύτως καὶ ἀπαραποδίστως. ἐκεῖθέν με κρῖνε, εἰ δύνασαι. εἰ δ' οὕτω κωφὸς εἶ, καὶ τυφλὸς, ἵνα μηδὲ τὸν Ἥφαιστον ὑπολαμβάνῃς καλὸν χαλκέα, ἂν μὴ τὸ πιλίον ἴδῃς περὶ τὴν κεφαλὴν περικείμενον, τί κακὸν, ὑφ' οὕτως ἠλιθίου κριτοῦ ἀγνοεῖσθαι; οὕτως ἐλάνθανε παρὰ τοῖς πλείστοις Σωκράτης, καὶ ἤρχοντο πρὸς αὐτὸν ἀξιοῦντες φιλοσόφοις συστῆναι. μήτι οὖν ἠγανάκτει ὡς ἡμεῖς, καὶ ἔλεγεν, ἐγὼ δέ σοι οὐ φαίνομαι φιλόσοφος; ἀλλ' ἀπήγε, καὶ συνίστα, ἐνὶ ἀρκούμενος, τῷ εἶναι φιλόσοφος· χαίρων δὲ, καὶ ὅτι μὴ δοκῶν οὐκ ἐδάκνετο. ἐμέμνητο γὰρ τοῦ ἰδίου ἔργου. τί ἔργον καλοῦ καὶ ἀγαθοῦ. μαθητὰς πολλοὺς ἔχειν; οὐδαμῶς. ὄψονται οἱ περὶ τοῦτο ἐσπουδακότες. ἀλλὰ θεωρήματα δύσκολα ἀκριβοῦν; ὄψονται καὶ περὶ τούτων οἱ ἄλλοι. ποῦ οὖν αὐτός; καὶ τίς ἦν, καὶ εἶναι ἤθελεν; ὅπου βλάβη καὶ ὠφέλεια. εἴ με τίς (φησι) βλάψαι δύναται, ἐγὼ οὐδὲν ποιῶ. εἰ ἄλλον περιμένω ἵνα με ὠφελήσῃ, ἐγὼ οὐδέν εἰμι. θέλω τι, καὶ οὐ γίνεται, ἐγὼ ἀτυχής εἰμι. εἰς τοσοῦτο σκάμμα προσεκαλεῖτο πάντα ὀντιναοῦν, καὶ οὐκ ἄν μοι δοκεῖ ἐκστῆναι οὐδενί.

naturales & accerſitas tu[...] vt abſque perturbatione [...]que impedimentis viuam? de me iudica, ſi potes. Si [...]tem ita ſurdus & cæcus es [...]ne Vulcanum quidem præ[...]rum fabrum iudices, niſi [...]leolum capiti eius impoſit[...] videas: quid mali eſt, a iu[...] adeo ſtolido non cognoſci? [...] maximæ parti hominum [...]gnotus erat Socrates. Ad[...]tura nonnullis, petentib[...] ab eo philoſophis commen[...]ri. Nunquid ergo ſuccenſe[...] illis vt nos, dicebatque, [...] vero tibi philoſophus non [...]deor? Imo adducebat illos [...] commendabat, contentu[...] quod philoſophus eſſet: g[...]debatque, ſe, quod talis [...] videretur, non morderi. [...]minerat enim ſui mun[...] Quod eſt boni & ſapientis [...] munus? Diſcipulos mu[...] habere? Nequaquam. Vide[...] iſti quibus ea res ſtudio [...] Num præcepta difficilia ſo[...]ter explicare? Viderint & [...] alij. Vbi ergo ipſe, & qu[...]rat, atque eſſe volebat? [...] damnum & vtilitas verſat[...] Si me quis, inquit, lædere [...]teſt, ego nihil ago: ſi ali[...] exſpecto vt me iuuet, ego [...]hil ſum: volo quid, & non [...] ego voti ſum impos. In t[...]tum campũ quoſlibet pro[...]cabat, neque cuiquam ceſ[...]

i videtur. Quid putatis? eũ
ntiaſſe & dixiſſe, Ego ſum
? Abſit. Sed talis erat. Eſt
ī & hoc ſtulti & arrogan
icere : Ego ſum pertuba-
e & tumultu vacuus. No,
ignorare homines, dum
dormitis, & de rebus nul-
pretij digladiamini, ego
s omni tumultu ſum li-
Itane tibi non ſatis eſt ni-
dolere, niſi proclamaueris:
uenite omnes qui e pedi
, e capite, qui febri labora-
conuenite cæci, ac vide-
e ab omni malo ſaluum.
: inane & importunum
niſi quis vt Æſculapius
im demonſtrare poſſit, il-
ua curatione vſos, & ipſos
ſanos: & eius rei proban-
cauſa ſuam ſanitatem pro-
t. Nam talis eſt Cynicus,
ptro & diademate a Ioue or-
us, qui ait: Vt intelligatis
mines, felicitatem & tran-
llitatem vos non vbi eſt
rere, ſed vbi non eſt: ecce
vobis exemplum a Ioue
n miſſus, qui nec rem ha-
m, neque domum, neque
rem, neque liberos, imo
ſtragulum quidem, aut tu-
am, aut vaſculum. Videte
am ſanus ſim? facite mei
iculum. Quod ſi ab omni
ultu remotum videritis:
dite medicamenta, & qui-
s rationibus ſim curatus.

τί δοκεῖτε κατεπαγγέλλων καὶ
λέγων, ἐγὼ τοιοῦτός εἰμι; μὴ
γένοιτο. ἀλλὰ ὢν τοιοῦτος; πά-
λιν γὰρ τοῦτο μωρὸν καὶ ἀλα-
ζόνος. ἐγὼ ἀπαθής εἰμι καὶ
ἀτάραχος, μὴ ἀγνοεῖτε ὦ
ἄνθρωποι ὅτι ὑμῶν κυκωμέ-
νων καὶ θορυβουμένων περὶ τῶν
μηδενὸς ἀξίων, μόνος ἐγὼ ἀ-
πήλλαγμαι πάσης ταραχῆς.
οὕτως οὐκ ἀρκεῖ σοι, τὸ μηδὲν
ἀλγεῖν, ἂν μὴ κηρύσσῃς; συν-
έλθετε πάντες οἱ ποδαγρῶν-
τες; οἱ κεφαλαλγοῦντες, οἱ
πυρέσσοντες, οἱ χωλοί, οἱ τυ-
φλοί, καὶ ἴδετέ με ἀπὸ παντὸς
πάθους ὑγιᾶ; τοῦτο κενὸν καὶ
φορτικόν, εἰ μή τις ὡς ὁ Ἀ-
σκληπιὸς, εὐθὺς ὑποδεῖξαι
δύναται, πῶς θεραπεύοντες
εὐθὺς ἔσονται ἄνοσοι κἀκεῖ-
νοι, καὶ εἰς τοῦτο φέρεις παρά-
δειγμα τὴν ὑγίειαν τὴν σε-
αυτοῦ. τοιοῦτος γάρ ἐστιν ὁ κυνι-
κὸς, τοῦ σκήπτρου καὶ διαδή-
ματος ἠξιωμένος παρὰ τοῦ
Διὸς, καὶ λέγων, ἵν' ἴδητε ὦ ἄν-
θρωποι, ὅτι τὴν εὐδαιμονίαν
καὶ ἀταραξίαν οὐχ ὅπου ἐστὶ ζη-
τεῖτε, ἀλλ' ὅπου μή ἐστιν, ἰδοὺ
ἐγὼ ὑμῖν παράδειγμα ὑπὸ τοῦ
θεοῦ ἀπέσταλμαι, μήτε κτῆσιν
ἔχων, μήτε οἶκον, μήτε γυ-
ναῖκα, μήτε τέκνα, ἀλλὰ μη-
δ' ὑπόστρωμα, μηδὲ χιτῶνα,
μηδὲ σκεῦος· καὶ ἴδετε πῶς ὑγι-
αίνω, πειράθητέ μου· κἂν ἴδη-
τε ἀτάραχον, ἀκούσατε τὰ φάρ-
μακα, καὶ ὑφ' ὧν ἐθεραπεύθην.

τοῦτο γὰρ ἤδη καὶ φιλάνθρωπον, καὶ γενναῖον. ἀλλ' ὁρᾶτε τίνος ἔργον ἐστί. τοῦ Διός, ἢ ὃν ἂν ἐκεῖνος ἄξιον κρίνῃ ταύτης τῆς ὑπηρεσίας· ἵνα μηδαμοῦ μηδὲν παραγυμνώσῃ πρὸς τοὺς πολλούς, δι' οὗ τὴν μαρτυρίαν τὴν αὐτοῦ ἣν τῇ ἀρετῇ μαρτυρεῖ, καὶ τῶν ἐκτὸς καταμαρτυρεῖ, αὐτὸς ἄκυρον ποιήσῃ, οὔτ' ὠχρίσαντα χρόα κάλλιμον, οὔτε παρειῶν δάκρυ' ὀμορξάμενον. καὶ οὐ μόνον τοῦτο, ἀλλ' οὐδὲ ποθοῦντά τι ἢ ἐπιζητοῦντα, ἄνθρωπον, ἢ τόπον, ἢ διαγωγήν, ὡς τὰ παιδία τὸν τρυγητὸν ἢ τὰς ἀργίας. αἰδοῖ πανταχοῦ κεκοσμημένον, ὡς οἱ ἄλλοι τοίχοις καὶ θύραις καὶ θυρωροῖς· νῦν δ' αὐτὸ μόνον, κινηθέντες πρὸς φιλοσοφίαν, ὡς οἱ κακοστόμαχοι πρός τι βρωμάτιον, ὃ μετὰ μικρὸν σικχαίνειν μέλλουσιν, εὐθὺς ἐπὶ τὸ σκῆπτρον, ἐπὶ τὴν βασιλείαν. καθῆκε τὴν κόμην, ἀνείληφε τρίβωνα, γυμνὸν δεικνύει τὸν ὦμον, μάχεται τοῖς ἀπαντῶσι. κἂν ἐν φαινόλῃ τινὰ ἴδῃ, μάχεται αὐτῷ. ἄνθρωπε, χειμάσκησον, πρῶτον, ἰδοὺ σοῦ τὴν ὁρμήν, μὴ κακοστομάχου ἢ κισσώσης γυναικός ἐστιν. ἀγνοεῖσθαι μελέτησον πρῶτον

Hoc enim iam & huma
& generoſum eſt. Sed vi
cuius id opus ſit. Iouis, an
quem tali miniſterio dig
iudicarit, vt nuſquam
quam nudet apud vul
quo teſtimonium ſu
quod virtuti perhibet, & i
externas dicit, ipſe irri
faciat:

Ne pallore cutis decor obſer
honeſta,
Et molles oculis lacrymæ ſti
tibus abſint.

Imo ne deſideret quide
requirat quicquam, non
minem, non locum, non
lectationem, quemadmo
pueri vindemiam aut fe
Sit verecundia vbique o
tus, vt cæteri parietibus,
ribus, ianitoribus. Nunc
tem primo impulſu ani
rum ad philoſophiam ex
ti, vt ij qui e ſtomacho la
rant ad aliquod edulium, q
paulo poſt faſtidiant: ſta
aggrediuntur ſceptrum,
tim regnum affectant: al
promiſſam comam, indu
pallium, nudum humer
oſtentant, rixantur cum
uiis: ſi quem in penula vi
rint, pugnant cum eo. Ho
exerceto te prius aduerſus h
mem, obſerua tuum impetu
ne ſit hominis e ſtomacho
mulierculæ pica laborantis:
in primis operam, vt ignor

; : tibi ipſi philoſophare
leue tempus. Sic fruges
atur : defodi oportet, ali-
liu ſemen occultari, pau-
augeſcere, vt maturita-
onſequatur. Sed ſi ſpicam
eniculum protulerit, im-
tum eſt frumentum, eſt
tis Adonidis. Huiuſmo-
tula & tu es : ante tem-
oruiſti, exuret te hyems.
quid dicāt agricolę de ſe-
. quādo ante tēpus calor
rit. Angūtur ne luxuriēt
a: ac deinde frigus vnū ea
uat. Vide & tu homo: lu-
ti, ſubito cōcitatus es &
ēpus ad gloriolā: videris
eſſe, ſtultus apud ſtultos:
e enecaberis, ac potius iā
es iuxta radicē: ſuperne
aululū adhuc flores, coq;
s adhuc viuere & florere.
: nos ſaltē ſecūdū naturā
reſcere. Quid nos exſuis?
cogis? Nōdū poſſum⁹ fer-
ē. Sine radicē creſcere, de-
geniculū primū oriri, poſt
im, mox tertiū: deniq; ſic
ipsā naturā coget, vel me
e. Quis enim prægnās &
taliū decretorū, nō etiā
& copias ſuas intelligit, &
era ſibi cōueniētia cōci-
? Taurus certe quidē na-
uā haud ignorat, & robur,
feram aliquam conſpexe-
neque hortatorē opperitur.

τίς εἶ. σαυτῷ φιλοσόφησον ὀλίγον χρόνον· οὕτω καρπὸς γίνεται. κατορυγῆναι δεῖ χρόνον τὸ σπέρμα κρυφθῆναι, κατὰ μικρὸν αὐξηθῆναι, ἵνα τελεσφορηθῇ. ἂν δὲ πρὸ τοῦ γόνυ φύσαι, τὸν στάχυν ἐξενέγκῃ, ἀτελής ἐστιν, ἐκ κήπου Ἀδωνιακοῦ. τοιοῦτον εἶ καὶ σὺ φυτάριον, θᾶττον τοῦ δέοντος ἤνθηκας, ἀποκαύσει σε ὁ χειμών. ἰδοὺ τί λέγουσιν οἱ γεωργοὶ περὶ τῶν σπερμάτων, ὅταν πρὸ ὥρας θερμασίαι γίνωνται, ἀγωνιῶσι μὴ ἐξυβρίσῃ τὰ σπέρματα, εἶτα αὐτὰ πάγος εἷς λαβὼν ἐξελέγξῃ. ὅρα καὶ σὺ ἄνθρωπε, ἐξύβρικας, ἐπιπεπήδηκας δοξαρίῳ πρὸ ὥρας, δοκεῖς τις εἶναι, μωρὸς παρὰ μωροῖς ἀποπαγήσῃ, μᾶλλον δ' ἀποπέπηγας ἤδη ἐν τῇ ῥίζῃ κάτω, τὰ δ' ἄνω σου μικρὸν ἔτι ἀνθεῖ· καὶ διὰ τοῦτο δοκεῖς ἔτι ζῆν καὶ θάλλειν. ἄφες ἡμᾶς γε κατὰ φύσιν πεπανθῆναι. τί ἡμᾶς ἀποδύεις, τί βιάζῃ; οὔπω δυνάμεθα ἐνεγκεῖν τὸν ἀέρα. ἔασον τὴν ῥίζαν αὐξηθῆναι, εἶτα γόνυ λαβεῖν τὸ πρῶτον, εἶτα τὸ δεύτερον, εἶτα τὸ τρίτον, εἶθ' οὕτως ὁ καρπὸς ἐκβιάσεται τὴν φύσιν, κἂν ἐγὼ μὴ θέλω. τίς γὰρ ἐγκύμων γενόμενος, καὶ πλήρης τηλικούτων δογμάτων, οὐχὶ καὶ αἰσθάνεταί τε τῆς αὑτοῦ παρασκευῆς, καὶ ἐπὶ τὰ κατάλληλα ἔργα ὁρμᾷ; ἀλλὰ ταῦρος μὲν οὐκ ἀγνοεῖ τὴν αὑτοῦ φύσιν καὶ παρασκευήν, ὅταν ἐπιφανῇ τι θηρίον, οὐδ' ἀναμένει τὸν προτρεψόμενον.

οὐδὲ κύων, ὅταν ἴδῃ τι τῶν
ἀγρίων ζώων. ἐγὼ δ' ἀνέχω
τὴν ἀνδρὸς ἀγαθοῦ παρα-
σκευήν; ἐκδέξομαι ἵνα με
σὺ παρασκευάσῃ ἐπὶ τὰ οἰ-
κεῖα ἔργα; νῦν δ' οὔπω ἔχω,
πίστευσόν μοι. τί οὖν με πρὸ
ὥρας ἀποξηρανθῆναι θέλεις,
ὡς αὐτὸς ἐξηράνθης;

Πρὸς τὸν εἰς ἀναισχυντίαν μεταβληθέντα.

ΚΕΦ. θ.

Ὅταν ἄλλον ἴδῃς ἄρ-
χοντα, ἀντίθες, ὅτι σὺ
ἔχεις τὸ μὴ δεῖσθαι ἀρχῆς·
ὅταν ἄλλον πλουτοῦντα, ἰ-
δοὺ τί ἀντὶ τούτου ἔχεις; εἰ
μὲν γὰρ μηδὲν ἔχεις ἀντ' αὐ-
τοῦ, ἄθλιος εἶ. εἰ δ' ἔχεις
τὸ μὴ χρείαν ἔχειν πλού-
του, γίνωσκε ὅτι πλεῖον
ἔχεις, καὶ πολλοῦ πλείονος
ἄξιον. ἄλλος γυναῖκα εὔ-
μορφον. σὺ τὸ μὴ ἐπιθυμεῖν
εὐμόρφου γυναικός. μικρά
σοι δοκεῖ ταῦτα, καὶ πόσου
ἂν τιμήσαιντο οὗτοι αὐτοὶ οἱ
πλουτοῦντες καὶ ἄρχοντες,
καὶ μετ' εὐμόρφων διαιτώ-
μενοι, δύνασθαι πλούτου κα-
ταφρονεῖν, καὶ ἀρχῶν, καὶ αὐ-
τῶν τούτων τῶν γυναικῶν
ὧν ἐρῶσι, καὶ ὧν τυγχάνου-
σιν; ἀγνοεῖς, οἷόν τι ἐστὶ δί-
ψος πυρέσσοντος; οὐδὲν
ὅμοιον ἔχει τῷ τοῦ ὑγιαίνον-
τος. ἐκεῖνος πιὼν ἀποπέ-
παυται. ὁ δὲ πρὸς ὀλίγον

Neque canis, cum ferur
quod animal viderit. Eg
viri boni apparatum cor
bo? Exſpectabo, vt tu me
pera mihi conuenienti
res? Nunc vero nondu
beo, crede mihi. Qui
me ante tempus exa
vis, quemadmodum ipſ
ruiſti?

Ad eum qui impudens cœperat.

CAP. IX.

Cum alium videris
ſtratu præditum:
ne illud, te non require
giſtratum. Cum alium
tem, vide quid loco di
rum habeas. Nam ſi nil
illis habes, miſer es.
habes vt diuitiis non
ſcito te plus habere, &
ge maioris pretij rem.
vxorem formoſam habe
vero id, ne formoſam
rem concupiſcas. Num
ua hæc tibi videntur? Q
vero id iſti ipſi magiſt
diuites æſtimarent, cum
moſorum conſuetudine
tur, vt poſſent diuitias,
giſtratus, & ipſas mul
quas amant, quibuſque
tiuntur, contemnere?
ras qualis ſit ſitis febric
tis? Nihil ſimile habe
ſani hominis. Hic cum
acquieſcit: ille paru
delect

ctus, nauſeat, aquam in
onuertit, vomit, ringi-
tit vehementius. Tale
m eſt durante cupidita-
iuitem, durante cupidi-
rere magiſtratum, du-
upiditate dormire cum
à vxore: adiuncta eſt æ-
ɔ, metus amiſſionis,
erba, turpes cogitatio-
a indecora. Et quid, in-
aitto? Homo fuiſti ve-
is: nunc non es, nihilne
? Loco Chryſippi &
s Ariſtidem legis, &
n: nihilne amiſiſti? pro
& Diogene miraris
ii plurimas corrumpe-
ecipere verbis poteſt.
ſſe vis, ac teipſum fin
ı non ſis: & veſtē ſplen-
oſtentare cupis, vt mu-
um oculos in te con-
c ſicubi paſtillos nactus
eatum te iudicas. Prius
uicquam tale ne cogi-
iidem. Vbi eſt honeſta
vir graui auctoritate?
a cogitatio? proinde
bas vt vir, prodibas vt
r veſtem virilē ferebas,
ciebas digna viro bo-
unc mihi dicis, te nihil
. Itane nihil aliud a-
homines, niſi nu-
erecundia vero non a-
? dignitas non amitti-
talium rerum iactura

ἤσθετο, ναυτιᾷ, χολὴν αὐτὸ ποιεῖ ἀντὶ ὕδατος, ἐμεῖ, στροφοῦται, διψῇ σφοδρότερον. τοιοῦτόν ἐστι μετ᾽ ἐπιθυμίας πλουτεῖν, μετ᾽ ἐπιθυμίας ἄρχειν, μετ᾽ ἐπιθυμίας καλῇ συγκαθεύδειν. ζηλοτυπία πρόσεστι, φόβος τοῦ στερηθῆναι, αἰσχροὶ λόγοι, αἰσχρὰ ἐνθυμήματα, ἔργα ἀσχήμονα. καὶ τί, φησὶν, ἀπολλύω; ἄνθρωπε, ὑπῆρχες αἰδήμων, καὶ νῦν οὐκέτι εἶ. οὐδὲν ἀπολώλεκας; ἀντὶ Χρυσίππου καὶ Ζήνωνος Ἀριστείδην ἀναγινώσκεις, καὶ Εὔηνον. οὐδὲν ἀπολώλεκας; ἀντὶ Σωκράτους καὶ Διογένους τεθαύμακας τὸν πλείστας διαφθεῖραι καὶ ἀναπεῖσαι δυνάμενον. καλὸς εἶναι θέλεις, καὶ πλάσσεις σεαυτὸν, μὴ ὤν. καὶ ἐσθῆτα ἐπιδεικνύειν θέλεις στιλπνὴν, ἵνα τὰς γυναῖκας ἐπιστρέφῃς. κἄν που μυραφίου ἐπιτύχῃς, μακάριος εἶναι δοκεῖς. πρότερον δ᾽ οὐδὲν ἐνεθυμοῦ τούτων τι. ἀλλὰ ποῦ εὐσχήμων λόγος, ἀνὴρ ἀξιόλογος, ἐνθύμημα γενναῖον. τοιγαροῦν ἐκάθευδες ὡς ἀνὴρ, προῄεις ὡς ἀνὴρ, ἐσθῆτα ἐφόρεις ἀνδρικὴν, λόγους ἐλάλεις πρέποντας ἀνδρὶ ἀγαθῷ. εἶτά μοι λέγεις, οὐδὲν ἀπώλεσα; οὕτως οὐδὲν ἄλλο ἢ κέρμα ἀπολλύουσιν ἄνθρωποι; αἰδὼς οὐκ ἀπολ-

ημοσύνη οὐκ ἀπόλλυται, ἢ οὐκ ἔστι ζημιωθῆναι, ταῦτα ἀπο-

λέσωνται; Σοὶ μὲν οὖν δοκεῖ
τάχα τούτων οὐδὲν οὐκ ἔτι εἶ-
ναι ζημίαν. ἦν δέ ποτε χρό-
νος, ὅτε μόνην αὐτὴν ὑπε-
λογίζου ζημίαν καὶ βλά-
βην, ὅτε ἠγωνίας μή τις ἐκ-
σείσῃ σε τούτων τῶν λόγων
καὶ ἔργων. ἰδοὺ ἐκσέσεισαι
ὑπ' ἄλλου μὲν οὐδενὸς, ὑπὸ
σεαυτοῦ δέ. μαχέσθητι σαυ-
τῷ, ἀφελοῦ σαυτὸν εἰς εὐ-
σχημοσύνην, εἰς αἰδῶ, εἰς
ἐλευθερίαν. εἴ σοί τις ποτε
ἔλεγε περὶ ἐμοῦ ταῦτα, ὅτι
μέ τις μοιχεύειν ἀναγκάζει,
ὅτι ἐσθῆτα φορεῖν τοιαύτην,
ὅτι μυρίζεσθαι, οὐκ ἂν ἀ-
πελθὼν αὐτόχειρ ἐγένου τοῦ
ἀνθρώπου, τοῦ οὕτω μοι
παραχρωμένου; νῦν οὖν οὐ
θέλεις σαυτῷ βοηθῆσαι, καὶ
πόσῳ ῥᾴων αὕτη ἡ βοήθεια,
οὐκ ἀποκτεῖναί τινα δεῖ, οὐ
δῆσαι, οὐχ ὑβρίσαι, οὐκ
εἰς ἀγορὰν προελθεῖν, ἀλλ'
αὐτὸν αὑτῷ λαλῆσαι, τῷ
μάλιστα πεισθησομένῳ, πρὸς
ὃ οὐδείς ἐστι σου πιθανώτερος.
καὶ πρῶτον μὲν κατάγνω-
θι τῶν γινομένων· εἶτα κα-
ταγνοὺς, μὴ ἀπογνῶς σεαυ-
τοῦ, μηδὲ πάθῃς τὸ τῶν
ἀγεννῶν ἀνθρώπων, οἳ ἅπαξ
ἐνδόντες, εἰσάπαν ἐπέδω-
καν ἑαυτοὺς, καὶ ὡς ὑπὸ
ῥεύματος παρεσύρησαν, ἀλ-
λὰ μάθε τὸ τῶν παιδοτρι-
βῶν· πέπτωκε τὸ παιδίον. ἀ-
νάστα, φησί, πάλιν πάλαιε,

nihil nocet? Tu fortaſ
horum in damnis depu
it autem quoddam t
cum ſola hæc in malis
res, & damnis: cum
eſſes, ne quis iſta dicta
tibi excuteret. Ecce ſi
bi ſunt non ab alio vl
te ipſo. Pugna ipſe tec
re te ipſum dignitati,
diæ, libertati. Si quis
hæc de me dixiſſet, eſſ
qui me adulterare co
talem veſtem ferre; &
tis delibutum reddi: n
curriſſes, & hominem
ſic abuteretur, iugulaſ
ergo non vis tibiipſi o
re? Quanto autem fa
iſtud auxilium? Non
dendus quiſquam,
ciendus, non afficien
tumelia, non in for
deundum: ſed tecum
loquendum, qui max
temperabit, apud que
plus auctoritate valet,
tia Ac primum qui
quæ facis improba, vb
batis, de te ipſo ne deſ
que id vſu tibi veniat
gnauis hominibus, q
remiſſa induſtria,
frenum laxant prau
ditatibus, & velut a
abripiuntur. Obſerua
us pædotribarum c
dinem. Proſtratus e
Surge, inquit, denuo

ces tuæ auctæ confir- fuerint. Ad eundē xtu facito: ſcitoque animo humano tra- Velle oportet, fa- correctum eſt: vt e , ſi oſcitarit, periit. is enim eſt & interi- imentum. Quid ve- ihi boni eſt? Quod maius bonum quæ impudenti verecun- petulanti modeſtus, fidelis, e luxurioſo ? Si qua alia his ma- s, fac quæ facis: ne uidem quiſquam te oteſt.

contemnenda ſint, ibus de rebus ſit tendendum.

AP. X.

homines de rebus nis dubitare ſolent: ternis neſciūt quid Quid faciam? Quo- ? Quomodo eueni- c vel illud accidat. e voces eorum ſunt, externis occupātur. dicit, quomodo ca- ſſentiar mendacio? , ne a vero declinē? ingenii bonitate, vt s augatur: commo- illud, cur angeris? eſt: cautus eſto,

μέχρις αὖ ἰσχυροποιηθῇς. τοιοῦτόν τι καὶ σὺ πάθε. ἴσθι γὰρ, ὅτι οὐδέν ἐστιν εὐαγωγότερον ἀνθρωπίνης ψυχῆς. θελῆσαι δεῖ, καὶ γέγονε, διώρθωται. ὡς πάλιν ἀπονυστάξαι, καὶ ἀπόλωλεν. ἔσωθεν γάρ ἐστι καὶ ἀπώλεια ἢ βοήθεια. εἶτα, τί μοι ἀγαθόν, καὶ τί ζητεῖς τούτου μεῖζον; ἐξ ἀναισχύντου αἰδήμων ἔσῃ, ἐξ ἀκόσμου κόσμιος, ἐξ ἀπίστου πιστὸς, ἐξ ἀκολάστου σώφρων. εἴ τινα ἄλλα τούτων μείζονα ζητεῖς, ποίει ἃ ποιεῖς· οὐδὲ θεῶν σέ τις σῶσαι δύναται.

Τίνων δεῖ καταφρονεῖν, καὶ πρὸς τίνα διαφέρεσθαι.

ΚΕΦ. ι.

Ἀπορία πᾶσι τοῖς ἀνθρώποις περὶ τὰ ἐκτὸς γίνεται, ἀμηχανία περὶ τὰ ἐκτός. τί ποιήσω, πῶς γένηται, πῶς ἀποβῇ, μὴ τόδε ἀπαντήσῃ, μὴ τόδε; πᾶσαι αὗται αἱ φωναὶ περὶ τὰ ἀπροαίρετα στρεφομένων εἰσί. τίς γὰρ λέγει, πῶς μὴ συγκατάθωμαι τῷ ψεύδει· πῶς μὴ ἀπονεύσω ἀπὸ τοῦ ἀληθοῦς; ἐὰν οὕτως ᾖ εὐφυὴς, ὥστε περὶ τούτων ἀγωνιᾶν, ὑπομνήσω αὐτὸν, ὅτι τί ἀγωνιᾷς; ἐπὶ σοί ἐστιν· ἀσφαλὴς ἴσθι.

μὴ πρὸ τοῦ ἐπιγνῶναι τὸν φυσικὸν κανόνα, προπηδᾷν ἐν τῷ συγκατατίθεσθαι. πάλιν αὖ περὶ ὀρέξεως· μὴ ἀγωνία, μὴ ἀτελὴς γένηται, καὶ ἀποτευκτική· περὶ ἐκκλίσεως, μὴ περιπτωτική. πρῶτον μὲν αὐτὸν καταφιλήσω ὅτι ἀφεὶς περὶ ἃ οἱ ἄλλοι ἐπτόηνται, καὶ τοὺς ἐκείνων φόβους, περὶ τῶν ἰδίων ἔργων πεφρόντικεν, ὅπου αὐτός ἐστιν. εἶτα ἐρῶ αὐτῷ, εἰ μὴ θέλεις ὀρέγεσθαι ἀποτευκτικῶς, μηδ' ἐκκλίνειν περιπτωτικῶς, μηδενὸς ὀρέγου τῶν ἀλλοτρίων, ἐπὶ μηδὲν ἔκκλινε τῶν μὴ ἐπὶ σοί, εἰ δὲ μή, ἀποτυχεῖν καὶ περιπεσεῖν ἀνάγκη. ποία ἐνθάδ' ἀπορία; ποῦ τόπον ἔχει; πῶς γένηται; καὶ πῶς ἀποβῇ; καὶ μὴ ἀπαντήσῃ τόδε ἢ τόδε; νῦν οὐχὶ τὸ ἐκβησόμενον ἀπροαίρετον; ναί. ἡ δ' οὐσία τοῦ ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ ἐστιν ἐν τοῖς προαιρετικοῖς; ναί. ἔξεστιν οὖν σοι παντὶ τῷ ἀποβάντι χρῆσθαι κατὰ φύσιν. μή τις σε κωλῦσαι δύναται; οὐδείς. μηκέτι οὖν μοι λέγε, πῶς γένηται; ὅπως γὰρ ἂν γένηται, σὺ αὐτὸ θήσεις καλῶς, καὶ ἔσται σοι τὸ ἀποβὰν εὐτύχημα. ἢ τίς ἂν ἦν ὁ Ἡρακλῆς, λέγων, πῶς μοι μὴ μέγας λέων ἐπιφανῇ, μηδὲ μέγας σῦς μηδὲ θηριώδεις ἄνθρωποι.

noli ante regulam r
hibitam, proſilire a
nem. Rurſus ſi de a
angatur, ne irrita
voti impos: de a
vt ne in calamitate
Primum quidem, e
labor, quod omn
alij admirantur, i
formidine profliga
rebus ſolicitus ſit,
Poſt ei dicam, ſi
tuum fruſtrari non
incidere vis in ea q
nihil alienum ap
nihil eorum declin
nes te non ſunt. A
ſtrari, in calamitat
re neceſſe erit. Qu
dubitatio eſt? Qu
habet illud, quo
quomodo eueniet
atque illud accid
euentus arbitrij
eſt? Sic. Ipſa v
ra boni & mali in
ſtri arbitrij ſita eſt
ergo tibi quolibet
cundum naturam
quis te prohibere p
mo. Noli ergo po
dicere, quomodo
cunque enim cecid
cte de eo ſtatues, &
tus tibi proſper erit.
fuiſſet Hercules,
ne magnus leo in c
mihi veniat, aut
per, aut homines

ro tu curas ? Si ma-
r prodierit , maius
obibis. Si mali ho-
rrarum orbem malis
Si ergo ſic mortuus
ſorieris vir præſtans,
geſta. Nam cum o-
oriendum ſit , neceſ-
aliquid agentem de-
: ſiue agros colas , ſiue
ue mercatorem agas,
ſulatum geras , ſiue
labores aut alui pro-
Qua ergo actione oc-
is a morte deprehen-
iem quod ad me atti-
e aliquo humano oc-
cuiuſmodi eſt benefi-
iblica vtilitas, magna-
Si vero tantis in re-
ehendi non poſſum,
te prohiberi nequit,
ceditur, vt me ipſum
n, vt expoliam facul-
entem viſis , vt per-
num vacuitati ſtude-
affectionibus eatenus
im, quatenus par eſt: ſi
x fuero, vt tertium et-
im attingam de ſecu-
idiciorum. Si me his
im mors occupaue-
s mihi erit ad Deum
anibus extentis dice-
s facultates a te acce-
telligendam guberna-
tuam, eique obtempe-
, eas non neglexi : non
i tibi fui, quantum in

καὶ τί σοι μέλλει, ἂν μέγας σοῦ ἐπιφανῇ; μεῖζον ἆθλον ἀθλήσεις, ἂν καὶ ἀνθρώποι κακῶν ἀπαλλάξεις τὴν οἰκουμένην. ἂν οὖν οὕτως ἀποθάνω; ἀγαθὸς ἂν ἀποθάνῃ, γενναίαν πρᾶξιν ἐπιτελῶν. ἐπεὶ γὰρ δεῖ πάντως ἀποθανεῖν, ἀνάγκη τί ποτε ποιοῦντα εὑρεθῆναι, ἢ γεωργοῦντα, ἢ σκάπτοντα, ἢ ἐμπορευόμενον, ἢ ὑπατεύοντα, ἢ ἀπεπτοῦντα, ἢ διαρροιζόμενον. τί οὖν θέλεις ποιῶν εὑρεθῆναι ὑπὸ τοῦ θανάτου; ἐγὼ μὲν, τὸ ἐμὸν μέρος, ἔργον τί ποτ᾽ ἀνθρωπικὸν, εὐεργετικὸν, κοινωφελὲς, γενναῖον. εἰ δὲ μὴ δύναμαι τὰ τηλικαῦτα ποιῶν εὑρεθῆναι, ἐκεῖνό γε τὸ ἀκώλυτον, τὸ διδόμενον, ἐμαυτὸν ἐπανορθῶν, ἐξεργαζόμενος τὴν δύναμιν τὴν χρηστικὴν τῶν φαντασιῶν, ἀπάθειαν ἐκπονεῖν, ταῖς σχέσεσι τὰ ἴδια ἀποδιδόναι. εἰ οὕτως εὐτυχής εἰμι, καὶ τοῦ τρίτου τόπου παραπτόμενος τοῦ περὶ τὴν τῶν κριμάτων ἀσφάλειαν. ἂν μετὰ τούτων με ὁ θάνατος καταλάβῃ, ἀρκεῖ μοι, ἂν δύνωμαι πρὸς τὸν θεὸν ἀνατεῖναι τὰς χεῖρας, καὶ εἰπεῖν· ὅτι ἃς ἔλαβον ἀφορμὰς παρὰ σοῦ, πρὸς τὸ αἰσθέσθαι σου τῆς διοικήσεως, καὶ ἀκολουθῆσαι αὐτῇ, τούτων οὐκ ἠμέλησα· οὐ κατῄσχυνά σε τὸ ἐμὸν μέρος

ἰδοὺ πῶς κέχρημαι ταῖς αἰσθήσεσιν, ἰδοὺ πῶς ταῖς προλήψεσι· μή ποτέ σε ἐμεμψάμην; μή τι τῶν γινομένων τινὶ δυσηρέστησα; ἢ ἄλλως γενέσθαι ἠθέλησα; μή τι τὰς σχέσεις παρέβην, ὅτι με σὺ ἐγέννησας; χάριν ἔχω ὧν ἔδωκας. ἐφ᾽ ὅσον ἐχρησάμην τοῖς σοῖς, ἀρκεῖ μοι. πάλιν αὐτὰ ἀπόλαβε, καὶ κατάταξον εἰς ἣν θέλεις χώραν. σὰ γὰρ ἦν πάντα, σύ μοι αὐτὰ δέδωκας. οὐκ ἀρκεῖ οὕτως ἔχοντα ἐξελθεῖν; καὶ τίς βίος κρείττων καὶ εὐσχημονέστερος τοῦ οὕτως ἔχοντος; ποία δὲ καταστροφὴ εὐδαιμονεστέρα, ἵνα δὲ ταῦτα γένηται, οὐ μικρὰ δέξασθαι, οὐδὲ μικρῶν ἐστιν ἀποτυχεῖν. οὐ δύνασαι καὶ ὑπατεῦσαι θέλειν, καὶ ταῦτα· καὶ ἀγροὺς ἔχειν ἐσπουδακέναι, καὶ ταῦτα· καὶ τῶν δουλαρίων φροντίζειν, καὶ σεαυτοῦ. ἀλλ᾽ ἄν τι τῶν ἀλλοτρίων θέλῃς, τὸ σὸν ἀπώλετο, αὕτη τοῦ πράγματος ἡ φύσις, προῖκα, οὐδὲν γίνεται. καὶ τί θαυμαστόν; ἂν ὑπατεῦσαι θέλῃς, ἀγρυπνῆσαί σε δεῖ, περιδραμεῖν, τὰς χεῖρας καταφιλῆσαι, πρὸς ταῖς ἀλλοτρίαις θύραις κατασαπῆναι, πολλὰ μὲν εἰπεῖν, πολλὰ δὲ πρᾶξαι ἀνελεύθερα, δῶρα πέμψαι πολλοῖς, ξένια καθ᾽ ἡμέραν ἐνίοις. καὶ τί τὸ γινόμενόν ἐστι; δώδεκα δέσμαι ῥάβδων, καὶ τρὶς ἢ τετράκις ἐπὶ βῆμα καθίσαι, καὶ κιρκήσια δοῦναι, καὶ σπυρίσι

me fuit. Ecce quom
ſum ſenſibus? Quomc
cipationibus?Num te
incuſaui ? Num quid
quæ euenerunt ægre
aliter fieri volui?Num
nes violaui ? Quia n
iſti, gratiam tibi habe
bus quas dediſti mihi,
quoad voluiſti. hoc n
eſt:recipe eas, & vbic
lueris collocato. Tua e
runt omnia,tu mihi ea
Non ſatis eſt ſic affect
re?Quæ vita præſtanti
neſtior eſt, quā ſic affe
mors felicior ? Vt au
fiant, neq; parua accip
que paruis fruſtrari lic
potes & conſulatū ge
le, & hæc conſequi: r
operam parandis agri
curare ſeruulos,& hæc
alienum expetiueris, t
rint. Hæc rei natura
gratis datur. Et quid
Si conſulatum expeti
landum tibi eſt,circum
dum, manus deoſcula
alienas fores computr
multa dicenda, multa
illiberalia, munera n
multis, nõnullis ſtreni
tidianæ. Et quis euer
Duodecim faſciculi vi
ter quaterue pro tribu
dere: Circenſes ludos
re, epulum publice p

Den

…monſtret mihi aliquis, quid …et hæc ſit? Ergo pro vacui… perturbationũ, pro conſtã… eo vt dormiẽs dormias, … is vigiles, nihil timeas, … angaris: nihil impẽde… nihil laboris capeſſere? … rebus occupato, ſi quid … t, ſi male collocatũ fue…, alter conſecutus fuerit, … cõſequi oportebat: ſta… cruciabere? Non cõfe…, uid quo commutaueris? … ulum quãto? An gratis … e iſta ſtudes? Qui autem … Alterũ opus cum altero … une nihil habet. Nõ po… externa ꝓbe curata ha… mentem tuam. Sin illa … comittito. Alioqui ne… c, neque illa habebis, a… vtriſq; diſtracto. Si hæc … omittẽda erunt. Effun… oleũ? peribũt vaſcula? At … anquillius ero. Incendiũ … r me abſente, peribũt li… d ego ex naturæ preſcri… ſis vtar. At nõ habebo ꝙ … Si adeo miſer ſum: mors … ris eſt, mors portus eſt o… : hoc confugiũ eſt. Qua… nihil in vita graue eſt: cũ … eris, neq; te moleſtia fu… fficit. Quid ergo ange… id vigilas? Nonne ſtatim … ans vbi tuũ bonũ & ma… dicis, Vtrunque in mea …

ἢ δειξάτω μοι τις, τί ἐστι περὶ ζῶντι; ὑπὲρ ἀπαθείας οὖν, ὑπὲρ ἀταραξίας, ὑπὲρ τοῦ καθεύδοντα καθεύδειν, ἐγρηγορότα ἐγρηγορέναι· μὴ φοβεῖσθαι μηδὲν, μὴ ἀγωνιᾶν ὑπὲρ μηδενὸς, οὐδὲν ἀναλῶσαι θέλεις; οὐδὲν πονῆσαι; ἀλλ᾽ αὖ τι ἀπόλυταί σου. περὶ ζῶντα γινομένου, ἢ ἀναλωθῇ κακῶς, ἢ ἄλλως τύχῃ ὧν ἔδει σε τυχεῖν, εὐθὺς μὴ δηχθήσῃ ἐπὶ τῷ γενομένῳ; οὐκ ἀντιθήσεις τί ἀντὶ τίνος λαμβάνεις; πόσου ἀντὶ πόσου; ἀλλὰ προῖκα θέλεις τὰ τηλικαῦτα λαβεῖν; καὶ πῶς δύνασαι; ἔργον ἔργῳ οὐ κοινωνεῖ. οὐ δύνασαι καὶ τὰ ἐκτὸς ἔχειν ἐπιμελείας τετυχηκότα, καὶ τὸ σαυτοῦ ἡγεμονικόν. εἰ δ᾽ ἐκεῖνα θέλεις, τοῦτο ἄφες. εἰ δὲ μὴ, οὔτε τοῦτο ἕξεις, οὔτ᾽ ἐκεῖνα, περισπώμενος ἐπ᾽ ἀμφότερα. εἰ τοῦτο θέλεις ἐκεῖνά σε ἀφεῖναι δεῖ. ἐκχυθήσεται τὸ ἔλαιον, ἀπολεῖται τὰ σκευάρια· ἀλλ᾽ ἐγὼ ἀπαθὴς ἔσομαι. ἐμπρησμὸς ἔσται, ἐμοῦ μὴ παρόντος, καὶ ἀπολεῖται τὰ βιβλία. ἀλλ᾽ ἐγὼ χρήσομαι ταῖς φαντασίαις κατὰ φύσιν. ἀλλ᾽ οὐχ ἕξω φαγεῖν. εἰ οὕτω τάλας εἰμι, λιμὴν τὸ ἀποθανεῖν. οὗτος δ᾽ ἐστιν ὁ λιμὴν πάντων, ὁ θάνατος. αὕτη ἡ καταφυγή. διὰ τοῦτο οὐδὲν τῶν ἐν τῷ βίῳ χαλεπόν ἐστιν. ὅταν θέλῃς ἐξῆλθες, καὶ οὐ … τί οὖν ἀγωνιᾷς; τί ἀγρυπνεῖς; οὐχὶ δὲ εὐθὺς ὑπαλογισάμενος, … τὸ ἀγαθόν ἐστι καὶ τὸ κακὸν, λέγεις, ὅτι ἐπ᾽ ἐμοὶ ἀμφότερα

οὔτε τούτου τίς ἀφελέσθαί με δύναται, οὔτ' ἐκεῖνα ἄκοντα περιβαλεῖν. τί οὖν οὐ ῥέγκω βαλών; τὰ ἐμὰ ἀσφαλῶς ἔχει. τὰ ἀλλότρια, ὄψεται αὐτά, ὃς ἂν φέρῃ, ὡς ἂν δίδωται παρὰ τοῦ ἔχοντος ἐξουσίαν. τίς εἰμι, ὁ θέλων αὐτὰ οὕτως ἔχειν, ἢ οὕτως; μὴ γάρ μοι δέδοται ἐκλογὴ αὐτῶν; μὴ γὰρ ἐμέ τις αὐτῶν διοικητὴν πεποίηκεν; ἀρκεῖ μοι, ὧν ἔχω ἐξουσίαν. ταῦτά με δεῖ κάλλιστα παρασκευάσαι. τὰ δ' ἄλλα, ὡς ἂν θέλῃ ὁ ἐκείνων κύριος. ζῶντά τις ἔχων πρὸ ὀφθαλμῶν, ἀγρυπνεῖ, καὶ στρέφεται ἔνθα καὶ ἔνθα; τί θέλων; ἢ τί ποθῶν; Πάτροκλον, ἢ Ἀντίλοχον, ἢ Μενέλαον. πότε γὰρ ἡγήσατο ἀθάνατόν τινα τῶν φίλων; πότε γὰρ οὐκ εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν, ὅτι αὔριον, ἢ εἰς τὴν τρίτην, δεῖ ἢ αὐτὸν ἀποθανεῖν, ἢ ἐκεῖνον; ναί, φησιν· ἀλλ' ᾤμην ὅτι ἐκεῖνος ἐπιβιώσεταί μοι, καὶ αὐξήσει μου τὸν υἱόν. μωρὸς γὰρ ἦς, καὶ τὰ ἄδηλα ᾤου. τί οὖν οὐκ ἐγκαλεῖς σεαυτῷ, ἀλλὰ κλαίων κάθησαι ὡς τὰ κοράσια. ἀλλ' ἐκεῖνός μοι φαγεῖν παρετίθει. ἔζη γὰρ μωρέ, νῦν δ' οὐ δύναται, ἀλλ' Αὐτομέδων σοι παρα[illegible]ει. ἂν δὲ καὶ

poteſtate eſt, neque hoc
re mihi quiſquam poteſt
que in illa inuitum coni
Cur ergo non ſterto ſup
Res meæ in tuto ſunt, al
vero viderit is qui abſti
prout ab eo conceſſum f
cuius eſt auctoritas. Qui
ego, qui eas ſic aut aliter
re volo? Num mihi de
earum conceſſus eſt? Nu
earum procuratorem me
ſtituit? Satis ea mihi ſunt
rum habeo poteſtatem.
ita ſunt adminiſtranda
vt quam pulcerrima eff
tur: cætera vero, prout
luerit cuius eſt auctorita
cui ob oculos poſita ſunt
vigilat, & huc atque ill
titur? Quid vult? Qui
derat? Patroclum, an A
chum, aut Menelaum?
do vero aliquem ex
immortalem iudicauit?
do non ob oculos h
cras aut perendie, ve
vel illi eſſe moriendum
ĉte, inquit. At putab
lum mihi fore ſuperſ
& filij mei opes auct
Stultus fuiſti, & incer
certis habuiſti. Cur
non teipſum accuſas, ſe
rans ſedes tanquam pu
At ille mihi cibum ap
Viuebat enim ſtulte. N
ro non pot[illegible]i. At Automedon tibi apponit. S

At

ıtomedon quoque mortuus
ɾrit, alium inuenies. Si olla
ıqua tibi caro elixabatur, cō-
ćta fuerit, famene morien-
ım erit, quod conſuetam ol-
ıı non habeas? Nam aliam e
ɛndam curabis.
*n, ait, hoc mihi quid grauius
contingere poſſit.*
An vero iſtud graue tibi eſt?
niſſaque propulſatione iſti-
, matrem accuſas, quod non
ædixerit, ex eo tempore vi-
n tibi cum dolore exigen-
m eſſe: Quid putatis? An-
n ex induſtria Homerum
a compoſuiſſe, vt videre-
us nobiliſſimos, robuſtiſſi-
os, ditiſſimos, formoſiſſi-
os, cum ea decreta non ha-
t, quibus opus eſt, nihil pro-
bere quo minus miſerrimi
ıt & calamitoſiſſimi?

Αὐτομέδων ἀποθάνῃ, ἄλλον εὑρήσεις. ἂν δ' ἡ χύτρα ἐν ᾗ ἥψετό σοι τὸ κρέας κατεαγῇ, λιμῷ σε δεῖ ἀποθανεῖν, ὅτι μὴ ἔχεις τὴν συνήθη χύτραν; οὐ πέμπεις, καὶ ἄλλην καινὴν ἀγοράζεις; Οὐ μὴν γάρ τι, φησι, καὶ ὥσπερ ἄλλο παθοίμι, τοῦτο γάρ σοι κακόν ἐστιν; εἶτ' ἀφεὶς τοῦτο ἐξελεῖν, αἰτιᾷ τὴν μητέρα, ὅτι σοι οὐ προεῖπεν, ἵν' ὀδυνώμενος ἐξ ἐκείνου διατελῇς; τί δοκεῖτε; μὴ ἐπίτηδες ταῦτα συνθεῖναι Ὅμηρον, ἵν' ἴδωμεν, ὅτι οἱ εὐγενέστατοι, οἱ ἰσχυρότατοι, οἱ πλουσιώτατοι, οἱ εὐμορφώτατοι, ὅταν οἷα δεῖ δόγματα μὴ ἔχωσιν, οὐδὲν κωλύονται ἀθλιώτατοι εἶναι, καὶ δυστυχέστατοι.

De munditie.

CAP. XI.

Diſputant quidam, an natura humana ſocietatis ɔpetitionem complectatur: tamen iidem iſti dubitare ihi non videntur, mundiem vtique natura humana ımprehendi: & ſi qua re a- ı, iſta certe a brutis eam ſe- ırari. Cum igitur aliud quod ım animal purgare ſe videri- ıus, cum admiratione dicere ɔlemus, facere id tanquam ho- ıinem: viciſſimque ſi quis

Περὶ καθαριότητος.

ΚΕΦ. ια.

Ἀμφισβητοῦσί τινες, εἰ ἐν τῇ φύσει τοῦ ἀνθρώπου περιέχεται τὸ κοινωνικὸν, ὅμως δ' αὐτοὶ οὗτοι οὐκ ἄν μοι δοκοῦσιν ἀμφισβητῆσαι, ὅτι ποτε καθάριον πάντως περιέχεται· καὶ εἴ τινι ἄλλῳ, καὶ τούτῳ τῶν ζώων χωρίζεται. ὅταν οὖν ἄλλο τι ζῷον ἴδωμεν ἀποκαθαῖρον ἑαυτὸ, ἐπιλέγειν εἰώθαμεν θαυμάζοντες, ὅτι ὡς ἄνθρωπος, καὶ πάλιν ἄν τις

ἐγκαλῇ τινι ζώῳ, εἰώθαμεν ὥσπερ ἀπολογούμενοι λέγειν, ὅτι οὐ δήπου ἄνθρωπός ἐστιν· οὕτως ἐξαίρετόν τι περὶ τὸν ἄνθρωπον εἶναι οἰόμεθα, ἀπὸ τῶν θεῶν αὐτὸ πρῶτον λαμβάνοντες. ἐπεὶ γὰρ ἐκεῖνοι φύσει καθαροὶ καὶ ἀκήρατοι, ἐφ' ὅσον ἠγγίκασιν αὐτοῖς οἱ ἄνθρωποι κατὰ τὸν λόγον, ἐπὶ τοσοῦτον καὶ τοῦ καθαροῦ καὶ τοῦ καθαρίου εἰσὶν ἀνθεκτικοί. ἐπεὶ δ' ἀμήχανον τὴν οὐσίαν αὐτῶν παντάπασιν εἶναι καθαρὰν, ἐκ τοιαύτης ὕλης κεκραμένην, ὁ λόγος παραληφθεὶς εἰς τὸ ἐνδεχόμενον ταύτην καθάριον ἀποδεικνύειν πειρᾶται. πρώτη οὖν καὶ ἀνωτάτω καθαρότης, ἡ ἐν ψυχῇ γινομένη, καὶ ὁμοίως ἀκαθαρσία. ψυχῆς δ' ὡς σώματος μὲν ἀκαθαρσίαν οὐκ ἂν εὕροις. ὡς ψυχῆς δὲ τί ἂν ἄλλο εὕροις, ἢ τὸ παρέχον αὐτὴν ῥυπαρὰν πρὸς τὰ ἔργα αὐτῆς. ἔργα δὲ ψυχῆς, ὁρμᾶν, ἀφορμᾶν, ὀρέγεσθαι, ἐκκλίνειν, παρασκευάζεσθαι, ἐπιβάλλεσθαι, συγκατατίθεσθαι. τί ποτ' οὖν ἐστι τὸ ἐν τούτοις τοῖς ἔργοις ῥυπαρὰν παρέχον αὐτὴν, καὶ ἀκάθαρτον; οὐδὲν ἄλλο, ἢ τὰ μοχθηρὰ κρίματα αὐτῆς. ὥστε ψυχῆς μὲν ἀκαθαρσία, δόγματα πονηρά· κάθαρσις δ' ἐμποίησις οἵων δεῖ δογμάτων. καθαρὰ δ' ἡ ἔχουσα οἷα δεῖ δόγματα· μόνη γὰρ αὕτη ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς αὑτῆς, ἀσύγχυτος, καὶ

animal aliquod vituperat,
tim quaſi id defenſuri, di
ſolemus, non ſcilicet eſſe
minem. Adeo eximium q
dam hominem eſſe ſtatuim
idque a Diis ipſis primum
cipimus. Nam cum illi nat
mundi & ſynceri ſint: qu
nus homines ad eos rati
prope accedunt, eatenus et
puritatis & munditiarum
dium habent. Sed quia fieri
quit, vt natura eorum pro
munda ſit, e tali materia
miſta: ratio adhibita, qu
eius fieri poteſt, eam red
mundam conatur. Prima
tur & ſuprema puritas eſt,
in animo oritur: eodem
modo impuritas. Animi
tem ſordes, tanquam corp
non deprehendes. Quat
vero animi, quid aliud de
hendes præter id quod
ad functiones eius ſordid
facit? Animi porro functi
ſunt, incitari, abhorrere, a
tere, auerſari, præparari, ſ
pere, aſſentiri. Quid ergo
eum in his functionibus ſo
dum efficiat, & impurum
hil aliud, niſi praua eius
dicia. Itaque animi im
ritas eſt in prauis poſita
nionibus: purgatio, recti
ſerendis. Ac purus animus
qui decreta habet qualia
cet. Solus enim is in
functionibus confuſione
pollut

ollutione caret. Eſt autem ſi- ile aliquid huic etiam in cor- ore (quatenus res ſinit) ſoler- er excogitandum. Fieri ne- uit quin hoc temperamento orporis pituita fluat. Hac de auſa manus fecit natura, & i- ſas nares, tanquam canales ad ercendos humores. Cum go aliquis mucos reſorbet, ego eum fungi hominis offi- o. Fieri non potuit, quin pol- uerentur pedes, & contami- arentur, cum lutum & pul- is tranſeunda ſint. Propterea æbuit aquam, propterea ma- us. Fieri non potuit, quin a bo ſordium aliquid dentibus dhæreſceret. Quare dentes la- are iubet. Cur? Vt homo ſis: on beſtia, non porcellus. Fi- i non poteſt, quin a ſudore veſtium applicatione, ſordi m aliquid relinquatur in cor- ore, quod purgationem deſi- eret. Ideo præſto eſt aqua, o um, manus, linteolum, xy- ra, nitrum, reliquus omnis pparatus, ad id repurgandum. on. At faber ferramenta epurgabit, & inſtrumenta ad oc parata habebit: & tabel- am ipſe tu eſurus lauas, niſi rorſus immundus & ſordi- us fueris: corpus autem non auabis, neque purgabis? Cur? nquit. Rurſus tibi dico, pri- num vt quod hominis eſt, acias. Deinde ne moleſtus

ἀμόλυντος. δεῖ δέ τι ἐοικὸς τούτῳ καὶ ἐπὶ σώματος φιλοτεχνεῖν, κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον. ἀμήχανον ἦν μύξας μὴ ῥεῖν τοῦ ἀνθρώπου τοιοῦτον ἔχοντος τὸ σύγκραμα. διὰ τοῦτο χεῖρας ἐποίησεν ἡ φύσις, καὶ αὐτὰς τὰς ῥῖνας ὡς σωλῆνας, πρὸς τὸ ἐκδιδόναι τὰ ὑγρά. ἂν οὖν ἀναῤῥοφῇ τις αὐτά, λέγω ὅτι οὐ ποιεῖ ἔργον ἀνθρωπικόν. ἀμήχανον ἦν μὴ πηλοῦσθαι τοὺς πόδας μηδὲ ὅλως μολύνεσθαι, διὰ τοιούτων τινῶν πορευομένους. διὰ τοῦτο ὕδωρ παρεσκεύασε, διὰ τοῦτο χεῖρας. ἀμήχανον ἦν, ἀπὸ τοῦ τρώγειν μὴ ῥυπαρόν τι προσμένειν τοῖς ὀδοῦσι· διὰ τοῦτο πλῦνον, φησί, τοὺς ὀδόντας. διὰ τί; ἵν' ἄνθρωπος ᾖς, καὶ μὴ θηρίον, μηδὲ συΐδιον. ἀμήχανον μὴ ἀπὸ τοῦ ἱδρῶτος καὶ τῆς κατὰ τὴν ἐσθῆτα συνοχῆς, ὑπολείπεσθαί τι περὶ τὸ σῶμα ῥυπαρόν, καὶ δεόμενον ἀποκαθάρσεως. διὰ τοῦτο ὕδωρ, ἔλαιον, χεῖρες, ὀθόνιον, ξύστρα, νίτρον, ἔσθ' ὅτε ἡ ἄλλη πᾶσα παρασκευὴ πρὸς τὸ καθῆραι αὐτό, οὔ. ἀλλ' ὁ μὲν χαλκεύς, ὡς χαλκεύς, ἐξιώσει τὸ σίδηρον, καὶ ὄργανα πρὸς τοῦτο ἕξει κατεσκευασμένα, καὶ τὸ πινάκιον αὐτὸς σὺ πλυνεῖς, ὅταν μέλλῃς ἐσθίειν, ἐὰν μὴ ᾖ παντελῶς ἀκάθαρτος καὶ ῥυπαρός. τὸ σωμάτιον δ' οὐ πλυνεῖς οὐδὲ καθαρὸν ποιήσεις; διὰ τί; φησί. πάλιν ἐρῶ σοι, πρῶτον μὲν ἵνα τὰ ἀνθρώπου ποιῇς, εἶτα μὴ ἀνιᾷς

τοὺς ἐντυγχάνοντας. τοιοῦτόν
τι καὶ ἐνθάδε ποιεῖς, καὶ οὐκ αἰ-
σθάνῃ, σεαυτὸν ἄξιον ἡγῇ τοῦ
ὄζειν, ἔστω, ἴσθι ἄξιος. μὴ καὶ
τοὺς παρακαθίζοντας; μή τι
καὶ τοὺς συγκατακλινομένους;
μή τι καὶ τοὺς καταφιλοῦντας; ἢ
ἄπελθ' εἰς ἐρημίαν, ὅπου
ποτὲ ἧς ἄξιος, ἢ καὶ μόνος
δίαγε, κατόζων σεαυτοῦ. δί-
καιον γάρ ἐστι, τῆς σῆς ἀκα-
θαρσίας σὲ μόνον ἀπολαύειν.
ἐν πόλει δ' ὄντα, οὕτως ἀπε-
ρισκέπτως καὶ ἀγνωμόνως ἀ-
ναστρέφεσθαι τίνος σοι φαί-
νεται; εἰ δ' ἵππον σοι πεπι-
στεύκει ἡ φύσις, περιεώρας
αὐτὸν καὶ ἀτημέλητον; καὶ
νῦν οἷον σου τὸ σῶμα ὡς ἵπ-
πον ἐγκεχείρισαι, πλῦνον αὐ-
τό, ἀπόσμηξον, ποίησον ἵνα
μηδεὶς ἀποστρέφηται, μηδεὶς
ἐκτρέπηται. τίς δ' οὐκ ἐκτρέ-
πεται ῥυπαρὸν ἄνθρωπον, ὄζοντα,
κακόχρουν, μᾶλλον ἢ τὸν
κεκοπρισμένον; ἐκείνη ἡ ὀ-
σμὴ ἔξωθέν ἐστιν ἐπίθετος, ἡ
ἐξ ἀθεραπευσίας ἔσωθεν, καὶ
οἱονεὶ διασεσηπότος. ἀλλὰ
Σωκράτης ὀλιγάκις ἐλούετο·
ἀλλὰ ἔστι μὲν αὐτοῦ τὸ σῶμα.
ἀλλ' ἦν οὕτως ἐπίχαρι, καὶ ἡ-
δύ, ὥστ' ἤρων αὐτοῦ οἱ ὡραιότα-
τοι καὶ εὐγενέστατοι, καὶ ἐπεθύμουν
ἐκείνῳ παρακατακλίνεσθαι
μᾶλλον ἢ τοῖς εὐμορφοτάτοις.
ἐξῆν ἐκείνῳ μήτε λούεσθαι, μή-
τε πλύνεσθαι, εἰ ἤθελε· καί τοι τὸ
ὀλιγάκις ἰσχὺν εἶχε, κἂν θερ-

ſis conuictoribus. Tale qu
etiam hic facis, nec tamen a
nimaduertis. At te ipſe d
gnum cenſes, qui fœteas? I
ſto, ſis dignus. Num etiam
qui tibi aſſident, qui tecu
accumbunt, qui te deoſcula
tur? Aut in ſolitudinem a
qua dignus fueris: aut etia
ſolus viue, tuoque fœtore ol
lectare. Æquum enim eſt,
immunditie tua ſolum fru
Cum autem in vrbe ſis, a
eo inconſiderate & inciuilit
vitam agere, cuius tibi eſſe v
detur? Quod ſi equum nat
ra tibi crediſiſſet, num pro
ſus eum neglexiſſes? Er
nunc etiam puta tibi corp
tanquam equum eſſe trac
tum: laua id, abſterge, fa
to ne quis id auerſetur, ne q
abhorreat. Quis vero n
abhorret ab homine ſordic
fœtente, fœdiore aſpectu,
qui fimo eſt oblitus? Ille f
tor extrinſecus eſt accerſit
iſte vero ab interna profect
negligentia, & velut putre
ne. At Socrates raro lauab
Aliud fuit eius corpus, & a
eo ſuaue, vt eum pulcerrimi
nobiliſſimi quique adam
rent, & cum illo potius qu
cum formoſiſſimis cubare v
lent. Licuit illi neque lotio
bus, neque balneis vti, ſi vol
iſſet. Et tamen raræ lotior
vim habuerũt. Si calida lau
n

on vis, lauato frigida. At A-
ſtophanes ait:
allentes iſtos atque planipedes loquor.
Ait etiam, eum in aere am-
ılare, & e palæſtra furari ve-
es. Nam omnes quidem qui
e Socrate ſcripſerunt, contra-
a omnia aſſerunt: fuiſſe il-
ım non modo auditu iucun-
um, ſed etiam ſuauem aſpe-
u. De Diogene ſcribunt ea-
em. Decet enim, ne corpo-
s quidem ſpecie vulgus a
hiloſophia abſterrere: ſed vt
ı cæteris hilarem & tran-
uillum ſe præbere, ita etiam
abitu corporis. Videte ho-
ıines, me nihil habere, nul-
ı re egere: videte mihi nec
omicilium eſſe, nec ciuita-
em, & (ſi caſus ita tulerit)
xſul & extorris omnibus pa-
iciis & diuitibus tranquilli-
s viuo, & felicius. Quin et-
ım corpus videtis auſtera dię-
ı non corrumpi. Si quis au-
em iſta mihi dicat hominis
ondemnati habitu & vultu:
uis deorum mihi perſuade-
it, vt me ad philoſophiam
onferam, quæ tales efficiat?
Abſit, nollem, tametſi ſapi-
ns euaſurus eſſem. Ego me-
ius fidius adoleſcentem pri-
no impulſu animi ad me acce-
lere malo comtum, quam ca-
ıillis turbatis & ſordidis. Cer-
iitur enim in eo quædam

μαι μὴ θέλῃς, ψυχρῷ. ἀλλὰ
λέγει Ἀριστοφάνης, τοὺς ὠ-
χριῶντας, τοὺς ἀνυποδήτους
λέγω. λέγει γὰρ καὶ ἀεροβατεῖν
αὐτὸν, καὶ ἐκ τῆς παλαίστρας
κλέπτειν τὰ ἱμάτια. ἐπεί τοι
πάντες οἱ γεγραφότες περὶ
Σωκράτους, πάντα τἀναντία
αὐτῷ προσμαρτυροῦσιν, ὅτι
ἡδὺς οὐ μόνον ἀκοῦσαι, ἀλλὰ
καὶ ἰδεῖν ἦν. πάλιν περὶ Διο-
γένους ταὐτὰ γράφουσι. δεῖ γὰρ
μηδὲ κατὰ τὴν ἀπὸ τοῦ σώματος
ἔμφασιν ἀπὸ φιλοσοφίας ἀ-
ποσοβεῖν τοὺς πολλούς· ἀλλ' ὥ-
σπερ τὰ ἄλλα, εὔθυμον καὶ ἀ-
τάραχον ἐπιδεικνύειν αὑτὸν, οὕ-
τω καὶ ἀπὸ τοῦ σώματος. ἴδετε
ὦ ἄνθρωποι, ὅτι οὐδενὸς δέο-
μαι. ἴδετε πῶς ἄοικος ὢν, καὶ
ἄπολις, καὶ φυγὰς, ἂν οὕτω τύ-
χῃ, καὶ ἀνέστιος, πάντων τῶν εὐ-
πατριδῶν καὶ πλουσίων ἀτα-
ραχώτερον διάγω, καὶ εὐρούστε-
ρον. ἀλλὰ καὶ τὸ σωμάτιον ὁρᾶ-
τε, ὅτι οὐ κακοῦται ὑπὸ τῆς αὐ-
στηρᾶς διαίτης. ἂν δέ μοι ταῦ-
τα λέγῃ τις, ἀνθρώπου σχῆμα
καταδίκου ἔχων καὶ πρόσωπον,
τίς με πείσει θεῶν προσελθεῖν
φιλοσοφίᾳ, ὥστε τοιούτους ποι-
εῖ; μὴ γένοιτο. οὐδ' εἰ σοφὸς
ἔμελλον εἶναι, ἤθελον. ἐγὼ
μὲν, νὴ τοὺς θεοὺς, τὸν νέον
τὸν πρώτως κινούμενον, θέ-
λω μᾶλλον ἐλθεῖν πρός με
πεπλασμένον, ἢ τὴν κόμην
κατεφθινηκότα καὶ ῥυπαρόν.
βλέπεται γάρ τις ἐν ἐκείνῳ

τοῦ καλοῦ φαντασία, ἔφεσις δὲ τοῦ εὐσχήμονος. ὅπου δ' αὐτὸν εἶναι φαντάζεται, ἐκεῖ καὶ φιλοτεχνεῖ. λοιπὸν ὑποδεῖξαι μόνον αὐτῷ δεῖ, καὶ εἰπεῖν· νεανίσκε, τὸ καλὸν ζητεῖς, καὶ εὖ ποιεῖς. ἴσθι οὖν, ὅτι ἐκεῖ φύεται, ὅπου τὸν λόγον ἔχεις, ἐκεῖ αὐτὸ ζήτει, ὅπου τὰς ὁρμὰς καὶ τὰς ἀφορμάς, ὅπου τὰς ὀρέξεις, τὰς ἐκκλίσεις· τοῦτο γὰρ ἔχεις ἐν σεαυτῷ ἐξαίρετον, τὸ σωμάτιον δὲ φύσει πηλός ἐστι. τί πονεῖς εἰκῆ περὶ αὐτό; εἰ μηδὲν ἕτερον, τῷ χρόνῳ γνώσῃ ὅτι οὐδέν ἐστιν. ἂν δέ μοι ἔλθῃ κεκοπρωμένος, ῥυπαρός, μύστακα ἔχων μέχρι τῶν γονάτων, τί αὐτῷ εἰπεῖν ἔχω; ἀπὸ ποίας αὐτὸν ὁμοιότητος ἐπαγαγεῖν. περὶ τί γὰρ ἐσπούδακεν, ὅμοιον τῷ καλῷ, ἵν' αὐτὸν μεταθῶ καὶ εἴπω, οὐκ ἔστιν ἐνθάδε τὸ καλὸν, ἀλλ' ἐνθάδε; θέλεις αὐτῷ λέγω, οὐκ ἔστιν ἐν τῷ κεκοπρῶσθαι τὸ καλὸν, ἀλλ' ἐν τῷ λόγῳ; ἐφίεται γὰρ τοῦ καλοῦ; ἔμφασιν γάρ τινα αὐτοῦ ἔχει; ἄπελθε, καὶ χοίρῳ διαλέγου, ἵν' ἐν βορβόρῳ μὴ κυλίηται. διὰ τοῦτο καὶ Πολέμωνος ἥψαντο οἱ Ξενοκράτους λόγοι, ὡς φιλοκάλου νεανίσκου. εἰσῆλθε γὰρ, ἔχων ἐναύσματα τῆς περὶ τὸ καλὸν σπουδῆς, ἀλλαχοῦ δ' αὐτὸ ζη-

pulcritudinis cogitatio, & ap
petitio decori. Vbi autem i
eſſe putat, ibi etiam elabora
Illud igitur vnum reſtat, vt
demonſtretur & dicatur: Adc
leſcentule, pulcritudinē qua
ris, & in eo recte facis. Nor
ergo ibi eam naſci, ubi rati
nem habes. Illic enim qua
re vbi concitationes & auei
ſationes habes: vbi appetit
ones & declinationes. Hc
enim habes eximii. Corpu
culum autem ſuapte natu
lutum eſt, quid in eo fruſt
elaboras? Vt nihil aliud, ten
pore certe cognoſces, id n
hil eſſe. Si vero me acce
ſerit ſtercoribus oblitus
ſordidus, myſtace ad vſq
genua promiſſo: quid ei d
cere poſſum? Qua eum ſim
tudine alliciam? Qua eni
in re, quæ pulcri ſpeciem h
beat aliquam, elaborat, vt eu
alio traducam, & dicam: No
eſt hic pulcrum, ſed illic? V
ei dicam: Pulcritudo non pc
ſita eſt in ſordibus, ſed in ra
tione? An vero pulcrum appe
tit? An pulcri ſpeciem quan
dam animo impreſſam gerit
Abi, cum porco diſputa, ne i
cæno volutetur. Propter ho
etiā Xenocratis rationes Pole-
monē pupugerunt, vt eleganti
adoleſcētē. Ingreſſus enim eſt,
cū haberet fomites ſtudii ho-
neſtatis. Sed eā alibi quærebat.
Atqu

Aque adeo ne animalia qui-
d ,quæ conſuetudine homi-
n vtuntur, natura ſordida
t. Num equus voluitur in
o? Num canis generoſus?
n: ſed ſus, ſed putidi anſe-
vermes, aranei, quæ lon-
gime remota ſunt a conſue-
ine humana. Tu ergo
homo ſis, ne animal qui-
d eſſe vis ex eorum nu-
ro quæ conuictu humano
ntur, ſed vermis potius,
araneolus? Nunquamne
abis? Nunquam ne bal-
vteris? Non mundus
ies, vt familiares te dele-
atur? Sed & vna nobiſcum
pla ingredieris tali habitu,
exſpuere, aut nares emun-
e religio eſt, cum totus ni-
ſis niſi ſputum & mucus?
id ergo? Nunquis me com-
n atq; exornatum eſſe vult?
ſit, niſi quatenus natura no-
fert: ornetur ratio, decreta,
ones, corpus ad munditiē
ue, eatenus ne alii te abhor
nt. At cum audieris, non
dam eſſe purpurā: abito, &
core inquinato palliū tuū,
lacerato. At vnde habeo
crū palliū? Homo, aquā ha-
, lauato illud. Ecce iuuenis
abilis, ecce ſenex, dignꝰ qui
met & redametur, cui filiū
iſciplinā tradas: quē filiæ,
: adoleſcētes accedāt, vt ſi
ita tulerit, in fimeto ſuam

τ. ἐπεί τοι οὐδὲ τὰ ζῶα τὰ ἀν-
θρώποις σύντροφα, ῥυπαρὰ
ἐποίησεν ἡ φύσις. μή τι ἵππος
λύεται ἐν βορβόρῳ; μή τι κύων
γενναῖος; ἀλλ' ὁ ὗς, καὶ τὰ σα-
πρὰ χηνίδια, καὶ σκώληκες, καὶ
ἀράχναι, τὰ μακροτάτω τῆς
ἀνθρωπίνης συντροφῆς ἀπε-
ληλαμένα. σὺ οὖν ἄνθρωπος
ὢν, οὐδὲ ζῶον εἶναι θέλεις τῶν
ἀνθρώποις συντρόφων, ἀλ-
λὰ σκώληξ μᾶλλον ἢ ἀ-
ράχνιον; οὐ λούσῃ πού ποτε, ὡς
θέλεις; οὐκ ἀποπλυνεῖς σεαυ-
τόν; οὐκ ἥξεις καθαρὸς, ἵνα
σοι χαίρωσιν οἱ συνόντες; ἀλ-
λὰ καὶ εἰς τὰ ἱερὰ ἡμῖν συν-
έρχῃ τοιοῦτος, ὅπου πτύ-
σαι οὐ νενόμισται, οὐδ'
ἀπομύξασθαι, ὅλος ὢν
πτύσμα καὶ μύξα; τί οὖν;
καλλωπίζεσθαί τις ἀξιοῖ;
μὴ γένοιτο· εἰ μὴ ἐκεῖνο,
ὃ πεφύκαμεν, τὸν λόγον,
τὰ δόγματα, τὰς ἐνεργείας·
τὸ δὲ σῶμα μέχρι τοῦ κα-
θαρείου, μέχρι τοῦ μὴ προσ-
κόπτειν. ἀλλ' ἂν ἀκούσῃς, ὅτι
οὐ δεῖ φορεῖν κόκκινα, ἀπελ-
θὼν κάπερσόν σου τὸν τρίβω-
να, ἢ κατάρρηξον. ἀλλὰ πό-
θεν ἔχω καλὸν τρίβωνα; ἄν-
θρωπε ὕδωρ ἔχεις, πλῦνον
αὐτόν. ἰδοὺ νέος ἀξιέραστος,
ἰδοὺ πρεσβύτης ἄξιος τοῦ ἐ-
ρᾶν καὶ ἀντερᾶσθαι, ᾧ τις υἱὸν
αὐτοῦ παραδῷ μαθησόμενον,
ᾧ θυγατέρες, ᾧ νέοι προσ-
ελεύσονται, ἂν οὕτω τύ-
χῃ, ἵνα σὺ κοπρῶνι λέγῃ

τὰς χολάς. μὴ γένοιτο. πᾶσα ἐκτροπὴ ἀπὸ τινὸς ἀνθρωπικοῦ γίνεται, αὕτη δ' ἐγγύς ἐστι τοῦ μὴ ἀνθρωπικὴ εἶναι.

Περὶ προσοχῆς.

ΚΕΦ. ιβ.

Ὅταν ἀφῇς σοι πρὸς ὀλίγον τὴν προσοχὴν, μὴ τοῦτο φαντάζου, ὅτι ὁπόταν θέλῃς, ἀναλήψῃ αὐτήν· ἀλλ' ἐκεῖνο πρόχειρον ἔστω σοι, ὅτι παρὰ τὸ σήμερον ἁμαρτηθὲν, εἰς τἄλλα χεῖρον ἀνάγκη σοι τὰ πράγματα ἔχειν. πρῶτον μὲν τὸ χαλεπώτατον ἔθος, τοῦ μὴ προσέχειν ἐγγίνεται. εἶτα ἔθος τοῦ ἀναβάλλεσθαι τὴν προσοχὴν, αἰεὶ δ' εἰς ἄλλον καὶ ἄλλον χρόνον εἰώθει ὑπερτιθέμενον τὸ εὐροεῖν, τὸ εὐσχημονεῖν, τὸ κατὰ φύσιν ἔχειν καὶ διεξάγειν. εἰ μὲν οὖν λυσιτελὴς ἡ ὑπέρθεσίς ἐστιν, ἡ παντελὴς ἀπόστασις αὐτῆς ἐστὶ λυσιτελεστέρα. εἰ δ' οὐ λυσιτελεῖ, τί οὐχὶ διηνεκῆ τὴν προσοχὴν φυλάσσεις; σήμερον παῖξαι θέλω· τί οὖν; οὐ δεῖ προσέχοντα; ᾆσαι· τί οὖν κωλύει προσέχοντα; μὴ γὰρ ἐξαιρεῖταί τι μέρος τοῦ βίου, ἐφ' ὃ οὐ διατείνει τὸ προσέχειν; χεῖρον γὰρ αὐτὸ προσέχων ποιήσεις, βέλτιον δὲ μὴ προσέχων; καὶ τί ἄλλο τῶν ἐν τῷ βίῳ κρεῖσσον ὑπὸ τῶν μὴ προσεχόντων γίνεται; ὁ τέκτων μὴ προσέχων

doctrinam explicet. Abſi
mnis exorbitatio recedi
humanitate. Iſta vero,
rum abeſt quin humana
ſit.

De attentione.

CAP. XII.

CVm ad breue ſpatiu
tentionem remiſeris:
fingere, te eam vbi voluer
ſe recepturum: ſed illu
promtu tibi ſit, propter
diernum delictum necel
reſtituas in poſterum e
peius habituras. Ac prir
quidem grauiſſima conſi
do negligentiæ tibi accedi
inde cõſuetudo differend
tentionis. Et ſubinde in
atque aliud tempus diffe
proſperitas, dignitas, na
obedientia. Quod ſi rei a
ius procraſtinatio eſt v
eam rem omnino præter
tere vtilius erit. Sin vtili
eſt, cur non perpetuam a
tionem conſeruas? Hodi
dere volo. Quid ergo? A
cum attentione facien
non eſt? Volo canere? Qui
tat, quo minus attente i
cias? Nunquam enim
pars excipitur, quo attenti
pertingat? Num eam atte
ne peiorem reddes, ſocc
vero meliorem? Quid au
in vita fit melius a neglige
bus? Num faber negligens,
lius ædificat? Num gubern
neglig

iligens, cautius gubernat? n aliud aliquod minorum rum, per incuriam melius icitur ? Non animaduer- cum animum relaxaris, iam penes te eſſe, vt eum id honeſtatem, vel ad ve- ndiam , vel ad conſtan- reuoces ? Quicquid in cam venerit facies , animi ritati indulgens. Quibus rebus intendendus eſt nus? Primum illis gene- ous, quæ ita in promtu : habenda , vt ſine illis dormias , non ſurgas, bibas , non edas , non ines adeas. Nam alienæ ntati nemo dominatur. ac vero ſola bonum & um eſt poſitum. Nemo ur ea auctoritate eſt , vt onum in me conferat, vel nalum me coniiciat, ſed ipſe (quod ad hæc atti-) in mea poteſtate ſum ſo- Cum ergo hæc tuta mi- uerint, cur rebus externis urber ? Quis tyrannus eſt nidabilis ? quis morbus? paupertas ? qualis offen- At non placui iſti. Num iſte meum opus eſt? num um iudicium ? Non. Quid mea refert ? At videtur aliquis. Viderit ipſe, & ui eum magnifaciunt. Ego habeo cui me placere rtet, cui obnoxium eſſe,

κυβερνᾷ ἀσφαλέστερον; ἄλλο δέ τι τῶν μικροτέρων ἔργων, ὑπὸ ἀπροσεξίας ἐπιτελεῖται κρεῖσσον; οὐκ αἰσθάνῃ, ὅτι ἐπειδὰν ἀφῇς τὴν γνώμην, οὐκ ἔτι ἐπί σοί ἐστιν ἀνακαλέσασθαι αὐτήν; οὐκ ἐπὶ τὸ εὔσχημον, οὐκ ἐπὶ τὸ αἴδημον, οὐκ ἐπὶ τὸ κατεσταλμένον, ἀλλὰ πᾶν τὸ ἐπελθὸν ποιεῖς, ταῖς προθυμίαις ἐπακολουθεῖς. τίσιν οὖν δεῖ με προσέχειν; πρῶτον μὲν ἐκείνοις τοῖς καθολικοῖς, καὶ ἐκεῖνα πρόχειρα ἔχειν, καὶ χωρὶς ἐκείνων μὴ καθεύδειν, μὴ ἀνίστασθαι, μὴ πίνειν, μὴ ἐσθίειν, μὴ συμβάλλειν ἀνθρώποις· ὅτι προαιρέσεως ἀλλοτρίας κύριος οὐδείς, ἐν ταύτῃ δὲ μόνῃ τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν. οὐδεὶς οὖν κύριος οὔτ' ἀγαθόν μοι περιποιῆσαι, οὔτε κακόν με περιβαλεῖν, ἀλλ' ἐγὼ αὐτὸς ἐμαυτοῦ κατὰ ταῦτα ἐξουσίαν ἔχω μόνος. ὅταν οὖν ταῦτα ἀσφαλῆ μοι ᾖ, τί ἔχω περὶ τὰ ἐκτὸς ταράσσεσθαι; ποῖος τύραννος φοβερὸς, ποία νόσος, ποία πενία, ποῖον πρόσκρουσμα; ἀλλ' οὐκ ἤρεσα τῷ δεῖνι. μὴ οὖν ἐκεῖνος ἐμόν ἐστιν ἔργον; μή τι ἐμὸν κρίμα; οὔ. τί οὖν ἔτι μοι μέλει; ἀλλὰ δοκεῖ τις εἶναι. ὄψεται αὐτὸς, καὶ οἷς δοκεῖ. ἐγὼ δ' ἔχω τίνι ὑποτετάχθαι,

τίνι πείθεσθαι, τῷ θεῷ καὶ
τοῖς μετ' ἐκεῖνον. ἐμὲ ἐκεῖ-
νος συνέστησεν ἐμαυτῷ, καὶ
τὴν ἐμὴν προαίρεσιν ὑπέ-
ταξεν ἐμοὶ μόνῳ, δοὺς κανό-
νας εἰς χρῆσιν αὐτῆς τὴν ὀρ-
θήν. οἷς ὅταν κατακολουθή-
σω ἐν συλλογισμοῖς, οὐκ ἐπι-
στρέφομαι οὐδενὸς τῶν ἄλλο τι
λεγόντων ἐν μεταπίπτουσιν,
οὐ φροντίζω οὐδενός. διὰ τί
οὖν ἐν τοῖς μείζοσιν ἀνιῶσί
με οἱ ψέγοντες; τί τὸ αἴτιον
ταύτης τῆς ταραχῆς; οὐδὲν
ἄλλο, ἢ ὅτι ἐν τούτῳ τῷ τόπῳ
ἀγύμναστός εἰμι, ἐπεί τοι πᾶ-
σα ἐπιστήμη καταφρονητική
ἐστι τῆς ἀγνοίας, καὶ τῶν ἀ-
γνοούντων· καὶ οὐ μόνον αἱ ἐ-
πιστῆμαι, ἀλλὰ καὶ αἱ τέχναι.
φέρε ὃν θέλεις σκυτέα, καὶ
τῶν πολλῶν καταγελᾷ περὶ
τοῦ αὑτοῦ ἔργου· φέρε ὃν θέλεις
τέκτονα. πρῶτον μὲν οὖν
ταῦτα ἔχειν πρόχειρα, καὶ
μηδὲν δίχα τούτων ποιεῖν.
ἀλλὰ τετάσθαι τὴν ψυχὴν
ἐπὶ τοῦτον τὸν σκοπὸν, μηδὲ
τῶν ἔξω διώκειν μηδὲν τῶν
ἀλλοτρίων, ἀλλ' ὡς διέτα-
ξεν ὁ δυνάμενος. τὰ προ-
αιρετικὰ ἐξ ἅπαντος, τὰ
δ' ἄλλα ὡς ἂν διδῶται. ἐ-
πὶ τούτοις δὲ μεμνῆσθαι,
τίνες ἐσμὲν, καὶ τί ἡμῖν
ὄνομα, καὶ πρὸς τὰς δυ-
νάμεις τῶν σχέσεων πει-
ρᾶσθαι τὰ καθήκοντα ἀπ-
ευθύνειν· τίς καιρὸς ᾠδῆς,

cui obtemperare: Deu
eos qui proximum ab e
cum tenent. Is me mil
commendauit, meamq
luntatem mihi ſoli ſub
datis regulis ad rectum
vſum: quas ſi in ratioci
nibus ſecutus fuero, nor
quenquam aliud quid c
tem. In inuerſionibus n
rationem habeo. Cur a
maioribus in rebus m
mihi ij ſunt, qui me rep
dunt? Quæ perturbatio
ſtius cauſa eſt? Alia null
quod in hoc loco inexe
tus ſum. Siquidem omn
entia contemnit ignorar
& ignorantes, nec ſcienti
lum, ſed artes etiam. P
quemuis ſutorem. Is qu
ſuum opus attinet, vulg
ridet. Produc quemui
brum. Primum igitur h
promtu habenda ſunt, n
ſine his quicquam facien
ſed animus in hunc ſco
intendendus, neq; exter
& alienum quicquam
tendum: ſed quemadmo
is qui poteſt conſtituit, e
noſtri iuris ſunt, ſemper
ſequenda ſunt, cætera
prout res tulerit. Poſtha
nendum eſt, qui ſimus, &
nomine appellemur: & d
opera, vt officia ad facul
affectionum dirigamus.
pendendum, quod tem

ntilenæ: quod tempus næ: quibus præſentibus? negotium conſecutu- it? Num contemtui nos onuictores? Num nos il- Quando dicteriis vten- Quinam ſint deriden- ui & qua de cauſa ſit ob- ndum? denique in ob- quomodo decorum ſit um. Vbi autem ab ho- liquo declinaueris, ſta- ſiſtit damnum, non ali- ſed ex ipſa actione. Quid amne fieri poteſt vt pec- ream? Fieri hoc nequit: ud fieri poteſt, vt perpe- id intentus ſis, ne pec- oni conſulendum enim nunquam remiſſa hac ria, vel paucis peccatis imus. Si vero dixeris, nimaduertam: ſcito il- dicere, Hodie ero im- s, importunus, abiectus: alios erit me dolore af- iraſcar hodie, inuidebo. quanta mala ipſe tibi in- s. At cras bene erit. to preſtantius eſt hodie? conducit, multo magis, vt & cras poſſis, nec in m diem reiicias.

eos qui arcana ſua temere vulgant.

CAP. XIII.

Vando nobis aliquis cã- dide viſus fuerit de ſuis diſſeruiſſe, haud ſcio

τίς καιρὸς παιδείας, τίνων παρόντων, τί ἔσται ἀπὸ τοῦ πράγματος, μή τι καταφρονήσωσιν ἡμῶν οἱ συνόντες, μή τι ἡμεῖς αὐτῶν· πότε σκῶψαι, καὶ τίνας ποτὲ καταγελάσαι καὶ ἐπὶ τίνι συμπεριενεχθῆναί ποτε, καὶ τίνι. καὶ λοιπὸν ἐν τῇ συμπεριφορᾷ, πῶς χρὴ τηρῆσαι τὸ αὐτοῦ. ὅπου δ' ἂν ἀπονεύσῃς ἀπό τινος τούτων, εὐθὺς ζημία, οὐκ ἔξωθέν ποθεν, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τῆς ἐνεργείας. τί οὖν δυνατὸν ἀναμάρτητον ἤδη εἶναι; ἀμήχανον· ἀλλ' ἐκεῖνο δυνατόν, πρὸς τὸ μὴ ἁμαρτάνειν τετάσθαι διηνεκῶς. ἀγαπητὸν γάρ, εἰ μηδέ ποτ' ἀνιέντες ταύτην τὴν προσοχήν, ὀλίγων γε ἁμαρτημάτων ἐκτὸς ἐσόμεθα. νῦν δ' ὅταν εἴπῃς, ἀπ' αὔριον προσέξω, ἴσθι ὅτι τοῦτο λέγεις, σήμερον ἔσομαι ἀναίσχυντος, ἄκαιρος, ταπεινός, ἐπ' ἄλλοις ἔσται τὸ λυπεῖν με. ὀργισθήσομαι σήμερον, φθονήσω· βλέπε ὅσα κακὰ σεαυτῷ ἐπιτρέπεις. ἀλλ' εἰς αὔριον καλῶς ἔχει· πόσῳ κρεῖττον σήμερον; εἰ αὔριον συμφέρει, πολὺ μᾶλλον σήμερον, ἵνα καὶ αὔριον δυνηθῇς, καὶ μὴ πάλιν ἀναβάλῃ εἰς τρίτην.

Περὶ τοὺς εὐχερῶς ἐκφέροντας τὰ αὐτῶν. ΚΕΦ. ιγ.

Ὅταν τις ἡμῖν ἁπλῶς δόξῃ διειλέχθαι περὶ τῶν ἑαυτοῦ πραγμάτων,

πῶς ποτε ἐξαγόμεθα καὶ αὐτοί, πρὸς τὸ ἐκφέρειν πρὸς αὐτὸν τὰ ἑαυτῶν ἀπόρρητα, καὶ τοῦτο ἁπλοῦν οἰόμεθα εἶναι. πρῶτον μὲν ἄνισον εἶναι δοκεῖ, αὐτὸν μὲν ἀκηκοέναι τὰ τοῦ πλησίον, μὴ μεταδιδόναι δὲ κἀκείνῳ ἐν τῷ μέρει τῶν ἡμετέρων. εἶθ' ὅτι οἰόμεθα οὐχ ἁπλῶν ἀνθρώπων παρέξειν αὐτοῖς φαντασίαν, σιωπῶντες τὰ ἴδια. ἀμέλει πολλάκις εἰώθασι λέγειν, ἐγώ σοι πάντα τἀμαυτοῦ εἴρηκα· σύ μοι οὐδὲν τῶν σῶν εἰπεῖν θέλεις, ποῦ γίνεται τοῦτο; προσέτι δὲ καὶ τὸ οἴεσθαι ἀσφαλῶς πιστεύειν, τὸ ἤδη τὰ αὐτοῦ πεπιστευκότι. ὑπέρχεται γὰρ ἡμᾶς, ὅτι οὐκ ἄν ποτε οὗτος ἐξείποι τὰ ἡμέτερα, εὐλαβούμενος μή ποτε καὶ ἡμεῖς ἐξείπωμεν τὰ ἐκείνου. οὕτω καὶ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν ἐν Ῥώμῃ οἱ προπετεῖς λαμβάνονται. παρακεκάθικέ σοι στρατιώτης ἐν σχήματι ἰδιωτικῷ, καὶ ἀρξάμενος κακῶς λέγειν τὸν Καίσαρα, εἶτα σὺ ὥσπερ ἐνέχυρον παρ' αὐτοῦ λαβὼν τῆς πίστεως, τὸ αὐτὸν τῆς λοιδορίας κατῆρχθαι, λέγεις καὶ αὐτὸς ὅσα φρονεῖς· εἶτα δεθεὶς, ἀπάγῃ. τοιοῦτόν τι καὶ ἐν τῷ καθόλου πάσχομεν. αὐτὰρ ὡς ἐμοὶ ἐκεῖνος ἀσφαλῶς πεπίστευκε τὰ ἑαυτοῦ, οὕτως κἀγὼ τῷ ἐπιτυχόντι. ἀλλ' ἐγὼ μὲν ἀκούσας σιωπῶ, ἄν γε ὦ τοιοῦτος. ὁ δ' ἐξελθὼν, ἐκφέρει πρὸς πάντας. εἶτ' ἂν γνῶ τὸ γινόμενον, ἂν μὲν ὦ καὶ αὐτὸς ἐκείνῳ ὅμοιος, τιμωρῆσαι θέλων, ἐκφέρω τὰ ἐκείνου, καὶ φύρω καὶ φύ

quomodo & ipſi excitai
noſtra arcana narrāda
ſimplicitatis eſſe iudi
Primū enim iniquū eſt
tur, cū tu res alterius au
nō viciſſim tuas etiā ill
municare. Deinde pu
nos nō ſimplices homi
bitum iri, ſi noſtra tac
Atque etiā ſæpe dicere
Cū ego tibi omnia me
rim, tu nihil tuorū dic
fit hoc? Accedit & illu
nos vt illi fidere putem
ſua iam nobis credider
currit enim animo: nu
iſte noſtra effutiet, ver
quando & nos illius
vulgemus. Sic etiā a m
Romæ temerarij cap
Aſſidet tibi miles, hab
beio, atq; vbi cepit mal
Cęſari: tu veluti pign
eius accepto q ipſe có
auſpicatus eſt: dicis & i
ſentis. deinde vinct⁹ in
abduceris. Tale quiddā
uerſū nobis accidit. Ve
le mihi tuto ſuā credid
ego cuilibet? At ego q
quę audiui taceo, ſiq de
taciturn⁹. Sed ille egreſ
gat apud omnes. Dein
quid factum ſit cognou
& ipſe ſimilis illius fue
eum vlciſcar, effero illi
arcana: maculo, & m

ɔ tenuero, alium ab alio
ędi, ſed facta eſſe cuiuſ-
uæ quemque & lædant
ent: in eo quidem mihi
ro, ne quid illi ſimile fa-
Nihilo minus tamen ſu-
mea mihi moleſta eſt.
le. Sed iniquum eſt, cum
is arcana audieris, non
um viciſſim illi tua te
ittere. Num te rogaui
? Num certis conditio-
tua protuliſti, vt viciſ-
udires mea? Si tu nuga-
& omnes obuios, ami-
dicas: vis & me tui ſimi-
uadere? Quid vero ſi tu
mihi tua credidiſti, tibi
recte credi non poteſt?
: me temerarium eſſe?
de facis, ac ſi dolium ha-
n ego quidem ſolidum,
ro perforatum: tuque
tuum vinum mihi com-
ſes, vt in meum dolium
derem, poſtea mihi ſuc-
es, ꝙ nõ & ipſe meũ tibi
cõmiſiſſem. Nam tu qui-
perforatũ dolium habes.
rgo iam paria ſunt? Tu
fidelem depoſuiſti, apud
undũ, apud eũ qui ſolas
nes ſuas noxias iudicat
iles, externarũ vero rerũ
l. Vis autẽ vt ego apud te
nã mea, hominẽ qui ſuã
ntatẽ negligit, nummos
conſequi ſtudet, aut ma-
atũ aut gradũ dignitatis

ἂν δὲ μνημονεύω, ὅτι ἄλλος ἄλλον οὐ βλάπτει, ἀλλὰ τὰ αὑτοῦ ἔργα ἕκαστον καὶ βλάπτει καὶ ὠφελεῖ, τούτου μὲν κρατῶ τοῦ μή ὅμοιόν τι ποιῆσαι ἐκείνῳ, ὅμως δ' ὑπὸ φλυαρίας τῆς ἐμαυτοῦ πέπονθα. ναί. ἀλλ' ἄνισόν ἐστιν ἀκούσαντα τὰ τοῦ πλησίον ἀπόρρητα, αὐτὸν ἐν τῷ μέρει μηδενὸς μεταδιδόναι αὐτῷ. μὴ γάρ σε παρεκάλουν ἄνθρωπε; μὴ γὰρ ἐπὶ συνθήκαις τισὶν ἐξεῖπας τὰ σαυτοῦ, ἵν' ἀκούσῃς ἐν τῷ μέρει καὶ τὰ ἐμά; εἰ σὺ φλύαρος εἶ, καὶ πάντας τοὺς ἀπαντήσαντας φίλους εἶναι δοκεῖς, θέλεις καὶ ἐμὲ ὅμοιόν σοι γενέσθαι; τί δ' εἰ σὺ καλῶς μοι πεπίστευκας τὰ σαυτοῦ, σοὶ δ' οὐκ ἔστι καλῶς πιστεῦσαι, θέλεις με προπεσεῖν; οἷον εἰ πίθον εἶχον ἐγὼ μὲν στεγνὸν, σὺ δὲ τετρυπημένον, καὶ ἐλθὼν παρακατέθου μοι σαυτοῦ οἶνον ἵνα βάλω εἰς τὸν ἐμὸν πίθον, εἶτ' ἠγανάκτεις ὅτι μὴ κἀγώ σοι πιστεύω τὸν ἐμαυτοῦ οἶνον; σὺ γὰρ τετρυπημένον ἔχεις τὸν πίθον. πῶς οὖν ἔτι ἴσον γίνεται; σὺ πιστῷ παρακατέθου, σὺ αἰδήμονι, τῷ τὰς ἑαυτοῦ ἐνεργείας μόνας βλαβερὰς ἡγουμένῳ καὶ ὠφελίμους, τῶν δ' ἐκτὸς οὐδέν· ἐγώ σοι θέλεις παρακαταθῶμαι, ἀνθρώπῳ τὴν ἑαυτοῦ προαίρεσιν ἠτιμακότι, θέλοντι δὲ κερματίου τυχεῖν, ἢ ἀρχῆς τινὸς, ἢ προαγωγῆς,

ἐν τῇ αὐλῇ, κἂν μέλλῃς τὰ τέκνα σου κατασφάζειν ὡς ἡ Μήδεια; ποῦ τοῦτο ἴσον ἐστίν; ἀλλὰ δεῖξόν μοι σεαυτὸν πιστόν, αἰδήμονα, βέβαιον· δεῖξον ὅτι δόγματα ἔχεις φιλικά· δεῖξόν σου τὸ ἀγγεῖον ὅτι οὐ τέτρηται, καὶ ὄψει πῶς οὐκ ἀναμένω, ἵνα μοι σὺ πιστεύσῃς τὰ σαυτοῦ· ἀλλ' αὐτὸς ἐλθὼν σὲ παρακαλῶ ἀκοῦσαι τῶν ἐμῶν. τίς γὰρ οὐ θέλει χρήσασθαι ἀγγείῳ καλῷ; τίς ἀτιμάζει σύμβουλον εὔνουν καὶ πιστόν; τίς οὐκ ἄσμενος δέξεται, τὸν ὥσπερ φορτίου μεταληψόμενον τῶν αὐτοῦ περιστάσεων, καὶ αὐτῷ τούτῳ κουφιοῦντα αὐτάς, τῷ μεταλαβεῖν. ναί. ἀλλ' ἐγώ σοι πιστεύω, σὺ ἐμοὶ οὐ πιστεύεις. πρῶτον μὲν οὐδὲ σὺ ἐμοὶ πιστεύεις, ἀλλὰ φλύαρος εἶ. καὶ διὰ τοῦτο οὐδὲν δύνασαι κατασχεῖν. ἐπεί τοι εἰ τοῦτό ἐστιν, ἐμοὶ μόνῳ αὐτὰ πίστευσον. νῦν δ' ὃν αὖ δυσχολοῦντα ἴδῃς, παρακαθήσας αὐτῷ λέγεις, ἀδελφὲ οὐδένα σου ἔχω εὐνούστερον, οὐδὲ φίλτερον, παρακαλῶ σε ἀκοῦσαι τὰ ἐμά. καὶ τοῦτο πρὸς τοὺς οὐδέ τι ὀλίγον ἐγνωσμένους ποιεῖς. εἰ δὲ καὶ πιστεύεις ἐμοί, δῆλον ὅτι ὡς πιστῷ καὶ αἰδήμονι, οὐχ ὅτι σοι τὰ ἐμαυτοῦ ἐξεῖπον. ἄφες οὖν, ἵνα κἀγὼ ταὐτὰ ὑπολάβω. δεῖξόν μοι, ὅτι εἴ τίς τινι τὰ αὑτοῦ ἐξεῖπε, ἐκεῖνος πιστός ἐστι, καὶ αἰδήμων. εἰ γὰρ τοῦτο ἦν,

aliquem in aula, quam
beri tui mactandi tibi ſi
Medea fecit? Vbi hoc æ
eſt? Age, oſtende mihi t
lem, verecundum, co
tem: oſtende te habere d
amica: oſtende vas tuu
perforatum eſſe: tum v
me non exſpectaturum,
arcana tua mihi credas,
gaturum vltro vt audia
Quis enim nolit vti va
cro? Quis contemnit co
rium beneuolum & fid
Quis non libenter ad
eum, qui tanquam ſ
partem ita caſus ipſius i
cipiat, atque eo ipſo
quod partem eorum
Recte. At ego tibi cre
mihi non credis. Prim
tu quidem mihi credis:
tilis es, proptereaq; nih
tinere potes. Nam ſi re
habet: mihi ſoli credito.
autem quencunque vid
tioſum, illi aſſidens dici
ter, neminem habeo te
uolentiorem aut cari
rogo te vt res meas a
idq; facis apud homine
nime notos. Vt autē mil
das, nō dubiū eſt quin
vt fideli & verecūdo: nō
mea tibi dixerim. Sine
vt & ipſe eadē ſentiā. O
mihi, ſi quis alicui ſua di
illum fidelem & verecu
eſſe. Nam ſi hoc ita ſe ha

paſſim omnibus arcana
ommunicarem, ſi ea de
fidelis & verecundus fu-
eſſem. Res autem non
habet, ſed decretis opus
n vulgaribus. Si quem
videris rerum externa-
ſtudioſum, atque his vo-
tem ſuam ſubieciſſe eum
infinitos habere a qui-
ogatur, a quibus prohi-
ır. Non opus eſt ei picem
tā admouere vt ea dicat
iouit, ſed puellæ nutus
s ita tulerit) eum con-
:, Cæſariani blanditiæ,
ſtratus aut hæreditatis
itas, alia denique id ge-
xcenta. In vniuerſum i-
tenendum eſt, arcanas o-
nes fidem poſtulare, de-
que talia. Ea vero nunc
auenire procliue eſt? O-
le mihi hominem ſic af-
m, vt dicat, Mihi ſolæ
res curæ ſunt, quæ pro-
ri nequeunt, quæ natura
liberæ. Hanc naturam
habeo, cætera vero fiant
s tempuſq; tulerint: mea
refert.

ἐγὼ περιερχόμενος πᾶσιν ἀν-
θρώποις, τὰ ἐμαυτοῦ ἂν ἔλεγον,
εἰ τούτου ἕνεκα ἔμελλον πιστὸς
καὶ αἰδήμων εἶναι. τὸ δ' ἐστὶν
οὐ τοιοῦτον· ἀλλὰ δογμάτων
δεῖ, οὐχ ὧν ἔτυχεν. ἂν γοῦν τινα
ἴδῃς περὶ τὰ ἀπροαίρετα ἐ-
σπουδακότα, καὶ τούτοις ὑποτε-
ταχότα τὴν αὑτοῦ προαίρεσιν,
ἴσθι ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος μυ-
ρίους ἔχει τοὺς ἀναγκάζοντας,
τοὺς κωλύοντας. οὐκ ἔστιν αὐ-
τῷ χρεία πίσσης, ἢ τροχοῦ,
πρὸς τὸ ἐξειπεῖν ἃ εἶδεν. ἀλ-
λὰ παιδισκαρίου νευμάτιον,
ἂν οὕτω τύχῃ, ἐκσείσει αὐτόν.
Καισαριανοῦ φιλοφροσύνη,
ἀρχῆς ἐπιθυμία, κληρονο-
μίας, ἄλλα τούτοις ὅμοια τρισ-
μύρια. μεμνῆσθαι οὖν ἐν τοῖς
καθόλου, ὅτι οἱ ἀπόρρητοι λόγοι
πίστεως χρείαν ἔχουσι, καὶ δο-
γμάτων τοιούτων. ταῦτα δὲ ποῦ
νῦν εὑρεῖν ῥᾳδίως; ἢ δειξά-
τω μοί τις τὸν οὕτως ἔχοντα,
ὥστε λέγειν, ἐμοὶ μόνων μέλει
τῶν ἐμῶν τῶν ἀκωλύτων, τῶν
φύσει ἐλευθέρων. ταύτην οὐ-
σίαν ἔχω τοῦ ἀγαθοῦ, τὰ δὲ ἄλ-
λα γινέσθω ὡς ἂν διδῶται, οὐ
διαφέρομαι.

FINIS QVARTI LIBRI.

HIERONYMI WOLF

ANNOTATIONES IN ARRIANI EPICTETI LIBROS IV.

In Prefationem.

Ὁποῖα ἄν τις αὐτόθεν ὁρμηθεὶς εἴποι πρὸς ἕτερον, οὐχ ὁποῖα ἂν ἐπὶ τῷ ὕστερον ἐντυγχάνειν τινὰς αὐτοῖς, συγγράφοι.] αὐτόθεν ὁρμηθεὶς, id eſt, ἐκ τοῦ παραχρῆμα, ex tempore, non ſuſcepta cogitatione diligentiore, prout tempus tulit. atque occaſio ſe dedit. Significat ex tempore habitos fuiſſe hos ſermones, non de induſtria elucubratos. ἐπὶ τῷ ὕστερον ἐντυγχάνειν τινὰς αὐτοῖς, vt poſt aliqui in eas orationes incidant: hoc eſt, vt legantur ab aliis.

ἔχοι ἂν οἶμαι.] Legendum ἔχοιεν, ſcilicet οἱ λόγοι.

οἱ λόγοι αὐτοῦ ἐφ᾽ αὑτῶν.] Sermones ipſius per ſeſe, hoc eſt, ſententiæ mandatæ literis, viua voce, cuius maior vis eſſe dicitur, deſtitutæ: nō accedente vultu, geſtu & actione, cui primæ, ſecundæ & tertiæ in eloquentia tribuuntur a Demoſthene.

τυχὸν μὲν ἐγὼ αἴτιος.] Fortaſſis ego in culpa ſum: qui ſcilicet memoria lapſus, non optima fide, quæ audi ſcripſerim.

τυχὸν δὲ καὶ ἀνάγκη ὅ χειν.] Fortaſſe neceſſe e ita ſe. habere. Quia ſ mutæ literæ non poſſu permouere animos, v vox, & actio oratoria.

In Caput 1.

Τῶν ἄλλων δυνάμεων. liarum facultatum. δυ vires ſeu facultates ap non tantum naturale mi corporisue potenti etiam artes & ſcienti exempla quibus vtitu clarant.

In Caput 2.

Εὑρήσομεν τὸ ζῶον.] I niemus animal: ſcili λογικὸν, hoc eſt ἄνθρωπον mal rationis capax, i hominem. Nam quæ dicuntur, non conſilio tione ducuntur, ſed n ſuæ impetu feruntur.

ἄλλῳ δ᾽ ἄλλο φαίνετ εὔλογον.] Fit vt aliis ali probabilia. Quod ſuap tura verum, honeſtum num, probabile eſt, in g omn

bus eſt tale: ſed ſpecia- aliquod diſcrimen ad- t, ob varias animorum, rum, fortunarum cō- nes: vt vinum febrici- i, mel bilioſo aduerſa- cæteris non item. Vide ronem 1. de Officiis, v- cuiuſque perſonæ de- diſputat.

ἐπὶ μέρους οὐσίαις.] Par- aribus ſubſtantiis, hoc τῇ φυσικῇ ἑκάστου ἀνθρώπου ροπίᾳ, priuatæ cuiuſque ræ. De hominum va- affectionibus loquitur. etiam de rebus anima- ut beſtiis, vt opinor.

ὧν οὖν μου πυνθάνῃ.] Quod e percontaris. Ea quæ ſe- ntur, docent, ſi quis ta- roget, eum a vulgo non ferre, ac viuere populari- ei licere: ſecus ac viro ho- to, erudito & graui.

μέχρι δ' αὖ οὖ, δεῖ με εἰσέρ- χεσθαι.] Quoad autem, ſcili- ἐάσῃς με συγκλητικὸν εἶναι, ſenatu non moueris: eſt ihi frequētanda curia. In- rogatio delenda eſt. Male ſtinctus eſt hic libellus, vt ræci plerique. Ego vero in nuertendo, ſententiæ au- oris ſeruire ſoleo, non er- tis & negligentiæ libera- orum.

τί γὰρ ἄλλο ἢ διαπρέπει ἐν αὐ- τῷ ὡς πορφύρα.] Lego ἐν ἑ- αυτῷ, vel αὑτῷ cum aſpira- tione: excellit in ſeſe, vt præ- texta purpura in veſte.

ἦν δ' ἐκεῖνος φιλόσοφος.] Erat autem ille philoſophus. Ambiguum, pugilne, an fra- ter pugilis.

οὐχὶ παρὰ τῷ βάτῳ ἀλειφό- μενος.] Non apud Batum vn- gi ſolitus. Num βάτος hic λύ- κηθον ſignificet, an vero ſit laniſtæ alicuius proprium, equidem dubito. Illud non dubito ſignificari non vm- bratilem fuiſſe pugilem, ſed germanum, & probe exer- citatum.

πόσου πωλεῖς τὴν σεαυτοῦ προ- αίρεσιν.] Quanti vendas tuū inſtitutum: hoc eſt, quanti facias atque æſtimes tuam vitæ rationem.

εἰ μὲν τοιοῦτοι πεφύκαμεν.] Siquidem tales natura ſu- mus: ſcilicet, qualis Socrates fuit. Proponit quæſtionem, neque ſoluit. Sed videtur in- nuere, quemuis, ſi in eo ſe- dulo elaboraret, ad ſimilem animi conſtantiā poſſe per- uenire.

τί οὖν ἐπειδὴ ἀφυής εἰμι.] Quid ergo cum ſim hebes: hoc eſt, deteriore ingenio quam Socrates: ſicut etiam canes alij aliis ſagaciores, & equi velociores ſunt.

εἰ δὲ μή, οὐ χείρων.] Sin mi- nus, non deterior. Lego ſine

diſtinctiõne, vt geminata negatio acrius neget. Ex hoc dicto apparet, magno animo fuiſſe Epictetum, vt qui ne Socrati quidem cedendum ſibi exiſtimarit.

In Caput 3.

Τῷ δόγματι τούτῳ συμπαθῆσαι] Decreto hoc affici: hoc eſt, ex animo ita ſentire.

ὡς αὐ περὶ αὐτοῦ.] Vt de eo: ſine aſpiratione, non de ſeſe: ſed περὶ αὐτοῦ τοῦ πράγματος. prout quanque rem vel magni vel parui æſtimamus, ita ea vti ſolemus.

καὶ ὡς ἐν ζώοις ἀτυχήματα.] Vt inter beſtias infortunia ſeu monſtra quædam. Quaſi dicat: tantum abeſt, vt lupini, leonini & vulpini iſti mores hominem deceant, vt & inter beſtias monſtroſi & errata quædam naturæ eſſe videantur. ἀτύχημα enim dicit opinor, cum natura & ratio propoſitum ſibi ſcopum non aſſequitur, efferato animali, quod cicur & manſuetum eſſe debebat, & innoxium.

In Caput 4.

Τὸ εὔροιαν καὶ ἀπαθές.] Proſperitatem & animi tranquillitatem. τὸ εὔροιαν, ἡ εὔροια, τὸ εὐροεῖν, crebro in hoc opuſculo occurrunt. Deducuntur autem παρὰ τὸ εὖ ῥεῖν, a bene fluendo, cum res ad voluntatẽ noſtram f cum ſecundo flumine & cundo vento prouehi Ego proſperitatẽ verto, felicem ſucceſſum rerur

τὴν μὲν ὄρεξιν ἦρκεν ἐξ εἰς ἅπαν καὶ ὑπερτέθει Appetitum a ſeſe om ſuſtulit & diſtulit. Signi opinor id, quod & in En ridio dictum eſt: phil phiæ tironem non nim ſibi tribuere, ſed quaſi a bitantem exſpectare iudicium confirmetur.

εἰ δ' ἡ ἀρετὴ τοῦτο ἔχει ἐπαγγελίαν.] Si virtus h habet pollicitationem, eſt, ſi virtus hoc fine coli Si virtutis hoc munus hic fructus & effectus, v cultores beet.

Οὗτός φησιν ἤδη καὶ δι' αὑτοῦ δύναται Χρύσιππον ἀν νῶσαι.] Puto legendũ δύ ασθαι infinitiuo modo. profitetur, ſe iam ſuo M te Chryſippum poſſe le re. Quod ad ſententiam tinet: præcepta philoſop rum intelligere, paruũ qu dam cenſet Epictetus, Grammatici potius qu Philoſophi id eſſe mun Sed philoſophorum præ ptis parere, hoc eſt, natu congruenter viuere, id mum eſſe philoſophi. Pot hoc, & fortaſſe debet

Theologi

ologiam quoq; trans-
. Eos enim audit Deus,
ıter ſuos numerat, qui
āt ſpiritu & vere:eamq;
n ꝓbat, quæ per caritа-
eſt efficax:& eam laudat
rem, quæ bonorũ fru-
m prouentu ſuam bo-
tem teſtatur. Dolendum
cto eſt, & religioni Chri-
næ (vt de philoſophia ta-
n) pernitioſum, eos offi-
minime fungi, qui offi-
n rectiſſime intelligunt.

ἐμπαίζεις αὐτῷ.] Quid il-
is ipſi? Hæc quæ tertia
ona ꝓferuntur, omnia
o ſecunda eſſe proferen-
vt & ſentētia poſtulat, &
verba patiuntur. Vſitata
ruptela & ꝓcliuis eſt αὐ
pro αὐτὸν, & vſitata enal-
ge (ſi modo enallage, ac
n corruptela potius) αὐ-
pro σεαυτὸν vel ἐμαυτὸν
ibere. Sed non impedio, ſi
is tertiam perſonam ma-
lt. Nam & ſcriptura ſic ha-
t; & ſententia non admo-
m aduerſatur. Procliues
men ſunt huiuſmodi la-
us. Sed deſino,

Ἀείδων ξυνετοῖσι, θύρας δ' ἐπίθεσθε βέβηλοι.

ἐν προσθέσει καὶ ἐποχῇ.] In
ſenſu, & ſuſtinēdo aſſenſu.
πρόσθεσιν intelligo τὴν συγκα-
τάθεσιν, aſſenſum. πρόσθεσις
oppoſitũ eſt. ἐπέχειν καὶ διασ-
σκέπτεσθαι, ſuſtinere aſſenſionem, & amplius deliberare, fuiſſe moris Academici, nō eſt ignotum. idq; in tyrone philoſophiæ Epicteto non improbari, ſupra eſt a nobis indicatum.

πρῶτοι δ' εἰσὶν οἱ πρῶτοι τόποι.] Principes autem ſunt primi loci. Obſcurum eſt quid velit. Sed ego principem locum intelligo, diuiſionem illam rerum noſtrarum & alienarum, vnde reliqui loci pendent.

πῶς ἐπιβάλλεις καὶ προσίθεσαι.] Quomodo res aggrediaris, quomodo aſſentiaris. τὸ ἐπιβάλλειν refero ad doctrinę methodum, quam aſſenſio ſequitur: aſſenſionem præparatio diligens gerendæ rei. Sunt hæc breuia, arguta, non peruulgata, nec ſine animi attentione intelliguntur.

ὄψει σὺ καὶ οἱ ἁλτῆρες.] Tu videbis & halteres tui, ἁλτῆρες παρὰ τὸ ἅλλεσθαι dicuntur, plumbeæ pilæ, quibus in ſaltando rectius ſeſe librabant. Martialis: *Halteres agili rotant lacerto.*

Μεταχειρίζεσθαι. Baſiliēſis codex, μεταρριπίζεσθαι, παρὰ τὴν ῥιπὴν, vnde ῥιπίζω. Sed quid ſi μεταρρυθμίζεσθαι legatur? niſi forte τὸ μεταρριπίζεσθαι ſit vehemētius μεταχει-

πίζεσθαι, παρὰ τὴν κρηπῖδα, haud ſcio quam ſit vſitatū. Vtcunque ſit, de ſententia conſtat.

ἢ κωλύειν δυναμένοις. καὶ λοιπὸν ἔωθεν.] Videtur deeſſe prius membrum, quo deſcribatur eius animus, cui in ſe ipſo poſita ſint omnia.

ἐπὶ τῆς ἀεὶ παραπιπτούσης ὕλης τὰ προηγούμενα ἐκπονῶν.] τὰ προηγούμενα intelligo, τὸ τὴν προαίρεσιν κατὰ φύσιν τηρῆσαι, vt habet Enchiridion, hoc eſt, vt omnia dicta & facta cum natura congruant: philoſophus naturam, curſor curriculum, phonaſcus vocem curat.

εἰ δ᾽ ἐπὶ τὴν ἐν τοῖς βιβλίοις ἕξιν τέταται.] Si quis vero lectitandorum librorum exercitationi eſt intentus. Non reprehendit lectionem diligentem: ſed eam ſequi vult, vitam præceptis conſentaneam. Fieri autem vix poteſt, quin is qui optima quæque ſcripta non ad oſtentationem aut guſtum legit, mores etiam atque opiniones emendet.

πρίαμος αὐτὰ οὐ λέγει, ἀλλ᾽ ὁπόσοι βασιλεῖς λέγουσι.] Dubium an hæc cum interrogatione legenda ſint. Etſi intelligi ſic quoque poteſt: Quamuis Priamus in aliqua Tragœdia hęc non dicat, tamen tyrannicam vitam
lium querelarum haud
re eſſe expertem. Quo
falſo talia tribuantur re
bus: tamen id Tragicor
mendacium lectoribus
vtile, &c.

In Caput 5.

Μάχην ἔτος οὐ συνορᾷ.]]
gnam non exercituum,
rationum & propoſition
intelligo.

In Caput 6.

Τὴν εὐχαριστίαν.] Grat
animum. Lego εὐχρηστίαν
ſum & commoditatem.
etiam ſub finem Capitis
χρηστὰ ἦν πρὸς τὸ δεῖξαι, r
εὐχάριστα.

Ἡ δὲ τοιαύτη τῆς διανο
κατασκευή.] Talis autem r
tis fabrica. Quia Epic
verba obſcuriora ſunt:
riora fient Ciceronianis
hibitis e lib. 1. de Officiis.
inter hominem, inquit,
beluam hoc maxime int
eſt, quod hæc tantum, qu
tum ſenſu mouetur, ad
ſolum quod adeſt, quodc
præſens eſt, ſe accommod
paululum admodum ſen
ens præteritum aut fut
rum: homo autem, qui
tionis eſt particeps, per q
conſequentia cernit, prin
pia & cauſas rerum vid
earumq; progreſſus & qu
ſi anteceſſiones non ign

imilitudines comparat, iſque præſentibus adgit, atque annectit futufacile totius vitę curſum it, ad eamque degendam parat res neceſſarias.

ἐκείνων χρείαν εἶχεν ὁ θεὸς ...ϑμῶν τῆς φαντασίας.] fuit opus illis vtentiviſis. τὸ χρείαν ἔχειν improprie de Deo dicitur, qui ...ενδεὴς, nec vlla re eget. are verbis omiſſis ſentē n expreſſi.

...θεν μὲν ἄρχεσθαι.] Inde dem auſpicandum, ſcili vnde beluæ auſpicantur: eſt, a ſenſibus, & in cō platione reſiſtendum.

ἀλλ' ἔστιν ἤδη καὶ πάρεστι τοῖς ...ις.] Corruptus videtur locus, nec ſatis occurrit omodo corrigendus: niſi te ſignificet, non tantum eclarum opus adeſſe, ſed ipſum mundi opificem eſto eſſe.

D. Ioannes Moibanus, guſtanus phyſicus, in æcis literis & philoſophia n minus quam in re mea verſatus, ἀλλ' ἔστιν ἤδη ad emlibet priuatum homim refert, tanquam ad μικρόκοσμον: quod quiſque nō oculos modo conſtituta beat Dei opera, ſed & imet eorum pars atque emplum ſit.

τί με ἐκπλήξει ἢ ταράξει; Quid me percellet aut perturbabit? Ego Ciceronis verbis conuerti liberius.

τοῦτο οὖν εὔλογον μύξας γίνεσθαι.] Eſt ne conſentaneum mucores exſiſtere? Obiicitur hoc ad negandam prouidentiam: a qua videatur alienum, res condere moleſtas & noxias. Quod querelæ genus Plinio familiare eſt.

In Caput 7.

Τοὺς μεταπίπτοντας.] μεταπίπτειν eſt μεταβάλλεσθαι, mutari, decedere de ſententia & conſuetudine ſua. Hinc μετάπτωσις, mutatio & inconſtantia. μεταπίπτοντες λόγοι fortaſſe inconſtans oratio dici poteſt, cum dati pœnitet, cum repetimus id quod aduerſario per imprudentiam conceſſeramus. ἀμετάπτωτος λόγος, oratio conſtans, cum dictis & conuentis ſtamus. ὑποθετικοὶ λόγοι hoc loco dicuntur, ea quæ ab aduerſario conceſſa, diſputando perſequimur. Quæ ſi aduerſentur ei qui conceſſit, is μεταβάλλεται καὶ μεταπίπτει, non ſtat promiſſis, mutat ſententiam, quod dederat eripit. quod eſt imperitiæ ſignum. Sic apud Platonem Socrates pleroſque ad ea neganda adigit, quę ipſi parum.

caute affirmarant. Sequitur in hoc capite. ἀναγκαῖον ἐστιν ὅτι, αἰτῆσαί τινα ὑπόθεσιν, ὥσπερ ἐπιβάτην τοῦ ἑξῆς λόγου. quod rectius intelligent ij qui αἰτήματα γεωμετρικὰ apud Euclidem didicerunt.

τοῦ ἐρωτῆσθαι περαίνοντας.] Quæ concludunt interrogando: hoc eſt, eo quod aduerſarius interrogatus fuerit, ex eiuſque reſponſionibus concluſio petatur.

πῶς ἂν εὕροι τὴν διέξοδον καὶ ἀναστροφήν.] pro, κατὰ τὴν διέξοδον. D. Moibanus ἀναστροφὴν hic intelligit τὴν ὁριστικὴν καὶ συνθετικὴν μέθοδον, quod ea quæ per ἀνάλυσιν inuenta ſunt, κατὰ διέξοδον copioſe, κατὰ σύνοψιν vero in definitonum metas contracta, ſuccincte explicentur, atque inuerſo ἀναλύσεως ordine procedatur.

Οὐ συγκαθήσει.] Sic legendum, a συγκαθίημι, vnde συγκαθεὶς ἀορ. β. participij: qui ſe demiſit, qui deſcendit in arenam.

μὴ τοῦτον δέ.] Lego τοῖς δὲ τούτων μηδετέρων. Sententia eſt: Eſſe bono viro diſputandum, idque non temere & obiter. Requiri ergo meditationem & artem.

τὸν μέλλοντα ἐν λόγῳ συνετῶς ἀναστρέφεσθαι, καὶ αὐτόν τι κατ' ἀπόδειξιν ἑκάστα ἀποδόντα.] Sic legendum puto, καὶ αὐτὸν τ' ἀπόδειξιν.

ἀποδόντα καὶ παρακολ σειν.] Cum demonſtrati ſingula explicarit, etiam tellecturum demonſtra nes. Obſeruentur hæc pa cipia, & particula καί.

Οὐκοῦν ἐλήλυθεν ἡμῖν. go venit nobis. Intelligi teſt, ergo deprehendir vel oſtendimus. Sed qui legas, οὐκοῦν ἐλελήθει ἡμ ergo latuit nos? non a maduertimus?

καὶ γυμνάσια, καὶ ἀναγκαῖ Poteſt intelligi κατ' ἀπό σιν, non modo non ſu uacanea, ſed etiam ne ſaria. Quid vero ſi legat χρήσιμα καὶ ἀναγκαῖα; Vt & neceſſaria?

καὶ μὴν οὐδὲ τοῦτο δίδοτ Atqui ne hoc quidem dat ſcilicet ab aduerſario, ſibi ſemel conceſſa mordi retinet.

ἀλλ' οὐδὲ τοῦτο δίδοται.] ne hoc quidem datur, h eſt, aduerſarius & ea quæ d ta ſunt, ſibi extorqueri n ſinit: & concluſionem ex factam defendit acriter.

Τί οὖν ἐπὶ τούτων ποιητέον, μή ποτε ὡς οὐκ ἀρκεῖ.] Qui in his ergo faciendum?

Annon vt non ſatis eſt Monuit eum qui deceptu eſt, agnitum errorem eſ corrigendum

gendum, depoſita vere-
ia. etſi innuit, præſtare
decipi (id quod ars &
itatio diſſerendi præ-
quam paulo poſt ne-
quod modo conceſſe-
lunc ſophiſtam etiam
et, ne alterius imperi-
l euertendam verita-
& ſtabiliendum men-
m abutatur, æris alie-
dhibita ſimilitudine:
vero negare quod con-
is, ſit æs alienum diſ-
le & abſoluiſſe credito-
m perinde ſit, ac ſi quis
ſitū inficietur. Peccat
;, & qui temere largi-
& qui quod fraude &
impetrat, pertinaciter
:cum illum acutiorem,
æquiorem eſſe dece-
errantem comiter mo-
& erudire.

ι οὖν καὶ τὰ τοιαῦτα τῶν
ρέτων ἱστορῆσαι, καὶ τὴν τοι-
ν μεταβολὴν καὶ μετάπτω-
τῶν, καθ' ἣν ἐν αὐτῇ τῇ ἐ-
ιᾳ ἢ τῇ ἀποκρίσει, ἢ τῷ συλ-
ίσθαι, ἢ τινι ἄλλῳ τοιούτῳ,
αίνοντα τὰς μεταπτώσεις,
ὴν παρέχει τοῖς ἀνοήτοις
άσεσθαι, μὴ βλέπουσι τὸ
ον.] Sententiam au-
s operam dedi vt ap-
erem: ſed & verba ipſa
n eſt aſſcribere, vt ſi
aliquid melius depre-
erit, eo vtatur, pro λαμβάνοντα, lego ὁ λαμβάνων: niſi forte duriſſima ſit ἀντίπτωσις, ac potius ἀνακόλουθον, aut ſcriptura deprauata.

περὶ τίνος ἡ σκέψις; περὶ καθήκοντος.] Videntur hæc verba aliunde irrepſiſſe neſcio quo modo.

μενετέον ἐπὶ τῆς τηρήσεως.] Permanendum in conſeruatione. Fortaſſe τήρησιν appellat, id quod conceſſum ſemel fuit. Sed quid ſi legatur ἐπὶ τῆς ῥήσεως; eſtne in eo perſeuerandū quod dixeris.

οὐ μὴ εἰκῇ καὶ φιλόσοφον.] Fortaſſis ἀφιλοσόφως, inerudite.

ἐξεργαζόμενοι τὸν αὐτὸν λόγον.] Fortaſſe τὸν ἑαυτῶν λόγον. non lucubrabimus expoliendæ noſtræ orationis cauſa? vt participiū πλικῶς exponatur, ἀγεννήσομεν ἐξεργαζόμενοι, pro ἵνα ἐξεργαζώμεθα. Si quis conuertere maluerit, Eadē oratione expoliēda ignauiā noſtrā defēdim': nō impēdio. vt ſentētia ſit: In ea diſputatione ignauos eſſe occupatos, vt pſuadeāt, Dialectica nō eſſe opu'.

In Caput 8.

ὅτι αἱ δυνάμεις.] Facultates, artem diſſerendi & dicendi potiſſimū intelligo: quæ vt hominis ſtudioſi egregia & ornamēta & inſtrumēta ſūt, ita ſine ſolida eruditione

& virtute arrogantes & negligentes efficiunt. ἡ γὰρ οἴησις ἐγκοπὴ τῆς προκοπῆς ἐστιν, vt dicebat Bion. Cùm enim ſe tenere omnia falſo perſuaſum habeant, addiſcendi plura voluntatem abiiciunt: vt a pleriſque nouitiis magiſtellis & doctorculis fieri videmus.

τὰ ἰσοδυναμοῦντα.] Æquipollentia vulgo dicunt, vel e libello De copia, vel e Dialecticis ſatis nota.

αὐτοὺς τε καὶ ἀλλήλους.] Et nos ipſos, & alij alios, fortaſſis ἄλλους. Videtur Epictetus ab aliquibus reprehenſus, quod ſuos auditores in Dialecticis minus exerceret. Reſpondet igitur, ſe ob auditorum ignauiam, omiſſis minus neceſſariis, ea vrgere potiſſimum, quæ non tam ad decus & ornamentum faciant, quam ea quæ ad verum iudicium de rebus, & animi tranquillitatem requirantur.

ὅτι οὐ δεῖ προσθήκην.] Non oportere additamentum. Senſus eſt, Hominem non oportere proram & puppim (quod aiunt) excellentię ſuę in dicendi artibus collocare, ſed acceſſionis & additamẽti vice habere. Sic Cicero: Ornanda, inquit, eſt digni-

tas domo, non tota di
e domo petenda.

τίνος ἀπολελειμμένος, ποικίλλεις.] Quo deſti
quo declinarit? Caret v
vero iudicio, & animi
quillitate.

τί οὖν; Πλάτων φιλο
σοφος οὐκ ἦν; Quid ergo? Plat
loſophus non fuit? qu
cat, cum diſſerendi ac
di peritiſſimus fuerit,
Hippocrates. Aduerſar
pictetũ vrget exemplo
tonis, ad quod ita reſp
Epictetus, vt ſibi neceſ
ſe neget imitari Plato
mnia. Sic Cicero qu
loco: Eloquentiam ſi a
rit philoſophus, non
nabor: ſi non attulerit
requiram.

ἄγε ἰδ' ἐγώ.] Forta
δὴ ἐγώ.

ποιὰ προαίρεσις φαντα
Certum viſorum in
tum alias τὴν χρῆσιν τῶν
τασιῶν appellat, vſum
rum: vt quamque rem
iudicemus, qualis ip
Facilius hoc intellige
ſi verum iudicium & æ
nimitatem dixiſſet.

In Caput 9.

Μόνον ταῦτα.] Malim,
κατὰ τὸν λόγον ἐπιπεπλ
να.] Ratione implexa,
implicita, ſcilicet τῷ θεῷ
eſt, Mens & ratio ſociet
con

…liat inter deos & ho-
…s. Nam & Deus & ho-
… quibuſdam ζῶον λογι-
…hoc eſt, anima rationis
… definitur:& mundus,
…is atque communio
…um & hominum.

…ἡ πόθεν φάγω, φησί.] At
…edam? inquit, τὸ φησὶ
…tur ad perſonam ad-
…rij, qui præceptis Epi-
…refragatur, aut certe
…plane acquieſcit.

…ῆσθαι τὸν πρεσβύτερον.]
…e ſeniore. Sic ſe ipſum
…lat, modeſte præcepto-
…men diſſimulans.

…σῶμα καὶ τὴν κτῆσιν αὐ-
…ἢ ὅσα τούτων ἕνεκα, ἀνα-
….]Corpus & poſſeſſio
…eius, & quæ nobis ob
…neceſſaria ſunt. Poſſeſ-
…m corporis, appellat
…quibus corpus indiget:
…omicilium, veſtes, ci-
… & potum, iumenta,
…s, operas artificum, &c.

…μφερόμενοι τοῖς δὲ καὶ
….]His & illis obſequen-
…u morem gerentes. Si-
…at, ob neceſſitates cor-
… potentiorum gratiam
…uiis moleſtis, & philo-
…parum dignis, eſſe e-
…ndam.

…κ ἀδιάφορα ταῦτα.]An
…indifferentia iſta ſunt?
…ſt, μέζω, & per ſe neque
…, neque mala, ſed pro animo & prudentia vtentis. Vide Tabulam Cebetis.

δοκοῦντες ἔχειν τινὰ ἐφ' ἡμῖν ἐξουσίαν.] Qui videntur aliquam in nos habere poteſtatem. fortaſſis ἐφ' ἡμᾶς, vel εἰς ἡμᾶς.

ἐμὲ δὲ ἐν τῷ λέγειν.] Me vero in dicendo, verba ἐν τῷ nihil ad ſenſum faciunt. Fortaſſe αὐτοῖς eis, diſcipulis ſcilicet, ego reſpondere deberem.

ποῖος γὰρ ἔτι τύραννος.] Quis enim iam tyrannus? Vt vitæ iacturam contemnere non adeo difficile ſit (etſi difficile eſt) tamen per exquiſitos cruciatus necari horribilius eſſe videtur, quam vt ab vlla philoſophia contemni & æquo animo ferri poſſit, præterquam a Chriſtiana, cuius martyres admirabili & plus quam humana conſtantia tyrannorũ ſæuitiam vicerunt. Non diſſimile eſt Anaxarchi exemplum, qui cum in mortario contunderetur, dixiſſe tyranno fertur: Anaxarchi ſaccum contundito: Anaxarchum enim nõ contundis, ac demũ ne conſcios nominaret, linguam præmorſam in os tyranni exſpuiſſe.

Ἐξελεύσῃ. ἤνοικται.] Exibis ſcilicet e vita. aperta enim eſt ianua, ab ἀνοίγω.

συμβήσεταί σοι τοῦτο καὶ τοῦτο ὑπὸ τοῦ δεσπότου.] Accidet tibi hoc & illud a domino. Ex iis quæ ſequuntur colligo, *τὸ συμβήσεται* in bonam accipi partem: quaſi Rufus Epicteto ſpem feciſſet, impetrandi alicuius beneficij ab Epaphrodito hero ipſius.

ὅτι ἀνθρώπινα.] Eſſe humana: hoc eſt, res externas, & non noſtri, ſed alieni iuris, caducas & mutabiles, ſiue bonæ, ſiue malæ eſſe videantur. Significauit Epictetus, ſe heri ſui liberalitatem erga ſe parui facere, eaque carere poſſe.

ἀγρὸν παρὰ σοῦ λάβω.] Agrũ a te accipiam? Non intelligo iſtam magnitudinem animi, non accipientis ea quæ offerũtur: niſi forte iam ante iis abundes, & nemini quicquam debere videri velis. Ego certe panem acciperem eſuriens, & ſitiens potũ, & nudꝰ veſtẽ, & pauper prædiũ, ſi nulla turpitudo, nulla fraus cũ ea liberalitate coniũgeretur. Idẽ Epicteto non inuideo laudem conſtantiæ, ſi emori fame, quam alieno beneficio viuere maluit.

ὅτι ἄλλος δι' ἄλλον οὐ δυστυχεῖ.] Alium per alium non eſſe in calamitate. Intelligitur: Deprecatore igitur nihil eſſe opus.

In Caput 10.

Συνεπτάγμεθα.] In[...] ƈti eſſemus. Malim *συ[...] τάμεθα*, a *συντείνομαι* p[...] vnde *σύντονος*, quam [...] *τάττομαι*.

πρoσδύσειν.] Lege *πρ[...]* vel *προσδύσεις*.

Οἶδα ἐγὼ πρεσβύτερον οἷα εἶπέ μοι.] Poteſt ſin[...] miratione & interroga[...] verti, hoc modo: Nou[...] mihi quidam me nat[...] ior, &c. dixerit.

Τί οὖν ἐγὼ λέγω, ὅτι ἄπ[...] ἐστι τὸ ζῶον;] Quid erg[...] dico? animal eſſe o[...] Occupatio eſt, in han[...] tentiam: Occupation[...] negotia non improb[...] illud improbo, quod [...] trem ita curamus, ani[...] vero prorſus negligim[...]

Εὐθὺς ἐγὼ πρῶτος.] S[...] ego primus: ſed qui[...] Græciſmus durior eſt, [...] bis nonnihil receſſi. S[...] minat pro exemplo i[...] ſtudentis. Nam hac vo[...] bius noſtro more v[...] Studioſus autem, igi[...] eſſe nequit.

Μικρὰ ὑπομιμνήσκομ[...] να ἐπαναγνῶναί μοι δεῖ.] [...] nihil recordor quæ rel[...] da mihi ſint. *τὸ ἐπαναγ[...]* ad repetitionem audit[...] ctionis referri videtu[...] *ἀνάγνω[...]* præteriti, & no[...]

ri temporis ſignificatio-
m habeat. Quid mea re-
t, quemadmodum ille le-
it? Si quis vero τὸ ἐπαναγνῶναι de præmeditatione
diendæ lectionis, quę non
nus & vtilis & neceſſaria
, quam repetitio, intelli-
e maluerit, non impedio.
[illegible] ὅμοια τὰ ἐκείνων.] Quid autem res noſtræ at-
e illorum? Sententia eſt,
loſophiam ſordido quę
longe præſtantiorem eſ
Maiore igitur ſtudio co-
dam eſſe. Reprehenditur
em ignauia ſcholaſtico-
n, qui auarorum homi-
m induſtria longe vin-
tur. Sic Demoſthenes
ter doluiſſe fertur, ſi quā-
antelucana opificū opera
ceretur, cum longe ma-
a quam illi ſuorum labo-
n præmia propoſita ha-
et. Ingens autem præmi-
eſt, non aura popularis,
patriæ conſeruatio.

πῶ τα ἐκείνοις ὅμοια ἐστί; ὁμοίας σπουδῆς.] Hæccine
ſimilia ſunt? An ſimili
dio. Negatiue hæc acci-
nda ſunt. Nequaquam
to ſtudio dignus eſt quę-
, quanto ſapientia, &c.
lto turpius eſt negligere
mum, quam quæſtum.

In Caput 11.

ὡς ἐγκαλύπτεσθαι τοῦ ἵππου τρέχοντος.] Vt ſe obtegeret,
equo currente. Præ pudore
ſcilicet, ſi victus eſſet. ὡς ἐσπουδάκει pro epiphonemate
accipio: quaſi dicat, tantilla
re tantopere commoueba-
tur. Quid enim? ipſe ne de-
terior fuit, ſi alterius equus
anteuertit?

λειποψυχοῦντα.] Cum a-
nimo linqueretur. Ob inſpe-
ratam vtique victoriam, præ
repētino gaudio, quo non-
nullos etiam exſtinctos eſſe
legimus.

In Caput 14.

Ἅμα μὲν αἰσθητικῶς κινεῖσθαι.] Simul ſenſu moueri:
hoc eſt αἰσθάνεσθαι, ſentire, vi-
dere, audire, cōtrectare, &c.
κινεῖσθαι διανοητικῶς, pro διανοεῖσθαι. Sic & reliqua aduerbia
declarētur: συγκαταθετικῶς, id
eſt συγκατατίθεσθαι: ἀνανδυτικῶς, id eſt ἀνανδύειν: ἐφεκτικῶς, id eſt ἐπέχειν.

τύπους δὲ ἔσωθεν.] Formas
rerū quas animus a ſenſibus
abſtrahit, intelligo: vt for-
mā domus, nauis, equi, &c.

Καὶ ἀπ' αὐτῶν κινούμενος, εἰς ἐπινοίας ὁμοειδεῖς ἐμπίπτεις τοῖς πρώτως τετυπωκόσι.] Et formis illis impellenti-
bus, in cogitationes confor-
mes iis quæ primum animo
impreſſæ fuerūt, incidis. Sē-
tētia eſt, opinor, vt res exem-
plo fiat clarior: Cum equi

imago ſemel oculorum miniſterio impreſſa menti fuerit, ea imagine vnius equi excitari cogitationem multorum equorum: & effici, vt vbicunque viſi fuerint, ex illa imagine agnoſcantur, τύποι hic idem eſſe, quod apud Dialecticos τὰ εἴδη καὶ αἱ ἰδέαι videntur.

καὶ ἀπὸ πάντων τινὰ ἴσχειν διάδοσιν.] Et ab omnibus aliquam habere diſtributionem: hoc eſt, ſenſum ſeu intelligentiam rei peruenire ad Deum poſſe: ſentire & intelligere Deum ſingula.

Μέρος ὄντ' αὐτοῦ μικρόν.] Lego αὐτοῦ, ſcilicet τοῦ θεοῦ Qui ſol parua Dei pars eſt, ſi cum vniuerſitate rerum comparetur. Mundum & Deum hic confundere videtur Epictetus. Sed rectius (τὸ αὐτοῦ) omitti videtur, aut ſubintelligi ποιημάτων, paruam ſuorum operum partem.

τὸν ἑκάστου δαίμονα.] Cuiuſque genium. Nota opinio de genio cuiuſque, bono & malo. Minantur & Magi neſcio quam Genij excantationem, ſi cuius veram geneſin norint. Sed per Geniũ videtur hic intelligenda cuiuſque conſcientia, præſertim ſi τίνι γὰρ ἄλλῳ interrogatiue legas: cui enim potentiori & diligentiori cuſtodi quenque commendaſſ[et]

Sed τινὶ γὰρ cum graui: C[ui]dam enim, &c. vt ad ſent[en]tiam Platonis alludat, [qui] homines pecudibus, ho[mi]nibus genios præeſſe dic[it].

τί πιστεύεις τούτῳ τοῦ θεοῦ.] legendum, non τοῦ τούτῳ

ὑμεῖς δὲ δέον πιστοῦν τηλικούτων ἠξιωμένοι.] δέον ni[]hil ad ſententiam facit. [...]re legendum ſuſpicor θε[όθεν] diuinitus, vel a Deo.

ὅμοιός γε.] Interroga[tiue] legendum. Significat [...] diſſimilimum, & plane [con]trarium eſſe iuſiurandu[m].

ἐνταῦθα δ' αὐτοὺς ἀ[...]των.] Scilicet, προτιμήσο[...]μένους. Hic iurant, ſe p[...] facturos eſſe ſeſe, quam [ce]teros omnes, ceſſuros [...] nemini: hoc eſt, ſe ſorte fore contentos, & op[...] ſecum agi teſtaturos eſſ[e].

In Caput 15.

Μηδ' αὖ ἐγώ σοι λέγω, α[...]δόκα.] Etſi ego tibi dix[erim] virtutem breui parari p[oſſe] noli credere. Hunc ſen[ſum] eſſe puto. Sed ſi quis ita [diſ]tinguere maluerit, μηδ' ἐγώ σοι λέγω, προσδόκα: E[...]dem confirmo tibi, id n[e] ſpectandum quidem eſſ[e].

In Caput 16.

Νῦν δ' ἡμεῖς ἀφέντες τούτοις εὐχαριστεῖν: ὅτι μὴ αὐτῶν τὴν ἴσην ἐπιμέλ[ειαν]

ἐπι[...]

ἐπιμελούμεθα ἐφ' αὐτοῖς ἐγκε-
λεῖ, τῷ θεῷ.] Obſcurus &
du us locus. Sed hanc eius
ſe ntiam eſſe reor: gratias
eſſ gendas Deo, quod pe-
cu s noſtris vſibus ſerui-
an quamuis eis non ma-
gn n curam impendamus:
ta im certe nequaquam,
qu am nobiſmetipſis. Nos
ve propter noſmetipſos
ſu uſere Deo: hoc eſt, mo-
le ferre occupationē quæ-
re i victus, parandiq; cul-
tu &c. Vulgo ſic dicunt:
Cu non æque expeditum
no s victum & cultum eſſe
vo it, ac pecudibus? Re-
ſp det Epictetus: Imo gra-
ti igite Deo, quod nō be-
ſti etiam vobis vtiles, æ-
qu atque voſmetipſos cu-
ra neceſſe habetis. Eſt in-
ue io quædam: Doleo me
nc altero etiam onere le-
ta im eſſe. Imo gaude, al-
te m etiam tibi non eſſe
im oſitum. Quod ſi cum
D expoſtulas: quid profi-
ci niſi vt & impius ſis, &
m ori calamitate dignus?

In Caput 17.

ἡ λογική.] Rationē diſ-
ſe ndi intellige. λόγος & ra-
ti & oratio eſt, vnde τὰ λο-
γι dicuntur, quam vtran-
q cum vno verbo comple-
ct nō poſſimus, minus per-
ſp ua hæc ſunt. Sententia
eſt, vnam eſſe differendi ar-
tem, quæ doceat ambigua
primum videre, deinde diſ-
tinguere: rationemque ha-
beat, ne cui falſo aſſentia-
mur, neue vnquam captioſa
probabilitate fallamur: ea-
que quæ de bonis & malis
dicimus, vt tenere tuerique
poſſimus. Nam ſine hac ar-
te, quemuis arbitramur a
vero abduci fallique poſſe.
Cicero de Finibus.

ἤτοι οὖν λόγος ἐστίν.] Aut i-
gitur ratio eſt. Supra capite
1. expoſuit, mentem ac ra-
tionem, tum alia omnia,
tum ſemetipſam quoq; con-
templari. Idem fere hic di-
cit: vbi a ratione diſceſſeris,
& quæ a ratione profluit o-
ratione, nihil eſſe reliquum,
quo res explicari diiudicari-
que poſſint. Quæ rerum ex-
plicatio & diiudicatio, cum
in Logicis tradatur aut di-
ſcendam eſſe differendi ar-
tem: aut fieri non poſſe quin
eius ignarus, male affectato
compendio, in maximum
diſpendium incidat.

ὅπερ ἀδύνατον.] Quod fie-
ri nequit. Nam mente & ra-
tione ipſum quoque Iouem
negat quicquā habere præ-
ſtantius: etſi humana mens
diuinæ menti collata, quid
eſt aliud, quam exſtinctus
carbunculus, Soli meridiano

ſi conferatur? Non negat, rationem ſui eſſe iudicem & explanatricem. Id enim ſupra, vt dixi, affirmauit cap. 1 & poſt 20. affirmabit. ſed poſterius tantum membrū, eſſe quicquam ratione præſtantius negat.

εἰ λόγος, ἐκεῖνον πάλιν τίς διαρθρώσει; εἰ γὰρ αὐτὸς ἑαυτὸν δύναται καὶ οὕτως, ἢ ἄλλου δεησόμεθα ἄπειρον ἐστὶ τοῦτο, καὶ ἀναγκαῖον ἀνήκοντα εἶναι.] Locus obſcurus, &, vt exiſtimo, male diſtinctus, & nonnihil corruptus. Quem, vti certam ſententiam ſequi liceret, ſic emendandum exiſtimaui, donec liber correctior nobis contigerit· εἰ λόγος· ἐκεῖνον πάλιν τίς διαρθρώσει; Si ratio: quis eam tandem explanabit? ἢ γὰρ αὐτὸς ἑαυτὸν δύναται καὶ οὕτως, ἢ ἄλλου δεησόμεθα. ἄπειρον δ' ἔσται τοῦτο, καὶ ἀνακόλουθον. Aut enim ea quoque ratio ipſa ſeſe explanabit, aut alia nobis erit opus: atque ita nullus terminus, nullus finis reperietur.

Hæc mea ſententia eſt: quam ſequatur qui volet, ac nihil melius habebit. Quāquam autem (in hoc quidem Opere) Stoici ſumus: tamen ab Academia in obſcuris locis non recedimus. Nam Moibanus noſter hunc locum aliter accepit, cuius verba ſubiicere viſum eſt.

ὁ λόγος διαρθρωθήσεται, ἢ
- ὑπ' ἄλλου, ὁ τοῦ λόγ[ου] κρεῖσσον· ὅπερ ο[ὐ] δυνατόν.
- ὑφ' ἑαυτοῦ, εἰ αὐτ[ὸς] ἑαυτὸν δύνα[ται] καὶ οὕτως ἀλ[λου] δεηθησόμεθα. πέρας δὲ ἔσται τ[οῦ]το, καὶ ἀνακόλ[ου]θον.

Quæcunque explicati[o]nem requirunt, pro incer[tis] habentur: ſunt autem exp[li]canda per ea, quæ illis ſu[nt] certiora. Nunc ſi ratio [ſe ip]ſam explicet, incertum [per in]certo explicari dicetur: qu[od] eſt abſurdum. Videtur etiam hac dilemmati[s] parte negata, innuere τὸν [λό]γον non indigere διαρθρώ[σεως] quatenus διάρθρωσις acc[ipi]tur pro explicatione vel p[ro]batione: ſed ſatis eſſe e[um] παραβάλλεσθαι ὥσπερ μέτρον, [καὶ] τὸν κανόνα, γνώμονα, ἢ καὶ [...]σταθμὸν τῶν ἄλλων διακρινο[μέ]νων. Nec videtur hæc ſe[n]tētia pugnare cum illi[s] q[uæ] 10. cap. dixit, ἣ καὶ αὐτὴν [θεω]ροῦσα καὶ τ' ἄλλα πάντα, δύ[να]μις λογική. cum aliud vid[e]tur eſſe θεωρεῖν quam δι[αρ]θροῦν. quorum hoc ad pro[ba]tiones & conſequentias [ra]tionum referendum: il[lud] ad genuinum homini[s] innati

...um lumen, quo per ſe ...que eo ipſo aliis etiam ...

...ἐπείγῃ μᾶλλον θεραπεύ... τὰ ὅμοια.] Eſt & hic ...ſuſpectus, niſi forte ...ſου abſolute ponatur, ...ederi animo. Sed vi... accuſatiui præter... ...ὑπολήψεις τι, καὶ ... καὶ τὰ πάθη καὶ τὰ ὅμοια. ...opus eſt mederi opi...us, & appetitionibus, ...ctionibus, & ſi qua ...lia eius generis. Ad...ius Dialecticam ele... ſine qua viri boni eſ... ...limus: eique doctri...norum anteponit. Sed ...tus monet, qui Dia...is non ſit, eum nec do... ...m morum ſatis perce...m eſſe.

...ἐρῶ σοι, ἀλλ' ἐπείγῃ ...] Sed dicam tibi: At ...vrget, vel neceſſarium ...uidnam? ars diſſeren... ...oncedit plus eſſe mo...i in moribus, quam in ...tationibus: ſed ita, ſi in ...endo nec hæſites, nec ...is. Qua facultate ſiue ...ræ beneficio, ſiue arte ...parta ſi careas: magis ...neceſſariam Dialecti..., & doctrinæ morum ...uertendam. Comparat ...m doctrinam morum ...mento, Dialecticam modio & libræ. Qua ſimilitudine ſignificat, Dialecticam non per ſe expeti, ſed vt inſtrumentum & regulam aliarum diſciplinarum. Verbum ἐπείγειν ſignificat incitare, accelerare, morã ferre nõ poſſe. Vnde ἐπείγομαι, feſtino. Iſocrates Areopagitico, εἰ περιλείφθη τι τῶν τέλος ἔχειν κατεπειγόντων: Nũquid preteritũ ſit, quod primo quoq; tempore conſici oporteat.

ποῖα οὖν ἐνταῦθα ὀφρύς.] Quale igitur hic ſupercilium? hoc eſt, is ſolus merito multum ſibi tribuit, qui naturã ſequitur. Qui vero naturam declarat, ſi naturã nõ ſequitur, Grãmaticus eſt potius quã Philoſophus, nec habet quo glorietur. Quãto ergo minus eũ ſuperbire decet, qui obſcuriora illius Grammatici verba declarat? Egregia eſt hæc extenuatio eorũ qui ſtylo & lingua plus valent, quam vita & moribus.

πόσῳ πλέον ὁ ἐκεῖνον ἐξηγούμενος.] Scilicet ποία ἐστὶν ὀφρύς δηλαδή. Si Chryſippus ob ſua ſcripta cauſam efferendi ſeſe non habet: quanto minus commẽtator Chryſippi? Addere licet, Quãto minus interpres Græcæ orationis? Cur igitur Wolfi te fatigas, in re adeo tenui? Cur non Hiſtoricũ potius aut Poetã legis?

Reſpõdeo ſimpliciter & vere: Volo hæc præcepta mihi ipſi inculcare: cupio eadem plurimis eſſe nota. Atqui iam iſta nota ſunt. Innoteſcent pluribus. Hactenus enim fragmẽta Epicteti ſunt edita, non totus Epictetus. At tu Wolfi nullam ex iſta conuerſione laudem conſequeris; οὐ φροντὶς Ἱπποκλείδῃ. Eſt etiam poſthumus ſit fœtus: quid enim refert? Neque viuus neque mortuus curabo, quid de me dicant aut ſentiant vitilitigatores.

ἐπὶ τοῦ συγκαταθετικοῦ τόπου, καὶ τοῦ ὀρεκτικοῦ.] In loco aſſenſionis & appetitionis. Locos appellat, opinor, quod peculiariter & ſeorſim de his agere ſoleant Stoici.

εἰ γὰρ τὸ ἴδιον μέρος, ὃ ἡμῖν ἔδωκεν ἀποσπάσας ὁ θεός.] Nam ſi eam ſui partem, quam nobis impertiit auulſam Deus. τὸ ἴδιον μέρος ad Deum referri poteſt, vt in verbo ἀποσπάσας intelligatur ἑαυτοῦ, ſicut Horatius:

Atq; affigit humo diuinæ particulam auræ.

Eſt & hæc hyperbole ardore diſputationis expreſſa. Neq; enim ita eſt ὁ νοῦς ἀπόσπασμα τοῦ θεοῦ, ὥσπερ τὸ σπέρμα ὅλου τοῦ σώματος, vt ait Hippocrates: Neq; cum Deo iniuriarum agi poſſet, etiamſi aliam hu-
manæ mentis conditior
eſſe voluiſſet. Poteſt inqu
ſic intelligi τὸ ἴδιον μέρος
referatur ad Deum. N
ſupra quoque capite 14.
pſit, ἀλλ' αἱ ψυχαὶ μὲν ἰ
εἰσὶν ἐνδεδεμέναι, καὶ συνα
τῷ θεῷ, ἅτε αὐτοῦ μέρια
καὶ ἀποσπάσματα. Sed ſ
plicius eſſe puto, vt τὸ
μέρος peculiaris & pro
hominis pars intelligatu
participium ἀποσπάσας,
ἐὰν ἀποσπάσῃ τοῦ ἀνθρώπου
Deus eam partẽ, quam
mini propriam dedit, ei
peret, talemque faceret,

In Caput 18.

Τὸ παθεῖν ὅτι ὑπάρχει.
fectione quod ita ſit, &
lo poſt, οὕτω καὶ τοῦ ὁρμῆσα
ι τὸ παθεῖν, ὅτι ἐμοὶ συμφ
Sic etiam ad expetendu
liquid, affectione quod
hi expediat, commoue
παθεῖν animi affectio
ſignificat, vt & τὸ πάθος.
vero ad opinionem refe
idemque valet quod δ
ὑπόληψις, φαντασία: quæ
cabula primo Tomo d
rata ſunt. Quia vero l
hic perobſcurus fore vid
tur, ſi verba annumeraſſ
ſententiam appenden
eſſe iudicaui. Quod ſ
hęc libertas diſplicuerit,
ſpicuitati ſuperſtitionẽ
ferenti, is pene ad verl
ſic

…beat: Si verum eſt quod …iloſophis dicitur, vnũ … omnibus hominibus …ricipium, vt aſſenſionis …tionem, qua ita eſſe ali… ſtatuitur: & improba…cis affectionem, quâ ali… non ita eſſe ſtatuitur: …que cohibendi aſſenſus, …ſtionem, qua incertum …liuid eſſe ſtatuitur: ſit et… ad expetẽdum aliquid, …ſtionem qua mihi ali…quid conducere ſtatuo (ne… vero fieri poteſt vt aliud …ducibile iudicem, aliud …petam: aliud conueniens …ſeam, ad aliud impetu …r) quid vulgo adhuc ſuc…ſemus? τὸ παθεῖν nomi…tiuo, quam τοῦ παθεῖν da…tiuo caſu, rectius legi vide…tur: etſi vtraque conſtructio …cum habet. ἀρχὴ τοῦ συγκα…τέθεσθαι γίνεται τὸ παθεῖν, hoc … ἡ ὑπόληψις. vel τοῦ παθεῖν, …ieſt οὐκ ἔπαθον, vel διὰ τὴν …πόληψιν συγκατέθεντο οἱ ἄν…θρωποι. Paulo poſt, pro οὕτω καὶ … ὁρμήσαι ἐπὶ τὸ παθεῖν, οὐκ: …legendum omnino cenſeo, … ὁρμῆσαι ἐπὶ γ, τὸ παθεῖν οὐκ …αὶ συμφέρει. Hic protaſis …riodi finitur. Sequitur pa…renthesis, ἀμήχανον δ' ἄλλο, …c. apodoſis eſt, τί οὖν τοῖς …λλοῖς χαλεπαίνομεν; Diu me …rſit hic locus, ob diſtin…ctionum confuſionem, & o…miſſam particulam γ. Sed an ſcopum attigerim, candide iudicent eruditi.

Δεῖξον τὴν πλάνην, καὶ ὄψει πῶς ἀφίστανται τῶν ἁμαρτημάτων] Hypothetice accipiendum puto, pro ἐὰν δείξῃς, ὄψει οὐκ ἀποστήσονται. Si oſtenderis errorem. Sic paulo poſt: μὴ θαύμαζε τὸ κάλλος τῆς γυναικός, καὶ τῷ μοιχῷ οὐ χαλεπανεῖς (non χαλεπαίνεις.) Si formam vxoris tuæ nõ magnifeceris, adultero non iraſceris. Frequens Epicteto eſt hic loquendi modus.

Μηδαμῶς. ἀλλ' ἐκεῖνον μᾶλλον τοῦτον τὸν πεπλανημένον, &c. μὴ ἀπολλύναι, verba obſcura ſunt, & aut deprauata, aut ἐλλειπτικῶς. ſic forte reſtituenda & complenda. μηδαμῶς τοῦτο λέγε, ἀλλ' ἐκεῖνο μᾶλλον τοῦτο, τὸν πεπλανημένον. Sequitur enim, κἂν οὕτω λέγῃς, γνώσῃ πῶς ἀπάνθρωπόν ἐστιν ὃ λέγεις: Si ſic dixeris, cognoſces quam inhumana ſit tua oratio: prior ſcilicet illa, de interficiendo fure atque adultero. Significat, nomen furis atque adulteri ſeponẽdum eſſe, & illius loco reponendum nomen errantis, decepti, occæcati animi. Repete ea quæ primo Tomo de duabus cuiuſque rei anſis dicta ſunt. Ad rem ipſam quod attinet: neque Plato-

em neque Epictetum ſen-ſiſſe exiſtimo, homines pec-care inuitos, & ſcelera impu-nita eſſe oportere: (quid e-nim ea opinione ſtultius, aut pernitioſius?) ſed cum prauæ pleræque cupidita-tes, & quæ eas ſequuntur fa-cinora, ab opinionis errore proficiſcantur: dandam eſſe operam, vt homines vere de rebus omnibus iudicent, quo peccata honeſtæ diſci-plinæ vereque doctrinæ ſub-ſidiis præcaueantur potius, quam puniātur. Quam Per-ſicæ inſtitutionis rationem fuiſſe teſtatur Xenophon, quamque apud nos quoque aliquando exſiſtere optare poſſamus, ſperare vix poſſu-mus, ac ne vix quidem. Plato quidem impunita eſſe ſcele-ra adeo non vult, vt diſpu-tet, e re facinoroſorum eſſe, vt e medio tollantur, quod per ſuppliciū maximis ma-lis erroris & improbitatis li-berentur. Poteſt vir bonus punire nocentes, & dolere vicem eorum, vt pater filij quem inuitus ille quidem & dolens, ſed neceſſario ca-ſtigat. Hoc puto velle Epi-ctetum. Sin aliud ſpectauit, valeat. Non ignorat fur, ſe & legi naturæ, & iuri ciuili fraudem facere, ſi rapiat a-lienum: ſed cupiditate vin-

citur. Scit deprehenſo pe nam fore luendam. Sed a clam fore ſperat, aut plu cupiditatem ſuam quam v tam facit. Qui ſi Stoice d putet, fatale ſibi eſſe fura reſpondebit Zeno, illud (iam fatale eſſe, vt flagris ca datur, aut ſuſpendatur.

οἷς δ' ἐν ἑκάστῳ ἡ προαίρεσ οἷα δεῖ καὶ τούτων.] Fortaſſe τε: & poſt δεῖ, τὸ μέγιστόν ἐ Et paulo poſt, κακοῖς διαλῦ-σθαι. videtur addendum οὐ διαλύεσθαι.

ἢ μὴ θαύμαζε τὸ κάλλος τ γυναικός.] Aut ne mir formam vxoris. Conte tus formæ zelotypiam q dem minuit, ſed infamia non tollit. Epictetus ve negat vxoris impudicitia marito imputādam eſſe, q nihil habeat ſuum præter nimum: cætera fortunæ aliorum eſſe. Quantum a tem coniugij legitimi fc dus vulgo valeat, videmu & repudia tuta non ſur nota vero mala tutiora pl runque.

Θέλεις αὐτὰ ψύξαι.] Vis refrigerare. Non ſatis place vt nec ψῆξαι, a ψήχω, quid σμῆξαι? a σμήχω, vis ea pu gare. Moibanus ψύχειν στρώματα τοῦ ἵππου, inquit. Pc lux pro agitatione quada ventilare, & a ſitus atq incl

ſi aeris vindicare in‑
nodo.

ν παρὰ τοῖς θεοῖς.] De
o ſeu veſtibulo intelli‑
i veteres ſuos deos col‑
unt. Sed dij iſti negli‑
r cuſtodierunt pretio‑
ortaſſe cultoris ſui ſu‑
ctilem.

ἐπαθέ τι ἄρας σὺκ ἀπῆλθε‑] Innuit, candelabri ele‑
ia inuitatum eſſe ſu‑

ῶ ἀγανακτεῖς;] Quid er‑
omacharis? Reſpondeat
uis, Hoc ipſum, quia ca‑
mihi dolet. Epictetus
monet, aut caput abii‑
dum: aut eius dolorem
ri ſi nequeat, æquo ani‑
ferendum, quod naturæ
viſum ſit.

τι ἐ δέονται ςενάξαι.] Ge
us concedunt Stoici, ad
mi confirmationem. Sed
n qui gemat, ſine animi
qua affectione gemere,
credo: niſi forte ex con‑
tudine fiat. vt de Virgilio
ditum eſt, & ipſe non‑
llos noui. Æneæ quidem
tribuit hoc Poeta:

ns immota manet, lachry‑
mæ voluuntur inanes.

Οὐ γὰρ ὡς ὄνον ἀπῆχθαι εἶναι
ἡ.] Neque enim vt aſinum
uictum eſſe oportet. Pugi‑
s comparat aſinis, qui λὰξ,
eſt calcibus valeant: pugiles etiam πὺξ, pugnis.

Τί ἂν μελαγχολᾷν;] Quid ſi triſtetur animo? τὸ μελαγχολᾷν plerunque pro errore mentis atque inſania vſurpant veteres: vt Ariſtophanes, μελαγχολῶντ' ἀπέπεμψέ μου τὸν δεσπότην. Quare ſuſpicor, hanc vocem a deriſore aliquo Stoicæ magniloquẽtiæ inſertam eſſe. vt & Horatius ſapientem Stoicum facit. Præcipue ſanũ, niſi cum pituita moleſta eſt: εἰρωνικῶς vtique.

In Caput 19.

Σὲ δ' ὅτως ὡς τὸν ὄνον.] Te vero ita vt aſinũ: hoc eſt, nõ amore & admiratione tui, ſed ſpe id ſibi vtile futurum.

Τοῦτο σὐκ ἔςι φίλαυτον.] Hoc non eſt ſe amare. φιλαυτία in vitio ponitur, cum quis ſe pluris facit quam quanti eſt. Sed Epictetus, malle ſibi eſſe melius quam alteri, negat eſſe vitioſum, quod natura quoduis animal ſibiipſi primum conciliet.

καὶ τὸ λυπηρὸν, αὐτὸς ὁ Ζεύς.] Et quod moleſtum eſt, ipſe Iupiter. τὸ λυπηρὸν accipio κατ' ὑπερένθεσιν, ſicut dicunt τὸ δεινὸν, τὸ μέγιςον. Innuit opinor: iniquis auribus vulgo accipi, ſi Deus ſuapte, non noſtra cauſa facere dicatur omnia. Deo cultu hominũ non eſſe opus, conſtat.

Sed Deum coli ab hominibus, quod eius beneficia exſpectent. Quod ſi æterna illa mens atque omnipotēs maieſtas gratuito non colitur: quæ væcordia tyrannorum eſt, ea de cauſa coli ſe & obſeruari putātium, quia ſunt tyranni: non autem ideo, vt & maleficiis abſtineant, & bene mereantur?

ἵνα μηδενὸς τῶν ἰδίων ἀγαθῶν.] Vt nullum ſuum bonum. Pene in Epicuri ſententiam inclinat, qui (vt Ciceronis verbis vtar) ſummum bonum ſic inſtituit, vt nihil habeat cum virtute coniunctum: idque ſuis commodis, non honeſtate metitur: ideoque his, quibus congregamur, vti moderate & prudenter oportere cenſet, vt eorum ſtudiis ea quę natura deſiderat, expleta cumulataque habeamus: per eoſdemque, ſi quid importetur nobis incommodi, propulſemus, &c.

ὅπως οὐκέτι ἀκοινώνητον γίνεται, τὸ πάντα αὐτοῦ ἕνεκα ποιεῖν.] Sic non amplius a communitate recedit, qui omnia ſua cauſa facit. Si ſic intelligatur, ſua cauſa facere omnia, vt officio quiſque ſuo fungatur, & naturæ congruenter viuat: fieri poteſt. Si vero ideo bene merendum de aliis exiſtimat, vt vi... ſi in alij de ipſo bene mere...tur: vulgarem potius c... ſuetudinem, quam boni ...ri officium deſcribere vi...tur: qui honeſtatem pro... ſeſe expetens, præmia ... aſpernatur, ille quidem contingant, ſed non pr... pue ſpectat. Sic homo di... & quęſtus ſimul honori... contemtor, inſeruit Rei...blicæ gratis, labores & ...leſtias capit, adit peric... de ſuo largitur iis, a qui... nihil ſperat, æquo ani... fert inuidorum & imp...torum obtrectationes. ... Loquor hic nō de Chriſ...no, cui diuinum præmi... propoſitum eſt: ſed de ph...ſopho. Quia perſuaſum ...bet, ſe non eſſe oportere ...luris inutile pondus: hu...nitatē id poſtulare, vt pr... plurimis. Si gratiam ini... laudatur, ſi honore affici... πάρεργα hęc non aſperna... ſed maximum officij fru... iudicat ipſum officium.

καὶ πῶς ἔτι μία καὶ ἡ αὐτὴ ἀρχή.] Quomodo iam vn... & idem principium erit? ...nimal natura ſibiipſi ... mum conciliat. Sed in eo ita inſiſtit, vt non ad al... quoque progrediatur. V...go quidem ſuapte cauſa ...raque faciunt.

...ῶς ἐστιν ἀγαθῶν.] Lego ὡς. ...τοῦτο ἀγαθόν.] Fortaſſe ἢ ...γαθόν.

...ὲπὶ φωνὰς γράφοντες.] Ii ...voces ſcribunt, Nomen- ...ores verti. Puto eos in- ...gi, qui vltro ſua nomina ...ſuppeditandos ſumtus ...itebantur, ad ſacrificiū ...opolitanum, ob Actiacā ...guſti victoriam. Qui ali- ...d habet certius, candide ...ertiat.

...φει γὰρ κομψότερον.] Vi- ...s enim elegantius. Puto ...ιφθήσῃ poſitum, videbe- ... Vernaculo quidē noſtro ...ioni hic loquēdi modus ...gruit, du würdeſt ſeiner ...

In Caput 20.

...προηγουμένων ὕλην ἐστὶ τῆς ...ικῆς.] τὰ προηγούμενα ſunt ...primogenia, vel princi- ...a, maximique momenti, ... antecedentia. Fortaſſe ...ηγουμένως, præcipue, ad- ...bialiter legendum: vt ...ificet, cuique arti certam ...ndam materiā eſſe pro- ...itam, in qua verſetur po- ...mū. Vt ſutoris materia ...cipua eſt corium. Fieri ...ien poteſt, vt e lino & ...a etiā calcei conficiantur. ...ταν μὲν οὖν ἢ ὁμοειδής.] Cū ...formis, eiuſdem formæ ...ſpeciei fuerit. Si pri- ...m caput cum hoc vige- ſimo contuleris, pleraque re- ctius intelliges.

ὅταν δὲ ἀνομογενής.] Cum autem eiuſdem generis. εἶδος καὶ γένος quid differant apud Dialecticos, vel pueris notum eſt. Hic exiſtimo codicis eſſe mendum, legendumque ἀνομοιογενής vna voce, Cum vero diſſimilis generis: vt ſit perinde ac ſi dixiſſet ἀνομοιοειδής. Quid velit, exempla declarant. φαντασία & λόγος ſunt ὁμοειδῆ, quia & vis ea quæ imaginem rei mente concipit, vel factæ, vel talis vt fieri poſſit, in anima eſt, & ipſa ratio eſt in anima. Sunt ergo eiuſdē ſiue generis, ſiue formæ. Sed corium eſt res extra animū: litera ſiue picta ſiue ficta, eſt extra animum. Animus igitur & corium, itemque litera, ſunt res diuerſi generis, diuerſæque formæ. Hanc ſimpliciſſimam eſſe puto ſententiam, nec requiri ſubtilem generis & formæ ſeu ſpeciei diſtinctionem. Nec tamen obſto, quo minus Ariſtotelica ἀκρίβεια hic locū habeat. Sed tum legendum videtur, ὅταν δὲ ἢ ὁμογενής. Quis vero huius diſtinctionis vſus, quis finis eſt? Neq; enim Epictetus in eo eſt, vt vel artem diſſerendi, vel naturæ obſcuritatē, aut vllam

aliam artem explicet: ſed id tantum agit, vt aliarum artium exempla ad morum doctrinam applicet. Is nimirum, vt animaduerſio excitetur, ne ratio ſuo muneri deſit, ſed viſa diiudicet, non temere aſſentiatur, non temere concupiſcat, non temere auerſetur quicquam. Id enim in tam cognata materia, atque adeo cohærente, multo fore turpius, quã ſi ſutor aut ſcriptor in materia extra ſe poſita falleretur, aut negligentius munus adminiſtraret ſuum. Turpius enim eſt, ea non perſpicere quæ ante pedes ſunt, quam in diſcernendis remotiſſimis hallucinari. Tu lector,

—Si quid nouiſti rectius iſtis,
Candidus imperti. Si non, his vtere mecum.

Si qui vero argutiora hæc minus aſſequuntur: illud teneant, ſummo cauendum eſſe ſtudio, ne in iudicio rerum expetendarum & fugiendarum errent, labantur, decipiãtur. Logica & Phyſica Stoicorũ ſpinoſiora ſunt, nec ſatis nota nobis: quod fragmenta quædam & exempla tantum hinc inde occurrant, integræ vero artes eorum interciderunt. Quare ſi in his errauerimus venia dignos arbitram

Σύστημα ἐκ ποιῶν ϕ στῶν.] Ordo, multitudo pages e viſis quibuſdam trum ratio ita conſtitu ſis, vt corpus human capite, brachiis, thorac tre, pedibus & reliquis putare non eſt huius Sed rationis munus eſt iudicationem rerum, c ſenſibus animo offeru ſatis nobis ſit.

ὀσφρησία.] Olfactu. M lici æs & recentem n tam etiam olfactu ſed ſcere perhibent.

ῥήξας τὸ δ᾽ λινάριον.] L dum ῥίψας, proiecto rio.

ἐπὶ δὲ τοῦ ταλαιπωροῦ ἡγ κοῦ] In miſero vero heg nico. Mens ſeu ratio, λόγος a Platone τὸ ἡγεμ ἢ ἡγεμονοῦν dictum eſt, inferiores animi part ἐπιθυμητικὸν καὶ θυμοειδὲ πάθη καὶ αἱ ὁρμαὶ, vis app di & iracendi, rationis ti ductum & auſpicia ſ neque latius euagari beant.

ἡ γὰρ ζημία οὐ περιπίπτει.] mnũ nõ incidit. h. e. non tim cernitur, nõ expẽd

περὶ τ᾽ ἀδιάφορα δ᾽, ἐα σμένως.] Sic legẽdũ: nõ v dex habet, περὶ τὰ ἀδιάφο

ϖεὶ τοῦ ἐκτυφλωθῆναι.] Sci-
et τὴν γνώμην, De cæcita-
mentis.

ὐτὸς ὁ ϖροηγούμενος λόγος]
ræcipua ratio, caput &
mma doctrinæ philoſo-
icæ. Sententia eſt: τὸ ὅτι,
c eſt nuda præcepta eſſe
ilia. Sed τὸ διότι, hoc eſt ra-
nes, quibus ea & intelli-
atur, & vera eſſe perſua-
ıtur, a gumentaque con-
ria diluantur: id vero eſſe
ficilius.

Οὐκ εἰκὸς εἶναι τῇ κιλέφῃ.]
ilim ἐν τῇ κιλέφει, vt ἐν
ρκί. Sententia eſt, cochle-
ı ipſam, hoc eſt viuum a-
nacuium, præſtare teſtæ
i includitur. Sic animum,
i corpore non ſecus ac co-
lea teſta ſua contineatur,
æſtantiorem eſſe corpore:
ominis bonum æſtiman-
m non e corpore, ſed ex
imo.

Τί τὸ ϖροηγούμενόν ἐστιν ἐφ'
ῶν;] Quid ſit in natura
ſtra præcipuum? hoc eſt,
rpuſne pluris ſit, an ani-
us?

τὸ ὑποστατικὸν καὶ οὐσιῶδες;]
uid ſubſtantiale & eſſen-
le? Propria vocabula no-
s nō ſuppetunt. Hoc vult,
inor, ratione & mente ho-
inem præſtare beſtiis: hoc
, ſi Porphyriano more lo-
amur, ὅτι ὁ λόγος καὶ ὁ νοῦς, ᾗ
διαιρετικὴ τε τῶν ἄλλων ζώων, καὶ
συστατικὴ τοῦ ἀνθρώπου διαφορὰ
ἐστι: Mente & ratione diſtin-
gui hominem a beſtiis, men-
te proprie abſolui homi-
nem.

In Caput 21.

Ὀβελίσκον κολοσσικὸν.] Le-
gendum ὡς ὀβελίσκον. Intel-
ligenda autem eſt ſtatua tri-
um laterum in acutum deſi-
nens, a ſimilitudine veru,
pyramidi non adeo abſimi-
lis. Hoc autem verbo deri-
det hominem inflatum, &
ſeſe efferentē oſtentatorem.

In Caput 22.

ϖεὶ ϖρολήψεων.] ϖρολή-
ψεις καὶ ἐννοίας Cicero anti-
cipationes, id eſt anteceptas
animo rerum quaſdam in-
formationes, prænotiones,
notiones, præſumtiones,
& notitias rerum conuer-
tit.

ἐγὼ οὖν μόνος; ἀλλ'.] Le-
go, ἐγὼ οὖν μόνος ἀγέραστος: vt
Ἰλιάδος:

—Ὄφρα μὴ οἶος
Ἀργείων ἀγέραστος ἔω. ἐπεὶ οὐ-
δὲ ἔοικε.

ταῖς ἐπὶ μέρους οὐσίαις.] Par-
ticularibus ſeu ſingulis eſ-
ſentiis. οὐσίας idem hic vale-
re cenſeo, quod πράγματα.
Sicut Iſocr[illegible] ἰδίας.

οἱ κοινωνοὶ] Socij. Non ho-
mines tantum intelligo, ſed

deos etiam. Siquidem mundus Stoicis eſt vna quædam magna ciuitas, communis deorum atque hominum.

εἶτα οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ὑγίεια; Itane ſanitas bonum non eſt?] Aduerſarius obiicit. Si bonum hominis in animo poſitum eſt: ea in bonis non erunt, quæ ab omnibus bona iudicantur. Concedit Epictetus, ea non eſſe bona. Nam bona ſi eſſent, nullam neque cum diis neque cum hominibus ſanctã eſſe poſſe ſocietatem. Deos enim accuſari, quod bona non largiantur: homines, quod ea vel palam rapiant, vel clam ſurripiant. Sed quæri poſſit, rectene accuſet Iouem Irus, quod ſibi diuitias non dederit? Ideo ne Penelope formoſa non fuerit, quod a procis expetita? Procine recte fecerint, quod eam inuitam rapere voluerint? An non inuerti argumentum poteſt? Imo quoniam Irus ſibi negatas eſſe diuitias queritur, diuitiæ ſunt in bonis. Nihil enim niſi bonum aut ſit, aut eſſe videatur, expetitur. Sed quia mortales omnes, diuitias (tantas intellige rei familiaris copias, vnde honeſte poſſis viuere) bonas iudicant: eos non falli eſt probabile. Non quia He-

lenam Alexander rap
formoſa non fuit: ſed
formoſa fuit, ideo rapuit
Iri vero querelam quod
tinet, argillæ non eſt cum
gulo expoſtulare. Diſca
Paris & proci, appetitum
tioni obedientem præ
Sic & ſua ſorte content
runt, & nemini facient i
riam: neque negabunt
men, & diuitias eſſe bo
& Helenam ac Penelo
formoſas.

ἐγὼ μὲν γὰρ πέφυκα πρὸς
μὲν συμφέρον] Natura f
ad id quod mihi exp
Quid ni? Expedit vero
Ioue expoſtulare? exped
fraudare, furari, latroci
Non: quia iuſtitiæ repug
& honeſtati. Nihil ergo
le, niſi & honeſtum i
fuerit. Sed ideone ager n
malus eſt, ſi a vicino per
occupatur? Imo vicinus
lus, ager vero bonus. N
minus enim frumen
bonum gignit, etiamſi
trone fuerit excultus.

Συμφέρει μοι ἀγρὸν ἔ
Conducit mihi agrum h
re. Videtur omiſſum co
quens, cuiuſmodi fu
συμφέρει μοι καὶ ἀφελέσθαι
γείτονα: ergo etiam vic
eam eripere mihi condu
Sic quidem fures & latro
argumentantur: ſecus v

b

viri. Et hac ipſa de cau-
s Epictetus monet, bo-
hominis in animo, nō
ous externis eſſe collo-
um, ne furum & latro-
ſimiles fiamus, & in-
aduerſus Deum.
ς δ' ἔτι δωνήσομαι.] Vi-
deeſſe διαφυλάττειν.
κακοῖς δαίμοσιν;] Num
lis geniis? Scilicet, ne
nt: vt febri, ne nos in-
.

ὠδίνοντος.] Parturire di-
m, qui ſtudeat verita-
proferre in lucem, vt
da mulier fœtum. So-
apud Platonem mul-
putat de partu inge-
m, ſeque obſtetricis
ſſe ait adoleſcentibus.
' ἐνταῦθά που θῶ τὸ ἀγα-
Sed hic alicubi ponam
m. Lego, ἀλλ' ἐνταῦθα:
τὸ ἀγαθόν. Sed hic: vbi
em bonum? Sententia
orationem rerum bo-
n & malarum eſſe vi-
n, conſtare inter o-
. Sed illud non item:
m hominis, in animo
tum. προαιρετικοῖς per-
ſcriptum videtur, &
dum προαιρετοῖς.
τες μου καταγελάσονται.]
es me deridebunt. For-
non immerito, quod
eſſe ſtudes, cum ſis
: quod immodice &
exaggeras & extenuas o-
mnia: quod ea verbis con-
temnis, quibus re ipſa carere
nequis. Nonne ſupra confeſ-
ſus es, te ferreo candelabro
ſublato, paraſſe argillaceū?
Itane candelabro carere non
poteras? Re igitur indiffe-
rente carere non poteras.
Erat ſcilicet candelabrum
habere, προηγμένον, non ἀγα-
θόν: candelabro carere, non
quidem κακόν, ſed tamen
ἀποπροηγμένον. Quid ergo?
Finge candelabri tui furem
fuiſſe Stoicum (nondum il-
lum plane ſapientem: is e-
nim nihil tale commiſerit:
ſed ex eorum numero, qui-
bus adhuc pituita moleſta
eſt.) Is igitur qui candelabrū
προηγμένον iudicat, nonne
προηγμένου æque ad furtum
impellitur, vt plebeius fur
τοῦ ἀγαθοῦ? Sed temperandū
eſt calamo, ne me iratus E-
pictetus mancipium appel-
let, ſeque præ indignatione
inſanire fateatur.

ἄκουσόν μου τέκνον.] Patris
filium, aut alterius ſenis a-
doleſcentem aliquem caſti-
gantis, oratio eſſe videtur.
Philoſophandum eſt, inquit
homo politicus, ſed paucis.
Differendi & dicendi artifi-
cium petendum eſt a philo-
ſophis, iudicium bonarum
& malarum rerum a te ipſo.

Quis enim neſcit, quid bonum, quid malum ſit? Soli philoſophi de re notiſſima diſputant, abſurdiſque opinionibus & ſemetipſos & alios decipiunt.

δεῖ δὲ καὶ ἐγκέφαλον ἔχειν.] Etiam cerebrum habere oportet. hoc eſt, conſulere rei familiari, honoribus inſeruire, gratiam principum aucupari, non odioſe aduerſari opinionibus omnium, non aſpernari voluptates. Hæc eſt politica & popularis ſapientia, refutatu difficilior, ſi modum ſeruarit.

τί δαί σοι ποιητέον.] Moibanus: Quid ſi ſic legatur? τί δαί σοι ποιητέον ἐστὶν, σὺ κάλλιον οἶδας ἢ οἱ φιλόσοφοι, ἄνθρωπε. τί οὖν ἐπιτιμᾷς, εἰ οἶδα: (ad ſenem dictum) τούτῳ τῷ ἀνδραπόδῳ τί εἴπω; ἂν σιωπῶ, ῥήγνυται. πῶς ἐκείνῳ δεῖ λέγειν; ὅτι σύγγνωθί μοι, ὡς τοῖς ἐρῶσιν· οὐκ εἰμὶ ἐμαυτοῦ, μαίνομαι. Ad alios dictum de ſene, quem veriſimile eſt ab ipſo ἀνδράποδον vocari, quod vulgi more de rebus eum iudicare, enuntiarit fere ironica mimeſi: & annotatione ornamentorum corporis ipſum notet, vt eum qui falſam perſuaſionem etiam externis indiciis teſtetur, tali opinione & faſtu: cum ſit non mirum, ſi (vbi philoſophum
in ſua ſententia perſiſte
derit) eundem ſit procl
turus, vt non comp
ſuiipſius, atque inſanu

ἄνθρωπε, τί οὖν μοι ἐπιτ
εἰ οἶδα τούτῳ τῷ ἀνδραπ
εἴπω.] Homo quid m
iurgas, ſi ſcio iſti man
quid dicam? Obſcurun
quid velit. Mancipium
taſſis appellat adole
tem, quem ſenex meliu
re ait, quid bonum, qui
lum ſit, quam philoſo
Videtur ergo ſignifi
eum id minime ſcire, p
ſophum vero ſcire. eu
go audiendum eſſe a
ſcenti: philoſopho ver
ſerendum eſſe de rebu
nis & malis.

ἂν σιωπῶ, ῥήγνυται.]
ceo, diſrumpitur. Se
tia eſt: Opinor eam eſſ
roſitatem diuitum,
ſilentium ferre poſſint
diſputationes philoſo
rum.

ὅτι σύγγνωθι.] Ignoſc
bi. Videtur ſignificare
loſophum rectius ce
quam refragari homin
imperitis & import
quod diſputando nihil
ficiat, cum tanta res, q
de finibus bonorum &
lorum, nec paucis exp
nec a rudibus ſubito in
gi poſſit.

ſω εἰμὶ ἐμαυτ.] Non ſum
compos. Puto hæc imi-
one vulgi dici, quod ex-
iet philoſophos errore
tis affici, magiſtrorum
um ſermonibus depra-
s. Eſt certe ἀπόδωξις.
iditur enim irrita diſ-
tio.

In Caput 23.

πνοεῖ.] Excogitat. Lege
οεῖ, intelligit: & paulo
ἀπεσπασμένον οὐδὲν, nihil
um.

; οὖν ὑπονοητικοί ἐσμεν.]
pacto ergo ſuſpicioſi
s. Hæc lectio nihil ad
ntiam facit: ſiue ἔτι νοη-
dhuc rationis capaces,
ὑπομονητικοὶ tolerantes:
lacet. Legendum ſuſ-
ἔτι κοινωνικοὶ adhuc ſo-
es. Epicurus, inquit,
git nos ad ſocietatem
itos: ſed id diſſimulat,
um ipſe pugnare vi-
r. Collocat bonum ho-
in voluptate corporis
nim teſtam appellat,
ns ad id quod ſupra
chleæ bono dixit. Vt
ochlea in teſta, ſic a-
in corpore incluſus
voluptas ne turbetur:
ſuſcipiendos eſſe li-
neque capeſſendam
ublicam cenſet. Pu-
autem inter ſeſe: ho-
i eſſe ſociabilem, & ad ſuum commodum referre omnia. Exagitat Epicurum, vt qui tum aliud ſcribat, aliud ſentiat, tum parum ſibi conſtet, tum ridiculis argumentis naturæ humanæ ius peruertere conetur.

τί φοβῇ.] Quid times? malim ὅτι φοβῇ, quod times ſcilicet. Sed cauſa mutandæ ſcripturæ non eſt.

Διὰ γὰρ τὸν μῦν.] Nam propter murem. Ambiguum eſt, ſitne interrogatiue legẽdum, vt neget ita molles eſſe oportere, vt propter muſculum perturbentur. An vero ſine interrogatione: vt ſentiat, ſi tamen mollibus ſint animis, vt ab infante vagiente (hunc enim muſculo comparat) perturbentur, nunquam defuturas eis eſſe moleſtias.

ἐπείτοι εἰ ὡς ἐν μυίαις.] Nã ſi velut inter muſcas. μιμητικῶς ſub Epicuri perſona hęc dicuntur, populi obturbationes muſcis comparantis.

ἀλλ' ὁ μὴ εἰδὼς τίνα ταῦτα, τὸ λοιπὸν λέγειν, ὅτι μὴ ἀναιρώμεθα τέκνα.] Nõ ſatis aſſequor, quid ſibi velit. Qui ignorat hæc, quænam? ea quæ precedunt, an quæ ſequuntur? An vero aliquid eſt omiſſum aut deprauatum? ἀναιρεῖσθαι τέκνα

non eſt tollere e medio, ſed tollere ad educādum, vt Terentius: *Quicquid peperiſſet, decreuerunt tollere.* Moibanus: Forte legendum affirmatiue, ἀλλ' εἰδὼς ταῦτα: id eſt, cum ſciat, notaſque habeat haſce moleſtias.

Τί θέλεις.] Quid vis? Hæc iam Epicuri verba ſunt, refutantis exempla ouium & luporum.

Οὐκ ἄν σε ἔῤῥιψαν.] Non te abieciſſent. Significat opinor, Epicurum ob tantam inhumanitatē dignum fuiſſe qui abiiceretur. Sed tantam eſſe parentum pietatē, vt nec vita indignum filium abiicere poſſint. Hoc enim magis ad rem facit, quam ſi intelligas, futurum fuiſſe vt a parentibus abiiceretur. Nā hic quanta philoſtorgiæ vis ſit, oſtendere vult: non quid ἄστοργοι mereantur.

In Caput 24.

Αἱ περιστάσεις.] Circunſtātiæ, ad verbum. ὅποι ἄττ' ἂν ὑμᾶς περιστῇ τὰ πράγματα. Demoſthenes ἀ ὀλυνθ. qualeſcunque res vos circumſteterint. Verti pericula, rerumque difficultates: neque enim de rebus ſecundis hic agitur.

βέβηκεν.] Malim συμβέβληκεν. Sic apud Ciceronē cōpoſitiones gladiatorū dicūtur.

εἰς τὴν ῥώμην κατάσκο πέμπομεν;] Romam expl torem mittimus. Fort ad ea tempora alludit, poſt Neronis interitum plures de imperio certai & quiſque ei ſtudendui ſeret, penes quem fore v riā probabile videretur. bunt autem, Epictetu dio tyrannidis Romai patriam Hieropolim F giæ vrbem rediiſſe.

εἶτα καὶ τὸ σωμάτιον στιλ συνεστραμμένον.] Etiam puſculum nitens, & coi tum. Significat, Diog non tantum inuictun mum, ſed etiam ſalubr pus in extrema inopia ſeruaſſe. Horatius:

Me pinguem & nitidun
curata cute viſes,
Cum ridere voles Epic
grege porcum.

Hic συνεστραμμένον, quod εὐπαγὲς καὶ νευρῶδες ſolidū & neruoſum: v ζῶται συστραφέντες, cum ſatur acies.

Τί δὲ τὸ γυμνάσιον εἶν γῇ;] Gymnaſium qui dicit? Corporis exerci nem palæſtricam inte qua corpus aduerſus ris iniuriam melius m tur, quam ſplēdidiſſim ſtibus. Sic in Gallia ſt nonnulli pro foco & ca

to, ludo pilæ & diſcurſa-
ibus hyeme vtuntur: nō
e quidem, meo iudicio
eſtat enim calorem in-
um agitatione corporis
, quam externa mem-
oueri) niſi iſta ratione
tum temporis ſtudio li-
um ſurriperetur.
ἀλὰ φθόνον μοὶ κινεῖς.] At
diam mihi conflas. Si-
icat opinor, inuidiam
e contemni ab eo, qui
m non magnifaciat. Nec
a puto ſub tyranni per-
hæc dici.
ι ἔτο φοβοῦμαι.] Lego
.
ἐγὼ αὐτὰ λέγομεν.] Lego
μαι.
πολίτῃ σοὶ τοὺς κραββά-
] Interrogatiue & nega-
lego.
γῳδίαν συμπληροῖ.] Tra-
liam complet. Sunt qui-
in tragœdiis etiam ſer-
ancillæ, ſed atroces e-
tus ad eos non æque
inent.
ρὶ μετὰ πολλῶν περιπατῶ.]
um multis ambulo. At
t iſte: Non vt princeps,
vt ſeruus. Reſpondebit
ſtetus, ſibi nihil eſſe o-
comitatu & obſeruan-
populi.
ἡ ἤνοικται ἡ θύρα.] Ianuā
ere: hoc eſt, mori licere
n primum vitæ pertæ-
ſum fuerit: quod ſummum
homini bonum a natura eſ-
ſe conceſſum, putat Plinius.

In Caput 26.

ἀναγινώσκοντος δὲ τοὺς ὑπο-
θετικούς.] Legente autem hy-
potheticos, ſcilicet τινός, Cū
quidam legeret. Niſi forte
ſit ἀντίπτωσις, pro ἀναγινώ-
σκων, Cum ipſe legeret. Epi-
cteti mos eſt, præcepta Dia-
lecticorum ad doctrinā mo-
rum accommodare: & mo-
nere adoleſcentes, ne ſimiles
euadant ſophiſtarum, qui,
vt ait Iſocrates, τὰς ἐναντιώσεις
ἐπὶ μὲν τῶν λογιδίων τηροῦσιν, ἐ-
πὶ δὲ τῶν ἔργων μὴ καθορῶσιν.
Cum in oratiunculis caue-
ant, ne contraria ſibi dicant,
non perſpiciunt cum factis
ſuis pugnare orationem.

τοὺς ὑποθετικούς.] Declare-
mus exemplo. ὑπόθεσις eſto,
Diem eſſe: ergo ſequitur, So-
lem ſupra horizontem eſſe.
aut contra, Solem eſſe ſupra
horizontem: ergo, diem eſſe
negari nequit. Nam alioqui
regula Dialectica violabitur.
In doctrina morum hypo-
theſis eſt: Finem eſſe homi-
nis, naturæ congruenter vi-
uere. Naturā autem homi-
nis eſſe poſitā in προαιρέσει:
hoc eſt, vero iudicio & recta
voluntate. Has hypotheſes
illud ſequitur: In excolendo
animo in primis eſſe elabo-

randum: animo bene affecto, in malis eſſe neminem. Cum hypotheſibus his pugnat: iacturam pecuniæ, aliarumue rerum deplorare: aut omiſſa ingenij cultura, conſectari opes, honores, voluptates corporis. Hanc huius capitis ſummam tenere, mihi ſatis eſſe videtur. Verba autem alicubi ita intricata in eo ſunt, vt ingenue fatear, me vix, ac ne vix quidem, quid ſibi velint, aſſequi. id quod plerunque fit, cum τὰ λογικὰ τοῖς ἠθικοῖς miſcentur. Videtur Epictetus propemodũ inuitus tractaſſe Logica, & ita tractaſſe, vt omiſſis Stoicorũ argutiis ſtatim ad vitã & mores tranſiliret.

ἐπὶ τῆς θεωρίας.] In contẽplatione. Intelligere quid verum, rectumque ſit, prius eſt, & facilius. Id vero exſequi & obſeruare, poſterius ac difficilius.

σύνοιω ἁμαρτάνω.] Num pecco, interrogatiue: vel οὔκουν? Non ergo, affirmatiue, ὀργὴν ἐδίδαξε.) ὀργὴ legendum, nominandi caſu.

ταῦτα ἐκείνῳ μόνῳ λέγειν ἔξεστι.] Hæc ei ſoli dicere licet: hoc eſt, is filius ſolus poteſtatem habet hæc dicendi ad patrem, qui recte viuendi, non oſtentandi ingenij cauſa philoſophatur.

ἐκεῖ μεγάλαι ὗλαι εἰσὶν.
lic magnæ materiæ ſunt
ius rei? vt ſis admiration
diſſerendi acumen? q
ſcilicet proceres morum
ctrinam non curant, &
dem ingenij pluris fac
quam animi tranquil
tem. An vero illud ſigi
cat, oſtentatores iſtos ar
re diuitias & honores,
animo excolendo ſtudi

οἱ ἐνθάδε πλοῦτοι.] H
loci diuitiæ: hoc eſt, pl
ſophicæ opes, rectum i
cium de rebus, tranquil
animi, &c.

κρατῆσαι τῶν φαντασ
Continere viſa, ſeu im
re viſis: hoc eſt, difficil
non magnifacere, & in
nis numerare magnific
ſtos apparatus, & ſplc
rem diuitiarum, eoſque
mi bonis non anteferre

ἑκατὸν πεντήκοντα μυ
ριάδας.] 150. myriadas δραχ
vt opinor, more Gr
Quod ſi, vt ij cenſent q
re nummaria ſcripſer
denæ drachmæ coronat
ſeu aureum nummum I
nenſem (vti nunc val
conficiunt: ſumma
150000 aureorum, opta
(vt ioco dicere ſolent)
pertas. Sin μυριάδες ni
mũm Latino more ac
endæ ſunt, & mille n

n

25. coronatos facit: ...na erit aureorū 37500. ...a quidem, Epicteti iu... deploranda. Sed ſi mi...e rogetur, cur tantam ...iam deploret? Reſpon... opinor, ad tuendum ...æ ſuæ ſplendorem, ne...ā ſufficere illam. Sed ...Epictetus? Minuēdum ...xum, ſplendorem ab ...bonis petendum, non ...one populari metien...eſſe. Vter rectius?

...ίξας δὲ τὸν ἀναγινώσκον... κορίξας intelligo, μετ' ...ῆς κολάσεως. Sed quis ...iit lectorem? Epicte...n vero alius?

...ποθεμένου αὐτῷ τὴν ἀνάγ...ν.] Eſtne idem, qui ὁ ...ς. Idem ac lectorem vo...,eumq; ſe deriſit impe...ſcilicet legentem ea quę ...telligebat? Sic videtur.

...ν' ὡς ἀναγνώσῃ αὐτῷ ... At pro lectore eo vte...uaſi dicas, non opus eſt ...um intelligere, modo ... vt ipſe intelligam.

...οῦ ἔφη; Quid tum? in..., Epictetus ſcilicet. Ea ...equuntur, videntur in...gatiue legenda, hoc fe...odo: Quid tum, inquit? ...qui non tantum legit, ...etiam intelligit argutias ...ecticas, maximarum re... iudicium eſt credendū? quaſi dicat: Nequaquam. Si ſine interrogatione legatur: ſignificat, quid fiat, nō quid fieri debeat. Philoſophi, inquit, eſt non dialectici, vere laudare & vituperare. Cicero Lucullo: Dialecticam inuentam eſſe dicitis, veri & falſi quaſi diſceptatricem & iudicem, &c. quod ſit ſummum bonum? quid habet vt queat iudicare? Quæ coniunctio, quæ diſiunctio vera ſit, &c. Lector ipſe locum hunc inquirat, quem breuitatis cauſa omitto, quanquam non ad hoc tantum caput intelligēdum vtilem.

ὁ μὴ διευρίσκων τὸ ἑξῆς.] Qui id quod ſequitur non inuenit, hoc eſt (vt opinor) Dialecticæ imperitus, magnifacit Dialectici de ſe iudicium.

ἐν τοῖς οὕτω μικροῖς.] Quæ ſunt illa parua? Num argutiæ Dialecticæ? an vero imperiti iudicis laudes?

In Caput 27.

ἐν πᾶσι τούτοις εὐστοχεῖν.] In his omnibus attingere ſcopum: hoc eſt hominis docti eſt, recte de omnibus rebus iudicare: non moueri inani ſpecie, ſed veritate, & vanæ opinioni firmas rationes opponere.

αἱ τῶν πραγμάτων πιθανότητες.] Rerū probabilitates

id eſt, illecebræ ad aſſentiendum. vt diuitiarum πιθανότης eſt, eas eſſe bonum, & expetendas: mortis, eam eſſe malum, & auerſandam.

ὁ πατὴρ αὐτοῦ, ἡ μήτηρ, ἐξεκόπη.] Pater eius, mater, ſublatus eſt. Sic diſtinguenda hæc exiſtimo. ἐξεκόπη exciſus eſt; vel pro funditus interiit, vel morte violenta interiit, accipio.

ἐσμηγμένας.] Abſterſas. a σμήχω, vnde σμῆγμα.

οὐκ τὰ κακὰ ἐκκλίνειν καθήκει, ἀναγκαῖον δ᾽ ὁ θάνατος.] Mala conuenire declinari. Mortem autem eſſe neceſſariam, hoc eſt, ineuitabilem, non igitur malam.

ὅταν θάνατος φαίνηται.] Cū mors apparuerit. Videtur omiſſum κακόν. Si mors viſa fuerit eſſe malum, bonum eſt, &c.

ἔστω ἐμὲ εἶναι σαρπηδόνα.] Finge me Sarpedonem eſſe. Quem Homericus Iupiter, quamuis carum filiū, morti eripere non potuit.

ἔστω ταῦτα ὑπὲρ ἡμᾶς.] Sint hæc ſupra nos. ἐκεῖνο οὐ πίπτει εἰς ἡμᾶς; Illud non cadit in nos? Sententiam eſſe puto: Quamuis non optio detur nobis aut accumbendi, aut pugnandi fortiter in bello: illud tamen a nobis non eſſe alienum, vt moriamur. Dandam igitur (... ram, vt contra mortis ... tum parati ſimus.

ποῦ φύγω τὸν θάνατον;] (... fugiam mortem? hoc ... quo me recipiam, vbi ... tutus a morte?

τὸν ἐμποδίζοντα ἐκτυ... σαι θέλω.] Excæcare vo... a quo impedior. τὸ ἐκτυ... σαι, pro adimere facult... impediendi intelligo. V... tur alludere ad Homeri Polyphemum, quo exc... to Vlyſſes ex antro eua...

χεῖρόν ἐστιν.] Malim ... Impietas, inquit, cum ... ſim infelix, nihil mih... commodabit.

ἐκείνου μεμνῆσθαι.] ... δεῖ, vel legendum μέμ... Illud meminiſſe op... vel illud mementote.

ταῦτα οὐ δοκεῖ ἐπείγει... Non videntur hæc v... tia? Significat, præcept... eſſe maximi momenti.

συνηγορῆσαι τῇ συνη... Patrocinari cōſuetudin... eſt, ſententiæ vulgo re... de cognitione & cert... ne rerum, quam oppu... Sceptici, ſublata aſſen...

τοῦ κατὰ τὸν τόπον.] Eo... eſt huius loci, vel vno ... ſum contentus: hoc e... vna loci circumſtantia ... lit Scepticos. Niſi enin... eſſet aliquid, cib um ali...

r

ninus ingereremus, quam nobis ipſis, &c.

καὶ τίς ἀντιλέγει;] Et quis cōtradicit? Cui? Vtrum Scepticis? an vero quis negat quin ita faciendum ſit, vt muniti ſimus contra Scepticorum ἀκαταληψίαν.

ἀλλὰ τὸν δυνάμενον, Sed eū qui poteſt.] Scilicet, δεῖ πραχθῆναι. Eum qui rationes contrarias opponere poteſt: hoc eſt, eius eſt refutare Scepticos, qui mentis & ſenſuū integritate eſt preditus, quique abundat otio. Quaſi dicat, ſtultos aſſentiri Scepticis, quorum ita ſit abſurda oratio, vt eam refutare ſuperuacaneum eſſe videatur.

τὸν δὲ τρέμοντα.] Ei vero qui tremit. Significat, opinor, infirmi & timidi eſſe animi, nugis Scepticorum commoueri.

In Caput 28.

ἡ φύσις αὐτή.] Lego αὕτη, ab οὗτος.

πάθε εἰ δυνάσαι.] Verbum πάσχειν ita hic vſurpatur, vt ſupra annotauimus. Afficere animo, quia durius videbatur, verti, perſuade tibi. Eadem eſt verbi ἀποπάσχειν ratio. Simplicius πάσχειν ὑπὸ τῶν λόγων moueri, atque affici oratione.

ἀπὸ οὐ δεῖ]Pro ἀπὸ οὐ, lego τὸ δεῖ.

τῷ φαινομένῳ.] Ei quod apparet. Verti, ſequi opinionē ſuam. τὸ φαινόμενον, ſcilicet συμφέρειν ἢ ἀληθὲς ὑπάρχειν. Quiſque id ſequitur, quod aut ſibi expedire, aut verum eſſe iudicat.

τί οὖν χαλεπαίνεις αὐτῇ.] Si geminetur interrogatio, erit acrior ſententia, hoc modo: Quid ergo ei ſuccenſes? eone, quod maximis in rebus decepta eſt miſera? Ad rem quod attinet, facinoroſis iraſcimur, nō quia decepti ſunt: ſed quia ſua voluntate coacti & decepti ſunt, quia voluntas praua recto iudicio non aſſentitur. Vt autem ei aſſentiatur, malo cogēda eſt.

οὐχὶ δ᾽, εἴπερ ἄρα, μᾶλλον ἐλεεῖς;] εἴπερ ἄρα aut redundare, aut aliquid deeſſe videtur.

τοὺς τὰ κυριώτατα πεπηρωμένους.] τὰ κυριώτατα intellige, non maximis in rebus, ſed quorum principales & præcipuæ partes excæcatæ ſunt & claudicant. Hæ vero ſunt, Iudicium & voluntas.

πράξεως φαινόμενον.] Lego τὸ φαινόμενον.

οὐ προσκόψει οὐδενί.] Non offendet quenquam. A verbo κόπτω, non a σκώπτω.

καὶ τὸ σῶμα ὁμοιότατον πηλῷ.]

Videtur poſterius membrũ omiſſum, & ſic ſupplẽdum: ὅμοιον. ὅμοιον δ' οἰκία καὶ νεοσσία; ὁμοιότατον πόλιν

πόθεν οὖν ἔτι παράδοξας.] Cur iſtam opinionem adiungis? ſcilicet, cædes & excidia eſſe mala Cicero Lucullo: Rebus ſumtis adiungam, & his ſequendas eſſe alias, &c. Negant hoc Stoici, vt ſatis notum: nec tamen, vt opinor, cuiquam ſano adhuc perſuaſerunt.

φέρε τὰς προλήψεις.] Profer anticipationes: id eſt anteceptas animo rerum quaſdam informationes. Solet τὰς προλήψεις καὶ κοινὰς ἐννοίας Cicero etiam prænotiones, notiones, præſumtiones, notitias rerum appellare. Si Stoicæ προλήψεις ſumantur, hominis bonum & malum in ſolo animo eſſe ſitum, vicit Epictetus. neque enim occidi animus poteſt. Sed Cicero aliam πρόληψιν veriorem, vt opinor, afferet: Principio, inquit, generi animantium omni eſt a natura tributum, vt ſe, vitam, corpuſque tueatur, declinetque ea, quę ei nocitura videantur: omniaque quæ ſint ad viuendum neceſſaria inquirat, & paret, vt paſtum, vt latibula, vt alia eiuſdem generis. Commune autem animantium omnium eſt coniunctionis appetitus, procreandi cauſa, & cura quædam eorum quæ procreata ſunt

τὸ κατὰ τὸν τόπον ἀληθές.] Verti, in quocunque rerum genere; Ad verbum, Id quod eo loco verum eſt.

τούτου οὖν μηδεμίαν.] Legendum. τούτου οὖν μηδεμίαν ἐπιμέλειαν ποιεῖσθαι, τίνος ἡμῖν εἶναι δοκεῖ. Cuius eſſe videtur, non curare vt recte ſentiat? Sanos eſſe negat, qui non ſtudeãt veras habere de quibuſuis rebus opiniones. Sũt ea quæ ſequuntur, interrogatiue legenda.

In Caput 29.

αὖ τὰς ὕλας μὴ θαυμάσῃ] Si materias admiratus fueris hoc eſt, non magni feceris Deſpicientia rerum humanarum commendatur. Materiam autem intellige res humanas, non tantum diuitias, vxorem, liberos, amicos, honores: ſed etiam tuum corpus, ſanitatem, robur, formam, celeritatem horumque contraria. Solæ enim virtus & ſapientia materiæ appellatione excipiuntur, & ad affectionem potius referuntur: non ſunt ligna & lapides, ſed architecti. Horatius idem docet epiſtola quadam, his verbis:

N

il admirari, prope res eſt vna Numici,
laque, quæ poſſit facere & ſeruare beatum.

καὶ μὴ καλῇ.] Et non vo-t. Lego, καὶ μὲ καλῇ, meq; ıcet. Sæpe facit mentionē ıictetus acceſſus ad Cęſarē: rei maxime formidabilis.

ὁ δ᾽ μὴ.] Lego οἱ δὲ μὴ.

Σωκράτης οὖν ἵνα πάθῃ ζῶ-ν.] Proſopopœia eſt.

τὸ Σωκράτους πραγμάτιον.] ego σωμάτιον.

κἀκεῖνο ἀποφύγῃ.] Atque ıud aufugiat. Poteſt de in-ritu corporis intelligi, quē gam appellat. Sed legen-ım opinor ἀποψύχῃ, ab πoψύχω, non ab ἀποφεύγω: ırpus enim manet, ſed ani-ıa fugit. Apud Sophoclem t ἀποψύξαι βίον, pro ἀπο-νήσκειν. Interpreteris igitur cet. Atq; illud mori, vel fri-ore obtorpeſcere: vt alluda-ır ad Platonis Phędonē, v-i Socrati βαρυνόμενα τὰ σκέλη, ipſe ψύχεταί τε καὶ πήγνυται.

Δεῖξον οἷς χείρονα.] Lego, ἢ ὁ χείρονα.

τοσοῦτον ὠνήσατο.] Lego το-ύτου, vel certe τοσούτων.

καὶ ποίαν ἔπραξαν αὖ εἰσαγω-γὴν.] Lego ἔπραξ᾽ αὖ. εἰσαγω-γὴν hic intelligo σύντομον δι-δασκαλίαν. Quęnā ita efficax oćtrina, quod cōpēdiū, quę ra-io id mihi pſtare potuiſſet?

περὶ οὗ τοῦ οὖν οὐκ ὠφελῆσαι.] Lego ὠφέλησαι, paſſiui præteriti ſecunda perſona.

μέχρις ἂν οὖ ὁ λόγος αἱρεῖ.] Quoad ratio euicerit, obtinuerit. Platoni frequens loquendi modus.

ἐὰν δὲ μὴ οὗτο θέλῃ.] Si te ſibi applaudere noluerit. Malim θέλῃς: ſi tu ei applaudere volueris.

οὗτός ἐστιν εὐφυὴς νέος.] Hic eſt bonæ indolis adoleſcens: ſcilicet, qui ſe in difficilioribus exerceri vult. Lego ἀποφαντικῶς, non πευστικῶς.

ἔμαθες, οὐχ ὡς.] Lego ἔμαθες; πευστικῶς. & poſtea εἰ οὐχ ὡς ἔργα.

πότε τίς ἐμοὶ καταμελεῖ τοιοῦτον ἀγῶνα;] Quando quis mihi negligit tale certamē? Apud Iſocratem, οἱ μὲν πολλῶν καταμελοῦσιν. Nec conſtructio, nec ſententia ſatis placet: nec tamen occurrit, quid pro καταμελεῖ reponendum eſſe videatur. Neque enim καταμένει, neque καταβαλεῖ placet. Videtur generoſus adoleſcens his verbis expoſtulare cum eo, cuius culpa fiat, ne in tale certamen deſcendat. Qui aliquid melius inuenerit, candide communicet.

πῶς μελετᾷ τὴν ὑπόθεσιν.] Quomodo tractet cauſā. μελέται ſunt declamationes, q b.

hic res aduerſæ comparãtur: quod vt declamationes eloquentiæ, ſic hæ virtutis ſint exercitatio.

χρήσασθαι δεήσῃ.] Lego *τῇ δεήσῃ*.

ἀλλὰ μὴ τοιοῦτό μοι περιβάλῃς τρόπικον.] Quid *τρόποι* ſint apud Rhetores, notum eſt. Sed quid *τροπικὸν* hic ſibi velit, niſi pro obſcuro & intricato ponatur, non video: ne *τοπικὸν* quidem ſatis placet. Legendum *περιβάλῃς* actiue.

μὴ τοιαύτην ὑπενέγκῃς τὴν ὑποφοράν.] Ne talem obiicias obiectionem (ſic enim in Scholis vulgo appellant, quã Vlpianus Demoſthenis interpres *ἀντίθεσιν* vocat. *ὑποφορὰ* καὶ *ἀνθυποφορὰ*, quid ſint apud Rhetores, notum eſt. Senſus huius loci eſſe videtur: non minus ineptum eſſe, qui talem vel talem caſum obiici ſibi poſtulet, quã declamatorẽ, qui ab aduerſario nihil ſibi velit obiici, niſi quod ipſius cauſæ ſeruiat.

ἐστι χρόνος τάχα] Eſt fortaſſe tempus. Lego *ἔσται*, Erit. Sententia eſt: Hiſtriones fortaſſis aliquãdo non arte ſua, ſed ornatu erunt freti. Sic philoſophi barba & pallio, non vita & moribus ſicut pſeudomonachi cucullo, non pietate & vitæ ſan[c]tate.

ἐν εἰδώλῳ αὐτὸν περισπάσῃ.] In ſimulacro vel v[...] bia cum adduxerit. Non ſequor quid ſibi velit, [...] forte vmbræ mortuoru[m] vt Polydori in Hecuba [E]ripidis, nudæ in ſcenam [...] inuolutæ faſciis prodieri[nt] ſine ornatu tragico.

ἀναβαίνεις.] Scilicet *ἐπὶ βῆμα*. Aſcendis ad tribu[nal] dicẽdi teſtimonij cauſa. C[ele]brum eſt apud Demoſth[enem] & alios oratores, *καί μοι ἀνάβητέ μοι μάρτυρες*.

περισπαγεῖν.] Lego *περι[σπα]γεῖν εἰς μαρτυρίαν*.

περὶ συνημμένου τινός.] [De] cõnexo ſeu copulato alic[...] hoc eſt, de propoſitione [hy]pothetica.

περὶ τῆς νήτης εἶναι ὑπά[την] De infima voce eſſe ſum[...] Conſtructio Græca infin[...] ui: vt apud Sophoclem, *βαῖν τοιαύτην τὴν ὑπηρε[σίαν] παρὰ θεῶν διὰ τὸ δίκαιος ε[...]* Neten & hypaten, quia [vo]cabula ſunt artis, mu[tare] nolui.

ὦ πολλῆς ἀδικίας τῶν πε[παι]δευμένων.] O quanta fit e[ru]ditis iniuria. *ἀδικία* paſ[ſiue] accipiatur, pro *ὦ ὡς σφ[όδρα] ἀδικοῦνται οἱ πεπαιδευμένοι*.

τὰ λογάρια τὰ περὶ τούτ[ων] Sermunculos de his, ſcil[...] peru[...]

ruerſis iudiciis. Mercena-
j, inquit, philoſophi iſta
rant, veri philoſophi ne-
igunt.

ἀλλά γέ μοι τὰ βιβλία τῶν Στωϊκῶν λογαρίων.] Nā Stoi-
rum diſputationum libri
nihi ſuppetunt. Hanc ſen
ntiam eſſe puto. Neque
gendum, ἀλλ' ἄγε μοι, Imo
ffer mihi libros.

ὁ σχολάζοντος.] Id eſt σχολακοῦ, ὁ φιλοσοφοῦντος. Non
ic hominem otioſum in-
elligo, ſed ſtudioſum: hoc
ſt, diſcendi labore occu-
atum.

τῷ ἐπὶ τῆς φυλακῆς.] Cu-
odi carceris. Vide Crito-
em & Phędonem Platonis.

In Caput 30.

λέγε καὶ τὰ ἑξῆς.] Dic et-
am ea quæ reſtant, vel quæ
um his cohærent. Iubet de-
larari τὰ ἀδιάφορα. Quæ
unt ἀδιάφορα; τὰ ἀπροαίρετα,
nquit.

ταῦτα καὶ νῦν λέγεις;] Iſtane
tiam nunc dicis? ταῦτα καὶ
νῦν λέγω. Eadem etiam nunc
lico. Sic diſtinguendus eſt
hic locus. Et fortaſſis initio
quoque legendum ταῦτα.

ἄπιθι λοιπὸν ἔσω.] Iam in-
roito, ſcilicet πρὸς τὸν ὑπερέχοντα. Fidenter adito prin-
cipem.

τί ἐστι νέος;] Quid ſit ado-
leſcens? id eſt, quantum ex-
cellat inter cæteros.

ὅτι πείσῃ τὸ τοιοῦτον.] Te
paſſurum eſſe tale: id eſt, Ta-
le aliquid in mentem tibi
venturum. a πάσχω, non a
πείθω.

οἱ ἐπὶ τῆς μαχαίρας.] Qui
gladio præſunt. Non ſatis
ſtatuere poſſum, num gla-
diatores, an præfectum prę-
torio, an ſatellites, an armi-
geros, an vero ſpiculatores,
aut aliud aulicum munus
ſignificet.

πρὸς τὸ μηδέν;] Ad nihil?
vel, ad rem nullius momen-
ti: vel, citra neceſſitatem, &
ſine fructu.

Finis Annotationum in primum librum.

ANNOTATIONES IN LIB. II.

In Caput 1.

ἐναντίως γάρ πως δοκεῖ.] Le-
go πως ἔχειν δοκεῖ.

ὅπου δὲ τὰ προαιρετικά.] προαιρετικὸς τῶν δικαίων apud A-
riſtotelem, qui iuſtitiā am-
plectitur. Nam verbalia in
ικὸς actiue ſignificant: in τὸς,
paſſiue. Puto igitur legendū
ὅπου δὲ τὰ προαιρετά. & infra,
ἐν τοῖς προαιρετοῖς, & ἐν τοῖς
ἀπροαιρέτοις: niſi forte ſit e-

nallage. Sed toties in hoc Opere προαιρετικὰ pro προαιρετὰ ſcribitur, vt recentiores diſcrimen hoc neglexiſſe ſuſpicer: ſicut τὰ πρακτικὰ τῆς ἐν φερραρίᾳ συνόδου καὶ φλωρεντίᾳ, pro τὰ πεπραγμένα inſcribuntur.

ἔκκλησιν.] Lege ἔκκλισιν per ι.

πρὸς τὸν θάνατον τὴν φυγήν.] Lego οὐ τὴν φυγήν, Non fuga eſt morti opponenda. Si quis legere maluerit πρὸς τὸν θάνατον καὶ τὴν φυγὴν aduerſus mortem & exilium: erit ἀνανταπόδοτον. Quare πρὸς τὸ περὶ αὐτοῦ δόγμα, pro ἀλλὰ πρὸς τὸ accipio.

τὸ ἀδιαφορητικόν.] Fortaſſe τὸ ἀδιάφορον. Si lectio mendoſa non eſt, ſignificat hæc vox dogma quo mors ſtatuitur non malum, ſed indifferens quiddam eſſe. Verbum αὐθαιρέτως, aut αὐτάρκης, a librario videtur omiſſum.

Δι' οὐδὲν ἄλλο ἢ ὥσπερ καὶ τὰ παιδία πρὸς τὰς μορμολυκείας.] Conſtructio duriuſcula eſt, ſed plana ſententia. Non alia de cauſa, inquit, res exhorreſcimus, quã pueri laruas. Hoc eſt, imperitia nos timidos facit. τὸ μορμολύκειον genere neutro vſitatius eſt.

Στρέψας αὐτὸ καλάμαθι] Lego καλάμαθε: Inuerte: ita eſſe cognoſcas.

ὡς πρότερον ἐκεχώριστο.] prius ſeparatus fuerat. Se[n]tit, animos eſſe ante c[or]pora, & in ea demitti, ex [v]niuerſa mente diuina d[e]batos, vt ait Cicero.

πρὸς πάντα γὰρ δεῖ ἠνοῖχθαι τὴν θύραν.] Ad omnia op[or]tet apertam eſſe, vel pat[ere] ianuam. Sacra (vt ſuperi[o]re Tomo diximus) philo[ſo]phorum ancora eſt, ſibi [re]bus vndique deſperatis, n[e]cem conſciſcere. Vnde app[a]ret, eos, quamuis aliud e[di]xerint, ſenſiſſe, dolorem, [vi]tam & mortem non eſſe ἀδιάφορα. Nam ſi dolor m[a]lum non eſt, & inter vita & mortẽ nihil intereſt: q[uæ] cauſa eſſe poſſit, cur vit[æ] mors præferatur, quantu[m]uis ianua pateat? Accidit igitur philoſopho idem, qu[od] apud Maronem Turno:

Illi ſoluuntur frigore mem-
bra,
Vitaq; cum gemitu fugit in-
dignata ſub vmbras.

οὐ γὰρ τοῖς πολλοῖς περὶ τούτων.] Ex iis, quæ ſequuntur apparet, pro πολλοῖς legendum νόμοις, aut νομοθέταις non vulgo, ſed legibus, au[t] legumlatoribus.

οὔπω νῦν ἄλλο τί ἐστι.] Fortaſſ[e]

iſſe μῶν pro νῦν legendum, ſum pro nunc.

ὡς βουλόμεθα διεξάγειν.] Vt ol[…]mus degere. διεξάγειν διεξαγωγὴ Stoicis omnem [..]tius vitæ curſum ſignifi[c]it. Cicero libertatis eſſe [pr]oprium, ſic viuere vt velis, [a]ffirmat.

βούλεσθε ζῆν ἁμαρτάνοντες;] Vultis viuere delinquẽ[te]s. Verecundior fuit illa æ[ta]s noſtro ſeculo. Nã com[pl]ures inuenias, qui rogati, [a]n velint helluari, adultera[ri], ſcortari, ludere, otio tor[pe]ſcere, circũuenire ſimpli[ci]ores, imbecilliores oppri[m]ere: reſpondere non dubi[ta]nt, ſe ni ita faciant, vitam talem non iudicaturos. [Se]ntiunt enim, hæc aut pec[ca]ta non eſſe: aut non tanta, [ut] propterea ſuis commodis [no]n coniulant, & genio non [in]dulgeant. Denique aliter [q]ui poſſe nonnulli nega[bu]nt, ſi verbo minus, at vi[ta] & moribus. Sed hæc for[ta]ſſis ἀπροσδιόνυσα. Nam τὸ [ἁ]μαρτάνειν etiam de fruſtra[ti]one intelligi poteſt. Tum [ve]ro nemo erit, qui ſe velle [ἀ]τυγχάνειν reſpondeat.

[το]ῦτ᾽ ἐστὶν ὃ θεὸς σοὶ ἐπιτρέπει.] [H]oc eſt quod Deus non per[m]ittit. Malim ὁ ſine accen[tu]. Nos, hoc eſt, Deus non [pe]rmittit.

ὅταν οὖν στρέψει τις ἐπὶ στρατηγοῦ τὸν ἑαυτοῦ δοῦλον.] Si quis verterit, coram prætore ſeruum ſuum. Vtrum certus fuerit manumiſſionis ritus: an vero ſimpliciter ſignificat ſiſtere prætorio, adducere ad prætorem, & coram eo libertate donare: aliis diſceptandum relinquo, ſicut & illud quod libro 4. ſępius occurrit καρπισθῆναι ἔχειν καὶ διδόναι. Noſtra enim, nunc quidem, nihil intereſt: quibus ceremoniis ſerui liberati fuerint olim. Hoc nobis ſatis eſt, Epictetũ negare, tam patronum quam libertum, vtut paruerint legibus, eſſe liberos: dũ affectib. ſeruiant.

εἰκοστὴν αὐτοῦ δοῦναι.] Viceſimam de eo dare, ſiue peculij, ſiue pretij partem intelligo, quanti vel emtus fuerit, vel venire potuerit. Vectigal venditionis fuiſſe videtur vigeſima pretij pars, quæ magiſtratui pẽderetur.

ὁ ἄλλους στρέφειν δυνάμενος.] Tu qui alios vertere, hoc eſt, coram prætore manumittere potes. τρέφειν pro στρέφειν perperam eſſe ſcriptum apparet.

ἀλλ᾽ οὐκ ἀνέγνων σοὶ; οὐδ᾽ ἔγνως τί ποιῶ;] Nõne legi tibi? nonne cognouiſti quid agã? Verba diſcipuli ſunt, ſuũ ſcribendi ſtudium iactantis.

ἐν λεξιδίοις· δεῖξον πῶς.] In verbis. oſtende quomodo. Reſpondet Epictetus, inane eſſe ſcribendi ſtudium, niſi animo ſis trranquillo. Sed pertinent hæc non ad diſcipulos artium dicendi, quorũ laus eſt emendate loqui, ſubtiliter diſputare, ornate ſcribere: ſed ad doctrinę morũ atque officij auditores.

ἐκεῖνα δὲ τὰ περιόδια, ἂν νοῦν ἔχῃς, ἆρας που, ἀπαλείψεις.] που legendum cum graui, Aufer aliquo, & deleto. τὰ περιόδια, vtrum orationem periodicam, an vero ſcripta triuialia (vt vulgo dicunt) & peruulgata, & iam ab aliis pertractata, vocet, vt ſit idem fere quod τὰ ἐγκύκλια, affirmare non poſſum.

τί οὖν; Σωκράτης οὐκ ἔγραφε.] Quid ergo? Socrates non ſcripſit? Diſcipulus ſuũ ſcribendi ſtudium exemplo Socratis defendit.

καὶ τίς τοσαῦτα; ἀλλὰ πῶς:] Epictetus etiam Socratem permulta ſcripſiſſe cõcedit, verum non ad oſtentationẽ, ſed corrigendi ſui cauſa. An pro Socrate aliud nomẽ ponendum ſit, haud ſatis ſcio. Nam Laërtius ſcriptorum Socratis non meminit, ſi ego recte memini: niſi quod Euripidi poëtę nauaſſe operam creditus fuerit. Imo in prooemio ſui operis Socrate[m] inter eos recenſet, qui ni[hil] a ſe ſcriptum reliquerunt.

καὶ ἀεὶ μίαν γέ τινα περὶ λ[...] ψιν ἐγύμναζε χρηστικῶς ἣν λέ[γων] ἄλλοις ἀφίησι.] Obſcurus [et] ſuſpectus locus, quem [me] non intelligere fateor, n[iſi] poſt χρηστικῶς comma pon[a]tur, & λέγων participium [a] verbo λέγω, vt ſit ſentent[ia] Socratem ſcripſiſſe ea, q[ui]bus in congreſſibus alios rudiret, alios argueret. ſi[c] Demoſthenes ea domi ſc[ri]bere ſolitus fuit, quæ [in] concione dicturus eſſet, [γυ]μνάζειν χρηστικῶς, &, vt Si[m]plicius loquitur, ζωτικῶς, tractare διὰ τὴν χρείαν χρῆσιν, ἵνα χρῶτο, vt ea vte[re]tur, καὶ διὰ ζωὴν, vt ita vi[ue]ret. ἣν λέγων ἀφίησιν ἄλλ[οις] quam dicendo velut tel[um] aut amentatam haſtam alios vibraret ac contorqu[e]ret. Pro ἀφίησι fortaſſe leg[en]dum ἀφίῃ, vel ἀφῇ.

πάντα ταῦτα θαῤῥοῦντος Scilicet ἔργα ἐστί. Omnia h[æc] ſunt animi imperterriti [ſi]gna. Legendũ aut πεποιθότ[ως] aut ſi πεποιθότως aduerbiu[m] recte ſe habet, eodem mo[do] etiam θαῤῥούντως aduerbi[a]liter legendum, vt ſubaudi[a]tur μελετητέον, aut ποιητέ[ον] hæc omnia facienda ſunt [pru]denter, & vt eo ſis fret[us]

q[ui]

ui, &c. Intelligit autem eum, a quo tanquam a la-ſta exerceantur homines bus aſperis, ad edendum rtutis ſpecimen. Sicut di-nt πέποιθα τῷ κεκληκότι, ita iam πεποιθότως τῷ κεκληκότι: ut Cicero, congruenter turæ viuere. Paulo poſt ge καλλωπισθεὶς ἐπιδείξεις. im καλλύνειν hic locum ha-re non videtur.

λογικὸν ἡγεμονικόν.] Lego e diſtinctione, mens cuius principatus, quæ eum in mine locum tenet, quem exercitu Imperator. Res o aduerſæ, hoſtibus con-untur.

πρὸς τὰς ἀπροαιρέτους δυ-νάμεις.] Facultates ſeu vires n voluntarias appellat ea æ noſtri arbitrij non ſunt: ſt exilium, mors, labor, or, ignominia, &c.

In Caput 2.

ἀλλὰ τί; πράξει μὲν ταῦτα, καὶ φοβερὰ εἶναι.] Quid ve-Faciet ille quidem tibi edam, quæ videntur eſſe midabilia. Niſi ſequere-πῶς δύναται ποιῆσαι; legen-n ſuſpicarer προστάξει, im-bit.

οἰμώξαι.] Fortaſſis, εἰ ώξαι.

τοῦ φύσις κακῶν καὶ ἀγαθῶν; ἡ ἀλήθεια, ὅπου ἀλήθεια, φύσις, ἐκεῖ τὸ εὐλαβὲς. ὅπου ἀλήθεια, ἐκεῖ τὸ θαρραλέον, ὅπου ἡ φύσις.] Poſtrema verba ὅπου ἡ φύσις, aut redundare videntur, aut tranſpoſita eſſe, aut aliquid omiſſum. Fortaſſe legendū vt ſupra etiam, ὅπου ἀλήθεια καὶ ἡ φύσις, ἐκεῖ καὶ τὸ θαρραλέον. Hanc lectionem in conuertendo ſecutus ſum. Naturam autem & veritatem intellige, de vero iudicio, & recta voluntate hominis. τὸ εὐλαβὲς intellige, cauendum ne perperam iudices aut appetas. τὸ θαρραλέον, ſi recte ſentias & appetas, confidendum eſſe, neque mali quicquam timendum.

αὕτη ἡ ὁδὸς ἐνταῦθα οὐ φέρει.] Hanc viam non huc ferre, ſcilicet ad cōſeruationem vitæ & fortunarum.

ἀλλ' ἄλλη.] Sed alio. Lego aduerbialiter: Non deducit ad conſeruationem, ſed perniciem. Si ἄλλη nomen eſſe placet, ſententia nihilominus conſtabit, aliam eſſe viam, qua vita & fortunę conſeruentur, ſupplicē geſtum, lacrymas, deprecatores, vxoris & liberum productionem. Vide Apologiam Platonis.

τί οὖν ἐστιν; ὅτι οὐκ ἔχει λόγον καὶ προσερεθίζει.] Quid ergo eſt? Quod abſurdum eſt, atque etiam irritat. Socratis illa o-

ratio de Aryto & Melito, abſurda eſt, ſcilicet ſi vitam cõſeruare velit: atque etiam irritat animos iudicum, qui reum ſuperbum eſſe, & ſe contemni putant, aſſueti ſcilicet reorum lamentationibus & ſupplicationibus.

τὸ λόγον ἔχειν, eſt idem quod εὔλογον εἶναι, καὶ μωρὸν οὐκ εἶναι. Si cui placet, ſic etiam diſtinguat licet: οὐκ οὖν ἐστὶν ὅτι οὐκ ἔχει λόγον; καὶ περιστρέφει. Vt ſententia ſit: Adeo iſta oratio reo vitæ cupido non conuenit, vt etiam irritet iudices. Locus ſubobſcurus eſt. Quare, coniecturis meis expoſitis, ἐπέχω καὶ διασκέπτομαι de iis etiam quæ ſequuntur.

ὑμεῖς τὸ μᾶλλον.] Fortaſſis vt τὸ πλέον, redundante articulo, aut ὑμεῖς γὰρ μᾶλλον.

οὕτω κατέστρεψε τὸ πραγμάτιον] τὸ καταστρέφειν & euertere & finire eſt. Poteſt igitur intelligi, eum ſic peroraſſe. Sed quia mentio fit Socratis, cuius magnanimo reſponſo ſic exarſerunt iudices, vt capitis hominem innocentiſſimum condemnarent: eundem etiam Heracliti cauſæ exitum fuiſſe probabile eſt.

τί χρεία.] Lego τίς χρεία: Quis vſus? quorſum opus fuit tali epilogo? Videtur re-

prehendere κακοζηλίαν]
racliti ſui, qui iudices ſ
vlla cauſa irritarit. Soc
enim grauiſſimæ cauſæ f
runt, cur reſponderet iud
bus, ſeſe meruiſſe, vt amp
ſimis honoribus & præn
decoraretur. Nã & inter
gatus erat, & nõ innocen
tantum ſuam, ſed & me
in rempublicã profiteri
ceſſe habebat, & ſic an
conſtantiam declarabat.

εἰ δὲ ὑπακοῦσαι.] Scil
θέλεις τῷ δικαστῇ. Si iudici
rere, teq; iudicio ſiſtere

λόγους ἀρκεῖ καὶ πεῖσαι,
παρ' αὐτόν.] Satis eſt ora
nem habere, & iudici p
bare cauſam, quatenus i
oratione ſitum eſt. Nar
Epitaphio Demoſthenis
bitur, Eloquentiam nõ p
valere, quam quantum
ditores a ſe impetrari ſi

τὰ ἐξῆς τούτω, ποιητέοι
ἐρωῶντι μέν τοι τὰ ἴδια.] O
ne cætera facienda ſunt,
is locus (forum ſeu præ
rium intellige) poſtulat.
tentia eſt opinor. Qui t
elato ſit animo, vt Hera
tus iſte fuerit, ei neglig
dum potius agellum ſui
quam in iudicium veni
dum. Sin agellum nõ ne
gat, ita cauſam agendam
locus, res & tempus poſ
let: cõſeruato tamen deco

ne ſ

: ſeſe nimis abiiciat. Hoc
ui m eſſe puto τηρεῖν τὰ ἴδια,
ſeruare ſua, hoc eſt τὸ πρέ-
ν (Nihil autem tam decet,
iam ſeruare conſtantiam)
ἢ τὰ ἐφ' ἡμῖν & ea quæ no-
i iuris ſint. τὰ ἴδια τηρεῖν,
o rem ſuam familiarẽ tue-
vſurpare non eſt moris E
teti, qui eam κτησίδιον ap-
llare ſolet, aut κτῆσιν, aut
ἱμάτιον, aut (vt hic) ἀργύριον.
ὑπόθου μοι.] Præcipe, aut
mihi conſilium, mone
id factō ſit opus. Senten-
eſt: Nō tum demum pe-
dum eſſe conſilium, cum
liſcrimen ventum ſit: ſed
quemque inſtitutum &
ditatum eſſe oportere, vt
quouis negotio in prom-
habeat, quid ſe facere de-
: ſicut is qui ſcribendi ar-
i teneat, quoduis propo-
m nomen ſcribere norit.
χεις καὶ παρεσκεύασαι.] Po-
parare te. Malim ἔχεις ſci-
: τὴν τέχνην, tenes ar-
: καὶ παρεσκεύασαι, & pa-
s es. Memento Lector,
empore habitas fuiſſe
diſputationes, ac tum a-
ex alio in mentem ve-
dicenti: quo minus mi-
, cum inſtitutus ſermo
: conſtantia, ſeu animo
urbationis experte: nũc
ęparatione philoſophi-
ci, etſi hæc ad ſeruãdam
conſtantiam plurimũ facit.

In Caput 2.

Τί τὸ αἴτιον; τὸ ἐναντίον: ἡ ἐπὶ τῶν συλλογισμῶν ἀμαθία καὶ ἀπειρία.] Quæ cauſa eſt? Contrarium: ratiocinationũ inſcitia & imperitia. Dubiũ eſt, mihi quidem, vtrum id velit quod dicere videtur: Dialecticæ inſcitiam, cauſam eſſe ignorãtis & inconſtantis iudicij, an vero ſignificet, vt ſyllogiſmos diiudicemus, in cauſa eſſe Dialecticæ peritiam, vt homines diiudicare non poſſimus, in cauſa eſſe, vel quod κριτήρια hic, vt in Dialectica, nulla habeamus: vel quod Dialectica in vmbra per otium abutamur, non autem ad diiudicandas res, homines & opiniones adhibeamus. Euripides quidem queritur,

ὅτῳ τὸν ἐσθλὸν χρὴ κακοῦ διειδέναι,
οὐδεὶς χαρακτὴρ ἐμπέφυκε σώματι.

Nullam eſſe notam corpori impreſſam, qua homo improbus a viro bono dignoſcatur. Pythagoras tamen ἐφυσιογνωμόνει τοὺς προσερχομένους, e lineamentis corporis coniecturam de animo cuiuſque capiebat. Si legeretur ἡ ἐπὶ τῶν συλλογισμῶν δύναμις καὶ ἐμπειρία, ſyllogiſmorum ſciẽtia & peritia,

ſententia eſſet argutior: nos ideo in vita minus ſapere, quod Dialecticis argutiis nimis occupemur.

Νῦν μὲν λέξω αὐταυτὸν, νυῦ δὲ κενόν.] Deeſſe videtur τὸν αὐτὸν, eũdem: vel τὸ αὐτὸ, idem. Nam & ad rem & ad perſonam accommodari poteſt.

In Caput 4.

οὐδείς μου ἐπιστρέφεται ἀνθρώπου φιλολόγου. Nemo me curat hominem ſtudioſum. Querela vſitata noſtri ordinis, hoc eſt, ſcholaſticorum, negligi nos, & non dignis affici præmiis. Si viri docti, prudentes, modeſti, omnis officij ſtudioſi ſumus, fit fortaſſe nobis iniuria. Sed ſi & pertenui doctrina ſumus, & ignaui, negligentes, corruptis moribus, quid poſtulamus? Eone honos nobis habendus, quod in Academiis ignaua opera, qualemcunque Latinæ aut Græcæ linguæ facultatem, ſine iudicio & doctrina rerum, ſine morum emendatione conſecuti ſumus? Quos nos ipſi facimus? Verba Latina & Græca, adde etiam Hebræa, neminem faciũt eruditum: ſed cognitio bonarum artium, cum qua ciuilis prudentia, induſtria, vitæ integritas, in omni genere offi cij diligentiæ aſſiduitas cõ-

iungenda eſt. Hæc cum p ſtiterimus, aut non negli mur, aut iuſtas querelar cauſas habituri ſumus. vero nunc plerique viuim liberalius nobiſcum qu pro merito & dignitate ſtra agitur.

ἀρχέδημον νοῶ.] Arche mum intelligo. Videtur ulterium excuſare aucto tate magiſtri, qui forta vt & Zeno, ſenſit, ſapie bus communes eſſe del vxores. Sed Epictetus q uis Stoicus, nõ omnia S corum deliramenta pro ſe videtur: vt & Panæt auctore Galeno.

In Caput 5.

αἱ ὕλαι ἀδιάφοροι.] M riæ ſunt ind fferenes, eſt, Res per ſe neque b neque malæ. ὕλαι a La non ita vſurpatur, vt a C cis. Quare verti, quaſi ptum fuiſſet τὰ ὄντα ve πράγματα τὰ ἐμπίπτοντα μεταχειριζόμεθα.

τὸ ἐπιμελὲς καὶ μὴ εἰκῆ μηδ᾽ ἐπισεσυρμένον.] εἰκῇ mere, fruſtra. τὸ μὴ εἰκαῖ nihil temere agitur. τὸ πισεσυρμένον ſignificare videtur vigilantiam & a moniam. σύρματα ſunt gæ pallæ Comicorum pompam, non ad rem g dam accommodatæ.

Tom

omum 1. ἐπισύρειν eſt attrahere, accerſere aliquid ſuuacaneū. Poſſit ergo etiam de frugalitate intelligi. Simplicius τὸ ἐπισυρόμενον interpretatur, τὸ ἀνεμάρτητον. de 2. Tomum.

ἔργον ἐκεῖνο.] Scilicet ἐστί. Id eſt præcipuū vitæ munus. Quodnam? τῷ πεσόντι ἑκάστοτε χρῆσθαι: Eo quod ceciderit, recte vti. Quomodo id ? Diuiſione rerū noſtrarum & alienarum.

ἢ ζωὴν τὴν παρὰ φύσιν.] Fortaſſis καὶ ζωῆς (ſcilicet προαιρέσεως παρὰ τὴν φύσιν. αἵρεσις voluntas ſiue deſiderium, reſpuit temeritatem.

ἅμα δ' δύσταθῶ. εἰ δὲ μὴ (licet δυνατὸν) ἀδύνατον συμβῆναι. Niſi diligentia cum deſpicientia coniungi poteſt, beatitatis eſſe compotem nemo poteſt. Volūt philoſophi beati eſſe in hac mortali vita. Quod quam feliciter eis ſuccedat, ipſi viderint. Ego magis Euripidem probo, qui ait, ὅτι ὁ βίος ἀληθῶς οὐ βίος, ἀλλὰ ξυμφορά, quam reuera nō eſſe vitam, ſed ærumnam; quod neque animo ſemper bene eſt, & corpori ſæpe male.

εἴ μοι δυνατὴ, τὸ ἐκλέξασθαι.] Lego εἴ μοι δυνατόν: In nauigando quid ego præſtare poſſum? Eligere gubernatorem, &c. ſine interrogatione.

ἐνστῶσι.] Hinc ὁ ἐνεστὼς χρόνος, & ὁ ἐνστὰς πόλεμος apud Demoſthenem.

πότερον πνιγεὶς.] Vtrum ſuffocatione in vndis, an febri. Quod ad exitum attinet, nihil ſane intereſt. Nam febris æque perimit, & longiore cruciatu, ac naufragiū. Sed integris viribus, ſubito, aliena vi eripi vitam, multo certe horribilius eſt, præſertim ſi carnificina ignominioſa & tyrannica acceſſerit, quam natura vltro deficiente. Sed horribilem hanc ſpeciem, laruam appellat Epictetus.

περὶ τοῦ ἁρπαστοῦ.] Martialis etiam hac voce vſus eſt. *Siue harpaſta manu pulueruleuta rapit.* Huius diminutiuum eſt ἁρπάστιον. Fortaſſis vtres inflatiles intelligendi ſunt, quos Itali Palonas vocant.

εὐγνωμοσύνῃ.] Dexteritatē hic vertere viſum eſt, ob ludi genus.

μηδ' αὖ τὸν κόλπον.] De ſua imperitia loquitur.

Namq; pila lippis inimicum,
& ludere crudis.
Nec his tantum, ſed etiam
claudis.

ὁ δὲ μίαν ἔβαλες.) Locus ſuſpectus: nec tamen quid melius occurrit.

ἡμιόνους μὲν ἡγεῖσθαι, ὄνους δὲ μή.] Semiaſini & aſini, feſtiue Græce dicuntur, vt Semidei & Dij Latine. Sed in voce muli, perit gratia ſcommatis, vt poſtea in verbis χαίρειν gaudere, & συγχαίρειν congaudere, pro quo nos gratulari dicimus. Et in Iſocrate τοῖς χαίρουσι ἀχαρίστως χαρίζεσθαι, & τῆς ψυχῆς ἕνεκα τἆλλα ποιοῦντες, αὐτῆς δὲ τῆς ψυχῆς ἀμελοῦντες.

ἀλλ' οἵα ἂν ᾖ ἐκείνη.] Qualiſcunque illa fuerit. Sed dic ei poſſit, quid laudis eſſe queat in veteribus calceis conſuendis? Et tamen id quoque dextre & diligenter facere præſtat, quam imperite & negligenter.

εἶτα ἂν ἐξέλθῃς.] Deinde ſi egreſſus fueris. Vnde? Num a tyranno? Propemodum ſuſpicor deeſſe aliquid.

ὥσπερ ἂν εἰ ἀπόλυτοι ἦμεν.] Quaſi abſoluti eſſemus. Vrget hoc Epictetus, totum mundum vnum quoddam eſſe magnum corpus, cuius ſinguli homines particulæ exiguæ ſint, & τῶν πρός τι. Neminem ſibi naſci, viuere aut mori, ſed mundo: & quicquid accidat, id ad mundi ordinem conſeruandum pertinere, atque æquo animo ferendum eſſe.

Νῦν οὖν ἐμέ.] Nūc ergo me. Verba ſunt indignantis μ μηλικά.

ἐν τούτῳ τῷ περιέχοντι.] Pt lemæo frequens eſt cœlos aerem appellare τὸ περιέχ quod terras vndique circ det, & quaſi complectatu

In Caput 6.

τὸ συνημμένον ἀδιάφορον.] Pronuntiatum connexu res indifferens eſt. Si res i eſt indifferens & parui m menti. quid tantæ laudis reprehenſionis habere pot eius vel recta vel praua adm niſtratio? Vilis enim & ab ctæ materiæ, quæ præcl forma, hoc eſt, tractatio e poteſt? Nam vtcunque ſis egregius ſutor: quid tū po ea, ſi nihil niſi putidam a tam conſuas?

ἐν οἷς μὴ περιεσκέψασθε.] quibus paratus non es. C 1. Officiorum: Ad quas aptiſſimi erimus, in iis tiſſimum elaborabimus. aliquando neceſſitas ad nos detruſerit, quæ no ingenii non erunt: om adhibenda erit cura, m ditatio, diligentia, vt ſi non decore, at quam nimum indecore fac poſſimus, &c.

τοῖς περιπεπραμμένοις.] F taſſe τοῖς περὶ αὐτὸ πεπειραμ νοις, exercitatis in ea re.

ἐπὶ

ἐπιτεταγμένοις legas, erit,iis ibus ea res commiſſa eſt.

κεκλιμένην.] Inclinatam. rtaſſe κεκλεισμένην clauſa ſi forte alia ratio clauden- & aperiendi fores olim fu- t, quam apud nos.

ἀεὶ τῶν δυσφυεστέρων ἔχομαι ἐς τὸ τυγχάνειν.] Verba ſic dinabis, ἔχομαι ἀεὶ τῶν δυ ςτέρων ſcilicet ὄντων πρὸς τυγχάνειν. Sicut dicimus υὴς πρὸς τὰ γράμματα, ap- ad diſcendas literas. Si τὰ φυέστερα abſolute & πρὸς τὸ χάνειν, πλικῶς ſumas, pro τύχω: minus placet.

γὰρ ἀπόλυτοι γίνονται.] Neq; m abſolutæ naſcuntur cæ: hoc eſt, non ſua tan- n cauſa, ſed inprimis pro- r homines. Sic ipſi homi- propter Deum, atque atum vniuerſi.

οὐ γὰρ ἴσμεν τίνες ἐσμέν;] An oramus qui ſimus? poſ- t hæc etiam affirmatiue i, ſine interrogatione. lti enim ſe non nouerũt, meditatas habẽt res hu- nas, ideoque ſunt queru- Sed interrogatio eſt acri- & magis vrget. Oporte- nos ſcire qui ſimus, & me- atas habere res huma- s.

καὶ περιστάσεις αὐτὰ καλοῦ- .] Quia hæc ab etymolo- Græca pendent, Latine reddi non poſſunt. περιστάσεις verbum verbo ſi expri- mas, circumſtantias ſignifi- cat: ſed capitur ἀντὶ στενοχω- ρίας καὶ συμφορᾶς, pro angu- ſtiis & calamitatibus.

τὸ γενόμενον φθαρῆναι.] Quod ortum fuerit interire. Scimus quidem hanc eſſe naturæ legem: ſed aſſueti corporibus, atque aliis re- bus animi, & mortis atque inferorum metu, plerique inuiti ab eis ſeparantur.

τί σοι μέλει ποίᾳ ὁδῷ.] Quid tua refert qua via de- ſcendas ad inferos? Quod ad exitum attinet, eadem res eſt: vt ante diximus. Æ- que enim mortuus eſt, quẽ febris peremit, atque is quẽ tyrannus. Sed tamen mo- dus gerendæ rei multo eſt a- trocior, valente corpore, immatura ætate, excarnifi- catum & extruciatum in te- tri carceris ſqualore, produci in publicum, atque omni ſpectante populo, vt male- ficum gladio aut ſecuri per- cuti, ſtrangulari, ſuffocari in aquis, igni cremari. For- titer quidem hæc dicuntur: ſed cum ad rẽ ventum eſt, vereor ne magnifica iſta ver- ba euaneſcant.

ἐξ μησὶ ἵνα σφάξῃ.] Non ille quidẽ ſex menſib. cerui- ces aut iugulũ ferire poteſt,

ſed pluribus annis ſic excarnificare poteſt, vt quiuis dies ſit morte acerbior. Id quod D. Methodio accidiſſe, in ſepulcrũ cum latronibus concluſo, vbi cadauerum fœtorem ferret, cæteraſque ſordes, Zonaras noſter ſcribit.

ἀλλαχοῦ εἶναι, ἐν ῥώμῃ; ναί.] Alibi eſſe. Romæ? Sic. Fortaſſe ἀλλαχοῦ εἶναι ἢ ἐν ῥώμῃ, Alibi eſſe quam Romę? Difficile & moleſtum fuit ciui, aut aſſueto magnificentiæ Romanæ, carere vrbis aſpectu.

ἄν σοι ποιῇ, ἀπελθούσῃ.] Lego ἄν σοι δοκῇ, Si viſum tibi fuerit. Etſi, cum ſæpius hæc loquẽdi forma occurrat: dubitari poteſt, an ſit aliquis Epicteti ἰδιωτισμός.

ἐν ἵσιν οὖν ἀποθνήσκειν μέλλω.] Fortaſſis οἷς ἐναποθνήσκειν μέλλω.

In Caput 7.

εἰ δὲ μεμάθηκεν.] Fortaſſe poſt δὲ, diſtinguendum εἰ δὲ, ſcilicet οἶδεν: ſi vero nouit, didicit: hoc eſt, nõ quatenus hariolus aut augur, ſed quatenus philoſophus eſt. Sed fortaſſe rectius ſic legetur: οἶδε τί ἐστιν ἀγαθόν; ἢ μεμάθηκεν. Scitne quid ſit bonum? aut didicit, &c.

Σοῦ μέλλω πυνθάνεσθαι.] Tene rogem? interrogatiue & negatiue. Sequitur: cum Grammaticam ignores, ph
loſophiam ſcire qui potes?

ἐνθάδ' οὖν, ὅπου.] Scilicet ε
θα τὸ ἀληθὲς, ἢ τὸ συμφέρ
Itane hic demum ita erud
tus es, vbi, &c.

Διὰ τοῦτο ἡ γυνὴ καλῶς.] R
cte igitur illa mulier. Sent
tia eſt: Recte eam feciſſe, qu
non euentum timuerit, ſ
officium fecerit. Pro κατὰ
εἰπόντος, lego κατὰ τῶν εἰπόντα
vel πρὸς τὸν εἰπόντα.

Ναὶ κύριε, ὡς ἡ τύχη θέλει
Recte domine, vt Fortu
vult. Videntur verba eſſe c
ſultoris, animi æquitatẽ p
ſe ferentis, cum is ſpe & n
tu ſit attentus.

ἐμπαίζουσιν ἡμῖν.] Illudu
nobis, ſcilicet optima qu
que & iucundiſſima, fa
pollicendo, aut etiam van
terrores augendo, vt ſui
ipſi τί οὖν, peculium augea
aut morbo animi ſui ac m
leuolentiæ indulgeant.

τί οὖν; δεῖ δίχα ὀρέξεως ἔρ
χεσθαι καὶ ἐκκλίσεως, ὡς ὁ ὁδοιπ
όρος.] Quid ergo? ſcilicet,
gendum. Subiectio ſequit
Veniendum eſt, &c.

Νῦν δὲ τρέμοντες τὸ ὀρνιθ
άριον κρατοῦμεν.] κρατεῖν τὸ ὀρ
νιθάριον, Tenere auiculam, ſ
ne cerimonia aliqua ma
ca, ignoro. Quid vero, ſi p
κρατοῦμεν legas ἀσπαζόμεθα. N
auiculã metuentes, vacill
mi

us, parum nobis conſta-us: aut ἀπεργάσασθαι, vellemus nos auiculam conſecta-& in noſtras partes tradu-re poſſe.

πίστευσόν μοι ἐξελθεῖν.] Per-mitte mihi exire. Non ſatis ſeo quid ſibi velint hæc verba, niſi forte ad augurem hæc præ metu & ſolicitudine dicat conſultor, vt liceat exire templo, ad inauguran-dum capto.

In Caput 8.

ὑπηρετικὸν γὰρ γέγονεν ἄλλοις, κατὰ προηγούμενα.] ὑπηρετικὸν ὑπηρετικόν: & fortaſſe τὰ προηγούμενα, vel οὐ καὶ προηγούμενα. Sicut ſupra τὸ πόλυτον, ita hic τὸ προηγούμενον vſurpare videtur, de iis quæ ſuapte cauſa ſunt, & nō ad aliorū vſum referuntur.

ὁ ὄνος ἐπεὶ γέγονε;] Fortaſſe τί ἔτι.

οὐ μὴ παρόντος.] Quo bono non præſente. Suſpectus locus, & dubius. Sed ſenſus hic fie videtur: Si bonum hominis non ſit in animo poſitum, nuſquam id alibi inuentum iri. Poſſit etiam fortaſſe legi τὴν οὐσίαν τοῦ ἀγαθοῦ; interrogatiue: & poſtea iterum, οὐ, μὴ παρόντος. Nonne ſi bonum in animo nō ſit, &c. Sed malim abſque negatione legere οὐ παρόντος, vt ſit ſenſus: Cum in animo bonum hominis fuerit inuentum, nihil aliud dicendum eſſe bonum.

εἰ οὖν οὐκ ἔστι θεῶν ἔργα κἀκεῖνα; ἐστὶν, ἀλλ' οὐ προηγούμενα.] Poſt κἀκεῖνα ponenda interrogatio, cui ἐστὶν alterum reſpōdet. Deus etiam alias res fecit, bonæ ergo ſunt. neque enim quicquam mali Deus facit. Sed ſi cum excellentia mentis conferantur: earum bonitas velut in nihilum redacta, tanquam fumus quidam euaneſcit. Hoc argumento Stoici refutari poſſunt, cum quicquam præter virtutem bonum eſſe negāt. Eſt igitur & corpus bonum, quia factum a Deo. Sunt & ea bona quæ conſeruando corpori ſeruiunt: quia & ipſa facta a Deo. Abuſus, hominum vitium eſt, non Dei, aut ipſarum rerum.

ὅταν συνουσίᾳ χρῇ.] συνουσία colloquium, familiarē congreſſum, & vitæ conſuetudinem cum aliquo ſignificat. Capitur & ἀντὶ τῶν ἀφροδισίων, vnde συνουσιάζειν. Et in hac poſtrema ſignificatione hic accipio, quia ſequitur, ὅταν ὁμιλίᾳ. Nec abſurde rei Venereæ fit hic mentio. Neque enim vnquam homo dignitatis ſuæ magis meminiſſe debet, quam cum a ſeipſo maxime, atque in beſtiam

degenerat. Tum enim maxime eſt homo.

Arrectos quoties attollit ad æthera vultus.

Fit pecus, in terram cum prono pectore vergit.

ἀργυρεῦν ἔξωθεν.] Argenteũ extrinſecus: quia non licet argentatum dicere, vt auratum.

μὴ ζεπεινώσῃ αὐτὸν ῥάκη περιθέντα.] Fortaſſe περιτεθέντα. Ne panni circumpoſiti eum humilem reddant, & deforment.

καὶ ἢ ὁ τεχνίτης τοῦ τεχνητοῦ ὅμοιος ἐν τῷ καλλωπίσματι τοῦ καλλωπίσματος.] τὸ τεχνητὸν intelligi poteſt opus arte expreſſum, τεχνάσματα. Sed ſẽtentia poſtulare videtur vt legas τοῦ τεχνίτη. Artifex eſt Deus, artifex eſt Phidias. Statua Mineruæ eſt opus Phidiæ: homo rationis particeps, eſt opus Dei. Cõferũtur & artifices & eorum opera. Deus infinito interuallo vincit Phidiam. Dei opus homo, infinito interuallo vincit Mineruæ ſtatuã Phidiæ opus. Si ergo Phidiam ſuum opus reueretur (ſcribuntur enim hæc ὑποθετικῶς κατὰ πρόσωποποιΐαν) quanto magis Deum revereri debet ſuum opus homo? Recte legitur, τοῦ καλλωπίσματι. Mendum in τεχνητοῦ decepit eũ, qui τοῦ καλλωπίσματι annotauit.

ἐὐθὺς ἔχῃ τὰς δυνάμεις.] [illegible] tua ſimilitudinem hab[illegible] hominis: ſed mentem, ſe[illegible] ſus & motum non habe[illegible] Vnde ſimulacra in ſacris [illegible]teris deridentur, quod oc[illegible] los habeant, nec videan[illegible] aures, nec audiant: nare[illegible] nec olfaciant: linguas, n[illegible] loquantur: manus, nec pa[illegible]pent: pedes, nec ambu[illegible]lent, &c.

καταισχύνεις αὐτό.] τὸ καλλώπισμα. ſed malim αὐτὸν τὸν δημιουργόν.

ἀλλὰ καὶ καταισχύνεις.] M[illegible]lim καταισχυνεῖς, in futuro.

ὕπω κατ' ἀξίαν.] Verb[illegible] ſunt eius qui reſpondet [illegible] crimen arrogantiæ. Non dum, inquit, eam præ me fe[illegible]ro grauitatem, quæ philoſo[illegible]phum decet. Vos me ſeue[illegible]riorem dicitis: ego leuiore[illegible] quam par ſit, me eſſe fateo[illegible]

In Caput 9.

ἀφ' ὧν ἐστὶν ἡττᾶν.] Fortaſſ[illegible] ἐφ' ὧν. Apparet eſſe prouerbi[illegible]um, quo honeſtior calami[illegible]tatis auctor inferiori præfe[illegible]tur. Honeſtius habetur a[illegible] Achille occidi, quã a Ther[illegible]ſite. Vnde apud Ouidiũ A[illegible]chelous de Hercule: Nec t[illegible] Turpe fuit vinci, quã contẽ[illegible]diſſe decorum. Magnaq; da[illegible] nobis tantus ſolatia victor[illegible]

αὔξει

κύξει δ' ἑκάστην καὶ σώζει.] taſſis ἕκαστον, niſi φύσιν aut ἕξιν deſit.

ἀποκλύει δὲ τὸν ἀναιδῆ.] Le- τὰ ἀναιδῆ, ſcilicet ἔργα.

τὸν ἀναίσχυντον, τὸν ἄπιστον.] detur librarius indoctus t oſcitans omiſiſſe quæ- m, ratus ea abundare. Le- τὸν ἀναίσχυντον ἢ ἀναισχυν- , τὸν ἄπιστον ἢ ἀπιστία: vel ge- re neutro, τὸ ἀναίσχυντον, τὸ ιστον.

αἱ ἀκατάλληλοι λήψεις καὶ -εις.] Inconuenientes ſeu pares acceptiones & da- nes, ſi ita liceat dicere. E- ſententiam appendere alui, quam verba minus onea annumerare.

ς ὑπολήψεις τῆς ἐνεργείας τῆς -θαις χρηστικῶς ἔχομεν.] χρηστι- ῶς ἢ χρηστικόν τι ἔχειν videtur cere, τὸ διὰ τῆς χρήσεως κτή- σασθαι, aliquid vſu & exerci- tione paraſſe, vel ad vſum que exercitationem ac- mmodare.

τὰ δὲ ἀμφότερα.] Fortaſſis δέτερα, vel ἀδιάφορα.

καὶ τάχα ἐκείνου χρηστικώτε- ν τεχνολογήσεις.] τὸ χρηστικώ- ερον, non tam dexteritatem ſolertiam, quam vitæ v- m & mores ſignificare vi- etur: vt innuat pſeudoſtoi- vitam doctrinæ Epicuri agis eſſe conſentaneam, uam ipſius Epicuri, cuius continentia & in amicitia colenda fides, aliæque virtutes ab aduerſariis etiam celebrantur: cum falſo nominati Stoici, Et curios ſimulent, & Bacchanalia viuant.

ὅταν ἀναλάβῃ τὸ πάθος τοῦ βεβαμμένου καὶ ᾑρημένου.] Cum ſuſceperit affectum tincti & amplexi, ſcilicet Iudaiſmū. Habuerunt & Iudæi ſuos baptiſmos, non tam religionis quam munditiæ, vt opinor, cauſa vſurpatos. Sed quia primi Chriſtiani apud Iudæos fuerūt: Chriſtianos, quorum χαρακτὴρ & nota eſt baptiſmus, cum Iudæis, qui περιτομὴν habent, confundere videtur: & παραβαπτιστὰς eos appellare, qui Chriſtianæ religionis arcana non religioſe obſeruent. Libro quarto Chriſtianos appellat Galilæos, eadem de cauſa: vt & Iulianus dixit, Viciſti Galilæe.

In Caput 10.

αὕτη δ' ἀδούλευτον.] Malim αὐτὴ δ' ἀδούλωτον.

οὐχ ἓν τῶν ὑπηρετικῶν, ἀλλὰ τῶν προηγουμένων.] Fortaſſis ὑπηρετητικῶν. Nam video multa verbalia actiua in τικὸς deſinentia, corrumpi vitio librariorum, & ſcribi per ικὸς, ητ ſyllaba omiſſa. Hinc θεωρικὸς & παραμυθικὸς, aliaque inepta.

Sed ad rem quod attinet, τὸ ὑπηρετητικὸν καὶ τὸ προηγούμενον hic opponuntur.

Μηδέποτ' αὐτοποιήσασθαί τινος πρὸς ἑαυτὸν τῶν ἀπροαιρέτων.] Lego πρὸς αὐτὸν. ſignificat fraternam coniunctio nem antiquiorem eſſe debere pecunia.

αἰδῶ καὶ καταστολὴν.] καταστολὴν intelligo, mores ad grauitatem compoſitos.

οὐδὲν ἔχομεν αἰδήμονες φύσει ἔχομεν.] Puto poſt φύσει ponẽdam diſtinctionem, ſic, οὐδὲν ἔχομεν αἰδήμον φύσει ἔχομεν. Et mox cætera quoque ſic diſtinguito: οὐκ ἔχομεν φύσει πιστὸν; φύσει στερκτικὸν; φύσει ὠφελητικὸν; φύσει ἀλλήλων ἀνεκτικόν;

συμφυλικὸν ἐλάττωμα εἰς κτῆσιν.] Lego ἢ εἰς κτῆσιν, & ὅπου δ' εἰς τίνα.

ὁ ἐξαπατηθεὶς ἢ ἀδικήσας.] Qui deceptus eſt, aut iniuriã fecit. Niſi ὁ ἐξαπατηθεὶς de eo intelligatur, qui errat, fallitur, de rebus male iudicat, malim ὁ ἐξαπατήσας. Qui aliquem decepit, aut affecit iniuria.

φύσει στερκτικόν.] Lege στερκτικὸν, a στέργω, non a στερέω. Baſilienſis editio habet στοργητικόν. Sed hoc melius. nam στοργέω ἄχρηστον, vt opinor: & verbalia ſunt hæc, ὠφελητικὸν, ἀνεκτικὸν, στερκτικόν.

οὐδ' ἐγγὺς διαφερόμεθα.] Ne prope quidem diſceptamus. τὸ διαφέρεσθαι hic ſignificare videtur, ſua intereſſe putare, curare aliquid, laborare de aliquo. quaſi dixiſſet ἥκιστα φροντίζομεν, ἢ διαφέρει ἡμῖν ἡγούμεθα.

ἐν τῇ σχολῇ.] Subinde occaſionem captat Epicteti inſectandæ ignauiæ in agẽdo, & curioſitatis in diſputando philoſophorum.

In Caput II.

ἀφ' ὧν ὡρμώμενοι.] Scilicet τῶν δεδιδαγμένων ὑπὸ τῆς φύσεως. Quia (inquit) nõnulli ſunt qui natura valent iudicio idem ſibi omnes arrogant.

εἰ δ' ἀρχὴ φιλοσοφίας.] Fortaſſis ἡ δ' ἀρχὴ φιλοσοφίας, habet Baſilienſis editio, Philoſophiæ vero principiũ eſt. Vel εἴη δ' ἀρχὴ φιλοσοφίας principium philoſophię hoc fuerit. Vide Lector, ne te diſtinctiones fallant. Verba ſic ordinanda cenſeo, αἴσθησις ζήτησις, καταγνωσις, ἐρεῦνα, διέρευσις, ἀρχή ἐστι φιλοσοφίας.

οὐκ ἔστιν ἀρχὴ φιλοσοφίας πάντα καλῶς ἔχειν.] Aduerſantia verba ſunt, veri & falſi inueſtigandi regulam repudiantis, & omnes omnium opiniones veras eſſe aſſerentis.

καὶ ἐν ζοὶ ζυγὸν.] Lego καὶ ζοὶ ζυγὸν, genere neutro: niſi forte καὶ εἷς ζοὶ ζυγός.

εἰ

εἰ δὲ μὴ, σὺ καὶ ἐπὶ οὐδὲ τῷ ζυγῷ.] Fortaſſis σὺ καὶ οὐδέ τι. im nō modo voluptatem, d ne teipſum quidem truna dignum iudicabo. Non ermittit auditori, vt inepte ſpondeat. προλήψεις Epi eti ſunt, Bonum oportere ſſe ſtabile: &, efferri homi em oportere ſuis bonis, hoc t, vero iudicio & recta vontate.

In Caput 12.

ἃ μὲν δεῖ μαθόντα εἰδέναι χρῆσθαι λόγῳ, ἐκεῖνοι] Quius rebus perceptis tenendū ſt, quemadmodum ratione t vtendum, eæ res tenētur noſtris: hoc eſt, diſcipulis octrina non deeſt, ſed exeritatio & accōmodatio præeptorum. Verba ſic ordinais: ἃ μαθόντα δεῖ εἰδέναι χρῆσθαι λόγῳ: hoc eſt, ἰστέον πῶς χρηστέον λόγῳ.

ἂν παρὰ σκέλος ἀπαντᾷ.] Si ræter pedem occurrit. hoc ſt (vti coniicio: nunquam eim alibi lecta mihi eſt hæc ormula) ſi abſurde atque ineptereſpōdet. Videtur ſum um a luctatoribus. παρὰ πόδας eſt aliud, quod interpreantur confeſtim, e veſtigio.

ἰδιώτῃ.] ἰδιώτης. Niſi forte le induſtria Latina termiatione vſus eſt.

οὐ γὰρ ἀντιπαρακολουθεῖ τοῦ κεφαλαιώδους τοῦ ὁρικοῦ ῥήματος τεχνικοῦ.] Malim ἀκολουθεῖ, ſcilicet ὁ ὁρισμός. Et poſt ὁρικοῦ, interpungendum, vt noua periodus ſit ῥήματος τεχνικοῦ τούτου, addito pronomine. Idiota non intelligit quid ſit ὁρισμὸς, nec quid κεφαλαιῶδες ὁρικόν. Heſychius τὸ κεφαλαίωσιν exponit συντόμως συνάγειν. Erit ergo τὸ κεφαλαιῶδες, τὸ σύντομον. Non ſeruat hæc definitio breuitatē definitionis Niſi forte idem valeat quod τὰ κεφάλαια, leges definitionū: definitum cum definitione conuerti non poteſt.

συγκαθέντες εἰς τὸ τοιοῦτον.] Scilicet ἑαυτούς. Si in arenam deſcenderint.

φύρονται καὶ φύρουσι.] Miſcentur & miſcent: hoc eſt, exagitant & exagitantur, vel, nullum diſputationis ordinem ſeruant, alteri inepte rogant, inepte reſpondent alteri.

καὶ παύειν μάχην.] Sedare pugnam. Supra, οὕτω γὰρ ἐναργῆ εἴληφε τὰ ἀπὸ τῶν ἐννοιῶν, ὥστε πάντα συναισθανόμενον τῆς μάχης, ἀναχωρεῖν ἀπ' αὐτοῦ. Pugna igitur hic non concertantium, ſed orationis intelligatur, ſi quid repugnet principiis & notionibus. Explicabat controuerſias, erroreſque refellebat Socrates.

οὐ οὕτω τύχῃ, πλουσίῳ.] Lego

κὴ vel ἢ πλουσίῳ πυθέσθαι. Cur diues & honoratus potius alloquendus, quam pauper & obſcurus? An quia his recta inſtitutione in primis eſt opus? Nam adoleſcentes diuites, nobiles, mercedis gratia venari, ſophiſtarum eſt.

ἀλειπτικῆς ἰατρικῆς.] Lego ἀλειπτικῆς κὴ, vel ἢ, ἰατρικῆς.

εἰκῆ γ' ὡς ἔτυχεν.] Lego εἰκῆ γε ἢ ὡς ἔτυχε.

ἐπιμεμέληταί σου.] Videtur deeſſe κὴ, aut πάνυ γε, vel ſimile aliquid.

Μαθὼν παρά του.] Lege παρά του, pro παρά τινος.

τί δὲ ζοι βέλτιστε, τίς μου εἶ;] Fortaſſe τί δὲ σὺ βέλτιστε; τίς μοι εἶ;

διαφεράμενος.] Repetatur, Sane periculum eſt ne, &c.

τούτου τοῦ πράγματος ἤμην ποτὲ ζηλωτής] Hæc ad Epicteti perſonam refero, vt ſignificet, olim ſe cum diuitibus diſputare ſolitum, priuſquam eorum inſolentiam & pugnos eſſet expertus. Supra enim dixit, Romæ hoc non ſatis eſſe tutum, quamuis Socraticum.

In Caput 13.

Ἡ ἀσφάλειαν γράφει.] Aut ſecuritatem ſcribit. Intelligo cautionem de recepto ære alieno, qua quis ſibi ſatisfactum eſſe teſtatur.

ψεῦδος ὑπολαβεῖν.] Lege ψεῦδος.

ὁ δὲ Σωκράτης ἐμελέτα λέγειν.] Paulo poſt μεμελέτη meditatus erat. Signific orationem generoſam ab animo generoſo & bene inſtituto proficiſci.

ἐκείνοις οἷς μεμελέτηκε τ θαρρεῖν.] Suſpectus locus, ſi τὰ θαρροῦντα pro θαρρύνοντα accipias. Eo ſic locutᵘ e quod ea meditatus erat, qu confirmant animos.

σὺ δ' ἐπὶ τὰ σαυτοῦ βάδιζε Tu ad tua te confer. Reic eum qui otioſe argutatu neglecta rerum neceſſari rum meditatione.

In Caput 14.

Ὡς τε φυσικῶς κὴ ἐπιθέτους Affectiones & naturales accerſitas, id eſt, volunta ſuſceptas cuiuſmodi ſunt a finitatis & amicitiæ.

εἰ συνηθῆς.] Α' συνηθὴν μι, vt ſupra.

τὸν κολοφῶνα πείθω.] τὸν κο λοφῶνα accipio, vt τὸ κεφα λαιον, & καὶ τὸ μέγιστον. For taſſe legendum, καὶ τὸν κολο φῶνα δὲ αὖ πείθω ὅτι οὔτε.

ἄνθρωπε δοκεῖς μηδὲν ἔχειν.] Fortaſſe δοκεῖς μοι δεινῶς: a potius, μὴ εὖ ἔχειν. Videri mihi male affectus μηδὲν ἔχειν nihil habere: quorſum pertineat, non video.

ἀσιτη

ἀσίτηϛον.] ἀσίτηστον σήμερον, go.

τὰ μὲν κτήνη πεπραθησόμενα.] xploranda. Sed malim πεπρασόμενα, iumenta vendenda adducuntur. Poſt ἱστρήνυτις ἀπιλθεῖν lego.

In Caput 15.

Σκληρῶς ἔχειν ὧν ἔκρινον.] μόνοις τούτοις viſitatum. uare fortaſſe legendum ἐκεῖνων.

ἔχοιτο αὐτοῦ τῆς λαλιᾶς.]Forſſis ἐχόμενον, cum inſiſteret ediæ.

τῶν δὲ νοῦν ἐχόντων οὐκ ἔστι μεθεῖναι.]Lege οὐκ ἔστι.

Μωρὸν οὔτε πεῖσαι οὔτε ῥῆξαι.] Stultus nec a ſententia duci, nec rumpi poteſt. umpi certe & occidi poſt. Fortaſſis igitur a ῥύω ῥύσαι, vel ῥύσασθαι legendum. ut lingua nobis vernacudicimus, Narren ſan man der rahten noch helffen / oder/ dem nicht zurahten/dem iſt auch t zuhelffen.

Δυσμεταχείριστον οὐδέν ἐστι] it δυσμεταχειριστότερον legendum: aut δυσμεταχείριστον οὕτως οὐδέν ἐστι. Poteſt τὸ οὐκ ἔστιν, etiam ad ſtulti peram referri: vt is di, Nihil eſſe quod mont alij.

οὐ θέλεις τὰ τοῦ νοσοῦντος πο] ποιεῖν facere legendum: a πιεῖν, bibere. Loquitur enim nõ de potione hellebori, ſed de officio ægrotantis.

ὦ τόνου νοῦ χρή.]Lege χρῆ, a verbo χράομαι.

In Caput 16.

πάντ' ἐμέμνητό τις ἡμῶν ἔξω.] ἔξω, ſcilicet τῆς σχολῆς καὶ διατριβῆς. Num extra ſcholam & diſputationem. Senſus eſt, hæc ſola perpetuo in memoria habenda in omnibus vitæ actionibus.

ἀποκρίνεσθαι τοῖς πράγμασι.] Reſpondere ipſis rebus: hoc eſt, diſcernere res, & iudicare de rebus.

ὁ αὐτὸς διαμέλλεις.] Lego διαμένεις. Nam διαμέλλεις non placet.

ὅτι ἀνείληφε τὰ γεγραμμένα.] Se ea quæ ſcripſerit, mandaſſe memoriæ. Sic hoc loco τοῦ ἀνειληφέναι vtitur, vt ſubintelligatur εἰς τὴν μνήμην.

τί ἐστι ψόγος.] Videtur addēdū τί ἐστιν ἔπαινος; τίς ἐγκρατής;

τὰ τὸν ἔχειν καλόν.] Pro τὰ τὸν, quid ſit legendum, non occurrit. ῥαδίως aut κεκτῆσθαι non placet κόσμον ἔχει καλὸν, ornatum pulcrum habet, explendæ lacunæ cauſa verti, donec aliquid melius occurrerit.

αὐτὸ παῦσαι.] Fortaſſe πότερον αὐτὸ παῦσαι τινα θαυμάζομεν περὶ τὰ ἐκτός.) Videtur legendum τινα θαυμάζομεν; Quænã miramur? τὰ ἐκτός,

Res externas: vt τὸ περὶ redūdet. Niſi forte aliquid deſit.

τί ἂν, ἐνδέχεται.] Videtur legendum. τί ἂν ἐνδέχεται; Quid ergo fit? Non poſſumus eſſe metus expertes. Si vero οὐ δυνάμεθα abeſſet: legerem, τί ἂν; ἐνδέχεται, ὅταν τὰ ἐπιφερόμενα καρτερῶ ἡγώμεθα, μὴ φοβεῖσθαι; μὴ ἀγωνιᾶν; Nam conduplicata interrogatio acriorem facit orationem.

οὐδὲ τί.] Lego οὐδὲ τί εἴπῃ.

τίς ἡμῶν οὐκ ἐνεκοιμήθη ὑπὲρ ἐνεργείας.] οὐκ redundare videtur. Quis noſtrum ob actionem indormiit? ſcilicet, in æde oraculi. Fuerunt enim loca, vbi oracula per ſomnia reddebantur: vt in antro Trophonij, in æde Æſculapij, & fortaſſis alibi.

τίς; ἕνα μοι δότε.] Quis? vnū mihi date. Dubium eſt, an poſt τίς membrum aliud deſit. Nám & ſic ſententia bene ſe habet.

ταπεινοὶ εὐσχήμονες.] Lego ταπεινοὶ, ἀσχήμονες.

ὅλοι ἀτυχήματα.] Toti fruſtrationes: hoc eſt, votorum perpetuo ſumus impotes.

ἐπὶ τῆς ἀμελετησίας.] Malim ὑπὸ, præ incogitantia, quia iſta meditati non ſumus.

ἐξίσταμαι καὶ φαντάζομαι, &c. οὐκ ἐπέρχεται.] Poteſt eſſe ἀνακόλουθον. Verum conſtructio poſtulat, φαντάζομαι vel ἐξίσταμαι φανταζόμενος, ἢ καὶ οὐκ ἐπέρχεται.

ὅλων τῶν ἡμερῶν.] Legendum ὅλῳ.

εἰ θέλεις μὴ καλεῖν.] Lege Viſne me accerſere nutri Et τί γὰρ διαφέρει, τίνος ἥττω καὶ οὐκ τίνος κρέμασαι: pro ἐς κρέμαται legendum puto.

τί κρείττων εἰ τοῦ διὰ κοσιον.

κλάοντος, ἢ διὰ γυμνάσιον.] Lego εἰ διὰ, per ει dithongum. Nam vnius lit permutatio totam ſenter am peruertit & obſcur Quia de infante & nutr locutus eſt, κοράσιον verti pam: etſi ad Achillem q que, Briſeidis raptum de rantem referri poteſt, c philoſophum grauiorem conſtantiorē eſſe vult. E enim deridet, qui cōſueti gymnaſium & adoleſcent los auditores grauate rel quit.

πίνειν μέλλει. τὸ γὰρ μάρκιον Martia aqua, olim Auf dicta, ab Anco Martio R mam ducta. Plinius lib. cap.3.

βιοῦτω προσπαθῆς.] προσπάθης lege: niſi forte προσπαθεῖν pro προσπάσχειν vſu parit.

πράγματα τυγχάνοντ' ἐπίσῃ.] Vſitatius dici vid

rett

tur, πρᾶγμα τ' ἐμπεσόντα γχωνὴ.

εἰ δὲ δεῖ παρακηλεῦθεῖν.] δὴ niunctio reponenda, & ο ἐν ζωτῷ, legendum forſſis ἐν σαυτῷ in teipſo. Aldit opinor ad illud, οἷα ὁ ϑρωπος μικρὸς κόσμος.

οἷα εἰσαγωγὰς ἔπραξέ τινας.] ἀτῆειν εἰσαγωγὰς pro συγγράφειν, vel συνϑέναι poſim exiſtimo. Etſi autem riani noſtri ea fuit eloentia, vt ὁ νεώτερος Ξενοφῶν pellaretur: tamen Epicte- quam ſua, dictione vti ſe aluiſſe profitetur. Epictes autem rerum quam verrum ſtudioſior, ſe ab rhere vt indiſertum fuiſſe cōntum, non diſſimulat.

φυγὴν τινα φυγεῖν εἰς ἄπαντ.] Scilicet χρόνον, perpeo exulare.

χρεῶν ἀποκλαύσματα.] cipio, ἃ ἀποκλαίονται αἱ ις:) quibus ploratibus aculariū aures complentur.

ἀπονοήθητι ἤδη.] ἀπόνοιαν intelligo, non deſperanem ignauam, ſed audam inſignem in rebus aris expetendis.

ἐν βοὸς κοιλίᾳ καϑήμενος.] In ntre bouis ſedens. Nec hęc mula mihi vnquam anac lecta eſt. Fortaſſis ad ytharum prouerbium τὸ βύρσης καϑίζεσϑαι, facete alluſit. Sed haud ſcio, an vaſculum aliquod cunarum ſimile, an vero puluinus coriaceus, aut aliquid aliud intelligatur.

ἡρακλῆς εἰ τοῖς ἐν οἴκοι.] Lego ἡρακλῆς δ' εἰ τοῖς μὲν οἴκοι.

Συνηϑεῖς ἔχει φίλους.] ἔχει καὶ φίλους, ſcilicet ἡρακλῆς.

In Caput 17.

ἃ οὐκ οἰόμεϑα εἰδέναι.] Malim ἂν, vt repetatur ἕνεκα, vel, δι' ἅ.

οἱ δ', ἵνα ἀπ' αὐτῶν περιποιήσωνται.] De philoſophis intelligi poteſt: Vulgus, inquit, argutias amat, philoſophi quæſtum. Sed nihil vetat quo minus etiam ad auditores referatur, qui eundem quæſtum ſibi proponant, vt faciunt Theologi, & aliarum artium profeſſores.

τοῖς φωνοῖς.] Lego ταῖς φωναῖς, vel τὰς φωνάς.

ὁ μὲν λέγει ανάτεινον.] τὸ ἀνατείνειν Lexica inter cætera etiam ſubducere interpretantur, ſed ſine exemplo. Sed ſiue ἀνάτεινον, ſiue ἀσίτησον legendum, de ſententia ſatis conſtat. Vtitur hoc verbo etiam in lib. 4. ſenſu eodem.

ἐπὶ τ κτ τ βίον. ἀγαϑὸν καὶ κακόν.] Poſt βίον punctum ponendum. ἀγαϑὸν καὶ κακὸν noua eſt periodus.

καὶ τί μοι νῦν τὴν πρὸς ἀλλή-

λους.] Videtur ἐπαιτητικόν. Quid vero ſi καὶ τί δ᾽ εἰ νῦν τὴν, &c. Quorſum attinet.

Μὴ θέλε μέλλειν.] Lege μένειν.

ἀποτεύξει, περιπέσῃ.] Lege verba iter ἀποτεύξῃ, περιπέσῃ. fruſtraberis, incides.

καὶ τί ἐπιλέγῃς.] Legendum ἔτι λέγῃς.

αὐτὸν τοιοῦτον.] Malim ἑαυτὸν, vel αὐτόν.

ἥδιον δ᾽ ἀσφαλῶς γίνῃ καὶ ἀσείστως.] Fortaſſis ἀσείστως, inconcuſſe, vel ἀκινήτως.

καὶ ἐν μελαγχολίᾳ.] Supra etiam hoc verbo vſus videtur pro ægritudine, lib. 1. cap.

οὐ θεὸς εἶ ὦ ἄνθρωπε.] Affirmatiue hoc accipio, vt ſit approbatio magni animi.

προπίθεσθαι.] Fortaſſis προτίθεσθαι proponitis, niſi pro συγκαθήσθαι ſit ſic ipſum.

πάλιν ἐπὶ ταῦτα ἐπανέρχεσθαι.] Malim ἐπὶ ταυτά. & ſic in cæteris etiam.

In Caput 18.

αὐγῆ λη.] γλῆς legendum.

οὕτω κἂν ἀφαιρέσης.] Διαμαρτάνειν alias eſt errare, excidere, fruſtrari. Hic idem valet quod ἐκλύεσθαι, ceſſare, remolleſcere.

ἀλλ᾽ ἔθισον ἄλλο τι πράττειν μᾶλλον αὐτ᾽ αὐτοῦ.] Suſpectus locus, obſcurus certe quidem. In quo vertendo verbis relictis, qualemcunque ſententiam ſum ſecu[tus]. Quaſi eſſet: αὖ δ᾽ ἔθισον ἄλλο τι πράττειν μᾶλλον αὐτ᾽ [...]

ὅταν ἡττηθῇς τινὸς ἐν συνουσίᾳ.] Cum alicui ſuccub[ue]ris in aliquo congreſſu. [...] ſubiicit, auctam eſſe int[em]perantiam, vel de gula v[el] inguine intelligo.

εἰς αἴσθησιν ἀξιῶν.] [...] ἄξων, oratio eo perdu[cit] vt ſentias malum.

ὁ γὰρ τοῦτ᾽ εἰπὼν.] Fort[aſſe] εἰ γὰρ ὁ τοῦτ᾽ εἰπὼν [...] ὁ μοιχὸς.

τοὺς κυριεύοντας.] Σοφι[σμά]των κυριεύοντα, ψευδόμενον, [...] χάζοντα, hic nominantur [a]pud Diogenem Laer[tium] multæ aliæ ſpinæ Sto[ico]rum recenſentur, non e[...]cantur: vt ὁ θερίζων λόγος [...] διπλώσεις ἀξιωμάτων ἐξ [...]λων εἰς ψευδῆ καὶ αὐτῆς συνημμένα, πιθανά, συμπεπλεγμένα, συναμμένα. [...] μένης. προσεκτικῆς ἀμφιβ[...] εἰσαγωγική, ἀντιστρέφοντες, [...]γοι καὶ συνημμένοι, περὶ μεταπιπτόντων λόγων περὶ μεσότητος, ἄποροι διά[...] λόγοι, ὁ ψευδόμενος, ὁ λανθάνων, ἠλέκτρα, ἐγ[κεκα]λυμμένος, σωρείτης, κερα[τίνης], φιλακρὸς, ὁ ἀχιλλεὺς λόγ[ος], id genus alia portenta [in] quibus tractandis & ex[pedie]ndis occupentur ij, [qui] abundant otio, quique

is magis capiuntur, quam :bus ſeriis. Quod patrum oſtrorum ætate vulgo in holis eſſe factitatum, mi- us miror, cum exemplo ſe- æ (ſi diis placet) grauiſſi- æ niterentur.

πλάτων μὲν ὅτι ἴσθι.] For- ſſe verbum φησὶ, vel κελεύει :eſt.

οὐχὶ τοὺς σαπροὺς τούτους ήκοντας.] Ludiones. Quid ſi ἥκοντας; quia ſequitur πε- θλεις.

In Caput 19.

Καὶ τοῦ ἀδυνάτου ἀδυνάτων ἀκολουθεῖν.] Etſi me ar- tias iſtas non ſatis intel- gere fateor, tamen quid ſi gatur τοῦ δυνατοῦ ἀδύνατον, l, quod perinde eſt, τοῦ ἀ- δυνάτου δυνατὸν μὴ ἀκολου- θεῖν. Nam impoſſibile non e conſequens impoſſibili, id eſt niſi ταυτολογία ina- ſ? quaſi dicas, Nihilum ni- lo eſt conſequens: aut vt eta, Ex nihilo nihil, in ni- lum nil poſſe reuerti.

In Caput 20.

τὰ τοῦ σκώληκος ποίει.] Faci- ea quæ ſunt vermis. Imi- e vermem, qui ſcilicet in o foramine delitescens, a- s vermes non curat.

ᾧ ἄξιον.] Fortaſſis οὗ, ſcili- : σκώληκος. vel ὧν, ſcilicet ν τοῦ σκώληκος.

καὶ ἐπαεισθέντες.] ἐπάδω vel ἐπαείδω, incanto: vnde ἐπῳδὴ & ἐπαοιδὸς, vel ἐπῳδὸς, incantamentum, & incantator.

ἀποκρύπτεσθαι πολὺ μάλιστα.] Videtur interponendum καὶ πολύ. & non multo poſt, τοὺς παραβατικῶς αὐτῆς ἔχοντας.

ἵνα σοὶ πάντα τηρῆται.] Vt omnia tibi conſeruarentur. Non ſatis aſſequor quid hęc verba ſibi velint. Vtrum, vt omnia bona tibi deferantur? an vero, vt dogma tuũ cum vita conſentiat?

ὥσπερ τοὺς γάλλους ἡ μανία καὶ ὁ οἶνος.] Fortaſſis omiſſum μεθυσθέντας, vel μεθύοντας: vt Gallos Cybeles ſacerdotes, aut ebrios vinum cogit efferre arcana.

καὶ οἱ ἀποκοπτόμενοι.] Ii quibus præciduntur virilia, caſtrati, ὧν ὀργὴ μὲν ἀπαμβλύνεται, θυμὸς δὲ μενοινᾷ, vt ait Homerus περὶ τῶν πλιοκεργάφων γερόντων. ab ἀποκόπτομαι, ſunt apud Iulium Firmicum ἀπόκοποι.

ἵνα πλείονας ἔχωμεν τοὺς ζῶντά σοι πεποιθότας legendũ.

ζῶντα τὰ πείσματα.] Has perſuaſiones. Apud Homerum πείσματα, ſunt funes nautici.

καλαβραχὺς.] Fortaſſe καὶ βραχύ. Nam alterum a καταβρέχω, huc non conuenit.

In Caput 21.

κἂν ἀκρατῆ τι οὐ.] Corruptus haud dubie locus: quẽ, vt aliqua ſententia poſſet elici, ita conuerti, quaſi ſcriptum inueniſſem · κἂν ἀκρατῆ δὲ περιεργολογεῖ τις αὐτῷ, ἔρωτα προσέθηκεν, ὥστε συγγνωσθῆναι ὡς ἐπ' ἀκουσίῳ. τὸ δ' ἄδικον οὐδαμῶς φαίζονται ἀκούσιον. ἔνι τι καὶ τοῦ ζηλοτύπου, ὡς οἴονται τοῦ ἀκουσίου.

καὶ ἔρχη μοι καταστολὰς ποιήσας ὡς σοφός.] καταστολαὶ, & de ornatu & de vultu poſſunt intelligi. Quare vtrunque coniunxi.

οὐκ ἐφοδεύετε ψευδομένου λήμματα ὑποθετικούς.] Fortaſſe, καὶ ὑποθετικούς;

In Caput 22.

ὁ ἐξηπατημένος περί τινος.] Deceptus de aliquo, qui falſum de aliquo ſenſit. Poſſit & ὑπό τινος legi.

οὐ δὲ μεταπλώτως ἐλόμενος αὐτὸν εἶναι δύνου αὐτοῦ.] Fortaſſis ὁ δὲ μεταπλώτως ἐλόμενος αὐτὸν, εἶναι δύνους αὐτοῦ; ſcilicet δοκεῖ. Qui ſic amat tanquam oſurus. Hoc malo, quam id quod in mentem venerat, ὁ δ' ἀμεταπλώτως: An is qui firmam ſibi cum aliquo eſſe beneuolentiam voluit? ſcilicet, deceptus adhuc diligit?

εἶτα σὺ πάλιν, οἷον ἐξέθρεψαι τέκνον πάλαι ἐκφέρει.] Lego, ἐξέθρεψα. & πάλαι ἐκφέρει με, Pridem me effert: hoc eſt, exſpectat mortẽ meam, odio ſuo me enecat.

Μισεῖ. προβάλλεται, κατα ται.] προβάλλεσθαι, hic forta αὐτὶ τοῦ προφασίζεσθαι poſitu quærere excuſationes, c ſari, niſi malis pro ἀπο φεῖσθαι intelligere.

ἀλλ' ἐβλήθη εἰς τὸ μέσον εἴδιον.] Si ſcriptura non ſit, idem dicit quod ſupr canibus, βάλε κρέας εἰς μέ Niſi forte legendum ἐρι parua contentio.

καὶ συμπιεῖσθε καὶ συγκυν τε.] Fortaſſis συγκυνηγή vna venabimini. Aut κοιμήσεσθε, vna dormiet

ἐκ τοῦ αὐτοῦ γεγενημένοι ἔ καὶ μέχρις αὖ.] Non dubi mutilatum eſſe locum Etſi autem, vt cõplendu Tireſiæ diuinandum re quo: tamen vt quod in uertendo ſequar, non d lego: ἔσεσθε. μέχρι δ' αὖ ἔ τὰ θηριώδη ζῶα καὶ μιαρ γματα, οὐδὲν τῶν ὄφεων διοί τὰ δόγματα γὰρ ὄφεις. φίλ οὔτ' ἐκεῖνοι, οὔθ' ὑμεῖς.

In Caput 23.

εἰκῆ δὲ τὸ μεταξὺ ἀέρα δύεργον ἐποίησε, καὶ ἔνθρον, διὰ τοῦ γινομένου πῶς δικνεῖ τὴν ὅρασιν.] Fortaſſe δι' μέσου γινομένου πῶς. Nam χεομένου, ſiue πηγνυμένου, τεινομένου legas, minus pla

& vox ἔνζυγον ſuſpecta.
o enim firmior, eo magis
ellere debebat aciem o-
orum. Quid ſi ἄτονον,
llem, cedentem?

περιέργει καὶ πόσθωνας.]
σθωνης hic poſitum vide-
αὐτὶ τοῦ πόσθηκος, curioſi &
contatores. Lexica πόσθων
habent, vnde ποσθῆνες.

εἶπε τούτου τί ἰσχυρότερον αὐ-
πος ἐστι.] Lego εἶπε τούτου τί
ρότερόν ἐστι; omiſſa voce
ωπος. Videtur enim qui-
n argutulus eam inſeru
, qui ſtatuerit ſcilicet, τὸν
ρωπον totum hominem
uſtiorem eſſe τῆς προαιρέ-
ς conſilio & ratione, vt
te ſeu facultate totum.

μηδεμίαν εἶναι χρείαν ἢ
αγωγὴν τῆς προαιρετικῆς δυ-
εως.] προαγωγὴν excellen-
m verto, ἀντὶ τῆς ἐξοχῆς.

εἴπερ τις ἐστὶ δύναμις κατὰ τὸ-
.] Si qua ſit eius loci fa-
ltas: ſcilicet τοῦ φραστικοῦ. Si
a ſit eloquentiæ vis.

καὶ δριμύτητος τῶν θεωρημά-
ν, ὑπ' αὐτοῦ τινες.] Lego καὶ
μύτητος. ὑπ' αὐτοῦ τινες. Vi-
tur quidam τὸ αὐτοῦ decla-
ſſe, ſcilicet τῶν θεωρημάτων,
que Scholion irrepſiſſe in
ationis contextum. Etſi
ihi quidem id quoque nõ
obatur. Nam ὑφ' αὐτῶν
ίτων intelligo τὴν λέξιν,
ὴν ποικιλίαν, τὴν δριμύτη-
τι, & ſic ipſe auctor declarat.

ὁ μὲν ὑπὸ τῆς λέξεως, ὁ δ' ὑπὸ λογισμῶν.] Fortaſſe συλλογισμῶν. Niſi forte λογισμοὺς vocet τὴν εὕρεσιν.

Συναρμόζοντα τῇ τοῦ Διὸς διοικήσει.] Enallage, pro συναρμοζόμενον, niſi ἔλλειψιν eſſe malis, vt ſit συναρμόζοντα ἑαυτόν.

In Caput 24.

περὶ ἀγαθῶν καὶ κακῶν; τίνος; ἄρά γε ἵππου;] Poſt κακῶν, τίνος, ἵππου, ponenda interrogatio.

τίς ἡ εὔνοια ἣν ἔχομεν, καὶ κατὰ πόσον, περὶ τὰ ὦτα τετρημένα.] Fortaſſe καὶ κατὰ ποσὸν περὶ τὰ ὦτα τετρήμεθα, a τράω: vnde apud Herodotum τέτρηται ὁ οὐρανός. Aut τετρίμμεθα, a τρίβω, & exercitatas nonnihil aures habemus.

Δὴ ἀλλήλοις διεφέροντο.] Fortaſſe διά τι ἀλλήλοις.

ἢ πολεμήσων.] Repetendum videtur participium, πολεμήσων ἦσαν.

τοῦ κομψοῦ ἀρχιερέως ὃς τοὺς καλοὺς.] Fortaſſis τοῦ κομψοῦ ἱερέως (Chryſes enim ἱερεὺς apud Homerum, & ἀρητὴρ dicitur) ὃς ὑμᾶς τοὺς καλοὺς μονομάχους, &c. Sentẽtia eſt, ſacrificulum barbarum tractaſſe vt decuerit Græcos, & ſui officij fuiſſe memorem: Agamemnonem vero & Achillem contra, quos ſalſe

admodum gladiatores vocat, vt Cicero in Philippicis Antonios.

οὐ καλλίον καὶ ξανθόν.] Ele≠gans coma eſſe poteſt, etiam non flaua. Is igitur cum quo agit Epictetus, flauam comam non habuit. Alioqui μᾶλλον ξανθὸν, vel ξανθότερον legerem. Sed quid de illius coma laboramus, quem Epictetus vix reſponſo digna≠tus eſt?

πῶς αὐτοὺς δυνάμεις πεποίηκε.] Imo potius ἀςόμους. Obturauit legatis os Achilles: infecta certe quidem re dimiſit eos, vt Homerus Iliados 9. ſcribit. Puerile erratum δυ pro α, ſupra ſæpius a nobis annotatum, turbare neminem debet, aut mouere, vt ζοφὰ φάρμακα quærat. Tu Lector conſidera & rationem Grammaticam, & hiſtoriam, & ſententiam au≠ctoris, & Νᾶφε καὶ μέμνησο ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν. Niſi forte propter librarios aut imperitos, aut negligentes, aut perfidos plecti ma uis.

εἰς τί γὰρ ἀπιδὼν ἐρεθίσω.] Lego, vt ſententia poſtulat, ἐρεθισθῶ.

In Caput 26.

Τὴν καθ' ἣν ἁμαρτάνει.] Fortaſſe τὴν μάχην.

ζυγοῦ ἐπὶ τὰ ῥέψῃ αὔτε θέλῃ αὔτε μὴ, λογικῷ ἡγεμονικῷ.] Corruptum locum eſſe pu to. Conſtructio certe dur eſt, & imperfecta. Quid ſi ὥσπερ ἐπὶ ζυγοῦ, ἐπὶ τὰ ῥέψῃ αὔτε θέλῃ, αὔτε μὴ, ἐπὶ τὸ λογικόν τε καὶ ἡγεμονικόν. Qui melior coniecturam inuenerit, e vtatur. Nam hæc ne mi quidem ſatisfacit.

δεῖξον μάχην, καὶ ἀποστήσεται.] Egregius hac de re locus a pud Plethonem exſtat, qu propter importunitatē di putationum & diſſidioru noſtri ſeculi aſcribere viſu eſt. Is igitur, Cum (inqui nobis conſtet, in noſtra ſit eſſe poteſtate, vt noſtras r arbitratu iudicioque noſt adminiſtremus, in alioru vero animos nihil iuris h beamus, ſed neceſſe eſſe ſuas etiam illi ſequantur pinionesnec fieri poſſe vt liud agāt niſi quod bonu eis & rectum videatur: a demonſtrandum eis eſt, e ipſorum etiam fore ſi in n ſtram ſententiam ierint: a quandiu id facere non p tuerimus, nos potius qui lis aliud perſuadere nō po ſumus, culpandi ſumus, q illi. Quamobrem præcla fuerit, meditatum id hab re, ne hominibus iraſcamu

Finis Annotationum in ſecundum librum.

ANN

[A]NNOTATIONES IN LIB. III.

In Caput 1.

εἰ ἐ δοκεῖ σοι κύνιςτ᾽.] Le[g]ēdum fortaſſis, εἰ ἐ σοι δο[κεῖ] π κωύεις τ᾽ εἶναι καλοί.

ἢ ὅπερ τῷ γένει καὶ κωύα καὶ [ἵπ]πον.] An id quod genere [e]anem & equum? hoc eſt, [ho]mo pulcer eſt, qui natu[ræ] humanæ lineamenta & [for]mam conſeruat, nec aſci[tit]io fuco exornatur.

πῶς δὲ καὶ ἐμὸν ἐςι πρὸς αὐ[τὸν] σε τὸ προειδεῖν.] Conſtru[cti]o & phraſis inſolentior. [Qu]id ſi legas? πῶς δὲ καὶ πρὸς [σο]ῦ ἐςι τὸ σεαυτὸν προειδεῖν ἐπανόρθωσιν; vt apud So[ph]oclem in Aiace: ἐ πρὸς ἰατ[ρ]ῦ σοφοῦ θροεῖν ἐπῳδὰς πρὸς [τ]ομῶντι πήματι.

τίνος εἴπω σχῆμα.] ὑποσιώ[πη]σις eſt. Intelligit enim κι[ν]αίδου ἢ πόρνου, cinædi aut [sc]orti habitu.

τί δὲ ἀπόλλων ἐςί;] Malim [λ]έγε τίδε.

μηδενὸς αὐτὸ νοοιῶντος.] Si [sc]riptura non fallit, ὑπερβο[λ]ὴ videtur. Pauci enim intel[li]gunt, quidnam id ſibi ve[li]t. Pauciores tamen πονοῦσιν, [ἐ]ροῦσιν. Nam ij quoque qui [i]ntelligunt, mentem in pri[mi]nis excolendam eſſe ſegnius [i]n eo elaborant.

οἷον καὶ λέγεις;] Verba Socratis ſunt, curioſitatis crimen refutantis. Nota, οἷον relatiuū pro interrogatiuo ποῖον poſitum.

Σὺ οὖν τίς εἶ ἐν βῶ?;] Verba aduerſarij, cur ſiue Socrates ſiue Epictetus (nam ad vtrunque referri poteſt) munus arguendi & docendi homines ſibi vendicet, cum idem alij non faciant?

ἐ δὲ γδ λέοντι τὸ τυχὸν βοΐδιον ἔλκμεῖ αὐτιςῆναι αὐτῷ. αὐ δ᾽ ὁ ταῦρος.] Videntur verba inuerſa, ſic corrigenda, αὐ δ᾽ ὁ ταῦρος αὐτῷ προσελθὼν αὐθίςα-ται. Niſi τὸ αὐτῷ καὶ πλεονασμὸν accedat.

τί οὖν ἐγὼ ταῦρος, πόθεν;] Occupatione videatur arrogās, ſe negat eſſe eximiū illū: & tamē ſtatim trāſit ad perſonā auditoris, vt ea agat quę sūt eximij viri. Tractat hic Epictetus Rhetorem rhetorice.

κἂν ἔχῃ τρίχας πολλάς.] Scilicet περὶ τὸ ςόμα: Si mulier multos pilos circum os habeat. Tale monſtrum vidi aliquando Lutetiæ, myſtace nigro & incano iuſtę magnitudinis, mento etiam piloſo mediocriter. Fertur & in Gynæconitide Alberti Bauarię Ducis eſſe mulier, promiſſa nigra barba.

ὁ ποιοῦσιν πονοῦσιν.] Malim ὁ πονοῦσιν, ἐροῦσιν.

ἀλλ' οὐκ ἀρέσκει σοι τὸ πραγμάτιον.] Tantula res te offendit, ſcilicet pili barbæ. Niſi forte pro *πραγμάτιον* aliud nomen ſit legendum.

ὅλον δι' ὅλων αὐτὸ ποίησον.] Totum per tota ipſum facito. Suſpecta lectio. Fortaſſis *ἀποποίησαι*, repudia.

ἀρχὴν τί ποτ' ἐκεῖνο τὸ αἴτιον τῶν τριχῶν.] *τί ποτ'*, videtur redundare.

Σοὶ νεανίσκε.] Fortaſſis *ὁ μοίχος σοι.*

ὁ ἑρμῆς καταβὰς ἔμελλεν αὐτῷ λέγειν ζῶντι.] Dubito an *εἰρωνεία* ſit *ἐρωτηματική.* Quaſi dicat, Recta ratio eſt Mercurius, qui a vitiis dehortetur.

ἑρμείαν πέμψαντες διάκτορον.] Tribuitur & hoc epitheton Mercurio, ſed ita verſus non conſtat.

μὴ ἐκτρέφειν τὰ καλῶς ἔχοντα.] Fortaſſis *ἐκτρίβειν*, *ἐκτίλλειν*, vel *ἐκτρέπειν.*

πάντα θέλειν ἀκοῦσαι ἢ τοῦτο.] Fortaſſe *μᾶλλον ἢ τοῦτο.*

καθάριον εἶναι.] Fortaſſis addendum *δεῖ.*

In Caput 2.

ὁ περὶ τὰς ὀρέξεις καὶ ἐκκλίσεις, ὁ περὶ τὰς ὁρμὰς καὶ ἀφορμάς.] De his vocabulis ea vide quę 2. Tomo, in 1. Caput Epicteti annotauimus.

μηδ' ἐν οἰνώσει, μηδὲ μελαγχολῶντος.] Quomodo ebrius & atra bile vexatus illam a|nimi tranquillitatem & cō|ſtantiam conſeruare poſſi| equidem non video. Ebri| enim fiet alacrior, mela| cholicus triſtior. Neque et|iam ſemper *τὸ ἐφ' ἡμῖν καὶ οὐ|ἐφ' ἡμῖν* ſomniabit. *οὐδὲ γὰρ ἀ|σπουδαῖα τῶν σπουδαίων τὰ ἐνύ|πνια.* Quod vel meo exem|plo teſtari poſſum: qui cu| quoad poſſum & licet, tot| dies & noctes in libris co| ſumam, toto anno vix ſem| atque iterum ſomniem l|bros: ſed quiduis potius, | ea maxime, quæ mihi min|me curæ ſunt. Sæpius etia| futura ſomnio, quam præt|rita: crebroque fit, vt expe|rectus e ſommo, quid mi| poſtridie ſit euēturum, n| fallacibus coniecturis aſſi|quar.

καταγίγνου) περὶ τῶν τρίτων μεταπιπτόντας ἠρωτηκώς, περα|νοντας, ὑπερθετικούς, ψευδομ|ένους.] Repetendum *ἀπὸ κοιν. καταγίνου) περὶ τὸ ἠρωτηκώς με|ταπίπτοντας.* Pro *ὑπερθετικοὺ* quod Grammaticorum eſ| lego *ὑποθετικούς.* Puto etia| *τὸν περαίνοντα*, fuiſſe argutia|rum quoddam genus.

οἷον καὶ τὸν τίνα ποτ'; ἐκεῖνον κρίνιν.] Videntur verba eſ| hæſitantis, qui nomen vi| non ſtatim in promtu ha|buerit. Crinidem hunc r|centioren

ntiorem aliquem fuiſſe, & uore exanimatum deceſſe, hinc coniicere fortaſſe oſſis.

βυθιζομένου δὲ τοῦ πλοίου, σὺ μὴ παρελθὼν ἐπαίρεις τοὺς σφάρους εἶδος αὐλοῦ, ὅς ἐστι φάρος ἐστι εἶδος ἀμισφορέως.] Locus aud dubie corruptus. Quid φάρος ſit, in Lexicis non reerio. In qua voce ſi non eſt rror, Arrianum ſcripſiſſe or ἐπαίρεις τοὺς σφάρους, fiulas attollis ſeu inflas: hoc t, nugas agis in tragœdia, ſeriis rebus neglectis, luos & iocos tractas. Comparat enim, vt opinor, caſus umanos naui ſubmergenæ, argutias dialecticas fiulis. Verba quæ ſequunur: εἶδος αὐλοῦ ὅς ἐστι φάρος, ἐστι δὲ εἶδος ἀμισφορέως, & corruta ſunt, & a Grammatico liquo, vt opinor, declarani ergo margini addita, in ontextum irrepſerunt. Pro ς ἐστι φάρος, fortaſſe legenum ὥσπερ φάρος, quod lonæ fuerint illæ tibiæ inſtar urris. Pro ἀμισφορέως, nec μφορέας placet, nec aliud in nentem venit. Quare apendicem hanc omiſi.

In Caput 3.

ἀγαθοῦ φαντασίαν ἐνεργῆ.] ortaſſis ἐναργῆ euidentem, ro efficaci & actuoſa.

ἀργυρείῳ.] Malim ἀργυρῷ.

ἐλήλυθε μοιχός: τίνι νομίσματι χρῆται; κορασίοις. λάβε φησὶ τὸ νόμισμα.] Neſcio quam belle conueniat mœchi monetam dicere puellas, quas apud Terentium Sannio vendit, Æſchinus & Ctesipho emunt. Mœchus nullas merces libentius aut pluris emit, quam mulierculas. τοῦτο τοίνυν τὸ ἐμπόρευμα δοκεῖ μᾶλλον εἶναι, ἢ νομίσματα τὰ κορασίδια. Sed ne ſutor vltra crepidam: ſatis mihi ſit verba Epicteti conuertiſſe. Sententiam ſuam ipſe defendat.

πενθοῦσι ἐπὶ τέκνου τελευτῇ.] Lego πενθοῦντα.

In Caput 5.

ἀνάγκαστος.] ἀνανάγκαστος lege.

ἤ τι ἔχεις.] Malim εἴπη.

In Caput 6.

πότερον μείζονες πτωχοποιοί.] Sententia, & ea quę ſequuntur, indicant addendum eſſe τότε.

ποτὲ δὲ ὥστε τὸ ἡγεμονικὸν.] Ferri poteſt, ſed malim ὅτε.

εἰ μὴ ὅπου κρείσσων.] Fortaſſe, ἢ ὅπου κρείσσων.

οὐδὲ γὰρ τυρὸν ἀγκίστρῳ.] Fortaſſis addendum ἐπιθεῖναι, ἁπαλὸν, vt eſt apud Diogenem Laertium.

ἐφ' ᾧ πέφυκεν.] Lego ἐφ' ὃ.

In Caput 7.

τὸ θεὸν σοι ἐπινοεῖς ἐπικου-

ϱείων πόλιν.] Locus corrupt', cuius emendatio non occurrit. Sententiã igitur qualemcunq; ſum ſecutus, quaſi ſcriptum fuiſſet πρὸς θεῶν καὶ πόλιν ἐπικούριον ἐπινόει. Paulo ſupra etiam inuerſa verba hoc modo corrigenda ſunt: δογματίζων τὰ αἰσχρὰ, ποιῶν τὰ καλά.

οὔπω πιθανὸς ὢν πρὸς τὸ ἀγαθὸν εἶναι καὶ νικῆσαι.] Nec ex his verbis certam ſententiam elicere poſſum. Niſi forte τὸ ἀγαθὸν ad inſtitutionem adoleſcentiæ pertineat, & pro νικῆσαι legatur κινῆσαι.

ἐν τῷ ῥεύματι.] Lego ἐν τῷ ῥεύματι, a verbo τορεύω.

καὶ καθήκοντα τρία.] Fortaſſe τρία. Sequitur enim τὰ μὲν πρὸς τὸ εἶναι, τὰ δὲ πρὸς τὰ ποῖα εἶναι, τὰ δὲ αὐτὰ (ſcilicet τὰ ποῖα) τὰ προηγούμενα.

οὐ τὴν ὕλην δοκεῖ ἡμῶν.] Lego δόκει, modo imperatiuo.

ἐπλεύσε μετὰ τοῦ υἱοῦ προπέμπων.] Scilicet τὸν υἱόν.

Φίλους ἔχομεν ἐν τῇ ῥώμῃ δυνατοὺς καὶ φιλίας.] Fortaſſe φίλας, quod mulieres plerunque maritis imperant.

In Caput 8.

τὸ πλοῖον ἀπώλετο.] Repetitio videtur inſcitia librarij omiſſa. τί ἐγένετο; τὸ πλοῖον ἀπώλετο.

ὅταν σοὶ μὴ ποιῇ.] Stoicus fortaſſe loquendi modus. Alioqui legerem, ὅταν σοὶ μὴ δοκῇ, vel ἀρέσῃ. vt ſupra etiam monui.

In Caput 9.

τί πράξεις.] Quid acturus ſis? Verbum πράττειν, cum & de euentu actionis, & de ipſa actione intelligatur: hic minus commode reddi potuit. Sequitur πῶς πράξεις; Quomodo ſis acturus?

τί ἐστι, δι' ὃ νῦν ἀνέρχῃ εἰς ῥώμην; τὸ δόγμα. καὶ μετὰ χειμῶνος καὶ κινδύνου, καὶ ἀναλωμάτων ἀνάγκη γάρ ἐστι. τί σοι λέγει τοῦτο τὸ δόγμα;] Videntur verba transpoſita, & hoc modo collocanda: τί ἐστι δι' ὃ νῦν ἀνέρχῃ εἰς ῥώμην; τὸ δόγμα. Hę ſubiecto Epicteti eſt. ἀνάγκη γάρ ἐστι, verba oratoris. τί σοι λέγει τοῦτο τὸ δόγμα; καὶ μετὰ χειμῶνος, καὶ κινδύνου, καὶ ἀναλωμάτων, iterum ſubiectio Epicteti. Contextum orationis mutare non auſus fui, ſed hic libet conuerſionem aſcribere. Quid eſt ob quod nunc Romam aſcendis? Decretum. Neceſſe enim eſt. Quid tibi decretum iſtud dicit? Faciendum hoc eſſe, etiam in tempeſtate, cum periculo, cum impenſis.

ἐπὶ τοῦ προστάτην εἶναι κνωσίων.] ἐπὶ τοῦ προστάτης εἶναι casu recto melius videtur.

πάτρων, οὐ πάτρων, τί μοι μέλει;] Qui Romæ aliquid ambiebant

bant, ſine patronis non ile quicquam a Cæſari- s impetrabant. Epictetus tur, qui nihil ambiret, pa- nos non curabat.

τοῖς εἰς στενόβρογχον.] Forſe τοῖς παιδείοις εἰς. Nam um ea de cauſa eiulare, eptum fuerit.

καὶ οἴσεις.] Et feres. Puto legendum, καὶ δυσχερεῖς.

In Caput 10.

λογίσασθαι ἕκαστον.] Editio- s aureorum carminum quas ego quidē viderim) ibent πρὶς ἕκαστον ἐπελθεῖν. poſt pro Δεινὰ μὲν ῥέξας, ιλὰ μὲν ἐκπρήξας.

τοῦ ποτ' ἀπελθόντα τοῦ σωματίου ἠμελεῖσθαι, εἴτε καὶ πυρετὸς οὐκ ἔχει.] Locus videtur & cor- ptus eſſe, & mutilus, nec nit in mentem quicquam uod ſatis placeat. Ego, vt a- quid dicerem, ita conuerti uaſi ſcriptum fuiſſet: δεῖ τοῦ ποτ' ἀπελθόντα τοῦ σωματίου, ημελεῖσθαι, εἴτε πυρετὸς ἔχει, τε καὶ οὐκ ἔχει.

αὖ ἔτι ἐγὼ παρασκευάσωμαι.] Si adhuc ego parauero ne. Sententia poſtulare vi- detur: Cum iam præparatus uero. Hoc enim vult opi- nor, ab exercitatione nō de- ſiſtendum, etſi nō plane pa- ratū caſus aliquis oppreſſe- it, ſicut pancratiaſta plagis cceptis a certamine non deſiſtat, ſed potius exerceatur.

ἀφ' ἑκάστου.] Lego ἐφ' ἑκάστου τῶν πραχέων.

In Caput 12.

φοίνικα ἱστάναι.] Phœnicem aut palmam ſtatuere vel erigere, quid ſit, ignoro. Niſi forte de Phœnice aue ſculptili ſit intelligendū: cuiuſmodi eſt Normbergę ligneᵘˢ papagallᵘˢ, qui altiſſime trabi impoſitᵘˢ, ſagittis petitur. τὸ ἱστάναι Suidas στῆσαι interpretatur. (ἐν ὀρέξει.

ὀρέξει καὶ ἐκκλίσει.] Malim

αὖ ἀτυχήσω ἐπὶ τὸ ἐναντίον.] Forte ἀντιστοιχήσω, vt ſupra, ὡς ἐπὶ πλοίου ἀντιστοιχοῦντα: vel ἀνατείχίσω, παρὰ τὸ τειχίζειν.

ὁ μελετῶν ὀρέξει μὲν χρῆσθαι, ἐκκλίσει δὲ πρὸς μόνα τὰ προαιρετικὰ χρῆσθαι.] Suſpectus locus, nec occurrit vt ſit emendandus.

εἰπέ ποτε ὑπὲρ δειπνασίας (εἰ ἄρα) καθήσεις δυσχερῶς αὐτὸς σεαυτόν.] εἰ ἄρα videtur ſubintelligendum βούλοιο, ſi forte placuerit.

ἔξω νενευκώς.] νενευκότες: & paulo poſt ἱερεῦσι.

In Caput 13.

οὐ γὰρ ἐπινοοῦσι διεξαγωγὴν ἐρήμου, καὶ ἀπό τινος φυσικοῦ ὁρμώμενοι, ἀπὸ τοῦ φύσει κοινωνικοῦ εἶναι καὶ φιλαλλήλου. καὶ ἡδέως συναναστρέφεσθαι ἀνθρώποις.] Puto legendum καί τοι ἀπό τινος φυσικοῦ ὁρμώμενοι,

ἀπὸ τῆς φύσεως κοινωνικοὶ εἶναι καὶ φιλάλληλοι. vel omiſſa particula εἶναι, ἀπὸ τῆς φύσεως κοινωνικοὺς καὶ φιλαλλήλους καὶ ἡδέως. Vel accuſatiuo caſu (nam & ea conſtructio locum habet) ἀπὸ τῆς φύσεως κοινωνικοὺς εἶναι καὶ φιλαλλήλους, ſcilicet ἡμᾶς, vel τοὺς ἀνθρώπους. Ad homines enim potius, quam ad Iouem hæc epitheta pertinet, qui Iouem talem ſibi fingunt, quales ipſi ſunt. Vnde Ariſtoteles, ἀφομοιοῦσιν, inquit, αὐτοῖς καὶ τὰ εἴδη, καὶ τοὺς βίους τῶν θεῶν. Homines & formas & vitas deorum, ſui ſimiles faciunt.

πλὴν ἀπὸ ἀναβλῆς.] Lege πλεῖν, ꝗ πλέω.

πᾶσα μεγάλη δύναμις ἐπισφαλὴς τῶν ἀρχομένων.] Fortaſſe τῷ ἀρχομένῳ. Quæuis magna facultas incipienti periculoſa eſt: vt ars imperatoria, oratoria, facile impingit, habitu nondum confirmato. Sed hæc ſententia, quomodo cohæret cum ſuperioribus? Ex abrupto videtur aſſuta.

φέρειν οὖν δεῖ τὰ τοιαῦτα κατὰ δύναμιν, ἀλλὰ κατὰ φύσιν. ἀλλ' οὐχὶ τῷ φθισικῷ.] Corruptus, vt opinor, locus, nec vlla ſe corrigendi eius coniectura offert. Tametſi enim legas: κατὰ δύναμίν τε καὶ κατὰ φύσιν, ἀλλ' οὐ τὴν τοῦ φθισικοῦ: ne ſic quidem placet. Imo verba ἀλλ' οὐχὶ τῷ φθισικῷ a nugatore videntur aſſuta, captante παρονομασίαν τοῦ φυσικοῦ τε καὶ φθισικοῦ.

εἰ δ' εὐλόγως ὅταν ἔχῃς τι ἐν σαυτῷ ἀγαθὸν, εὖ ὀρεχθήσῃ. Videntur verba tranſpoſita ſic collocanda: εἰ δ' εὐλόγως εὖ ὀρεχθήσῃ ὅταν γ' ἔχῃς τι ἐν σαυτῷ ἀγαθόν.

In Caput 14.

ὡς οἱ καλοὶ τραγῳδοί.] Sententia declarat, legendum ὡς οἱ κακοί. Nam bonus muſicus, ſolus etiam bene canit, & extra gregem. Malus vero, in grege deliteſcit.

Σκόπει.] σκόπει.

Διὰ γὰρ τοῦτο ὕδωρ πίνεις, διὰ τὸ ὕδωρ πίνειν;] διὰ τὸ ὕδωρ πίνειν redundare videtur.

τοὺς δυσαρεστοῦντας τοῖς ἀνθρώποις.] Fortaſſe τοῖς τοιούτοις ἀνθρώποις. Ac potius τοῖς ὑδροπόταις.

τὰ μὲν προηγουμένως.] Eiuſdem actionis plures ac diuerſi ſunt fines, alij aliis potiores. Aquam alius bibit ob corporis valetudinem: alius continentiæ cauſa, alius quia vinum non habet, alius in gratiam domini aut amici abſtemij, quem vini fœtor offendit: alius ex vitæ inſtituto, vt Mahometani. Cum veterum Stoicorum ſcripta non habeamus, mirur

rum non eſt, nos aliquando in hac ſpinoſa breuitate, & nouorum verborum opificio hallucinari. Sic tamen hos quinque fines accipio. καὶ προηγουμένως πρατιόμενα, ſint vltimus finis actionis: vt philoſophor, quo iudicium formem, & mores emẽdem. τὰ κατὰ περίστασιν, cum tempus ita fert: vt Cicero non venit in Senatum, cauſas in foro non agit, propter tyrannidem Cæſaris (non me fallit, περιστάσεις Epicteto etiam συμφορὰς καὶ περιπετείας τῆς τύχης ſignificare. ſed hic accipio, vt τὸ κατὰ περίστασιν (ad finem) τὰ κατ' οἰκονομίαν nõ rem familiarem intelligo, ſed certum conſilium ob rem commodius gerendam captum. Sicut Michael Palæologus apud Georgium Pachymerium, κατ' οἰκονομίαν concordiam cum pontifice Romano inire ſtudet, vt ſit tutior ab inſidiis & violentia Gallorum & Germanorum. Sic Chriſti Seruatoris natiuitas a Græcis appellatur ἡ ἔνσαρκος οἰκονομία, vt admirabili & ſtupenda iſta ratione genus humanum in integrum reſtitueretur. τὰ κατὰ συμπεριφοράν, quæ aut obſequij ac vitandæ offenſæ cauſa fiunt: vt ſi quis in gratiam ebrioſi principis,

Quamuis haudquaquam ſitiens, tamen impiger
haurit
Spumantem pateram, & pleno ſe proluit auro.

τὰ κατ' ἔνστασιν, vitæ inſtitutum & rationem intelligo: vt ἡ πυθαγορικὴ ἐχεμυθία, ἡ ἀποχὴ τῶν ἐμψύχων fuit ἔνστασις τῆς πυθαγορείου αἱρέσεως. Primo libro habuimus τὴν ἔνστασιν τοῦ φιλοσόφου βίου ἀπολέσαι. Si quis aliquid habet certius, communicet.

μὴ δυνατὸν ἀρέσαι.] Legendum eſſe ἀρέσαι, docent ea quæ ſequuntur.

πρῶτον ποιεῖ.] Malim ἐποίει Σωκράτης.

In Caput 15.

ἔρχου ἐφ' αὐτό.] Lege ἐπ' αὐτό.

ἀναφανέντων τινῶν, αἰσχρῶς ἀποστήσῃ.] In Enchiridio legitur, ἀναφανέντων τινῶν αἰσχρῶν ἀποστήσῃ, vel αἰσχυνθήσῃ. Sed melius eſt ἀναφανέντων τινῶν, ſcilicet τῶν ἑξῆς: Si qua euenerint, quæ cum illo negotio ſunt coniuncta, vi difficultates & moleſtias expertus fueris, turpiter deficies, deſiſtes, mutabis conſilium. Sunt & alia hic mutata, quæ 26. cap. Enchiridij Oporinianæ editionis aliter leguntur, quæ, modo ſentẽtia conſtet, annotare ſuperuacaneum fuerit.

μὴ οἷον ὅτ' ἔτυχεν ἁπλῶς. ἰατρῷ γδ.] Legendum, *μὴ οἷνον ὡς ἔτυχεν, ἁπλῶς ὡς ἰατρῷ.*

εἶτα ἐν τῷ ἀγῶνι παρορύσσεσθαί ἐστιν, ὅτι χεῖρα ἐμβαλεῖν, ὀφρὺν στρέψαι, πολλὴν ἀφὴν καταπιεῖν, μαστιγωθῆναι, καὶ μετὰ τούτων πάντων ἐσθ' ὅτε νικηθῆναι.] Hic locus etiam in Enchiridio, quo hinc tranſlatus eſt, mendis carere non videtur. *τὸ παρορύσσεσθαι.* fortaſſis *ἐλλειπτικῶς*, oculum effodi ſignificat, vt intelligatur *ὀφθαλμόν*. Pro *ἐστιν ὅτι χεῖρα ἐμβαλεῖν*. legunt alij *λαβεῖν*, alij *βαλεῖν*. *ἐμβαλεῖν* plane ad ſenſum nihil facit. Nam niſi manus aduerſario iniiciatur, quæ lucta aut pugna erit? Nihilo aptius eſt quod ſequitur *ὀφρὺν στρέψαι* vertere, ſeu torquere ſupercilium. In Enchiridio *σφυρὸν στρέψαι* rectius, niſi forte placeat magis *ὀσφὺν στρέψαι* lumbum diſtorquere ein ſeitten ober die lenden verrencken. *μετὰ τούτων πάντων*, cum his omnibus: ferri poteſt. Sed magis placet *μετὰ ταῦτα πάντα*, vt habet Enchiridion.

τὴν ἀκούσαντές τινος.] Lego *ἢ ἀκούσαντες.* Veneta editio habet *καὶ ἀκούσαντες.*

ὡς εὐφράτης.] Hoc rectius videtur, quam quod habet Enchiridion, *ὡς ὁ Σωκράτης λέγει.* De Euphrate philoſ pho placet elogium Plinij ſcribere. Euphrates, inqu Syrus philoſophus, eſt obu us & expoſitus, & plen humanitate quam præcipi Et Paulo poſt: Multa in E phrate ſic eminent & el cent, vt mediocriter quoq doctos vertant, & adficiar Diſputat ſubtiliter, gr uiter, ornate: frequent etiam Platonis illam ſubl mitatem & latitudinem e fingit. Sermo eſt copioſus varius, dulcis in primis, qui repugnantes quoq; di cat, impellat. Adhæc proc ritas corporis, decora facie demiſſus capillus, ingens cana barba. Quæ licet fortu ta & inania putentur, illi t men plurimum venerati nis acquirūt. Nullus horr in vultu, nulla triſtitia, mu tum ſeueritatis: reuerear occurſum, non reformides Vitæ ſanctitas ſumma, p comitas. Inſectatur vitia, n homines: nec caſtigat erran tes, ſed emendat. Sequari monentem attentus, & pen deas: & perſuadere tibi etiā cum perſuaſerit, cupias. Ian vero liberi tres, duo mares quos diligentiſſime inſt tu it. Socer Pompeius Iulia nus, cum etiam reliqua vi tum vel hoc vno magn clarus

clarus, quod ipſe prouinciæ Princeps, inter altiſſimas cõditiones generum non honoribus principem, ſed ſapientia elegit. Et paulo poſt, affirmat etiam eſſe hanc philoſophiæ, & quidem pulcerrimam partem, agere negotium publicum, cognoſcere, iudicare, promere, & exercere iuſtitiam; quæque ipſi doceant, in vſu habere. Hactenus Plinius. Probabilius eſt, vulgus ſuæ ætatis philoſophum admirari, quam aliquem veteris memoriæ.

ἄλλος γὰρ πρὸς ἄλλο τι.] Hoc rectius quam in Enchiridio, ἄλλο γάρ.

Δυσαρεστεῖν; ἀγρυπνῆσαι δεῖ; πονῆσαι.] Sic diſtinguendus hic locus.

ῥέμβη τις ἔλεγε.] Quid hoc dictum ad hunc locum facit? An exemplum hominis indocti, inepte loquentis profert?

ὁ δὲ μὴ παρέργως ποτ' ἔφη ἀπὸ Γάλβα κατασφαγέντος, ὅτι προνοίᾳ ὁ κόσμος διοικεῖται.] Videtur irriſio eſſe inepti argumenti. Quaſi vero non alij Galba longe deteriores, diu floruiſſent? Si igitur vnius Galbæ interitus confirmat prouidentiam, eandem Tiberij & aliorum ſucceſſus euertunt.

In Caput 16.

αὐτῇ.] Malim θῇς.

ἢ αὐτὸς ἐκεῖνον, ἢ ἐκεῖνος τοῦτον ἐκκαύσει.] Exſtinctus carbo ardētem quo modo exſtinguat, nō video. Alioqui legerem, ἢ αὐτὸς ἐκεῖνον ἀποσβέσει. Exſtinctus quidem ab ardente (niſi quid aliud obſtiterit) facile ignem concipiet, itaque & ipſe magis exardeſcet. Sed hæc calefactoribus curæ ſunto.

ἐν πάσῃ συμφορᾷ.] συμπεριφορᾷ fortaſſe.

εἰ γὰρ μήπως οὔπως.] Lego μήπω.

In Caput 17.

ὅτι Φιλόστοργος εὐτυχεῖ.] Philoſtorgum proprium nomē eſſe puto, improbi hominis, & fortunati.

κατὰ Σούρα.] Fortaſſe κατὰ Σούραν, inſtar ſeu more Suræ. Flagitioſum aliquem hominem fuiſſe apparet. Si μετὰ Σούρα legeretur, Philoſtorgum Suræ ſcortum fuiſſe, & eo nefario ſcelere ditatum putarem. Et hanc coniecturam in uertendo ſecutus ſum.

In Caput 18.

Τί οὖν ὅτι σοὶ μέλλει.] Fortaſſis ἔτι.

ἄλλο μηδὲν ζήτει.] Fortaſſe, ἄλλο μηδὲν οἴει, vel ἤγου τούτου ἕνεκα αὐτὸν ἀπολέσαι.

κἀκεῖνος κινδυνεύσεται.] Malim κἀκείνῳ.

In Caput 19.

ὅτι περιέκοψε.] Lego, περιεκόψαμεν.

ἐκ βαλανείου.] Scilicet ἀπελθόντες, vel μετὰ τὸ βαλανεῖον.

ἀλλὰ τοῦ παιδὸς.] Fortaſſis ἀλλ' οὐ τοῦ παιδός;

ἀγραμματικός.] Lego, ἀγράμματος.

In Caput 20.

οὐδεὶς λέγει ἀγαθὸν τὸ ἡμέραν εἶναι.] An aliquid deſit, aut aliud velit ac verba ſonant, haud ſcio. Ego certe nocte meliorẽ iudico diem, quod ad lucernam incommodius & lego & ſcribo.

περὶ τὸ ψεῦδος αὐτὸ ἀπάτην συνίστασθαι.] Fortaſſe, ἀπάτην οὖσαν.

ὥστε καὶ ἀπὸ νόσου ἐστὶν ὠφεληθῆναι τὸν θεόν σου.] Et in his, & in iis quæ ſequuntur, Deum videtur appellare cuiuſque mentem: vt & Cicero.

τοιαῦτά τις εἰπὼν ὠφεληθείη, οἷα ἐκεῖνος ὠφελήθη.] Fortaſſe legendum τοιαῦτά τις ποιῶν ὠφεληθείη, οἷα ἐκεῖνος: vt ſint aduerſarij verba. ἔα ἄνθρωπε, verba Epicteti.

ποιήσασθαι τοὺς θεοὺς ὑμῶν, τοὺς ὕλας θαυμάζοντες.] τοὺς ὕλας, ſcilicet ὄντας: qui dij veſtri conſtant e materia. Verum hominis Deum, mentẽ vocat: Deos vero vulgi, corpus & diuitias. ſicut & D. Paulus τὴν φιλαργυρίαν, εἰδωλολατρείαν appellat.

ἢ ἵνα σε δείξῃ ἔργῳ δι' αὐτοῦ τί ἐστιν.] Forte ἢ ἵνα δείξῃ ἔργῳ διὰ σοῦ τί ἐστιν. Paulo poſt διαπρέψω lege, a διαπρέπω.

In Caput 21.

ὅτι τὰ θρέμματα ἀναλαβόντες ψιλά.] Lego οἱ τά.

πρᾶγμα καθαρὸν καὶ ἄβρατον.] Fortaſſis ἀκάθαρτον.

καὶ ἀρχεδήμου φορὰν] Suſpi cta lectio ὁ ἀπεροδιόνυσος, mihi videtur. Nec tamen o currit quicquam meliu φθορὰν, aut ὑποφορὰν, no placet.

νόσου ὑγιείας.] Fortaſſis νόσου ἀγνείας, etſi mox ſequ tur οὐχ ἥγνευκας.

αὐτὰς καθ' αὑτάς.] αὐτὰ l gendum.

In Caput 22.

ἑλκύσας ἔτεμεν.] Tractu ſecabat, vel ſecuit. Suſpec lectio, niſi forte τέμνειν pi cædere loris capiatur.

καὶ οὕτω διακίνει.] Fortaſ διακόνει.

ὄρεξιν ἀρέσαι.] Legendu ἆραί σε.

ἐστακέναι τινά.] Fortaſſis στακέ τινα. aut ἐκέλευσεν ἑστηκέναι τινά.

ἤρκταί τι τῶν ἐντός.] τὰ ἐκτὸς lego.

ἂν δ' ἀπὸ τύχης ἐμπέσῃ παιδευτὴς ἐκεῖνος.] Communem inſtitutorẽ appella Cynicum

...nicum. Sed quid ſit τὸ ἐμ-
...τλεῖν abſolute, non occur
... Aliquid deeſſe ſuſpicor.
...ὐ ὖν πυθεῖς ἐκεῖ βασιλεῦς.]
...rtaſſis ὦ βασιλεῦ. Niſi τὸ
... μιμητικῶς viurpetur.
...ἄγε. μετὰ δ' αὐτὸ φυσικῶς ὁ
...άζεσθε; Legendũ μέγα.
...ἢ μὴ καθήκοντος.] Negatio
...undare videtur.
...φίλος ἐστὶν αὐτῷ, κἀκεῖνος αὐ-
...ξιον ἡγήσεται.] Videntur hęc
... interrogationem nega-
...& ad Diogenē pertinere.
...ν ἢ πῦρ ἕξεις.] In quo fi-
...o ignem ſis habiturus.
...endum ὑφὲν, ἐν ἧ πυρέ
... vbi febricites.
... ὖν ζοὶ ἐπιχειρεῖν.] For-
...: ὐ ὖν σὺ καὶ ἐπιχειρεῖς, vel
...ειρῇς.
... ſυναῖκα ὐδεὶς ἄλλον κεφά-
...] Fortaſſe ὐδεὶς, ſicut
.... Cratetis & Hippar-
... coniugium ſatis no-
... eſt.
...νς ὖν εἰ φασὶ Διασώσῃς
...οινωνίαν, τὸ θεόν σου.] Ver-
... θεόν σου, videntur eſſe E-
...ti. Diſcipulus putat cō-
...um pertinere ad conſo-
...onem ciuilem, cui Stoi-
...m primis multum tri-
...t. Reſpondet Epicte-
... Per Deum tuum. Cur
... tuum? Quia Dei nun-
... & præconem facit Cy-
...n.
...ὀρυγχα παιδεία.] For-
taſſe κακόρυγχα. puellos mali roſtri. Ob ploratum opinor ſic infantes appellat: aut ſi ad ætatem adultam refertur, ſuo tempore ſecuturam. De loquacitate imperitorum & maledicorum hominum eſt intelligendum.

οὐκ ἔσται ἀταξία.] ἀταξίας cum interrogatione legendum.

πρὸς τραπέζης πυλαωρούς.] Videtur hemiſtychium eſſe ex poëta aliquo. Fortaſſe προτραπεζεῖους πυλαωροὺς, attentes menſarios, hoc eſt δειπνολόχους: qui menſas inſtructas ſic obſeruant, vt ianitores hoſtium.

πόρδωνες.] παρὰ τὴν πορδὴν, a pedo.

ἐπεὶ οὐκ αὖ ἡμᾶς ἐκινδυνεῦω-
ται.] Videtur eſſe ironia.

τοὺς ἄνδρας γοῦς ἔχειν.] Aut πτλικῶς intelligendum ὥστε ἔχειν, aut legendum ἔχει.

πυθοῦ μου.] πύθου μου.

Σαννίων.] Vocatiuum eſſe puto. Sannio leno Terentianus ſatis notus eſt, qui fortaſſis idem fuit ἐν τοῖς συναποθνήσκουσι Διφίλου. Conuicium eſt, vt alias ἀνδράποδον, & paulo poſt μωρέ.

Δίχα τῶν θαυμαζομένων εἶναι ὑπ' αὐτοῦ.] τὸ εἶναι tranſpoſitum, δίχα τῶν θαυμαζομένων ὑπ' αὐτοῦ εἶναι καλόν.

καὶ καθ' αὐτὸ τὸ σῶμα ὑπὸ-

ϛρέφε.] Lego, κατ' αὐτὸ τὸ σῶμα ἐπίϛρεφε τοὺς πολλούς.

Σὲ θεοῖς ἐχθρὸν νομίζω.] Lego νομίζων, pro ἐπειδὴ νομίζω.

παρέχετο ἐπιτιμᾶν τισὶ καὶ ὠθεῖσθαι καὶ κολάζειν.] Sententia poſtulat, παρέχει τὸ ἐπιτιμᾶν καὶ ὠθεῖσθαι καὶ κολάζειν τοὺς ἁμαρτάνοντας, καὶ αὐτοῖς οὖσι κακοῖς. τῷ κυνικῷ δὲ αὐτὶ τῶν ὅπλων.

Νικῆσθαι.] νενικῆσθαι, vel potius νικᾶσθαι.

τὸν θεόν σοι ὑπέρθου.] Deum tibi ſuperpone: Submitte te Deo, vt opinor. Si diuinitus ad id munus vocatus fueris, ſuſcipito id.

Supra, pro οὐ πραιτωρίδιον, fortaſſe legendum οὐ πλοίδιον: & pro ὅτι κατηγορεῖ, ὅτι λαμπρότερον fortaſſis, ὅτι καὶ τοῤῥοῖ legendum.

In Caput 23.

εἰ καὶ ἐπιεικής.] Lego ἐπιεικές, vt referatur ad προβάτιον.

ἢ βλαπτικός.] Fortaſſe βλαπτικῶς.

ὅτι ἀναφέρεις.] Lego ἐφ' ὅ, τι.

εἰπέ μοι λέγεις ἐν ὀρέξει.] Fortaſſe ὅτι ἐν ὀρέξει.

τί δοκεῖ ἄλλο.] Lego τί δοκεῖς.

μηδὲν προσέχειν.] μηδενί.

τί λέγεις τὸ ἐπαίνετον.] ἐπαίνεσον lege.

τῇ τοῦ ἀγαθοῦ κατηγορίᾳ.] ἐν τῇ lego.

τί σε ἔχω ἐπαινέσαι;] Quid te laudare poſſum? Lego ſi interrogatione. Eſt eni hypothetica oratio. Etſi d bito, an pro ἔπαινος ſit lege dum λόγος: ac neutram ctionem ſatis probo.

ἵνα σοὶ οὐ φησιν.] Le φῶσιν.

ἀναβάντα ἐπὶ πούλπιτι Fortaſſe πούλπιτον.

τοὺς θεοὺς ὑμῖν.] Forti ὑμῶν.

προτρεπτικώτερον ἢ ὅταν.] go, ἢ ἢ ὅταν. eſt autē ἥρωνε.

In Caput 24.

ἢ πάντες ἔσωσαν.] Forta ἤ, βεβιωκότως. Quia non quitur alterum ἢ διαζευ κτόν. Poſt, πάλιν αὖ ἐλθὴ περιχώρησιν ἄλλον ἄλλοις. pra ὅτι παρ' αὐτὸν ἀπέχει ἵπλασθαι lego.

προσερχόμενος.] προσερχόμε οὐδ' ὁμήρῳ πάντα προσέχ Fortaſſe προσέχοις, vt ſit τρεπτικόν.

Ξένου θεομαχοῦντες ὡς μοι Lego ξένου θεομαχοῦντος (ὡς νον οἷόν τε) τοῖς δόγμασι

τὴν ἐμαυτοῦ εὐπείθειαν. recte ſcriptum eſt, ſignif obedientiā: ſed malim εὐ θίαν, res ſecūdas, felicitat Poſt lego, τούτου οἱ συνόντι

καὶ ταύτην.] Lego, καὶ τῇ προλιπάρει.

καὶ προσταύμα καὶ τοῦ ϛ τηγοῦ.] Legendum, καὶ π ϛεύμα τοῦ ϛρατηγοῦ.

ἀναγ

ἀναγκαίως.] Fortaſſis ἀναγκαίως ἀνασῆναι, & καθίσασθαι.

ταῦτα αὐτὰ μή τι ἕτερ.] Ego hæc ſine interrogatione, vt Epictetus aduerſarij ... ſibi ipſe reſpondeat. ... anquam & interrogatio ... habet.

... θύρας.] Malim ἐπὶ θύ... etſi datiuo ſæpe pro accuſatiuo vtuntur Græci, ... motum ad locum ſignificant, κατ' ἀντίπλωσιν ἢ ... τῶν προθέσεων.

... λόγος.] αἱρεῖ lege.

... πράξεις τοῦ σωτοῦ.] Le... ἀλλ' ἵνα πράξεις καὶ τὸ ...

... δροέργων.] Lego διαιρέ... ἀνδρὸς ἔργων.

... ταῦτα τὴν τινά ποτε.] Videtur legendum, ταῦτ' ἀπο... τὴν τινά, &c.

... ὑποπιμένος.] ὑποπι... lege. Nota eſt in ... is oratoribus verſato ... ſuetudo Athenienſium ... iorum. Sed de hoc loco ... ronem conſule 1. de Or... e.

... ρεῦμα.] Legendum ... .

... παλαιπωρίας κοινοῦ τοῦ σώ... .] τὸ κοινοῦ redundat, ... eſt in codice Veneto.

... ίνω μόνῳ.] Quid ad ſen... am faciat μόνῳ, non vi... cũ & Socrates & alij ſe

κοσμοπολίτας profeſſi fuerint. Fortaſſe legendum, μόνη δ' ἐξαίρετος οὐδεμία.

προσηλίσας τινὶ ἀπελθεῖν.] τὸ τινὶ redundare videtur.

εἰς ὧν εἶδ' ἧς.] Videtur legẽdũ εἰς ὧν ἴδῃς, vel εἰδῇς, ab εἰδέω.

ἀλλὰ λυπεῖσθαι] ἀλλὰ τοῦ λυπεῖσθαι, vt habet editio Veneta.

μεμνημένος μὴν.] Fortaſſe τί ἦν.

Σαυτοῦ προέβαλε.] Fortaſſe προέβαλε.

οὐ σοι ἀπελθὼν ἔξειμι.] Fortaſſis ἀπελθών.

καὶ πάλιν ἄλλῳ ἐλθεῖν καὶ ἄλλῳ.] Fortaſſe προσελθεῖν.

ὅσαι δ' ἰσχύσεις.] διεχύσεις.

ἢ οἱ ἐπιθύοντες ἐν τῷ καπιτωλίῳ ἐπὶ τοῖς ὀπλικίοις.] Si ὀπλικίοις recte ſcriptũ eſt, pro auſpiciis poni videtur. Ego hanc vocẽ antehac nunquã legi, nec vſquã reperire potui. Quid vero ſi ἐπὶ τοῖς ὀφφικίοις, propter officia. Sic enim Græci recentiores nomina Romana ſcribere ſolent. Exſtat libellus in Fuggerana bibliotheca, cui titulus eſt, ὀφφίκια τοῦ παλατίου.

In Caput 25.

ὡς καλὸς ἀθλητής.] Lego, ὡς κακὸς ἀθλητὴς περιέρχῃ νενικημένος. Poſt, τὰ οἰκεῖα ἔργα.

In Caput 26.

οὐ γράφειν.] Verbum δύνασθαι, aut omiſſum, aut ſubintelligendum.

οὐκ εἶδ' ἐς προσκλήσασθαι.] Aut ἔτ' ἴδ' ἐς, aut οὐκ ἴδ' ἐς ἔτι προσκλήσασθαι.

ἀνωφελήσαντος.] ἀνωφελῆ σεαυτόν.

τῶν αὐτῶν ἐπιτεδευμάτων.] Fortaſſis ἐπιτηδευμάτων.

καίτοι τῶν κρείσσονος.] Fortaſſe καίτοι τῶν τῶν κρείσσονος. poſt ἐπικρατηγάσαις lege.

παιδισκάριον ἀτελές.] Si de puero caſtrato loquitur, recte. Sed exiſtimo εὐτελὲς, vt paululum infra ſcribitur, rectius legi: vilis ancillula vel puſio.

πλὴν καὶ τότε πῶς; μήδ' ἐπιθυμεῖν.] Fortaſſis, ὥστε μὴ ἐπιθυμεῖν.

εἰς σύλλογον ἐρχόμενος.] Poteſt de conuentu ſenatorum intelligi. Sed tum ea quæ ſequuntur non cohærent, ἵνα μὴ μωρὸς ᾖ. Quid vero ſi legatur, εἰς σχολὴν δ' ἐρχόμενος; Neque enim in curia, ſed in ſchola diſcuntur Socratica decreta. Quare ſi placet, pro iis quæ conuertimus ex loco ſiue corrupto ſiue mutilato, hæc reponito: Fit ſeruus. Sed ſcholam ingrediens, tum demum honeſtiſſimam & ſplendidiſſimam ſeruitutem ſeruit, ne ſtultus ſit: vtique Socraticam doctrinam cognoſcat.

ταῖς ἐπὶ μέρους.] τοῖς ἐπὶ μέρους: aut, ταῖς ἐπὶ μέρους οὐσίαις.

ὁ μὲν ὅτι νοσεῖ.] Viden quædam deeſſe. Quid ſi καὶ ἄλλον δ' ἄλλα οἰόμεθα δ χεῖν ὁ μὲν, &c.

ἔτι δ' ἐστὶν ἕν.] Malim των δ' ἐστὶν ἓν καὶ μόνον αἴτιοι

μὴ καὶ κωλυτικόν.] Lego λυπεῖ.

καὶ τοὺς τούτων τινὰς.] F taſſe τινὰ ἐξουσίαν ἔχοντας.

μετά τοι οὐδεὶς αὐτῶν.] ε μήτοι αὐτόν.

τὸ δὲ οὐκ ἴδιον.] Id q proprium non eſt. Ferri teſt: ſed quia verſatur ac in catalogo certarũ rer τὸ δὲ οἰκίδιον, domuncu lego.

ἀκώλυτος εἶναι.] Lego λυτος εἶ καί.

ἔσω τὸ ἐμόν.] Lego ἐμόν.

τὸ περιπατῆσαι.] Lege τὸ περιπατῆσαι σὺν ἔργον ἐ ἀκώλυτον.

προσθέσθαι δ' ἢ ἀποβαλ ἐπιβαλέσθαι fortaſſe, vnde βολή. Et paulo poſt ὀρέξ

ἂν δ' ἀγγαρεία ᾖ.] De lico tumultu hic intel vbi propter neceſſitate gentis periculi, militib pere licet quicquid ad vſum pertinet: vt ſit nos, cum bombardæ al vehendæ ſunt.

τῶν ἰδίων διαφερόντων.] διαφ νων. Mox, τινὰς ἀφελέσθαι. & κλήσεως. &, ἐμελέτας.

ἐγὼ δὲ πώποτ᾽ ἐ θέλων ἐκωλύω.] Fortaſſis ἐγὼ δ᾽ ἔτι ποτ᾽ ἐθέλων ἐκωλύθην.

ἀποθανεῖν ἐν θέλω.] Videtur us membrum omiſſum, θανεῖν με βούλεται;

καὶ θελησόμενον.] Nec πεληθμενον placet. Quid ſi θεωντα, ac potius θεασόμενον; quitur enim, θεασάμενος ὴ πομπήν.

ἀνήκανος.] Ab ἱκανὸς vitur compoſuiſſe ἀνίκανος.

εἰ μὴ ποιεῖ σοί.] Supra etn, pro δοκεῖ aut ſcriptum r poſitum videri, monui.

ἀπὸ ποτηρίας.] ποτηρίου.

μὴ ὀδυνήσῃς ἀποστώμενον.] Legendum videtur καὶ ἱστροφον, μὴ ὀδυνήσῃ τ᾽ ἀποστώμενον; vt τὸ ὀδυνᾶν activè capiatur.

ὅτι καρπιστὴν δίδως] Te da·ructuarium, ſi dicere lice- Eadem formula ſupra etn eſt vſus, alibi nuſquam hi lecta. Infra quoque ſeitur μὴ τόλμα καρπιστὴν δί-αι, τουτέστιν ἔχων τῆς δουλείας ἰσχύς. Videtur certa quæm fuiſſe cerimonia eom qui ſe ingenuos profientur, ſi ſupra τὸ στρέφειν ἐπὶ στρατηγοῦ in manumiſſione. o καρπιστὴν verti poſſe cē vindicē, aut aſſertorē. Ciro in Topicis: Si neq; cēſu, q; vindicta, neq; teſtamē- liber fact⁹ eſt, liber nō eſt.

ἢ ὡς ἐπιτιμῶν αὐτοῖς.] Fortaſſis, ὁ καὶ ἐπιτιμῶν αὐτοῖς.

μή τι κύριον ἐζήτει· ἀλλὰ δοῦλον.] Fortaſſis, οὐκ ἀλλὰ δοῦλον. Cúm ſub corona veniret, proclamauit: Si cui domino eſſet opùs, ſe vt emeret.

ἣν δοκεῖς τὸ δῆσαι τοῦτο, ὃ καὶ σὺ ὁμολογήσεις, ἐὰν θέλῃς σώζειν.] Perplexiora verba, non ſine mendi ſuſpicione. Fortaſſis οἷον δοκεῖς.

ἄμελος.] Quid hoc ſit, nō reperio. Fortaſſis ἄμπελος. ἀμελὴς enim non ſatis placet, neque κάμηλος.

Σκέπτεσθε λέγει τὰ οὐδέτερα.] Lego, εἰ vel πότερον τὰ οὐδέτερα.

καὶ ὢν ὡς ἐκ τείχους.] καὶ ὄν, genere neutro.

τοὺς ἰατροὺς διακρίνοντος.] Lego ἀνακρίνοντας.

ἀναχόμενον.] ἀναχόμενος.

καὶ τετυφλωμένος.] Fortaſſe τετυφωμένος.

εἰ τοῦ σκέλους ὡς ὅλου.] Videtur legendum, ἢ ὅλου τοῦ σώματος: τὸ σκέλος, ὅλον τὸ σώματιον.

ὡσαύτως ᾔδει.] Fortaſſis ὁ αὐτός.

καὶ τὸ ἐκ δούλων.] Lego διὰ τό.

διὰ τοῦ παιδία ἀναστῆσαι.] Mutilus locus, ſic fortaſſe reſtituendus: διὰ τὸ τὰ παιδία ἔχειν τ᾽ ἀναστῆσαι.

[δεῖσθαι παρ' ἄλλου, ὥσπερ λέων] Videtur & hic deeſſe aliquid: vt, οὐκ ἤθελεν, ὡς δὲ λέων.

Finis Annotationum in tertium librum.

ANNOTATIONES IN LIB. IV.

In Caput 1.

περιπίπτων.] Procidens, prolabens. Intelligi poteſt εἰς κακίαν περιπίπτων, poſtea ſequitur. Quid vero ſi pro περιπετὴς ὢν ponatur.

τί γὰρ ἐκεῖνοι.] Lego εἰ γὰρ εἰ κεῖνοι, vel ἐκεῖνοι.

καὶ σαυτός.] Fortaſſe καὶ αὐτός. Nam σαυτὸς pro σὺ αὐτὸς haud temere inuenias.

τί λέγει; ἔρημον ἡγεῖτο αὐτό.] Apparet complura deeſſe. Nec enim hæc cum iis conſentiunt, quæ præcedunt. Apparet de Socratis conſtãtia & voluntaria morte aliquid fuiſſe dictum, cum fugere liceret. Supra etiã idem de Socrate locus mutilus fuit, ὅτι ἔξελθε διὰ τὰ παιδία ἀναγκαῖα ὢν αἴσχιστον, &c. Sententia ex Critone Platonis vtcunque reſtitui poteſt.

πῶς γὰρ αὖ ἔτι ἔμελλον ἐκεῖνοι;] Obſcurus locus. Sed innuere videtur, nos e carcere elapſos, illis nihil fuiſſe profuturos, non ſecuturis nos ſcilicet in exilium abeuntes. Quid vero ſi legas? πῶς γὰρ ἂν ἔτι σοι ἔμελλον ἐκεῖνοι; vt ſententia ſit, Hominem vitæ adeo cupidum, non magnopere curare alios, cum ſibi ſit proximus.

ὑπὲρ τῆς ἀληθινῆς.] Mutilus & hic locus eſt, ſic fortaſſe reſarciendus: ὑπὲρ δὲ τῆς ἀληθινῆς καὶ ἀνεπιβουλεύτου καὶ ἀσφαλοῦς ἐλευθερίας οὐκ ἀπαιτήσεις, οὐ καταρτήσεις σεαυτόν, ἀπαιτοῦντι τῷ θεῷ ἃ δέδωκεν, ἑκὼν οὐκ ἀποδώσεις, οὐκ αἰσθήσῃ ἔχ (ὡς Πλάτων λέγει) μελετήσεις, &c.

ὁ καλάνθης.] Fortaſſis κλεάνθης.

ἡ ἄση τῶν.] Legendum ἄση, ἡ τῶν οὐ παρόντων, vel potius τῶν παρόντων. Auari enim & cupidi ea deſiderant quibus iam ante abundant.

In Caput 2.

In titulo, περὶ συμπεριφορᾶς lege.

ἀνακραθῆς.] ἀνακραθῇς lege, ab ἀνακεράννυμαι.

αὖ δέ σ' ὑπερέχῃ.] Fortaſſis αὖ δέ σοι ἐπέλθοι. Et mox ὑφ' ἄν.

τοῦ περιτέρου σαυτοῦ.] Fortaſſis ἑταίρου, pro σαυτοῦ.

In Caput 3.

οὐδ' αὐτὴ αἰσχρολογίας αἰδῶ.]

Videtur

detur deeſſe participium, παραλαξάμενος ſcilicet, εἰ ς ὅτι ἐζημίωμαι.

τὴν πάντων.] τὴν τῶν πάν-ν, vel τῶν πάντων.

ἐξηγητά.] ἐξηγητὴν, vel ἐ γητάς.

In Caput 4.

ἄρχειν ἐπιθυμίας ἢ ἀνάγκη-] Lego ἀρχῶν ἐπιθυμίας ἢ ἀνάγκας, ſcilicet ἐπιθυμία..

εἰ μὲν γὰρ ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐπιστρέ ς ἐπ' αὐτό.] Fortaſſis εἰ μὲν ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐπιστρέφεις, ἢ ἐπὶ τοῦ γαγωγηθῆναι καὶ μαθεῖν. Si atum legis, vt legas: hoc , fallas tempus, aut deles itionis & cognitionis, gra-, non actionis & emenda-onis ergo.

παρασκευή τις ἐστὶν αὐτῇ.] go παρασκευή τίς ἐστιν αὐτ

θέλεις τοὺς μὴ ἐπὶ σοί.] For-ſſe, τὰ μή.

τὰ ἔργα τὰ κατὰ ἄλλα.] Le-τὰ κατάλληλα.

ὀρέξει οὐκ ἐχρησάμην.] Aut gatio redundare videtur, ἀπὸ κοινοῦ intelligatur, ὡς ἐπαγγέλλεται ὑπὸ τῶν φιλο-φων: aut addendum πρὸς ἀπροαίρετα.

τὸ ἀφετικόν.] Ab ἀφίημι. ortaſſis τὸ ἀφικτικὸν, ab ἀ-νομαι.

μὴ συνάρχῃς.] Sententia ſtulat, σὺ μὴ ἄρξῃς.

ἢ μετ' ὀλίγον.] ὀλίγων lege.

διὰ θορύβου γίνεται.] Sententia poſtulare videtur δίχα θορύβου.

διὰ τί οὐκ αἴρει καὶ τῶν τὴν ἔκκλισιν;] Fortaſſis, οὐκ αἴρεις καὶ τοῦτον.

ὅρα τί δεῖ.] ὅρα ὅτι δεῖ.

τοῦ πᾶν ἐμποδίσαι.] Fortaſſe, παντὶ τοῦ ἐμποδίσαι δυνα-μένῳ.

οὐδένων οὐδ' ἐγώ.] Videtur omiſſum, τὸν ἀναγινώσκοντα πολλά.

καὶ διασκέψω ἀπ' αὐτῶν τά σοι εἰς τὰ ἔργα.] Diu me torſit hic locus. Sed legendum hauddubie pro ἀπ' αὐτῶν τά, vna voce ἀπαντῶντά σοι, ab ἀπαντάω.

ἀποτίθεσθαι.] Fortaſſe ἀπο-τέθεισαι, ἢ μεμελέτηκας. & poſt, τὸ ἐπισυνηγμένον.

In Caput 5.

οὐχ ἵνα κινῇ.] Fortaſſe, ποιῇ οὕτως τὸ κατὰ φύσιν.

καὶ ἐξάξῃ.] Ab ἐξάγω. Fortaſſe διάξῃ. Nam ἐξήξῃ, ab ἐξήκω, non placet.

Στρατηγῆσαι; ἀλλ' αὖ δι-δῶται.] Ante στρατηγῆσαι videtur deeſſe verbum βού-λεται, aut ſimile: poſteaque legendum, οὐκ, ἀλλ' αὖ δι-δῶται.

ἀνθρώπῳ δ' αὖ.] Fortaſſis, ὡς ἀνθρώπῳ δ' αὖ.

τοὺς χαρακτῆρας ἂν ἔχων.] οὓς ἔχων lego.

τὸ πετράσσαρον.] A quatuor aſſibus videtur compoſitum. Quadraſſem non auſus fui dicere: nummum aut quadrantem vertere licet καταχρηστικῶς.

μὴ ἂν μηνίτε.] Fortaſſe μηνίοις. παρὰ τὴν μῆνιν τὴν ἐπὶ μόνον καὶ μανιώδη ὀργὴν.

ὅσοι σε βλέπειν δοκοῦσι.] Fortaſſis alludit ad Platonicum illud, οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος τὸ ὁρώμενον Sed quid ſi βλάπτειν;

τὸ πεποιηκός.] Fortaſſe, τὸ μονομαχῆσαι πεποιηκός.

μετὰ πάντα πολεμίων.] Lego μέσα.

τὴν οἰκείαν.] οἰκίαν.

ἔστι. ἐγγύς.] Malim οὐδ'. ἐγγύς.

In Caput 6.

οὐκ ζῶντά ἐστι.] Malim, ζῶντά ἐστι. Diſſimulādum eſſe eadē.

καὶ τὸ ἡμαρμένον ἐπιφαίνειν ὑπὸ τῶν ὑποφανῶν.] Fortaſſe καὶ τῶν ἡμαρμένων ἀποφαίνει ὑπὸ τῶν ἐπιφανῶν τούτων.

μαθεῖν; νῦν οὐχὶ ἄνω κάτω.] Videtur deeſſe, τρέχεις τούτου ἕνεκα; οὐχὶ τουτέστιν περὶ ὃ ἐσπούδακας καὶ μανθάνεις, ὥστε ἄλυπος εἶναι, &c.

σπλάγχνα ἐπικείμενα.] Non placet hoc participium, nec occurrit aliud melius: niſi forte εἰκῇ κείμενα, temere proiecta.

τοὺς περιπτομένους.] Videtur addendum συλλογισμούς.

ἀλλὰ μέλλει σοι.] μέλει. Poſt. περὶ τὸ ἔλεον, & οὐκ κεφαλαλγῶ

οὐδ' ἔλυπες.] Fortaſſis οὐ δὲ λιπες, non deſtitiſti: & περὶ χρήματος.

ἀπεριπλόπερον.] Compoſitum a περιπλέος. Sed ſententi poſtulat, ἀπεριπλώτερον, ε εὐστοχώτερον.

φέρεσθαι οὐ ἢ τόν.] Negati redundat.

ἔργων ἔργῳ.] ἔργον nomina tiuo caſu.

ὁ μὲν ἐξ οἴκου ἀναστάς.] τὸ ἐ οἴκου nihil ad ſententiam cum faciat, aliunde videtu irrepſiſſe.

ἵν' ἂν ἐξ οἴκου.] Aut al quid deeſſe, τοῦ κρείσσονος fo taſſis, aut hic etiam τὸ ἐξ οἴκ redundare videtur.

περὶ τούτων εὔχηται.] εὔχε

τῶν ἐπιθυμιῶν.] Vel ἐπιθυ μιῶν: vel, quod magis pl cet, τῶν ἐπιθυμουμένων.

In Caput 7.

αἰσθάνησαι.] αἰσθάνηται. poſt, φοβεῖσθαι εἶσι.

ἀφελέσθαι αὐτοῦ.] Fortaſſ αὐτά.

σοι αὐτοῦ ἐξίσταμαι.] Mali αὐτός.

πείρασαι σου τὴν ἀρχὴν. Fortaſſe πείρασαι σου τῆς ἀρχῆ

ἐπαρχίαν.] ἐπαρχία, v ἐπαρχίαι, quia refertur συμβαίνει. Et paulo ſuperi

pr

pro προσκείσομαι, malim προσκείσομαι & συνορέξομαι, pro ὀρέξομαι. Videtur autem nomen ἐπαρχία tranſpoſitum, & ἐπιτροπὴ omiſſum, & ſic legendus hic locus: τί αὐτῷ συμβαίνει; ἐπαρχία. μή τι οὖν καὶ δόγμα οἷον δεῖ; ἐπιτροπή. μή τι οὖν καὶ τὸ χρῆσθαι ἐπιτροπῇ; Quid ei cõtingit? Prouincia. Num etiam decretum quale oportet? Procuratio. Num etiam illius procuratione vt recte vti poſſit?

εἰ δὲ κρύφω] Lego κύψω: non a κρύπτω, ſed a κύπτω.

θέλει οὖν.] θέλεις, & προσέρχωμαι.

ἔρχομαι πρὸς ἐμαυτόν.] Lego πρὸς αὐτόν, ſcilicet τὸν τύραννον, ἢ τὸν καίσαρα.

νόμος δ' οὐκ ἔστιν τὰ ἐπὶ μωρῷ.] An lex non ſunt quæ ad ſtultum attinent? Fortaſſe τὰ ἀπὸ μωρῶν, decreta ſtultorum: vel τὰ ἐπὶ μωρίᾳ, pro μωρίᾳ, quæ ſtultum habent finem.

οἰκήσετε.] οἰκήσῃς malim.

In Caput 8.

εἰ δ' ἐκείνῃ μᾶλλον.] ἐκείνῃ, ſcilicet ἐπαγγελίᾳ.

εἰς τοῦτο σκάμμα.] A σκάπτω. Fortaſſis ad ſaltationem alludit, vnde τὸ ὑπὲρ τὰ ἐσκαμμένα πηδᾶν. Sed quid ſi σκέμμα; a σκέπτομαι.

κυμωμένων.] Venetus codex κοιμωμένων. Legendum videtur κυμαινομένων.

πῶς θρεμματούοντες.] θρεμματωθέντες, niſi θρεμματούοντος, ſcilicet αὐτοῦ magis placeat.

εἶθ' οὕτως ὁ καρπὸς ἐκβιάσεται τὴν φύσιν.] Videtur eſſe hypallage, pro εἶθ' οὕτως ἡ φύσις ἐκβιάσεται τὸν καρπόν: Non fructus naturam, ſed natura fructum extrudet. Niſi forte τὸν στάχυν, pro τὴν φύσιν legendum ſit.

In Caput 9.

πυρέσσοντες.] πυρέσσοντος.

ὁ δὲ πρὸς ὀλίγον ἥδετο.] Fortaſſis ἤδετο. Sed & illud ferri poteſt.

ὅτι μωρίζεσθαι.] μυρίζεσθαι, vt habet Veneta editio.

In Caput 10.

περὶ τῶν ἰδίων ἔργων πεφρόντικεν, ὅπου αὐτός ἐστι.] Quid ſi ὧν αὐτὸς κύριός ἐστι: De ſuis factis eſt ſolicitus, quæ in ipſius poteſtate ſita ſunt.

ἢ ἄλλως τύχῃ, ὧν ἔδει σε τυχεῖν: οὐθὺς μὴ δηχθήσῃ;] Lege ἄλλος & εὐθὺς δηχθήσῃ, negatione omiſſa.

οὔτ' ἐκεῖνα ἄγοντα προσβαλεῖν.] Fortaſſe οὔτ' ἐκείνοις.

ὡς ἂν δίδωται.] Fortaſſis ᾧ ἂν δίδωται. & ἐξουσία. vel ὃς ἂν δίδωται παρὰ τῶν ἐχόντων ἐξουσίαν. vt ſit Græca conſtructio, δίδωμι καὶ δίδομαι ἐξουσίαν.

In Caput 11.

ὅτι ποτὲ καθίεσον.] Lego, ὅ-τι τόγε. & mox, καὶ εἴποι ἄλλῳ καὶ τούτῳ.

ὡς χαλκοῦς.] Non video quem vſum hæc verba habeant.

ἐὰν μὴ ᾖ παντελῶς.] ἧς lego.

ἢ ἐξ ἀθεραπευσίας.] Lego ἢ δὲ ἐξ.

ἀλλὰ ἐστὶ μὲν αὐτοῦ τὸ σῶμα.] Neſcio quid hæc verba ſibi velint, Sed eſt quidem eius corpus. Quid eſt? Quid ſi legas: ἀλλ' οὐδεὶς ἐσύγκ αὐτοῦ τὸ σῶμα, Nemo eius corpus oderat.

ἀλλὰ καὶ τὸ ἱμάτιον ὁρᾶτε.] Sententia σωμάτιον poſtulat.

ὅπου δ' αὐτὸν εἶναι.] αὐτὸ lego, quia refertur πρὸς τὸ καλόν.

τῆς ἀνθρωπίνης συστροφῆς.] Sententia poſtulat συναναστροφῆς.

In Caput 12.

ὅταν ἀφῇς σοι.] Fortaſſis ὅταν ἀφῇς κἂν πρὸς ὀλίγον.

εἰώθει ὑπερτιθέμενον.] Aut aliquid deeſt, aut pro εἰώθει, ὑπερτίθεσθαι poſitum videtur: niſi ὑπερτιθέμενον pro ἐὰν ὑπερτεθῇ ponatur, & εἰώθει abſolute capiatur, in morem abit.

ὁ τέκτων μὴ προσέχων κυβερνᾷ.] Quid fabro cum naue? Omiſſa quædam verba videntur, ὁ τέκτων μὴ προσέχων οἰκοδομεῖ κάλλιον; ὁ κυβερνήτης ἀσφαλέστερον κυβερνᾷ.

ἐπαγγελθεὶς.] ἐπαγγελθῶν, vel ἐπαγγελθήσας.

ὄψεται αὐτοῦ καὶ οἷς δοκεῖ.] Lego αὐτός.

τὶς καιρὸς παιδείας.] Fortaſſe παιδιᾶς.

In Caput 13.

προσέπι δὲ.] Malim πρόσεστι.

ἂν γε ὢ πιστός.] Fortaſſe πιστὸς, aut σιωπηλὸς, aut eſt ἐλλειπτικὸν, vt ſubintelligatur, οἷος σιωπᾶν, vel οἷον εἶναι μὲ ἐκεῖνος ὑπολαμβάνει.

παρήγγελλε.] παρεκάλουν.

Finis Annotationum in quartum librum.

INDEX RERVM VERBORVM ET SENTENTIArum in Epictetũ, Simpliciũ & Arrianũ.

CVIVS LITERA A EPICTEtum, litera b. Simplicium, litera c. Arrianum denotat.

A

AB imis, qui bene ſumma petas noueris eſſe viam. b 39
b 76
Abſurda, quæ fatalē neceſſitatem conſequuntur. b 22
Ab vnoquoque non niſi ea poſtulanda, quæ præſtare poſſit & debeat. a 14
Academic⁹ a faceto ſeruo ad inſaniā redigi poteſt. c 206
Academici ſenſus abiicere ſtudent. c 104
Academici nō verbis ſed verberibus caſtigandi. c 208
Academici & Pyrrhonii nō modo conſenſu hominũ, ſed & ſuis ipſi factis conuincuntur. c 99
Achilles. c 82. b 294
Actio omnis ad bonum aliquod refertur. b 116
Actionum varii fines. c 281
Accuſandi nos ipſi potius, quā ii, quos nobis iniuriā facere putamus. c 71
Acrothoitæ. b 148
Acquieſcendũ in diuinas rerum humanarũ adminiſtratione. c 55
Acquieſcendũ in ſua cuique virtutis conſcientia. a 14
Ad caſus humanos imparatos eſſe nos, mirum non eſt, cũ in eo nos non exerceamus c 211. c 212
Ad Dei ſimilitudinem aſpirandum. c 168
Adhortatio ad amiſſa recuperanda c 434
Ἀδιαφορία in rebus externis. c 417
Adhortatio ad animũ a ſeruitute affectuum liberandum. c 387
Admiratio virtutis & ſapientiæ falſa gratiam principum ſequitur. c 77
Admetus. c 215. 214
Adulatio. a 48
Ædes Saturni. a 42
Ædificandi deſcriptio ad vſum accōmodāda eſt. b 178
Ægrotum & pauperem officio poſſe fungi. b 69
Æmulatores. b 90

Æmulatio. b 89
Æquabilitas. b 194
Ærumna. a 49
Affectiones animi ſermone excitantur, vt ab animi affectionibus ſermo proficiſcitur. b 73
Affectus a ratione cohibendus tanquam puer a pædagogo. b 71
Affectuum tempeſtas. c 193
Affectiones animorum, nũmis comparantur. c 404
Affectiones naturales æternæ ſunt voluntariæ mutabiles. b 132
Affectus prauos ſoluere, vtilius eſt quam cauillationes. c 192
Affectui noſtro cõtraria cogitanda. c 341
Agamemnon. b 249
Agens ſine aſſenſu non agit ſed agitur. b 22
Agnitio inſcitiæ ſuæ in reb⁹ maximis, Philoſophiæ principium. c 154. & c 155
Ἀκούσιον συγγνωστὸν. b 67
Aliter indoctus, aliter Philoſophus de rebus aduerſis differit. c 87
Alia laudare, alia ſequi abſurdum. b 242
Aliena. c 325
Alienorum diſſociatio. b 131
Aliena reddenda. b 73
Alii quid de nobis ſentiant, ipſi viderint. a 33
Aliis eadẽ proſunt, aliis nocent. c 212
Alios alia decent. c 12
Aliter in ſcholis diſputam⁹: aliter cum in diſcrimen ventum eſt, agim⁹. c 376
Alluſio ad Etymologiam περιστάσεων. c 138
Ἀμερῆ καὶ ἀδιάστατα. b 181
Amentia ſphinx. a 44
Ambitio licet vitium ſit, frequenter tamen cauſa virtutum eſt. b 72
Ambitio fallit imprudentes & virtutes contaminat. b 183
Amicitia potentiſſimi cuiuſque miſerrima ſeruitus. c 359
Amicus quid. b 234
Amicitia fundamento virtutis nititur. c 218
Amicitia vinculum virtutũ omnium. b 138
Amicitiæ vulgares facile dirimuntur. c 214
Amicitiæ cõmendatio. b 136
Amicus fidus pecunioſo pręferendus. b 101
Amici veri virtutis & ſapiẽtiæ ſtudioſi. b 135
Amici veri eſſe non poſſunt, qui omnia bona non a ſeipſis petunt. c 217
Amicos iuuandi honeſta cupiditas. b 100
Amicitia quid? b 231
Amicorum tractatio & conſeruatio. b 136
Amici vbi, ibi opes. b 137

Amit-

Amittere poſſumus quæ habemus. c 72
Amor corporis libertatem eripit. c 380
Amor quid? b 233
Amor ſui ſuapte cauſa facit omnia. c 74
A mobilibus & mouentibus ad immobile adſcendendum. b 150
Anaxagoras. b 85
Ἀυθυπόστατα. b 151
Animus patinæ plenæ aqua ſimilis. c 251
Animi vires rebus aduerſis opponendæ. c 265
Animus excolendus rebus externis fortunæ mandatis. c 400
Animus pro vitæ genere mutatur. a 69
Animus quid. b 211
Animus prius repurgandus quam alendus. b 37
Animus maiore ſtudio excolendus, quam honores & opes. c 46
Animorũ immortalitas. b 4
Animus humanus in medio ſitus ad cœlum adſcendere, vel ad infernos deſcẽdere poteſt. b 68
Animi hominum. b 57
Animi vires aduerſis rebus & prauis cupiditatibus opponendæ. a 7
Animi tranquillitas magnis paranda laboribus. c 80
Animi humani triplex vita & appetitio. b 15
Animæ brutæ b 57
Anima cœleſtis principium quidem, ſed non primũ. b 152
Animi degeneris eſt ſupplicem eſſe. c 44
Animæ cœleſtes ſub luna. b 152
Animo in Deum intento, rebus cæteris obiter vtẽdum. a 6
Animum eſſe primum mouens. b 151
Ἀνεξικακία. b 72
Animi tranquillitas, lectionis finis eſt. c 393
Animi conſtantia inexpugnabilis. c 10
Animus infirmus ſibi non conſtat. c 174
Animæ brutæ naturam corporis ſequuntur. b 58
Animi humani dignitas a libertate voluntatis pendet. b 59
Animus fabro, corpus malleo comparatur. b 6
Animi vitia & virtutem illuſtrant, & a cœlicolis diſtinguunt, & ad bonum aliquod referuntur. b 66
Animi medii bonum appetunt. b 11
Animi [illegible]ritas & ſordes. c 442
Animi [illegible]rticipes bonitatis. b 10
Animum fortunæ præpa-

ratomni qui ſapit. c 124
Ἀνδρεία. b 17
Animi humani corporis addicti deſideriis libertatē ſuam amittunt. b 11
Animi moderatio curanda inprimis. c 246
Animi functiones externa adiumenta non deſiderant. b 24
Animus corpori vel ſeruire vel imperare poteſt. b 8
Anim⁹ bene inſtitutus nulla re impeditur. a 7
Animus ſuapte culpa vitioſus. b 66
Animi periculis & ærumnis gliſcunt. b 63
Animi pulcritudo conſideratur non corporis. b 238
Animæ brutorū inter ſtirpium & hominū animas interiecte. b 59
Animus ortus & interitus expers a ſideribus cogi nequit. b 19
Animi humani voluntarius deſcenſus ad hæc inferiora eſt cauſa mali. b 121
Animi magnitudo aduerſis rebus opponatur. c 57
Animi bona & voluptas. c 259
Animi conſtantia in rebus aduerſis oſtendenda non oſtentanda eru[illegible] c 124
Animo æquo red[illegible]da ea, quæ alieni iuris [illegible]. c 88
Animi culturę cætera omnia poſthabenda. a 8
Animus potius aſſerendus in libertatem, quam ſcribendi commentarii. c 123
Animuſne an corpus res externa. c 259
Animi vires. b 22
Animi bonis, non fortunæ muneribus gloriandum. a 6
Animi gliſcunt malorum præmeditatione. a 13
Animaduerſio excitanda & præparatio diligens adhibenda. a 2
Animus potius curandus, quam corpus, corpus magis quam pecunia. b 6
Animarum diſcrimina. b 120
Animi & vitæ examinatio. c 346
Animus ornandus. c 241
Anim⁹ ad res fortuitas multum confert, ſed non omnia. b 24
Animi conſtantia. c. 188
Animi principes indiuulſi a bono προαίρεσιν non habent. b 11
Animi cultura requirit doctorem. c 161
Animi libertas. b 160
Animi motio. b 22
Animi per ſeſe mouentur, & corpora mouent. b 10
Ἀνομοιότητες τῶν ἠθῶν ἥκιστα φιλικόν. b 134
Antiſthenes. c 412

Antigoni de Zenone dictū. b 187
Appetitionem neq; inopia, neque obiectis, neque habitu cogi. b 14
Appetitio & ipſa libera, ſed non vnius generis. c 69
Appetitio quando a rebus appetendis excitetur. b 17
Appetitio coerceri poteſt. b 18
Appetitiones neceſſariæ naturales, ſuperuacuę. b 247
Appetitus tyronum periculoſus. b 35
Appetitionis remediū. c 436
Appetitio c 244
Aptus ad diſcendum, excitat ad diſcendum. c 232
Appetitio rerum alienarum trepidos facit. c 163
Appetitionis vehementia moderanda. b 36
Appetitio earū rerum quæ fieri nequeunt, quæque nocent, humani qoque arbitrii eſt. ub 14
Ἀπολίθωσις. c 24
Ἀφορμή. c 276
Ἀπορία ῥητορική. c 238
Apollonius. c 276
Aquatio b 54
Archedemus. c 131
Ἀρετὴ πᾶσα ἐκ δικαιοσύνης. b 130
Argutiæ & offuciæ. c 188
Argumentū ἀπὸ τοῦ ἐφ᾽ ἡμῖν accommodari poteſt ad omnium externarum rerum deſpicientiam. b 105
Argeus. b 249
Arrianus ſcriptorum auctor quæ Epicteti nomine circumferuntur. b 3
Ariſtides. c 435
Arithmetici. a 50
Ariſtotelis dictum de præceptoribus & parentibus. b 134
Ars non ex habitu, ſed e præceptis, materia & fine iudicanda. c 425
Ars differēdi bono & docto viro eſt neceſſaria. c 32
Artes liberales non quidem eſſe neceſſarias, ſed tamē commodas ſtudioſo virtutis. a 65
Artem quam quiſque norit in ea ſe exerceat. c 136
Artium tirocinia ſunt moleſta. c 167
Artificium quoddam eſt vt dicendi, ſic etiam audiēdi. c 228
Artificem demonſtrat op⁹. c 26
Artē quæuis alit terra. c. 349
Aruſpicina Philoſophica. c 69
Arx animi noſtri munienda c 407
Aſſenſionis remediū. c 435
Aſſenſus ante rem perſpectam ſuſtinendus. a 5
Aſſenſio libera. c 69
Aſtrologi. a 50
Aſſueſactio & gulam & in-

quina coercere poteſt. b 181
Ατιμία malum. b 98
Auaritia. a 48
Auaritia inexplebilis. c 95
Auaritia. b 194
Auaritia humana & vanitas. b 247
Auari, ambitioſi, voluptuarii non apti ad amicitiã. b 135
Auditorum diſcrimina conſideranda. b 75
Auditorum diſcrimen. b 96
Auditorũ corrogatio. c 323
Auditores inepti Philoſophorũ plane rudes. c 229
Auditor excitat ſtudiũ. c 230
Auditores ſuis nugis potius intenti quam doctrinæ præceptorum. c 210
Auerſionem a bono quatenus humanam formam conſtituat, non eſſe malum. b 124
Auerſio mentis a Deo & ſeipſa cauſa mali. b 122
Auerſio a bono in loco mortali locũ habet. b 118
Aures rimoſæ eorum ſunt, qui res externas captant. c 455
Aures occludendæ improbis & ſtultis ſermonibus. b 174
Axioma abſurdum, pugnãtes diuerſorum opiniones eſſe veras. c 157
Axiomata ſtricta. b 193
Αυτοκίνητα. b 151

B

Barba virum & ornat & a muliere diſcernit. c 64
Beatorum domicilium. a 53
Beatitudo. a 55 a 53. b 26
Beatitudo eſt mens ſana in corpore ſano. b 231
Beneficia diuina deſpicere impietatis eſt. c 220
Beneficium vulgo propter officium datur. a 16
Beneficia diuina & agnoſcẽda ſunt & gratis animis prædicanda. c 25
Bellum morborum, & calamitatum & affectuum. c 278
Beſtiæ aliæ aliis acutiores, vt homo homine. b 252
Bonum. b 99
Bona vera atque illis diuerſa quam ſit remota erroris nebula, pauci diſcernere poſſunt. b 34
Bona aut mala, quæ & quatenus. b 162
Bona. c 126 c 248
Bonum ſuum cuique conſeruandum, cæteris e re nata vtendum. c 192
Bona noſtra & mala nuntiari nobis ab alio nemine poſſunt. c 289
Bona fide rediendũ in gratiam. b 136
Bonum hominis rerum iudicium de rebus. b 51
Bonũ vnũ expetitur. c 249

ona omnia qui a ſe petit, is nec miratur quenquam, nec inuidet vlli. a 12

ona omnia qui a ſeipſis petunt, iis nihil mali poteſt accidere. c 125

onæ res, propter ſeſe, non ob adiunctam gloriam re petendæ. b 192

onum magnum hominis & malum in animo poſitum. c 103

onum vnicum & ſummũ animi in Deo ſitũ. b 166

ruta. b 120

ruta in naturalibus cupiditatibus modum ſeruant. 248

uta ſuperuacuis appetitionibus carent, in neceſſariis naturam optimam ducem ſequuntur. b 247

uti affectus & motus a ratione auerſi, nihil habent conſentiens, nihil certum, nihil cõmunicabile. b 208

utorum nulla præpoſtera libido. b 249

ilbus. b 54

C

eſar nihil boni diſtribuit. c 420

eſar quid. b 233

ilamitatis demonſtratio, volente, te aliquid non fieri & nolente fieri. c 185

ilumniator ſeipſum lædit. b 72

impus obliuionis. a 74

Canis interior. b 92

Cara. b 39

Carcer eſt vbi ſis inuit⁹. c 56

Caritas ſuorũ cum officio conſtare poteſt. c 336

Caſtigatio omnis, ad eius qui caſtigatur, emendationem refertur. b 166

Caſtitas. a 26

Caſtitas quam a ſponſa flagites, ad ſponſam adferenda. b 18

Caſus & fortunæ refutatio. b 149

Caſus humani varii. c 330

Caſus inexſpectati grauiores. b 108

Catapotia. b 45

Cauillationes imperitorum in propoſito honeſto non reformidandæ. b 78

Cauti eſſe debemus in reb⁹ quæ noſtri iuris ſunt: confidentes in iis, quæ noſtri arbitrii non ſunt. c 118

Cautio. c 126

Cenſura euentuum. c 264

Cereæ opiniones. c 287

Ceremoniarũ cauſæ. b 145

Chryſippus in rebus obſcuris meliora amplectitur. c 137

Ciceronis locus. b 173

Ciceronis dictum de honeſtate rei ſpectanda. b 194

Ciuitas felix, in qua quiſque ſuo munere fungitur de alieno haud ſolicitus. b 102

Cleanthis Aſſia ſtatua. b 217

Clementia. a 55
Cochlea. b 54
Cælum quid. b 233
Cœli conuerſio fatalis non tollit libertatem voluntatis. b 15
Cogitationes cohercendæ & expendendæ. c 193
Color. c 25
Colloquio alteri⁹ decet nos interdum nõ egere. c 281
Cõmentarii Simplicii ſcopus. b 5
Commitenda nec eadẽ nec minora. b 165
Commoda. b 53
Commune. b 232
Communia mala. b 56
Cõmunia quæ natura ſunt, lege priuata fiunt concordiæ & honeſtæ diſciplinæ cauſa. c 130
Compoſiti reſolutio non eſt malum. b 64
Compotores & collegę Deorum. b 84
Comtum eſſe præſtat, quam ſordidum. c 445
Condimenta. b 254
Conditione meliore eum par eſt eſſe in eo, in quo quiſque ſtudioſius elaborat. c 413.
Conіectura fit de artifice ex inſtrumentis. b 20
Coniugium. b 201
Coniunctio amicorum & inimicorum. b 131. docentis, & diſcentis. b 132. vendentis & ementis. b 13
perſequentis & fugienti b 123. mariti & vxori ib. vicinorum inter ſeſ ib magiſtratus & popul ibid.
Conquiſita diu, leui mom to pereunt. c 3
Conſilium & voluntas p tius ſpectatur quam fa euentus. b 1
Conſociatione ciuilem q violant, in deſertas inſ las relegandi. c 1
Conſtantia animi cernit in rebus arduis. c 1
Conſtantia aliud eſt, ali eſt error & pertinacia. c
Conſtantiam motionum mutationum ab immc li eſſe cauſa Deo. b 1
Conſtantia & honeſtaru actionum frequentatio eſt opus. b 2
Conſtantia victoriam pa a
Conſtantia ſeruanda. a
Conſtituendum quos nos quales eſſe velimus. a
Conſuetudo indoctorum improborum periculo c 2
Conſuetudo praua, conſu tudine recta emendand c
Conſuetudo praua ſenſi corrigenda. b. 4
Cõſuetudo vincẽda cõſue dine & magis in contrar pa

partem inclinandũ. c 247
Contemtus noſtri medicina. c 406. 405
A contemtu vilium rerũ ad maiora veniendum. a 8
Contemtum ſui æquo animo ferre præclarum eſt & rarum. b 205.
ontinentia. a 52. a 55
ontinentia fratrum & ſororum. b 181
ontinentia Vlyſſis eleuatur. b 246
ontinentiæ voluptas durabilis. b 119
ontrariorum coniunctio. b 131
õtrouerſiæ de bonis & malis vtilibus & inutilibus. c 184
ontumaciæ aduerſus Deũ pœnæ. c 273
onuerſio ad Deum humani animi perfectio. b 218
onuitium. b 201
onuiuia. a 26
rnices Penelope modeſtiores. b 246
rona. a 56
ronati. a 58
rpora. b 57
rpus animi eſſe inſtrumentum, auctoritate Socratis probatur. b 5
rpus animo cuique pro meritis attributum aſtris eſt obnoxium. b 19
rpora a cœlo & elementis afficiuntur. b 57
Corpore beſtiis, ratione Deo ſimiles ſumus. c 18. 17
Corpus egeſtatis, egeſtas bellorum cauſa. b 25
Corpus hominis inſtrumẽtum, ita curandum ſapienti, vt fabro bipennis. b 177
Corporis & fortunarum incommoda non pertinere ad animum nec eius eſſe mala. b 69
Corpus humanum minima pars mundi. c 57
Corporis imperio, animi ſeruitio qui vtuntur in feras & pecudes degenerant. c 147
Corporum mutatio & diſſolutio nihil habet mali. b 57
Corpus ita noſtrum eſt, vt aſellus clitellarius. c 365
Corporis robur vnde. b 24
Corporis ſordes repurgandæ. c 443
Correctio. b 123
Corrigamus noſmetipſos, vt alios corrigere nõ poſſimus. c 182
Corruptela munerum vel homine indigna. b 163
Crates. b 70
Crimen ſeu verũ ſeu falſum æquo ferendũ animo. b 91
Crinis. c 247
Critici. a 50
Crommyonia ſus. b 244
Cruda qui reuomunt, non

nutriuntur. b 205
Cultura potētis amici. b 106
Cunctatores. b 213
Cupiditates. a 46. b 231
Cupiditatibus ſeruiunt etiā locupletiſſimi. c 354
Cuſtoditur difficile, quod multis placet. c 72
Curioſi. b 231
Cynicus Æſculapius. c 429
Cyrenaici. a 50

D

Decreta cauſæ actionum. c 266
Decreta praua. c 251
Defenſio indicio eſt, te hominum applauſus quærere. b 182
Definitionis inueſtigandæ exemplum. c 159
Dei de nobis indicium magis reuerendum quā tyrannica pompa expaueſcendum. c 115
Dei definitio. b 148. etymologia ibidem.
Dei dona fidei noſtræ commiſſa fideliter aſſeruāda. c 145
Dei liberalitas & ingrati hominum animi. c 31
Dei maieſtate nihil vel dici vel cogitari dignum poteſt. b 154
Dei medicina ſalutaris & clementiſſima. b 64
Dei notitiam eludit porcus. b 253
Dei nullum nomen proprium. b 156
Dei nuntius fidelis monitor. c 243
Dei prouidentiam rerū humanarum confuſio tollere videtur. b 145
Dei reuerentia facile adoleſcentem in officio continet. c 144
Dei ſimilitudo. b 16
Delatorum techna. c 45
Delectus. b 123. verus b 1
Delicatuli puelluli matercula deſiderant. c 255. 25
Delitiæ & popularis opinio duo ſuperuacanea. b 18
Demetrius Neroni. c 9
Demonſtratio compendioſa. c 23
Demonſtrationes de Deo b 14
Demoſthenicæ ſentētiæ explicatio. b 4
Deo eſſe deditum. c 36
Deo omnia noſtra conſecranda. b 14
Deo placendum. c 44
Deo placet quicquid cum virtute fit. c 3
Deo patre efferri debemus c 1
Deo reddenda ratio quemadmodum mente vſus fueris. c 3
Deo ſanctiore ſacramento ſumus obligati, quam milites Cæſari. c 62. 6
Deo ſimilis, qui omnibus bene cupit. b 10

Deſcen

Deſcendere in ſe quiſque tentet. c 209
Deſiderium maternũ. c 329
Deſiderium. c 367
Deſideria ſeruos faciunt. c c 338
Deſperatio. a 49
Deſperatus. c 416
Deſpicientia rerum externarum vna ad libertatem via. a 12
Deſpicientia rerum humanarum. c 317
Deterius ob ſalutem præſtãtioris negligendum. b 65
Deum colere eique parere non poterit, niſi quiſque ſeorſim Deo ſe curæ eſſe perſuaſum habuerit. c 53
Deum curare & adminiſtrare vniuerſa. b 157
Deum eſſe immutabilem. b 163
Deum eſſe conſenſus humani generis cõfirmat. b 148
Deum non eſſe mali principium. b 114
Deum ſequi ducem, vera magnitudo animi, vera ſapientia. c 181
Deus quid? b 233
Deus abſq; negotio conſulit rebus humanis. b 159
Deus auctor euentus. c 344
Deus cur ancipiti animo fecerit hominem. b 19
Deus & homo differunt. c 61
Deus & mundus vbiq; præſto eſt. c 179
Deus & ſanat ægrotos & ſanos exercet. b 62
Deus fons omnis boni, reb⁹ conditis bonitatem ſuam non ex æquo communicat. b 9
Deus hominẽ a ſeipſo bona omnia petere voluit. c 105
Deus munera impiorum repudiat. b 164
Deus non nobis, ſed Deo nos egemus. b 142
Deus quam viam monſtrat, alacriter ingredienda vt omnium optima. c 141
Deus quem libertate donauit, ſeruitute nolentem oppreſſerit nemo. c 419
Deus quod vult, qui vult, perpetuo felix eſt. c 186
Deus receptui canit, cum neceſſaria negat. c 353
Deus ſemper adeſt operi ſuo. b 160
Deus totum mundum curat, ergo & homines mundi partem. b 159
Dialectica diſcenda prius q̃ doctrina morum. c 94
Dialectica modio & libræ, cognitio rerum frumento ſimilis. c 67
Dialectica nec diſcitur, & virtus negligitur. c 37
Dialectica requirit otioſum animum & bene inſtitutum. c. 247
Dialectica ſola veri & falſi,

quaſi diſceptatrix & iudex. c 66.
Dialecticæ inſcitia non extenuanda eſt, ſed eiicienda ignauia. c 35. 35
Dialecticæ ignari, qui cognitionem rerum affectant: ſubinde velut in ſalebris hærent. c 67
Dialectici. a 50
Dialecticus pronuntiata iudicare poteſt, de vita & moribus non item. c 96
Dicenda quæ ſint. b 173
Differenda. b 29
Dii quid? b 233
Diligentia & tempus ad res conſiderandas adhibenda. c 78
Diogenes. c 166. c 246. c 336 c 350. 670
Diogenes libertatis philoſophicæ vnicum exemplũ. c 380
Diogeni vola pro ſcypho. b 180.
Diogenicum dilemma contra cõmendationes. c 128
Diogenis tolerantia. c 87
a Diſcipulis quid dicendum. c 41
Diſcipulo virtus meditanda. c 54. 55
Differendi ars inanis citra moderationem affectuũ. c 351
Differendi ratio digna Philoſopho. c 37
Diſſimilium cõiunctio. b 131
Diſſimilium diſiunctio. b 131
Diſputare de virtute quam ex virtute viuere promtius. a 39
Diſputatio περὶ δυνατῶν. c 194
Diſputatio de natura malorum explicatiſſima eſſe debet. b 106
Diſputationum Epicteti finis & efficacia. c 6
Diſputatores imperiti non inſectandi ſed erudiendi. c 158
Ditis ianua noctes atque dies patet. c 121
Ditiſſimus eſt, qui pauciſſimis eget. c 268
Diuerſoriis vtendum obiter, & ad patriam contendendum. c 226
Diuitiæ. a 66. b 162. b 201
Diuitæ ſunt Veioues noſtri. c 362
Diuitias & poteſtatem propter amicos parare licet. b 101
Docentes vera & ſalutaria digni ſunt diuinis honoribus. c 23
Docti non vere. a 50
Doctrina peruerſa cum natura peruerſa coniuncta. c 262
Doctrina tua antequã profit aliis, tibi profuerit neceſſe eſt. c 319
Doctrinæ ſalutaris ignoratio & neglectio ſalutaris eſt. a 44

Doctus ſeſe, indoctus alia accuſat. c 290. c 291
Doctus vate melius nouit, quid bonum aut malum. c 140
Δόγματα εὐθὺς τὰ φαντάσματα τὰ παρεισάγει ἔχειν. b 37
Dolor. b 28. c 367
Dolor corporis. b 201
Dolores poſſe ferri. b 45
Doloris conſecuturi metu retrahimur a voluptate. b 60
Domicilia nidis hirundinũ & ciconiarũ ſimilia. c 193
Domini in quauis re bini, alter internus, alter externus. b 87
Dominum vnum qui agnoſcit, habet plures. c 385. & 386
Dominus quis. a 10. c 128
Dominus dedit, dominus abſtulit, celebretur dominus. c 370
Dormire otioſe in vtramuis aurem. c 440
Dubitationes tollendæ. b 56
Δυνάμεις ἰσόφοροι. b 160

E

Educatione praua corrumpimur. c 291
Educatum eſſe tenuiter, vtiliſſimum. b 178
Egeſtas, inopia ſiue penuria non inſerit aut cogit, ſed mouet & excitat appetitionem. b 16
Ego. c 216
Ἐκλείψεις. b 112
Ἐκπυρώσεις b 58
Elaborandum multo magis vt vita naturæ ſit conſentanea, quam ne ſecum pugnet ipſa oratio. c 94
Elatio. b 50
Elatio animi vanitatis argumentum. b 94
Eloquentia. c 225
Eloquentia nõ Philoſophũ ſed honeſta vita facit. b 202
Enchiridii ſcopus. b 3
Epaphroditus. c 76
Ἔπαρσις. b 50
Epictetus animi robur huiuſmodi caſibus oppo nit. b 238
ab Epicteto, quæ præcipiũtur ea poſſe fieri. b 71
Epictetus cauet ne ſua dicta perperã accipiantur. b 96
Epictetus a conſciſcenda ſibi nece deterret. c 42
Epictetus regius hiſtrio. b 87
Epictetea rerum diuiſio nõ ad naturam vniuerſam, ſed ad hominem refertur. b 13
Epicteti dictio. b 3
Epictetus magnam ætatis partem ſolus exegit. b 180
Epicureæ opinionis de ſummo bono refutatio. c 80. & 81
Epicureæ vrbis fictio. c 261
Epicurei inuerſi ſtoici. c 261
Epicurei furoris pernicies.

Epicureos ſibi ipſos non cõſentire. c 260

Epicuri inſectatio, qui corp⁹ animo præpoſuerit. c 225

Epicurum & parum ſibi cõſtare & nimis eſſe delicatum & beſtiis immaniorẽ, qui nec Rempub. adminiſtrari nec ſuſcipi liberos oportere doceat. c 85

Epicurus naturalem ſocietatem verbis tollit ac cõfirmat. c 202

Ἐπιδήμια. b 58

Epiſtola quid. b 231

Equa. b 244

Error reuocandus, ſi captioſa interrogatione ſis deceptus. c 33

Error non, ſed diabolica improbitas pleriſque nocet. b 200

Erudiri quid. c 83

Eruditi. b 49

Eruditio. a 53

Eruditio falſi nominis. a 50

Eruditionis eſt, ſua & aliena quæ ſint, noſſe. c 403

Eruditio falſi nominis nullis erroribꝰ, vitiis aut malis liberat. a 51

Eruditionis hæc, quaſi prærogatiua eſt, notitias natura inſitas recte accõmodare. c 155. & c 154

Eruditi munus eſt, talem quamque rem iudicare, qualis ipſa eſt. c 97

Eruditionis munera expetenda. a 61

Eruditis non cognitio, ſed vſus & exercitatio virtutis deeſt. c 113

Eruditi non vere, æque vitioſi ac cæteri mortales. a 63

Eruditio vera eſt, quæ tranquillum reddit animum. c 187

Eruditi ſunt qui quod docẽt faciunt. c 121. 122

Eruditi ſoli liberi. c 121

Eſt aliquo prodire tenus, ſi non datur vltra. c 116. 17

Eteocles. c 215. c 407

Ἔθος. c 148

Etymologia Dei. b 148

Euenus. c 433

Euentus anceps æquo ferẽdus animo. b 41

Euentus incertus, animi affectio certa. c 265

Euphrates Philoſophus. c 284

Euphrates Philoſophiæ ſtudium diſſimulauit. c 427

Εὔπλοια καὶ πρόνοια σώζουσι θεράπεια. b 238

ἐχεμύθεια πυθαγορείων πενταετής. b 173

Exemplũ anticipationis accommodandæ. c 157. c 158

Exempla artium. c 55

Exemplum conſtantiæ. c 131

Exemplum diligentiæ. c 132

Exẽplo doce nõ verbis. c 281

Exem-

Exempla nota & certa efficacia ſunt. b 43
Exempla præſtantium virorum ob oculos habenda. c 192
Exēpla rara periculoſa. b 76
Exempla vitarum. a 69
Exercenda quæ ſint ei qui profecit. c 244
Exercitatio ad animi tranquillitatem referatur. c 273
Exercitatio cum genere certaminis cognationē habet. b 62
Exercitationis doctrinę morum neglectio. c 175
Exercitatio fidētes facit. 165
Exercitationes periculoſę tironi cauendæ. c 275
Exigendum a nemine, quod non didicerit. c 96
Exiſtimatio vulgi de nobis mala quo animo ferēda. a 9
Expetenda & ſtudio digna. b 80
Extenuatio munerum fortunæ. c 420
Externa. c 216
Extrema, hoc eſt, corpora cientur aliunde. b 10

F

Fabri eſt imperium, inſtrumenti ſeruitium. b 6
Fabulæ actio cum diſplicet, e ſcena diſcedas licet. c 90
Fabulæ pro correctione morum. c 324
Facinoroſi commiſeratione digni, ſed & ſupplicio. c 161
Facundiæ extenuatio. c 222
Facta dictis non conſentanea. b 239
Facta dictis contraria. c 206
Facta ipſa per ſeſe & ex fine iudicanda. b 201
Factum non modo, ſed cauſa ipſius ſpectanda. a 34
Factum per ſe conſiderandum. c 265
Falſa. c 32. c 248
Fama. b 24
Fata ducunt volentem, nolentem trahunt. c 399
Fatum & fortuna libertati voluntatis opponuntur. b 13
Felicio. c 76
Felicitas & deſiderium non coniunguntur. c 328
Felicitas ex alienis literis ſuſpenſa. c 330
Felicitas in animo ſita inuiolabilis. b 148
Felicitas in terris nulla ſolida. b 264
Fœmellarum inter belluas eadē fortitudo quæ marium. b 244
Ferendum meis idem, quod mihi. c 349
Ferendum vt ſors fert. c 10
Fiducia. a 53. a 54. c 126
Filius. b 40
Filii officium. c 150
Forma virilis amat, ſine cõli modico. c 447

Formæ ſeu ſpecies caducarũ rerum etiam ſunt æternæ. b 155
Formidabiles. b 28
Formidabilium rerum extenuatio. c 421
Formoſus vt ſis da operã. c 244
Fortior vincit imbecilliorẽ. c 107
Fortitudo a. 55. beluarum. b 243
Fortitudo Vlyſſis inſidioſa. b 243
Fortuita pugnę, animi opes, concordiæ cauſa. c 407
Fortuiti caſus ludo pilæ cõparantur. c 133
Fortuito nihil geri, ſed ad certum finem referri omnia. b 13
Fortuna. a 46 quid. b 232
Fortunæ munera. a 47 incerta. c 406
Fortuna actionibus noſtris ſæpe dominatur. b 41
Fortunæ ludibria. c 263
Fortunæ ludibria pluris fiunt, quam animi bona. c 77
Fortunæ muneribus non, ſed animi bonis gloriandum. a 33
Fortunæ non fidendũ. a 60
Fortuna quęcunque caſum inuexerit, is fortiter eſt ferendus. c 111
Forum quid? b 234
Fragilitas externarum rerũ conſideranda. c 346
Fraterna coniunctio. b 131
Fratris officium. c 151
Frequentia hominum non fugienda. c 397
Fructu bonæ cõſcientiæ lætandum, euentu non dolendum. b 43
Factũ decreto & fine vel probatur vel improbatur. c 424
Fructum e conuitio capere licet. b 72
Fructus e conuitiatore. c 293
Fructu qui caret, etiam ſumtu & moleſtia caret. a 16
Fruſtrationes. a 47. b 72
Fruſtratio cupiditatum infortunatum facit. a 3
Fruſtratio perturbat animũ. c 98
Fuga incommodorum irrita calamitoſum facit. a 3
Furis exemplum. b 18
Furor. c 417
Futiles caſtigandi. a 25
Futilitatis cauſæ. c 452

G

Gallus gallinaceus. b 249
Γελοτοποιοὶ parum habent auctoritatis. b 189
Genius. a 45. b 120
Genius dux & Parcarũ ſanctio. a 74
Genius ſuus cuique attributus inſpector omniũ. c 61
Genii præcepta. a 60
Geometræ. a 50
Gens indocta ruit per vetitũ nefas. b 48

Gladius

Gladius quid. 231
Gloriolæ cupiditates refrenandæ. b 204
Gloria teſtimonium virtutis. b 95
Gloriolæ vanæ choragium magno conſtat. c 77
Gloriola variis rationibus ambitur. b 206
γνῶθι σεαυτόν. b 94
Grammatici non Philoſophi ſunt, qui præcepta ſapientum explicant nec ſequuntur. a 37
Gratulandũ omnibus. a 16
Gryllus mauult eſſe porcus quam homo. b 241
Gubernator. b 54

H

Habitus in poteſtate hominis. b 18
Habit⁹ paratur & retinetur crebris actionibus. c 189
Haruſpicum reſponſis parendum. b 169
Hercules ſatu Iouis editus. c 328
Heri poſtulant vt ſerui ſint ipſis meliores. b 81
Heroicũ quiddã eſt omniũ hominum curam ſuſcipere. c 240
Hiſtoriæ Delphicæ. b 171
Hodie qui non aptus erit, cras erit minus. a 38
Homo quid. b 232. c 135
Homo bonum ſuum in ſemetipſo poſitum habet. b 23
Homo corpore non præſtantior bobus aut ouib⁹. c 102
Homo Dei opus, ne quid tãto indignum opifice admittat, ſolicite cauere debet. c 144. c 145
Homo eruditus moueri non debet imperitorum iniquis iudiciis. c 112. 113
Homo feras omnes ſanguinaria crudelitate vincit. b 250
Homo homini non per ſeſe, ſed ob nocendi facultatẽ eſt formidabilis. c 114
Homo iudicio, non ſenſibus diſtinguitur a brutis. c 142
Homo mundi ciuis, & pars intelligens. c 150
Homo opinionibus non digitis demonſtratur. c 246 & 247
Homo quam quid vis aliud eſſe malis. b 67
Hominis bruta vita. b 121
Hominis excellentia ſemper ob oculos eſſe debet. c 143
Hominis excellentia eſt libertas voluntatis. c 150
Hominis & beluæ diſcrimẽ. c 27
Hominis finis ſequi Deum. c 54
Hominis perſona. c 318
Hominis veri officium. b 5
Homines. b 120

Homines callidi & tyrannici contra iudicium & conſcientiam ſuam in facinus & ſcelus ruunt. b 199. 200
Homines in beſtias degenerant. c 18
Homines nos eſſe, meminiſſe par eſt, cum alii pro beſtiis ſe gerunt. c 403
Homines non tam, quam res timemus & diligim⁹. c 362
Homines politici nihil ſibi deeſſe putant. c 189
Homines quid quærāt. c 359
Homines quidam ſunt, non re, ſed nomine & forma corporis. c 405
Homines ſua ſorte non contenti falſi teſtes contra Deum ſunt. c 112
Homines ſumus, conflati ex frigidis opinionib⁹. c 378
Hominū congreſſus eſt examinatio ſentētiarū. c 267
Hominum ſcelera. b 56
Homerici heroes ſine ſapiētia miſerrimi. c 441
Honeſtas rei cū ventus moleſtia comparanda. b 42
Honeſtum. b 99. c 216
Honorati viri non agnoſcūt libertatem ſuam. c 385
Horatii locus. b 197
Ὀργή. c 276
Hoſtis es ipſe tibi, propria te lacʒ iue. b 210
Humana hominis vita b 122
Humanitatis ita habenda ratio, vt animi tranquillitas retineatur. a 11
Humanitatis anſa, non immanitatis prehendenda. a 33
Hymnus Deo canendus. c 65
Hylas. b 249

I

Iactantia & reprehēſio odioſa & noxia. b 181
Iactura humanitatis & officii grauiſſima. c 152
Idem virtuti & vanitati ſeruire non poteſt. a 2
Ignauiæ noſtræ indulgem⁹. c 336
Ignauorum comites, & maledicta, peruerſumq; iudicium. a 59
Ignoratio maximarum rerum. c 231
Imbecillitas animi & falſa opinio. c 51
Impediri ſe nemo fert æquo animo. c 252
Imperator ſi omnes conuitiatores ſupplicio afficeret, quibus imperaret non habiturus eſt. c 253
Imperium in homines aut aſinos. c 263
Imperia falſa ſpecie decipiūt incautos. a 71
Imperitia aliorum boni cōſulenda eſt. c 115
Imperitus a puero nihil differt. c 291
Imperiti vocabulis artium perturbantur. c 159. 160

Impe

Imperterritus. c 417

Impietas, falſi iudicii de rebus expetendis & fugiẽdis comes. c 99

Impietas prauas de reb⁹ bonis & malis opiniones ſequitur. c 84

Impoſtura. a 45

Improbis habenda gratia, ſi leuiſſime nos læſerint. c 403

Improbos non eſſe meliori conditione quam bonos viros. c 288

Improbi non fouendi ſed tollendi. c 130

Impunitatem ſcelerum expedire nemini. b 163

Incerta. c 248

Incipiendum a minoribus. c 96

In clamoribus & ſtrepitu quid agendum. c 398

Incommoda priuata noſtra æquis animis ferenda propter ordinem vniuerſitatis. c 134

Inconſiderati. a 47

Inconſtantia bifariam nocet. c. 389

Incontinentia & luxuria fugienda. a 62

Incontinentia. a 48

Iudicium de bono viro. c 165

Iudicium rectum omnibus captionib. illecebris, perturbationibus opponendum. c 97

Iudiciũ mora cõfirmat. a 13

Indoctus ita moneri non poteſt, vt vbique fungi poſſit officio. c 127

Indocti ſigna. b 208

Inepti ſunt, qui cum Philoſophum ſuperciliis præ ſe ferunt, cum plebeio more fortuitas res appetunt. c 126 127

Ineruditi. b 49

Infelicitas. a 49

Infelicitatis eſt, a ſtatu naturæ ſuæ diſcedere. c 374

Inferi patent, ſi Gyara diſplicent. c 159

Ingenia diſcernendi ratio. c 258

Ingenii oſtentatores, fructũ eruditionis non ſentiũt. c 95

Ingenii ſui imbecillitate agnita, non temere pronuntiandum magnis de rebus. c 96

Ingrata exſpectanda. a 9

Inhonorati ne ſimus, penes nos eſt b 98

Inhuman⁹ habetur, q ſtultorum affectibus non obſecundat. c 159

Inimici. b 28. b 201

Iniqui flagitatores. b 101

Iniquũ petunt Philoſophi vt æquum ferant. b 263

Iniuria condonanda potius quam imitanda. c 154

Iniuriis affecti non negligẽdi. b 164

Iniurius ſibi ipſi nocet. c 374

In noſtra poteſtate quę ſint. b 264
Inopia etiam ſuas commoditates habet. c 88
Inopia dux ad mortẽ. c 348. & 349
Inops ſemper, quicunq; cupit. c 269. c 388
Inornati. a 54
Inſaniunt plerique cũ quiduis potius curent quam animum. c 104
Inſcitiam agnoſce & diſce. c 189
Inſipientiæ ſuæ agnoſcendæ ratio. c 213
Integritas. a 53
Integritas ſenſuum. a 220
Intelligere quiſque debet vires ingenii atque animi ſui. c 16
Intentus eſto in id quod adeſt. c 344
Inuictus quis. c 73
Inuidendum nemini. a 16
Inuidia b 89. c 159
Inuidus. b 90
Inuiolata fruſtra cupimus conſeruare quæ noſtri iuris non ſunt. a 9
Inuiti reprehendimur. c 97 & 96
Ioann. Euangel. dictũ. b 135
Iracundia cos fortitudinis. b 245
Ira & cupiditas è temperie corporum ortæ nõ plane in poteſtate hominis b 8
Iſocratis dictum. b 138
Iucunda. b 39
Iudæi. c 82
Iudicamus ex euentu. c 177
Iudicandum non ſecus de caſibus noſtris, ac de alienis. a 17
Iudicii veri fructus. c 219
Iudicii veri prauique effectus. a 2
Iupiter neque pluuius neq; ſerenus placere omnibus poteſt. b 144
Iuſiurandum. a 26. b 176. & c 62
Iuſtitia. a 55
Iuſtus aliquando patitur & perit ſi non ſit ſtoic⁹ adamantinus. b 200

k

Κακοζηλία vitanda. b 187
Καϑαρία. b 71
Κατακλυσμοί. b 58
Κριτήρια diiudicandi homines non habemus. c 129
Κυρικύων. c 192

L

Laboris ſeu doloris larua. c 121
Laconica verbera. b 46
Læditur nemo niſi a ſeſe a 13
Laudis amor ſemper curæ. b 214
Laudes fucoſæ. c 320
Lectio facile impeditur, proſperitas non itẽ. c 393
Lectio multa non, ſed præceptorum obſeruatio fructus eſt ſtudiorum. c 19
Lectionis finis non otioſa

diſputatio ſed actio. c 395
Leges viuæ diuinæ, humanæ, mortuæ. c 59
Lente feſtinandum. b 37
Leo me vel deuoret. c 147
Leones in ſcholis, foris vulpeculæ. c 408
Liber. c 375
Liberalitas. a 55
Libertas. a 58. b 25
Libertas quid. b 231
Libertas voluntatis. b 33
Libertas Diogenis in ſeruitute. c 373
Libertas non in contrariis tantum ſed etiam in eodem cernitur. b 19
Libertas non aliena vi ſed prauis opinionib⁹ amittitur. c 75
Libertas vera eſt, appetitum ſuum obedientem præbere Deo. c 368
Libertas voluntatis excellēs Dei donum. b 67
Libertatis inueſtigatio. c 360
Libertatis proprium eſt, ita viuere vt velis. c 355
Libertate ſublata virtus tollitur. b 124
Libertate voluntatis nihil homini datum a Deo excellentius. b 122
Libidini priuatæ non, ſed communitati ſeruiendū. a 30
Linguæ moderandum. a 25
Λόγος κοινὸς ἅπασιν ἑρμῆς. b 208
Λόγος. c 148. c 192
Loquendum temere de aliis vt nec de ſe non eſt. b 174
Lucani locus. b 197
Lucerna Epicteti 3000. drachmis a Luciano emta. c 72
Lucrum. b 231
Lucrum virtutis maius, pecuniæ iactura. c 390
Luctus. a 49
Lux. c 26
Luxuria. a 48
Luxuria hominum in victu morbis caſtigatur. b 250
Luxuria & iniuria Deo non placent. b 32

M

Magiſter quærendus, qui vitæ legem doceat. c 95
Magiſtratus. b 25
Magnates iniquis animis ferunt ſe coargui a Philoſophis. c 160
Magnates quomodo adeundi. b 186
Magnanimitas belluarum & libertatis amor. b 243
Magnatum aditus difficiles ferendi. a 28
Magnitudo mentis vero iudicio ponderatur. c 57
Mala. c 126. c 248
Mala vere non eſſe, quæ nos in malis habeamus. b 56
Mala non quærēda ſed profliganda. c 30
Maledicta negligenda. a 27
Mali cauſa quæ ſit. b 711

Mederi alteri non poteſt, q. ipſe ægrotat. b 85
Medicinæ facientes dolorem, vt bonæ haud ſint, tamen ad parandum bonum ſunt neceſſariæ. b 64
Meditando & exercendo nos paulatim proficimus. c 16
Media. b 30
Mediocritas optima. a 71
Meliora tandem vltro & per ſeſe amplectimur. b 61
Memento cur Epictetus crebro vtatur. b 31
Mendeſius caper mulieribus capellas præfert. b 246
Mendici neceſſario frugi & tolerantes ſunt. b 206
Mendici longæui. c 349
Menecæus. b 43. c 292
Mens. c 26
Mens addicta Deo. b 53
Mens humana & de ſemet ipſa & cæteris reb⁹ omnibus iudicat. c 7
Mens ſine corpore non eſt homo, ſed Deus aut genius. b 262
Menſa muta, præſepe. b 177
de Mente diuina quid ſentiendum? c 60
Mentem quiſque ſuam tanquam Deum reuereri, & in ea ſummum bonum collocare debet. c 142
Mentem ſuam maximi facere, eſt parere Deo. c 62
Mentis & iudicii excellentia. c 221
Mentis integritati ſtudendum. a 31
Metalla quid? b 231
Metiri ſe ſuo modulo. a 31 b 38
Meum. c 216
Miſerabilis vere es, quia te miſerabilem eſſe doles. c 412
Miles quid? b 234
Miſeria. b 26
Miſeria diuerſis ſtudiis diſtracti animi. b 31
Miſeratio tolli quomodo poſſit. c 409
Mobilis. b 150
Moderatione & æquitate etiam erga ſeruos vtendū. c 59. 58
Moderatio diuini cultus. b 147
Modeſtia. a 55
Modeſtia ſeruanda in conuiuiis. a 30
Modeſtiæ iactura grauiſſima. c 433
Modus fruendæ voluptatis. b 19
Modus rebus diuinis imprimis adhibendus. b 147
Mod⁹ eſt pulcerrima virtus. b 36
Moleſta fruſtratio & oppreſſio. b 27
Mæror. b 175
Mœſtitia. a 49
Monſtra ex peruerſa libidine orta. b 250
Moræ paruæ habent commoda

moda magna. a 13
oræ tollendæ. a 33
orbi & calamitates aliæ ſunt & pœna & medicina animorum. b 60
orbo venienti accurrito. c 90
orbum ſuorum ſpectare non poſſe non eſt amantis ſed effœminati animi. c 47
orbus. b 201
ori. c 419
orientis effectus. c 437
oriendum nec refert quomodo. c 138
oroſis nihil ſatisfacit. c 56
oroſitatis pœnæ. c 56
ors omnibus exſpectanda. c 349
ors quid. b 232
ors vltima linea rerum. c 279
ortem & corporis incommoda qui metuit, ſe falſo Philoſophum profitetur. c 166
ors nonnihil ſed aliud facit. c 342
ors portus eſt. c 439
ors porus eſt malorum omnium. c 92
ors potius exoptanda quã de victu cogitandũ. c 41
ortem qui contemnit cætera omnia minoris facit. b 44
ortis conſolatio. c 93
ortis contemtus rerum omnium ſecurum facit. c 49
Mortis larua. c 121
Mortis metus caput malorum omnium. c 383
Motionis principium non eſſe poſſe corporeũ b 110
Mulierculæ ſuo malo plorant. c 181
Mundi periodus. c 327
Mundi toti⁹ ciues non vnius alicuius vrbis ſumus. c 59
Multa fiunt quæ viri boni eſſe non videatur approbare. b 55
Mundities naturalis communitatis argumentum. c 441
Mundities Socratis. c 446
Mundum regi prouidentia. c 172
Muneribus eruditionis falſi nominis vtendum. a 62
Muſici. a 50
Mutatio rerum terreſtrium pro cœleſti conuerſione, Deũ ſcire omnia oſtẽdit. c 59
Mutatio & loci & ingenii fuit. c 287
Mutationem alterius in alterum non eſſe malam. b 119
Mutationes ſubitæ Stoici ſtulti & ſapientis. b 238

N

Natura. c 125
Natura arte præſtãtior c 251

Natura corporum & animorum culpa. b 65
Natura humana. c 263
Natura vim aut fraudem ſibi fieri non ſinit. c 103
Naturæ & voluntatis dignitas. b 63
Naturæ pauca ſunt ſatis, cupiditati nec infinita. a 31
Naturam ducẽ ſequens primum dignitatis gradum tenet. b 100
Naturalia ſunt vniuerſalia. b 44
Nauis. b 54. quid? b 233
Nauiculæ ſimilitudo. b 165
Neceſſaria. b 53
Neceſſaria fortiter aggredienda. b 41
Neceſſe eſt, aut Deum eſſe te, aut Dei decretis parere aut ringi. b 145
Neceſſitas. b 123
Neceſſitas externa. b 18
Neceſſitas interna. b 18
Neceſſitudo paterna. b 132
Negligentia inueterata corrigi nequit. c 448
Negotii cuiuſq; adiuncta cōſideranda. a 4
Νέοι μισόπονοι καὶ φιλοκόλακες. b 49
Nemo colitur ex animo niſi beneficiis excellat. c 75
Nemo ſeruus errorum & perturbationum liber. c 384
Nequiſſimus ſit oportet, cui deſit vnde viuat. c 352
Nicopolitæ & liberi & Cæſaris ſerui. c 386
Nicolaus Damaſcenus. b 130
Nihil temere effutiendum. a 35
Nocere quos nobis putam', odimus, quos prodeſſe diligimus. b 14
Non mediocriter quid? b 3
Nos ipſi accuſandi non alii c 5
Nos vel ad Deũ conuerti ve auerti a Deo, non contra b 16
Noſmetipſos potius quam famulos curemus. b 7
Noſtra non amittimus, ſe Deo ſua reſtituamus. a
Noſtra retinenda. b 7
Noſtra ſi conſtanter tenue rimus, alienis etiam im perabimus. b 4
Noſtrapte voluntate cog mur. c 69. 7
Notio mali nota, ſed ignot accōmodatio. c 358. c 3
Notiones & communes peculiares. b 10
Notionum accommodat artis eſt. c 18
Notionum praua accomm datio cauſa malorum mnium. c 3
Noxium. c 18
Nox quid? b 2
Nugæ conſulares. c 4
Nugas magnas magno co tu agimus. c 1
Numiſma cuique ſuũ e

O

bedire Deo magnum. c 345
bſeruatio hominum & ſui ipſius. c 393
bſcœnitas cauenda. b 189
bſcœnitas fugienda. a 29
bſcura. c 32
ccaſio optanda declarandæ virtutis. c 110
ccupationibus non neceſſariis ſuperſedendum. b 41
dores. b 248
fficium ſpectandum non euentus. c 141
fficii omnis ſtudium. c 187 c 188
fficii ratio pericula & incommoda leuiora facit. a 23
fficia amicorum. b 134
fficia ciuis. b 139
fficia diſcipulorum. b 134
fficia fraterna. b 133
fficia hoſpitum. b 140
fficia magiſtratus. b 141
fficia militum. b 140
fficia populi. b 141
fficia vicini. b 139
fficiorum diuiſio. b 130
pinio ſcientiæ flabellum inſolentiæ. c 38
pinione veri, aſſenſio: boni appetitio commouetur. c 70
piniones. a 46
piniones & decreta ſeruilia. c 362
Opiniones de rebus expetendis & fugiendis falſæ omnium & vitiorum & malorum cauſæ. a 67
Opiniones prauæ nō repurgatæ: veræ nō exercitatæ. c 411
Opiniones prauæ ſordidiſſimis etiā hominibus blādiri cogunt. c 75
Opiniones ſunt ſerpentes. c 220
Opiniones falſas facilius admittimus quam adulterinos nummos. c 79
Opinionum diſcurſatio. a 60
Opinionibus & decretis regimur. c 15
Opinionibus non ipſis reb⁹ perturbamur, a 5
Optandum nō fruſtra, quod fieri nequit. a 17
Optimum quid. c 259
Optio datur, malisne gratioſus an vir bon⁹ eſſe. c 389
Oraculum ob leuiculas res non petendum. b 169
Oratio ſi longior videtur, cū magnitudine vtilitatis comparanda. b 25
Orationis expolitio perotium. c 268. 269
Orationis forma. b 175
Oratores. a 50
Ordo rectus rerum naſcentium. b 149
Oſtentatio doctrinæ & vanę gloriolæ ſtudium fugiendum. b 79

Oſtentatores vani, c 281
Oues. a 35
Ouidii locus de Iliade quod ſit turpis adultera. c 102

P

Pæanas in carcere ſcribere. c 139
Paraſitus quid? b 234
Paria viribus ſuſcipienda. a 12
Pars ob ſalutem totius negligitur. b 119
Partem ſuo toto ſeruire eſt æquum. b 58
Parua neglecta magnam ſecum ruinam trahunt. b 214
Patientia. b 201. 202
Patria poteſtas apud Romanos. b 133
Patri animorum quæ diſplicent recuſanda. b 133
Pauci dignoſcere queũt, quę ſint vera bona. c 410
Pauper quis. b 232
Pauper vbique iacet. b 91
Paupertas. b 201
Paupertatem non eſſe malum. b 46
Paxamon. b 178
Pax quid. b 234
Pax Cæſariana. c 278
Pecunia quærenda primũ, virtus poſt nummos. c 45
Peccata vel ex corrupto iudicio, vel e prauis affectibus oriuntur. b 295
Peccatorum damna qui oſtendit, an peccando rectiſſime deterret. c 23
Pecudib. vict⁹ paratior eſt, quod homini inſeruir debent. c
Πειθανάγκη, id eſt eſt, voluntas coacta; non tollit libertatem. b
Penelopes ignauia. b 24
Πεντάμορφος. b 11
Περιαυλογία moleſta. b 11
Περιαυτολογία vitanda. a
Periculi defugiendi ſpecioſa cauſæ. c 386. c 3
Periculis animi conſtant opponenda c
Peripatetici. a
Peritus imperito dominatur. c 3
Perpeſſio. b
Perſona vna tenenda. c 3
Perſona & naturæ dotes æq; acceſſiones a doctri genere diſcernendæ c
Perſuadere aliis velle, qu tibi nondum perſuaſe c 4
Perſuaſio. b
Perſuaſiones vita ſequit c
Petimus ea a Deo, quæ n Deus a nobiſmet ipſis tere voluit. c 1
Perturbationibus ob vili mos homines eſt caue dum. b
Φιλαυτία κρείττων τῆς φιλία c 2
Φιλοπονία vera. c 4
Philoſophari eſt paratu c

eſſe in omnem euentum. c 280
Philoſophia eorum tantum animos immutat, qui præceptis ipſius parent. c 62
Philoſophia eſt notitiarum naturalium conſideratio. c 158
Philoſophia non ſupercilioſos, ſed magnanimos facit, non immortales ſed ſecuros. c 146
Philoſophia non verbis, ſed factis declaranda. a 34
Philoſophię adulterinę pœna. c 350
Philoſophiæ excellētia. b 94
Philoſophiæ munus. c 156
Philoſophię tyrocinia. c 284
Philoſophiæ exercitatio nō tam in dictis quam in factis cernitur. b 205
Philoſophiæ fumus dedecori. c 339
Philoſophiā relinquat, cui⁹ animus non emendatur. c 254
Philoſophus eſt non quia palliatus & barbatus eſt: ſed quia flagitioſe viuit Philoſophus nō eſt. c 424
Philoſophus doctrina & exemplo patriā iuuat. b 102
Philoſoph⁹ indocto id muneris præſtat, quod ſpeculū deformi, quod medicus ægroto. c 170
Philoſophus ſpectator celebritatis ludorum. c 170
Philoſophi eſt arguere, non obtemperantes. c 259
Philoſophi locus & animus in Republ. b 103
ad Philoſophi mun⁹ qua ratione perueniatur. c 168
Philoſophi nerui. c 146
Philoſophi non eſt captare vulgi applauſum. c 181
Philoſophi notæ. c 247
Philoſophi ſigna. b 209
Philoſopho nō commiſeratio, ſed conſolatio exſpectanda. c 44
Philoſophum Cæſari præfert. c 421
Philoſophum eſſe magna res eſt. b 204
Philoſophū vel in tenui fortuna multum prodeſſe Reip. a 14
Philoſophorū extenuationes caducarum rerum, & mentis amplificationes eſſe vtiles. b 263
Philoſophorum præſidia in periculis vulgo ridentibus. c 108
Philoſophorum ſacra ancora, conſciſcere ſibi necem rebus ab omni parte deſperatis. c 89
Philoſophorū ſtudia & occupationes. c 415
Philoſophi a diuitibus irridentur. c 84
Philoſophi deriſui expoſiti. b 93

Philoſopi nō regum, ſed externarum rerum contemtum docent. c 106

Philoſophi in docendo optime veſtiri. c 426

Philoſophi non ſunt medici animorum. c 267

Philoſophi ridentur a vulgo. c 171

Philoſophi ſunt interpretes naturæ, tanquam non ſatis notæ linguæ. c 68

Philoſophici loci tres. b. 215

Philoſophica ancora: Si vita non placet, abi ac ſuſpēde te. c 181

Philoſophica pax. c 279

Philoſophicas opes proceres derident. c 95

Philophantium vanitas. c 321

Philoſophandum nō obiter ſed ſerio. c 114

Philoſophicum inſtitutum. c 227

Philoſophica præcepta facile traduntur, ſed difficulter explicantur cauſæ, & aduerſarii refutantur. c 80

Φύσις. c 148

Pictura. a 42. quid ſit. b 231

Picturæ enarratio. a 45

Piſcator ictus ſapit. c 162

Plantii Laterani conſtantia. c 10

Pleni rimarum plerīq; ſunt, hac atque illac perfluunt. c 453

Plerique ad ea quibus aſueuere magno impetu redeunt. a 71

Plerique quiduis magis curant quam animum c 16

Poculum erroris & ignorantiæ. a 4

Pœna. a 4

Pœna eius, qui diuinis præceptis non obtemperat c 39

Pœnitentia. a 4

Pœnitentia non verborum ſed factorum. b 16

Poetæ. a 5

Poetarum imagines ſunt ſumtæ a veris. b 24

Polemo. c 44

Polynices. c 215. c 40

Portus. c 5

Poſita in ſeipſo cuique omnia. a 3

Potentum cultura non recuſanda, ſi poſtulet neceſſitas, & honeſtas patiatur c 33

Potentum exempla manant in vulgus. c 25

in Poteſtate nihil ineſſe expetas præter vnam benefaciendi facultatem. 18

Præcepta & cauſis præceptorum & methodo demonſtrationum potiora. a 3

Præceptis obtemperādum non curandi ſermones a 3

Præceptorum conſenſio. b

Præ

Præcocia omnia cito decidunt. c 431
Præmeditatio & præparatio diligens ignominiam cauet, & pœnitentiam. a 18
Præmia & pœnæ. b 22
Præparatio. b 47
Præparatio diligens & viliū rerum cum animi tranquillitate coniungenda. b 77
Præparatio magna in rebus paruis. c 139
Præſtat non eſſe quam male eſſe. b 166
Præſtat qua quiſque re, ea vincit. c 108
Primum mouens per ſe mobile eſt. b 150
Principes alia curant, alia Philoſophi. c 413
Principes indocti, bonorum animi inopes ſimulatione honoris & amicitiæ coluntur. c 74
Principes falſi. b 141
Principes plurimas occaſiones habent excolendi ingenii. c 423
Principes miſeros & infimos felices eſſe poſſe. a 17
Principium eſſe vnum. b 110
Principia omnia in vno Deo ſpectanda. b 154
Priſci Heluidii conſtantia. c 41
Pulcrum, id eſt, quod naturæ ſuæ reſpondeat. c 236
Purgatorum excrementa. a 54
Pythagorea & Parmenidea doctrina. a 43

Q

Qualis tu in patrem fueris, tales ipſe liberos tuos experieris. b 133
Quædam etſi per ſeſe non expetenda, non ideo tamen mala ſunt. b 119
Quæ dantur accipienda, quæ negantur non appetenda. a 1
Quæ nocent, docent. b 61
Quærendum ſemper, quid tui, quid alieni iuris ſit. c 150
Qui in Academiis non meliores ſunt, fruſtra domo abſunt, pecuniam, tempus, laborem perdunt. c 20
Quis deplorandus. c 404

R

Rationis vſus ſolus hominis eſt proprius, cætera iuris alieni. c 8
Rationis vſu contenti vota Deo faciamus. c 9
Rebus aduerſis & moleſtis opponendæ animi vires, & præſidia naturæ humanæ data. c 29
Recta ratio docet, non deſerendū ægrotantem. c 50
Recta ratio ſecundum naturam eſt. c 46
Regulæ viſa iudicanda. b 32

Rerum aduerſarum perpeſſio exornat animū. b 46
Rerum alieni iuris catalog⁹. c 363
Rerum bonarum, malarum & indifferentiū diuiſionis intempeſtate obliuiſcimur. c 107
Rerum a Deo conditarum ordo. b 118
Rerum externarum amor cuiuſcunque generis eripit libertatem. c 392
Rerum externarum amor ſeruitutis auctor. c 126
a Rerum minimarum contemtu ad maximas progrediendum. c 372
Rerum natura & conditio. a 1
Rerum partitio. a 1
Rerum terrores augemus. c 178
Res conſideranda quam aggreſſi ſumus. c 283
Res & noſtra natura conſideranda. a 20
Res incoata nondum perfecta. b 204
Res, quæ appetitur examinanda. b 18
Res arduæ non reformidandæ ſed ſuperandæ. c 436
Res duræ materia virtutis Herculeæ. c 26
Res externæ angunt homines. c 415
Res homini propriæ: aſſenſio, appetitio. c 364
Res ipſæ quidē indifferentes ſunt, ſed earum vſus non eſt differens. c 136
Res non opinione, ſed certo κριτηρίω ſunt metiendæ. c 157
Res quo minores, eo curantur facilius. b 159
Res caducas magis curamus quam rectum iudicium. c 266
Res humanas ob vtilitatem a Deo haud negligi. b 158
Res & homines mutare nō poſſumus opiniones prauas & voluntates noſtras poſſumus. c 55. 56
Rhetorum ſentētia honeſtū & turpe opinione, bonū & malum natura cōſtat. b 100
Reuocatio ad nauem. b 54
Riſus. a 25. a 29. b 175
Riſus in admirationē vertēdus. b 94
Riſus ob lenitatem condūplicandus. b 95
Ritum patrium veritati anteponit. a 22
Roma quid. b 238
Rufi diſputationes. c 323

S

Sacrificium quid. b 233
Sacrorum miracula. b 146
Salubre. c 184
Saluſtii prunæ. b 68
Sanitas. b 201
Sanitatem tuam noli iactare inter ægrotos, niſi Æſcula-

ſculapius fueris. c 429
Sapiens animum præparat fortunæ omni. c 343
Sapiens quouis euentu recte vtitur. a 23. c 439
Sapiens sol⁹ vere amat. c 213
Sapiens ſine querela. a 5
Sapienti nihil accidit inexſpectatum. c 440
Sapientem Stoicorum iuſtius quam Pindari Cœneũ derideri, b 238
Sapores. b 248
σχέσις quid. b 130
Schola Philoſophica, taberna medica. c 223
Schola, quamuis contemta, recte iudicare docet. c 53
Scientia. a 55
Scientia conſtantem gignit aſſenſionem. b 215
Scientia demonſtratione comparatur. b 215
Scientia fiduciam, ignorantia trepidationem parit. c 163
Sectiones b 45
Securi ſumus nos vbi cautos eſſe decebat, contraque cauti, vbi ſecuros eſſe oportebat. c 119
Securitas. a 54
Securitatem cum diligentia ſociare difficile eſt. c 132
Σεισμοὶ. b 58
Senatus quid. b 233
Seni mors potius quam vita meditanda. b 55
Senſus. c 25. c 26
Senis munus celebrare Deum. c 66
Senſus communis. c 258
Sententia de Deo vera. b 143
Sententia de Deo vera, virtutis omnis fundamẽtũ. b 166
Sentiendum inprimis recte deinde perſeuerandum in propoſito. c 172
Sentiendum recte & recte agendum. c 116
Sepa rationem contrariorum nõ eſſe malam. b 119
Serpens. b 244
Serui fortunati ſupercilium. c 379
Serui manumiſſi grauiorem priore ſibi ſeruitutẽ ipſi accerſunt. c 357
Serui neceſſarii tantum alẽdi. b 179
Serui peccatorum & affectuum. c 122
Serui quot, tot hoſtes. b 179
Seruorum fugitiuorum fiducia & tolerantia. c 348
Seruitutem duram ſeruiũt, qui res externas deſiderant. b 82
Sexus. c 26
Siderum vim per ſe bonam imbecillitate ac vitio materiæ corrumpi. b 21
Si extra me, nihil ad me. c 344
Signa communia, fallacia ſunt. c 401
Signa proficientis. a 36

Silentium. b 172
Silentium Socratis. b 92
Simile de moneta. c 32
Similitudo animi. b 160
Similitudo de drachma. c 128
Similitudo Legiſlatoris. b 159
Similitudo ſolis. b 160
Simplicitate aduerſarii non abutendum ad mendaciũ aſſerendum. c 34
Simulacris rerum nos mouemur ita vt pueri laruis. c 120
Simulatio felicitatis. c 409
Socrates. c 166 c 336
Socrates ad confeſſionem adigebat aduerſariũ. c 159
Socrates ſe fieri meliorem gaudet. c 256
Socrates & Heluidius feliciores iis, a quibus plectebantur. c 374
Socrates mori maluit, quã nõ erudire homines. c 43
Socrates munus a Deo ſibi attributum deſerere noluit. c 239
Socrates & Plato mortem vitæ præferunt. b 45
Socrates pro Philoſopho miles. b 396
Socrates vulgo ignot⁹. c 418
Socratis æquanimitas & moderatio. c 402
Socratis dictum. c 97
Socratis conſtantia. c 381. c 385
Socratis exemplo rationis iuſſa capeſſe. b 214
Socratis fortitudo. b 103
Socratis ludus in capitali iudicio. c 131
Socratis ad iudicium præparatio. c 125
Socrati nihil mali accidiſſe. c 107
Socraticæ ſimilitudinis de artifice & inſtrumẽto expoſitio copioſior. b 261
Sodalitium corporis. b 59. & b 60
Sol terrarum flammis opera omnia luſtrat. c 61
Solicitudo de victu. c 42. 43
Solium neceſſitatis. a 74
Solum & deſertum eſſe diſferunt. c 277
Soli quid agendum. c 398
Somnus quid. b 233
Sophiſtæ contemtum ſui non ferunt. c 246
Sophiſtæ Socrati probati. b 205
Sophiſtæ viro cordato non vitandi ſed refutandi ſũt. c 35
Sorte ſua contentus, tranquillo animo eſt. c 89
Specie rectique bonique decipimur. b 17
Sortes. a 69
Sortitio prouinciarum boni & mali. b 111
Spectaculum infeliciũ. a 57
Spectaculũ naturæ nõ negligendum. c 28
Spectacula tranquillo animo vi-

mo videnda. a 27
Spectatores queruli tragico comediæ humanæ inuiſi Deo. c 372
Spectandum non quid fiat, ſed quid recte fiat. c 48
Spes quid. b 231
Sphinx. b 244
Spiritus beati immutabiles. b 10
Statio diuinitus attributa, tuenda. c 343
Statuendum inprimis, quē te eſſe velis. c 318
Stoica magniloquentia videtur contemnere Magiſtratus & leges. c 422
Stoicæ corporearum & fortuitarum rerum extenuationes. a 65
Stoicæ doctrinæ fundamētum, corpus eſſe inſtrumentum animi. b 4
Stoici inuerſi Epicurei. c 261
Stoici profeſſione, Epicurei moribus. c 332
Stoici ſumus in ſcholis, Epicurei in vita. c 198
Stoicus rara auis. c 198
Stoici munus conſentire cū Deo. c 199
Studium inane ſine animi moderatione. c 339
Studium virtutis. c 393
Studiorum finis. c 271
Stultitia aliorum dolenda. b 85
Stulti ſunt intractabiles. c 173
Stulti, dum vitant vitia, in contraria currunt. c 396
Suadela. a 53
Succumbendi conſuetudo pernitioſa. c 347
Superuacua. b 53
Sus lutum tapetibus præfert b 248
Συγκαταθέσεις. c 276
Synonyma, vnum principium, bonum Deus. b 9

T

Tela improuiſa grauius terrent. b 42
Temeritas leuitatis & inconſtantiæ mater. a 19
Temperantia. a 55
Tēperantiæ definitio. b 246
Tempus rei gerendæ cum adeſt, miſſa fiat lectio. c 394
Temporis parum corpori, animo multum tribuendum. a 32
Tentationum dolor vtilis. c 348
Terra locus ortus & interitus. b 57
Terra quid? b 233
Teſtimonia veterum. c 68
Thelmeſſia vulpes. b 244
Θεσίθεοι. b 133
Theologiæ & Euangelii eadem eſt conditio. c 425
Theopompus Platonis definitiones carpit. c 183
Theorion. b 178
Thraſonides. c 355
Timor. c 360

Varietas vt locorum & temporum, ſic & religionum. b 146
Vates non de rerum natura ſed ratio cōſulatur. b 170
Vates quo animo ſit adeundus. b 168
Vates poſſunt dicere, quid futurum ſit, c 140
Vates de quibus conſulendi. a 23. b 169
Vbi degas nō refert, ſed quomodo. c 401
Veneratio. b 147
Vera. c 32 c 248
Vera & recta quæ ſunt, ea nō ſtatim exſequimur. b 48
Veris vt aſſentimur, ita ea que bona videtur, amplectimur, deceptiq; graues erroris pœnas luimus. c 100
Veritas. a 53. c 126
Veritas & melior conſuetudo falſis opinionibus id eſt, conſuetudini inueteratæ opponenda. c 179
Veritatis ſimplicis oppugnator ſuo ſe gladio iugulat. c 201
Veritati manifeſtæ refragari non ingenii & eloquētiæ, ſed vel ſtuporis eſſe vel impudentiæ. c 24
Veritati & vanitati nemo ſimul ſeruire poteſt. b 30
Verba ſine factis inania. b 210
Veſtis maior admiratio quā hominis. b 247
Veſtitus mundus, non luxurioſus. b 178
Viciſſitudines bonarū malarumque rerum. a 72
Victoria quid. b 237
Victoria monſtrorum. a 56
Victoria libidinum iucunda & vtilis. b 180
Via libertatis. b 90
Via ad veram eruditionem. a 51
Viam noueris eſſe ab imis, vt bene ſumma petas. c 280
Victus quo tenuior, eo ſalubrius corpus. b 178
Videndum cuique quanti ſeſe æſtimet. c 15
Videri ita tibi non ſatis eſt, ſed curandum, vt recte videatur. c 156
Vincat, qui vincit. c 253
Vindicta diuina medico ſimilis. b 124
Vir bonus inuictus. c 257
Vir bonus & beatus quis. b 161
Virgula Mercurii. c 39
Vir mal⁹, idē & infelix. b 161
Vir prudens ex omni euentu fructum capit. a 1
Vir qui ciuitatem regat, non eſt in te. c 166
Vir ſapiens vrbi munitæ cōparatur. c 406
Viri boni officium. c 243
Viri boni præmium. c 334
Viri boni & ſapientis propoſi

poſitum. c 402
Viri ornat⁹ eſto virilis c 241
Viro bono tuto creditur: homini futili non item. c 452
Viri pueris ineptiores. c 280
Virorum coacta fortitudo. b 245
Virorum grauium exemplis innitendum in congreſſibus. a 28
Virtus actionibus virtutis & conſeruanda & augenda. c 147. & 148
Virtus alia inſtrumenti alia artificis. b 51
Virt⁹ demũ matura in theatrum prodeat. c 145
Virtus eripi nõ poteſt c 249
Virtus eſt animoſa diuitiis ſuis c 44
Virtus & verum iudicium argutiis præferendũ. c 39
Virtus hominis pulcrum facit hominem. c 237
Virtus ipſa conſcia ſui, vires diſſimulare nequit. c 421
Virt⁹ latens, nota vitia b 184
Virtus latine a viro græce ἀρετὴ dicitur, quod expetenda ſit. b 12
Virtus Stoica Amalthee cornu. b 209
Virtutis actione occupati feliciter obeunt. c 437
Virtutis contemtores ſunt inſanabiles. c 435
Virtutis finis felicitas. c 19
Virtutis incrementa, rei familiaris detrimentis potiora. c 439
Virtutis incrementis, vitiorumque decrementis lætandum. c 101
Virtutis laus omnis in actione conſiſtit. b 205
Virtute vna atque alia vt ſis præditus plures tamen tibi deſunt. b 206
Virtutes omnes. a 53
Virtutum & vitiorum diſcrimen. b 22
Viſa. b 23
Viſa quomodo iudicanda. b 32
Vis meditationis & conſuetudinis. b 39
Vis neceſſitatis impellens animos, mali principium euertit. b 114
Viſorum vſus hominis proprius. a 6
Viſorum vſus naturæ conſẽtaneus. b 51
Vis purgatrix. a 54
Vita. a 65
Vita quid? b 232
Vita beata etiam in terris. b 4
Vita bene inſtituta. b 143
Vita conuiuio ſimilis. b 83
Vita hominis & ante natiuitatẽ, & in terris, & poſt obitum, vna quædam eſt. b 213
Vita mancipio nulli datur, omnibus vſu. c 11
Vita militia. c 331

Vita philoſophica ſine habitu. c 421
Vita priuata & ſecura omniũ optima. a 73
Vita quid eſt aliud niſi cœna aut ludere diſce, curis ſepoſitis aut cruciare miſer. b 86
Vitæ fabula Dei arbitratu peragenda. a 11
Vitæ genus neceſſarium, ſed ratio vitæ ac morũ libera. b 20
Vitæ genera quatuor. b 5 b 258
Vitæ integritas Philoſophorũ: ſtylus & lingua Grãmaticum indicant. c 68
Vitæ munus diſtinguere res noſtri & alieni iuris. c 131
Vitæ ratio optima eligenda. a 68
e Vitanō diſcedendum ſine graui cauſa. c 109
Vitia ea confitemur, quæ aliquid affinitatis cum virtutibus aut violenti aliq̃d habere videntur. c 208.
Vitia paulatim minuenda. c 191
Viuendi ſcientia liberum facit. c 363
Viuenti naturæ conuenienter magnæ opes inutiles. b 76
Vlyſſes. c 328. c 354
Vlyſſis ambitio & recordia perſtringitur. b 240
Vnguentariorum curioſæ artes. b 248
Vnus eſt, in quo, ex quo, & per quem omnia. b 9
ad Vnam tandē primã cauſam veniendum. b 149
Vocabula vere intelligenda. c 169
Voluntas miſta neceſſitate. b 23
Voluntas recta ſi cæteris rebus omnibus præfertur, non ideo cæteræ contemnuntur. c 224
Voluntati diuinæ alacriter parendum. c 137
Voluntate recta eſt opus. c 109
Voluptarii. a 50
Voluptas. b 28. 263. a 46. b 50
Voluptas clauus fortiſſimus. b 60
Voluptas contēnenda. b 40
Voluptas fucoſa plus aloes quam mellis habet. b 12
Voluptatem contemnere q̃ capere præſtat. a 29
Voluptatem, quia pernitioſa eſt, breuem Deus fecit. b 190
Voluptatum ſimulacris inescati animi, tum vero bono excidunt, tum in errata, peccata, calamitates incidunt. b 12
Voti enarratio. b 217
Votum Simplicii. b 218
Vrbs legitima. c 262
Vſtiones. b 45
Vſui, nō luxui ſeruiatur. a 26

Vter

Vter melior c282
Vtendum quod quis dedit, quouis modo repetendi poteſtatem habet. b74
Vtilia & neceſſaria. b39
Vtilia quæ homines iudicāt ob ea & inter ſe decertāt, & Deos accuſant. c83
Vtilitas. b50
Vtilitas priuata cum publica cohæret. c76
Vtilitas vbi, ibi pietas. a22
Vulgi ludibria Philoſopho non curanda. a13
Vulgus doctrinæ Philoſophicæ non eſt capax. c109 & 110
Vulgus rixator non diſputat. c160
Vulgi, quod, ſpernas, expetere laudem, ridiculum. b133
Vulgo præſtare qui ſev oluerit vulgi leuitatem non imitetur. c14
Vxorum modeſtia pluris facienda, quam forma. a32

X

Xenophon. b103

Z

Zeno. b20
Zenonis & Antigoni congreſſus. c164

FINIS.

[illegible]

[illegible]

p

progenie proo

protur

mand-dic